

חק לישראל

ספר
ויקרא

ללמוד בכל יום כסדר פרשיות התורה מקראות סן

תורה נביאים וכתובים

עם תרגומיהם

ומשנה גמרא זוהר

מלוקט ע"י הגאון המקובל מהור"ר היים וויטאל ז"ל ע"פ כתבי הארז"ל
וסדרו והכינו הרה"ג יצחק ברוך ז"ל

ועליו נוסף

יוסף לחק מאת הג"מ חיים יוסף דוד אולאי ז"ל

כולל

לקטים מספרי נוסר והלכות פסוקות מהרמב"ם ושאר פוסקים ז"ל

ועל כל אלה הוספנו מעלות רבות חדשות
כמבואר בשער השני.

ווילנא

בדפוס האלמנה והאחים ראם

שנת בעבור ישמרו חקיו (תר"פ).

חֵק לַיִשְׂרָאֵל

סֵפֶר

וַיִּקְרָא

עַם אֱלֹהֵי הַחוֹסֵפוֹת :

- (א) כָּל הָעֲנִינִים שָׁבוּ הַדְּפִסְנוֹם בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְאִירוֹת עֵינָיִם.
- (ב) הָעֲנִינִים שֶׁנִּדְפְּסוּ כִּבְרַר בְּאוֹתִיּוֹת רִשׁוֹי קִטְנוֹת הַדְּפִסְנוֹם עִתָּהּ בְּאוֹתִיּוֹת מְרוֹבְעוֹת וְגְדוּלוֹת.
- (ג) עֲנִינִים רַבִּים שֶׁנִּדְפְּסוּ כִּבְרַר כְּלֵי נְקוּדוֹת הַדְּפִסְנוֹם עִתָּהּ עִם נְקוּדוֹת.
- (ד) אֵת הַתְּרַגּוּמִים הַדְּפִסְנוֹם אַחֲרָי כָּל פְּסוּק וּפְסוּק תְּרַגּוּמוֹ, לְתוֹעֵלַת הַקְּרִיאָה שְׁנַיִם מְקַרְא וְאַחַד תְּרַגּוּם, בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְנוֹקְדוֹת.
- (ה) כָּל הַתּוֹרָה נִדְפְּסָה בְּשִׁלְמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד עִם נְקוּדוֹת וְטַעֲמִים בְּהִנָּהָה מְדוּיָקָת.
- (ו) פִּרְשׁוֹי עַל תַּנ"ךְ בְּשִׁלְמוֹת עִם רִשׁוֹי וְשׁוֹן.
- (ז) מְשַׁנְּאוֹת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת מְנוֹקְדוֹת עִם פּוֹי הַרַע"ב מְבַרְמֵנוּרָה ז"ל.
- (ח) הַיִּמְרָא ג"כ עִם נְקוּדוֹת, וְעִם פִּרְשׁוֹי.
- (ט) מְאֲמָרֵי הַזֶּהֱר, וְעֲנִינֵי הַמּוֹסֵר, וְהַחֲלָכוֹת הַפְּסוּקוֹת כָּלֵם בְּאוֹתִיּוֹת מְרוֹבְעוֹת מְנוֹקְדוֹת.
- (י) סֵדֶר הַפְּטוּרוֹת לְכָל שְׁבֻתוֹת הַשָּׁנָה בְּשִׁלְמוֹת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוּלוֹת. ׀
- (יא) כָּל הַסֵּדֶר הַנ"ל עִם כָּל הַחוֹסְפוֹת נוֹסֵף עִתָּהּ גַּם עַל יוֹם הַשְּׁבֻת בְּסוֹף כָּל חֵלֶק.
- (יב) סֵדֶר הַתְּפִלוֹת לְהוֹל וּלְשִׁבַת אַחֲרָי כָּל חֵלֶק וְחֵלֶק.

וְעוֹד מַעֲרָה גְדוּלָה הוֹסֵפְנוּ עַל כָּל אֱלֹהֵי :

תְּרִי"ג מִצְוֹת (לְמִקְוֹמוֹתֵיהֶן אַחֲרָי כָּל פִּרְשָׁה) כְּפִי שֶׁהֵן מְסוּדְרוֹת בְּסֵפֶר מִצְוֹת ה' בְּכָל פִּרְטֵיהֶן וְעִקְרֵי הַלְכוּתֵיהֶן וְכָל יְסוּדוֹתֵיהֶן ע"פ דַּעַת הַרַמְבַּ"ם ז"ל וְחֻלּוּקֵי הַדְּעוֹת כְּהֵן שֶׁל הַרַמְבַּ"ן הַסַּמ"ג הַסַּמ"ק וְסֵפֶר הַחֲרָדִים, וְלִבְל מִצְוָה וּפְרִטְיָהּ וְיִסּוּדוֹתֶיהָ, מֵרָאָה מְקוֹמוֹתֵם לַש"ס וְלַפּוֹסְקִים רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים הַכָּל בְּסֵדֶר נִפְלֵא מְאֹד.

זה לשון הרב המקיבל הגדול מהרצ"ו זללה"ה

סדר עסק התורה שהאדם חייב לקרא בכל יום בקביעות בסוד קבעת עתים לתורה: זה היה מנהג מורי זלה"ה בנאחזו מביה הכנסת היה עדיין מטופח בליניית ותפילין וקורא הסדר הזה בצוונות כאלו על פי סדר הנוהגות ממטה למטה: וזה הסדר תנ"ך משנה תלמוד וקבלה וזה פירטן יום ראשון מהשבעה היה קורא מתחלת פרשת השבוע ששה פסוקים שנים מקרא ואחד תרגום ואחר כך נביאים ג"כ עם התרגום ואין לרדף לקרא שנים מקרא אלא בתורה נבדל הכל נביאים וכחובים פעם אחת מקרא ופעם אחת תרגום והכל הוא בעולם העשיה ושם הוי"ה דשם ב"ן במילוי כזה **יהוה וו היה** וזה היה מנאף שאותיות המילוי הם חמשה ודדה"ה והם נלקטים בחמשה ימי השבע מיום א' עד יום ה' אות אחת בכל יום מתורה או י"ד נביאים או כתובים ונקודות או אותיות אלו הם יצ"ו פת"ח סנו"ל קמ"ך הוי"ק הם יוצאים מן המטה נקודים של **את אשר יביא** ולכן לרדף לקרא בכל יום ראשון ששה פסוקים מתחלת הפרשה וכן מנביאים וכתובים וזויה השני ארבעה פסוקים שאחריהם. וזויה ג' חמשה פסוקים שאחריהם. וזויה ד' ששה פסוקים שאחריהם. וזויה ה' חמשה פסוקים שאחריהם: ומנאף שקרא בחמשה ימי השבע שמונת של שלש בחינות של כלי העשיה שהם לכיון שהיא בתפארת דועיר לעשיה ולכן לרדף לכיון דלעשיה שמונת של שלש בחינות של כלי העשיה שהם יסוד כלי החיזון דנפש (י יה יהו יהודה) כלי אמנעי דרוח. (יוד הא ואו הא) כלי כנימי דנשמה. וגם **יהוה** בניקוד חילם שהיא בחינת חיה יחידה לשלש בחינות אלו. וכשקורא נביאים יכוין שהם נגלה הוד לעשיה ויכוין בשלש שמונת של שלש בחינות כליהם שהם (צבאות) כלי החיזון דנפש (צ צב צבא צבאות) כלי אמנעי דרוח. (יהוה) כלי כנימי דנשמה דלע. (אדני) כלי כנימי דנשמה דחוד. וגם שני **יהוה יהוה**. אחד בחיר"ק ואחד קנון שהם בחינות היה יחידה לשלש בחינות אלו. וכשקורא **יהוה**. כתובים יכוין שהם ניסוד דועיר לעשיה ובמלכות יכוין בשלש שמונת של ג' בחי' כליהם שהם (שין דלת יוד) כלי החיזון דנפש. (שין שין דלת שין דלת יוד) כלי אמנעי דרוח (יאהדנהו) כלי כנימי דנשמה דיסוד (אלף דלת נון יוד) כלי כנימי דנשמה דמלכות. וגם **יהוה וו היה** חיה יחידה דיסוד (יהוה) חיה יחידה דמלכות. ושקורא משנה יכוין שהיא נשמה קאוה דנוקבא דיצירה לכן אם הוא בסדר זרעים יכוין בחסד שלה שהוא ב' פעמים (אלף למד אלף למד) ואם בסדר מועד יכוין לנצורה שלה עם אלהים. ואם בסדר נשים יכוין שהוא בת"ת שלה שהוא עם (נצורות). ואם הוא בסדר מיקון יכוין שהוא נגלה שלה שהוא עם (א אל). ואם הוא בסדר קדשים יכוין שהוא נהוד שלה שהוא (א אל אלה אלהי אלהים). ואם הוא בסדר טהרות יכוין שהוא ניסוד שלה שהוא עם (שרי). וכשקרא תלמוד יכוין שהוא ננוקבא דו"ה דנביאה שהוא ה' כלה. ואם הוא בדרשים הוא נצורה שלה שהוא עם (אלף למד) וכדר מועד הוא נצורה והשם הוא (אברטם) וכדר נשים הוא בתפארת והשם הוא (השתפא) כדר מיקון הוא נגלה והשם הוא (בם) וכדר קדשים הוא נהוד והשם הוא (במכות) וכדר טהרות הוא ניסוד והשם הוא (ש שד שרי): וכשילמוד קבלה יכוין שהוא בתפארת דאצילות והשם הוא (יוד הא ואו הא) וצילל ו' בקומו באשמורת או קודם שיטן אם לא יוכל לקום באשמורת יקרא כ"ו פסוקים מהפרשה אוהם שהם אחר ככ"ו שקרא בחמשה ימי השבע ויקראם שפוט' ויכוין בצידיק אחד מ"ב זרופי (יהוה) שהוא **יהוה** כולו בניקוד חיריק ובהו יקוד אות שניה של היצת הששי:

כוונת קריאת הפרשה צום שני שמו"ת תכוין כי ש"מ משמו"ת הוא ת"ת ויסוד שהם מקרא ויהי הוא תרגום שהוא מלכות ותכוין במלוי שם ב"ן כזה **יהוה וו היה** בניקוד שורוק ובהו יקוד **אן** של יציאו וג' וין שניתוספו בג' אותיות (דהה הם בגי' ח"י) כי יום ששי שהוא יסוד הנקרא הי העולמיס הנותן היים אל המלכות שנקראת שבת כי יום ששי מכין לשבת שהוא מלכות והחזור לנחמד המש אותיות המלוי שם ב"ן שהיו מחולקין בג' ימי השבע תכלס יחד כזה **יהוה וו היה** בניקוד שורוק. נס תכוין לעשות מהם זרופי שם יהוה כזה **יהוה** בניקוד **ביום הששי** וזה תכוין צמקרא נפעם ראשונה ובשניה למלוי שם ב"ן כזה **יהוה וו היה** ובתרגום תכוין לאחריים שהוא שם ע"ב שים בכל המ' ספירות מכהר עד היסוד שעולים תרגום שנותים אל המלכות נס תכוין לאחורים של שם ב"ן כזה **יהוה וו היה**

תפלה

כוונת שמיעת הפרטה זיוס שנת מכה"ל חכוין ככויה דנן מ' אלויות כזו יוד הה ון הה
בניקוד משנה על אשר ילקטום חכוין לנ' כמות ה' הה ין הה ה' י' י' י' י' י' י' י' י' י' י'
הו ין הה בניקוד מ' של ילקמו זוס והיה משנה ר"ל ז"ל והיה ולריך לשמוע כל הפרטה מפי
הש"ן חבל הכפרה רריך לאומרה כפיו ולא יסמוך על הש"ן :

תפלה לאומרה קודם קריאת התורה

לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליהדא שם
י"ה בו"ה ביהודא שלים בשם כל ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא
מעפרא הריני קורא בתורה שהיא כנגד תפארת דזעיר אנפין שבו נ'
כלים דנ' בהינות נפש רוח נשמה יהו"ה כלי החיצון דנפש. י"ה יהו יהו
יהוה כלי אמצעי דרוח יוד. הא ואו הא כלי פנימי דנשמה ובחינת אורות
מקיפים שהם יהודה היה יהו"ה בנקודת חולם לעשות לה מרכבה.
ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שיהיו
ראוים לעורר מיון תתאין על ידי קריאת התורה הזאת ואל יעכב שום
חטא ועון והרהור רע את קריאת התורה הזאת ויהי נועם אד' אלהינו
עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו : ברוך יי
לעולם אמן ואמן :

יכוין אחר כך ביהודים הנלמדים בשש"ל בשער ד' מידי יום זיומו ולא יזיל זוס סס
מפיו רק יכוין כנ"ל :

תפלה לאומרה קודם קריאת נביאים

לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליהדא שם
י"ה בו"ה ביהודא שלים בשם כל ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא
הריני קורא בנביאים שהוא כנגד נצח הוד דז"א עבהם שלשה כלים של
שלשה בהינות נפש רוח נשמה צבאות כלי החיצון דנפש צ' ז"ב צב"א
צבא"ו צבאו"ת כלי אמצעי דרוח יהו"ה כלי פנימי של נצח אדנ"י כלי
פנימי של הוד בחינת נשמה בבחינת אורות מקיפים שהם יהודה היה
של נצח יהו"ה ושל הוד יהו"ה נקוד חיריק וקבוץ לעשות לו מרכבה
ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי
ונפשי ונשמתה לעורר מיון תתאין על ידי קריאת הנביאים הזאת ואל
יעכב שום חטא ועון והרהור רע את קריאת הנביאים הזאת. ויהי נועם
אד' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ברוך
יי לעולם אמן ואמן :

תפלה לאומרה קודם כתובים

לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליהדא שם י"ה
בו"ה ביהודא שלים בשם כל ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא
הריני קורא בכתובים שהוא כנגד יסוד דזעיר ומלכות נוקבא דזעיר שהם
שלשה

תפלה

שלשה שמות בבחינת שלשה כלים נפש רוח נשמה שו"ן דל"ת יו"ד
כלי ההיצון דנפש שו"ן שו"ן דל"ת שו"ן דל"ת יו"ד כלי אמצעי דרוח
יאהדוניה כלי פנימי דנשמה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד כלי החיצון דמלכות
דנוקבא דזעיר ובבחינת אורות מקיפין יו הו וו הו היה יחידה דיכוד דז"א
יהוה היה יחידה של מלכות נוקבא דזעיר אנפין ולעשות מרכבה להם
ויהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שיהיו
ראוים לעורר טיין נוקבין על ידי קריאת הכתובים הללו ואל יעכב שום
חטא ועון והרהור רע את קריאת הכתובים הללו. ויהי נועם אד' אלהינו
עלינו ובעשה ידינו כוננה עלינו ובעשה ידינו כוננהו: ברוך י"י לעולם
אמן ואמן:

תפלה לאומרה קודם לימוד מענה

לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה בדהילו ורחימו ליהדא שם י"ה בו"ה ביהודא
עלים בשם כל ישראל ולאקבא עכינתא מעפרא הריני קורא
מענה שהוא כוד ממטרון שביצירה שהוא אותיות מש"ה ומשה עולה א"ל
שד"י והם גימטריא רצון ושהוא קפ"ד קס"א כזה יו"ד ה"י יו"ד ה"י
וי"ו יו"ד ה"י וי"ו ה"י אל"ף ה"י יו"ד ה"י יסוד אבא נו יסוד אמה להוריד
שפע מאבא ואבא מבריאה ליצירה ותוכלל יצירה בבריאה והיא תרד
מבריאה ליצירה שלשה שמות אה"ה כזה אל"ף ה"י יו"ד ה"י אל"ף ה"ה
יו"ד ה"ה אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה אדנ"י שד"ס ה' יוד"ן שד"ס כוד המשים שערי
בינה הנקראת מענה שד"ס י"ה אדנ"י ממטרון והריני בסדר זרעים בהכד
דנוקבא דזעיר שבו שני פעמים א"ל כמלואו כזה אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד
וכסכול לומד כסדר מוטד ילמר כך והריני בסדר מועד שהוא בגבורה דנוקבא
דזעיר שבו שם אלהים וכסכול לומד כסדר נשים ילמר כך והריני בסדר
נשים שהוא בהפארת דנוקבא דזעיר שבו שם צבאות וכסכול לומד כסדר
נזקין ילמר כך והריני בסדר נזקין שהוא בנצח דנוקבא דזעיר שבו שם
א אל וכסכול לומד כסדר קדשים ילמר כך והריני בסדר קדשים שהוא
בהוד דנוקבא דזעיר שבו שם א א"ל אל"ה אלה"י אלהים וכסכול לומד
כסדר טהרות ילמר כך והריני בסדר טהרות שהוא ביכוד דנוקבא דזעיר
שבו שם שד"י להעשות לה מרכבה ויהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי
אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שיהיו ראוים לעורר טיין נוקבין על ידי קריאת
המענה הזאת ויהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי שאזכה לבחינת
נשמה דבריאה אותיות מענה ואל יעכב שום חטא ועון והרהור רע את
קריאת המענה הזאת: ויהי נועם וגו':

תפלה לאומרה קודם לימוד הלכה

לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה בדהילו ורחימו ליהדא שם י"ה בו"ה ביהודא
עלים בשם כל ישראל ולאקבא שכינתא מעפרא דריני לומד הלכה
שהוא

תפלה

שהוא אותיות הכל"ה לקשט שם אדני שהיא הכלה העליונה בעשרים וארבע קשומי כלה כדי לחברה בבעלה והריני קורא בסדר זרעים שהוא בחדש דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם א"ל במלואו אל"ף למ"ד וכסוה"ל לומד הלכה בסדר מועד ילמר כך והריני קורא בסדר מועד שהוא בגבורה דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם אכדמ"ם וכסוה"ל לומד הלכה בסדר נסים ילמר כך והריני בסדר נשים שהוא בת"ת דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם השתפ"א וכסוה"ל לומד הלכה בסדר מיקין ילמר כך והריני בסדר מיקין שהוא בגנצח דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם ב"ם וכסוה"ל לומד הלכה בסדר קדשים ילמר כך והריני בסדר קדשים שהוא בהוד דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם ש' ש"ד שד"י וכסוה"ל לומד הלכה בסדר טהרות ילמר כך והריני בסדר טהרות שהוא ביסוד דנוקבא דזעיר אנפין שבו שם בטב"ן להעשות לה מרכבה. ויהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שיהיו ראויין לעורר מיון תתאין על ידי קריאת הלכה הזאת ואל יעכב שום המא זעון והרהור רע את ליבוד הלכה הזאת ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ברוך י"י לעולם אמן ואמן:

עוד יחוד ה' להלכה יכוין נפש י"ם בליוף ה"ג כזה :

אֵיהּ בְּיָהּ גֵּיהּ דֵּיהּ הֵיהּ וְיָהּ זֵיהּ חֵיהּ מֵיהּ יֵיהּ בֵּיהּ לֵיהּ מִיָּהּ נֵיהּ
סִיָּה עֵיָּה פִּיָּה צִיָּה קִיָּה רִיָּה שִׁיָּה תִיָּה :

תפלה לאומרה קודם לימוד הקבלה

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדהילול ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא הריני לומד בספר קבלה פלוני שהוא כנגד תפארת דזעיר אנפין דעולם האצילות שבו שם מ"ה כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א לעשות לו מרכבה ויהי רצון מלפניך י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך את רוחי ונפשי שיהיו ראויים לעורר מיון תתאין על ידי קריאת ספר הקבלה הזה: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו: ברוך י"י לעולם אמן ואמן:

נוסחי דווקני

נוסח כוונות פשוטות לאשר בא בסוד ה' לכוין כל יום חק"ת עולם על פי כתבי הקדש האמתיים:

עשיה תית

תורה

כלי היזון תפארת	כלי אמנטי רוח	כלי פנימי נכמה	אורות פנימיים נפש
י"ה יהו יהוה	י יה יהו יהוה	יוד הא ואו הא	רוח נשמת חיה
			יהוה

נוסחי דווקני

נו"ה

נביאים

כלי חילון נו"ה דו"א נפש צבאות	כלי אמלטי רוח צ צב צבא צבאו צבאות	כלי פנימי דכשמה דלנח יהוה	כלי פנימי דכשמה דלסוד אדני	אורות פנימיים דנר"ן חיה דלנח יהוה
-------------------------------------	---	---------------------------------	----------------------------------	---

דסוד יהוה

יסוד מל'

כתובים

כלי חילון יסוד דו"א נפש	כלי פנימי דכשמה יאהדונהי	כלי אמלטי רוח שין שין דלת	כלי חילון יסוד שין דלת יוד
----------------------------	-----------------------------	------------------------------	-------------------------------

א אד אדנ אדני

שין דלת יוד

אורות פנימיים דנר"נ חיה י' ה' ו' ה' דיסוד יהוה דמל' נוק' דו"א

יצירה

משנה

יום נ' ס' נשים : ת"ת שלה ובחינה אמלטיית צבאות	יום ב' ס' מועד : גבורה שלה ובחינה אמלטיית אלהים	יום א' ס' זרעים : חסד דנוק' דינ' ובחינ' אמלטיית של הכלי ארף ארף למד
יום ו' ס' מהרות : יסוד שלה ובחינה אמלטיית שדי	יום ס' ס' קדשים : הוד שלה . ובחינה אמלטיית א אר אר אלהי אלהים	יום ד' ס' נזיקין נצח שלה . ובחינה אמלטיית א אר

בריאה

הלכה

יום נ' נשים : ת"ת בחינה חילונס כנו' השתפא	יום ב' מועד : גבורה בחינה חילונס כנו' אכדשם	יום א' זרעים : חסד בחינה חילונס של הכלי דנוק' דבריאה אר
יום טשט' מהרות : יסוד בחינה חילונס כנו'	יום ה' קדשים : הוד בחינה חילונס כנו'	יום ד' נזיקין : נצח בחינה חילונס כנו'

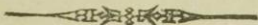
במוכן ש שד שדי א אד אדנ אדני

אצילות

קבלה

יוד הא ואו הא

סיה נחפארת לאצילות יכוין בו בכל יום טס

ספר חק לישראל

ויקרא יום ראשון תורה א

להשיך מת"ת דו"א יהיה נפשי יה יהו יהוה רוח יור הא ואו הא נשמה יהוה היה יחידת
ו דמלוי יורד אל שם ב"ן שבכעיה בנקוד חולם :

א א וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מִשְׁחָה וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו מֵאֶהָל מוֹעֵד

לְאמֹר : וַקְרָא לְמִשְׁחָה וּמְלִיל יי עֲמִיָה מִמִּשְׁכַּן זְמַנָּא

לְמוֹעֵד : ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם

א' זעירא

רש"י

(א) ויקרא אל משה . לכל דברות ולכל המצוות ולכל לווים קדמה קריאה לשון חבה
 לשון שמלתי השרת משתמשין בו שנאמר וקרא זה אל זה חבל לנבואי אומות
 העולם נגלה עליהן כל עראי וטומאה שנאמר ויקר חללים אל בלעם : ויקרא אל
 משה . הקול הולך ומגיע לאזניו וכל ישראל לא שומעין יכול חף להפסקות היתה
 קריאה ת"ל וידבר לדבור היתה קריאה ולא להפסקות ומה היו הפסקות משמעות
 ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין ק"ו להדויט הלומד מן
 הכריוט : אר"ו . למעט את חסדן ר"י חומר י"ג דברות נאמרו בתורה למשה
 ולאחריו ובנגדן נאמרו י"ג מיעוטיין ללמדך שלא לאהרן נאמרו חלא למשה שיאמר
 לאהרן ולאו הן י"ג מיעוטיין לדבר חתו מדבר חתו וידבר חתו ונועדתי לך כונן
 בתורה כהנים יכול שמעו את קול הקריאה ת"ל קול לו קול חתו משה שמע וכל
 ישראל לא שמעו (מ"ב ב"ס ה"ן שדווקו דרש"י ממה שהציבה המייחדת הדבור
 מורגשת במצטט יותר מאלו היה כתיב לו בג"כ תורה על יחיד הדבור חבל חונה
 מורגשת וכתב חתו בג"כ הוא חיצה המייחדת הדיבור והמנס מורגשת במצטט להורות
 יחוד יותר והוא שמשה שמע וכל ישראל לא שמעו ודו"ק מלאחי) : מאהל מועד .
 מלמד שהיה הקול נפסק ולא היה יולא חוץ לאהל יכול מפני שהקול נמוך ת"ל את
 הקול מהו הקול הוא הקול המהפך בתהלים קול ה' בכה קול ה' בחדר קול ה'
 שובר הרזים ח"כ למה נאמר מאה"מ מלמד שהיה הקול נפסק כיולא בו וקול כנפי
 הכרובים נשמע עד החצר החיצונה יכול מפני שהקול נמוך ת"ל קול אל שדי בדבריו
 חס בן למה נאמר עד החצר החיצונה שכיון שמגיע שם היה נפסק : מאהל
 מועד לומר . יכול מכל הבית תלמוד לומר מעל הכפורה יכול מעל הכפורה
 כולה תלמוד לומר מבין שני הכרובים : לאמר . לא ואמור להם דברי כפשים
 צשבלכם הוא נדבר עמי שכן מליטו שכל ל"ה שנה שהיו ישראל במדבר כמאודים
 מן המרגלים ואילך לא נתיחד הדבור עם משה שנאמר ויהי כאשר תמו כל אנשי
 המלחמה למות וידבר ה' אלי לאמר חלי היה הדבור ד"ח לא ואמור להם דברי
 והשיבני חס יקבלום כמו שנאמר וישב משה את דברי העם ונ' : (ב) אדם
 ב' יקריב מבם . כשיקריב בקרבנות נדבה דבר הענין : אדם . למה נאמר מה
 חדם

ויקרא יום ראשון

כִּי־יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבֶּקָר
 וּמִן־הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם: מִקִּדָּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְתִמְרֵי דָהוּן אֲנֹשׁ אֲרִי יִקְרַב מִנְּבוֹן קוֹרְבָנָא קָדֵשׁ יי מו בְּעִירָא מִן תּוֹרֵי
 וּמִן עֲנָא תִקְדְּבוּן ית קוֹרְבַנְכוֹן: ג אִם־עֲלָה קָרְבָנוּ מִן־הַבֶּקָר
 זָכָר תָּמִים יִקְרִיבֵנוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד יִקְרִיב
 אֹתוֹ לְרֹצְנוֹ לְפָנֵי יְהוָה: אִם עֲלָתָא קוֹרְבָנִיה כִּן תּוֹרֵי דְבַר
 שְׁלִים יִקְרַבְנָה דְחַרַע מִשְׁבֹן זִמְנָא יִקְרִיב יְתֵה דְרַעוּא לָהּ קָדֵשׁ יי:
 ד וּסְמֵךְ יָדָיו עַל רֹאשׁ הָעֵלָה וְנִרְצָה לּוֹ לְכַפֵּר עָלָיו:
 וְיִסְמֹךְ יָדָהּ עַל רִישׁ עֲלָתָא וְיִתְרַעֵי לָהּ לְכַפֵּרָא עֲזוּחֵי: ה וְשָׁחַט אֶת־
 בֶּן־הַבֶּקָר לְפָנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֲנִים
 אֶת־הַדָּם וּזְרָקוּ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־

פתח

רש"י

אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל הי' שלו אף אחס לא תקריבו מן הגזל:
 הבהמה. יכול אף חיה בכלל ת"ל זקור ולאן: מן הבהמה. ולא כולה להו"א
 את הרובע ואת הנרבע: מן הבקר. להו"א את הנעבד: מן הצאן. להו"א את
 המוקל: ומן הצאן. להו"א את הנוגח שהמית כשהוא או' למט' מן הענין מן
 הבק' שאין ת"ל להו"א את הטורפה: תקריבו. מלמד ששנים מתנדבים עולה
 בשותפות: קרבנבב. מלמד שהיא צאה נדבת ליבור היא עולת קיץ המזבח הצאה
 מן המותרות: (ג) זכר. ולא נקבה כשהוא אומר זכר למטה שאין ת"ל זכר ולא
 טומטום ואנדרוגיטוס: תמים. בלא מוס: אף פתח אהל מועד. מטפל בהבאתו
 עד העזרה מהו אומר יקריב יקריב אפי' נתערב' עולת ראובן בעולת שמעון
 יקריב כל אחד לשם מי שהוא וכן עולה בחולין ימכרו החולין לזרכי עולות והרי
 הן כולן עולות ותקרב כל אחת לשם מי שהוא יכול אפי' נתערבה בפסולין או
 בשאינו מינו ת"ל יקריבו: יקריב ארתו. מלמד שכופין אותו יכול בעל כרחו ת"ל
 לרצונו הא כיצד כופין אותו עד שיאמר רוצה אני: לפני ה' וסמך. אין סמיכה
 בבמה: (ד) ער ראש העזרה. להביא עולת חובה לסמיכה ולהביא עולת הלאן:
 העזרה. פרט לעולה העוף: ונרציה דו. על מה הוא מרצה לו א"ת על כריתות
 ומיתות ב"ד או מיתה בידי שמים או מלקות הרי עונשן אמור הא אינו מרז'
 אלא על עשה ועל לאו שנתק לעשה: (ה) ושחט והקריבו הבהנים. מקבלה
 ואילך מלות כהונה למד על השחיטה שכברה בזר: לפני ה'. בעזרה: והקריבו.
 זו קבלה שהיא הראשונה ומשמע' לשון הולכה למדנו שתימן [ס"א ששתימן] בבני

אהרן

ויקרא ליום ראשון

פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וַיְבוֹס ית בר תורו קדם יי ויקרבון בני אהרן
 בְּהֵנִיא ית דְּמָא וַיִּזְרְקוּן ית דְּמָא עַל מִדְבַּחַא סְחֹר סְחֹר דִּי בְּתַבַּע מִשְׁבֵּן
 זְמָנָא : ו וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנָתַח אֶתָּה לְנִתְחָיָה :
 וַיִּשְׂרַח ית עֲלֵתָא וַיִּפְלַג יתָּה לְאַבְרָהָא :

רש"י

אהרן: בני אהרן. יכול חללים ת"ל הכהנים: את הדם וזרקו את הדם. מה
 ת"ל דם שני פעמים להביא את שנתערב במינו או בשאינו מינו יכול אף
 בפסולים או בחטאות הפנימיות או בחטאות החיצוניות שאלו למעלה והיא למטה
 ת"ל במקום אחר את דמו: וזרקו. עומד למטה וזרק מן הכלי לכותל המזבח
 למטה מחוט הסיקרא כנגד הזוויות לכך נאמר סביב סיהא הדס ניתן בארבעה
 רוחות המזבח או יכול יקיפנו כחוט ת"ל וזרקו ואי אפשר להקיף בזריקה או וזרקו
 יכול בזריקה אחת ת"ל סביב הא כי"ד נותן שתי מנות שהן ארבע: אשר פתח
 אהל מועד. ולא בזמן שהוא מפורק: (ו) והפשיט את העולה. מה ת"ל העולה
 לרבות אה כל העולות להפסט ונחוט: אתה לנתיחה. ולא נחמיה לנחמיה:

נביאים ישעיהו סימן ס"ג

א עם־זו יצרתי לי תהקתי יספרו: עמא דין אתקניית לפולחני
 בתושבתי יהון משתען: ב ולא־אתי קראת יעקב ביי
 יגעת בי ישראל: אמיר על ידי נבייא ולא בפולחני ערעיתו דבית
 יעקב ארי לאיתון באוקפן אודיתי ישראל: ג לא־הביאת לי שח
 עלתיך וזבחיך לא כבדתני לא העבדתיך במנחה ולא
 הוגעתיך בלבונה: ד לא איתיתא קדמי אמרין לעלתא ונכסת קודשך
 לא יקרתא קדמי לא אסגית עך בקורבנין ולא אתקיפית עלך בלבונתא:
 ו לא־מנית לי בכסף קנה וחלב זבחיך לא הרויתני אך
 העבדתני בחטאותיך הוגעתני בעונתיך: ז לא זבינתא קדמי

בכסף

רש"י

(א) עם זו יצרתי לי. למען תהלמי יספרו: (ב) ואתה לא אותי קראת. כפנותך
 אחרי ע"ג: יגעת בי. גלית בעבודתי: (ג) לא הבאת לי שח
 עזרתיך. כ"ז לע"ג: במנחה. קומץ מעט עולה לגבוה: (ד) לא קניית לי זכור.
 הקטורת לא הולכת לקטורה בכסף לפי שהיתה מלויה בארלכס הרבה: העבדתני.

לכבוד

ויקרא ליום ראשון

בְּכֶסֶף קָנִי כֶסֶם וְתָרַב נִכְסֵי קוֹדֶשֶׁךָ לֹא דְהִינְתָּא עַל מְדַבְּחֵי בְרִם
 אֲסִינְתָּא מְדָמִי בְּחֻבְבֶּךָ אֲתַקְפָּתָא קְדָמִי בְּעוֹתֶךָ: ה' אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא
 מִתְּחָה בְּשַׁעֲרֶיךָ לְמַעַנִי וְהִפְאֲתִיךָ לֹא אֲזַכֵּר: אָנָּה אָנָּה הוּא שְׂכִיב
 לְחֻבְבֶּךָ בְּדִיל שְׁמִי וְהִטְאֶךָ לֹא יִדְבָּרוּן: ו' תְּזַכִּירֵנִי נְשִׂאֲמָה יָחַד סִפְרָא
 אֲתָה לְמַעַן תִּצְדַּק: אָמַר כַּעַן נִדּוּן בְּחֻדְרָא אֲשַׁמְעִי אֶת בְּדִיל אִם תִּפְוֵל וְתִזְכֹּר:

רש"י

לכבוש כל העולם תחת יד נ"נ שלא יאמרו ציד לזומה שפלה מסר את בניו:
 (ה) למעני. ולא בזכותך: (ו) נשפמה יחד. נכל למספט:

כתובים משלי ב

להמשיך מיסוד ומלכות ד"א ש"ן דלת יוד נפש ש"ן ש"ן דלת ש"ן דלת יוד רוח יאהדוגהי
 נשמה דיסוד א אר אדנ אדני נפש אדני רוח אלף דלת נון יוד נשמה דמלכות יו דו וו דו
 היה יחידה דיסוד ית"ו היה יחידה דמלכות אל שם ב"ן עבעשיה:

א שְׂמַחָה לְצַדִּיק עֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט וּמַחֲתֶה לְפַעְלֵי אָוֶן: חֲדוּתָא
 דְּצַדִּיקָא לְמַעַבְדֵי דִּינָא וְשִׁצְיָא לְאֵין דְּעַבְדִּין עוֹתָא: ב אָדָם
 הַלֹּעֵה מִדֶּרֶךְ הַשֹּׁפֵל בְּקַחֲלֵי רְפָאִים יָנוּחַ: בַּר נִשְׂא דְתַעֵי מִן
 אֲזַרְחָא דְכַפּוּלָא עִם בְּנֵי אַרְעָא נִתְתַּנַּח: ג' אִישׁ מַחְסוֹר אֲהָב
 שְׂמַחָה אֲהָב יֵין וְשִׁמֹן לֹא יַעֲשִׂיר: גְּבָרָא דִּי חִסַּר לֵיה וְרַחֵם
 חֲדוּתָא וְרַחֵם חֲמָרָא וּבְכֶסֶם לֹא נַעֲתַר: ד' כִּפּוֹר לְצַדִּיק רָשָׁע וְתַחַת
 יִשְׂרָיִם בּוֹגֵד: שְׁלַחֲפִי דְצַדִּיקָא רְשִׁיעָא וְשִׁלְחֲפִי דְתַרְיָצִי בּוֹזֵז:
 ה טוֹב שֵׁבֶת בְּאֶרֶץ מְדַבְּרֵי מֵאֲשֶׁת מְדוֹנִים וּכְעֵם: טַב לְמַחֲב
 בְּאַרְבַּע מְדַבְּרָא מִן אֲמַתָּא תְּגַבִּינְתָּא וּמְרַגְבִּינְתָּא: ו' אֲזַכֵּר | נְחֻמְד
 וְשִׁמֹן בְּנוּחַ דְּכֶסֶם וּכְסִיל אָדָם יִבְלַעֲנוּ: סִימְתָא רְגִינְתָּא וּמִשְׁחָא
 בְּדִירֵיה דְחַסְיָמָא וּסְכָלֵי דְבְּגֵי נְשִׂא נִבְלַעֲנוּ:
 *מדינים קר

רש"י

(א) שמחה לצדיק. הקב"ה עשית משכט ודין צלדיקוס כדי לזכותם לחיי עולם
 כבא: (ב) מדרך השפל. מן החוסר: בקהל רפאים. צדוק ניכוס:
 (ג) איש מחסור. מי שחוצה שמהה משהה המיד: (ד) כופר לצדיק רשע.
 הלדוק נחנן מלכר ורשע כל חמתיו: ותחת ישרים. כל צונד: (ה) טוב
 שבת. נאמר על סלוק שכמה: (ו) וכסיל אדם. וכסילות של אדם:

ויקרא ליום ראשון

משנה דמאי פרק ז'

המזמין את חברו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות
 אומר מערב שבת מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא
 מעשר ושאר מעשר סבוך לו זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר
 ערו. ומעשר שני בצפוני או בדרומי. ומחולל על הפעות : 1. מונג
 לו את הפוס אומר מה שאני עתיד לשייר בשוגי הפוס הרי הוא מעשר
 ושאר מעשר סבוך לו. זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר ערו
 ומעשר שני בפיו ומחולל על הפעות : 2. פועל שאינו מאמין לבעל
 הבית נוגע בגרונת אחת ואומר זו ותשע הבאות אחריה עשויות מעשר
 על תשעים שאני אכר. זו עשויה תרומת מעשר עליהן. ומעשר שני
 באחרונה ומחולל על הפעות והושף גרונת אחת. רבן שמעון בן
 גמליאל אומר לא יהושף. כפני שהוא מביט מראכתו של בעל הבית.
 רבי יוסי אומר לא יהושף כפני שהוא תנאי בית דין : ד הלוקח יין
 מבין הפותים אומר שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה ועשרה

ברטנורה

פרק ז המזמין את חברו. אומר טע"ט וכו'. והיכא דיתנה מע"ט מותר להכריז בשבת אבל לא
 התנה אסור דהנן ספק חסכה מעשרין את הדמאי הא ודלי חסכה לא והכא מיירי
 שהמינו חבירו ולא הדירו דאי הדירו הא אמרינן לעיל פ"ד אוכל עמו בשבת ראשונה אע"פ שינו מאמינו
 על המעשרות. ה"כ הם בשבת ראשונה של צהור שבת בהולא והכא בשאר שבתות : הרי הוא מעשר.
 ותרומה גדולה ה"כ להפריש דלא נהבדו עמי ה"כ עליה כדפרשין בפ"ק ועל אהד ממאה משפריס למהר
 אומר הרי הוא מעשר ראשון וכאר מעשר דהיינו חסכה שהוא חייב עדיין כדי שיהא י' לקי (סומך) [ג"ל
 מודד] לו פאחד ואח"כ אומר זה האחד שעשיתי החלה מעשר עשוי תרומת מעשר על חסכה הסמוכה לו :
 ומע"ט. יהיה נצטפו או בדרומו ומחולל יהיה על הנשות וגמלא למחר שה"כ להפריש כי אם תרומות מעשר
 בלבד ואוכל וסותה את הארץ : (ב) כוגו לו את הכוס. ביום השבת. אומר וכו'. ואין די לו כמה שהתנה
 מע"ט אבל נריך לחזור ולומר בשבת כשא לאכול ולשתות מה שאני עתיד לשייר מן הכוס וכו'. צירוסלמי
 כריך אם באומר מעשיו הפא תרומה הרי הכל מתערב יחד ועשה מדומע ואם באומר לכאפהת הא
 יא הוי תרומה אלא לאחר שבתה וגמלא סותה טבל ומשני באומר מעשיו ולכאפהת תהא תרומה גמלא
 שלא שחה טבל וגם לא היה מדומע : בפיו. צפי הכוכב : שאינו מאמין לבעה"ב. על המעשרות :
 והושך גרונת ארת. נמנע מלאכול גרונת אחת כנגד אותה של תרומת מעשר שהפריש שלא יבא נזיל
 את צעה"כ : לא יהושף. ויקנה גרונת אחת ויאכל האם לא יאכל מרעוב עלמו וממעט מסעודתו וממלא
 ממעט כדך מלאכתו של צנה"כ שלא יוכל לעשות מלאכה : לא יהושף בפני שהוא הנאי ב"ד. שתהא
 תרומת מעשר מכל צל הבית ומעשר שני משל פועל הלכך חייב צל הבית ליתן לו הנרונת
 שהפריש לתרומת מעשר : (ד) הלוקח יין מבין הכותים. קודם שזורו על יין והיה יין ודאי טבל
 והכא חייבי צלוקה טע"ט בין השמשות או שלקח מצעוד יום ושבת להכריז עד בין השמשות ואלו אסור
 להפריש דהנן ספק חסכה אין מעשרין את הודאי הלכך אסור לקבוע לו מקום לקביעות מקום
 חבוב ככרסה ואסור בין השמשות ומסוס הכי לא קהני בסוכא ומעשר שני מחולל על המשת דכיון
 דאינו שאלי לקבוע לו מקום בנפשו או בדרומו א"ל להלו אכל לקרות סס דאמר שאני עתיד להפריש שרי
 דכתיב הא לא גזר בין השמשות : שאני עתיד להפריש. פי' לאחר שבת הא לא קהני שאני עתיד
 להכריז למחר כדקתני לעיל גבי המזמין את חבירו לדוקא כשאני מתקן אלא מה שאוכל וסותה בתור
 להפריש למחר ממונת אכילתו ושתיתו הכאך בזוני הכוס אכל לתקן את כל הנד
 בשבת לא התירו והכא אינו קורא סס לתרומת מעשר כמו צנבא של דמאי וכלעיל גבי המזמין
 את חבירו משום דגני דמאי דמעשר והן שלו קורא סס לתרומת מעשר כדי לתקן את המעשר
 ולאכלו אכל כפן שהוא טבל ודאי נריך לית המעשר לנוי והלוי יקרא סס לתרומת מעשר : ועשרה

מעשר

ויקרא ליום ראשון

מַעֲשֵׂר וְרֵאשׁוֹן וְתַשְׁעָה מַעֲשֵׂר שְׁנֵי מִיַּחַד וְשׁוֹתָהּ: ה' הָיוּ לוֹ תְּאֵנִים יֵשׁ
מִבֶּלְ פְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְהָיָה בְּבֵית הַמִּדְבָּר אוֹ בַשָּׂדֶה אוֹמֵר. שְׁתֵּי תְּאֵנִים שְׁאֵנִי
עֲתִיד לְהַפְרִישׁ. הָרֵי הֵן תְּרוּמָה. וְעֵשֶׂר מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן. וְתַשְׁעָה מַעֲשֵׂר שְׁנֵי.
הָיוּ דְמָאֵי אוֹמֵר. מֵה שְׁאֵנֵי עֲתִיד לְהַפְרִישׁ לְמַחֵר הָרֵי הָיָה מַעֲשֵׂר. וְיֵשׂאֵר
מַעֲשֵׂר סְמוּךְ לוֹ. זֶה שְׁעֵשִׂיתִי מַעֲשֵׂר. עֲשִׂי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר עֲלוֹ. וּמַעֲשֵׂר
שְׁנֵי בְצַפּוֹנוֹ אוֹ בְּדְרוֹמוֹ. וּמְחֻלָּל עַל הַמַּעֲוֹת: ו' הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כִלְכָּלוֹת
שָׁלֹשׁ מִבֶּלְ. וְאָמַר. מַעֲשֵׂרוֹת זֶה בָּזוּ. הֲרֵאשׁוֹנָה מַעֲשֵׂרְתָּ. שָׁלֹשׁ זֶה בָּזוּ. וְשָׁלֹשׁ
זֶה בָּזוּ. הֲרֵאשׁוֹנָה מַעֲשֵׂרְתָּ. מַעֲשֵׂרוֹתֶיךָ מַעֲשֵׂרוֹת כִּלְכָּלָהּ בַּחֲבֵרְתָהּ
קָרָא שֵׁם: ו' מֵאָה מִבֶּלְ מֵאָה חוֹלִין. נוֹמַל מֵאָה וְאַחַד. מֵאָה מִבֶּלְ מֵאָה
מַעֲשֵׂר. נוֹמַר מֵאָה וְאַחַד. מֵאָה חוֹלִין מְתוּקֵינָן מֵאָה מַעֲשֵׂר. נוֹמַל מֵאָה

ועשר ברמנורא

מעשר ראשון ותשעה מעשר שני. לאו דוקא שהרי לאחר שהפריש מהאם ב' לוגין לתרומה גדולה ושאר ז"ה לא יהיה המעשר אלא י' לוגין פחות חומש ומעשר שני שמונה לוגין ושמונה עשירית וחומש עשירית: ומיחל ושותה. מתחיל ושותה. פי' אחר מוזהר ושותה. מיהל כמו מיהל ל' סבאך מהול במים (ישעי' א') וסתם מתני' אחיא כר"מ דאמר אף בדאורייתא יש ברירה וזה שנשאר בשולי הכוס הוי כאלו הופרש מתחלה ואינה הלכה אלא קיימא לן דכדרכן יש ברירה אבל בדאורי' אין ברירה הלכך בודאי טבל לא יאכל ולא ישתה עד שיפריש: ה' והיא בבית המדרש. כפרב שנת ומתיירא שמה יקדש עליו היום ולא יוכל לעשר: ו' כלכלות. כלים: מעשרות זו בזו. מעשרות שאני לריק להפריש מכלכלה ויהיו מונחים בחברתה: ה' הראשונה מעושרת. ומפריש מן השניה המעשרות של שתיהן: של זו בזו ושל זו בזו הראשונה מעושרת. אבל השניה אינה מעושרת דמיד כשאמר של זו בזו נתקל' הראשונה ונספרת מן המעשרות ובי הדר ואמר של זו בזו נמלא מפריש מזה שכבר נפסרה על זו שהיא חייבת ואין מפרישין מן הפסור של החיוב ולא אמר כלום ונטל מן השניה המעשרות של שתיהן: מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה. המעשרות המחויבות לשתי כלכלות הללו יהיו של כלכלה בחברתה הרי קרא שם מעשרות שתיהן כאלה ומפריש מזה על זו ומוזעל זו דככל א' שיר טבל כדי מעשרות חברתה אבל אינו מפריש עליהם ממקום אחר שהרי קרא שם וקבע מעשרות כל אחת מהן בחברתה. פי' אחר יעיקר מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחברתה קרא שם. ומפריש מהיזה מהן שהיזה דהכי מפרשי' למלתי' מעשרותיהן מהיזה מהן שארנה יהיה מעשרות כלכלה בחברתה: ו' מאה טבל ומאה חולין. שנחשבו: נוטל מאה ומאה ואחד. נוטל מאה להפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני כדין כל טבל וא' נוטל מן המאה (דלכס) [ז"ל של] חולין לתרומת מעשר כאלו היה טבל שהחולין נעשים כטבל עמנו לענין תרומת מעשר כלכלה אבל לא לענין מעשר ראשון ומעשר שני ונמלא זה מעשר ע"י תערובות זו א' כלכלה במפריש מן החולין וטבל דאירי ביה הכא הוא שהירמה ממנו תרומה גדולה אבל לא הרומו ממנו מעשרות ולא תרומ' מעשר: מאה טבל ומאה מעשר. שלא הורמה מן המעשר הזה תרומת מעשר ותערבו: נוטל מאה. של טבל להפריש מהן המעשרות כדפרישי' לעיל ונטל אחת מן המאה של מעשר שהם נעשים כטבל עמנו להתחייב בתרומת מעשר וכשאר ז"ט מפריש מהן תרומת מעשר לפי השכונן שהם עשר פחות עשירית של אחד ואם לא נחשבו המעשר כטבל לא היה מפריש אלא עשרה לתרומ' מעשר שבהן השתא מפני שנתערב כטבל מפריש י"א פחות עשירית נמלא מפסיד אחת פחות עשירית: מאה חולין מתוקנין ומאה מעשר ראשון. שלא נטלה תרומתו שנחשבו: נוטל מאה. לשם מעשר ראשון כדי להפריש מהן עשרה לתרומת מעשר שבהן ועשר נוטל מן המאה חולין מתוקנין כאילו היו הם מעשר ראשון דעשרה מהם לתרומת מעשר נמלא מפסיד עשרה והא' דלא מחמינין הכי כשנתערב עם טבל להזיק הטבל ל' ימים ממנו עשרה לתרומת מעשר כמאה של מעשר משום דכך הוא הדין שכל דבר המתערב י"א ליהיה כחלתו הלכך המעשר חוזר להיות כטבל ואין הטבל ה"ל להיות כמעשר:

ויקרא ליום ראשון

זָעַשְׂרָ. מֵאָה טֶבֶל תִּשְׁעִים מַעֲשָׂר תִּשְׁעִים טֶבֶל וּשְׁמוֹנִים מַעֲשָׂר. לֹא
הַפְסִיד בְּלוֹם. זֶה הַבְּלָל כָּל זֶמַן שֶׁהַטֶּבֶל מְרַבֵּה לֹא הַפְסִיד בְּלוֹם: ח מִי
שֶׁהָיוּ לוֹ עֶשְׂרֵי שׁוּרוֹת שֶׁל עֶשְׂרֵי עֶשְׂרֵי בְּדֵי יוֹן. וְאָמַר שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה אַחַת
מַעֲשָׂר. וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא. נוֹמַל שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לוֹכְסֵן. חֲצִי שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה
אַחַת מַעֲשָׂר. וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא. נוֹמַל אַרְבַּע חֲבִיּוֹת מֵאַרְבַּע זָנוֹת.
שׁוּרָה אַחַת מַעֲשָׂר. וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא. נוֹמַל שׁוּרָה אַחַת לוֹכְסֵן. חֲצִי
שׁוּרָה אַחַת מַעֲשָׂר. וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא. נוֹמַל שְׁתֵּי שׁוּרוֹת לוֹכְסֵן. חֲבִיּוֹת
אַחַת מַעֲשָׂר. וְאֵין יָדוּעַ אִי זוֹ הִיא. נוֹמַל מִבְּרַל חֲבִיּוֹת וְחֲבִיּוֹת:

ברטנורא

מאה טבל והשעים מעשר וכו'. לא הפסיד כלום דכיון דליכא בטבל פשרה יתרים דיינין
ליה כאלו יש לו פרנסה ממקום אחר וכל טבל שנתערב בחולין אם יש לו ענבים אחרים שיוכל
להפריש ע"ז התפירות ממקום אחר אינו מפריש אלא לפי השכון של הטבל בלבד והכא
שהטבל יתר עשרה על המעשר חשבינן כאלו הם ממקום אחר ומפריש מהן לפי השכון של
טבל בלבד ואינו מפסיד כלום: כל זמן שהטבל מרובה. והוא סוהיה מרובה עשר והכי
איחא בירושלמי: ה עשר שורות של עשר עשר כדו יין. מהדירין בארץ שכל עין שתמנה בין
ממזרח למערב בין מלפון לדרום תמלא עשר כורות של עשר עשר שכן מאה כדות: שורה
החיצונית אחת מעשר. הכית אחת שכסורה החיצונית קבעתי מעשר על כדות אחרות שיש לי:
דאין ידוע איזה. הינונה שהרי יש כאן ד' שורות חיצונית לד' רחוקה: נוטל שתי חביות
באלכסון. אחת במקצוע דרומית מזרחית וסוהיה לה במקצוע מערבית לפונית שכל הכית
שנמקצוע נמנית לשתי רוחות ומלא משתיהן הכית א' וסוהיה מעשר: חצי שורה החיצונית:
אחת מעשר. ואם אמר הבית אחת ששתי שורה החיצונית בה קבעתי מעשר על כדות אחרות שיש לי:
דאין ידוע איזו. הני שורה מד' שורות החיצונית: נוטל ד' חביות פארבע זוירה. מפני שיש ככל
זויות משתי האזים שבשתי שורות החיצונית הסמוכים לה וממלא מארבעתן הכית אחת וסוהיה מעשר:
שורה אחת מעשר וכו'. ואם אמר הכית אחת שכסורה אחת מאלו עשר שורות בה קבעתי
מעשר ואין ידוע באיזו שורה היא: נוטל אחת באלכסון. כלומר נוטל עשר כדות מעורה
אחת ממקצוע דרומית מזרחית עד מקצוע מערבית לפונית או ממקצוע דרומית מערבית עד מקצוע
מזרחית לפונית וממלא מכל הפשר חביות הכית אחת וסוהיה מעשר ומפני זה נוטל באלכסון
ואינו נוטל שורה אחת כולה כיושר ממזרח למערב או מלפון לדרום דכשהוא נוטל באלכסון בין
שתמנה השורות כולן ממזרח למערב ובין שתמנה אותם מלפון לדרום נמלא נוטל הכית אחת מכל שורה
ושורה משא"כ אם היה נוטל שורה אחת באורך ממזרח למערב או מלפון לדרום:

גמרא ברכות דף ה' ע"א

אָמַר רַבִּי לִוִּי בַּר הַמָּא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְעוֹלָם
יִרְגִּזוּ אָדָם יִצֵר טוֹב עַל יִצֵר הָרָע שְׁנֵי אָמַר (תהלים ד)
יִרְגִּזוּ וְאֵר תִּהְיֶינָא אִם נִצְחוּ מוֹטָב וְאִם לֹאוּ יַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה
שְׁנֵי אָמַר (שם) אָמַרוּ בְּלִבְבְּכֶם אִם נִצְחוּ מוֹטָב וְאִם לֹאוּ יִקְרָא

קריאת

ברטנורא

ירגזו אדם יצר טוב. שיעשה מלחמה עם יל"ר: ודרומו מלה. יום הדומיה הוא יום

ויקרא ליום ראשון

קריאת שמע שנאמר על משפככם אם נצחו מוטב ואם לאו
 יזכור לו יום המיתה שנאמר ודזמו כלה. ואמר רבי לוי בר חמא
 אמר רבי שמעון בן לקיש מאי דכתיב ואתנה לך את לוחות
 האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם לוחות אלו
 עשרת הדברות תורה זו מקרא והמצוה זו משנה אשר
 כתבתי אלו נביאים וכתובים להורותם זה תלמוד מלמד שפולס
 נתנו למשה מסיני אמר רבי יצחק כל הקורא קריאת שמע על
 מפתו כאלו אוחז חרב של שתי פיפות בידו שנאמר רוממות
 אף בגרונם וחרב פיפיות בידם מאי משמע אמר ר' יוסף
 ואי תימא רב אשי מרישא דענינא דכתיב יעלוו הסידים
 בגבור ירננו על משפכותם וכתוב בתריה רוממות אל בגרונם
 וחרב פיפיות בידם. ואמר רבי יצחק כל הקורא קריאת שמע
 על מפתו מזיקין בדילין ממנו שנאמר ובני רשף יגביהו עוף
 ואין עוף אלא תורה שנאמר התעוף עיניך בז' ואיננו ואין רשף
 אלא מזיקין שנאמר מזי רעב ולחומי רשף:

רש"י

יום המות שטוב דומיה עולמית: זה מקרא. מומש שמוס לקרות בתורה: זו
 משנה. שיתעסקו במשנה: זה גמרא. כזרה טעמי המשניות שוממי ולאח כוראה
 רכל המורים הראה מן המשנה נקראם מבלי עולם במסכת סוטה: כאלו אוחז חרב
 פיפיות בידו. להכונ את המזיקין: מאי משמע. דכק"ס משחטי: התעוף עיניך
 בו. אס חככל וסגרת עיניך בתורה היא משתכחת ממך: ובני רשף יגביהו עוף.
 העוף מסתלק ממך:

זוהר ויקרא דף ג' ע"ב

מקרא אל משה יגוי. רבי חייא פתח ואמר באתי לגני אחתי
 כלה אריתי מזרי עם בשמי אבקתי יערי עם דבשי שתייתי

ויקרא ליום ראשון

ה

יַיְנִי עִם חֲלָבִי לְכַתֵּר אֲכִלוּ רְעִים. מֵאֵן דְּמוֹזֵן לְאַחֲרָא. בַּד מְזוּנָא מִתַּתְקוּן קַמֵּיהּ. בְּתַר דְּאִיהוּ אֲכַל הַיֵּאדָה יוֹמִין לְאַחֲרָא. אֶקְרָא זַכָּאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּעָא לְדַבְּכָה לְחוּן וְאַתְרֵיעִי בְּהוּן מִכָּל שְׂאֵר עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה וּמִדְּאַתְרֵיעִי בְּהוּן בְּעָא לְמַלְקָא לִזְוִן מִכָּל מְקַרְגֵי עֲרַמָּא. תָּא חֲזִי בְיוֹמָא דְאַתְקַם מִשְׁבְּנָא לְתַתָּא בְּהוּא יוֹמָא אֲתַתְקַם מִשְׁבְּנָא אַחֲרָא לְעִילָא עַמִּיָּה דְכְּתִיב [שמות ט'] הוֹקֵם הַמִּשְׁבֵּן סָתָם וְהָיָה יוֹמָא הַדְּרוֹתָא דְקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא הָהּ. בְּיוֹן דְאַתְקַם מִשְׁבְּנָא מֵה כְּתִיב [עזרא ו'] וְלֹא יָכוֹל מִשָּׁה לְכוּא אֶל אֱהֵל מוֹעֵד. בַּד חֲמָא קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא כִּד אָמַר וּמַה עֵל יָדָא דְמִשָּׁה אֲתַקַּם וְאִיהוּ לְבַר מִיד וַיִּקְרָא אֶל מִשָּׁה אָמַר לִיָּה מִשָּׁה הַנוֹכָח דְּבִיתָא בְּמָאִי הוּי בְּסַעֲוֹדְתָא אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן כִּי הָדָא הוּא דְכְּתִיב בְּאַתִּי לְגַנְי אַחוּתִי כִּכָּה וְגוֹמֵר וְהָא אִיקְמוּהָ הָאִי קִרָּא אֲבָל בְּאַתִּי לְגַנְי דָּא גֵן עֵדֵן דְלְעִילָא. אַחוּתִי כִּכָּה דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. דְּבַתְּהוּא יוֹמָא אֲזוּדוֹגוּ וְזוּגִין בְּכָלֵא. אֲזוּדוֹגוּ וְזוּגִין בְּתַהוּא גֵן עֵדֵן בְּגִין דְאַתְפְּרָכוּ כְּלָהוּ מִשְׁקִיו דְנַחֲלָא וְאַתְקִשְׁרוּ כֹּל חַד בְּחִבְרִיָּה הָדָא הוּא דְכְּתִיב אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אֲבִלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבִשִׁי שְׁתִּיתִי יַיְנִי עִם חֲלָבִי כִּדְהוּ אֲתַשְׁקִין וְאַתְרוּוּ מִסְּבוּעָא דְנַחֲלָא. אֲכִלוּ רְעִים שְׁתֵּי וְשִׁכְרוּ דוּדִים כֹּל אִינוּן דְּתַתָּא. וְכִדְהוּ עַנְפִּין וְיָא עֲלָמִין כְּלָהוּ אֲתַפְּרָכוּ וְאַתְזוּנוּ בַּד אֲלִין אֲתַפְּרָכוּ לְעִילָא וּבְמָה מִתְפַּרְכְּאֵן וּמִתְבַּסְמָאֵן כְּלָהוּ בְּרִיחָא דְקִרְבָּנָא. תָּא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא דְנַחַתַּת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל לְאַשְׁרָאָה דִּיִּירָא בְּאַרְעָא. קִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אָמַר לִיָּה לְהָאִי קִרָּא בְּגִין דְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּרַכָּאֵן וְחִדְוָה בְּכָלְהוּ עֲלָמִין וְאַתְבַּסְמָא הוּא לְנַפְקָא מִנָּה בְּרַכָּאֵן לְכָלֵא. דְּבַד אֲלִין שִׁית אֲתַפְּרָכָן בְּרִין כְּלָהוּ עֲלָמִין אֲתַפְּרָכָן כְּתַדָּא לְתַתָּא וּמִתְפַּרְכְּאֵן לְעִילָא. וּכְנִסַּת יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל אֲתַפְּרָכוּ מִכָּלְהוּ:

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

ספר שערי קדושה ח"ב שער ה'

הר"ם הל' מעשה הקרבנות פרק א'

הַמִּסְפַּד בְּעִרְוֹת אֶפְלוּ יְהוָה בְּמִשָּׁה יָד לֵיָד לֹא יִנְקָה מְדִינָה שֶׁל גֵּהִינִם וְסוּפוּ לְחִטּוֹא בְּעִרְוֹת וּמְגִירָה הַיָּצָר הִרְעָה בְּעִצְמוֹ וַיְבֵא לִידֵי קְרִי הַחֲמוּר כִּמוֹ שֵׁיִתְבָּאָר בְּשַׁעֲרֵי וְיִתְהַנֶּה מִכְּבוֹד הַחֹדֶרֶת נוֹמֵל חֲזִיו מִן הַעוֹקֵם וּמִתְחַיֵּיב בְּנַפְשׁוֹ. וּמַעֲשֵׂה דְרַבִּי טַרְפוֹן יוֹכִים שְׁהוּ מִשְׁלִיבִין אוֹתוֹ לְיִאֹר דְּהָרְגוּ וְלֹא רָצָה לִיְהוֹנָתָן בְּדַכְרֵי תוֹרָה וּכְמוֹ שְׂאִמְרוּ כְּבוֹתֵינוּ וְכִירוֹנֵם לְכַרְכָּה.

כָּל הַקְּרָבָנוֹת שֶׁל מִינֵי נֶפֶשׁ חַיָּה בְּאִין מִחֲמִשָּׁה מִינֵין בְּלִבָּהּ. מִן הַבְּקָר וּמִן הַבְּשָׂמִים וּמִן הַעוֹזִים וּמִן הַתּוֹרִים וּמִן בְּנֵי הַיּוֹנֵה: וְכָל הַקְּרָבָנוֹת בֵּין שָׂר צְבוּר בֵּין שָׂר יְחִיד אֲרַבְּעָה מִינֵין עוֹלָה וְחֻטָּאת וְאַשָּׁם וְשִׁלְמִים: וְעוֹד יֵשׁ שֵׁם שְׁלֹשָׁה מִינֵי קִרְבָּן יְחִיד וְהֵם תַּפְּסָח וְהַכְּבוֹר וְהַפְּעֻשֶׁר: יְכָל קִרְבָּנוֹת הַצְּבוּר הֵן עוֹלָה אֹו חֻטָּאת. וְאִין בְּקִרְבָּנוֹת הַצְּבוּר שְׁלָמִים

אל

ח"י

ויקרא ליום ראשון

חייך משני כבשים תבאים עם לחם
 התנופה בעצרת ונתם תזקראים ונחיו שלמי
 צבור ואין העבור מקריבין אשם לעולם
 ולא עוף :
 אך העשם עטרה לעצמה ולא קדרום וכר
 שפר הנהיגה מכבוד התורה נוצל סיון מן
 העולם וסופו יורש גהנום השקר המגבר
 שקרים בופר בא"הי האמת ומידה באל
 אחר שהוא שקר והוא פת שאינו ראה פני
 שכינה כמו שכתוב (תהלים ק"א) דובר שקרים לא יפון
 לנגד עיני ואינו בקבל ישאל
 שכתוב בהם (דמיה נ') שארית ישראל לא יעשו עולה
 ולא יבדלו כגב ונסיו מתקדשין
 אך הדובר אמת מאריך ימים :

ויקרא יום שני תורה

כיוון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם בנגד ד' דמילוי וי"ד דשם ב"ן להשאר בו
 חוספת הרוח משבת שעברה :

ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים
 ערהאיש : ויתנו בני אהרן כהנא אשתא על מדבחת
 ויסדרון אעיא על אשתא : ח וערכו בני אהרן הכהנים את
 הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר
 ערהאש אשר על המזבח : ויסדרון בני אהרן כהנא את
 אבריא את רישא ואת תרבא על אעיא די על אשתא די על מדבחת :
 ח וקרבו וקרעו ירחן במים והקטיר הכהן את הפל
 המזבחה עלה אישה ריחניחות ליתנה : ס ונגיה
 וקרעוהי יחלל במיא ויפיק כהנא את פולא למדבחת עלתא קירבן דמתקבד

ברעוא

רש"י

(ז) ונתנו אש. אש"פ שהאש יודעת מן השמים מזה להביא מן הדיוט :
 בני אהרן הכהן. כשהוא זכהו הא אש עבד זכנדי כהן הדיוט
 עבודתו פסולה : (ח) בני אהרן הכהנים. כשהם זכהו הא כהן הדיוט עבד
 בשמונה זכנדי עבודתו פסולה : את הנתחים את הראש. לפי שאין הראש
 בכלל הפשט שכבר הוהו בשמיטה לפיכך הולך למטתו לעלמו : ואת הפדר.
 למה נאמר ללמדך שמעלהו עם. הראש ומכסה בו את השמיטה וזהו דרך
 כבוד של מעלה : אשר עד המזבח. שלא יהיו הנזירין יולאין חוץ למערכה :
 (ט) עולה. לשם עולה יקטירו : אשה. כשישחטנו יאח שוחט לשם האש וכל
 אשה לשון אש פוסי"ר בלעז : גיחות. נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רעוי :

ויקרא ליום שני

בַּרְעֵוָא קָדָם יי: וְאִם-מִן-הַצֵּאֵן קָרְבָנוּ מִן-הַכֹּשְׂבִים אֹ
 מִן-הָעֵזִים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ: וְאִם מִן עֵנָא קִירְבָנִיה
 מִן אִמְרִיא אֹ מִן בְּנֵי עֵזִיא לְעֹלֹתָא דְדַבַּר שְׁלִים יִקְרְבָנֶהּ:

רש"י

(י) ואם מן הצאן. וי"ו מוסיף על ענין ראשון ולמה הפסיק ליתן ריוח למשה
 להסבונן בין פרסה לפרסה: מן הצאן מן הכשבים או מן העזים. כדי אלו
 ג' מיטוטין פרט לזקן לחולה ולמוזהס:

נביאים ישעיהו סימן מ"ג

א אָבִיךָ הָרֵאשֹׁן חָטָא וּמְלִיצִיךָ פִּשְׁעוּ בִּי: אַבּוּךָ קִדְמָאָה חָטָא
 וּמְקַפֵּךָ מְרָדוּ בְּמִימְרֵי: ב וְאַחֲלֵךְ שָׂרֵי קִדְשׁ וְאַתְנַה לְחֵרָם
 יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל קְדוּפִים: וְאַפִּיס רַבְרָבִי קִדְשָׁא וְאַמְסַר לְקַמְלָא יַעֲקֹב
 וְיִשְׂרָאֵל לְחִיסוּדִין: ג וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בְּחַרְתִּי
 בּוּ: וְכַעַן שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל דְּאַתְרַעִיתִי בֵיהּ: ד בַּהֲדֵ-אֲמַר
 יְהוָה עֲשֹׂךְ וְיִצְרֶךְ מִבְּטָן יַעֲזֹרְךָ אֶל-תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל
 בְּחַרְתִּי בּוּ: כְּדָנָא אֲמַר יי דְעַבְדְּךָ וְדַא-תְּקַנְךָ מִמְעֵין יַסְעִידֶנְךָ לָא תִדְחַל
 עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל דְּאַתְרַעִיתִי בֵיהּ:

רש"י

(א) חטא בו. בחמרו כמה אדע: ואחלל שרי קדש. בעונותיהם: (ג) ועתה
 שמע. לשוכ למורתי:

כתובים משלי סימן כ"א

א רִדְף צַדִּיקָה וַחֲסֵד יִמְצֵא חַיִּים צַדִּיקָה וְכָבוֹד: דְּרַבְרָף צִדְקָתָא
 וַחֲסֵדָא יִשְׁכַּח חַיִּים וְצִדְקָתָא וְיִקְרָא: ב עֵיר גְּבֻרִים עֲלָה חֶבֶם
 וַיִּרְדַּע עֵז מִבְּטַחָה: לְמַדְנֵתָא דְגְּבֻרֵי סְדִיק חַבִּימָא וְאַחַת עוֹשֵׂנָא
 דְּסִכְרָא: ג שֹׁמֵר פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְרוֹת נַפְשׁוֹ: דְּנִמְרַ פּוֹמִיָה
 וְלִישְׁנֵיהּ נִמְרַ מִן עֲקָתָא נַפְשִׁיהּ: ד וְד יְהִיר לֵץ שָׂמוֹ עוֹשֵׂה
 בְּעֵבֶרֶת זָרוֹן: מִמְקָנָא מְרִיחָא זִדְנָא שְׂמִיָה עַבְדַּ חַרְיִינָא בְּזִידְנוּתִיהּ:

רש"י

(*) ה' רפח

(ב) עלה חבם. זה משה רבינו שעלה בין המלאכים: והוריד עז מבטחה. זו
 הסורה: (ד) יהיר. גם רוח:

ויקרא ליום שני

משנה שבת פרק כ"ד

מי שהחשיך לו בדרך. נותן כיסו לנכרי. ואם אין עמו נכרי מניחו על
 החמור. הגיע לחצר החיצונה. נותן את הכליים הנמצאין בשבת. ושאינו
 נמצאין בשבת. מתיר את החבלים. והשקים נופלין מאליהם: ג מתירין
 פקיעי עמיר לפני בהמה. ומפספסין את הביצין. אבל לא את הזרין.
 אין מרסקין לא את השחת. ולא את החרובין. לפני בהמה בין דקה ובין
 גסה. רבי יהודה מתיר בחרובין דקה: ג אין אוכסין את הנמל. ולא
 דורסין. אבל מלעיטין. ואין מרמים את העגליון. אבל מלעיטין. ומחלקטין
 לתרנגולים. ונותנין מים למורסן. אבל לא גובלים. ואין נותנים מים לפני
 דבורים. ולפני יונים שפשוכה. אבל נותנין לפני אוזון ותרנגולים ולפני

יג

ברטנורא

פרק כד א מי שהחשיך. נותן כיסו לנכרי. מנעוד יום וטע"ג דשלוהו של ישראל הוא
 לישא את כיסו בשבת קים להו לרבנן דאין ארס מעמיד עמו על ממונו ואי
 לא. שריח לי אחי לאחיוי ארבע אמות כרה"ר: ואם אין עמו נכרי וכו'. הא יש עמו נכרי
 לנכרי יהיב ליה מ"ט חמור אתה מזוהה על שבתו נכרי אי אתה מזוהה על שבתו וכשמניח כיסו
 על החמור משתחבך מניחו עליה כשהיא מהלכת כלומר לאחר שקרה רגליה לילך דלא עבדה
 עקרה וכשרוהה הבהמה לעמוד נוטלו מעליה ולאחר שתחזור ותקרה רגליה לילך יניחנה עליה כי
 היכי דלא חטבדי הבהמה עקרה והנה דאי שביק לה למעבד עקרה והנחה והוא מחמר אחריה
 ומנהיגה נמלא מחמר אחר בהמתו בשבת ואסור אף על פי שאינה עושה אלא כל דהו דכתיב
 לא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך. איוו היא מלאכה שנעשית בין האדם והבהמה הוי אומר זה
 מחמר: הגיע לחצר החיצונה. מלתא באנפי נפשיה הוא ולאו כדן כיסו קא מיירי: לחצר
 החיצונה. של עיר שהו מקום המשחמר ראשון. כשיבא לפרק החמור נוטל בידו מעליו כלים
 הניעלין בשנה: ושאינו נייעלין בשבת מתיר את החבלים. של אוכף סוף קשורים והשקים
 נייעלין: ב פקיעי עמיר. קצין שלגין שאנדן מתירין אותן דכל זמן שהן קשורין לאו
 איכלין נינהו ומתירין אותן לשוינהו אוכלא אבל פספסין לפזרן כדרך שרגילין לפזר עשבים לפני
 בהמה כדי שחריה ריחן ויהיו יסין לה לאכלא אסור בפקיעי עמיר דמאסר דאחעבידו איכלא
 בהיחר השקיעין ופספסו אינו אלא לתענוג בעלמא ומטרה בדבר שהוא כבר איכל לא ערחינן:
 ומפספסין את הביצין. ענפים לחיס של ארו מפזרים וטעמים אותם לפני הבהמה שחריח
 ריחן דבלאו פספסו לא הוי אוכלא: אבל לא את הזרין. הן הן שקיעי עמיר אלא שהפקיעין יש להן
 שני קשרים אחד כראשן ואחד בסופן והזרין יש להן שלשה קשרים קשר א' יתר באמנשו וקאמר המתני'
 שאין מפספסין את הזרין וטע"ג שהם דחוקים זה כזה ומתחממים והבהמה קלה בהן אלא מתיר שלש
 אנדיהן בלבד דהתרת אנדיהן משוי להו אוכלא כפקיעין: אין מרסקין את השחת. אין מחטכין
 עשב של תבואה והיא חספת' משום דערחא שלא לנורד היא: ר"י מתיר בחרובין לבהמה
 דקה. ששיניה דקוח וקשין לה והין הלכה כר"י: ג אין אוכסין. אין מאכילין אותו על כרהו
 ומחטכין לו בגרונו ופירוש אוכסין עשין לה אכוס כחך משי: ורא דורסין. שדורס המאכל
 לתוך גרונה ומיהו לא הוי כמו אוכסין: אבל מלעיטין. שחוכו לו המאכל למקום שיכול
 להחזיר: ואין מסארים. מפטמין לו וחלב מריאס ופי' המראה שחוכו לו המאכל לפניו מביח
 הנליעה במקום שאין יכול להחזיר: ומחלקטין לתרנגולים. שחוכו המאכל לתוך סיו במקום
 שיכול להחזיר: אבל לא גובליון. אין לשין אותן במים: אין נותנים מים לפני דבורים.
 שאין מזונויהן עליו שיואין ואוכלין בשדה ומים מליים להם באנשים: הרדיסיות. ויניס
 שגדלים בבתיס ויקראים הרדיסיות על שם הורדום המלך שהיה מגדל מהן בארמונו: ד סחתיבן

ויקרא ליום שני

יזני הרדיסיות: י מחתכין את הדלועין לפני הבהמה. ואת הנבלה לפני הכלבים. רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה. לפי שאינה מן הכוכין: מפירין נדרים בשבת. ונשאלין לנדרים שהן לצורך השבת. פוקקין את המאור. ומודרין את הפטמית. ואת הפקודה ומעשה בימי אביו של רבי צדוק. ובימי אבא שאול בן במנית. שפסקו את המאור במפיח. וקשרו את הפקודה בגמי. לידע אם יש בגניית פותח טפח אם לאו. ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודרין וקשרין בשבת:

ברטנורא

את הרלועים. התלושים לפני הבהמה והע"ג דסתמן לאו למאכל בהמה קיימא אלא לאדם: ואת הגבלה. שנתכלה היום והע"ג דבין השמשות היתה עומדת לאדם ולא לבהמה: רבי יהודה אומר אם לא היתה נבלה מע"ש אסורה. דכל מידי דחוי לאינש לא מקני לה לבהמה ואשילו חולה מע"ש סיכר שחטופא ואין הלכה כרבי יהודה: הן מפירין. בעל לאשמו ואב לבתו: נשאלין. להכס: שהן לצורך השבת. כגון שגדר שלא יאכל היום ואנשאלין דוקא קאי דלאו בעל או אב מפר בין נדרים שהן לצורך השבת בין נדרים שאינן לצורך השבת כיון שאינו יכול להפר אלא ביום שמשו בלבד ונדרים שהן לצורך השבת אפילו היה לו סנאי להסגיל עליהם קודם השבת נשאלין עליון נשבח: ופוקקין את המאור. הוין שממנה האורה נכנס סוממין אותה בלוח או בשאר כל דבר שרגילין לסתום בו: ומודרין את המטלית. כגון אם היתה שמחה ונגעה בטהרות מודרין אותה אם יש בה ג' אצבעות לידע אם נעמאו הטהרות אם לאו דמטלית פחות' מג' על ג' אינה לא מיטמאה ולא משמאה: ואת המקרה. לידע אם יש בה אמה על אמה ברום ג' אמות שאלו מדירות של מזהו הן לפיכך מותר למדוד איתן בשבת: שפסקו את המאור. את החלון וקריו מאור שממנה האורה נכנסת: בשפיח. פך של חרס: שקורה. כלי חרס: בגמי. להני נקט גמי שראוי למאכל בהמה ולא מנעל ליה להיות קשר של קיימא: לידע אם יש בגניית פותח טפח. כמין שזיל קטן היה בין שני כתיס שלא היה מקרה אלא שניגית מונחת על גבו והיו חלונות פתוחות מן הכתיס אל השכיל והיו חוששין שמא ימות מה בנית אחד והוא הטומאה באה מן החלון אל השכיל ומן השכיל אל הבית האחר דרך החלון הפסוח לפיכך פקקו את החלון הפסוח לבית שהטומאה בתוכו כפסוח של חרס ונבו ללד השכיל וכלי חרס אינו מיטמא מנבו וחוזק כי חששו שמא אין בסדק הגניית פותח טפח ונמנחת הגניית מאהלת על השכיל והטומאה באה דרך השכיל מבית זה לבית זה. אח"כ אהרבו לפתוח החלון ליעול איתו טפח הפקוק כחלון וכלו לידע אם יש בנחתו סדק של גניית פותח טפח ואין אם אהל בנחתו שזיל להביא את הטומאה שהטומאה יוצאה מן השכיל דרך סדק שניגית כלפי חשלה או אין בסדק של גניית פותח טפח ונמנחת כשזיל האהל ומביאה את הטומאה מבית לבית ומדרו מקדה של חרס וקשרו בגמי והושעוה כלפי מעלה לראות אם היה בסדק הגניית פותח טפח אם לאו: ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודרין וקשרין בשבת. וכלל שלא יהא קשר של קיימא והמדירה תהיה של מזהו או להתלמד על דבר הוראה:

גמרא שבת דף קנ"ה ע"ב

תניא נותנין מזונות לפני כלב ואין נותנין מזונות לפני חזיר. ומה הפרש בין זה לזה. זה מזונותיו עריך וזה אין

אין

רש"י

אין מזונותיו עריך. דשכימי לכו בדברא. חזיר אין מזונותו עריך. דאכור יהודי שמגדל

ויקרא יום שני

אין מזונותיו עליך. אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא. דתני אין
 נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים שפשוברך. אבל נותנין
 לפני אוזין ולפני תרנגולין ולפני יוני הרריסיות. מאי טעמא
 לאו משום דתני מזונותן עליך והני אין מזונותן עליך. ולטעמך
 מאי אריא מאי אפילו חימי ושערי נמי לא. אלא שאני מאי
 דשכיחי באגמא. דרש רבי יונה אפיתחא דבי נשיאה מאי
 דכתיב (משלי כ"ט) יודע צדיק דין דלים יודע הקדוש ברוך היא
 בכלב שמזונותיו מועטין. לפיכך שוחא אכילתו במעיו שלשה
 ימים פדתנן כמה תשחא אכילתו במעיו ויהי טמא. בכלב
 שלשה ימים מעת לעת ובעופות ובדגים כדי שתפול לאור
 ותשרף. אמר רב המנינא שמע מינה אירח ארעא למשדא
 אומציא לבלבא. וכמה אמר רב מרי משח אודניה וחומרא
 אבתריה. תני מילי בדברא. אבל במתא לא דאתי למסרה.
 אמר רב פפא לית דעניא מבלבא וזית דעתיר מחזירא :

רש"י

שמגדל חזירים : דשכיחי באגמא. אבל מזונותיו לא שכיחלוהו : שמזונותיו
 מועטין. שאין אדם חס עליו לתת לו מזונות הרבה : כמה תשחא במעיו.
 דהכלב שאכל בשר ומת הכלב בבית תוך שלשה ימים מטמא בלוהל אבל בחייו
 לא מטמא דטומאה בלוע בבעלי חיים לא מטמא כדאמר בצהמה המקשה :
 ש"כ. מדקאמר שהקפיד הקב"ה על מזונותיו : משח אודניה. מעט כמדת אוזניו
 וחומרא אבתריה. יכח במקל מיד שלא יסא מרגילו אללו : אבל במתא לא.
 לימיכ ליה מידי חי לאו דידים הוא : משום דאתי למסרה. בתריה ויפסידו :
 רית דעתיר מחזירא. שכל מאכל ראוי לו ומואל לאכול ואף מאכילין לו
 הרבה :

זוהר ויקרא דף ד' ע"א

רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושברו דודים אגין פל מארי דיבבא
 וילצה דאתבסמו כלהו ואתברכו בחדא דהא טפעודתא דמלכא
 מתהניין פלא. ואימתי אכלי כלהו בשעתא דמלכא אתחדי ועל דא
 מלכא אתחדי וחדו למטרונותא בקדמיתא לבתר פדהו אכלין ותדאן.
 רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושברו דודים אלון אינון שית דקאמרן
 ואלון אינון דכתיב בהו [שיר א'] הביאני המלך חדריו וגומר. שתו ושברו

ויקרא ליום שני

ח

מהוא יון דרני לכלא רבי אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון
 שית אתברכאן בדהו דלתתא מתברכאן רבי שמעון אמר כללא שפיר
 אבל רזא דמפה אכלו רעים לעיא שתו ושכרו דודים לתתא אמר ליה
 רבי אלעזר מאן אינון לעיא ומאן אינון לתתא אמר ליה יאות שאלתא
 דא אתר עגאה דאינון באחדותא בהדוותא דלא מתפרשן לעלמין אגין
 אקרין רעים דהא הוא דכתיב [בראשית ב'] ונהר יוצא מעדן ועדן והוא
 נהר לא מתפרשן לעלמין ואשתבחו לעלמין ברעותא באחדותא בהדוותא.
 שתו ושכרו דודים אגין אינון לתתא דאקרין דודים לומנין ידיען והא
 אוקימנא תא חזי באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה מאי
 מעמא מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא ובגין דתמן שרייא
 חמרא דמנמרא פתיב בהו אכילה. ובאינון תתאי דבעיין שקיו פתיב
 בהו שתיה דהא כל נמיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא ועל דא באגין
 אכילה ובאגין שתיה אגין רעים ואגין דודים אמר ליה רבי אלעזר
 אתחזי דהא דודים חביבותא אינון אמאי אינון תתאי אמר ליה אינון
 דתאבין דא דלא וקא משתבחין תדיר אקרין דודים ואינון דמשתבחין
 תדיר ולא מתבסין ולא מתפרשן דא מן דא אקרין רעים ועל דא אגין
 דודים ואגין רעים. אגין ברעותא באחדותא תדיר ואגין פתיאובתא
 לומנין ודא הוא שלימותא דכלא בגין דתתברך פנסת ישראל וכדין
 הדוותא בכלהו עלמין:

הלכה פסוקה יוסף לחק מוסר

<p>הר"ם ח' מעשה הקרבנות פרק א' "קרבנות הצבור הם שני תמידין של כל יום ומוספי שבתות וראשי חדשים והמועדות ושעיר חטאת שר יום הקפורים. וכן אם שנגנו בית דין והורו בעבודה זרה מבייא כל שבט ושבט פר ושעיר הפר עולה והשעיר חטאת. ולא בשעירים הם הנקראים שעירי עבודה זרה. ואם שנגנו והורו בשאר המצוות מביאין פר לחטאת והוא הנקרא פר העלם דבר של צבור: קרבנות הנחיד הם. הקבור והמעשר והפסח והחגיגה והיא שלמים והראיה והיא עולה. וקרבן הגר והוא עולה מן התבחה או שני בני יונה או שתי תורים שנגנן עולה. או שתי בהמות אחת עולה</p>	<p>משערי קדושה ח"ב ש"ח אמרו במסכת סנהדרין על רב מביימי דאלו חזי יתבי ליה כל חללי דעלמא דא הנה משני בדבוריה. ומנא חדא איקלע להווא אתר דקיששא שמייה דלא חזי משנים בדבורם. ולא הנה מיית איגיש בלא זמניה וכו' שכיבו ליה פרתין בנין. אמרו ליה במטותא מינה פוק מרביא ולא תגרי בנא מותנא. דכתיב (וי"ו) לפרו לשונם בבר שקר וגו העל אלה לא אפקד בם אם פגיו אשר פנה לא תתקם נפשי וגו'. ולא נענשו המרגלים ודור המדבר אלא מפני ערות שקר. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה כל המחליף בדבורו פאלו עובד עבודה זרה וכתיב (ספרי ו') שש הנה שגא ה' וגו' עינים רמות</p>
---	---

ואחת

ויקרא ליום שני

וְאַחַר שְׁלֹמֹים. וְהַנּוֹדֵר אוֹ הַמֵּתְנַדֵּב עוֹלָה
 אוֹ טֹלְמִים וְשְׁלָמִים הַבָּאִים עִם הַלֶּחֶם הֵם
 הַנִּקְרָאִים תּוֹרֵה. וְכֵן קִרְבְּנוֹת הַנּוֹדֵר וְהֵן עוֹלָה
 וְבִטָּאת וְשְׁלָמִים. וְקִרְבְּנוֹת מְצוּרַע וְהֵן
 חֲטָאת וְאַשָּׁם וְעוֹפֵר. וְקִרְבְּנוֹת זָכִים וְיִזְקוֹת
 וְהֵן חֲטָאת וְעוֹלָה. וְקִרְבֵּן הַשּׁוֹגֵג בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה לְשֵׁנֵי בֵּה בְּרַת וְהוּא חֲטָאת. וְאִם
 נִסְּפַק לוֹ אִם עֲשָׂה אוֹ לֹא עֲשָׂה אוֹתוֹ חֲטָאת מִכִּי אֲשָׁם וְהוּא הַנִּקְרָא אֲשָׁם תְּלוּי.
 וְנִשְׁעִיבוֹת שְׂמִכִּיא עֲדוֹתָן אֲשָׁם וְהוּא הַנִּקְרָא אֲשָׁם נְבִיא. וְכֵן אֵיל תְּעוֹלָה וְכֵן חֲטָאת
 שְׂמִקְרִיב בְּתֵן גְּרוֹל מְשָׁלוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. הִנֵּי הֵן קִרְבֵּן יְחִיד. וְכֵן הוּא הַנִּקְרָא
 פֶּר יוֹם הַכַּפּוּרִים:

ויקרא יום שלישי תורה

יכוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי ה'ה ראשונה דשם כ"ן להשאיר
 בו תוספת נפש משבת שעברה:

יֵא וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַד יְרֵךְ הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לְפָנַי יְהוָה וְזָרְקוּ
בְּנֵי אֹהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמֹו עַל־הַמִּזְבֵּחַ
סָבִיב : וַיְפֹס יְתִיה עַל צֶדָא דְּמִדְּבַחָא צְפִינָא קָדָם יי וְזָרְקוּ בְּנֵי
 אֹהֲרֹן בְּתֵינָא יַת דְּמִיָּה עַל מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר: יב וְנִתַּח אֹתוֹ לְנִתְחָיו
 וְאֶת־רֵאשׁוֹ וְאֶת־פְּדָרוֹ וְעַרְףְּ הַבֵּהֶן אֹתָם עַל־הַעֲצִים
 אֲשֶׁר עַרְהָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּפְלִיג יְתִיה לְאִיבְרוֹתָיו
 וַיִּת רִישִׁיה וַיִּת תְּרִיבִיה וַיִּסְדֵּר בְּתֵנָא יְתֵהוֹן עַר אַעֲיָא דְּעַר אֲשַׁחַא דְּעַר
 מִדְּבַחָא: יג וְהִקְרִיב וְהִקְרָעִים יֶרֶחַץ בְּמַיִם וְהִקְרִיב
 הַבֵּהֶן אֶת־הַכֹּל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַה עֲלֶיהָ הוּא אֲשֶׁה
 רִיחַ נִיחַח לְיְהוָה: וְגֹאֵ וּכְרַעֲיָא יְחַלִּיל בְּמַיָּא וְיִקְרִיב בְּתֵנָא יַת פּוֹדָא
 וַיִּסַּק לְמִדְּבַחָא עֲנֵתָא הוּא קִירְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעֲוָא קָדָם יי: יד וְאִם מִן־
 הָעוֹף עֲלֶיהָ קִרְבָּנוֹ לְיְהוָה וְהִקְרִיב מִן־הַתְּוִרִים אִו מִן־

בני

רש"י

(יא) על ירך המזבה. על לך המזבח: צפונה לפני ה'. ואין לפני צבמה:
 (יד) מן העוף. ולא כל העוף לפי שזאמר תמים זכר בבקר בכשבים
 זכעוים תמות וזכרות בכמה ואין תמות וזכרות בעופות יכול אף מחוסר זכר
 ה"ל

בְּנֵי הַיּוֹנָה אֶת־קִרְבָּנוֹ : וְאִם מִן עוֹפֵא עֲלֵתָא קוֹרְבָנָהּ קָדָם
 יִי וְיִקְרִיב מִן שְׁפָנֵינְיָא אוּ מִן בְּנֵי יוֹנָה ית קוֹרְבָנֵיהּ : טו וְהַקְרִיבוּ
 חֲבֹתָן אֶל־חֲמוֹצֹת וּמִלֶּק אֶת־רֵאשֵׁי וְהַקְטִיר
 חֲמוֹצֹתָהּ וְנִמְצָה דָמוֹ עַל קִיר חֲמוֹצֹתָהּ : וְיִקְרְבִינָהּ פְּתָנָא
 לְמִדְבַּחָא וְיִמְלֹק ית רִישֵׁיהּ וְיִסַּק לְמִדְבַּחָא וְיִתְמַצֵּי דְמֵיהּ עַל פּוֹתֵל מְדַבְּחָא :

רש"י

ה"ל מן העוף: תורים. גדולים ולא קטנים: בני יונה. קטנים ולא גדולים :
 כן התורים או מן בני היונה. פרט למחלה הליכוד שזבה ושזבה שהוא כסול
 סגדול הוא אלל בני יונה וקטן אלל תורים: (טו) והקריבו. אפילו פרידה אחת יביא :
 חבתן ומלק. חין מליקה בכלי אלל בעלמו של כהן קולץ בלפרנו ממוול העורף
 וחוקך מפרקת עד שמגיע לסימנין וקוללן : ונמצה דמו. ל' מין אפיס כי אפס
 המן כובש בית השמיטה על קיר המזבח והדס מתמלה ויורד : ומלק והקטיר
 ונמצה. אפשר לומר כן מאחר שהוא מקטיר הוא מולח אלל מה הקטרה הראש
 בעלמו והגוף בעלמו וכו' אף מליקה כן ופשוטו של מקרא מכורס הוא ומלק
 והקטיר וקודם הקטרה ונמלה דמו ככר :

נביאים ישעיה סימן ט"ד

א בִּי אֲצַק־מַיִם עַד־צִמָּא וְנִזְזֹלִים עַל־יְבֹשֶׁת אֲצַק רוּחִי עַל־
 זֶרְעֶךָ וּבְרַכְתִּי עַד־צִאצְאֶיךָ : אֲרִי כִמָּא דְמִתְיַחֲבִין מֵיָא עַר
 אֲרַע בֵּית צְחֹנָא וּמִתְנַגְדִּין עַל יְבֹשֶׁתָא בֵּן אֶתָּן רוּחַ קוֹדְשִׁי עַר בְּנֶךָ
 וּבְרַכְתִּי עַר בְּנֵי בְנֶךָ : ב וְצִמְחוּ בְּבֵין חֲצִיר בְּעַרְבִים עַל־יְבֹלְרִי
 מַיִם : וְיִתְרַבּוּ צִדִּיקָא רַכִּיבִין וּמִפְּנִקִין פִּלְבָּלִי עִסְבִּי פְּאִיזִין דְּמִשְׁלַח
 שְׂרִשׁוּהִי עַל גַּבְדִּין דְּמִיָּן : ג זֶה יֹאמֵר לַיהוָה אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְּשֵׁם־
 יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יְדוֹ לַיהוָה וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יִכְנֶה : דִּין יִימַר
 מְדַחֲלִיָּא דְּבֵי אֲנָא וְדִין יִצְלִי בְּשׁוּם יַעֲקֹב וְדִין יִקְרַב קוֹרְבָנֵיהּ קָדָם יִי
 וּבְשֵׁמָא דְּיִשְׂרָאֵל יִתְקַרֵּב : ד בְּהָא־אִמַר יְהוָה מִלְּךָ־יִשְׂרָאֵל וּגְאֹלֵוּ
 יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים :

כדן

רש"י

(ב) בבין חציר. זה אדום ע"י גריס שימוספו עליהם : (ג) זה אני. אלו לדיקים
 גמורים : זה יקרא אלו הקטנים בני רשעים : ידו לה. אלו בעל
 השוכה

ויקרא ליום שלישי

בַּדְּבַר אֲמַר יי מִקְרָא דְיִשְׂרָאֵל וּפְרָקִיהּ יי צְבָאוֹת אֲנִי הוּא דְמִלְקִדְמִין
אִף עַלְמֵי עַלְמָיָא דִּילֵי אִינוּן וְכֵר מְנֵי לֵית אֲרָהּ: ה וּמִי-כְמוֹנֵי יִקְרָא
וַיְגִידָהּ וַיַּעֲרֹכָהּ לִי מִשׁוּמֵי עַם-עוֹלָם וְאוֹתֵיזוֹת וְאֲשֶׁר תְּבִאֲנֶנּוּ
יְגִידוּ לְכוֹן: וּמִן כְּוֹתֵי דֵי עֲרַעְנִיהּ וַיְחַוֶּינָהּ וַיִּסְדְּרִינָהּ קִדְמֵי מִשְׁוֹתַי עִמָּא
דְּמִן עַלְמָא וְדִאֲתִיִּין וְדַעֲתִידִין קְמִיתֵי יְחוּן לְנָא:

רש"י

תשובה: ובשם ישראל יבנה. אלו הנגרים: (ח) ויערכה לו. כל מה שהיה:
משומי עם עולם. עד עתה: ואשר תבאנה. יגיד:

בתובים משלי סימן כ"א

א תְּנַאֲוֹת עֲצֵר תְּמִיתָנּוּ פִּי-כְמוֹנֵי יְדִין לַעֲשׂוֹת: רִיגְתָּא דְעַמְלָא
מְמִיתָא לֵית דְלָא צְבָן אֲדִין דְעֵבְדִין עֵיבְדִיתָּא: ב פְּלִי-הַיּוֹם
הַתְּנַאֲוֹת תְּנַאֲוֹת וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֵא וְהִשְׁדָּ: פֶּל וּמָא רִיגֵי רִיגְתָּא וְצַדִּיקָא
יְהִיב וְלֵא מַחֲשָׁד: ג וְכַח רְשָׁעִים תְּוַעֲבֶה אִף פִּי-בִזְמוּמָה יְבִאֲנֵנוּ:
דִּיבְחָא דְרִשְׁעֵי מִרְתַּק הוּא מְטוּל דְבַעֲבִרְתָּא מִיִּתֵי לֵיהּ: ד עַד-פְּוֹבִים
יֵאבֵד וְאִישׁ שׂוֹמֵעַ לְנִצְחָה יִדְבֵר: ס סְהָדָא דְכְּבֻתָּא יֵאבֵד וְנִבְרָא
שְׂמוּעָה שְׂרִירָאִית מְטַלל: ה תֵּלֵן אִישׁ רְשָׁע בְּפִנּוּ וַיִּשָׁר הוּא
יִכְוֵן כְּרִפּוֹ: מַחֲצָף אִפּוּי נִבְרָא רְשִׁיעָא וְתִרְצָא הוּא מְתַקֵּן אוֹרְחֵיהּ:

רש"י

(*) יבין דרבו קרי

(ב) וצדיק יתן. כל לרכי ביתו שהקד"ה מוזמן לו: (ג) אף בי. כ"ט כשהוא
מביאו בעלת רעה: (ד) ואיש שומע. לא הענה כרעך וגו':

מושגה כחובות פרק ח'

הַאֲשֶׁה שְׂנַפְלֵו לָהּ נִכְסִים עַד שְׁלֵא תִתְאַרְס. מוֹדִים בֵּית שְׂמַאי וּבֵית הַלֵּל
שְׂמוּכְרַת וְנוֹתְנַת וְקִים. נִפְלֵו לָהּ מִשְׁנַתְאַרְסָה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים
תְּמַכּוֹר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים לֹא תְמַכּוֹר. אֵלֶּו וְאֵלֶּו מוֹדִים שְׂאֵם מְכַרָּה
נְתָנָה קִים. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה אֲמַרוּ לְפָנַי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. הוֹאִיל וְזָכָה בְּאֲשֶׁה
לא

ברבנורא

פרק ח האשה עד שלא התארס ונתארסה: בית שמאי אומרים תמכור. בעודה ארוסה
אכל משגשגת לא: הואיל וזכה באשה. שהיא ארוסתו: לא יזכה בנכסים. כחמיה:
על החדשים. כסלו לה משגשג: אנו בושיק. מה ראו חכמים לומר אם מכרה ונתנה כסעל
מוליא

ויקרא ליום שלישי

לא יזכה בנכסים. אמר להם על החדשים אנו בושין. אלא שאתם
מגלגלין עלינו את הישנים. נפלו לה משנשאת. אלו ואלו מודים שאם
מכרה ונתנה. שהבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שרא נשאת ונשאת.
רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קים. אמר רבי חנינא בן עקיבא
אמרו לפני רבן גמליאל. הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים. אמר להם
על החדשים אנו בושין. אלא שאתם מגלגלים עלינו את הישנים: ג רבי
שמעון חזק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל. לא תמכור. ואם
מכרה ונתנה במלך. שאין ידועים לבעל לא תמכור. ואם מכרה ונתנה קים
ג נפלו לה כספים יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות התלושין מן
הקרקע יקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. והמחברין בקרקע אמר
רבי מאיר שמין אותן פמה הן יפין בפירות. וכמה הן יפין בלא פירות.
והמוכר יקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. והכמים אומרים המחברין
בקרקע שדו. והתלושין מן הקרקע שגה. ויקח בהן קרקע והוא אוכל
פירות: ד רבי שמעון אומר מקום שיפה פחו בכניסתה. הורע פחו
ביציאתה. מקום שהורע פחו בכניסתה. יפה פחו ביציאתה. (ביצה) פירות
המחברין לקרקע. בכניסתה שדו. וביציאתה שגה. והתלושין מן הקרקע.
בכניסתה שגה. וביציאתה שדו: ה נפלו לה עבדים ושפחות זקנים. ומכרו
ויקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא
תמכור. מפני שהן שבח בית אביה. נפלו לה יתים ונפנים זקנים ומכרו
לעצים ויקח בהן קרקע. והוא אוכל פירות. רבי יהודה אומר לא תמכור
מפני שהן שבח בית אביה. המוציא הוצאות על נכסי אשתו. הוציא

הרבה

ברטנורא

מוציא מיד הלקוחות: אלא שאתם כגלגלים עלינו. נכסים שנפלו לה בעודה ארוסה אם
מכרה מכרה בעל לפי שזכה בהם הבעל: ג נכסים ידועים לבעל ונכסים שאינן
ידועים. חס דמפריס נכסים ידועין מקרקעי ושאינן ידועים מטלטלי ואית דאמרי אלו ואלו
ידועים הם ואלו הם שאינם ידועים כל שהיא יושנת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים. וספק
הלכה בין נכסים שנפלו לה עד שלא תתארם בין נכסים שנפלו לה משנתארם אם מכרה אותם
אחר שנשחח הבעל מוציא מיד הלקוחות: פירות בחייה. וגוף הקרקע לאחר מיתתה והלכה כר'
שמעון שחולק בין נכסים הידועים לבעל לנכסי שאינן ידועים: ג שמיין ברא. דקס"א מה
שגדל ברשותו היו פירות ומה שלא גדל ברשותו היו קרן לפיקד מה שדמי הקרקע יקרים עכשיו
בשכיל תבואה זו היו קרן וזריך ליתן לה דמים וילקח בהן קרקע והיא אוכל פירותיה: והב"א
אף אלו שלא גדלו ברשותו תורת פירות נתנו בהן הואיל והקרקע קיימת לה והלכה כחכמים:
ד ביציאתה. אם נא לנרסה: פירות המחוברים לקרקע בכניסתה שלו. כלומר כשעת
נפילתן שלו כדברי חכמים ואיכא בין חכמים לר"ם פירות המחוברין כשעת יציאה דלא איירי
כזה חכמים ולית לכו הא דאמר ר"ם ביציאתה שלה דקסברי מה שגדל ברשותו שלו והלכה
כר"ם: ה רשב"ג אומר לא תמכור. יכולה היא לעכב והלכתא כוותיה: רבי יהודה
אומר לא תמכור. והלכתא כוותיה: קיטעא. דבר מועט ואפילו כל שהוא: ישבע כמה
הוציא

ויקרא ריום ישרשי

הַרְבֵּה וְאֶבֶר. קִימָעָא. קִימָעָא וְאֶבֶר הַרְבֵּה מֵה שְׁחֻצִיא חוּצִיא. וְמֵה שְׁאֵבֶל אֶבֶר. הוּצִיא וְלֹא אֶבֶר. יִשְׁבַּע בְּמֵה הוּצִיא וְיִטּוֹל : ו שׁוֹמֵרֶת יָבֵם שְׁנַפְּלוּ לָהּ נְכָסִים. מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הֵלֵל שְׁמוֹכֶרֶת וְנוֹתְנַת וְקָבִים. מֵתָה מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְתִיּוֹצְאֵין עִמָּה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יַחְלוּקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים נְכָסִים בְּחֻזְקָתוֹ. וּבְתוֹבָה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל. נְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְהִיּוֹצְאִים עִמָּה בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב : ו הַנִּיחַ אַחֲיוּ מַעוֹת. יִלְקַח בְּהֵן קֶרְקַע וְהוּא אוֹבֵל פִּירוֹת. פִּירוֹת הַתְּרוּשִׁין מִן הַקֶּרְקַע. יִלְקַח בְּהֵן קֶרְקַע. וְהוּא אוֹבֵל פִּירוֹת. הַמְּחַבְּרִין בְּקֶרְקַע. אָמַר רַבִּי מֵאִיר שְׁמִין אוֹתָן בְּמֵה הֵן יִפִּין בְּפִירוֹת. וְכַמָּה הֵן יִפִּין בְּלֹא פִירוֹת. וְהַמּוֹתֵר יִלְקַח בְּהֵן קֶרְקַע. וְהוּא אוֹבֵל פִּירוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמְּחַבְּרִין בְּקֶרְקַע שְׁלוֹ וְהַתְּרוּשִׁין מִן הַקֶּרְקַע כֹּל הַקּוֹדֵם זָכָה בְּהֵן. קֶדֶם הוּא זָכָה. קֶדְמָה הוּא יִלְקַח בְּהֵן קֶרְקַע וְהוּא אוֹבֵל פִּירוֹת. כְּנֹסָה הָרִי הוּא כְּאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר. וּבְלֶבֶד שֶׁתִּהְיֶה כְּתוּבָתָהּ עַל נְכָסֵי בַעֲלָהּ הָרִאשׁוֹן : ו לֹא יֹאמֵר לָהּ הָרִי כְּתוּבָתֶיךָ מוֹנַחַת עַל הַשְּׁחָתוֹ. אֵדָא כֹּל נְכָסוֹ אַחֲרָאִין לְכְּתוּבָתָהּ. וְכֵן לֹא יֹאמֵר אָדָם לֹאִשְׁתּוֹ הָרִי כְּתוּבָתֶיךָ מוֹנַחַת עַל הַשְּׁחָתוֹ. אֵדָא כֹּל נְכָסוֹ אַחֲרָאִין לְכְּתוּבָתָהּ.

גירשה

ברמנורא

הוּצִיא וְיִטּוֹל. וְשִׁבְעָה זֶו כַּעֲשֵׂן שֶׁל תּוֹרָה הִיא וְהִי מוֹלֵי שֶׁהִיא הַשְּׁבַח כַּנֶּגֶד הַהוֹלָאָה אִי יוֹתֵר אֶבֶל אִם הִיטָה הַהוֹלָאָה יִתִּירָה עַל הַשְּׁבַח יִשְׁכַּע שְׁבֻעַת הַתּוֹרָה שֶׁהוּיָא כַּנֶּגֶד הַשְּׁבַח וְיִטּוֹל כַּנֶּגֶד הַשְּׁבַח זֶלְזֵד וְהַשְּׁאֵר יִסְסִיד וְכֵל זֶה כַּשְּׁנֵרְשָׁה הַכַּעַל אֶבֶל אִם מוֹרְדָה הִיא בֵּין אֶבֶל הַכַּעַל בֵּין לֹא אֶבֶל יִשְׁכַּע כַּמָּה הוּיָא וְיִטּוֹל כַּנֶּגֶד הַשְּׁבַח וְכּוֹכְסִי לֹאֵן כְּרוֹל כֵּל הַשְּׁבַח שֶׁל כַּעַל דְּאִמְרִי אִם הוֹסִיפוּ וְיִטּוֹלוּ לָהּ נְכָסִים. מִנִּית אֶבֶר כַּעַל כַּעַל שׁוֹמֵרֶת יָבֵם : מֵה יַעֲשׂוּ בְּכַתּוּבָתָהּ. מִנָּה וּמֵאִחִים וְתוֹסַפֵּת וְנִדְוִיָא שֶׁכְּנִיטָה לוֹ וְקַבֵּל עֲלוּי אַחֲרֵיהוֹן : וּבְנְכָסִים הַנִּכְנָסִין וְהוּצְאֵין. נְכָסֵי מְלוֹג כַּשִּׁיתָה נְכָסֵת נְכָסִים עִמָּה וְכַשִּׁיזְאֵת מַכְעֵלָה יוֹאֵל עִמָּה : ב"ש אוֹמְרִים יַחְלוּקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב. דַּסְק נְשׂוֹא' לִיכַס הִיא וּזְכָה כַּחֲזֵי יִרוּשְׁתָּה מַסְפֵּק : נְכָסִין בְּחֻזְקָתוֹ. נְכָסֵי לֹאֵן כְּרוֹל בְּחֻזְקָתוֹ וְלֹא אַחֲפַרְשׁ בְּחֻזְקָת מִי אִי בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הַכַּעַל הוֹאֵל וְאַחֲרֵיהוֹן עֲלוּי אִי בְּחֻזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאֵשָׁה שֶׁהוּיָ שְׁלֵה וְכַס"ד מִיבְּמֹת תַּמְלָא הַמַּסְפֵּק הוּאֵת : ו יִלְקַח בְּהֵן קֶרְקַע. לְפִי כַּשְׁנוֹכְתָה עַל נְכָסֵי כַּעַל הַרְשָׁתוֹן לְפִיכְד נְכָסֵי הַמֵּת אַחֲרָאִין לְכַתּוּבָתָהּ אִלָּא שֶׁהִיכַס אוֹבֵל פִּירוֹת אִם מִיכַס אוֹתָהּ וְסָכַר מַעֲלַעֲלֵי מַשְׁעָבֵי לְכַתּוּבָה : שְׁמִין אוֹתָן. דְּכֵל מֵה שְׁגַל בְּרִשׁוֹת הַמֵּת אַחֲרָאִין לְכַתּוּבָה : וְחֻכְמִים אוֹמְרִים פִּירוֹת הַמְּחַוְּבָרִים לְקֶרְקַע שְׁלוֹ. בְּנִמְרָא שְׁרִיךְ וְהֵא כֵּל נְכָסוֹ אַחֲרָאִין וְעַרְבָאִין לְכַתּוּבָתָהּ וּמַנְשֵׁי מִנֵּי שְׁלֵה : כֵּל הַקּוֹדֵם זָכָה. קַסְבְּרֵי מַעֲלַעֲלֵי לְכַתּוּבָה לֹא מַשְׁעָבֵד אִלָּא אִיכַס תַּסְפָּה וּמַחֲסִים דְּכַעַל כַּעֲשֵׂן תַּפְסִים וְה"ה נְמִי דְּלִינֵי כַּכְּסִיִּים דְּמ"ש כַּכְּסִים מִפִּירוֹת תְּלוּסִין וְהַלְכָה כַּכְּמִים : הָרִי הוּא כְּאִשְׁתּוֹ. שְׁמַנְרֵשָׁה כַּנֶּגֶד וּמַחֲזִירָה וְלֹא אַחֲרִי' יוֹכַמָה אַחֲרֵי הַמֵּת וְעִדִּין יְבוּמִין רִאשׁוֹנִים עֲלֶיהָ וְלֹא תַסְגִּי לָהּ כַּנֶּגֶד וְהִכִּי נְמִי כַּשְּׁנֵרְשָׁה (הוּא) אַחֲרֵיהוֹן מְלוֹא דְּרִמּוּא דְּחַמְנָא עֲלֶיהָ הֵא קַעֲבֵד וְתִיקוּ עֲלֶיהָ כַּאִיכָר אִשְׁתּוֹ אִחַ וְלֹא מְנִי לְהַחֲזִיר' קַמ"ל דְּאִמֵּר רַחֲמַנָּא וְלַקְחָה לֹא לְאִשָּׁה כִּיּוֹן שְׁלַקְחָה הָרִי הוּא כְּאִשְׁתּוֹ : וְ כֵּן כֵּל נְכָסוֹ. סִירַשׁ מֵאִחֵיו אַחֲרָאִין לְכַתּוּבָתָהּ : גִּירְשָׁה אִין לָהּ אִלָּא כְּתוּבָתָהּ. אֶבֶל כֵּל זֶמַן שְׁלֵה גִירְשָׁה הוּי כֵּל הַנְּכָסִים מַשְׁעָבֵדִים לָהּ : הָרִי הוּא כֵּל הַנְּשִׁימִים. שְׁמַנְרֵשָׁה אִתְּ אִשְׁתּוֹ וְהַחֲזִירָה מ"מ כְּתוּבָה הַרְשָׁתוֹ הַחֲזִירָה

זיקרא ליום שלישי

גִּירְשָׁה אֵין לָהּ אֶלָּא כְּתוּבָתָהּ הַחֲזוּרָה הָרִי הוּא כְּבָל הַנְּשִׂים. וְאֵין לָהּ
אֶלָּא כְּתוּבָתָהּ בְּלֶבֶד :

ברמנורא

החזירה ולאטריך לאשמועין הא ביבמה דלא תימא אשתו היא דאיהו כתב לה כתובה מממנו
אכל יבמתו דלא איהו כתב לה אלא נכסי בעלה הראשון הוא דהו אחראין וערבאין היכא
דגרשה ואהדרה אימא כתובה מיניה קמ"ל :

גמרא כתובתדף"ב ע"ב

הַחֲזוּרָה. מָאי קָא מְשַׁמַּע לָן תְּנִינָא חֲמַגְרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה
וְהַחֲזוּרָה עַל מְנַת פְּתִיבָה רֵאשׁוּנָה מִהַחֲזוּרָה. מַהוּ
דְּתִימָא אִשְׁתּוּ הוּא דְּאִיהוּ פְּתַב לָהּ פְּתוּבָה מִיְנִיָּה. אֲבָל
יְבָמָתוּ דְּלָאוּ אִיהוּ פְּתַב לָהּ הֵיכָא דְּגִרְשָׁה וְאֶהְדְּרָה אִימָא
פְּתוּבָתָהּ מִיְנִיָּה קָא מְשַׁמַּע לָן. אָמַר רַב יְהוּדָה בְּרֵאשׁוּנָה הָיוּ
בּוֹתְבִים לְבַתּוּלָה מֵאֲתָם וְלֹאֲלַמְנָה מְנָה וְהָיוּ מְזַקְנִים וְלֹא
הָיוּ נוֹשְׂאִין נָשִׁים עַד שָׁבָא שְׁמַעוֹן בְּו שְׁמַח וְתִיקוּן כֹּל נִכְסָיו
אֶחָרָאִין לְכְּתוּבָתָהּ. תְּנִינָא גַּמִּי חֲכִי בְּרֵאשׁוּנָה הָיוּ בּוֹתְבִין
לְבַתּוּלָה מֵאֲתָם וְלֹאֲלַמְנָה מְנָה וְהָיוּ מְזַקְנִים וְלֹא הָיוּ נוֹשְׂאִין
נָשִׁים הִתְקִינוּ שִׁיְהִיו מְנִיחִין אוֹתָהּ בְּבֵית אֲבִיהָ וְעַד יוּן כְּשֶׁהוּא
בּוֹעֵם עָלֶיהָ אוֹמֵר לָהּ לְכִי אֶצֶל פְּתוּבָתֶיךָ הִתְקִינוּ שִׁיְהִיו
מְנִיחִין אִתָּהּ בְּבֵית הַמִּיָּה. עֲשִׂירוֹת עוֹשׂוֹת אוֹתָהּ קְלָתוֹת שֶׁל
כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב עֲנִיּוֹת הָיוּ עוֹשׂוֹת אוֹתָהּ עֲבִיט שֶׁל מִימֵי רַגְלִים
וְעַד יוּן כְּשֶׁבּוֹעֵם עָלֶיהָ אוֹמֵר לָהּ טְרִי פְּתוּבָתֶיךָ וְצֵאִי עַד שָׁבָא

שמעון

רש"י

טאי קמ"ל. ביבמה: תנינא. לה באשתו ומאי אולמא דיבמתו דאזטרך למחני
דלית לה כתובה מיניה אלא על נכסי בעלה הראשון:
היו בותבין. ולא היו משעבדים נכסיהם לאחריות הכתובה: ולא היו נושאין
נשים. שלא היו הנשים רעות ליגא להם שאמרו כשימות או יגרש לא תמלא
לנזות כלום שהורשין ילניעו מעות של ירוכה: בבית חמיה. בבית בעלה:
עשירות. שכתובתן מרובה: קלתות. כמין כל שמנחת על ראשה ונותנת בה
פלכיה לאחר שנתמלא הפלך טווי: עביט. למימי רגלים: שלי בתובתך וצאי.
לפי

ויקרא דיום שמיני

שמעון בן שמח ותיקון שיחה פותח לה פד נכסי אחריו
לכתובתה :

רש"י

לפי שהיה מיוחדת לך : כל נכסי אחריו ולא יחד לה כהנהגה במלמלין :

וזוהר ויקרא דף ד' ע"א

תא חזי בשעתא דבר נש מתקן עובדיו על ידי דקרבנא כלל אתבסם
ואתקרב ואתקשר דא בדא ביהודא שלים הדא הוא דכתיב אדם
פי יקריב מפם. פי יקריב בקשרא טילין פדקא חזי. תא חזי אדם פי יקריב
לאפוקי מאן דלא אתנסיב דהא קרבניה לאו קרבן וברכאן לא משתבחו
לנביה (מ"א על ידו) לא לעילא ולא לתתא ממשמע דכתיב אדם פי
יקריב שאני הכא דלאו איהו אדם ולא בבילא דאדם הוא ושכינתא לא
שריית עלוהי בגין דאיהו פנים ואקרי בעל מוס ומארי דמומא אתרחקא
מכלא פל שגן למדבחה לקרבא קרבנא. ונדב ואביהוא אוכתו דכתיב
(ויקרא י') ותצא אש מלפני יי ובגינו כד כתיב אדם פי יקריב מפם קרבן
לני אדם דאשתבת. דבר ונוקבא האי חזי לקרבא קרבנא דא ולא אחרא
ואמר רבי אבא אף ער נב דאוקמוה לנדב ואביהוא במקה אחרא דכי
הוא נדאי אבל קמרת ענאה הוא מכל קרבניו דעלמא דעליה אתברכו
ענאי ותתאי וקרבנא דא דאיהו לעילא מכל קרבניו לא אתחזון אינון
לקרבא דהא לא אתנסיבו לקרבנא לא אתחזון פל שגן למילין ענאין
דיתברכו על ידיהו. ואי תימא ותצא אש מלפני יי ותאמר אותם אמאי.
לבר נש דאתא קמי מטרוניתא לבשרא לה דהא מלפא אתי לבייתה
וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה. אתא לקמי מלפא חמא מלפא
ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין. אמר מלפא לאו הוא יקרא דילי
דעל ידוי דהאי פנים אישול למטרוניתא אדכחי אתקנת מטרוניתא
ביתא למלפא. פיון דחמאת דמלפא תיה זמין למיתי לנבה וההוא
בר נש גרים לאסתלקא מלפא מינה בדין פקדת מטרוניתא למלפא
לכהוא בר נש פך בזמנא דעאלו נדב ואביהוא וקמרת בידיהו חדת
מטרוניתא ואתקנת לקבלא למלפא פיון דתמא מלפא אינון גברין
פנימין מארי דמומין לא בעא מלפא דעל ידיהו ייתי למישרי עמה
ואסתלק מינה פד חמת מטרוניתא דבגיניהון אסתלק מלפא מינה
מיד ותצא אש מלפני יי ותאכל אותם וכל דא בגין דמאן דלא
אתנסיב הוא פנים מאריה דמומין קדם מלפא. קדושה דמלפא
אסתלק

אֲמַתְּכֶם מִנִּיהַ וְלֹא יִשְׁרִיֵּא כַּפְּנֵימוֹ. וְעַל דָּא כְּתִיב אָדָם כִּי יִקְרִיב כְּסָם קִרְבָּן מֵאֵן דְּאִמְרֵי אָדָם יִקְרִיב וּמֵאֵן דְּלֹא אִקְרֵי אָדָם לֹא יִקְרִיב :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

סמך שיערי קדושה ח"ב שער ד'

הר"ם ה"ל מעשה הקרבנות פרק א'

גִּתּוֹ לֹא נִמְכַר אֶלָּא כִּפְנֵי יִשְׁשַׁקְר בְּשֵׁם אֱלֹהִישׁע. אֲמִינוּ כּוֹב לְתַמְר וְנִתְבַּנְי. רוחו שֶׁל נָבוֹת נִמְכַר מִמְחִיצָתוֹ. עַל שְׁדַרְבַּר כּוֹב שִׁנְאִמְר (ס"א ס"ב) מִן יִפְסַח אֶת אֲחָאָב וְגו' צֵא צֵא מִמְחִיצָתָהּ. וְאִמְר רַב הוֹנֵא לֹא גִלוּ יִשְׂרָאֵל מִצָּרִים אֶלָּא עַל שֶׁעֲבָרוּ עַל פְּסִיק (שמי"ב כ"ג) כְּדַבְּרֵי שְׁקַר תְּרַחֵק. וְאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוֹנִם לְבָרְכָה לֹא תִרְכַּח וְרוֹשְׁעִים וְכוּ'. וּבְסִפְר הַיְהוּד בּוֹמָנָא דְשִׁמְר דְּאִיהוּ סַבְּאֵל שְׁלֵטָא כְּתִיב (יניאל ח') וְתִשְׁלַח אֶמֶת אֶרְצָה. וְדָא גְרִים תְּרַבְּן פּוֹת רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְכוּ' וְאִמְרוּ בְּבוֹתֵינוּ וְזָרוֹנִם לְבָרְכָה עַל שֶׁלִּישָׁה דְבָרִים תְּעוֹלָם קָיָם עַל סְדוּן וְעַד הַיְהוּד וְעַל תְּשׁוּבָה. וְכְתִיב (מזלים י"ג) הִי מִן גִּמְרָא בְּאַחֲרָהּ וְגו' וְדוּבַר אֶמֶת בְּלִבּוֹ אִף עַד שֶׁתִּשָׁב בְּלִבּוֹ צְרִיף לְאֶמֶת אוֹתוֹ דְּתַעֲשֶׂה כִּמּוֹ שִׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוֹנִם לְבָרְכָה בְּעוֹבְדָא דְרַב סִפְרָא. וְכְתִיב (ספרי י"ג) הַיְהוּד אֶמֶת תִּיִתָּה בְּפִיהוּ וְעוֹלָה לֹא נִמְצָא כְּשֶׁתִּיּוֹ כִּי מְלֹאָה ה' צְבָאוֹת הוּא :

כִּי כָּל קִרְבָּנוֹת הַיְהוּד תִּיב בְּאַחֲרֵיתוֹן וּבְאַחֲרֵיתוֹת נִסְבִּיקוֹן חוּץ מִן הַבְּרָכָה. וְכָל קִרְבָּנוֹת הַצְּבוּר אֵינָן תִּיבִין בְּאַחֲרֵיתוֹן וְלֹא בְּאַחֲרֵיתוֹת נִסְבִּיקוֹן וְאִם קָרִב הַנֶּחֱס בְּיָבִין בְּאַחֲרֵיתוֹת נִסְבִּיקוֹן. וְקִרְבָּן יָמִיד שֶׁקִּבְּעֵ לוֹ וְזֶמֶן הַרְבֵּי הוּא יִקְרָבֵן צְבוּר וְאִינוּ תִיב בְּאַחֲרֵיתוֹת: כִּי עוֹלָת בְּהֵמָה אֵינָה בָּאָה אֶלָּא מִן הַזָּכָרִים בְּלֶבֶד וְהִיא בָּאָה מִן הַבְּשָׂמִים וּמִן הַעֵינִים וּמִן הַבְּקָר בִּין יְדוּלִים בִּין קִטְנִים וּמִן הַתְּהוֹרִים וּבְגֵי יוֹנָה וְאֶחָד בָּהֶן סִנְר וְנִמְנָקָה: הַשְּׂמֵאֹת בָּאָה מִתְּמַשֵּׁת הַמִּינִים הָאֵלּוּ מִן הַזָּכָרִים וְכֵן הַנִּמְנָקוֹת מִן הַנְּדוּקִים וּמִן הַקִּטְנִים: יְהִי אֲשֶׁם אִינוּ בָּא אֶלָּא מִזָּכָרִים כְּבָשִׂים בְּלֶבֶד יֵשׁ אֲשֶׁם בָּא מִנְדוּלֵי מִין זֶה וְיֵשׁ אֲשֶׁם בָּא מִן הַקִּטְנִים:

ויקרא יום רביעי תורה

יבין בקריאת הששה פסוקים אלו שהם כנגד ן דמילוי ור דשם ב״ן לקנות חארת נפש יתירה משבת הבאה :

טו וְהִסִּיר אֶת־מִזְבְּחֹתָיו בְּנוֹצָתָהּ וְהִשְׁלִיךְ אֹתָהּ אֶצְלֵי הַמִּזְבֵּחַ קִדְמָה אֶל־מְקוֹם תְּהַיָּשֵׁן : וַיַּעֲבֵר יַת

ופקיה

רש"י

(טו) מזבחותיו. מקום הרעי זה הזפק: בנוצתה. עם בני מעיה ונולה לשון דבר המאוס כמו כי נלו גס נעו וזהו שם"ח בלובלי' וזהו מדרשו של רבא יוסי בן חנן שאמר נוטל אה הקורקצן עמה ורז"ל אמרו קודר סביב הזפק בסכין כעין ארובה ונוטלו עם הנולה שעל העור. בעולת בהמה שאינה אוכלת חלק בלבים בעליה נאמר והקרצ והכרעים ירחן במים והקטיר בעוף שנוון מן הגזל נאמר והכשיר

ויקרא ליום רביעי

וּפְקִיחַ בְּאוֹכְלֵיהֶּ וַיְרִמֵּי יְתֵהּ לְסֵטֶר מִדְּבַחָהּ. קִדּוּמָא לְאַתֵּר דְּמִן קִדְוֵי
 קִטְמָא: יז וְשֵׁסַע אֶתּוֹ בְּכַנְפָּיו לֹא יִבְדִּיל וְהַקְטִיר אֶתּוֹ
 חִבְהֵן חִמּוּבְחָה עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ עֲלֶיהָ
 הָיָא אִישָׁה רִית גִּיתָהּ: ס וַיִּפְרֹק יְתִיה בְּנִדְפוּהִי קָא יִפְרִישׁ
 וַיִּסַּק יְתִיה בְּהֵנָא לְמִדְּבַחָה עַל אֵעִיָּא דְעַל אִישָׁתָא עֲתָתָא הוּא קִרְבָּן
 דְּמִתְקַבְּלָ פְרִעוּא קָדָם: יי ב אֲוֹנֶפֶשׁ בֵּי־תְקָרִיב קָרְבָּן מִנְחָה
 קִיתָהּ סֶלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנָו וַיִּצַק עָלֶיהָ שְׁמֶן וְגִתָּן עָלֶיהָ
 לְבָנָה: וַאֲנֵשׁ אֲרִי יִקְרִיב קָרְבָּן מִנְחָתָא קָדָם: יי סוּלְתָא יְהִי קִרְבָּנֶיהָ
 וַיְרִיק עָלֶיהָ מִשְׁחָא וַיִּתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנְתָא: ב וְהִבְיָאָהּ אֶל־בְּנֵי אֶחָדָן
 תְּהִלָּתִים וְקַמִּין מִשְׁמַם מִרְאָ קַמְצוֹ מִסְּלִתָהּ וּמִשְׁמָנָהּ

על

רש"י

והשליך את המעים שאלכו מן הגזל: אצל המזבח קרמה. בזמורו של כבש:
 אל מקום הדשן. מקום שנתנין סס תרומת הדשן בכל צוקר ודישון מזבח הפנימי
 והמנורה וכולם נבלעים סס במקומן: (יז) ושסע. חין שיסע אלף ביד וכן הוא
 אומר בשמשון וישסעוהו כססע הנדי: בבנפ"י. עס כנפיו חינו לרדך למרוט כנפי
 נולחו: בבנפ"י. נולה ממש והלא חין לך הדיוט שמריח ריח רע של כנפים
 נשרפים ואין נפשו קלה עליו ולמה אמ' הכתו' והקט' כדי שיהא המזבח שבע
 ומחוד' בקרבנו של עני: לא יבדיל. חינו מפרקו לגמרי לב' חסיכו' אלף קורעו
 מבנו. נא' בעוף ריח ניחוח ונא' בבהמה ריח ניחוח לומר לך אחד המרבה וא'
 המזמיט ובלבד שיכון את לבו לשמים: (א) ונפש בוי תמריב. לא נא' נפש בכל
 קרבנו' נדבה אלף במנחה מי דרכו להתנדב מנחה עני אמר הקב"ה מעלה חני עליו
 כאלו הקריב נפשו: סלת יהיה קרבנו. החומ' הרי עליו מנחה סתם מביא מנחת
 סלת שהיא הראשונ' שבמנחות ונקמלת כשהיא סלת כמו שמפורסם בענין. לפי שנאמרו
 כאן ה' מיני מנחות וכולן בואות אפיוות קודם קמיל' חוץ מזו לכך קרויה מנחת סלת:
 סלת. חין סלת אלף מן החט' שנא' סלת חטין ואין מנחה פחותה מעשרון שנ'
 ועשרון סלת למנח' עשרון לכל מנחה: ויצק עליה שמו. על כול': ונתן עליה
 רבונה. על מקלטה מניח קומץ לבונ' עליה ללד' א' ומה ראית לומר כן שאין
 רבוי אחר רבוי בצורה אלף למעט ד"א שמן על כולה מפני שהוא נבלל
 עמה ונקמץ עמה כמ"ש מסלתה ומשמנה ולבונה על מקלטה שאינה נבללת עמה
 ולא נקמלת עמה שנאמר על כל לבונה שלאחר שקמץ מלקט את הלבונה כולה
 מעליה ומקטירה: ויצק ונתן והביאה. מלמד שזיקה וכלילה כשרים צור:
 (ב) הבהנים והמין. מקמילה ואילך מלות כהונה: וקמץ משם. ממקום שרגלי הור

עומדות

עַל כֵּן לִבְנֵי־לֵוִי וְהַקְטֹרֶת הַבְּהֵן אֶת־אֲזִכְרֹתֶיהָ הַמְזֻבָּחַת
 אִשָּׁה רֵיחַ נִיחַח לַיהוָה: וַיִּתְּנֶנָּה לְיוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן בְּחֵנָא וַיִּקְמוּץ
 מִמֶּנּוּ מִלֵּי קִימְצִיָּה מִסִּילְתָּהּ וּמִמִּשְׁחָה עַל כֵּל לְבֹנֹתֶיהָ וַיִּסֵּק בְּהֵנָא יַת
 אֲדִבְרֹתֶיהָ לְמִדְבַּחַא קִדְבֵן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְנָא קָדְשׁ יי: ג וְהַזֹּהֲרֹת בִּין
 הַמְנַחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים מֵאִשֵּׁי יְהוָה: ס
 וְדֹאשְׁתָּאָר מִן מְנַחְתָּא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוְהִי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁין מְקוֹרְבָנָא בְּנֵי:
 ד וּבִי תִקְרִיב קָרְבָן מְנַחָה מֵאַפֶּה תִגְדֹר מִלֵּת הַלֹּת
 מִצֹּת בְּלוֹלֹת בְּשֶׁמֶן וּרְבִיבֵי מִצֹּת מִשְׁחִים בְּשֶׁמֶן:
 וְאִרֵי תִקְרִיב קָרְבָן מְנַחְתָּא מֵאַפֶּה תִנּוֹרָא סִילְתָּא גְרִיצָן פְּטִירֵין דְּפִרְזֵין
 בְּמִשַׁח וְאֶסְפֹּגִין פְּטִירֵין דְּמִשִּׁיחֵין בְּמִשַׁח:

רש"י

עומדות ללמדך שהקמילה כשרה בכל מקום בעזרה אף ב"א אמה של מקום
 דריסת רגלי ישראל: מלא קמצו יוכל מצורך מצלצך ויולא לכל לך ת"ל במקום
 אחר והרים ממנו בקוממו לא יהא כשר אלא מה שבתוך הקומץ חי בקוממו יוכל
 חסר ת"ל מלא הא כולד חופה ג' אלבעותיו על פס ידו והו קומץ שמשמע לשון
 העברית: על כל לבונתה. לכו כל הלבונה יהא הקומץ מלא: לבונתה והקטיר.
 אף הלבונה בהקטרה: מלא קמצו מסלתה ומשמנה. הא אס קמץ ועלה בידו
 גרגיר מלא או קורט לבונה פסולה: אזכרתה. הקומץ העולה לגבוה הוא זכרון
 המנחה שבו נזכר בעליה לטובה ולחמה רוח: (ג) לאהרן ורבינו. כהן גדול
 נעל חלק בראש שלח במחלוק' וההדיוט במחלוק': קדש קדשים. היא להס.
 מאשי ה'. אין להס חלק בה אלא לאחר מתנות החישים: (ד) ובי תקריב וגו'.
 שאמר הרי עלי מנחת מאפה תגור ולימד הכתוב שיביא או חלות או ריקין
 החלות בלולות והריקין משוחין ונחלקו רבותינו במשיחתן י"א מושחן וחוזר ומושחן
 עד שיכלה כל השמן שבלוג שכל המנחות טעונות לוג שמן וי"א מושחן כמין כף
 יונים ושאר השמן נאכל בפ"ע לכהנים. מה ת"ל בשמן בשמן ב' פעמים להכשיר
 שמן שני ושלישי הולא מן הזיתים ואין לריך שמן ראשון אלא למנורה שנאמר בו
 זך ושנינו במנחות כל המנחות האפויות לפני קמילתן ונקמלות ע"י פתית' כולן
 באות עשר חלות והאמור בה ריקין בא עשר ריקין:

נביאים ישעיה סימן מ"ד

א אֶל־תִּפְחָדוּ וְאֶל־תִּרְהוּ הַלְוֹא מֵאֲזוּ הַשְּׁמֵעֵתִיךְ וְהַגְדֵּתִי וְאַתֶּם

רש"י

עדי

(א) ואל תרהו. ל' אל תחמו: מאז השמעתיך. בהר סיני שאין אלוה מבלעדי:
 ואהס

ויקרא ליום רביעי

עֲדֵי הַיּוֹם אֵלֹהִים מִבְּלִעְדֵי וְאִין צֹר בְּרִי־יִדְעָתִי : לָא תִּבְחַלְוּ
 וְלֹא תִתְּבֹרוּן הָלֹא מִכְּבֹן בְּשִׂרְתֵּךְ וּמִוִּיתִי וְאַתּוֹן סִבְדִּין קִדְמִי
 חֵאִית אֶלְהָא בַר מְנִי וְלִית דְּתִקְוֵי אֶלְחִין דִּמֹן קִדְמִי מִתְּיַהֵב לִיה תִּקְוֵי :
 בַּיְצָרִיפְסֵל בְּכֶם תִּהְיוּ וְחִמּוּדֵיהֶם בְּלִי־וְעִילוּ וְעֲדִיתֶם הַמָּחָה
 בְּלִי־רְאוּ וּבְלִי־יִדְעוּ לְמַעַן יִבְשׁוּ : עֲבַדֵי צְלֻמְיָא כְּהֹוֹן לְמָא וּפְלַחִיהוֹן
 דְּלֹא יִתְּנוּן לְהוֹן וְסִבְדִּין אִינוּן בְּנַפְשֵׁתִיהוֹן דְּלֹא הֹוֹן וְלֹא יִדְעוּן כְּדִיל
 דְּיִבְהֶתוּן : ג מִי־יִצְדַר אֵל וּפְסֵל נִסְךְ לְבִבְתֵי הוֹעִיר : מִן עֲבַד דְּחֵלָא
 וְצֻלְמָא אַתְּוֵי בְּדִיק דְּלֹא לְהִנְאִיחַ : ד תֵּן בְּלִי־חִבְרִיו יִבְשׁוּ וְחֲרָשִׁים
 חֵמָּחָה מֵאֲדָם יִתְקַבְּצוּ בְּכֶם יַעֲמָדוּ וּפְחָדוּ יִבְשׁוּ יִחְדֵי
 חָא כֹּל פְּלַחִיהוֹן וּפְחָתוֹן וְאוּמְנִין עוּבְדִּינִין מְכַנְי אֲנִישָׁא וְתַבְּנִסוּ פּוּלְחָוֹן
 יְקוּמוּן וּתְבָרוּן וּפְחָתוֹן בְּחָדָא : ה חֲרָשׁ בְּרִזְל מַעֲצָד וּפְעֵל בְּפָחֶם
 וּבְמִקְבּוֹת יִצְרָהוּ וַיִּפְעֵלְהוּ בְּזִרְעָה בְּחֹו גַּס־רַעֵב וְאִין פַּח לֹא־
 שְׂתָה מַיִם וַיַּעַף : ו נִפְחָא מִבְּרִזְלָא חֲצִינָא עֲבִיד וְנִפְחָ נוֹר בְּשִׂיחֹורִין
 וּבְמִקְבִין מִתְקִיף לִיה וְעֲבִיד לִיה בְּתִקְוֵי חִלְיָה דְאִם יִכְפֹּן עֲבָדִיה וְלֹא
 יִיבּוֹל לָא יְהִי בִיה חִיל וְאִם יִצְחִי וְלֹא יִשְׁתִּי מַיָּא יְהִי מִשְׁלָחִי :
 ז חֲרָשׁ עֲצִים נִמְחָה קֹו יִתְאַרְהוּ בְּשִׂרְד יַעֲשִׂהוּ בְּמִקְצָעוֹת
 וּבְמַחְוָגָה יִתְאַרְהוּ וַיַּעֲשִׂהוּ פְתַבְנִית אִישׁ פְּתַפְאֲרַת אֲדָם
 לְשִׁבְתַּת בֵּית : ח נָגַד אֲעִין נְפִיץ בְּחֹמָא מִסַּר לִיה בְּמִשְׁקוּלָתָא מְנִי לִיה
 בְּאִזְמֵלְיָא וּבְנִצְוֹרִין מְאֲחַד לִיה וְעֲבַד לִיה פְּדֻמוֹת גְּבַר פְּתוּשְׁפַחַת אַתְּתָא
 לְמַתְבַּב בְּבֵיתָא :

* נקוד על המה

רש"י

ואתם עדי. בדבר הזה : ואין צור. ט"ו ולית דתקיף : (ב) ועדיהם
 המה . הפסילים בעלמם הם עדים על זושת עובדיהם. שאינם לא רואין ולא
 יודעין והם עובדים להם : (ג) נסך. לשון יליקה : (ד) וחרשים. אותם יולדים :
 מאדם. מכני אדם ק"ו ליירתם שהוא הכל : (ה) חרש. של ברזל : מעצד.
 אחד מכלי הנפחים : ופעל. הפסל : בפחם. גחלים : ובמקבות. פנים :
 יצרהו. מכינו : גם רעב. אם ירעב היולד הפסל : (ו) חרש. של עלים :
 יתארהו . יפסו : בשרד. במשור : במקצעות. כל"א מוט דעס מאס ווינקל :
 ובמחוגה. לירקיל צל"א : יתארהו. עושה לו ענולים :

כתובים משלי סימן כ"א

* אין חכמה ואין הבונה ואין עצה לנגד יחזה יית חכמתא
 ולית ביוגא ולית עיצתא ה' דאלהא : ג סים מוכן ליום מלהכמה
 וליחזה התשועה : ססאי מתקן ליומא דקרבא ולא לתא הוא פורקנא
 ג נבחר שם מעשר רב מכסף ומזהב הן טוב : שמא טבא והפחר
 מן עותרא סגיא ומכספא ומן דהבא שפיר הסדא : ד עשיר ורש
 נפגשו עשה כדם יחזה : עתרא ומכספא פגען חד בחד ומרוהון
 אלהא פרא אינון : ה ערום ראה רעה ויסתר ופתנים עברו
 ונענשו : ערימא חוי בישתא וממשי ושברי עברין ותסרין אינון :
 ו עקב ענוה יראת יחזה עשר וכבוד וחים : עקבא דעותנא
 דחלתא דיי עותרא ויקרא נחיי :

רשי

(א) אין חכמה. אין כל חכם וכיון חשוב לנגד ה' : (ג) נבחר שם. טוב : מכסף
 וזהב. נבחר מן טוב : (ד) נפגשו. ואם אין נותן לו כלום עושה אותם הקב"ה
 מדשי' לזה עני ולזה עשיר : (ה) ערום ראה רעה. עושה של עצירה : ונסתר.
 ואינו עובר : (ו) עקב ענוה. כל יראת ה' וגו' :

ע' ונקשר קרי

משנה בבא בתרא פרק ד'

המוכר את הבית. לא מכר היציע. ואף על פי שהיא פתוחה לתוכו.
 ולא את החדר שלפנים ממנו. ולא את הגג. בזמן שיש לו מעקה
 גבוה עשרה טפחים. רבי יהודה אומר אם יש לו צורת פתח. אף על פי
 שאינו גבוה עשרה טפחים אינו מכור : ג לא את הפור ולא את הדלת.
 אף על פי שכתב לו עמקא ורומא וצריך לקח לו דרה. דברי רבי עקיבא.

וחכמים

ברטנורא

פרק ד' א' הזכיר את הבית. היציע. כמין דהר שעוסין סביבות כותל הבית מבחוץ כמו
 שהיה במקדש דכתיב והיליט התחמונה ויש שעוסין אותה בעובי הכותל ואע"פ
 שפתח לבית והשמישו כמכו אש"ה אינו מכור והוא דהוי ד' אמות אבל אי לא הוי ד' אמות
 לא חשוב ומכר עם הבית : ולא את החדר שרפנים מן הבית. ואף ע"פ שהוא פתוח
 לבית ודריסתי עליו : בזמן שיש לו מעקה גבוה י'. הטוב בפני עלמו ולא בטל לגבי בית :
 רבי יהודה אומר וכו'. ואין הלכה כרבי יהודה : ב בור. הפירה בקרקע : דות. נטין אכניס
 על גבי קרקע עטוי כעין בור : אע"פ שכתב עומקא ורומא. לא קנה בור ודות הואיל
 ותשמישן חלוק מן הבית שאין עשין אלף לשאוב מים עד שכתוב לו מארעתי תהומא עד רוס
 קעי : וצריך. המוכר : ליקח לו דרך. מן הליקח לילך לבור ודות דמוכר בעין יפה הוא

מיכר

ויקרא ליום רביעי

וְחֻכְמִים אֹמְרִים אֵינּוּ צָרִיךְ לָקַח לוֹ דְרָךְ. וּמִדָּבָר רַבִּי עֲקִיבָא בְּזִמְנָא שְׂאֵמַר
 לוֹ חוּץ מֵאֵפוֹ שְׂאֵינּוּ צָרִיךְ לָקַח לוֹ דְרָךְ. מִכֶּרֶן לְאַחַר. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר
 אֵינּוּ צָרִיךְ לָקַח לוֹ דְרָךְ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים צָרִיךְ לָקַח לוֹ דְרָךְ. יג הַמּוֹכֵר
 אֶת הַבַּיִת מִכֶּרֶן אֶת הַדְּלָת אֲבָל לֹא אֶת הַמַּפְתָּח. מִכֶּרֶן אֶת הַמַּכְתָּשֶׁת
 הַקְּבוּעָה. אֲבָל לֹא אֶת הַמַּטְלָטֵל. מִכֶּרֶן אֶת הָאֵצְטְרוּבָל. אֲבָל לֹא אֶת
 הַקְּלָת. וְלֹא אֶת הַתְּנוּרָה וְלֹא אֶת הַפִּירִים. בְּזִמְנָא שְׂאֵמַר לוֹ הוּא וְכֹל מַה
 שֶׁבְּתוֹכוֹ. הֲרִי כֵּן מְכוּרֵין. יד הַמּוֹכֵר אֶת הַחֶצֶר. מִכֶּרֶן בְּתִים בּוֹרוֹת שִׁיחִין
 וּמַעְרֹת. אֲבָל לֹא אֶת הַמַּטְלָטֵלִין. בְּזִמְנָא שְׂאֵמַר לוֹ הוּא וְכֹל מַה שֶׁבְּתוֹכָהּ.
 הֲרִי כֵּן מְכוּרֵין. בֵּין בֶּךָ וּבֵין בֶּךָ לֹא מִכֶּרֶן אֶת הַמְּדַחֵץ. וְלֹא אֶת בַּיִת
 הַבֶּדֶד שֶׁבְּתוֹכָהּ. רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר הַמּוֹכֵר אֶת הַחֶצֶר. לֹא מִכֶּרֶן אֶת
 אֲנִירָה שֶׁל חֶצֶר. הַמּוֹכֵר אֶת בַּיִת הַבֶּדֶד. מִכֶּרֶן אֶת הַיָּם וְאֶת הַסֶּם
 וְאֶת הַתְּבוּלוֹת. אֲבָל לֹא מִכֶּרֶן אֶת הַעֲבִירִין. וְאֶת הַגְּלִגֵּל. וְאֶת הַקְּוֹרָה.
 וּבְזִמְנָא שְׂאֵמַר לוֹ הוּא וְכֹל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ. הֲרִי כֵּן מְכוּרֵין. רַבִּי אֶלְעָזָר
 אֹמֵר הַמּוֹכֵר אֶת בַּיִת הַבֶּדֶד. מִכֶּרֶן אֶת הַקְּוֹרָה. יו הַמּוֹכֵר אֶת הַמְּדַחֵץ.
 לֹא מִכֶּרֶן אֶת הַנְּסָרִים. וְאֶת הַסַּפְסָלִים. וְאֶת הַיִּלְאָאוֹת. בְּזִמְנָא שְׂאֵמַר לוֹ.
 הוּא וְכֹל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ. הֲרִי כֵּן מְכוּרֵין. בֵּין בֶּךָ וּבֵין בֶּךָ לֹא מִכֶּרֶן לֹא אֶת

המגורות

ברטנורא

מוכר ולא שיר לעלמו כלום: וחכמים אומרים אינו צריך. דסברי מוכר נעין רעה הוא מוכר
 וכשמכר הבית שיר לעלמו דרך שילך לבור ודוח: בזמן שאמר לו חוץ סאלו. חוץ
 מבור ודוח מתנאי שלא לזורך הוא ולאטפוי דרך קאחי: מכרן לאחר. מכר הכור ודוח לאחר
 ושייר הבית לעלמו: ר"ע אומר אין הלוקח צריך ליקח לו ממנו דרך. דמוכר נעין יפה
 מוכר וכשמכר לו הכור והדוח דרך נמי מכר לו והלג' כר"ע: הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת. סתם:
 מכר את הדלת. שכל השמיטי הבית הקבועים בו בכלל הבית הם: אבל לא את המפתח.
 דמידי דמטלטל הוא: והמכתשת. הקבועה בקרקע: האצטרובל. עגול של עץ שעליו מעמידים
 הרחיים וקבוע הוא: הקלת. אשרכסת שעושים סביב הרחיים לקבל הקמח הנסחן שלא יפלו
 לארץ ומטלטל הוא: ולא את התנור ולא את הכירים. דמטלטלים הם ואת ספרים דגרסי
 מכר תנור מכר כורים ומיירי קבועים ומחוכרים לקרקע: הרי כולם מכורים. כל הני
 תשמישי דביתא אכל שאר מאני תשמישיתיה אינם מכורים אפילו אמר וכל מה שבתוכה לא
 רבה אלא תשמישים המיוחדים לבית כגון מפתח וקלת וכיוצא בזה: ד מכר את הבתים.
 הפתוחים לחצר: בורות שיוחין ומערות. שבתוך הבתים ואש"ג דהמוכר בית לא מכר כור
 שיה ומערה לבני חצר מיהא בעלים הן: בין כך ובין כך. אפילו אמר כל מה שבתוכה לא
 מכר את המרחץ וכו' דאיך כולל חצר: ר"א אומר וכו'. ואין הלכה כר"א: ד מכר את
 הים. האבן שנותנים בתוכה הוחים בשעת טחינתן: המטל. הרכב העליונה שנה מפרקים
 הוחים: הבתולות. כלונסות של ארז שמעמידין בהם קורות בית הבד: עבירין. נסרים
 כבדים שנותנים על האמתחות שמים כהן הוחים הכחושין כדי לכנסן: הגלגל. שמגלגל
 החנן ומכביד על הוחים הכתושים להוציא שמן: ד הנסרים. לוחות ששמימן עליהם הכבדים:
 הספסלים. שיושבים עליהם ויש גורסין ספלים שנותנים בהם מים לרחוץ: את היולאיות.
 מסך כנגד הפתח פי' אחר אלונטיה שמסתפנין בה וי"א סיגר שמכסין בו הערוה כשיושבין
 במרחץ: מגורות של מים. כריכות השוכות מים למרחץ: אוצרות של עצים. שמחממן

ויקרא ליום רביעי

מו

הַמְנוּרוֹת שֶׁל מַיִם. וְלֹא אֶת אוֹצְרוֹת שֶׁל עֵצִים: ז' הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר. מְכַר
 פְּתִים בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת מִרְחֻצָּאוֹת וְשׁוֹבְכוֹת. וְבֵית הַפְּדִין וְבֵית
 הַשְּׁלָחִין. אֲבָל לֹא אֶת הַמְטַרְטְלִין. וּבִזְמַן שֶׁאָמַר לוֹ הוּא וְכָל מִה שֶׁפְּתוּכָה.
 אֲפִילוּ הָיוּ בָּהּ בְּהֵמָה וְעֶבְדִים. הָרִי בְּלִין מְכוּרִין. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
 אָמַר הַמּוֹכֵר אֶת הָעִיר מְכַר אֶת הַסְּנַטָּר: ח' הַמּוֹכֵר אֶת הַשְּׂדֵה. מְכַר אֶת
 הָאֲבָנִים שֶׁהֵם לְצָרְכוֹ. וְאֶת הַקְּנִיִּים שֶׁפָּרְעָם שָׁהֵם לְצָרְכוֹ. וְאֶת הַתְּבוּאָה
 שֶׁהִיא מִחְבֵּרַת לְקַרְקַע. וְאֶת מַחֲצֵצַת הַקְּנִיִּים שֶׁהִיא פְּחוּתָה מִבֵּית רוֹבַע
 וְאֶת הַשּׁוּמֵרָה שֶׁאֵינָה עֲשׂוּיָה בְּמִטָּה. וְאֶת הַחֲרוּב מוֹרְכָב. וְאֶת בְּתוּלַת
 הַשְּׁקֵמָה: ט' אֲבָל לֹא מְכַר. לֹא אֶת הָאֲבָנִים שֶׁאֵינָן לְצָרְכוֹ. וְלֹא אֶת הַקְּנִיִּים
 שֶׁפָּרְעָם שֶׁאֵינָן לְצָרְכוֹ וְלֹא אֶת הַתְּבוּאָה שֶׁהִיא תְלוּשָׁה מִן הַקַּרְקַע. בְּזִמְנָן שֶׁאָמַר
 לוֹ הוּא וְכָל מִה שֶׁפְּתוּכָה. הָרִי בְּלִין מְכוּרִין. בֵּין פֶּדֶן וּבֵין פֶּדֶן לֹא מְכַר לֹא אֶת
 מַחֲצֵצַת הַקְּנִיִּים שֶׁהִיא בֵּית רוֹבַע וְלֹא אֶת הַשּׁוּמֵרָה שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה בְּמִטָּה. וְלֹא
 אֶת הַחֲרוּב הַמּוֹרְכָב. וְלֹא אֶת סֵדֵן הַשְּׁקֵמָה. וְלֹא אֶת הַבּוֹר. וְלֹא אֶת הַגֵּת.
 וְלֹא אֶת הַשּׁוֹבֵךְ. בֵּין חֲרָבִין בֵּין שְׁלָמִים. וְצִרְיָה לְקַח לוֹ דֶּרֶךְ דְּבָרֵי רַבִּי
 עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינּוּ צִרְיָה. וּמוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא בְּזִמְנָן שֶׁאָמַר לוֹ
 הוֹיָן מֵאֲדוּ שֶׁאֵינּוּ צִרְיָה לְקַח לוֹ דֶּרֶךְ. מְכָרָן לְאַחַר רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמַר
 אֵינּוּ צִרְיָה לְקַח לוֹ דֶּרֶךְ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים צִרְיָה לְקַח לוֹ דֶּרֶךְ. בְּמִה
 דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמוֹכֵר. אֲבָל בְּנוֹתָן מִתְּנָה נוֹתֵן אֶת פְּגָם. הָאֲחִין שֶׁחָלְקוּ.
 זָכוּ בַשְּׂדֵה וְכוּ בְּכָלֶם. הַמְחִזִּיק בְּנֻכְסֵי חֵגְר. הַחִזִּיק בַּשְּׂדֵה הַחִזִּיק בְּכָלֶם.

ברמנורא   המקריש

זו המרחק: ז' מכר בתים. וכ"ט חלרות שהן עיקר העיר: בית השלחין. גנות ופרדסין
 השייכין לעיר: אבל לא המטלטלין. מאני השמישתא כנון מפתח וקלת וכיואל כהן וכ"ט
 שלא מכר העו ושערי: הרי בולם מכורים. אפילו עבדים ובהמות דמעטלי דניידי ניהו וכ"ט
 העו ושערי דהוי מעטלי ללא ניידו: הסנמר. העבד הממונה לשמור העיר ואין הלכה
 כרשב"ג: ז' האבנים שהם לצרכה. לעשות גדר: ואת הקנים. שקוטרין בהם הנפנים:
 ואת מחיצת הקנים. קניס הרבה גדלים בקלח א' כשהיא פחותה מזית רובע אז היא בעילה
 לגבי השדה: שומירה. סוכת שומרים: המחוברת לקרקע. נטיע ל את החרוב. כנחרתו
 שעדיין לא הורכב דכשמוקין מחנכר ומרכיבין אותו ויש לו סס צפ"ע ולא בעיל לגבי שדה:
 ואת בתולת השקמה. כנחרתה קודם שחתכו ענפיה דכשמוקין קולפין הנפסי' וגליין
 הרבה במקומן וקרוי סדן שקמה: ז' לא מכר את הבור. אף ע"פ שמכר לו השדה אין אלו מעורין: וצריך.
 המוכר: ליקח לו דרך. מן הלוקה לבוא לצור ולגת דמוכר בעיף יפה מוכר כדפרושנא לעיל:
 נותן את כולן. ואפילו למ"ד מוכר בעיף רעה מוכר וצריך הלוקה ליקח לו דרך היכא דמכר
 לו אחד מכל אלו ושיר השדה לענמו דוקא במוכר אמרינן הכי משום דה"ל ללוקה לאחניו
 ולפרושי וכיון דלא אחי איהו הוא דאפסיד אנפשי' אבל גבי נותן שמקבל המתנה מתבייש לומר
 לנותן פרש לי מה שאתה נותן לי לא אמרי' מדלא פי' איהו הוא דאפסיד אלא אמרי' בעין
 יפה נתן וא"כ מקבל המתנה ליקח לו דרך וכן נמי כל הני דאמרינן לעיל לא מוכר לפי שאין
 בכלל שדה ואפילו הני דאינן בכלל כל מה שכתובה כנון חרוב וסדן השקמה ובור ונת אס
 נתן השדה מתנה נתן את כולן משום דכעין יפה יותר מדאי הוא נותן: זכו בשדה זכו

עכנן

ויקרא ליום רביעי

המקדיש את השדה הקדיש את פלגים. רבי שמעון אומר המקדיש שדה לא הקדיש אלא את החרוב המירקב ואת סדן השקמה:

ברטנורא

בבבלין. אטילו בור וגת ושוכך ששדה מפני סגל ח' וזכה בשלו ומסתלק מחברו מכל וכל: החוק בבבלין. ואף ע"ג חרוב ושקמה לא בעלי לנבי שדה הוי כשתי שדות ואין מיר בניסן דאם החוק בא' מהן קנה הכרתה: הקדיש בולין. דמקדיש בעין ופז מקדיש: לא הקדיש אלא את החרוב. מכל הנך דאמר' במתני' נבי מר לא מר נבי הקדש נמי לא הקדיש דדעת מקדיש כדעת מוכר לכד מחרוב המורכב וסדן השקמה דאע"ג דמכר לא מר כהקדש קדמי ועשמח הואיל ומטהה הקדש קא יקי:

גמרא בבא בתרא דף נ"ז ע"ב

אמר רבי יוחנן משום רבי בנאה בכל שותפין מעפבין זה את זה חוץ מן הכבוסה שאין דרבן של בנות ושאל להתבנות על הכבוסה. (ישעי' ל"ג) ועוצם עיניו מראות ברע אמר רבי חייא בר אבא זה שאין מסתפר בנשים בשעת שעומדות על הכבוסה. חיכי דמי אי דאבא דרבא אתריתי רשע הוא אי דליבא דרבא אתריתי אננס הוא. לעולם דליבא דרבא אתריתי ואפילו הכי מבעי ליה למינס נפשיה. בעא מיניה רבי יוחנן מרבי בנאה חלוק של תלמידי חכמים ביצה. פל שאין בשונו נראה מתחתיו. שלית של תלמידי חכמים ביצה. פל שאין חלוקו נראה מתחתיו טפת. שדחן שר תלמידי חכמים ביצה. שני שלישי גדיל ושליש גלאי ועליו קערות וירק ומבעתו מבהוין. והתניא טבעתו מופפנים. לא קשיא הא דאבא ינוקא הא דליבא ינוקא. ואי בעית אימא הא והא דליבא

רש"י

ינוקא

חוץ מן הכבוסה. שיעשה בחור אף שלא ראו חבריו: ארתבנות. שזריכין לעמוד סס יחסות: שאינו מסתבף. כשהוא הולך על שפת הנדר: אי דאיבא דרבא אתרנינו ואזיל בהך רשע הוא ואע"פ שעולם עינוי שה' לו להרחיק מן העצירה: אנוס הוא. אם מסתכל דרך הליכתו ואנוס רחמנא פטריה ולמה מזיקו הסתוב להעלים עינוי: למינס נפשיה. להטות עינוי ללד אחר: בר שאין בשרו וכו'. שהוא ארוך: שני שלישי. רחב השלחן מכוסה במסה מלד האוכלין לקנח את פיון ולתת עליה את השפת ושלים החיון מגולה להניח עליהן קערות וכוסות: ומבעתו. של שלחן שהיו רגילין לעשות בשפתו לתלותו בו יהיה מבהוין

ולא

ויקרא ליום רביעי

יִנּוּקָא וְלֹא קִשְׁיָא הָא דְאִיבָא שְׁמַעָא הָא דְדִיבָא שְׁמַעָא. וְאִי
 בְּעִית אִימָא הָא-וְהָא דְאִיבָא שְׁמַעָא וְכֹא קִשְׁיָא הָא בִּימָמָא הָא
 בְּלִיבָא. וְשָׁל עִם הָאָרְצִי הוֹמָה לְמַדוּרָה וְקִדְרוֹת מְקִיפּוֹת אוֹתָהּ
 מִטָּה שָׁר תְּלַמְדֵי חֲבָמִים בִּיצַד בְּלִי שְׂאִין תַּחְתִּיָּה אֵלֹא סַנְדְּלִין
 בִּימּוֹת הַחֲמָה וּמִנְעֻקִין בִּימּוֹת הַגְּשָׁמִים. וְשָׁל עִם הָאָרְצִי הוֹמָה
 לְאוּצַר בְּלוֹם :

רש"י

ולא בפנים מולד האוכלין: הא דאיבא ינורא. שאוכג עם אביו לריך לקבוע
 הטבעת מולד חוץ פן ילחוק הינוקא עם הטבעת ויגעטע השלמן: הא דאיבא
 שמעא. שמש יעשה הטבעת מצפנים פן יכשל בו השמש: ביממא. יהיה מצחוק
 שיכול השמש לזוהר ביום: למדורות. שמוקפת קדרות והאש באמלע אף כאן
 המפה והלחם באמלע והקערות סביב: בל שאין תחתיה וכו'. דאלו אוכלין
 אף שהן מחוספין בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהן: סנדלין בימות ההמה.
 שמיחיס שם עד ימות הגשמים שילטוך להם: לאוצר בלום. כסמ"ך כלומר
 הכל מעורב בה:

זוהר ויקרא דף כ"ג ע"ו

פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (אִיב לִיָּה) וְלֹא אָמַר אֵיךְ אֵלֹהֵי עוֹשֵׂי נִתְּנָן זְמִירוֹת
 בְּלִיבָא. תָּא חַזִּי בְּשַׁעֲתָא דְאַתְעָר רִיחַ צַפּוֹן וְאַתְפַּלֵּג לִילִיָּא הָא
 אוֹקְמוּהָ דִּשְׁלֵהוּבָא חַד נְפִיק וּבְמִישׁ תַּחֲתֵי גַדְפוֹי דְתַרְנַגּוּלָא וְאַקִּישׁ גַּדְפוֹי
 וְקֹארי וְהֵוָה שְׁלֵהוּבָא בְּזַמְנָא דְמָמִי גַבִּיָּה וְאַתְעָר לְקַבְלִיָּה אִסְתְּכִי בֵּיהּ
 וְאַזְעוּעַ וְקֹארי וְאַסְתְּכִי וְאַשְׁנַח בְּגִין יְקֹרָא דְמֹאריָה לְמַעַבְדַּ רַעוּתִיהּ
 וְקֹארי לֶזֶן לְבִנֵי נְשָׂא וְעַל דָּא אֶקְרִי שְׁבִי אִשְׁנַח. וְאַקְרִי גַבְרַ בְּגִין
 דְאַתְעָר בְּשְׁלֵהוּבָא דְגַבְרוּהָ בְּסַטְרָא דְגַבְרוּהָ קָא אִתְיָיא לְאַתְעָרָא בְּעֵלְמָא
 בְּדִין אִינוּן בְּנֵי מַהִימְנוּתָא קִימִין וְיַתְבִּין גַּבְרוּהָ וְחִילָא לְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל וּבְדִין
 אֶקְרִי רַגְהָ דְאוּרִייתָא וְעַל דָּא יְרִית דְּוֹד מְלַכּוּתָא הוּא וּבְנֵי לְעֵלְמִין וְלְדַרְי
 דְרִין. וְכַד תַּרְנַגּוּלָא קֹארי וּבְנֵי נְשָׂא גִימִי בְּעַרְסִיָּהּ וְלֹא מִתְעַרִי תַרְנַגּוּלָא
 קֹארי לְבַתֵּר וְאָמַר מַה דְאָמַר וְהָא אוֹקְמוּהָ. לְבַתֵּר בְּמִישׁ בְּגַדְפוֹי וְאָמַר
 וְיִ לְפִלְגִיָּא גִינְיָה דְמֹאריָה שְׁבַקָא דְמֹאריָה דְלֹא אִתְעָר רִיחִיהָ וְכֹא אִשְׁנַח
 לְיְקֹרָא דְמֹאריָה כַּד נְהִיר יְמָמָא כְּרוּזָא קְרִי עֲלִיָּה וְאָמַר וְלֹא אָמַר אֵיךְ
 אֵלֹהֵי עוֹשֵׂי נִתְּנָן זְמִירוֹת בְּלִיבָא לְסִיעָא לִיָּה בְּאִינוּן תּוֹשְׁבַתְחָן וּלְמַהֲוִי
 כְּפָא בְּסִיעָא חָדָא. עוֹשֵׂי. עוֹשֵׂי מְבַעֵי לִיָּה. מַהוּ עוֹשֵׂי אָדָא בְּשַׁעֲתָא דְכַר
 נְשָׁא בְּפִלְגּוֹת לִילִיָּא וְאַשְׁתַּדַּל בְּרַגְהָ דְאוּרִייתָא דְרַגְהָ דְאוּרִייתָא לֹא

ויקרא ליום רביעי

אתקרי אלא כלי'יא. וכד איתו אשתכח באורייתא. כד נהיר יממא קדשא ברין הוא ונגסת ישראל מתקני ליה בחד חומא דחסד לאשתכחא מבדלא ולאנהרא ליה בין עקאין ותתאין. רבי יהודה אמר אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא איה אלוה עושי עושה לי מבעי ליה מהו עושי אקא כמה דאמרת בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא כד נהר יממא אתער אברהם בהווא חומא דיליה דכתיב ביה (ביאשית יד) אם מחומו ועד שרון נעל וגומר וקדשא ברין הוא ונגסת ישראל מתקני ליה ועבדי ליה בכל יומא ברין חדשה היא דכתיב אלוה עושי והא אוקמוהו אל ו"ה. אל דא אברהם דכתיב (בוה) האל הגדול. ו' דא קדשא ברין הוא. ה' דא כנסת ישראל ודא הוא אלוה. ואינון עבדין ליה לבר נש ומתקנין ליה בכל יומא ובגין כך פתיב עושי כמה דאת אמר (תהלים קמ"ט) ישמח ישראל בעושיו. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא וכלא חד מלה:

מוסר	יוסף לחק	הלכה פסוקה
------	----------	------------

הר"ם ה' מעשה חקירות פ"א   משערי קדושה ח"ב ש"ד

ה' השלמים באים מן הכבשים ומן העזים ומן הקר מיקרים ומנקבות מן הגדולים ומן השמינים ואין העוף בא שלמים. בתמינים הם מבין שמונת ימים עד שנה תמימה מיום ליום. אסנתעברה שנה נתעברה לה ותגדוקים בבקר עד שלש שנים שכימות מיום ליום ובצאן עד שתי שנים שכימות מיום ליום יותר עד ינה הרי הוא וגו' ואין מקריבין אותו: אף על פי שקל הקרבנות פשרין מיום בשמיני והלאה אין מקריבין לבתולה אלא מיום שלשים והלאה חוץ מן הכבוד ומן הפסח ומן המעשר שאם נצה להקריבן בשמיני לבתולה מקריב:

בבותינו זכרונם לברכה שרשה הקדוש ברין הוא שונאן המדבר אחר בפה ואחד בלב. ואמרו בבותינו זכרונם לברכה כל אדם שיש בו חנופה נופל בגתונם שגאמר (יש"ה ה) הוי האיקרים למוט רע וגו' דגן פאכול קש לשון אש וגו'. ואמרו בבותינו זכרונם לברכה כל עדה שיש בה חנופה מאוסה פגדה שגאמר (אי"ב ט"ו) כי עדת חנף גלמוד. ואמרו בבותינו זכרונם לברכה כל תלמיד חכם שאין תוכו כפרו נקרא הועבה. ואמרו בבותינו זכרונם לברכה כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם שגאמר (ש"י י"ג) וחסנא לב שישו אף ולא עוד אקא שתפתיה נמאסת וכו':

ההגף הוא מן ארבע פתות שאין מקבלות פני שכינה לפי שמונול בכבוד במקום בהניפו את הרשע וכמו שכתוב (ס"ד כ"ד) אומר לרשע צדיק אמה יקבוהו עמים ונעמיהו לאמים. ואפילו שמתגרף למו שאינו רשע הרי הוא פמתיירא ובומס באדם וכתיב (י"ב י"ג) אדור הגבר אשר יקטח באדם וכתיב (אי"ב י"ג) לא לפניו תגף וכו' וכמו שאמרו בבותינו זכרונם לברכה בעובדי דנפא המורה שהחניפו לו הפגהרין בדבר מועט שלא תעמידוהו בשעת הרין וכו' גבריאל ותבטן בקרקע ומתו. גם פשהחניפו לאגריפס במקדש שהיה צדיק נתסיבו שונאיהו של ישראל פלית. ואמרו

ויקרא יום חמישי תורה

יביון בקריאת הששה פסוקים אלו שהם כנגד הן דמילוי הנה אחרונה דשם כ"ן לקנות הארת רוח יתירה משבת הבאה :

ה וְאִם־מִנְחָה עַל־הַמִּנְחָת קָרְבַּנְךָ סֹלֶת בָּלֶחֶם
 בַּשֶּׁמֶן מִצֶּה תִּחְיֶה: וְאִם מִנְחָתָא עַל מַסְרֵיתָא קָרְבַּנְךָ
 סֹלֶתָא דִּפִּילָא בְּמִשַׁח פְּטוּר תְּהִי: פְּתוּת אֹתָהּ פְּתִים וַיִּצְקֶתָ
 עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָתָהּ: כְּבַעַיְתָהּ בְּצִוְיֵינוּ וְתִרִיק עָלֶיהָ מִשְׁחָא
 מִנְחָתָא הִיא: שְׁלִישִׁי וְאִם־מִנְחַת מִרְחֵשֶׁת קָרְבַּנְךָ סֹלֶת בַּשֶּׁמֶן
 הַתְּעִשָׂה: וְאִם מִנְחָתָא דְדִרְתָא קָרְבַּנְךָ סֹלֶתָא בְּמִשַׁח וְתִתְעַבֵּד:
 ח וְהִבֵּאת אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֲפֶה לַיהוָה
 וְהִקְרִיבָה אֶל־חֲבִלָּן וְהִגִּישָׁה אֶל־הַמִּזְבֵּחַ: וְתִתִּי יַת
 מִנְחָתָא דִּי־תִעַבְדַּמֵּאדִין קָדָם יי וַיִּקְרַבְנָה לֹת פְּתָנָא וְקָבַחְנָה לֹת מִדְּבַחָא:
 ט וְתִרִים הַבִּחַן בֵּין־הַמִּנְחָה אֶת־אֲזַבְרָתָהּ וְהִקְטִיר
 הַמִּזְבֵּחַתָּה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: וִירִים פְּתָנָא מִן מִנְחָתָא
 יַת אֲזַבְרָתָהּ וַיִּסַּק יְמַדְבָּחָא קָרְבַּן דְּמִתְקַפֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי:

לכרת

רש"י

(ה) ואם מנחה על המנחה. שאמר הכי עלי מנחה מחצת וכלי הוא שהיה
 במקדש שאופין בו מנחה על האור בשמן והכלי אינו עמוק אלא לפ
 ומעט המנחה שצדכו קטין שמתוך שהיא לפה האור שורף את השמן וכולן טעונות
 ג' מהנות שמן יליקה וכלילה ומתן שמן ככלי קודם לעשייתן: סלת ברורה
 בשמן. מלמד שכולן צעודן סלה: (ו) פתות אותה פתים. לרבות כל המנחות
 הנאפות קודם קמילה לפתיה: ויצקת עליה שמן מנחה היא. לרבות כל המנחות
 ליניקה יכול אף מנחה מאפה תנור כן ת"ל עליה אולי את החלות ולא אולי את
 הרקיקין ת"ל היא: (ז) מרחשת. כלי הוא שהיה במקדש עמוק ומתוך שהין
 עמוקה שמנה לצור ואין האור שורפו לפיכך מעשה מנחה העשויין לחוכה רוחשיא
 כל דבר כך על ידי משקה נראה כרוחש ומנענע: (ח) אשר יעשה מאלה.
 מאחד מן המינים הללו: והקריבה. בעליה אל הכהן: והגישוה. הכהן:
 אך המזבה. מגישה לקרן דרומית מערבית של מזבח: (ט) את אזברתה. היא
 הקומץ:

תרוז

ויקרא ליום חמישי

נביאים ישעיה סימן מ"ד

א לְבַרְתֵּנוּ אֲרָזִים וַיִּקַּח תְּרוּחַ וְאַלּוֹן וַיֹּאמְרוּ לָנוּ בְעֵצֵי-יַעַר
 נִטַּע אֹתוֹ וַיִּגְשַׁם יַגְדֵּל : לְמִקְץ לַיָּה אֲרוֹזִין וְנָסִיב תִּבְרוּ וּבְלוּט
 וּמִתְקִיף לַיָּה בְּאֵי חוֹדֶשָׁא נָצַב אֲוִירָא וּמִטְרָא יִרְבִּי : ב וְהָיָה לְאָדָם
 לְבַעַר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיְהִם אֶת-יִשְׂרָאֵל וְאִפְהָ לְחֶם אֵף יַפְעֵל-אֵל
 וַיִּשְׁתַּחוּ עֲשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגְּדוּ-לָמוֹ : וְהָיָה לְאִנְשָׁא לְאִדְלָקָא וְנָסִיב
 מִנְהוֹן וְשִׁחוּן אֵף אָזָא וְאָפָא לְחֶם אֵף עֲבָדִיהָ דְחֵלָא וּסְגִיד אֲתִכִּיָּה צְלָמָא
 וּבְעֵא מִנְהָ : ג חֲצִיזוּ שְׂרָף בְּמוֹד-אֵשׁ עַל-חֲצִיזוּ בְשָׂר יֵאבֵל
 יַצִּילָה צְלִי וַיִּשְׁבַּע אֶת-יְהוָה וַיֹּאמֶר הָאֵח חֲמוּתִי רְאִיתִי אֹר :
 פְּלִגְיָה אֹקִיד בְּנוֹרָא עַל פְּלִגְיָה בְּסֵרָא אֲכִיל מוּדָ מוּי וַיִּשְׁבַּע אֵף שִׁחוּן
 וַאֲמַר אַח שְׁתִּיבִית חוּתִי נוֹר : ד וַיִּשְׁאֲרִיתוּ לְאֵל עֲשָׂה לְפֶסֶלָו
 יִסְגְּדוּ-לָנוּ וַיִּשְׁתַּחוּ וַיִּתְפַּלְּל אֱלֹהֵי וַיֹּאמֶר הַצִּילֵנִי כִּי אֲלִי אֲתָה :
 וַיִּשְׁאֲרִיהָ לְדַחֲלָא עֵבֵד לְצְלָמָא סְגִיד לַיָּה וְאִשְׁתַּעֲבַד לַיָּה וּבְעֵא מִנְהָ וַאֲמַר
 שׁוּבְנִי אֲרִי דַחֲלָתִי אֲתָ : ה לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִבְיִנוּ כִּי מַח מְרֵאוֹת
 עֵינֵיהֶם מִהַשְׁכִּיל לְבַתָּם : וְאֵל יִדְעִין וְלֹא מִסְתַּבְּלִין אֲרִי כַּמְּמַמְמִין
 מִמְּמַחְזוּ עֵינֵיהוֹן מְרֵאִסְתַּבְּלָא בְּלַבְהוֹן :

(*) נוֹרְעִירָא (*) יְחִיר וְאִי רש"י

(א) תרוח ואלון. מין חילני סרק: ויאמרו. עושה לו חזוקים: נטע ארון.
 כשמואל יחור נטע והגשם מגדלו: (ב) דבער. להצטער: אף ישק.
 יסיק בהם הנורים: אף יפער אר. מן הנותר: (ג) אף יחם. יחם עלמו:

כתובים משלי סימן כ"ב

א צְנִיִּים פְּחִים בְּדַרְךְ עֵקֶשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחַק מֵהֶם : נִישְׁבָּא
 בְּאַרְחָא עֲקִימָתָא וּמוֹ דְנִמִּיר נַפְשִׁיהָ יִרְחַק מִנְהוֹן : ב חֲנוּךְ לְבַעַר
 עַרְשֵׁי דְרִבּוּ גַם כִּי-יִזְקִין לֹא-יִסּוּר מִמֶּנָּה : אֲדַרְבִּיָּה לְמִלְיָא לְקַבִּיל

ארחיה

רש"י

(א) צנים פחים. הם פנונים דרכי המעקש דרכיו כלומר יסורים מוכנים לו:
 שומר נפשו. שמיישר מעשיו ינצל מהם: (ב) חנוך לבער. לפי מה
 שתלמד

ויקרא ליום חמישי

אָרְחִיהָ דְלֹא כֵד נִסּוּב נִסְמֵי מְנִיה: ג עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוּל וְעֶבֶד
 לֹוּה לֹאִישׁ מְלוּוָה: עֲתִירָא בְּמַסְבְּנֵי נִשְׁתַּלֵּם וְעֶבְדָּא יוֹזֵף לְנִכְרָא
 מִזִּזְפָּנָא: ד זורע עולה יקצור און ושבת עברתו יבלה: דזריע
 עולה נחצד עאתא ושבתא דחרגניה נמור: ה מוביעין הוא יברך
 כִּי־נָתַן מִלְחָמָו לְדָל: מן דמבא הוא עיניה הוא נתפרך מסול דיהוב
 מן לחמיה למסבינא:

(*) יתיר ויז

רש"י

שחלמד להגער בלדותו גם כי יזקין וכו': (ג) עשיר ברשים ימשול. ע"ה לריכס
 חמיד לת"ח: (ד) זורע עולה. שכרו יקצור און: ושבת עברתו. שבת חמתו
 שרודה בו בני אדם יכלה:

משנה מנחות פרק י'

א רבי ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת. משלש מאין. ובחול מחמש.
 ובתמים אומרים אחד בשבת ואחד בחול. משלש היה בא. רבי
 חנניא סגן הכהנים אומר בשבת היה נקצר ביחיד ובמגל אחד ובקפה
 אחת. ובחול בשלשה. ובשלש קפות. ובשלש מגלות. ובתמים אומרים
 אחד בשבת ואחד בחול. בשלשה ובשלש קפות. ובשלש מגלות:
 ב מצות העומר לבוא מן הקרוב. לא בבר הקרוב לירושלם. מביאים
 אותו מבבל מקום. מעשה שבא מגנות צריפין. ושתי הקהם מבקעת עין
 סוכר: ג ביצד היו עושים. שרוחי בית דין יוצאין מערב יום טוב. ועושין
 אותו פריכות במחופר לקרקע כדי שיהא נוח לקצור. וכל העירות

הסמוכות

ברטנורא

פרק יא ר' ישמעאל אומר העומר היה בא בשבת. כשהל ט"ו בניסן להיות בשבת
 העומר דוחה את השבת שכל קרבן שזמנו קבוע דוחה את השבת ואת העומאה
 והיה העומר בא מג' סאין שהיו קולרין ג' סאין שעורין ומניסין אותן כנפה עד שמעמידן אותן
 על עשרון אחד מוכר: ובחול, אם הל ט"ו בניסן להיות בחול היו קולרין אותו חמש סאין
 דסכר ר' ישמעאל עשרון מוכר בלא טרחא שאינו מנפה אותו כל כך אתי מהמש. בערחה
 כשמנפה אותו הרבה אתי מג'. בחול מייטיגין מחמש שך משוכה הדבר יותר שמיטיגין מכל סאה
 מעט אותו בלח דק היוצא ראשון שהוא מוכר מוליחין מה' סאין עשרון. בשבת מביא ג' מוטב
 שירבה במלאכה אחד שרוקד ג' סאין פעמים הרבה ואל ירבה במלאכות הרבה שיקצור ויכרר
 ויטחון וירקד כ' סאין יותר ואין הלכה כרבי ישמעאל: בג' בני אדם ובג' קופות
 ובג' מגלות, לפרסם הדבר שקצירת העומר במוצאי ט"ו בניסן מפני הדוקים שהיו אומרים
 שאין העומר בא אלא באחד בשבת: ב מצות העומר לבא מן הקרוב. ממקום שקרוב
 לירושלים לפי שאין מעבירין על המנות. הלכך כשיוצא מירושלים לבקש עומר אותה תבואה
 שמואל ראשונה נטלה: לא ביכר. לא בשל כל זרעה: מעשה שבא מגנות צריפין ועין
 סוכר. רחוקים מירושלים הרבה מפני שהחריבו הנייסות כל תבואות שסביבות ירושלים: ג כריכות.

כורכס

ויקרא ליום חמישי

הַפְּמוֹכוֹת לַשֶּׁם מִתְכַּנְּסוֹת לַשֶּׁם בְּדֵי שְׂיֵהָא נִקְצָר בְּעֶסֶק גְּדוּלָּה. בְּיַן שְׁתֵּי שָׁבָתָה
 אוֹמֵר לָהֶם בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵן. בָּא הַשֶּׁמֶשׁ. אוֹמְרִים הֵן. כִּגְלֹל זֶה.
 אוֹמְרִים הֵן. כִּגְלֹל זֶה. אוֹמְרִים הֵן. קִפְּהָה זֶה. אוֹמְרִים הֵן. קִפְּהָה זֶה. אוֹמְרִים הֵן.
 בַּשְּׁבִיט אוֹמֵר לָהֶם. שְׁבִיטָה זֶה. אוֹמְרִים הֵן. שְׁבִיטָה זֶה. אוֹמְרִים הֵן. אֶקְצוֹר.
 וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ קְצוֹר. אֶקְצוֹר. וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ קְצוֹר. שְׁלִישֵׁה פְּעָמִים
 עַל פֶּד דְּבַר וְדָבַר. וְהֵן אוֹמְרִים לוֹ הֵן הֵן הֵן. כִּלְפֵי בְּדֵי לָמָּה מִפְּנֵי הַפְּתוּסִים
 שְׁהִיוּ אוֹמְרִים אִין קְצִירַת הָעוֹמֵר בְּמוֹצָאֵי יוֹם טוֹב. י קְצִירוֹתָיו וְנִתְּנוּהוּ
 בְּקַפּוֹת. הַבִּיאֹהוּ לְעִזְרָה. הִיוּ מִהֲבַהֲבִין אוֹתוֹ בְּאוֹר בְּדֵי לָקִים בּוֹ מִצּוֹת
 קָלִי. דְּבַרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים בְּקָנִים וּבְקַלְיֹחוֹת חוֹכְמִים אוֹתוֹ.
 בְּדֵי שְׁלֵא יִתְמַעַד. נִתְּנוּהוּ לְאַבּוּב. וְאַבּוּב הָיָה מְנוּקָב. בְּדֵי שְׂיֵהָא הָאוֹר
 לְעוֹלָמָא בְּכַפּוֹ. שְׁמַחְתָּהוּ בְּעִזְרָה. וְהָרוּחַ מְנַשְׁבֵּת בּוֹ. נִתְּנוּהוּ בְּרִיחִים שְׁלֵ
 גְרוּחוֹת. וְהוֹצִיאוּ מִמֶּנּוּ עֵשְׂרוֹן. שְׁהוּא מְנוּפָּה בְּשִׁלְשׁ עֵשְׂרֵה נֶפֶשׁ. וְהַשְּׂאֵר
 נִפְדָּה. וְנֶאֱכַל לְכֹף אָדָם. וְחַיִּיב בַּחֲלָה וּבְמַעֲשְׂרוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא
 מְחַיִּיב בַּחֲלָה וּבְמַעֲשְׂרוֹת. בָּא לוֹ לְעֵשְׂרוֹן וְנִתְּן שְׁמֵנוּ וְלִבְנֹתָיו. יִצְק וּבְלֵל.

ברמורה

הניר

כורטס וקורטס ראבי שכולים מלא אגרוף; מתכנסים לשם. מולאי יו"ט כשקורטס אותו;
 כדי שיהא נקצר בעסק גדול. נקול המילה גדולה שיכיו הדקוקים שבמולאי יו"ט קורטס
 אותו דלוינה לא מודו כהאי כלקמן: אמר להן, הקורט לבני העיירות העומדים עליו:
 בא השמש, ואמרו לו הין: כגל זי. כלומר הקורט התנואה כמגל זי: קופה זי. אכנסו התנואה
 לתוך קופה זו: שבת זו. הקורט בשבת זו ואמרו לו הין: ג"פ. שאל להן כל דבר ודבר:
 ובר כך. שהיה שאל: למה, מפני הצדוקים ובייתוסים שהיו אומרים אין קצירת
 העומר במוצאי יום טוב, אלא כמולאי שבת דכתיב וספרתם לכם ממחרת השבת ממחרת
 שבת בראשית משמע ומסרת בליתו מאבותינו דהאי ממחרת השבת היינו ממחרת יו"ט ראשון
 של פסח בין שחל בחול בין בשבת וכן מצינו בספר יהושע (ה' י"א) ויאלכו מעבור הארץ ממחרת
 הפסח מצות וקלי והרי נאמר בתורה ולהם וקלי וכרמל לא תאכלו עד ענש היום הזה ומאחר
 שתלה היתר ההדש במחרת הפסח הדבר ברור שמחרת הפסח הוא המתיר את ההדש ובו קורטס
 העומר בין שחל יום טוב ראשון של פסח בחול בין שחל להיות בשבת ולפיכך הקורטס מגביהין
 קולס כדי שישמעו הבייתוסים להוציא מלבן, וקורטס העומר בלילה ולא ביום דכתיב וספרתם
 לכם ממחרת השבת מיום הביאכם וגי' שבע שבתות תמימות תהיינה ואל"א להיות תמימות אל"כ
 מהחיל למנות מתחילת הלילה שהרי הלילה תחלת היום היא והרי הוא אומר מהחל הרמש בקמה
 החל לספור אלמא הקצירה בלילה הוא כשעה שמתחיל למנות: ד מהבהבין אותו באיר.
 בעודו בשטולין: כדי לקיים בו מצות קלי, כדכתיב חביב קליי באש ובמנחות העומר
 מיורי קרא: וחכמים אומרים, כהלה חובטים ולא כדרך תבואה יבשה שחובטים אותם כמקל
 אלא כקנים לחים: ובקליחות, קלה של כרוב: כדי שלא יתמעך, ואל"כ מקיימין בין
 מצות קלי: נתנוהו לאבוב, דס"ל לרבנן שאם מהכניסו אותו באור ממש אין נקרא קלי שאין
 נקרא קלי אלא ע"י ד"א, דהיינו ע"כלי שנותנין אותו באבוב והוא כלי של חושט מנוקב שמכרי
 קליות קולין בו והלכה כחכמים: בריחים של גרוסות: שאין עושהו דק אלא עבה שאם יעטו
 יפה יעברו הסובין של קליפה כנפה עס הסלת, גרוסות לשון גריסין של סול ועל שם כן נקראת
 גרש כרמל: וחייב בחלה, דחייב חלה היינו לגביל העיסה ולגבול העיסה זו ביד הדיוט היא
 לאחר שנפדה: ופטור מן המעשרות, דמירוחו ביד הקדש היא ומירוח הקדש פטור מן
 המעשרות: ר"ע מחייב, האי קמח הנותר מעשרון של עומר: בחלה ובמעשר. לפי שלא

הנף והגיש קמין והקמיר. והשאר נאכר לפהנים: ה משקרב העומר
 יוצאין ומוציאין שוק ירושלם שהוא מלא קמח וקלי שרא ברצון חכמים.
 דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר ברצון חכמים היו עושים. משקרב
 העומר דתר החדש מיד. והרחוקים מתרים מחצות היום ולהלן. משקרב
 בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זבאי שיהא יום הנף בלוי אסור. אמר
 רבי יהודה והלא מן התורה הוא אסור שנאמר עד עצם היום הזה
 מפני מה הרחוקים מתרים מחצות היום ולהלן מפני שהן יודעין שאין
 בית דין מתעצלין בו: והעומר היה מתיר במדינה. ושתי הלחם במקדש.
 אין מביאין מנחות וקבורים. ומנחת בהמה קודם לעומר. ואם הביא
 פסול. קודם לשתי הלחם לא יביא. ואם הביא בשר: והשעורים

והבנסים

ברמורה

נחנו מעות הקדש אלא כצריך להם לעשרין לכד אבל האחר לא קדש הלכך לאו מירוח הקדש הוא
 דהא לא קדש ואין הלכה כר"ע: בא לו לעשרון. ונתן חמלה שמנו ולבנתו קודם תנינו הסלת:
 יצק ובלל. לאחר תנינו הסלת כדרך כל המנחות שניתן שמן בכלי חמלה ואה"כ נתון סלת וחומר
 ויוצק עליה שמן ובלל: הנהף והגיש. דמנחת העומר עשונה הנפה והגשה כדאמרין כפרק כל
 המנחות: ה שלא ברצון חכמים. דגזרו שמה יאכל מן הקדש כשקולר קודם שיקריבו העומר
 וזה שכבר היה קמח ודאי נקטר קודם העומר: רבי יהודה אומר ברצון חכמים. דלא גזרו
 שמה יאכל כשקולר והלכה כר"י: והרחוקים. שאינם יודעים אם עדיין קרב העומר מותרים
 מחצות היום ולהלן כדקתני טעמא לקמן: שיהא יום הנף. יום ט"ו בניסן שבי מניסין את
 העומר: כולו אסור. לאכול בו חטם: אמר ר' יהודה. לתא דמתי' וכי רבן יוחנן התקין:
 והלא מן התורה אסור. כזמן שאין ביהמ"ק קיים דתרי קראי כתיב כתוב אחד אומר עד
 עטס היום הזה דמשמע דעלמא של יום כולו אסור דעד ככלל וכתוב אחד אומר עד הביאכם
 את קרבן אלהיכם דמשמע דלאחר קרבן העומר מותר הא כיוד כאן בזמן שבהמ"ק קיים כאן בזמן
 שאין בהמ"ק קיים אלא כזמן שאין בהמ"ק קיים שאין העומר קרב. הוי יום הנף כולו אסור מן
 התורה ומשני בגמרא דהא דתנן התקין ר"י בן זבאי שיהא יום הנף כולו אסור לא תימא התקין
 אלא דרש והתקין כולמר שדרש מקראות הללו ברבים והודיעם שגך הדין שיום הנף כולו אסור
 מן התורה משכרב ביהמ"ק. ואית דמפרשי בגמרא שאין החדש אסור מן התורה ביום ט"ו
 בניסן כזמן שאין מקדש אלא עד שיאר פני המזרח שהרית ביום ט"ו דכתיב עד עטס היום הזה ולא
 עד ככלל והתקין ר"י בן זבאי שיהא יום הנף כולו אסור משום מהרה יבנה בהמ"ק ויאמרו
 אשתקד מי לא הוי אכלינן משהאיר המזרח השתא נמי ניכול והס אינם יודעים בזמן המקדש
 אסור לאכול הדש עד שיקרב העומר דכתיב עד הביאכם את קרבן אלהיכם והכי פרישין לה
 כפרק לילך הגזול: ה העומר היה מתיר במדינה. לאכול הקדש ככל המקומות ושתי הלחם
 במקדש. שקודם שתי הלחם אין מביאין מנחה מחצות חדשה דכתיב בשתי הלחם מנחה חדשה
 שמה חדשה לכל המנחות: ומנחת בהמה. מנחת נסכים של בהמה: ואם הביא קודם
 לעומר פסול. שלא הותר הכלל מכללו אפילו אלא הדיוט אבל קודם שתי הלחם לא יביא ואם
 הביא כבר שכבר הותר הכלל מכללו אלא הדיוט: ה ומצטרפין זה עם זה. להשלים שיעור העיסה
 החייבת בחלה ולא שצטרפין כלן יחד דמין בשאינו מינו אינן מצטרפין אלא העיסים מצטרפים עם
 הכוסמין בלבד מפני שהן מינן והשעורים מצטרפים עם הכל חוץ מן החטין ואע"ל דכוסמין מין
 חטין הן לאו מין חטין דוקא אלא מין שעורים ואף מין חטים ומצטרפין עם חטין והשעורים, ומיהו
 בירושלמי משמע דאם נלושו יחד מצטרפין אפילו מין בשאינו מינו אבל אם לא נלושו יחד אלא
 שא"כ היו נשכות העיסות זו בזו מין במינו מצטרפין שלא במינו אין מצטרפין: ואסורים

ויקרא ריום חמישי

והבוסמים ושבוילת שועל והשיפון חיבון בתלה. ומצטרפין זה עם זה. ונאסורין בחדש מלפני הפסח. ומלקצור מלפני העומר. ואם השרישו קודם לעומר מתרין. ואם לאו אסורים עד שיבא העומר הבא: ה קוצרים בבית השלחים שבעמקים. אבל לא גודשין. אנשי יריחו קוצרין ברצון חכמים. וגודשין שלא ברצון חכמים. ולא מוחו בידם חכמים. קוצר לשחת ומאכיל לבהמה. אמר רבי יהודה אימתי בזמן שהתחיל עד שלא הביא שריש. רבי שמעון אומר אף יקצור (ויאכיר) אף משהביאה שריש: ה קוצרין מפני הנגיעות. מפני בית האבל. מפני (בפסוק) בית המדרש. לא יעשה אותן פריכות. אבל מניחם צבתים. מצות העומר לבא מן הקמה. לא מצא יביא מן העומרים. מצותו לבא מן הלח. לא מצא יביא מן היבש. מצותו לקצור בליקה. נקצר ביום פישר. ודוחה את השבת:

הנו

ברטנורא

בחדש. כדכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עולם היום הזה וגמרינן להם לחם מפסח מה להלן מהמטח המינים אף כהן מהמטח המינים: ומלקצור לפני הפסח. שאסור לקצור מאחד מהמטח המינים קודם קצירת העומר דכתיב בעומר ראשית קצירכם שהיא תחלה לכל הנקצרים ואחרי ראשית ראשית המלה כתיב התם ראשית ערסותיכם וכתיב הכא ראשית קצירכם מה להלן מהמטח המינים אף כהן מה' המינים: ואם השרישו. אחד מה' המינים הללו קודם קצירת העומר: העומר מתרין. ומותר לקצור אחר קצירת העומר דכתיב אשר חורש בשדה משעה שנורע. וכשרש בשדה: ואם לאו. שלא השרישו אלא לאחר קצירת העומר: אסורים עד שיבא העומר הבא. כל שנה הנה: ה קוצרים בבית השלחים שבעמקים. שהבאתן רעה ואין מביאין עומר משם ותניא כתוב אחד אומר וקצרתם את קצירה והבאתם את עומר דמשמע דיכול לקצור קודם הבאת העומר וכתוב אחד אומר ראשית קצירכם דמשמע שהיא העומר ראשית לכל הקצירות הא כיצד ממקום שאתה יכול להביא העומר אי אתה קוצר קודם לעומר ממקום שאי אתה מביא כגון בית השלחים ובית העמקים שאין מביאין עומר מהן לפי שהן רעות אתה קוצר מהן קודם לעומר: אבל לא גודשין. לעשותן גדיש כמה דאפשר לשנויי משנין: אנשי יריחו. בית השלחין היווין להו: קוצר לשחת. מותר לקצור לשחת קודם לעומר ומאכיל לבהמתו: אימתי בזמן שהתחיל. לקצור לצורך בהמתו עד שלא הביאה שליש אחרון של גמר בשולה קוצר אף לאחר שהביאה שליש: ר"ש אומר אף יקצור ויאכיל. יתחיל לקצור ומאכיל לבהמתו משהביאה שליש דכל לשחת לאו קציר הוא והלכה כר"י שבה לפרש דבריו של ח"ק: מ קוצרים. קודם לעומר: מפני הנגיעות. שלא יפסידו לפי שאותה תבואה אינה ראויה לעומר כדאמרינן בפ' כל הקרבנות אין מביאין לה משדה בית השלחין ולא משדה חילן ולעיל אמרינן ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר. פ"א מפני הנגיעות משום כלאים לפי שפעמים אדם זרע תבואה ואין סם נגיעות ולאחר זמן עולות שם נעשות בנייהן מחיליהן וצריך לקצור הזרעים משום כלאים: ומפני בית האבל. שאין להם מקום פנוי לישב לכרך ברכת רחבה שאומרים כבית האבל: ומפני ביטול בית המדרש. שאין מקום לתלמידים לישב וטעמא דכל הני משום דקציר מצוה ניהו והכתוב אומר ראשית קצירכם שיהיה העומר ראשית לקצירכם של רשות ולא ראשית לקציר של מצוה: כריכות. אלומות קשורות. צבתים. אלומות בלא קשירה. פי' אחר כריכות אלומות גדולות צבתים אלומות קטנות: מן הקמה. שיהא קצור לשמו: לא מצא. שכר נקצר הכל: מן הלח. דכתיב כרמל דך ומל: לקצור ברילה. כדלפינן בריש פרקין מדכתיב מהלח הרמש בקמה תהל לספור משעה שאתה מונה אתה קוצר והספירה זריכה להיות ברילה דכתיב שבע שבתות ממימות:

ואת

ויקרא ליום חמישי

ר

גמרא מנחות דף צ"ט ע"ב

תנו רבנן עשרה שולחנות עשה שלמה ולא היו מסדרים
 אלא עד של משה. שנאמר (מלכים א' ז') ואת השלחן
 אשר עליו לחם הפנים זהב. עשר מנורות עשה שלמה ולא
 היו מדליקין אלא בשל משה שנאמר (דה"ב יג) את מנורת
 הזהב ונרותיה לבער בערב. רבי אלעזר בן שמוע אומר עד
 בדם היו מסדרין שנאמר (דה"ב ד') ואת השלחנות ועליהן
 לחם הפנים ובכלן היו מדליקין שנאמר (שם) את המנורות
 ונרותיהם לבערם במשפט לפני הדביר זהב סגור. רבי יוסי
 בר יהודה אומר לא היו מסדרין אלא על של משה אלא מה
 אני מקיים ואת השולחנות אשר עליהם לחם הפנים זהב אלא
 שלשה שולחנות שהיו במקדש שנים שהיו באולם מבפנים
 לפתח הבית אחד שר כסף ואחד של זהב על שר כסף נותן
 לחם הפנים בבניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקדש
 ולא מורידין ואחד שר זהב בפנים שעליו לחם הפנים תמיד.
 ומנא קן דאין מורידין אמר רבי דאמר קרא (שמות ט') ויקם
 משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את
 בריחו ויקם את עמודיו. ומנא קן דמעלין אמר רבי אחא בר
 יעקב דאמר קרא (במדבר י"ז) את מהתות החטאים האלה
 בנפשותם ועשו אותם רקיעי פחים צפוי למזבח פי הקריבוים
 לפני ה' ויקדשו ויהיו לאות לבני ישראל בתהלה תשמישי

מזבח

רש"י

ואת השלחן. לשון יחיד על כולן היו מסדרין פעמים בזה ופעמים בזה:
 בי שהיו באולם מבפנים. אלל פתח הכיכל אחת של כסף ואחת של זהב
 והאי דקרי ככל כסף ובמתניתין שיש משום דשים לכן ככסף: בבניסתו. כשמגיעין
 לפתח מניחין אותו עליו ועומדין לפוש: ועל שר זהב ביציאתו. ושם היה מונח
 עד שיקטירו הבזיכין כדקתני במתניתין: שמעלין בקדש. כגון בכניסתו מניחין
 על של כסף וכשמגיע להיכל מסדר על של משה מזופה זהב הרי עלייה:
 ולא מורידין. לכך ציליחו מניחין על של זהב: ויקם משה את המשכן וגו'.

מדריש

ויקרא ליום חמישי

מִזִּבְחַת וְעַבְדֶּיךָ גִּפְזוּ לְפָנֶיךָ מִזִּבְחַת. אֲשֶׁר שִׁבַרְתָּ וְשָׁמַתָּם בְּאֶרֶץ תְּנִי
רַב יוֹסֵף מְכַמֵּד שֶׁהַלְוִיִּם וְשִׁבְרֵי לְוָהוֹת מוֹנְהֵיךָ בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
לְתַלְמִיד חָכֵם שֶׁשָּׁבַח תִּלְמוּדוֹ מִחֲמַת אֹנֶסוֹ שֶׁאֵין נוֹהֵגִין בּוֹ
כִּנְהֵג בְּיָוֵן:

רש"י

מדריש'א וסיפ'א דקרא' בלשון הקמה דאכילו בלחוס הלשון לא הורד ס"מ אין מורידין. אי נמי מדלא סייעוהו אחיו הכהנים בהקמת משכן העמודים והאלהים ס"מ אין מורידין לפיכך לא נתעסקו בו אחרים: אשר שברת ושמתם בארון. טישים הסגרים בארון:

זוהר ויקרא דף כ"ג ע"ב

רַבִּי יְהוּדָה פֶּתַח וְאָמַר אִם הוֹדַע אֵלֶינוּ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא. הוֹדַע אֵלֶינוּ
כְּסִטְרָא דְמָאן אִם יָדַע (נִיָּא נוֹדַע) חֲטָאתוֹ מִפְּעֵי לִיה מְהוּ הוֹדַע אֵלֶינוּ
אִלָּא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְּקִיד לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְאוֹדַעָא לִיה לְבַר נֶשׁ הַהוּא
הוֹבֵה דְהוּא חָב וּבְמַה מוֹדַעָא לִיה בְּדִינָהָא כְּמַה דְאֵת אָמַר (אִיב"ב) יִגְלוּ
שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוּמָמָה לֹא הוֹדַע אֵלֶינוּ כְּמָאן דְּפְקִיד דְּאַחֲרָא.
דְּתַנִּין בְּשַׁעֲתָא דְבַר נֶשׁ חָב קָמֵי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְלֹא אֵשְׁנַת
בְּחֲטָאֵיהּ לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא קָמֵי מַאֲרִיָּה וְאֵשְׁרֵי לִיה פֶּתַר פֶּתִיבָה
נִשְׁטַתִּיה מִפְּשִׁי סִלְקַת וְאַסְחִידַת קָמֵי קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. בְּדִין פְּקִיד
מִלְפָּא לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וְאָמַר אִם הוֹדַע אֵלֶינוּ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא אוֹשִׁיט דִּינָא
עֲלֵיהּ וְאוֹדַע לִיה חוֹבִיָּה כְּמַה דְאֵת אָמַר (יחזקאל ט"ו) הוֹדַע אֶת יְרוּשָׁלַם אֶת
תוֹעֲבוֹתֶיהָ. בְּתַר דְּכִמְעֵי עֲלֵיהּ דִּינָא בְּדִין אֲתַעֲר רוחיה לְמַהֲדַר בְּתִיבְתָא
קָמֵי מַאֲרִיָּה וְאַתְפַּנֵּע לְמַקְרַב קִרְבָּנָא דְהָא מָאן דְּלִפְתִּיה גָּם בֵּית
חִמִּי וְאִנְשֵׁי חֲטָאֵיהּ וְלֹא אֵשְׁנַת עֲלֵיהּ וְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא זְמַן לְקַבְּלֵיהּ
וּפְקִיד לְאוֹדַעָא לִיה לְהַהוּא חוֹבָא בְּנִין דְּלֹא יִתְנַשִּׁי כִּנְיָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי
הָכִי הוּא וְדָאִי מְנַלְן דְּהָכִי אֵשְׁחִינָא כְּדוּד דְּבִינֹן דְּעַבְד הַהוּא עוֹבְדָא דְבַת
שֶׁבַע כֹּא אֵשְׁנַת בֵּיה אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֶת אִנְשֵׁי לִיה אֲנָא
אֲדַבְרָנָא לָךְ. מִיד מַה כְּתִיב (שמואל ב' י"ב) אֶתְהָּ אֵאִישׁ בַּה אָמַר וְ אֶתְהָּ
הָאִישׁ דְּלֹא דְבַרְתָּ לִיה אֶתְהָּ הָאִישׁ דְּאִנְשֵׁי לִיה וּבְמַה אוֹדַע לִיה בְּדִינָא
אוּף חָכָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאֲמַר הוֹדַע אֵלֶינוּ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְשִׁפִּיר
מַה וְהָכִי הוּא דְלֹא כְּתִיב אִם נוֹדַע אֵלֶינוּ כְּמַה דְכְּתִיב (שמות כ"א) אִם נוֹדַע
כִּי שׂוֹר נִגַּח הוּא וּמָאן דְּקָאִים בְּלִילִיָּא לְמַדְעֵי בְּאוֹרֵייתָא אוֹרֵייתָא קָא
מוֹדַעָא לִיה חוֹבִיָּה וְלֹא בְּאַרְחָּ דִּינָא אִלָּא כְּאִמָּא דְאוֹדַעָא לְבַרְהָ בְּמַלְתָּ

רביה והוא לא אנשי ליה ותב בתויבתא קמי מאריה ואי תימא דוד
 דהיה קם בפלגו ליציא אמאי אתערו עליה בדינא אלא שני דוד דאיהו
 עבר במח דאתקשר ובעינא דינא ובמה דעבר אתדן. הוא חמא קקבליה
 דמלכותא קדישא ולגבי ירושלים קדישא ובגין דא אתתקף מירושלים
 ומלכותא אעדיו מניה עד דאתתקן בדיקא יאות (ואתענש). אמר רבי
 יהודה מהו דקדשא בריך הוא אעניש ליה לרוד על דא דבריה דכתיב
 (ספאל ב' י"ג) הנני מקים עליך רעה מביתה. אמר רבי יוסי הא אוקימנא
 בגין דאי יקום עליה בר נש אתרא לא ירחם עליה. אמר ליה והא
 אבשלום בעא לקמלא לאבוי בכמה עימין ביטין דבר עליה יתיר סבר
 נש אתרא. אמר ליה לא שמענא. אמר ליה אנא שמענא דוד חמא בבת
 שבע מתם. אמר קדשא בריך הוא לייתי ברא דבת אל נבר וינקום
 נוקמתא ומאן איהו דא אבשלום דבריה דיפת תואר הוה מקרבא.
 מכאן אוליפינא מאן דנמיא אתתא דא בקרבא וחמיד בה לסוף נפיק
 מינה פן סויר וטורה מאי מעמא בגין דעד כען לא פסקא מינה זוהמא
 והא אוקמוה :

הלכה פסוקה

ח"מ ה' מעשה הקרבנות ט"א

יוסף לחק

מוסר

סערי קדושה ח"ב שער ה'

שעות מונין לקדשים ואם הוסיפו שעה
 אחת או פחתו שעה פסולין. כיצד
 קרבן שמינותו להיות בן שנה אם הוסיף על
 השנה שעה אחת נפסל. אפילו היה בן שנה
 בשעת שחיטה והוסיף על השנה בשעת
 זריקה נפסל עד שיהיה בן שנה עד שעת
 זריקה וכן בכל הנבחים : בגל מקום שנאמר
 פֶּשֶׁב או בשלבה או בשלבים תנו אלו בני
 שנה וכך מקום שנאמר איל או אילים הם
 הנקרים בני שנבים והוא יאמי. וקרא איל
 משיקנם בשנה שניה אחד ושלושים יום.
 אבך ביום שלשים אינו בשר לא לבשב ולא
 לאיל והוא הנקרא פרגם. וכל מקום שנאמר
 בו עגל חרי זה בן שנה. פר בן שתיים. שעיר
 עזים (בן שנה. שעיר) בן שתיים כל שנה
 שניה הוא נקרא שעיר :

אמרו בבותינו וזכרונם לברכה כל מי שיש
 בו חנופה אפילו עבדים שבמעי אמן
 מקללים אותו וכו' ואמרו בבותינו וזכרונם
 לברכה בעון חנופה בני אדם נופלים ביד
 אויביהם שנאמר (י"ג) בגוי חנף אשליחנו
 וגומר קשה החנופה פענודה זרה וגלוי
 עריות ושפיכות דמים. עבודה זרה מגין
 שנאמר לעשות חנף ולבדר אל ה' הוערה.
 גלוי עריות מגין שנאמר (י"ג) הן ישלח
 איש את אשתו וגומר הלא חנוף החנף
 הארץ וגומר. שפיכות דמים מגין שנאמר
 (ההלים ט"ז) ותחנף הארץ בדמים. ובעון
 החנופה הנשמים נעצרים. ובעון החנופה
 גדון בגיהנם לעולמי עולמים שנאמר (י"ג)
 בידו בציין מפאים אתנה רעה הנפים
 מי יגור לנו אש אברה וגומר ואמרו
 למלכות אלא על שלא התנף לשלמה :

ויקרא ליל ששי

ציוף יהוה

וְהִנּוּ תָרַת מִן־הַמִּנְחָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים
 מֵאִשֵּׁי יְהוָה: וּדְאִשְׁתָּאָר מִן מִנְחָתָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוִי
 קֹדֶשׁ קִידִשִׁין מִקֹּדְבָנִיא דִּי: יֵא כֹל־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ
 לַיהוָה לֹא תַעֲשֶׂה חֲמֵץ בִּי כָל־שָׂאֵר וְכֹל־הַדֶּבֶשׁ לֹא־
 תִקְמִירוּ מִמֶּנּוּ אִשָּׁה לַיהוָה: כָּל מִנְחָתָא דִּי תִקְרְבוּן קָדֶם יי
 לֹא תִתְעַבֵּד חֲמֵץ אֲרִי כָל חֲמִיר וְכֹל דְּבִשׁ לֹא תִסְקֹן מִנָּה קֹרְבָנָא
 קָדֶם יי: יֵב קֹרְבַן רֵאשִׁית תִּקְרְבוּ אֲתֶם לַיהוָה וְאֶל־
 הַמִּזְבֵּחַ לֹא־יַעֲלוּ דְרִית נִיחָח: קֹרְבַן קֹדְמֵי תִקְרְבוּן יִתְחֹן
 קָדֶם יי וְלִמְדִבְחָא לֹא יִתְסָקֹן לְאַתְקַבְּלָא בְרַעְוָא: יג וְכֹל־קֹרְבַן
 מִנְחָתְךָ בַּמִּזְחַת תִּמְלֶחַ וְלֹא תִשְׁפִּית מִזְחַת בְּרִית
 אֲהִיךָ מֵעַל מִנְחָתְךָ עַל כֹּל־קֹרְבָנְךָ תִּקְרִיב מִזְחַח: ס
 וְכֹל קֹרְבַן מִנְחָתְךָ בְּמִלְחָא תִמְלַח וְלֹא תִבְמִלַּח מִלַּח קִיִּם אֵלְלֶחָךָ מֵעַל
 מִנְחָתְךָ עַל כֹּל קֹרְבָנְךָ תִקְרַב מִלְחָא: יד וְאִם־תִּקְרִיב מִנְחָת
 בְּפוּרִים לַיהוָה אֲבִיב קִלְוֵי בָאֵשׁ גֵּרֶשׁ בְּרִמָּר
 תִּקְרִיב אֶת מִנְחָת בְּפוּרֶיךָ: וְאִם תִּקְרַב מִנְחָת בְּפוּרֵיךָ קָדֶם

ה'

רש"י

(יא) ובר דבש. כל מתיקת פרי קרוי דבש: (יב) חרבן ראשית תקריבו.
 מה יש לך להביא מן השאור ומן הדבש קרבן ראשית—שתי הלחם
 של עולת הבאים מן השאור שנאמר חמץ תאפינה וכזורים מן הדבש כמו בזבזי
 תאניס ותמרים: (יג) מלח ברית. שהברית כרותה למלח מששת ימי בראשית
 שהזבטמו המים התחתונים ליקרב בזבזת במלח וגיסוך המים זבזת: על כֹּל
 קרבנך. על עולת בהמה ועוף ואימורי כל הקדשים כולן: (יד) ואם תקריב.
 הרי חס משמש בל' כי שהרי אין זה רשות שהרי בזמנת העומר הכתוב מדבר
 שהיא חובה וכן ואם יהיה היובל וגו': מנחת בבורים. בזמנת העומר הכתוב
 מדבר שהיא זאה אביב בשעת ביסול התבואה ומן השעורים היא זאה נאמר כאן
 אביב ונאמר להלן כי השעורה אביב: קלוי באש. שמיבשין אותו על האור באבזב
 של קלחי' [פרש"י בזמנות שם הכלי של מוכרי קליות] שאלולי כן אינה נעמנת
 בריחים לפי שהיא לחה: גרש ברמל. גרוסה בעודה לחה: גרש. לשון שזירה

ועמיה

יי אביב קלי בגור פרוכן רביבן תקרב ית מנחת כפורך: טו ונתת
 עליה שמן ושמת עליה לבנה מנחה הוא: ותתן עליה
 משחה ותשוי עליה לבנתא מנחתא היא: טז והקטיר הבחן את
 אזהרתה מנרשה ומשמנה ער כדי לבנתה אשה
 ליהוה: פ ויסק פהנא ית אדפרתה מפרוכה וממשחה על פל
 לבנתה קרבנא קדם: יי רביעי ג א ואסובח שלמים קרבננו
 אם מויתבקור הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים
 יקריבנו לפני יהוה: ואם נכסת קודשיא קרבנה אם מן תורי
 וזוא מקריב אם דבר אם נקבא שלים יקרבנה קדם: יי ב וסמך יהו
 עד ראש קרבנו ושחטו פתח אהל מועד וזרקו בני
 אהרן הבתנים את הדם ערי המזבח סביב: ויסמוך ידה
 על ריש קרבנה ויכסנה בחרע משפן ומנא ויזרקו בני אהרן פהנא ית
 דמא על מדבחה סחור סחור: ג והקריב מזבח השלמים
 אשה ליהוה את החלב המכסה את הקרב ואת
 כלהחלב אשר ערי הקרב: ויקרב מנכסת קודשיא קרבנא
 קדם יי ית תרבא דחפי ית גוא וית פל תרבא די על גוא: ד ואת
 שתי הפלית ואת החלב אשר ערהן אשר עדי
 הבסלים ואת היתרת על החבד על הפליות

יסרנה

רש"י

וטחנה גרסה בריחים של גרוסות כמו ויגרס בחלץ וכן גרסה נפשי: ברמל .
 בעוד הכר מלא שהתבואה לחה ומלאה בקשין שלה ועל כן נקראים המלילות כרמל
 וכן כרמל בזקלוננו: (א) שרמים, שמטילים שלום בעולם ד"א שלמים שיש בהם
 שלום למזבח ולכהנים ולבעלים: (ג) ראת כל החלב וגוי. להביא חלב שעל הקבה
 דברי ר"י ר"ע חומר להביא חלב שעל הדקין: (ד) הבסלים. [פלנקין בלע"ז]
 שהחלב שעל הכליות כשהבהמה חיה הוא בגובה הכסלים והם מלמטה וזהו החלב
 שהח' המחטי' שקורין בלעז לונביל"ש לובן הנראה למעלה בגובה הכסלים ובחמתיהו
 הבשר חופסה: היותרת. הוא דופן המכך שקורין איברי"ש ובלשון ארמי חלרא
 דכבדא

ויקרא ליל ששי

יְסִירָנָה: בית תְּרִמִּין בְּלִין בית תְּרַבָּא דִּי עֲלִיָּהוּ דִּי עַר גְּסָמְיָא וּבֵית חֲצָרָא
 דְּעַר בְּבָדָא עַל פְּלִיָּתָא יַעֲדָנָה: ה' וְהַקְטִירוּ אֹתוֹ בְּגִי-אֲהָרוֹ
 הַמְזֻבְחָה עַל-הָעֹלָה אֲשֶׁר עַל-הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל-
 הָאֵשׁ אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לַיהוָה: פ' וַיִּסְקֹן יְתָה בְּגִי אֲהָרֹן
 לְמִדְבַּחָה עַל עֹלֹתָא דִּי עַל אֲעִיָּא דִּי עַל אֲשֶׁתָּא קִרְבֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרִשְׁוֹ
 קָדָם יי' וְאִם-מִן-הַצֵּאֵן קִרְבָּנוּ דְּזִבְחַ שְׂרָמִים לַיהוָה
 זָכַר אִלּוּ נִקְבָּה תָּמִים יִקְרִיבָנוּ: וְאִם מִן עֵנָא קִרְבָּנָה לְנִכְסֵת
 קוּדְשִׁיא קָדָם יי' דְּבַר אִו נִקְבָּא שְׁלִים יִקְרִיבָנָה: ז' אִם-כְּשֵׁב הוּא-
 בְּקָרִיב אֶת-קִרְבָּנָנוּ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְפָנַי יְהוָה:
 אִם אָמַר הוּא בְּקָרִיב יַת קִרְבָּנָה וַיִּקְרַב יְתָה קָדָם יי' ח' וְסָמָךְ אֶת-
 יָדוֹ עַל-רֹאשׁ קִרְבָּנָנוּ וְשַׁחַט אֹתוֹ לְפָנַי אַחֵר מוֹעֵד
 וְזָרְקוּ בְּגִי אֲהָרֹן אֶת-דָּמֹו עַל-הַמְזֻבְחַ סָבִיב:
 וַיִּסְמוּךְ יַת יָדָה עַל רִישׁ קִרְבָּנָה וַיִּפּוֹס יְתָה קָדָם מִשְׁפָּן וּמִנָּא וַיִּזְרְקוּ
 בְּגִי אֲהָרֹן יַת דָּמָה עַל מִדְבַּחָה סָחֹר סָחֹר: ט' וְהִקְרִיב מְזֻבְחַ
 הַשְּׂרָמִים אִשָּׁה לַיהוָה חֲלָבֹו הָאֲלִיָּה תְּמִימָה לְעֹמֹת
 הָעֵצָה יְסִירָנָה וְאֶת-הַחֲלֵב הַמְכַסֶּה אֶת-הַקָּרִיב וְאֶת-
 כָּל-הַחֲלֵב אֲשֶׁר עַל-הַקָּרִיב: וַיִּקְרַב מִנְכַּסֵּת קוּדְשִׁיא קִרְבָּנָא
 קָדָם יי' תְּרַבָּה אֲלִיתָא שְׁלֵמָתָא לְקַבֵּל שְׂדֵרְתָא יַעֲדָנָה וּבֵית תְּרַבָּא דְחַפְיָ
 יַת גִּיָּא וּבֵית כָּל תְּרַבָּא דִּי עַר גִּיָּא: י' וְאֶת שְׂתֵי הַפְּלִיֹת וְאֶת-

החלב

רש"י

דכזדא: ער הכבוד. שיעול מן הכבוד עמה מעט ובמקום אחר הוא אומר ואם
 היותה מן הכבוד: ער הכבוד על הכליות. לזד מן הכבוד ולזד מן הכליות
 יסירנה לזו: (ד) על העולה. מלזד העולה למדנו שחקדים עולה המוד לכל
 קרבן על המערכה: (ז) אם בשב. לפי שיש באימורי הכז מה שאין באימורי
 העז שהכזז אליותו קריבה לכך נחלקו לשתי פרשיות: (ח) וזרקו. שתי מתנות
 שהן חרבע וע"י הכלי הוא זורק ואינו נוהן באלזע אלא בחטאח: (ט) חלבו
 המובחר שזו ומהו זה האליה תמימה: לעמת העצה. למעלה מן הכליות היועלות:

הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָיו אֲשֶׁר עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרְתָּ
 עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכֹּהֲנִים יִסְרְנָה׃ וְיֵתַן מִתֵּינִן כָּל־יְמֵי
 תְּרָבָא דִּי עָלְיוֹן דִּי עַל גְּסָסְיָא וְיֵתַן חֲצָרָא דְעַל כְּבָדָא עַל כְּלִיתָא יְעֻדְנָה׃
 יא וְהַקְמִירֹו הַפִּתָּן הַמְּזֻבָּחַ לְחֶם אִשָּׁה לִיהוָה׃ פ
 וְיִסְקְנָה בְּחֵנָא לְמַדְבְּחָא לְחֶם קֶרְבָּנָא קָדָם יי׃ יב וְאִם־עֵז קֶרְבָּנֹו
 וְהַקְרִיבֹו לְפָנַי יְהוָה׃ וְאִם מִן בְּנֵי עֹזִיא קֶרְבָּנָה וְיִקְרְבֵנָה קָדָם
 יי׃ יג וְסֻמָּךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לְפָנַי
 אֶחָד מִזֶּעַד וְזָרְקוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֶת־דָּמֹו עַל־הַמְּזֻבָּח
 סְבִיב׃ וְיִסְמָךְ יַת יָדָה עַל רִישָׁהּ וְיִפּוֹס יָתָהּ קָדָם מִשְׁפַּן זָמָנָא וְיִזְרְקוּן
 בְּנֵי אֶהֱרֹן יַת דָּמָהּ עַל מַדְבְּחָא סְחֹור סְחֹור׃ יד וְהַקְרִיב מִזֶּמְנוֹ
 קֶרְבָּנֹו אִשָּׁה לִיהוָה אֶת־הַחֶלֶב הַמְּכַבֵּשׂ אֶת־הַקֶּרֶב
 וְאֶת פְּרֵי־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְיִקְרַב מִנָּה קֶרְבָּנָה
 קֶרְבֵּן קָדָם יי׃ יו וְיֵתַן תְּרָבָא דְחַפִּי יַת גְּזָא וְיֵתַן כָּל תְּרָבָא דִּי עַל גְּזָא׃
 טו וְאֶת שְׁתֵּי הַכֹּהֲנִים וְאֶת־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלָיו אֲשֶׁר
 עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאֶת־הִיתָרְתָּ עַל־הַכֶּבֶד עַל־הַכֹּהֲנִים
 יִסְרְנָה׃ וְיֵתַן מִתֵּינִן כָּל־יְמֵי תְּרָבָא דִּי עָלְיוֹן דִּי עַל גְּסָסְיָא וְיֵתַן חֲצָרָא
 דִּי עַל כְּבָדָא עַל כְּלִיתָא יְעֻדְנָה׃ טז וְהַקְמִירֹם הַפִּתָּן הַמְּזֻבָּחַ
 לְחֶם אִשָּׁה לְרִישׁ נִיחַח בְּלִי־חֶלֶב לִיהוָה׃ וְיִסְקְנֹון בְּחֵנָא
 לְמַדְבְּחָא לְחֶם קֶרְבָּנָא לְאֶתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא כָּל תְּרָבָא קָדָם יי׃ יז חֲקַת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֵי־תֵיכֶם כָּל־חֶלֶב וְכֹרֵי־
 דָּם לֹא תֹאכְלוּ׃ פ קָם עָלַם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹתְבְּנִיכוֹן כָּל
 תְּרָבָא וְכֹל דָּמָא קָא תִּיכְלוּן׃ חֲמִישִׁי ד א וְיִדְבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה

לאמר

רש"י

(יא) לחם אשה לחי. לחמו של אש לשם גבוה: לחם. לשון מאלל וכן נשמיה
 טן בלחמו. טנד לחס רבי לשחוק עוסיסלחס: (יז) חקת עולם. יפה מפורש בפורט

ויקרא ליל ששי

לֵאמֹר: וּמְלִילַי יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי: ב דָּבָר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר נַפְשׁ כִּי־תִחַטָּא בְּשִׁגְגָה מִכָּל מִצְוֹת יְהוָה
אֲשֶׁר לֹא תִעֲשִׂינָהּ וְעִשְׂתָּהּ בְּאִחֲזַת מִהֲרָה: מְלִיל עִם בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לְמִימְרֵי אֲנֹשׁ אֲרִי יָחֹב בְּשִׁלְוֹ מִכָּל פְּקוּדֵי־אֵי הָיִי דִּי לֹא כְּשֵׁרִין
לְאַתְעֲבָדָא וְיַעֲבֹד מִן חַד מְנַהוּן:

ויקרא יום ששי תורה

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום כל
הסדרה ותרגום והפמרה:

ג אִם הִבְהִין הַמְּשִׁיחַ יַחַטָּא לְאַשְׁמַת הָעַם וְהִקְרִיב
עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פֶּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים

לְיְהוָה לְחַטָּאת: אִם פָּהֲנָא רַבָּא יָחֹב לְחֹבֶת עָמָא וְיִקְרַב עַל
חֹבְתָהּ דִּי חָב תֹּרַב פֶּר תֹּרְבֵי שְׁלִים קָדָם יְיָ לְחַטָּאתָא: ד וְהִבִּיא אֶת־
הַפֶּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְךָ אֶת־
יָדוֹ עַד־רֹאשׁ הַפֶּר וְשַׁחַט אֶת־הַפֶּר לִפְנֵי יְהוָה:
וַיְהִי יַת תֹּרָא לְתִרְעָ מִשְׁבֵּן וּמִנָּא לְקָדָם יְיָ וְיִסְמֹךְ יַת יָדָה עַל רִישׁ תֹּרָא
וַיְבוֹס יַת תֹּרָא קָדָם יְיָ: ה וְלָקַח הַבְּהִין הַמְּשִׁיחַ מִנֶּחֱם
הַפֶּר וְהִבִּיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד: וַיִּסַּב פָּהֲנָא רַבָּא מִדְּמָא
דְּתֹרָא וַיַּעַל יָתָה לְמִשְׁבֵּן וּמִנָּא: ו וּטְבַל הַבְּהִין אֶת־אֲזָבָעוֹ
בִּרְגָלָם וְהוּזָה מִן־יְהִדָם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־

כהנים כל הפסוק הזה: (ב) מכל מצות ה'. פירשו רבותינו אין חטאת בזה אלא
על דבר שזדונו לאו וכרת ושגגתו חטאת: מאחת מהנה. ממקלה אחת מהן
כגון הכוזה בשבת שם משמעון נח מגחור דן מדיאל: (ג) אם הבחן המשיח
יחטא לאשמת העם. מדרשו אינו חייב אלא בהעלם דבר עם שגגת מעשה
כמ"ש לאשמת העם ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו ופשוטו לפי אגדה כשהכ"ג
חוטא אשמת העם הוא זה שהן תלווין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם ונעשה
מקולקל: פ. יכול זקן ה"ל בן חי בן יכול קטן ה"ל פר הא כילד זה פר בן ג':
(ד) אל אהל מועד. למשכן וכזית עולמים להיכל: (ו) את פני פרכת הקדש.

פְּנֵי פִרְכַּת הַקֹּדֶשׁ : וַיִּטְבֹּל פְּהֵנָּא ית אַצְבָּעָה בְּדָמָא
 נְדִי מִן דָּמָא שְׂבַע זְמַנֵּי קֳדָם יי מְדָם פְּרֻכְתָּא דְקוּדְשָׁא : ז וַנִּתֵּן חֶבְלֵן
 מִן־הַדָּם עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לְפָנֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר בְּאֵהָל מוֹעֵד וְאֵת פְּלִי־דָם הַפֶּר יִשְׁפֹךְ אֶרֶץ־
 יְסוּד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פָּתַח אֱהֵל מוֹעֵד : וַיִּתֵּן פְּהֵנָּא
 מִן דָּמָא עַל־קַרְנֵת מְדַבַּח קְטֹרֶת בּוֹסְמֵיָא לְקֳדָם יי דִּי בְּמִשְׁפַּן זְמַנָּא וַיִּת
 כָּל דָּמָא דְתוֹרָא יִשׁוּד לְיִסּוּדָא דְמַדְבַּחָא דְעֻלְתָּא דִּי בְּתַרְע מִשְׁפַּן זְמַנָּא
 ח וְאֵת־כָּל־חֵלֶב פֶּר הַחֲטָאֹת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־
 הַחֵלֶב הַמִּכְסֶּה עַל־הַקָּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־
 הַקָּרֶב : וַיִּת כָּל תְּרַב תוֹרָא דְחֲטָאֹתָא יִפְרִישׁ מִנָּה ית תְּרַבָּא דְחֲפִי
 עַל גֵּזָא וַיִּת כָּל תְּרַבָּא דִּי עַל גֵּזָא : ט וְאֵת שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֵת־
 הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן אֲשֶׁר עַל־הַבְּסָלִים וְאֵת־הִיתָרְתָּ
 עַל־הַכֹּבֵד עַל־הַבָּלִיֹּת יִסִּירָנָה : וַיִּת תְּרַמִּין בְּלִין וַיִּת
 תְּרַבָּא דִּי עֲלֵיהֶן דִּי עַל גִּסְמֵיָא וַיִּת חֲצָא דְעַל בְּבִדָּא עַל פְּרוּתָא יַעֲדָנָה :
 י כַּאֲשֶׁר יוֹרֵם מִשׁוֹר זָבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִירִם הִבְחִן
 עַל מִזְבַּח הָעֹלָה : כָּמָא דִּי מִתְפָּרֵשׁ מִתּוֹר נִכְסַת קוּדְשֵׁיָא וַיִּסְקִנּוּ
 פְּהֵנָּא עַל מַדְבַּחָא דְעֻלְתָּא : יא וְאֵת־עוֹר הַפֶּר וְאֵת־כָּל־

בשרו

רשי

כנגד מקום קדושה' מכוון כנגד צין הכדים ולא היו מונעים דמים בפרוכס
 ואם נגעו נגעו : (ז) ואת כל דם. שירי הדם : (ח) ואת כל חלב פר. חלבו היל'ל
 מה ה'ל פר לרבות פר של זיה"כ לכליות ולחלצים ויותרת : החטאת. להביא שיער
 ע"א לכליות ולחלצים ויותרת : ידים ממנו. מן המחובר שלא ינחמו קודם הסרת
 חלבו [יותרת כהנים] : (י) באשר יורם. מאותן אימורין המפורשין בשור זבח השלמים
 וכי מה פירש בזבח השלמים שלא פירש כאן אלא להקישו לשלמים מה שלמים
 לשמן אף זה לשמו ומה שלמים שלום לעולם אף זה שלום לעולם ובזבחים
 מלריכו ללמוד הימנו שאין למדין למוד מן הלמד בקדשים בפרק איז' מקומן :
 ער הכבד ער הבליות ער ראשו וער כרעיו. כולן לשון תוספת הן כמו

ויקרא ליום ששי

בְּשִׁלְחוֹ עֶרְרֵאֵינוּ וְעַל־כְּרַעְיוֹ וְקָרְבוֹ וּפְרִשׁוֹ : בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי
 תֹּרְאָה בַּיּוֹם כֹּל בְּסִרְהָ עַל רִישָׁהּ וְעַל כְּרַעְוֶיהָ וְגִוְהָ וְאֶבְרָהָ : יב וְהִזְיִיא
 אֶת־כְּרֵה־הַפָּר אֶדְמֵחֹוֹן לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם מְהוֹר
 אֶל־שַׁפְּדֵי הַדִּישָׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בְּאֵשׁ עֲרֵ--
 שַׁפְּדֵי הַדִּישָׁן וְשָׂרַף : פ וַיִּפְקֵת כֹּל תֹּרְאָה מִכָּרָא לְמִשְׁחֵיתָא
 לְאַתְרֵי דְבְּנֵי לְאַתְרֵי בֵּית מִישַׁד קַטְמָא וַיִּזְקִיד יְתָהּ עַל אֲעִיָּא בְּאֲשָׁתָא עַל
 אֲתֵר בֵּית מִישַׁד קַטְמָא יתְזַקֵּד : יג וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל
 יִשְׁנֹו וְנִעְלָם דְּבָר מֵעֵינֵי הַקֹּהֵל וְעָשׂוּ אֶתְתּ מִכָּל־
 מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תַעֲשִׂינָהּ וְאֲשָׁמוּ : וְאִם כָּל כְּנִשְׁתָּא
 דְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁתַּלְּחוּ וַיְהִי מִכַּסָּא פִתְגָמָא מֵעֵינֵי קַהֲלָא וַיַּעֲבֹדוּן מִד מִכָּר
 בְּקִינָא דִּי דִי לֹא כְּשֵׁרוּן לְאַתְעַבְדָּא וַיְחֻבּוּן : יד וְנִזְדַּעַה הַחֲטָאֵת
 אֲשֶׁר חֲטָאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקֹּהֵל פֶּר בֶּן־בָּקָר
 לְחֲטָאֵת וְהִבְיִאוּ אֹתוֹ לְפָנֵי אֹהֶל מוֹעֵד : וְתִתְדַע חֹבְבָתָא
 דִּי חָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרְבוּן קַהֲלָא תוֹר בֶּר תוֹרֵי לְחֲטָאֵתָא וַיִּתְּנוּן יְתָהּ לְקָדָם
 מִשְׁבֵּן זִמְנָא : טו וְסִמְכוּ וְקִנְי הַעֲדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ
 הַפָּר לְפָנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לְפָנֵי יְהוָה :
 וַיִּסְמְכוּן סְבִי כְּנִשְׁתָּא יְתֵי דִיחֹון עַל רִישׁ תֹּרְאָה קָדָם יי וַיִּבּוֹס יְתֵי תֹרְאָה
 קָדָם יי : טז וְהִבְיִיא הַכֹּהֵן הַמִּשִּׁיחַ מִדָּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל
 מוֹעֵד : וַיַּעַל בְּהֵנָּא רִבָּא מִן דְּמָא דְּתֹרְאָה לְמִשְׁבֵּן זִמְנָא :

וטבל

רש"י

מלכד : (יב) אר מקום מהור. לפי שיש מחוץ לעיר מקום מוכן לעומאה להשליך
 אבנים מנוגעות ולבנים הקצרות הולך לומר מחוץ למחנה זה שהוא חוץ לעיר
 שיהא המקום טהור : מחוץ למחנה חוץ לשלש מחנות וצבית עולמים חוץ לעיר
 כמ"ש ביומא ובסנהדרין : אל שפך הדשן. מקום ששופכין בו הדשן המסולק
 מן המזבח כמ"ס והזי"א את הדשן אל מחוץ למחנה : על שפך הדשן ישרף.
 שאין ת"ל אלא ללמד שאפילו אין שם דשן : (יג) עדת ישראל. אלו סנהדרין :
 ונעלם דבר. עינו להורות באחת מכל כרימות שצמורה שהוא מותר : הקה"ל
 וטשו

וַיִּמְדַּבֵּר הַכֹּהֵן אֶעֱבְדוּ מִזִּתְהֶם וְהוּא שִׁבְעַ פְּעָמִים
 לִפְנֵי יְהוָה אֵת פְּנֵי הַפְּרָכֶת : וַיִּמְדַּבֵּר בְּהֵנָּה אֶעֱבְדָה מִן דְּמָא
 וְיָדֵי שִׁבְעָ זְמַנֵּי קָדָם יי (ע) קָדָם פְּרָכָא : יח וּמִן-תְּהִים יִתְּנוּ
 עַל-קִרְנֵת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל
 מוֹעֵד וְאֵת כָּל-תְּהִים יִשְׁפֹךְ אֶל-יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה
 אֲשֶׁר-פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד : וּמִן דְּמָא יִתְּנוּ עַל קִרְנֵת מִדְּבָחָא דִּי
 קָדָם יי דִּי בְּמִשְׁבֵּן זְמַנָּא וְיָת כָּל דְּמָא יִשׁוּד לְיִסּוּדָא דְּמִדְּבָחָא בְּעֻלְתָּא
 דִּי בְּתַרְעֵמִשְׁבֵּן זְמַנָּא : יט וְאֵת כָּל-חֲלָבֵי יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר
 הַמִּזְבֵּחַ : וְיָת כָּל תְּרֵבָה יִפְרֹשׁ מִנָּה וַיִּסַּק לְמִדְּבָחָא : כ וְעִשָּׂה
 לִפְרָא בְּאֲשֶׁר עִשָּׂה לִפְרָא חֲחֻטָּאת כִּן יַעֲשֶׂה-לָּיו וּכְפָר
 עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם : וַיַּעֲבֵד לְתוֹרָא בְּמָא דִּי עֲבַד לְתוֹרָא
 דְּחֻטָּאתָא כִּן יַעֲבֵד יְהִי וַיִּכְפֹּר עֲלֵיהוֹן בְּהֵנָּה וַיִּשְׁתַּבֵּק לְהוֹן : כא וְהוֹצִיא
 אֶת-הַפָּר אֶל-מַחֲוֵיץ לְמַחְנֶה וְשִׂרְף אֹתוֹ בְּאֲשֶׁר
 שִׂרְף אֵת הַפָּר הָרֵאשׁוֹן חֲטָאת הַקֹּהֵל הוּא : פ
 וַיִּסַּק יֵת תּוֹרָא לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא וְאֹקִיד יֵתָּה בְּמָא דִּי אֹקִיד יֵת תּוֹרָא

קדמאה

רש"י

ועשו. שעסולצבור על פיהם: (יז) את פני הפרכת. ולמעלה הוא או' אתפני פרכת הקדש
 משל למלך שסרחה עליו מדינה חס מיעוטה סרחה פמליא שלו מסקיימתואס כולה סרחה
 אין פמליא שלו מסקיימת חף כאן כשחטא כהן משיח עדיין שס קדושת המקום על המקדש
 משחטאו כולם ח"ו כסתלקה הקדושה: (יח) יסוד מזבח העולה אשר פתח אהרן
 מועד. זה יסוד מערבי שהוא כנגד הפתח: (יט) ואת כל חלביו ירים. ואע"פ שלא
 פירש כאן יותרת ושתי כליות למדין הס מועשה לפר כאשר עשה וגו' ומפני מה לא
 נתפרשו בו תנא דבי ר"י משל למלך שזעם על אוהבו ומיעט בסרחונו מפני חיבתו:
 (כ) ועשה לפר. זה כאשר עשה לפר החטאת כמו שפורש בפר כהן משיח
 להביא יותרת ושתי כליות שפירש שס מה שלא פירש כאן ולכפול במלות העבורות
 ללמד שאס חסר אחת מכל המתנות פסול לפי שמלינו צניטנין על המזבח החילון
 שנתן במתנה אחת כפר הולך לומר כאן שמתנה אחת מהן מעבכת:

חשר

ויקרא ליום ששי

קִדְמָאָה חֲמֵאת קִהְלָא הוּא : כב אֲשֶׁר נִשְׂיָא יַחְמָא וְעֵשֶׂת
 אַחַת מִכָּל-מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא-תַעֲשִׂינָהּ
 בְּשִׁנְגָה וְאָשָׁם : אם רבא יחוב ויעבד חד מכל פקידנא דיי אלהה
 דלא בשרון לאתעבדא בשלוי ויחוב : כג או הודע אליו חמאתו
 אֲשֶׁר חָמָא בָּהּ וְהָבִיֵא אֶת-קָרְבָּנוֹ שְׁעִיר עִזִּים וְכֹרֶת
 תְּמִימִים : או אתידע לה חובתה די חב בה בוייתי נת קרבנה צפיר בר
 עזן דבר שלים : כד וסמך ידו על ראש השעיר ושחט
 אִתּוֹ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר-יִשְׁחַט אֶת-הָעֵלָה לִפְנֵי יְהוָה
 חֲמֵאת הוּא : וסמך ידה על רישא דצפירא ויפוס יתה באחר
 דיפוס ית עלתא לקדם יי חמאתא הוא : כה ולקח הכהן מדם
 הַחֲמֵאת בְּאֶזְבֵּעֵו וְנָתַן עַל-קַרְנֵי מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת־
 דָּמּוֹ יִשְׁפֹךְ אֶל-יְסוּד מִזְבֵּחַ הָעֹלָה : ויסב פתנא מדמא
 דחמאתא באזבעיה ויתן על קרנת מדפחא דעלתא וית דמה ישוד
 ליסודא מדפחא דעלתא : כו ואת כל חלביו יקטיר המזבחה
 בַּחֲלֵב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֹּר עָלָיו חֲמֵאתוֹ
 וְנִסְחָה לוֹ : פ וית כל פרבה יסק למדפחא פתרב נכסת קודשיא
 ויכפר עלוהי כחנא מחובתה וישתבק לה : ששי כז וְאִם-נִפְשֵׁת אַחַת
 תַּחְמָא בְּשִׁנְגָה מֵעַם הָאָרֶץ בְּעִשְׂתָּהּ אַחַת מִמִּצְוֹת
 יְהוָה אֲשֶׁר לֹא-תַעֲשִׂינָהּ וְאָשָׁם : ואם אנש חר יחוב בשלוי

מעמא

רש"י

(כב) אשר נשיא יחמא. לשון חפרי. אשרי הדור שהנשיא שלו נותן לב להביא
 כפרה על שגנתו ק"ו שמתחרט על זדונותיו: (כג) או הודע. כמו אם הודע
 הדבר הרבה או יש שמשמין בלשון אם ואם במקום או וכן או נודע כי שור
 נח הוא: הודע אליו. כשתטא הי' סבור שהוא היתר ולאחר מכן נודע לו שאיסור
 היה: (כד) במקום אשר ישחט את העולה. בלשון שהוא מפורש בעולה:
 חמאת הוא. לשמו כשר שלא לשמו פסול: (כה) ואת דמו. שירי הדם:
 (כו) בחלב זבח השלמים. כאותן אימורין המפורשים בעז האמור אלל שלמים:

כאשר

ויקרא ליום ששי

כו

מֵעֵמָּא דְאַרְעָא בְּמַעֲבְדָּהּ חַד מִפְּקוּדָא דְבִי דִי לָא כְּשֵׁרוֹן לְאַתְּ עֲבָדָא
וַיְחֹב: כח אִו מוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהִבִּיא
קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עֲזִים תְּמִימָה נִקְבָּה עַל-חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר
חָטָא: או אֲתִידַע גַּה חוֹבְתָהּ דִּי חָב וַיְתִי קָרְבָּנָה צִפִּירַת עֲזִים שְׂלֵמָתָא
נִוקְבָּתָא עַל חוֹבְתָהּ דִּי חָב: כט וְסִמֵּךְ אֶת-יָדוֹ עַל רֹאשׁ
הַחֲטָאת וְשָׁחַט אֶת-חֲטָאת בְּמָקוֹם הָעֹלָה:
וַיִּסְמוּךְ יַת יְדָה עַל רִישׁ חֲטָאתָא וַיְכּוּס יַת חֲטָאתָא בְּאַתְר דְּעֹלְתָא:
ל וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶזְבֵּעֵהּ וַיִּתֵּן עַל-קַרְנֵת
מִזְבֵּחַ הָעֹלָה וְאֶת-כָּל-דָּמָהּ יִשְׁפֹךְ אֶרֶץ-יִסּוּד הַמִּזְבֵּחַ:
וַיִּסַּב כַּהֲנָא מִדָּמָהּ בְּאֶזְבֵּעֵהּ וַיִּתֵּן עַל קַרְנֵת מִדְּבַחָא דְעֹלְתָא וַיִּת כָּל
דָּמָהּ יִשׁוּד לִישׁוּדָא דְמִדְּבַחָא: לא וְאֶת-כָּל-הַלֶּבֶת יִסּוּר כְּאֲשֶׁר
הוֹסֵר הַלֵּב בְּעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן
הַמִּזְבֵּחַהּ לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה וּכְפָר עֲלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח
לָּו: פ וַיִּת כָּל מִדְּבַחָהּ יְעָדִי כְּמָא דִּי מִתְעָדָא תְּרַב מֵעַל וְכַסֵּת קוּדְשֵׁיא
וַיִּסַּק כַּהֲנָא לְמִדְּבַחָא לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעוּא קָדָם יי וּכְפָר עֲלוּהִי כַּהֲנָא
וַיִּשְׁתַּבַּק לָהּ: כב וְאִם-כִּבְשֵׁי יִבִּיא קָרְבָּנוֹ לְחֲטָאת נִקְבָּה
תְּמִימָה יִבִּיאָנָה: ואם אֲמַר יִתִּי קָרְבָּנָה לְחֲטָאתָא נִקְבָּא שְׂלֵמָתָא
יִתְנָה: כג וְסִמֵּךְ אֶת-יָדוֹ עַל רֹאשׁ חֲטָאת וְשָׁחַט
אֶתְהָ לְחֲטָאת בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת-הָעֹלָה:
וַיִּסְמוּךְ יַת יְדָה עַל רִישָׁא דְחֲטָאתָא וַיְכּוּס יְתָהּ דְחֲטָאתָא בְּאַתְרָא דִּי
יְכּוּס יַת עֹלְתָא: כד וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמִם חֲטָאת בְּאֶזְבֵּעֵהּ

ונחן

רש"י

(כא) כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים. כאמורי עז האמורים בשלמים:
(כב) ושחט אותה לחטאת. שהיא שמיטה לשם חטאת: (כג) כאשר יוסר
חלב הכשב. שנתכזבו אימוריו ואלוהי אף חטאת כשהיא זבה כבשה טעונה אליה
עם האימורין: ער אשוי ה'. על מדורת האש העשויות לשם פואיל"ש בלעז:
ושמעה

ויקרא ליום ששי

וַנִּתֵּן עַל־קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כֹּל־דְּמָהּ וְשִׁפְךָ
 אֶל־יָסוּד הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּסַּב כַּהֲנָא מִדְּמָא דְחַטָּאתָא בְּאַצְבָּעֵיהּ וַיִּתֵּן עַל
 קַרְנֹת מִדְּבַחָא דְעֹלֹתָא וַיִּת פֶּל דְּמָהּ יִשׁוּד לְיִסוּדָא וְיִמְדַּבְּחָא
 לָהּ וְאֶת־כֹּל־חֲלָבָהּ יָסוּר כַּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֲלָב הַכֹּשֶׁשׁ
 מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים וְהַקְטִיֹּר הַבָּתָּן אֲתָם הַמִּזְבֵּחַהּ עַל
 אֲשֵׁי יְהוָה וּכְפָר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא
 וְנִקְלַח לוֹ: פ וַיִּת כָּל תְּרֻבָּהּ יַעֲדֵי כְּמָא דִּי מִתְעַדָּא תִּרְב אִמְרָא
 מִנְּכֶסֶת קוּדְשִׁיא וַיִּסַּק כַּהֲנָא יְתֵחוּן לְמִדְּבַחָא עַל קַרְבָּנֵיא דִּיּוֹ וַיִּכְפֹּר עֲלֵיהּ
 כַּהֲנָא עַל חֻבְתָּהּ דִּי חֵב וַיִּשְׁתַּבֵּק לָהּ: ה א וַיִּנְפֹּשׁ כִּי־תִחַטָּא
 וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עֹד אִוְרָא אִוְרָא אִוְרָא לֹא יִגִּיד
 וְנִשְׂא עֵינָיו: וַאֲנִשׁ אֲרִי יַחֲב וַיִּשְׁמַע קֹל מוֹמִי וְהוּא סְהִיד אִוְרָא
 אִוְרָא יִדַּע אִם לָא יַחֲוִי וַיִּקְבַּל חוֹבָהּ: ז אִוְרָא נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכִר־
 דִּבְרַת טָמֵאָה אִוְרָא בְּנִבְלַת חַיָּה טָמֵאָה אִוְרָא בְּנִבְלַת
 בְּהֵמָה טָמֵאָה אִוְרָא בְּנִבְלַת יֶרֶךְ טָמֵאָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ
 וְהוּא טָמֵאָה וְאִשָּׁם: אִוְרָא אֲנִשׁ דִּי יִקְרַב בְּכֹל מִדְעָם מִסָּבֵב אִוְרָא
 בְּנִבְלַת חַיָּתָא מִסָּבֵב אִוְרָא בְּנִבְלַת בְּעִירָא מִסָּבֵב אִוְרָא בְּנִבְלַת רֶחֶשׂא
 מִסָּבֵב וַיְהִי מִכְּסָא מִנְּהָ וְהוּא מִסָּבֵב וְחֵב: נ אִוְרָא כִּי יִגַּע בְּטָמֵאָת
 אָדָם לְכֹל טָמֵאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ
 וְהוּא יִדַּע וְאִשָּׁם: אִוְרָא יִקְרַב בְּסוּאֲבַת אֲנִשָּׁא לְכֹל
 סְאוּבְתֵיהּ דִּי יִמְתָּאב בָּהּ וַיְהִי מִכְּסָא מִנְּהָ וְהוּא יִדַּע וְחֵב: ד אִוְרָא

(*) יחב רש"י נפש
 (א) ושמעה קול אלה. בדבר שהוא עד בו שהשכינות שבוטה שאל יודע לו
 בעדות שיעיד לו: (ב) או נפש אשר תגע וגו'. ולאחר הטומאה הזו יוכל קדשים
 או יכנס למקדש שהוא דבר שזוגו כרת במסכת שבוטה נדרש כן: ונעלם ממנו.
 הטומאה: ואשם. באכילת קודש או בציאת מקדש: (ג) בטומאת אדם. זו
 טומאת מת: לכל טומאתו. לרבות טומאת מעט זבין וזבות: אשר יטמא. לרבות
 כגיגע בבוטל נדה: בה. לרבות בולע נבלת עוף טהור: ונעלם. ולא ידע
 ששכח

וּפֶשַׁע בְּיַד אִישׁ אֲשֶׁר יַבְטֵא אֶת-אֶדְמוֹת הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וּנְעֵלָם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאִישׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה: אוּ אִישׁ אֲרִי יִקַּם לְפָרְשָׂא בְּסִפְּוֹן לְאַבְרָם אוּ לְאוֹמְרָא לְכָל דִּי יִפְרֵשׁ אֲנָשָׂא בְּקִיּוּם וְיְהִי מְכַסָּא מִנֵּה וְהוּא יָדַע וְחָב לְחַדָּא מֵאֵלֶּי: ה וְהִיא כִּי־יִאֲשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ: וְיְהִי אֲרִי יַחֲבֵד לְחַדָּא מֵאֵלֶּי וְיִבְרִי דִּי חָב עָרְוָה: ו וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לְיְהוָה עַל חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִקְבָה מִן־דְּצִאֵן בְּשִׁבְעָה אוֹרֵי־שַׁעֲרֵת עֵזִים לְחֲטָאת וּכְפָר עָלָיו חֲבִיבֵן מִחֲטָאתוֹ: וְיִבְרִי יַת אֲשָׁמָה קָדָם יי עַל זֹחֲבֵתָה דִּי חָב נֹקְבָתָא מִן עֵנָא אֲפֻרְתָּא אוּ צְפִירַת עֵזִין לְחֲטָאתָא וְיִכְפֹּר עֲלוֹהִי בְּחֵנָא מִחֻבֵּתָה: ז וְאִם־לֹא תִגִּיעַ יָדוֹ דִּי שָׂה וְהִבִּיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תָרִים אוֹרֵי־שַׁנִּי בְּגִי־זָנָה לְיְהוָה אֶחָד לְחֲטָאת וְאַחַד לְעֵלָה: ח וְאִם לֹא תִמְצִי יְדָה בְּמִסַּת שִׁיתָא וְיִבְרִי יַת חֻבֵּתָה דִּי חָב פְּרִתִּין שְׁפִינֵינּוּ אוּ תָרִין בְּגִי יִזְנֶה לְקָדָם יי חַד לְחֲטָאתָא וְחַד לְעֵלָתָא: ט וְהִבִּיא אֶתֶם אֶל־דְּפִתָן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לְחֲטָאת רֵאשׁוֹנָה וּמִלֶּכְךָ אֶת־רֵאשׁוֹ מִמּוֹד עָרְפוֹ וְלֹא יִבְרִי: י וְיִבְרִי יַתְּחוֹן לְוַת פְּחָנָא וְיִקְרַב יַת דִּי לְחֲטָאתָא בְּקַדְמוּתָא

ויסלוק

רש"י

שכח העומאה: ואשם. באכילת קדש או בצביחת מקדש: (ד) בשפתים. ולא בלב: דהרע. לעלמו: או להיטיב. לעלמו כגון אוכל ולא אוכל אישן ולא אישן: לבל אשר יבטא. לרבות לשעזר: ונעלם מבנו. ועזר על שזעמו כל אלה בקרבן עולה ויורד כמפורש כאן אבל שזעוה שיש בה כפירת ממון אינה בקרבן זו אלא באשם: (ח) והקריב את אשר לחטאת ראשונה. מטאת קודמת לעולה (זבחים ז') למה"ד לפרקליט שכנס לרעות ריאה פרקליט נכנס דורון אחריו: ורא יבדיל. אינו מולק אלא סימן אחד: עורף. הוא גובה הראש המשופע ללד העורף: מול עורף. מול הרואה את העורף והוא אורך כל אחורי העורף:

ויקרא ליום ששי

וַיִּמְדֹּק יְת רִישָׁהּ מִקְּבֵל קִדְלָהּ וְלֹא יִפְרֹשׁ: מְוַהֲלָהּ מִדָּם דְּחֻטְאָתָא
עַל-קִוַּר הַמּוֹזְבֵּחַ וְהַנְּשָׂאָר בְּדָם יִמְצָה אֶל-יְסוּד
הַמּוֹזְבֵּחַ חֻטְאָתָא הוּא: וְגַדִּי מִדְּמָא דְחֻטְאָתָא עַל כְּתֵל מִדְּבַחָא
וְדִאֲשְׁתָּאָר בְּדְמָא יִתְמַצִּי לְיִסוּדָא דְמִדְּבַחָא חֻטְאָתָא הוּא: וְאֶת-
הַשְּׂנִי יַעֲשֶׂה עֲלֶיהָ כַּמְשַׁפֵּט וּכְפָר עֲרֹוֹ הַכֶּתֶן מִחֻטְאָתָא
אֲשֶׁר-חֻטָּא וְנִסְלָה לָּו: ם גִּית תַּנְיָנָא יַעֲבֵד עֲלֶיהָ כְּדָחִו וְיִכְפֹּר
עֲרוּהִי בַּהֲנָא מְחֻבְתָּהּ דִּי חֵב וְיִשְׁתַּבֵּק לָהּ: שְׁבִיעֵי יָא וְאִם-לֹא
תִּשְׁיָג יָדוֹ לְשִׁתֵּי תָרִים אִוֹ לְשִׁנֵּי בְּנֵי-יֹנָה וְהִבִּיא
אֶת-קִרְבָּנָו אֲשֶׁר חֻטָּא עֲשִׂירֵת הָאֲפָה סִלְתָּ לְחֻטְאָתָא
לֹא-יִשִּׁים עֲלֶיהָ שָׁמֶן וְלֹא-יִתֵּן עֲלֶיהָ לְבִנְהָ כִּי
חֻטְאָתָא הוּא: וְאִם לֹא תִדְבֹק יְדֵהּ לְתַרְתֵּין שְׁפִינִין אִוֹ לְתַרְתֵּין בְּנֵי
יֹנָה וְיִיתִי יֵת קִרְבָּנָהּ דִּי חֵב חַד מִן עֶסְרָא בְּתַלְתָּ סֵאִין סִלְתָּא
לְחֻטְאָתָא קָא יִשְׂוֵי עֲלֶיהָ מִשְׁחָא וְלֹא יִתֵּן עֲלֶיהָ לְבִנְתָּא אֲרִי חֻטְאָתָא הוּא:
יֵב וְהִבִּיאָהּ אֶל-הַכֶּתֶן וְקָמִין הַכֶּתֶן וּמִמֶּנָּה מְלֹא קָמִצֵּו
אֶת-אֹזְבַּרְתָּהּ וְהִקְטִיר הַמּוֹזְבֵּחַ עַל אִשֵּׁי יְהוָה
חֻטְאָתָא הוּא: וְיִוְהַנֶּה לֹות בַּהֲנָא וְיִקְמוּץ בַּהֲנָא מִנָּה מְלֵי קִמְצָה יֵת
אֲדַבְרָתָהּ וְיִסַּק לְמִדְּבַחָא עַל קִרְבָּנָא דִּי חֻטְאָתָא הוּא: יג וְכִפֹּר עֲרֹוֹ

הכהן

רש"י

(ט) והזה מדם החטאת, בעולה לא הטעין אלא מלוי וזחטאת הזאה ומלוי אוחז בעורף ומתוו והדם ניהו והולך למזבח: חטאת הוא, לשמה כשירה שלא לשמה פסולה: כמשפט, כדת האמור בעולת העוף של גדסה זראש הפרשה: (יא) כי חטאת היא, ואין ברין שיהא קרבנה, מהודר: (יב) חטאת היא, נקאלה ונקטרה לשמה כשירה שלא לשמה פסולה: (יג) על חטאתו אשר חטא, כאן שנה הכתוב שהרי בעשירות וזבלות נאמר מחטאתו וכאן גדלי דלית נאמר על חטאתו דקדקו רבותינו (כריתות כ"ז) מכאן שאם חטא כשהוא עשיר והפריש מעות לכשכה או שעירה והעני יביא ממקלתן שתי תורים הפריש מעות לשתי תורים והעני יביא ממקלתן עשירית האיפה [לכך נאמר מחטאתו] הפריש מעות לעשירית האיפה

והעשיר

חֲבַתֶּן עַל-חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא בְּאַחַת מִזֵּבָחַת וְנִסְלַח
 לוֹ וְהִיתָה לְכַתֵּן בַּמִּנְחָה : ׀ וַיִּכְפַּר עֲלוֹתָי בַּזָּנָא עַד חֹבְתָהּ
 דִּי חֵב מִחֲדָא מֵאֲדִין וַיִּשְׁתַּבַּק לָהּ וְתַחֵי לְכַתְנָא בַּמִּנְחָתָא : יד וַיְדַבֵּר
 יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר : וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִיטְר : מו וַנֶּפֶשׁ
 כִּי-תִמְעַל מֵעַל וְהִטָּאה בְּשִׁגְגָה מִקִּדְשֵׁי יְהוָה
 וְהָבִיֵא אֶת-אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֵיךְ תִּמְיוֹם מִן-הַזָּנָא
 בְּעֶרְכָּךְ כֶּסֶף-שֶׁקֶלִים בְּשֶׁקֶל-הַקֹּדֶשׁ לְאֲשָׁם :
 אָנֹכִי אֲנִי יִשְׁקַר שֶׁקֶר וְנִחֹב בְּשִׁנּוֹ מִקִּדְשֵׁי־בְנֵי וַיִּתִּי יַת אֲשָׁמָה קָדֶם יִי
 דְּכַר שָׂרִים מִן עֲנָא בְּפָרְסָנָה כֶּסֶף סַלְעִין בְּסִלְעֵי קוֹדֶשָׁא לְאֲשָׁמָה :
 מו וְיָאת אֲשֶׁר חָטָא מִן-הַקֹּדֶשׁ יִשְׁלַם וְאֶת-חַמִּישָׁתּוֹ
 יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לְכַתֵּן וְהִכְתֵּן יִכְפַּר עָלָיו בְּאֵיִל
 הָאֲשָׁם וְנִסְלַח לוֹ : ׀ וַיְתֵן דִּי חֵב מִן קוֹדֶשָׁא יִשְׁלַם וַיִּתְּ חֲמִישָׁה

יוסף

רש"י

והעשיר יוסף עליהן ויביא קרבן עשיר לכך נאמר כאן על חטאתו : מאחת מאלה.
 מאחת משלש כפרות האמורות בענין או בעשירות או בדלות או בדלי דלות [ה"כ]
 ומה ת"ל שיכול החמורים שבהם יהיו בכשבה או שעירה והקלין יהיו בעוף והקלין
 שבקלין יהיו בעשירית האיפה תלמוד לומר מאחת מאלה להשוות קלין לחמורין
 לכשבה ושעירה אם השיגה ידו ואת החמורין לקלין לעשירית האיפה בדלי דלות :
 והיתה לכתן בטנחה. ללמד על מנחת חוטא שהיו שירים נאכלין זהו לפי
 פשוטו ורבותינו דרשו [תורת כהנים] והיתה לכהן ואם חוטא זה כהן הוא תהא
 כשאר מנחת גזבה כהן שהוא בכליל תהיה לא האכל [ויקרא ו'] : (טו) כי
 חֲבַתֵּן מֵעַל. [תורת כהנים] אין מעילה בכל מקום אלא שינוי וכה"א [דה"א ה']
 וימעלו בלהי אבותיהם ויזנו אחרי אלהי עמי הארץ וכה"א בסוטה [במדבר ה']
 וזמלה זו מעל : והטאה בשגגה מקדשי ה'. שנהגה מן ההקדש והיכן הוזהר
 נאמר כאן חטא ונאמר להלן חטא בהרומה [ויקרא כ"ב] ולא יסאו עליו חטא מה
 להלן הוזהר אף כאן הוזהר אי מה להלן לא הוזהר אלא על האוכל אף כאן לא
 הוזהר אלא על האוכל תלמוד לומר תמעול מעל ריבה : במקדשי ה'. המיוחדים
 לשם ילאו קדשים קלים : אי"ל. לשון קשה כמו [יחזקאל י"ז] ואת חילי הארץ לקח
 אף כאן קשה בן שתי שנים : בערכך בכף שקלים. שהיא שוה שתי סלעים :
 (טו) ואת אשר חטא בן הקדש ישלם. (כריעות כ"ז) קרן וחומש להקדש :

ולא

ויקרא ליום ששי

יוסף עלוהי ויתן יתה לבתנא וכתנא וכפר עלוהי גדגדנא דאשמא
 וישתבק גה: יז ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת
 מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם
 ונשא עונו: ואם אגש ארי יחוב ויעבד חדא מכל פקודיא דיי די
 לא בשרון לאתעבדא ולא ידע וחב ויקבל חובה: יח והביא איל
 תמים מן הצאן בערקה לאשם אלהיהם וכפר
 עליו חבתו על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע
 ונסקה לו: בייתי דבר שלים מן ענא פקדנה לאשמא לות פדנא
 ויכפר עלוהי כהנא על שרותה דאשתאי והוא לא ידע וישתבק גה:
 יש אשם הוא אשם לאשם ליתוה: אשמא הוא על חובתה

דה א

רש"י

(יז) ולא ידע ואשם והביא. הענין הוא מדבר במי שבא ספק כרת לידו ולא ידע
 אם עבר עליו אם לאו כגון חלב וסומן לפניו וכסבור ששתיהן היתר ואכל את
 האחת אמרו לו אחת של חלב היתה ולא ידע אם זו של חלב אכל הרי זה מביא
 אשם תלוי ומגין עליו כל זמן שלא נודע לו שבדאי חטא ואם יודע לו לאחר זמן
 יביא חטאת: ורא ידע ואשם ונשא עונו. [תורת כהנים] ר"י הגלילי אומר
 הרי הכתוב ענין את מי שלא ידע ע"כ"ו שיטעם את סידע רבי יוסי אומר אם
 נפסק לידע מתן שכרן של לדיקים לא ולמד מאדם הראשון שלא נלטוה אלא על
 מותם לא תעשה ועבר עליה ראה כמה מיתות נקטו עליו ולדורותיו וכי חיו
 מדה מרובה של טובה או של פורעניות היו אומר מדה טובה אם מדה פורעניות
 משוטת ראה כמה מיתות נקטו לו ולדורותיו מדה טובה המרובה הוסיב לו מן
 הפיגולין והנותרות והמתענה בזה"כ ע"כ"ו שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו
 עד סוף כל הדורות רע"א הרי הוא אומר (דברים י"ז) ע"פ שני עדים או שלשה
 עדים וגו' אם מתקיימת העדות בשנים למה פרט לך הכתוב ג' אלא להביא
 שלישי להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו לענין עונש והזמ' אם כן ענין הכתוב
 לנטפל לעוברי עבירה כעוברי עבירה ע"כ"ו שישלם סכר טוב לנטפל לעושי מות
 כעושי מות ראב"ע אומר כי תקלוד קלירך בשדך ושכחת עומר בשדה הרי הוא
 אומר (דברים כ"ד) למען יברכך וגו' קצת הכתוב ברכה למי שבאת על ידו מות
 בלא ידע אמור מעתה היתה סלע לרורה בכנפיו ונפלה הימנו ומלאה העני
 ונתפרנס בה הרי הקדוש ברוך הוא קובע לו ברכה: (יח) בערבך לאשם. בערך
 האומר למעלה: אשר שגג והוא לא ידע. [ת"כ] הא אם ידע לאחר זמן לא
 נתכפר לו באשם זה עד שיביא חטאת הא למה זה דומה לעגלה ערופה שנתערפ'
 וא"כ נמלא ההורג הרי זה יהרג: (יט) אשם הוא אשם אשם. הראשון כולו קמץ

כהא

דהוא חב אשמה יקרב קדם יי: פ כ וידבר יהוה אל משה
 לאמר : ומליך יי עם משה למימר: כא נפש כי תחטא
 ונתעלה מער ביהוה וכחש בפעמיתו בפקדון או
 בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו: איש
 ארי יחוב וישקר שקר קדם יי ויבדב בחברה פקדונא או בשתפות ידא
 או בגזל או עשק ית חבריה: כב או מצא אבדה וכחש בה
 ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם
 לחטא בהנה: או אשבח אבדתא ויבדב בה ואשתבע על שקרא
 על הדא מכל די יעבד אנשא למיחב בתו: כג והיה כיהיחטא
 ואישם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק
 אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את
 האבדה אשר מצא: ויהי ארי יחסי ויחוב ויתב ית גזלא די
 גזל או ית עשקא די עשק או ית פקדונא די אתפקד לוניה או ית
 אבדתא די אשבח: מצמיר כד או מכל אשר ישבע ערוי
 לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסר עליו לאשר

הוא

(* קמץ ב"ק

רשי

שהוא שם דבר והאחרון חלוי קמץ וחלוי פתח שהוא לשון פעל. וה"ת מקרא
 שלא לזרוך הוא כבר נדרש הוא בת"כ: אשם אשם. להביא אשם שפחה חרופה
 שיהא חיל (בן שתי שנים) יכול שאני מרבה אשם נזיר ואשם מזורע ת"ל הוא:
 (בא) נפש כי תחטא. [ת"כ] חר"ע מה ת"ל ומעלה מעל בה' לפי שכל
 המלוה והלוה והנושא והנוטן אינו עושה אלא בעדים ובשטר לזמן שהוא
 מכחש מכחש בעדים ובשטר אבל המפקיד אלל חברו ואינו רולה שדע בו
 נשמה אלא שלישי שביניהם לפיכך כשהוא מכחש מכחש שלישי שביניהם: בתשומת
 יד. ששם בידו ממון להחעסק או במלוה: או בגזל. שגזל מידו כלום: או
 עשק. הוא סכר סכיר: (כב) וכחש בה. שכפר על אחת מכל אלה אשר יעשה
 האדם לחטוא ולהשבע על שקר לכפירת ממון: (כג) כי יחטא ואישם. (שבוטות
 כ"ד) כשיכיר בעלמו לשוץ בשחובה ולדעת ולהתודות כי יחטא (גי' ש"א) וזדעתו
 להתודות כי חטא) ואשם: (כד) בראשו. הוא הקרן ראש הממון: והמשותף
 (כ"ק ק"ג) רבחה הורה חמשותף הרבה לקרן אחת שאם כפר בחומש ושבע

ויקרא ליום ששי

הוא לו יתננו ביום אשמנו: או מכל די ישתבע עלוהי לשקרא
 וישלם יתה ברישה וחמשה יוסף עלוהי לרי הוא דילה יתננה ביומא
 דחובתה: כה ואת אשמנו יביא ליהוה איל תמים מן
 הצאן בערבך לאשם אר הכהן: וית אשמה יתי לקדם י
 דבר שלים מן ענא בפרסנה לאשמה לות פהנא: כו וכפר עליו
 חבתן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר
 יעשה לאשמה בה: וכפר עלוהי כהנא קדם י וישתבק ית על
 חדא מכל די יעבד למיחב בה:

פ פ פ

ק"ח, דעאל, ליום סימן, ומפטרין עם זו יצאתי לי בישעיה סימן מ"ג:

רשי

והודה חוזר ומביא חומש על אותו חומש וכן מוסיף והולך עד שיחמטט הקדן
 שכשבע עליו פחות מזה פרוטה: לאשר הוא לו. [לאסוקי בנו ושלוחו. ס"כ]
 למי שהמון שלו (ב"ק ס"ט): חסלת פרשת ויקרא

הפטרת ויקרא בישעיה סימן מג מד

א עסזו יצאתי לי תהלתתי יספרו: ב וכל אתי קראת יעקב
 בייגעתי בי ישראל: ג לא הביאת לי שיה עלתיך ויבחהך לא
 כבדתני לא העבדתיך במנחה ולא הוגעתך בלבונה: ד לא
 קניתי לי בכסף קנה וחלב ובחיה לא הרויתני אך העבדתני
 בחמאתיך הוגעתני בעונתיך: ה אנכי אנכי הוא מחה
 פשעיה למעני וחמאתיך לא אובר: ו הוהירני נשפטה יחד
 ספר אתה למעו תצדק: ז אביך הראשון חטא ומליציה
 פשעי בו: ח ואחלש שרי קדש ואתנה להרם יעקב וישאל
 לגדופים: ט ועתה שמע יעקב עבדי וישאל בתרתי בו:
 י כה אמר יהוה עשך ויצרך מבטן יעורך אל תירא עבדי
 יעקב וישרון בתרתי בו: יא כי אצק מים ערצמא ונוזקים
 ערובשה אצק רוחי ערורעך וברכתני ערצאצאך: יב וצמחו

בבין חציר כערבים על־יבלי־מים : י זה יאמר ליהוה אני
וזה יקרא בשם־יעקב וזה יכתב ידו ליהוה ובשם ישראל
יבנה : י בזה־אמר יהוה מקד־ישראל וגאלו יהוה צבאות אני
ראשון ואני אחרון ומבלְעדי אין אלהים : ט ומי־כמוני יקרא
ויגידה ויערכה לי משומי ע־עולם ואותיות ואשר תבאנה
יגידו למו : טו א־לתַפְחָדוֹ ואל־תַּרְהוֹ הֲלוֹא מֵאֵז הַשְּׁמַעְתִּיךָ
והגַדְתִּי ואתם עדי הַיֵּשׁ אֱלֹהִים מִבְּלַעְדִּי ואין צור בְּרִידֵעֵתִי :
יז יִצְרִיפֶסֶל בְּלִם הִחֹזוּ וְחִמּוּדֵיהֶם בְּרִיזֹעֵיָו וְעֵרִיהֶם הִפְּהָ בְּלִי
יִרְאוּ וּבְרִידֵעֵו לְמַעַן יִבְשׁוּ : יח מִי־יִצֹר אֵל וּפֶסֶל נֹסֵף לְבַלְתִּי
הוֹעִיר : יט הֵן בְּלִי־חֲבָרָיו יִבְשׁוּ וְחַרְשֵׁים הֵמָּה מֵאֲדָם יִתְקַבְּצוּ
כָּל־ם יַעֲמָדוּ יִפְחָדוּ יִבְשׁוּ יַחַד : כ חֲרַשׁ בְּרוּל מַעֲצָר וּפְעַל
בַּפֶּהָם וּבַמִּקְבֹּת יִצְרָהוּ וַיַּפְעֵלְהוּ בְּזוֹרְעַ כְּחוֹ גַם־רַעַב וְאִין כֶּחַ
לא־שְׁתַּח מִים וַיַּעַף : כא הֲרַשׁ עֲצִים נִמְשָׁה קִו יִתְאַרְהוּ בְּשִׁדְרִי
יַעֲשֶׂהוּ בַּמִּקְצֵעוֹת וּבַמַּחֲגֵה יִתְאַרְהוּ וַיַּעֲשֶׂהוּ כְּתַבְנִית אִישׁ
כְּתַפְאֵרַת אָדָם לְשֶׁבֶת בַּיִת : כב לְכַרְתִּינֹו אֲרֹזִים וַיִּקַּח תְּרוּהָ
וְאֶלֹן וַיֵּאמְצִי־לוֹ בַּעֲצֵי־יַעַר נָטַע אֹהֶן וְגִשְׁם יִגְדֵל : כג וְהִיָּה
לְאָדָם לְכַעַר וַיִּקַּח מֵהֶם וַיַּחֵם אֶפְרִי־יִשְׁיִק וְאִפְהָ לְהֵם אֶפְרִי־פַעַל־
אֵל וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ עֲשָׂהוּ פֶסֶל וַיִּסְגְּר־לְמוֹ : כד חֲצִיֹו שָׂרָף בְּמוֹ־אֵשׁ
עַד־חֲצִיֹו בְּשֶׁר יֹאכֵל יִצְרָה צִנִּי וַיִּשְׁבַּע אֶפְרִי־חֵם וַיֹּאמֶר הָאֵחַ
חֲמוּתִי רֵאִיתִי אֹהֶר : כה וּשְׂאֲרֵיתוֹ לֹאֵר עֲשָׂה לְפֶסֶלֹו יִסְגְּדוּ־לוֹ
וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ וַיִּתְפַּקֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר הַצִּילֵנִי כִּי אֲנִי אֲתָחָ : כו לא
יָדַעוּ וְלֹא יִבְנֹו כִּי מַח מְרֵאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשִּׁכִּיר לְבַתָּם .
כו וְלֹא־יִשְׁיֵב אֲדִלְבוֹ וְלֹא רַעַת וְלֹא־תִבְנוּהָ לְאֹמֶר חֲצִיֹו שְׂרַפְתִּי
בְּמוֹ־אֵשׁ וְאֶף אֶפְתִּי עַל־גַּחְלִיֹו לְחֵם אֲצַלְהָ בְּשֶׁר וְאִכֵּל וַיִּתְרוּ
לְתוֹעֵבָה אֲעֲשֶׂה לְבִיד עֵץ אֶסְגֹּר : כח רַעַה אִפְרָ לֵב הוֹתֵל
חֲפָהוּ וְלֹא־יִצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא יֹאמֶר הֲלוֹא־שָׂקָר בִּימִינִי :

(* נקוד על תמה. *) גון ועירא. *) קסז בוזק. *) יתור ו.

הפמרת ויקרא

כַּמּוֹזְכֵר־אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וַיִּשְׁרָאֵל בִּי עַבְדֵי־אֲתָהּ יִצְרָתִיךָ עַבְדֵי־לִי
 אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל לֹא תִשְׁשָׁנִי : ל מְהֵרָתִי כָעֵב פִּשְׁעֶיךָ וְכַעֲשֵׂן
 הַמַּאֲתִיךָ שׁוֹבֶת־אֵלַי בִּי גְאֻלְתֶּיךָ : לֹא רָפוּ שָׁמַיִם בִּי־עֲשֵׂה
 יְהוָה הֲרִיעוּ תַחְתֵּינֹת אָרֶץ פָּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וּבְלִעַץ בּוֹ
 כִּי־נֶאֱרָא יְהוָה יַעֲקֹב וּבִישְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר :

אהר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפמרת וזמור ה' מלך גאות
 לבש או זמור שיר ליום השבת וה' מלך יצליח דברו משנה והלכה מסדר טהרות
 שהוא נגד היסוד בחינת היום :

משנה ידים פרק ב'

א נִמְלַךְ יָדוֹ אַחַת מִשְׁמִיפָה אַחַת יָדוֹ מְהוֹרָה. שְׁתֵּי יָדָיו מִשְׁמִיפָה אַחַת. רַבִּי
 מֵאִיר מְטַמֵּא עַד שְׁיִמּוּל מִרְבֵּיעִית. נִפְלָא כְּפָר שֶׁל תְּרוּמָה מְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי
 מְטַמֵּא : ב נִמְלַךְ אֶת הָרֵאשׁוֹנִים לְמָקוֹם אֶחָד. וְאֵת הַשְּׁנָיִים לְמָקוֹם אַחֵר.
 וְנִפְלָא כְּפָר שֶׁל תְּרוּמָה. עַל הָרֵאשׁוֹנִים מְטַמֵּא. וְעַל הַשְּׁנָיִים מְהוֹר. נִמְלַךְ אֶת
 הָרֵאשׁוֹנִים. וְאֵת הַשְּׁנָיִים לְמָקוֹם אֶחָד. וְנִפְלָא כְּפָר שֶׁל תְּרוּמָה מְטַמֵּא. נִמְלַךְ
 אֶת הָרֵאשׁוֹנִים וְנִמְצָא עַל יָדָיו קִיסָם אוֹ צָרוֹר. יָדָיו מְטַמְּאוֹת. שְׁאִין הַטִּיב

האחרונים

ברטנורא

פרק ב א נמלך ידו אחת משמיפה אחת. קח קרי שטיפה אחת כל זמן שלא נטל כי אם
 פעם אחת עד הפרק וכידו אחת הוא דסני כפעם אחת אט"ג דאין בכלי רביעית
 אלא דלחו מסירי עהרה אבל לשתי ידיו אט"ג דלחו מסירי עהרה לא מהני עד שיטול ב"פ
 ראשונים עד הפרק ושניים עד הפרק. ורמב"ם מפרש משטיפה אחת משטיפה אחת וכשנטל
 שני ידיו כשטיפה אחת המים מיעמאין ביד. אחת ונמלא רוחץ השניה במים שנעמאו ולא עהרו
 ידיו עד שיטול מים שניים מרביעית אבל כשנטל ידו אחת בלבד כשטיפה אחת נערה ידו
 וכשנטל מים שניים לעהר המים של ידו סני כפחות מרביעית ואין הלכה כר"מ : נפל
 כבר של תרומה. היכא דנטל את הראשונה מרביעית ונטל עליהם ככר של תרומה או נגע
 ככר של תרומה עם המים שבידו קודם שינגבם או קודם שיספוך עליהם מים שניים : מהור.
 דכי היכי דמהני לעהר ידיו מהני נמי לעהר עלמן : ר"י בטמא. דסכר לעהר ידיו מהני.
 אבל הינה גופייהו עמאים : ב נמלך את הראשונים למקום אחד. שנטל את הראשונים
 כפחות מרביעית כגון דלחו מסירי עהרה וצריך ליתול את השניו'. ונטל את הראשונים בזוית
 זו ושניים בזוית אחרת : ונפל כבר של תרומה. למקום שנפלו ראשונים : טמא. הככר וה"ה
 אם נגע הככר במים ראשונים של ידיו שהככר עמא : על השניים מהור. דשניים עהרים
 הן אבל ראשונים ושניים למקום אחד ונפל כבר של תרומה על המים עמא כדקתני סיפא שאין
 השניים מעהרים אלא מים של גב היד. כלומר הראשונים של ידיו השניים מעהרים אבל
 הראשונים שנפלו לארץ אין השניים מעהרים : ונמצא על ידיו קיסם או צרוור. אט"פ סני
 רשין ולא חייבי שהמים באים בהם : ידיו בטמאת. אף ע"פ שנתן בהם את השניים מים
 דמים של צרוור נעמאו מחמת ידיו ואין המים השניים מעהרים אלא מים של גבי היד ולא
 מים של גבי צרוור וקיסם פ"א ונמלא על ידיו קיסם או צרוור וכל דכר החוץ ככ"ו אט"פ
 שנתן על ידיו מים שניים עמאות הידים ולא עהרו מחמת המים שניים שאין המים השניים
 מעהרים אלא המים של גבי יד ולא הידים עלמן : בר שהוא מברייית המים מהור. כגון
 יבחושין ויתושין הגדלים במים אם נפלו על הידים כשעת נטילה אין חוללים הואיל והן מברייית
 מים

האחרונים מטהרין. אָרָא הַמִּים שְׁעַל גְּבֵי הַיָּד. רַבֵּן שְׁמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל
 אוֹמֵר כֹּל שֶׁהוּא מְבַרְיֵית הַמִּים טְהוֹר: וְהַיָּדִים מְטַמְּאוֹת וּמְטַהְרוֹת עַד
 הַפָּרֶק. בִּיצֵד. נִמְלֵךְ אֶת הָרֵאשׁוֹנִים עַד הַפָּרֶק. וְאֶת הַשְּׁנָיִים חוּץ לַפָּרֶק. וְחִזְרוּ
 לַיָּד מְהוּרָה. נִמְלֵךְ אֶת הָרֵאשׁוֹנִים וְאֶת הַשְּׁנָיִים חוּץ לַפָּרֶק. וְחִזְרוּ לַיָּד
 מְטַמְּאָה נִמְלֵךְ אֶת הָרֵאשׁוֹנִים לַיָּדוֹ אַחַת. וְנִמְלֵךְ וְנִמְלֵךְ אֶת הַשְּׁנָיִים לַשְּׁתֵי
 יָדָיו. מְטַמְּאוֹת. נִמְלֵךְ אֶת הָרֵאשׁוֹנִים לַשְּׁתֵי יָדָיו. וְנִמְלֵךְ וְנִמְלֵךְ אֶת הַשְּׁנָיִים
 לַיָּדוֹ אַחַת. יָדוֹ מְהוּרָה. נִמְלֵךְ לַיָּדוֹ אַחַת וְשִׁשְׁשָׁפָה בַחֲבֵרְתָּהּ מְטַמְּאָה.
 בְּרֵאשׁוֹ אוֹ בְּפוֹתֵךְ מְהוּרָה. נוֹטְרִין אַרְבַּעַה וְחֲמִשָּׁה זֶה בְּצֵד זֶה. אוֹ זֶה
 עַד גְּבֵי זֶה. וּבְגִבְדֵךְ שִׁירְפוֹ שִׁיבּוֹאוֹ בְּהֵם הַמִּים: וְסֶפֶק נַעֲשֶׂה בְּזֶם מְקַאכָה.
 סֶפֶק לֹא נַעֲשֶׂה בְּהֵם מְלֵאכָה. סֶפֶק יֵשׁ בְּהֵם בְּשִׁיעוּר. סֶפֶק שְׂאִין בְּהֵם
 בְּשִׁיעוּר. סֶפֶק מְטַמְּאִים. סֶפֶק מְהוּרִים. סֶפֶקוֹן מְהוּר. חֲפִנֵי שְׂאִמְרוֹ סֶפֶק
 הַיָּדִים לִיטְמָא וְלִיטְמָא טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לִיטְמָר טְמֵא. בִּיצֵד.
 הָיוּ יָדָיו מְהוּרוֹת. וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּפָרִים מְטַמְּאִים. סֶפֶק נִגְעֵי. סֶפֶק לֹא נִגְעֵי.
 הָיוּ יָדָיו מְטַמְּאוֹת. וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּפָרִים מְהוּרִים. סֶפֶק נִגְעֵי. סֶפֶק לֹא נִגְעֵי.
 הָיוּ יָדָיו אַחַת מְטַמְּאָה וְאַחַת מְהוּרָה. וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּפָרִים מְהוּרִים. נִגְעֵי
 בְּאַחַת מֵהֶם. סֶפֶק בְּמְטַמְּאָה נִגְעֵי. סֶפֶק בְּמְהוּרָה נִגְעֵי. הָיוּ יָדָיו מְהוּרוֹת.

ולפניו

ברטנורא

המים ואין הלכה כרובן שמעון בן גמליאל : ג' חזרו ליד הטהורה. דכיון דראשונים לא יאפו
 חוץ לפרק לא נעמאו השניים ביציאת היד לפרק אבל כשילאו ראשונים ושניים חוץ לפרק והזרו
 ליד טמאה לפי שנעמאו השניים בראשונים שהיו לפרק שאין השניים מטהרים הראשונים היולאים
 חוץ לפרק אלא עד הפרק בלבד הן מטהרים : נמל את הראשונים לידו אחת. שנטל במים
 ראשונים כל יד ויד כפני עלמה ואח"כ צירף שתי ידיו לשפך עליהם מים שניים : וידיו
 מטואות. דכשצירף ידיו נעמאו ידיו בניעותן זו בזו דמים שעל גב זו ממטמאים מים שעל גבי
 חברה כמו שהיו מטמאים ככר של תרומה ונעמאו הידים מחמת מסקין טמאים וכשנטל את
 השניים לא טהרו את הראשונים כיון שנעמאו מחמת מים של הברכה אלא אדרבה גם השניים
 נעמאו בהם ודוקא כשנטל את הראשונים זו לעלמה וזו לעלמה אבל אם נטל את הראשונים
 לשתי ידיו כחת נחשבות שתי ידים כיד אחת ואין מיטמאות זו בזו, כך מלאכי פי' משנה זו
 פס' רבותי. ורמב"ם פי' נטל את הראשונה לידו אחת שנתן מים ראשונים על גב יד אחת
 בלבד ואח"כ צירף שתיים לשפך עליהם מים שניים ידיו טמאות שהמים שניים מיטמאין באותה היד
 שלא נטהרה וחזרוין ומטמאין היד הטהורה : ושפשפה בחברתה. שלא נעלה נעמאו המים
 שעליה מחמת חברה שלא נעלה וחזרוין ומטמאין את היד שנטל : בראש או בבותל. אם
 שפשה בראש או בכותל כדי לנגבה טהורה ואם לאחר שפשה חזר ונגע בכותן המים שכלו
 מידו לראש או לכותל טמאה שותן מים טמאין הן וחזרוין ומטמאין היד שנגע בהן אע"ג
 דכל כמה דלא שפס מיהרי בשפסוף כי שפסוף חזר ונגע גרע עפי' : נוטלים ד' וה' זה
 בצד זה. ואין חוששים מים ארבעה דכרים משום שמא נעמאו כשנטלו מיד זה ליד זה ושמא
 יש להן דין מים שנעשה בהן מלאכה ומשום שמא לא נעלו מן הכלים ומשום שמא לא נעלו מן
 הרביעות : ובלבד שירפו ידיהם. שלא חסיה שם חליה : ד' ספק נעשה בהם מלאכה.
 דמלאכה פוסלת מים לנטילה כדתנן בפרק קמא : טמאים. פסולים לנטילה : ספקוֹן מְהוּר.
 חסילו יש במים שנטל כל היד ספיקות והיינו ספק ליטהר דלפניו כסיפא כגון ור' יוסי ואין
 הלכה כר' יוסי : ספק ידים לִיטְמָא וְלִיטְמָא. לקמן באידך כגא מפרש לה : ב' ככרים

טמאים

ויקרא ליום ששי

וּלְפָנָיו שְׁנֵי כְּפָרִים. אֶחָד טָמֵא. וְאֶחָד טָהוֹר. נִנְעַ בְּאֶחָד מֵהֶן. סִפֵּק בְּטָמֵא
נִנְעַ. סִפֵּק בְּטָהוֹר נִנְעַ. הוּא יָדוּ אֶחָת טָמֵאָה. וְאֶחָת טָהוֹרָה. וּלְפָנָיו שְׁנֵי
כְּפָרִים. אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר. נִנְעַ בְּשֵׁתִיהֶן. סִפֵּק טָמֵאָה בְּטָמֵאָה.
וּמְהוֹרָה בְּטָהוֹרָה. אוּ מְהוֹרָה בְּטָמֵאָה. וּמְטָמֵאָה בְּטָהוֹרָה. הַיָּדִים כְּמוֹת
שְׁהוּ. וְהַכְּפָרִים כְּמוֹת שְׁהוּ :

ברטנורא

טמאים. דלוקלים טמאים מעמאים את הידים כדתן לזמן כש' ג' כל הפוסל את התרומה
מעמא את הידים להיות שניות : ב' ככרים מזורים. ככל הרומה איורי סידים פוסלות את
התרומה הידים כמות שהיו והככרים כמות שהיו העמא כטומאתו והטמור כטהרתו :

גמרא גדה דף ב' ע"א

שְׁחֹרֵךְ בְּחֶרֶת. אָמַר רַבִּי בַר רַב הוֹנָא חֶרֶת שְׁאֵמְרוּ דְיוֹ. תִּנְיָא
נִמְיֵי חֶבִי שְׁחֹר בְּחֶרֶת וְשְׁחֹר שְׁאֵמְרוּ דְיוֹ וְלִימָא דְיוֹ אִי
אָמַר דְיוֹ הוּא אֲמִינָא פִי פְּבַחְתָּא דְדִיּוֹתָא קָא מְשַׁמַּע קָן פִּי
חֶרֶתָא דְדִיּוֹתָא. אִיפְעִיא לְהוּ בְּלַחָה אוּ בְּגִבְשָׁתָא. תָּא שְׁמַע
דְרַבִּי אֲמִי פְרִי קוֹרְטָא דְדִיּוֹתָא וּבְדִיק פֶּתַי. אָמַר רַב יְהוּדָה
אָמַר שְׁמַיָא פְקִיר בְּדִיוֹ וּבְעֵגֵב טָמֵא וְזוּהִי שְׁשֻׁנֵינוּ עֲמוּק
מִכֵּן טָמֵאָה. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּזוּת כּוֹפֶת וּכְעוֹרֵב מְהוֹר וְזוּהִי
שְׁשֻׁנֵינוּ. דִּהָה מִכֵּן מְהוֹר :

רש"י

חרת שאמרו דיו. כלומר לא כשחורית חרת הניחך במים אלא שחורית
חרת הניחך בדיו: כי פבחותא דדיותא. קלישת הדיו כשהכלי מלא
יורד שחורית חרת למטה ולמעלה הוא צדור ואינו שמור כל כך: בלחח.
בדיו לחה כדמפרש: או בגיבשתא. שכן דרך שטתנין חרת בדיו כשולקיס
קליפות הקולרים והוא מתייבש: פרי קורטא דדיותא. מזקע חסיכת דיו
יבש: ובודק בו. מראית דס שמור: בקיר. שטוח שמורה: בעגבה. עגבים
שמורים. ל"א קיר שס עשב שמור:

זוהר יתרו דף צ' ע"א

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַבֵּל יָא תַעֲנֶה בְרַעְיָה עַד שְׁקַר. דְּאָמַר רַבִּי יוֹסֵפִי
שֶׁבֶת סְהוֹתָא אֲקָרִי. וּבְעֵי בַר נִישׁ לְסַתְרָא עַל הָא דְכָתוּב פִּי שֵׁשֶׁת
יָמִים עָשָׂה הוּא וְגוֹ. וְשֶׁבֶת בְּלִלָא (נִיא סְהוֹתָא) דְכִלָּא. וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵפִי
מָאי דְכָתוּב תַּתְּן אֶמֶת לְעַקֵּב בְּטָא דְאֶתְּ אָמַר וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
הַשַּׁבָּת. וּמָאן דְּאֶסְהִיר שְׁקָרָא מְשַׁקֵּר בְּשֶׁבֶת דְּהוּא סְהוֹתָא דְקָשׁוּמָא וּמָאן
דְּמְשַׁקֵּר בְּשֶׁבֶת מְשַׁקֵּר בְּאוֹרֵיתָא בְּדָה. בְּנִינֵי כֵךְ הָא בְּהָא תִּפְיָא:

הלכה פסיקה

יוסף לחק

מוסר

נְכַרֵי שֶׁהָיָא בְּפִצְיוּ בְּשִׁבְתָּ וְהִכְנִיסוּ לְבֵית
 וְשָׂרְאֵל מִתָּר. וְאֶפְלֹו אִמֵּר לוֹ בְּיַחַד
 בְּיוֹתוֹ הָרִי זֶה מִתָּר. וּמִפְּנֵי אֲתִּיבְנֵי בְּשִׁבְתָּ
 וּמִתְנִין לִפְנֵי מִזְוֹנֹת לְאֶבְלָן. וְאִם נִקְלָן
 וְנָצָא אֵין גִּזְקִין לוֹ סָפְגֵי שְׂאִין שְׁבִיתָהוּ
 עֲלֵינָה. וְגַן טַחְנִין מִזְוֹנֹת לִפְנֵי הַבְּלָב בְּחֶצֶר
 וְאִם נִטְלוּ וְנָצָא אֵין גִּזְקִין לוֹ : כִּי שְׁחִיבָה
 בָּא בְּרִיךְ וְנִהְיֶה עָלָיו הַיּוֹם וְהָיוּ עִמּוֹ מַעוֹת
 נִיתֵן פִּיטוּ קִבְרֵי הַהוֹלִיכוֹ לוֹ וְלִמְצָאֵי שִׁבְתָּ
 לִיקְחוּ סָפְגֵי וְאֵף עַל פִּי שְׂלֵא נִתֵן לוֹ שִׁבְר
 עַל זֶה וְאֵף עַל פִּי שְׁנִתְּנוּ לוֹ מִשְׁחָשְׁכָה
 מִתָּר מִפְּנֵי שְׂאֵרְס בְּהוֹר עַל מְזוֹנֵי וְאֵי
 הַפִּיטֵר שִׁישְׁלִיכְנָה. וְאִם לֹא מִתָּר לוֹ דְּבַר זֶה
 שְׂאִין אִיטְרוּ אֵלָא מִדְּבָרֵי סוּפְרִים יָבֵא
 לְבִיבֵיאוּ כִּדְרוּ וְעוֹבֵר עַל מְלָאכָה שֶׁל הַתָּרָה.
 בְּמֵה דְבָרִים אֲמֹרִים בְּכִיסוֹ אֶבְלָן מִצִּיאָה לֹא
 וְתֵן לְנִבְרֵי אֵלָא מוֹלִיכָה בְּפִחוֹת פְּחוֹת
 מִצְרַבַּע אַמּוֹת :

נִצְדִיק בְּאִמְנֵתוֹ יִתְּהוּ וְאֲמָרוּ בְּבוֹתֵינוּ וְכָרוֹנִים
 וְהַעֲמִידֵן עַל אַחַת שְׁנָאֲמֵר [ע"ג] וְצִדִיק בְּאִמְנֵתוֹ יִתְּהוּ :

מְשַׁעְרֵי קְדוּשָׁה חִיב שִׁיר
 רְמִיָּה יֵשׁ בָּהּ בִּלְרַעוֹת גְּדוּלוֹת הָא' שְׂרוּא
 בְּעֵינֵי הַשְּׂקָר וְהַתְּנִיפָה וְהַב' כִּי הוּא
 בְּעֵינֵי הַגְּבִירָה וְהַיֵּאֲנָא וְהַגְּדוּל בְּשֵׁם
 יִתְפַּבֵּד שְׁנִרְאָה חֵס יִשְׁלִים כִּי אֵין בְּקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִצִּיר בְּכַסְאֵהוּ וְכַתִּיב [וייטא כ"ה]
 וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְרָאִתָּ מִאֲלֻהֵיךָ
 וְכַתִּיב [ע"ג] לֹא תִשְׁשֵׁי עֵינַי וְגו' אֲנִי ה'
 אֲלֵהֶיכֶם וְתַחֲלַת דִּבְרֵי שֶׁךְ אֲרָם אֲתֵר בְּפִיטְרָה
 נְשִׂאתָ וְנִתְּתָ בְּאִמְנָה וְהוּא מִן אַרְבַּע פְּתוֹת
 שְׂאִינָן מִקְבְּלוֹת פְּנֵי שְׁבִיבָה שְׁנָאֲמֵר [תהלים כ"א]
 לֹא יֵשֵׁב בְּקִרְבִּי בִּיתִי עוֹשֶׂה רְמִיָּה. וְלֹא
 חֲרָבָה יְרוּשָׁלַיִם אֵלָא עַד שִׁפְסְקוּ מִמְּנָה
 בְּעַלְי אִמְנָה כִּמּוֹ שְׁנִפְרַר לְעִיר כְּסִדָּת
 הַשְּׂקָר וְכַתִּיב [תהלים ע"ה] מִי יגוֹר בְּאַחֲרָה
 וְגו' וְדוֹבֵר אִמֵּת בְּלִבָּו. וְאֲמָרוּ בְּבוֹתֵינוּ
 וְכָרוֹנִים לְבָרְכָה אִישׁ אֲמוֹנֹת רַב בְּרִכּוֹת
 זֶה הַנִּשְׂא וְנִתֵּן בְּאִמְנָה שְׁנִבְכְּסֵי מִתְּרַבִּים
 וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹטִין לוֹ בְּרַנְסָתוֹ וְכו'
 וְלֹא עוֹד אֵלָא : וְנִקְבָא צִדִיק שְׁנָאֲמֵר [תהלים ע"ג]

מצות ויקרא השם

י"א מצות עשה ה' מצות לא תעשה.

זכמים נ"ג. יוסא כ"ה. תמיר. ספר היר ה' ט"ק פ"ו. ספר המצות מצות עשה ס"ג ויסב"ן פ"יג. בשורש י"ב. סמ"ג עש"ן ק"פ :

קמז (מח) מצות עשה לעשות מעשה קרבן עולה כמשפט שנאמר אם עולה קרבנו וגו'. עולה זהמה צאה מוצרים דוקא מצקרים כגשים ועזים. מעשה עולתיחיד כך הוא סומך הצעלים על ראשו בכל כמו ואומר חטאתי עויתי פשעתי ועברתי על מ"ע זו או על לאו שנהק לעשה (ע' כלל ח') וחזרתי כשצבס, וזה כפרתי. ותכף שחטו בלפון אפילו זר. וכן מקבל דמו בכלי שרת בלפון וזרק בזורק על המזבח למטה מחוט הסקרא צקרון מזרחית לפניה. וצקרון מערבית דרומית. ומתכוין כשזורק את הדם על הקרן שיהא מקיף הדם על הזוית כמין גא"ס ומפשיט ומנחת (ע' כלל ט"ו) ומוליכין את הגתמים לכבש ומולחן סס ואח"כ מעלה אוהן על המזבח, ומסיר גיד הגשה ומשליכו על גבי הדשן. והאצרים מקטיר על המזבח החילון והעור מחלקה לכהנים. עולה העוף הוא חור או בן יונה וכך העשהו. עלה לכבש ופנה לכבש וצא לו לקרן דרומית מזרחית והיה מולק בלפון ממול עורף העוף וחותר שדרה ומשרקת בלא רוב

בשר שאם חתך רוב בשר הרי זה כמתה קודם שיגיע לסימנים. ולריך לחתוך
 שני הסימנים ומבדיל ואם לא הבדיל פסולה וממלה דם הראש ומקיף בית מליקתו
 למזבח וסופגו במלח וזרקו על גבי האִשִּׁים וזבֹּחַ לוֹ לַגֹּף. והסיר את המזבח
 והעור שעליו בידו עם הנולה ואת בני מעים היוֹלְדִים עמה ומשליכן לבית הדשן
 ושבע אותה בכנפיו בידו בלא סכין ואינו לריך להבדיל ואם הבדיל כשר וסופגו
 במלח וזרקו על גבי האִשִּׁים. לא הסיר את המזרחֶה ולא הנולה ולא בני
 מעים ולא ספגה במלח כל ששינה בה אחר תמולית הדם כשרה. ונוסג בבית
 המקדש בזכרי כהונה (עי' כלל ט"ז):

מנחות פ"ה ו' ט' ספר. היר ה' מע"ק פ"ג. ספר המצות מ"ע ס"ז ורמב"ן משני בשורש י"ב
 ע"ש ס"ג עשין קפ"ו:

קין (מט) מצות עשה לעשות מעשה קרבן מנחה במשפט שנאמר ובי
 תקריב קרבן מנחה וגו'. כל המנחות הקריבות לגבי המזבח אין פחות
 מעשרון סולת ומנחות שאינן באין בנדר ונדבה אין יכול להוסיף עליהן אבל מנחות
 הבאין בנדר ונדבה יכול להוסיף כמה שירצה אבל אין מביא בכלי אחד יותר מששים
 עשרון. ולגו שמן לכל עשרון וקומץ לבונה לכל המנחה אפי' יש בה ששים עשרון. חמשה
 מיני מנחות הם הבאים בנדר ונדבה. א' מנחת סולת וד' מיני מנחות הגאפות. ב' מהם
 נאפות בכלי־דבאינו מחבת ומרחשת וב' מינים נאפות בתנור דהיינו חלות ורקיקין.
 סדר מעשה מנחות כך הוא מביא סולת מתוך ביתו בקלחת של כסף אוזהב או שחר
 מיני מחבת כלי שהיא ראויה לכלי שרת ומודד בעשרון של מקדש. ואם היא מנחת סלת
 נותן שמן בכלי ואח"כ נותן עליו את הסולת ואח"כ נותן שמן אחר על הסולת וכולל
 הסולה בו. ונוספה בכלי שרת ויוזק לתוכה שמן ושמן נמתחחלה עם השמן הבלול עם
 שמן שיוק הכל לוג לעשרון ונותן עליה לבונה. מנחת המחבת והמרחשת נותן
 השמן בכלי ונותן עליו הסולת ונותן על הסולת שמן אחר וכולל הסולת ואח"כ
 לשה בפושרין ואופה אותה במחבת או במרחשת כמו שנדר. ופותת אותה פתים
 ונוספה בכלי שרת ויוזק עליה שחר השמן ונותן לבונה. מה בין מחבת למרחשת
 מרחשת יש לה שפה והבזק שאופים עליה רך. ומחבת אין לה שפה והבזק
 שאופים בה קשה. מנחת מאפה הנור כיוד אם חלות היא צולל הסולת בשמן
 ולם בפושרין ואופה ופותת ונותן בכ"ס ונותן עליה לבונה ואין בה יליקה שמן שנא'
 חלות מטות בלולות בשמן. ואם רקיקין היא לש את הסולת בפושרין (ובולן משמרין
 אותו שלא יחמיאו) ואופה אותן ומביא לוג שמן לכל עשרון ומושחן וחוזר ומושחן
 עד שיכלה כל השמן. כל ארבע מנחות אלו האפיוות כשאופין אותן אופין כל
 עשרון עשר חלות. וכיוד פותחן כופל החלה לשתיים והשניים לארבעה ומבדיל ואם
 הייתה המנחה של זכרי כהונה שאינה נקמלת (ע' ס' קל"ח) אינו מבדיל ופותת
 וכל הפתיתין בכזיתים ואם הייתה מנחת סולת נוספה לכלי שרת ומקדשה בכלי
 שרת. ואם הייתה מן המנחות הגאפות אופה אותה שם במקדש ופותת ונותן
 הפתיתין בכלי שרת ונותן עליה שמנה ולבונה ומוליכה אלל הכהן והכהן מוליכה
 אלל המזבח ומגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן ומסלק כל
 הלבונה ללד אחד וקומץ ממקום שנהרבה שמנה ונותן הקומץ בכלי שרת ומקדשו
 בכלי שרת ומלקט את כל לבונה ונותן על הקומץ שבכלי ומעלהו על המזבח
 ומולחו

צמולחו ונוהגו על גבי האיסוס מכלי שרת. והסיריים נאלכין בעזרה לזכרי כהונה ליום ולילה (עי' סי' קל"ה) ואם מנחת כהן היא אינו קומץ (עי' סי' קל"ה) כיצד קומלן מנחות הנקמלות כדרך שקומץ כל אדם פושט אלבעותיו על ידו וקומץ. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה:

מנחות נ"ח. ספר היר ח' אסורי מוכח פ"ה. ספר המצות ל"ח צ"ח ע"ש ובשורש ט'. ורמב"ן שם מנה שאור ודבש לשני לאוין וכן כמ"ג לאוין שיה"ח ש"ט :

קוה [סט] מצות לא תעשה שלא להקטיר שאור או דבש שנאמר **בי ב' ב'** שאור וב' דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. ואם הקטיר כל

שהוא שאור או דבש לוקה ואינו חייב אלא אם הקטירין עם הקרבן או לשם קרבן. ואחד המקטיר עלמן או תערובות שלהם לוקה על כל אחד מהן בפני עצמו ואם הקטיר שניהם כאחת אינו לוקה אלא אחת (ולרמב"ן ולסמ"ק לוקה שנים עי' כלל ח') נפל מהם כל שהוא בקטורת נפסלה ואם הקטיר מאותן קטורת כזית בהיכל לוקה. ונוהג בבית המקדש :

מנחות י"ט ב'. ספר היר ח' אסורי מוכח פ"ה. ספר המצות לא תעשה צ"ט ט"ע ס"ב. סמ"ג לאוין ש"ב. עשין קע"ט :

ק"ט קב [ע] מצות לא תעשה שלא להשבית מלח מקרבנות שנאמר **ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך** (ג) ומצות עשה

להקריב מלח על ב' קרבן שנאמר **על ב' קרבנדך תקריב מלח**. ומי שהקריב קרבן בלא מלח בטל מלות עשה ועבר על לא תעשה ולוקה והקרבן כשר חוץ מן המנחה שהמלח מעכבת במנחה. ואין לך דבר שקרב בלא מלח אלא יין ונסכים ודם ועלים. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה :

הזריות פ"א ב'. ספר דרד הל' שנגנת פ"ב. ספר המצות מ"ע ס"ח. סמ"ג עשין ר"ו :

קבא (גא) מצות עשה שיקריבו בית דין קרבן אם טעו בהוראה שנאמר **אם ב' עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני העדה וגו'**

והקריבו וגו'. עיני העדה הם הסנהדרין ואינן חייבין אלא אם טעו והורו לעבור על דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת קבוע והורו לבטל מקלת ולקיים מקלת והעם סמכו עליהם ועשו ע"פ הוראתן ואח"כ נודע לב"ד שטעו אע"פ שהב"ד בעלמו לא עשו. ב"ד חייבין להביא קרבן והעם פטורין מפני שהלו בב"ד. ומה הוא הקרבן. אם בע"ז שגגו והורו מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת מכל שבת ושבת שנאמר **ב' שלח לך והיה אם מעיני העדה נעשתה לשגגה כו' מפי השמועה למדו שבשגגת ע"ז הוא מדבר**. ואם בשאר כריתות שחייבין על שגגתן חטאת קבוע שגגו והורו לעבור מביא כל שבת ושבת פר חטאת וזה האמור כאן. נמלא שעל שגגת ע"ז מביאים כל הקהל י"ב פרים עולות וי"ב שעירי חטאת והם נקראו שעירי ע"ז ונשרפות ודמן נכנס להיכל להזות על הפרוכת (עיין סי' ק"מ) ועל מזבח הזהב. ואם בשאר מלות כג"ל שגגו והורו לעבור מביאין כל השבטים י"ב פרים חטאת שנאמר והקריב הקהל וכל שבת ושבת נקרא קהל. ודמן טעון הזיה על הפרוכת ועל מזבח הזהב שבהיכל לכן הם נשרפות (עי' סי' ק"מ) וכל פר מהם נקרא פר העלם דבר של לבור. ואע"פ שלא עשו כל ישראל רק רובם בין רוב ישראל בין רוב השבטים מביאים כג"ל.

בד"א

מצות ויקרא השם

בד"א שב"ד חייבין ואלו העושים על פיהם פטורין דוקא כשהיו המורים ב"ד הגדול של שבטים וא' (עי' סי' תל"א) והיה ראש הישיבה עמהם בהוראה ויהיו כולן ראויין להוראה ויעשו כולן או רובן ויורו בפירוש ויאמרו לעם מותרים אתם לעשות ועשו כל הקהל או רובו על פיהם. והיו העושים שוגגים שסבורים היו שכתה הורו שב"ד. ויורו לבטל מקלס ולקיים מקלס ולא עקרו כל הגוף וכשנדע להם ידעו גופו של דבר שהורו בו בשגגה. אבל אם חסר אחד מכל התנאים הללו הרי בית דין פטורין וכל מי ששגג ועשה מעשה מביא חטאת קבוע כיחיד ששגג. וטובג בזמן הבית :

רו"ש בריהו"ט ופ"ג שבת ס"ח ע"ש בחי"ט ד"ה אבל תיגוף ובדף ע"ג. הוריות. ספר היר' הל' שגגות פ"א ר' ד' ט"ו. ספר המצות מצות עשה ס"ט. ספ"ג עשין רי"ג :

קב (נב) מצות עשה שיקריב היחיד קרבן חטאת קבוע על שגגתו שנאמר ואם נפש אדם תחטא בשגגה והקריבה וגו' (זה נקרא

חטאת קבוע לפי שיש עולה ויורד בסימן קב"ד) שוגג הוא שסבור על חלב שהוא שומן ואכל. או שסבור שפעולה זו מותרת. או שידע בלאו ולא ידע שחייבין עליו כרת. אבל אם ידע שהוא זכרת אבל לא ידע שחייבין עליה קרבן אם לאו הרי זה מויד. ששגגת קרבן אינה שגגה בפצירות אלו שחייבין עליהן כרת (אבל בשבועה הוי שגגה. עי' סי' קכ"ג רכ"ז רכ"ח). השוגג בלא כוונה בעריות או במאכלות אסורות חייב חטאת כגון שהיה מתעסק עם אשה ובצל אותה בלא כוונה לבעולה והרי היא ערוה מחייבי כריתות. או דימה שזה שבפיו רוק הוא ובלעו בלא כוונה לשום אכילה בעולם והרי הוא חלב הרי זה חייב חטאת. אבל לענין שבת אם נהכין לחתוך תלוש ותקד את המחובר וכ"ש אם נהכין להגביה את התלוש ותקד את המחובר בלא כוונה לחתובה פטור מפני שמלאכת מחשבת אסרה הורה. ואין מביאין חטאת אלא על ל"ט שיש בזדונו כרת ויהיה בו מעשה (עי' כלל ח') ויהיה שוגג מתחלה ועד סוף. ומה הוא הקרבן חטאת. אם שגג בע"ז מביא עז בת שנתה. בין שהיה החוטא הדיוט או מלך או כהן משוח. אבל אם שגג בשאר חייבי כריתות. ההדיוט מביא שעירה או נקבה מכבשים (ואופן הקרבנות עי' סי' קל"ט וכלל ע"ו). ואם המלך הוא שוגג מביא שעיר עזים לחטאת וזה נקרא שעיר נשיא. ואם כהן המשוח הוא החוטא מביא פר בן בקר לחטאת וזה נקרא פר כהן משוח. והם הפר טעון הויה על הפרוכה ועל מוצח הזהב שבהיכל ושקף (עי' סי' ק"מ) ודוקא כשהכהן המשוח טעה בהוראת עלמו ועשה מעשה בהוראתו והיה חכם מופלא ראוי להוראה ולא עקר כל הגוף. הכל כמו בלצור דלעיל (סי' קכ"א). אבל אם לא הלה בהוראתו או שלא היה חכם מופלא או שעקר כל הגוף בהוראתו לעלמו. או ששגג בהוראתו לבטל מקלס ולקיים מקלס ולא עשה בסמיכותו על הוראתו אלא עשה בשגגה אחרת. או שהיה מויד בהוראה ושגג במעשה. הרי זה כהן המשוח פטור מקרבן כלל כי דינו להוראה עלמו כדן הקהל להוראה ב"ד לכל דבר. ואם שגג בהוראה בע"ז לבטל מקלס ולקיים מקלס ועשה בהוראתו מביא שעירה כהדיוט ככ"ל. אבל אם שגג במעשה בלבד בלא הוראה בין בע"ז בין בשאר מלות אינו מביא קרבן כלל. וטובג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

ב"ק דף ג"ה. שבועות פ"ד. סנהדרין ל"ז. ספר היר' ה' עדות פ"א וה' שבועות פ"א ופ"ט וה' שנגות פ"י. ספר המצות ס"ט קע"ח. ס"ג עשין ק"ח. ח"ג סי' ב"ה. סמ"כ סי' רל"ח כנאו ללאו :

קבנ (נג) מצות עשה להעיד בב"ד בכל עדות שיודע בין לזכות בין לחוב שנאמר והוא עד או ראה וגו'. אם כשכ עדותו ענשו גדול שנא' אם לא יגיד וכש' עונו. אפי' עד א' חייב להעיד בדיני ממונות מפני שמביא לשבועה והוא שיתבענו בדיני ממונות או הבעל דין או ה"ד. ואם היה העד ט"ח גדול והב"ד פחותים ממנו ואין כבודו שילך לפניהם יכול להמנע בדיני ממונות. אבל בדיני נפשות או לאפרושי מאיסורא חייב לבא מעלמו להעיד אפילו ט"ח שנאמר אין חכמה לגדו ה'. ואם נשבע על שקר שאינו יודע עדות או שהשביעו ההוצע והעד אחר אמן על שקר חייב קרבן עולה ויורד (עיין סימן קכ"ד) ואין חייבין בשבועת העדות אלא ע"פ פשרה דברים. א' שיתבענו החובע. ב' שסתים עדות ממונ. ג' שהא ממון המטלטל. ד' שיתחייב הנחבע לשלם בעדוהן ממון לבד אם העידו (לאפוקי קנס שגם כפירת הנחבע מחייב שאם הודה בקנס היה פטור). ה' שיכפרו אחר שתבען החובע. ו' שיכפרו בכ"ד. ז' שסתים השבועה בשם או בכנוי. ח' שתקדם ידיעת העדות לשבועה. ט' שיחד עדיו בעת השבועה או בעת התביעה (לאפוקי אם עמד ברבים ואמר משביע אני שכל מי שיודע עדות יעיד). י' שסתים בלשון שהעדים מכירין. וחיובין על שבועות העדות קרבן על הזדון כשגגה. שוגג הוא שנעלם ממנו שחיובין עליו קרבן (משא"כ לעיל כסי' קכ"ב) יודע שבועה זו אסורה. וזדון הוא שידע שחיובין עליה קרבן. אבל אם לא ידע שבועה זו אסורה או ששכח העדות ונשבע ואח"כ נודע לו שהוא יודע עדות ונשבע על שקר הרי זה חוגם ופטור אף מקרבן. ונהג בכל מקום ובכל זמן בכל מי שראוי להעיד, ודין הקרבן כוהג בזמן הבית :

שבועות פ"ב. ברייתא דף י' כ"ו: ספר היר' ה' שנגות פ"י. ספר המצות מ"ע ע"ב. סמ"ג עשין רט"ז:

קבד (נד) מצות עשה להקריב קרבן עולה ויורד שנאמר ואם לא תגיע ידו וגו'. ששה הן המביאין קרבן עולה ויורד. א' על שבועת העדות בין זדון בין כשגגה (עיין סי' קכ"ג). ב' על שבועת בטוי לשקר כשגגה (בסי' רכ"ח). ג' טמא שאכל קודש כשגגה (בסי' קס"ח). ד' טמא שנכנס למקדש כשגגה (בסי' ס"ג). וקרא עולה ויורד שהוא מביא כפי עלייתו וירידתו שאם הוא עשיר מביא כשבה או שעירה לחטאה ואם אין ידו משגת מביא שתי תורים או שני בני יונה אחד עולה ואחד חטאת ואם אין ידו משגת לעוף מביא עשירית הא"פה כולת למנחה והיא הקרויה מנחת חוטא (בסימן קכ"ו) כל אלו הארבעה מביאין בלילות ובדלי ללות. ועוד שנים הם יולדת ומלורע יתבאר לקמן (בסי' קכ"ט קע"ו). הפריש מעות לבהמה והעני יקח שתי תורים ויחלל עליהם אופן המעות ויהנה מהמעות. ואם היה עני והפריש מעות לשתי תורים והעשיר יוסיף עליהן ויביא בהמה. ונהג בזמן הבית בזכרים ונקבות חוץ מעל שבועת העדות שאין כוהג בנקבות שאין ראויין להעיד :

יבחים ס"ד ס"ה. חולק ב"א. ספר היר' ה' בעה"ק פ"ו. ספר המצות ל"ח ק"ב. סמ"ג לאוין שכ"ו:

קבה [טא] מצות לא תעשה שא יבדיל ראש זבאת עוף מהגורף במליקתו שנאמר ומלך את ראשו טטול ערפו ולא יבדיל.

מצות ויקרא השם

זה מעשה חטאת העוף. מולק איהם בקרן דרומית מערבית ויורד בלפרנו עד שיחתיך הסומנים או אפי' רוב אחד ואינו מבדיל הראש מן הגוף ואם הבדיל לוקה והקרבת פסול וזוה מדמה על קיר המזבח למוט מחוט הסיקרא וזירי הדם מהמזין על היסוד ומיזוי דם מעכב ואין למוצה אלא דמה והשאר נאכל לכהנים. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה:

מנחות נ"ט. ספר חיד ה' מעה ק"ב. ספר המצות ל"ח ק"ב ק"ג. סמ"ג לאוין שכ"ה שכ"ט:
קבו קבו [עג] מצות לא תעשה שלא ליתן שמן במנחת חומט שנאמר לא יתן עליה שמן. [עג] ומצות לא תעשה שלא ליתן לבונה במנחת חומט שנאמר ולא יתן עליה לבונה. מנחת חומט הוא הנזכר בסו' קכ"ה. ואם נתן שמן או לבונה במנחת חומט לוקה ואם נתן שמן ולבונה לוקה שתיים. השמן פוסל את המנחה. והלבונה ילקטנה ואין פוסל. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה:
 בכא קמא ק"א. מעילה י"ה. תרומות פ"י. ספר היר ה' מעילה פ"א וה' תרומות פ"ו. ספר המצות מ"ע קי"ח. סמ"ג עשין ר"ו:

קבח (נה) מצות עשה שהנדה מן ההקדש בשרה פרוטה או אכל תרומה בשוגג ישלם קרן וחומש שנאמר ואת אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישיתו יוסף עליו. והנהנה מן ההקדש הוא בין מקדשי מוצח בין מקדשי בדיק הבית. ועל ההקדש לריך להביא גם קרבן אשם חיל בן שתי שנים חוץ הקרן והחומש. הקרן והאשם מעכבין כפרה ואין החומש מעכב הכפרה. ובמזיד לוקה (ועיין סימן רפ"ח). ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות:

ביתחם פ"ד. ספר היר ה' שגגות פ"ה ופ"ו. ספר המצות מ"ע ע"ג. סמ"ג עשין רי"ד:
קבט (נו) מצות עשה שיביא קרבן אשם תלוי מי שנסתפק לו אם חטא שנאמר ונפש כי תחטא וגו' ולא ידע ואשם שוגג והביא את קרבנו איל תמים מן הצאן בערך לאשם. והוקף אס חייבין על הודע שלו חטאת קבוע (עיין סימן קכ"ב) או מביאין על לא הודע שלו אשם תלוי ונקרא אשם תלוי מפני שהוא מכפר על הספק ותולה עד שידע לו בודאי שחטא יביא חטאת קבוע ואינו מביא אשם תלוי אלא כשנקבע האיסור. פי' שידע בודאי שהיה לפניו איסור כגון שתי חתיכות לפניו חתיכה א' חלב וחתיכה א' שומן ואכל אחת מהן ולא ידע איזה מהן אכל. אבל אס חתיכה א' לפניו והוא מסופק אס הוא חלב או שומן ואכלה פטור שאין האיסור נקבע כי שאל לא היה כאן איסור כלל. החייב אשם תלוי שטבר עליו יום כיפור פטור שנאמר מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. חטא שאין מכיר בו אלא ה' נחכפר לו. ואין יו"כ ולא חטאות ואשמות מכפרין אלא על השבים ומאמינים בכפרתן אבל המצטע ומחשב שאין מכפר אינן מכפרין. לפיכך אס נחייב באשם תלוי ועבר עליו יו"כ והוא מצטע בו הרי זה לא נחכפר וכשיחזור בחטובה אחר יום כיפור לריך להביא כל אשם תלוי שהיה חייב בו (עיין סימן קמ"א ועיין כלל ט"ו). ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות:
 ב"ק דף צ"ד ק"ג ק"ט. ספר היר ה' גזילה פ"א ה'. ספר המצות פ"ע קצ"ד. סמ"ג עשין ע"ג. ה"ט סו' ש"ס שס"ו וע"ש דין גזול לרבים ופה שכתוב כאן אם נאבדה הגזילה נתן דמיה והו דין תורה אבל חז"ל תקנו מסני תקנת השבים שאם אין הגזילה קיימת ובא הגזין סאליו לעשות תשובה ורוצין להשיב דמי הגזילה אין מקבלין ממנו אלא מוחלין לו והמקבל ממנו אין רוח הבטים נוחה היכנו. סמ"ק סי' רמ"ו:

קכ (נז) מצות עשה להשיב גזילה אשר גזל שנאמר והשיב את הגזילה אשר

אשר גזר. הגזול. משה פרוטה ולמעלה יחזיר לגזול (עיין סימן ר"ל) ואם
 מה הגזול יחזיר הגזילה ליורשים ואם נאבדה הגזילה או נשפנית נותן דמיה.
 ואם נשבע שלא גזל ואח"כ הודה מעלמו משלם קרן וחומש לגזול או ליורשים
 ומביא קרבן אשם (עיין סימן קל"א). הגזול אם אביו נשבע לו ומת האב אם
 אין הגזילה קיימת או נשפנית עושה חשבון עם אחיו על הקרן ועל החומש ואם
 הגזילה קיימת חייב להוליא הגזילה עלמה מתחת ידו. ואם אין לו אחים שנמלא זה
 הגזול לבדו הוא היורש. מוליא הגזילה עלמה מתחת ידו לבניו. ואם אין בניס
 לזה הבן הגזול נותנה לבצל חובו או בהלוואתו או לדקה והוא שודיע ויאמר
 זה גזל אבא. הגזול אם הגר נשבע לו וחזר והודה לו וזקף עליו במלוה ואח"כ
 מת הגר אע"פ שזכה בגזילה חייב להוליא מתחת ידו. ודוקא כשהודה בנתיים
 אבל אם גזל אם הגר נשבע לו ומת הגר הרי זה חייב לשלם קרן וחומש לכהנים
 של אותו משמר (ובזמן הזה עיין בח"מ) ומביא אשמו חיל בן שתי שנים. וכשמחזיר
 גזילת הגר לכהנים לריך להחזיר ביום שהרי אשם קראו הכתוב שנאמר (בפ'
 נשא) האשם המושב לה' לכהנים ואחז"ל שזה אשם הוא הגזילה או דמיה. וכלל
 מלוה זו החזרת גביה ואונאה. ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ובנקבות (עיין
 תקוני השו"ב):

הוריות דף ט'. בריית דף ט'. זבחים ג"ד. ספר היר ה' שגנות פ"ט. וה' סעילה פ"א. וה' גזילה
 פ"ו. ספר המצות מ"ע ע"א. סמ"ג עשין רט"ו:

קרא [נת] מצות עשה להביא קרבן אשם וראי שנא' ואת אשבו יביא לה'.
 אין אשם בא אלא מכששים זכרים. יש בא בן שתי שנים ויש בא בן
 שנה (עיין כלל ט"ו) ואופן הקרבנו עיין סימן קמ"א. חמשה הן החייבין להביא
 אשם ודאי. א' אשם גזילות הנזכר לעיל בסו' ק"ל וה"ה כל מי שנחייב ממון
 לחבירו משה פרוטה ולמעלה שאלו הודה היה חייב לשלם בדין וכפר בו נשבע
 על שקר (עיין סימן רכ"ז) וחזר והודה מעלמו חייב להביא אשם ודאי חיל בן
 שתי שנים והוא הנקרא אשם גזילות ואין הקרבן מכפר עד שישיב הקרן אבל
 החומש אין מעכב הכפרה. ב' אשם מעילות הנזכר בסו' קכ"ח והוא בן שתי
 שנים. ג' אשם שפחה חרופה חיל בן שתי שנים הנזכר בכללים כלל י' ע"ש. ד'
 אשם נזיר כבש בן שנתי (בסו' שע"ח). ה' אשם מלורע כבש בן שנה (סו' קע"ו).
 ונהג בזמן הבית בזכרים ונקבות חוץ מאשם שפחה חרופה שהיא אינה מביאה
 (עיין כלל י' וכלל ט"ו):

צו יום ראשון תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי יוד דשם בין להשאיר בו הארת
 מתוספות נשמה של שבת שעברה :

ו א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיד יַי עַם מִשְׁחֶה לְמִימְרֵי:
 ב צו אֶת־אֶהְרֹן וְאֶת־בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת

רש"י
 תורת
 (ב) צו את אהרן. [ס"כ] אין לו אלא ל' זרוו מיד ולדורות אר"ש ביותר לריך
 הכתוב

צו ליום ראשון

תורת העלה תוא העלה על קוקה על המזבח כל
 הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו : פקדתי אהרן ונת
 בנתי לשימר דא אורייתא דעלתא היא עלתא דמתוקדא על מדבחא בר ליליא
 עד צפרא ואשתא דמדבחא תהא יקדא בה : ג ולבש הבתן מדין בר
 ומבגסי בר ולבש על בשרו והרים את הישן אשר
 תאכל האש את העלה על המזבח וטמו אנל
 המזבח : וילבש פתא לבושין דבוין ומבגסין דבוין וילבש עד פסחה
 ויפרש ית קטמא די תיבול אשתא ית עלתא על מדבחא וישונה בסמר
 מדבחא : ד ופישט את בגדיו ולבש בגדים אחרים
 והוציא את הישן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור :
 וישלח ית רבישוהו וילבש לבושין אחרין ויפק ית קטמא למבדא
 למשריתא לאתר דבי : ה והאש על המזבח תוקד בו לא

* מ' וערא רשיי תכבה

הכתוב לורו במקום שיש בו חסרון כים : זאת תורת העולה וגו'. הרי הענין
 הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואיברים שהם כשר כל הלילה וללמד על
 הפסולין איזה חם עלה ירד ואיזה חם עלה לא ירד שכל תורה לרבות הוא בא
 לומר תורה אחת לכל העולים ואפילו פסולין שהם עלו לא ירדו : הוא העולה.
 למעט את הרובע ואת הנרבע וכיוצא בהן שלא היה פסולין בקדש שנפסלו קודם
 שבאו לעזרה [כל הענין בת"כ וזכחים פ"ג ופ"ד] : (ג) מדרו בר. היא הכהונה
 ומה הלמוד לומר מדרו שהיא כמדתו : על בשרו. שלא יהא דבר חוץ בנתיים
 [ת"כ ערכין ג'] : והרים את הישן. היה חוסה מלא המחטה מן המאכלות
 הפנימיות ונותן במזרחו של כבש (תמיד כ"ד) : הישן אשר תאכל האש את
 העולה. ועשהה דשן מאותו דשן ירים תרומה ושמו אלל המזבח : (על המזבח.
 מלא איברים שעדיין לא נחאלכו מחזירן על המזבח לאחר שחתה גחלים חילך
 וחילך ונטל מן הפנימיות שנאמר את העולה על המזבח. בר") : (ד) ופישט את
 בגדיו. (יומא כ"ג) אין זו חובה אלא ד"א שלא ילכך בהולאת הישן בגדים
 שהם משמש בהן תמיד בגדים ששכל בהן קדרה לרבו אל ימוזג בהן כוס לרבו
 לכך ולבש בגדים אחרים פחותין מסן : והוציא את הישן. (תמיד כ"ח)
 הלצור בספוח שהוררבה ואין מקום למערכה מוליח משם ואין זה חובה בכל יום
 אבל התרומה חובה בכל יום : (ה) והאש על המזבח תוקד בו. ריבה כאן
 יקידות הרבה על מוקדה ואש המזבח תוקד בו והאש על המזבח תוקד בו אש
 תמיד תוקד על המזבח כולן נדרשו במסכת יומא (דף כ"ח) שנחקי רבוסינו

במנין

תִּכְבֶּה וּבִעַר עֲלֶיהָ חִפְתָּן עֵצִים בְּבִקְרָב בְּבִקְרָב וְעָרָה
עָלֶיהָ הָעֵלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים: וְאַשְׁתָּא
עַל מִדְבַּחַת תְּחִי יִקְרָא בַּהּ לֹא תִטְעֵנִי וְיִבְעַר עָרָה פִּהְנָא אֲעִינָן בְּצִפְרָב בְּצִפְרָב
וְיִסְדֵּר עָלֶיהָ עֲתָתָא וְיִסַּק עָלֶיהָ תְּרַבִּי נְכֶסֶת קוּדְשָׁא: וְ אִישׁ תָּמִיד
תִּזְכֹּר עַל-הַמּוֹזֵבֶחַ לֹא תִכְבֶּה: ם אֲשְׁתָּא תְּדִירָא תְּחִי יִקְרָא
עַל מִדְבַּחַת לֹא תִטְפִּי:

בזמן המערכות שהיו שם: וערך עליה העולה. עולת תמיד היא הקדים
(פסחים ג"ח) (בר"י ומנין שלא יהא דבר קודם על המערכה לתמיד של שחר
ה"ל העולה עולה ראשונה): חלבי השלמים. הם יצאו שם שלמים ורבותיו
(שם) למדו מכאן עליה על עולת הזוקר השלם כל הקרנות כולם מכאן שלא
יהא דבר מאוחר לתמיד של בין הערבים: (ו) אש תמיד. (יומא מ"ד) הם
שנאמר בה תמיד היא שמדליקין בה את הגרות שנאמר בה (שמות כ"ז) להעלות
גר תמיד אף היא מעל המזבח החילון סוקר: לא תכבת. המכבה הם על
המזבח עובר בשני לחוין:

בביאים ורמיה סימן ז'

א בַּהּ אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלוֹתֵיכֶם סָפוּ עַל--
זְבַחֵיכֶם וְאָכְלוּ בְשָׂר: בְּדַעַן אָמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלֹהֵי דִישְׁרָאֵל
עֲלוֹתְכֶון אִסִּיפוּ עַל נְכֶסֶת קוּדְשִׁיכוֹן וְאָכְלוּ בְּסָרָא: בַּי לֹא-דְבַרְתִּי
אֶת-צְבֹתֵיכֶם וְלֹא צְוִיתִים בְּיוֹם הוֹצִיאִי אֹתְם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
עַל-דְּבַרִּי עוֹלָה וְזֹבַח: אֲרִי לֹא מְזֻלִית עִם אֲבֹתֵיךֶון וְלֹא פִקְדְתִּינֶון
בְּיוֹמָא דְאַפְקִית יְתְהוֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַל עַמְקֵי עַרְוֹן וְנִכְסֵת קוּדְשִׁין:
ג בַּי אִם-אֶת-תְּדַבֵּר הַזֶּה צְוִיתִי אֹתְם לֵאמֹר שְׂמַעוּ בְּקוֹלִי
וְהִייתִי לְכֶם לֵאלֹהִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ-לִי לְעַם וְהִלַּכְתֶּם בְּכַל-
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲצַוֶּה אֶתְכֶם לַמַּעַן יִיטֵב לְכֶם: אֲלֶהֶן ית פִּהְנָמָא
תְּדִין פִּקְדִית יְתְהוֹן לְמִימְרֵי קְבִיטֵוּ לְמִימְרֵי וְאִיתְהוּן לְכוֹן לֵאלֹהֵא וְאַתְהוֹן תְּהוֹן
קְדָמִי לְעַם וְתִהְיוֹן בְּבִלְ אֹרְחָא דְאַפְקִיד יְהִכוֹן בְּדִיל דְיִיטֵב לְכוֹן:

(א) עולותיכם. שאתם מקריבים כליל ועוז לכס שהוסיפו אחס על שלמיכם
וכאכלו

צו ליום ראשון

ד וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא-הִטּוּ אֶת-אָזְנָם וַיִּקְבְּרוּ בְּמַעֲצוֹת בְּשִׂרְיֹת
 לִבָּם הֲרַע וַיְהִי לְאַחֹר וְלֹא לְפָנָיִם: וְלֹא קִבְּרוּ וְלֹא אֲרָכְנוּ יַת
 אֹדְנֵיהוֹן וְאֵלֵינוּ בַּעֲצָתָהוֹן בְּהִרְהוּר לְפָהוֹן בִּישָׂא וְאַחֲזָרוּ בַּפּוֹלְתָנִי קִדְלָ
 וְלֹא שָׁיְאוּ דַחֲלָתִי לְקַבֵּיל אֶפִּיהוֹן: ה לְמֶן-הַיּוֹם אֲשֶׁר יֵצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֲשַׁלַּח אֵלֵיכֶם אֶת-כָּל-עַבְדֵי
 הַנְּבִיאִים יוֹם הַשִּׁבְעִים וְשַׁלַּח: ז מִן יוֹמָא דִּי נִפְקוּ אֲבָתְכוֹן מֵאֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם עַד יוֹמָא הַדִּין וְשַׁלַּחִית לְיוֹתְכוֹן יַת כָּד עַבְדֵי נְבִיאֵי יוֹם סָקְדִים
 וּמִשַּׁלַּח: ו וְלֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְלֹא הִטּוּ אֶת-אָזְנָם וַיִּקְשְׁנוּ אֶת-
 עַרְפֵּם הֲרַעוּ מֵאֲבוֹתָם: וְלֹא קִבְּרוּ לְמַמְרֵי וְלֹא אֲרָכְנוּ יַת אֹדְנֵיהוֹן
 וְאֶקְשִׁיאוּ יַת קִדְלָחוֹן אֲבָאֵי שׁוּ מֵאֲבָתְהוֹן:

רשי

ותאכלו הכשר שהרי אינה מקובלת לפני ולמה תפסידום: (ד) בשרירות
 לבם. במראה לבס לשון אשורנו: (ה) יום השבע. מדי יום ציוס השנס וסלוח:

כתובים משלי סימן כ"ב

א גֵּרֶשׁ לֶץ וַיֵּצֵא מֶדוֹן וַיִּשְׁבֹּת דִּין וַקְרוֹן: תַּדְדָּ לְמַמְקָנָא וְאַפִּיק
 דְּתַגְרָנָא וַיִּכְמַל דִּינָא וַצַּעְרָא: ב אֶהָב מִהֹרֵר-רֵב חָן שְׁפָתָיו
 רַעְהוּ מִלֶּדָּ: ג רַחֵם אֱלֹהָא דְכִי קָבֵא וּבְחַסְדָּא דְשִׁפּוֹתֵיהּ יַתְחַבֵּר
 לְמַלְכָּא: ד עֵינֵי יְהוָה נִצְרוּ דַעַת וַיִּסְלַף דְּבָרֵי בְגָד: ע עֵינֵי
 דְאֱלֹהָא נִטְרוּ יְדִיעָתָא וּמִמְסַמְל מְלַחוֹן דְּבִזְוִי: ו אָמַר עֲצֵר אֲרֵי
 בְחוּץ בְּתוֹךְ רַחֲבוֹת אֶרְצָח: ז עֲמִילָא אָמַר בְּחַכְיִנְנוּתֵיהּ אֲרִיא אֵית
 לְבָרָא וּבִינַת שְׁנוּקֵי מִתְקַמְלָנָא: ח שׁוֹחָה עֲמַקָּה פִי זָרוֹת זַעוּם יְהוָה
 יִפּוֹל-שָׁם: ט וּמִצָּא עֲמִיקָתָא פּוּמָה דְנוּבְרִיתָא וּמִן דְּמַרְגִּיז קָדָם אֱלֹהָא
 נִצַּל תַּמּוֹן: י אֵוִילַת קַשׁוּרָה בְּדַבְרֵי-נַעַר שִׁבְטָא מוֹסֵר יִרְחִיקָהּ מִמֶּנּוּ:
 יִשְׁמִיּוּתָא קַמִּירָא בְּלִבֵּיהּ דְּמַלְיָא שְׂבָטָא דְּמַרְדּוּתָא נְרַחֲקִיהּ מִגֵּיהּ:

* יתרו * יתרו *

רשי

(א) גרש לץ. זה ילס"ר: מדון. מריבה: (ב) אוהב טהר לב וגו'. מי
 שפסיתו חן: רעהו מלך. הקב"ה אוהבו ומכרכו: (ד) אמר עצל ארי
 בחוץ. איך אלס ללמוד טורה: (ה) פי זרות. פי מינוס: זעום ה. מי
 שהקב"ה טולאו טופל זה ונכשל זה:

כישנה כלאים פרק א'

החטים והזונין. אינן פלאים זה בזה. השעורים ושבלת שועל. הפוסמים והשיפון. הפול והספיר. הפורקדן והמופת. ופול הלחן והשעועית. אינם פלאים זה בזה: ב הקשות והמלפפון אינם פלאים זה בזה. רבי יהודה אומר פלאים. חזרת וחזרת גלים. עולשין ועולשי שדה. כרישין וכרישי שדה. פוסבר וכוסבר שדה. חרדל וחרדל מצרי. ודלעת המצרי. והרמוצה. ופול מצרי והחרוב אינם פלאים זה בזה: ב הלפת והנפוץ. והחרוב והתרובתור התרדים והלענים. אינם פלאים זה בזה. הסיף רבי עקיבא השום והשומנית. הפצל והבצלצוג. והתורמוס והפסקוס. אינן פלאים זה בזה: ו ובאינן האגסים והקרוסתמלין. והפרישים והעורדים. אינן פלאים זה בזה. התפוח והחזר. הפרסקים והשקדן. והשיזפין והריסין.

אף

ברטנורא

החטין והזונין. קורין לו כערכי וואן: אינן כלאים זה בזה. לפי שנסתשחיתו דור העובל את דרכם היה הארץ גם היא מוני את פירותיה והיו זורעים חטים ומזיאה וזנין הלכך לא היו כלאים עם החטים אבל עם שאר מיני תבואה היו כלאים ואע"ג דלא היו למאכל ארס מ"מ כיון שמוליכס אותו ממקום למקום למאכל יורסס היו כלאים: השעורים ושבלת שועל. כל השניין במשנה זוג זוג אינם כלאים זה בזה א' מוג זה וא' מוג זה הם כלאים זה בזה. והא דאמרינן במנחות הכוסמן מין חטין ושיפון מין שעורים הני מילי לענין חלה שמזטרפין זה עם זה לשיעור חלה אבל לענין כלאים היו כלאים זה בזה ושבלת שועל. שעורים מדברי ובלע"ז אוי"א: כוסמן. בלשון לע"ז אוספילט"א: שיפון. בלע"ז פינל"א ומסי' דכוסמן ושיפון דמי להדדי אינם כלאים זה בזה: וספיר. י"א ליזרקל"א בלע"ז. ורמכ"ס פירש שקורין לו כערכי מא"ש: הפורקדן. רמכ"ס פי' שהוא זרע דק שקורין לו כערכי גילכאן: ומופת. היא קטנית שנגררו עגולים לבנים וקורין לו קרטמאן. ואני שמעתי שפוסה הוא שקורין לו גילכאן: והשעועים. קורין לו כערכי לוי"א"ה: אינם כלאים זה בזה. אס זרע כל א' עם כן זוני: ב הקישות. קישותין שקורין כערכי פאקי"ס ובלע"ז קיקומכרו"ס: והמלפפון. נקראים כערכי פי"א"ר ובלע"ז יצטרול"י: ר' יהודה אומר כלאים. ואין הלכה כרבי יהודה: חזרת וחזרת גלים. החסא הגדל כניס וחסא הגדלה כהרס: עולשים. של נניס: ועולשי שדה. ונקראו כערכי הנדכ"ו: כרישין. של גנה: וכרישי שדה. והס הנקראים כערכי פיר"ח ובלע"ז פירו"ס: כוסבר. כך שמי כערכי קליינדר"ו בלע"ז תרגום ירושלמי כורע גד ככר זרע כוסבר: הרמוצה. דלעת מרה שמתקיס אותם כרמן כלומר כנשר חס שיש בו רשפי אש לפיך קורין לו רמוצה: ופול המצרי. פאסיל"י בלע"ז: והחרוב. מין קטנית וקורין לו חרוב לפי שתרמיליו שורע בתוכן הן דקים ועקומין כחרובין והוא ממין פול המצרי: ג והנפוץ. הוא מין זנון ועליו דומים לעלי הלפת הלכך לא היו כלאים: והתרובתור. מין כרוב שקליחם שלו דקיס: הדרין. כערכי סילק"א ובלע"ז בליס"י: לעונין. כערכי קט"ף ובלע"ז ארמולא"ס: השומנית. שום מדברי והוא קטן מן השום הגדול כניס: בצלצול. כל מדברי קטן משאר כלאים לפיכך נקרא בצלצול: פלורלום. מין חורמוס הוא וחורמוס מין קטנית ידוע מר מאוד ששולקיס אותו ו' פעמי' ואוכלים אותו כקינוח סעודה: ד אגסים. כערכי אגס ובלע"ז פיר"ס: קרוסתמלין. מין אגסים קטני' הדומים לעפלים שקורין מולין: פרישים. הם הנזוסים כערכי ספארנ"ל ובלע"ז קודליו"ס: עוררדים. כערכי זערו"ד ובלע"ז סירכא"ס: חזר. תפוח יערי תרגום וכפתור ומיוור: אפרסקים. בלע"ז סירסאנ"ס ונשגן קטנים

צו ליום ראשון

אף על פי שדומין זה לזה פלאים זה בזה : ה' הצנן והנפון. התרדד ותלפסן.
ודלעת יגנית עם המצרית. והרמוצה. אף על פי שדומין זה לזה. פלאים
זה בזה : ה' הואב ורפלב. פלב הכופרי והשועל. העזים והצבאים. היעלים
והרחלים. הפסם והפדר. הפדר והחמור. החמור והערוד. אף על פי שדומין
זה לזה. פלאים זה בזה : ו' אין מביאין איקו באילן. ירק בירק. ולא איקו
בירק. ולא ירק באילן. רבי יהודה מתיר ירק באילן : ה' אין נוטעין ירקות
בתוך סדן של שקמה. אין מרפיבין פיגם על גבי קדה לבנה. מפני שהוא
ירק באיקו. אין נוטעין יתיר של תאנה לתוך החצוב שיהא מקירו. אין
תוחבין זמורה של גפן לתוך האבטיח שתהא זורקת מימיה לתוכו. מפני
שהוא איקו בירק. אין נוטעין זרע דבעת לתוך החלמית שתהא משמרתו.
מפני שהוא ירק בירק : ה' המזמן לפת וצננות תחת הגפן. אם היו מקצת
הערין מגויין. אינו הושש לא משום פלאים. ולא משום שביעית. ולא
משום מעשרות. ונמלין בשבת. הזורע הפה ושעורה פאחת. הרי זה

כראים

ברמנורא

קטנים דומין לשקדים : שופין. הרכיב ויתים על רמון נפיק מנהין שופין : רימון. בערוך פי'
פולדחק' בלע"ז : ה' הצנן והנפון. אף על פי שהפרי והערין דומין זה לזה הן כלאים זה בזה
לפי שאין טעם הפרי דומין שהלכו בזה אחר טעם הפרי : לפסן. פירש בערוך מריו' בלע"ז :
ך בלב הכופרי. כלב שמגלחין בני הכפרים הוא קטן ודומה לשועל : היעלים. מין סיה ואקו
מתרגמין ויעלא : הערוד. חמור הכר : ז' אין מביאין אילן באילן. אין מרכיבין אילן
מאכל באילן מאכל מין בשאינו מינו או אילן סרק באילן מאכל אבל אילן סרק באילן סרק כיון
שאיין סיס אחד מהן עשה פרי כמין אחד חשוב ושרי : ירק בירק. מין בשאינו מינו : ר'
יהודה מתיר ירק באילן. ואין הלכה כר"י : ה' שקמה. אילן חאל' שגלל ביערים : סדן
של שקמה. לאחר שנתקד ונשארו שרשיו בארץ נקד' סדן ואין נוטעין ירק לתוכו דהוי ירק
באילן : פיגם. עשב שקורין רוד"א בלע"ז : קדה. מין אילן של בשמים תרגום קדה קציעה
וכתיב מור וזהלות קציעות כל בנדויתך : חצוב. מין ירק שרשיו יורדו' בעומק הארץ ביושר
ואינם נוטים לכאן ולכאן ובו תיחס יהושע את הארץ : סקירו. לשון קור שחא התאנה מקרר'
החצוב שהוא הם ביותר פי' אחר שחיה עליו ללל. ל' קורה : מימיה לתוכו. שהאנטיח לה
ומלא מים : החלמית. בערבי כוכז"א ובלע"ז מלוא"ז : ה' המזמן לפת וצננות. כדי שיהיו
נכמרים תחת הקרקע שלא כדרך שתילה גלי דעתיה שאינו רוצה בהרשתן כגון שטמן אנודה
של לפת ואנודה של לטנות יחד : אם היו מקצת עליו מגולין. תחס שנת נקטיה דאס
היו כל העלן מכוסין א"ל ליטול אס לא שיוז עפר בידים : לא משום כלאים ולא משום
שביעית. לא משום זורע כלאים ולא משום זורע כביעית ח"כ אפי' הוסף מאתים מוס
כלאים שרי ללא דרך וריעה הוא ואס היו משעית ונכנסו לביעית והולילו ספיחים כדרך
סמוסיפי' הכללי' בתלום אין בהם משום ספיחי שביעית. ולא משום מעשרות. אינו חייב
לעשר כשיתלום אותה ממקום שהטמינס דכתיב וכל מעשר הארץ מורע הארץ והאי לאו זריעה
היא : ונטלים בשבת. דכחלוסיס דמי ואוחו בעליס המגולים ומוזיאן ואע"ז דמוזי עפר
ממקומו טלסול מן הזד לזוך דכר היתר ואינו נוגע בדבר האסיר מותר : עד שיהא שני
חמים ושעורה. טעמא דר"י משום דכתיב שדך לא תורע כלאים וסכר דקרקע בלא זרע לא
איקרין שדה ומשמע לא תורע כלאים כהדי שדך שגורע כבר וכן לא תורע כרמך כלאים לא תורע כלאים
דהיינו שני מיני זרעים כהדי כרמך ולא מהייב בכלאי הכרם עד שזרע חסה ושעורה ומרץ במפולח

צו ליום ראשון

בְּיָמֵינוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר אֵינוּ בְּרֵאִים עַד שֶׁיְהִי שְׁתֵּי חַטָּיִם וְשְׁעוּרָה אוֹ חֲטָא וְשְׁתֵּי שְׁעוּרִים אוֹ חֲטָא וְשְׁעוּרָה וְכוּסְמָת :

ברטנורא

יד ואין הלכה כר"י דקרקע אף ע"פ שאינו זרועה קרויה גדה אבל אינו כרס כלא חרץ. הלכך הוורע חטה ושעורה כאחד חייב משום כלאי זרעים ואינו חייב משום כלאי הכרס עד שזרע חטה ושעורה וחרץ במפולח יד :

גמרא ברכות דף כג ע"א

תָּנוּ רַבָּנָן הַנְּצַרְךָ לְנִקְבֵי אֵל יִהְיֶה לְךָ וְאִם הִתְפַּלֵּל תִּבְקָרְתָּ תוֹעֵבָה. אָמַר רַב זְבִיד וְאִי תִימָא רַב יְהוּדָה לֹא שָׁנוּ אָדָּא שְׂאִינוּ יָכוֹל לְשַׁחֵת בְּעֲצָמוֹ אֲבָל אִם יָכוֹל לְשַׁחֵת בְּעֲצָמוֹ תִּפְלְתוּ תִּפְלְתוּ תִּפְלְתוּ וְעַד בְּמָה אָמַר רַב שֵׁשֶׁת עַד פְּרָסָה אֵיבָא דַּמְתְּנִי לָהּ אַמְתְּנִיתָא בְּמָה דְּבָרִים אַמְרִים בְּשֵׁאִין יָכוֹל לְעַמּוֹד עַל עֲצָמוֹ אֲבָל אִם יָכוֹל לְעַמּוֹד עַל עֲצָמוֹ תִּבְקָרְתָּ תִּפְלְתוּ וְעַד בְּמָה אָמַר רַב זְבִיד עַד פְּרָסָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן הַנְּצַרְךָ לְנִקְבֵי הָרִי זֶה לֹא יִתְפַּלֵּל מִשּׁוֹם שְׁנָאֲמַר (ע"ס ד') חֲבוּן לְקִרְאָת אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וְאֲמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן מָאִי דְּכָרִיב (קהלת ד') שְׁמוֹר רַגְלֶךָ כַּאֲשֶׁר תִּלְךְ אֵל בֵּית הָאֱלֹהִים שְׁמוֹר עֲצָמְךָ שְׁלֹא תַחַטָּא וְאִם תַּחַטָּא תִּבָּא קָרְבָן לְפָנָי. וְקָרִיב לְשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי חֲבָמִים אָמַר רַבָּא הוּי קְרוֹב לְשִׁמּוֹעַ דְּבָרֵי חֲבָמִים שְׂאִם חוֹטְאִים מְבִיאִים קָרְבָן וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה מִתַּת הַפְּסִילִים זָבַח אֵל תְּהִי בְּפִסְיִלִים שְׁחוֹמְאִים וּמְבִיאִים קָרְבָן וְאִין עוֹשִׂין תְּשׁוּבָה. בִּי אֵינָם יוֹדְעִין לַעֲשׂוֹת רַע אִי חֲבִי צְדִיקִים נִינְחוּ. אֵלָּא אֵל תְּהִי בְּפִסְיִלִים שְׁחוֹמְאִים וּמְבִיאִים קָרְבָן וְאֵינָם

יודעים

רש"י

ועד כמה. יכול להעמיד עצמו מנקביו שיסח מוסר להסחיל בתפלה: איבא דמתני. להאי במד"א במתניתא גופה ולא משמעטא דרב זביד ורב יהודה וכי איירי אינהו בשעורא הוא דאיירי: שמור עצרך שלא תחטא. ותלמך רגלך ללכת אל בית האלהים להביא חטאת: הוי קרוב לשמוע. תשובה בהנאת קרבןך

צו ליום ראשון

יודעים אם על השוכה הם מביאים אם על הרעה הם מביאים.
אמר תקדוש ברוך הוא בין טוב לרע אין מבחינים והם
מביאין קרבן לפני. רב אשי ואיתימא רב חננא בר פפא
אמר שמור נקביו בשעה שאתה עומד בתפלה לפני :

רשי

קרנך מהת חותן כסילים בלא תשובה: שמור נקביו. מנין רגליך כמו
להסך את רגליו שמור נקביו שלא יפחו:

זוהר צו דף ל' ע"ב

זה קרבן אהרן. רבי הוקייה פתח (תהלים קמ"ה) צדיק יי בבל דרכיו ותמיד
בבל מעשיו. צדיק יי בבל דרכיו. הא תנינן פמה אית לון לבני נשא
לאסתפקא ביקרא דמאריהון ולא יסמו מארחיהו דבר. דהא בבל יומא
ויומא דינא תלי בעלמא בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא ועל דא
בעי בר נש לאסתמרא מחובי דלא ידע זמנא דדינא שרייא עלוי. יתיב
בביתיה דינא שרייא עלוי. נפק מביתיה דבר דינא שרייא עלוי ולא
ידע אי יתיב לביתיה אי לאו. נפיק לארחא על אחת פמה וכמה דהא
כדון דינא נפקא קמיה דהא הוא דכתיב (שם פ"ה) צדק לפניו יהנה. בגין
כך בעי דאקדמא ולמבעי רחמי קמי מלכא בגין דישתזיב מן דינא
בשעתא דשרייא בעלמא. דהא כל יומא ויומא שרייא דינא בעלמא דהא
הוא דכתיב (שם ז') ואי זועם בבל יום. השתא אית למימר הא תנינן
ואתערו חבריאי אל בבל אתר חסד הוא פמה דאת אמר (דברים י') האר
הגדול ודא נהירו דחכמה עקאה. ואת אמרת ואי זועם בבל
יום שביק קרא כל אגין שמדון ואחיד בהאי. אי הכי לא קיימין מילי
ועוד דכתיב (ישעיה ט') אל גבור או נוקים ליה דינא או נוקים ליה רחמי.
אלא הכי שמענא חייבייא מהפכי רחמי דדינא. דלית לך בבל אינון
פתרין עלאין דמלכא קדישא דלא בליזן רחמי בדינא ודינא ברחמי.
וחייבייא מהפכי רחמי לדינא. אמר ליה רבי יהודה שפיר ביהוא דכתיב
אל גבור. אלא אל זועם בבל יום מהו דהא בבל יומא ויומא קיימא
בדינא בין דבני עלמא זכאין בין דלא זכאין. לא הוה בידיה אתו שאינו
ליה לרבי שמעון אמר לון ודאי אל זועם בבל יום והא אוקמוה חבריאי
לזמנן הוא דינא לזמנן הוא רחמי אי זכאין בני עלמא הא
אל קיימא והוא חסד. ואי לא זכאין הא אל קיימא ואקרי גבור ועל
דא קיימא בבל יומא. אכר מלה שפיר הוא. אל בבל אתר נהירו (רב)

דְּחַכְמָתָא עֲלֵיָהּ הוּא וְקִיּוּמָא בְּקִיּוּמֵיהּ בְּכָל יוֹמָא דְכְּתִיב (תהלים נ"ב) חֶסֶד
 אֵר כָּל יוֹם. וְאֶלְמָלָא דְהָאֵי אֵיל אַתְעַר בְּעֲלָמָא לֹא יָבִיד עֲלָמָא דְמִיָּקָם
 אֲפִילוּ שְׁעֵתָא תְּדָא מְקַמֵּי דִינִין תְּקִיפִין דְּמַתְעַרְוּ בְּעֲלָמָא בְּכָל יוֹמָא תְּדָא
 הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב') אֵלֶּה תֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם אֵל תְּקַרֵּי
 בְּהַבְרָאָם אֵלָּא בְּאַבְרָהָם בְּאַתְעָרוּתָא דְאַבְרָהָם קִיּוּמֵי וְכַד אַתְעַר אַבְרָהָם
 בְּעֲלָמָא בְּלֵ אֵינוֹן דִּינִין דְּמִשְׁתַּכְּחֵי בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְחִי לְהוּ דְכַר וְלֹא קִיּוּמִין
 קִמִּיָּה תְּדָא הוּא דְכְּתִיב וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם נְזַעֵם אִו זֹעֵם בְּכָל יוֹם לֹא כְּתִיב
 אֵלָּא זֹעֵם בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא דְדִינָא אֲשַׁתְּכַח דְּחֵי לֹון לְכַר וְקִיּוּמָא הוּא
 וּמְבַסְּם עֲלָמָא תְּדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים מ"ב) יוֹמָם יְצוּהַ יִי חֶסֶדּוֹ וְאֶלְמָלָא
 הָאֵי לֹא יָכִיף עֲלָמָא דְמִיָּקָם אֲפִירוּ רְנַעָא תְּדָא. וְעַל דָּא כִּלְאָ קִיּוּמֵי
 בְּגִינֵיהּ דְאַבְרָהָם:

הלכה פסוקה יוסף לחק מוסר

מסערי קדושה חיב שיו

הר"מ ה' מעשה הקרבנות פ"א

חלול ה' קשה מכל העבירות כמו שאמר
 רבותינו זכרונם לברכה בענין ד' תלוקי
 בפרה עבר על חלול ה' אין בתשובה ויום
 הכפורים ויסורין מכפרין אלא יום הפיתה
 שגאמר (שעה"כ"ג) אם יכפר העון היה לכם
 עד תמותו. גדה וזלת היתה כעונש ברת
 אמרו בספר הזוהר תלתא אינון ברתין
 שכינתא מעלמא וכגי נשא צווחין ולא
 אשתמע קליהון ואלין אינון גדה בגין דלית
 מסאבא בעלמא מקיף בר מסאבוי דגדה.
 שבת ידוע כי היא שקולה ככל המצות וכי
 הרשעים יש להם מנוחה בשבת ואש של
 גיהנם ככה בו והמחלל שבת אשם לא הככה
 אפילו בשבת. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה
 אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות פה דקמן
 מיד היו נגאלין ואמרו רבותינו זכרונם
 לברכה כל השומר שבת אפילו עובר עבודה
 זרה באנוש מוחלין לו שגאמר (ס"ג) אשרי אנוש יעשה זאת וגו' שומר שבת וגו' וכתוב

אכל קרבנות הצבור זקרים. וכן תפאות שר
 צביר מן העו או מן המקור ואין דהן מן
 הכפשים. וכל עולות הצבור מן הכפשים ומן
 המקור ואין דהן עולה מן העו. כל תפאות
 יחיד מנקה ותאכל לפתנים ואינה באה
 מן המקור חוץ משלש תפאות נשיא
 שהיא עו וגאבלת. ותפאות פהו משיח שהוא
 פר ונשקפת והוא פר הבא על כל המצות.
 והשלישי פר שמביא פהו גרוד ביום
 הכפורים והוא תפאות ונשרף: כ כל תפאות
 שר צבור נאכלות חוץ משעיר של יום
 הכפורים שחבירו משתלח וכן שעורי עבודה
 זרה ופר העלם ופר הבא על כל המצות
 ופר העלם. וקראים פרים הנשרפים ושעיר
 עבודה זרה וקראים שעירים הנשרפין הא
 למדת שחמש תפאות הם הנשרפות שמים
 יחיד ושלש לצבור:

זרה באנוש מוחלין לו שגאמר (ס"ג) אשרי אנוש יעשה זאת וגו' שומר שבת וגו' וכתוב
 [ס"ג] אם תשיב משבת וגו' או תתענג על ה':

צו יום שני תורה

יבין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם כ"ן להשאר בו תוספת משנת שעברה :

ו וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני
 יהוה אל פני המזבח: ודא אורייתא דמנחתא דיקרבון
 יתה בני אהרן קדם יי לקדם מדבחא: ח והרים מזבחו בקמצו
 מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר ער-
 המנחה והקטיר המזבח ריח ניתח אפרתה ליהוה:
 ופרש מנה בקמצה מסתא דמנחתא וממשחה ונת כל לבנתא די על
 מנחתא ויסק למדבחא דאתקפא ברענא אדברתא קדם יי:
 ט והנותרת ממונה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל
 במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: ודא שפאר
 מנה יכלון אהרן ובנוהי פטורא תתאכל באתר קדיש בדרת טשפן זמנא
 יבלנה: י לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי
 קדש קדשים הוא בחטאת וכאשם: לא תחאי המיע
 חקקוהו יחבית יתה מקרבני קדש קודשין היא בחטאתא וכאשמה:

דשי

(ו) וזאת תורת המנחה. תורה אחת לכולן. להטעין שמן ולבונה האמורין צענין שיכול אין לי טעמות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמלת מנחת כהנים שהיא כליל מנין ת"ל תורת: הקרב אותה. היא הגסה צקן דרומית מערבי: לפני ה'. הוא מערב שהוא ללד אהל מועד: אל פני המזבח. הוא הדרוס שהוא פניו של מזבח שהכבש נתון לאותו הרוח: (ח) והרים ממנו. מהמחוזר שהיא עשרון שלם [צבת אחת בשעת קמיל' צר"ן]: בקמצו. שלא יעשה מדה לקומץ (יומא מ"ו): מסלת המנחה ומשמנה. מכאן שקומץ ממקום שנמרבה ממנה (סוטה י"ד): המנחה. (פ"כ) שלא תהא מעורבת באחרים: ו י"ז כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר. (פ"כ) שמלקט את לבונה לאחר קמיל' ומקטירו ולפי שלא פירש כן אלא באחת מן המנחות בויקרא הולך לשנות פרשה זו לכלול כל המנחות כמשפטן: (ט) במקום קדוש. ואיזהו בחצר אהל מועד (י) לא תאפה חמץ חלקם. (מנחות ג"ה) אף השירים אסורים בחמץ: בחטאת וכאשם. (שם ב') מנחת חוטא הרי היא כחטאת לפיכך קמלה שלא לשמה פסולה מנחת נדבה הרי היא כאשם לפיכך קמלה שלא לשמה כשרה:

נביאים ירמיה סימן ו'

א וּדְבַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־פְּרֵה־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֹרְיָךְ
 וְקִרְאתָ אֲלֵיהֶם וְלֹא יַעֲנוּכָהּ: וּתְמַלִּיל עִמָּהוּן ית כָּל
 פְּתוּמֵי־הָאֱלֹהִים וְלֹא יִמְצְאוּ מִנֶּךָ וְתִתְנַבֵּי דְהוּן וְלֹא יִתְכַנְּנֶךָ:
 ב וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא־יִשְׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיו
 וְלֹא לָקְחוּ מוֹסֵר אֶבְרָה הָאֱמוּנָה וְנִכְרַתְתָּ מִפִּיהֶם: וְתִמַּר דְּהוּן
 דִּין עָמָא דִּי לָא שְׁמְעוּ לְמִיכְרָא דִּי אֱלֹהֵהוּן וְלֹא חֲבִירוֹ אִילְפִן פְּסַקְתָּ
 הִימְנוּתָא וְאִתְמַנְעַת מִפּוּמָהוּן: ג גְּזוּ נִזְרָךְ וְהַשְׁלִיכוּ וְשִׂאֵי עַל־שִׁפְסִים
 קִינָה בִּי מֵאִם יְהוָה וַיִּשֶׁשׂ אֶת־דֹּר עֲבַרְתּוֹ: תְּלִישֵׁי עַל בְּרַבְרָךְ
 דִּינְגְלוֹן וְטוּי עַל נִיגְרוֹן אֱלֵי אֲרִי רְחִיק יִי וְרַטִּישׁ ית דְּרָא דַּעְבְּרוּ עַל
 מִיכְרֵיהּ: ד פִּירְעֵשׁוּ בְּנִי־יְהוּדָה חֲרַע בְּעֵינַי נֶאֱמַר־יְהוָה שְׁמִי
 שְׁמוּצִיהֶם בְּבֵית אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיו לְטִמְאָה: אֲרִי עֲבָדוּ בְּנֵי
 יְהוּדָה דְּבִישׁ קְדָמִי אָמַר יִי שְׂוִיאָו שְׁקוּצִיחוֹן בְּבֵיתָא דְּאִתְקְרִי שְׁמִי
 עֲלוּהִי לְסִאֲבוּתֵיהּ:

רש"י

(ג) גזי נזרך. תלשי שערך ל"א נזרך כתרך ל' גדולה: ויטוש. ויעזוב:
 דור עברתו. דור שעברו על דבריו:

כתובים משלי כב

א עֲשֵׂק דָל לְהַרְבוֹת לֹא נִתָּן לְעֵשִׂיר אַךְ לְמַחְסוֹר: דַּעֲשִׂיק
 לְמַסְכִּינָא מִכְּנֵי לִיה בִּשְׂתָא וְדִיְהִיב לְעֵתִירָא חֲסָרְנָא הוּא לִיה:
 ב הַטָּ אֲזוּנָךְ וְשִׁמְעַתְּ דְּבַר־יְהוָה וְלִבְךָ תִּשְׁתִּיב דְּרַעְתִּי:
 גְּרִי צְלִי אֹדְנָךְ וְשִׁמְעַתְּ מִלֵּי דְחַפְזֵי וְלִבְךָ שִׁים יִדְעֵתִי: ג פִּירְנָעִים
 קִי־תִשְׁמְרֶם בְּבִטְנְךָ יִכְנֹו יְהוָה עַרְשֻׁפְתְּךָ: מְטוּךְ דְּבִסְמִין נִטְר
 אִינוֹן בְּבִרְסָךְ וְנִתְקַנּוֹן אַךְ חֲדָא עַל שְׁפוּתְךָ: ד לְהִינֵת בֵּיתְךָ

מבטחך

רש"י

(א) נותן לעשיר. סוף שנותן ממנו לעשירים ואך למחסור הוא בא: (ב) ולבר
 תשית לדעתי. ואם רצך רשע לא תלמוד ממעטיו: (ג) כי נעים. יהיה לך כי
 תשמרם: (ד) הודעתיד היום. אתי מודיע לך היום שתבטח צט' ותפטח בתורה:

בְּיוֹם שְׁנֵי

בְּמִבְטַחְךָ תִּזְרַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶת־אֶתְּךָ: הִנְחִי בְּאֶתְךָ סִבְרָה וְאֶת־עֲתֶךָ
וְיִמָּנָא הָדָא אֶת אֲנָתְךָ:

מ'שנה עירובין פרק א'

מְבוּי שְׁהוּא גְבוּהַ לְמַעְלָה מִעֲשָׂרִים אֲמַר יַמְעַמ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינּוּ
צָרִיךְ. וְהִרְחִיב מִעֲשָׂר אֲמֹת יַמְעַמ. וְאִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת פְּתַח. אֵיךְ עַל
פִּי שְׁהוּא רַחֵב מִעֲשָׂר אֲמֹת אֵין צָרִיךְ לְמַעְמָט: ב' הַבֶּשֶׂר מְבוּי בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים לְחִי וְכוּרָה וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים לְחִי אוֹ קוּרָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
לְחִין. מִשּׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְיָא אָמַר תִּלְמִיד אֶתְדַּר לְפָנָי רַבִּי עֲקִיבָא. לֹא
נחלקו

ברטנורא

פרק א מְבוּי. שְׁאִינוּ רַחֵב שֶׁשׁ עֶשְׂרֵים אֲמָה. אֵיךְ ע"פ שְׁהוּא פְתוּחַ מִמְּנִי דְרָאשׁוּי לְרַה"ר אִי
נְמִי רַחֵב ט"ו אֲמָה וְאֵינוּ מְפֹלֵשׁ אֲלֵל רָאשׁוּ אֶחָד פְּתוּחַ לְרַה"ר וְרָאשׁוּ אֶחָד טַחוּס וּמֵן
הַתּוֹרָה שְׂרִי לְעַלְטוּלֵי בֵּיה בְּלֹא שׁוּם חִיקוּן וּרְבִנָן הוּא דְגִזְרוּ עֲלֵיהּ דְלִמַּח אֲתִי לְעַלְטוּלֵי בְּרִשׁוֹת
הַרְבִּיּוֹס גְּמֹר וּשְׂרִיבוֹ בְּתַקְנָתָא דְלְחִי אוֹ קוּרָה דְתַהוּי לִיהּ הִיכְרָא וְאִם הֵינִיחַ אֶת הַקּוּרָה לְמַעְלָה
מִכ' אֲמָה יִמְעַט כְּלוּמַר וְשִׁפִּיל אֶת הַקּוּרָה עַד שְׁתַּהִיָּה לְמַעַה מַעְשָׂרִים דְלִמְעַלָּה מַעְשָׂרִים לֹא
שִׁלְטָה בֵּיה עֵינָא וְאִם יֵשׁ בְּקוּרָה זוֹ אֲמַלְתֵּרָא פִּי לְיוֹרִים וּפְרַחִים אֲשִׁי לְמַעְלָה מִכ' אֲמָה ח"ט
לְמַעַט שְׁט"י אוֹתָם הַיּוֹרִים שִׁלְטָה בֵּיה עֵינָא: ר"י אוֹמֵר אֵינּוּ צָרִיךְ. דְעַמְמָא דְקוּרָה לֹא
מִשּׁוּם הִיכְרָא אֲלֵל מִשּׁוּם מַחִינָה דְלִמְרִי פִי תַקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתָהּ וְכִינָן שְׂקָן הוּא מֵה לִי בְּתוֹךְ
עֶשְׂרִים מֵה לִי לְמַעְלָה מַעְשָׂרִים וְאֵין הִלְכָה כַר"י: הִרְחִיב מִעֲשָׂר אֲמֹת יַמְעַמ. דְעַמִּי מַעְשָׂר
אֲמֹת לֹא מִקְרִי פֶתַח אֲלֵל פְּרִזָּה וְאֵין פֶּתַח בְּעִינָן הִלְכָךְ יִמְעַט רוּחֵב כְּנִישָׁתוֹ וְיַעֲמִידֵנוּ עַל עַשֶׂר
אוֹ עַל פְּחוּס: וְאִם יֵשׁ לוֹ צוּרַת הַפְּתַח. כַּכ"מ שְׁאִמְרוּ הַכְּמִיס לְוֹרֵת הַשְּׁתַח הוּא לְאֲשִׁי קִנְיָה
מִכָּאן וְקִנְיָה מִכָּאן גְּבוּהִים עֶשְׂרֵים טַפְחִים אוֹ יוֹתֵר וְקִנְיָה עַל גְּבוּהִין אַע"פ שְׁאִינוּ נוֹגַע בְּהֵן
וְאַע"פ שֶׁנֹּכַח מֵהֵן יוֹתֵר מֵנ' טַפְחִים וְכֹל הָאֲמֹת הַשְּׂנוּיֹת בְּמַשְׁנֵה זוֹ וְכֹל עִירוּבִין וְסוּכָה וְכֹלְאִים
הֵם אֲמָה בַּת ו' טַפְחִים וְכֹל טַפַּח אַרְבַּע אֲצַבְעוֹת בְּגוּדֵל אֲלֵל שְׁפַעְמִים לְרִיךְ לְמַדוּד כְּטַפַּח פֶּלֶג
כְּלו' שֹׁלֵל יֵשִׁים רִיחַ בְּאֲצַבְעוֹת הַגּוּדֵל בֵּין זוֹ לְזוֹ אֲלֵל יֵהוּ מְזַמְנָמוֹת וְכוּנְעוֹת זוֹ בְּזוֹ וּפַעְמִים
לְרִיךְ לִיחַן רִיחַ בֵּין גוּדֵל לְגוּדֵל שֹׁלֵל יֵהוּ נוֹגַעִים זֶה בְּזֶה וְזֶה הַנִּקְרָא טַפַּח שׁוֹתֵף כִּיבֵד בּוֹמֵן
שְׁהַמְדִידָה כְּטַפַּח עֲלוֹב הוּא לְחוּמְרָא כְּנוֹן מְבוּי שְׁהוּא גְבוּהַ מַעְשָׂרִים אֲמָה יִמְעַט וְסוּכָה שְׁהוּא
גְבוּהַ מַעְשָׂרִים אֲמָה פְּסוּלָה מוּדְדִים כְּטַפַּח עֲלֵב וְכוּמֵן שְׁהַמְדִידָה כְּטַפַּח שׁוֹתֵף הוּא לְחוּמְרָא כְּנוֹן
מְבוּי אֵין גְבוּהַ וְפְחוּס מַעְשָׂרָה טַפְחִים סִיכָה אֵין גְבוּהַ פְּחוּת מַעְשָׂרָה טַפְחִים מוּדְדִים כְּטַפַּח
שׁוֹתֵף וְכֵן לְעוֹלָם: ב' הַבֶּשֶׂר מְבוּי. הַכְּתוּבָה וְהוֹמָתוֹ שֶׁל מְבוּי לְעַלְטֵל בְּתוּבוֹ עַל יְדֵי שְׁחוּפֵי
מְבוּאוֹת: בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים לְחִי וְקוּרָה. שְׂטִינָן לְרִיךְ וְסִבְרָא לְהוּ מֵן הַתּוֹרָה ד' מַחִינֹת
שְׁלִימוֹת בְּעִינָן וְחֲתָאֵי הִלְכָה לְמַשָּׁה מִכִּינֵי וְאִזְקִימְתָא לְרַבִּיעִית אֲלִחֵי וְקוּרָה: וּב"ה אוֹמְרִים אוֹ
לְחִי אוֹ קוּרָה. דְמֵן הַתּוֹרָה ג' מַחִינֹת בְּעִינָן וְתוֹ לֹא וְחֲתָאֵי הִלְכָה לְמַשָּׁה מִכִּינֵי לְהוֹסִיף הַרְבִּיעִית
אוֹ בְּלַחֵי מַשָּׁה אוֹ בְּקוּרָה לְהִיכָר מַחִינָה. וּמְבוּי דְלִיּוּרֵי בֵּיה הַכָּא הוּא מְבוּי פְחוּס מַשְׁלֵשׁ
רוּחוֹתָיו וְרוּחַ רַבִּיעִית פְּתוּחָה לְרִשׁוֹת הַרְבִּיּוֹס וְאַרְכּוּ יוֹתֵר עַל רַחְבּוֹ דְלִי אַרְכּוּ כְּרַחְבּוֹ הוּי
כַּחֲרָ שְׁנַפְרָזָה הַפְּתוּחָה לְרַה"ר וְלְרִיךְ פֶּסַח אַרְבַּעַה וּמַשָּׁה אוֹ שְׁנֵי פַסִּין שֶׁל כֹּל שְׂקָן וְכֵן הֵלַךְ
שְׁנַפְרָזָה לְרִשׁוֹת הַרְבִּיּוֹס וְאַרְכּוּ יוֹתֵר עַל רַחְבּוֹהַ נְדוּנָה כְּמִבּוּי וְנַחֲרַת בְּלַחֵי אוֹ קוּרָה וּמְבוּי שְׁהוּא
בְּלַחֵי חֲלוּק מִמְבוּי שְׁהוּא כְּקוּרָה דְאֵלוּ מְבוּי שְׁהוּא כְּבִלְחֵי הוּי כְּאֵלוּ יֵשׁ לוֹ ד' מַחִינֹת וְהוּרְק
מְרַה"ר לְתוּכוֹ חִיב וּמְבוּי שְׁהוּא כְּקוּרָה אַע"פ שְׁמוֹתָהּ לְעַלְטֵל כְּתוּבוֹ ע"י שְׁתוֹף לֹא הוּי כְּרַה"ר
בְּמִזְרָה וְהוּרְק מְרַה"ר לְתוּכוֹ פְּטוּר דְקִי"ל קוּרָה מִשּׁוּם הִיכְרָא וְלַחֵי מִשּׁוּם מַחִינָה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר לְחַיִּים. כַּכ"ט ס"ל וְכַיִּי לְחִי מִכָּאן וּמִכָּאן וְאֵין הִלְכָה כַּר"א: אֲבָר תִּלְמִיד אֶחָד.
הוּא

נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות. שהוא נתר או בלתי או בקורה. על מה נחלקו. על רחב מארבע אמות ועד עשר. שבית שמאי אומרים לתי וקורה. ובית הלל אומרים או לתי או קורה. אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו: ג הקורה שאמרו. רחבה כדי לקבל ארית. וארית חצי לבנה של שלשה מפרחים. היה לקורה שתרא רחבה מפה. כדי לקבל ארית לארכו: ד רחבה כדי לקבל ארית ובריאה כדי לקבל ארית. רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה: ה היתה של קש או של קנים. רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקומה. רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגולה. רואין אותה כאלו היא מרבעת. כל שיש בהיקפו שלשה מפרחים. יש בו רוחב מפרח: ו לחיין שאמרו. גבהן עשרה מפרחים. ורחבן ועבן פל שהוא. רבי יוסי אומר רחבן שלשה מפרחים: ז בכל עושין לחיין. אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי יוסי אומר. והמטא משום גולל. ורבי מאיר מטיהר. וכותבין עליו גמי נשים. ורבי יוסי הגלילי פוסק: ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפיה בגלי פתחה.

מטלמין

ברמנורא

הוא ר"מ: שהוא פחות מד' אמות. רוחב פתחו: אמר ר' עקיבא על זה ועל זה נחלקו. ות"ק נמי ה"ק דלא מזליג בין רחב לקצר ומפרש כש"ס דאיכא בנייהו מבוי שיש ברוחב פתחו פחות מד' עשרים דהד מינייהו סבר א"ל לא לחי ולא קורה ואידך סבר לריך לחי או קורה ולא הוצרך מתוך דבריהם הי מינייהו סבר לריך והי מינייהו סבר א"ל: ג רחבה כדי לקבל ארית. סתם רחבה לבנות עליוס בנין לקבועות: וארית חצי לבנה של שלשה מפרחים. נמלא ארית עפה ומחלה רוחב: דיה לקורה ברחב מפתח. ה"ק בנין שהקורה רחבה עפה אותו הני עפה היותר שהארית רחב עפה ומחלה יכול למרח בעיט אלבע מכאן ואלבע מכאן ועי"כ תהיה רחבה לקבל ארית והכי מפרש לה כש"ס: ד בריאה לקבל ארית. הוקה לסבול בוגד הארית שלא תשבר וכן הלכה: ה היתה של קש ושל קנים וכו'. ר' יהודה קאמר לה ולית הלכתא כוותיה: עקומה. שאין ארית יכול לית עליה וכן ענינה אין ארית נח זה: אב יש בהיקפה. כלומר ואיזו היא מרת הענינה להכשיר כל שיש בהיקפה שלשה עשרים שריכה חוט שלשה עשרים להקיפה סביב בידוע שיש בה רוחב עפז אש תתקן שכן מלינו כיש עשה שלמה עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב וקו שלשים באמה יסיב אותו סביב אלמא לכל אמה רוחב בעינול איכא ג' אמות היקף: ו לחיים שאמרו. להיס סגולקובה ר' אליעזר והבנים לרבי אליעזר תרתי בעינן ולרבנן חדא וזהו שזרין: גבהן עשרה מפרחים. כשעור גובה המבוי דאין גובהו פחות מ' עשרים ואפ"י היה המבוי גובה הרבה דיו בלתי גובה י' עשרים: ורבי יוסי אומר רחבן ג'. דכתיב דכר השוכ במחילה ואין הלכה כר' יוסי: ו רובי יוסי אומר. דחיישי שמא תמות ולא הוי גובה עשרה ולא יתיב ארעתיא וסמך עליה: ט משמא משום גולל. אש עשאן גולל לקבר מעמא לעולם אש נגע בו אדם וכלים כאלה המת אשי' ניטל משס דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה ודרשוי' לרבות גולל ודופק: גולל. הוא ניטוי הקבר: ורבי מאיר בשחר. עמא דרימ' משום דקסבר כל מחילה העומרת ברוח חיים אינה מחילה ואינה הלכה: רבי יוסי הגלילי פוסק. דכתיב וכתב לה ספר מה ספר אין ברוח חיים אף כל שאין בו רוח חיים ורבנן אי כתיב וכתב לה כספר דקאמרת שהא דכתיב וכתב לה ספר לשעור דכדים הוא דאחא והלכה כתי"ק. ואש כתב לה נט בקרן של פרה ונתן לה את הפרה דהשתא אינו לריך קלינה לאחר שנכתב כשר אבל אש לא נתן לה את הפרה אלף את הקרן כיון שארזי עליה לא מנרשא ביה: ז ולא יהיו פרצות יהרות

על

צו ליום שני

מִמַּלְמָדֵיךָ בְּתוֹכָהּ. וּבְלִבְךָ שִׁיחָא גִדְרָא גְבוּהָ עֲשֶׂהָ מִפְּחִים. וְלֹא יִהְיֶה פְּרָצוֹת
יְתוֹרוֹת עַל הַבְּנָיִן. כָּל פְּרָצָה שֶׁהִיא כְּעֵשֶׂר אַמּוֹת מִתְּרַת. מִכְּפֵי שֶׁהִיא
כִּפְתָּתָה. יֵתֵר כִּפְאֵן אֲסוּר: * מִקִּיפֵינ׳ שְׁלֹשָׁה חֲבָלִים זֶה לְמַעַלָּה מִזֶּה. וְזֶה
לְמַעַלָּה מִזֶּה. וּבְלִבְךָ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּין תְּכֵלֵל לְחִבְרוֹ שְׁלֹשָׁה מִפְּחִים.
שִׁיעוּר חֲבָלִים וְעֵבֶן יֵתֵר עַל מִפְּת. כְּדֵי שִׁיחָא הַבֵּל עֲשֶׂהָ מִפְּחִים:
י מִקִּיפֵינ׳ בְּפָנָיִם. וּבְלִבְךָ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בֵּין קֶנֶה לְחִבְרוֹ שְׁלֹשָׁה מִפְּחִים. בְּשִׁירָא
דְּבִרְוֵי דְבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא דְבִרְוֵי בְּשִׁירָא אָדָּא בְּתוֹהָה.
כָּל מַחֲצִיזָה שְׁאִינְהָ שָׂר שְׁתֵּי וְשָׁל עֶרֶב אֵינְהָ מַחֲצִיזָה. דְּבִרְוֵי רַבִּי יוֹסֵי בַר
יְהוּדָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֶחָד מִשְׁנֵי דְבָרִים. אֲרַבְעָה דְבָרִים פְּטוּרֵי בְּמַחֲנֵת.
מִבֵּיאֵן עֵצִים מִכָּל מְקוֹם. וּפְטוּרִים מִרְחִיצַת יָדַיִם. וּמְדַמְּאֵי. וּמְדַעְרַב:

בריטורא

על הבנין. ואפי' הן פרוט קטנות פחות' מעשר אס הפרוץ מרובה על העומד אינה מהול'
ואף כנגד העומד אסור: כל פרצה שהוא כעשר אמות מותרת. וכלכד סיהא העומד
רצ עליה ח"נ פרוץ כעומד הוי מחילה ואף כנגד הפרוץ מותר: יתר טבאן אסור.
אפי' פרצה ח' יותר מעשר אסרת כל הויקף ואפילו העומד מרובה לה' עבדי אגסי פתח
יותר מי' והוי פרוץ ודוקא דאין לה צורת הפתח אבל אית לה צורת הפתח אפילו יותר מעשר
הוי פתח: * מקיפים ג' חבלים. אשייר' שחתה כבקעה קאי: זה למעלה מזה. על גבי
יתדות סביב מן ההכל התחתון לקרקע פחות משלשה והרי' כאלו כולו עומד דכל פחות משלשה
כלכוד דמי וממנו לאמנעי פחות משלשה הרי עומד ששה פחים פחות שני משהויין כשני
האזירין ומאמנעי לפיון פחות משלשה הרי השעה פחים עומד בשלשה האזירין פחות משלשה
משהויין: שיעור עובי החבלים יותר על טפח. שלשה משהויין כדי סיהא בין הכל ששה
טפחים: י מקיפים בקנים. געוטיס ועומדים וזה הוא מחילת שתי אבל של חבלים הוי מחילה
של ערב: בשיירא דברו. הקילו אלן שאין לריב' אלא או שתי כנין קניס או ערב כנין
חבלי' אבל ליחיד לא הקילו אלא עד סיה' כהן שתי וערב ושלשה בני אדם הרי הן כשיירא:
בל מחיצה שאינה של שתי וערב וכו'. ר"י כרבי יהודה פליג עליה דאבוה וקאמר
אפי' לשיירא כשני שתי וערב: אחד משני דברים. או שתי או ערב ואיכא בין רבנן קמאי
לרבנן בתראי דרבנן קמאי לא שרו ליחיד אלא דומיא דשיירא כדרך הוואלי ואינו יכול לפנות
מחילה ראיה ולא בישוב ורבנן בתראי אמרי אחד משני דברים בין ליחיד בין לרבי' בין בדרך
בין בישוב והלכתא כוותיהו אלא שאדם ח' או כ' ששנתו במדבר אין יכול' לעשות מחילה
גדולה יותר מבית סאתים שהוא מאה אמה אורך על המשים רוחב כהלך המסכן ושלשה בני
אדם או יותר הן שיירא ויכולים לעשות מחילה גדולה ואפי' כשה מילין כפי מה שצריך להם
ולכלי תשמישם ולכמתתם וכלכד שלא יאחרו מקום פנוי בחוץ המחילה יותר מבית סאתים:
פטור במחנה. ליוצאי מלחמה ואפי' במלחמת הרשות: כביאין עצים. ואין חוששים משום
גזל ואפי' כרחו אותם בעליהם ועשאוה חבילות: ובטורים כרחיצת ידים. שלפני הסעודה
הכל מים שלאחר הסעודה חייבים הוואלי ונתקנו מחמת הסכנה של מלח סדומית הממחא את
העצים והמירא סכנתא מאיסורא: ומדמאי. שאין לריבין להפריש תרומת מעשר של דמאי
כנין אס לקחו תבוא' מעט הארץ: ומלערב. ערובי הזרות כנין מחלה לאהל כמתנה ומוקף
מחילות אבל ערובי תחומין לריבין לערב:

גמרא עירובין דף י"ז ע"א

תני רבנן מחנה היוצאת למחמת הרשות מותרין בגזל

עצים יבשות . רבי יהודה בן תימא אומר אף חונים
 בכל מקום ובמקום שנתהרגו שם נקברים. מותרים בגזל עצים
 יבשות. האי תקנתא דיהושע הנה דאמר מר עשרה תנאים
 התנה יהושע שיהיו מעין בחורשין ומלקטין עצים
 משדותיהן התם בהיזמי והיני הקא בשאר עצים אי נמי התם
 במהוברין הקא בתלושין אי נמי התם בבתין הקא ביבשין .
 רבי יהודה בן תימא אומר אף חונים בכל מקום ובמקום
 שנתהרגים שם נקברים פשיטא מת מצוה הוא ומת מצוה קנה
 מקומו דא צריכא אף על גב דאית ליה קוברים דתניא איזהו
 מת מצוה כד שאין לו קוברין קורא ואחרים עונים אותו אין
 זה מת מצוה. ומת מצוה קנה מקומו והתניא המוצא מת
 מוטל בסרטיא מפנהו לימין סרטיא או לשמאל סרטיא שדה
 בור ושדה ניר מפנהו לשדה בור. שדה ניר ושדה זרע מפנהו
 לשדה ניר היו שתיהן נירות ושתיהן זרועות שתיהן בורות
 מפנהו לכר רוח שירצה. אמר רב ביבי הקא במת מוטל על
 המצר עסקינן מתוך שנתנה רשות לפנותו מן המצר
 מפנהו לכר רוח שירצה. ופמזורים מרחיצת ידים. אמר אביי
 לא שנו אלא מים ראשונים אבל מים אחרונים הובה. אמר
 רב תיבא בר אשי מפני מזה אמרו מים אחרונים הובה מפני

שלח

רשי

למלחמת הרשות. סתם מלחמת הרשות ממלחמת יחוסע ואילך שהיא היסע
 מלחמת מלוא : עצים יבשים. מכ"ש לחיס : עשרה תנאים.
 בב"ק פ' מרובה : שיהו מעין בחורשין. שיהא כל אדם מולך בהמותיו לרעות
 דיער של חבירו ולא יקפיד בעל היער משום דלאו לקטירה קאי : הבא בתלושין.
 ח"ע"פ שתלשום הבעלים לזרען להיסק ויש בהם משום גזל אלל אחרי" מותר לאנשי
 מנחה : מת מצוה קונה מקומו. אחד מ' תנאים שהתנה יהושע הוא : דאית
 ליה קוברין. שיש לו יורשין : בסרטיא. דרך כבושה : מפנהו. ואי ס"ד קנה מקומו
 היכי מלי למסקליה מהתם : במת מוטל על המצר. שמושב ברוחב הדרך ממלך
 למלך מהוך שניתן רשות לפנותו מפני כהנים ועושי עהרות שלא ירחילו עליו

צו ליום שני

שְׁמַרְחָה סְדוּמִית יֵשׁ שְׁמִסְמָא אֶת הַעֵינַיִם. אָמַר אַבְיִי וּמִשְׁתַּפְּחֵא
בְּמִרְטָא בְּכוּרָא. אָמַר לִיה רַב אַחָא בְּרִיה דְּרַבָּא לְרַב אֲשִׁי
בְּיַד מִיֶּחֱתָא מָאִי אָמַר לִיה הָא לָא מְבַעֵיא :

רשיי

מפנהו לכל רוח שירלה : שמרחה סדומית יש בו. ואמרו רבנן אחר כל אכילתך
אכול מלח ומסוס מלח שטבל בו באלכעו תיקנו מיס אחרונים: כי קורטא בכורא
ככור מלח יש מעט מאותו מלח סדומית כמין קורט קטן: כויל מרחא מאי
מדד מלח לאחרים לריך ליטול ידיו או לא: לא מבעיא. כל סגן לדרך:

זוהר צו דף ל"א ע"א

(פתח רבי יוסף ואמר) ועל דא בתיב (תהלים ס"ז) ולציון יאמר איש ואיש
יולד בה חד לדינא וחד לרחמי. פד מוּדוּגְוִי פְחָדָא בְּזוּגְנָא חַד פְּדוּן
ציון אקרי וציון וירושלם אשתמודע ואשתבח ודא בְּדָא תְלִיָא פֶתַח רַבִּי
יוסף ואמר בתיב (ויקרא כ"ג) ונתקדשתם והייתם קדושים. מאן דמקדש
בְּרַמְיָה מְקַדְּשִׁין לִיה מְלַעֲיָלָא מָאן דְּמַסְאִיב בְּרַמְיָה מְקַדְּעַ מְסַאֲבִין
לִיה מְבַעֲיָא. מְקַדְּשִׁין לִיה מְלַעֲיָלָא יָאוּת. דְּהָא קְדוּשָׁה דְּמִאֲרִיָּה שְׂרִיָּא
עֲלִיָּה אַבְרָם מְסַאֲבִין לִיה מָאן אַתָּר. וְאִי תִימָא מְלַעֲיָלָא וְכִי מְסַאֲבִיתָא שְׂרִיָּא
לְעִילָא אָמַר רַבִּי חֵינָן דְּתַנִּינָן בְּעוּבְדָא דְּלִתְתָא אַתְּעַר עוּבְדָא
לְעִילָא אִי עוּבְדָא דְּלִתְתָא הוּא בְּקְדוּשָׁה אַתְּעַר קְדוּשָׁה לְעִילָא וְאִתִּי וְשְׂרִיָּא
עֲלִיָּה וְאִתְקַדְּשׁ בֵּיה. וְאִי אִיהוּ אַסְתָּאֲב לִתְתָא אַתְּעַר רוּחַ מְסַאֲבִיתָא
לְעִילָא וְאִתִּי וְשְׂרִיָּא עֲלִיָּה וְאִסְתָּאֲב בֵּיה דְּהָא בְּעוּבְדָא תְלִיָּא מְרַתָּא.
דְּהָא לִית לָךְ טַב וּבִישׁ קְדוּשָׁה וּמְסַאֲבִיתָא דְּלִית לִיה עִיקְרָא וְשְׂרִיָּא
לְעִילָא. וּבְעוּבְדָא דְּלִתְתָא אַתְּעַר עוּבְדָא לְעִילָא. מַה דְּתִלִּי בְּעוּבְדָא
בְּעוּבְדָא אַתְּעַר לְעִילָא וְאִתְעַבִּיד עוּבְדָא וּמַה דְּתִלִּי בְּמִלִּין בְּמִלִּין פֶּד
אַתְגִּזר בְּמִקְדָּה אַתְּעַר הָכִי לְעִילָא. וְאִי תִימָא מְלָה מַה אַתְּעַר אִקָּא הָכִי
כְּתִיב (ישעיה נ"ח) ודבר דבר. והוא דבר אַתְּעַר מְלָה אַחְרָא לְעִילָא דְּאִקְרִי
דְּכָר. (הושע א') דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר הָיָה (שמואל א' ג') ודבר יְיָ הָיָה יְקָר (תהלים ל"ג)
בְּדָבָר יְיָ שְׁמַיִם נִעְשׂוּ. דְּהָא תַנִּינָן הָהִיא טְהָרָה סְלִקָא וּבִקְעַ רְקִיעִין עַד
דְּמִקְרָא (ס"א דְּאֲתִישָׁבָא) בְּדוּכְתִיָּה וְאַתְּעַר מַה דְּאַתְּעַר אִי טַב מִבְּ אִי
בִישׁ בִּישׁ וְעַל דָּא כְּתִיב (דברים כ"ג) וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דְּבַר רָע. אַרְבַּע מִינִין
בְּקוּבָא וְאִינוּן שְׁבַעָה וְאִי תִימָא דְּשְׁבַעָה מִינִין אִינוּן לָאוּ הָכִי אֲלָא אַרְבַּעָה
נִינְהוּ וְאִינוּן מִתְפַּרְשִׁין לִתְתָא אֲחִתְנִין וּבְעוּבְדָא דִּיקְהוּן אַתְּעַרו שְׁבַעָה
אַתְנִין לְעִילָא לְאוּמְבָא עֲלִמָא בְּכַמְהָ סְמִרִין בְּנִסְתַּיִשְׂרָאֵל אַף עַל גַּב
דְּאִתִּי בְּכַלְלָא מְתַבְרַכָא מְבַהֲרוּ שִׁית (ס"א) וְלֹאֲתַבְרַכָּא מְאִינוּן שִׁית)

וּמִנְחָלָא דַּעֲמִיקָא דְּמַבּוּעָא דְּנָנִיד וְלֹא פְּסִיק לַעֲלִמִין מִיּוֹ מַלְגַּנְדָּא
 עֲלִיּוּהוּ וַיִּנְקֹא לְכַת. דְּהָא בְּנִין דְּאִיהוּ בַת לֵה לַעֲלֵמָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה
 אַתְּבְּרָכָא סְנִיּוּהוּ בְּאַתְעָרוּתָא דָּא דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּכֻנְסַת יִשְׂרָאֵל אַתְּבְּרָכָא
 מְנִיּוּהוּ פְּדָהוּ עֲלִמִין אַתְּבְּרָכִין וְעַל דָּא סוּכְבִּים אַתְּ הַמּוּצַח כְּמָה דְּאִימַר.
 וְעוּד בְּאַתְעָרוּתָא דָּא כְּדָהוּ שִׁיתָא מִתְּבְּרָכִין בְּמִיָּא לְאַתְהַקֵּא בִּיה
 וְאַשְׁתְּאֲבִין פְּדָהוּ מִמְּבּוּעָא דִּינָא (דְּמִיָּא) (סִיָּא דְּנִחְלָא) עֲמִיקָא דְּכָל
 לְנַחְתָּא לַעֲלֵמָא. וּבְנִין כְּךָ בְּעִיין פְּדָהוּ לְחִין וְלֹא יִבְשִׁין לְאַטְשָׁכָא בְּרַבָּאן
 לַעֲלֵמָא בְּנִין דְּאִילֵּי אֲלוֹן פְּדָהוּ לְחִין תְּדִירָא וְטַרְפִּין דִּיקְהוּן סִשְׁתַּכְתִּין
 תְּדִירָא וּזְמַן חֲדוּתָא דִּילְהוּן בְּהָא זְמַנָּא. וְתִנּוּן בְּסַפְרָא דְּרַב הַמְּנַנָּא
 סָכָא דְּהָא הָהוּא חִילָא דְּאַתְפְּקֵדָא עַל אִילָנִין אֲלוֹן כֵּל חַד וְחַד מֵאֲלוֹן כָּא
 נְמִיל בְּרַבָּאן וְחֲדוּתָא לַעֲלֵמָא אֲלָא בּוֹמְנָא דָּא וְחֲדוּתָא דִּיקְהוּן פְּדָהוּ
 לַעֲלֵמָא וְחֲדוּתָא דְּאִילָנִין אֲלוֹן לְתַתָּא כְּדָהוּ בּוֹמְנָא דָּא הוּא וְאַתְעָרוּתָא
 בְּאִינוּן קְדוּשִׁי מִכְּכָא תְּלִין. וְכַד יִשְׂרָאֵל נְמִילֵי לֶון פְּדָא אַתְעַר בּוֹמְנָא דָּא
 וְעֲלֵמָא מִתְּבְּרָכָא וּכְנַסַת יִשְׂרָאֵל מִתְּבְּרָכָא לְאַרְקָא בְּרַבָּאן לַעֲלֵמָא.

סוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

מסערי קדושה חזב שיו

הרי"ט ה' מעשה הקרבנות ס"א

חֶלֶב וְדָם יִדּוּעַ שְׁחֵן מִחֵיבֵי פְּרִיָּהוּ. וְהֵן
 מִשְׁקָצִין אֶת הַבָּשָׂל. הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹת
 הַקֹּדֶשׁ אֲמַר בְּכֹתִינִי וּבְרוּנִים לְהַרְבֵּה
 וְדֹאשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵנָּא חֲלָף וְנִגְעַד מִן הַעוֹלָם
 וַיִּשְׁתַּמֵּד הוּא אִי בְּנִי אִי יִמָּאת הוּא וּבְנָיו
 אִי יַעֲנִי הוּא אִי בְּנִי. הַסְּכָחָה מִלְּפִיד הַכֶּסֶם
 וְהַמְּסוּר הֵם סַבְלָל וְאֵלּוּ שְׂאִין לְהֵם חֲלָק
 קְעוֹלָם תְּכָא וְאִין לְהֵם תְּחִיָּת הַמְּתִים. קְרִי
 לְבַמְּלָה קִשָּׁה מִן שְׂפִיכוֹת דְּמִים שֶׁל אַחֲרִים.
 וְעוּד שְׂדֵכְסִים וְדָם וְרַעֲיוֹתֵיהוּן שְׂאִין. קִין נִשְׁפָּח
 דְּכֹן. וּבְסַפְר הַיּוֹסֵפִי פִּינִיץ פְּדָהוּ חִיבָא אִית
 לְהוּ הַשׁוּבָה בְּרַ מְהָא וְכֵל עֲבִירוֹת הַקָּמֵן
 פְּטוּר חוּץ מִזֶּה שְׂחָרִי. עַד וְאִינוּן קְטַנִּים כְּכִנִּי
 ו' שְׂנִים הִיוּ נִמְתּוּ בִּידֵי שְׂמִים וְכָא עוּד אֲלָא
 שְׁעָרִין לֹא נִצְטוּוּ עֲלֵיהוּן וְכֵן דוּר הַמְּכֹבֵד
 פְּתִיב [בְּיִשְׂרָאֵל] כִּי הִשְׁחִית כָּל בְּשָׂר אֶת הָרֶבֶץ
 עַל הָאָרֶץ וְכֵל הַכְּרִיּוֹת נִימְוָהוּ מֵאַדָּם וְעַד
 בְּהֵמָה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְכֵל הַדְּמִישׁ אֲפִלוּ גִ
 מִפְּחִים מִן הַעֵפֶר נִימְוָהוּ בִּיה שְׂלֵא הָיָה בֵּן
 מֵאִז נִבְרָא הָעוֹלָם וְאַתְרִין לֹא יָהִי בֵּן וְלֹא
 עוּד אֲלָא שְׂלֵא נִצְטוּוּ וְזֹלַת מוֹמִצוֹת.

בְּל הַקְּרִבְנוֹת הָאֵלוּ נִקְרָאִים וְזָכִים. וְכֵל
 הָעוֹלוֹת וְהַמְּסָאוֹת וְהַאֲשָׁמוֹת וְשִׁנֵּי כְּבָשִׁי
 שְׁלִמִים שֶׁל עֲצֵרֶת נִקְרָאִים קְדָשִׁי קְדָשִׁים.
 אֲבָל שְׁלִמִים שֶׁל יְחִיד וְהַכְּבוֹד וְהַמְּעַשֵׂר
 וְהַפֶּסַח נִקְרָאִים קְדָשִׁים קְלִים : הַאִיבָרִים
 שִׁשְׁרָפִין אִתָּן עַל גְּבֵי הַמּוּצָח מִן הַמְּסָאוֹת
 הַנִּזְכָּרוֹת וּמִן הַאֲשָׁמוֹת וּמִן הַשְּׁלִמִים הֵם
 הַנִּקְרָאִים אִימֻרִין וְאֵלוּ הֵן הַאִימֻרִין שֶׁל
 שׁוֹר אִו שֶׁל עוֹד הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל הַקָּרֵב וְכִלְיוֹ
 חֶלֶב שֶׁעַל גְּבֵי הַקָּרֵב וְשֵׁתֵי הַפְּלִיּוֹת וְחֶלֶב
 שֶׁעֲלֵיהֶן עִם הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל הַבְּסָלִים
 וַיּוֹתֵרֶת הַקָּבֵד וְנִמְלֵל מִן הַקָּבֵד מַעֲטָ עִם
 הַיּוֹתֵרֶת. וְאִם הָיָה הַקָּרֵב מִמִּין הַבְּכָשִׁים
 מוֹסִיף עַל אֵלוּ הָאֵלוֹת הַתְּמִימָה עִם הַתְּלִיּוֹת
 מִן הַשְּׂדֵרָה עַד מִקּוֹם הַפְּלִיּוֹת שְׁנָאֵמַר [יִשְׂרָאֵל]
 לְעוֹמֵת הַעֲצֵה יִסְרְנֶה. וְכֵל הַאִימֻרִין שֶׁרָפִין
 עַל מִזְבֵּחַ הַחֵיצוֹן : הַתְּמָה הַבְּהֵמָה מְעוּבָרֶת
 אֵף עַל פִּי שְׂכָלוֹ הַדְּשִׁיו שֶׁל עוֹבֵר וְאַיִמְרו
 נִמְצָא חִי אִינוּ מִצֵּלָה חֲרָבִי עִם חֶלֶב אִמּוֹ. אֲלָא
 חֶלֶב אִמּוֹ בְּלִבְד וְהָרִי הַעֵבֵר בְּאַחַד מֵאַבְהֵיָה :

צו ליום שלישי תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי הנה ראשונה דשם בין להשאיר
בו חוספת נפש משבת שעברה :

י' בְּלִזְכֹּר בְּבִנְיָ אַהֲרֹן וְאַבְלֵנָה חֲקֵעוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם
 מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יַגֵּעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ : כֹּל דְּכוּרָא בְּבִנְיָ
 אַהֲרֹן וְכֻלְנֵה קִים עֲלֵם לְדֹרֹתֵיכוֹן מִקֶּרְבָּנָא בִּי כֹל דְּיִקְרַב בְּהוֹן יִתְקַדָּשׁ : פ'
 שְׁנֵי יב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמִלִּיל י' עִם מֹשֶׁה
 דְּמִימְרֵי : י' זֶה קֶרְבֵּן אַהֲרֹן וּבְנָיו אֲשֶׁר יִקְרְבוּ לְיְהוָה
 בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ עֲשִׂירֵת הָאֵפָה סֵלֶת מִנְחָה
 תָּמִיד בְּחֻצֵיתָהּ בַּבֶּקֶר וּמִחֻצֵיתָהּ בַּעֲרֵב : דִּין קֶרְבָּנָא
 דְאַהֲרֹן וּבְנָוֵהוּ דִי יִקְרְבוּן קִדָּם י' בְּיוֹמָא דְרַבִּיאוּ יְתָה חַד מִן עֲסָרָא
 בְּחֵת סֵאן סֵלְתָא מִנְחָתָא תְּדִירָא פְּלִגְוָתָהּ בְּצַפְרָא וּפְלִגְוָתָהּ בְּרַמְטָא :
 יד עַר־מִחֵבֶת בְּשֶׁמֶן תַּעֲשֶׂה מִרְבֶּבֶת תְּבִיאֵנָה
 תְּפִינֵי מִנְחַת פְּתִים תִּקְרִיב רִיח־נִחֻחַ לְיְהוָה :
 ע"ז מִסְרִימָא בְּמִשְׁחָ תִּתְעַבֵּד רַבִּיבָא בְּיִתְנָה תְּפִינֵי מִנְחַת בְּצוּעִין תִּקְרַב
 דְאַתְקַבְּלָא בְּרַעֲיָא קִדָּם י' טו וְחֵבֶהֶן הַמִּשְׁחָ תִּתְחַתּוּ
 מִבְּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֲקֵעוֹלָם לְיְהוָה כָּלִיל תִּקְבֹּר :

ובהנא

רש"י

(יא) כל זכר. אפי' בעל מוס למה נא' חס לאכילה הרי לזכר אמור (ויקרא כ"א)
 לחס אלהיו מקדשי הקדשי' וגו' אלא לרבות בעלי מומין למחלוקת
 (זבחים ק"ב) : כל אשר יגע וגו'. (ת"כ) קדשי' קלי' או חולין שיגעו בהן
 ויבלעו ממנה : יקדש. (ת"כ) להיות כמוה שאם פסול' יפסלו ואם כשרה יאכלו
 כחומר המנחה : (ג) זה מרבו אהרן ובניו. (מנחות עח) אף ההדיוטות מקריבין
 עשירית האיפה ביום סקן מהמנחין לעבוד' אבל כהן גדול בכל יום שגא'
 מנחה תמיד וגו' והסקן המשיח תחסו מבניו חקת עולם וגו' : (יד) מרבת
 (ת"כ) חלוטה ברותחין כל לרכה : תפיני. אפוייה אפיות הרבה שאחר חליפת'
 חופה בהנור וחוזר ומטגנה במחבת : מנחת פתים. מלמד טעונה פתיה
 [בר"י ולא פתית' ממש בלועין ופרורין לפי שהנה נקמטת אלא כופלה לב' וחוזר
 וכופלה לד' שתי וערב ואינו מדיל וכן מקטיר לאשים בת"כ מפרש לה] :
 טו) המשיח תחתיו מבניו. המשיח מבניו תחסו : כליל תקבור. אין
 נקמלת

וּבְהֵנָּה דְאֵתְרָבָא תְחֻתְהוּי מְבַנְהוּ יַעֲבֹד יְתָה קָם עָדָם קָדָם יי
גְמִיר הַתַּסָּק:

רש"י

נקמלת להיום שיריה נחלכין אלא כולה כליל וכן כל מנחת כהן של
נדבה כליל תהי:

נביאים ירמיה סימן ז'

א וּבָנוּ בְמֹות הַתַּפֶּת אֲשֶׁר בָּנִיא בְּיָהֳמָם לְשֹׁרֵף אֶת־בְּנֵיהֶם
וְאֶת־בְּנֵיתֵיהֶם בְּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא עֲלִיתָה עִד־לְבִי:
וּבָנוּ בְמֹת תַּפֶּת הִי בְחִילֹת בַּר הַנֶּם לְאֶנְקֵדָא יַת בְּנֵיהוֹן וַיַּת בְּנֵיהוֹן
בְּנוֹרָא דְלֹא בְּקִידִית בְּאוּרֵיתִי וְלֹא רֵעֵנָא קְדָמִי: * לְכֹן הִלְבָּה יָמִים
בְּאֵים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֹאמֶר עוֹד הַתַּפֶּת וְגִיא בְּיָהֳמָם כִּי אִם־
גִּיא הַחֲרָגָה וְקִבְרוּ בַתַּפֶּת מֵאֵין מְקוֹם: כְּכֹן הָא יוֹמֵיא אָתָּן אָפֵר
י וְלֹא יִתְאֶמֶר עוֹד תּוֹפֵת וְחִילֹת בַּר הַנֶּם אֶלְהֵין חִילֹת קְמֵי־לֵיא וְקִבְרוּ
בְּחֹפֵת מִבְּלִי אֶתְרִי: * וְהִיתָה נִבְלַת הָעַם הַזֶּה לְמֵאֲכָל לְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּלְבַחֲמַת הָאָרֶץ וְאֵין מִחֲרִיד: וְתֵהִי נְבִילָתָא דְעֵמָא דְהֵין
כְּשֵׁנְרָא לְמִיבֵל דְּעוֹפָא דְשֵׁמֵיא וְלִבְעִירָא דְאַרְעָא וְלִית דְּמַנְהֵי:
ד וְהַשְׁבִּיתִי אֶמְעָרֵי יְהוּדָה וּמְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל
שִׁמְחָה קוֹל הָתָן וְקוֹל בְּלָה כִּי לְחַרְבָּה תִּהְיֶה הָאָרֶץ: * וְאֶבְסֵל
מִקְרָבָא דְבֵית יְהוּדָה וּמִשְׁגוּקֵי יְרוּשָׁלַם קֹל בְּיַע נְקֵל מְדוּא קֹל מְתִינִין וְקֹל
בְּזָן אֲרִי לְחֹרְבָא תֵהִי אֲרַעָא: * ה בְּעֵת תִּהְיֶיא נְאֻם־יְהוָה וְיוֹצִיא אֶת־
עֲצָמוֹת מִלְּבַיְיָהוּדָה וְאֶת־עֲצָמוֹת שָׂרִיו וְאֶת־עֲצָמוֹת הַכְּהֹנִים
וְאֶת אֶעֱצָמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֶת עֲצָמוֹת יוֹשְׁבֵי־יְרוּשָׁלַם מִקְבְּרֵיהֶם:
כְּשֵׁנְרָא חֵמָא אָמֵר יי וַפְקוּן יַת גְּרָמֵי מִלְּבַיְיָ דְבֵית יְהוּדָה וַיַּת גְּרָמֵי
בְּרַבְרֵיהוֹן וַיַּת גְּרָמֵי בְּהֵנָּה וַיַּת גְּרָמֵי נְבִי שְׁקָרָא וַיַּת גְּרָמֵי יְתָבֵי יְרוּשָׁלַם
בְּקִבְרֵיהוֹן:

רש"י

* יוציא קרי

(א) במות התופת. הוא המולד. מושיבין הכן על ע"ג של נחושט ומסיקין
תחתיו וסורפין צניהס ומכין צחופת שלא ישמע האז קול הכן:
הנם. ע"ס נהמת הכן: לא צויתי וכו'. להקריב צניהס לקרבן: מאין מסומם.
מנחת רוב הרועים: שלישים

צו ליום שלישי

כתובים משלי כג

א הלא כתבתי לך שגשגוּם בּמַעֲצוֹת וְרַעַת: והא פתבית אינון
 קך על תלמא זמנין בעיצתא וידעיתא: ב להודיעך קשט
 אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשלחך: ג לאודיעך קישטא
 ומדוי דתריציתא דתהפוך מלתא דקישטא למשהבך: ד ארתגול דל
 כי דרהוא וארתרבא עני בשער: ה תגוזל למסבנא מטיל
 דמסבנא הוא ולא תמפוך עניא בתרעא: ו פייחזה וריב ריבם
 וקבע את קבעיהם נפש: ז מטיל דאלהא דאין דיגוהון ומתפרע
 פורענותהון דנפשיהון: ח אל תתירע את דבעל אה ואת איש
 חמות לא תבוא: ט לא תתפר עם מרי מריותא ועם גברא חמתנא
 לא תיעול:

רשי

* שלשים קרי

(א) שרישים. תורה נביאים וכתובים: (ב) קושט. לשון אמת: לשונותך. לשאל
 כוראה: וקבע. גוזל כפס: קובעיהם. גזוליהם: אל תתרע.
 אל תחזר עלמך:

משנה כתובות פרק ט'

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיה דרי זה אוכל פירות בתיה.
 ואם מתה יורשה. אם בן למה כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה.
 שאם מכרה ונתנה קיים. כתב לה דין ודברים אין לי בנכסיה ובפירותיה.
 דרי זה אינו אוכל פירות בתיה. ואם מתה יורשה. רבי יהודה אומר
 לעולם אוכל פירות עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיה
 ובפירותיה. ובפירי פירותיהן עד עולם. כתב לה דין ודברים אין לי
 בנכסיה ובפירותיהן (ובפירי פירותיהן) בתיה ובמותריה אינו אוכל פירות

בהיה

ברמנורא

הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסיה. בעדה ארוסה טמא לה לכתובתא לי דין
 ודברים אין לי בנכסיה עלי' שלא יורשה. ואי קנו מני' אפי' לאחר שנשאה מכרה קיים
 לאד' מקו' אחר אדם מתנה עלי' שלא יורשה. דהכי משמע בנכסיה אין לי דין אבל בפירותיהן יש
 לי דין וכל זמן שהם נכסיהן שאת בחיים אין לי דין ודברים בהם הא לאחר מיתה יש לי בהם
 דין ודברים: ר' יהודה אומר לעולם הוא אוכל פירות. כגמ' מפרש אלו הן פירות
 ואלו הן פירי פירות הכנים' לו קרקע ועטמה פירות אלו הן פירות מחר אלו הפירות ולקח

זו ליום שלישי

מה

בְּחִיָּה. וְאִם מִתָּה אֵינוֹ יוֹרְשֵׁהָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם מִתָּה יִרְשְׁנָה מִפְּנֵי שֶׁהִתְנַּה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְכָל הַפְּתִינָה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תִּנְאֹז כְּמִלָּה. ב' מִי שִׁמַּת וְהִנִּיחַ אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב וְיוֹרְשֵׁיו. וְהָיָה לוֹ מִקְדוֹן אוֹ מַלְוָה בְּיַד אֲחֵרִים. רַבִּי מֵרְפוּן אוֹמֵר וַיִּתְּנוּ לְבוֹשֵׁל שְׂבָתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מְרַחֲמִין בְּדִין. אֶלְא וַיִּתְּנוּ לְיוֹרְשֵׁיו. שֶׁכֵּלָן צְרִיכִין שְׂבוּעָה. וְאֵין הַיּוֹרְשִׁים צְרִיכִים שְׂבוּעָה: ב' הִנִּיחַ פִּירוֹת תִּלְדִּישׁוּן מִן הַקְּרָקַע. כָּל הַקְּדוּם בָּהוּן זָכָה בָּהוּן. זָבְתָה אִשָּׁה יוֹתֵר עַל פְּתוּבְתָהּ. וּבַעַל חוֹב יוֹתֵר עַל הוֹבּוֹ. הַמּוֹתֵר. רַבִּי מֵרְפוּן אוֹמֵר וַיִּתְּנוּ לְבוֹשֵׁל שְׂבָתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מְרַחֲמִין בְּדִין. אֶלְא וַיִּתְּנוּ לְיוֹרְשֵׁיו. שֶׁכֵּכֶם צְרִיכִים שְׂבוּעָה. וְאֵין הַיּוֹרְשִׁים צְרִיכִים שְׂבוּעָה: ד' הַמּוֹשִׁיב אֶת אִשְׁתּוֹ חֲנֻנִית אוֹ שְׂמֵנָה אֶפּוֹמְרוּפָא. הָרִי זֶה מְשֻׁבְעָה כָּל זְמַן שִׁירְצָה. רַבִּי אֶלְעִיָּזֵר אוֹמֵר אֶמְלִיזוּ עַל פְּלֻכָה וְעַל עִיסָתָה: ה' כָּתַב לָהּ נִדְרָ וְשְׂבִיעָה אֵין לִי עֲלֶיךָ. אֵינוֹ יָכוֹל לְהִשְׁבִּיעָהּ. אֲבָל מְשֻׁבֵּעַ הוּא אֶת יוֹרְשֵׁיהָ. וְאֶת הַבָּאִים בְּרִשְׁוֹתָהּ.

נדד

ברטנורא

בהן קרקע ועמחה פירות הרי הן פירי פירות וכשחמר לה דין ודכרס אין לי כנסך וכפירותיהן כלכד אוכל פירי פירות לדברי ר"י דהא לא סליק נפשיה אלא מן הפירות כלכד והלכה כר"י: רשב"ג אומר אם מתה ירשנה מפני שמחנה על מה שכתוב בתורה. דכתיב וירש אותה מכאן שהבעל יורש את אשתו אבל מסקנא דמלחא שירושא הבעל את אשתו אינו מן החורה אלא מדרבנן וקרא אשמכחא בעלמא ואף ע"כ הלכה כרשב"ג לא משני שמחנה על מה שכתוב בתורה אלא שחכמים עשו לה חיווק כאל תורה: ב' ויתנו לבושיל שבתו. איך דמפרשו למי ששטרו מאוחר שהוא כושל והלם שכלם שאינו יכול לטרוף לקוחות הקודמים לו ואיך דמפרשי אשה והיא קרויה כושל לא משמענדי לבעל חוב ולא לכחוכת האשה הכא דלאו ברשותיהו מנחי סבירא לר' טרפין מוליאין מיד הלוא או מיד שהפקדון אלאו ונתתן לכ"ס ולכתובה: ויתנו ליוורשים. ולא מהני תפיסה: שכלן צריכים שבויע'. שהנא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבויעה וכל זמן שלא נשבע אין חנו יודעים אם יש להם עליו כלים הלכך משמת המת וכו בהן היוורשים וברשותן הן: ג' כל הקודם בהן זכה. קדמו יורשים וכו ואין מוליאין מידם דמטלטלי דיתמי לא משמענדי לביה ולכתובה קדם אחד מהן האשה או המלוה זכה הוא דרבי טרפין איך ליה תפיסה דלאחר מיתה מהניא: זבתה אשה יותר על כתובתה. אם קמה ותפסה ויש יותר מן הכתובה או קדם בעל חוב ותפס ויש יותר על וכו: המותר ויתנו לבושיל. זה בעל השער שירו על החתונה ואם בא ליה היתומים שוב לא יוצאו מהם לא אשה ולא ב"ח והאידיגא דהיגוי כלל בתי דינים שבשארל דמטלטלי דיתמי משמענדי לכ"ס מי שמת והניח מטלטלין והי' עליו ב"ח וכתובה אשה כל הקודם וזה בין ב"ח מוקדם בין ב"ח מאוחר שאין דין קדימה במטלטלין ואם לא קדם אחד מהם יחלקו המטלטלים ביניהם כדאמרין לקמן בפרק מי שהי' נשוי: ד' חנוניות. למכור ולקנות בחטת: אפומרופם. להחזיק בממונו ולישא וליתן: משביעה כל זמן שירצה. שבויעה כעין כל תורה על ענת שמו ויכול לגלג עליה שלא עשתה אונאה על פלכה ועל עיסתה: רבי אלעזר אימר. אפילו לכתולה שלא ע"י נגנול יכול להשביעה על פלכה ועל עיסתה. ואין הלכה כר"א: ד' משביע הוא את יורשיה. אם גרסה ומתה ויורשיה מוכעים הימנו כתובתה נשבעים שביעת היוורשים

שלא

זו ליום ירשיו

גדר ושבועה אין לי עבדך ועל יורשתי ועל תבאים ברשותך. אינו יכול להשביעה לא היא ולא יורשתי. ולא את תבאים ברשותה. אבל יורשיו משביעין אותה ואת יורשתי ואת תבאים ברשותה. גדר ושבועה אין לי. ולא לירשתי. ולא לתבאים ברשותי. עליו ועל יורשתי. ועל תבאים ברשותי. אינו יכול להשביעה לא הוא ולא יורשיו ולא תבאים ברשותו. לא אתה ולא יורשתי ולא תבאים ברשותה. ו הלקחה מקבד בעלה לבית אביה או שחורה לבית חמיה. ולא נעשית אפטרופא. אין חירשין משביעין אותה. ואם נעשית אפטרופא. (חירשים) משביעין אותה על העתיד לבא. ואין משביעין אותה על מה שעבר. והפוגמת בתובתה לא תפרע אקא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. מנכסו יתומים ומנכסים משעבדו וישלם בפניו לא תפרע אקא בשבועה. ח הפוגמת בתובתה. ביצה. היתה בתובתה אקא וזו. ואמר לה התקבלת בתובתך והיא אומרת לא התקבלתי אלא מנה. לא תפרע אלא בשבועה. עד אחד מעידה שהיא פרועה. ביצה. היתה בתובתה אקא וזו אמר לה התקבלת בתובתך והיא אומרת לא התקבלתי. ועד אחד מעידה שהיא פרועה. לא תפרע אלא בשבועה. מנכסים משעבדו ביצה. מבר נכסו

לאחרים ברטורא

כל סקדתי כשעת מיתה ולא אמרה לנו קודם לכן ולא מנינו בין שרותי שטר כתובתה פרוע: ואת תבאים ברשותה. אם מוכר כתיבתה לאחרים ונתרסה ומתה והלקוחות מוכנים כתובתה נכשית חף הן שבעת חירשים: אבל יורשיו משביעין אותה. אם תאלמנה היא או יורשה נפרעים מן היתומים לרכיב שבעה שהרי לא פטרן אלא ממנו אם הגנה כתובתה כהיו: לתבאים ברשותי. אם אמר וכסו ואת כלה לפרע מן הלקוחות: הן הלקחה מקבד בעלה. זו שפירה בעלה מן השבעה: לבית אביה. שלא נתעסקה שוב בנכסים: אין חירשים משביעין אותה. כמה שנתעסקה בין מיתה לקבורה שאלו היו יורשים יכולים להשביעה על כך מחוד שרכיב להביא עדים כמה שהיא מוכרת וקונה לאורך קבורת המת ושהם המת והתנוול: על העתיד לבוא. שלא עכבה בידה כלום מן העסק שנעשית אפטרופא עליו לאחר קבורת בעלה דלא מהניא ביה פטור דיה שהרי הנכסים של יתומים הם: על שעבר. על עסק שנעשו בעלה: הן לא תפרע אלא בשבועה. והנפרע מחכרו אינו מדקדק לבסוף לכ על כל מה שפרעו וזו הואיל ונפרע במקל אשכר שנפרעה הכל ורמו רבנן שבעה עלה כי היכי דתידיק: עד אחד מעידה שהיא פרועה לא תפרע אלא בשבועה. תקנת חכמים היא כדי להפסיק דעתו של בעל ושבעות הללו אשכח תקנת חכמים הן אינן אלא כשין של תורה נקיים' חפץ שלל שבעות' תקנו במטה ששין של תורה הן: מנכסים משועבדים. ממש דאי הוי נכס מן הללו גופיה והוה עשין ליה אשתכע לי ללא פרעתך משביעין ליה ואין עשין בשביל לקוח' דלמא אי הוי גבית מן הללו הוה עשין לך אשתכע לי ללא פרעתך ובעית אשתכעו השתא נמי אשתכע: הן רבי שמעון. קאי לשלם אי בן דאמרו המוכיב את אשתו חנונית או אפטרופא משביעה כל זמן שירלה ואם כהן לה נדר ושבעה אין לי ולא לירשיו עלך אין יורשין משביעין אותה ואיזי הוא לשלמי ואתמר דכל זמן שהיא תביעת כתובתה יורשין

לְאַתְרִים וְהָיָה נִפְרַעַת מִן הַלְקוּחֹת. לֹא תִפְרַע אֶקָּא בְּשִׁבְעָה. מִנְכֶּם יִתּוּמִים בְּיַד. מֵת וְהָיִחַ נְכֹסֵי לְיִתּוּמִים. וְהָיָה נִפְרַעַת מִן יִתּוּמִים. לֹא תִפְרַע אֶקָּא בְּשִׁבְעָה. וְשֵׁנִי בְּפָנָיו בְּיַד. הֲלֹךְ לוֹ לְמִדְיַת הַיָּם. וְהָיָה נִפְרַעַת שְׂנֵא בְּפָנָיו. אֵינָה נִפְרַעַת אֶקָּא בְּשִׁבְעָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר בְּלֹא זֶמַן שֶׁהָיָה תוֹבַעַת פְּתוּבְתָהּ. הַיּוֹרְשִׁין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ. וְאִם אֵינָה תוֹבַעַת פְּתוּבְתָהּ אֵין הַיּוֹרְשִׁין מְשַׁבְּעִין אוֹתָהּ: * הוֹצִיאָה גַם וְאֵין עִמּוֹ פְּתוּבָה. גּוֹבָה פְּתוּבְתָהּ. פְּתוּבָה וְאֵין עִמָּה גַם. הִיא אוֹמֶרֶת נֶאֱבַד גָּמִי וְהוּא אוֹמֵר נֶאֱבַד שׁוֹבְרִי. וְכֵן בְּעַל חוֹב שֶׁהוֹצִיא שְׂמֵר הוֹב. וְאֵין עִמּוֹ פְּרוּזְבוּל. הֲרִי אֵלָיו לֹא יִפְרָעוּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר בֶּן הַפְּתָנָה וְאֵינָה. אֵשֶׁה גּוֹבָה פְּתוּבְתָהּ. שֵׁנִי בְּנִגְמָה. וּבְעַל חוֹב גּוֹבָה שֵׁנִי בְּפְרוּזְבוּל. שְׁנֵי גַמִּין וְשְׁנֵי כְּתוּבוֹת. גּוֹבָה שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת. שְׁתֵּי כְּתוּבוֹת וְנִגְמָה אֶחָד. אוֹ כְּתוּבָה וְשְׁנֵי גַמִּין. אוֹ כְּתוּבָה וְנִגְמָה וּמִיתָה. אֵינָה גּוֹבָה אֵלָּא פְּתוּבָה אַחַת. שֶׁהַמְּגִירֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְהַחֲזִירָהּ. עַל מְנַת פְּתוּבָה הָרֵאשׁוֹנָה מְחִזְרָה. קָמֵן שֶׁהָשִׂיאוּ אָבִיו פְּתוּבְתָהּ. קִימַת שְׁעַל מְנַת בֶּן קִימָה. גֵּר שֶׁנִּתְּנֵר וְאִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. פְּתוּבְתָהּ. קִימַת שְׁעַל מְנַת בֶּן קִימָה:

ברטנורא

יורשין משביעין אותה ואפילו כתב לה גזר ושבעה אין לי ולא לירשני עליך ואם אינה חובעת כותבה אין יורשין משביעין אותה על אשטרופא שכחי בעלה ואפילו לא פטרה מן השבעה דלית ליה לר"א ומחוקתו דאמר לעיל במתני' משביעה כל זמן שרצה ואין הלכה כר"ש: * הוציאה גט ואין עמה כתובה. בנקיט שאין פוחנין כתובה וסומכים על תנאי ב"ד: * גובה כתובתה. דתנאי כתובה מעשי ב"ד הוא וכל מעשי ב"ד כמאן דנקיט שטרא דמי ודוקא מנה ומאמיס הוא דנבייה אבל תוספת אין לה עד שתזילא שטר כתובה: פרוזבול. הלל תיקן פרוזבול כדי שלא תשמש שביעות שמוסר שערותיו לב"ד שיגזרו מן הלוה חיבו כל זמן שחכענו דהשתא לא קרינא ביה לא ינוש שאינו חובעו כלום אלא ב"ד חובעין: הרי אלו לא יפרעו. חיישין שמא כבר נכחה כחובתה וזה השמיטתו שביעות: מן הסכנה. שגזרו עכו"ם על המלו' והיו יראות לשנוי גיטין ומסקלתו שורפתו וכן פרוזבולין:

גמרא כתובות דף פ"ו ע"א

אָמַר אַמִּימָר מִשְׁמִית הַדָּב חָמָא הָאֵי מָאן דְּאִיבָא עָלֵיהּ פְּתוּבָת אֵשֶׁה וּבְעַל חוֹב וְאִית לֵיה אֶרְעָא וְאִית לֵיה זְוִי לְבַעַל חוֹב מְסַקְנֵן לֵיה בְּזוּזִי. לְאֵשֶׁה מְסַקְנֵן לָהּ בְּאֶרְעָא הָאֵי כִּי דִינָה וְהָאֵי. כִּי דִינָה וְאֵי לֹא אִיבָא אֵלָּא חַד אֶרְעָא וְקָא

חוייא

רש"י

האי כי דיניה. זה הלוה משום וזו סמכ' על שטבוד הקרקע והיא לא ירצה כלום ואם בשביל נכסי לאן ברזל הניסומין בכתוב'. הוא זכה בקן מיד

צו ריום שלישי

חַוִּיָּא אֵלָא לְחַד לְבַעַר חוּב יִהְיִינָן דְּהָ לְאִשָּׁה לָא יִהְיִינָן לָהּ
 מָאִי מַעֲמָא יוֹתֵר מִמָּה שְׁתַּאֲיִשׁ רֹצֵחַ לְיִשָּׁא אִשָּׁה רֹצֵחַ
 לְהַנְשָׂא. אָמַר לִיה רַב פִּפְא רַב הָמָא וְדָאִי דְאִמְרִיתוּ מִשְׁמִיתָ
 דְּרַבָּא הָאִי מָאֵן דְּמִסְקִי בֵּיהּ וְזִי וְאִית לִיה אַרְעָא וְאַתָּא
 בַּעַר חוּב וְקָא תְּבַע מִיְנִיה וְאָמַר לִיה זִיל שְׁקוּד מְאַרְעָא
 אִמְרִינָן לִיה זִיל וְבִין אֶתְּ וְאִיִּיתִי חַב לִיה אָמַר לִיה לָא אָמַר
 לִיה אִימָא לִי גִנְפָא דְעוֹבְדָא חִיבִי הָוָה אָמַר לִיה תּוֹלָה
 מְעוֹתִיו בְּנִכְרִי הָוָה הוּא עָשָׂה שְׂלָא כְּהוֹנָן דְּפִיכְךָ עָשִׂוּ בּוּ
 שְׂלָא כְּהוֹנָן. אָמַר לִיה רַב פְּהֵנָא רַב פִּפְא לְדִירְךָ דְאִמְרִיתָ
 פְּרִיעַת בַּעַל חוּב מְצוּנָה אָמַר לָא גִיחָא לִי דְאִיעֵבִיד מְצוּנָה
 מָאִי. אָמַר לִיה תְּנִינָא בְּמֹה דְבָרִים אִמְרִים בְּמְצוֹת לָא תַעֲשֶׂה
 אֲבַל בְּמְצוֹת עֵשָׂה פְּגוֹן שְׂאוּמְרִים לֹו עֵשָׂה סוֹפְהָ וְאִינוּ עוֹשֶׂה
 עֵשָׂה לְרַב וְאִינוּ עוֹשֶׂה מִכּוּן אוֹתוּ עַד שְׁתַּצָּא נַפְשׁוֹ :

רשי

וזו לרפקן עם הכתובה על שיעבור הקרקע: ולא חוויא אלא אחד. אין צו
 אלא כדי לא' מהן: לבער חוב יהבינן. שלא תנעול דלת: יותרטשהאיש
 רוצה וכו'. ולא חיישין לומר משום חינא. ודוקא שהשטרות נכתבו ביום אחד
 אבל אם קדמה זמן הכתובה היא גובה: ודאי דאמריהו וכו'. ל' שאלה
 הוא חמת הוא ששנעתי שאתם אומרים דבר זה של תימה דמטרחין ליה ללוה
 למכרה והלא המלוה עיקר סמך שלו על הקרקע: תולדה מעותיו בנכרי הוה.
 מעות ה"ל לפרוע ואמר של נכרי הס: פריעת ביח מצוה. מלוה עליו
 לפרוע חובו ולאמס דבריו דכתיב הן לדק שיהא הן שלך לדק ולאו שלך
 לדק: בד"א. דלוה ארבעים: מכין אותו. קודם שעבר על העשה ויש
 בידו לקיים:

זוהר צי דף ל"א ע"ב

בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה דְּחַג הוּא סוּמָא דְדִינָא דְעַלְמָא וּפְתִקִּין נַפְקִין מִבְּיַמְרָא
 וּגְבוּרָן מִתְעִירִי וּמְסַתִּימִין בְּהָאִי יוֹמָא וְעַרְבֵי נַחַל (תַּלְוִין) בְּהוּבְעִינָן
 דְאֶתְעָרָא גְבוּרָן קְמִיא וְלִסְתָרָא שְׁבַעָה זְמַנִּין לְרֹוּחָא קְהָאִי מְזַבְּחַ מְמִיא
 דִּיצְחָק פְּגִין דִּיתְמִלִּי מִיָּא הָאִי בִירָא דִיצְחָק וְכַד הוּא אֶתְמַלִּיא פִּרְ עַלְמָא
 אֶתְפַּרְקָא בְּמִיא. וּבְהָאִי יוֹמָא גְבוּרָת בְּעִינָן קְמִיא וְלִסְתָרָא לְאִין לְבַתְרָ דְּהָא
 בְּהָאִי יוֹמָא מְסַתִּימִי. דִּינָא. וּבְנִין פְּךָ בְּעִינָן לְבַטְשָׂא לְאִין בְּאַרְעָא וְלִסְתָרָא

לון דלא משתבחי דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא ועל דא אתערותא
 וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל. אמר רבי תיבא ודאי הכי הוא ושפיר.
 וערבי נחל מסמרא דנחל נפקי גבוראן. ובהאי יומא מתערי ומסיימי בהאי
 יומא כתיב (בראשית כ"ו) וישב ויחבק ויחפור את בארת המים. בארת כתיב
 חסד. וישב מהו וישב אלא יומא קדמאה דירחא שירותא דדינא דהא
 בכל עלמא ויצחק קיימא לכרסייא למידן עלמא בהאי יומא וישב ויחבק
 לאתערא דינין ולסיימא דינין. ויחפור את בארת המים לארקא גבירן
 לכנסת ישראל לאתערא למיא דהא מיא בגבורן נחתן לעלמא. ובגין
 דאינון גבורן לא נחתין אלא בעיבא ויומא דעיבא לא גייהא רוחיהון
 דקיימי עלמא אלא בגין דעלמא אצטרדי להו. מאי מעמא. בגין דעלמא
 בדינא אתפרי וכלא בעייה הכי. בגין כך פלא בעובדא תלויא מלתא.
 ועל דא כהנא בעובדא ותקנא דאיהו עבד לתתא אתערו עראן ותתאין
 לתקנא לון ומתתקני על ידו אמר רבי יוסי הא תנינן ערבה דדמיה
 לשפון בהאי יומא מאי היא. אמר רבי תיבא אף על גב דלדרשא הוא
 דאתי הכי הוא ודאי. דהא בהאי יומא בשפון תלויא בהאי יומא פקוד
 מלכא למיחב פתקין לסנטירא ומסתיימי דינין ואסתים לישנא בישא
 מעלמא ביומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוא וסיומא הוא. בהאי
 יומא ודא אתמר. תא חוי ביומא דא שלמין ומסיימי עמין עובדי עבודה
 זרה ברכאן דיליהון ושראן בדינא. וישרא ביומא דא מסיימי דינין דיליהון
 ושראן בברכתא דהא ליומא אחרא זמינן לאשתעשעא במלכא לנפלא
 מניה ברכאן לכל שתא ובההוא הדותא לא משתבחי במלכא אלא ושרא
 בלחודיהו. ומאן דיתיב עם מלכא ונמל ליה בלחודיה בל מה דבעי שאיל
 ויתיב ליה ועל דא וישרא שראן ועמין עובדי עבודה זרה מסיימי. ועל דא
 כתיב (מלאכי א') אהבתי אתכם אמר יי וגומר אמר ליה הא חמינא ליה
 לעשו בשלוח במלכו בכריכן עראן ושלמי על עלמא ואת אמר ואשים
 את הריו שמתה. אמר ליה בכל אתר הכי הוא. בגין דמלכא קדישא גזר
 גזרה ושוי ההיא גזרה בפתקיה קרא אסחיד פמה דאתעבדי. ועל דא
 ואשים את הריו שמתה הא שיתרי בפתקא דילי וכן כל אינון טבן הגזר
 עלייהו דישראל דכתיב (יחזקאל י"ז) אני יי דברתי ועשיתי :

מוסר	יוסף לחק	הלכה פסוקה
משערי קדושה חוב שיו מאכלות אסורות ודע כי אפילו את הנפש הן משקצין בסו שבתוב (ויזיא כ"ו) ולא תשקצו את נפשתיכם ולא עוד אלא	הרימ ה' מעשה הקרבנות פיב בנין ונספולת עמבאיין עם בקרן הם הנקראין נסכים ונספולת לבדה נקראת מנסת נסכים. ומנסת נסכים אינה מעונה	

צו ליום שלישי

שֶׁהַפָּנִינִי מִן הַקָּדוֹשׁ קָדוֹשׁ כִּמּוֹ שֶׁחַתּוּב
 וְלֹא תִשְׁקָצוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגו' וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם
 וְגו' כִּי אֲנִי ה' הַמַּעֲלֶה וְגו' וְהִיְיִתֶם קְדוֹשִׁים
 כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְיִבְעַת כִּי הַקְּדוֹשָׁה מְבִיאָה
 לַיְדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שְׂבוּעָה אִם הִיא בְּשֶׁקֶר או
 שְׂוֵא אָמְרוּ רְבוּתֵינוּ וְכַרְוֵם לְבַרְכָּה בְּשֶׁקֶה
 שְׂאֵמֶר תִּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא תִשָּׂא נִזְבָּעוּ
 כֹּל הַעוֹקֵם וְכו' וְנֶאֱמַר [א"י] בְּפִרְגֵינוּ אֲנִי
 מִמְקוֹמָה וְעַמְּנוּיָהּ וְתִפְלָצוּן וּמִתְהוֹם מִבְּשֵׁט
 לַעֲלֹת לְשִׁטּוֹף כֹּל הָעוֹשִׂים וְכו'. וְאָמְרוּ
 רְבוּתֵינוּ וְכַרְוֵם לְבַרְכָּה כֹּל הַעֲבִירוֹת וְכַרְוֵם
 מִמֶּנּוּ וְזֶה מִמֶּנּוּ וּמִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וּמִכֹּל הָעוֹשִׂים
 כֹּל וְנֶאֱפִירוֹ אִם הוּא בְּאֵמֶת. וְאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ
 וְכַרְוֵם לְבַרְכָּה שְׁשִׁים רְבֹוא עֵינֵרוֹת הָיָה
 לְנֵאִי בְּסֵר הַקְּדוֹה וְכָלן תִּקְרְבוּ עַל הַשְּׂבֻעָה
 אֲפִירוֹ שְׁהִי מְקִיִּימִין אוֹתָהּ. וְאָמְרוּ רְבוּתֵינוּ
 וְכַרְוֵם לְבַרְכָּה עַל רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בְּזִמּוֹ שְׂאֵמֶר
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹאוֹ אִם מְקִיִּיבֵי נִשְׂבָּע
 וְהִתִּיר שְׂבֻעָתוֹ עַל יְדֵי חֶכֶם הוֹצִיאָהוּ מִן
 עֵדֶן וְאִם לֹא הִנְיָחָהוּ וּבִרְקוֹ נִשְׂבָּעוּ לֹא נִשְׂאֵל עַל
 שְׂבֻעָתוֹ וְלֹא הִתְרָה וְלֹא נִשְׂבָּע מִמּוֹי:

לֹא הִנְיָחָה וְלֹא הִנְיָחָה וְלֹא לְבוּנָה. אֲבָל
 מְעוּבָה מְלֵחַ וְכִלְיָה נִשְׂרָפָת עַל מִזְבֵּחַ
 הַחִיצוֹן וְהַנְּסִיחָה בִּינֵן עַל הַמִּזְבֵּחַ. וְאִין נוֹתֵנִין
 אוֹתוֹ עַל הָאֵשׁ אֲלָא מְבִיבָה יְדוֹ וְיִנְצֵק עַל
 הַיְסוּד וְהוּא יִנְרַד לְשִׁיתִין: * אִין מְעִין
 נִסְכִּים אֲלָא עוֹלַת בְּהֵמָה וְשְׁלָמִים בְּלִבְד
 בֵּין הָי קָרְבָן צִבּוּר או קָרְבָן יְחִיד או בְּבֶשֶׁת
 יוֹלֶדֶת. וְאִירוֹ שֶׁל כֹּהֵן גְּדוֹל הוּאִיל וְהוּן
 עוֹלוֹת מְעִינִים נִסְכִּים אֲבָל הָעוֹף וְהָאֲשָׁמוֹת
 וְהַחֲמָאוֹת אִין מְבִיאִין עִמָּהֶם נִסְכִּים. חוּץ
 מִהַטְּאֵת מִצֹּרַע וְאִשְׁמוֹ שֶׁנִּתְפָּרְשׁוּ מִבְּיָהֶם
 בַּתּוֹרָה: * וְנִמְנָן שְׂאִין מְבִיאִין נִסְכִּים עִם
 הַחֲטָאוֹת וְהָאֵשׁ שֶׁנֶּאֱמַר (כַּמִּידוֹ) לְפָלֵא
 קָדֵר או כְּנִדְבָה דְבָר הַבָּא בְּנִדְרָה וְנִדְבָה
 יִצָּאוּ חֲטָאוֹת וְאֵשׁם וְכִבוּר וּמַעֲשֵׂר וּפְסַח
 הוּאִיל וְאִין בָּאִין בְּנִדְרָה אִין מְעִינִים
 נִסְכִּים. וְנִמְנָן לְהִבְיֵא שְׁלָמֵי חֲגִיגָה וְעוֹלַת
 רֵאִיָּה לְנִסְכִּים שֶׁנֶּאֱמַר [סו'] או כְּמוֹעֲדֵיכֶם:

צו ליום רביעי תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי ׀ן דשם ב׀ן לחשאר הארת
 נפש יתירה משבת הבאה ׀

מִזֶּכֶר מִנְחַת כֹּהֵן כְּלִיל תְּהִיָּה לֹא תִאֲבָל: וְכֹל מִנְחַת
 דְּבַחָא גְמִיר תְּהִי לֹא תִאֲבָל: פ' ׀ וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: וּמֹרֵי יי עִם מֹשֶׁה לְמִימֵר: י' הַדְּבַר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־
 בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת הַתּוֹרַת הַחֲטָאוֹת בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר תִּשְׁתַּחֲוֶה
 הָעֹלָה תִשְׁתַּחֲוֶה הַחֲטָאוֹת לְפָנַי יְהוָה קְדֹשׁ מְרִשִׁים הוּא:
 מְקִיל עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹהֵי לְמִימֵר דָּא אוֹבֵיָא דְחֲטָאוֹת בְּאַתְרָא
 דִּי תִתְנַבֵּם עֲדָתָא תִתְנַבֵּם חֲטָאוֹת קְדָם יי קְדֹשׁ קוֹדֶשִׁין הוּא: י' הַכֹּהֵן

רש"י
 המחמא
 (מז) כ"י. כולה סוף לגובה: (ימ) המחמא אותה. הסוגר עבודתה שהיא
 נעשית חטאת על ידו: המחמא אותה יאכלנה. (זכח"ס ק"צ)
 סרלוי

הַמִּתְחַמֵּא אֶתְּהָ יִאֲבֹלְנָהּ בְּמִקּוֹם קָדֵשׁ הַתְּאֵאֵל בְּחֶזֶר
 אַחֵר מִזֶּה : פִּהְנָא דְמִבְּרַר יָתָה יִכְלָנָהּ בְּאַתֵּר קִדְיֵשׁ תִּתְאֵבֵל בְּדִבַּת
 מִשְׁפַּן זְמַנָּא : ב כֹּל אִשְׂרָיִנְעֵ בְּבִשְׂרָהּ יִקְדָּשׁ וְאִשְׂרָיִזָּה
 מִדְּמָה עַל־תְּפִלָּה אִשְׂרָיִזָּה עֲלֵיהָ תִכְבֵּס בְּמִקּוֹם
 קָדֵשׁ : פִּד דִּי יִקְרַב בְּכִסְפָּהּ יִתְקַבֵּשׁ וְדִיִּדִי מִדְּמָה עַל לְבוּשָׂא דִיִּדִי
 עֲלֵהָ תִתְחַזֵּר בְּאַתֵּר קִדְיֵשׁ כֵּא וְכִלְיֵהֶרֶשׁ אִשְׂרָיִתְבִּשְׂרֵבוּ
 יִשְׁבֵּר וְאִם־בְּכִדֵי נִחֲשֵׁת בְּשִׁלְדָה וּמִרְק וְשִׁמְף בְּמִים :
 וּמִן בְּחִפָּה דִי תִתְבַּשֵּׁל בְּהָ יִתְבַּר וְאִם בְּמַנָּא דְנִחֲשָׂא תִתְבַּשֵּׁר וְיִתְבַּרַק
 וְיִשְׁתַּמֵּךְ בְּמִיָּא :

רש"י

הראוי לעבודה ולא עומא בשעת זריקת דמים שאינו חולק בצער וא"א לומר
 שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן הזורק דמה שהרי נאמר למטה כל זכר
 בכהנים יאכל אותה : (ב) כל אשר יגע בבשרה. (סס ז"ל) כל דבר אוכל אשר
 יגע ויבלע ממנה : יקדש. להיות כמוה אם פסולה תפסל ואם היא כשרה תאכל
 כחומר שבה : ואשר יזה מדממה על הבגד. ואם הווה מדמה על הבגד (ס"ב)
 אותו מקום דם (הבגד אשר יזה עליה) תכבס בחוץ העזרה : אשר יזה. יחא
 גוזה כמו (איזו ט"ו) ולא יטה לארץ מנלם יחא כטוי : (בא) ישבר. לפי שהבליעה
 שנבלעת בו נעשה נותר והוא הדיו לכל הקדשים : ומרק. לשון תמרוקי הנסים
 (אסתר ב') אסקורי"ר בלע"ז : ומרק ושטף. לפלוט אה בליעו אכל כלי חרס
 למדך הכתוב כאן שאינו יולא מידי דפיו לעולם :

נביאים ירמיה סימן ח'

א וְשִׁמְחוּם לְשִׁמְשׁ וְלִירַח וְלִכְל | צְבָא הַשָּׁמַיִם אִשְׂרָיִ אֶהְבּוּם
 וְאִשְׂרָיִ עֲבָדוּם וְאִשְׂרָיִ הִדְבּוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִשְׂרָיִ דְרִשׁוּם
 וְאִשְׂרָיִ הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יִאֲסֹפוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמֵן עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה
 יְהִיוּ : וְיִשְׁמְחוּנוּן לְתַבִּיל שִׁמְשָׂא וְסִיחָרָא וְלִכְלָ הִלִּי שִׁמְנָא דְרַבְחִינוּן
 וְדַלְחִינוּן וְדַמְעוּן בְּתַבִּיחוּן וְדַתְבְּעִינוּן וְדַסְגִּידוּ לָחוּן לֹא יִתְבַּנְשִׁין וְלֹא
 יִתְקַבְּרוּן לְזִיבֵל מִבְּבַר עַל אִפִּי אֲרַעָא יְחוּן : ב וְנִבְחַר מִוֹת מַחֲיִים
 לְכָל הַשְּׂאֲרִית הַנְּשִׂאָרִים מִן־הַמִּשְׁפָּתָה הַרְעָה הוֹאֵת בְּכִרֵּי־

המקומה
 רש"י
 (א) לדומן. לזבל : (ג) היפזו. הטוב להם שיפזו א"ע נפילה שאין להם
 תקומה

צו ליום רביעי

הַמְקוֹמוֹת הַנִּשְׁאָרִים אֲשֶׁר הִדְחַתִּים שָׁם נֶאֱמַר יְהוָה צְבָאוֹת :
וַיִּתְרַעַן בְּמוֹתָא מִדְּבַחְיָא דְכָל שְׂאֲרָא דִישְׁתְּאָרוֹן מִן זִרְעִיתָא בִישְׁתָּא תְּדָא
בְּכַד אֲתֵרְיָא דִישְׁתְּאָרוֹן דְּאֲנִלִּיתִינוּן לְתַמָּן אָמַר יי צְבָאוֹת : ג וְאִמְרַת
אֱלֹהִים בַּה אָמַר יְהוָה הִיפְלִרוּ וְלֹא יִקוּמוּ אִם־יָשׁוּב וְלֹא יָשׁוּב :
וְתִמְרַר לְהוֹן פְּדִינוּ אָמַר יי הִיפְלִרוּ וְלֹא יִקוּמוּן אִם־זְמִיתִב גְּלִי! קְדָמִי דְקָא
יְתוּבִין : ד מְדוּעַ שׁוֹבְכָה הַעַם הַזֶּה יְרוּשָׁלַם מִשְׁבֵּה נִצְחַת הַחַזִּיקִי
בַּתְּרַמִּית מֵאֲנֹו לְשׁוּב : מה דין מִתְחַסְּפִין לְמַתֵּב לְפוֹלְחָנִי עֲמָא דְדִין
יִתְבִּי יְרוּשָׁם תְּכּוּ לְמַרְד מִן אוֹרְבִּיָתָא וְקָא צָבִן לְמַתֵּב אֲתַקִּיפוּ בְּנִגְדִי
מְסַרְבִּין לְמַתֵּב : ה הַקְּשִׁבְתִּי וְאֲשִׁמַע לֹא־אֲכַן יִדְבְּרוּ אִין אִישׁ נְהַם
עַל־רַעְיָתוֹ לֹא־אָמַר מַה עֲשִׂיתִי בְּלֹא־יָשִׁב בְּמַרְצוֹתֵם כְּסוּסִים שׁוֹמְרִים
בְּמִלְחָמָה : אֲצִיתִת וְגִלִי קְדָמִי לֹא בְּדָבָר מִמְלָצִין לִית גְּבַר דְּמַתִּיב
מִן בִּישְׁתִּיָּה דְמִימְרַר מַה עֲבָדִית פּוֹדִהוֹן מִסַּגְן בְּרַעוֹת נִפְשָׁהוֹן כְּסוּסִיָּא דְגִזְר
בְּקַרְבָּא : ו גַּם־חֲסִידָהּ בְּשָׁמַיִם יִדְעָה מִזְעֵדֶיהָ וְתוֹר וְסוֹס וְעַגְזוֹר
שָׁמְרוּ אֶת־עֵצ בְּאֲנָה וְעַמּוּי לֹא יִדְעוּ אֶת מִשְׁפַּט יְהוָה : אָף
חִוְרִיתָא בְּשִׁמְיָא יִדְעָא וְזִמְנָהּ וְשִׁמְנִיָּא וְכוּרְפִיָּא וְסִנּוּנִיתָא גְמַרִין יִת עֲדִין
מִיַּעֲלָהוֹן וְעַמּוּי לֹא הוּוּ יִדְעִין לְמַעַבְד יִת קִימָא דִיין :

(*) במרוצתם קרוי, וסוס קרוי רש"י

תקומה : אם ישוב. כשירלו לשוב מרעס : לא ישוב. הקב"ה
מגורסו : (ד) משובה נצחת. משום עולם : החזיק. אחזו : (ה) לא כן.
לא כדן : כולה שב. חוטאין וחוזרים וחוטאים : שומר. ממהר וכן :
(ו) מועדיה. עם עברה אל איי היס מפני הלנה : שמרו. המינוי :

כתובים משלי כ"ב

א פִּן־תֵּאֲלַף אֲרַחְתּוֹ וְלִקְחַת מִזְקֵשׁ לְנִפְשֶׁךָ : דָּלָא תִילַף אֲרַחְתִּיהָ
וְתִשְׁבַּח פְּחָא דְנִפְשֶׁךָ : ב אֲלֵ־תִהְיֶה בְּתַקְעֵי־כַף בְּעַרְבִים מִשְׁאֹוֹת :
לֹא תִהְיֶה מִשְׁגִּים אִידָךְ בְּעַרְבּוֹתָא עַל חֲבֵרְךָ : ג אִם־אִין־לָךְ לְשִׁלֵּם לְמַה־
יִפְחֵן מִשְׁפָּכָךְ בְּתַחְתִּיךָ : אִם לִית לָךְ דְּפָרִיעַ גְּסַכִּין תִּשְׁוִיִתְךָ בְּתַחְתִּיָּה

אל (*) ארחותו קרוי רש"י

(א) פן תאלף. פן תלמוד. (ב) בעורבים. ל' ערבות. משאות. פו' הלואות :
אל

צו ליום רביעי

ד אֶל־תִּסַּג גְּבוּר עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ : לֹא תִשְׁנֶה תְּחִיבֵי
 דָּמִן עֲלֵמָא דַּעֲבָדוּ אֲכַהְתָּךְ : ה חוֹיָת אֵישׁ א מְהִיר בְּמַלְאכְתּוֹ לִפְנֵי
 מַרְכָּבִים יתְיַצֵּב בְּרִיתִיִּצְב לִפְנֵי חֲשָׁשִׁים : אִין חוֹיָתָא גְּבַרָא דְמוֹחֵי
 בַּעֲבַדְתִּיהּ קָדָם מַרְכְּבֵי גִיקוּם וְלֹא גִיקוּם קָדָם חֲשׁוּבֵי : ו בִּיתִּישׁב לְלַחֹם
 אֶת־מוֹשֶׁג בֵּין תְּבִין אֶת־אֲשֶׁר לִפְנֵיךְ : אִין יתְבַתָּא לְמִיבַל עִם
 שְׁלִימֵי אֶתְבַּנּוּ בְּמוֹ דְשִׁים קָדְמֵיהּ :

רשי

(ד) אל תסג וגו'. אל תסוג אחר מנהג אבותיך : (ה) חוית. ראי' :
 לפני מרכבים וגו'. הדבק לו : (ו) ללחום. לאכול לחם : בין תבין. מן לבך
 לדעת מי הוא אם עיני לרה לו יפה :

משנה נבא בתרא פרק ה'

המוכר את הספינה מכר את התורן ואת הנס ואת העוגין ואת כל
 המנהיגין אותה. אבך לא מכר לא את העבדים ולא את המרצופין
 ולא את האנתיקי. ובזמן שאמר לו היא נכר מה שבתוכה הרי כלן מכורין.
 מכר את הקרון לא מכר את הפרדות. מכר את הפרדות. לא מכר את
 הפרוץ. מכר את הצמד. לא מכר את הפקר. מכר את הפקר. לא מכר את
 הצמד. רבי יהודה אומר הדמים מודיעין. ביצד. אמר לו מכור לי צמדך
 במאתים וזו. הדבר ידוע שאין הצמד במאתים וזו. וחכמים אומרים אין
 הדמים ראי' : ב המוכר את החמור. לא מכר בליו. נחום השדי אומר
 מכר בליו. רבי יהודה אומר פעמים מכורין ופעמים אינן מכורין ביצד.

היה

ברמנורא

המוכר את הספינה. סחם : מכר את התורן. עץ גבוה שתולין עליו את הנס והנס הוא
 כעין וילון שתולין בתורן כנגד הרוח : עוגין. ברזל שקורין אותו בחבל וזורקים אותו
 בעומק המים לעכב ולעגן הספינה : מנהיגים. אלו המשוסים שבהם מוליכין הספינה לחקום
 שרוצים : מרצופין. אמתחות שניתנים בהם הסחורה : אנתיקי. הפרקמטיא שמתוך הספינה וכל
 הני דחשיב הכא דכמכר לא מכר אם נחן והקדיש את הספינה לא הוי הנך ככלל המתנה
 וההקדש ולא דמי לבזר ודוח ונת דפרקין דלעיל דכולהו מקרקעי נינהו וכעלי לגבי שדה לענין הקדש
 ומתנה אבל הנך לא בעלי כלל : פרדות. בהמות המושכות את הקרון והוא שאין חוקים בו
 בשעת מכירה וזאת דמפרשי פרדות עלים הנפרדים מן העגלה שמושכים את העגלה בהם והוא
 שלא יהיו קשורים בה בשעת המכירה : צמד. הוא העול שנומד ומחכר את השוורים יחד :
 אין הדמים ראי'. והא דאמר דשמות קנה ומחזיר אונאה. יותר משתות בעל מקח. ה"מ
 ככדי שהדעת עושה דסבר הלוקח שסוה כך והוי מקח טעות אבל ככדי שאין הדעת עושה כנון
 דקנה למד שסוה וזו במתחים אמרי' במתנה נתנם לו ואין כאן בעול מקח ואין הלכה כר' יהודה :
 ב לא מכר את בליו. ככלים העשויים לרכיבה כנון אוכף ומדעת כיש לא פליגי דקנה

אש

זו ליום רביעי

היה חמור לפניו. ובלי ענין. ואמר לו מבור לי חמורך זה. הרי בקו מבורי.
 חמורך הוא. אין בקו מבורי. (המבור את החמור. מבור את הפיה. מבור
 את הפרה לא מבור את פנה. מבור אשפה. מבור זבלה. מבור בור מבור
 מימיו). מבור פינת מבור דבורים. מבור שובך מבור יונים. הניקח פירות
 שובך מחבירו. מפרים פריכה ראשונה. פירות פינת נמלא שלשה נהילין
 ומסרם. ח. ות דבש מניח שתי חלות. ויתם לקוץ מניח שתי גרופיות:
 י הקונה שתי אילנות בתוך שנה חבירו. הרי זה לא קנה קרקע. רבי מאיר
 אומר קנה קרקע. הנהילו לא ישפה. והעולה מן הגזע שמו. ומן השרשים
 של בעל הקרקע. ואם מתו אין לו קרקע. קנה קנה קרקע. הנהילו
 ישפה. והעולה מן הגזע ומן השרשין שלו. ואם מתו יש לו קרקע:
 ח המבור את הראש בבהמה נסה לא מבור את הרגלים. מבור את הרגלים

לא

ברטנורא

אפי' אינם עליו בשעת מכירה כי פליגי בכלים של משאוי כגון סק ודוסזיא תנא קמח סבר לא
 מוכר הכלים של משאוי שעליו ונחום המדי סבר מוכר הכלים של משאוי שעליו והלכה כתנא
 קמח ולא קני הכלים של משאוי ואפילו היו עליו בשעת מכירה של חמורך זה. משמע כמות
 שהוא עם כליו: חמורך הוא. היו כשאל לו חמורך הוא מבור אותו לי והיו כמוכר חמור
 סתם ואין כליו מכורים ואפי' הן עליו בשעת מכירה ואין הלכה כר"י: ג החמור את החמור
 מבור את הסייה. בנו של חמור ובנמ' מוקי לה כגון שאמר לו חמור מניקה אני מוכר לך
 דחלב האתין למאי מהניא אלא ודאי היא וכנה קאמר ליה וסיפא דאמר פרה מניקה אני
 מוכר לך לא קנה את כנה דפרה לחלבה עומדת ופרה וחלבה קאמר ליה: מבור אשפה. מקום
 גבוה שלשה עפרים או יותר או עמוק שלשה עפרים או יותר שרגיל להניח שם וכל בהמותיו:
 מבור בור מבור מימיו. מתני' יהודה הוא ופליגי רבנן עליה ואמרי מבור בור לא מבור מימיו
 והלכה כרבנן: ח הלוקח פירות שובך. מה שילדו היונים כל השנה: ט הפריה. הלוקח
 בריכה ראשונה ויטחנה למוכר וכל שני ולדות קרוין בריכה ומיתן עם אמם כדי להיות לזויתא
 לאמם שלא יברחו: פ פירות כוורת. דבורים הנולדים מן הכוורת זאת השנה: ז גושל. הלוקח
 שלשה נחילים שלשה הכורות מולדות הדבורים הראשנים היוצאים מן הכוורת ומכניסן לזקח
 הכורות שלו שהראשונים הם השבוס ואחרון אחרון גרוע ומשם ואילך מסרם כלומר יטעל ח'
 ומיית אחד למוכר כדי שיגדלו ויתחברו עם האבות כדי שתתפשט הכוורת וכן לעולם: חלות
 דבש. הדבש עם השערה יחד מעירכים עשו הלית הלית: ט מניח שתי חלות. שמתפרנסים
 הדבורים מהם כל ימות הנשמים. גרופיות. עיפים וחזור ולומח: י הקונה שתי אילנות
 סחמא. לא קנה קרקע. כלל סביבותיו: הגדילו. הרחיפו עיפיים: לא ישפה. לא יכרות
 אותם בעל הקרקע אע"פ שהל שלשה מייק לקרקע שלו דמיון דאין לו קרקע לבעל האילנות
 הרי בעל הקרקע שועבד לו קרקעו לכל לרכן כ"ז שהם קיימים: גזע. כל שהוא למעלה מן
 הארץ שרוחה פני המה: שרשין. כל שהן למטה מן הארץ: שאלו. של בעל האילן ולא שניחשו
 שם ויגדל דחיישין סמא תנביה הקרקע עד (שיתעבה) שיתעבה האילן הוולא מן הגזע מקלתי
 בקרקע ויראו כשלשה אילנות ויאמר לו לוקח שלש אילנות מכרת לי ויש לו קרקע אלא קיין
 אותו ויטעמו: ואם מתו. איך לו קרקע. שובל לעצ. אחר במקומו: קנה
 וקרקע. דחייבי שדה האילן וקנה הקרקע שיש בין אילן לאילן ותחיתון וחולה להן כמלא אורה
 שלו כדי שיוכל לעמוד מלקט הפירות עם הסל שלו וה"ל כגוש בין אילן לאילן לא שחות מד'
 חמות ולא יותר על ע"ז אמה או קנה הקרקע שבין אילן לאילן ותחיתון וחולה להן כדאמרן
 אבל אם יש בין אילן לאילן שחות מד' אמות או יותר מע"ז אמה לא קנה קרקע: י לא

מבור

צו ליום רביעי

נ

לא מְכַבֵּר אֶת הָרֹאשׁ. מְכַבֵּר אֶת הַקְּנָה לֹא מְכַבֵּר אֶת הַכְּבֹד. מְכַבֵּר אֶת הַכְּבֹד לֹא מְכַבֵּר אֶת הַקְּנָה. אֲבָר בַּדְּקָה. מְכַבֵּר אֶת הָרֹאשׁ מְכַבֵּר אֶת הַרְגָלִים. מְכַבֵּר אֶת הַרְגָלִים לֹא מְכַבֵּר אֶת הָרֹאשׁ. מְכַבֵּר אֶת הַקְּנָה וּמְכַבֵּר אֶת הַכְּבֹד. מְכַבֵּר אֶת הַכְּבֹד לֹא מְכַבֵּר אֶת הַקְּנָה; וְ אַרְבַּע מִדּוֹת בַּמּוֹכְרִין. מְכַבֵּר לֹא הַמַּיִם יָפוֹת וְנִמְצָאוּ רָעוֹת. הַדּוֹקֵחַ יִכּוֹל לַחְזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצָאוּ יָפוֹת. הַמּוֹכֵר יִכּוֹל לַחְזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצָאוּ רָעוֹת. יָפוֹת וְנִמְצָאוּ יָפוֹת. אִין אֶחָד מֵהֶם יִכּוֹל לַחְזוֹר בּוֹ. שְׁחַמְתִּית וְנִמְצָאת לְבָנָה. לְבָנָה וְנִמְצָאת שְׁחַמְתִּית. יַעֲצִים שֶׁל זֵית וְנִמְצָאוּ שֶׁל שְׁקָמָה. שֶׁל שְׁקָמָה וְנִמְצָאוּ שֶׁל זֵית. יִין וְנִמְצָא חוּמְצִין. חוּמְצִין וְנִמְצָא יִין שְׁנֵיהֶם יִכּוֹלִים לַחְזוֹר בָּהֶן; וְ הַמּוֹכֵר פִּירוֹת לַחְבִּירוֹ מִשֶּׁךְ וְלֹא מִדֶּר קָנָה. מִדֶּר וְלֹא מִשֶּׁךְ לֹא קָנָה. אִם הָיָה פָקַח. שׁוֹכֵר אֶת מְקוּמוֹ. הַדּוֹקֵחַ פִּשְׁתוֹן מִחְבִּירוֹ. הָרִי זֶה לֹא קָנָה. עַד שִׁימְלִטְלִנוּ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם. וְאִם הָיָה בַּמּוֹכֵר לְקַרְקַע. וְתִלֵּשׁ בָּרָא שֶׁהוּא קָנָה; הַ מְכַבֵּר יִין וְשִׁמְצוֹן לַחְבִּירוֹ. וְהוֹקְרוֹ אוֹ שְׁהוֹזְרוֹ. אִם עַד שֶׁלֹּא נִתְמַלְּאת הַמְדָה. לְמוֹכֵר.

משנתמלאת

ברשנורא

מכר את הרגלים. בחוספ' תניא כד"א במקום שלא נהגו אבל במקום שנהגו הכל כמנהג המדינה: מכר את הקנה. את הריאה וקראת על סם הקנה שלה: ך ד' מדות. דיניס חלוקים זה מזה: מכר לו חטים יפות. התנה עמו שיתן לו חטין יפות ונמלאו רעות היו באוגאה ולפיכך יכול לחזור בו מי שנתאנה בלבד דהוא לוקח אבל מוכר אינו יכול לחזור בו אפילו הוקרו החטין הרבה: אין אחד מהן יכול לחזור בו. ואפי' הוקרו או הוללו ולא מני לוקח למימר אני ליפות נתכונתי והאי דאמינא רעות משום דרע רע יאמר הקונה וכן איפכא לא מני מוכר למימר אני לרעות נתכונתי והאי דאמינא יופח דדרך המוכר לומר לרע טוב: שחמתית. הדומה וכל חוס מתרגמין שחוס: ונמצאת לבנה. ואיכא דניחא ליה בהאי ואיכא דניחא ליה בהאי וכל כהאי גוונא הוי מקח טעות ושניהם יכולים לחזור דאלו ביפות ונמלאו רעות כ"ע ניחא להו ביפות: יין ונמצא חומץ. איכא דניחא ליה בהמרא ואיכא דניחא ליה בהלא: ך בשך. מר"ה בסמטא או בחצר של שניהם: קנה. אבל משיכה ברה"ל לא קניא. אש"פ שלא מדד וכגון שפסק לו מתחילה דעמיס בכך וכך יתן לו המדה אבל לא פסק לו דעמיס אפי' מדד ומשך לא קנה דלא סמכא דעתייהו דהמוכר יכול להעלות דעמיס כמו שרוצה והקונה יומר איני קונה אלא כזיל: מדר. המוכר ללוקח ברה"ל אפילו ככלו של לוקח: לא קנה. שאין כליו של אדם קונים לו ברה"ל ואם לוקח עלמו מדר אשי' ברה"ל קנה בהגבה: אם היה פקח. הלוקח: שוכר את מקומו. אם הוא ברשות בעלים ומקומו קונה לו ובמשאות גדולות איירי דאין דרכן להגביה לכך קני במשיכה: עד שימללנו. היינו הגבה ואורחא דמלחא נקט דדרך מגביה לעלעל ממקום למקום: ואם היה מחובר לקרקע. כגמ' מוקי לה כגון שאמר לו מוכר ללוקח לך ויפה לי קרקע כל שהוא וקנה כל מה שעליה דכיון ששכרו לעשות מלאכה בקרקע שלו ועשה בו מלאכה כל שהוא קנה שכירתו וקנה נמי אותו דבר שרוצה להקנות לו ע"י הכירות לפיכך אם תלש כל שהוא קנה: ך עד שלא בהמלאה המדה למוכר. כמדה שאינה של שניהם מייבוי והמשאיל השאילה לשניהם והרי היא שאילה למוכר עד שימלאנה ומשם ואילך היא שאילה ללוקח לפיכך עד שלא נתמלאה המדה שאילה למוכר לא קנה לוקח ומשנתמלאה המדה שהכלי שאילה ללוקח

זו ליום רביעי

מִשְׁנַת־מִלְאֵת הַמֶּדָה. לְלוֹקַח. וְאִם הָיָה סָרְסוּר בְּיָמֵינוּ. נִשְׁפָּרָה הַחֲבִית
 נִשְׁפָּרָה לְסָרְסוּר. וְחַיִּיב לְהַטִּיף לוֹ שְׁלִישׁ מִפִּי. הַרְכִּינָה וּמִיצָה הָרִי הוּא
 יָסֵר מוֹכַר. וְהַחֲנוּנִי אֵינוֹ חַיִּיב לְהַטִּיף שְׁלִישׁ מִפִּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עָרַב
 שָׂבַת עִם חֲשֵׁבָה פָּטוּר: * הַשּׁוֹלַח אֶת בְּנוֹ אֶצְלַ חֲנוּנִי (וּפּוֹנְדִיוֹן בְּיָדוֹ)
 וּמַדְד לוֹ בְּאִיסָר שְׁמֹן. וְנָתַן לוֹ אֶת הָאִיסָר. שֶׁכֵּר אֶת הַצְּלוֹחִית. וְאָפַד
 אֶת הָאִיסָר. חֲנוּנִי חַיִּיב. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר שְׂעֵר מִנֵּת בֶּן שְׁנָחוּ. וּמְוֹדִים
 חֲכָמִים לְרַבִּי יְהוּדָה. בּוֹמֵן שֶׁהַצְּלוֹחִית בְּיַד הַתִּינוֹק. וּמַדְד הַחֲנוּנִי דְתוֹבָה
 חֲנוּנִי פָּטוּר: * הַסִּטְוֹן מִקְנֵת מְדוּתָיו אַחַת לְשָׁלִשִׁים יוֹם. וּבַעַל הַבַּיִת
 אַחַת לְשָׁנַיִם עֶשְׂרֵת חֲדָשׁ. רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַלּוֹף הַדְּבָרִים.
 הַחֲנוּנִי מִקְנֵת מְדוּתָיו פְּעֻמִּים בְּשֶׁבֶת. וּמִמְחָה מִשְׁחָלְצָתוֹ פְּעַם אַחַת
 בְּשֶׁבֶת. וּמִקְנֵת מֵאוֹנִים עַל פֶּלַ מִשְׁקֵל וּמִשְׁקָל: * אָמַר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל בְּפֶה דְבָרִים אָמוּרִים בְּלַח. אֶבֶל בְּיָבֵשׁ אֵינוֹ צָרִיךְ. וְחַיִּיב לְהַבְרִיעַ
 לוֹ טֵפַח. הָיָה שׁוֹקֵל לוֹ עֵין בְּעֵין. נוֹתֵן לוֹ גִּירוּמָיו אַחַד לְעֵטְרָה בְּלַח וְאַחַד

מעשרים

ברמנורא

ללוקח קנה לוקח שקנו לו כליו וכסימטא מיירו או ברשות הלוקח : היה סרסור
 ביניהם. וכשברה החב' והיתה החבית שלו : נשברה לסרסור. ולא אמרו' שלוחו של
 לוקח הוא וכשברה ללוקח : חייב להטיף לו ג' מיפין. המוכר ללוקח מן הנדבך דרופני
 המדה לאחר שערה היין והשמן : הרכינה ומיצה. הטה את המדה על גדה לאחר שערה
 השמן והיין והטיף שלש טיפין ונתאסף מני המדה לשולי הכלי אל מקום אחד : הרי הוא שר
 מוכר. שהרי נתייאף הלוקח ממנו : והחנוני אינו חייב להטיף ג' מיפין. לפי שהוא עוה
 שמוכר כל עשה : ר"י אומר. לא אמרו שהחנוני פטור מלהטיף ג' טיפין אלא ע"ש עם הסנה
 ואין הלכה כר"י : ה השולח בנו קמן אצל החנוני. וכידו פונדיון שהם שני איסרין
 להניא לו באיסר שמן ואיסר אחד יתן לו וכן עשה וכבר התינוק את הללוהית ונשך השמן
 ואכד את האיסר שנתן לו החנוני : חנוני חייב. בשמן ובללוהית ובאיסר - ללא שלח האב את
 בנו קמן אל החנוני אלא לאודועי ליה שהוא צריך לשמן ולא שיסלח השמן על ידו וכגמ' פריך
 אחאי חייב החנוני על הללוהית אכדה מדעת היא שהרי הוא עצמו שלחה ביד בנו. ומשני כנין
 שטלה חנוני למוד בה שמן לאחרים הלכך נעשה נזיל עליה וקמה ליה ברשותיה עד דמהדר
 לה למרה וקף עיג דלהדרה לתינוק לא מופער מינה : ר"י פומר. שע"מ כן שלחו כי היכי
 דלשדר ליה חנוני ביד בנו : שהוא פטור. מדמי ללוהית ואין הלכה כר"י : ר' הסיטין.
 סוחר שקנה הרבה ביחד וחזור ומוכר לחנונים מעט מעט : מקנה מדותיו. כשכיל היין
 והשמן שוקש בתוכה והמדה מתמעטת : ובעל הבית. ובעל חנוני חייב להטיף ג' טיפין כמו שחייב הסטין פטס
 אחת כשנה : פעמים בשבת. שהחנוני אינו חייב להטיף ג' טיפין כמו שחייב הסטין וכפ"ה
 ומשתייר ככלי ונדבך בו : וממחה. מקנה אבני משקלותיו ששוקל בהן דבר לה : על כל
 משקל ומשקל. כל פעם ששוקל מקנה : יא וחייב להבריע שפח. ממשקל ליטרא ואילך
 אבל סחות מליטרא אין צריך הכרע עשה : היה שוקל עין בעין. כנין במקום שלא נהגו
 להכריע ומעמיד קנה המאונים כשהו : נותן לו את גירוסיו. הכרעותיו לכל י' ליטרא מוסיף
 לו עשירית ליטרא שהוא א' למאה כשימכור בלח וכיבש מוסיף [הני] עשירית ליטרא לכל עשרים
 ליטרא : למור בדקה. כמדה קטנה : לא ימור בגסה. כמדה גדולה דהוי פסיד' דלוקח שאין

נותן

מַעֲשֵׂרִים בִּיבֶשׁ. מִקּוֹם שֶׁנִּתְּנָהּ לְמִזְבֵּחַ בְּדָקָה. לֹא יִמּוֹד בְּנֶסֶחַ. בְּנֶסֶחַ לֹא יִמּוֹד בְּדָקָה. לְמַחֹק לֹא יִגְדוּשׁ. לְגִדּוּשׁ לֹא יִמְחֹק :

ברשנורא

נחון לו חלא הכרע ח' והיה לריך ליתן לו הכרעו' רבות : למחוק. להסיר מה שעולה על שפת המדה : לא יגדוש. ואע"פ שמוסיף לו כדמים : לא ימחוק. ואע"פ שפחת לו מן הדמים :

גמרא בבא בתרא דף ע"ה ע"ב

מָכַר אֶת הַפָּרָה לֹא מָכַר אֶת בְּנָהּ וְכוּ' הֵיכִי דָמִי אֵי דְאָמַר
לֵיהּ הִיא וּבְנָהּ אֶפִּילוּ פָּרָה וּבְנָהּ נָמִי אֵי דָרָא אָמַר לֵיהּ
הִיא וּבְנָהּ אֶפִּילוּ חֲמוֹר נָמִי לֹא אָמַר רַב פֶּפְסָא דְאָמַר לֵיהּ חֲמוֹר
מִינִיקָה וּפָרָה מִינִיקָה אֲנִי מוֹכֵר קָדָּ. בְּשִׁלְמָא פָּרָה אֵיבָא
לְמִימַר לְחַלְבָּהּ בְּעֵי לָהּ אֵלָּא חֲמוֹר מֵאֵי קָאמַר לֵיהּ שְׁמַע מִינָהּ
הִיא וּבְנָהּ קָאמַר לֵיהּ וְאֵמֵי קָרִי לֵיהּ סִיחַ שְׁמַחֲלָךְ אַחַר
שִׁיחָה נָאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵאֵי
דְכָתִיב (במדבר כ"א) עַל בֶּן יֶאֱמָרוּ הַמּוֹשְׁלִים וְגו' הַמּוֹשְׁלִים אֵלּוּ
הַמּוֹשְׁלִים בְּיַצְרֵם בּוֹאוּ וְנַחֲשׁוּב חֲשֻׁבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם הַפֶּסֶד מִצִּוַּת
בְּנִגְדַּ שְׂכָרָה וְשִׁכָּר עֵבִירָה בְּנִגְדַּ הַפֶּסֶד. תְּבַנְנָה וְתִבְנוּן אִם אֵתָּה
עוֹשֶׂה בֶּן תְּבַנְנָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתִבְנוּן לְעוֹלָם הַבָּא. עֵיר סִיחוֹן אִם
מֵשִׁים אָדָם עֲצֻמוֹ בְּעֵיר זֶה שְׁמַחֲלָךְ אַחַר סִיחָה נָאָה מֵהַ כְּתִיב
אַחֲרָיו כִּי אִשׁ יֵצֵא מִחֲשֻׁבוֹן וְגו' תֵּצֵא אִשׁ מִמַּחֲשָׁבוֹן וְתֹאכַל
אֶת שְׂאִינֵי מַחֲשָׁבוֹן. קָחָה מִקְרִית סִיחוֹן מִקְרִית צַדִּיקִים
שֶׁנִּקְרְאוּ שִׁיחוֹן. אֲכָלָה עַר מוֹאֵב זֶה הַמַּחֲלָךְ אַחַר יֵצְרוּ בְּעֵיר
זֶה שְׁמַחֲלָךְ אַחַר סִיחָה נָאָה. בְּעֵלֵי בְּמוֹת אֲרִנָּן אֵלּוּ גַפֵּי הַרוּחַ
דְּאָמַר מַר פֶּל אָדָם שְׂשִׁישׁ בּוֹ גִּסּוֹת הַרוּחַ נוֹפֵל בְּגִיחָנָם. וְנִירָם
אָמַר רְשָׁע אֵין רָם. אָבֵד חֲשֻׁבוֹן אָבֵד חֲשֻׁבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם. עַד

דיבון

רש"י

חמור. אין לריך לחלצה ומסתמא כי אמר לו מניקה לעפויי בנה קאמר ליה :
אחר שיחה נאה. בקריאה בנחם ולא כזקן שלריך מרדע : כעיר
זה. שמסתפה בילרו : מן המחשבים. לדיקוס : שנקראו שיחין. חילנות
כדכתיב לדיק כסמר ירח : ער מואב. כעיר שמהלך אחר תלומו : אבד
חשבונו

צו ליום רביעי

דיבון אמר הקדוש ברוך הוא היתן עד שיבא דין. ונשים
 עד נפה עד שתבא אש שאינה צריכה נפות. עד מידבא עד
 שתדאיב נשמתן ואמרי לה עד דעביר מאי דבעי. אמר רב
 יהודה אמר רב כל הפורש מדברי תורה אש אוכלתו שנאמר
 (יחזקאל ט"ו) ונתתי פני בהם מהאש יצאו והאש תאכלם פי אתא
 רב דימי אמר רבי יוחנן כל הפורש עצמו מדברי תורה נופל
 בגיהנם שנאמר (משלי כ"א) אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים
 ינוח ואין רפאים אלא גיהנם שנאמר (שם ט') ולא ידע פי רפאים
 שם בעמקי שאול קרוייה:

רשי

חשבנונו של עולם. כלומר לית דין ולית דין: עד נופת. כלומר אש שמטפת
 מעלמו: עד דעביר. הקב"ה מאי דבעי: מהאש יצאו. מן הסוכה פירשו
 דכתיב הלא כה דברי כאש:

זוהר צו דף ל"א ע"א

פתח רבי אלעזר ואמר (ישעיה נ"ב) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתך
 וגומר. תנינן כל בר נש דאשתדל במלי דאורייתא ושפנותיה
 מרחשו אורייתא קדשא בריך הוא חפא עליה ושכינתא פרשא עליה
 גדפהא. הדיא הוא דכתיב ואשים דברי בפיך ובצל ידי כפיתך. וקא
 עוד אגא דהוא מקיים עמא וקדשא בריך הוא חדי עמיה באלו ההוא
 יומא נטע שמיא וארעא הדיא הוא דכתיב (שם) לנטוע שמים ולסוד
 ארץ ולאמר לציון עמי אתה. מבאן אויליפנא דישראל אקרין בשמא
 דציון דכתיב ולאמר לציון עמי אתה והמינא דבגסת ישראל אקרי בשמא
 דציון דכתיב (שם א') ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. הו פתח ואמר
 (שם ח') צור תעודה תתום תורה בלמודי. צור תעודה. דא סהדותא דרוד
 דכתיב (תהלים קל"ב) ועדותי זו אלמדם צור היא קייטורא במאן דקמר
 קייטורא באתר חד. תתום תורה בלמודי תתום תורה חתימא דאורייתא
 וכל נגידו ורבו דנגיד מקעילא באן (נ"א ב"ן) חתימה דיליה בלמודי בגין
 דתמן אתבגש רבו ומשחא בין תרין קיימין דתמן שריון אתר בגישו דכל
 רבות ומשח דנגיד מקעילא לאשדאה ליה בפומא. דאמה ויאקרא ליה

בהאי תעודה וכדון אתקשר פלא קשרא חד מהימנא. תא חזי מה בין
 אינון דמשתדלי באורייתא לנביאי מהימני אינון דמשתדלי באורייתא
 עדיפי מנביאי דכל זמנא. מאי טעמא דאינון קיימי בדרגא עלאה יתיר
 מנביאי אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא בארתא דאקרי תורה
 (ניא תפארת) דהוא קיומא דכל מהימנותא. ונביאי קיימי לתתא באמר
 דאקרון נצח והוד ועד דא (אקרון) אינון דמשתדלי באורייתא עדיפי
 מנביאי ועלאין מנהון יתיר דאלין קיימין לתתא. אינון דאמרי מילין ברוח
 הקדש קיימי לתתא מפלהו (ועד דא) זבאין אינון דמשתדלי באורייתא
 דאינון בדרגא עלאה יתיר על פלא (ועד דא) מאן דקעי באורייתא לא
 אצטריך לא לקרבנין ולא לעלאון דהא אורייתא עדיף מפלא וקשרא
 דמהימנותא דכללא. ועד דא כתיב (משלי ג) דרכיה דרכי נעם וכר
 נתיבותיה שרום ונתיב (תהלים קיט) שרום רב לאהבי תורתך ואין פמו
 מכשול :

מיסר

יוסף לחק

הלכה פסיקה

משערי קדושה ח"ב ש"ו

הר"ם ה' מעשה הקרבנות ס"ב

ציצית כבר נבעתפי היא שקולה וכל התורה
 וכןמי תיר ועסי נחוריות הרי הר"ב
 גם כתיב (וי"ו) וראיתם אותו וזכרתם
 את כל מצות ה' מעיד ששקולה ככל המצות.
 תפילין מי שאינו תפילין נקרא קרבנא
 דלא מנח תפילין שאינו קם בתחית המות
 ובהניחן כל המזקין ואומות העולם וראים
 מפניו ועליו נאמר (וי"ג) וראו כל
 עמי הארץ וגו' רבי אלעזר אמר אלו תפילין
 של ראש ולשתיד לבא גמיהן נאמר
 צדיקים יושבים ועטרותיהן כראשיהן.
 קריאת שמע כבר נבעת פי הוא יחודו שר
 מקום שהוא שרש לכל המצות גם יש
 בה רמ"ח היכות פי על וכו' קריאתה
 נתקנין רמ"ח איברי הנשמה. גם אמרו
 בכותינו וזכרונם לברכה תקוה קריאת
 שמע פעמים בכל יום פאלו מקנים כל התורה
 שנאמר (וי"ט) והגית בו יומם ולילה:

כמה הוא שיעור נסכים נסכי כבש או כבשה
 עשרון סולה כלול ברביעית ההין
 שמן. וזון לנסך רביעית ההין וזון נסכי
 העז. בין קמון בין גדול בין זכר בין נקבה
 או נסכי רתל אף על פי שתוא גדולה.
 אבל נסכי איל הן שני עשרונים סולת
 כלול בשלישית ההין שמן. וזון לנסך
 שלישית ההין ונסכי הפך או העגל בין
 זכרים בין נקבות שלשה עשרונים סולת
 כלול בחצי ההין שמן וזון לנסך חצי ההין :
 אלו הן הנסכים בין לעולה בין לשלמים
 בשיעור הזה לכל אחד ואחד שנאמר
 (במדב' ט"ו) כמספר אשר תעשו בכה
 תעשו לאחד כמספרם. אין מוססין על
 השעורין האלו ואין יורעין מהם. ואם
 גרע או הוסף כל שהוא פסל. חזן מנכש
 העולה שמקריבין ביום הנפת העומר
 שהנסכים עליו שני עשרונים בכל בשלישית
 ההין שמן אף על פי שנכפלה סלתו לא נכפדה וינו ושמן אלא זון לנסך רביעית ההין :

יבין

צו ליום חמישי תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי הנה אחרונה רשם בין לכוין
הארת רוח יתירה משבת הבאה :

כב כָּל זָכָר בְּכַהֲנִים יֹאכֵל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא :
 כָּל דְּכוּרָא בְּכַהֲנִיא יְכוּל יְתָהּ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁין הוּא : כג וְכָל הַטָּהָת אֲשֶׁר
 יוֹבֵא מִדְּמַי אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכֵל
 בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף : וְכָל חַטָּאתָא דִּי יִתְעַל מִדְּמַי לְמִשְׁכַּן זְמָנָא לְכַפֵּרָא
 בְּקֹדֶשׁא לֹא תִתְאַבֵּל בְּנוּרָא תִתְקַד : פ ז א וְזֹאת הַתּוֹרַת הָאֲשֶׁם
 קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא : וְדָא אוֹבֵיתָא דְאֲשַׁמָּא קֹדֶשׁ קֹדְשִׁין הוּא :
 ג בְּמִקּוּם אֲשֶׁר יִשְׁחַטּוּ אֶת-הָעֹלָה יִשְׁחַטּוּ אֶת-הָאֲשֶׁם
 וְאֶת-דָּמּוֹ יִזְרַק עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב : בְּאֲתָרָא דִּי יִפְסֹן יֵת
 עֲלֵתָא יִפְסֹן יֵת אֲשַׁמָּא וְיֵת דְּמָה יִזְבֵּק עַד מִדְּבַחָא סְחוּר סְחוּר : ג וְאֵת
 כָּל-יִחְלָבוּ יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת הָאֵלֶיָּהּ וְאֶת-יִחְלָב
 הַמִּכְסֶּה אֶת-הַקָּרֵב : וְיֵת כָּל תְּרִבָּה יִקְרֵב מִנֶּה יֵת אֶלֵיָּתָא וְיֵת
 תְּרִבָּא דְחַפֵּי יֵת זָנָא :
 רש"י

(כב) כל זכר בכהנים יאכל אותה. הא למדת שהמטא אותה האמור למעלה
 לא להוליא שאר הכהנים אלא להוליא את שאינו ראוי לחטוי :
 (כג) וכל חטאת וגו'. (וזכרים פ"ב) שאם הכהנים מדם חטאת החלוונה לפנים
 פסולה. וכל לרבות שאר קדשים : (א) קדש קדשים הוא. (תמורה י"ח ת"ב)
 הוא קרב ואין תמורתו קרבה : (ב) ישחטו. ריבה לנו שחטוי הרבה לפי שמנינו
 אשם בצבור נאמר ישחטו רבים ותלאו בעולה להציא עולה לצור לצפון :
 (ג) ואת כל חלב וגו'. עד כאן לא נאפרשו חומדין באשם לכך הולך לפרשם
 כאן אצל חטאת כזר נאפרשו בה בפרשה ויקרא : את האליה. לפי שאשם
 אינו בא אלא חיל או כבש ואיל וכבש נאפרו באליה :

גביאים ויטה סימן ח'

אֵיכָּה תֹאמְרוּ הַכְּמִים אֲנַחְנוּ וְתוֹרַת יְהוָה אֲתָנוּ אֲבָן הִנֵּה לְשִׁקָּר
 עֲשֵׂה עִם שִׁקָּר סִפְרִים : אֵיכָדוּן תִּימְרוּן תְּפִימוּן אֲנַחְנָא וְעַד אוֹבֵיתָא

(א) הנה לשקר. הנה חמתכס לשקר כנס : עשה עם שקר סופרים. גביאים
 רש"י
 די
 הוישו

בַּיּוֹם אֲנִיחָא רְחִיצוּן בְּכֹן הָא יִשְׁקֵרָא עֲבִיד סְפֵר קוֹלָמִס דְּיִשְׁקֵר לְיוֹפָא :
 ב הַבִּשּׁוּ הַכָּמִים חָתוּ וַיִּלְכְּדוּ הִנֵּה בְּדַבְרֵי יְהוָה מֵאִסוּ וַחֲכַמְתִּי
 מִה לָּהֶם : פְּהִיתוּ חֲפִימֵיָא אֲתַבְּרוּ וְאֲתֵאֲתִידוּ הָא בְּפִתְגָמָא דַּיּוֹ קָצוּ
 וַחֲזַק בְּחֻכְמֵיָא לִית לְהוּן : ג רָכַן אֲתוּן אֲתֵינְשִׂיהֶם לְאַחֵרִים
 שְׂדוּתֵיהֶם לְיוֹרְשִׁים כִּי מִקְטָן וְעַד גָּדוֹל כֹּלָּה בְּצַע בְּצַע מִנְּבִיא
 וְעַד פֶּהוּן בְּלֹחַ עֲשֵׂה שְׁקֵר : בְּכֹן אֲתוּן יֵת נְשִׂיהוּן לְאוּחְרֵינּוּן חֲקֵלְתְּהוּן
 לְיוֹרְתֵינּוּן אַרְי מוֹן זְעִירָא וְעַד רַבָּא כֹּלָּהוּן אֲנָסִי מִמוֹן מִסְפֵּר וְעַד פֶּהוּן כֹּלָּהוּן
 עֲבָדֵי שְׁקֵר : ד וַיִּרְפוּ אֶת־שֹׁבֵר בֵּת־עַמִּי עַל־נַקְלָה לְאֹמֶר שָׁלוֹם |
 שָׁלוֹם וְאִין שָׁלוֹם : וְאִסְיֹאוּ יֵת תִּבְרַךְ כְּנִישְׁתָּא דְעַמִּי בְּמִלְיֵי שְׁקָרֵיהוּן
 לְמִימֵר שְׁלָמָא שְׁלָמָא וְלִית שְׁלָם : ה הַבִּשּׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עִשּׂוּ גַם־בוֹשׁ
 לְאִי־בִשּׁוּ וְהִבְרַסְתֶּם לֹא יִדְעוּ לָכֵן יִפְּלוּ בַּנְּפִלִים בְּעֵת פְּקֻדְתֶּם
 יִכְּשְׁלוּ אֲבִיר יְהוָה : עֲלִיהוּן לְמַכַּתְתִּי אַרְי תוֹעֵבָה עֲבָדוּ אַף מַכַּתְתִּי לִית
 אִינוּן בְּהִתִּין וְאִתְכַּנְעָא לִית אִינוּן יִדְעוּן בְּכֹן יִתְרַמוּן קְמִילִין כְּעִידוֹן דְּאַסְעֵר
 עֲלִיהוּן חוֹבִיָּהוּן יִתְקַלּוּן אֲמַר יי :

רשי

(ב) הוֹבִישׁוּ. חֲמִים כְּמוֹתֶס : (ג) בּוֹצֵעַ בּוֹצֵעַ. גּוֹלִים : (ד) וַיִּרְפוּ. וַיִּפְּאוּ : לְאֹמֶר שְׁרוּם. יֵהִי לְכַס : (ה) לֹא יִבוֹשׁוּ. אִינוּס מִתְבַּיִשּׁוּן כְּמַעֲשֵׂהִס
 הַרְעִים לְשׁוֹב אֵלַי :

כתובים משלי כ"ג

א וְשִׁמְתָּ שִׁכִּין בְּלַעַף אִם־בְּעַר נַפֶּשׁ אֲתָה : וְתִשִּׁים סַבְיָא בְּרוּעָה
 אִין מֵרָא דְנַפְשָׁא אֲתָ : ב אֶל־תִּתְּאוּן לְמַטְעַמוֹתֵינוּ וְהוּא לָחֵם
 בְּזָבִים : ג אֶל תִּתְּרַגַּג לְבִישׁוֹלָיו וְאִינוּן מִיכּוֹלְתָא דְכַדְבִּיתָא : ד אֶל־תִּגַּע
 לְהַעֲשִׂיר מִבִּינְתֶךָ חֶדְר : ה אֶל תִּקְרַב לְעֵתִירָא אֲלָא כְּבִינְתֶךָ בְּרַק
 כִּנְיָה : ו ד הִתְעוֹף עֵינֶיךָ | וְאִינוּן כִּי־עֲשֵׂה יַעֲשֶׂה־לְךָ כְּנַפִּים

* התעוף קרי רשי כנישר

(א) וְשִׁמְתָּ סַכִּין בְּרוּעִיךָ. אִם רְאִית עֵינוּ לֹרֵה אֵל תִּאֲכַל מִשְׁלוֹ : אִם בַּעַל
 נַפֶּשׁ אֲתָה. תִּאֲכַל לְאֲכוֹל : (ב) אֶל תִּתְּאוּ. אֵל תִּתְּאוּ : (ג) אֶל
 תִּגַּע דְּהַעֲשִׂיר. לַעֲשׂוֹת גְּרַסְתֵךְ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת סוּף שִׁמְכַחֵס : וּמִבִּינְתֶךָ.
 שִׂמְתָּ מִכִּין חֶדֶל מִדְּבַר זֶה : (ד) הִתְעוֹף עֵינֶיךָ. כְּרַגַּע שִׁתְּכַפּוֹל עֵינֶךָ
 לַעֲמֹךְ וְאִין לֹוֵסֵה הַגִּירָסָה מִלּוּיָהּ כֶּךָ :

זו ריום חמישי

כְּנִשָּׁר יַעֲוֶה הַשָּׁמַיִם : אִין תַּצַּר עֵינְךָ בִּיה לֹא מִתְחַזֵּי לָךְ מִטּוֹל דְּמַעַבְדַּד
 עֲבִיד לִיה גִּפְהֵא הִיךְ נִישְׂרָא דְמַיִים בְּשִׁמְיָא : ה אֵלֵי־תִלְחֹם אֶת־לֶחֶם
 רַע עֵין וְאֵל־תִּתְאֹו לְמַמְעַמְתּוֹו : רֹא תִיכּוֹד עִם גְּבַרָא דְבִישָׂא עֵינֵיה
 וְרֹא תִתְרַגַּג לְבִישׁוֹרָיו :

* יעוף קרי

מזשנה מנחות פרק י"א

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם נְדוּשׁוֹת אַחַת אַחַת. וְנֹאפּוֹת אַחַת אַחַת. לֶחֶם הַפְּנִים נְדוּשׁ
 אֶחָד אֶחָד וְנֹאפָה שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וּבְמַפּוֹס הִיָּה עוֹשֶׂה אוֹתָן וּכְשֶׁהוּא
 בְּדָן נוֹתֵן בְּמַפּוֹס כְּדִי יִשְׂרָא יִתְקַלְקְלוּ : ב אֶחָד שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְאֶחָד לֶחֶם
 הַפְּנִים. לִישְׁתֵּן וְעִרִיכְתֵּן בַּחוּץ. וְאִפִּיתֵן בְּפְנִים. וְאִינן דּוּחוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל מַעֲשִׂיהֶם בְּפְנִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לְעוֹלָם הָיוּ
 רַבִּי לְזוּמַר שְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם הַפְּנִים. בְּיִשְׁרוֹת בְּעוֹרְתָהּ. וּבְיִשְׁרוֹת בְּבֵית
 פְּאֵנִי : ג חֲבִיתִי כְהֵן גְּדוֹל לִישְׁתֵּן וְאִפִּיתֵן בְּפְנִים. וְדוּחוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת.
 מְחוּנָן וְהִרְקֵבֵן אִינן דּוּחוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת. כְּדִי אִמַּר רַבִּי עֲקִיבָא כָּל מְלָאכָה
 שְׂאֵפְשָׁר לָהּ לַעֲשׂוֹת מִעֲרֵב שֶׁבֶת. אִינָה דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת. וְשֵׂאֵי אִפְשָׁר
 לָהּ לַעֲשׂוֹת מִעֲרֵב שֶׁבֶת. דּוּחָה אֶת הַשֶּׁבֶת : ד כָּל הַמְּנַחֲוֹת יֵשׁ בְּהֵן
 מַעֲשֶׂה כְּלִי בְּפְנִים וְאִין בְּהֵן מַעֲשֶׂה כְּלִי בַחוּץ. בִּיצֵד. שְׁתֵּי הַלֶּחֶם אֲרֵבֵן
 שֶׁבַעַה וְרַחֲבֵן אֲרֵבַעַה. וְקַרְנֹתֵיהֶן אֲרֵבַע אֲצִבְעוֹת. לֶחֶם הַפְּנִים אֲרֵבֹו

עשרה

ברמנורא

שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. לֶחֶם הַפְּנִים נְדוּשׁ אַחַד אַחַד. כְּתִיב בֵּיה שְׁנֵי עֲשָׂרוֹנִים יִהְיֶה הַחֵלֶה הַלֶּחֶם
 מִלְמַד טַיְלוּשׁוֹת אַחַת אַחַת וּמִינֵן שִׁאֲפִיתֵן ב' ת"ל וְשִׁמַּת אוֹתָם סִימָה רַשׁוּנָה
 שִׁחָה עוֹשֶׂה מֵהַם דְּהִיבּוּ כְתוּר תְּהֵא בְלִסּוֹן אוֹתָם דְּמַשְׁמַע שְׂהִיָּה נוֹתֵן שְׁנַיִם כִּשְׁנֵי דְפוּסִים יִהְיֶה
 כְּתוּר יִכּוֹל חֶף שְׁחֵי הַלֶּחֶם כֵּן ת"ל וְשִׁמַּת אוֹתָם שְׂהִיָּה לוֹ לֹמַר וְשִׁמַּתָּ מֵהַ ת"ל וְשִׁמַּת אוֹתָם
 אוֹתָם אַחַת נוֹתֵן שְׁנַיִם שְׁנַיִם כְּתוּר וְאִין אַחַת נוֹתֵן שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שְׁנַיִם שְׁנַיִם אֶלֶּא אַחַד אַחַד :
 בַּמַּפּוֹס. כְּמוֹ דְפוּס פּוּרמ"א בְּלַע"ז כְּמִין תִּכְבֵּה שְׁטַל כְּסוּיָה וְשְׁתֵּי דְפּוּתוּיָהּ זוֹ כְּנַגַּד זוֹ כִּד
 הַלֶּחֶם הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי דְפּוּתוֹת וְשׁוֹלֵם רַחֲבִים וּמִתְקֵן בְּזַק כְּתוּךְ דְּפוּס שְׂהֵא עֲשׂוּי עֵין דְּפוּס :
 וּכְשֶׁהוּא רוּדָה. אוֹתָן מִן הַתְּנוּר נוֹתֵן כְּדָפּוּס : כְּדִי שְׂלֹא יִתְקַלְקְלוּ. וְיִשְׁכְּרוּ נִמְלֵא שְׁלֵשָׁה
 דְפוּסִים הֵן אַחַד כְּשֶׁהוּא בְּזַק וְאֶחָד הִיָּה לֵה כְּתוּר כְּשֶׁהוּא כֹּאפָה וְאֶחָד כְּשֶׁהוּא רוּדָה מִן הַתְּנוּר
 נוֹתֵנָה כְּדָפּוּס כְּדִי שְׂלֹא תִתְקַלְקַל : ג לִישְׁתֵּן וְעִרִיכְתֵּן בַּחוּץ וְאִפִּיתֵן בְּפְנִים. וְלֹא
 אֶתְכַרִּירָא עַמְמָא דְהֵא מִלְתָּא בְּמַרְא אִמְלִי לִישְׁתֵּן וְעִרִיכְתֵּן בַּחוּץ וְאִפִּיתֵן בְּפְנִים : וְאִינן דּוּחוֹת
 אֶת הַשֶּׁבֶת. אִפִּיתֵן : וּבְיִשְׁרוֹת בְּבֵית פְּאֵנִי. רַבִּי אִמַּר שְׂהֵא מְקוּם סְמוּךְ לְהַר הַבַּיִת
 מְחוּץ שִׁשׁ הָיוּ אוֹפִיס הַמְּנַחֲוֹת מִלְּסוּן פַּת בֵּן הַמֶּלֶךְ וְאִין הַלְכָה אֶלֶּא כ' ת"ק : ג חֲבִיתִי כְהֵן
 גְּדוֹל לִישְׁתֵּן וְעִרִיכְתֵּן בְּפְנִים. לְדַבְרֵי הַכֵּל שִׁאֲוִי חֲזֵי עֲשָׂרוֹן שְׁחוּלָה בּוֹ עֲשָׂרוֹן שֶׁל כְּהֵן
 גְּדוֹל נִמְשָׁה וְנִתְקַדַּשׁ וּמִקְדַּשׁ אֶת הַמְּנַחֶה : וְדוּחוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת. לְפִי שִׁח"א לַעֲשׂוֹת לִישָׁה וְעִרִיכֵי
 וְאִפִּיָּה מִתְחַמּוֹל כְּדִינן דְּמִקְדַּשׁ כְּלָיו מִפְּסֵלָה בְּלִינָה : ד יש בַּה מַעֲשֶׂה כְּלִי בְּפְנִים. כְּמִלְּחִתָּן
 שְׁעֵסֶה בְּהֵן בְּפְנִים עֲשִׂינִים כְּלִי לְאִפּוּקֵי ע"ג עֵלְלָה, כְּמִלְּחִתָּן שְׁנַעֲבִית בַּחוּץ כְּנוֹן לִישְׁתֵּן וְעִרִיכְתֵּן
 שֶׁל לֶחֶם הַפְּנִים אִין עֵין כְּלִי : וְקַרְנֹתֵיהֶן. שְׂהֵא מִדְּכִיק בְּזַק כְּלִי דְפוּס כְּמִין קַרְטִים וְאוּרֵךְ

הַחֵן

עשרה. ורחבו חמשה. וקרנותיו שבע אצבעות. רבי יהודה אומר שלא
 תמעה זרד יהי בין זומא אומר ונתת על השלחן לחם פנים
 לפני תמיד שיהיה לו פנים: ה' השלחן ארכו עשרה. ורחבו חמשה.
 לחם הפנים ארכו עשרה. ורחבו חמשה. נותן ארכו פנגר רחבו של
 שלחן. וכופל מפתים ומתצה מפתן. ומפתים ומתצה מפתן. נמצא ארכו
 כמלא פד רחבו של שלחן. דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר השלחן
 ארכו שנים עשר. ורחבו ששה. לחם הפנים ארכו עשרה ורחבו חמשה.
 נותן ארכו פנגר רחבו של שלחן. וכופל מפתים מפתן ומפתים מפתן.
 ומפתים ריוח באמצע. כדי שתהא הרוח מנשבת בניחן. אבא שאול
 אומר שם היו נותנין שני בזיבי לבונה של לחם הפנים. אמרו לו והלא
 כבר נאמר. ונתת על המערכת לבונה וזה. אומר להן והלא כבר נאמר
 ועליו נטתה מנשה: ו ארבעה סופים של זהב. היו שם מנצצין
 מראשיהן. שהיו סומכין בהן שנים לסדר זה. ושנים לסדר זה. ועשרים
 וששנה קנים פהצו קנה חרול. ארבעה עשר לסדר זה. וארבעה עשר
 לסדר זה. לא כדור הקנים. ולא נמיתתן דוחה את השבת. אלא נכנס

ברטנורא מערב

הקן יולא ד' אצבעות: ר"י אומר שלא תמעה. בין שחי הלחם הפנים בין בשעור
 אורך ורוחב בין בשעור הקרנות כשהם הלחם ארכו שבעה ורחבו ד' וקרנותיו ד' אצבעות
 וסימך זרד לחם הפנים ארכו ו' ורחבו חמשה וקרנותיו ז' אצבעות וסימך יה"ו ודרכו של
 רבי יהודה לחם סימנים כמו דל"ך עד"ש בלח"כ: שיהא לו פנים. דפנות (שיהא לו פנים
 וזויות) והן הן הקרנו: ה' ארכו עשרה ורחבו ה'. כדכתיב אמתים ארכו ואמה רחבו
 ר' יהודה לטעמיה דאמר דאמה של כלים בת המשה עפחים היא: נותן ארכו. של לחם
 הפנים כנגד רחבו של שלחן: וכופל. הלחם עפחים ומחל' למעלה כגובה מכלן ומכלן והן הן
 הקרנו' ונמצאו זקופי' כשהם לשפת השלחן ונמצא ארכו ממלא רחבו של שלחן ורחבו מהו' חליו
 אורך של שלחן וכשהיה מסדר אחר חליו נמצא שלחן כלו מלא: ארכו שנים עשר. ר"מ
 לטעמיה דאמר כל אמה בת ששה עפחים סוף ממונה הוהב וקרן מוכח החליו והסובב והיסוד
 והלכה כר"מ: לחם הפנים ארכו י'. כהא מודה ר"מ: ומפתים ריוח באמצע. בין שני
 הסדרים דרוחב הלחם לא היו חלל חמשה ושני הסדרים מחזיקים עשרה כשלחן לארכו פשי
 להו עפחיים ריוח בין סדר לסדר שתהא הרוח מנשבת בהם שלא יתעפשו: אבא שאול
 אומר שם. באתו ריוח בין סדר לסדר נותנים הכזיכים: והלא כבר נאמר ונתת על
 המערכת. על ממש משמע: ועליו מטה מנשה. והיינו סוף ה"ג על סוף ד' והל' כאנח
 שול: ה' מפורצלין. לתת ראשי קנים באוהם פוליים וכמנין הקנים כך מנין הפוליים: ארבעה
 עשר לסדר זה. שם חלות שהיו בסדר המערכת לארבע' מהן לכל אמת שלשה קנים הרי
 י"ב קנים והעליו' אינה זריכה חלל שנים לפי שאין עליה מסאוי הרי ארבעה עשר וחלה
 התחתונה אינה זריכה כל עיקר לפי שמוחת על טהרו של שלחן: לא סדור קנים. מערכת
 החדשה: ולא נמילתן. מעל הישנה דוחה שנת: נכנס מערב שבת ושומטן. מכין כל
 לחם ולחם ומניחם לארכו של שלחן ולמחר מסדר הלחם ולמולאי שנת נותן הקנים בין כל
 לחם כמשפטן: ארכן לארכו של בית. ממורח למערב היו מונחים כארכן חוץ מן הארון
 שארכו

צו ליום חמישי

מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְשׁוֹמְמִין. וְנוֹתְנֵן לְאֲרָכּוֹ שֶׁל שְׁלֹחַן. כָּל הַבָּרִים שְׁחִיו
 בַּמִּקְדָּשׁ. אֲרָכּוֹ לְאֲרָכּוֹ שֶׁל בֵּית; וְשְׁנֵי שְׁלֹחֹת הָיוּ בְּאוֹרָם כַּבְּפָנִים. עַל
 פֶּתַח הַבַּיִת. אֶחָד שֶׁל שֵׁשׁ. וְאֶחָד שֶׁל זָהָב. עַל שֵׁשׁ נוֹתְנִים לָחֵם
 הַפָּנִים בְּכִנּוּסָתוֹ. וְעַל שֵׁשׁ זָהָב בִּיצִיאָתוֹ. שְׁמַעְלֵין בְּקִדְשׁ וְלֹא מוֹרִידִין.
 וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבְּפָנִים. שְׁעָרָיו לָחֵם הַפָּנִים תָּמִיד. אֲרַבְעָה כַּהֲנִים נִכְנָסִין.
 שְׁנַיִם בִּיָּדוֹ שְׁנֵי סָדְרִים. וְשְׁנַיִם בִּידָם שְׁנֵי בְּזִיבִין. וְאֲרַבְעָה מְקַדְּמִין לְפָנֵיהֶם.
 שְׁנַיִם לְטוֹל שְׁנֵי סָדְרִים. וְשְׁנַיִם לְטוֹל שְׁנֵי בְּזִיבִים. הַמְּכַנְּסִים עוֹמְדִין
 בְּצַפּוֹן וּפְנֵיהֶם לְצָרוֹם. הַמּוֹצִיאִין עוֹמְדִים בְּצָרוֹם וּפְנֵיהֶם לְצַפּוֹן. אִלוֹ
 מוֹשִׁיבִין וְאִלוֹ מְנִיחִין. וּמִפָּחוֹ שֶׁל זֶה כְּנֶגֶד מִפָּחוֹ שֶׁל זֶה. וְשָׁאֵמֵר לְפָנֵי תָּמִיד.
 רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵפִירוֹ אִלוֹ נוֹמְלִין וְאִלוֹ מְנִיחִין. אַף זֶה הָיְתָה תָּמִיד. יִצְאוּ
 וְנִתְּנוּ עַל הַשְּׁלֹחַן שֶׁל זָהָב שֶׁהָיָה בְּאוֹלָם. הַקְּמִירוֹ הַבְּזִיבִין וְהַחֲלוֹת
 מִתְּחַלְּקוֹת לְבִהָנִים. חַר יוֹם הַכַּפּוּרִים לְהֵיוֹת בְּשַׁבָּת. הַחֲלוֹת מִתְּחַלְּקוֹת
 לְעֶרֶב. חַר לְהֵיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת. שְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים נֶאֱכָל לְעֶרֶב.
 הַבְּבִלִין אוֹבְלִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא חַי. כַּפְּנֵי שְׂדֵעֲתָן יַפָּה: ה סָדֵר אֵת הַיָּחֵם
 בְּשַׁבָּת. וְאֵת הַבְּזִיבִים לְאַחַר שַׁבָּת. וְהַקְּמִיר אֵת הַבְּזִיבִים בְּשַׁבָּת פְּסוּלָה

ואין

ברטנורא

שֶׁאֵרְכוּ לַרְחֹוֹ שֶׁל בֵּית שֶׁהַכֹּדִים שֶׁבְּאֵרוֹן הָיוּ בִּלְטִים וְדוֹקִין כְּפָרוֹת וְדוֹמִין כְּשֵׁי דְדֵי אִשָּׁה
 שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּאֲרִיכוּ הַכֹּדִים וַיִּרְאוּ. וְהַכֹּדִי לְרַחְבּוֹ שֶׁל אֵרוֹן הָיוּ מוֹנָחִים דְּאִלוֹ לֹאֲרָכוּ שֶׁל אֵרוֹן הָיוּ
 הַכֹּדִי לֹא הִי' בֵּין כַּד לְכַד אֲלֵא שְׁעוֹר רֹחַב הָאֵרוֹן דְּהֵינּוּ אֲמַחַס וּפְלַגָּא וְחָרִי נְדָרֵי הַטּוֹשָׁאִין
 כְּשֵׁי כִדִּים אֵת הָאֵרוֹן שֵׁיטִים מִכָּאן וְשֵׁיטִים מִכָּאן לֹא הָיוּ מֵזֵי לִיבְנִים בֵּין כַּד לְכַד אֲלֵא וְדָרֵי
 רַחְבּוֹ נִתְּנִים וְהָיוּ מְמוּרָם לְמַעַרְב שֶׁרֵי הָיוּ דוֹחִקִים כְּפָרוֹת נִמְלָא אֲרָכוֹ שֶׁל אֵרוֹן לְרַחְבּוֹ
 שֶׁל בֵּית: ז עַל פֶּתַח הַבַּיִת. אֲלֵא פֶתַח הַיֹּבֵל כְּכִיּוֹסָתָן וְלֹא הָיוּ מְנִיחִין שֶׁם אֲלֵא לְהִרְאוֹת
 שְׁמַעְלֵין כְּקֶדֶם דְּעַכְשָׁיו מְנִיחִין עַל שֶׁל שֵׁשׁ וּמִיד נִשְׁאֵם לְהִיבֵל וּמְסַדְרֵן עַל שֶׁל זָהָב שֶׁל מִשָּׁה:
 וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ. עַד שִׁוְקֵטְרוּ כְּזִיכִים כְּדַקְתֵּי לְקַמֵּן כְּמַחֲנֵי: הַמְּכַנְּסִין עוֹמְדִין
 בְּצַפּוֹן. דֵּהֲכִי עֲדִיף טַעֲמֵי דְאוֹתוֹן שֶׁמְסַדְרִין הַעֲכוּדָה יֵהִיוּ בְּצַפּוֹן: אִלוֹ מוֹשְׁבִין. וְעַד שֶׁלֹּא
 הַנְּכִיחוּ מִן הַשְּׁלֹחַן אִלוֹ מְנִיחִין: אִפִּי' אִלוֹ נוֹמְלִין וְאִלוֹ עֲצֻמֵן מְנִיחִים. אֲחַר שֶׁנִּטְלוּ:
 אַף זֶה הָיְתָה תָּמִיד. דְּסָבֵר ר"י דְּאֵין תָּמִיד אֲלֵא שֶׁלֹּא יֵלִין שְׁלֹחַן לִל' א' בְּלֹא לֶחֶם: וְהַחֲלוֹת
 מִתְּחַלְּקוֹת לְבִהָנִי'. מִשְׁמֵר הֵיזָא חוֹלֵק עִם מִשְׁמֵר הַנֶּגֶס: חֵל יוֹהֲ"כ לְהֵיוֹת בְּשַׁבָּת.
 שְׁדִין לֶחֶם הַפָּנִים לֹאֲכִלוּ בְּאוֹתוֹ שֶׁבַת שְׁטוּלֵין אוֹתוֹ מִעַל הַשְּׁלֹחַן וְעַכְשָׁיו אֵין יוֹבֵלִין לֹאֲכִלוּ מִפְּנֵי
 הַתַּעֲנִית: הַחֲלוֹת מִתְּחַלְּקוֹת לְעֶרֶב. וְאֵין מִמֵּתִינִים לְחַלְקֵי לְמַחֵר מִפְּנֵי שֶׁנִּפְסַל בְּלִיג' וְאַחַר
 זִמְנוּ שֶׁנִּפְסַל': הַשְּׁעִיר' שֶׁל מִיּוֹסֵף שֶׁהוּא חֵטְאֵת וְכֹאֲכֵל לְהַנִּים: נֶאֱכָל לְעֶרֶב. בְּלִילֵי שֶׁבַת
 שׁוֹמְנֵי לִיּוֹם וְלִילָה עַד חַיֹּת וְאֵע"פ שֶׁאֵין יוֹבֵלִים לְכַשְׁלֵי כְּשֶׁבַת וְלֹא כִּיּוֹם הַכַּפּוּרִים: הַבְּבִלִיִּים.
 כִּהְנִים שְׁעִלוּ מִכְּבֵל וּבְנִמְרָא מִפְּרֵשׁ דְּלֹא כְּבָלִים הָיוּ אֲלֵא אֲלֶכְסָנְדְּרִים הָיוּ וְעַל שֶׁם שְׁמוֹנָה' ת"ח
 שְׁבָא"י אֵת הַכְּבֵל' קוֹרְאִי' אֲלֶכְסָנְדְּרִי' שְׁעוּשֵׁי' מַעֲשֵׂה רַעֲבֻתוֹת כְּבָלִים: הָיוּ אוֹבְלִים אוֹתוֹ
 חֵי. כִּשְׁעֵל יוֹם הַכַּפּוּרִים לְהֵיוֹת כְּע"ש: מִפְּנֵי שְׂדֵעֲתָן יַפָּה. וְאֵינִן קָזִים לֹאֲכִלוּ הַכֶּסֶר כִּשְׁעֵל
 חֵי: וְאֵת הַבְּזִיבִים לְאַחַר שַׁבָּת. וְדִינָן הִי' לְסַדְרֵן כְּשֶׁבַת כְּשֶׁבַת עֵרִיבָה הַלֵּם: וְהַקְּמִיר

צו ליום המישו

ואין חיובין עליהן משום פגול נותר וממא. סדר את הדין ואת הבזויין בשבת. והקטיר את הבזויין לאחר שבת פסול. ואין חיובין עליהם משום פגול ונותר וממא. סדר את הדין ואת הבזויין לאחר שבת. והקטיר את הבזויים בשבת (פסול). כיצד יעשה. יניחה לשבת הבאה. שאפילו היא על השבת ימים רבים. אין בכך פגום: שתי הלחם נאכלות אין פחות משנים. ולא יותר על שלשה. כיצד. נאפות מערב יום טוב ונאכלות ביום טוב לשנים. חל יום טוב להיות אחר השבת נאכלות לשלשה. לחם הפנים נאכל אין פחות מתשעה. ולא יותר על אחד עשר. כיצד. נאפה בערב שבת ונאכל בשבת לתשעה. חל יום טוב להיות ערב שבת נאכל לעשרה. שני ימים טובים שני ראש השנה. נאכל לאחד עשר. ואינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. כגון שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן הספן דוחה את יום טוב. ואינו דוחה את יום צום:

ברטנורא

את הבזויין בשבת פסולה. דמחוסר זמן הוא שלא היו על השלחן אלא ו' ימים והכא ח"א לתקן ולומר ויטו עד שבת הבאה דכיון דלחם נסדר כדינו וכשבת קדשו שלחן וטוב אינו יכול להשתוות אלא עד שבת ראשון ומפסל בלינה: ואין חיובין עליהן משום פגול. אם הקטיר ע"מ לאכול הלחם למחר אינו פגול שלא קרב המתיר כמנחתו: ולא משום נותר. שאין נותר חל על הלחם שהרי אין ראוי לאכילה: וממא. האוכל כטומאת הנוף אינו בכרת, כדאמר' בהקומץ הניח לטהורים חייבים עליו משום הטומאה וזה לא יתיר לטהורי מטולס דכוכי' הו' מתירי' דידה ולא קרבו כהלכתן: ויניחו לשבת הבאה. ויעמוד בטעיים על השלחן דכיון דלא נסדר בשבת אין שלחן מקדש עד שחגיע שבת ומאיתו שבת יכול להשתוות ו' ימים: שאפילו הוא על השלחן ימים רבים. קודם השבת: אין בכך בלום. שאין השלחן מקדשו עד השבת הלכך לא מפסיל בלינה לאחר השבת: מ' אין פחות משנים. מ' ימים משאפסוס: נאכל לשלשה. שאפסוס בע"ש לפי שאין אפיתן דוחה לא שבת ולא יו"ט: לתשעה. בשבת ב' שהוא תשיעי לאפיתו: לעשרה. שנאפית בה' בשבת: שני יו"ט של ר"ה. קודם לשבת נאסה ברכיעי ונאכל בשבת שניה הרי לאחד עשר ואם תאמר הרי י"ב נינהו דהא דוחה שבת הו' יו"ט ואין הלחם נאכל עד למ"ג הא ל"ק דלענין אכילת קדשים הלילה הולך אחר היום שער הלכך מקרי י"א: ואינו דוחה לא את השבת ולא את יו"ט. לפי שאין אפסוס ומכשלים ביו"ט אלא מה שאוכל בחימו היום לכד: רבן שמעון בן גמליאל אומר. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל:

גמרא מנחות דף צ"ט ע"ב

תניא רבי יוסי אומר אפילו ספק את הישנה שחרית וסדר את החדשה ערבית אין בכך פגום אלא מה אני מקיים

לפני

רש"י

הישנה. מערכות שמעו שם בשבת זו: שלא ידון. כלילה מדבריו של רבי

יוסי

זו ליום המישי

דפני תמיד שלא ילין שלחן בלא לחם. אמר רבי אמי מדבריו
 שר רבי יוסי נלמוד אפילו לא שנה אדם אקא פרק אחד
 שחרית ופרק אחד ערבית קנים מצות לא ימוש ספר התורה
 הנה מפיך. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי אפילו
 לא קרא אדם אקא קריאת שמע שחרית וערבית קנים לא
 ימוש ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ ורבא אמר
 מצוה לאומרו בפני עם הארץ. שאל בן דמה בן אחותו שר
 רבי ישמעאל את רבי ישמעאל פגון אני שלמדתי בך התורה
 בלא מהו ללמוד חכמת יונית קרא עזיו המקרא הנה
 (יהושע א') לא ימוש ספר התורה הנה מפיך והגית בו יומם ולינה
 צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה
 חכמת יונית ופליגא דרבי שמואל בר נחמני דאמר רבי
 שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן פסוק זה אינו לא חובה ולא
 מצוה אלא ברכה ראה הקדוש ברוך הוא את יהושע שדברי
 תורה חביבים עליו ביותר שגאמר (שמות ל"ג) ומשרתו יהושע
 בן נון נער לא ימיש מתוך האהל אמר לו הקדוש ברוך הוא
 יהושע כל בך חביבין עליך דברי תורה. לא ימוש ספר
 התורה הנה מפיך. תנא דבי רבי ישמעאל דברי תורה לא
 יהו עליך חובה ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהם אמר

חזקיה

רשי

יוסי דאמר משום דעמד היסן שחרית מעט בשלחן והחדש ערבית מעט קרוי
 ליה תמיד ש"מ חפי' לח סנה אדם וכו' אסור לאומרו. שלא יאמר בק"ש בני
 ולא ירגיל בניו לת"ס: מצוי לאומרו. דסבר משום ק"ש נוטל סכר גדול כזה כי
 אז חלית דרכיך אס הי' עוסק בתור' כל היום כ"ש שסכרו גדול וירגיל את
 בניו לת"ס: ופליגי. הא דר' ישמעאל דאמר חובה ללמוד כל היום:
 כ"כ כך חביבין כו' לא ימוש. הכתיחו שלא תשכח הורתו ממנו:
 לא יהו ערירי חובה. כאדם שיש לו חוב ואמר מתי חפרענו ואפטר כך לא
 יאמר אדם אשנה פרק א' ואפטר שאי אתה רשאי לפטור עצמך מהן:
 ואלף

הזקקה מאי דכתוב (איוב ל"ו) ואף הסיתה מפני צר רחב לא מוצק תחתיה בא וראה שלא במדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם. מדת בשר ודם אדם מסית את חברו מדרכי חיים לדרכי מיתה. והקדוש ברוך הוא מסית את האדם מדרכי מיתה לדרכי חיים שנאמר ואף הסיתה מפני צר מגיהנם שפיה צר שעשנה צבור בתוכה ושמא תאמר בשם שפיה צר בך בלה צרה תלמוד לומר (ישעיה ל') העמיק הרחיב ושמא תאמר רמלך לא הוכנה תלמוד לומר (שם) גב היא רמלך הוכנה ושמא תאמר אין בה עצים תלמוד לומר (שם) מדורתה אש ועצים הרבה שמא תאמר זה הוא שברה תלמוד לומר (איוב ל"ו) ונחת שלחנה מלא רשן :

רשי

ואף הסיתה. הקב"ה ללמוד תורה כדי ליגלל מהגיהנם שפיה לו : שהוא עשנה זכור בטובה ולא ילא חוץ כדי שידונו רשעים באש וכעשן העמיק הרחיב. כיון שכל לעומק מיד מרחיב : רמלך לא הוכנה. לתלמיד שפי' מן הסורה לא הוכנה גיהנם שהוא גדון בה מלך קרוי ת"ח דכתיב כי מלכים יגלכו : שמא תאמר זה שברה. של תורה שמללת מגיהנם אבל שבר לא ת"ל ומה וגו' :

וזתר צו הך ליח ע"א

עד דהו אולי אישכחו חד גברא דהיה אתי ותלת ענפי הדם בדיה. קריבו גביה אמרו ליה למה לך האי אמר לרווחא אובראי. אמר רבי אלעזר שפיר באמרת. אבל תלת אלין למה. אמר ליה חד לאברהם. חד ליצחק. וחד ליעקב. ובשירגא להו פחדא וארחנא בהו בגין דכתיב (שיר א') לריח שמניך טובים שמן תורב שמןך. בגין דבהאי ריחא אתקיים חולשא דנפשא ובהימנותא דא אתקיימא ואתנגידו ברכאן מעילא ותתא אמר רבי אלעזר זכאה חזקיהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי. הא חזי לית עלמא (י"א נפשא) מתקיימא אלא על ריחא ומריחא דא אשתמודעא ריחא אחרא דהא בשעתא דנפיק שבתא (נתפרדה החבילה) ומלכא נפשא יתרא ואשתארוז נפשא ורוחא מתפרשן עיבין אתא ריחא דא ומתקרבן דא ברא וחדאן ועד דא בעי רודא

זו ליום חמישי

בַּתֵּר רִיחָא לְקַבְלָא. רִיחָא בִּינוּ דְאִתְקַבַּל רִיחָא מִתְקַרְבֵּן בַּחֲדָא וְחֲדָא
 כִּי הָאֵי גִוּוּנָא. רִיחָא דְקַרְבְּנָא בְּרִיחָא מִתְקַרְבֵּן פְּלֵא כַחֲדָא וּמִתְקַרְבֵּן
 בּוּצִינֵי וְחֲדָאן. תָּא חֲזֵי תִרֵי בּוּצִינֵי חַר לְעֵילָא וְחַד לְתַתָּא אֵי
 לְחֵיט בַּר נֶשׁ הָאֵי בּוּצִינָא דְתַתָּא הֵוָּא תַנְנָא דְסָלִיק (גִּי' דְסָלִיק מִבּוּצִינָא
 תַתָּא) לְחֵיט הֵוָּא בּוּצִינָא עֲקָאָה בְּךָ תַנְנָא דְקַרְבְּנֵי הָאֵי תַנְנָא דְסָלִיק
 לְחֵיט בּוּצִינֵי עֲלָאֵי וּמִתְקַרְבֵּן בַּחֲדָא וּמִתְקַרְבֵּן פְּלֵהוּ בַחֲדָא בְּרִיחָא דָא
 וּבְגִין בְּךָ רִיחַ גִּיחַת לֵינֵי. (אִשָּׁה) וְהָא אִוְקְמוּהָ וְעַל דָּא רִיחָא דְקַרְבְּנָא
 קִוְיָא דְכֵלָא וְקִוְיָא דְעֲלָמָא וְקַרְבְּנָא עַל יְדָא דְכַתְנָא דְמַקְרַב פְּלֵא
 וּבְגִין בְּךָ שְׁבַעַה וּמִי אֲשַׁלְמוּתָא אֲשַׁתְּלִימוּ בֵיהּ בְּגִין דִּיתְפַּרְכוּ כִּדְהוּ
 בְּפוּלְתְּגִיָּה וּיְשַׁתְּבַחוּ חֲדוּוּאָן וּבְרַכְּפָאן לְעֵילָא וְתַתָּא. פְּתִיב (יִשְׁעִיה בֵּיה) יֵי
 אֲלֵהִי אַתָּה אֲרוּמְמָה וְגוּמַר הָאֵי קָרָא אִוְקְמוּהָ. יֵי אֲלֵהִי אַתָּה. דְבַעֵי בַר
 נֶשׁ לְאִוְדָאָה לְשִׁמָּא קַדִּישָׁא וְלִשְׁבַחָא לֵיהּ עַל פְּלֵא וּמֵאָן אַתֵּר יִשְׁבַחָא
 דִּילֵיהּ בְּמָה דְאִוְקְמוּהָ וְהָבֵא מַעֲטִמָּא דְכֵלָא דְכְּתִיב כִּי עֲשִׂיתָ פְּלֵא. פְּלֵא
 פְּמָה דְכְּתִיב (שֵׁם ט') וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּלֵא וְהָא אַתְּמַר עֲצוֹת מִרְחוֹק עֲצוֹת
 פְּמָה דְאַתָּ אָמַר יוֹעֵץ. מִרְחוֹק דְכְּתִיב (יִרְמִיָּה ל"א) מִרְחוֹק יֵי נִרְאָה לֵי. וְכְּתִיב
 (מִשְׁלֵי ל"א) מִמֶּרְחֵק תִּבְיֵא לְחַמָּה. אִמוּנָה אוּמָן. בְּמָה דְאַתָּ אָמַר (דְּבָרִים ל"ב)
 אֵל אִמוּנָה וְאִין עוֹלָא וְאִוְקְמוּהָ אִמוּנָה בְּבִלְיָה. בְּמָה דְאַתָּ אָמַר (תְּהִלִּים צ"ב)
 וְאִמוּנָתְךָ בְּבִלּוֹת וְכְּתִיב (אִכָּה ג') חֲדָשִׁים לְפַקְרִים רַבָּה אִמוּנָתְךָ. וְזִמְן
 קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדַפְּאָה לִזְן לְיִשְׂרָאֵל מִחֻבִּיָּהוּן פְּמָה דְכְּתִיב (יִחְזַקְאֵל ל"ז)
 וְזַרְקִתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם מְהוּרִים וּמִזַּרְחֵם מִכָּל מַעְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם
 אֲמַתֵּר אֶתְכֶם. בְּרוּךְ יֵי לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

הלכה פסוקה   יוסף לחק   מוסר

משערי קדושה ח"ב ש"ו

הרי"מ ה' מעשה הקרבנות פ"ב

תַּפְּלָה אָמְרוּ בְּחֻבִּיָּהוּן לְבַרְכָּה שְׁהוּא
 מְדַבְּרִים שְׁעוּמִדִּים בְּרוּמוּ שֶׁל עוֹלָם וְכִמוּ
 שְׁנִבְעָתָ כִּי הִיא גְדוּלָה מְכַל תְּקַרְבָּנוֹת
 שְׁנֵאמַר (יִשְׁע' א') לָמָּה לִי רֹב וּבְחֻבִּים וְגו'
 וְכְּתִיב גַּם כִּי תִרְבוּ תַפְּלָה מְכַלל שְׁנִדּוּקָה
 מִתָּן וְכִמוּ שְׁתְּקַרְבָּנוֹת מִכַּפְּרִין תַּפְּלָה גַם
 בֵּן מִכְּפַחַת עֲוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם וְכַסְפָּר הַיֹּתֵר
 פִּי וְנִתְחַל צְלָתָא וְגַרְדָּא מִכָּל פּוֹלְחֵינֵן מְכַל

תַּפְּלָה מְבִיאַע עִם שְׁלִשָּׁה בְּכֵשִׁים שְׁלוֹ שְׁתֵּן
 תַּפְּלָת וְאִשָּׁם וְעוֹלָה שְׁנֵי שֶׁהָ עֲשָׂרוֹנִים
 וּמִפִּי הַשְּׁמִיעָה לְמַדּוּ שְׁתֵּן בְּאִין בְּכַלל הַזְּבָחִים
 שְׁלוֹ עֲשָׂרוֹן עִם כָּל בְּכֵשׁ בְּלוּל בְּרִבְעִית
 הָיִן שְׁמֵן. וְרִבְעִית וְזֵן עִם כָּל עֲשָׂרוֹן
 מִשְׁלִשְׁתֵּן בְּשֵׁאֵר גְּמִי הַבְּכֵשִׁים. וְהַמְקַרֵּב
 אֵת הַפְּלִגִּים מְבִיא עִמּוֹ גְּמִי אֵל וְלֹא עוֹלָה
 לוֹ וְזָהוּ: - הֵסֵן הוּא שְׁנַיִם עֲשָׂר לֹגֵי וְכַכֵּר

פּוֹרְקִינֵי וְכִי מָצִי לְסוּיָא אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 וְכַרְוִינֵם לְכַרְכָּה כַּפָּה וְכֵה אֶתְקַנְהָ לְתַעֲמִיר
 שְׂמוּאֵל שֶׁשָּׁקִיד בְּמִשְׁחָה וְאַתְרָן מִפְּנֵי שֶׁהָיָה
 עוֹלָה לְהַגֵּל וּמַצִּיחָה לְבָנָי אִדָּם סָרְבָה עִמּוֹ
 וּמַצִּיחָה אִיתָן וְבֵן שְׂמוּאֵל בְּנֵי גִוְהַג אֲתָרְיוּ
 בְּמֵי שְׂנֵאֲמַר (ז"א י) וְסָכַב בֵּית אֵל וְהִתְקַבֵּל
 וְשִׁפְטָא אֶת יִשְׂרָאֵל וְתִשְׁכַּחְתּוּ הַרְמַתָּה בִּי
 שֵׁם בֵּיתוֹ וְאַבְרָהָם לֹא זָכָה מִכָּל מַעֲשֵׂי תוֹמֵי
 אֱלֹהִים מִשּׁוּם וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה בְּחֵרֶן וְכֵתִיב
 (בְּרֵאשִׁית י"ח) וְאַבְרָהָם הָיוּ יְהוָה לְגִוְהַג וְגִוְהַר
 בִּי יִדְעִיתִי לְפָנָי אֲשֶׁר יֵצֵה וְגִוְהַר וְיִשְׁבֵּר
 דְּבַר ה' וְגִוְהַר וְכֵר רֵאשִׁי הַדּוֹרוֹת אֵינִן
 זֹכֵרִין אִם אֵינִן נֶעְשְׂשִׁים אֱלֹהִי עַל סִבָּה זוּ:

הוֹרַעְנוּ שְׁעוֹר הַלּוֹג עִם מְדוֹת אַחֲרוֹת
 בְּהַלְכוֹת עֲרוּבֵי. וְהַעֲשָׂרוֹן הוּא הַעוֹמֵר
 שֶׁהוּא שְׁעוֹר חֲקָה וְכָבֵד בְּאַרְנוֹ שְׁעוֹרוֹ
 בְּעֵנֵן מִלָּה: (ט) בְּשִׁמּוּדֵי הַנְּסֻכִּים
 אוֹ הַמִּנְחוֹת בֵּין מִנְחַת יְחִיד
 בֵּין מִנְחַת צִבּוֹר אִין מוֹדֵרִין אוֹתוֹ
 בְּמִדָּה שֶׁר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרוֹנִים לְפָר אוֹ שֶׁר
 שְׁנַיִם לְאֵיל אֱלֹהִי מוֹדֵר הַכֵּל בְּעֲשָׂרוֹן אֶחָד
 שֶׁהָיָה בְּמִקְדָּשׁ וְבֵן הַשָּׁמֶן שֶׁר נִסְכִּים מוֹדֵרִין
 אוֹתוֹ בְּמִדָּתוֹ שֶׁבְּמִקְדָּשׁ. וְשָׁמֶן שֶׁר מִנְחַת
 הַיְחִיד בְּלוֹג שֶׁבְּמִקְדָּשׁ בְּמֵנֵן הַעֲשָׂרוֹת
 בַּד מֵנֵן הַלּוֹגִין:

לֵי לַיְשִׁי

צִוּוּף יְהוָה

דַּוְאַת שְׁתֵּי הַכְּלָיִת וְאַת־הַחֲלָב אֲשֶׁר עָלֶיהֶן אֲשֶׁר
 עַל־הַכֶּסֶּלִים וְאַת־הַיִּתְרֹת עַל־הַכֹּבֵד עַל־הַפְּלוֹת
 יִסְרְנָה: וַיַּת תַּרְתִּין בְּלִין וַיַּת תַּרְבָּא דִּי עֲלֵיהּ דִּי עַר גְּסָמִיא וַיַּת
 חֲצָרָא דְעַל בְּבָדָא עַל פְּרִיתָא יַעֲדָנָה: הַ וְהַקְטִיר אֶתֶם הַפְּהֵן
 הַמְזֻבְּחָה אִשָּׁה לַיהוָה אָשֵׁם הוּא: וַיִּסַּק יִתְהוֹן פְּתִיָּא
 לְמַדְבְּחָא קַרְבָּנָא קֹדֶם יי אֲשָׁמָא הוּא: וּ בְּלִי־זָכָר בְּפִתְהֵינִם יִאכְרִנּוּ
 בְּמִקּוֹם קְדוֹשׁ יִאכְלֵ קְדוֹשׁ קְדוֹשִׁים הוּא: בְּרַדְבּוֹרָא
 בְּכַהֲנִיא יִכְלְגָהּ בְּאַתֵּר קְדִישׁ יִתְאַבֵּר קְדוֹשׁ קוֹדֶשֶׁן הוּא: ז בְּהַפְּטָאת

כֹּאשֵׁם

רֵשִׁי

(ה) אִשֵׁם הוּא. עַד שִׁנְתַּק שְׁמוֹ מִמֵּנו לִימַד עַל אִשֵׁם שְׁמֵתוֹ בְּעַלְיוֹ אוֹ שְׁנֵתִכְפְּרוּ
 בְּעַלְיוֹ אִשֵׁם שְׁעוּמַד לְהוֹיֵת דְּמִי עוֹלָה לְקִין הַמּוֹצֵחַ אִם שְׁחַטוּ סַחֵס אִינּוּ כִּשֵׁר
 לְעוֹלָה קוֹדֶם שְׁנֵתִק לְרַעִיָּה. וְאִינּוּ זֹא לְלַמַּד עַל הַאִשֵׁם שִׁיחַ פְּסוּל שֶׁלֹּא לְשִׁמוֹ
 כְּמוֹ שִׁדְרַשְׁנוּ הוּא הַכְּתוּב בְּחַטָּאת לְפִי שֶׁאִשֵׁם לֹא נֹאמַר צוֹ אִשֵׁם הוּא אִלָּא לְאַחַר
 הַקְטָרַת אֲמוֹרִין וְהוּא עֲלָמוֹ שֶׁלֹּא הוֹקְטְרוּ אֲמוֹרֵי כִּשֵׁר (זְבַחִים דָּף ד'. וְע"ש בְּרַש"י):
 (ו) קְדוֹשׁ קְדוֹשִׁים הוּא. בְּחַטָּאת כֹּהֲנִים הוּא נִדְרָשׁ (בְּרַש"י דְּרִישׁ גַּם לְאִינֵךְ דְּכַתִּיב
 גְּצִי חַטָּאת אֵךְ לְפִי פְּשׁוּעוֹ שֶׁל מִקְרָא לְרִכּוּן הֵן לְעַלְמָן וְק"ל. מוֹרַחֲנִי): (ז) תּוֹרָה

אַחַת

כַּאֲשֶׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הִבְהִין אֲשֶׁר יִבְכְּרוּ לוֹ
 יְהוָה: כַּחֲמַתָּא כַּאֲשֶׁמָּא אוֹרְיָתָא חֲדָא לָהֶון כַּהֲנָא דִּי יִבְכְּר בֵּיה דִּילֵיה
 יְהָא: ח וְהִבְהִין הַמְקַרְיב אֶת־עֹלֹת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה
 אֲשֶׁר הִקְרִיב לִפְהֵון לוֹ יְהוָה: וְכַהֲנָא דְמְקַרְב יָת עֹלֹת גְּבַר
 מִשְׁךְ עֹלֹתָא דִּי יִקְרַב לְכַהֲנָא דִּילֵיה יְהָא: ט וְכֹל־מִנְחָה אֲשֶׁר
 תֵּאֲפֶה בַתְּנוּר וְכֹל־נִעְשֶׂה בַמִּזְבֵּחַ וְעַל־מִחְבַּת
 לִפְהֵון הַמְקַרְיב אֹתָהּ לוֹ תִּהְיֶה: וְכֹל מִנְחָתָא דִּי תִתְאַפִּי
 בַתְּנוּרָא וְכֹל דִּתְתַעְבַּד בְּרִדְתָּא וְעַל מִסְרִיתָא לְכַהֲנָא דְמְקַרְב יָתֵהּ דִּילֵיה
 תִּהְיֶה: י וְכֹל־מִנְחָה בְּרוּלָהּ בְּשֶׁמֶן וְחֲרִיבָה לְכֹל־בְּנֵי
 אֲחֵרֵן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחָיו: וְכֹל מִנְחָתָא דְפִילָא בְּמִשְׁחָה וְדָא
 פִּיקָא לְכֹר בְּנֵי אֲחֵרֵן תִּהּוּ גְּבַר כְּאֲחֵרֵי: פ שְׁלִישִׁיא וְזֹאת תּוֹרַת
 זִבַּח הַשְּׂלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לַיהוָה: וְדָא אוֹרְיָתָא דְנִכְסַת
 קוּדְשִׁיא דִּי יִקְרַב קֳדָם יְיָ יב אִם עַל־הַתּוֹדָה יִקְרִיבוּ וְהִקְרִיבוּ
 עַל־זִבַּח הַתּוֹדָה חֲלֹזֹת מִצּוֹת בְּרוּלָת בְּשֶׁמֶן וְרִקְיָקִי
 מִצּוֹת מִשְׁתִּים בְּשֶׁמֶן וְסֻלַּת מְרֻבֶּבֶת חֲלֹת בְּרוּלָת

בשמן

ששי

אחת להם. נדבר זה: הבהן אשר יבכר בו. הראוי לכפרה חולק צו פרט
 לטבול יום ומחוסר כפורים ואונן: (ח) עור העולה אשר הקריב לבהן לו יהיה.
 פרט לטבול יום ומחוסר כפורים ואונן שאין חולקים בעורות (זכחים קג):
 (ט) לבהן המקריב אותה וגו'. (ס"ב) יכול לו לבדו ת"ל לכל בני אהרן תהיה
 יכול לכולן ת"ל לכהן המקריב הא כילד לבית אב של אותו יום שמקריבין אותה:
 (י) בלולה בשמן. זו מנחת גדבה: וחרבה. זו מנחת חוטא ומנחת קנאות שאין
 בהן שמן: (יב) אם על תודה יקריבו. אם על דבר הודאה על נס שנעשה
 לו כגון יורדי הים והולכי מדבריות וחבויי בית האסורים וחולה שנתרפא שהן
 לריבין להודות שכתוב בהן (תהלים קז) יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם
 ויזכרו זכרי תודה. אם על אחת מאלה נדר. שלמים הללו שלמי תודה הן
 ועשומות לחם האמור בענין ואין גאלגין אלא ליום ולילה כמו שפורש כאן:
 והקריב על זבח התודה. ד' מיני לחם. חלות ורקיקין ורבוכה ג' מיני מלה
 וכתוב על חלת לחם חמץ וגו' וכל מין ומין י' חלות כך מפורש במנחות (ד' ע"ז)
 ושעורן

בשמן: אם על תודתא יקרבנה ויקרב על נכסת תודתא
 גריצו פטרו דפיזו במשח ואספוגין פטרו דמשחין במשח
 וסלתא רביא גריצו דפיזו במשח: יג על חלת לחם חמין
 יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו: על גריצו דלחם חמיע
 יקרב קרבנה על נכסת תודת נכסת קודשיה: יד והקריב ממנו אחר
 מבשר קרבן תרומה קיהנה לפתן הזרם את-דם
 השלמים לו יהיה: ויקרב מנה חד מבשר קרבנא אפרשיא קדם
 י"א קנהא דזרקת דם נכסת קודשיא דילה יהא: טו ובשר זבח
 תודת שלמיו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד-
 בקר: ובמר נכסת תודת נכסת קודשיה ביום קרבנה יתאכל לא יצנע
 מנה עד צפרא: טז ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום
 הקריבו את-זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל:
 ואם נדרא או נדבתא נכסת קרבנה ביומא די יקרב נכסתה יתאכל
 וביומא דבתרוהי ודאשתאר מנה יתאכל: יז והנותר מבשר
 הזבח ביום השלישי באש ישרף: ודאשתאר מבמר נכסתא

ביומא

רשי

ושעורן ה' סאין ירושלמיות שהן ו' מדבריות כ' עשרון: מרבבת. לחם חלוט
 צוחחין כל לרכו: (יג) קרבנו על זבח. (סס דף עו. ת"כ) מגיד שאין הלחם
 קדוש קדושת הגוף ליפסל בזולא וטבול יוס ומללאת לחולין בפדיון עד שיחט
 הזבח: (יד) אחד מבשר קרבן. לחם אחד מכל מין ומין יעול תרומה לכהן
 העובד עבודתו והשאר נאכל לבעלים ובשרה לבעלים חוץ מחזה ושוק שזה
 כמו שמפורש למטה תנופת חזה ושוק בשלמים והחודה קרויה שלמים:
 (טו) בשר זבח תודת שלמיו. (זכמים לו. ת"כ) יש כאן ריבויין הרבה
 לרבות חטאת ואשם ואיל נזיר וחגיגת י"ד (הכא פי' אליבא דבן תימא ובפ'
 ראה ע"פ ולא ילויין פי' כרצון וכן דרכו של הרב בכ"מ) שיהיו נאכלין ליום
 ולילה: ביום קרבנו יאכל. ובזמן בשרה זמן לחמה: לא יניח ממנו עד בקר.
 אבל אוכל הוא כל הלילה א"כ למה אמרו עד חמה כדי להרחיק אדם מן
 העבירה (ריש ברכות): (טז) אם נדר או נדבה. שלא הביאה על הודאה של
 נס אינה טעונה לחם ונאכלת לב' ימים כמו שמפורש בענין: וממחרת
 והנותר

צו ר"י ששי

בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנוּרָא יתְּקַד: יח וְאִם הֶאֱכַל יֵאָכֵל מִבֶּשֶׂר
 זָבַח שְׁלֵמֵי בְּיָוִם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יִרְצֶה הַמִּקְרִיב אֹתוֹ
 לֹא יִחָשֵׁב לוֹ פְּגוּר יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הַאֲכִלָּת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָה
 הַתְּשׂוּאָה: וְאִם אֶתְאָכְלָא יתְּאָכֵל מִבְּסַר נִכְסַת קוּדְשׁוֹהִי בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה
 לֹא יִהְיֶה לְרֵשׁוּא דְמִקְרַב יְתֵהּ לֹא יִתְחַשֵּׁב לֵיה מִרְחֻק יִהְיֶה וְאֲנִשׁ דְּתִיכּוּד
 מִיְנֵה חֹזְבֵה יִמְבֹּל: יט וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא
 יֵאָכֵל בְּאִשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַבֶּשֶׂר כָּל־טָהוֹר יֵאָכֵל בְּשֶׂר:
 וּבְסַר קוּדְשָׁא דִּי יִקְרַב בְּכָל מְסָאֵב לֹא יתְּאָכֵל בְּנוּרָא יתְּקַד וּבְסַר קוּדְשָׁא
 בְּרִי דְכִי בְּמוֹדְשָׁא יִיכּוּד בְּסַר קוּדְשָׁא: כ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תֵּאָכֵל
 בְּשֶׂר מִזְבַּח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לִיהוָה וּמִמֵּאֲתוֹ עָלּוּ
 וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמּוּהָ: וְאֲנִשׁ דִּי תִיכּוּד בְּסַר
 מִנְכֶסֶת קוּדְשָׁא דִּי קָדָם יְיָ וְסוּכְתָה עֲרוּהִי וְיִשְׁתַּיְצִי אֲנִשָּׁא הֵיאָה מֵעַמּוּהָ:
 כא וְנֶפֶשׁ בִּירְתַּנֵּעַ בְּכָל־טָמֵא בְּטָמֵאֵת אָדָם אִוּוּ

בבהמה

רשי

והנותר ממנו. בראשון יאכל. (פי' יאכל בשני) (ס"א והנותר ממנו יאכל).
 וי"ו זו יתירה היא ויש כמוה הרבה במקרא כגון ואלה בני לבעון ואיה וענה
 (בראשית לו) הם וקדש ולבא מרמס (דניאל ח): (יח) ואם האכל יאכל וגו'.
 (ת"כ) במחשב בשמיטה לאכלו בשלישי הכתוב מדבר יכול אם אכל ממנו בשלישי
 יפסל למפרע ת"ל המקריב אותו לא יחשב בשעת הקרבה הוא נפסל ואינו נפסל
 בשלישי וכן פירושו בשעת הקרבתו לא העלה זאת במחשבה ואם חשב
 פיגול יהיה: והנפש האובדת ממנו. אפילו בתוך הזמן עונה טשא: (יט) והבשר.
 של קדש שלמים. אשר יגע בכל טמא לא יאכל: והבשר. לרבות אשר שיא
 מקלתו שהפנימי מותר: כל טהור יאכל בשר. (פסחים עט) מה ת"ל לפי
 שנאמר (דברים יב) ודם זבחך ישפך והבשר תאכל יכול לא יאכלו שלמים אלא
 הבעלים לכך נאמר כל טהור יאכל בשר: (והבשר ב"ט טהור יאכל בשר.
 כלומר כל מה שאסרתי לך בחטאת ואשם שאם ילאו חוץ לקלעים אסורה
 כמו שכתוב בחזק אולם מותר יאכלו בבשר זה אני אומר לך כל טהור
 יאכל בשר אפילו בכל העיר): (ב) ושומאתו עליו. (זבחים מ"ג.
 ת"כ) בטומאת הגוף הכתוב מדבר אבל טהור שאכל את הטמא אינו ענוש כרת
 אלא אזהרה והבשר אשר יגע בכל טמא וגו'. ואזהרת טמא שאכל את הטהור
 אינה מפורשת בתורה אלא חכמים למדוה בגזרה שזה (ת"כ). ג' כריחות אמורים
 הכא

בְּהֵמָה טָמְאָה אֹו בְּכֹל־שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשָׂר־
 זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וּנְבָרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה
 מֵעַמּוּיָהּ : וְאִנֹּשׁ אָרִי תִקְרַב בְּכֹל מִסְאָב בְּסוּאֵבֶת אִנֹּשָׂא אֹו בְּבַעֲרָא
 מִסְאָבָא אֹו בְּכֹר שְׁקָצָא מִסְאָב וְיִיכּוּל מִבְּסַר נִכְסַת קוּדְשֵׁיא דִּי יְקָדְם יִי
 וְיִשְׁתַּיְצִי אִנֹּשָׂא הַחַיָּה מֵעַמּוּיָהּ : כֹּב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר :
 וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי : כֹּג דִּבְרֵי אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 כָּל־חֲלֵב נְשׂוּר וּכְשֵׁב וְעֵז לֹא תֹאכְלוּ : מִקֵּד עִם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמִימְרֵי כָּל תֵּרֵב תוֹר וְאִמְר וְעֹזא קָא תִיכְלוּן : כֹּד וְחֲלֵב נִבְרָה
 וְחֲלֵב טֵרֶפֶה יַעֲשֶׂה לְכָל־מְלֹאכְתָּהּ וְאָכַל לֹא תֹאכְלוּהוּ :
 וְתֵרֵב נִבְיָא וְתֵרֵב תְּבִירָא יִתְעַבֵּד לְכָל עֲבָדְתָא וּמִיבֵד לֹא תִיכְלְנָהּ :
 כֹּה בִּי כָּל־אָכַל חֲלֵב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנָּה
 אִשָּׁה לַיהוָה וּנְבָרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַאֲכֹלֶת מֵעַמּוּיָהּ :
 אָרִי כִּי דִיכּוּל תִּרְבָּא מִן בְּעִירָא דִּי יִקְרִבוּן מִנָּה קִרְבָּנָא קָדְם יִי וְיִשְׁתַּיְצִי
 אִנֹּשָׂא דִּי תִיכּוּל מֵעַמּוּיָהּ : כֹּו וְכֹר־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל
 מִיִּשְׁבְּתֵיכֶם לְעוֹף וְלִדְבַהֲמָה : וְכֹד דָּמָא לֹא תִיכְלוּן בְּכֹל
 מוֹתְבִיבוֹן דְּעוֹפָא וְדִבְעִירָא : כֹּז כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל כָּל־
 דָּם וּנְבָרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה מֵעַמּוּיָהּ : כִּר אִנֹּשָׂא דִּי תִיכּוּל כִּר
 דָּמָא וְיִשְׁתַּיְצִי אִנֹּשָׂא הַחַיָּה מֵעַמּוּיָהּ : פ כֹּח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר : וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי : כֹּט דִּבְרֵי אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

רש"י
 (הכא שנים וא' צפ' אמור כל איש אשר יקריב וגו' ופי' חז"ל דהאי יקריב
 אכילה היא) באוכלי קדשים בטומאת הגוף ודרשוה רבותינו בשבועות (דף ו')
 אחת לכלל ואחת לפרט ואחת ללמד על קרבן עולה ויורד שלא כאמר אלא
 על טומאת מקדש וקדשיו : (כד) יעשה לכה מראכה. (פסחים כג. ט"ז) בא ולמד
 על החלב שאינו מטמא טומאת נבלות : ואכר לא האבדהו. (חולין פ' ג"ה) אמרה
 חורה יבא איסור נבילה וטרפה ויחול על איסור חלב שאם אכלו יחייב אף על
 לאו של נבלה ולא תאמר אין איסור חל על איסור : (כו) לעוף ודבהמה.
 (כריתות נא) פרט לדם דגים וחגזים : בכר מושבותיכם. לפי שהיא חובת הגוף
 ואינה

צו ליל ששי

לֵאמֹר הַמְקָרִיב אֶת־זֶבַח שְׁלָמוֹי לַיהוָה יָבִיֵא אֶת־
קָרְבָּנוּ לַיהוָה מִזֶּבַח שְׁלָמוֹי : מִגֵּד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִמְדַּר
דְּמִקְרֵב יַת נִבְסַת קוֹדֵשׁוֹהֵי קָדְשׁוֹ יִיְיָ יִתִּי יַת קָרְבָּנָהּ לְקָדְשׁוֹ יִי מִנְבַּסַת קוֹדֵשׁוֹהֵי

צו ליום ששי תורה

כדי להשרים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום
הסדרה ותרגום והפטרה :

לִידֵיּוֹ תְבִיאִינָה אֶת אֲשֵׁי יְהוָה אֶת־הַחֲרֵב עַל־הַחֹהֶה
יְבִיאֵנוּ אֶת הַחֹהֶה לְהֵנִיף אֹתוֹ תְנוּפָה לְפָנָי יְהוָה :
יְדוּחֵי תִיתֹן יַת קָרְבָּנָא בְנֵי יַת תְּרַבָּא עַל חֲדָא יִתְנָה יַת חֲדָא לְאַרְמָא
יַתְהָ אֲרוּמָא קָדְשׁ יִי : רֵא וְהַקְטִיר חֲבֵתָן אֶת־הַחֲלֵב הַמְזֻבָּחָה
וְהִיָּה הַחֹהֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו : וַיִּסַּק פְּהֶנָּא יַת תְּרַבָּא לְמַדְבַּחָא
וַיְהִי חֲדָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוְהִי : רַב וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין הַתִּתְּנוּ תְרוּמָה
לְכֶהֱנָא מִנְבַּסַת קוֹדֵשׁוֹהֵי : בֵּית שׁוּקָא דִּימִינָא תַתְּנִין אַפְרָשִׁיתָא
לְכֶהֱנָא מִנְבַּסַת קוֹדֵשׁוֹהֵי : רַב הַמְקָרִיב אֶת־דָּם הַשְּׁלָמוֹי

ואח

רשי

ואינה חובת קרקע נוהגת בכל מושבות וזמנסת קידושין צפ"ח (דף לז) מפרש
למה הולך לומר : (ל) ידיו תביאנה וגו' (מנחות סח) ששהא יד העלים
מלמעלה והחלב והחזות נחונין זה ויד כהן מלמטה ומניפין : את אשי ה' ומה
הן האשים את החלב על החזה : יביאנו. כשמביאו מצית המטבחים נותן חלב
על החזה וכנסותנו ליד הכהן המניף גמלא החזה למעלה והחלב למטה וזהו
האמור במקום אחר (ויקרא י') שוק התרומה וחזה הטופס על אשי החלבים
יביאו להניף וגו' ולאחר הטופס נוסנו לכהן המקטיר וגמלא החזה למטה וזהו
שנאמר (שס ט) וישמו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה למדנו
שג' כהנים זקוקין לה כך מפורש במנחות (דף סז) : את החרב ער החזה
יביאנו. ואת החזה למה מביא להניף אותו הוא מביאו ולא שיהא הוא מן
האשים לפי שנאמר את אשי ה' את החלב על החזה יכול ששהא אף החזה לאשים
לכך נאמר את החזה להניף וגו' : (רא) והקטיר חביתן את החרב. ואח"כ והיה
החזה לאהרן למדנו שאין הצטר גאכל צעוד שהאמורים למטה מן המזבח
(ת"כ) : (רב) שוק. מן הפרק של ארכובה הנמכרת עם הראש עד הפרק
האמצעי שהוא סובך של רגל : (רג) המקריב את דם וגו'. (פסחים נט)

מי

וְאֶת־הַהֶלֶב מִבְּנֵי אֶהֱרֹן לֹא תִהְיֶה שׂוֹק הַיָּמִין לְמִנְחָה:
 דְּמִקְרֵב יֵת דַּם נִכְסֵת קוֹדֵשׁ יֵת מִדְּבַר מִבְּנֵי אֶהֱרֹן דִּיגַה תְּהִי שׂוֹקָא
 דְּיִמְיָא לְחֶלֶק: דד בִּי אֶת־חֹהֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת אֶשׁוֹ
 הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלֵמִיָּהּ
 וְאֵתְּנִן אֲתֶם לְאֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֶק־עוֹלָם מֵאֵת
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: אַרְי יֵת תְּדִיא דְאַרְמוּתָא וְיֵת שׂוֹקָא דְאַפְרֻשׁוּתָא
 נִסְבִּית מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְכַסֵּת קוֹדֵשׁ יֵהוּן וְיִתְכִבִּית יֵהוּן לְאֶהֱרֹן בְּהִנָּא
 וְלְבָנָוְהִי לְקִים עָדָם מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: דה זֹאת מִשְׁחַת אֶהֱרֹן
 וּמִשְׁחַת בְּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקָּרִיב אֲתֶם לְכַהֵן
 לַיהוָה: דא רְבוֹת אֶהֱרֹן וְרְבוֹת בְּנָוְהִי מִקְרַבְנָא דְיֵי בְּיוֹמָא דִּי יִקְרְבוּ
 יֵהוּן לְשִׁמְשָׂא קָדָם יי: לו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְתַת לָהֶם בְּיוֹם
 מִשְׁחֹו אֲתֶם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֶקֶת עוֹלָם לְדוֹרֹתָם:
 דִּי פִקִּיד יי לְמַתְּן לָהוּן בְּיוֹמָא דְרַבִּי יֵהוּן מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִים עֲלֵם לְדַרְיָהוּן:
 יז זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לְמִנְחָה וּלְחֻטָּאת וּלְאִשִּׁם
 וּלְמִלּוּאִים וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים: דא אֹרִיתָא גַעְדָּתָא לְמִנְחָתָא
 וּלְחֻטָּאתָא וּבְאִשְׁמָא וּקְרַבְנָא וּלְנִכְסֵת מוֹדֵשׁ יֵא: דח אֲשֶׁר צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צִוְּתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְהַקְרִיב אֶת־קְרַבְנֵיהֶם לַיהוָה בְּמִדְבַר סִינַי:
 דִּי פִקִּיד יי יֵת מֹשֶׁה בְּטוֹרָא דְסִינַי בְּיוֹמָא דְפִקְדָּה יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּא
 יֵת קְרַבְנָהוּן קָדָם יי בְּמִדְבַר דְסִינַי: פ רַבִּיעִי ח א וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וּמַלְּצִי יי עִם מֹשֶׁה לְמִימְר: ג־קח אֶת־

אהרן

דשיי

מי שכוף ראוי לזריקתו ולהקטיר חלבו ילא עמא בשעת זריקת דמיס או בשעת
 הקטיר חלבים שאינו חולק בבשר: (דד) תנופה תרומה. (סוכה ל"ז) מוליד
 ומביא מעלה ומוריד: (דז) ולמלוואים. ליום חינוך הכהונה: (ב) קח את אהרן.

פרשה

צו ליום ששי

אָהֲרֹן וְאֶת־בְּנָיו אִתּוֹ וְאֵת הַכֹּהֲנִים וְאֵת שֵׁמֶן
הַמִּשְׁחָה וְאֵת | פֶּר הַחֲטָאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֵת
סֵר הַמִּצֹּצוֹת : קָרַב יַת אֶהֱרֹן וַיַּת בְּנוֹהֵי עִמָּה וַיַּת לְבוּשֵׁיָא וַיַּת מִשְׁחָא
דְּרַבְיָא וַיַּת תּוֹרָא דְחֲטָאתָא וַיַּת תְּרִין דְּכָרִין וַיַּת סֵלָא דְשִׁטְרִיא :
ג וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
וַיַּת כָּל בְּנֵשְׁתָּא בְּנֵשׁ לְתַרַע מִשְׁבֵּן זְמָנָא : ד וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר
צִוָּה יְהוָה אִתּוֹ וְהַתְּקַהֵל הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד :
וַעֲבַד מֹשֶׁה כְּמָא דִּי פְקִיד יִי יְתָה וְאַתְּכַנְיֵשֶׁת בְּנֵשְׁתָּא לְתַרַע מִשְׁבֵּן זְמָנָא :
ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
לַעֲשׂוֹת : וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכַנְשֵׁתָא דִּין פְּתַנְמָא דִּי פְקִיד יִי לְמַעַבְר :
ו וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־אֶהֱרֹן וְאֶת־בְּנָיו וַיִּרְחֹץ אֹתָם
בַּמַּיִם : וַקָּרַב מֹשֶׁה יַת אֶהֱרֹן וַיַּת בְּנוֹהֵי וְאַסְחֵי יְתַחֲוֹן בְּמִיא : ז וַיִּתֵּן
עָלָיו אֶת־הַבִּתְּנֹת וַיַּחְנֵר אֹתוֹ כַּאֲבִנָּט וַיִּלְבַּשׂ אֹתוֹ
אֶת־הַמַּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאֶפֶד וַיַּחְנֵר אֹתוֹ בַּחֹשֶׁב
הָאֶפֶד וַיֹּאפֶד לוֹ בּוֹ : * וַיַּהֲב עֲלוֹהֵי יַת בְּתוּנָא וַזְרוּ יְתָה
בְּהַמִּנָּא וְאַלְבֵּשׂ יְתָה יַת מַעֲרָא וַיַּהֲב עֲלוֹהֵי יַת אֶפֶרָא וַזְרוּ יְתָה בְּהַמִּנָּן
אַפֹּרָא וְאַתְּקֵן זֶה בֵּה : ח וַיַּעַשׂ עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־
הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֵת־הַתְּמִיּוֹם : וַשׁוּי עֲלוֹהֵי יַת חוּשְׁנָא

(* חצי התורה בפסוקים

ויהב

רשיי

פרשה זו נאמרה שבעת ימים קודם הקמת המשכן שאין מוקדם ומאוחר בתורה :
קרא את אהרן קהנו דבררים ומשכו : ואת פר החטאת וגו' . אלו האמורים
בענין לואה המלואים בואתה תלוה (שמות כז) ועשוי ביום ראשון למלואים
חזר וזרו בשעת מעשה : (ג) הקהל אל פתח אהל מועד . זה אחד מן
המקומות שהחזיק מועט את המרובה : (ה) זה הדבר . דברים שראו שאני עושה
לפניכם לזי הקב"ה לעשות ולא תאמרו לכבודי ולכבוד אחי אני עושה . כל
הענין הזה דפרשת המלואים פירשתי בואתה תלוה (סס) : (ח) את האורים .
כתב של סס המפורש : (ט) וישמעל המצנפת . פתילי תכלת הקבועים בלין נתן

ויהב בחושבא ית אוריא וית תמא : ט וישם את המזנפת על ראשו וישם על המזנפת אל מול פניו את ציץ הזרב גור הקדש באשר צוה יהוה את משה : וישוית מזנפתא על רישא וישו על מזנפתא לקבל אפוהי וית ציצא דהקבא פקידא דמודשא במא די פקיד יי ית משה : י ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל האשר בו ויקדש אתם : ונסיב משה ית משחא דרבנותא ורבי ית משכבא וית פד די ביה וקדיש יהוה : יא ויז ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו ואת הכיור ואת בנו לקדשם : ויאדי מנה על מדבחא שבע זמנן ורבי ית מדבחא וית כל מנהי וית כיורא וית בסיסה קדשותהון : יב ויצל משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו : ואריס משחא דרבנותא על רישא דאהרן ורבי יתה לקדשותה : יג ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויתגר אתם אבנט ויחבש להם מגפעות באשר צוה יהוה את משה : וקריב משה ית בני אהרן ואלבשנון כתינין גורו יתהון המינין ואתקו להון פובעין במא די פקיד : יד משה : חמישי יד ויש את פר החטאת ויסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת : וקרב ית תורא דחטאתא וסמך אהרן ובניהי ית ידיהון על ריש תורא דחטאתא : טו וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות

המזבח

רשי

על המזנפת נמלא הציץ חלוי במזנפת : (יא) ויז ממנו על המזבח. לא ידעתי כיצד נלטהו בהאות הללו : (יב) ויצק. וימשח. במחלה יולק על ראשו ואח"כ נוקן בין ריסי עיניו ומוסך באלבשו מזה לזה : (יג) ויחבש. לשון קסירה : (טו) ויחטא את המזבח. חטאו וטהרו מזרות ליכנס לקדושה : ויקדשהו.

צו ליום ששי

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאַצְבְּעוֹ וַיִּתְּמָא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם
 יִצַק אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ וַיִּקְדִּישֵׁהוּ לְכַפֵּר עֲלָיו׃
 וּנְסִיב וְנִסִּיב מִשֶּׁהַיִּת דְּמָא וַיִּהֵב עַל קַרְנֵת מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר בְּאַצְבָּעָה
 וּדְבִי יַת מִדְּבַחָא וַיִּת דְּמָא אַרְיֹק לְיִסְוֵדָא דְּמִדְּבַחָא וַיִּקְדִּישֵׁהוּ לְכַפֵּרָא עֲלֹהֵי׃
 מִזוּ וַיִּקַּח אֶת־כָּל־תְּחֻלָּבֹת אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב וְאֶת־יִתְרַת
 הַכֹּהֵן וְאֶת־שְׁתֵּי הַבָּלִיֹּת וְאֶת־תְּחֻלָּבֵהֶן וַיִּקְטֹר מִשֶּׁהַ
 הַמִּזְבֵּחַ׃ וְנִסִּיב יַת כָּל תְּרָבָא דִּי עַל זֵנָא וַיִּת חֲצֵר בְּכֻדָּא וַיִּת
 פְּרִתִּין בְּזֵינוּ וַיִּת תְּרַבְּהֵן וְאַפְסָא מִשֶּׁהַ לְמִדְּבַחָא׃ יִי וְאֶת־חֶפְרָא וְאֶת־
 עֵרוֹ וְאֶת־בְּשָׂרוֹ וְאֶת־פְּרָשׁוֹ שְׂרָפָה בְּאֵשׁ מִחֵוִץ
 לְמַחֲנֵה בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיִּת תּוֹרָא וַיִּת
 מִשְׁבֵּה וַיִּת בְּסֵרָה וַיִּת אֲבִלָה אֹקִיד בְּנוֹרָא מִכְּרָא לְמִשְׁרִיתָא בְּמָא דִּי
 פְּקִיד יִי יַת מִשֶּׁהַ׃ יִי וַיִּקְרַב אֶת־אֵיךְ הָעֹלָה וַיִּסְמְכוּ אַחֲרָן
 וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הָאֵיל׃ וְקָרִיב יַת דְּכָרָא דְּעֻלְתָּא
 וּסְמְכוּ אַחֲרָן וּבְנוֹהֵי יַת יְדֵיהֶן עַל רֹאשׁ דְּכָרָא׃ יִי וַיִּשְׁתַּחֲוֶה וַיִּזְרַק
 מִשֶּׁהַ אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְנִכְסָא וַיִּזְרַק מִשֶּׁהַ יַת
 דְּמָא עַל מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר׃ כִּי וְאֶת־הָאֵיל גִּבְתָּח לְנִתְתָּהּ
 וַיִּקְטֹר מִשֶּׁהַ אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַנְּתַחִים וְאֶת־הַפָּדֵר׃
 וַיִּת דְּכָרָא פְּלִיג לְאַבְרוּהֵי וְאַפְסָא מִשֶּׁהַ יַת רִישָׁא וַיִּת אֲבָרָא וַיִּת תְּרָבָא׃
 כֹּא וְאֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַפְּרָעִים רַחֲמֵן בְּמִים וַיִּקְטֹר
 מִשֶּׁהַ אֶת־כָּל־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֵהּ הוּא לְרִית־נִיחָח
 אִשָּׁה הוּא לְיִהוָה בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
 וַיִּת זֵנָא וַיִּת פְּרָעִיא חֲקִיל בְּמִיא וְאַפְסָא מִשֶּׁהַ יַת כָּל דְּכָרָא לְמִדְּבַחָא עֻלְתָּא
 הוּא לְאַחַסְבְּלָא בְּרַעֲוָא קֹדְבָנָא הוּא קָדָם יִי בְּמָא דִּי פְּקִיד יִי יַת מִשֶּׁהַ׃

ויקרב

רשי

בעבודה זו: לכפר עליו. מעתה כל הכפרות: (מזו) ואת יותרת הכבוד לזכר

ששי כב ויקרב את האיל השני איל המלאים ויסמכו
 אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל : וקרוב ית
 דבא תנינא דבר קרבניא וסמכו אהרן ובנוהי ית ידיהון על ריש דבא :
 כג וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך און
 אהרן הימנית ועל ביהן ידו הימנית ועל ביהן רגלו
 הימנית : ונכס ונתיב משה מן דמיה ויהב על רום אודנא
 דאהרן דימנא ועל אליון ידה דימנא ועל אליון רגלה דימנא :
 כד ויקרב את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך
 אונם הימנית ועל ביהן ידם הימנית ועל ביהן רגלם
 הימנית ויזרק משה את הדם ערדמופה סביב :
 וקרוב ית בני אהרן ויהב משה מן דמא על רום אודניהון דימנא ועל
 אליון ידיהון דימנא ועל אליון רגלהון דימנא וזרק משה ית דמא על
 מדפחא סחור סחור : כה ויקח את החלב ואת האליה
 ואת כלי החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד
 ואת שתי הכליות ואת חלבהן ואת שוק הימין :
 ונסיב ית תרבא בית אלתא בית פג תרבא די על גזא וית חצר פבדא
 וית תרתין פגין וית תרבהי בית שוקא דימנא : כו ויסל המצות
 אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם
 שמן אחת ורקיק אחד וישם על החלבים ועל שוק
 הימין : ומסלא דפטרנא די קדם יי נסיב גריצתא פטרנא הדא וגרנצתא
 דלחם משת חרא ואספוג חרד ושני על תרביא ועל שוקא דימנא :
 כז ויתן את הכל על פני אהרן ועל פני בניו וינה

אתם

דשיי

הכבד. שהיה נוטל מעט מן הכבד עמה : (כב) איל המלאים. חיל השלמים
 שמלוואים ל' שלמים שממלאים ומשלמים את הכהנים בכהונתם : (כו) וחלת לחם
 ושמן. היא רכובה שהיא מרבה בה שמן כנגד החלות והרקיקין כך מפורש במגמות :

ויקמר

צו ליום ששי

אתם תנוּפֶה לַפָּנֵי יְהוָה: ויהי ית פָּא עַל יַדֵי דֹאֲהֶרֶן נְעַל יְדֵי
דְבַנְוֵהוּ וְאַרְסֵי יִתְהוּן אֲרַמֵּא קָדְם יי: כח וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֹתָם מֵעַל
כַּפֵּיהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ עַל־הָעֹלָה מִלְּאִים הֵם לְרִיחַ
נִיחַח אֲשֶׁה הוּא לְיִהוָה: וְנָסִיב מֹשֶׁה יִתְהוּן מֵעַל יְדֵיהוֹן וְאַסֵּה
לְמִדְבָּחָא עַל עֲרֵבָא קִרְבְּנָיָא אֲנוּן לֹאֲתַקְפָּדָא בְרַעְוֵא קִרְבְּנָא הוּא קָדְם יי:
כט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־תְּהוֹתָו וַיְנִיפְהוּ תְנוּפֶה לַפָּנֵי יְהוָה
מֵאֵיל הַמִּלְּאִים לְמֹשֶׁה הָיָה לְמִנְהָ בְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֶת־מֹשֶׁה: וְנָסִיב מֹשֶׁה ית חֲדָיָא וְאַרְיִכְהָ אֲרַמֵּא קָדְם יי: כִּדְבַר
קִרְבְּנָיָא לְמֹשֶׁה הָיָה לְחֻקֵּי כְּמֵא דִי פְקִיד יי ית מֹשֶׁה: שְׁבִיעֵי ר וַיִּקַּח
מֹשֶׁה בְּשִׁמְנוֹן הַמִּשְׁחָה וּמִן־הַדָּם אֲשֶׁר עַד־הַמִּזְבֵּחַ
וַיַּזְּ אֶת־אֲהֶרֶן עַל־בְּגָדָיו וְעַד־בְּגָדָיו וְעַל־בְּגָדֵי בָנָיו
אֶת־וּיִקְדָּשׁ אֶת־אֲהֶרֶן אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־בְּגָדֵי בָנָיו וְאֶת־
בְּגָדֵי בָנָיו אֶת־ו: וְנָסִיב מֹשֶׁה מִמִּשְׁחָא דְרִבְוֵתָא וּמִן דְּמָא דִי עַל
מִדְבָּחָא וְאַדֵּי עַל אֲהֶרֶן עַל לְבוּשׁוֹתָי וְעַל בְּנוֹתָי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹתָי
עִמָּה וְקִדִּישׁ ית אֲהֶרֶן ית לְבוּשׁוֹתָי וַיִּתְּ בְּנוֹתָי וַיִּתְּ לְבוּשֵׁי בְנוֹתָי עִמָּה:
לא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֲהֶרֶן וְאֶל־בְּנָיו בְּשִׂרוֹן אֶת־
הַבָּשָׂר פָּתַח אֲהֶל מוֹעֵד וְשֵׁם תִּאֲכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־
הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בַּכֹּף הַמִּלְּאִים בְּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לֵאמֹר
אֲהֶרֶן וּבָנָיו יֹאכְלֶהוּ: וְאֵמַר מֹשֶׁה לְאֲהֶרֶן וּלְבְנוֹתָי בְּשִׁלּוֹתֵי בְּסָרָא
בְּרַבַּע מִשְׁפָּן זִמְנָא וְתִשְׁפֹּן תִּיבְלוּן יְתָה וַיִּתְּ לְחֻמָּא דִי בְּסַל קִרְבְּנָיָא כְּמֵא
דִי פְקִידֵי קְמִיטֵר אֲהֶרֶן וּבְנוֹתָי יִיבְלְנָה: לב וְהַנּוֹתָר בַּבָּשָׂר
וּבַדָּחַם בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ: וְדֹאֲשֶׁתָּאֵר בְּבִשְׂרָא וּבְכֻמָּא בְּנוֹרָא

תוקדון

רשי

(כח) ויקטור המזבחה. משה שמש כל שבעת ימי המולאים בחלוק לבן: על
העולה. אחר העולה ולא מלינו שוק של שלמים קרב צהל מקום מוח מזה:
לכ

תוקדון: מפמיר רג ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאות ימי מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם: ומתרע משבן ומנא לא תפסון שבועא יומין עד יום משלם יומי קרבניכון ארי שבועא יומין יקרב ית קרבניכון: לד באשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: כמא די עבד ביומא חדון פקיד יי דמעבד קבפרא עליכון: לה ופתח אהל מועד תשובו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו ביום צויתי: ובתרע משבן ומנא תיתבון ימם וליכי שבועא יומין ותטרון ית משרת מימרא דיי וקא תמותון ארי בן אתפקדית: לו ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה: ועבד אהרן ובניו ית פר פתגמאי די פקיד יי בידא דמשה:

ס ס ס

19. לו סימן. ומפסירין כה אמר ה' צבאות (כרמיה סימן ז):

רשי

(19) צוה ה' לעשות. כל שבעת הימים ורז"ל דרשו לעשות זה מעשה פרה לכפר זה מעשה יום הכפורים וללמד שכהן גדול טעון פרישה קודם יום הכפורים שבעת ימים וכן הכהן השורף את הפרה: (19) ולא תמותו. הא אם לא העשו כן הרי אתם חייבים מיתה: (19) ויעש אהרן ובניו. להגיד שכן שלא הטו ימין ושמאל: חסלת פרשת צו

הפסרת צו בורמיה סימן ז

א פה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עלותיכם ספו על- ובחתיכם ואכלו בשר: ב כי לא ידברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום הוציא אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח: ג כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי

• הוציא כתיב

הפכרת צו

לעם והלכתם בכל־הדרך אשר אצוה אתכם למען ייטב
 לכם: וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא־הִטּוּ אֶת־אָזְנוֹם וַיִּלְכוּ בְּמַעֲצוֹת
 בְּשָׂרוֹת לִבָּם הֲרַע וַיְהִי לְאַחֹר וְלֹא לְפָנִים: ה לְמִן־הַיּוֹם
 אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֲשַׁח
 אֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־עֲבֹדֵי הַנְּבִיאִים יוֹם הַשֶּׁשֶׁם וְשָׁלַח: ו וְלֹא
 שָׁמְעוּ אֵלַי וְלֹא־הִטּוּ אֶת־אָזְנוֹם וַיִּקְשׁוּ אֶת־עַרְפֹּם הֲרַעוּ מֵאֲבוֹתָם:
 ז וּדְבַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֲלֵיךָ
 וּקְרֵאתָ אֲלֵיהֶם וְלֹא יִעֲנוּכָה: ח וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם זֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר
 לֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהָיו וְלֹא לָקְחוּ מוֹסֵר אֲבֹדָה
 הָאֱמוּנָה וּנְבִרְתָה מִפִּיהֶם: ט גּוֹי נִזְרָד וְהַשְׁלִיכִי וְשָׂאֵי עַל־
 שָׁפִים קִינָה בִּי מֵאֵם יְהוָה וַיִּשֶׁשׁ אֶת־דָּוָר עֲבַרְתָּו: י כִּי־עָשׂוּ
 בְּנֵי־יְהוּדָה הֲרַע בְּעֵינַי נֹאם־יְהוָה שָׁמוּ שְׁקוּצִיהֶם בְּבֵית אֲשֶׁר־
 נִקְרָא שְׁמִי־עָלָיו לְטִמְאוֹ: יא וּבְנוֹ בְּמוֹת הַתַּפַּת אֲשֶׁר בָּנִיא בֶן־
 הַגֵּם לְשׂוֹף אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֵיהֶם בְּאֵשׁ אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִי וְלֹא
 עָלְתָה עַל־לִבִּי: יב לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאם־יְהוָה וְלֹא־יֵאמַר
 עוֹד הַתַּפַּת וְגִיא בֶן־הַגֵּם כִּי אִם־גִּיא הַזֶּה וְקִבְרוּ בַתַּפַּת־
 מֵאֵין מְקוֹם: יג וְהִיְתָה נִבְלַת הָעַם הַזֶּה לְמֵאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
 וּלְבַהֲמַת הָאָרֶץ וְאֵין מִחְרִיד: יד וְהִשְׁבַּתִּי אֶמְעָרֵי יְהוּדָה
 וּמַחְצוֹת יְרוּשָׁלַם קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמֵחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל בְּלָה
 כִּי לַחֲרָבָה תִּהְיֶה הָאָרֶץ: טו בְּעַת הַהִיא נֹאם־יְהוָה יוֹצִיאוּ
 אֶת־עַצְמוֹת מְלֻכֵי־יְהוּדָה וְאֶת־עַצְמוֹת שָׂרָיו וְאֶת־עַצְמוֹת
 הַכֹּהֲנִים וְאֵת אֶעַצְמוֹת הַנְּבִיאִים וְאֵת עַצְמוֹת יְשִׁבֵי־יְרוּשָׁלַם
 מִקְבְּרֵיהֶם: טז וּשְׂמַחוּם לְשִׁמְשׁ וּלְרִיחַ וּלְכָל אֲצִבָּא הַשָּׁמַיִם
 אֲשֶׁר אֶהְיוּם וְאֲשֶׁר עָבְדוּם וְאֲשֶׁר הִלְכוּ אַחֲרֵיהֶם וְאֲשֶׁר
 דָּרְשׁוּם וְאֲשֶׁר הִשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם לֹא יֵאָסְפוּ וְלֹא יִקְבְּרוּ לְדָמִן עַל־
 פְּנֵי הָאָדָמָה יְהִיוּ: יז וּנְבַחְרָ מוֹת מַחֲתִיִּים לְכָל הַשְּׂאֲרִית

הַנְּשֹׂאִים מִן־הַמְּשֻׁפָּחָה הִרְעָה הַזֹּאת בְּכָל־הַמְּקוֹמֹת
הַנְּשֹׂאִים אֲשֶׁר הִדְחִיתִים שָׁם נֶאֱמַר יְהוָה צִבְאוֹת :
יְהוָה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־הַיָּלָל חָכַם בְּחִכְמוֹתָיו וְאֱלֹהֵי־תְהִלָּתֵךְ
הַגְּבוּר בְּגִבּוֹרָתוֹ אֱלֹהֵי־תְהִלָּתֵךְ עָשִׂיר בְּעֲשָׂרוֹ : יְיָ כִּי אִם־צִוִּיתָ
יְתִיחֵלֵךְ הַמַּתְהַלֵּל הַשֶּׁלֶל וַיִּדַע אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֲשֵׂה חֶסֶד
מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חֲפָצְתִי נֶאֱמַר יְהוָה :

אהר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרות ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצליח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום :

משנה ידיים פרק ג'

הַמְכַנִּים יָדָיו לְבֵית הַמְּנוּגָע יָדָיו תְּחִלּוֹת. דְּבַר־י רַבִּי עֲקִיבָא. וְחִכְמֵי
אוֹמְרִים יָדָיו שְׁנִיּוֹת. כָּל הַמְּטַמֵּא בְּגָדִים בְּשַׁעַת מַגְעוֹ מְטַמֵּא
אֶת הַיָּדַיִם לְהִיּוֹת תְּחִלּוֹת. דְּבַר־י רַבִּי עֲקִיבָא. וְחִכְמֵים אוֹמְרִים. לְהִיּוֹת
שְׁנִיּוֹת. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָא. הֵיכָן מְצִינוּ לְשֵׁי־יָדַיִם תְּחִלָּה בְּכָל מְקוֹם.
אָמַר לָהֶם וְכִי הֵאֵךְ אֲפֹשֶׁר לָהֶן לְהִיּוֹת תְּחִלָּה אֵלֶּיךָ אִם בֶּן נְטִמָּא גִּפּוּף
חוּץ מִזֶּה. הָאוֹכְלִין וְהַבְּלִיִּים שְׁנִמְטָאוּ בְּמִשְׁקִים מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם לְהִיּוֹת
שְׁנִיּוֹת. דְּבַר־י רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. וְחִכְמֵים אוֹמְרִים אֶת שְׁנִמְטָא בְּאֵב הַטּוֹמְאָה.
מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. בְּרֹלֶךְ הַטּוֹמְאָה. אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבִּין
(שְׁמַעוֹן בֶּן) גַּמְלִיאֵל מַעֲשֵׂה בְּאִשָּׁה אַחַת שְׁבָעַת לְפָנָי אַבָּא. אָמְרָה לוֹ
נִבְנְסוּ יָדַי לְאֹרֶךְ כְּפָלֵי חֲרָשׁ. אָמַר לָהּ בְּתִי וּבְמָה הִיתָה טוֹמְאָתוֹ. וְלֹא
שְׁמַעְתִּי מַה אָמְרָה לוֹ. אָמְרוּ חִכְמֵים מְבוֹאֵר הַדְּבָר אֶת שְׁנִמְטָא בְּאֵב

הטומאה

ברטנורא

המכנים ידיו לבית המנוגע ידיו תחלות. פוסל אחד כחולין דראשון עושה שני כחולין ומטמא ח' ופוסל ח' בתרומה ומטמא שנים ופוסל ח' נקדש : כל המטמא בגדים בשעת מגעו. כגון זוכו של זכ ורוקו וכל הני דתני כפי' בתרא דזכים שהנוגע בהן מטמא בגדים בשעת מגעו : וכי האריך אפשר להם להיות תחלה. שאין ראוי להיות תחלה אלא הנוגע באב הטומאה ואם נגע בדיו באב הטומאה נטמא כל גופו הלכך אין צידו למזוא ידים תחלה חוץ מהמכנים ידיו לבית המנוגע שאם הכנים ידיו לא נטמא כולו והמטמא בגדים בשעת מגעו שאע"פ שהוא חשוב אב הטומאה לעמא כגדים ולעשות ראשון ושני אינו חשוב אב הטומאה לעמא אדם אבל מטמא את הידים שנגעו בו להיות תחלות ואין הלכה כר"ע : את שנמטא באב הטומאה. כלומר אוכלים וכלים שנטמאו באב הטומאה מטמאין את הידים ולא אוכלים וכלים שנטמאו במשקין דאין שני עושה שני והלכה כחכמים :

ובמה

זו ליום ששי

הטומאה מטמא את הידים. בנולד הטומאה אינו מטמא את הידים: = פל
הפוסל את התרומה. מטמא את הידים להיות שניות. היד מטמאה את
חברתה. דברי רבי יהושע. וחכמים אומרים אין שני עושה שני. אמר
להם והלא כתבי קדש שניים. מטמאין את הידים. אמרו לו אין דנין
דברי תורה מדברי סופרים. ולא דברי סופרים מדברי תורה. ולא דברי
סופרים מדברי סופרים: ג רצועות תפילין עם התפילין מטמאות את
הידים. רבי שמעון אומר רצועות תפילין אינן מטמאות את הידים.
י גיליון שבספר שמקמיעין ושמן כמנן. שבתתקה ושפסוף מטמא את הידים
רבי יהודה אומר שבסוף אינו מטמא. עד שיעשה לו עמוד: ה ספר
שנחמק ונשתתיר בו שמונים וחמש אותיות בפרשת ויהי בנסוע הארון
מטמא את הידים. מניחה שכתוב בה שמונים וחמש אותיות בפרשת
ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים. פל כתבי הקדש מטמאין את
הידינו. שיר השירים וקהלת מטמאין את הידים. רבי יהודה אומר שיר
השירים מטמא את הידים וקהלת מחלוקת. רבי יוסי אומר קהלת אינו
מטמא את הידים. ושיר השירים מחלוקת. רבי שמעון אומר קהלת מקילי
בית שמאי. ומחומרי בית הלל. אמר רבי שמעון בן עזאי מקביל אני מפי

שבעים

ברטנורא

ובמה היתה הטומאה. של תנור כאב הסומאה או במסקה: (ב) כל
הפוסל את התרומה. דהיינו שני לטומאה שהוא פוסל ג' בתרומה: היד מטמא את
חברתה, מי שהיה ידו אחת טמאה ונגעה בידו האחרת טמאה וסורו שתייה טמאה:
והלא כתבי הקדש. שגורו עליהן להיות שני לטומאה ופוסלים את התרומה והן מטמאין
את הידים הנוגעין בהן לעשותן שניות אלמא שני עושה שני: ולא דברי סופרים כד"ס.
וטומאה ידים בכל הטומאות מד"ס הוא שלמה תיקן עירובין וידים וכתבי הקדש שמטמאין את
הידים נמי מד"ס מ"ה דבר שגורו בו כיום ואין דנין זו מזו לומר כשם שמלינו ככתבי
הקדש ששני עושה שני ה"כ כשאר טומאות יהיה שני עושה שני דמאי דתקון תקון ומאי דלא
תקון לא תקון ואין הל' כר' יהושע: (ג) רצועות של תפילין מטמאין את הידים:
דכשגורו על הידים כבאות מחמת ספר שפוסלים את התרומה גזרו נמי על הידים שגשו
ברצועות של תפילין: ר' שמעון אומר כו'. ואין הלכה כר' שמעון: (ד) שלמעלן ושלמטן.
שצריך שיניח פנוי כלא כתיבה למעלה מן הדף ג' אלצעות ולמטה טעם: שבתתלה ושכסוף.
בתחלת הספר צריך שיניח פנוי כדי לגלול כל הספר כלומר כשיעור היקף של כל הספר שהספר
מסופו לתחלתו הוא נגלל דומיא דמוזוה דכורכים אותה מאחד כלפי שמע וכסופו כדי לגול
עמוד ודוקא כשאין שם אלא חורה לבדה צריך לעשות כן אבל המדביק חורה ונכיחים וכתיבים
ביחד צריך כדי לגלול כל הספר בסופו וכדי לגול עמוד בתחלתו שאם הוא גוללו לתחלתו נמאח
חורה מחין ונגאי הוא שתעשה חירה שומר לנכיחים וכתיבים ובהכי מיירי הא דאמר' בפיק
דכ"ב ועושה לו כדי לגול עמוד בתחלתו וכדי היקף כל הספר כסופו: (ה) בפרשת ויהי
בנסוע הארון. לפי שאורה פרשה היא חשובה כספר כפ"ע וכך אמרו במדרש חזכה עמודיה
שבעה אלו שבעה ספרי תורות בספר וידבר ב' ז' ל' ה' הלוקים וד' ספרים אחרים דדי שבעה:

מגילה

שבעים ושנים זקן. ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן עזריה בשיבת-
 ישור השירים וקהלת מממאין את הידים. אמר רבי עקיבא חס ושלום
 לא נחלק אדם מישראל על שיר השירים שלא יטמא את הידים. שאין
 כל העולם בלוי בדי ביום שנתן בו שיר השירים לישראל. שבר
 התובים קדש. ושיר השירים קדש קדשים. ואם נחלקו לא נחלקו אלא
 על קהלת. אמר רבי יוחנן בן יהושע בן חמיו של רבי עקיבא. בדברי בן
 עזאי בן נחלקו וכן גמרו :

ברטנורא

מגילה שבתוב בה. כלומר יריעה של ס"ח כיון שנכתב בה שמונים וחמשה אותיות נתקדשה
 ומשמאה את הידים: קהלת אינו מטמא את הידים. מפני שהכתו של שלמה היא ולא
 ברוח הקודש. נאמרה: בדברי בן עזאי בן נחלקו וכן גמרו. וכן הלכה:

גמרא נדה דף כ' ע"א

אמר רב יהודה אמר שמואל וכלם אין בודקין אלא על גבי
 מטלית לבנה. אמר רבי יצחק בר אבדימי ושחור עד
 גבי ארום. אמר רב ירמיה מדפתי ודא פריגי הא בשחור הא
 בשאר דמים. מתקוף לה רב אשי אי הכי לימא שמואל חזין
 משחור. אלא אמר רב אשי בשחור גופא קמיפלגי. אמר עולא
 בקן עמוק מן טמא דיהה מן טהור בשחור. ואלא מאי
 שניא שחור דנקט סלקא דעתך אמינא הואיך ואמר רבי
 חנינא שחור ארום הוא אלא שלקה היכף אפירו דיהה מן
 נמי ליטמא קמשמע לן :

רשי

ובולם. חמשה דמים: מטלית לבנה. מראות הדמים ניכרין בה: ושחור. דס שחור
 נדקה מראיתו אס שחור הוא כחרס או דיהה מן על גבי בגד ארום:
 כ"ס. הדמים: עמוק מן. מאותו שחור השנוי במתני' לכל אחד אי הוה סומק
 טפי טמא: דיהה מן טהור בשחור. ואע"פ דלא תנן במתני' דיהה מן טהור
 אלא גבי שחור ה"ל לכולהו: אפי' דיהה מן נמי ליטמא. דהאי ארום הוה
 ועל ידי לקוטא הושמר: קמ"ל. דאין דרך דס ארום המשמר על ידי לקוטא
 להיוט דיהה:

צו ט' מע, ט' מל"ת.

פסחים כ"ו יומא כ' כ"ב. תמיד פ"א. ספר היר ה' תמידין פ"א. ספר המצות מצות עשה ל'. סמ"ג עשין קצ"ב :

קל"ב (נט) מצות עשה להרים את הדין מעד המזבח בכל יום שנאמר והרים את הדין וגו'. הכהן עובל ועובש בגדי כהונה (פחותין מבגדים שמשמש בשאר עבודות) ומקדש ידיו ורגליו (עיין סימן ק"ז) ולוקח מחתה של כסף ועולה לראש המזבח ומפנה את הגחלים חילך וחילך ומותה גחלים הפנימיים שנתאכלו בלב האש ויורד למטה ועובר הגחלים שחתה ע"ג הרלפה רחוק מן הכבש שלשה טפחים. בכל יום תורמין משיעלה עמוד השחר וברגלים מקדימין מתחלת שליש אמצעי של לילה ובזיו"כ מחלות הלילה. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה הכשרים לעבודה :

יומא כ"א כ"ו. תמיד פ"ב. ספר היר ה' תמידין פ"ב. ספר המצות מ"ע כ"ט. סמ"ג עשין קצ"א :

קל"ג (ס) מצות עשה להבעיר אש על המזבח תמיד שנאמר אש תמיד תוקד על המזבח. אע"פ שאש יורד מן השמים מלוא להביא מן ההדיוט. עורכין בצוקר מערכה גדולה שנאמר ובער עליה הכהן עלים בצוקר. וכן מלוא שיעלה כהן אחד שני גזירי עלים בתמיד של שחר חוץ עלי המערכה שנאמר וערך עליה הכהן עלים בצוקר. וכן מוספיין שני גזירי עלים בשני כהנים בתמיד הערב שנאמר וערכו עלים וגו' ב' כהנים ג' מערכות היו על המזבח בכל יום. א' מערכה גדולה במזרח המזבח שעליה מקדיבין כל הקרבנות. מערכה שנייה לטול ממנה גחלים להיכל להקטיר עליו קטורת הסמים, מערכה זו הייתה מכנגד מערבית דרומית משוכה מן הקרן כלפי לפון ד' אמות. מערכה שלישית של קיום האש עושה אותה בכל מקום שירלה מן המזבח ומלוא זה את האש בראשו של מזבח ולא יליה האש למטה ויעלה למזבח שנאמר ואש המזבח תוקד בו מכאן הלהתח אלותה שלא תהא אלא בראשו של מזבח. ונוהג בביתמ"ק בזכרי כהונה :

זבחים צ"ד. יומא מ"ו. ספר היר ה' תמידין פ"ב. ספר המצות ל"ח פ"א. סמ"ג לאוין של"ד :

קל"ד [עד] מצות לא תעשה שלא לכתובת אש המזבח שנאמר לא תכתוב. המכבה אפילו גחלת אחת ואפילו הורידה מעל המזבח וכבה לוקה. אבל אש מחתה ומנורה שהכינה למזבח להדליק ממנה אע"פ שכבה אותן בראש המזבח פטור שהרי ינתקו למלוא אחרת ואין זה אש המזבח. ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

זבחים כ"ג ע"ב. ספר היר ה' מע"הק פ"ו. ספר המצות ט"ע פ"ח. סמ"ג עשין קפ"ה :

קל"ה (סא) מצות עשה שיאכלו כהנים זכרים שיורי מנחות שנאמר והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו. שיורי מנחות הם מה שנשאר אחר הקמילה (עיין סי' ק"ז וסימן קל"ח) ונאכל ליום ולילה. ונוהג בבית המקדש :

זכחים ל"ג מנחות נ"ה נ"ו. ספר היר ה' מעיק פי"ב. ספר המצות לא תעשה קכ"ד. ספ"ג לאוין ש"ל :

קלו [ע"ה] מצות רא תעשה שלא לעשות שירי מנחות חמין שנאמר לא תאפה חמיי חלקם. ואם החמין לוקה. והחמין אחר החמין ג"כ חייב. ולוקין על כל עשה ועשה שבה. כולד לש וערך וקטף ואפה חמין לוקה על כל א' וא'. ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

מנחות דף נ"ו. ספר היר ה' תמידין פ"ג ופי"ג ממעיק. ספר המצות מ"ע מ"ו. ספ"ג עשין קצ"ה :

קלו (סב) מצות עשה שיקריב כהן גדול בכל יום עשירית האיפה מחציתה בבוקר ומחציתה בערב שנאמר זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' וגו' עשירית האיפה סולת וגו'. מביא סולת עשרון שלם וחולכו בחי עשרון שבמקדש ומביא עמה ג' לוגין שמן וכולל הסולת בשמן וחולטה ברוחחין ולש מכל חיי עשרון שש חלות. נמלאו י"ב חלות ואחת אחת היו נעשות שמחלק השלשה לוגין שמן ברביעית שבמקדש רביעית לכל חלה ואופה החלה מעט ואח"כ קולה אחת על מחבת בשאר רביעית השמן שלה ואינו מבשלה הרבה שנאמר חופניו בין בשל וגא ואח"כ חולק כל חלה וחלה לשנים באומד כדי שיקריב החיי בבוקר והחיי בערב ולוקח החייים וקופל כל אחד מהן לשנים ופותח עד שתמלא כל פתיתה כפולה לשנים ומקריב חליין עם חיי קומץ לבונה בבוקר וחיי הנשאר עם חיי קומץ לבונה בערב, וזהו הנקרא חציתי כהן גדול או מנחת חציתין ע"ש המחבת. ונוהג בזמן הבית :

סוטה נ"ג. מנחות ע"ב. סכוח י"ח. ספר היר ה' מע"ק פי י"ב. ספר המצות לא תעשה קל"ח. ספ"ג לאוין שכ"ב :

קלח [ע"ו] מצות לא תעשה שלא תאכל מנחת כהן שנאמר וכל מנחת כהן בליד תהיה לא תאכל. והאוכל מנחת כהן כזית לוקה לכן מנחת זכרי כהונה לא היתה נקמלת אלא נותן מלח על כולה ומשליך על האש. בת כהן פנויה או נשואה לישראל שירי מנחתה נאכלת כשירי מנחת ישראל. אשת כהן בין שהיא בת כהן או בת ישראל אין שירי מנחתה נאכלת מפני חלק הצעל ואין כולה לאישים מפני חלק האשה אלא הקומץ קרב לעלמו והשירים מתפורין על בית הדשן. ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

זכחים דף נ"ו. ספר היר ה' מעיק פי"א ה' ד' ה'. ספר המצות מ"ע ס"ד. ורמב"ן פסוק בשורש י"ב. ספ"ג עשין קפ"א :

קלח (סג) מצות עשה לעשות מעשה קרבן חטאת שנאמר וזאת תורת החטאת וגו'. כל חטאת לזכור מזכרי עז או מן הבקר וכל חטאת יחיד נקיבה מכבשים או עזים חוץ שעיר נשיא ופר כהן משוח ופר כ"ג של יו"כ, אם חטאת יחיד הוא כך מעשהו, הבעלים סומך בלפון בשתי ידיו על ראש קרבן החטאת בכל כחו ופניו למערב ומתודה אגף השם חטאתי עויתי פשעתי ועברתי על עון כרת פלוני וחזרתי בחטאתי וזה כפרתי אגף השם כפר נא לחטאתי ולעונות ולפשעים שחטאתי ופשעתי ותיקף שחטתי בלפון אפי' זר וכסן מקבל

מקבל דמו בכלי שרת בלפון ומוליכו למזבח ועולה כבש וטובל אלצבו הימין
 בדם החטאת וסומכו באגודל מכאן ובחמה מכאן ונתן ארבע מתכות על ארבע
 קרנות המזבח למעלה מחוט הסיקרא ומפשיטה ומפריש האימורין ומולחן וזורקן
 על האש. ושאר בשרה נאכל לזכרי כהונה בעזרה ליום ולילה והעור לכהנים.
 וחטאות הנשרפין (ע' סו' קכ"א קכ"ב קפ"ו) נחחין כנחחי העולה בחוץ ונשרפין
 שם עם העור שאין מפשיטין אותן (עיין סימן קכ"ב וכלל ט"ו) ומעשה חטאת
 העוף בסו' קכ"ה. ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה:

זבחים פ"ב. פסחים פ"ג. ספר היר ה' מע"ק פ' י"א וח' פהיב פ"ב. ספר המצות לית קל"ם.
 סמ"ג לאוין שכ"ד:

קמ [עז] מצות לא תעשה שלא לאכול מהטאות הפנימיות שנאמר
 וכל חטאת אשר יבא מדמה אל אוהל מועד וגו' לא תאכל באש
 תשרף. חטאות הפנימיות הם פר ושעיר של יו"כ (שצסימן קפ"ו) ופר כהן
 משוח ופר העלס דבר של לבור ושעירי ע"ז (שצסו' קכ"א קכ"ב) והם נקראים
 פריס הנשרפין ושעירים הנשרפין והם נחחין כנחחי עולה (עיין כלל ט"ו) בחוץ
 ונשרפין שם עם העור כנ"ל והאוכל כזית מהן לוקה. ובכלל לאו זה חטאות החינוכות
 שנכנס דמן לפנים דרך שער היכל. ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות:

זבחים פ"ה. ספר היר ה' מע"ק פ"ט. ספר המצות מ"ע ס"ה. ורמב"ן משיג בשורש י"ב. סמ"ג עשין קפ"ב:

קמא (כד) מצות עשה לעשות מעשה קרבן אשם שנאמר וזאת תורת
 האשם וגו'. אשם בא כבש זכר דוקא יש בן שנה ויש בן שתי שנים
 (ע' סו' קל"א) זו המזיה כוללת בין אשם ודאי בין אשם תלוי. סומך שתי ידיו
 בכל כחו על ראש הקרבן בלפון בעזרה ופניו למערב ומתודה ואומר הטאתי
 עויתי פשעתי ועשיתי כך וכך בעון גול או שאר דברים (שצסו' קל"א) וחזרתי
 בתשובה וזה כפרתי אגף השם כפר נח לחטאים ולעונות כו' ותיכף שחטו
 בלשון וכהן מקבל דמו בכלי שרת בלפון ומוליך למזבח וזורק במזרח שתי מתנות
 שהן ארבע למטה מחוט הסיקרא על קרן מזרחית לפונית ועל מערבית
 דרומית ומתכוין שיהיה הדם מקיף על הזוית כמין גא"ס. ומפשיט ומוליא
 האימורין ומולחן וזורקן על האש ושאר בשרה נאכל לזכרי כהונה (עיין סימן
 ק"ב) ליום ולילה ועורו לכהנים. ובאשם מזורע לריך שני כהנים לקבל את דמו
 אחד מקבל את דמו בכלי וזורקו על המזבח כנ"ל ואחד מקבל בידו הימנית
 ומערה לידו השמאלית ומזה באלצבו הימנית על תנוך אזן המזורע הימנית ועל
 בהן ידו ורגלו הימנית (עיין סו' קט"ו). ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה
 (עיין כלל ט"ו):

זבחים ג"ה. ספר היר ה' מע"ק פ"ט. ספר המצות מ"ע ס"ו. ורמב"ן משיג בשורש י"ב. סמ"ג עשין קפ"ג:

קמב (סה) מצות עשה לעשות מעשה קרבן שלמים שנאמר וזאת תורת
 זבח שלמים. שלמים באים מבקר כבשים ועזים זכרים ונקבות. ד' מיני
 שלמים הן. א' שלמי לבור והן שני כבשי עלרת (שצסו' ש"ח) שהן זבחי שלמים.

ג' מינים שלמי יחיד הן. א' הוא שלמים בלא לחם שהן שלמי שמחה וחגיגה (שכס"ו פ"ח ותפ"ח). ב' שלמים הבאים על הלחם בגדר ונדבה זהו קרבן תודה ועם התודה מביאים לחמים ולחמי תודה הם ארבעים חלות דהיינו עשר חלות חמץ מעשרה עשרונים ושלושים חלות מלה מעשרה עשרונים עשרה מהן מורכבת שחולטן ברותסין ואופה אותן מעט ואח"כ קולה אותן בשמן רביעית לוג וזהו נקרא רבובה. ועשר חלות מושחן בשמינית לוג שמן אחר וזהו נקרא ריקין. ועשר חלות לותת הסולת שלהן בשמן שמינית הלוג ואח"כ לש ואופה אותן זה נקרא חלות מאפה תגור. ג' שלמים שמקריב הנזיר (בס"ו שע"ח) ובאין עמו לחם וזהו איל נזיר וזה מעשיהו סומך על הקרבן ואומר דברי שבח והודאה ושוחט בכל מקום בעזרה וזורק על המזבח למטה מחוט הסיקרא במזרק שתי מתנות שהן ארבע בקרן מזרחית לפנות ומערבית דרומית ומתכוין כשזורק הדם על הקרן שיהא הדם מקיף על הזוית כמו גא"ס ומשטיט ומוליא האימורים (עיין כלל ט"ו) ונותן האימורין וזזה ושוק על ידי הצעלים וכהן מניח ידו תחת יד הצעלים ומניף. ואם היה קרבן תודה לוקח מן הלחם א' מעשרה ומניף עמו וקרבן איל נזיר לוקח הכהן זרוע בשלה עם א' מעשרה מן הלחם הבא עמו וזזה ושוק האימורין ומניח על ידי הנזיר וכהן מניח ידו תחת יד הנזיר ומניף ואחר שמניפן מולח האימורין ומקטירן על המזבח והזזה והשוק ולחם שמניפין וכן זרוע בשלה מאיל נזיר נאכל לכהנים לגשיהם ולצניהם ולעבדיהם ושאר בשר השלמים נאכל לבעלים צירושלים. התודה ולחמה ליום ולילה ושאר שלמים לשני ימים ולילה אחד שבינתיים. ונוהג בזמן הבית בזכרי כהונה:

חולין דף פ"ג. סוף זבחים. פסחים ל"ד פ"א. סוף המורה. ספר היר ה' פסולי מוקדשים פ' י"ח י"ט. ספר המצות לא תעשה ק"ב. מ"ע צ"א. סמ"ג לאוין שלישי עשין ר"ז:

קמח קמח [עט] מצות לא תעשה שלא להותיר מקדשים לאחר זמנן שנאמר לא יניח ממנו עד בקר. ואין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה ועוד שניתק לעשה. שאלות עשה. (סו) ומצות עשה לשרוף הנותר שנאמר והנותר מבשר הזבח באש ישרף. (עיין כלל ח') ובכלל הנותר הפגול וכל פסולי המוקדשין לשרפן מיד בבית המקדש ואין שורפין אלא ביום ואין הקרבן נפסל אם הניח לאחר זמנו או אם חשב להניח לאחר זמנו אלא במחשב לאכילת אדם או לאכילת מזבח לאחר זמנו כדבסמוך סי' קמ"ה. ונוהג בזמן הבית:

זבחים פ' א' ב'. ריש כריהות. ספר היר ה' פסולי מוקדשים ספ' י"ג עד פ' י"ח. ספר המצות ל"ח קל"ב. סמ"ג לאוין שלישי:

קמה [עט] מצות לא תעשה שלא לאכול פגור שנאמר פגור יהיה והנפש האובלת ממנה עונה תשא. ואם אכל כזית במזיד חייב כרת ובסוגג חטאת ואזהרתו מפ' לא תאכל כל תועבה (בס"ו ת"ע), פגול הוא אם העובד עבדות הקרבן חשב בשעת שחיטה או זריקה או קבלה או הולכה לזרוק דמה למחר או להקטיר כזית מחלבה למחר או לאכול כזית מעשרה לאחר זמן אכילתו הזבח פגול. מנחות מתפגלים אם חשב בשעת קמיאה או בנתינת הקומץ בכלי

צבלי שרת או בהולכת הקומץ למוצח או בהשלכתו על האש להקטיר כזית מקומחה למחר או לאכול כזית משיריה למחר. והעוף נפגל אם חשב במליקה או במיזוי הדם (עיין סי' קט"ז קכ"ה) מחשבת חוץ לזמנו לאכילה אדם או לאכילת מוצח כנ"ל. אם היה לו מחשבה כנ"ל אפילו נזרק ונקטר כמלותו ונאכל בזמנו כמלותו הואיל והיה מחשבת חוץ לזמנו נפגל וחייבים כרת על אכילתו כנ"ל. ואין חייב כרת אלא אם אכל דבר שיש לו מחיר בין לאדם בין למוצח אבל אם אכל המחיר עלמו אינו חייב עליו כרת אלא לוקה על הלאו שבסימן ת"ע כגון הקומץ הוא המחיר את השירים והדם הוא המחיר את הבשר והאימורין. ויש עוד מחשבות שפוסלות את הקרבן אבל אינן מפגלות כגון שעבד עבודות הנ"ל שלא לשם הקרבן דהיינו שחט חטאת או פסח לשם עולה או שעבד עבודות הנ"ל שלא לשם הבעלים של הקרבן אלא לשם בעלים אחרים דהיינו פסח או חטאת של ראובן לשם שמעון או שעבד א' מעבודות הנ"ל לאכול או להקטיר הקרבן שלא במקום הכשר לכך (ויש בהן הרבה חלוקי דינים עיין בספר היר) הקרבן פסול ואין חייבים עליהם כרת אלא מלקות משום הלאו שבסי' ת"ע. וגם על מחשבת חוץ לזמנו אינו חייב כרת על אכילתו אלא אם לא היה שם מחשבה פסולה אחרת חוץ מחוץ לזמנו אבל אם היה שם מחשבה פסולה אחרת כגון שהיה לו מחשבה לחוץ לזמנו וגם לחוץ למקומו או בפסח וחטאת שלא לשם הקרבן או שלא לשם הבעלים של הקרבן מחשבה פסולה האחרת מוניה מירי פגול ואינו אלא פסול ואין חייבין עליו כרת אלא מלקות משום לא תאכל כל תועבה שבסי' ת"ע (עיין סי' רט"ז). ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

פסחים כ"ד. ספר היר ה' פסולי מוקדשים פ"ח. ספר המצות לא תעשה ק"ל. סמ"ג לאוין של"ח :

קמז [פ] מצות לא תעשה שרא ראב"ר בשר קדש טמא שנאמר והבשר אשר יגע בב' טמא לא יאכל. וה"ה לשאר קדשים שאם אכל כזית מלבונת המנחה שנעמאת אחר שנתקדשה צבלי לוקה. אחד קדשים שנעמאו לפני כפרה או לאחר כפרה ודוקא בטומאה דאורייתא אבל אם נעמאו בטומאה מד"ם אינו לוקה אלא מכות מרדות ואינו לוקה אלא האוכל אחר זריקת דמים אבל אם אכל קודם זריקה אינו לוקה משום אוכל קדש טמא אבל מכין אותו מכת מרדות (ושלא בטומאה קודם זריקה עיין סי' תמ"ט). ונוהג בזמן הבית בזו"כ :

שבת כ"ה. פסחים פ"ב. ספר היר ה' פסולי מוקדשים פ' י"ט וה' ק"פ פ"ד ה' תרומה פ' י"ב. ספר המצות ס"ע צ'. סמ"ג עשין ר"ח :

קמז (סז) מצות עשה לשרוף קדשים שנעמאו שנאמר והבשר אשר יגע בב' טמא וגו' באש ישרת. אם נעמא צפנים שורפין אותו צפנים נעמא בחוץ שורפין אותו בחוץ ובין שנעמא בלב הטומאה או בולד הטומאה שורפין אותו. וכשם שמטה לשרוף קדשים שנעמאו כך מטה לשרוף תרומה שנעמאת (עיין סימן קמ"ד) ונוהג בזמן הבית בכהנים וישראלים :

חולין

חולין פ' כ"ט. כריתות פ' א' ג'. ספר היד ה' מאכלות פ"ג. ספר המצות לא תעשה קפ"ה. סמ"ג לאוין קל"ח. י"ד סי' ס"ד. סמ"ק סי' תר"ד :

קמח [פא] מצות רא תעשה שלא לאכול חלב שנאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכרו. האוכל כזית חלב מא' משלש בהמות הללו במזיד חייב כרת ובסוגג מטאת. ודוקא חלב שעל הקרב וכליות וכסלים. חוטין שבחלב אסורין ואין חייבין עליהן כרת ויש עוד חוטין וקרומות שאסורין משום חלב ואין חייבין עליהן אלא מכות מרדות. חלב האליה מותר שלא נקרא חלב אלא לענין קרבן (ועיין כלל י"ג) וחלב חיה מותר. ונוהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

חולין פ' ח'. כריתות פ' א' ה'. ספר היד ה' מאכלות פ"ג. ספר המצות לית קפ"ה. סמ"ג לאוין קל"ח. י"ד סי' ס"ה. סמ"ק סי' ר"ה :

קמח [פג] מצות לא תעשה שלא לאכול דם שנאמר וכל דם לא תאכלו לעוף ולבהמה. ומיה בכלל בהמה. האוכל כזית דם במזיד חייב כרת ובסוגג מטאת. ודוקא על דם הנפש חייב כרת שבחיוב כרת כתיב כי נפש הבשר בדם הוא אבל דם האברים והכבד והטחול ודם הקזה קודם הקלות ואחר הקלות אינו חייב כרת אלא לוקה משום וכל דם לא תאכלו. ויש חוטין וקרומות שאסורין משום דם ואין לוקין עליהם אלא מכות מרדות. דם אדם אסור מד"ם אם פירש. דם דגים וחגבים טהורים מותר. ונוהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

שמיני יום ראשון תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי יוד ושם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה.

ט א ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: והיה ביום תמינאה קרא משה לאהרן ולבגדו ולסבי ישראל: ב ויאמר אהרן בחד לה
עגל

רש"י

(א) ויהי ביום השמיני. שמיני למלואים הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ציוס ונטל עשר עטרות השניות בסדר עולם (ומזבא בשנת פ"ז): ולזקני ישראל. להשמיעם שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה ולא יאמרו מאליו נכנס: (ב) קח לך עגל. להודיע (דאל"כ הא מטאת

שמיני ליום ראשון

עגל בן-בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב
 לפני יהוה : ואמר לאהרן סב לך עגל בר תורי לחטאתא ודבר
 לעלתא שדמין וקרב קדם : ג ואל-בני ישראל תדבר
 לאמר קחו שעיר-עזים לחטאת ועגל וכבש בני-
 שנה תמימים לעלה : ועם בני ישראל תמלא קמיטר סיבו
 צפר בר עזין לחטאתא ועגל ואמר בני שנה שדמין לעלתא :
 ד ושור ואיל לשדמים לזבח לפני יהוה ומנחה
 בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם : ותור ודבר
 לנכסת קודשיא גדבחה קדם : ומנחתא דפיא במישח ארי יומא דין
 יקרא דין מתגלי לבון : ה ויקחו את אשר צוה משה אל-
 בני אהל מועד ויקרבו בלהעדה ויעמדו לפני
 יהוה : ונסיבו ית די פסיד משה לקדם משפן ומנא וקריבו פר פנשתא
 וקמו קדם : ו ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה
 תעשו וירא אליכם כבוד יהוה : ואמר משה דין פתנא
 די פסיד : תעבדון ויתגלי לבון יקרא דין :

רשי

חטאת של כהן הוא פר) שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל
 שעשה (ת"כ). (והא דאין קטיגור נעשה סטיגור היינו דווקא בעבודת פנים):
 (ד) כי היום ה' נראה אליכם. להשרות שכינתו במעשה ידיכם לכך קרבות
 הללו באין חובה ליום זה:

נביאים שמואל ב' סימן ו'

א ויסף עוד דוד את-בן-בחור בישראל שדשים אלה :
 ואוסף עוד דוד ית כל בחורי ישראל תלתין אלפין :
 ב ויקם וילך דוד וכל-העם אשר אתו מבעלי יהודה להעלות

משם

רשי

(ב) מבערי יהודה. שנאספו סם להעלות משם את ארון וגו': אשר נהרא. לו
 לארון

שמיני ליום ראשון

מִשֵּׁם אֵת אַרְוֹן הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם שָׁם יְהוָה צְבָאוֹת
יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים עֲלֵיו׃ וְכֵם וְאֹזֶל דָּוָד וְכָל עַמָּא דִּי עֲמִיה מִקְרֻנָּא דְבֵית
יְהוָה לְאַסְקָא מִתַּמָּן ית אַרְוֹנָא דִּי דִאֲתִקְרִי שְׁמָא דִּי צְבָאוֹת דְּשִׁכְנִיתִיה
שְׁרִיא עֵיל מִן פְּרוּבִיא עֲלוּתִי׃ ג וַיִּרְכְּבוּ אֶת־אַרְוֹן הָאֱלֹהִים אֲר־
עָגְלָה חֲדָשָׁה וַיִּשְׂאָהּ מִבַּיִת אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה וְעָזָא
וְאֲחִיו בְּנֵי אֲבִינָדָב נִהְגִּים אֶת־הָעָגְלָה חֲדָשָׁה׃ וְאֲחִיתִי ית
אַרְוֹנָא דִּי בְּעָגְלָתָא חֲדָתָא וְנִמְלֹוּתִי מִבַּיִת אֲבִינָדָב דִּי בְּגִבְעָתָא וְעָזָא
וְאֲחִיו בְּנֵי אֲבִינָדָב מִדְּפָרִין ית עָגְלָתָא חֲדָתָא׃ ד וַיִּשְׂאָהּ מִבַּיִת
אֲבִינָדָב אֲשֶׁר בְּגִבְעָה עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וְאֲחִיו הִקְדָּה לְפָנֵי
הָאֲרֹן׃ וְנִמְלֹוּתִי מִבַּיִת אֲבִינָדָב דִּי בְּגִבְעָתָא עִם אַרְוֹנָא דִּי וְאֲחִיו אֲזִיל
קָדָם אַרְוֹנָא׃ ה וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לְפָנֵי יְהוָה
בְּכָל עֲצֵי בְרוּשִׁים וּבְכַנְרֹת וּבְנִבְלָיִם וּבַתְּפִילִּים וּבְמִנְעֻנְעִים
וּבְצִלְצִלִּים׃ וְדָוִד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין יְהוָה׃ וּבְכָל אַעֲי בְרוּן
וּבְכַנְרִין וּבְנִבְזִין וּבַתְּפִין וּבְרַב־עֵין וּבְצִלְצִלִּין׃ ו וַיָּבֹאוּ עַד־גֵּרֹן נֶכּוֹן
וַיִּשְׁלַח עֲזָה אֶל־אַרְוֹן הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבְּקָר׃
וְאָתוּ עַד אַתְר מִתְקֹן וְאוֹשִׁיט עֲזָה יְדִיה בְּאַרְוֹנָא דִּי וְאַחַד בֵּיה אָרִי
מִרְגֹּזִי תוֹרִיא׃

רש"י

לארון שם ומהו השם שהיה ה' לזכרות עליו. בכל עצי ברושים. שמתקנין
מהן כלי שיר: (ו) כי שמטוהו הבקר. כי שמטוהו הבקר ונעטוהו:

כתובים משלי כ"ג

א כִּי אֶבְיָא שְׁעַר בְּנִפְשׁוֹ פֶּן־הוּא יִכְּוֹד וְשִׁחָה יֹאמֶר לָךְ וְלִבּוֹ
בַל־עֲמֹךְ׃ מִטּוֹל דְּאִיךְ תִּרְעָא רָמָא תֵּבֵן הוּא רָם בְּנִפְשִׁיה
אֲכִיר וְאֲשִׁיתִי אֲמַר לָהּ וְלִבִּיה נְכִיר צָדִיק׃ ב פֶּתַח־אֲבֻלָּתַת תְּקוּיֵאנָה

ושחת

רש"י

(א) כי כמו שער בנפשו. כאלו ישפוך האוכל הזה מרה בנפשו של רע העין:
(ב) פתך. שאכלת סוף שתקילנה: ושחת דברך הנעימים. והרכיס

שמיני ליום ראשון

וְשַׁחַתְתָּ דְבַרְיָהּ הַנְעִימִים : וְנִחַמְתָּ דְאִכְיָתָא מְתִיבַת לֵיהּ וּמְחַבְּלַת מִלְךְ דְּבַבְסִימָן : ג בְּאֶזְנֵי בָּסִיל אֶרְתְּדִבְר כְּיִיבֹזוּ לְשֹׁבֵל מִלְךְ : בְּאֶדְנֵי דְסַבְּלָא לָא תַמְעִיל מְטוֹל דְּשִׁיטָא דְּסִיבְלָא דְּמִלְךְ : ד אֶרְתְּסַגְּ בְּבוֹל עוֹלָם וּבְשַׁדֵּי יְתוּמִים אֶרְתְּבָא : לָא תִשְׁנֵי תַחֲוּמָא דְּמִן עַלְמָא וּבְחַקְלָא דִּיתְמֵי לָא תִיעוֹל : ה פִּיגְלָרְס חוֹק הוּא יִרְיב אֶתְרִיבִים אֶתְךְ : מְטוֹל דֵּי פְרוֹקְהוֹן פִּקְרָה וְהוּא גִידוֹן יַת דִּינְהוֹן עַמְךְ : ו הַבִּיאתָ לְמוֹסֵר לְבָךְ וְאֶזְנִיךָ לְאִמְרֵי־דַעַת : אַעִיז לְבָךְ לְמַרְדּוּתָא וְאֶדְנֵךְ לְמִמְרֵי דִידְעָתָא :

רשי

שזכרת אליו: (ד) ובשדי יתומים. בלקט שכחה ופיאה הראוי להם:

משנה כלאים פרק ב'

כָּר סָאָה שְׁיֵשׁ בּוֹ רוֹבַע מְמִין אַחַר יַמְעַט. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר יָבוֹר. בֵּין מְמִין אַחַד. בֵּין מִשְׁנֵי מִינֵין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר לֹא אָמְרוּ אֱלָא מִמִּי אַחַד. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים כָּר שְׁהוּא פְּלָאִים בַּסָּאָה מְצַרְפֵּן לְרוֹבַע : = בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים תְּבוּאָה בְּתִבּוּאָה וּקְמִנִית בְּקְמִנִית. תְּבוּאָה בְּקְמִנִית וּקְמִנִית בְּתִבּוּאָה. בְּאֵמַת אֲמָרוּ. זָרְעוּנִי גִנָּה שְׂאִינָן נִאֲכָלִין מְצַרְפִּין אַחַד מַעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵךְ לְבֵית סָאָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בְּשֵׁם שְׂאֲמָרוּ לְהַחֲמִיר. בָּךְ

אמר

ברטנורא

כל סאה שיש בה רובע. הקב דהיינו א' מכ"ד לסאה שהסאה ששה קבין: ימעט. אותו מין אחר המעורב בו עד שיפחת מרובע ויחטטל בתוך הסאה ומותר לזרוע ולא מיחסר משום זרע כלאים: יבור. מכיון שהווקק למעט יסיר הכל משום דמחוי כמקיים כלאים מכיון שהתחיל לזרוע אם לא היה צורך את כולו אבל תחלתו פחות מרובע שרי ואין הלכה כר' יוסי: בין ממין אחד. בין שותפו רובע ממין אחד בין ממינין הרבה לריך למעט: לא אמרו אלא ממין אחד. דאין שני מינין מצטרפין לשעור רובע: וחכמים אימרים כל שהוא כלאים בסאה. אינא בין חכמים לתנא קמא כגון סאה שעורים שיט בה רובע שכולה שיעל וכוסמין לת"ק לריך למעט לחכמים אין לריך למעט דאין שכולה שיעל מצטרף לכוסמין כיון דלא הוי כלאים בסאה של שעורים והלכה כחכמים: ב בד"א תבואה בתבואה. תבואה כמין תבואה או בקטנית הוא דאמין ברובע סאה ימעט: אבל זרעוני גנה. שנתערכו בתבואה או בקטנית: אחד מעשרים וארבע בנופל מהן לבית סאה. הטין כלומר כשיעור הזרע שזרעין מהן למקום שזרעין בו סאה של הטין ושיעור המקום שזרעין בו סאה של הטין הוא ג' אמה על ג' אמה ואין זרעין בו מזרעוני גנה אלא קב וחצי לפי שהן דקין וקב וחצי מהן יש בהן כדי לזרוע מקום שזרעין בו סאה של הטין נמצא לפי השבין זה שאם נתערב בסאה אחת של תבואה או של קטנית או של זרעונים אחד מארבעה ועשרים של קב וחצי מזרעוני גינה שהוא אחד מששה עשר קבב חייב למעט הלכך אם נתערב בסאה תבואה כבילה והצי זרעוני גינה שהוא אחד מארבעה ועשרים קבב וחצי קב ימעט: כשם שאמרו להחמיר. דזרעונים דקים אסורים כשיעור

שמיני ליום ראשון

אָמְרוּ לְהַקְלֵהן הַפְּשִׁטָּה בַּתְּבוּאָה. מִצְטַרְפֶּת אֶחָד מֵעֲשָׂרִים וְאַרְבַּע בְּנוֹפֵל לְבַיִת סָאָה: ג' הֵיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה חֲמִים וְנִמְקָה לְזֹרְעָה שְׁעוּרִים. יִמְתִּין כֹּה עַד שֶׁתִּתְלַעַע. וַיּוֹפֶה וְאַחַר כִּי יִזְרַע. אִם צָמְחָה לֹא יֹאמֶר אֲזַבַּע וְאַחַר כִּי אֹפֶה. אֲלָא הוֹפֶה וְאַחַר כִּי יִזְרַע. כִּמָּה יִהְיֶה חוֹרֵשׁ. כְּתִלְמֵי הַרְבִּיעָה. אֲבָא שְׂאִיל אֲזַבַּע כִּדִּי שְׂאִיל יִשְׂיִיר רֹבַע לְבַיִת סָאָה: ד' זְרוּעָה וְנִמְקָה גְנוּמְעָה לֹא יֹאמֶר אֲזַבַּע וְאַחַר כִּי אֹפֶה. אֲנָא הוֹפֶה. וְאַחַר כִּי גְנוּמְעָה גְנוּמְעָה וְנִמְקָה לְזֹרְעָה לֹא יֹאמֶר אֲזַבַּע. וְאַחַר כִּי אֲשַׁרֵּשׁ. אֲלָא מְשַׁרֵּשׁ וְאַחַר כִּי יִזְרַע. אִם רָצָה גְזִימָם עַד פְּחוֹת מִפֶּסַח וְזוֹרַע וְאַחַר כִּי מְשַׁרֵּשׁ: ה' הֵיְתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה קְנָבוֹם אוֹ לֹף. לֹא יִהְיֶה זְרוּעַ וְכֹא עַד גְּבִיחָם. שְׂאִינָן עוֹשִׂין אֲלָא לְשָׁרֵשׁ שְׁנַיִם. תְּבוּאָה שְׁעָרוּ בָּהּ סְפִיחֵי אֶכְמִים. וְכֵן מִכּוּם הַגְּרָנוֹת שְׁעָלוּ בָּהֶן מִינֵין הַרְבֵּה. וְכֵן תִּלְתָּן שְׁהַעֲלָתָה מִינֵי עֲשָׂבִים. אִין מַחֲיִיבִין אוֹתוֹ לְנַבֵּשׁ אִם נִבְשׁ אוֹ כֶּסֶת. אוֹמְרִים לֹא עֶקוּר אֶת הַכֹּל חוּץ מִמֵּין אֶחָד: ו' הַרְוָצָה לַעֲשׂוֹת שְׂדֵהוּ מְשַׁר מְשַׁר מִכָּל מֵין. בֵּית

שְׂמַאי

ברטנורא

בשעור מועט כ אחד מארבעה ועשרים בנופל מהן לבית סאה: כך אמרו להקל. דורעונים נסים שצריך מהן הרבה לזרוע בבית סאה אינן אוסרין בבאה חטין חלא אחד מארבעה ועשרים בנופל מהן לבית סאה כגון זרע פשחן שצריך ג' סאה לבית סאה חטין חלא למעט עד שיתערב מהן ג' רבעים בבאה והיינו דקמני הפשחן בתבואה מצטרפת אחד מכל"ד בנופל מהן לבית סאה וכיון דנופל מהן ג' סאין לבית סאה דהכי אמרי' בירושלמי נמצא שאין צריך למעט עד שיתערב מהן ג' רבעים של קב בבאה וכן הלכה: ג' עד שתתלעע. וכי עורה הוי כשתשאה בארץ ג' ימים בקרקע למה וכי עורה צריך יותר: ויופך. יהפוך הקרקע במחרישה בשביל שלא ילמה הזרע: במה יהא חורש. שלא תאמר שהוא צריך לחרוש תלמים תלמים קטנים סמוכים זה לזה אלא כחלמי רביעה כחלמים שדרך בני אדם לחרוש אחר שחרד הרביעה שחורשים תלמים גדולים: כדמי שלא ישיר רובע לבית סאה. שלא יבאר בארץ מקום שאינו מהופך אלא שהות מכל"ד בקרקע שהוא חורש דהיינו רובע קב לבית סאה ואין הל' כאנא סאול: ד' זרועה ונסלף לנימעה. שהיתה זרועה תבואה ומלך לנטעה נפנים: גומם. לטון גוממו עם השופי דפרק גיד הנשה כלומר כורה הנפן סמוך לקרקע שלא ישיר נבזה עון הקרקע טפח: ה' קנבוים או לוף. שמיניס הללו אינן החלטה והחרישה מועלת בהן לפי שמתקיים בארץ שלש שנים ואינן מתלעעין: אטמם. זבשו דומה לתכלת וקורין לו בערכי ני"ל וזבוע"ז אבדיק"ו ורגילים שכורחים אותו וחוזר וזומח ומה שזומח פעם שניה נקרא ספוח אינן מה שזומח מן הזרע הנופל בשעת קצירה קרוי ספוח: מקום הגברנות. שדשים בו תבואה וקטנית: תלתן. בערכי הלכ"א וזבוע"ז פונגרק"ו: אין מחייבין אותו לנבש. דכלאי הכי סופו לעקרה לפי שאטמם קשה תבואה והעשבים קשים לתלחן ככנזיע למחלל אדם ומקום הגברנו נמי קשים לו הזרע"ה שמחלידים את הקרקע ומלקים אותה ולא חיי תו למקום דישה: ואם נבש או בסח, דהשתח נלי דעמיה דניחא ליה באוחס הנשחרים שהרי עקר הכל חוץ מזה: אוסרים לו עקור את הכל. מפני שהוא נראה כמקיים כלאים: נבש. שעקר התלמים ידיו עם השרש: בסח. שהתך העלים והשרש נשאר בארץ תרגום לא חוזר לא תכסח: כן משר משר. ערוגות ערוגות וכלל ערוגה ממין אחד לכדו: ג' תלמים של פתיה. כלומר

שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁרָשָׁה תִּלְמִים יֵשֶׁר פְּתִיחַ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְלֵא הָעוֹד
הַשְּׂרוּנִי. וְקִרְוִין דְּבָרֵי אֱלוֹ הַחַיּוֹת כְּדְבָרֵי אֱדֹנָי: וְהָיָה רֹאשׁ תּוֹר הַחַיִּים
נִכְנָס בְּתוֹךְ יֵשֶׁר שְׁעוּרִים מִתָּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה בְּסוֹף שְׁדָהוּ. יֵשֶׁר
חַיִּים וְיֵשֶׁר חֲבָרוֹ מִן אַחַר מִתָּר לְסֻמוֹךְ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. יֵשֶׁר חַיִּים וְיֵשֶׁר
חֲבָרוֹ חַיִּים. מִתָּר לְסֻמוֹךְ לוֹ תֵּלָם יֵשֶׁל פְּשֵׁתָן. וְלֹא תִלָּם יֵשֶׁר מִן אַחַר.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אַחַד זָרַע פְּשֵׁתָן וְאַחַד בֶּל הַמִּינִין. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֶף
בְּאַמְצַע שְׁדָהוּ מִתָּר לְבָדוֹק בְּתֵלָם יֵשֶׁל פְּשֵׁתָן: ה' אֵין סוּמְכִין לְשָׁדָה
תְּבוּאָה חֲרָדֵל וְחֲרִיעַ. אֲבָר סוּמְכִין לְשָׁדָה יִרְקוֹת חֲרָדֵל וְחֲרִיעַ. וְסוּמְכֵי
לְבוֹר וְלִצְנִיר וְלַגְּפָה וְלַדְּרָה. וְלַגְּדָר שֶׁהוּא גְבוּהַ עֲשָׂרָה טַפְחִים. וְלַחֲרִיץ
שֶׁהוּא עֲמוֹק עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה. וְלֵאֲיִקוֹ שֶׁהוּא מִסָּךְ עַל הָאֲרֶץ. וְלַפְּסַע
שֶׁהוּא גְבוּהַ עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה: ט הַרְצָה לַעֲשׂוֹת שְׁדָהוּ מִרְחַת קֶרְחַת

מבבל

ברטנורא

כלומר מניח בין משר למשר ריוח ג' תלמים של מהריסה מולשין יפתח וישדר אדמתו
וכירושלמי מפרש שהם שתי אמות רוחב על ב' אמות אורך ואח"כ מלר והולך אם יראה
עד שלא ישאיר ביניהן כסוף המיזר אלא כל שהוא שהרי ככך הם נראים שלא נורשו כערבוביא:
העול השרוני. כמלוא רוחב העול שחורשים בו בשרון דהיינו בנקעה שהוא רחב מן העול
שחורשים בו בנה: וקרובים דברי אלו וכו'. ששעור ג' תלמים של פתיח קרוב להיות
שה למלוא העול השרוני: ז תור. הוא שם חשיטת של אשה שזורתו משולשת כלומר בעל שלש
זויות לשון תורי וזה נעשה לך ועל שמו קרין קרן זויות המהודדת ראש תור ואם קרן זויות
של שדה שהיא זרועה חטים נכנסה בתוך שדה של שעורים מותר מפני שהוא נראה כסוף שדהו
וניכר שלא נורשו כערבוביא: מותר לסמוך לו מאותו המין. מותר לסמוך אלא שדה חטין
שלו מאותו המין של שדה חבירו ואין נראית ככלאים בשדה מפני שנראה כסוף שדה חבירו:
מותר לסמוך לו תלם של פשתן. שהרואה יודע שלא זרעוהו שם אלא כדי לבדוק שדהו
אם טובה לזרוע בה פשתן אם לאו לפי שאין אדם עשוי לזרוע תלם א' של פשתן שאין לו בו
שום חשש אלא של מין אחר דאדם עשוי לזרוע ממנו תלם א' בלבד אפי' לא זרעו אלא
לבדוק שדהו אסור שהרואה אומר לזרעו זרעו כדי ליהנות בו: א' זרע פשתן וא' כל
המינים. אסור לסמוך תלם א' שהרואה אינו יודע לבדוק שדהו הוא עושה: מותר לבדוק
בתלם של פשתן. שהכל יודעין שאין מתכוין לקיום הפשתן אלא לבדוק שדהו אם היא יפה
לפשתן והלכה כח"ק: יח חריע. כרכוס יערי. וקורין לו בערבי אלקירטי"ס וב' מינים
הללו דהיינו חרדל וחריע הן מויקין לתבואה ואם לא שבעל השדה זרעם ורואה בקיומם לא היה
מניח לאדם אחר שירע א' משני אלו המינים סמוך לתבואה שלו הלכך נראה כמקיים כלאים בשדה: אבל
סומכים לשדה ירקות. שאינן מויקין לירקות והרואה אומר של אדם אחר הם ובעל הירקות
אינו מקפיד עליהן אם הן סמוך לירקות שלו לפי שאינן מויקין להן: ובסוּך לבוּר. אם יש
בתוך שדה של תבואה מקום בור שאינו חרוש וזרוע בית רובע או יותר סומך שם
זרע אחר וכן סומך אלא ניר והוא מקום חרוש: ולגפה. גדר אכניס סדורות
כעין חומה בלא טיט: ולדרך. אם דרך היחיד מפסקת בין שתי שדות מותר לזרוע מין א'
בזו ומין א' בזו: מייך על הארץ. שאין נושא גבוה מן הארץ ג' טפחים אם יש תחתיו זרע
מותר לסמוך מבחוץ זרע אחר דכנדר דמי: ולסלע. לא אלטרין למתנייהו דאין לך מחייה
גדולה מזו אלא לאשמועינן דאפי' סלע בעינן ד' רוחב דבפחות מאלף אין שיה מחייה להפסיק:
קרחת. מקום פניו שאינו זרוע כשהוא מרובע קרוי קרחת כמו בקרחתו דהיינו שנמרט

השער

שמיני ליום ראשון

מִכָּל מִין. עוֹשֶׂה עֲשָׂרִים וָאַרְבַּע קָרְחוֹת בְּבֵית סָאָה. מְקַרְחַת לְבֵית רוֹבַע
וְזוֹרַע בְּתוֹכָהּ כָּל מִין שִׁירֵצָה. הִיְתָה קָרְחַת אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם. זוֹרְעִם חֲרָדְלִי.
שֶׁשֶׁשׁ לֹא יוֹרְעִם חֲרָדְלִי. מִפְּנֵי שֶׁהִיא נִרְאִית בְּשָׂדֵה חֲרָדְלִי. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וּבְחֻמֵּים אוֹמְרִים תִּשְׁעַ קָרְחוֹת מְתָרוֹת. עֶשְׂרַ אֲסוּרוֹת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
יַעֲקֹב אוֹמֵר אֲפִירוֹ כֹּל שָׂדֵהוּ בֵּית בּוֹר. לֹא יַעֲשֶׂה בְּתוֹכָהּ חוּץ מְקַרְחַת
אַחַת : י כֹּל שֶׁהוּא בְּתוֹךְ בֵּית רוֹבַע. עוֹלָה בְּמִדַּת בֵּית רוֹבַע. אֲכִיזַת
הַגֶּפֶן וְהַקֶּבֶר וְהַסֵּלַע עוֹלֵין בְּמִדַּת בֵּית רוֹבַע. תְּבוּאָה בְּתֵבוּאָה בֵּית
רוֹבַע. יָרֵק בִּירֵק שִׁשָּׁה מְפָחִים. תְּבוּאָה בִּירֵק. יָרֵק בְּתֵבוּאָה. בֵּית רוֹבַע.
רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר יָרֵק בְּתֵבוּאָה שִׁשָּׁה מְפָחִים : יא תְּבוּאָה נוֹטָה עַל גְּבִי

תבואה

ברמבורא

השער והמקום הלך: עשרים וארבע קרחות לבית סאה. וכל קרחה זורע מין א' וזית
סאה הוא נ' אמה על נ' אמה וכסאחה עשה בו כ"ד קרחות נמצאת כל קרחה עשר אמות ושני
טפחים ומחלה אורך על י' אמות רוחב כיצד אם תעשה מהמשים על חמשים כ"ה קרחות תהיה
כל קרחה עשר על עשר קח אחת מהן כדי שיטארו כ"ד קרחות ותחלקן לכ"ד רזינות ומנצחת
כל רזועה שני טפחים ומחלה רוחב על אורך עשר שכל אמה היא בת ששה טפחים הרי ששים
טפחים לי' אמות תן כל רזועה מאלו לראש כל קרחה נמצאת כל קרחה י' אמות ובי' טפחים
ומחלה אורך על י' אמות רוחב: מקרחת לבית רובע. שהרי יש נסאה כ"ד רביעיות של קב הן
אותם לכ"ד קרחות הרי לכל קרחה בית רובע: כל מין שירצה. ולא מלריך ר"מ הרחק כלל
דכיון דמרוכזות הן נראות מופרשות ומובדלות זו מזו: היתה בתוך שדה תבואה. קרחת
א' של בית רובע או שתי קרחות: זורעם חרדל. דאזו נראה כשדה חרדל בתוך שדה תבואה
אבל שלשה קרחות נראות כשדה חרדל בתוך שדה תבואה לפי שאין רגילים לזרוע מה החרדל שדה
גדולה ושאר מינים אפי' שלשה קרחות אינן נראין כשדה כיון שרגילין לזרוע מהן הרבה ביחד: וחביאי
השע קרחות מותרות. ארישא קמהדר דקאמר ר"מ דזורע כל כ"ד קרחות מכל מין שירצה וחכמים
אוסרים להסוך מין אלל מין אחר אלא עושה לבית סאה כ"ה קרחות דהיינו חמש שורות וכל שורה
חמשה קרחות וזורע קרחה ראשונה ומניח שניה שאלה בורה וזורע שלישיה ומניח רביעית בורה
וזורע חמישית ומניח שורה שניה כולה בורה וזורע משורה חמישית קרחה ראשונה ושלישית
וחמישית ומניח שורה רביעית כולה בורה וזורע משורה חמישית קרחה ראשונה ושלישית וחמישית
הרי חשע קרחות זרועות לבית סאה: עשר אסורות. שגריך סיהא מפסיק בין כל קרחת
וקרחת כשיעור קרחת דהיינו בית רובע בקירוב והלכה כחכמים: בית בור. לי' סאין ועשמה
דר"א בן יעקב לא חתפרש: י' כל שהוא בתוך בית רובע. כגון נקעים מלאים מים
אע"פ שאינם ראויים לזריעה עולים במדת בית רובע ליחס הרחק בין מין למין: אבידת
הגפן. מה שהגפן תופסת ואוכלת סביבותיה דהיינו כדי עבודה עולה למדח בית רובע
להשלים עשר אמות ובי' טפחים ומחלה אורך על עשר אמה רוחב דאמר' לעיל שהוא שיעור
בית רובע שגריך להפסיק בין מין למין וכן הקבר נמי עולה וכן הסלע וכסלע שאינו גבוה י'
מייורי דאי גבוה י' הוי מחילה ומפסיק בפני עצמו: תבואה בתבואה בית רובע. היתה
שדה זרועה חטין ורזעה לזרוע בה שטורים לריך להרחיק בית רובע וכלכד שלא יהיו חטין
מקיפין את השטורים מארבע רוחות דהתם לא מהניא הרחקה עד שיהא פתוח מרחו אחת:
ירק בתבואה בית רובע. ודוקא במרובע הוא דבעינן הכי אבל אם רצה לטעוה שורה של
ירק בתוך שדה של תבואה עושה אורך שורה של י' אמות ומחלה על רוחב ששה טפחים
שהחמירו במרובע עפי מכשורה והכי אמר' בירוש': ר"א אומר ירק בתבואה ששה
טפחים. דסכר לא מחמירין במרובע עפי מכשורה ואין הלכה כר' אליעזר: י"א תבואה

תְּבוּאָה. יֶרֶק עַל גִּבֵּי יֶרֶק. תְּבוּאָה עַל גִּבֵּי יֶרֶק. יֶרֶק עַל גִּבֵּי תְּבוּאָה.
הַבֵּל מִתֵּר חוּץ מִדְּבַעַת יְגִיטָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר אֵף הַקְּשׁוֹת וּפּוּד הַפְּצָרֵי.
וְרוּאָה אֲנִי אֶת דְּבָרֵיהֶם מִדְּבָרֵי :

ברטנורא

נוטה ע"ג תבואה: כנון שזרע כהלכתו אלא שהשיכולים מחוץ גדול נכפפים וסוככים זה על זה וכן כולן: חוץ מדלעת ויונית, שעלין שלה ארוכים ומתפשטים ביותר וכשהן ניטין ע"ג תבואה או ירק הן מסתכנין ומתקשרין יותר מכל שאר ומחוי כלאים: ופול המצרי, פסילי בלע"ז: ורואה אני את דבריהם מדברי, שאין בהן מסכנין ומסתכנין כדלעת ויונית וכן הלכה שהכל מותר חוץ מדלעת ויונית:

גמרא ברכות דף כ"ה ע"א

אָמַר רַבִּי יִצְחָק טַפַּח בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ. לְמָאֵי אֵילֵימָא לְאַסְתְּבוּלֵי בַּהּ
וְהָא אָמַר רַב שִׁשְׁתִּית לְמָה מְנָה הַפְּתוּב תְּכַשִּׁיטִין שְׁבַחֲוִין
עִם תְּכַשִּׁיטִין שְׁבַפְּנִים לֹאמַר לָךְ כָּל הַמִּסְתַּפֵּל בְּאַצְבַּע קַמְנָה שֶׁל
אִשָּׁה כְּאֵלוֹ מִסְתַּפֵּל בְּמִקוּם הַתּוֹרֵף אֵלָּא בְּאִשְׁתּוֹ וְלִקְרִית שְׁמַע.
אָמַר רַב הִסְדָּא שׁוֹק בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ שְׁנַאֲמַר (ישעי' מ"ו) גַּלֵּי שׁוֹק
עֲבָרֵי נְהָרוֹת וְכַתִּיב (שם) תִּגַּד עֲרוֹתֶיךָ וְגַם תִּרְאֶה חֲרַפְתֶּךָ. אָמַר
שְׁמוּאֵל קוֹל בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ שְׁנַאֲמַר (שה"ש ב') כִּי קוֹלֶךָ עָרַב
וּמְרֹאֲיֶךָ נָאוֹה. אָמַר רַב שִׁשְׁתִּית שְׁעַר בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ שְׁנַאֲמַר
(שם) שְׁעָרֶךָ בְּעֶדְרֵי הָעוֹיִם. אָמַר רַב חֲנִינָא אֲנִי רְאִיתִי אֶת רַבִּי
שְׁתָּרְהָ תְּפִלּוֹ. מִתִּיבֵי הַתּוֹלָה תְּפִלּוֹ יִתְּרוֹ לִזְ חֲיִיו. דוֹרְשֵׁי
חֲמוּרוֹת אָמְרוּ (דברים כ"ה) וְחָיו חֲיִיךָ תִּלְוֵאִים לָךְ מִנְּגֵד וְהָ
הַתּוֹקָה תְּפִלּוֹ לֹא קָשְׁיָא הָא בְּרַצוּעָה הָא בְּקַצִּיצָה. וְאִי

בע"פ

רש"י

לאיסתכורי בה. אם אשת איש היא: תכשיטין שבפניו. כמו דפוס של בית
הרחם עם תכשיטין שבחוז אלעדה ולמיד והן הביאו אותו על כפרת
הרהור עבירה שנסתכלו בזנות מדין: לאשתו ולק"ש. טפח מגולה זה לא
יקרא ק"ש כגדה: שוק. באשת איש ערוה להסתכל וכן באשתו לק"ש: גלוי שוק.
וכתיב בתריה סגל ערוסך: קולך ערב. מדמשבם לה קרא בגויה ש"מ תאום היא:
זה התולה תפיריו. ביתד יתלו חיוו שהסורה חיוו של אדם ורמזו לך הכא שיתלו
חיוו: ברצועה. והקליפה למטה גנאי הוא להם אבל תולה הוא אותם בקליפה ותהא
הקליפה

שמיני ליום ראשון

בַּעֲיַת אֵימָא לֹא שָׁנָא רְצוּעָה וְלֹא שָׁנָא קְצִיצָה אָסוּר וְכִי תִּקְרָה
 רַבִּי בְּכִסְתָּא תִּקְרָה אִי הָכִי מָאִי לְמִימְרָא מַהוּ דְּתִימָא תַּבְעֵי
 הִנְחָה בְּסִפְרֵי תוֹרָה קָא מְשַׁמַּע קוֹ. וְאָמַר רַבִּי חֲנִינָא אָנִי
 רְאִיתִי אֶת רַבִּי שְׁגִיחָק וּפִיחָק וּנְתַעֲמִישׁ וּרְק וּמְשַׁמֵּשׁ בְּבִגְדוֹ
 אָבֵל לֹא הָיָה מְתַעֲמָף וּבְשָׂהוּא מְפַחַק הָיָה מְנִיחַ יָדוֹ עַל
 סַנְמָרוֹ. מְתוּבֵי הַמְשַׁמֵּיעַ קוּלוֹ בְּתַפְלָתוֹ הָרִי זֶה מְקַמְנֵי אַמְנָה.
 הַמְנַבֵּיָה סוּלוֹ בְּתַפְלָתוֹ הָרִי זֶה מְנַבֵּיאֵי הַשְּׁקָר. מְגַחַק וּמְפַחַק
 הָרִי זֶה מְנַסֵּי הַרוּחַ. הַמְתַּעֲמִישׁ בְּתַפְלָתוֹ סִימָן רַע לֹד וְיִישׁ
 אֲזוּמָרִים נִיבֵר שְׂהוּא מְכוּעָר. הָרֵק בְּתַפְלָתוֹ כְּאֵלוֹ רֵק בְּפָנָי
 הַמְקַדֵּךְ. בְּשַׁלְמָא מְגַחַק וּמְפַחַס לֹא קְשִׁיא בְּאֵן לְאוּנְסוֹ כְּאֵן
 לְרִצּוֹנֵי אֲקָא מְתַעֲמִישׁ אַמְתַּעֲמִישׁ קְשִׁיא. מְתַעֲמִישׁ אַמְתַּעֲמִישׁ
 נִמְי לֹא קְשִׁיא בְּאֵן מְלַמְעָלָה בְּאֵן מְלַמְטָה דְּאָמַר רַבִּי זִירָא
 הָא מְלָתָא אַבְעִיא דִּי בִּי רַב הַמְנוּנָא וְתַקִּירָא דִּי כִּי כּוּלֵי
 תַלְמוּדָאֵי הַמְתַּעֲמִישׁ בְּתַפְלָתוֹ סִימָן יִפָּה לֹד בְּשֵׁם שְׁעוּשִׁין
 לֹד נַחַת רוּחַ מְלַמְטָה כְּדָ עוּשִׁין לֹד נַחַת רוּחַ מְלַמְעָלָה:

רש"י

הקצילה מונחת על היסוד ורצועה למטה: בכיסתא תלה, בחוך תיקון היו ותלה
 התיק: שניהם. פעמים שאדם מוליח מגופו לבין נפיוסה מתוך שזבעו וריחו כריח
 המאכל שאל: פיהוק. חך מלקוחיו פותח להוליח רוח מהפס מלא כאלה
 שרולה לישן או שטמד משינה: ורק. ע"ג קרקע: וממשמש בבגדו. להעביר
 הכנה העוקלתו: אבל לא היה מתעמף. אם נפלה עליו כשהוא מחפלה לא היה
 נוטלה ומהעמף שלא להפסיק: על סנמרו. שלא תראה פתיחת פיו: הרי זה וכו'.
 כאלו אין הקב"ה שומע תפילה לחם ומגביה הרבה: ה"ז מנביאי השקר.
 דכתיב ויקראו בקול גדול: המגנהם והמפחק ה"ז מנסי הרוח. וי"א ניכר
 שהוא מכוטר גרסי: אלא וכו'. קשיא דאין עיטוש אלא לאונסו: למטה. מפיח
 בקול: ותקירא דִּי וכו'. שקולה עלי ומגיבה לפי שהיה רגיל להתעטש: בשם
 וכו'. שהעטוש נחת רוח לאדם: כך עושים וכו'. מן השמים למלאות שאלתו:

זוהר שמיני דף ל"ה ע"ב

נִהֵי בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי וְגוֹמַר רַבִּי יִצְחָק בְּתַח (אייב ל"ח) בְּרֵן יַמַּד כּוּבְבֵי בְּקַר
 וְנִרְעֵי בַּל כְּנֵי אֲלֹהִים. וּכְאֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהוִב

שמיני ליום ראשון

ענ

לזון אורייתא קדישא חדרותא דכלא חדרותא דקדשא בריך הוא
 ואמרייתא דליה דכתיב (כסלי ח') ואהיה שעשועים יום יום ואורייתא
 כלא חד שמא קדישא איהו דקדשא בריך הוא ובאורייתא אתברי
 עלא דכתיב (ס) ואהיה אצלן אמון אל תקרי אמון אלא אמון.
 ובאורייתא אתברי בר נש הדא הוא דכתיב (בראשית א') ויאמר אליהם
 נעשה אדם. אמר קדשא בריך הוא לאורייתא בעינא למברי אדם
 אמרה קמיה האי בר נש זמין למחמי וגארגזא קמיה אי לא תאריך
 רוגזך עליה הוה יקום בעלמא אמר ליה אנא ואת נזקים ליה בעלמא
 דהא לא למגנא אתמרינא ארך אפים. (ס"א) דהא בר זמנא דישתדלון
 באורייתא מתקיימי בעלמא רבי תיא אמר תורה שבכתב ותורה
 שבעל פה אוקמוהו ליה דבר נש בעלמא הדא הוא דכתיב נעשה
 אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהבא (קהל כ) את אשר פבר
 עשהו עשהו ודאי. ודא הוא צלם ודמות. צלם ברכורא דמות בנזקבא
 ועל דא שירותא דאורייתא ב' ואוקמוה רבי יצחק אמר מפני מה ב'
 פתיחא וסתימא. אלא בשעתא דבר נש אתי לאתחברא באורייתא הרי
 היא פתיחא לקברא ליה ולאשתתפא בהדיה. ובשעתא דבר נש סתים
 עינוי מינה ויהו לארחא אחרא הרי היא סתימא מסברא אחרא כמה
 דאת אמר אם יום תעזבני יומים אעזבך ולא ישכח פתחא עד דיתוב
 לאתחברא בה באורייתא אנפין באנפין ולא יתנשי מינה ועל דא
 אורייתא פתחא קמי בני נשא ואברוא וקרי להון (כסלי ח') אליכם אישים
 אקרא ונזמר וכתיב (ס"א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר
 אמריה תאמר. רבי יהודה אמר תרין תרין גגין וחד דאחיד לון מאי קא
 מיירי. אלא חד לשמינא וחד לארעא וקדשא בריך הוא אחיד וקביל
 לון רבי אלעזר אמר תלת נהורין (ס"א) צדדין אגין אינון עלאין קדישין
 דאחידן בתרא ואינון כללא דאורייתא ואגין פתחין פתחא לכלא. פתחין
 פתחא למתימנותא ואגין ביתא דכלא. ועל דא בית אקרו דאגין אינון
 ביתא ובגין פך שירותא דאורייתא ב' דהא היא אורייתא הוי ואסוותא
 דעלמא ובגין פך מאן דאשתדל באורייתא פאלו אשתדל ביה בשמא
 מדישא והא אתמר דאורייתא כלא חד שמא קדישא עגאה איהו ובגין

דאיהי

שמיני ליום ראשון

דאיהי שְׁמַא קְדִישָׁא פְּתַחא בְּבֵית דְּאִיהוּ כְּלָלָא וְשְׁמַא קְדִישָׁא בְּתַלְתָּת קִשְׁרֵי מְהִימְנוּתָא. תָּא חַזִּי כֹּל אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּמִתְעַמְרֵי בְּעַמְרֵי דְּאוּרִייתָא וְאַתְרַחִימוּ לְעֵלְיָא וְתָפֵא וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוּשִׁיט לֹון יְמִינֵיהּ (ס"א) וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרָשִׁים לֹון כֹּל שְׁבֹן אִינוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרִייתָא נְמִי בְּלֵילֵיא וְתָא אוּקְמוּהּ דְּאִינוּן מִשְׁתַּתְּמֵי בְּשְׂכִינְתָּא (נ"א בְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל) וְאַתְחַבְּרוּ פְּחָדָא וְכִר אֲתִי צְפֵרָא קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַמְר לָהּוּ בְּחַד חוּטָא דְּחֶסֶד לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בֵּין עֲדָאִין וְתַתְּאִין. וְכִר אִינוּן פּוּכְבֵי צְפֵרָא בְּשַׁעֲתָא דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל וְכֹל אִינוּן דְּלְעָאִן בְּאוּרִייתָא אֲתָאן לְאַתְחוּזָה קָמֵי מַלְפָּא כְּהוּ מוּמְרֵי כְּחָדָא הָדָא הוּא דְּכְתִיב בְּרֹן יַחַד פּוּכְבֵי בְּקֶר וְיִרְעוּ כֹל בְּנֵי אֱלֹהִים מָא וְיִרְעוּ כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר (ישעיה כד) רֹעָה הִתְרוּעָעָה הָאֲרִץ דְּאִינוּן דִּינוּן מִתְתַבְּרִין וְאַתְחַבְּרוּ בְּהוּ מְקָמֵי בְּקֶר כִּד אֲתַעַר בְּקֶר בְּעֵלְמָא כְּמָה דְּאַתְ אֲמַר (בואשוח כב) וַיִּשְׁכַּם אֲבָרְהָם בְּבִקְרָ וְעַל דָּא וְיִרְעוּ כֹל בְּנֵי אֱלֹהִים :

הלכה פסוקה יוסף לחק מוסר

ה'ר"מ ה' מעשה הקרבנות פ"ב משערי קדושת ח"ב שער ז'

בִּירוּצֵי הַמִּדּוֹת שֶׁל סוּלַת חוֹר שְׂאֵין נֵב הַעֲשָׂרוֹן קָדֵשׁ וּבִירוּצֵי תֵינוּן וְשִׁשְׁמֹן קוֹדֵשׁ לְפִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ עַל נֵב הַתְּלִי וְגַבִּי הַלַּח נִמְשָׁחוּ מִכַּפְּתִים וּמִכַּחוּץ וְקָמָה וְתַקְדְּשׁוּ הַבִּירוּצִין אֶף עַל פִּי שְׂאֵין פְּנֵת הַמּוֹדֵר אֵלָּא קָמָה שְׂבָבְלֵי בְּכַד כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ מוּצִיאִין מִקְדְּשֵׁי שְׂרַת לְחוּר : מֵהָ הָיוּ עוֹשִׂין בְּבִירוּצִין אִם יֵשׁ שָׁם וְבַח אַחַר יִקְרְבוּ עִמּוֹ וְאִם לֹא יִפְסְדוּ כְּרִינְהּ. וְאִם דָּאוּ מוּצִיאִין בָּהֶם הַמּוֹכְתִי : בְּיַצֵּד לִזְחִין בָּהֶם עוֹלוֹת הַבְּשָׂר לְשֵׁם וְהַעוֹרוֹת לְפָנֵינוּ : וְכַרְוִים לְקַרְבָּה. כְּבוֹד שֶׁבַת נִדְרַע פִּי שֶׁבַת שְׁקוּלָה כָּל הַתּוֹרָה וְכִמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּשַׁעַר הַנְּהַל בְּתַחֲלֹתוֹ בְּעֵנֵן שֶׁבַת עֵין שָׁם. וְכַתִּיב (ישע' יח) אִם תִּשָּׁבֵב מִשְׁבַּת וְגוֹמַר וְקִרְאתָ לְשֶׁבַת עֵינוֹ וְגוֹמַר וְתִרְבַּבְתִּיהָ עַל בְּמוֹתֵי אֲרִץ וְתִאֲכַלְתִּיהָ גַּמְלַת יַעֲקֹב אֲבִיהָ וְגוֹמַר וּמַעֲשֵׂה בְּיוֹסֵף מוֹקִיר שְׁבִי דְּזָבַח תִּקַּח כִּד הַעוֹשֵׂר הַמּוּפְלֵג שֶׁל אוֹתוֹ פּוֹתֵי. וּמַעֲשֵׂה בְּאָדָם אַחַד שְׁתֵּיהָ אוֹבֵד עַל שְׂרָתָן וְהֵב מִשׁוֹי שִׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּנֵי אָדָם וְעֵצֵי כֹל מִנוֹי מְנִידִים

שמיני ליום ראשון

שנבראו מששת ימי בראשית וכו' אמרתי לו בני במה זכות קבל העושר הזה ואמר קצב היותי ואם היותי שוחט בהמה גאה היותי אומר זו לשבת וכו' ואמרו רבותינו זכרונם לברכה עשירים שבוזצה לארץ במה הן זוכין מפני שמעניין את השבת :

שמיני יום שני תורה

ליון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם כ"ן להשאר בו תוספת הרוח מושבת שעברה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קָרַב אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת־חַטָּאתְךָ וְאֶת־עֲלֹתְךָ וּכְפָר בְּעֵדֶךָ וּבְעַד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת־קִרְבַּן הָעָם וּכְפָר בְּעֵדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה. : וְאָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן קָרַב לַמִּדְבָּחַ וְעָבַד יֵת חַטָּאתְךָ וְיֵת עֲלֹתְךָ וּכְפָר עֲדָךְ וְעַל עַמָּא וְעָבַד יֵת מִרְבֵּן עַמָּא וּכְפָר עֲלֵיהוֹן בְּמָא דִּי פִקִּיד יי' : ה וַיִּקְרַב אַהֲרֹן אֶל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁחַט אֶת־עֹגֵל חַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ : וּמִרְבֵּן אַהֲרֹן לְמִדְבָּחַ וּגְנֹם יֵת עֹגֵלָא דַחַטָּאתָא דִּי גֵה : ט וַיִּקְרְבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־הַדָּם אֲדִיו וַיִּטְבַּל אֲצַבְעוֹ בַּדָּם וַיִּתֵּן עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוּד הַמִּזְבֵּחַ : וּקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן יֵת דְּמָא גֵה וְטְבַל אֲצַבְעָה בְּדָמָא וַיִּתֵּב עַל קַרְנַת מִדְבָּחַ וַיֵּת דְּמָא אֲרִיק יְסוּדָא דְּמִדְבָּחַ : י וְאֶת־הַחֶלֶב וְאֶת־הַבֶּלִיִּית וְאֶת־הַיִּתְרֹת מִן־הַכֶּבֶד מִן־תַּחַטָּאת הַקְּטֹרֶת הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה : וַיֵּת מִרְבָּא וַיֵּת פְּלִיִּתָא וַיֵּת חֲצָרָא מִן בְּבֻדָא מִן חַטָּאתָא אִפֵּק לְמִדְבָּחַ בְּמָא דִּי פִקִּיד יי' יֵת מֹשֶׁה :

דש"י

(ז) קרבאל המזבח : (ט"כ) שהיה אהרן בוש וירא לגשת א"ל משה למה אתה בוש לכך נזכרם : את חטאתך . עגל בן בקר : ואת עולתך . חיל : קרבן העם . שער עזים ועגל וכבש כ"מ שגא' עגל בן שנה הוא ומכאן אתה למד :

שמיני ליום שני

נביאים שמואל ב' סימן ו'

א וַיִּחַר־אֵף יְהוָה בְּעֹזָה וּבַחַוָּה עִם הָאֱלֹהִים עַל־הַשֹּׁר וַיִּמַּח
 שָׁם עִם אַרְוֹן הָאֱלֹהִים: וַתִּקֹּף רוּגְזָא דִּי בְּעֹזָה וּמַחֲתִי
 תַּמָּן מִיִּמְרָא דִּי עַל דְּאִישְׁתָּלִי וּמִית תַּמָּן עִם אַרְוֹנָא דִּי: ב וַיִּחַר לְדָוִד
 עַל אֲשֶׁר פָּרַץ יְהוָה פָּרִץ בְּעֹזָה וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם הַהוּא פָּרִץ
 עֹזָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וַתִּקֹּף לְדָוִד עַל דְּתַרְעֵי יְיָ תַרְעֵתָא בְּעֹזָה וּקְרָא
 לְאִתְרָא הַהוּא אִתְרָא דְּמִית בֵּיה עֹזָה עַד יוֹמָא הַדִּין: ג וַיִּרְא דָּוִד אֶת־
 יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא אֵלַי אַרְוֹן יְהוָה: וּדְחִיל דָּוִד
 מִן קָדָם יְיָ בַּיּוֹמָא הַהוּא וַאֲמַר אֵיכְדִין יַעֲלֵי לְוַתִּי אַרְוֹנָא דִּי: ד וְלֹא־
 אָבָה דָּוִד לְחַסֵּר אֱלֹהֵי אֶת־אַרְוֹן יְהוָה עַל־עֵיר דָּוִד וַיִּטְהַר
 דָּוִד בֵּית עֹבַד־אָדָם הַנִּקְיָי: וְכָא אָבָא דָּוִד לְאִפְנָאָה לְוַתִּיהָ יֵת
 אַרְוֹנָא דִּי בְּקִרְתָּא דְּדָוִד וְאִפְנִיָּה דָּוִד לְבֵית עֹבַד אָדָם בִּיתְתָּאָה:

רשי

*פתח באחנה

(א) עד השם. על הסגנה שהיה לו לדרוש ק"ו נושאיו נשא בירדן עלמו לא כ"ס:
 (ד) עובד אדום. לוי היה ומן השוערים:

כתובים משלי סימן כג

א אַל־תִּמְנַע מִנְעַר מוֹסֵר פִּי־תַכְנֵנוּ בְּשֹׁבֵט לֹא יָכוֹת:
 כָּא תִמְנַע מִן טַלְיָא מַרְדּוּתָא מְטוּל דְּאִין מַחֲתִי לִיה בְּשֹׁבֵטָא
 לֹא מָאִית: ב אֶתְהָ בְּשֹׁבֵט תַכְנֵנוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְׂאוֹל תַצִּיר:
 אֲנִת בְּשִׁיכְמָא מַחֲתִי לִיה וְנַפְשִׁיהָ מִפְּלִמַת מִן שִׁוֹל: ג בְּנֵי אִם־חַכְּם
 לִבְךָ יִשְׂמַח לְבִי גַם־אֲנִי: בְּרֵי אִם תְּכִים לְבָבְךָ אַף אֲנָא חָאדִי אֲנָא בְּלַבִּי:
 ד וְתַעֲלֹזְנָה כְּלִוְתֵי בְּדַבֵּר שְׁפִתֶיךָ מִיִּשְׂרָאֵל: וְנִדְוֹן בְּלִוְתֵי בֶד
 יִמְקִדֹן סְפֹוֹתְךָ תְּרִיצֵתָא:

רשי

(ד) ותעלזנה. ותשמחה כליותי על שחכם לבך:

משנה עירובין פרק ב'

עושיין פסין לביראות. ארבעה דיומדין נראין בשמנה. דברי רבי יהודה.

עושיין פסין לביראות. שצדקות הרבים לפי שהצדקות רעות היחיד הן שמזקים עשרה ואין יכולין

שמיני ליום שני

עה

רבי מאיר אומר שמנה נראין בשנים עשר. ארבעה דיומדין. וארבעה
 פשוטים. נבנהן עשרה ספחים. ורחבן ששה. ועבןן בל שהוא. ובניהן
 במלא שתי רבקות של שלש שלש בקר. דברי רבי מאיר. רבי יהודה
 אומר שר ארבע ארבע. קשורות ולא מתרות. אחת נכנסת ואחת
 יוצאה: נ מתר להקריב בפאה. ובלבד שתהא פרה ראשה ורובה
 בפנים ושונה. מתר להרחיק פל שהוא. ובלבד שירבה בפסין: רבי
 יהודה אומר עד בית סאתים. אמרו לו לא אמרו בית סאתים. אלא
 לגנה ולקרפף. אבל אם היה דיר. או סחר. או מקנה. או חצר. אפילו
 בית חמישת פורין. אפילו בית עשרה פורין מתר. ומתר להרחיק בל
 שהוא. ובלבד שירבה בפסין: רבי יהודה אומר אם היתה דרך (הרבים)

מפסקתן

ברטנורא

יכולין למלאות מהן ולהוציא לרשות הרבים וטוהרין פסין טיהרו הפסין טוהרין הלל סניכות הכור
 רהי וימלא ויוציא ויניח שם והכנס בהמתו כלה או ראשה ורובה וישקה: דיומדין. שני
 פמודין שכל עמוד מאלו הארבעה נראה כשנים. דיו בל' יון שנים ובשטעץ העמוד העשוי
 כשנים לפאת דרומית מערבית נמצא נוטה דופנו אחד למזרח (למערב) ודופנו אחד לזפון
 (לדרום) והב' לפאת מערבית לפניית נוטה לדרו אחד למזרח (למערב) ולדרו אחד לדרום
 (לזפון) ובשניהן ארבעת הפאות נמצא לכל רוח שתי אמות דופן אמה כנגד אמה
 והריוח בנתיב: וארבעה פשוטין. באמצע נותן לכל רוח לוח רחבה אמה וכזמן שאין בין
 פס לפס מאלו ארבעה דיומדין אלא עשר אמות או פחות מודה ר"מ דאין לריך לפסין פשוטין
 ואם יש ביניהם יותר מששה עשר אמה ושליש מודה רבי יהודה לריך פשוטין לא נחלקו אלא
 מעשר עד שלש עשרה אמה ושליש דר"מ אומר לריך פשוטין ורבי יהודה אומר א"ל והלכה
 כרבי יהודה: שתי רבקות של שלש שלש בקר. שרוחב כל בקר ובקר אמתים פחות
 שלש נמצא רוחב ו' בקר ו' אמות וזה הריוח שיכול ליתן בין פס לפס לדברי ר"מ ואם יש
 רוחב יותר מזה לריך שירבה בפסין פשוטין: רבקות. לטון עגל מרעק: רבי יהודה אומר
 של ד' ד'. הן י"ג אמה ושליש: קשורות אבל לא פותרות. ללא חמא כעין קשורות ולא
 קשורות ממש להכי תנא אבל לא מותריה להמיר ולמעט ריוח שנתים: אחת נכנסת ואחת
 יוצאת. רבקה אחת של בקר נכנסת ורבקה אחת יוצאת ויש יותר רוחב משאלו היו שתי
 יוצאות או שתיים נכנסות וזו קולא היא ללא בעינן מצינומות כ"ב: ב פותר להקריב לבאה.
 הפסין ולעשות היקף קצר ובלבד שיהא משפת הכאר עד בין הפסין כדי ראשה ורובה של
 פרה שהן שתי אמות אבל בעיר מהכי לא שמה ימשך אחר פרתו ויוציא הדלי הון למחיה:
 פותר להרחיק בל שהוא. לעשות היקף גדול כמו שלכו הפסין: ובלבד שירבה בפסין.
 לכל מה שמרחיק מן הכור מרבה בריוח שבין הפסין ולריך להרבות בפסין עד כדי שלא
 יהא בין פסוע לפסוע ובין פסוע לדיומד יותר מ"ג אמה ושליש כדברי ר"ל שהלכה כמותו:
 ר' יהודה אומר עד בית סאתים. לא יעשה היקף גדול לבאר אלא עד בית סאתים:
 לגינה ולקרפף. שאין היקפן לדירה: קרפף. היקף גדול חוץ לעיר להכניס שם עצים לאוצר:
 דיר. של בהמות עשויין בשדות היום כאלן ולמחר כאלן כדי לזבלה בגללי בהמה: סחר. היקף
 מחילה לבהמות העיר ואית דגרסי סחר ביה אסורים: חצר. מקום מגולה שלפני הבתים: סוקצה.
 רחבה שאחורי הבתים לכל הני היקפן לדירה הוא והני פסי ביראות נמי הואיל וימיהן רחבות
 לשחת אדם תשמיש מעליהם הוא: ומותר להרחיק כל שהוא. כלומר כשם שכל אלו שהוקפו
 לדירה אפילו גדולים עד עשרה כורים מותר לטעל בהם כך מותר להרחיק ההקף של פסי
 ביראות כל מה שלכו חסן וכן הלכה: ד' אם היתה דרך הרבים. דרך שרבים בוקעים בה

מפסקת

שמוני ליום שני

מִפְּסִיקְתָּן. יִסְלַקְנָה לְצַדְדֵינוּ. וְתִכְתְּמִים אוֹמְרִים אֵינוּ צְרִיָּקָה. אֶחָד בּוֹר הַרְבִּים.
 וּבְאֵר הַרְבִּים. וּבְאֵר הַיְחִיד. עוֹשֵׁן לָהֶן פֶּסֶן. אֶבֶר לְכוֹר הַיְחִיד. עוֹשֵׁן
 לוֹ מְחִיצָה נְבוֹהָה עֲשָׂרָה מַפְחִים. דְּבַרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא
 אוֹמֵר אֵין עוֹשֵׁן פֶּסֶן אֲלָא לְבְאֵר הַרְבִּים בְּלִבְדָּה. וְלִשְׂאֵר עוֹשֵׁן תְּנַגְרָה
 נְבוֹהָה עֲשָׂרָה מַפְחִים: ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבָא. הִנֵּנָה וְהִקְרַפָּה
 שְׂהִיָּא שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁבְעִים. עַל שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁבְעִים. מִקְּפֵת גִּדָּר
 נְבוֹהָה עֲשָׂרָה מַפְחִים. מִמְּטַמְּלִין בְּתוֹכָהּ. וּבְלִבְדָּה שְׂהִיָּא בָּהּ שׁוֹמְרִיהָ אוֹ
 בֵּית דִּירָה. אוֹ שְׂתֵתָהּ סְמוּכָה לְעִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵפִילוּ אֵין בָּהּ
 אֲרָא בּוֹר וְשִׁית־וּמְעָרָה. מִמְּטַמְּלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵפִילוּ אֵין
 בָּהּ אֶחָד מִכָּר אֵדּוּ מִמְּטַמְּלִין בְּתוֹכָהּ. וּבְלִבְדָּה שְׂהִיָּא בָּהּ שְׁבַעִים אַמָּה

ושירים

ברטנורא

מפסקת בין הפסים: יסלקנה לצדדינו. מחון לפסים שלא יהיו הרבים מהלכים בין הפסים
 דמשו לה כרה"ר ומכטלים המחילה ואין הלכה כרבי יהודה: בור הרבים. אי פסקי מית
 מדכרי אהדדי שלא התירו פסי ביראות אלא שהיו מים מזויין לבהמות עולי רגלים וכ"ו שאין
 שם מים אין לפסון תורת מחילה: באר היחיד. נמי שרי דבאר מים חיים הן והא לא פסקי
 מיה: לבאר הרבים. דאיכא תרתו למעלותא וכן הלכה ואין מיתר למלאות מים ולהוציא מן
 הבאר ע"י פסי ביראות אלא כדי להסקות בהמתן של עולי רגלים כח"י בלבד אבל להוציא
 מים כדי לשמות האדם שנמו עמנו אסור אלא יורד לבור ושותה או עושה מחילה גבוה עשרה עפחים:
ה' ועוד אמר רבי יהודה בן בבא. משום דאמר חדא להומרנא גבי פסין דאמר אין
 ע"סין אותן אלא לבאר הרבים והשתא קאמר הומרנא אחריתא דאף במקוץ לדירה לא שרי טפי
 מבית סאתים משום הכי תני ועוד: שומריה. סיכת שומרים דאע"ג דהוקף לדירה בית
 סאתים הוא דשרי טפי לא: סמוכה לעיר. דהואיל וקרונה לביתו דעתו להשתמש בה תמיד.
 וכמוקף לדירה דמי: ובלבד שתהא ע' אמה ושיריים על ע' אמה ושיריים. ולא יתיר
 ות"ק נמי דלעיל דאמרו לו לא אמרו בית סאתים אלא לקרפף ולגובה אבל אם היה דיר או
 סהר או הזר וכו'. כ"ע קאמר דאיכא דאיכא בית דירה אפי' טובא נמי וכאלא הוקף לדירה
 בית סאתים ומאי בינייהו אמרין כש"ס דאיכא בינייהו דבר מועט סבית סאתים יותר על ע'
 אמה ושיריים רבועים ות"ק שרי בבית סאתים כלמים ולר"ע ע' אמה ושיריים על ע' אמה
 ושיריים ותו לא וכילד ידענו דבית סאתים יותר על ע' אמה ושיריים רבועים דהא אמרי'
 כש"ס וכמה הן סאתים כחצר המשכן וחצר המשכן כחצי צה אורך החצר מאה צאמה ורוחב
 החמים כחמשים ורששין מאי חמשים כחמשים אמה תורה טול כ' שארצו יותר על רחבו וכש
 כ' הנותרים לשעיר שבת דהוו להו ע' אמה וד"ס מרובעים כילד עשה מהם ה' רעושות של י'
 אמה רוחב ואורכן כ' הן אחת למזרחה ואחת למערבה הרי רחבה שבעים וארבעה חמשים סים
 א' לדרום ואחד לנשון הרי ע' על ע' אלא שהקרנות פנומים לכל קרן וקרן י' על י' מפני
 החוספת שהוספת טול מן הרעושה החמישית ארבע החיכות של עשר על עשר ואים לארבע
 קרנות ותמלאו טול י' על י' הנותרים שהם ס' עפחים על ס' עפחים ועשה אותן רעושות של
 שני עפחים הרי כלבים רעושות אורך כל אחד י' אמות שהן שלש מאות אמות הן ע' לכל
 רוח הרי ע' אמות וד"ט על ע' אמות וד' עפחים אלא שהקרנות פנומות עפחים על עפחים
 וכשארזו בידך כ' אמה טול מהם שמונה עפחים ואים לקרנות ותמלאו וכשארזו בידך שמונה עשר
 אמות וארבע עפחים אורך ברוחב עפחים והיינו דבר מועט שאם באת לחלקן ולהקיף אין
 מגיע תוספת לרוחב שני שלישי ארבע דהא כשי' למעבד מיניה רעושות של רפ"ג אמות אורך
 להקיף

וְשִׁירִים. עַד שְׁבָעִים אֲמָה וְשִׁירִים. רַבִּי אֲדִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם הִיתָה אֲרָבָה יָתֵר עַל רַחֲבָה. אֲפִילוּ אֲמָה אַחַת. אֵין מְמַלְמְלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֲפִילוּ אֲרָבָה פִּי שְׁנַיִם בְּרַחֲבָה מְמַלְמְלִין בְּתוֹכָהּ: וְאוֹמֵר רַבִּי אֶלְעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֲדִיעֶזֶר אֲפִילוּ הִיא כְּבֵית בּוֹר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמָּוֶה אֲנָשִׁי חָצֵר שְׁשֻׁבָח אֲחִיר מִהֵן וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אֲסוּר מִקְּהָנָיִם וּמִלְּהוֹצֵיא לֹו. אֲבָל לָהֶם מִתָּר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמָּוֶה שְׂוִיצָאִין בְּעַקְרָבְנִין בַּפֶּסַח. וְחִזְרַתִּי עַד כָּר תְּלַמְדִּיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֶבֶר וְלֹא מְצָאתִי:

ברטנורא

להקיף הארבע רמות כך מלאחי פירוש שיעה זו בפירושו רש"י וכוון הוא. והרמב"ם בקס השנויות רבים ולא ירדתי לסוף דעתו. וכמה שאמר ר"ע אפי' אין כה א' מאלו מטלטלים בחובה הלכתא כוותיה אבל במאי דפליג אהכמים דא"ל דלעיל וסבר דע' אמה וסיריים על ע' אמה וסיריים ותו לא כהא הלכה כהכמים דכבית סאתים כחצר המשכן שרי שהוא דבר מועט יותר על שבעים אמה וסיריים רכועים: אם היתה ארבה יתר על רחבה. ואע"ג דמעט רחבה והוסיף על ארבה ואין יכולה אלא בית סאתים אין מטלטלין דמרוכב הוא דשרי רבנן היכא דלא הוסיף לדירה והלכה כרבי יוסי דפליג אדרבי אליעזר ולא בעי מרוכשות: ו' אפי' היא כבית בור. אפלוגחא דלעיל קאי אגינה וקרספ: אנשי חצר שששבה א' מהם ולא עירב. ולמחר בעל רשות חזרו להביריו שהיה אוסר עליהם מלהוציא מבתיהן לחצר שהחזר רשות כולן והלקו אוסר עליהן הואיל ובעל רשות חזרו בעל חף רשות ביתו אע"פ שלא פי' ונעשה אורח אולם לפיכך חף ביתו מותר להם אבל אסור. לו להכניס ולהוציא מביתו לחצר אע"פ שהוא מותר להכניס ולהוציא מבתיהם לחצר כשאר כל אדם הנכנס לבית חברו שומתו לו להוציא מבית חברו לחצר דהא רשותא דחד הוא מ"מ מביתו אסור הוא להוציא ולא אמרי' כיון דבעל להו רשות ביתו הרי ביתו כבתיהם דכשעה שמוציא מביתו לחצר חוזר ומחזיק ברשותו הוא ואוסר עליהן כדחתן כדער עס הנכרי מי שמתן רשותו וחזר והוציא בין כסוגו בין במיוד הרי זה אוסר: שוויצאין בעקרבנין בפסח. משום מרור ועקרבנין ירק בעלין שלו דיומת לעקרב. ואני שמעתי סיב הגדל סביבות הדקל: ובקשתי לי חבר. לג' דברים הללו אם שמעו מפיו: ולא מצאתי. ואין הלכה כאחת מהן דגבי גינה וקרספ לא שרי ספי מבית סאתים ואנשי חצר ששכה אחד מהם ולא עירב וביטל רשותו ולא ביטל ביתו חף להם אסור ביתו אבל מבתיהם לחצר מותר ועקרבנין לאו מרור הוא ואין אדם יוצא בו ידי

חובתו בפסח:

גמרא עירובין דף כ"א ע"ב

אָמַר רַב יְהוֹדָה אָמַר שְׁמוּאֵל בְּשַׁעָה שְׂתַקֵּן שְׁלֹמֹה יַעֲרֹבִין וְנִשְׁמִילַת יָדַיִם יִצְתָה בֵּית קוֹל וְאִמְרָה (משלי כג) בְּנֵי אִם חֶכֶם לִבָּהּ יִשְׁמַח לְבִי גַם אָנִי. וְאוֹמֵר (שם כג) חֶכֶם בְּנֵי וְשִׁמַּח

לבי

רש"י

שלמה. תקן ערובי חרות וגזר שלא להוציא מרה"ל לרה"י חבירו לעשות סייג והרחקה לאסור תורה שלא יבא להתיר מרה"ר לרה"י: ונשמילת ידים. לעשות

שמיני ליום שני

לְבִי וְאֲשִׁיבָה חוֹרְפֵי דְבָר. דְּרַשׁ רַבָּא מָאֵי דִּכְתִּיב (שה"ש ט ז) לָכֶּה
 דודי נִצָּא הַשָּׁדָה נְלִינָה בַּבְּפָרִים. נְשִׁימָה לַפָּרִים נִרְאָה אִם
 פָּרְחָה חֲנָפֵן פֶּתַח הַסַּמְדָר הִנְצוּ הַרְמוֹנִים שָׁם אֵתְּן אֶת דודי
 רָךְ. לָכֶה דודי נִצָּא הַשָּׁדָה אֲמָרָה בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנַי הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵל תְּדִינֵנִי פּוֹשְׁבֵי כְרָבִים שֵׁשׁ
 בָּרֶם גּוֹר וְעֵרִוּוֹת וְשִׁבּוּעֵת שָׂוֵא וְשִׁבּוּעֵת שִׁקָּר נִצָּא הַשָּׁדָה בֵּא
 וְאַרְאֶךָ תִּלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁעוֹסִקִים בְּתוֹרָה מִתּוֹךְ הַדַּחֵק
 נְלִינָה בַּבְּפָרִים אֵל תִּקְרִי בַּבְּפָרִים אֲלֵא בַּבְּפָרִים בֵּא וְאַרְאֶךָ
 אַתֶּם שְׁהִשְׁפַּעְתֶּתְּ לָהֶם טוֹבָה וְהֵם בְּפִרוּ בָךְ. נְשִׁימָה לַפָּרִים
 אֵלֹהֵי בְּתִי בְּנִסְיוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת נִרְאָה אִם פָּרְחָה חֲנָפֵן אֵלֹהֵי
 בְּעֵלֵי מִקְרָא פֶּתַח הַסַּמְדָר אֵלֹהֵי בְּעֵלֵי מִשְׁנֵה הִנְצוּ הַרְמוֹנִים
 אֵלֹהֵי בְּעֵלֵי גִמְרָא שָׁם אֵתְּן אֶת דודי רָךְ אֲרָאֶךָ כְּבוֹדֵי וְגִדְלֵי
 שִׁבָּה בְּנֵי וּבְנוֹתַי. אֲמַר עֵילָא אֲמַר רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר בְּתַחֲלָה
 הִיתָה תוֹרָה רוֹמָה לְכַפִּיפָה שְׂאֵין לָהּ אֲזִנִּים עַד שֶׁבֵּא שְׁלֹמֹה
 וְעָשָׂה לָהּ אֲזִנִּים. קוֹצוֹתָיו תִּלְתְּלִים אֲמַר רַב חֲסֵדָא אֲמַר מִר
 עוֹקְבֵא מְלָמֵד שֵׁשׁ לְדְרוֹשׁ עַל כָּל קוֹץ וְקוֹץ תִּלְתֵּי תִלְתֵּי שֶׁל
 הַלְבוֹת. שְׁחֹרֹת פְּעוֹרֵב בְּמִי אַתָּה מוֹצֵאן בְּמִי שְׁמִשְׁכִּים
 וּמְעַרִיב עֲלֵיהֶן לְבֵית הַמְּדֻרָשׁ. רַבָּה אֲמַר בְּמִי שְׁמִשְׁחֹר פְּנֵיו
 עֲלֵיהֶם פְּעוֹרֵב. רַבָּא אֲמַר בְּמִי שְׁמִשְׁשִׁים עֲצָמוֹ אֲכֹזְרֵי עַל פְּנֵיו

ועל

רש"י

לעשות סייג לטהרות: כרבים. מקום שווקים הם וישוּב גדול ורגל סוחרים
 ורוכלין מזויים שם לפיכך גזל ועריות נוהג בהן: השדה בני בגא ועובדי
 חלמה ועוסקים בחירה מתוך דוחק: סמדר. גדול מפרח כך משנה מפירשת
 יותר מן המקרא: הנצו הרמונים. גדלו כל לרכן וכבר הני גדל סביבותיו
 כעין שומר שיש לחגוּזים קטנים: ועשה לה אונבים. שתיקן ערוצין וידיס וגזר
 על השניות לעריות וע"י כך אחוזין ישראל במלות שנתרחקו מן העצירה:
 שמשכים ומעריב. שחורות לשון שחרית כעורב ל' ערבים: עורב אכזרי על
 בניו. כדכתיב לבני עורב אשר יקראו והקב"ה מזמין להם יתושים וכנסו
 לחדר

שמיני ליום שני

עז

וְעַד בְּנֵי בֵיתוֹ פְּעֹרֵב כִּי הָא דְרַב אָדָא בְּר מַתְנָא הוּה קִאֲוִיל
לְבֵי רַב אָמְרָה לִיה דְּבִיתָהוּ יְנוּקֵי דִידָךְ מָאִי אָעֵבִיד לְהו אָמַר
דָּה מִי שְׁלִימוֹ קוֹרְמִי בְּאִנְמִי :

רשיי

למוד פיהס : קורמי. ירקות. ל"ח גמי לח כי עקרת להסוף רכילא דאית ציט
ועתני ליה ועבדי ריפתא :

זוהר שמיני דף ל"ט ע"א

רבי יהודה ורבי יצחק הוו אזלי בארְחא מבי מוֹנֵיָא לְצַפּוֹרֵי וְהוּה
רביי חד שְׁבִיחַ לְגַבֵּיהוּ בְּחַמְרָא בְּקִנְטָא דְהוּבְשָׂא אָמַר
רבי יהודה גִּמְא מְדָה דְאוֹרֵיָתָא וְגִזִּיל פֶּתַח רבי יצחק וְאָמַר (ש"ז)
וְחַבְדָּה פִּינָן הַטּוֹב הוּגָד לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים וְגוֹמַר. וְחַבְדָּה פִּינָן הַטּוֹב דָּא
יֵינָא דְאוֹרֵיָתָא דְאִיהוּ מִב דָּהָא יֵינָא אַחְרָא כָּאו אִיהוּ מִב וְיֵינָא דְאוֹרֵיָתָא
מִב לְכָלָּא. מִב לְעֻלְמָא דָּא וּמִב לְעֻלְמָא דְאִתִּי וְדָא יֵינָא דְנִיחָא לִיָּה
לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מִכָּלָּא וּבְזוּכּוֹ דָּא מָאן דְמַרְנִי מֵיֵינָא דְאוֹרֵיָתָא
יִתְעַר לְעֻלְמָא דְאִתִּי וְיִזְכִּי לְאַחֲרֵיָא פֶּד יוֹקִים קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקֵיָא
אָמַר רבי יהודה דוּבְב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים הָא תַּנְיֵן דְאֵפִילוּ בְּהַחֵוּא עֲלֵמָא
יִזְכִּי רְמַלְעֵי בְּאוֹרֵיָתָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב דוּבְב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים אָמַר
הוּוּא רַבִּיָּא אִי כְּתִיב וְחַבְדָּה מִינָן הַטּוֹב הוּוּנָא אִמְרֵי הָכִי אַבְדָּה פִּינָן
הַטּוֹב כְּתִיב וְדָא מִינָן אֲשַׁנְחוּ בֵיה אָמַר רבי יהודה בְּרִי אִמָּא מִלְּךָ
דְשִׁפִּיר קָא אֲמַרְת. אָמַר אָנָּא שְׁמַעְנָא דְמָאן דִּישְׁתַּדֵּר בְּאוֹרֵיָתָא
וְדַבֵּיק פֶּה וְהַחֵוּא מְדָה דְאוֹרֵיָתָא אֲשַׁתְּמַע בְּפוּמִיהּ וְלָא לְחֵישׁ
לָּה בְּלַחֲשֵׁי אֵלָּא אָרִים קָלִיה בְּה. דְאוֹרֵיָתָא הָכִי בְּעֵיָא לְאַרְמָא מְלָא
דְכְּתִיב בְּרַאשׁ הוֹמִיּוֹת תִּקְרָא לְאַרְמָא רְגָה דְאוֹרֵיָתָא וְלָא בְּלַחֲשֵׁי.
פִּינָן הַטּוֹב פְּחַמַר מִב דְלָא שְׁתִּיק וְהַחֵוּא עֲתִיד לְאַרְמָא קָלָא. פֶּד
יְפִיק מְהֵאִי עֲלֵמָא הוּלָךְ לְדוֹדֵי לְמִישְׁרִים דְלָא יִסְמִי לִימִינָא וְלִשְׁמָאָרָא
וְלָא יִשְׁתַּכַּח דִּימְחֵי בִידוֹי דוּבְב שְׁפִתֵי יִשְׁנִים אֵפִילוּ בְּהַחֵוּא עֲלֵמָא
שְׁנֹוֹתִיהּ מְרַחֲשֵׁן אוֹרֵיָתָא. תּוּ שְׁמַעְנָא וְחַבְדָּה פִּינָן הַטּוֹב הָאִי קָרָא
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֲתַמַר וּבְתוֹשְׁבַתָּא אֲתַמַר. אִי הָכִי מָאן הוּוּא
דְמִשְׁבַּח לָּה בְּהָאִי. אִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּא מְהוּ הוּגָד לְדוֹדֵי הוּוּגָד

שמיני ליום שני

אלי מבעי ליה. אלא ודאי קדשא ברין הוא משבח לה לכנסת ישראל
 כמה דהיא קא משבחת ליה דכתיב חבו ממתקים. כך קדשא ברין
 הוא משבח לה לכנסת ישראל (דכתיב) וחברך גיין הטוב יין הטוב
 דהוא חמרא דמנטרא. הולך לדורי דא יצחק דאקרי ידיד מבטן. למישרים
 כמה דאת אמר (תהלים צ"ט) אתה פוננת מישרים לאתפללא שמאלא
 בימינא ודא הוא מישרים דבנין חדונתא דהוא חמר טב אתפללי
 שמאלא בימינא וחדאן פלא (דובב שפתי ישנים) דהא כלא מתערי
 בחדוןן וברכאן ועלמין פדהו משפתי בחידו ומתערי לארקא ברבאן
 לתתא. אתו רבי יהודה ורבי יצחק ונשקו ליה רישיה וחדו עמיה. אמר
 ליה מה שמך אמר ליה ייסא אמרו רבי ייסא תהא. יתיר תהא שכית
 בעלמא מרבי ייסא חברנא דאסתלק מבנינא. אמרו ליה ומאן אבוך
 אמר ליה אפטר מעלמא והוה אוגרי לי פל יומא תלת מגין דאורייתא
 ובליליא תלת מילין דחקמתא דאנדתא. והני מיני אוזיפנא מאבא
 והשתא דיורי בחד בר נש וסליק לי מאורייתא ואנא אזיד פל יומא
 לעבדיתה ובכר יומא אהדרנא אינון מלין דאוזיפנא מאבא:

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

כשערי דרשה ח"ב שיז

הרי"ז ה' מעשה הקרבנות פ"ב

למוך את תבן. אם מבני להיביא ביארנו
 גודל שברו לאין. קיז מנד שגן
 דהגנים בנו תחת פנפי השכינה ששוקם
 דאתרים. גמירות חסדים ובקור חולים
 נהבאת שלום ובהכנסת אורחים הן מאלו
 דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה
 ובתקון קנימת לו לעולם הבא. דהעוסק
 בתורה וגמירות חסדים אומר בתקדוש ברין
 הוא מעלה אני עליו באדו פראני לי ורגני
 מבין האומות והיא מדתו של אברהם כמו
 שכתוב (י"א) תתן אמת בעקב חסד
 לאברהם וכתיב (ס"ו) רננה צדקה וחסד
 ימצא תיים צדקה ובכבוד ואבני דאתא מבית
 עשירים שנה יותר מן רבה בר נחמני רבו. ויצילין מדינה של גהינם ודין חבוט תקבר
 פגזבר לעיר בשער ב'. קביעות עתים לתורה נתבאר בשער ה' בענין תמציתנות.
 ונודע פי סלמוד תורה שקורה גנגר פל המצות ותחלת דינו של אדם קבעת עתים
 לתורה שגאמר (ס"ו) פומר פנים ראשית מדון:

הסלת עם השמן של נסכים אינו מעבדין
 את בנין ולא בנין מעבדין ולא
 הנסכים מעבדין את הנוכח אלא מביא אדם
 קרבנו היום ונסכיו אחר עשרה נמים אחד
 יחיד ואחר צבור והוא שלא קדשו הנסכים
 בכלי שרת אכל אם נתנו לכלי שרת אם
 קני ופסלו בלינה: : אין מביאין נסכים
 אלא מן החולין לא יביאם לא מן התרומה
 ולא ממעשר שני ולא מן הכבודים ואפילו
 זורה שמביא רחמה מן המעשר לא יביאו
 נסכים אלא מן החולין:

יכוון בקריאת הכוזה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי ה'ה' וראעוה דשם ב'ן להשאו' בו תוספת נפש כושבת שעברה.

יא וְאֶת־הַבֶּשֶׂר וְאֶת־הָעוֹר שָׂרַף בְּאֵשׁ מִחוּץ לַמִּזְבֵּחַ׃
 וַיֵּת בִּשְׂרָא וַיֵּת מִשְׁכָּא אֹקִיד בְּנִגְרָא מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא׃
 יב וַיִּשְׁחַט אֶת־הָעֵלָה וַיִּמְצְאוּ בְּנֵי אֶהֱרָן אֱלֹוֹי אֶת־
 הַדָּם וַיִּזְרְקוּהוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וַנִּכַּס יֵת עֲלֵתָא וְאִמְטִיאוּ
 בְּנֵי אֶהֱרָן לָהּ יֵת דְּמָא וַנְרַקָה עַל מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר׃ יג וְאֶת־
 הָעֵלָה הִמְצִיאוּ אֱלֹוֹי לִנְתַחֲיָהּ וְאֶת־הָרֹאֵשׁ וַיִּקְטַר
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיֵּת עֲלֵתָא אִמְטִיאוּ לָהּ לְאַבְרָהָא וַיֵּת רִישָׁא וַאֲפֹק עַל
 מִדְּבַחָא׃ יד וַיִּרְחַץ אֶת־תְּקֵרֵב וְאֶת־הַכְּרָעִים וַיִּקְטַר
 עַל־הָעֵלָה הַמִּזְבֵּחַ׃ וַחֲלִילַי יֵת נִגְוָא וַיֵּת פְּרִעִיָא וַאֲפֹק עַל עֲלֵתָא
 לְמִדְּבַחָא׃ טו וַיִּקְרַב אֶת־קַרְבַּן הָעֵם וַיִּקַּח אֶת־שִׁעִיר
 הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעֵם וַיִּשְׁחַטְהוּ וַיַּחַטְּאוּהוּ בְּרֹאשׁוֹן׃
 וַקְרַב יֵת קַרְבַּן עֲמָא וַנִּסִּיב יֵת צִפְרִיא דְחַטָּאתָא דִּי לְעָמָא וַנִּכְסָהּ וּבְפִר
 בְּדָמָה כְּמִדְּמָאָה׃

רש"י

(יא) ואת הבשר ואת העור ואת העור וגו'. לא מלינו חטאת חילונה כשרפת אלא זו ושל מ'ואים וכולן ט"פ הדבור : (יב) וימצאו בני אהרן את הדם על המזבח : (טו) ויקרב את קרבן העם ויקח את שיעיר החטאת אשר לעם וישחטו ויחטאוהו בראשון : (טז) ויקרב את קרבן עמא עשהו כמשפט חטאת : בראשון. כעגל שלו :

נבואים שנזאל ב' סימן ו'

א וַיֵּשֶׁב אֲרֹן יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא בְּבֵית עֲבָד אֲדָם הַגִּתִּי שְׁלֵמָה הַדְּעִים
 וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶת־עַבְדֶּךָ אֲדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ׃ וַשָּׂא אֲרֹנָא
 דִּי בְּבֵית עוֹבַד אֲדָם נְמָאָה תִּקְתָּא יִרְחִין וּבְרִיךְ יי יֵת עוֹבַד אֲדָם וַיֵּת
 כָּל בֵּיתוֹ׃ ב וַיִּגְדַּל מִמֶּנּוּ דָּוִד לְאֹמֵר בְּרַךְ יְהוָה אֶת־בֵּית עֲבָד

אדום

רש"י

(א) ויברך ה' את עובד. אשמו ושמוה כלותיה ילדו ששה בניו בכרם אחד :

שמוני ליום שלישי

אֲדָם וְאֶת־כָּדָשׁ־לֹו בַעֲבוּר אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּלָּךְ הָדוֹד וַיַּעַל
 אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֶבֶד אָדָם עִיר הָדוֹד בְּשִׁמְחָה: וְאֶת־מֵאָ
 לְמִלְפָּא הָדוֹד לְמִימַר בְּרִיךְ יי יֵת בֵּית עֶבֶד אָדָם וְיֵת כָּל דִּילֵיהּ בְּדוּל
 אֲרוֹנָא דְיֵי וְאִזֵּל הָדוֹד וְאִסִּיק יֵת אֲרוֹנָא דְיֵי מִבֵּית עֶבֶד אָדָם לְמַרְתָּא דְהָדוֹד
 בְּחִדּוּא: ג וַיְהִי כִי צִעְדוּ נְשֵׂאֵי אֲרוֹן־יְהוָה שֵׁשֶׁת צִעְדִים
 וַיִּזְבַּח שׁוֹר וּמְרִיא: וְהָיָה כִּד נִמְלָו נְשֵׂאֵי אֲרוֹנָא דְיֵי שִׁתָּא זִגְוִן
 וּגְבִים תּוֹר וּפְטִים: ד וְדוֹד מְכַרְכֵּר בְּכַלְעוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְדוֹד חָנוּר
 אֲפוֹד בָּד: וְדוֹד מְשַׁבַּח בְּכָל תְּקוּף קָדָם יי וְדוֹד אֲסִיר בְּרוּט דְבוּץ:
 ה וְדוֹד וְכַרְבִּית יִשְׂרָאֵל מְעַלִּים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בְּתַרוּעָה וּבְקוֹל
 שׁוֹפָר: וְדוֹד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמִקִּין יֵת אֲרוֹנָא דְיֵי בִּבְבָא וּבְקָל שׁוֹפְרָא:

רש"י

(ג) ששה צעדים. פטויעס: ומריא. סוריס אזוסיס: (ד) מכרכר. מרקד: אפוד
 בד. מעיל בוך:

כתובים משלי סימן כג

א אֲלֵי־יִקְנָא לְבָד בַּחֲטָאִים כִּי אִם־בִּירָאת יְהוָה כָּרֵהִים:
 קָא גִיטוּ לְבָד בַּחֲטָאִי אָקָא בְּדַחֲתָא דְאֶהָא כָּר יוֹמָא: ב כִּי אִם־
 יֵשׁ אַחֲרִית וְתַקוּתָךְ לֹא תִכְרַת: מְטוּל דְתַהוּוּ לָךְ אַחֲרִיתָא מִבְּתָא
 וְסַבּוּיָךְ קָא נְנַמַּר ג שְׁמַע־אֶתְּהָ בְנֵי וְחַכְסֵם וְאִשֵּׁר בְּהִרְדָּךְ לְבָד:
 שְׁמַע אֶת־כְּרִי וְאֶתְחַכְסֵם וְתַרְוִיץ לְבָד לְאַרְהָא: ד אֶל־תְּהִי בְּסַבְּאֵי־
 ייִן בּוֹלְלֵי בְּשֵׁר לְמוֹ: קָא תְהוּי בְּאִלּוּן דְרַגּוּן חֲמָרָא וּבְאִלּוּן דְאַסִּימוֹן
 בְּבִשְׂרָא: ה כִּי־סַבָּא וּזוּלָּךְ יוֹרֵשׁ וּקְרָעִים תִּלְבִּישׁ נוּמָה:
 מְטוּל דְרַוִי וְאִסִּיט מִתְמַסְכֵּן וּבִיזְעָתָא תִּלְבִּישׁ גְּיוּמָא:

רש"י

(א) אז יקנא רבד בחטאים. זהלחהס להיות רשע כמותס: (ב) יש אחרית.
 כלומר בעבור זה יש אחרית ותקוה אליך: (ג) ואשר בדרך לבך. ולך
 בדרכי לבך כי לז חכס לא ישאך לעצירה: (ד) יורש. יתמסקן: וקרעים
 תלביש נומה. העללות והתנומה תלביש אותך בגדים קרועים:

משנה כתובות פרק י'

מי שהיה נשוי שתי נשים ומת. הראשונה קודמת לשנייה. ויורשי הראשונה קודמין ליורשי שנייה. נשא את הראשונה ומתה. נשא שנייה ומת הוא. שניה ויורשיה קודמין ליורשי הראשונה: ב מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו. ואחר כך מת הוא. ויתומים מבקשים בתפת אמן. ואין שם אלא כדי שתי כתבות. חולקין בשוה. היה שם מותר דינר. אלו נומדן בתפת אמן. ואלו נומדן בתפת אמן. אם אמרו יתומים. אנחנו מעלין עד נכמי אבינו יתר דינר. כדי שימלאו בתפת אמן. אין שומעין להן אלא שומן את הנכסים בבית דין: ג היו שם נכסים בראוי אגן כבמוחזק. רבי שמעון אומר אפילו יש שם נכסים שאין להם אחריות אינו כלום. עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות יותר על שתי הכתבות דינר: ד מי שהיה נשוי שלש נשים ומת. בתפתה של זו מנה. ושל זו מאתיים. ושל זו שלש מאות. ואין שם אלא מנה. חוקות בשוה. היו שם מאתיים. של מנה נומדת חמישים של מאתיים ושל שלש מאות שרשה שרשה של זהב.

היו

ברטנורא

מי שהיה. יורשי הראשונה קודמין ליורשי שניה. אם מתו נסיו אחריו עד שלא הספיקו לנכות: שניה ויורשיה קודמים. שהיא בעלת חוב ויורשי ראשונה ביום לירש מאביהן כחובת בנין דכרין דבא אינון ירחון חנן לפיכך פורעין את החוב חתלה ומה שנסאר ירשו ודוקר כשנסבה השניה על כתובה אז היא או יורשיה נוטלים כחובתה אבל אם מתה היא לאחר שמת בעלה ולא נשבעה על כתובה אין יורשיה נוטלים כלום כחובתה דק"ל אין אדם מורש סכונה לבניו כלומר ממון שאין אדם זוכה בו אלא כשנבעה ומת קודם שנסכס אותו ממון אין אדם מורש לבניו: ב ויתומים מבקשים בתובת אמן. כחובתה של אחת מרובת משל חזרתה ואומרים בניה כחובת בנין דכרין נטול וכן אהם והסאר נהלוק: חולקים בשוה. כסאר כל הירוסות ואין נוטלים כחובת בנין דכרין: אם אמרו יתומים. בני הכחובה הגדולה: הרי אנו מעלין על נכסי אבינו. מעלין דמיהן לקבלס עלינו ביוקר כדי שיהיה שם מותר דינר ויעלו כתובת אמן: ג היו שם נכסים בראוי. כגון עסקא שביד אחרים או הלואה: אינון כבמוחזק. אינון נחשבין להיות כאלו הן מוחזקים בידו ויש כאן מותר דינר: שאין להם אחריות. מפלטלים: שיש להם אחריות. קרקעות והלכה כר' שמעון ואף בזמן הזה דנהיגו דמטלטלי דיתמי מסהבדוי לבעל חוב אין כחובת בנין דכרין נהגת במטלטלין אלא בקרקעות: ד של זו מנה ושל זו מאתיים וכו'. ושלשתן נחמתי ביום א' דאי בשלשה ימים הקודמת בשטר קודמת בבניו או שלא הניח אלא מטלטלין שאין דין קדימה במטלטלין: חולקות בשוה. שהרי כח שלשתן שיה בשעבוד מנה דככולהו איכא מנה: הווי שם מאתיים. אין לבעלת מנה שעבוד אלא במנה אבל במנה שני אין שעבוד לשערא של בעלת מנה: של מנה נופלת חמישים. כגמ' פריך שליטת מנה היה ראוי שתעול ואיך נועלת חמישים שהוא חצי מנה ומשני דמתני' איירי דאמרה לה בעלת מאתיים לבעלת מנה דין ודברים אין לי עמך במנה המושעבד לך ולא יחמעט חלקך בשבילי הלכך היא ובעלת נ' מאות חולקות אותו ומפני שלא נהנה בעלת המאתיים לבעלת המנה חלקה כמתנה אלא אמרה לה שלא תריב עמה ובשכילה

לח

שמיני ריום שלישי

היו שם שרש מאות. של מנה נומלת חמישים ושר מאתים מנה. ושר שלש מאות ששה שר זהב. וכן ששה ששה ששה כפים פחתו או הותרו כך הן חולקין: ה מי ששה נשוי ארבע נשים ומת. הראשונה קודמת לשניה. ושניה לשלישית. ושלישית לרביעית. הראשונה נשבעת לשניה ושניה לשלישית. ושלישית לרביעית. והרביעית נפרעת שלא בשבועה. בן ננס אומר וכי מפני שהיא אחרונה נשפרת. אף היא לא תפרע אלא בשבועה. היו יוצאות בפן ביום אחד. כל הקודמת בחבתה אפילו שעה אחת זכתה. וכך היו פותחין בירושלם שעות. היו כן יוצאות בשעה

אחה

ברמנורא

לא יתמעט חלקה לאחר שלקה בעלת המנה המסוס נשאר זכות בעלת המאחיס שזה עס זכות בעלת הג' מאות במנה והזי הנשאר וכל אחת מהן נוטלת שלשה דנרו זהב שהן ע"ה דיגרים של כסף שכל דינר זהב הוא כ"ה דיגרים של כסף: היה שם שלש מאות. מנה ראשון משוטבל לכילן והסני לבעלת מאחיס ולבעלת ג' מאות והסלישי לבעלת ג' מאות בלבד: של מנה נומלת ג' ושל מאותים במנה. כגון דאמרה להו בעלת ג' מאות לבעלת מנה ולבעלת מאחיס דין ודכרים אין לי עמכס במנה הלכך מנה הראשון חולקת בעלת מאחיס ובעלת מנה נמלאת בעלת מנה נוטלת חמיס ומנה השני חולקת בעלת מאחיס ובעלת ג' מאות נמלאת בעלת מאחיס נוטלת מנה המסוס שהלקה מהמנה הראשון עס בעלת המנה והמסוס מהמנה השני שהלקה עס בעלת הג' מאות והמנה הג' נוטלת כולו בעלת הג' מאות נמלאת נוטלת ששה דינר זהב שהם מנה ומחלה המנה השלישי כילו שנשאר לה והזי המנה שהלקה עס בעלת המאחיס ובגמ' מסיק דמתני' ר' נתן היא ואינה הלכה דאמר רבי אין אני רואה דכריו של רבי נתן בזה אלא חולקות בזה דהואיל וכל נכסיו אחראין לכחובה כל שלשה המניס משוטבלים לבעלת המנה כשאר הכרותיה עד שהנכה כל כחובתה הלכך חולקות בזה וכך נוטלת בעלת המנה כמו בעלת המאחיס וג' מאות אבל בשלשה שהטילו מעות לכיס זה מנה וזה מאחיס וזה שלש מאות דהתם שנה שהטילו מעותיהן קא שקלי דינא הוא שכל אחד יכול לפי מעותיו ודוקא כשהטילו מחמת המעות שנתן כגון שנשחטה החטבע או הוסיפו עליו או פתחו או חולקים השבש וההפסד לפי הממון אבל אם קנו פחורה מן המעות שהטילו לכיס והרווחו בסחורה או הפסידו אין מהלקים הרווח וההפסד אלא לפי מספר השותפין לא לפי הממון וכך נוטל בהפסד ובשבח מי ממון וכן דינר בכל כתי דינר: ה הראשונה קודמת לשניה. אוהה שזמן כחובתה מוקדם קודמת לשניה שזמנה מאוחר וכן כולם: הראשונה נשבעת לשניה. אם שניה טוענת השבחה לי שלא נבית משל בפלי כלום דלמא לא יסאר לי ממה שאנבה כתובתי ואף שליטת תאמר כן לשניה ורביעית לשלישית אבל הרביעית נפרעת שלא בשבועה וכגון שאין עס יורש או ב"ח אחר שיבטיעה: בן ננס אומר כו'. פלוגתיהו דח"ק וכן ננס מפרש בגמ' כגון שנמלאת שדה אחת מאלו השדות שנכו השלש נשים הראשונות שאינו שלו שדוע שזולה וסוף שיבואו צעלים ויעלוה וכשבחה הרביעית לנכות כחובתה משדה רביעית באה זאת ואומרת לה למחר יבא הגזול ויעול שדהו מידי ראוני שתכבע לי שלא נבית כחובתך כחיי הבעל ח"ק סבר ב"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה לכך למה תכבע אם יבא הגזול ויערוף מוז תחזור היא על הרביעית ותעול ממנה מה שגבתה דהווא לה רביעית ב"ח מאוחר וכן ננס סבר ב"ח מאוחר שקדם וגבה מה שגבה וחס תחזיק זאת אין השלישית יכולה לחזור עליה ולכך תכבע לה שלא גבתה מנכסיה בעלה כלום והלכה כח"ק וממילא שמעינן שאם תפסה מטלטלין שזריכה לישבע לדכרי הכל כיון שאין דין קדימה במטלטלין ומה שגבה

גכה

אחת. ואין שם אלא מנה. חולקות בשוה: י מי ששהיה נשוי שתי נשים. ומכר את שדהו. וכתבה ראשונה ללוקח דין ודברים אין די עמך השנייה מוציאה מהלוקח. וראשונה מן השנייה. והלוקח מן הראשונה וחוזרות חלילה. עד שיעשו פשרה ביניהם. וכן בער חוב. וכן אשה בעלת חוב:

ברטנורא

גכה: ך וכתבה ראשונה ללוקח וכו'. וכנין שקנו מידה וכנמ' פריך והימא נחת רוח עשיתי לבעלי ומשני כגון שמכר הבעל שדה זו לאיש אחר קודם לזה ולא רלחה האשה לחתום לו ולזה חתמה דאם איתא נחת רוח עושה לבעלה הינה חותמת לראשון: פשרה. כלוע לא כולו לזה ולא כולו לזה ול' מים פוטרין הוא לא חמים ולא קרים: וכן ביח ושני לקוחות. ראובן נושה בשמעון מנה ולו ב' שדות ומכרן לשנים זו בל' וזו בל' וכו' ב"ח ללוקח שני דין ודברים אין לי עמך ב"ח נוטל מיד הראשון שהרי אינו יכול לומר לו הנחתי לך מקום שתגבה ממנו שחובו כנגד שניהם ולוקח ראשון מוציא מיד הב' וכו"ה חוזר ומוציא אף זו מן הראשון ולוקח שני מב"ח וחוזרין חלילה עד שיעשה פשרה: וכן אשה בעלת חוב. שהיה לה כתובתה על בעלה ומכר שתי שדותיו לשנים ואין בשניהם אלא כדי כתובתה וכתבה לשני דין ודברים אין לי עמך האשה מוציאה מיד לוקח ראשון והוא מן השני והשני מן האשה והאשה מן הראשון ולוקח ראשון מיד השני וחוזרים חלילה:

גמרא כתובות דף נ' ע"א

אמר רבי יוחי בר חנינא באושא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות. אשכחיה רב יצחק בר יוסף לרבי אבהו דההו קאי באוכלוסא דאושא אמר ליה מאן מאריה דשמעתא דאושא אמר ליה רבי יוסי בר חנינא תנא מיניה ארבעין ומנין ודמי ליה כמאן דמנחא ליה בביתיה. (תהלים קו) אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכר עת וכי אפשר לעשות צדקה בכר עת דרשו רבותינו שפיבנה ואמרי לה רבי אליעזר זה הון בניו ובנותיו בשחם קטנים. רבי שמואל בר נחמני אמר זה המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו ומשאן. (שם קיט) הון ועושר

בביתו

רש"י

שמכרה בנכסי מלוג. מהקדן: הבעל מוציא. דשווינהו רבנן כלוקח. והוא לוקח ראשון: באוכלוסא. אסיפת בני אדם: תנא מיניה. דרבי יוסי בר חנינא מריה הוא: זה הון בניו ובנותיו הקטנים. שתמיד יום ולילה הן עליו והוא לוקח שאינם חייב עליו בהם: הון ועושר בביתו. שאין הממון בלח

שמיני ליום שלישי

בביתו וצדקתו עומדת קעד. רב הוּנא ורב חסדא חד אמר
זה הלומר תורה ומלמדה וחד אמר זה הפותח תורה נביאים
וכתובים ומשאיילן לאחרים (שם קכח) וראה בנים לבניך שגום ער
ישראל. אמר רבי יהושע בן לוי פיון שבנים לבניך שגום ער
ישראל דלא אתו לידי חליצה ויבום. רבי שמואל בר נחמני
אמר פיון שבנים לבניך שגום ער דיניי ישראל דלא אתו
לאנצויי :

רשי

כלה ואעפ"כ לדקתו עומדת לעד : זה הכומד תורה ומלמדה. מתקיימת זו
הרי כון ועושר צדיקו ולדקתו עומדת לעד על שמרחה ללמד לתלמידים : זה
הכותב. הספרים קיימים לו שחונס כלים ולדקתו עומדת לעד : לאנצויי. מי
קרוב וקודם לנחלה :

זוהר שמיני דף מ' ע"א

רבי יצחק פתח (דברים ל"ב) אשר הלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם.
זכאין אינון ישראל דאינון קדישין וקדשא בריך הוא בעי לקדשא
לזון. תא חזי ישראל קדישין. כל חזי עלמא דירתין פלא תליין בההוא
עמא דאתי בגין דאיהו חזין דכלא לעילא ותתא והוא אתר יין דמנטרא
שארי (ואקרי יין) ומתמן נפקין חזין וקדושאן לכלא. ויין דישראל בגין
יין דישראל אתרא ודא בדא תליא דהא ישראל לעילא ביה נטיל חזין
ובגין כך אקרי עין חיים עין מההוא אתר דאקרי חיים ונפקי מתמן חזין
ועד דא מברכין ליה לקדשא בריך הוא ביין. ויין דישראל לתתא פתאי
גנונא. גזי עובד עבודה זרה דאיהו מסאב ומאן דקריב בהדיה וסתאב
פד יקרב בגין דישראל הא וסתאב ואסיר כל שבן ההוא יין דאיהו עביד.
ועד דא לא תימא דדא הוא בלחודוי אקא כל מה דעבדי ישראל לתתא
פלא הוא כעין דוגמא דלעילא פל שבן יין דקאי באתר עלאה דוגמא
דיין דמנטרא. בגין כך ישראל שתנין יין דישראל דאתעביד בדקא חזי
בקדושה בגנונא דישראל. עילא דשתי ואשתרשא ואתברכא בההוא
יין עלאה קדישא וקא שתאן יין דאתעביד במסאבותא ומנטרא

שְׁמוֹנֵי יוֹם וְשִׁישִׁי

פא

דְּמִסְאָבוּתָא דְהָא בֵּיה שְׁרִיָא רוּחָא דְמִסְאָבוּתָא (וְלֹאן. הוּא מִסְטָרָא דִישְׂרָאֵל) וּמֵאן דְשִׁתִּי לִיה (בְּתִדְיִיהוּ) אִסְתָּאב רוּחִיה וְאִסְתָּאב אִיהוּ וְלֹאן הוּא וּמִסְטָרָא דִישְׂרָאֵל וְכִית לִיה חוּלְקָא בְעֵלְמָא דְאַתִּי. דְהָא הֵוּא עֵלְמָא דְאַתִּי יוֹן דְמִנְטָרָא אִיהוּ וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין בְּעֵינִין לְנִטְרָא דָּא עַד כְּפָא בְּגִין דִּיתְקַשֵּׁר בְּאַתֵּר דְעֵלְמָא דְאַתִּי. וּבְגִין כְּךָ בְּגִין אֲחִיבְרִיד קְדִישָׁא בְּרִידָא הוּא יִתִּיר מִכְּפָא בְּגִין דְאִיהוּ חֲרִי לְסִמְרָא שְׁמֵאכָא וּבְגִין חֲדוּתָא דִלִּיָּה אֲתִבְכִּיד בִּימִנָא וְכַד אֲתִעְבִּיד כְּפָא יִמִנָא כְּדִין שְׁמָא קְדִישָׁא בְּחִידוּ וּבְרִבְאָן מִשְׁתַּבְּחִי בְכִדְהוּ עֵלְמִין וּבְעוּבָדָא דְתַתָּא יִתְעַר עוּבָדָא דְלֵעִילָא. וְעַל דָּא מְזַמְנִי יוֹן לְקַבִּיד יוֹן וּבְגִין דְאִיהוּ מִנְטָרָא לֵעִילָא כְּעִי וְנִטְרָא לִיָּה לְתַתָּא וְכֹל נְטִירוּ דִלִּיָּה קְדוּשָׁה הוּא לִישְׂרָאֵל וּמֵאן דְפָגְמִים לִיָּה לְתַתָּא בְּסִמְרָא דְמִסְאָבוּתָא יִסְתָּאב אִיהוּ בְּהָא עֵלְמָא וְכִית לִיָּה חוּלְקָא בְעֵלְמָא דְאַתִּי אֲתֵר. דְהֵוּא יוֹן דְמִנְטָרָא שְׁרִיָּא. הוּא לָא נְטִיר דָּא יִתְנַטֵּר הוּא לְעֵלְמָא דְאַתִּי. הוּא סְאִיב לִיָּה יִסְאָבוֹן לִיָּה בְּהֵוּא עֵלְמָא וְלָא יְהָא לִיָּה חוּלְקָא בְּהֵוּא יוֹן דְעֵלְמָא דְאַתִּי וְכֵאֵין אִינוֹן יִשְׂרָאֵל דְמִקְדָּשֵׁי נְפִשֵׁיהוּ בְּקְדוּשָׁה עֵילָאָה וְנְטִירוּ מַה דְאַצְטְרִיד לְנִטְרָא וּמִקְדָּשֵׁי מְלַכָּא בְּנְטִירוּ. עֵפָאָה דָּא. וְכֵאֵין אִינוֹן בְּעֵלְמָא דִין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי :

מוסר	יוסף לחק	הלכה פסוקה
<p>מִשְׁעֵרֵי קְדוּשָׁה ח"ב שַׁעַר ז'</p> <p>קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה יִדְעֵת מַה שְּׂאֵמְרוּ בְּבוֹתֵינוּ וְכַרְוִנְס לְכַרְכָּה כֹּל הַסְּוֵרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מִטָּתוֹ הוֹרֵג בְּמַה רְבִבּוֹת מוֹיָקִין הַמְּצוּיִין בְּלִילָה וּבְפִרְט בְּעֵדוֹת הַנֶּפֶשׁ לְמַעַדָּה וְכִמּוֹ שְׁכֵחוּב (תְּחִילִים ספ) יַעֲלוּן תְּסִידִים בְּכָבוֹד יִבְגְּנוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם רוּמִמוֹת אֵל בְּנִרְוִנְס וְגוֹמֵר. קוּמְתָא אַתֵּר חֲצוֹת גִּלְגָּה זוֹעֵת הוֹתוֹ מְכַלְל אֲבִילֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם שְׁנֵאֲמַר עֲלֵיהֶם (יִסעי' ס) שִׁישׁוּ אֲתָה מְשׁוּשׁ כֹּר הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֵיהָ בִּי גַם תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ שְׁעֵת מִתְאַבֵּל וְשׁוֹאֵג בְּאֵרֵי וְגוֹמֵר. גַּם בְּעוֹסְקוֹ אִזּוּ בַתּוֹכָה אֲמָרוּ כְּבוֹתֵינוּ וְכַרְוִנְס לְכַרְכָּה</p>	<p>ה'ר"ט ה' מועשה הקרבנות מ"ב</p> <p>כָּד שִׁיעוּרֵי הַנְּסֻכִים הַאֲמוּרִים בְּסִפְרֵי יְחִזְקִיא וּמִגֵּן אִיתָן הַקְּרָבָנוֹת וְסִדְרֵי הַעֲבוּדָה הַכְּתוּבִים שֵׁם כָּלֶם מְלוֹאִים הֵם וְאִין נוֹהֲגִין לְדוֹרוֹת אֱלָא בְּגִבְיָא אֲוֵה וּפְיֵה־שׁ בִּיצֵד יְהוּ מְקַרְיָין הַמְּלוֹאִיִן עִם הַנֶּבֶת הַמִּינְחָה בְּיַמֵּי הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁים כְּשִׁיבְגָה בֵּית שְׁלִישִׁי : - וְכֵאֵם שְׁהַקְּרִיבוּ הַנְּשִׂאִים בְּחִנְכָת הַמִּזְבֵּחַ דְּבָרִים שְׂאִין כְּמוֹתָן לְדוֹרוֹת וְהַקְּרִיבוּ בְּשֶׁבֶת כְּךָ הַנְּשִׂאִי מְקַרִיב חֲנֻכָּתוֹ בְּשֶׁבֶת לְעֵתִיד בְּאֲשֶׁר מְפֹרֵשׁ שֵׁם וְכֵן קְרָבָנוֹת שְׁהַקְּרִיבוּ בְּיַמֵּי עֲנָא הַכְּאִים מְדַשְׁבִּי מְלוֹאִים חִיו נְאִיִן נוֹהֲגִין לְדוֹרוֹת אֲבָל דְּבָרִים תְּהוֹתֵגִים לְדוֹרוֹת הֵם דְּבָרֵי</p>	<p>מ"ה</p>

שמיני ליום שמיני

תורה שפירשנו כמו שהעתיקים מפי משה אין רנה של תורה אלא בלילה ואמר
 בבינו אין להוסיף עליהם ואין לגרוע: כבותינו וקרונם דברכה פר העוסק בתורה
 בלילה שכונה פנגרו וכתוב (איכה ב) קומי
 רני בלילה ולא זכה רוד המקה עליו השלום להיות חי וקיים בעולם הזה ובעולם הבא
 אלא על זה הדבר כמו שכתוב (תהלים ע"ט) חצות לילה אקום להודות לך ויבדל ספר
 במזמור נתקאר שבת המצוה הוא לאין קץ. גם משנה ריח הסדש על האדם בגופו שם
 בפרשת שמות:

שמיני יום רביעי תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי ׀ן דשם ב"ן לקנות הארת נפש יתרוח
 משבת הבאה.

טו ויקרב את העולה ויעשה במושפט: וקרב ית עבתא
 ועבדה בדהוי: שנייז ויקרב את המנחה וימלא בכו
 כמנחה ויקטר על המזבח מלבד עלת הקרב:
 וקרב ית מנחתא ומלא ידה מנה ואפק על מדבתא פר מעלת צפרא:
 יח וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר
 לעם וימצאו בני אהרן את הדם אליו ויורקהו על
 המזבח סביב: ונכס ית תורא וית דכרא נכסת קודשיא די לעמא
 ואמטואו בני אהרן ית דמא ליה וורקה על מדבתא סחור סחור:
 יט ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמנסה
 והפלית ויתרת הקבד: וית תרביא מן תורא ומן דכרא איתא
 וחי גויא וכליתא וחצר בכדא: כ וישימו את החלבים על
 החזות ויקטר החלבים המזבחה: ושיאו ית תרביא על
 חזותא ואפק תרביא למדבתא: כא ואת החזות ואת שוק

הימין

רש"י

(טו) ויעשה במושפט. המפורש בעולת נדבה ביקרא (בילה כ'): (יז) וימלא כפר.
 היא קמילה: מלבד עלות הקרב. כל אלה עשה אחר עולת התמיד:
 (יט) והמנסה. חלב המכסה את הקרב: (כ) וישימו את החלבים על החזות.
 לאחר התנופה נתן כהן המניף לכהן אחר להקטירם נמלאו העלוניס למטה:

הַיּוֹמִין הַגֵּנֶף אֶהְרֵן תִּנּוּפָה לִפְנֵי יְהוָה כְּאֲשֶׁר צִוָּה
מֹשֶׁה : וַיַּתְּחִלְתָּא וַיַּתְּחִלְתָּא שְׂקָא דִּימִינָא אַרְם אַהֲרֹן אַרְמָא קָדָם יי כְּמָא
דִּי פְקִיד מֹשֶׁה :

נביאים שמואל ב' סימן ו'

א וְהָיָה אַרְוֹן יְהוָה בְּאֵי עִיר דְּדוּד וּמִיבֵל בַּת־שָׂאוֹל נִשְׁקַפְתָּה |
בְּעַד הַחֲלוֹן וַתֵּרָא אֶת־הַמֶּלֶךְ דְּדוּד מִבּוֹן וּמִכְרִבְר לִפְנֵי
יְהוָה וַתְּבוֹן לוֹ בַּלְבָּה : וְהוּא אַרְוָא דִּי אַתָּא קָרְתָא דְּדוּד וּמִכֵּל
בַּת שָׂאוֹל אִמְתַּכִּיאת מִן חַרְבָא וְחֹזֵת יַת מַלְכָא דְּדוּד מַרְקָד וּמִשְׁבַּח קָדָם
יי וּרְסַרְת עֲלוּהי בַּלְבָּה : ב וַיָּבֹאוּ אֶת־אַרְוֹן יְהוָה וַיִּצְגּוּ אֹתוֹ בְּמִקְוֵי
בַּתוּךְ הָאֵהֶל אֲשֶׁר נִטְהַלֹּ דְּדוּד וַיַּעַל דְּדוּד עֲלוֹת לִפְנֵי יְהוָה
וּשְׂרָמִים : וְאִיתִיאוּ יַת אַרְוָא דִּי וְאִקִּימוּ יַתִּיה בְּאֶתְרֵיהּ בְּגוּ מִשְׁנָא
דִּי פָרַם לִיָּה דְּדוּד וְאִמִּיק דְּדוּד עֲלוֹן קָדָם יי וּנְכַסַּת קוּדְשִׁין : ג וַיִּכֵּל דְּדוּד
מִהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְׂלָמִים וַיְבָרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת :
וְשִׁיצִי דְּדוּד מִדְּאֶפְקָא עֲתָא וּנְכַסַּת קוּדְשִׁיא וּבְרִיךְ יַת עֲמָא בְּשִׂמְא דִּי
צְבָאוֹת. ד וַיַּחֲלֵק לְכָל־הָעָם לְכַר־הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד־
אִשָּׁה לְאִישׁ חֵלֶת לֶחֶם אַחַת וְאֶשְׁפָּר אַחַד וְאִשִּׁישָׁה אַחַת
וַיִּלְךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ : וּפְגִיג לְכָל עֲמָא לְכָל הַמּוֹנָא דִּישְׂרָאֵל
מִגְּבַר וְעַד אֶתְתָא גְּבַר גְּרִיצָתָא דְּלַחִים חֲדָא וּפְלוּג חֲדָא וּמִנְתָּא חֲדָא
וְאִזְג כַּר עֲמָא גְּבַר לְבֵיתִיהּ : ה וַיָּשֶׁב דְּדוּד לְבָרַךְ אֶת־בֵּיתוֹ וַתִּצְא
מִיבֵל בַּת־שָׂאוֹל לְקִרְאֵת דְּדוּד וַתֹּאמֶר מַה־נִּכְבַּד הַיּוֹם מִלְּךְ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְרַת הַיּוֹם לְעֵינַי אִמְחֹת עֲבָדָיו בְּהַגְלוֹת נִגְלוֹת
אַחַד הַרְקִים : וַתֵּב דְּדוּד לְבָרְכָא יַת אֲנֶשׁ בֵּיתִיהּ וּנְפַקַּת מִיבֵל בַּת
שָׂאוֹל לְקַדְמוֹת דְּדוּד וְאִמְרַת מַה אֶתְעַקֵּר וּמָא דִּין מִדְּכָא דִּישְׂרָאֵל דְּאֶתְגַּלִּי

יומא

* פסקא באמצע פסוק

רשי

(ב) ויצגו אותו. ויעמידו אותו : (ד) ואשפר אחד. אחד משסה כפר :
אשישה אחת. גרבל דחמרא : (ה) אחד הרקים. כמו אחד
מן הרקים :
אח

שמוני ליום רביעי

יִמָּא דִּין קְעִינֵי אִמְהוֹת עֲבָדוּהִי בְּמָא דְחֲלִיץ וּמִתְגַּלִּי חָד מִן סְרִיקֵיא :
 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־מִיכַל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בָּחַר־בִּי מֵאֲחֵיךָ וּמִכָּל־
 בֵּיתוֹ לְצֹוֹת אֹתִי נָגִיד עַל־עַם יְהוָה עַד־יִשְׂרָאֵל וְשִׁחַקְתִּי לִפְנֵי
 יְהוָה : וַאֲמַר דָּוִד לְמִיכַל קִדְּם־יֵי דֵי אֲתִרְעִי בִי מֵאֲבוּךָ וּמִכָּל בֵּיתֶיהָ
 לְפַקְדָא יְתִי לְמַחֲוֵי מִלְּפָא עַל עַמָּא דֵּי עַל יִשְׂרָאֵל וְשִׁבְחִית־קִדְּם־יֵי :

כתובים משלי כ"ג

א שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יִלְדֶּךָ וְאֶל־תִּבְזֹוּ בִּי־זִקְנָה אִמְךָ : קִפִּיד מִן
 אָבוּךָ דִּין יִלְדֶּךָ וְגַא תְּשׁוּטָא מִטּוּל דְּסִיבַת אִמְךָ : ב אֲמַת קִנְיָה
 וְאֶרְתִּמְכֶר חֲכֻמָּה וּמוֹסֵר וּבִינָה : קוּשְׁמָא קִנְיָה וְגַא תַּזְנוּן חֲכֻמָּתָא
 וּמִרְדּוּתָא וּבִינָא : ג גִּיל יִגִּיל אָבִי צְדִיק וְיִלְדֶּךָ חֲכָם יִשְׁמַח בּוֹ :
 מְדוּץ יִנְדוּץ אָבִי דְּצְדִיקָא וּמָאן דְּמוֹלִיד חֲכֻמָּא נְחָדִי בֵּיהָ : ד יִשְׁמַח־
 אָבִיךָ וְאִמְךָ וְתִנְגַּל וְיִלְדֶּךָ : יִחְדִּי אָבוּךָ וְאִמְךָ וְתִדּוּץ תִּיִלְדֶּךָ :
 ה תִּנְהַ בְּנֵי לִבְךָ לִי וְעֵינֶיךָ דְּרַכְבִּי תִצְרְנָה : ח לֹא בְרִי לְפָךָ
 וְעֵינֶיךָ תִּנְטְרוּן אֶרְחָתִי : ו בִּי־שׁוֹחָה עֲמוּקָה זִוְנָה וּבְאֵר צֶרֶחַ נִכְרִיָה :
 מִטּוּל דְּגוּמְצָא עֲמִיקָא זִוְנָתָא וּבְיָרָא דְּעִקָא נִכְרִיָה :

● גול כתיב * יגול כתיב * יולד כתיב * ושכח כתיב * חרצנה כתיב

רשי

(ב) אמת קנה. למווד בשכר: ואל תמכור. אלא מלמד בחנם: (ו) ובאר. וכמו
 באר לרה כך נכריה:

משנה בבא בתרא פדק ו'

המוכר פירות לחברו ולא צמחו. ואפילו זרע פשתן אינו חייב באחריותו.
 בְּבִן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר זָרַעְנוּ גִּנְהָ שְׁאִינָן נְאֻבְדִּין חֵיִב
 בְּאַחֲרֵי־וֹתָן : ב הַמוֹכֵר פִּירוֹת לַחֲבֵרוֹ. הָרִי זֶה מִקְבֵּל עָלָיו רוּבַע מְנוּפֶת

לסאה

ברמנורא

המוכר פירות. סתם ולא שירש לאכילה או לזריעה: אפילו זרע פשתן. דרוכא קיניס אותו
 לזריעה מלי למימר אני לאכילה מכרתיו דאין הולכים בממון אחר הרוב: ר' שמעון בן
 גמליאל אומר כו'. כנמרח מוקי לה כולה מתני' אליבא דרשב"ג וחסורי מחסרה והכי קתני אפי'
 זרע פשתן אינו חייב באחריותו הא זרעוני גנה שאינן נאכלין חייב באחריותן דברי רשב"ג שרשב"ג
 אומר זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן דהוי מקח טעות דודאי לזריעה זכניהו:
 ב המוכר פירות. שקנה תבואה מחכרו הלוקח מקבל עליו רובע טופת לכל סאה דדרך תבואה ככך
 ולא

לְמִאָּה. תֵּאֱנִים מִקָּבֶל עָרְו עֶשֶׂר מְתוּעוֹת לְמִאָּה מִרְתֵּף שֶׁל יוֹן. מִקָּבֶל
 עָרְו עֶשֶׂר קוֹסְמוֹת לְמִאָּה. קִנְקָנִים בְּשָׂרוֹן. מִקָּבֶל עָרְו עֶשֶׂר פּוֹמְסִיאוֹת
 לְמִאָּה: ג' הַמוֹכֵר יוֹן לְחִבְרוֹ וְהַחֲמִיץ. אֵינֹ חַיִּיב בְּאַחֲרֵיאוֹתוֹ. וְאִם יְדוּעַ
 שִׁינֹ מִחֲמִיץ. הָרִי זֶה מִקַּח טְעוֹת. וְאִם אָמַר לוֹ יוֹן מְבוּשֵׁם אֲנִי מוֹכֵר
 לָךְ. חַיִּיב לְהַעֲמִיד לוֹ עַד הָעֶצְרֶת. וַיִּשֶׁן מִשָּׁל אֲשַׁתְּקֶר. וּמִוִּשְׁן מִשָּׁל שְׂרֵשׁ
 שָׁנִים: ד' הַמוֹכֵר מְקוֹם לְחִבְרוֹ לְכַנּוֹת לוֹ בֵּית. וְכֵן הַמִּקָּבֶל מִחִבְרוֹ לְכַנּוֹת
 לוֹ בֵּית חֲתָנוֹת לְכַנּוֹ. וּבֵית אֲדָמְנוֹת לְכַתּוֹ. כּוֹנֵה אַרְבַּע אַמוֹת עַל יֶשֶׁשׁ.
 דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר רֶפֶת בְּקָר הִיא זֹאת הַרוֹזָה לְעִשׂוֹת
 רֶפֶת בְּקָר. כּוֹנֵה אַרְבַּע אַמוֹת עַל יֶשֶׁשׁ. בֵּית קָמֹן יֶשֶׁשׁ עַל שְׂמוֹנֶה. גְּדוּד
 שְׂמוֹנֶה עַל עֶשֶׂר. מִרְקָלִין עֶשֶׂר עַד עֶשֶׂר. רוֹמוֹ בַּחֲצֵי אַרְבּוֹ. וּבַחֲצֵי רַחְבּוֹ.
 רִאִיהֶ לְדָבָר הַיָּבֵל וְכוּתְלָיו. רֶבֶן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הַכֵּל בְּכַנּוֹן
 דְּהִיבָל: ה' מִי שֶׁיֵּשֶׁשׁ לוֹ בּוֹר לְפָנָיו מִבֵּיתוֹ שֶׁל חִבְרוֹ. נִכְנָס בְּשַׁעַר שְׂדֵדָה

בני

ברמנורא

ולא יומר: עשר סתולעות. הכולות מתולעים נכל מאה דהיינו ה' מעשר: קוסמות. יין רב
 אם המרחף של חניות גדולות מקבל עליו עשרה חכיות גדולות ואם המרחף של כדות מקבל עליו
 י' כדות ודוקא כשאמר מרחף זה אני מוכר לך ולמקפה כלומר לשום כחוד החכשיל אבל אם
 אמר מרחף של יין אני מוכר לך למקפה לריך ליתן לו יין שכלו יפה שיון של מקפה לריך
 ביהא יפה ומתקיים שאין מהתפקיס ממנו אלא מעט מעט ואם אמר סחס יין אני מוכר לך
 ולא זכר למקפה נותן לו יין בינוני הנמכר בחנות ואם אמר מרחף זה אני מוכר לך ולא הזכיר
 יין אפי' כולו חומץ הגיעו: קנקנים בשרון. בארץ המישור: מקבל עליו עשר פמסיאות.
 שאינן מבושלות כל לרכן והן שאובות היין ומזיעות רוחו: ג' אינו חייב. המוכר באחריותו
 דבשעת מכירה יין הוה ודוקא שנעשה חומץ בכליו ללוקח דאי בכליו של מוכר מני אמר ליה
 הא חמרך והא קנקנך ולא מני המוכר א"ל למה השהית חותן בקנקנים כ"כ את הוא דאפסדת
 היאך דמני אמר ליה הא מעיקרא הודעתין שלא היה בדעתך להסתפק מן היין אלא מעט מעט:
 ואם ידוע שיינו בחמיץ. שאינו מתקיים ואריך אמר ליה דלא בעי ליין אלא למקפה
 ולהשהותו ליקח ממנו מעט מעט: ה"ז מקח טעות. דהוה ליה להודיעו שאין יינו מתקיים:
 מבושם. דרכו להקיים עד עצרת ומסס ואילך החוס מקלולו: וישן. אם מכר לו יין ע"מ
 שהוא יסן: נותן לו משל אשתאקד. מן השנה שצברה הקודמת לו: ד' בית חתנות לבנו.
 שדרך אדם לעשות לבנו בית כשנשא אשה: בית אלמנות לבתו. כשמת בעלה ושבה אל
 בית אביה אבל בחיי בעלה היא אצל בעלה שאין דרך חתן לדור עם חמיו: רפת בקר
 הוא זה. ולריך לעשותו גדול יותר: בית קמן. הפחות שנכחיס הוא שש על שמונה והמוכר
 מקום לחכירו סחס לעשות לו בית לריך שיהיה שש על שמונה: גדול. ואם פירש לעשות לו
 בית גדול: מרקלין. עשוי למושב שרים: רומו כחצי ארכו וחצי רחבו. אכילהו קאי
 דהיינו בית קטן רומו שנבעה וככות גדול חסעה וערקלין עשר: ראייה לדבר היבל. שיהיה
 ארכו ארבעים ורחבו עשרים ורומו שלשים שהם חצי ארכו ורחבו: הכל ככנוין היבל. אינא
 דאמרי הא דחנן לעיל רומו כחצי ארכו וכחצי רחבו ראייה לדבר היבל דשכ"ג קתני לה
 שרשכ"ג אומר הכל ככנוין היבל וא"ד ר' שכ"ג פליג אשת"ק ואחמיה קא מחמה וכי הכל
 בוים ככנוין היבל אין הדבר תלוי אלא במנהג המדינה: ה' בשעה שבני אדם נכנסים

שמיני ליום רביעי

בְּנֵי אָדָם נִכְנְסִין. וְיוֹצֵא בְּשַׁעַת שְׁדֵרְךָ בְּנֵי אָדָם יוֹצֵאִין. וְאֵינוּ מִכְנִים
 בְּהִמָּתוֹ וּמִשְׁקָה מְבוֹרוֹ. אֵלָּא מִמְּלֵא וּמִשְׁקָה מִבְּחוּץ. זֶה עוֹשֶׂה לוֹ פוֹתַחַת
 וְזֶה עוֹשֶׂה לוֹ פוֹתַחַת. י מי שיש לו גנה לפניו מנגנתו של הברו. נכנס
 בְּשַׁעַת שְׁדֵרְךָ בְּנֵי אָדָם נִכְנְסִין. וְיוֹצֵא בְּשַׁעַת שְׁדֵרְךָ בְּנֵי אָדָם יוֹצֵאִין.
 וְאֵינוּ מִכְנִים לְתוֹכָה תַּנְרִין. וְלֹא יִכְנֶס מִתּוֹכָה לְתוֹךְ שָׂרָה אַחֲרֶיהָ.
 וְחִיצוֹן זוֹרַע אֵת הַדֶּרֶךְ. נִתְּנוּ לוֹ דֶּרֶךְ מִן הַצַּד מִדְּבַעַת שְׁנֵיהֶן. נִכְנְסִים
 בְּשַׁעַת שֶׁהוּא רוֹצֶה. וְיוֹצֵא בְּשַׁעַת שֶׁהוּא רוֹצֶה. וּמִכְנִים לְתוֹכָה תַּנְרִין.
 וְלֹא יִכְנֶס מִתּוֹכָה לְתוֹךְ שָׂרָה אַחֲרֶיהָ. וְזֶה וְזֶה אֵינֶם רְשָׁאִים לְזוֹרְעָה.
 י מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו נטלה ונתן להם מן
 הַצַּד. מִה שֶׁנִּתְּן נִתְּן. וְשֶׁלוֹ לֹא הִגִּיעוּ. דֶּרֶךְ הַיְחִיד אֲרַבַּע אַמּוֹת. דֶּרֶךְ
 הַרְבִּים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת. דֶּרֶךְ הַמְּלֵךְ אֵין לָהּ שִׁיעוֹר. דֶּרֶךְ הַמְּקַבֵּל אֵין לָהּ
 שִׁיעוֹר. הַמַּעֲמֵד בְּיַגִּי צְפוּרֵי אֲמָרוֹ. בֵּית אֲרַבַּעַת קַבִּין. ה הַמּוֹכֵר מְקוֹם
 לְתוֹכָה לְעֵשׂוֹת לוֹ קֶבֶר. וְכֵן הַמְּקַבֵּל מִתְּכֵרוֹ לְעֵשׂוֹת לוֹ קֶבֶר. עוֹשֶׂה
 תּוֹכָה שֶׁל מַעֲרָה אֲרַבַּע אַמּוֹת עַל שֵׁשׁ. וּפּוֹתַח לְתוֹכָה שְׁמוֹנֶה כּוּבִין.
 שֶׁשֶׁשֶׁה מִכָּאן וְשֶׁשֶׁשֶׁה מִכָּאן וְשֵׁנִים מִבְּנֵיגְדָן. וְהַכּוֹבֵין אֲרַבֵּן אֲרַבַּע אַמּוֹת.
 וְרוֹמֵן שְׁבַעֲתָה. וְרַחֲבָן שֶׁשֶׁה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עוֹשֶׂה תּוֹכָה שֶׁל מַעֲרָה

שש

ברטנורא

ביום ולא שטעריחו לעמוד בלילה: זה עושה לו פותחת. שלא יגנוב בע"ה מימי בורו ובע"ה
 עושה לו פותחת אחרת באלו פתח הפתוח לבור שלא יוכל לנא לשאוב בלא דעת בע"ה שלא
 יבא לעולם כביתו של בע"ה אה"כ ישנו לבע"ה כביתו ומשום חשד אשתי תקנו כן: ו מי
 שיש לו גינה. ונתרעה חיצון לתת לפניו דרך באמצע שדה: ולא יכנס מתוכה. דכיון
 דמויקו היוק גדול שוכר באמצע שדה און סהדי דלא נתרעה לו אלא לאורך גינה בלבד
 ולא שיכנס לטורח תשמיש אחר: והחיצון זורע. דכיון דבאמצע שדה הוא און סהדי דלא
 מהל לו הדרך לגמרי ושלא יוכל הוא לזרעה: זה וזה אינם רשאים לזרעה. דכיון דמן
 הגז הוא להילוך גרידא יסדוהו לו: ו מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדה.
 שהחוקו רבים לעבור סס לעולם: ושלו לא הגיעו. ויש לרבים שני הדרכים דקי"ל מלר
 שהחוקו בו רבים אסור לקלקלו: דרך היחיד. המוכר לחבירו דרך תוך שדה צריך ליתן לו
 ד"א: דרך המלך און לו שיעור. שהמלך פורץ גדר לפניו לעשות לו דרך: דרך הקבר.
 שנושאין המת לקברו: און לו שיעור. תקנת הכמים היא משום יקרא דמת ולא שיכולים
 לפרוץ גדר כדרך המלך אלא שיכולים המלוים את המת לעבור על גבי זרעים און לרבים
 לנטות מכאן ומכאן: בית ארבעה קבין, הוא שלשים וגי' אמות ובי' טפחים רוחב באורך ל'
 אמות ומקום המעמד הוא שהיו עושין ז' מעמדות ז' מושכות כשהיו חוזרין מלקבור המת כנגד
 ז' הכלים שנתחלת ספר קהלת: ה המקבל מחברו. כקבלת שיחפור לו קבר: ד' אמות.
 רוחב: ושש אמות באורך: שמונה כובין. ח' קברים ג' מכאן וגי' מכאן לפני לדין של
 אורך המערה ושנים כנגד הנכנס למערה וכל קבר וקבר ד' אמות אורך ורוחב ו' טפחי' ורום

שש אמות עד שמונה. ופותח לתובה שלשה עשר ביה. ארבעה מבאן
 וארבעה מבאן ושלשה מבנגדן. ואחד מימין הפתח ואחד מן השמאל.
 ועושה חצר על פי המערה שש עד שש. במלא המפה (וקובריה) ופותח
 לתובה שתי מערות אחת מבאן ואחת מבאן. רבי שמעון אומר ארבע
 לארבע רוחותיה. רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל לפי הסניע:

ברטנורא

ז' מלא בין כל קבר וקבר ששן החדין חמה ומהנה וכן השנים שאנגד ב"א: הכל לפי
 הסלע. אם המקום קשה אין המקבל חייב לחפור אלא שש אמות באורך וארבע ברוחב
 כדברי ת"ק ואם המקום רך ותיחוס חייב המקבל לחפור שש על ה' כדברי ר"ס והלכה כת"ק:

גמרא בבא בתרא דף צ"ח ע"א

אמר רב חייה בר יוסף חמרא מזלא דמאריה גרים שניאמר
 (בבבקי ב) ואף כי תיין בוגד גבר יהיר וגומר. אמר רב
 מרי האי מאן דיהיר אפירו ואינשי ביתיה לא מיקבל
 שניאמר (שם) גבר יהיר לא ינוה מאי לא ינוה בנוה שילוי. אמר
 רב יהודה אמר רב כל המתנאה במלכות של תלמידי חכמים
 ואינו תלמיד חכם אין מבגיסין אותו במחיצתו של הקדוש
 ברוך הוא פתיב חקא לא ינוה וכתוב התם (שמות טו) אל נוה
 קדשך. לעשות בית חתנות לבנו וכו' רמה לי למתנא בית
 חתנות לבנו ובית אלמנות לבתו ליתני בית חתנות לבנו
 ולבתו ובית אלמנות לבנו ולבתו. מלתא אגב ארתיה קא
 משמע קן דלאו דרפא דהתנא למידר בי חמוהי כדכתיב
 בספר בן סירא הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל
 מסובין. וקל מסובין תהן הדר בבית חמיו. וקל מתתן אורת

מכנים

ושי

מלתא אנב אורחא קמ"ל. מדלא טנא בית אלמנות לבנו ולא תני נמי בית
 חתנות לבתו בשניהן שיה ללמד דלאו דרכא דחתנא וכו': בי חמוהי.
 כדאמרין בפסחים הוי וזיר באשתך מחתנה הראשון אמרי לה משום חשד ואמרי
 לה משו' ממון ואתא להא ולהא וה"ה לכל החתנים אלא שמן הראשון לריך לזכר

יותר

שמיני ליום רביעי

מכנים אורת. וקל מאורת משיב דבר בטרם ישמע שגאמה
(משלי יח) משיב דבר וגומר אולת היא לו וכלימה:

רש"י

יומר: קד מסובין. כלומר דבר גרוע: אורח מכנים אורת. דיו אס מהנה ליה
בעל הבית:

זוהר שמיני דף ט"א ע"ב

רבי שמעון אמר כלל כלל כמה דאית עשר בתרין דמהימנותא לעילא:
כה אית עשר בתרי דחרשי מסאבי לתתא וכל מה די בארעא
מנייהו אחידן בסטרא דא ומנייהו אחידן בסטרא אחרא ואי תימא דאי
עז דשרייא עליה רוח מסאבא לנו לאו הכי דאי רוח מסאבא שרייא
ביה אסיר לן למיכל אלא אעברן בגנוייהו ויתחזון קמבליהון וקא שרייא
דיירא בהו דכד אינון שריין רוח אחרא אעבר עלייהו ופרישן מברמיהו
ובגין כה אתחזון קמבלייהו ומקמרגי בגנוייהו ולא שלמי בהו מברמיהו
ועל דא שארי לן למיכל תא חזי כהו דאתנין לשלמא בהו אעבר רוחא
חדא זקפן עיניו וחמאן רשימין דלהון ואתפרשן מנייהו אכל אתחזו
לקבליהון וקא אסירי לן למיכל בין כבערי בין בחיוותא בין בעופי בין
בגנוי ימא בכלהו אתחזון ימינא ושמאלא (רחמי ודינא) וכד מאן דאתי
מסטרא דימינא (מסטרא דרחמי) שארי לן למיכל וכל אינון דאתנין
מסטרא דשמאלא (מסטרא דדינא) כהו אסיר לן למיכל. בגין דדרנא
(ס"א דגרמא) דכלהו מסאבא וכדהו מסאבין ורוח מסאבא שרייא בגנוייהו
ודרי בהו ועל דא רוחא קדישא דישראל לא יתערב בהו וקא יסתאב
כהו בגין דישתפחון קדישין וישתמודעון לעילא ותתא. ופאה חולקיהון
דישראל דמלכא קדישא אתרעי בהו ובעי לדפאה להו ולקדישא להו
על כלל בגין דאחידן ביה. תא חזי כתיב (ישעיה ט"ט) ישראל אשר כה
אתפאר אי קדשא בריך הוא מתפאר בהו בישראל הוה אתנין לאסתאבא
ולאדתבקא בסטרא מסאבא ועל דא כתיב והתקדשתם והייתם קדושים
כי קדוש אני ולא תשקצו את נפשותיכם וגומר מאן (דיתוב) דאיהו
בדויקנא דמלכא לא ליבעי ליה לאתפרשא מאורחוי דמלכא ובגין כה
רשים להו קדשא בריך הוא לישראל כל אינון דאתנין מסטרא דא וכד

אינו דאתניו מסמרא אהרא זפאה חולקיהון דישראל דנתיב בהו
'שם ס"א' כל ראייהם יפירום (נח ע"ה וס') כי הם זרע ברך יי. ברך יי מפיש
ברך יי בכתבא :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי קדושה ח"ב ש"ז

ח"ט ה' מעשה הקרבנות פ"ג

שנים שרצו להביא שלמים או עולה
בשבתות מביאין בין בחדר בין בנדבה
ואפילו עוף וביא בשבתות : ואחד אנשים
ואחד נשים או עבדים מביאין כל תקרבנות
אבר הנקרים אין מקבלין מהן אלא עולות
בלבד שנאמר (וי"א כג) ויחד בן נכר לא
תקריבו את לחם אלהיכם. אפילו עובת
העוף מקבלין מן הנקרי אף עד פי שהוא
עובד עבודה זרה אבל אין מקבלין מהן
שלמים ולא מנחות ולא תמאות ואשמות
ובן עולות שאינן באות בחדר ונדבה אין
מקבלין אותן מן הנקרים מן עולת וולדת
וביצא בה מעולות שאין באות משום נדר
ולא משום נדבה : ונדרי שהביא שלמים
מקבלין אותן עולות שהנדרי לבו לשמים
נדר שלמים ונתתם לישראל על מנת שיתפטר
בהן בישראל אוכלין אותן בישראלים
כשלא יישראל. ובן אם נתנו לבהן פתח
אויבין :

המדות היותר המורות הן שמים. הפעם
שקובה בעובד עבודה זרה וטורף
נפשו באפו ונעמקה משם והולכת כח
ומתסלף בנגיש אהרת רעה. למעלה ממנו
הנאצה ונסות רוח היא. שקולה בעבודה
זרה ובאשרה ובתועבה ובכופר בעיקר
וכאלו נלה פר העכויות פלן ואין עפרו
נגער בתחת המים. ואמנם בעונש מצות
לא מעשה יש מהם פאסור לאי ואין לוקין
עניהם גנון פאו שאין בו מעשה ושנפק
לעשה וכו'. למעלה מהן אותן שלוקין
עניהם ושתי תלוקות אלו ובן ביטול כל
מצות עשה וזלת המורות הנזכר לעיל
פלן נקראים עבירות קרות ובר מצות עשה
המורות הנזכר לעיל ובן כל מצות לא
מעשה וזלת שתי אלו הסמוקות הנזכרים
פלן נקראים עבירות המורות ויש בהם
מדרגות רבות ואלו הן כל מיני פדיות
ומיתות בנדי שמים ומיתות בית דין ורא
תשא ונומר לשוא אף על פי שאין בו פרה.

בבחינה אחת חסוד מכלן כי נפרעין ממנו וממשפחתו ומכל העולם אפילו ממי שאין
בירו רמחות וענן חלול ה' ועד ה'בן פקדית חלול ה' אמר רב גנון אנא אי שקולנא
בשרא ולא יהיבנא רבי לאתרי. רבי יותנן אמר גנון אנא אי מסנינא ארבע אמות בלא
תורה ותפילין משים חולשא ופאן דחיו לא ידע דהו משום חולשא וקמד ממני להתבטל
מתורה ותפילין. רבי נאי אומר כל שמכיריו מתביישין ממנו מפני שם רע שיצא
עריו אביו אמר פדהנא (י"ט ו) ואהבת את ה' אלהיך שיהא שם שמים מתאהב על
דקה שיהא קורא ושונה וכו' ומשאוי ומתנו באמינה ודבורו בנחת עם המדרות ואם אין
מפאין וכו' שם שמים מתבטל על ידו :

שמיני יום חמישי תורה

דבין בקריאת המשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי הת' אחרונה דשם בין לקנות בו הארת
רוח יתירה משבת הבאה.

כב וישא אהרן את־יָדָיו אֶל־הָעָם וַיְבָרְכֵם וַיֵּרֶד
מֵעֲשֹׂת הַחַטָּאת וְהֵעֵלָה וְהִשְׁלָמִים :
וְאַרְם אֶהְרֹן ית־יְדוּהֵי עַל עַמָּא וּבְרַכְנֵן וּנְחַת מִלְּמַעְבַּד חַטָּאתָא וְעֵלְתָא
וְנִבְמַת קוּדְשֵׁיא : כנ וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
וַיִּצְאוּ וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיֵּרָא כְבוֹד־יְהוָה אֶל־כָּל־
הָעָם : וְעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְמִשְׁכַּן זְמַנָּא וְנִבְקִי וּבְרִיכוּ ית עַמָּא וְאַתְנַלִּי
יְהֵרָא דְיֵי לְבַל עַמָּא : שְׂרִישֵׁי כד וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה
וַתֵּאֱבֹל עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הַחֲרֹבִים וַיֵּרָא
כָּל־הָעָם וַיִּרְאוּ וַיִּפְּרוּ עַל־פְּנֵיהֶם : וְנִפְקַת אֲשַׁתָּא מן קַדְשׁ
יֵי וְאֵבֵלַת עַל מִדְּבַתָּא ית עֵלְתָא וַיֵּת תְּרַבִּיא וַחֲזָא כָּל עַמָּא וְשִׁבְחוּ וַיִּנְבְּחוּ
עַל אִפְיָהוֹן : י א וַיִּקְחוּ בְנֵי־אֶהֲרֹן נֹדֵב וְאֲבִיהוּא אִישׁ
מִחֶתְתּוֹ וַיִּתְּנוּ בֵּיתָן אֵשׁ וַיִּשְׂמוּ עֲרִיָּה קַמֶּרֶת וַיִּקְרִיבוּ
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתָ אֹתָם : וְנִסְיֹבוּ בְנֵי־
אֶהֲרֹן

דע"ה

(כב) ויברכם. ברכת כהנים יברך יאר ישא : וירד. מעל המזבח: (כג) ויבא
משה ואהרן וגו'. למה נכנסו מלאכי צפ' מלואים צברייתא הנוספת
על ת"כ שלנו למה נכנס משה עם אהרן ללמדו מעשה הקטורת או לא נכנס
אלא לר"א הרני דן ירידה וביאה טענות ברכה מה ירידה מעין עבודה חף ביאה
מעין עבודה הא למדת למה נכנס משה עם אהרן ללמדו על מעשה הקטורת
ד"א כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה
שכינה לישראל היה מלטער ואמר יודע אני שכועס הקב"ה עלי ובשילי לא
ירדה שכינה לישראל אמר לו למשה משה אחי כך עשית לי שנכנסתי ונחצייתי
מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל : ויצאו ויברכו את
העם. אמרו ויהי נועם ה' אלהינו עלינו (תהלים 5) ויהי רצון שתשרה שכינה
במעשה ידיכם לפי שכל ז' ימי המלואים שהעמידו משה למשכן ושמש בו ופרקו
בכל יום לא שרתה בו שכינה והיו ישראל נכלמים ואומרים למשה משה רבינו
בל הקורח שערמנו שתשרה שכינה בינינו ונדע שנתכפר לנו עון העגל לכך
אמר

שמיני ליום חמישי

נב

אָהרן נָדַב וַאֲבִיהוּא נָבַר מִחֲמִיתָהּ וַיִּחַבּוּ בְּהוֹן אֲשַׁתָּא וְשִׁיאוּ עֲבָה קִמְרַת
 וְקָרְבוּ קָדָם יי אֲשַׁתָּא נֹכְרִיתָא דִּי לָא פִּקִּד יִתְחוּן: ב וְהִנְיָא
 אִישׁ מִלְּפָנֵי יְהוָה וְתֹאבֵד אוֹתָם וַיָּמָתוּ לְפָנֵי יְהוָה:
 וּנְפָקַת אֲשַׁתָּא מִן קָדָם יי וַאֲבָלַת יִתְחוּן וּמִיתוּ קָדָם יי:

רש"י

אמר להם זה הדבר אשר לזה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה' אהרן אחי כדאי
 וחשוב ממני שעי" קרצנותיו ועבודתו תשרה שכיהן בכס ופדעו שהנוקוס צמר צו:
 (ב) ותצא איש. ר"ל אומר לא מתו בני אהרן אלא ע"י שהוכו הלכה בפני משה
 דכן רבי ישמעאל אומר שחיי יין נכנסו למקדש מדע שאחר מיתתן הוסיד
 הסותרים שלא יכנסו שחיי יין למקדש משל למלך וכו' כדאי צויקרא רבה:

נביאים שמואל ב' סימן ו' ז'

א וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהִיָּתִי שִׁפְךָ בְּעֵינַי וְעַם-הָאֲמֹהוֹת אֲשֶׁר
 אֲמַרְתָּ עִמָּם אֲכַבְדָּהּ: וְזַעֲרִנָּא עוֹד מִדָּא וַאֲחֵי מִכְּדָא
 בְּשֵׁנֵי נַפְשֵׁי מִכְּבָן וְעַם אֲמַתָּא דִּי אַתְּ אֲמַרְתָּ בְּעֵינֵיהוֹן אֲחֵי יִקִּיר:
 ג וְלִמְיֹבֵל בַּת-שָׂאִיל לֹא-תִהְיֶה קָה יָגֵד עַד יוֹם מוֹתָהּ: וְקִמְיֹבֵל
 בַּת שָׂאִיל לֹא תִהְיֶה קָה וְלָד עַד יוֹם מוֹתָהּ: ד וַיְהִי כִּי-יָשָׁב הַמֶּלֶךְ
 בְּבֵיתוֹ וַיַּחֲזֶה הַנְּחִיחֵרוֹ מִסְּבִיב מִכָּל-אִיבּוֹ: וַיְהוּהוּ בְּד יָתִיב מִלְּפָא
 בְּבֵיתֶיהָ וַיִּי אָנִיחַ לִיה מִסְּחֹר סְחֹר מִכָּל בְּעָלֵי דְבָבוּהִי: ד וַיֹּאמֶר
 הַמֶּלֶךְ אֶל-נָתָן הַנְּבִיא רֵאשֶׁה נָא אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵית אֲרוֹנִים וְאֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַזְּרִיעָה: וַאֲמַר מִלְּפָא נָתָן נִבְיָא תְּוִי כְּעַן
 דִּי אָנָּא יָתִיב בְּבֵיתָא דִּי מְטַלָּל בְּכִיּוֹרֵי אֲרוֹנָא וְאֲרוֹנָא דִּי שְׂרִי בְּמִשְׁכַּנָּא
 בְּנֹו יִרְעֶתָא: ה וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל-הַמֶּלֶךְ כָּל אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ לַעֲ
 שׂוֹת כִּי יְהוּהָ עֲמָדָא: וַאֲמַר נָתָן לְמִלְּפָא כָּר דִּי בְּלָפָד אַזִּיר עֲבִיד
 אֲרִי מִיִּמְרָא דִּי בְּסַעֲדָא:

רש"י

(א) ונקלותי עוד. לפניו יותר מזאת שהקלותי מעלמי עתה: עם אכבדה.
 חשוב אני בעיניהם על זאת: (ב) רא היה לה ורד. מאותו היום
 והלאה: (ג) וה' הניח לו. אמור מעשה עלינו לצנות בית הצחירה למ"ש והגית
 לכם מכל אויביכם וגו' והיה המקום אשר יבחר וגו':

שמיני ליום הנישי

כתובים משלי סימן כ"ג

« אִתְּךָ הָיָה כְּחֶתֶף תֵּאָרֵב וּבִגְדִים בְּאָדָם תֹּסֵף : וְהָיָה מְטָרָה
 עֵינָא כְּמָנָא וְצֵאִיד אֲכַנָּא שְׁבָרִי : ג לְמִי אֲבוּי לְמִי
 מִדְּוָנִים | לְמִי שִׁית לְמִי פְּצָעִים חֲנָם לְמִי חֲבַלְלוֹת עֵינָים :
 לָמֵן נִי לָמֵן דִּינָא וְלָמֵן תִּיגְרִי וְלָמֵן שׁוּחָא וְלָמֵן פּוֹדְעָתָא מִן וְלָמֵן
 סוּמְקָנוֹת עֵינָיו : ג לְמֵאֲחֵרִים עֲרֵהֶינּוּ לְבָאִים דְּחֶקוֹר מְמַסְדִּי :
 לְהֵינּוּ דְּמִנְחָרִין עַד חֲמָרָא וְאַזְלוּן וְסַעֲבִי בֵּית מִזְבֵּי : ד אֲרֵתְרָא יִין
 כִּי יִתְאַדָּם כִּי יִתֵּן בְּפִים עֵינָו יִתְחַלֵּךְ בְּמִישְׁרִים : ה לֹא תִהְיֶי
 חֲמָרָא דְּסִימוֹק וְיִהִיב בְּבֶסֶא עֵינֵיהּ וְיִחַלֵּךְ תְּרִיצָאִית : ה אֲחֵרִיתוֹ
 בְּנַחֲשֵׁי יִשְׂדָּה וּבְכַפְּעֵנִי יִפְרֵשׁ : וְאַחֲרֵיתָא הִיךְ חֲנִיָּא נְבִית וּבְחִוְרָמְנָא
 דְּפִאֲרִית :

(*) מדינים קי' כבוס קי' רש"י

(א) כחתף. פתאום: ובגדים באדם תוסיף. מרצה בישראל צוגדים צה' :
 (ב) למי אבווי. לעקת יללה: למי מדינים. למי יש לו מדינים עם
 הצריות: שיחה יסירה כי צרוב דברים רב פסע: חבלירות. עינים
 אדומות: (ג) למאחרים. עלמס על היין: לחקור ממסד. שחוקרין היכן מוכרין
 יין טוב: (ד) אל תרא יין. אל התן בו עיניך: יתחלך במישרים. הנותן
 עינו בכוס כל העבירות דומות לו למישור: (ה) יפריש. לשון עקילה ויש פוסקין
 יפריש מפרישו מן החיים:

משנה מנחות פרק י"ב

הַמְּנַחֲוֹת וְהַנֶּסֶכִּים שֶׁנִּשְׁמָטָאוּ עַד שֶׁלֹּא קִדְּשׁוּ בְּכֹלֵי יֵשׁ לָהֶן פְּדִיּוֹן.
 בִּשְׁקִדְּשׁוּ בְּכֹלֵי אֵין לָהֶם פְּדִיּוֹן. הַעֲזוּפוֹת וְהַעֲצִים וְהַלְבוּנָה
 וְלִצְלֵי שָׂרֵת אֵין לָהֶם פְּדִיּוֹן. שֶׁלֹּא נֶאֱמַר אֶרְאָה בְּהֶמְתָּ : ג הָאֹמֵר הֲרֵי עָלִי

במחבת

ברטנורא

המנחות והנסכים עד שלא קדשו בכלי. אינן קדושים קדושת הנוף אלא קדושת דמים
 צריך לפדותם והדמים קדושים ודוקא כשנשמטאו יש להם פדיון אם לא קדשו בכלי
 אבל לא נשמטאו אע"פ שלא קדשו בכלי אין פדיון אותן: העיפות והעצים והלבונה וכלי
 שרת שנשמטאו אין להם פדיון. שלא נאמר פדיון בקדושת הנוף אלא בזהמה בעלת מוס
 דכתיב ואם כל בהמה עמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' והעריך הכהן אותה וכו' וככלי
 מומים שנסדו הכחוש מדבר דאי בזהמה עמאה ממש כשהוא אומר ואם בזהמה העמאה ופדה
 בערך הרי כהמה עמאה אמורה ואשמעינן במתני' דאש"ג דאשכחן בקדוש קדושת הנוף ונסל
 ביה מומא דמפריק העופות והעצים והלבונה וכלי שרת דקדשו קדושת הנוף ושמחו לה

מפריד

במחבת והביא במרחשת. במרחשת והביא במחבת. מה שהביא הביא. וירי חובתו לא יצא. זו להביא במחבת והביא במרחשת. במרחשת והביא במחבת. הרי זו פסולת. הרי עלי שני עשרונים להביא בכלי אחד. והביא בשני כלים. בשני כלים והביא בכלי אחד. מה שהביא הביא וירי חובתו לא יצא. אלו להביא בכלי אחד והביא בשני כלים. בשני כלים והביא בכלי אחד. הרי אלו פסולין. הרי עלי שני עשרונים. להביא בכלי אחד. והביא בשני כלים. אמרו לו בכלי אחד נדרת. הקריבן בכלי אחד בשנים. בשני כלים פסולין. הרי עלי שני עשרונים להביא בשני כלים. והביא בכלי אחד. אמרו לו בשני כלים נדרת. הקריבן בשני כלים בשנים. נתנן בכלי אחד. בשתי מנחות שנתערבו: הרי עלי מנחה מן השעורים. יביא מן החטים. קמח יביא סלת. בלא שמן ולבונה. יביא עפיה שמן ולבונה. חצי עשרון. יביא עשרון שלם. עשרון ומחצה. יביא שנים. רבי שמעון פומר. שרא התנדב בדרך המתנדבים: ה מתנדב אדם מנחה של ששים עשרון. ומביא בכלי אחד. אם אמר הרי עלי ששים ואחד. מביא ששים בכלי אחד. ואחד בכלי אחד. שכן צבור מביא ביום

טוב

ברטנורא

מפרקי: ב מה שהביא הביא. דאמרינן לא לסס נדרו הביאה אלא נדבה אהרת היא זו: זו להביא במחבת. שהיתה עשרון סולת נוונחת לפניו ואמר זו להביא במחבת וכו': הרי זו פסולה. דקבעה לכלי שהזכיר בה ואין יכול לשנותה לכלי אחר: אלו להביא בכלי אחד. אלו שהיו מונחים לפניו: הרי אלו פסולים. דהיכא נדרר בכלי אחד והביא בשני כלים מפרש ממנה שני קומטים והוא לא נדרר אלא קומץ אחד ועוד שמנחה חסרה היא בכל כלי וכלי והיכא נדרר בשני כלים והביא בכלי אחד הוי מנחה יתירה ומיעט בקומטין שהוא צורך לה שני קמינות ולא קמץ אלא אחד: אמרו לו בכלי אחד נדרת. ולא חש לדכריסה והקריבם בשני כלים פסולים ואש"כ לזא אמר אלו להביא בכלי א' משום דהשתא ליכא למימר לשם נדבה אהרת אייתי לה דכיון דאמרי ליה בכלי אחד נדרת הל"ל להו אהא משום נדר אהרינא מייחנינא לה: כב' מנחות שנתערבו. דאמרינן כפ' הקומץ אם יכול לקמץ מו פפני עממה ומוו פפני עממה כשרות ואם לאו פסולות והא דקתני לעיל אלו להביא ככ' כלים והביא בכלי א' פסולות מייירי כגון לזא יכול לקמץ מכל אחד פפני עממה: ג' הרי עלי מנחה מן השעורים יביא מן החטים. שאין מנחת נדבה בזה אלא מן החטים וכגון שאמר אלו הייתי יודע שאין מביאין מנחה מן השעורים לא הייתי נודר אלא מן החטים אבל אם אמר לא הייתי נודר כלום אינו חייב כלום: יביא סולת. דכתיב סולת יהיה קרבנו: רבי שמעון פומר. ר"ש סבר כגמר דכריו אדם נתפש והואיל וגמר דכריו שלא כדיון המנחה אינו חייב כלום ואין הלכה כר' שמעון: ד' שכן צבור מביאים וכו'. שלשה עשרונים לפר לשלשה עשר פרים הם חשעה ושלשים עשרונים ועשרון לככש לארבעה עשר ככשים הם ארבעה עשר עשרונים ושני עשרונים לאלו לשני החילים הם ארבעה עשרונים הרי חמשים ושבעה ולשני תמידים שנים ולשני ככשי מוסף שנת שנים הרי ששים ואחד ואמר להם ר"ש וכי אותן של

שמיני ליום המישי

טוב הראשון שר תג שתל להיות בשבת. ששים ואחד. דיו יחיד שיהא פחות מן הצבור אחד. אמר רבי שמעון והלא אלו זפרים ואלו זכבשים ואינם נבללים זה עם זה. אלא עד ששים יכולים להבליל. אמרו לו ששים נבללים. ששים ואחד אין נבללים. אמר להן כל מדות חכמים גן. בארבעים סאה הוא טובל. בארבעים סאה חסר קרמוב. אינו יכול למבול בהן. אין מתנדבים לוג שנים וחמשה. אבל מתנדבים שלשה ארבעה וששה ומעלה: ה מתנדבים יין ואין מתנדבים שמן. דברי רבי עקיבא. רבי מרפון אויבר מתנדבין שמן. אמר רבי מרפון (מה) מינינו בין שבא חובה ובא נדבה. אף השמן בא חובה יבא נדבה. אמר (כו) רבי עקיבא לא. אם אמרת בין שכן הוא קרב חובתו בפני עצמו. תאמר בשמן שאינו קרב חובתו בפני עצמו. אין שנים מתנדבים עשרון אחד. אבל מתנדבים עולה ושלמים. ובעוף אפילו פרידה אחת.

ברשנורא

אוחו יום כלי א' היה והלא אלו לפרים ואלו לאלים ולכשים ואי מערב להו מפסיל שמנחת פרים בליתן עבה שני לוגין לעשרון חצי ההין לששה עשרונים ומנחת ככשים בליתן רבה רביעית ההין לעשרון דהיינו שלשה לוגים והן בולעות זו מזו וגמולת זו חסירה וזו יחירה אלא מפני מה אין מביא יחיד ששים ואחד עשרונים כלי אחד דעד ששים יכול להכלל בלוג א' והאי תנא סבר לה כר"א בן יעקב דאמר בפרק שתי מדות אפי' מנחה של ששים עשרונים אין לה אלא לוגה ואע"פ שלא נכללה כולה כיון שראויה להכלל אין הכלילה מעכבת דהכי קיל דכל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו: וששים ואחד אין נבללים. בתמיה: קורטוב. רביעית של רביעית (רביעית) הלוג: אין מתנדבים לוג יין. לכשים שלא מנינו מנחת כשים של לוג א' ולא של ב' ולא של ה': אבד מתנדבים שלשה. לוגים דהוי לככש וארבעה דחוו לאיל וששה לוגים שהוא חצי ההין דהוי לפר: מוששה ולמעלה. מתנדבים דשכעה חוו ג' מנייהו לככש וארבעה לאיל ושמנה חוו לשני אילים ותשעה חוו לככש ופר עשרה חוו לאיל ופר י"א חוו לשני אילים וככש וכן לעולם: ה מתנדבין יין. בלא סולת ושמן ומנסכו לשתין כפ"ע: אין מתנדבים שמן. בלא סולת ויין: מתנדבים שמן. וקומצו ומקטיר הקומץ ושירים נאכלים: שבן הוא קרב הובתו בפ"ע. עם חובתו הוא קרב בפני עצמו אע"פ שהוא בא חובה עם המנחה אינו מעכב המנחה: תאמר בשמן כו'. דכיון דלא אשכחן ליה דליתי כלי בפני עצמו השתא נמי לא ליתי: אפילו פרידה אחת. חוד א' או בן יונה א' מתנדבים בין שנים והלכה שמתנדבים יין ושמן בפני עצמן ומתנדבים מנחת נסכים בין נסכי סר בין נסכי איל וככש וכל הקרנות באים נדכה בשופות חוץ מן המנחה לפי שנאמר בה נשש דכתיב ונפש כי תקריב קרבן מנחה:

גמרא מנחות דף ק"י ע"א

(מלאכי א) **בְּכֹל מְקוֹם מִזְבֵּחַ מִגֵּשׁ רִשְׁמוֹ בְּכֹל מְקוֹם סֶלְקָא דַּעְתָּךְ**
אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן אֵלֶּיךָ תִּלְמִידֵי

שמוני ליום חמישי פה

חכמים העוסקים בתורה בכל מקום מעלה אני עליהם כאלו מקטירין ומגישין לשמי ומנחה טהורה זה הלומד תורה בטוהרה נושא אשה ואחר כך לומד תורה שיר המעלות הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות מאי בלילות אמר רבי יוחנן אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בלילה מעלה אני עליהם כאלו עוסקים בעבודה לעולם זאת על ישראל אמר רב גדל אמר רב זה מוזבח בנזי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן ורבי יוחנן אמר אלו תלמידי חכמים העוסקין בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאלו נבנה מקדש בימיהם. אמר ריש לקיש מאי דכתיב זאת התורה לעולה ולמנחה ולתטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה מנחה תטאת ואשם אמר רבא האי לעולה ולמנחה עולה ומנחה מבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אין צריך לא עולה ולא תטאת ולא מנחה ולא אשם. אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת התטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת תטאת כאלו הקריב תטאת וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם:

רש"י

זה הלומד תורה בטוהרה. עליו הוא חומר לשמי ומנחה טהורה: לעולם זאת על ישראל. מקרה הוא בדברי הימים בשלמים ובקרבנות משחעי דלטולס הם עומדים והכי דמי מוזבח בניו בשמים ומיכאל עומד ומקטיר עליו: מאי דכתיב זאת התורה. ולא כתיב כה חוק: עולה ומנחה מבעי ליה. להווי משמע זאת התורה הוא עולה ומנחה: אין צריך לא עולה וכו'. להווי משמע זאת התורה לעולה כלומר במקום העולה למנחה בשביל המנחה כלומר שתלמוד תורה מכפר על עוונותיו: בתורת תטאת. כגון כסדר קדשים דמיירי בהלכות טבילה:

זוהר שמיני דף מ"א ע"ב

רבי יוסי פתח ואמר כל עמל אדם לפיהו ונוי אסתפלגא
במילי

שמוני ליום חמישי

במלי דש'מה מלפא וכלתו אחדון ב'חכמה עלאה. כל עמר האדם
 לפיהו. האי קרא בשעמא דב'ינין ליה לבר נש ב'הוא עלמא פתיב כל שהוא
 דינא וכל מאן דסביד ב'הוא עלמא ונקמין מניה נקמתא דעלמא לפיהו.
 בגין פיהו דלא נטיר ליה וסאיב ליה לנפשיה ולא אתדבק בסטרא דחיי
 בסטרא דימנא. ונם הנפש לא תמלא לא תשתלים דינרא לעלם ודעלמי
 ערמין. דבר אחר לא תמלא לא תשתלים למלקא לאתרהא לערמין בגין
 דהא אסתאבת ואתדבקת בסטרא אחרא. רבי יצחק אמר כל מאן
 דאסתאב פהו כאילו פלח לעבודה זרה דאיהו תועבת יי. וכתוב לא
 תאבד כל תועבה. מאן דפלח לעבודה זרה נפיק מסטרא דחיי נפיק
 מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא. אוף מאן דאסתאב פהני מוכלי
 נפק מסטרא דחיי ונפיק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא. ולא עוד
 אלא דאסתאב פהאי עלמא ובעלמא דאתי ועל דא ונממתם בס פתיב
 פרא א. וכתוב ולא תממאו את נפשותיכם ב'המה ובעוף ובכל אשר
 תרמוש האדמה אשר ה'בדלתי אתכם לממא. מאי לממא. לממא לעמין
 עובדי עבודה זרה דהא אינון מסאבין ומסטרא דמסאבא קא אתיין.
 וכל חד אתדבק ב'אתריה. רבי א'עזר הוה יתיב קמי דרבי שמעון אבוי.
 אמר ליה הא דתנינן זמין קדשא ברין הוא דרפאה לחו ל'שראך פמה
 אמר ליה פמה ד'כתיב (יחזקאל ל"ו) וזרקתי עליכם מים טהורים ומהרתם
 ונומר פיון ד'אתדפאן מתקדשן. ו'שראך ד'אתדבקן ביה פ'קדשא ברין
 הוא קדש אקרון ד'כתיב (ירמיה ב') קדש ישראל בני ראשית תבואתה
 ו'כתיב (שמות כ"ב) ואנשי קדש תהיון לי. זכאין אינון ישראל ד'קדשא ברין
 הוא קאמר על'יהו והייתם קדושים פי קדוש אני יי בגין ד'כתיב ובו
 תדבק. ו'כתיב (חלום קמיו) לא עשה בן לבד נזי וכושפמים כל ידעום
 ה'ל'יהו:

הלכה פסוקה   יוסף לחק   גוסר

זדים ה' מועשה הקרבנות פ"ג   משערי קדושה ח"ב שער ה'

ישראל שהוא מומר לעבודה זרה או מחלל שבת בפרהסיא אין מקבלין ממנו קרבן בליל. אפילו העולם שנקבלין אותה
 ועד העבירות חמורות) אם לא עשה תשובה ומת נדון בגיהנם ולבסוף משם יצאצפין ועולין וגש גשם פסקנה

שמיני יום חמישי

כ"ט

דְּתַחֲתֵית הַמִּתִּים וְעוֹלָם הַבָּא. לְמַעַדָּה מִזֶּה פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפוֹן קִרְקַפְתָּא דְלֵא כְּנֵה תְּכִילִין מִעוֹלָם שְׁתַּעֲצֵל לְהַנְיֹחוֹ וְהָיָה יָכוֹל לְהַנְיֹחוֹ כִּי אִם הִיָּה לְהַכְעִים נִקְרָא מִן אוֹ דְּפַחוֹת מוֹמֵר. וְהָיָה אִם מֵת וְלֹא שָׁב בְּרוֹן בְּגִיחָנָם לְשָׁנִים עֶשְׂרִי חֹדֶשׁ וְאַחַר כֵּן נִצְוָה כְּלָה וְנִשְׁכַּחְתּוּ נִשְׁרַפְתּוּ וְנִעְשִׂית אַפְרַת תַּחַת בְּפֹת בְּגִיז הַצַּד קִים פְּעוֹלָם הַבָּא לְמַעַלָּה כְּנֵה הֵן אִזּוֹ שְׂאִין וְהֵם תְּלַק לְעוֹלָם הַבָּא כְּפֶל וְגִיחָנָם כְּפֶה וְהֵם אִינָם פְּלִים אַף עַל פִּי שְׂעִישׁ בְּיָדָם תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְלֹא עֲשׂוּ תְּשׁוּבָה וּמָהוּ פְּדוּאָה תְּאֻדְּמִי אֲבִיר תְּרוּעִים. וְאִלּוּ הֵן הַמִּינִים וְהֵם תְּלַמְּדִים תְּכַתְּפִים דְּכָרֵי תּוֹרָה. יְנוֹת וְגוֹן הַמִּמְכָּר לְעַבְדָּה וְהָיָה כְּלָבֵד אַף עַל פִּי שְׂמֹדָה כְּכֶסֶם תְּמַצוֹת וְהַחֲזוֹק בְּעַבְדָּתָם תְּמִיד וְתַמְוָרִים וְכֵן תְּתַשׁוּר עַל אוֹתָהּ עֲבִירָה וְלִנְשׁוֹת לְעִבְרֹת לְהַכְעִים וְאִפִּילוּ לְתַיַּאבוֹן וְהַפְּדוּק מֵל שְׂהוּא הַפּוֹדֵר בְּעֶקֶר וְאוֹבֵר שְׂאִין שֵׁם אֱלֹהִים:

כֵּן תְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים אִין מְקַבְּלִין אוֹתָהּ כֵּן הַמִּמְכָּר הָיָה לְשִׁנְאָמֵר אֲדָם כִּי יִקְרִיב כְּכֶסֶם כִּפִּי הַשְּׂמוּעָה לְכַדוֹ מִכֶּסֶם וְלֹא פוֹדֶכֶם לְהוֹצִיא אֶת הַמִּמְכָּר אֲבָל אִם הָיָה מִמְכָּר לְשִׂאָר עֲבִירֹת מְקַבְּלִין כְּמִנּוּ כֶּסֶם הַתְּכַרְכְּוֹת כְּדִי לְשִׁחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה הִיָּה כְּמִמְכָּר לְעַבְדָּה וְהוּא כְּפּוֹדֶסֶם וְיִדְוַע לְעִשׂוֹתָהּ וְהוֹרְגָל כֵּה בִּין לְהַכְעִים בִּין לְתַיַּאבוֹן אִין מְקַבְּלִין כְּמִנּוּ קָרְבָן לְאוֹתָהּ עֲבִירָה. בְּיַצֵּד בְּגוֹן שְׂמִיָּה רְגִיל לְאִכּוֹל חֶלֶב בִּין לְהַכְעִים בִּין לְתַיַּאבוֹן וְשִׁנְאָמֵר וְאֲכַל חֶלֶב וְהָבִיא תְּפִיֵּאת אִין מְקַבְּלִין אוֹתָהּ כְּמִנּוּ: (ג) עוֹלַת הָעוֹבֵד פּוֹכְבִים אִין מְבִיאִין עֲמָהֵן נִכְסִים לְשִׁנְאָמֵר כֶּסֶם הַאֲזוּרָה וְעִשׂוֹה כְּכֶה אֲבָל נִכְבְּרָם קְרִיבִין מִשְׁלַר אֲבִיר לְשִׁנְאָמֵר כְּכֶה תַעֲשׂוּ לְאַחַד כְּמִכְּכָרָם וְאִינָן טְעוֹנוֹת סְמִיכָה שְׂאִין סְמִיכָה אֲדָא בְּיִשְׂרָאֵל בְּאִנְשִׁים וְלֹא בְּנָשִׁים:

שמיני ליל ששי תורה

כ"ו ססוקי שמו"ח נגד מילוי ב"ן ו' ה' ו' ה' והעשה ממנו צירוף והיה בניקוד ששי.

י וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן הוּא אֲשֶׁר-דִּבֶּר יְהוָה לְאֹמֶר בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל-פָּנָי כָּל-הָעָם אֲכַבֵּד וַיִּהְיֶה אַהֲרֹן: וַאֲמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן הוּא דִּי מְכִיל יִי לְמִימֵר בְּקִרְבִּי אֶתְקַדֵּשׁ וְעַל אִפִּי כָּל עַמָּא אֶתְיַקֵּר וְלִשְׁתַּח אַהֲרֹן: י וַיִּקְרָא

משה

רש"י

(ג) הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' וְגו'. הִיכֵן דִּיבֵר וּמִטְדַּתִּי שְׁמַה לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל וּנְקַדֵּשׁ בְּכַבּוּדִי (שְׁמוֹת כט) ה"ח בְּכַבּוּדִי חֵלֶל בְּמַכּוּזְדֵי ח"ל מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן אַהֲרֹן חֲמִי יוֹדַע הִיָּיה שִׁהֲקַדֵּשׁ הַבַּיִת בְּמִיזְדַּעוֹ שֶׁל מִקּוֹס וְהִיָּיתִי סִבּוֹר אִזּוֹ צִי חֹזֵר עַכְשָׁיו חוֹלָה חֲמִי שְׁהֵם גְּדוּלִים מִמֶּנִּי וּמִמֶּנּוּ: וְיָדָם אַהֲרֹן. קָבַל שֶׁכֶּר עַל שִׁהֲקָתוֹ וְמָה שֶׁכֶּר קָבַל שְׁנַתִּיחָה טַמּוֹ הַדְּצוֹר שְׁנַחֲמָרָה לוֹ לְדַעוֹ כְּרַשָּׁה שְׁהוּי י"ן: בְּקִרְוֹבִי. בְּצַחֲמִי: וְעַל פָּנָי כָּל הָעָם אֲכַבֵּד. כְּשֶׁהַקְּב"ה עוֹשֶׂה דִין בְּלִדְיוֹס מִתִּירָא וּמִתַּעֲלָה וּמִתְקַלֵּם חֵס כֵּן בָּחֵלוֹ כָּל שָׂנֵן בְּרַשְׁעִים וְכֵה"ל (תְּהִלִּים סח) טוֹרָה חֲלָסִים מִמְקַדֵּשׁ

שמיני ליל ששי

מִשָּׁה אֶל־מִיִּשְׂאֵל וְאֶל אֶרְצָפָן בְּנֵי עֲזִיזֵאל בֶּן־אֶהֱרֹן
 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם קְרִיבוּ שָׂאוּ אֶת־אֲחֵיכֶם מֵאֵת פְּנֵי־
 הַקֹּדֶשׁ אֶר־מַחוּץ לַמִּתְּנָה : וּקְרָא מִשָּׁה לְמִיִּשְׂאֵל וְלֶאֱרָצָפָן בְּנֵי־
 עֲזִיזֵאל אֵת אֲבוֹהֵי דֹאֶהֱרֹן וְאָמַר לָהֶן קְרִיבוּ מִוַּלְדוֹ יֵת אֲחִיכֶן מִן־קִדְשׁ אֲפִי
 קֹדֶשׁ לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא : ה' וַיִּקְרְבוּ וַיִּשָּׂאֵם בְּבִתְנַתֶּם אֶר־
 מַחוּץ לַמִּתְּנָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מִשָּׁה : וּקְרִיבוּ וַיִּשְׁלַנְוּ בְּבִתְנֵיהֶן
 לְמִבְרָא לְמִשְׁרִיתָא כַּמָּא דִּי מְדִיל מִשָּׁה : וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל־
 אֶהֱרֹן וְלֶאֱרָעֵזֶר וְלֵאִיתְמָר וּבְנֵיו רְאִישֵׁיכֶם אֶל־תִּפְרְעוּ
 וּבְנֵי־דֵיכֶם לֹא־תִפְרְמוּ וְלֹא תִמְתּוּ וְעַל כָּל־הָעֵדָה
 יִקְצָף וְאֲחֵיכֶם כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְפוּ אֶת־הַשָּׂרְפָה
 אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוָה : וַאֲמַר מִשָּׁה לְאֶהֱרֹן וְלֶאֱלֵעָזֶר וְלֵאִיתְמָר בְּנוֹתֵי
 רִישֵׁיכֶן לֹא תִרְבוּן פְּרוּעַ וְלִבְנֵי־יִשְׁכֹּן לֹא תִבְזְעִין וְלֹא תִמְתּוּן וְעַל כָּל
 כְּנִשְׂתָּא יְהֵא רִוְגָא וְאֲחִיכֶן כָּד בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְפוּן יֵת יְקֻדָּתָא דִּי אֲזִיקֵי :
 ז' וּמִפְּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא תִצְאוּ פֶן־תִּמְתּוּ כִּי־שָׁמֹן
 מִשְׁחַת יְהוָה עֲלֵיכֶם וַיַּעֲשׂוּ כַּדְבַר מִשָּׁה : וּמִתְרַע מִשְׁכַּן
 זִמְנָא לֹא תִפְקוּן דִּילְמָא תִמְתּוּן אֶר־יִשָּׁח רִבּוּתָא דִּי עֲלֵיכֶן וְעֵבְדוּ
 כַּפְתָּנְמָא דְמִשָּׁה : פ' ח' וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־אֶהֱרֹן לֵאמֹר :
 וּמִלֵּיל יִי דֹאֶהֱרֹן זְמִיטֵר : ט' יִין וְשִׁכַר אֶל־תִּשְׁתְּ | אֶתְּחֵא |

ובגין

(*) הקורא יטעים הגרוש קדם חתולשא רש"י

ממקדשיך אל תקרא ממקדשיך אלא ממקודשיך : (ד) דד אהרן. עזיאל אחי עמרם
 היה שאל' (שמות ו) ובני קהת וגו'. שאו את אחיכם וגו'. כאלהם האומר לחברו
 העבד את המעט מלפני הכלה שלא לערצב את השמחה : (ה) בבתנתם. של מתים
 מלמד שלא נשרפו בגדיהם אלא נשמה כמין שני חוטין של אש נכנסו לתוך חוטמיהן :
 (ו) אף תפרעו. אל תגדלו שער מכאן שאלל אסור בתספורת אבל אתם אל
 תערצבו שמחתו של נוקבין ואלא תמותו. הא אש תעשו כן תמותו : ואחיהם
 כד בית ישראל. מכאן שגרתן של ת"ח מועלת על הכל להתאבל בה :
 (ט) יין ושכר. יין דרך שכרות : בבנאכם אר אהל מועד. אין לי אלא צבואם

לסיכל

וּבָנֵיךָ אֶתְךָ בְּבָאֵבֶם אֶל־אֶהָר מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּן
 חֶקֶת עוֹדֶם לְדֹרֹתֵיכֶם : תִּמְר וּמְרֹנֵי לֹא תִשְׁתִּי אֶת וּבָנֵיךָ עִמָּךְ
 בְּמַעֲלָכוֹן לְמִשְׁכֹּן זִמְנָא וְלֹא תִמְתּוּן קָם עָלֶם לְדַרְיֹכוֹן : וְלֹה־בְדִיר
 בֵּין הַקִּדָּשׁ וּבֵין תְּהֵל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר :
 וְלֹא־אֶפְרָשָׂא בֵּין קוֹדֶשָׁא וּבֵין חֵלָא וּבֵין מִסְּאָבָא וּבֵין זָבִיא : יֵא וְלִהְיוֹת
 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־תְּהֵקִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
 אֲלֵיהֶם בְּיַד־מֹשֶׁה : וְלֹא־קָמָא יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת כִּד קִמְיָא דִּי
 מְלִיצֵי לְהוֹן בִּידָא דְמֹשֶׁה : פ רביעי יב וְיִדְבֶּר מֹשֶׁה אֶרֶץ־
 אֶהֱרֹן וְאֵל אֶרְעֹזֹר וְאֵל־אִיתְמָר | בְּנֵי הַנּוֹתָרִים קָחוּ
 אֶת־הַמִּנְחָה הַנּוֹתָרֹת מֵאִשֵּׁי יְהוָה וְאִכְלוּהָ מִצֹּת
 אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ כִּי קֹדֶשׁ קִדָּשִׁים הוּא : וּמְלִיצֵי מִשָּׁה עִם
 אֶהֱרֹן וְעִם אֶרְעֹזֹר וְעִם אִיתְמָר בְּנוֹהֵי דְאִשְׁתָּאֲרוּ סִיבֹי יַת מִנְחָתָא
 דְאִשְׁתָּאֲרַת טְקֵד בְּנֵיא בְּיֵי וְאִכְלוּהָ פִטִיר בְּסִמְר מִדְּבַחָא אֲרֵי קֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין
 הוּא : יג וְאִכְרִיתֶם אֶתְהָ בְּמִקּוֹם קְדוֹשׁ כִּי תִקְרָה וְחָקֵךְ
 בְּנֵיךָ הוּא מֵאִשֵּׁי יְהוָה כִּי־בֵן צִוִּיתִי : וְתִיבְלוּן יַתְהָ בְּאַתֵּר

קדיש

רשי

להיכל בגשחם למזבח מגין נאמר כאן זיאת אהל מועד ונא' בקידוש ידים ורגלים
 זיאת אהל מועד מה להלן עשה גישה מזבח כזיאת אהל מועד אף כאן עשה
 גישה מזבח כזיאת אהל מועד: (י) וְלֹה־בְדִיר. כדי שהבדילו בין עבודה קדושה
 למחוללת הא למדה שאם עבד עבודתו פסולה: (יא) וְלֹה־רֹדוֹת. למד שאסור
 שיכור בהוקאה יכול יהא חייב מיתה ת"ל אהא ובינך אהך ולא תמותו (במדבר
 יח) כהנים בעבודתם זמיתה ואין חכמים בהוראתם זמיתה: (יב) הַנּוֹתָרִים.
 מן המיתה מלמד שאף עליהם נקנסה מיתה על עון העגל הוא שנא' (דברים ט)
 וּבִאֶהֱרֹן הַסַּהֲקֵף ה' מֵאֵל לְהַשְׁמִידוֹ וְאִין הַשְׁמֵדָה אֵלֹא כְלוּי בְנִים שְׁנֵא' (עמוס ב)
 וְהַשְׁמִיד פְּרִיו מִמַּעַל וּתְפִילָתוֹ שֶׁל מִשָּׁה זְעֵלָה מִחֲלָה שְׁנֵא' (דברים ט) וְהַתְּפַלֵּל גַּם
 זְעַד אֶהֱרֹן זַעַת הֵיחָא : קחו את המנחה. אע"פ שאתם אוגנין וקדשים אסורים
 לאוגן: את המנחה. זו מנחת שמיני ומנחת גשון: ואכלוהּ מצות. מה
 ת"ל לפי שהיא מנחת לצור ומנחת שעה ואין כיוולא זב לזרות הולך לפרש זב
 דין שאר מנחות: (ג) וְחָקֵךְ בְּנֵיךָ. אין לזנות חק בקדשים: כי בן צוית. באינות
 יאכלוה

שמוני ליל ששי

קדיש ארי חקקך וחלק בְּנִיךָ הֵיא מְקַרְבְּנִיא בֵּינֵי אַרְי בּוֹ אַתְּפַקְדוּת :
 יד וְאַתְּ חוּהַ תְּתַנּוּפָה וְאַתְּ | שׁוֹק תְּתַרְוּמָה תְּאֲכְלוּ
 בְּמִקּוּם מְהוּר אַתְּהָ וּבְנִיךָ וּבְנִיךָ אַתְּהָ כִּי־חֲקֵךָ
 וְחֲקֵ־בְנִיךָ נִתְּנוּ מוֹבְחֵי שְׁלֵגֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְיַת מְדִיא
 דְּאַרְמוּתָא וְיַת שׁוֹקָא דְאַפְרָשׁוּתָא תִּיכְרוֹן בְּאַתְרֵי דְבְנֵי אַתְּ וּבְנִיךָ וּבְנִיךָ
 עִמָּךָ אַרְי חֲלָקְךָ וְחֲלָק בְּנִיךָ אֲתִיְהוּבוּ מִנְּמַסַּת קִידְשֵׁיא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל :
 טו שׁוֹק תְּתַרְוּמָה וְחוּהַ תְּתַנּוּפָה עַד אֲשֵׁי תְּחַלְבִּים
 יָבִיאוּ לְהִנְיָף תְּנֻפָה לְפָנֵי יְהוָה וְהִיָּה לָךְ וּלְבְנֵיךָ אַתְּהָ
 לְחֲקֵ־עוֹלָם בְּאֲשֶׁר צְוָה יְהוָה : שׁוֹקָא דְאַפְרָשׁוּתָא וְחֲדִיא
 דְּאַרְמוּתָא עַד קְרַבְנֵי תְּרַבְּיָא יִיתוּן לְאַרְמָא אַרְמָא קְדָם יְיָ וְיִהִי לָךְ וּלְבְנֵיךָ
 עִמָּךְ לְקָם עֲלָם כְּמָא דִּי פִקִּיד יְיָ : חֲמִישִׁי טו וְאַתְּ | שְׁעִיר
 הַחַטָּאת דְּרִישׁ דְּרִישׁ מִשָּׁה וְהִנֵּה שַׂרְף וְיִקְצֹף עַל־
 אֲלֵעוֹר וְעַד־אֵיתְמַר בְּנֵי אַהֲרֹן הַנּוֹתְרִים לְאֹמֵר :

(*) חצי התורה בתיבות דרש מכאן ודרש מכאן

ויהי

דש"י

יאכלוהו : (יד) ואת חוה התנופה. של שלמי לבור : תאכלו במקום טהור.
 וכי את הראשונים אכלו במקום טמא אלא הראשונים שהם קדשי קדשים הוצקה
 אכילתם במקום קדוש אבל אלו חין לריבים תוך הקלעים אבל לריבים הם
 להאכל תוך מחנה ישראל שהוא טהור מליכנס שם מזרעים מכאן שקדשים
 קלים נאכלין בכל העיר : אתה ובניך ובנותיך. (ס"ב) אתה ובניך בחלק אבל
 בניתיך לא בחלק אלא הם נתנו להם מתנות רשאות הן להכול בחוה ובוק או
 חינו אלא חף הצנות בחלק ט"ל כי חקך וחק בניך נתנו חק לבנים ואין חק
 לבנות : (טו) על אשי החלבים : מכאן שהחלבים למטה בשעת תנופה וישבו
 המקראות שלא יכחישו זה את זה כבר פירשתי שלשתן בלו את אהרן :
 (טז) שעיר החטאת. שעיר מוספי ר"ה ושלשה שעירי חטאות קרבנו בו זיוס
 שעיר עזים ושעיר נחשון ושעיר ר"ח ומכולן לא נשרף אלא זה ונחלקו בדבר
 חכמי ישראל (צט"ב) י"א מפני טומאה שנגעה בו נשרף וי"א מפני איכות נשרף
 לפי שהוא קדשי דורות אבל בקדשי שעה סמכו על משה שאמר להם במנחה
 ואכלוהו מנות : דרש דרש. שתי דרישות הללו מפני מה נשרף זה ומפני מה
 נאכלו אלו כך הוא צט"ב [ועי' זבחים קי"א הגי' לא נאכלו אלו וכן גרס הר"ח] ס
 הכי ומפני מה לא נאכלו] : על אלעזר ועל איתמר. שצביל כבודו של אהרן

שְׁמוֹנֵי לַיִל שִׁשִּׁי

וַיֵּת צִפְרָא דְחַטָּאתָא מִתְבַּע הַבְּעִיָּה מִשֶּׁה וְהָא אִיתְקַד וְרָגַז עַל אֲלֻעָד
 וְעַל אִיתְקַד בְּנֵי אַהֲרֹן דְּאִשְׁתְּאֲרוּ לְמִימַר: "מִדְּוַע לֹא־אֲבִלְתֶּם
 אֶת־הַחַטָּאת בּמִקּוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא
 וְאַתָּה וְנָתַן לָכֶם לְשֹׂאת אֶת־עוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר
 עֲלֵיהֶם לְפָנַי יְהוָה: מַה דִּין לֹא אֲבִלְתוּן יַת חַטָּאתָא בְּאַתְר קֹדֶשׁ
 אֲרִי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁין הִיא וַיְתָה יִתְב לְכוּן לְסַלְחָא עַל הוֹבֵי כְּנִשְׁתָּא
 לְכַפְּרָא עֲלֵיהוֹן קְדָם יי: יֵה הֵן לֹא־הוֹבָא אֶת־דְּמָה אֶל־
 הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אֲבוּל תֵּאכְלוּ אֶתָּה בַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר
 צִוִּיתִי: הָא לֹא אֶתְעַל מְדָמָה לְבֵית קֹדְשָׁא גְּוָאָה מִיבַל תִּיכְלוּן
 יְתָה בְּקֹדְשָׁא כְּמָא דְפִקִּידִית: יֵשׁ וַיְדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה
 הֵן הַיּוֹם הִקְרִיבוּ אֶת־חַטָּאתָם וְאֶת־עֲלֹתָם לְפָנַי יְהוָה
 וְתִקְרָאנָה אֹתִי בְּאֵלֶּה וְאֲבִלְתִּי חַטָּאת הַיּוֹם הַיֵּיטֵב

בעיני

רש"י

הכך פניו כנגד הצנים וכעס: לאמר. אמר להם השיבוני על דברי: (יו) מדוע
 לא אבלתם את החטאת במקום הקדש. וכי חוץ למקדש אלוה והלא שרפוח
 ומה הוא חומר במקום הקדש אלא אמר להם שמה חוץ לקלעים יאל ונפסלה: כי קדש
 קדשים היא. ונפסלת ציולא והס אמרו לו ללו אמר להם הואיל ובמקום הקדש
 היתה מדוע לא חבלתם אותה: ואותה נתן לכם רשאת וגו'. שהכהנים חובבים
 ובעלים מתכפרים: לשאת את עון העדה. מכלן למדנו ששעיר ר"ח היה שהיה
 מכפר על עון טומאת מקדש וקדשיו שחטאת שמיני וחטאת נחשון לא לכפרה צפו:
 (יח) הן לא הובא וגו'. שאילו הובא היה לבס לשרפה כמו שגאמר וכל חטאת אשר
 יובא מדמה וגו': אכול תאכלו ארה. היה לבס לאכלה אע"פ שחטת חוגים:
 כאשר צויתי. לבס בזמנה: (יט) וידבר אהרן. חין ל' דבור (במקום דלא
 כתיב אחריו להמר) אלא לשון עז שגאמר וידבר העס וגו'. אפשר משה קלף על
 אלעזר ועל איתמר ואהרן מדבר הא ידעת שלא היתה אלא מדרך כבוד אמרו חינו
 דדין שיהא חביבו יושב ולאו מדברים לפניו ואינו דדין שיהא תלמיד משיב את
 רבו. יכול מפני שלא היה צלעזר להשיב ה"ל ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא
 וגו' הרי כשרלה דבר לפני משה ולפני הנשיאים. זו מלחתי צספרי של פנים
 שני: הן היום הקריבו. מהו חומר אלא אמר לו משה שמה זרקתם דמה
 חוגים שהחזון שטבד חלל אמר לו אהרן וכי הס הקריבו שהס הדיוטות חני הקרבתי
 שאני כה"ג ומקריבו חזון: ותקראנה אותי כאלה. חפי' לא היו המחוס בני

אלה

שמיני ר"ל ששי

בְּעֵינֵי יְהוָה: ומד"ל אהרן עם משה הא יומא דין קריבו ית הפאתהון
 ונת עלתהון גדם יי ובערעא יתי עקון באגון אדו פון אבליית הפאתא יומא
 דיו התמן קדם יי: **כ וישמע משה ויישב בעיניו:** וישמע
 משה וישפר בעינוהי: **פ ששי יא א וידבר יהוה ארמשה**
ואר אהרן לאמר אליהם: ומד"ל יי עם משה וקאהרן קמימר
 קהון: **ב דברו אל בני ישראל לאמר זאת תהיה**
אשר תאכלו מכל תבואת הארץ אשר על הארץ: מד"ל
 עם בני ישראל למימר דא חיתא די תיכרון מכל בערעא די על ארעא:
ג כל מפרכת פרסה ושבעת יסע פרסת מעלת
גרה בתבואת אתה תאכלו: כל די סדיקון פרסתא ומפדתא

טלפין

רשיי

אלא שאר קרובים שאני חייב להיות אונן עליהם כאלו כגון כל האמורים צפרה
 כהנים שהקן מטמא להם: ואברתי חטאת. ואם אכלתי הייטב וגוי' היום. חזנ
 חגיגות לילה מותר שאין אונן אלא ביום קבורה: הייטב בעיניו. חס שמעת בקדשי
 שעה אין לך להקל בקדשי דורות: (ב) ויישב בעיניו. הודה ולא בוש לומר לא שמעת:
 (א) אר משה ואר אהרן. למשה אמר שיאמר לאהרן: לאמר ארמשה. אמר שיאמר
 לאלעזר ולאיתמר או אינו אלא לאמר לישראל כשהוא אומר דברו אל בני ישראל הרי
 דבור אמור לישראל הא מה אני מקיים לאמר אליהם לבניו לאלעזר ולאיתמר:
 (ב) דברו אד בני ישראל. את כולם השוה להיות שלמים בדבר זה לפי שהשוו
 בדמימה וקבלו עליהם גזירת המקום באהבה: זאת החיה. לשון חיים לפי שישראל
 צדוקים צמקוס וראויין להיות חיים לפיכך הצדילים מן הטומאה וגזר עליהם
 מלות ולאור"ה לא חסר כלום משל לרופא שנגנס לבקר את החולה וכו' כדאי'
 במדרש: זאת החיה. מלמד שהיה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל זאת
 שאכלו וזאת לא שאכלו: את זה תאכלו וגוי' אף בשרתי המים אחז מכל מין ומין
 והראה להם וכן בעוף ואת אלה תשקלו מן העוף וכן בשרלים וזה לכס הטמא:
 זאת החיה מכר הבהמה. מלמד שהבהמה בכלל חיה: (ג) מפרסת. כתרומו
 סדיקא: פרסה. פלאנט"ה צלע"ז: ושבעת יסע. שמובלת מלמעלה ומלמטה
 בשתי הפרטים כתרומו ומטלפא טלפין שיש שפרסותיו סדוקות מלמעלה ואין
 שסיעות ומובלות לגמרי שמלמטה מחוברות: מעלת גרה. מעלה ומקיא האוכל
 ממעיה ומחזרת אותו לתוך פיה לכתשו ולטחנו הדק: גרה. כך שמו ויתכן להיות
 מגזרת מים הנגרים (ש"צ יד) שהוא נגרר אחר הפה ותרומו פשרא שעי' הגרה
 האוכל נפטר ונמוח: בבהמה. תיבה זו יתירה היא לדרשה להחיר את השליל הנמלא
 במעי אמו: אותה תאכלו. ולא בהמה טמאה והלא באזהרה היא אלא לעבור
 עליה

מִלֶּפֶן פִּרְסְתָא מִפְּקֵא פִּשְׂרָא בְּבַעֲדָא יְתָה תִּיבְלוֹן : ד אֵלֶּה אֶתְיָה
 לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעַלֵי הַגֵּרָה וּמִמִּפְּרִי הַפִּרְסָה אֶת־
 הַגִּזְמֹל כִּי־מַעַלְהָ גֵרָה הוּא וּפִרְסָה אֵינְנָו מִפְּרִים טָמֵא
 הוּא לָכֶם : בְּרַם ית דִּין לֹא תִיבְלוֹן כִּמְפַקֵי פִּשְׂרָא וּמִמִּסְדִּיקוּ פִּרְסְתָא
 ית גִּמְלָא אַרְי מִסִּיק פִּשְׂרָא הוּא וּפִרְסְתָא לֹא סְדִיקָא מְסַאָב הוּא לָכוֹן :
 הוּא־תִּיבְלוֹן כִּי־מַעַלְהָ גֵרָה הוּא וּפִרְסָה לֹא יִפְרִים
 טָמֵא הוּא לָכֶם : וְיֵת טָמֵא אַרְי מִסִּיק פִּשְׂרָא הוּא וּפִרְסְתָא לֹא
 סְדִיקָא מְסַאָב הוּא לָכוֹן : ו אֶת־הָאֲרֵנְבָת כִּי־מַעַלְתָּ גֵרָה
 הוּא וּפִרְסָה לֹא הַפְּרִיסָה טָמֵאָה הוּא לָכֶם : וְיֵת אֲרֵנְבָא
 אַרְי מִפְּקֵא פִּשְׂרָא הוּא וּפִרְסְתָא לֹא סְדִיקָא מְסַאָבָא הוּא לָכוֹן : ז וְאֶת־
 הַחֲזוּר כִּי־מִפְּרִים פִּרְסָה הוּא וְשִׁסַּע וְשִׁסַּע פִּרְסָה
 וְהוּא גֵרָה לֹא־יִגַּר טָמֵא הוּא לָכֶם : וְיֵת חֲזוּרָא אַרְי סְדִיק
 פִּרְסְתָא הוּא וּמִטְּלָפִין מִלֶּפֶן פִּרְסְתָהּ וְהוּא פִּשְׂרָא לֹא פִּשְׂרָא מְסַאָב
 הוּא לָכוֹן :

שמיני ליום ששי תורה

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום
 הסדרה ותרגום והפטרה :

ח מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִנְעֻוּ טָמֵאִים
 הֵם לָכֶם : מִכִּבְרֵהוֹן לֹא תִיבְלוּ וּבְנִבְלָתֵהוֹן לֹא תִקְרְבוּן מִסְּאִבִּין
 אֵנִין

רש"י

עליה בעשה ול"ת: (ח) מבשרם לא תאכלו. אין לי אלא אלו שאר בהמה
 טמאה שאין לה שום סי' טהרה מנין. אמרת ק"ו ומה אלו שיש בהן קלת סימני
 טהרה אסורות וכו' (כל הענין בה"כ): מבשרם. על בשרם באזהרה ולא על
 עלמות וגידין וקרנים וטלפים: ובנבלתם לא תנעו. יכול יהו ישראל מזהרים על
 מגע נבלה ת"ל אמור אל הכהנים וגו' (ויקרא כא) כהנים מזהרין ואין ישראל
 מזהרין ק"ו מעסה ומה טומאת המת חמורה לא הזהיר בה אלא כהנים טומאת
 נבלה

שמיני ליום ששי

אָנוּן דָּכוּן : ט אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכֹּל אֲשֶׁר בַּמַּיִם כֹּל
אֲשֶׁר־לוֹ סַנְפִיר וְקִשְׁקִשְׁתַּיִם בַּמַּיִם וּבַנְּחָלִים
אֲתֵם תֹאכְלוּ : ית דין תיכדון מכל די במינא כל די לא ציצין וקלפין
במינא במינא ובנחמא יתהון תיכדון : י וכל אשר אין לו
סַנְפִיר וְקִשְׁקִשְׁתַּיִם בַּמַּיִם וּבַנְּחָלִים מִכֹּל שְׂרֵץ הַמַּיִם
וּמִכֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר בַּמַּיִם שִׁקְזָן הֵם לָכֶם :
וכל די בית לא ציצין וקלפין במינא ובנחמא מכל רחשא דמינא ומכל
נפשא חיתא די במינא שקצא אנון דכוון : יא ושקזן יהיו לכם
מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וְאֶת־נִבְלָתָם תִּשְׁקְצוּ : ושקצא יהיו
דכוון מבסרהון לא תיכדון וית נבדדהון תשקצוון : יב כל אשר אין
לוֹ סַנְפִיר וְקִשְׁקִשְׁתַּיִם בַּמַּיִם שִׁקְזָן הוּא לָכֶם : כל די בית
לא ציצין וקלפין במינא שקצא הוא דכוון : יג ואת־אלה תשקצו
מִן־הָעוֹף לֹא יֹאכְלוּ שִׁקְזָן הֵם אֶת־הַנֶּשֶׁר וְאֶת־הַפֶּרֶס
וְאֶת הָעֹזְנִיה : יד ואת־העוף מן עופא לא יתאכדון שקצא אנון
נֶשֶׂא וְעַד וְעֹזִיא : יד וְאֶת־הַדָּאָה וְאֶת־הָאִיהָ דְּמִינָה :
וְדִיתָא וְמִרְפִּיתָא לְזִנְיָה : טו אֶת כָּל־עֶרְב לְמִינוֹ : ית כר עורבא

לונה

רשי

נבלה קלה לא כ"ש ומה ת"ל לא חגעו ברגל וזהו שאמרו חייב אדם לטהר עלמו
ברגל : (י) סנפיר. אלו שסט בהם : קשקשת. אלו קליפין הקבועין בו כמו
שנא' (ש"א יז) ושריון קשקשים הוא לבוש : (י) שרץ. ככ"מ משמעו דבר נמוך שרוחש
וגד על הארץ. (יא) ושפיץ יהיו. לאסור את עירוביהן אם יש בו צטוק טעם :
מבשרם. אינו מותר על הסנפירים ועל העלמות : ואת נבדתם כוי. לרבות
יבחושין סימנן והם צטוקים קטנים : (יב) כל אשר אין לו וגוי. מה ת"ל סימל
אין לי שיהא מותר אלא המעלה סימנן שלו ליבשה השירן במים מנין ת"ל כל
אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים האם היו לו במים אע"פ שהשירן בעלייתו
מותר : (יג) לא יאכלו. לחייב את המאכלין לקטנים שכך משמעו לא יהיו נאכלים
על ידך או אינו אלא לאסרן בהנאה ת"ל (דברים יד) לא תאכלו באכילה אסורין
בהנאה מותרין. כל עוף שנא' בו למינה למינו למינה יש באותו המין שאין

דומין

לְזֵנָה: טו וְאֵת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֵת הַתַּחֲמָס וְאֵת הַשֹּׁחַף
 וְאֵת הַגִּיץ לְמִינֵהוּ: וַיֵּת בַּת נַעֲמִיטָא וַיֵּצֵא וַיִּצְפֹּר שֶׁחָפָא וַיִּצְאָא
 לְזֵנָהּ: יז וְאֵת הַכּוֹס וְאֵת הַשָּׂרֵךְ וְאֵת הַיַּיִן שְׁוֹף:
 וְקִדְיָא וְשִׁי נִנְיָא וְקַפּוּפָא: יח וְאֵת הַתְּנַשְׁמַת וְאֵת הַקָּאָת
 וְאֵת הַרְחָם: וְבוּחָא וְקַאָתָא וְיַבְמַרְקָא: יט וְאֵת הַחֲסִידָה
 הָאֲנַפָּה לְמִינָהּ וְאֵת הַדּוּכִיפָת וְאֵת הָעֵטְרָה:
 וְתַנְרִיתָא וְאִבּוּ לְזֵנָה וַיִּגְדַּר מִדְּרָא וְעֵמְרָא: כ כָּל שְׂרֵץ הָעוֹף
 הַחַדָּה עַל־אַרְבַּע שֶׁקֶץ הוּא לָכֵם: כג כָּל רֶחֶשׂא דְעוּפָא
 דְמַחֲדָה עַל אַרְבַּע שֶׁקֶצְיָא הוּא לְכוּן: כד אֵךְ אֵת־זֶה תֵּאֱכָלוּ
 מִכָּל שְׂרֵץ הָעוֹף הַחַדָּה עַל־אַרְבַּע אֲשֶׁר־לָא
 בְּרַעִים טַמְעַל דְּרַגְלָיו לִנְתַר בְּהֵן עַל־הָאָרֶץ: כה
 יֵת דִּין תֵּיבְלוֹן מִכָּל רֶחֶשׂא דְעוּפָא דְמַחֲדָה עַל אַרְבַּע דִּי לִיה קַרְצוּרִין
 מִעֲוִי רַגְלוֹהִי לְקַפְצָא בְּהוֹן עַל אַרְעָא: כו אֵת־אֵלֶּה מֵהֶם
 תֵּאֱכָלוּ אֵת־הָאֲרֵבָה לְמִינֵהּ וְאֵת־הַסִּלְעָם לְמִינֵהּ

ואת

• לו קרי

רשי

דומין זה לזה לא במראיהם ולא בשמותם וכולן מין אחד: (טו) הגז. איספרו"ר:
 (יז) שרך. פירשו רבותינו זה השולה (פירש מגביה) דגים מן הים וזה שט"א
 ושלינוט: כוס וינשוף. הם הזועקים כלילה ויש להם לסתות כחדם ועוד אחר דומה
 לו שקורין יי"ב"ך: (יח) חנשמית. היא קלצ"א שורי"ץ ודומה לעכבר ופורח כלילה
 וחנשמית האמורה בשרלים היא דומה לה ואין לה עינים וקורין לה על"פ"א: (יט) החסידה.
 זו דיה לצנה ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה בזמנות: האנפה.
 היא דיה רגונית: הדוכיפה. תרנגול הצד וכרבלתו כפולה ולמה נקרא שמו דוכיפת
 שהודו כפות וזו היא כרבלתו ונגר עורא נקרא על שם מעשיו כמ"ש רבותינו
 במס' גיטין (דף כג): (כ) שרץ העוף. הם הדקים הנמוכים הרומשין על
 הארץ כגון זבובים ולרעין ויתושין וחגבים: (כא) ער ארבע. על ד' רגלים:
 במעור רגביו. סמוך לזוארו יש לו כמין שתי רגלים לצד ד' רגליו וכשרולה
 לעוף ולקפוץ מן הארץ מתחזק בלוחן שתי כרעים ופורח ויש מהן הרבה אבל אין
 אלו בקיאיין בהן שד' סימני טהרה נאמרו בהם ארבע רגלים וד' כנפים וקרסולין
 אלו כרעים הכתובים כאן וכנפיו חופין את רובו וכל סימנים הללו מלויין בלוחן
 שבינתינו

שמיני ליום ששי

וְאֶת־הַחֲרָגִל לְמִינָהוּ וְאֶת־הַחֹבֶב לְמִינָהוּ : יֵת אֶלֶן מִנְהוֹן
 תִּכְלֹן יֵת גֹּבֵא לְזִנְהָ וְיֵת רְשֻנְאָ לְזִנְהָ וְיֵת חֲרָגֹבֵא לְזִנְהָ וְיֵת חֲנָבֵא
 לְזִנְהָ : כֵּן וְכֹל יִשְׂרָץ הָעוֹף אֲשֶׁר־לוֹ אַרְבַּע רַגְלָיִם
 יִשְׁקָן הוּא לָכֶם : וְכִי רִחֲשָׂא דְעוֹפֵא דִּי לִיה אַרְבַּע רַגְלָן שְׁקָצָא
 הוּא לָכֹן : כִּד וְלֹאֲלֵה תִּטְמָאוּ כֹּל־הַנִּגְעַת בְּנִבְלָתָם
 יִטְמָא עַד־הָעָרֵב : וְלֹאֲלֵן תִּסְתַּאֲבֹן כֹּל דִּיקְרֵב בְּנִבְלָתָהוֹן יֵהֵא
 מִסְּאָב עַד רַמְשָׂא : כִּה וְכֹל־הַנְּשֵׂא מִנְּבִלָתָם יִכְבֹּס בְּגָדָיו
 וְיִטְמָא עַד־הָעָרֵב : וְכִי דִיטוֹר מִנְּבִלָתָהוֹן יַעֲבֹד לְכוּשׁוֹחֵי וְיֵהֵי
 מִסְּאָב עַד רַמְשָׂא : כִּו לְכָל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הוּא מִפְּרִסְתָּ
 פְּרִסָּה וְשִׁסְעָה אִינְנָה שְׁסַעַת וְגֵרָה אִינְנָה מַעֲלָה
 טְמֵאִים הֵם לָכֶם כֹּל־הַנִּגְעַת בָּהֶם יִטְמָא : לְכִד בְּעִירָא דִּי
 הִיא סְדִיקָא פְּרִסְתָּא וְטַלְפִּין לִיתְהָא מִמְּלַפָּא וּפְיִשְׂרָא לִיתְהָא מִסְּקָא
 מִסְּאָבִין אֲנִין לָכֹן כֹּל דִּיקְרֵב בָּהוֹן יֵהֵי מִסְּאָב : כִּז וְכֹל הַזֵּבֵד עַד־
 כְּפִיו בְּכָל־הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל־אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם
 לָכֶם כֹּל־הַנִּגְעַת בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד־הָעָרֵב : וְכִי דְמִתְחַדֵּף
 עַל יְרוּחֵי בְּכָל מִיתָא דְמִתְחַלְבָּא עַל אַרְבַּע מִסְּאָבִין אֲנִין לָכֹן כֹּל דִּיקְרֵב
 בְּנִבְלָתָהוֹן יֵהֵי מִסְּאָב עַד רַמְשָׂא : כִּח וְהַנְּשֵׂא אֶת־נִבְלָתָם יִכְבֹּס
 בְּגָדָיו וְיִטְמָא עַד־הָעָרֵב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם : וְדִיטוֹר יֵת

נבלתהוֹן

רש"י

שביעיתו חבל יש שראשן ארוך ויש שאין להם זנב ולריך שיהא שמו חגב וזוה
 אין אנו יודעים להבדיל ביניהם : (בג) וכר ישרץ העוף וגו'. כל ללמד שאם
 יש לו חמש טהור : (כד) וראדה. העמידן להאמר למטה בענין : תטמאו. כלו'
 בגימטריא יש טומאה : (כה) וכר הנשא מנבלתם. כל שטמאה טומאת משא
 חמורה מטומאת מנע שיהא טעונה כזו בגדים : (כו) מפרסת פריסה ושסע
 איננה שוםעט. כגון גמל שפרסחו סדוקה למעלה חבל למטה היא מהוברת
 כאן למדך שזבלת בהמה טמאה מטמאה ובענין שנסוף הפרסה פירש על בהמה
 טהורה : (כז) עד כפיו. כגון כלב ודוב וחסול : טמאים הם לכם. למנע :

נִבְרָתְהוֹן יִצְבַּע לְבוֹשׁוֹהֵי וַיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׁא מִסָּאבִין אֲנוּן לָכוּן׃
 ס כַּט וְזֶה רַבֵּם הַטְּמֵא בַּיִשְׁרָץ הַשָּׂרִץ עַל־הָאָרֶץ הַחֲדָד
 וְהַעֲבָר וְהַצֵּב לְמִינֵהוּ׃ וְדִין לָכוּן מִסָּאבֵּא בְּרַחֲשָׁא דְרַחֲשׁ עַד
 אֲרַעָא חֲדָדָא וְעַכְבָּרָא וְצִבָּא לְזִנּוּהֵי׃ וְהַאֲנַקְהָ וְהַפָּחָ וְהַלְטָאָה
 וְהַחֲמִטָּא וְהַתְּנַשְׁמוֹת׃ וַיֵּאָבֵד וְכִחָא וְחַלְמִיתָא וְחַמְטָא וְאַשִׁיתָא׃
 לֹא אֱלֹהֵי הַטְּמֵאִים לָבֶם בְּכַל־הַיִּשְׁרָץ כָּל־הַנִּגְעָה בָּהֶם
 בְּמַתָּם וַיִּטְמָא עַד־הָעֶרֶב׃ אִלּוּן דְּמִסָּאבִין לָכוּן בְּכַד רַחֲשָׁא כְּד
 דִּיקָרֵב בְּהוֹן בְּטוֹחְהוֹן וַיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׁא׃ לֵב וְכַל אֲשֶׁר־יִפְל
 עָלָיו מֵהֶם׃ בְּמַתָּם וַיִּטְמָא מִכָּל־כְּלֵי־עֵץ אֹו בְּגֵד אֹו־
 עוֹר אֹו שֶׁק כָּל־כְּלֵי אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה מִלְּאֲכָה בָּהֶם
 בַּמַּיִם יִבָּא וַיִּטְמָא עַד־הָעֶרֶב וְטָהַר׃ וְכֵן דֵּי יִפְל עֲלוּהֵי
 מִנְהוֹן בְּמוֹתְהוֹן וַיְהִי מִסָּאב מִכָּד מָאן דָּאֵע אֹו לְבוּשׁ אֹו מִשְׁקָה אֹו שֶׁק כְּד
 מָאן דֵּי תַתְּעִבְד עֲבִידָא בְּהוֹן כְּמִיא יִתְעַל וַיְהִי מִסָּאב עַד רַמְשָׁא וַיְדַבְּרִי׃
 שְׂבִיעִי זֶנַּן וְכָל־כְּלֵי־חַרֶשׁ אֲשֶׁר־יִפְל מֵהֶם אֲלֵי־תוֹכוֹ כָּל
 אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ וַיִּטְמָא וְאֵתוֹ תִּשְׁפְּרוּ׃ וְכֵן מָאן דְּחִסְפָּה דֵּי יִפְל
 מִנְהוֹן לְגִיָּה כָּל דֵּי בְּגִיָּה יִסְתָּאב וַיִּתֵּהּ תִּתְבָּרוּן׃ עַד מִכָּל־הָאֲכָל
 אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יִבּוֹא עָלָיו מַיִם וַיִּטְמָא וְכָל־מִשְׁקָה

אשר

רש"י

(כט) וזה רבם הטמא. כל טומאות הללו אינן לאיסור אכילה אלא לסומאה ממש
 להיות טמא בזמנו ונאסר לאכול תרומה וקדשים וליכנס במקדש: החלד. מושטיל"א:
 והצב. דומה לנפרע: (רב) במים יובא. ואף לאחר טבילתו טמא הוא לתרומה:
 עד הערב. ואח"כ: וטהר. בהערב השמש: (לג) אף תוכו. אין כלי חרס
 מטמא אלא מאוירו: כר אשר בתוכו יטמא. הכלי חוזר ומטמא מה שבאורו
 (ס"א ז"ל שבתוכו): ואתו תשבורו. למד שאין לו טהרה במקוה:
 (לד) מכר האבר אשר יאבר. מוסב על מקרא העליון כל אשר בתוכו יטמא
 מכל האוכל אשר יאכל אשר יבא עליו מים והוא בתוך כלי חרס הטמא יטמא
 וכן כל משקה אשר יטהר בכל כלי והוא בתוך כלי חרס הטמא יטמא למדנו מכאן
 דברים הרבה למדנו שאין אוכל מוכשר ומחוקן לקבל טומאה עד שיבא עליו מים

שמיני ליום שישי

אֲשֶׁר יִשְׁתָּה בְּכֶל-בְּרֵי יִטְמֵא : מִכָּר מִיִּכְדָּא דְמִתְאַבֵּל דִּי
 יַעֲלוֹן עֲלוּהִי מֵיָא יְהִי מְסָאָב וְכִד מִשְׁקָה דִּי יִשְׁתִּי בְּכָר מֵאוּ יְהִי מְסָאָב :
 לָהּ וְכִד אֲשֶׁר-יִפֵּר בְּנִבְרָתָם | עֲדִין יִטְמֵא תַנּוּר
 וְכִירִים יִתֵּן טְמֵאִים הֵם וְטְמֵאִים יְהִיו לָכֶם :
 וְכִד דִּי יִפֵּל בְּנִבְרָתְהוֹן עֲלוּהִי יְהִי מְסָאָב תַנּוּר וְכִירִים יִתְרַעֵן מְסָאָבִין
 אֲנָן וּמְסָאָבִין יְהִיו לְכוּן : וְאֵךְ מֵעֵין וְבוּר מְקוּהַ-מַּיִם יְהִי
 מְטָהוּר וְנִגְעַ בְּנִבְרָתָם יִטְמֵא : בְּרַם מֵעֵין וְגוֹב בֵּית בְּנִישׁוּת
 מֵיָא יְהִי דְכִי וְדִיִּקְבֵב בְּנִבְרָתְהוֹן יְהִי מְסָאָב : כִּז וְכִי יִפֵּל בְּנִבְרָתָם
 עַד-בְּרָצְרַע זְרוּעַ אֲשֶׁר יִזְרַע מְטָהוּר הוּא : וְאַרְיִ יִפֵּל

מנבלתהון

רשי

פעם אחת ומשצאו עליו מים פעם אחת מקבל טומאה לעולם ואפי' נגז והיין
 והשמן וכל הנקרא משקה מכשיר זרעים לטומאה כמים שכך יש לדרוש המקרא
 אשר יבא עליו מים או כל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא האוכל ועוד למדו
 רבותינו מכאן שאין ולד הטומאה מטמא כלים שכך שנינו יכול יהו כל הכלים
 מיטמאין מאויר כלי חרס ת"ל כל אשר בהוכו יטמא מכל האוכל אוכל ומשקה
 מיטמא מאויר כלי חרס ואין כל הכלים מיטמאין מאויר כלי חרס לפי שהשרץ שב
 הטומאה והכלי שנטמא ממנו ולד הטומאה לפיכך אינו חוזר ומטמא כלים שבתוכו
 ולמדנו עוד שהשרץ שנפל לאויר תגור והפת בתוכו ולא נגע השרץ בפת התגור
 ראשון והפת שנייה ולא נאמר רואין את התגור כאלו מלא טומאה ותהא הפת תחלה
 שאם אתה אומר כן לא נתמעטו כל הכלים מליטמא מאויר כלי חרס שהרי טומאה
 עלמה נגעה בה מגבן ולמדנו עוד על ביאת מים שאינה מכשרת זרעים אה"כ נפלו
 עליהן משתלשו שאם אתה אומר מקבלין הכשר במחובר אין לך שלא באו עליו
 מים ומהו אומר אשר יבא עליו מים ולמדנו עוד שאין אוכל מטמא אחרים אה"כ
 יש בו כבידה שנאמר אשר יאכל אוכל הנאכל בבת אחת ושיערו חכמים אין בית
 הצליעה מחזיק יותר מבילת הרנגולת : (לד) תגור וכירי' כלים המושלטלין הם
 והם של חרס ויש להן תוך ושופת את הקדרה על נקב החלל ושניהם פיהם למעלה :
 ית'ן. שאין לכלי חרס טהרה בטבילה : וטמאים יהיו לכם. שלא תאמר מלווה
 אני לנותלם ת"ל וטמאים יהיו לכם אם רצה לקיימן בטומאתן רשאי : (לו) אך
 מעין ובור מקוה מים. המחברים לקרקע אין מקבלין טומאה ועוד יש לך ללמוד.
 יהיה טהור. הטובל בהם מטומאתו : ונגע בנבדתם יטמא. אפי' הוא בתוך מעין
 ובור ונוגע בנבדתם יטמא שלא תאמר ק"ו אם מעהר את הטמאים מטומאתם
 ק"ו שילל את הטהור מליטמא לכך נאמר ונוגע בנבדתם יטמא : (לז) זרע זרוע
 זריעה של מיני זרעונין. זרוע שם דבר הוא כמו (דניאל א) ויתנו לנו מן הזרעונים :

טהור

שמיני ליום ששי

זה

מִנְבִלְתָהוּן עַד כָּל פֶּר זָרַע זָרַע דִּי יוֹדְרָע דְכִי הוּא: לַח וְכִי יִתֵּן מִיָּם
 עַד-זָרַע וְנִפְל מִנְבִלְתָּם עָדְיוּ מִמָּא הוּא לָכֶם: ס
 וְאִרִי יִתְהַבֵּן מִיָּא עַד (פֶּר) זָרַע וְנִפְל מִנְבִלְתָּהוּן עַדְיוּ מִסָּאָב הוּא לְכוּן:
 ס יִט וְכִי יָמוֹת מִן-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר-הִיא לָכֶם לְאִכְלָה
 הַנִּגְעַת בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד-הָעֶרֶב: וְאִרִי יָמוֹת מִן בְּעִירָא דִּי
 הוּא לְכוּן לְמִיכָל דִּיקָרֵב בְּנִבְלָתָהּ יִהִי מִסָּאָב עַד רַמְשָׁא . ט וְהֵאֱכֹל
 מִנְבִלְתָּהּ יִכְבֵּם בְּגִדְיוּ וּמִמָּא עַד-הָעֶרֶב וְהַנְּשִׂא אֶת-
 נִבְלָתָהּ יִכְבֵּם בְּגִדְיוּ וּמִמָּא עַד-הָעֶרֶב: וְדִכּוּף מִנְבִלְתָּהּ
 יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי וְיִהִי מִסָּאָב עַד רַמְשָׁא וְדִיטוּרֵי נִבְלָתָהּ יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהִי
 וְיִהִי מִסָּאָב עַד רַמְשָׁא: מֵא וְכִלְ-הָאֲרָץ הָאֲרָץ עַל-הָאָרֶץ
 שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָבֵד: וְכָל רַחֲשָׂא דְרַחֲשַׁשׁ עַל אֲרֻעָא שֶׁקֶצָא הוּא
 לֹא יִתְאַבֵּל: טב כֹּל הוֹרֵךְ עַל-גְּהוּזָן וְכֹל הוֹרֵךְ עַד-אֲרֻבַּע

* ו' רבתי ו' דגחון חצי תורה באותיות

עד

רשי

תהור הוא. למדך הכתוב שלא הוכשר ונתקן לקרות אוכל לקבל טומאה עד שיבואו
 עליו מים: (רח) וכי יתן מים על זרע. לאחר שנתלש שאם תאמר יש הכשר במחזור
 אין לך זרע שלא הוכשר: מים על זרע. בין מים בין שאר משקין בין הם על
 הזרע בין הזרע נפל לחוכן: ונפל מנבלתם עליו. אף משנגז מן המים שלא
 הקפידה תורה אלא להיות עליו שם אוכל ומסיר עליו הכשר קבלת טומאה פעם
 אחת שז אינו נעקר הימנו: (לט) מנבלתה. ולא בעלמות וגידיים ולא בקרנים
 וטלפים ולא בעור: (מ) והנושא את נבלתה. תמורה טומאת משא מטומאת
 מגע שהנושא מטמא בגדים והנוגע אין בגדיו טמאין שלא נאמר בו יכבס
 בגדיו: והאוכל מנבלתה. יכול טמאנו אכילתו כשהוא אומר בנבלת עוף
 עהור (ויקרא כג) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה זה אותה מטמאה בגדים
 באכילתה ואין נבלת בהמה מטמאה בגדים באכילתה בלא משאוי כגון אם תחבה
 לו חבירו בבית הבליעה א"כ מה ת"ל האוכל ליתן שיעור לנושא ולנוגע כדי
 אכילה והוא כזית: וממא עד הערב. אע"פ שטבל לריך הערב שמש:
 (מא) השורץ עד הארץ. להוליך את היטושין שבכליטין ושכפולין ואת הזויזין
 שבעדשים שהרי לא שרנו על הארץ אלא בתוך האוכל אבל משלחו לאויר ושרנו
 הרי נאסרו: לא יאבד. לחייב על המאכיל כאוכל ואין קרוי שרץ אלא דבר
 נמוך קל רגלים שאינו נראה אלא כרוחש ונד: (מב) הורף עד גחון. זה
 נחש ולשון גחון שחיה שהולך שם ונפל על מעיו: כל הורף. להביא השלשולין

ואת

שמיני ליום שישי

עד פר-מרבֵּה רגְלִים לְכַל־הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ עַל־הָאָרֶץ
 לֹא תֹאכְלוּם כִּי־שֶׁקֶץ הֵם: כֹּל דְּמִחַיָּה עַל מְעוֹתָיו וְכֹל דְּמִחַיָּה
 עַד אַרְבַּע עַד כָּל סְנַיֹאת רִגְלָאִין לְכָל רַחֲשָׁא דְרַחֲשָׁא עַל אֶרֶעָא לֹא
 תִיכְלְנוּן אֲרִי שֶׁקֶצָא אֲנוּן: כִּג אֶר־תִּשְׁקְצוּן אֶת־נַפְשֵׁיכֶם
 בְּכַל־הַשָּׂרֵץ הַשָּׂרֵץ וְלֹא תִטְמְאוּ בָהֶם וְנִטְמַתֶּם בָּם:
 לֹא תִשְׁקְצוּן יַת נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל רַחֲשָׁא דְרַחֲשָׁא וְלֹא תִסְמְכוּן בְּהוֹן
 וְתִסְמְכוּן פּוֹן בְּהוֹן: מֵד כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם
 וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת־
 נַפְשֵׁיכֶם בְּכַל־הַשָּׂרֵץ הָרָמֵשׁ עַל־הָאָרֶץ: אֲרִי אֲנִי יי
 אֶלְחֹן וְתִתְקַדְּשִׁין וְתִחֹן קְדִישִׁין אֲרִי קְדִישׁ אֲנִי וְלֹא תִסְמְכוּן יַת
 נַפְשֵׁיכֶם בְּכָל רַחֲשָׁא דְרַחֲשָׁא עַל אֶרֶעָא: מִפְטוֹר מֵה כִּי אֲנִי יְהוָה
 הַמְעַלֶּה אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְתֵית לְכֶם לְאֱלֹהִים
 וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי: אֲרִי אֲנִי יי דְאִפְקִי יִתְבוֹן
 מֵאֶרֶעָא דְמִצְרַיִם לְמַהוּ דְכוּן לְאֱלֹהֵי וְתִחֹן קְדִישִׁין אֲרִי קְדִישׁ אֲנִי:
 מו זֹאת תֹּרַת הַבְּהֵמָה וְהַעוֹף וְכֹל נַפֶּשׁ הַחַיָּה
 הָרְמִישָׁת בַּמַּיִם וְלְכָל־נַפֶּשׁ הַשָּׂרֵצֶת עַל־הָאָרֶץ:

דא

רש"י

ואת הדומה לדומה: הולך על ארבע. זה עקרב: כל. להביא את החפושית
 ואת הדומה לדומה: מרבה רגלים. זה גדל שרץ שיש לו רגלים מראשו ועד
 זנבו לכאן ולכאן: (מג) אר. תשקצו. באכילתן שהרי כתיב נפשתיכם ואין שקוץ
 נפש במגע וכן אל תטמאו באכילתן: ונשמתם במ. אם אתם מטמאין בהן
 בארץ אף אני מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבה של מעלה: (מד) כי אני
 ה' אלהיכם. [כשם שאני קדוש שאני ה' אלהיכם כך והתקדשתם קדשו את עצמכם
 למטה: והייתם קדושים. לפי שאני הקדש אתכם למעלה ובעולם הבא: ורא
 תשמאו וגו'. לעבור עליהם בלאוין הרבה וכל לאו מלקות וזהו שאמרו בגמ'
 אכל פוטיח לוקה ארבע נמלה לוקה חמש לרעה לוקה שש: (מה) כי אני ה'
 המערה אתכם. ע"מ שתקבלו מלואי העליתי אתכם (ד"א כי אני ה' המעלה
 אתכם בזולת כתיב והולאתי וכאן כתיב המעלה הנא דר"י אלמלא לא העליתי
 את ישראל ממלרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות דייס ומעליותא

הוא

דא אורייתא דבעירא ודעופא ודכל נפשתיא חיתא דרחשא פטיא ויכר
 נפשא דרחשא על ארעא: מזו להבדיל בין הטמא ובין הטוהר
 ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל:
 לאפרשא בין מסאכא ובין פטיא ובין חיתא דמתאכלא ובין חיתא די
 לא מתאכלא:

פ פ פ

17 פסוקים. טובדיה סימן. ומפסירין ויוסף עוד דוד (כשמואל ב' סימן ו')

רשי

הוא גביהו והוא ל' מעלה): (מזו להבדיל. לא בלבד השונה חלל שחטא יודע
 ומכיר ובקי בהן: בין הטמא ובין הטוהר. חלל בין חמור לפרה והלא כבר
 מפורשים הם חלל בין טמאה לך לטוהרה לך בין נשחט חליו של קנה לנשחט
 רכבו: ובין החיה הנאכלת. חלל בין לבי לערוד והלא כבר מפורשים הם חלל
 בין טולדו בה סימני טרפה כשרה לטולדו בה סימני טרפה פסולה:

חסרת פרשת שמיני

הפטרת שמיני (שמואל ב' ו)

א ויקם עוד דוד את דבר בחור בישראל שלשים אלה: ב ויקם א
 וילך דוד וכרהעם אשר אתו מבעלי יהודה להעלות
 משם את ארון האלהים אשר נקרא שם שם יהוה צבאות
 ישב הרבים עליו: ג וירכבו את ארון האלהים אל ענגלה
 חדשה וישאוהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא ואחיו
 בני אבינדב נהגים את הענגלה חדשה: ד וישאוהו מבית
 אבינדב אשר בגבעה עם ארון האלהים ואחיו הרף לפני
 הארון: ה ודוד וכל בית ישראל משחקים לפני יהוה בכל
 עצי ברזים ובכנרות ובנבלים ובתפים ובמנענעים ובצלצלים:
 ויבאו עד גרון נכון וישלח עזה אל ארון האלהים ויאחו
 בו כי שמעו הבקר: ויחר אף יהוה בעזה ויבהו שם האלהים
 ער השל וימת שם עם ארון האלהים: ז ויחר דוד על אשר
 פרץ יהוה פרץ בעזה ויקרא למקום שהוא פרץ עזה עד היום

הפטרת שמיני

הָזֶה׃ ט וַיֵּרָא דָוִד אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵיךְ יָבוֹא אֲלֵי אֲרוֹן יְהוָה׃ י וְלֹא־אָבִה דָוִד לְהִסִּיר אֵלָיו אֶת־אֲרוֹן יְהוָה עִיר דָּוִד וַיִּטְהַר דָּוִד בֵּית עֲבָד־אָדָם הַגָּתִי׃ יא וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן יְהוָה בֵּית עֲבָד אָדָם הַגָּתִי שְׁלֹשֶׁת חֳדָשִׁים וַיִּבְרַךְ יְהוָה אֶת־עֲבָד אָדָם וְאֶת־כָּל־בֵּיתוֹ׃ יב וַיֵּגֵד לְמִקְדָּשׁ דָּוִד לֵאמֹר בָּרַךְ יְהוָה אֶת־בֵּית עֲבָד אָדָם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ בְּעַבְדוֹ אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיִּקַּךְ דָּוִד וַיַּעַל אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִבֵּית עֲבָד אָדָם עִיר דָּוִד בְּשִׂמְחָה׃ יג וַיְהִי כִּי צָעְדוּ נְשָׂאֵי אֲרוֹן־יְהוָה שְׁשֶׁה צָעָדִים וַיּוֹפֹת שׁוֹר וּמְרִיא׃ יד וְדָוִד מְכַרְכֵּר בְּכֹרְעוֹ לִפְנֵי יְהוָה וְדָוִד חָגַר אֲפֹד בָּד׃ טו וְדָוִד וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל מְעַקִּים אֶת־אֲרוֹן יְהוָה בְּתוֹרֵעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר׃ טז וְהָיָה אֲרוֹן יְהוָה בָּא עִיר דָּוִד וּמִיֵּכֶל בֵּת־שָׂאוֹל נִשְׁקָפָה׃ בְּעַד הַחֲלוֹן וַתֵּרָא אֶת־הַמִּקְדָּשׁ דָּוִד מִפְּנֹו וּמְכַרְכֵּר לִפְנֵי יְהוָה וַתָּבוֹ לוֹ בְּלִבָּהּ׃ יז וַיָּבֹאוּ אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וַיִּצְנֹו אֹתוֹ בְּמִקְוָמוֹ בְּתוֹךְ הָאֹהֶל אֲשֶׁר נִטְהַלְלוּ דָוִד וַיַּעַל דָּוִד עֲלוֹת לִפְנֵי יְהוָה וּשְׁלָמִים׃ יח וַיִּבַּר דָּוִד מִהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַשְׁלָמִים וַיִּבְרַךְ אֶת־הָעָם בְּשֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת׃ יט וַיִּחַלֵּק לְכָל־הָעָם לְכָל־הַמִּזְבֵּן יִשְׂרָאֵל לְמֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה לְאִישׁ חֵלֶת לָחֶם אַחַת וְאֲשָׁפָר אֶחָד וְאִשְׁיִשָּׁה אַחַת וַיִּלְךְ כָּל־הָעָם אִישׁ לְבֵיתוֹ׃ כ וַיֵּשֶׁב דָּוִד לְבָרֶךְ אֶת־בֵּיתוֹ *וַתֵּצֵא מִיֵּכֶל בֵּת־שָׂאוֹל לְקִרְאֵת דָּוִד וַתֹּאמֶר מִהֲנִכְבֵּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִגְלָה הַיּוֹם לְעֵינַי אֲמַהוֹת עֲבָדָיו כִּהֲנִלּוֹת נִגְלוֹת אֶחָד הָרִקִּים׃ כא וַיֹּאמֶר דָּוִד אֲרִי־מִיֵּכֶל לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּחָר־בִּי מֵאֲבִיךָ וּמִכָּל־בֵּיתוֹ לְצִוּוֹת אֹתִי נָגִיד עַד־עַם יְהוָה עַד־יִשְׂרָאֵל וּשְׁחַקְתִּי לִפְנֵי יְהוָה׃ כב וַנִּקְלַתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהִיִּתִּי שֹׁפָר בְּעֵינַי וְעַם־הָאֲמַהוֹת אֲשֶׁר אָמַרְתָּ עִמָּם אֲבָבְדָה׃ כג וְגִמְיֵכֶל בֵּת־שָׂאוֹל לֹא־חִיָּה לָהּ יָגֵד עַד יוֹם מוֹתָהּ׃

* וַיְהִי כִּי־יָשֶׁב הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ וַיְהוֹה הַנִּיחֵ־לוֹ מִסָּבִיב מִכָּל־

הפטרת שמיני

צז

אִיבִיו: י וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־נָתָן הֲנִבְיָא רָאָה זֶה אֲנִי וְיֹשֵׁב
 בְּבֵית אַרְזִים וְאֶרְוֹן הָאֱלֹהִים יֹשֵׁב בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה: י וַיֹּאמֶר
 נָתָן אֶל־הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר בְּלִבְּךָ לַךְ עֲשֵׂה כִּי יְהוָה עִמָּךְ:
 י וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־נָתָן לֵאמֹר: י הֲלֹךְ
 וְאָמַרְתָּ אֶל־עַבְדִּי אֶל־דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה הֲאֵתָה תִּבְנֶה־לִּי
 בַּיִת לְשֹׁבְתִי: וְכִי לֹא יִשְׁכַּתִּי בְּבַיִת לְמִיּוֹם הָעֲלִיתִי אֶת־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה וְאֵתִיָּה מִתְחַלֵּף בְּאֹהֶל וּבְמִשְׁכָּן:
 י בְּכֹל אֲשֶׁר־הִתְחַלַּכְתִּי בְּכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲדַבַּר דְּבַרְתִּי
 אֶת־אֲחֵר שִׁבְמִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר צִוִּיתִי לְרַעוּת אֶת־עַמִּי אֶת־
 יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לָמָּה לֹא־בִנִיתֶם לִי בַיִת אַרְזִים: י וְעַתָּה כֹּה־
 תֹאמַר לְעַבְדִּי דָּוִד כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי לָקַחְתִּיךָ מִן־
 הַנְּזֻחַ מֵאַחַר הַצֹּאן לְחַיִּית נָגִיד עַל־עַמִּי עַד־יִשְׂרָאֵל: י וְאֵתִיָּה
 עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר הָלַכְתָּ וְאִכְרַתָּה אֶת־כָּל־אִיבִיךָ מִפְּנֵיךָ וְעֲשִׂיתִי
 לְךָ שֵׁם גָּדוֹל כְּשֵׁם הַגְּדֹלִים אֲשֶׁר בְּאַרְצָן: י וְשִׁמְתִי מְקוֹם
 לְעַמִּי לְיִשְׂרָאֵל וְנִמְעַתּוּ וְשָׁכַן תַּחְתּוֹ וְלֹא יִרְגַז עוֹד וְלֹא־
 יִסְפוּ בְנֵי־עוֹלָה לְעַנּוּתוֹ כְּאֲשֶׁר בְּרֵאשׁוֹנָה: י וְלִמְנַחֵם הַיּוֹם אֲשֶׁר
 צִוִּיתִי שְׁפָטִים עַל־עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְחַנִּיחְתִּי לְךָ מִכָּל־אִיבֵיךָ וְהַגִּיד
 לְךָ יְהוָה כִּי־בַיִת יַעֲשֶׂה־לְךָ יְהוָה: י כִּי יִמְלֹאֻ יָמֶיךָ וְשִׁכַבְתָּ
 אֶת־אֲבֹתֶיךָ וְהִקִּמְתִּי אֶת־זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ אֲשֶׁר יֵצֵא מִבְּעֵיךָ
 וְהִכִּינִתִּי אֶת־מַמְלַכְתּוֹ: י הוּא יִבְנֶה־בַּיִת לְשִׁמִּי וְכִנִּיתִי אֶת־
 כְּסֵא מַמְלַכְתּוֹ עַד־עוֹלָם: י אֲנִי אֶתְהַלְלוּ לָאֵב וְהוּא יְהִי־לִי
 לְבָן אֲשֶׁר בְּהַעוֹתוֹ וְהִכְחַתּוּ בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים וּבְנַגְעֵי בְנֵי אָדָם:
 י וְחֹסְדִי לֹא־יִסּוּר מִמֶּנּוּ כְּאֲשֶׁר הִסְרֵתִי מֵעַם שְׂאוּל אֲשֶׁר הִסִּירֵתִי
 מִלְּפָנֶיךָ: י וְנֶאֱמַן בְּיַדְךָ וּמַמְלַכְתֶּךָ עַד־עוֹלָם לְפָנֶיךָ כְּסֵאֲךָ
 יְהִי נִבּוֹן עַד־עוֹלָם: י כְּכֹל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְכָכָל הַחֲזוֹן הַזֶּה
 כֵּן דְּבַר נָתָן אֶל־דָּוִד:

שמיני ליום ששי

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה ומזמור ה' מן גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצליה דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום:

משנה ידים פרק ד'

בו ביום נמנו ונמרו על עריבת הרגלים. שהיא משני לזגין ועד תשעה מבין שנמדקה שהיא ממאה מדרם. שרבי עקיבא אומר עריבת הרגלים בשבחה: בו ביום אמרו כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן פשרים. אלא שלא עלו רבועים לשם חובה. חוץ מן הפסח ומן החטאת. דפסח בזמנו והחטאת בכל זמן. רבי אליעזר אומר אף האשם. הפסח בזמנו. והחטאת והאשם בכל זמן. אמר רבי שמעון בן עזאי מקבלני מפי שבועים ושנים זקן. ביום שהושיבו את רבי אליעזר בן עזריה בישבה שכל הזבחים הנאכלים שנזבחו שלא לשמן פשרים. אלא שלא עלו רבועים לשם חובה. חוץ מן הפסח ומן החטאת. לא הוסיף בן עזאי אלא העולה. ולא הודו לו חבמים: בו ביום אמרו עמון ומואב מה הן בשביעית. גזר רבי מרפון מעשר עני. וגזר רבי אלעזר בן עזריה מעשר שני. אמר לו רבי ישמעאל. אלעזר בן עזריה עליה ראייה ללמד. שאתה מחמיר. שכל המחמיר עליו ראייה ללמד. אמר לו רבי אלעזר בן עזריה. ישמעאל אחי אני לא שניתי מסדר השנים. מרפון אחי שניה. ועליו ראייה ללמד. השיב רבי מרפון מצרים תוצה דארץ. עמון ומואב תוצה דארץ. מה מצרים מעשר עני בשביעית אף עמון ומואב מעשר עני בשביעית.

השיב

ברמנורא

בו ביום. אפרקין דלעיל קאי אמילתיה דר"ש בן עזאי דמירי ביום שהושיבו את ר"א בן עזריה בישיבה וכ"מ שנאמר במשנה בו ביום על אותי היום כאמר: נמנו. עמדו למנין לדעת מנין המטמאים ומנין המטהרין ונמרו הדין ע"פ הכוזב עריבת הרגלים. עריבה עשויה לרחיט הרגלים: שנמדקה. סמוך לשולים ואינה מחוקת מים כדי רחיטת הנל אחת: שמאה מדרם. דעריבה קודם שנמדקה נמי היו רגלים לישב על גבה והיתה משתמשת ישיבה עם מלאכתה: שרבי עקיבא היה חולק ואומר: עריבת הרגלים כשמה. כלומר כשמה כן היא שאין ע"ס מדרם עליה. ואין הלכה כר"ע: כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן פשרים. משנה זו בתחלת מסכת זבחים היא שנויה וע"ס פירשטוב: עמון ומואב מה הן בשביעית. חוץ זה עמון ומואב שבהו בסיון שהיא נחלת ראובן וגד דהיא ח"י הוא ואפילו אח"ל שלא ככנס עולי כבל ע"כ שביעית ניהגין בה היא חוץ בסיון אלא בסדר ארץ עמון ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל ועבר הירדן היא חוץ בסיון אלא בסדר ארץ עמון ומואב שלא עהו בסיון ולא ככנס מעולם איירי דתע מדמיתיה עליה מכלל וממלרים: לא שניתי מסדר השנים. שלעולם אחר הסנה של מעשר עני מביאין מע"ש והרי כשסית מע"ש

השיב רבי אלעזר בן עזריה בבל חוצה לארץ. עמון ומואב חוצה לארץ.
 מה בבל מעשר שני בשביעית. אף עמון ומואב מעשר שני בשביעית.
 אמר רבי מרפון מצרים מפני שהיא קרובה. עשאוה מעשר עני שיהיו
 עניי ישראל נסמכין עליה בשביעית. אף עמון ומואב שהן קרובים נעשים
 מעשר עני שיהיו עניי ישראל נסמכים עליהם בשביעית. אמר לו רבי
 אלעזר בן עזריה הרי אתה כמתהון ממון. ואין אתה אלא כמפקיד נפשות.
 קובע אתה את השמים. מלהוריד מל ומטר. שנאמר היקבע אדם אלהים
 כי אתם קובעים אותי ואמרתם במה קבענוה המעשר והתרומה. אמר
 רבי יהושע הריני כמשיב על מרפון אחי. אבל לא לענין דבריו. מצרים
 מעשה חדש. ובבל מעשה ישן. והגדון שקפנינו מעשה חדש. ידון מעשה
 חדש ממעשה חדש. ואי ידון מעשה חדש ממעשה ישן. מצרים מעשה
 זקנים. ובבל מעשה נביאים. והגדון שקפנינו מעשה זקנים. ידון מעשה
 זקנים ממעשה זקנים. ואי ידון מעשה זקנים ממעשה נביאים. נמנו
 ונמרו. עמון ומואב מעשרים מעשר עני בשביעית. ובשפא רבי יוסי
 בן דורמסקית אצל רבי אלעזר בלוד. אמר לו מה חדוש היה לכם
 בבית המדרש היום. אמר לו נמנו ונמרו. עמון ומואב מעשרים מעשר
 עני בשביעית. בכה רבי אלעזר ואמר סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם.
 צא ואמור להם אי תחישו למנינכם. מקבר אני מרבן יוהנן בן זכאי
 ששמע מרבו. ורבו מרבו. עד הקכה למשה מסיני. שעמון ומואב
 מעשרין מעשר עני בשביעית: י בז ביום בא יהודה גר עמוני. ועמד
 לפניהם בבית המדרש. אמר להם מה אני לבא בקהל. אמר לו רבן
 גמליאל אמר אתה. אמר לו רבי יהושע מתר אתה. אמר לו רבן גמליאל
 הכתוב אומר לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי ונומרי. אמר

לו

ברטנורא

מעשע לפיכך ראוי נשביעת מעש"ש המעשר והתרומה. וע"כ המעשר האמור כאן מעשר
 שני הוא דומיא דתרומה שהוא קודם ולא מעשר עני שהוא חול נמור ואין לדחות מעשר שני
 מסני עניים: כמשיב על דברי מרפון. לסייע לו: אבל לא לענין דבריו. כלומר ולא
 נעטמיה: מצרים מעשה חדש. שהוקנה שהיו אשר פורא תקנו להפריש מעשר במצרים:
 ובבל מעשה ישן. תקנת נביאים שהיו קודם חוצהו הכית ונשכה הדבר דשאל לא היה
 לורך עניים כלותה שעה: מעשה נביאים. ע"פ נבואה שבו הוראת שעה ואין למדין ממנה:
 הל"מ. לאו דוקא דאין זה מן המורה אלא כללו היא הל"מ מיהו בתוספתא משמע דהל"מ
 ממש קאמר: ד שנאמר ואסיר גבולות עמים. שהיה מגלה בני עיר זו ומוסיפין בעיר
 אחרת

שמיני לאום שטי

לו רבי יהושע ובי עמונים ומואבים במקומן הן. כבר ענה סנחריב מלך
אשור ובקרב את בר האומות. שגאמר ואסיר גבולות עמים ועתידותיהם
שושתי ואזרוד באביר יושבים. אמר לו רבן גמליאל הפתויב אומר ואחרי כן
אשיב את שבות בני עמון ובכר חזרו. אמר לו רבי יהושע הפתויב אומר
ושבתי את שבות עמי ישראל ויהודה ועדין לא שבו. והתירוהו לבא
בקבר: תרגום שבעזרא ושבעניאל. מטמא את הידים. תרגום שפתכו
עברית. ועברית שפתכו תרגום. וכתב עברי אינו מטמא את הידים.
לעולם אינו מטמא עד שיקתבנו אשירית על העור ובדיו: ו אומרים
צדוקים קובלים אנו עריבם פרושין. שאתם אומרים פתבי המדש. מטמאין
את הידים. ספרי המירם אינם מטמאין את הידים. אמר רבן יוחנן בן
זכאי ובי אין לנו על הפרושים אקא זו בלבד. והרי הם אומרים עצמות
חמור טהורים. ועצמות יוחנן בן זכאי טמאים. אמרו לו לפי חבתן היא
טומאתן. שלא יעשה אדם עצמות אביו ואמו תרוודות. אמר להם אף
פתבי הקדש. לפי חבתן היא טומאתן. ספרי המירם שאינן חביבין. אין

מטמאין

ברענורא

אחרת ומנלה בני עיר אחרת ומוסיכן בעיר זו: ושבתי את שבות עמי ישראל ועדין
לא שבו. וכסס שאלו לא שבו כך אלו לא שבו: והתירוהו לבא בקהל. כיון דמשכסס
עמים אין אסור לבא בקהל אלא עמוני ומואבי עד עולם ומצרי ואדומי דור ראשון ושני
השתא שאין אלו העמים ידועים שסבר תכלכלו ונתערבו בין שאר העמים אמרי: כל דפרש מרובא
פריש וכל המתגייר מותר לבא בקהל מיד: ה תרגום שכתבו עברית. תרגום שבעניאל
ועורא כיון כדנא תימרון להון שכירמיה אס כחכו בלה"ק וכן דברי הניבא הנאמרים בלשון
הקודש שכתבן חרנוס אין מטמאין את הידים: כתב עברי. הכתב שכל מעשר הנהר
והמזחיים כותבים בו עד היום וישראל היו משתמשין בלוחו כתב בדברי חול ומעשעות של
כתב הנמלאים בידיו היום שהיו מזמן מלכי ישראל מפתחות בלוחו כתב אכל הכתב שאנו
כותבים בו הספרים היום כ' אשורי הוא קרא והוא הכתב שהיה בלוחות וקרא אשורי שהוא
המאובר שכתביות לשון באשורי כי אשורי בנות: ו אומרים צדוקים. המכמסין תורה
שבע"פ נקראים לזקוקים ע"פ לזקוק וביהוס מתלמידיו של אנטונינוס איש סבזו שהתחילו בקלקלה
זו חלה לפי ששמו מאנטונינוס רבן אל תהיו כעבדים המכמסין את הרב על מנת לקבל
פרס אמרו אפשר סועל עורח ועושה מלאכה כל היום כילו ולערב אינו מקבל סכר ופרשו
מדברי חכמים ונתחברו עמהם כחות מישראל ועד היום הזה נשאר מהם פלעים במלרס
ובדמשק ובקוסטנטינא והם לכסו בעינינו ולנניי' בלדינו ואנו קוראים להם קראים לפי שאין
להם אלא מקרא בלבד: קובלים אנו עליבם. מתרעמים אנו על מדותיהם: פרושים. לחכמי
ישראל היו קרוין פרושין לפי שאוכלים חוליהן בעהרה ופרושים ממנע ע"ה כדחנן בגדי ע"ה
מדרם לפרושים: ספרי המירם. ספרי המינים וקראים. ספרי המירם שהמירו דת האמת
בדברי סקר: תרוודות. כפית שאוכלים בהם לי מלא תרווד רקב: אף ספרי הקודש לפי
חבתן היא טומאתן. שלא יעשה אדם שטיחין על נבי כהמה ולפי דבריהם היה מטיב להם
ולא לפי האמת דעמא דספרי הקודש מטמאין את הידים כדי שלא יבאו הספרים לידי פסידא

שהעכברים

שמיני ליום ששי

צמ

מִמָּמַיִן אֶת הַיָּבֵיבִים : וְאוֹמְרִים צְדוּקִים קוֹבְלִים אָנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים. שְׂאֵתֶם
 מִמְּהֵרִין אֶת הַנְּצוּקָה. אוֹמְרִים פְּרוּשִׁים. קוֹבְלִים אָנוּ עֲלֵיכֶם צְדוּקִים. שְׂאֵתֶם
 מִמְּהֵרִין אֶת אִמַּת הַמַּיִם הַבָּאָה מִבֵּית הַקְּבֵרוֹת. אוֹמְרִים צְדוּקִים. קוֹבְלִין
 אָנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים. שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים שׁוּרֵי וַחֲמוּרֵי שְׁהוּזִיקוּ תִּיבִין. וְעַבְדֵי
 וְאִמְתֵי שְׁהוּזִיקוּ פְּטוּרִים. מַה אִם שׁוּרֵי וַחֲמוּרֵי שְׂאֵינִי חַיִּב בָּהֶם מְצוֹת.
 הָרִי אֲנִי חַיִּב בְּנִזְקוֹן. עַבְדֵי וְאִמְתֵי שְׂאֵינִי חַיִּב בְּהֵן מְצוֹת. אֵינוּ דִין שְׂאֵהָא
 חַיִּב בְּנִזְקוֹן. אָמְרוּ לָהֶן לֹא. אִם אָמַרְתֶּם בְּשׁוּרֵי וַחֲמוּרֵי שְׂאֵין בָּהֶם דַּעַת.
 תֹּאמְרוּ בְּעַבְדֵי וּבְאִמְתֵי שְׂשֵׁי בְּהֵן דַּעַת. שְׂשֵׁם אֶקְנִימֵנוּ יְקָה וְיִדְלִיק צְדִישׁוֹ
 שֶׁל אֶחָד וְאֵהָא חַיִּב לְשֵׁם : הָ אָמַר אֶפִּיקוּרוֹם גְּלִילִי. קוֹבֵל אֲנִי עֲלֵיכֶם
 פְּרוּשִׁים. שְׂאֵתֶם פּוֹתְבִים אֶת הַמוֹשֵׁל עִם מֹשֶׁה בְּנַט. אָמְרוּ פְּרוּשִׁים.
 קוֹבְלִין אָנוּ עַדִּיָּה אֶפִּיקוּרוֹם גְּלִילִי. שְׂאֵתֶם פּוֹתְבִים אֶת הַמוֹשֵׁל עִם הַיֵּשׁ
 בְּדָף. וְלֹא עוֹד אֶקְרָא שְׂאֵתֶם פּוֹתְבִים אֶת הַמוֹשֵׁל מִלְּמַעְלָן. וְאֶת הַיֵּשׁ
 מִלְּמַטָּן. עֲנִיָּאמַר וַיֹּאמֶר פְּרַעָה מִי יִי אִישׁר אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ לְשַׁחַת אֶת יִשְׂרָאֵל
 וּבְשִׁגְקָה מָהוּ אוֹמֵר יִי הַצְּדִיק :

ברמנורא

ההעכברים המזוינין אלל האוכלים היו מפסידים את הספרים כדפרישית בסוף זכיס :
 וְ מִמְּהֵרִים אֶת הַנְּצוּקָה. דַּתֵּן בַּמַּסַּחַת מִכְּשִׁירֵין כֵּל הַנְּלוּק טְהוֹר דַּסּ מַעְרָה מְכַלִּי טְהוֹר לְכַלִּי
 עִמָּא מַה שְׂנַשְׂר כְּכַלִּי הַעֲלִיין טְהוֹר דְּנִזְקוֹ אֵינוּ חֲבוּר : אִמַּת הַמַּיִם הַבָּאָה מִן הַקְּבֵרוֹת.
 מוֹדוּ כֵּה לְדוּקִים דְּטְהוֹרָה דְּכַתִּיב מִקוֹה מִים יִהְיֶה טְהוֹר : שְׂהָרִי אֵין בְּהֶם דַּעַת. שִׁיכוּנוֹ
 לַהֶפְסִיד מִמּוֹן לְכַעֲבִיהֶם : יִלְךְ וְיִדְלִיק גְּדוּשׁוֹ שֶׁל אֶחָד. וְנִמְלֵא מִפְּסִיד אֶת רְכוּז מֵאֵה מֵה
 כְּכַל יוֹס : הָ צְדוּקֵי גְּלִילִי. לְדוּקֵי שְׂהִיָּה מֵאֶרֶץ הַגְּלִיל : הַמוֹשֵׁל עִם מֹשֶׁה בְּנַט. שְׂהוּ
 מוֹנִים לַעֲשׂוֹת הַמַּלְכִים וְכוֹתְמִים כַּכְּ וְכַךְ לַמֶּלֶךְ פְּלוּנִי וְכוּסִיף הֵנַע כּוֹחֲבִין כְּדַת מִשֶׁה יִשְׂרָאֵל
 וְנִגְנָוִי הַדְּכַר לַמַּסַּח : אֶת הַמוֹשֵׁל מִלְּמַעְלָן וְאֶת הַשֵּׁם מִלְּמַטָּן. שְׂמַקְדִּימִין טַס פְּרַעָה לַטַּס
 הַטַּס דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר פְּרַעָה מִי ה' : וּבְשִׁלְקָה. פְּרַעָה : מַה הוּא אוֹמֵר ה' הַצְּדִיק. כְּדִי
 שֶׁלֵּא לְהַשְׁלִים בַּמַּסַּח כְּמִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוֹלוֹ מִשּׁוֹם אֵל טַעֲמוֹד כְּדַכְרַע הַשְּׁלִים כֵּה' הַצְּדִיק :

גמרא נדה דף כ' ע"א

רַבִּי אָמִי בַר אֲבָא אָמַר וְכִכְן עֲמוּזָה מִבֵּין טָמֵא דִּיהָ מִבֵּין
 גְּמִי טָמֵא חוּץ מִשְׁחוֹר אֶלְיָא מָאִי אֶהְיֵי שִׁיעוּרִיהָ דִּרְבָּנָן
 לְאַפְיֻקֵי דִּיהָ דְּדִיהָ. וְאִיפָּא דְאָמַר רַמִּי בַר אֲבָא אָמַר וְכִכְן
 עֲמוּזָה מִבֵּין טָהוֹר דִּיהָ מִבֵּין טָהוֹר חוּץ מִשְׁחוֹר וּלְהַכִּי מִתְּנִי

שיעוריה

רש"י

דיהה דדיהה. שנוסה ממראיתו יותר מדאי : עמוק מבין טהור. חס מאומו
 מראה

שמיני ריום ששי

שֵׁעִירִיה דְּרִבְּנָן. בַּר קַפְרָא אָמַר וְכֵן עָמוּק מִבֵּן טָמֵא דִּיהָה
 מִבֵּן טָהוֹר חוּץ מִמּוּזֵג שְׁעָמוּק מִבֵּן טָהוֹר דִּיהָה מִבֵּן טָהוֹר. בַּר
 קַפְרָא אָדִיהוּ לִיה. וְדָבִי. אֵעֲמִיקוּ לִיה וְדָבִי. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא
 בְּמַה נְפִישׁ נִכְרָא דְלִבְיָה בְּמִשְׁמַעְתִּיהָ :

רשי

מראה הוא חבל אם ארום הרבה עד שכל לכלל אחד משאר המראות שלמעלה
 סימנו הכי כל לומר מהכך דמתי: אדוהו ליה. דס הדומה למוגל:

וזהר יתרו הף ציב עיא

פְּקוּדָא לְמַתְנֵי דְכִיד יוֹם חֲשֵׁבֶת בְּמַה דְאַתְּ אָמַר זְכוּר אֶת יוֹם חֲשֵׁבֶת
 לְקַדְשׁוֹ. הוּא דְשֵׁבֶת הָא אוֹקְמוּנָא בְּכָל אֵינוֹן דּוֹכְתֵי יוֹמָא דְנִיחָא דְעָלְמָא
 וְאִיהוּ כְּלָפָא דְאוֹרֵייתָא וּמָאן דְנָטִיר שֵׁבֶת בְּאֵילוֹ נָטִיר אוֹרֵייתָא בְּקֵלָה. וְהָא
 אַחֲמַר דְּהִבְרָנָא דְשֵׁבֶת לְקַדְשָׁא לִיה בְּכָל זִמְנֵי קְדִישֵׁן מָאן דְּאִדְכַּר לְמַלְכָּא
 אֲצִמְרִיךְ לְבִרְכָּא לִיה וּמָאן דְּאִדְכַּר לְשֵׁבֶת צְרִיךְ לְקַדְשָׁא לִיה וְהָא אַתְמַר.
 זְכוּר לְדִכְרָא אִיהוּ. שְׁמוֹר אִיהוּ לְנוֹקְבָא. (וְדָא וְדָא בְּלֵא פְרוּדָא) יוֹם
 שֵׁבֶת הוּא דְכָל מְהִימְנוּתָא דְתַלְמֵי מְרִישָׁא עֲקָאָה עַד סוּפָא דְכָל דְרִבְּנָן
 שֵׁבֶת אִיהוּ כְּרָא :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

כשערי קדושה חייב טיח

הדימ ה' שבת פ"ז

אין זה שים עבירה אפילו הפוסק בעיקר
 עובר בפני השוכה ואפילו עשה
 השוכה בשעת מיתתו. וארבעה חלקי
 בפרה הן עבר על מצות עשה תקלות ועשה
 תשובה לא זו משום עד שמוחלין לו. עבר
 על מצות לא תעשה תקלות תשובה ויום
 הכפורים מבשרין. עבר על תמורות ותן
 מיבי כריתות ומיתה בידי שמים בין במצות
 עשה בין במצות לא תעשה ותיבי מיתות
 בית דין חוץ מחלול ה' תשובה ויום
 הכפורים וימורין מבשרין. עבר על חלול
 ה' או על תמורות ספקן פנון פושעי
 ישראל בגנון וכל סידורין לגתים ואינן
 עולין

מלאכות שתיביין עלהן מקולה וקרה
 כמזיר או קרבן טמאת בשנה
 מהן אבות ומהן תולדות. ומגן פל אבות
 מלאכות ארבעים חסר אחת ואלו הן.
 תמישה ותריעה ותקצירה והעומר
 וברישה ותרייה והפרייה והתחניה
 והתקנה ומלישה והאפה והגזיה ותלבון
 והנפוז והצביעה והפניה והעשיית סגורין
 והתקבת המטבח והאריה והקציעה
 והקשיבה והתקנה והתפירה והקריעה
 והבגנו והסתירה והפאה בפטיש והצירה
 והשחיה והמששה וההלחה והתקנה
 והתקת העור והתוכו והתקנה ומחיקה
 והשרטוט

עולין וְכָל שְׂאֵינָן קָמִים בְּתַחֲבִית הַמַּתִּים וְכָד
 אוֹתָן שְׂאֵין לָהֶם חֶקֶק לְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ
 שְׁנוֹבָרֵי עֵיל בְּאֶרֶץ בְּשֵׁלֶשֶׁת חֲלָקִים הַגְּזֵרִים
 הַשּׁוֹבֵה וְיוֹם הַכְּפָרִים וְיִסְרִין וּמִיקָה
 מְכַפְּרִין. תִּסְרִוּיִן הַמְּכַפְּרִין הֵם כֹּל מִנֵּי
 יְסִרְוִין וְעַד הֵיכֵן תְּכַלֶּתֶן עַד אֲשֵׁירוֹ שְׁנֵהֲפֵה
 לוֹ חֲלוֹקוֹ וְמִרַח חֲרוֹפְכָה פְּדִי לְלוֹבֶשֶׁה וְכֵן
 אִם הֲטִיל יָדוֹ בְּכִים לְהוֹצִיא שְׁגֵי דִינְרִין
 וְעֵלָה אַחַד וְצִרְיָה לְהַטִּיר יָדוֹ פֶּעַם שְׁנֵינָה:

וְהַשְׂרֵמִיט וְהַהֲבֵרָה וְהַפְּבִי וְהַהוֹצָאָה
 מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת: כִּי כָּל אֵלוֹ הַמְּקַאֲבוֹת וְכָל
 שֶׁהוּא מְעַנְיָנָם הֵן הַנְּקֵרָאִים אֲבוֹת מְקַאֲבוֹת.
 כִּיצַד הוּא עֲנִינָן אַחַד הַחֲנֹרֶשׁ אוֹ הַחֹפֵר אוֹ
 הַעוֹשֶׂה חֲרִיץ הַרִי וְהַ אֵב מְלֹאכָה. שְׁפָל
 אַחַת וְאַחַת מֵהֶן חֲפִירָה בְּקִרְקַע וְעֲנִין אַחַד
 הוּא: וְכֵן הַיֹּרֵעַ וְרָעִים אוֹ הַנוֹטֵעַ
 אֵילָנוֹת אוֹ הַמְּבַרְיָה אֵילָנוֹת אוֹ הַמְּרַכִּיב
 אוֹ הַזּוֹמֵר כֹּל אֵלוֹ אֵב אַחַד הֵן מְקַאֲבוֹת
 מְקַאֲבוֹת וְעֲנִין אַחַד הוּא. שְׁפָר אַחַת מֵהֶן

לְצַמֵּת דָּבָר הוּא מְתַפְּנִין: וְכֵן אַחַד הַמְּקַצֵּר תְּבוּצָה אוֹ קְטָנִית אוֹ הַבּוֹצֵר עֲנָבִים אוֹ
 הַגּוֹרֵר תְּמָרִים אוֹ הַמוֹסֵק וְתִים אוֹ הַאֲנִירָה תְּאֵנִים כֹּל אֵלוֹ אֵב מְלֹאכָה אַחַת הֵן. שְׁפָר אַחַת
 מֵהֶן לְעִקּוֹר דָּבָר מְגִידוּלָיו מְתַפְּנִין וְעַר הַרְבֵּה זוֹ שְׂאֵר הָאֲבוֹת:

מצות שמיני השם

שמיני ו' מ"ע י"א מ"ח

תענית י"ו. סנהדרין כ"ב פ"ג. ספר היר' הל' בואת מקדש פ"א. ספר המצות ל"ח קס"ג. ורמב"ן
 כשיג שם ובל"ח ע"ג ע"ש. סמ"ג לאוין ש"א:

ק: [פג] מצות לא תעשה שלא יכנסו כהנים והכשרים לעבודה מן
 המזבח ולפנים] פרועי ראש (למקדש) שנאמר ראשיכם אל תפרעו.
 (ר"ל מגודלי שער). ואם נכנס ועבד עבודה מגודל שער חייב מיתה בידי שמים
 ועבודתו כשרה. ואם נכנס ולא עבד עבודה הרי זה בזוזה ולא כמיתה. וכהן
 גדול אסור בגדול פרע לעולם אף אם לא נכנס למקדש. סהם גדול פרע שלשים
 יום. ונוהג בזמן הבית בזכרי כהונה (ועיין בסמוך סימן קכ"א):

סנהדרין פ"ג. ספר היר' ה' בואת מקדש פ"א. ספר המצות ל"ח קס"ו. וע"ש בהשגות רמב"ן שהוא
 סובר שהלאו שלא לעבד מחוסר בגדים נכלל בו קרועי בגדים. סמ"ג לאוין ש"ב:

קנא [פד] מצות לא תעשה שלא יכנסו כהנים והכשרים לעבודה מן
 המזבח ולפנים] קרועי בגדים (למקדש) שנאמר ובגדיכם
 לא תפרומו. ואם עבד קרוע בגדים כדרך שקורעין על מת חייב מיתה בידי
 שמים ועבודתו כשרה וכל כהן שהוא כשר לעבודה אם נכנס מהמזבח ולפנים שתי
 (ועיין סי' קנ"ב) או פרוע ראש או קרוע בגדים או ילא כן כגון שקרע בגדיו
 בין האולם ולמזבח ויאל לוקה. וכהן גדול אסור להיות קרוע בגדים אף כשלא
 נכנס למקדש. וכל אדם מישראל אסור ליכנס מעזרת ישראל ולפנים סכור או
 קרוע בגדים או מגודל שער דרך ניוול שאין זה דרך כבוד ומורא, אבל ישראל
 שגדל שערו דרך ניוול דרך ניוול מותר ליכנס לעזרת ישראל. ונוהג בבית
 המקדש בזכרי כהונה:

זבחים י"ז. סנהדרין כ"ב פ"ג. כרותות י"ג. כתובות דף י'. עירובין ס"ד. ספר היר ה' ביאת מקדש
פ"א. ספר המצות ל"ח ע"ג. וע"ש בהשגת רמב"ן. סמ"ג לאוין ש'. י"ד ס"ו רמ"ב בהגהות
ה"ט ס"ו ז' :

קנב [פה] מצות לא תעשה שלא יכנס כהן הכשר לעבודה שתוי יין
למקדש מהמזבח ולפנים שנאמר יין ושכר אל תשת וגומר

בכזאבם אל אהל מועד. ואם נכנס ועבד עבודתו פסולה ומייב מיתה ביד
שמים שנאמר ולא תמותו והוא ששטה רביעית צבת אחת מיין שאינו מאג
ועברו עליו ארבעים יום או שהיה יותר מרביעית ואפילו מווג ולא שתאו צבת
אחת חייב. היה שכור משאר משקין ה"ו לוקה ועבודתו כשרה (ע"ן סימן קנ"א)
וכן אסור לכל אדם להורות כשהוא שתוי אפי' משאר משקין שנאמר ולהורות אם
בני ישראל אפילו אכל תמרים או שטה חלב ונשתבשה דעתו מעט לא יורה.
ואם הורה בדבר שהוא מפורש בתורה עד שידעוהו הלדוקים מותר ומותר לשכור
ללמוד תורה. ואם היה חכם קבוע להוראה אסור ללמוד שלימודו הוראה היא.
ונוהג איסור שתוי יין במקדש בזכרי כהונה ואיסור שתוי יין להוראה בכ"מ ובכ"ז
בכל מי שראוי להוראה :

סנהדרין י"ה. הוריות י"ב. זבחים ט"ז. ספר היר ה' ביאת מקדש פ"ב. ספר המצות ל"ח קס"ה.
ורמב"ן שורש ה' מנה לא יצא ולא יחלל לשני לאוין ע"ש. והסמ"ג לא סנה לאו זה כלל.
וע"ש לאוין ט"ז :

קנב [פו] מצות לא תעשה שרא יצא כהן ממקדש בשעת עבודה
שנאמר וטפתח אהל מועד לא תצאו. ואם יצא והניח עבודתו

חייב מיתה ונכפל אזהרה זו בכהן גדול בפי' אמור ומן המקדש לא יצא ולא
יחלל, ור"ל שהכחוש הזכיר לכהן גדול אם מת לו מת לא יצא אחר המטה שלא
יצא מן המקדש ואמר ולא יחלל. כלומר ישב ועבד עבודה שהיה עוסק בה
אע"פ שהוא אוגן (ע"ן ס"ו רס"ה תר"ח) ואין עבודתו מחוללת. וכהן הדיוט
שהוא אוגן הוא מחלל עבודה מק"ו מצטל מוס שהוא אוכל בקדשים. ואם עבד
חלל אוגן שהוא אסור לאכול בקדשים (בס"ו תר"ח) דין הוא שיחלל עבודה.
בסמ"מ למד מדיוקא דקרא שנאמר בכ"ג לא יצא ולא יחלל משמע הא כהן הדיוט
שלא יצא ועבד עבודה חילל ואע"פ שכהן הדיוט אוגן מחלל העבודה אינו לוקה
משני שאינו לאו מפורש (ע"ן כלל ח' בהגה"ה ב') אלא הוא שלילה או טעם
המלות (ע"ן שורש ה' ושורש ח'). ונוהג בזמן הצום בזכרי כהונה :

חולין ג"ט ק"ב. ע"ז דף ה'. בכורות דף י'. כתובות ס'. ספר היר ה' מאכלות פ"א ב' ג'.
ספר המצות מ"ע קמ"ט. ורמב"ן משוג בשרש ו' ע"ש. מל"ח קע"ב ע"ש. סמ"ג ע"ן ג"ט
לאוין קכ"ו. י"ד ס"ו פ' פ"א קט"ו. סמ"ג ס"ו ר' ר"ו רב"ג :

קנב קנה (סח) מצות עשה לבדוק סימני בהמה וחיה להבדיל בין
טמאה לטהורה לאכילה שנאמר זאת החיה אשר תאכלו

וגומר. וגומר והבדלהם בין בהמה הטורה לטמאה. [פז] ומצות לא תעשה
 ישא לאכול בשר בהמה וחיה הטמאים שנאמר את זה לא תאכלו וגומר.
 סימני בהמה וחיה הטורים מפורשים בפסוק כל שהו מעלה גרה ומפרים
 פרסה וכל שאין לו כל השני סימנים הללו הוא טמא. והאוכל כזית בין מבהמה
 ובין מחיה הטמאים ביטל מ"ע ועבר על ל"ת ולוקה. ובשר אדם הוא באיסור
 עשה שאינו בכלל זאת החיה וגומר. כל היוצא מן המינין האסורין שלוקין על
 אכילתן כגון חלב בהמה וחיה הטמאים וביצי עוף ודג טמאים אסורין באכילה
 מן הטורה ואין לוקין עליהם אלא מכות מדרות, ודגש דבורים ולרעין מותר שאין
 ממשות אותו מגופם. וחלב אשה מותר אבל אסור לגדול לניק מן הדד ומכין
 עליה מכות מדרות, חלב שביד גוי שלא ראה ישראל כשחלבו מבהמה אסור
 מא עירב בו חלב מבהמה טמאה. וגבינת עכו"ם מן הטורה מותרת שאין חוששין
 מא בא מבהמה טמאה שאין חלב בהמה טמאה מתגבן. אלא שחז"ל אסרו גבינת
 עכו"ם מכמה טעמים. והאוכל גבינת עכו"ם או חלב שחלבו גוי ואין ישראל
 רואהו כשיש לחוש שיערב בו חלב טמאה מכין אותו מכות מדרות. ונוהג בכ"מ
 ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

חולין ס"ה. ספר היר ה' מאכלות פ"א. ספר המצות מ"ע קנ"ב. ורמב"ן משיג בשורש ו'. מל"ת
 קע"ג. סמ"ג עשין ס"ב. לאוין קכ"ט. י"ד ס' פ"ה. סמ"ק ס' ר"א:

קנו קנו (סח) מצות עשה לבדוק סימני דגים לאכולה שנאמר את זה
 תאכלו מכל אשר במים. [פח] ומצות לא תעשה ישא

לאבור דג טמא שנאמר ושקץ יהיו רבם משרם לא תאכלו וסימני דגים
 טורים מפורשים בפסוק כל אשר יש לו סנפיר וקשקשת ואפילו הקשקשת נושר
 כשעולה ליבשה ואין לו עכשו וכשיגדל יהיה לו טהור. וכל שאין לו כל השני
 סימנים הללו הוא טמא. והאוכל כזית ממנו ביטל מלות עשה ועבר על לא
 תעשה ולוקה. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

חולין פ"ג. ספר היר ה' מאכלות פ"ב. ספר המצות ל"ת קע"ה. סמ"ג לאוין קנ"ה. י"ד ס' פ"ב.
 סמ"ק ס' ר"ז:

קנה [פט] מצות לא תעשה ישא לאכול עוף טמא שנאמר ואת אלה
 תשקצו מן העוף לא יאכלו. והאוכל כזית מעוף טמא ביטל

מ"ע (דלקמן ס' תע"א ע"ש סימני טומאה וטהרה) ועבר על ל"ת ולוקה.
 ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

חולין דף ס"ה. ספר היר ה' מאכלות פ"א. ספר המצות מ"ע קנ"א. ורמב"ן משיג בשורש ו'.
 סמ"ג עשין ס"ה. י"ד ס' פ"ה. סמ"ק ס' ח' מנאו ללא:

קנט (ע) מצות עשה לבדוק סימני חגבים לאכירה שנאמר את אלה
 מהם תאכלו וגומר. ולהם ג' סימני טהרה כל שיש לו ד' רגלים וד'
 כנפים

כנפים החופים רוב אורך ורוב היקף גופו ושני כרעים לנחר בהן. ומי שאין לו עכשיו ועתיד לנדל לאחר זמן כשיגדיל הרי זה מותר. ומי שעבר ואכל חגבים שאין להם כל ג' סימני טהרה הנ"ל ביטל מ"ע ועבר על ל"ח (דלקמן סי' הע"ב) ולוקה. ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה):

חולין ק"ב. ספר היר ה' שאר אבות הטומאה פ"ד. ספר המצות מ"ע צ"ז, ורמב"ן משיג במ"ע צ"ז ע"ט שסובר שכל דיני טומאות אין למנותן שהם ביאור מצוה קס"ח ושס"ד, סמ"ג עשין רמ"ח:

קס (עא) מצות עשה להיות שמונה ישרצים מטמאים ומטמאים שנאמר
וזה לכם הטמא בשרץ השורץ על הארץ החורץ עכבר צב
 אנקה כח הלטאה חומט תנשמת. השרץ אינו מטמא אלא במותו והוא ראשיהו אע"פ שהראש עדיין מעורה בעור הגוף אע"פ שהן מפרכסין כגב הלטאה מטמאין. השרץ במותו אינו מטמא אדם וכלים כגב וכלי חרס בחיור ואינו מטמא במשא בלא מגע והנוגע בו אינו מטמא בגדים שעליו בשעת מגעו ושיעור עומאתו כבעדשה וכל השרצים מלטרפים לבעדשה והשרץ מטמא לח ולא יבש אס הוא מקלט השרץ, אבל אס יבש ושלדו קיימת אפילו נשרף ושלדו קיימת והואיל ותבנית כולו קיים ה"ו מטמא. בשר השרץ נפסד ונפסל מאכילת כלב טהור. שאר השרצים חוץ משמנה שרלים הנ"ל כגון הלפרדע והעקרב והנחש וכיוצא בהן אע"פ שהן אסורין באכילה טהורים מכלום ואפי' האוכלין טמאין אינן. ועבודה זרה מטמא כשרץ ועומאתה מד"ס. ונהג בזכרים ונקבות (עיין בחינוך ובסוף סי' קע"ט):

חולין קכ"א. עוקצין פ"ג. ספר היר הלכות טומאת אוכלין פ"א. ספר המצות מ"ע צ"ח. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ז טעם שכו" ק"ס. סמ"ג עשין רמ"ז:

קכא (עב) מצות עשה לרדן דין טומאת אוכלין ומשקין שנאמר מכל
האובל אשר יאכל אשר יבא עליו מים יטמא וכל משקה
 אשר ישתה רגוי. כל מאכל המיוחד לאדם מקבל טומאה וכל שאינו מיוחד למאכל אדם טהור אלא א"כ מיוחד לאדם ולריכין הכשר ברטון הבעלים באחד משצעה משקין שהן דבש יין שמן חלב על דם מים אע"פ שתיבש אחר כך. משקה סרוח אינו מכשיר ואינו מקבל טומאה. וחזן מז' משקין הנ"ל אין מקבל טומאה. האוכל מתטמא בכל שהוא ומטמא לאחרים בכבילה, המשקין מתטמאין ומטמאין אוכלים וכלים בכל שהוא. כל אוכל שנפסד ונסרח עד שאינו ראוי למאכל אדם אינו מקבל טומאה. כל אוכל שנפסד ואחר שנפסד נפסד ונפסל מאכילת כלב או שיבש כחרס ה"ו טהור. כל משקה שנפסד ואחר שנפסד נפסד ונסרח ה"ו בטומאתו לעולם שאין המשקה יולא מטומאה ע"י הסרחון. וכל האוכלין אין להם טהרה במקוה. ואין למשקה שנפסד טהרה במקוה חוץ מן המים בלבד שאם הטביל מים עמאים במקוה כיון שלפו מי מקוה עליהן טהרו. ונהג בזכרים ונקבות (עי' בחינוך ובסוף סי' קע"ט):

כלים פיא, חולין ע' קי"ז ספר היר ה' שאר אבות הטומאה פ"א, ספר המצות ט"ע צ"ג, ורמב"ן משיג מן הטעם שבס"י ק"ס, סמ"ג עשין רמ"ד :

קכב (עג) מצות עשה להיות הנבילה טמואה ומטמאה שנאמר וכי ימות מו הבהמה וגומר הנוגע בנבילתה ישמא עד הערב. נבלה מטמאה בכזית במגע חרס וכלי חרס באויר והנושא אותה אע"פ שלא נגע בה טמא ומטמא בגדים שעליו. אחד בהמה וחיה הטהורין או הטמאין שמהו מטמאין משום נבלה. ושחיטת בהמה טהורה מטהרה מלטמא כנבילה. אבל שחיטת בהמה טמאה אין מטהרתה מידי נבילה וכל הנבילות מלטרפין לענין טומאה לכזית אחד טמאין ואחד טהורין (ע' כלל י"ח). ונהג בזכרים ונקבות (עיין בחינוך ובסוף סי' קע"ט) :

חולין ס"ה, טעילה פ"ה, ספר היר הל' מאכלות פ"א, ספר המצות ל"ה קע"ג, סמ"ג לאוין קל"א. י"ד סי' פ"ד, סמ"ק סי' ר"י :

קכג [ג] מצות לא תעשה שלא לאכול משרץ הארץ שנאמר וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל. שרץ הארץ כגון נחשים ועקרבים וחיפושיות ותולעים וכיוצא בהם הנבראים מוכר ונקבה האוכל מהן ברבה שלימה חייב מלקות. ואם אינה שלימה אם אכל כזית לוקה. וכל השרצים מלטרפין לכזית. ושמונה שרצים (שבס"י ק"ס) בכלל שרץ השורץ על הארץ. ושיעור חייב על אכילתו אם אכל מהן אחר מיתתו שיעור אכילתו כשיעור טומאתו בכעדשה וכולן מלטרפין לכעדשה. ואם חתך אבר מן החי מהן שיעור אכילתו בכזית וכולן מלטרפין לכזית (עיין כלל י"ח). ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

חולין ס"ה, ספר היר ה' מאכלות פ"ב, ספר המצות ל"ח קע"ח, ורמב"ן משיג בשיורש ט'. סמ"ג לא מנה זה וכללו בלאוין קל"ב, י"ד סי' פ"ד :

קכד [ד] מצות לא תעשה שלא לאכול תולעת הפירות והזרעים שנאמר דבר השרץ השרץ על הארץ לא תאכרום. אם נולד התולעת בהפרי במחזור לקרקע אע"פ שלא פרסה חייבין עליה או על כזית ממנה מלקוח. ואם נולדה התולעת בהפרי אחר שנתלשה מן הקרקע מותר לאכול הפרי עם התולעת שבתוכה. ואם פירש התולעת לחוץ אע"פ שחזר לתוכה השורץ על הארץ קרינן ביה וחייבין עליה. ואם הוא ספק אסורה ואין לוקין עליה, לכן כל התולעים שזפירות אסורים טמא פשו. ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (ע' כלל י"ח וע' תקוני תשובה) :

חולין ס"ז, ספר היר ה' מאכלות פ"ב, סה"מ ל"ח קע"ט, ע"ש ובשורש ט'. ורמב"ן משיג בשורש ט' וכללו בפ' וכל אשר אין לו סנפיר כו' מכל שרץ המים שקץ הם. עיין סי' קכ"ה, י"ד סי' פ"ג, פ"ד, סמ"ק סי' ר"יב :

קכה [ה] מצות לא תעשה שרא לאכול שרץ המים שנאמר אף תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ. הרי שרץ המים בכלל כגון הסרטן והלפרע

זהלפרדע וכיוצא בהם או חולעים ועלוקה או חיות הים. כללו של דבר כל שאינו בצורת הדגים לא דג טמא ולא דג טהור כגון כלב הים וכיוצא בו האוכל כזית מהן לוקה. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עי' כלל י"א. וע' תקוני תשובה):

חולין ס"ז. ספר היר' ה' מאכלות פ"ב. ספר המצות ל"ח קע"ז ובשורש ט"ז. ורמב"ן משוג' וב. הסמ"ג לא מנה לאו זה. ועי' במפרשי ספר היר'. י"ד ס"ו פ"ד:

קסו [ג] מצות לא תעשה שרא לאכור רמשים שנאמר ולא תטמאו את נפשותיכם בכר השרץ הרומש על הארץ. רמשים הם הבאים מעיפוסים שלא מזכר ונקבה החילוק בין שרץ לרמש שרץ בא מזכר ונקבה ורמש בא שלא מזכר ונקבה כגון המתהווים באשפות ובנבילות, והאוכל כזית מהם לוקה. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין כלל י"א. ועיין תקוני תשובה):

תזריע יום ראשון תורה

יבין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ה' המילוי יו"ד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מחוספה טובה של שבת שעברה.

יב א וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומקרא יי עם משך למימר: כ דבר אל־בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבַעַת ימים פיומי נדת הַזֹּתָה תִטְמָא: גלר עם בני ישראל למימר אתָתָא ארי תַעֲדִי וְתִלִיד דְבַר וְתִי מִסְאָבָא. שְבַעַת יוֹמִין פְּיוֹמֵי רְחוֹק סוֹבְתָה תְּחִי מִסְאָבָא: ג וְבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשֵׁר עַרְלָתוֹ: וְכִי־זָמָּא תְּמִינָאָה יִגְזַר בְּסָרָא דְעַרְלָתָה: ד וְשִׁלְשִׁים יוֹם וְשִׁלְשֵׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדָמֵי

טהרה

רשיי

(ב) אשה כי תזריע. אמר ר' שמלאי כשם שילדתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף: כי תזריע. לרבות שאפילו ילדתו מחוי שנמחה ונעשה כעין זרע אמו טמאה לידה: כימי נדת דותה תטמא. כסדר כל טומאה האמורה בגדה מטמאה בטומאת לידה ואפילו נפתח הקבר בלא דם: דותה. לשון דבר טוב מגופה. לשון אחר ל' מדוה וחולי שאין אשה רואה דם שלא תחלה ראשה ואזכריה ככדן עליה: (ד) תשב. אין חשב אלא ל' עכבה כמו (דברים א) והשבו

בקדש

תזריע ליום ראשון

קג

מִהָרָה בְּכַל־קֹדֶשׁ לֹא־תִנָּע וְאֶל־הַמִּקְדָּשׁ לֹא תִבָּא

עַד־מֵלֵאת יְמֵי מִהָרָה : וּתְהִינּוּ וּתִלָּמְדוּ יוֹמֵי תֵיבַב בְּדָם דָּבָר

בְּכָל קֹדֶשׁ לֹא תִקְרַב וְלִמְקֹדֶשׁ לֹא תֵעוֹר עַד מִשְׁלָם יוֹמֵי דְכוּתָהּ :

ה וְאִם־נִקְבְּהָ תֵלֵד וְטָמְאָה שְׁבַע־יָמִים בְּגִדְתָהּ וְשִׁשִּׁים

יּוֹם וְשִׁשִּׁת יוֹמִים תֵּשֵׁב עַל־דָּמֵי מִהָרָה : וְאִם נִקְוְתָא

תֵּלֵד וְתֵהִי מִסָּבִיב אַרְבַּעַת עָסָר בְּרִחֻקָה וְשִׁתִּין וְשִׁתָּא יוֹמֵי תֵיבַב עַל

בָּם דָּבָר : וּבְמִלֵּאת יְמֵי מִהָרָה לִבָּן אִו לְבַת תִּבְיָא

בְּבֶשׂ בְּיָשָׁנָתוֹ לְעֹלָה וּבְיָוֵנָה אִו־תָּר לְחַטָּאת אֶרֶב

פְּתַח אֶהְרֵמוֹעַד אֶל־הַבַּיִת : וּבְמִשְׁלָם יוֹמֵי דְכוּתָהּ לִבְרָא אִו

לְבִרְתָּא תֵיחִי אִמֵּר בַּר שִׁתָּה לְעֹלָתָא וּבַר יוֹנָה אִו שְׁפִינָא לְחַטָּאתָא

לְתַרע מִשְׁבָּן זְמַנָּא לִוְת בְּהֵנָּא :

רשי

בְּקֹדֶשׁ (בְּרַאשִׁית וּג) וְיִשַׁב בְּחֹלֵי מִמְרָא : בְּדָמֵי מִהָרָה. אֵשׁ"פ שְׂרֹאֶה טוֹרָה :

בְּדָמֵי מִהָרָה. לֹא מִפִּיק ה"א וְהוּא שֶׁס דְּכַר כְּמוֹ טוֹרָה : יְמֵי מִהָרָה. מִפִּיק

ה"א יְמֵי טוֹרָה שְׁלֹשׁ : לֹא תִנָּע. אִוְהֵרָה לְאוֹכַל וְכו' : בְּכָל קֹדֶשׁ לְרִבּוֹת אֵת

הַתְּרוּמָה לְפִי שׁוֹ טְבוּלַת יוֹם אַרְבּוּעַ שְׁבַע לְסוּף שְׁבַע וְאִין שְׁמֹשֶׁה מַעֲרִיב

לְעֵרָה עַד שְׁקִיעַת הַחֶמֶה שֶׁל יוֹם אַרְבַּעִים שְׁלֹמֶת תִּבְיָא אֵת כְּפֻרַת טוֹרָה

נְבִיאִים מְלִיכִים ב' סִימָן ה'

« וְאִישׁ בָּא מִבְּעַל שְׁלִישָׁה וַיִּבְּאֵל לְאִישׁ הָאֶלְרָהִים לֶחֶם בְּפוּרִים

עֲשָׂרִים־דָּחֶם שְׁעָרִים וּבְרִמָּל בְּאַקְלָגוֹ וַיֹּאמֶר תַּן לְעָם וַיֹּאבְדוּ :

וַיִּבְרָא אֶתָּא מֵאַרְע דְּרוּמָא וְאִוִּיתִי דְנְבִיָּא דִּי לֶחֶם בְּפוּרִין עֲסָרִין טוּקְמִין

דְּלֶחֶם שְׁעָרִים וּפִירוּבֵי בְּלִבּוּשִׁיָּה וְאִמֵּר חֲב לְעַמָּא וַיִּבְלָן : ב וַיֹּאמֶר

מִשְׁרָתוֹ מָה אֶתֶּן זֶה לְפָנֵי מַאֲהָ אִישׁ וַיֹּאמֶר תַּן לְעָם וַיֹּאבְדוּ

כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֲבֹר וְהוֹתָר : וְאִמֵּר מִשׁוּמְשִׁיָּה מָה אֶתֶּן דִּין קָדָם

מָה נִבְרָא וְאִמֵּר חֲב לְעַמָּא וַיִּבְלָן אֶרֶי פְּרִיז אָבֵר וַיִּבְלָן וַיִּוְתְּרוּ :

ג וַיִּתֵּן לְפָנֵיהֶם וַיֹּאבְדוּ וַיִּוְתְּרוּ פְּדָבֵר יְהוָה : וַיִּהֵב קְדָמֵהוּן וַאֲבֵלוּ

ואוהירו

רשי

(א) מִבְּעַל שְׁלִישָׁה־סָס מְדוּנָה : לֶחֶם בְּפוּרִים. כְּפֻרָה שֶׁהַתְּבוּלָה מִתְּכַרְת :

בְּלִקְלוֹנו

שמיני ריום ששי

וְאוֹתֵירוּ כִּפְתָנָא דִּי: ד וְנַעֲמָן שֶׁר־צָבָא מִלְּךְ־אַרְם הִיָּה אִישׁ
 גְּדוֹל לִפְנֵי אֲדֹנָיו וְנִשְׂא פָנִים כִּי־בָו נִתְן־יְחֹוָה תְּשׁוּעָה לְאַרְם
 וְהָאִישׁ הָיָה גְבוּר חֵלֶּ מְצַרְעֵ: וְנַעֲמָן בָּב חֵלָא דְמִלְכָא דְאַרְם
 הָוָה גְּבַר רַב קָדָם רְבוּנִיָּה וְנִסִּיב אַפְּסֵן אָרִי עַל יְדֵיהּ עֶבֶד יְיָ נִצְחָנָא
 לְאַנְשׁ אַרְם וְנִכְרָא הָוָה גְּבַר חֵלָא וְהוּא לְקִי בְּסִנְרֹוּתָא: ה וְאַרְם
 יֵצְאוּ גְדוּדִים וַיֵּשְׁבוּ מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל נַעֲרָה קַטְנָה וַתְּהִי לִפְנֵי
 אִשְׁתֵּי נַעֲמָן: וְאַנְשׁ אַרְם נִפְקוּ בְּמִשְׁרָוֹן וַיֵּשְׁבוּ מֵאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל עֵילְמָתָא
 זַעֲרָתָא וְהוּת מִשְׁמֵשָׂא קָדָם אֶתֶת נַעֲמָן: ו וַתֹּאמֶר אֶל־גְּבַרְתָּהּ אַחֲרֵי
 אֲדֹנָי לִפְנֵי הַנְּבִיא אֲשֶׁר בְּשׁוּמְרוֹן אֹי יֹאסֵף אֶתֹו מְצַרְעָתוֹ:
 וְאִמְרַת לְמַרְתָּה טוֹבֵי רְבוּנֵי אִם יוֹלֵל לְקָדָם נְבִיאֵי דִי בְּשׁוּמְרוֹן בְּכוּן יִסֵּן
 יְתִיה מִסִּנְרֹוּתֵיהּ:
יְתִיה מִסִּנְרֹוּתֵיהּ:

רש"י

בצקלוננו. בלבושה: לעם לתלמידיו שהיה זן חותם: (ה) גדודים. חיילות:
 נערה קטנה. ריבה מעיר נערון: ותהי לפני אשת נעמן. משמשה:
 (ו) אחרי. לשון בקשה: לפני הנביא. יבא: יאסף אותו. ירפא חוט:

כתובים משלי סימן כ"ג כ"ד

א עֵינִידָ יִרְאוּ זְרוֹת וְלִבָּךְ יִדְבַר תְּהַפְכוֹת: וַיַּחֲרוֹן עֵינֶיךָ בְּנִכְרִיתָא
 וְלִבָּךְ יִמְלֵל תְּהַפּוּכָתָא: ב וַתְּהִיִּת בְּשׁוּכְב בְּלִבִּים וְכַשְׁב
 בְּרֹאשׁ חֲבֵל: וַתְּהִיִּת הֵךְ דְּשׁוּכִיב בְּלִבֵּיהּ דִּימָא וְהֵךְ מִלְּחָא דְדַמִּיהּ בְּאַלְפָא:
 הַבּוֹנֵי בְּלִי־חֲלִיתֵי הֶלְמוּנֵי בְּרִי־דְרַעְתֵּי מִתֵּי אַקִּיץ אֹוִסִיף
 אֲבַקְשֵׁנוּ עוֹד: וַתִּמָּר מְחֹנְנֵי וְלֹא אִבְרָהִית וּבּוֹזְנֵי וְלֹא יְדַעִית לְאִמְת
 אֲתַעַר וְאוֹסִיף וְאַבְעֵנִיָּה עוֹד: ד אֶל־תִּקְנָא בְּאַנְשֵי רַעָה וְאַל־
 תִּתְאוּ לְהִיּוֹת אֲתֵם: קֹא תִימָן בְּמַרְי בִּישְׁתָּא וְלֹא תִתְגַּרְגַּל לְמַהוּ עֲמַחוּן:
 ה כִּי־שָׁד יַחֲגֵה לְבָם וְעַמְל שִׁפְתֵיהֶם תִּדְבַּרְנָה: מִמַּוַּד רְבוּנָא

רש"י

דגן

(א) עיניך יראו זרות. כשמשכר היין בוער כך להשיאך לזנוס: (ב) והיית
 משוגע כשוכב בלב יס: וכשוכב בראש חבל. תורן הספינה נח ליפול ממנו:
 (ג) הבוני. כשיקן מיינו יאמר כך: הלמוני. ג"כ לשון הכאה:

ערוגה

דָּבָר לְבָהוֹן וְעוֹלָא שְׁפוּתֵהוֹן מְמַלְקֵן: וּבְחֻמְכֶּמָּה יִבְנֶה בַּיִת וּבְתִבְיָנָה
יִתְכַוֵּן: בְּחֻמְכֶּמָּה מִתְבַּגֵּי בֵּיתָא וּבְכִוּוּנָא מִתְכַוֵּן

משנה כלאים פרק ג'

עֲרוּגָה שֶׁהִיא שְׁשֵׁה מַפְּחִים עַל שְׁשֵׁה מַפְּחִים זֹרְעִים בְּתוֹכָהּ חֲמִשָּׁה
זָרְעוּנִים. אַרְבַּעַה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעֲרוּגָה וְאַחַד בְּאַמְצַע הִיא לָהּ
גְּבוּל גְּבוּל מִפֶּת. זֹרְעִין בְּתוֹכָהּ שְׁלֹשָׁה עָשָׂר. שְׁלֹשָׁה עַל פֶּלַח גְּבוּל וּגְבוּל
וְאַחַד בְּאַמְצַע. לֹא יִמַּע רֹאשׁ הַלְּפֶת בְּתוֹךְ הַגְּבוּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִמְקֵאֵהוּ.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁשֵׁה בְּאַמְצַע: בְּפֶלַח מִן זָרְעִים אִין זֹרְעִים בְּעֲרוּגָה. וְכֵן
מִן יִרְקוֹת זֹרְעִין בְּעֲרוּגָה. חֲרָדֵל וְאַפּוֹנִים הַשּׁוֹפְרִין מִן זָרְעִים. אֲפּוֹנִים
הַגְּמֻלָּנִים מִן יֶרֶק. גְּבוּר שֶׁהִיא גְּבוּל מִפַּח וְנִתְמַעַמ. בְּשֵׂר. שֶׁהִיא בְּשֵׂר
מִתְחַלְתּוֹ. הַתְּלָם וְאַמֵּת הַמַּיִם שֶׁהֵם עֲמוּקִים מִפֶּת. זֹרְעִים לְתוֹךְ שְׂדֵשׁ
זָרְעוּנִין. אֶחָד מִכָּאן וְאַחַד מִכָּאן בְּאַמְצַע: ג' הִיא רֹאשׁ תוֹר יֶרֶק
וְכֵן לְתוֹךְ שִׁדְהָ יֶרֶק אַחַר מִתָּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא נִרְאָה כְּסוּף שְׂדֵהוּ. הִיחָה

שדהו

ברמנורא

ערוגה שהיא ששה מפחים על ששה מפחים וכו'. (מפורשת בסוף הכרך): זרעים בתיבה
חמשה זרעונים. ויש בה כדי להפריש ביניהם הפרש הראוי ולא היו ערובי: ארבע
בארבע רוחות הערוגה. ממלא את כל הרוח עד סמוך לקרן ובאמצע אינו זורע חלא
גרעין א' כדי שיהיה הגרעין שבאמצע רחוק ג'ט מן הזרוע שכל רוח דשיעור יניקת כל זרע
טפח ומחצה ואע"פ שאלל הקרנות שברוחות הזרעים קרובים זה לזה ואין ביניהם הרחקה ג'ט
זיווגים זה מזה אין כאן בית מיחוס דאכלאים בלבד קפיר קרא ללא להיו ערובי וליניקה לא
חיישינן כדתנן היה גדר בנתים זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן ואע"ג דינקי
מתחאי וכאן יש היכר גדול שרוח זו זרועה לפון ודרום ורוח זו זרועה מזרח ומערב אבל
בין זרע האמצעי לזרעני הרוחות אין היכר ואי מקרבי הוי ערובי הלכך צריך הרחקה כדי
יניקה: ב' כל מין זרעים אין זרעים בערוגה. הא דשרינן לעיל חמשה זרעונים בערוגה
ו"ג מיני זרעונים כשם לה גבול טפח ה"מ במיני ירקות שדרך לזרעם ערוגות ערוגות אבל
מיני זרעים שדרכן לזרוע מהן שדה גדולה לא משום דמחוי ככלאים: אפונים השופים.
אפונים הלוקים שנראין כאלו הן משופים בכלי שמשפין ומחליקין בו העצים. פי' אחר אפונים
השופים קענים גמלנים גסים וגדולים לשון ארמי קורין לדבר גדול גמלוניא: גבול. כמין
אלטבא של ט"ט מנובל שעושין סביב לערוגה לדריסת רגלי אדם: שהיה גבוה טפח.
כזרעו בו י"ב מיני זרעונים ונתמעט מותרים הזרעונים שגדלים בו אפי' לאהר שנתמעט
וא"ל לעקור משום מקיים כלאים כיון שהיה כשר מתחלתו בשעת זריעה ומיהו אינו יכול
לזרוע בו בתהלה לאהר שנתמעט עד שיעמידנו על גובה טפח: אחת מכאן. בשפת התלם
לרחבו ואחת בשפה האחרת ואחת באמצע התלם והולך וזורע כל מין עד שיהיו מרוחקין זה
מזה טפח ומחצה ושמן עמוקים טפח לרבותא נקט משום דכירו' איבא מאן דאוסר דמחוי
בחנוט: ג' ראש תור. קרן זוית מהודלת נכנסת לתוך שדה אחר כתורי זהב של תכשיתי
אשה טיס להן ג' זויות מהודדות: שהיא נראה כסוף שדהו. ויכר ולא מחוי ככלאים:

תזריע ליום ראשון

שָׁדְרוּ זְרוּעָה יָרֵק. וְהוּא מְבַבֵּשׁ לַטַּע בְּתוֹכָהּ שׁוּרָה שֶׁל יָרֵק אַחֵר. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר עַד שֶׁיִּהְיֶה הַתְּלָם מְפָדָשׁ מֵרֹאשׁ הַשָּׂדֶה וְעַד רֹאשׁוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר אֲוֵרָךְ שֶׁשָּׂה מַשְׁחִים וְרוֹחַב מְלֹאֵוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רוֹחַב בְּמֵרָא רוֹחַב הַפְּרָסָה: וְהַנּוֹמֵעַ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל קִשְׂיָאִין. שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים. שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל פּוֹר הַמְצָרִי מִתֵּר. שׁוּרָה שֶׁל קִשְׂיָאִין. שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים. שׁוּרָה שֶׁל פּוֹר הַמְצָרִי אֶסוּר. שׁוּרָה שֶׁל קִשְׂיָאִין. שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים. שׁוּרָה שֶׁל פּוֹר הַמְצָרִי. וְשׁוּרָה שֶׁל קִשְׂיָאִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִתֵּר. וְהַכְּמִים אֲוֵרִין: הַ נּוֹמֵעַ אָדָם קִישׁוֹת וְדֹלְעֵת לְתוֹךְ גּוֹמָא אַחַת. וּבְלִבָּד שֶׁתֵּהֵא זֶה נּוֹמֵה לְצַד זֶה וְזֶה נּוֹמֵה לְצַד זֶה וְנוֹמֵה שֶׁעַר שֶׁל זֶה דְּבָאן. וְשֶׁעַר שֶׁל זֶה דְּבָאן. שֶׁבֶל מָה שֶׁאֶסְרוּ חֻבְמִים לֹא גִזְרוּ אֵלֶּיָא מִפְּנֵי מֵרְאִית הַעֵין: וְהִיתָה יָרְדְּהוּ זְרוּעָה בְּצִלִּים וּמְבַבֵּשׁ לַטַּע בְּתוֹכָהּ שׁוּרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אָמַר עֲוֹקֵר שְׁתֵּי שׁוּרוֹת וְנוֹמֵעַ שׁוּרָה אַחַת. וּבְיַמֵּי קָמַת

בצלים

ברטנורא

מפולש. פתח משני לדיוו כמו מצוי משולש שפחות משתי רוחות: ר"ע אומר אורך ששה טפחים. לא בעינן משולש חלף שיהא התלם הרוגע אורך ששה טפחים אע"פ שזרע אחר מקיפו מנ" רוחותיו שרי: ורוחב מלואו. היינו ששה טפחים שהוא שיעור רוחב תלם ורבי ישמעאל נמי בעי רוחב התלם במלואו אע"פ דלא פי' למילתיה דכיון דר"ע דמיקל ולא בעי מפולש בעי רוחב מלואו כ"פ ר' ישמעאל דמהמיר. ורמב"ם פי' רוחב מלואו שיהיה רחבו כעמקו: רוחב פרסה. והיינו טפח והא דקאמר רוחב פרסה ולא קאמר רוחב טפח משום דמסיק לה מקרא דכתיב (דברים יא) והסקית ברנלך כנן הירק שצריך להיות בין ירק לירק מקים להנהת הרנל דהיינו רוחב פרסה והלכה כר"ע ובפסיקין דלעיל דתנן ירק בירק ששה טפחים התם מיירי בין שדה ירק לשדה ירק אחר שצריך להרחיק זה מזה ששה טפחים והנא מיירי כנא ליטע שורה אחת של ירק בתוך שדה כדתנן בהדיוט והוא מקבץ ליטע בתוכו שורה של ירק אחר הלכך מפסיק בתלם רחב למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: ד' שתי שורות של קישואין שתי שורות של דלויעין שתי שורות של פול המצרי מותר. דכל שתי שורות נראית כשדה בפני עצמה ואיכא היכרא ואין כאן עירוב והוא דאיכא תלם מפסיק בין מין למין אבל שורה אחת של קישואין ושורה א' של דלויעין ושורה אחת של פול המצרי אסור אע"ג דתלם מפסיק בין כל מין ומין לפי ששלה מיניו הללו עלים שלהם מתפסטים ומתערבים זו עם זו וכשאין הם אלא שורה אחת מכל מין ומין נראין כאלו נזרעו כולן יחד במפילת יד ומיחו כנלאים ואין הפסקת התלם ניכרת בהן: ושורה של קישואים ר"א מתיר. קסבר הואיל ואיכא ב' שורות של קישואים אע"פ שאין סמוכות זו לזו השכינן להו כאלו הן סמוכות ויש כאן שדה של קישואין ושורה של דלויעין ושורה של פול המצרי הוי כאלו נטועות בשדה של קישואין וסני להו בהרחקת תלם כדתנן לעיל היתה שדה זרוע ירק והוא מקבץ ליטע בתוכו ירק אחר וכי: וחכמים אוסרים. לפי שאין שתי שורות של קישואין סמוכות זו לזו ולא חשיבי כשדה של קישואין ומהוי כנלאים ויש כאן עירוב ואין הפסקת התלם מועלת בהן. והלכה כחכמים: ד' קישויות ודלעות. שהעלים שלהם מתפסטים ומתערבים זו עם זו וכ"פ שאר מינים: זו נוטה לצד זה. דאע"ג דאין הפסק של תלם מועיל להן העיית העלים זו לצד זה וזו לצד זה מועיל להן הואיל ומה שאסרו חכמים כנלאים לא אסרו אלא מפני מראית העין: ד' עוקר שתי שורות ונומיע שורה אחת. שעור השורה אין פתוח מד' אמות רוחב וכשעוקר שתי שורות של

תזריע ליום ראשון

קה

בְּצִלִּים בַּמָּקוֹם שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְעֹקֵר שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְנוֹמֵעַ שְׁוֹרָה
 אַחַת. רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר עֹקֵר שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְנוֹמֵעַ שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וּמִנֵּי
 קָמַת בְּצִלִּים בַּמָּקוֹם שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְעֹקֵר שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְנוֹמֵעַ
 שְׁתֵּי שְׁוֹרוֹת. וְחֻכְמִים אֹמְרִים אִם אֵין בֵּין שְׁוֹרָה לַחֲבֵרְתָּהּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
 אַמָּה לֹא יִקְיִים אֶת הַזֶּרַע שֶׁל בְּנֵי תַּיִם: וְדַעַת בִּירְק בִּירְק. וּבִתְבוּאָה
 נֹתֵנִין לָהּ בֵּית רוּבֵעַ. הַיְתָה שְׁרָהוּ זְרֻעָה תְּבוּאָה. וּבִקְשׁ גִּמְעַ לְתוֹבָה
 שְׁוֹרָה שֶׁל דְּלוּעִין. נֹתֵנִין לָהּ כַּעֲבוֹדְתָּהּ שִׁשָּׁה טַפָּחִים. וְאִם הִגְדִּילָה יַעֲקוֹר
 מִקְּנֵינָה. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר נֹתֵנִין לָהּ עֲבוֹדְתָּהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. אֲמָרוּ לוֹ
 הַתַּחֲמִיר זֶה מִן הַגָּפֶן. אָמַר לָהֶן מְצִינוּ שְׁזוֹ חֲמֹרָה מִן הַגָּפֶן. שְׁלֵגָפֶן יַחֲדִית
 נֹתֵנִין לָהּ עֲבוֹדְתָּהּ שִׁשָּׁה טַפָּחִים. וְלַדַּעַת יַחֲדִית נֹתֵנִין לָהּ בֵּית רוּבֵעַ.

רבי

ברטנורא

של כללים שהן ח' אמות ונוטע באמצען שורה אחת של דלוטים שהוא ד"א נשתווירו כ' אמות
 צורות מכאן וכ"א צורות מכאן: ומניח קמת הצללים במקום שתי שורות. שהן שמה
 אמות רוחב: ועוקר ב' שורות. שהן כמו כן ח' אמות וזורע באמצען שורה אחת של דלוטין
 שהיא ד"א נמצא בין שורה ראשונה של דלוטין לקמת הכללים שהיא אמות צורות וקמת הכללים
 ח' אמות וכ' אמות צורות בין קמת הכללים לשורה שניה של דלוטים הרי בין שורה של דלוטים לשורה
 של דלוטים י"ב אמות וכן לעולם: ר"ע אומר עוקר ב' שורות. קסבר ש"ל להפסיק בין שתי שורות של
 דלוטים לקמת הכללים אלא התלם כדתן לפיל כפרקין כשאר ירקות ובין שורות של דלוטים
 לשורות של דלוטים מפסיקין שמה אמות של קמת הכללים כלכד: וחכמים אומרים אם אין
 בין שורה לחברתה י"ב אמה וכו'. חכמים כרבי ישמעאל סבירא להו שזריך שיהיה בין
 שורה של דלוטים לחברתה י"ב אמה מיהו ר' ישמעאל מזריך הפסק שהי אמות צורות בין שורה
 של דלוטים לקמה של כללים וחכמים מתירין לסמוך שורה של דלוטים אלל קמה של כללים ולא
 מזרכין אלא תלם אחד כלכד כשאר ירקות אבל י"ב אמות בין שורה של דלוטים לחברתה
 בעו חכמים לפי שהדלוטים עלים שלהם רחבות ומתפשטות הרבה כדי שלא תראה כל השדה
 מעורבב בכללים ודלוטים. והלכה כחכמים: וְ דלעת בירק. הבא ליטע דלעת אלל ירק.
 עבודתה בירק. דהיינו ששה טפחים אכל אם בא ליטע דלעת כתבואה לריך להרחיב לה בית
 רובע כשיעור עבודת התבואה שהוא י' אמות ושני טפחי' ומחלה על עשר אמות והוא מקום
 זריעת רובע הקב: שורה של דלוטים נותנים לה עבודתה ששה טפחים וקילא שורה
 מדלעת יחידית דלעת יחידית כתבואה לריכה בית רובע לפי ששורה מנכרא כפני עצמה וליכא
 ערובב כמו בדלעת יחידית וששה טפחים דתנן הכא הוי שיעור רוחב אכל שיעור אורך לא
 התפרש במתניתין. ובחפסחא פירשו לריך שיהיה האורך עשר אמות ומחלה: ואם הגדילה
 השורה ונכנסו הענפי' בתוך ששה טפחים: יעקור מלפניה. כל הענפים שנתפסו ונכנסו בתוך
 שיעור זה: נותנין לה עבודתה. של שורות הדלוטים: ארבע אמות. שזריך להרחיק ארבע
 אמות מן התבואה: התחמיר זו מן הגפן. דתנן לקמן בפ"ד הנוטע שורה של חמש נפנים
 ביה אומרים אינו כרס ואינו נותן לה עבודת הכרס ד"א אלא ו' טפחים ה"ל בצורה של
 דלוטים אין להחמיר וליתן לה ד"א דאין להחמיר כלכא זרעים יותר מכלכא הכרס: מצינו
 שזו חמורה מן הגפן. אע"ג דאיסור כלאי זרעים קיל מליסור כלאי כרס מ"מ הא אשכחן
 דלגפן יחידית כשכא ליטע אותה כתבואה נותנים לה עבודתה ששה טפחים ולדלעת כו'
 בית רובע. שהן י' אמות ושני טפחים ומחלה על י' אמות מפני שהיא מתפשטת והולכת מרחוק

ה"ג

תזריע ליום ראשון

רבי טאיר אומר משום רבי ישמעאל כל שרשה דלועין לבית סאה לא יביא זבוע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החומה אפרתי אומר משום רבי ישמעאל כל שרשה דלועין לבית פור לא יביא זבוע לתוך בית פור:

ברבנורא

נחמין ה"ג אין לתמוה אם לשורה אחת של גפני נחמים לה עבודת' טסה פסחים ולשורה של דלועין לה ד"א: כל שרשה דלועין לבית סאה, ר"מ פליג חת"ק דאמר שלדעת יחידית כחכמה נחמים לה בית רובע וכבר איהו דנחמים לה שלישית בית סאה ור' יוסי בן החומה אפרתי סבר שלישית בית כור ואין הלכה כדברי כולם אלא כח"ק כלכד ודלעת השמיה במתניתין היא דלעת יוגיה כלכד שעלים שלה רחבים ומסככים ומסככים פטי אכל דלעת מזרית פס שאר דלועין דיין כשאר ירקות:

במרא ברכות דף כ"ה ע"ב

רב אחאי איעסק ליה דבריה בי רב יצחק בר שמואל בר מרתא עייליה להפה ולא הוה מסתייעא מלתא. אול בתריה לעיוני הווא ספר תורה דמנה. אמר להו איכו השתא לא אתאי סבנתון לברי. דתניא בית שיש בו ספר תורה או תפלין אסור לשמש בו את המטה עד שיוציאם או שניחם בלי בתוך בלי. אמר אביי לא שנו אלא בבלי שאינו בליין אבר בבלי שחוא בליין אפילו עשרה מאני בחד מאנא דמי. אמר רבא גלימא אקמטרא בבלי בתוך בלי דמי. אמר רבי יהושע בן לוי ספר תורה צריך לעשות לו מחיצה עשרה. מר זוטרא אקלע רבי רב אשי הוייה דדוכתיה דמר בר רב אשי דמנה ביה ספר תורה ועביר ליה מחיצה עשרה. אמר ליה במאן ברבי יהושע בן לוי איבור דאמר רבי יהושע בן לוי דלית ליה ביתא אחרניא מר הא אית ליה ביתא אחרניא. אמר ליה לאו אדעתאי:

רשי

עייליה לחופה ולא הוה מסתייעא מלתא. דנשואין שלא הוה יכול לנעול: סבנתון לברי. כמעט סנכס אה בני למות בעונש העון: אפילו עשרה מאני. וכלן בליין כחד מאנא דמי: אקמטרא. ארגו של ספרים: בבלי בתוך בלי דמי. דהא גלימא לאו בליין הוא: מחיצה עשרה. ואם לאו לא ישמש: לדוכתיה. מקום מטמו: לאו אדעתאי. לא נחמי אל לבי:

אשה

זוהר תזריע דף מ"ב ע"ב

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ תִּגְנֹן אִשָּׁה מְזֻרְעַת תַּחֲקֶה יוֹלְדֶת זָכָר רַבִּי אֲחָא אָמַר
הָא תִּגְנֹן קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא גָזַר עַל סְהוּי מִטְּפָה אִי אִיהוּ דְכַר
אִי אִיהוּ נִזְקָבָא וְאִתְּ אֲמַרְת אִשָּׁה מְזֻרְעַת תַּחֲקֶה יוֹלְדֶת זָכָר אָמַר
רַבִּי יוֹסִי וְדַאי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲבָחִין בֵּין מִטְּפָה דְדְכּוּרָא וּבֵין מִטְּפָה
דְנִזְקָבָא וּבִגְנִין דְאֲבָחִין לִיה גָזַר עֲלֵיה אִי לִיְהוּי דְכַר אִי נִזְקָבָא אָמַר רַבִּי
אֲחָא וְיִלְדָה זָכָר וְכִי בִינן דְמְזֻרְעַת יוֹלְדֶת דְכֶתִיב וְיִלְדָה (אָגָא) הָאִי קָרָא
הָכִי מִכְעֵי לִיה אִשָּׁה כִּי תַחַר וְיִלְדָה זָכָר (ס"א תזריע וַיְהִי זָכָר) מָהוּ כִּי
תִזְרִיעַ וְיִלְדָה אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲתֵתָא מִן יוֹמָא דְאֲתַעְבְּרַת עַד יוֹמָא
דְאוֹלִיבַת גִּית לָהּ בְּפוּמָא אָגָא יְקִידוּ דִיקָה אִי לִיְהוּי דְכַר וְעַל דָּא אִשָּׁה
כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר:

אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ רַבִּי חֲזַקְיָה פִתַח מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי פְּמָה סְגִיאִין עוֹבְדוּהִי
דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא בְעֵלְמָא מְתָל לְכַר נֶשׁ דְגַמְיָל בִּידוּהִי פְּמָה מַקְסוּרִין
פְּחָדָא וְזַרְע לֹון בְּזַמְנָא חָדָא וְלָבַתְר גַּפְיָא כָּל חַד וְחַד בְּלַחֲדוּי בְּךָ
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲבִיד עוֹבְדוּהִי בְּחֻכְמָה וּבְחֻכְמָה גַּמְיָל כָּלָא פְּחָדָא
וְזַרְע לֹון וְלָבַתְר גַּפְקוּ כָּל חַד וְחַד בְּזַמְנָה חָדָא הוּא דְכֶתִיב (תהלים ק"ח)
כָּדָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ אָמַר רַבִּי אֲבָא מָה רַבּוּ מַעֲשֵׂיךָ יי פְּמָה
סְגִיאִין אִינוּן עוֹבְדוּהִי דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא וּכְדָהוּ סְתִימִין בְּחֻכְמָה חָדָא הוּא
דְכֶתִיב כָּדָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ פְּדָהוּ בְּחֻכְמָה כְּלִינ וְכָא גַּפְקוּ לְכַר אָגָא
בְּשִׁבְדִין יְדִיעֵן לְגַבִּי בִינָה וּמִתְמָן אֲתַעְבִּידוּ כָּלָא וְאֲתַתְקַנּוּ חָדָא הוּא
דְכֶתִיב (משלי כ"ד) וּבְתַבּוּנָה יִתְבּוֹנֵן וְעַל דָּא כָּדָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ כְּבִינָה
מְלָאָה הָאָרֶץ הָאָרֶץ דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְמִתְמָן אֲתַמְלִיִּיא מַפְכָּא פְּמָא דְאֵת
אָמַר (קהלת א') כָּל הַנְּחָלִים הוֹרְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמֵר קַנְיִינִיךָ דְחִיא אֲפִיקַת
לֹון לְבַתְר חָדָא הוּא דְכֶתִיב (בראשית ב') אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
כְּהַבְרָאָם בְּה' בְּרָאָם בְּגִינֵי כֶךְ מְלָאָה הָאָרֶץ קַנְיִינִיךָ תָא חֲזוּ בְשִׁעְתָּא דְכַר
נֶשׁ אֲתִי לְאֲתַקְדִּישָׁא לְאִזְדוּוּנָא כְּנוֹסְכִיבָה (בְּכּוּוּנָה) בְּרַעוּתָא קַדִּישָׁא דִלִּיָּה
אֲתַעַר עֲלֵיה רּוּחָא (אֲחָרָא) קַדִּישָׁא כְּלִי דְכַר וְנִזְקָבָא וְרַמְיִו קַדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא לְחַד שְׁרוּחָא מְמַנָּא עַל עַדוּיָהוּן דְכַנִּי נֶשׁא וּמְנִי בִידִיה הַחִיָּא
רּוּחָא וְאוֹדַע גִּיה לָאָן אֲתֵר יַפְקוֹר לִיָּה חָדָא הוּא דְכֶתִיב (איוב ג') וְהִלְלָהּ

תזריע ליום ראשון

אָמַר הוֹרָה גִבֹּר. הַלֵּילָה אָמַר לְהוּא מִמָּנָה הוֹרָה גִבֹּר מִפְּלִיָּא. וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶפְסִיד לֵיהּ לְהוּא רִוְחָא כֹּל מַה דְּאַפְקִיר וְהָא אִינְקוּמִיהּ כִּדְרִין רִוְחָא נִחְתָּא וְחַד צוּלְמָא עֲמִיּה הוּא דְקָאִים בְּדִוּוּקְגִיּה לְעִיָּא וּבְהִוּוּא צוּלְמָא אֶתְבְּרִי (ס"א אֶתְרַבִּי) וּבְהִוּוּא צוּלְמָא אֲזִיל בְּהָא עֲלָמָא הִדְא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ס"ל) אֵף בְּצִלָם יִתְהַקֵּף אִישׁ בְּעוֹד דְּהָאִי צוּלְמָא אֶשְׁתַּבַּח (יחי ר"ד א"י) עֲמִיּה דְבַר נֶשׁ בְּצוּלְמָא דִּילֵיהּ קָאִים בְּהָאִי עֲלָמָא דְמִתְחַבְּרָן כְּהִדְא. (ס"א אֶשְׁתַּבַּח עֲמִיּה בַר נֶשׁ קָאִים בְּהָאִי עֲלָמָא וְתִרְוִין אִינוּן דְּמִתְחַבְּרָן כְּתִדְא) וְיִשְׁלַמְהּ מִלְכָּא אֲזַהֵר לְבַגְי נֶשְׂאָ וְאָמַר (שיר ב') עַד יִשְׁפִּיחַ הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים תִּרְיִי.

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי תשובה לרבינו יונה דף א' ע"א דפוס ויניציא

הרי"ם ה' מעשה הקרבנות פ"ג

כַּע וְפִי הַחוּמָא פְּאֶשֶׁר יִתְאַחַר לְשׁוּב מִחַטָּאתוֹ וְכַבֵּד עֲלָיו מָאָד עָנְשׁוּ בְּכָל יוֹם כִּי הוּא יוֹרֵעַ כִּי יֵצֵא תַקְצָף עָלָיו וְיֵשׁ לוֹ מִנוֹס לְנוֹס שְׂמֵה וְהַמְנוֹס הוּא הַתְּשׁוּבָה וְהוּא עוֹמֵד בְּמַרְדּוֹ וְהֵנוּ בְּרַעְתּוֹ וּבִגְדוֹ לְצֵאת מִחוּץ תְּהַפְכָה וְלֹא יִגוֹר מִבְּנֵי הָאָף וְהַחִיטָה עַל בֶּן רַעְתּוֹ רַבָּה. וְאָמְרוּ בְּבוֹתֵינוּ וְכִי וְנָגַם לְבָרְכָה עַל הַעֲנָנִים הַנּוֹה בְּמַדְרַשׁ קַהֲלָה מִשָּׁל לְבַת יֵשׁ דְּסַמִּים שְׂחַבְשָׁן הַמְלֵךְ בְּבֵית הָאֲסִירִים וְחִתְרוֹ מִחֲמַרְת פְּרָצוּ וַיַּעֲבְרוּ וַיִּשְׂאֵר אֶחָד מֵהֶם פֶּאֶשֶׁר בֵּית הַסוֹהַר וְרָאָה מִתְתַרְת חֲתוּרָה וְהָאִישׁ הַהוּא עֲרֻנּוּ עֲצוּר וְיָד אֹתוֹ כְּמַטְהוּ אָמַר לוֹ קִשָּׁה יוֹם תִּלָּא הַמִּתְתַרְת חֲתוּרָה לְפָנֶיהָ וְאָף לֹא סִבְרַתְהָ הַמְלֵךְ עַד בַּשָּׁשָׁה. וְלֹא יִמְצֵא אִיחָד הַתְּשׁוּבָה וְלֵאלֹתֵי וְלֵאלֹתֵי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הֵם יִשְׁנִים שׁוֹכְבִים וְלֹא יִשְׁכְּבוּ אֶל קִבְכֶם וְלֹא בַעַת וְלֹא תִכְנֶנָה קְהָם דְּמַתְרָה דְּהַמְלֵךְ עַל גְּפָשָׁם יֵשׁ מֵהֶם גִּדְחִים מַעַל הַשָּׁם בְּרִיךְ הוּא לֹא יִאֲמִינוּ לְעוֹנֵשׁ הַחַמָּא. וְאָמְרוּ בְּבוֹתֵינוּ וְכִי וְנָגַם לְבָרְכָה אִם רְאִיתָ מִלְמִיד חָסֵם שְׂעֵבֵר עֹבְרָה בְּלִיגָה אֶל תְּתַרְהֵר אֶתְרִיו בְּיוֹם כִּי בִאֲמַת עֲשָׂה הַתְּשׁוּבָה. וְעוֹד תִּכְבּוֹגוּן כְּרַעַת הַמִּתְאַחַר מִן הַתְּשׁוּבָה כִּי כִבָּה הִיא כִּי דוֹלָא הַתְּמַחְסָה כִּי שָׁב אִישׁ גָּאֵחַ בְּמִירוֹתָ כִּבּ בְּרִגְזָה וּבְרָאָה וְדָלְפָה עֵינוּ מִחוּנָה כִּי יִפְשְׁשֵׁהוּ יִצְרוּ שְׁגִית וְיִזְכְּמוּן תְּחַמָּא לִירוֹ יִכְבוֹשׁ אֶת יִצְרוֹ וְיִזְכְּרוּ אֲשֶׁר עֲבָרָה עָלָיו כּוֹס הַמִּרְרוֹת וְלֹא יוֹסִיף

כַּע קַרְבָּנוֹת בְּהֵמָה שֵׁיִקְרִיב הַיְחִיד בֵּין חִיבָה בֵּין לְבָבָה סוּמָף עֲלֵיהֶם כְּשֵׁהֶם מִיּוֹן. הוּיָן מִן הַכֹּבֹד וְהַפְשַׁר וְהַפְסַח שֶׁנֶּאֱמַר. (ויקרא י') וְסוּמָף יָרוּ עַד רֹאשׁ קַרְבָּנוֹ מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לְמַדּוֹ שֶׁכֵּךְ קַרְבָּן כְּבִשְׁמַע הוּיָן מִפְסַח וְכֹבֹד וּמַעֲשֵׂר: * הַעוֹף אִינוּ טַעוּן סְמִיכָה וְכֵן כָּךְ הַמַּעוֹת שְׂרִינּוּ שֵׁיִפְלוּ קְתִיבוֹת שֶׁל גִּדְבָה שְׂכָבֵר בִּיאֲרֻנוּ בְּהִלְכוֹת שְׁקָלִים שֶׁלֵּלן יִבְיֵאוּ עוֹלוֹת. אִין בַּעַד אֹתוֹן הַמַּעוֹת סוּמָף עַל אֹתָהּ הַעוֹכָה וְאִינוּ מְכִיא עֲלֵיהָ גִסְרִים אֵלָּא נִסְרִיָּה מִשָּׁל צִבּוֹר וְאֵף עַד כִּי שְׁהִיָּה כְּהֵן עֲבוֹרָתָהּ וְעוֹרָה שֶׁל אֲנָשִׁי מִשְׁמֵר: * הַכֹּל סוּמְכִין הוּיָן מִחֲרַשׁ שׁוֹמְהָ וְקָמֵן זַעֲבֵד וְאִשָּׁה וְסוּמָא וְנִבְרִי וְאִין הַשְּׁלִיחַ סוּמָף שְׁאִין סְמִיכָה אֵלָּא כְּבַעֲרֵי וְסוּשְׁנָאֵמַר וְסוּמָף יָרוּ לֹא יָד אֶשְׁתּוֹ וְלֹא יָד עֲבָדוֹ וְלֹא יָד שְׁדוּחוֹ

תוריע ליום ראשון

לשחיתה עוד כמו שנאמר (תה"ם י) רגזו ואל תחטאו. באורו רגזו והצטערו על אשר חטאתם ואל תרטאו עוד פי הזכיר חטאתם למעלה באמרו חבקשו כזב סלה. ויעיר על זה הפירוש אמרו רגזו מלשון (בראשית פה) אל תרגזו בדרך (תב"ק י) ותחמו ארגז עיניכם הצער על הדבר שעבר ועל ההנהגה ולא אמר וראו או גורו:

תוריע יום שני תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' רמולוי וד"ד רשם בין להשאיר בו תוספת הרוח משבת שעברה:

והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה ממקד
דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה:

ויקרבנה קדם יי וכפר עליה ותדפי מסואבת דמהא דא אורייתא דילדתא לדוכרא או לנקובתא: ח ואם לא תמצא ידה די שיה ולקחה שתי תרים או שני פני יונה אחד לעלה ואחר להטאת וכפר עליה הבהן וטהרה: ואם לא תשכח ידה כמסת אמרא ותסב תרין שפנינין או תרין פני יונה חד לעלתא וחד לחטאתא וכפר עליה בהנא ותדפי: פ יג א וידבר

יהוה אלהי משה ואהרן לאמר: ומליד יי עם משה ועם אהרן למימר: ב אהם כי יהיה בעור פשו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור פשו לנגע צרעת והובא אלהי אהרן הבהן או אלהי אחד מפניו הבהנים: אנש ארי יהי במשך בסרה עמקא או עדיא או בהרא ויהי במשך בסרה למכתש סגירו ויתתי לות אהרן בהנא או לות חד מפנהו פונהא:

רש"י

(ז) והקריבו. ללמדך שאין מעטפה לאכול בקדשים אלא א' מהם ואי זה הוא זה חטאת שאל' וכפר עליה כהן וטהרה מי שהוא בל לכפר בו הטקס מלויה: וטהרה. מכלל שפד כאן קרויה טמאה: (ח) אחד לעולה ואחד לחטאת. לא יקדמה הכתוב אלא למקרא' אבל להקדמה חטאת קודם לעולה: (ב) שאת או ספחת וגו'. שמוע נגעים הם ולבנות זו מזו: בהרת. פגזכות וכן (איוב לו) זהיר הוא בשחקים: אף אהרן וגו'. גזירת הכתוב הוא שאין טומאת נגעים וטהרתן אלא ע"פ כהן (ת"כ):

תזריע ליום שני

א וַיִּבֹא וַיְגַד לְאֲדֹנָיו לֵאמֹר כְּזֹאת וְכֹזֶאת דִּבְרַתְהָ הִנְעִיחַ אִשְׁרֵי
 מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל : וְאַתָּה וְחַנִּי לְרִבְבוֹנֶיהָ לְמִימַר בְּדִין וּבְדִין מְלִיכַת
 עֵילֻמָּתָא דִּי מֵאֶרֶץ דִּישְׂרָאֵל : ג וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-אַרְם קִדְּ בֵּא וְאַשְׁלַחְתָּ
 סִפְרֵי אֶרְמִיָּהּ יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ וַיִּקַּח בִּידָו עֶשֶׂר כִּפְרֵי-כֶסֶף וְשֵׁשֶׁת
 אֲרָפִים זָהָב וְעֶשֶׂר חֲדִיפֹת בְּגָדִים : וְאָמַר מֶלֶךְ אַרְם אֲתָא
 אֲזִיל וְאַשְׁדַּר אֲנָרְתָא לְזֹת מֶלֶךְא דִּישְׂרָאֵל וְאֲזִיל וְנָסִיב בִּידָו עֶסֶר כִּפְרִין
 דְּכֶסֶף וְשֵׁשֶׁת אֲרָפִין דִּינִרְוִין דְּדַחֲב וְעֶסְרָא אֲצִמְכוּן דְּלְכוּשָׂא :
 ג וַיִּבֹא הַסֹּפֵר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר וְעַתָּה כְּבֹא הַסֹּפֵר
 הַזֶּה אֵלֶיךָ הִנֵּה שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ אֶת-נְעֻמָן עַבְדִּי וְאִסְפַּתּוּ מִצְרַעְתּוֹ :
 וְאִתִּי אֲנָרְתָא קַמְלָא דִּישְׂרָאֵל לְמִימַר וְכֵן בְּתִיב בַּהּ וְכֵן כְּמִיתִי אֲנָרְתָא
 הָדָא לְזֹתְךָ הָא שְׂרָרִית לָךְ יֵת גַּעֲמָן עַבְדִּי וְתַסְיִינִיָּה מְסַנְיִוְתִיָּה :
 ד וַיְהִי בְקִרְאָ מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַסֹּפֵר וַיִּקְרַע בְּגָדָיו וַיֹּאמֶר
 הַאֲלֹהִים אֲנִי לְהַמִּית וּלְהַחְיֹת כִּי-זֶה שָׁלַח אֵלַי לְאַסֹּף אִישׁ
 מִצְרַעְתּוֹ כִּי אֶדְדַּעְוֵנָא וְרָאוּ כִּי-מִתְאַנֶּה הוּא לִּי : וְתָהּ בַּד
 קָרָא מֶלֶךְא דִּישְׂרָאֵל יֵת אֲנָרְתָא וּבִזַע יֵת לְבוֹשׁוֹהִי וְאָמַר הַצְרוּךְ אִית
 בִּי מִן-קָדָם יֵי גְמָקְמַר וְיֵאֲחָאָה אֲרִי דִין שְׁרַח לִי לְאַסָּאָה גְבָרָא
 מְסַנְיִוְתִיָּה אֲרִי בְרַם דְּעִי כְעֵן וְחִזּוּ אֲרִי תוֹסְקָאָ דִין בְּעִי לְאַתְנָרְאָה בִּי :

רש"י

(א) ויבא. נעמן. ויגד לאדוניו. למלך ארם : (ב) ויקח בידו. מנחה להנביא :
 ארפים זהב. זכוכים : (ד) מתאנה. מכקס תואנה להסגרות ב' :

בתובים משלי סימן כ"ד

א וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ כְּלֵי-הֶזֶן יִקְרְ וְנַעֲמִים : וּבִידְעֵתָא קִימוּנִי
 מִתְמַלְקִין כִּל מִזְגָא וּיקְרָא וּבְסִימָא : ג גְּבַר-חֲכָם כְּעִזּוֹ וְאִישׁ
 דַּעַת מְאֻמֵּי-כַח : טב גְּבַר חֲכִימָא מִן עֲשִׂנָא וּגְבָרָא דִידְעֵתָא מִן
 הוּא דִזְרִיז כְּמִיכִיָּה : ג כִּי בְּתַחְבְּלוֹת תַּעֲשֶׂה-לָּךְ מְרַחֲמָה
 וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ : מְטוּל בְּמַדְבְּרָנִיתָא תַּעֲבִיד לָךְ קָרְבָא וּפּוּרְקָנָא

בסוגיא

רש"י

ראמות

(ב) גבר חכם. איש חכם הוא בעוז :

בְּסוּגָא דְמוֹלְכָנָא : דְ רָאמוֹת לְאוּרֵי חֲכָמוֹת בְּשַׁעַר לֹא יִפְתּוּר
פִּיהוּ : מְתָרְעִים שְׂמִיָּא בְּחֲכָמְתָא וּבְתַרְעֵי לֹא פְתַח פּוּמִיהָ :

רשי

(ד) ראמות לאויר חכמות. החכמה דומה לכסיל כמו אבן יקרה שאינה מזוייה
לומר איך אעסוק בצורה מתי תעלה בידי אבל החכם שונה היום מעט
ולמחר מעט :

משנה עירובין פרק ג'

בְּכָל מְעַרְבֵין וּמְשַׁתְּפֵין. חוץ מן הפנים ומן המזבח. והכל נקח בקבץ
מעשר. חוץ מן הפנים ומן המזבח. הנודר מן המזון. מתר במים
ובבצק. מערבין לנזיר בין ולישראל בתרומה. סומכום אומר בחולין.
ולכהן. בבית הפרס. רבי יהודה אומר אפילו בבית הקברות. מפני

שיכול

ברטנורא

בכל מערבין. ערובי תחומין דאלו ערובי חרות אין מערבין אלא כפת. והאי ככל דתנן
במתני' לאו דוקא כדאמר'י בגמ' אין למדין מן הכללות אפי' במקום שא' בהן חוץ דהא
הא דתנן ככל מערבין חוץ מן המים ומן המלח ואיכא נמי כמהין ופטריות דאין מערבין ולא
משתתפין בהן דלאו מזון נינהו כמו מים ומלח: ומשתתפין. שהיני מבוואות: והכל ניקח
בבכסף מעשר. כדכתיב ונתת הכסף בכל אשר תהיה נפשך: חוץ מן המים ומן המלח.
דלאו שרי מפרי הוא: הנודר מן המזון. לא דאמר. ואסר עלי מזון דאין נקרא מזון אלא
חמשת המינין דזייגי וסעדי אלא כגון דאמר כל הון עלי קונס וכל מילי זייגי ומשביעים לפי
שעה חוץ מן המים והמלח: מערבין לנזיר בין. דאע"ג דלא חוי לדידיה חוי לאחרני: לפי
ולישאל בתרומה. דהא חוי לכהנים: סומכום אומר בחולין. דמידי דחוי ליה בעינן זביין
לנזיר לא פליג סומכום מפני שאפשר שישראל הנזיר על נדרו ויהיה היין מותר לו כאלו שבת
אכל תרומה א"ח שיהיה ראוי לישאל שאפי' ישאל המפרש התרומה עליה והרי היא כאלו
לא הורמה הרי היא חזרה לעבלה ואסיר לאכול ממנה עד שיחזור ויפרש תרומה אחרת ואין
מפרישין תרומה בשבת ואפי' בין השמשות הלכך לא חזיא ליה. ואין הל' כסומכום: ולכהן
בבית הפרס. סתמא היא ולא סומכום קאמר לה: בבית הפרס. שדה שנחרש בה קצר מותר
לכהן ליכנס שם כשהוא מנפח והולך ורואה שאינו נוגע בעלם כשעורה ומשום הכי עותר ליתן
עירובו שם שהרי יוכל ליכנס במקום שנתן שם עירובו והוי הוא ועירובו במקום אחד: לחוץ.
לשעות מחיהו בינו לקבר שלא יאהל כגון שיכנס שם בשדה תיבה ומגדל אלמא חוי ליה
ופלוגתא דרבי יהודה ורבנן מוקמינן בגמ' דאפי' בישראל פליגי רבנן עליה דר' יהודה ואמרו
דאין מניחין ערובי תחומין בבית הקברות ולא נקט בהן אלא להודיע כחו דר' יהודה דאפי'
בהן שרי ובהא קמיפלגי דר' יהודה סבר אע"ג דאסור ליהנות ולהשתמש בבית הקברות מותר
להניח שם עירוב דאין מערבין עירובי תחומין אלא לדבר מצוה ומלוא לאו ליהנות כחננו ואע"ג
שמשתמר שם העירוב אחר קנייתו דהא בין השמשות קונה וכבר נעשית המצוה והוא משתמר
שם כל השבת קפסר רבי יהודה אין אדם מקפיד על עירובו אם אכד או נגכד לאחר שקנה ורבנן
סברי אדם מקפיד על עירובו לאחר שקנה ורואה שלא ינגכד הילכך כשהעירוב משתמר בבית
הקברות כל השבת לאחר שקנה בין השמשות ונגמרה מצותו נמלא משתמש באיסורי הגאון
שהקבר'י אסורים בהנאה לסיכך לא יניח אדם עירוב בבית הקברות והלכה כחכמים:

מערכין

תזריע ליום שני

שִׁיבוֹךְ לַיָּדָה לַחֹיִץ וְלֵאכֹוֹר : = מְעַרְבִין בְּדַמְאֵי. וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׁנַמְלָה תְרוּמְתוֹ. וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׁנַפְדוֹ וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲדָה (וּבַתְרוּמָה). אֲבָר לֹא בְמִטְבֵּל. וְלֹא בְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שְׂלֵא נַמְלָה תְרוּמְתוֹ. וְלֹא בְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שְׂלֵא נַפְדוֹ. הַשּׁוֹלֵחַ עִירֹבֹו בְּיַד הַרֵשׁ שׁוֹמֵה וְקָמֵן. אוֹ בְיַד מִי שְׂאִינוֹ מוֹדָה בְּעִירֹב. אִינוֹ עִירֹב. וְאִם אָמַר לְאֶחָד לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ. הֲרִי זֶה עִירֹב : = נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים. אִין עִירֹבֹו עִירֹב. לְמַטָּה מִעֲשָׂרָה טַפְחִים עִירֹבֹו עִירֹב. נִתְּנוּ בְּבוֹר אֲפִילוֹ עֶמּוֹק מְאֹה אַמָּה. עִירֹבֹו עִירֹב. נִתְּנוּ בְּרֹאשׁ הַתְּנָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַקְּוֹנָדִם. בְּזִמְן שְׂהוּא תְלוּשׁ וְנַעוּץ. אֲפִילוֹ גְבוּהָה מְאֹה אַמָּה. הֲרִי זֶה עִירֹב. נִתְּנוּ בְּמַגְדֵּל וְנַעַר בְּפָנָיו. וְאֲבָד בַּמַּתְתָּה. הֲרִי זֶה עִירֹב. רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר אוֹמֵר אִם אִינוֹ יוֹדֵעַ

שהמתתח

ברטנורא

ב מערבין בדמאי. ככר שלקחה מעס החרץ ולא הפריש ממנה תרומת מעשר של דמאי : במעשר ראשון כו' אבר לא בטבל כו'. כולן מפרישין כמס' שנת כפרק מפני : השולח את עירובו ביד הרש כו'. להוליכו לסוף אלפיס אמה ודוקא בעירוני תחומין אינו עירוב אם שלחו ביד קטן אבל בעירוני חלרות קיימא לן קטן נוכח אה העירוב : ביד מי שאינו מודה בעירוב. כגון כותי או זדוקי : ואם אבר לאחר. כשר לקבלו מן הססול ויוליכו הכשר לסוף אלפיס אמה : ה"ז עירוב. ובלבד שיכא הוא עומד ורואה בשעה שהססול נחתו ליד הכשר אע"פ שאינו רואה כשהכשר מוליכו דחוקה שליח עושה שליחותו : ג נתנו באילן. העומד כרה"ר ויש בו ד' טפחים על ד' טפחים או יותר : למעלה מעשרה אין עירובו עירוב. דכיון דהאילן רחב ד' למעלה מ' הוי רה"י והוא קנה שבותו כרה"ר וכיון דלא הוי בעי למסקל ערוביה ומיכליה בשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות לא מלי שקיל ליה דמיימי מרה"י לרה"ר לא הוי עירוב : למטה מ' ה"ז עירוב. דלמטה מ' כרמלית היא דכל משלשה ועד תשעה כרוחב ארבעה כרמלית היא וכיון דלא שקיל ליה לערובי' אין כאן אלא איסור שבות ה"ז עירוב ומתני' רבי היא דאמר כל דכר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות וכשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מלי שקיל ליה וגמלא הוא ועירובו במקום א' הילכך הוי עירוב : נתנו בבור. שזכרמלית כגון שזכרמלית ושכשדות ומתכוין לשבות בזכרמלית או בשדה : הרי זה עירוב. דכור עלמו רשות היחיד והוא קנה שבותו בזכרמלית וכשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מלי שקיל ליה כרבי דאמר כל דכר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות : אפילו גבוה טאה אמה. ואין למטה רוחב ארבע דלא רשות היחיד הוא ואע"ג דלמפלה רחב ארבע דהא עירוב על גבי מקום ארבע בעינן : תלוש ונעוץ. הוא דהוי עירוב אבל מחובר לא הוי עירוב משום דכי שקיל ליה גזרה שמה יקטום לפי שהקנה רך הוא איכא למיגזר שמה יקטום כי שקיל ליה אבל אילן קשה הוא ובין השמשות לשמה יעלה ויתלוש לא חיישינן אבל קטימת קנה אידי דרכיבא ודאי מקעמא ומחייב משום קוזה. איז קנה וקוודם מוחלף ליה מחובר בתלוש דקניס הרבה תלושים נעוץ ונראין כמתוברים משום הכי איכא למיגזר שמה יקטום כמתובר ויחשוב שהוא תלוש אבל באילן איכא למיגזר שמה יעלה ויתלוש ויעשה לחשוב בתלוש הוא : נתנו במגדל. של טן : ואבר המתתח הרי זה עירוב. וכגון שהמגדל קשור בחומתין וחבלים שאם לא ימלא המפתח אי אפשר להתקן אלא בסכין תיק סכר הואיל ואפשר לפתוח ע"י שיחתוך החבלים בסכין אין כאן איסור שקילה אלא איסור שבות דמקלקל הוא כתיבת החבלים וכל המקלקלים פטורים ואיסור שבות בין השמשות

כשעת

תזריע ליום שני

קט

שְׁחַמְפַתֶּח בְּמִקְוָמוֹ. אִינוּ עִירוּב: י נִתְגַלְגַּל חוּץ תְּחֹמוֹס וְנִפְלַ עֲרֹו גַר. אוּ
 נִשְׁרָף. אוּ תְרוּמָה וְנִטְמָאָה. מְבַעֵד יוֹם. אִינוּ עִירוּב. מִשְׁחִשְׁיֶכֶת. הָרִי
 זֶה עִירוּב. אִם סָפֵק. רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הָרִי זֶה חֲפֵר גַּמַּר.
 רִבִּי יוֹסִי וְרִבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סָפֵק עִירוּב בְּיֶשֶׁר. אָמַר רִבִּי יוֹסִי
 אֲכַמְוִלְמוֹס הַעִיר מִשּׁוֹם חֲמִשָּׁה זְקָנִים עַי סָפֵק. עִירוּב שְׁבַעֲשֶׁר: ה מְרַנְה
 אָדָם עַל עִירוּבוֹ וְאוֹמֵר. אִם בָּאוּ גוֹיִם מִן הַמְזוּרָה. עִירוּבִי לְמַעַרְב. מִן
 הַמְעַרְב. עִירוּבִי לְמְזוּרָה. אִם בָּאוּ מְבָאֵן וּמְבָאֵן. לְמָקוֹם שְׁאֵרְזָה אֵלָּה.
 לֹא בָאוּ לֹא מְבָאֵן. וְלֹא מְבָאֵן. הָרִינִי בְּבִנְי עִירִי. אִם בָּא חֲבֵם מִן הַמְזוּרָה.
 עִירוּבִי לְמְזוּרָה. מִן הַמְעַרְב. עִירוּבִי לְמַעַרְב. בָּא מְבָאֵן וּמְבָאֵן לְמָקוֹם

שארצה

ברטנורא

בשעת קניית העירוב לא נזרו בו כדאמרן הילכך הו עירוב דמני מייתי סכין ויחתיך לחכליס
 ושקיל לערכיה ורבי אליעזר סבר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו ואסור לעטל הסכין
 כדי לחתיך החכליס שאין תשמישו אלא לחתיך האוכלים הואיל ואיכא גרמי טלטול הסכין
 וחתיכת החכליס אפי' לרבי דאמר כל דבר שהוא משום שבות בין השמשות לא נזרו ככהאי
 גוונא מודה דנזרו. ואין יהלכה כריא: ד נתגלגל חוץ לתחום אינו עירוב. הואיל ויש
 מצינו שהוא לן שס עד עירובו יותר מאלפים אמה לא מצי למייל ולתסקליה והוא שנתגלגל
 שתי אמות חוץ לאלפים אמה שכל אדם יש לו ד' אמות ממקום עירובו שתי אמות
 מורחו של עירוב ושתי אמות מזד מערכו: נפל עליו גל. והוא דכעי מרא וחצינא לפניו
 דהיא מלאכה ולא שבות: תרומה ונטמאה. דהשחא לא חויא לא לדידיה ולא לאחריני
 ואינעריך חנא לאשמועינן נתגלגל חוץ לתחום ונפל עליו גל דאי אשמועינן נתגלגל משום דליתא
 גביה הוי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר אבל נפל עליו גל דאיתיה גביה אימא להוי
 עירוב ואי אשמועינן נפל עליו גל דלא מצי שקיל ליה אלא כמלאכה במרא וחצינא אבל נתגלגל
 דאפשר דנטיב זיקא ומדבר ליה לתוך התחום אימא להוי עירוב קמ"ל ותנא נשרף להודיעך
 כמו דרבי יוסי דאע"ג דאינו בעולם משום ספק לא מיתפר ותנא תרומה שנעמאה להודיעך כמו
 דרי"מ דאע"ג דישנה בעולם וי"ל העמידנה בין השמשות על חוקצה של קודם לכן ועבורה היתה
 אפי"ה לא אמרינן חוקה לקולא: משחשבה ה"ו עירוב. דלאחר שקנה בין השמשות אין
 חוששין לו אם נאכד: ה"ז חמר גמל. דמספקא לן אי קנה ליה עירוב והכא הוי ביהו
 ומכא יש לו אלפים לכל רוח והוא ספיד אלפים שמעבר ביהו והלאה או שמא לא קנה עירוב
 ומצינו יש לו אלפים לכל רוח ולא קנה לעבר עירובו כלום ומחמת ספק זה נאשר ללכת אלא
 אלפים אמה סבין ביתו לעירובו דמ"ג כהנך משתרי אבל באלפים דמעירובו ואילך לא דלמא
 לא קנה עירוב ומצינו ואילך נמי לא דלמא קנה עירוב נמלא זה מושכו לכאן וזה מושכו לכאן
 כאדם המנציג חמור וגמל שהחמור הולך לפניו וזה מנציגו והגמל מאחוריו והוא מושכו וצ"ל
 לפנות לפניו ולאחריו: ר"י ור"ש אומרים ספק עירוב בשר. דאמרי' העמד עירוב על
 חוקתו וכשהניחו היה בחוץ התחום והיה עהור ולא היה עליו גל לפיכך עירובו עירוב וכן
 הלכה: ד' מהנה אדם על עירובו. מניח שני עירובין אחד לסוף אלפים למזרח ביתו
 ואחד לסוף אלפים למערב ביתו ואומר אם באו עכו"ם למזרח וצריך אני לברוח מפניהם יקנה
 לי עירובי שבמערב ויהיה לי למערב ביתי ד' אלפים אמה ואע"ג דלא אחו עד למחר אמרי'
 יש ברירה דכה"ש קנה ליה עירובו דאיך גיסא: הריני בבני עירי. אלפים מעירי לכל רוח
 ואיני צריך להשחקר לכאן ולהפסיד מכאן: אם בא חבם למזרח. חוץ לתחום עירי ורואה
 אני ללמוד משו ועכשו איני יודע לאיזה גל יבא ולמחר אשמע מנני אדם הבאים משם לכאן

ע"י

תזריע ליום שני

שְׁאֲרֵצָה אֶרֶץ. לֹא מִבָּאֵן וְלֹא מִבָּאֵן הֲרִינִי בְּכַנֵּי עִירִי. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר
 אִם הָיָה אֶחָד מֵהֵן בָּבוֹ. יִגְדֶּה אֶצֶל רַבּוֹ. וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם רַבּוֹתָיו. לְמָקוֹם
 שְׁיִרְצָה יִגְדֶּה. י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר יוֹם טוֹב הַסְּמוּךְ לְשַׁבָּת. בֵּין מִדְּבַלְיָה.
 וּבֵין מִדְּאֲחֵרֵיהּ. מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירוֹבָיו וְאָמַר. עִירוֹבֵי הָרֵאשׁוֹן לְמִזְרַח
 וְהַשְּׁנִי לְמַעֲרָב. הָרֵאשׁוֹן לְמַעֲרָב וְהַשְּׁנִי לְמִזְרַח. עִירוֹבֵי הָרֵאשׁוֹן. וְהַשְּׁנִי
 בְּכַנֵּי עִירִי. עִירוֹבֵי הַשְּׁנִי. וְהָרֵאשׁוֹן בְּכַנֵּי עִירִי. וְחֻכְמַיִם אֲמָרִים מְעַרְב
 לְרוּחַ אַחַת. אוֹ אֵינּוּ מְעַרְב בְּל עֶקֶר. אוֹ מְעַרְב לְשְׁנֵי יָמִים. אוֹ אֵינּוּ מְעַרְב
 בְּל עֶקֶר. בְּיַצֵּד יַעֲשֶׂה. מוֹלִיכּוֹ בְּרֵאשׁוֹן וּמְחַשֵּׂד עָלָיו וְנוֹמְלּוֹ. וְכֹא לֹ
 בַשְּׁנִי. מְחַשֵּׂד עָלָיו וְאוֹכְלֹ. וְנִמְצָא מִשְׁתַּבֵּר בְּהַלִּיכָתוֹ. וּמִשְׁתַּבֵּר
 בְּעִירוֹבוֹ. נִאֲכַל בְּרֵאשׁוֹן. עִירוֹב בְּרֵאשׁוֹן וְאֵינּוּ עִירוֹב לְשְׁנֵי. אָמַר רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר מוֹדִים אַתֶּם לִי שֶׁהֵם שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת. י רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רֵאשׁ

השנה

ברטנורא

ע"י עירוב: ר"א. אם כחו מכאן ומכאן ואחד מהם רבו ילך אלל רבו ולא אלל האחר דק"ל
 בגויה דכשעת קניית עירוב כה"ס דעתיה דלקניה ליה ההוא עירוב לגד רבו ואין הלכה כר"י
 דזמנין דניחא ליה לחינם בכחריה טפי מרבו: ו' מערב אדם שני עירובין. אם היה לריך
 לילך יום א' לכאן ויום ב' לכאן יוכל לערב למזרח ולמערב ערב יום הא' ואומר עירובי של
 מזרח יקנה לי היום ללורך מחר ועירובי של מערב יקנה לי ביה"ט דלמחר ללורך יום ב'
 דקסבר ר"א שבת ויו"ט לא כחד יומא אריכא נינהו אלל ב' קדושות הן ובה"ט דקמא
 לדידיה הוא דקני ולא ליום ב': עירובי הראשון והשני בכני עירי. כלו' ואם לא היה
 לריך לילך אלל כיום א' ובב' א"ל לווו ממקומו ואינו רוצה להפסיד לא אלפים של תחומו
 מכאן ולא אלפים של תחומו מכאן יערב עירוב א' לגד שהוא רוצה לילך בו כיום א' ואומר
 ערובי זה יקנה לי ללורך מחר ובשני הרני ככני עירי שלא ערבו אז אם היה לריך לילך
 בשני ולא בראשון יאמר עירוב זה יקנה לי ביה"ט של מחר ובראשון אהיה בכני עירי: או
 מערב לשני ימים. היינו לרוח אחת דאמרי' לעיל והא תו' ל"ל אלל הכי קאמרי ליה
 רבנן לר"א אי אתה מודה ליום אחד דאו מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר שאינו
 יכול לומר חזי יום עירובי למזרח והזי יום עירובי למערב לשני הימים נמי דהיינו לשבת
 ויו"ט או מערב כמו ליום אחד או אינו מערב כל עיקר דספיקא להו לרבנן שבת ויו"ט
 אי כיומא אריכתא דמי או לא ועבדו הכא לחומרא דאינו יכול לערב לשתי רוחות דלעא חדא
 קדושה היא והכא לחומרא דאמר לקמן נאכל בראשון אין עירוב לשני דלמא שתי קדושות הן
 ולא כיומא אריכא דמי: מוליכו. השליח ערב ויו"ט שלפני שבת ומחשיך עליו עד סיקא
 העירוב וטעל ובא לו שמא יאכד וסוב חין לו עירוב לשני כדקתני נאכל עירובו בראשון עירוב
 לראשון ואין עירוב לשני: ובשני. חוזר ומוליכו בשני דק"ל המערב כפח בראשון ורוצה לערב
 כפח בשני לריך שיערב באותו עירוב עלמו שקרא עליו שם מאחמיל ועתה שיתק אכל לא כפח
 אחרת דכעי למיקרא עליה השתא שם עירוב והוי מכן מיו"ט לשבת: הנמצא משתכר בהליכתו.
 כלו' קונה לו הליכה ליום מחר: ומשתכר בעירובו. שאוכלו ויו"ט אחר שבת דלא אפשר
 בכני מוליכו בראשון ואינו אוכלו וחוזר והולך שם בשני לראות אם קיים העירוב מחשיך עליו
 ואם רוצה יאכלנו אחרי כן: מודים אתם לי שהם שתי קדושות. דאמרינו נאכל עירוב
 בראשון אין עירוב לשני ואי חדא קדושה נינהו הו"ל כחד יומא אריכתא ויקנה בין השמשות
 של ראשון לשנייהם וכיון דב' קדושות נינהו יכול לערב נמי לב' רוחות ורבנן אולי הכא לחומרא
 והכא לחומרא דאמרי' משום דמספקא להו והלכה כר"א דשבת ויו"ט ב' קדושות הן:
 ו' שמא תתעבר. שמא ישעו כ"ד הגדול ל"ל מעובר ויהיה ב' יו"ט יום ל' של א"ל ויום

תזריע ליום שני

ק

הַשָּׁנָה שֶׁהִיא יָרֵא שְׁנָיָא תַתְּעַבְר. מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירוּבֵין. וְאוֹמֵר עִירוּבֵי
 בְּרֵאשׁוֹן לְמוֹצָתָהּ. וּבְשֵׁנֵי לְמַעְרָב. בְּרֵאשׁוֹן. לְמַעְרָב. וּבְשֵׁנֵי לְמוֹצָתָהּ. עִירוּבֵי
 בְּרֵאשׁוֹן. וּבְשֵׁנֵי כַּבְּנֵי עִירֵי. עִירוּבֵי בְּשֵׁנֵי וּבְרֵאשׁוֹן כַּבְּנֵי עִירֵי. וְלֹא הוֹדוּ
 לְזוֹ חֻקִּים: ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה. מִתְּנָה אָדָם עַל הַפְּלִפְלָדָה בְּיוֹם טוֹב
 רֵאשׁוֹן וְאוֹכְלָהּ בְּשֵׁנֵי. וְכֵן בִּיצָה שְׁנוֹלְדָה בְּרֵאשׁוֹן. תֹּאכְלָהּ בְּשֵׁנֵי. וְלֹא
 הוֹדוּ לְזוֹ חֻקִּים: ט' רַבִּי דוֹסָא בֶן הֶרְפִּינָס אוֹמֵר הָעוֹבֵר לְפָנֵי הַתִּיבָה בְּיוֹם
 טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אוֹמֵר הִחְלִיצֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת יוֹם רֹאשׁ
 הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. אִם הַיּוֹם אִם לְמַחֵר. וְלְמַחֵר הוּא אוֹמֵר. אִם הַיּוֹם אִם אֶמְשׁ.
 וְלֹא הוֹדוּ לְזוֹ חֻקִּים:

ברטנורא

ל"א והוא נרדף לילך בראשון ללד א' ובשני ללד אחר: מערב שני עירובין. ומניחן בשני"ט
 זה לכאן וזה לכאן וחומר כו': ולא הודו לו חכמים. דקסברי קדושה אחת הן והלכה
 כחכמים בשני יו"ט של ר"ה ללא משום ספיקא בלכד איתקון שמה קדשו ב"ד את יום ל' או
 יום ל"א ואחר מהם הול אלא משום דשמה בלא עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו היום
 קודש ולמחר קודש ותרומתו קדושה אחת אבל בשאר ימים טובים של גלויות ללא איתקון אלא
 מספיקא ללא ידעין מתי קדשו ב"ד הגדול את החודש מודים חכמים לר"י דבי קדושות הן
 וחכמים האמורים כאן הוא ר"י: ח' מתנה אדם על הכלכלה. כל שיש בו פירות טעלים
 מתנה עליו ביו"ט ראשון של ר"ה ואומר אם היום חול תהא זו תרומה על אלו אם היום קדש
 אין בדברי כלום שאין מגביהים תרומה ביו"ט ולמחר הוא אומר אם אסתמול קודש והיום חול
 תהא זו שאמרתי אסתמול תרומה על אלו ואם היום קודש ואסתמול חול כבר הוא תרומה ואוכל
 כלכלה המתוקנת ומשיר התרומה: ולא הודו לו חכמים. הוא ר"י דאמרי' דסבר קדושה
 א' הן ואין מגביהין בהן תרומה ודוקא בשני ימים טובים של ר"ה כדפרישית לעיל: וכן ביצה
 שנולדה בראשון. של ר"ה: תאכל בשני. דאם הראשון קודש השני חול וביצה שנולדה ביו"ט
 מותרת בחול דאין הכנה לחול ואם הראשון חול והשני קודש נמצא שחול מכין ליו"ט וכפיר דמי:
 ולא הודו לו חכמים. ז' ימים טובים של ר"ה בלכד דקדושה אחת הן אבל בשני יו"ט
 של גלויות מודים לו: ח' והחליצנו. ורוננו והחליצנו נח כמו נחלץ חושים פ"א הל"ג ומלפנינו
 כמו הללני ה' מאדס רע: אם היום אם מחר. אם היום הוא החליצנו היום ואם מחר הוא
 החליצנו מחר: ולא הודו לו חכמים. לא. להזכיר של ר"ה בר"ה ולא להתנות אם היום ואם
 מחר אלא אומר החליצנו סתמא בשני הימים ואינו מוזכר של ר"ה כל עיקר. והלכה כחכמים:

גמרא עירובין דף ל"ט ע"ב

ההוא בר מריא דאָתא קָבִי רִישׁ גְּלוּתָא בְּיוֹם טוֹב מִחוּץ
 לְיַחֲזוּם. רַב נַחֲמָן וְרַב חֲסִידָא אָכְרוּ רַב שֵׁשֶׁת קָא אָכַל
 מֵאֵן דְּאָבְר סַבְר הֵבָא בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל זֶה מִתָּר לְיִשְׂרָאֵל

אחר

רש"י

בר מביא. לזי: רב נחמן ורב חסידא אכלו. ממ"נ אי אסתמול חול הכי מותר
 ואי אסתמול קדש הכי חול והכי המטינו בכדי שיעשו: לא אכל. משום
 דקסבר

תזריע ליום שני

אחר מאן דלא אבר סבר פל דאתי גבי ריש גלותא אדעתא דכלהו רבנן אתי. תהוא ליפתא דאתי למחזא ביום טוב נפק רבא חזיא דכמישא שרא רבא למזבן מיניה. אמר הא ודאי מאתמול נעקרה. מאי אמרת מחוץ לתחום אתיא תבא בשביל ישראל זה סתר לאכור לישראל אחר וכל שכן האי דאדעתא דנכרי אתא פיון דחזא דקא מפשי ומייתי להו אסר להו. הנהו בני גננא דגזו להו אסא ביום טוב שני לאורתא שרא להו רבינא לאורוחי בהו גאלתה. אמר ליה רבא בר תחליפא לרבינא ליסר להו מר מפני שאינן בני תורה. מתקיף לה רב שמעיה מעמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי והא בעינן בכרי שיעשו אודו שייחו לרבא אמר להו בעינן בכרי שיעשו :

רשי

דקסבר קדושה אחת היא : דקא מפשי. כותים ומייתי אמר הכי ודאי אדעתא דישראל מפשי ומייתי ואסר להו : בני גננא. קושרי כילות לחתנים ומותנים פס דסם : לפי שאינן בני תורה. ואסו לזלוזי ביו"ט שני :

זוהר תזריע דף ס"ד ע"ב

תא חזי בשעתא דאתקנסת (ס"א דאתקנת) לגבי אדם דקשא בריך הוא בריך לזין הרא הוא דכתיב (בראשית א') ויברך אותם אלהים פתח דמברך לפלה בשבע ברכות. מכאן אוליפנא חתן וכלה פיון דאתברכו בשבע ברכות אתהדבקן בחדא דדונמא דלעיקא ועל דא מאן דאתי לאתברא באנתו דאחרא הא פנים זונא . (פכביכול עביר תרין רשויות לעיקא) דהא זונא דכנסת יעראל ביה בקדשא בריך הוא בלחודוי בזמנא דאיהו ברחמי ובזמנא דאיהו בדינא. תא חזי מאן דמתתפר באנתו דאחרא פאילו משקר בה בקדשא בריך הוא ובכנסת ישראל ועל דא מדשא בריך הוא לא מכפר ליה בתשובה ותשובה תלויא עד דיסתלק מעלמא דקא הוא דכתיב (ישעיה כ"ב) אם יכפר העין הזה לכם עד תמותו. ואימתי בשעתא דעאל בתשובה לההוא עלמא ואית ליה לקברא

ענינא

דף ז' ע"ב

תזריע ליום שני

ק"א

עונש'א. רבי ארעזר אמר מאן דמשקר בכנסת ישראל דא יתקבל
 בתשובה עד דיהדון בדינא דגיהנם כל שפן מאן דמשקר בכנסת ישראל
 ובקדשא בריה הוא. וכל שפן אי אמרח ליה לקדשא בריה הוא למעבד
 דיוקנא דממזר באנתו דאתרא ואכתיש פומבי דמלכא. רבי חייא פתח
 ואמר (משלי כ"ח) גוזל אביו ואמו וגומר אביו דא קדשא בריה הוא אמו
 דא כנסת ישראל מאי גוזל כמה דאת אמר (ישעיה ג') גוזלת העני בבתיכם
 ומאן איהו מאן דחמיר אתתא אתרא דלאו איהו בת זוגיה תמן תנינן כל
 הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה פאילו גוזל לקדשא בריה הוא וכנסת
 ישראל דכתיב גוזל אביו ואמו וגומר. פר הנהנה מן העולם הזה כלל דא
 איהו אנתו מאן דאתדבק באנתו למהני מינה ואף על גב דאיהו פנויה
 ואהני מינה בלא ברכה פאילו גוזל קדשא בריה הוא וכנסת ישראל.
 מאי מעמא בגין דזוונא די'הון בשבע ברכות הוא. ומה על פנויה כה
 מאן דיתדבק באנתו דאתרא דקאים בגוונא דלעילא בזוונא דשבע
 ברכות על אחת במה ובמה. חבר הוא לאיש משחית דא ידבעם כמה
 דאוקמיה ואומר אין פשע דאמר הא פנויה היא אמאי אסיר בגין דא
 גוזל אביו ואמו הוי ולא עוד אקא דחבר הוא לאיש משחית מאן הוא
 איש משחית דפנים דיוקנא ותקוונא דלעילא. כל שפן מאן דחמיר לאנתו
 דחבריה לאתדבקא בה (ס"א) ואתדבק בה) דפנים יתיר ועל דא
 אתפנים הוא דלעילא. איש משחית דפנים לעילא ופנים לתתא ופנים
 דנפשיה דכתיב משחית וכתיב (משלי ו') משחית נפשו הוא יעשנה :

הלכה

יוסף לחק

מוסר

הר"מ ה' מעשה הקרבנות פ"ג

משערי תשובה לר"י דף א' ע"ב

תמשה שהביאו ובה אחר פלן סומכין
 עליו זה אחר זה. לא שייסמכו פלן
 בבת אחת. מי שמת והניח קרבנו עולה
 או שרמים תרי יורשו מביאו וסומה עליו
 ומביא נסכיו : אין סמיכה בקרבנות
 הצבור הוי משתי סמיכות. עד שעיר
 המשתלח ועל פר העולם דבר. ושרשה
 מן סמיכה דרין סומכין עליו. ודבר זה הלכה

עתה בינה שמעיה וזאת פי הוא עיקר גוד
 אמת הדבר פי יש מן הצדיקים
 שזכשלים בחטא לפעמים בענין שנאמר
 [מחילי] פי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה
 טוב ולא יחטא. אבן פובשים את יצחק מאת
 פניהם ואם יפולו בחטא פעם אחת לא
 ישנו לו ונקיטו בפניהם וחוזרים בתשובה.
 אך כל אשר אננינו נהר מחטא דרוע ואננינו

מקבל

מסי

תזריע ליום שני

מקבל על נפשו להשייר סמנו גם אם הוא מהעונות הקלים אף על פי שהוא נזחר מכל העבירות שבתורה קראתו סמנו וישאר משימד לדבר אחד ואל פישעים נמנה ונדול עונו מנשוא פי אם אמר יאמר העבד רפנו כל אשר תאמר אלנו אנשלה וזאתי דבר אחד פבר אשר עול ארזינו מעליו ותשיר בעיניו ישעה ועל הענין

כפי משה רבינו שאין בעבור אלא עמי סמיכות : נ אין סוכין אלא בעזרה . כמד חוין לעזרה חזר וכמד סמפנים . ואם היה בעל ספרין עובד בחיץ והכנים ידו לפנים וכמד סמיכותו פשרה . והוא שישמוך בכל פתו ואין סוכד אלא טהור ואם סמד הסמא סמד :

הזה נאמר (דברים כז) ארור (האי"ש) אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם . ביארו אשר לא יקבל על נפשו לקיים כל דברי התורה בראש ועד סוף ויורה עד זה אשר לא יקים לעשות ורא אמר אר לא ישעה אותם . ועוד תבד פי השונה עבירה אחת אשר פשעים אף על פי שנוחר מכל שאר העבירות הנה הוא נחשב בעובר על עבירות הלכות וכן אמרו רבותינו וכוונם לבקשה פי אם יאמרו לנויר אל תשקה והוא שותה אל תשקה והוא שותה לוקה באהרונה ער כל צבת ואחת פמשפט האיכל מרפה ובהמת טמאה וחלב ודם . וראה ראינו פי רבו עונות הדור עד זאת פי יש אשנים רבים מקבדים ער נשלים להחזיר בעבירות ידועות וכל ימי חיים אינם נוהרים בהם אבל הם אצלם פתור ואז לא היו נוהגים פן רק על עבירה אחת חולי רע הוא פנפשים פישיר ביארנו . אף פי נזכרים פן על הנהרות רבות וכתנה פו הרמזות פכו שבועת חנם ומקלל את חברו או את עצמו פשים והקברת שם שמים לבטלה או פסוקם שאינו טהור או כדנים לא נקיות והעלמת עינו פן העני ולשון הרע ושנאת חנם וקבחות חלב ונתנית תמית והסמל פעריות ובטול תלמוד תורה פנגד פלם ורבות פאזה פתבנו סקצתם אעל פני הדור לתופרים ולתהירים :

תזריע יום שלישי תורה

כיוון בקריאת חטטה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה ראשונה דשם ב"ן להשאר בו חיספת נפש מטבת שנונה :

נ וראה הבתן את-הנגע בעור-הבשר ושער בנגע הפך ו לבן ו מראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הבתן וטמא אתו : ויהיו כהנאים מקבשוא במשה פסרא ושער פמכתשוא אתהפיד למיתור ומתו ככתשוא עמוק במשה

בסריה

רש"י

(ג) ושער בנגע הפך לבן . מחמלה שחור והפך ללבן צחוד הנגע ומשום שער שנים (ח"כ) : עמוק מעור בשרו . (ח"כ) כל מראה לבן עמוק הוא כמראה חמה עמוקה מן הלל : וטמא אורו . יאמר לו טמא אחה ששער לבן סימן טומאה הוא נזירת

בַּסֵּרָה מִכֶּשֶׁת סְגִירוֹתָא הִיא וַיְחַזְּנָה כְּהֵנָּא וַיִּסְאֵב יְתָה : ד וְאִם-
 בְּהֵרֵת לְכִנְהָ הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ וְעַמֵּק אֵין-מְרֵאָה מִן
 הָעוֹר וְשִׁעְרָה לֹא-הִפְנָה לְבָן וְהַסְגִיר הִכְתֵּן אֶת-הַנֶּגַע
 שִׁבְעַת יָמִים : וְאִם בְּהֵרָא חֲזָרָא הִיא בְּמִשְׁךָ בַּסֵּרָה וְעַמֵּיק לִית
 מִחֲזָהָא מִן מִשְׁכָּא וְשִׁעְרָא לֹא אֶתְהַפִּיךְ מִיחֻזְר וַיִּסְגֵר כְּהֵנָּא ית מִכְתָּשָׂא
 שִׁבְעָא יוֹמִין : ה וְרֵאָתוּ הִכְתֵּן בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהֵנָּה הַנֶּגַע
 עָמַד בְּעֵינָיו לֹא-פָשָׂה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְהַסְגִירוֹ הִכְתֵּן
 שִׁבְעַת יָמִים שְׁנִית : וַיְחַזְּנָה כְּהֵנָּא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא מִכְתָּשָׂא
 קָם כַּד הָרָה לֹא אוֹסֵף מִכְתָּשָׂא בְּמִשְׁכָּא וַיִּסְגֵרנָה כְּהֵנָּא שִׁבְעָא יוֹמִין תְּנִינֹת :
 שֵׁנִי ו וְרֵאָה הִכְתֵּן אֶתוּ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁנִית וְהֵנָּה
 כְּהָה הַנֶּגַע וְלֹא-פָשָׂה הַנֶּגַע בְּעוֹר וְטָהֲרוּ הִכְתֵּן
 מִסְפַּחַת הִוא וְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָהַר : וַיִּחְזִי כְּהֵנָּא יְתָה בְּיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה תְּנִינֹת וְהָא עָמִיא מִכְתָּשָׂא וְלֹא אוֹסֵף מִכְתָּשָׂא בְּמִשְׁכָּא
 וַיִּדְכָּנָה כְּהֵנָּא עֲדִיתָא הִיא וַיִּצְבַּע לְבוּשׁוֹתָי וַיִּדְכֵי : ז וְאִם-פָּשָׂה
 תְּפִישָׁה הַמִּסְפַּחַת בְּעוֹר אַחֲרֵי הִרְאָתוּ אֶל-הִכְתֵּן
 לְטָהֲרָתוּ וְנִרְאָה שְׁנִית אֶל-הִכְתֵּן : וְאִם אוֹסֵף תּוֹסֵף עֲדִיתָא
 בְּמִשְׁכָּא כְּתָר דְּאַתְחֲזִי לְכְּהֵנָּא לְדַפּוֹתָהּ וַיִּתְחַזֵּי תְּנִינֹת לְכְּהֵנָּא :

רשי

לא מסיק היא

גזירת הכתוב : (ד) ועמוק אין מראה. לא ידעתי פירושו: והסגיר. יסגירו
 צדית אחד ולא יראה עד סוף השבוע ויוכיחו סימנים עליו: (ה) בעיניו. צמראחו
 וציעוורו הראשון: והסגירו שנית. הא אם פשה בשבוע ראשון עמא מוחלט:
 (ו) כהה. הוכה ממראיו הא אם עמד צמראיו או פשה עמא: מספחת.
 שם נגע טהור: וכבס בגדיו וטהר. הואיל ועוקק להסגר נקרא עמא ולריך
 טבילה:

נביאים מלכים ב' סימן ה'

א וַיְהִי בְשִׁמְעוֹ אִישׁ-הָאֱלֹהִים בְּיַקְרַע מִלְּךְ-יִשְׂרָאֵל
 אֶת-בְּגָדָיו וַיִּשְׁלַח אֶל-הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לְמָה קָרַעַת בְּגָדֶיךָ

תזריע ליום שלישי

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי יְיָ כִּי יֵשׁ נָבִיא בְּיִשְׂרָאֵל : וְהָיָה כִּד שָׁמַע אֱלֹהֵי שָׁמַע
 נִבְיָא דְיָ אֱדִי בְּזַע מִרְבָּא דְיִשְׂרָאֵל יָת לְבוּשׁוֹהֵי וְשָׁלַח קוֹת מִלְּפָא לְמִימְר
 לְמָא בְּזַעְתָּא לְבוּשָׁה יִתִּי כְּעַן לְוֹתֵי וְזַבַּע דְּאִית נִבְיָא בְּיִשְׂרָאֵל :
 ג וַיֹּבֵא נַעֲמָן בְּסוּסָיו וּבְרִכְבוֹ וַיַּעֲמֵד פֶּתַח־הַבַּיִת לְאֱלֹהֵי שָׁמַע :
 וְאָתָּא נַעֲמָן בְּסוּסוֹהֵי וּבְרִיתֻכוֹהֵי וְקָם בְּתַרְע בֵּיתָא דְאֱלֹהֵי שָׁמַע : ג וַיִּשְׁלַח
 אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי שָׁמַע מִלְּאֹהֵי לְאֹמְרֵי הַלֹּהֵךְ וְרַחֲצֵת שְׁבַע־פְּעָמִים בַּיַּרְדֵּי
 וַיֵּשֶׁב בְּשַׂרְרֵי לֵךְ וַיִּטְהַר : וְשָׁלַח לְוֹתֵיהּ אֱלֹהֵי שָׁמַע אֲזַבְדָּא לְמִימְר אֲזַיִל
 וּמְבוֹל שְׁבַע זְמַנִּין בְּיַרְדֵּנָא וַיַּחֲבֹב בְּסַרְדֵּי לֵךְ וְאִתְפִּי : ד וַיִּקְצַח נַעֲמָן
 וַיִּלְךְ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַרְתִּי אֲלֵי אֵיזָא יֵצֵא וְעַמְלֵי וְקָרָא בְּשֵׁם־
 יְהוָה אֱלֹהֵיוֹ וְהִנֵּף יְהוָה אֶל־הַמָּקוֹם וְאֶסַף הַמְצוֹרַע : וְהִנֵּיו נַעֲמָן
 וְאֲזַל וְנֹאמְר הָא הַיְיָתִי אָמַר דְּלֹוֹתֵי יִפּוֹק מִיַּפֵּק וַיִּקִּים וַיֵּצֵא בְּשֵׁמָא דְיָ
 אֱלֹהֵיהּ וַיִּרִים יְרִיבָה עַל אֶתְר בֵּית מַחְתָּא וְתַתְּפִי סְגִירוֹתָא : ה הֲלֵא מִזְבֵּי
 אֲמִנָה וּפְרַפְרֵי נְהַרֹת דְּמִשְׁקֵי מְבַל מִימֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֵא־אֲרַחֵן
 בְּהֵם וּמִתְהַרְתִּי וַיִּפְן וַיִּלְךְ בְּחַמָּה : הָא מְבִין אֲמִנָה וּפְרַפְרֵי נְהַרֵי
 דְּמִשְׁקֵי מְבַל מִי אֲרַעָא דְיִשְׂרָאֵל הֲלֵא אֲמְבוֹל בְּהוֹן וְאִתְפִּי וְאִתְפִּי
 וַאֲזַל בְּרַבּוֹ :

* בסוסו כתיב * אכנה כתיב רש"י

(ד) הנה אמרתי. סבור הייתי שהנביא ילא אלי וידבר עמי ויראה את החולי והניף ידו על מקום הלרעת:

כתובים משלי סימן כ"ד

א מִחֶשֶׁב לְהַרְעֵ לֹו בְּעַר־מִזְמוֹת יִקְרְאוּ : מָאן דְּחָשִׁיב לְמַבְאֵשָׁא
 נִיקְרוֹן לֵיהּ מְאִירֵי תְרַעֲיָתָא בְּיִשְׁתָּא : ג זְמַת אֲוִרֵת חֲמָאֵת
 וְתוֹעֵבַת לְאָדָם קֵין : תְּרַעֲיָתָא דְשִׁמְיָא חֲמָאֵת וּמִתְחַקְתָּא דְבַר נִשְׂא
 חֲפִימָא מִמְקַנּוֹתָא : ג הַתְּרַפִּית בְּיוֹם צָרָה צַר פְּחָכָה : אֵין תְּתַרְפִּי

רש"י בוזמא

(א) מחשב להרע. חושב תחזולות רשע לו בעל מזמות יקראו: (ב) זמת אורית חמאת. לבעליה: ותועבת לאדם רע. ללנות היא המתעבת האדם על הקצ"ה ועל הכריות: (ג) התרפית. מן הסורה: ביום צרה. זיום פורענות: כלל

תורה ליום שלישי

ק"ו

בְּיוֹמָא דַּעֲקָמָא מִתְתַּעֵיק חִילָּךְ: ד הַצֵּר לְקַחִים לְמוֹת וּמְטִים לְהַרְג
 אִם־תִּחְשָׁד: פָּצָא לְאִין דִּמְחַנְסְכִין לְמוֹתָא וּמְתַרְבְּרִין לְקַמְלָא חֲסוּד:
 ה כִּירִתְאֻמְר הֵן לֹא־יִדְעֵנוּ זֶה הִלְא־תִכְנֵן לְבוֹת | הוּא־יִכְוֵן וְנִצֵּר
 גַּפְשָׁךְ הוּא יִדַע וְהַשֵּׁיב לְאֲדָם כְּפַעְלֵךְ: וְאִין תִּימַר דְּלֹא יִדְעָנָא דֹא
 הִלְא תְרַעֲוִתָא דְלִבָּא אֶלְחָא בְּצִי וְדִגְמִיר גַּפְשָׁךְ הוּא יִדַע וְפָרִיעַ לְבַר נִשְׂא
 הִיךְ עוֹבְדוּי:

רשי

(ד) הצל אט לקוחים למות ואת המטים להרג. אט חסך מלהגילס ע"ז
 אמר כי לר כחך: (ה) לא ידענו. זה מהמטים להרוג להגילס:

משנה כתובות פ"ק י"א

אֲלַמְנָה נְזוּנָתָא מְנַכְסֵי יְתוּמִים. וּבַעֲשֵׂת יְדִיהָ שְׂדֵהוּ. וְאִין חַיִּיבִים בְּקַבְרֵתָהּ.
 יוֹרְשִׁיהָ יוֹרְשִׁי כְתוּבָתָהּ. חַיִּיבִין בְּקַבְרֵתָהּ: ג אֲלַמְנָה בֵּין מִן
 הָאִירוּסִין. בֵּין מִן הַנְּשׂוּאִין. מוֹכֶרֶת שְׂלָא בְּבֵית דִּין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִן
 הַנְּשׂוּאִין מוֹכֶרֶת שְׂלָא בְּבֵית דִּין. מִן הָאִירוּסִין לֹא תִמְכּוֹר. אֶקְא בְּבֵית
 דִּין. מִפְּנֵי שְׂאִין לָהּ מְזוּנֹת. וְכָד שְׂאִין לָהּ מְזוּנֹת. לֹא תִמְכּוֹר אֶקְא בְּבֵית
 דִּין: ג מְכַרָּה בְּתַבְתָּהּ אוֹ מְקַצְתָּהּ מִשְׁפָּכָה בְּתַבְתָּהּ אוֹ מְקַצְתָּהּ. נִתְנָה
 כְּתַבְתָּהּ לְאַחַר אוֹ מְקַצְתָּהּ. לֹא תִמְכּוֹר אֶת הַשְּׂאֵר אֶקְא בְּבֵית דִּין.
 וְחַבְמִים אוֹמְרִים מוֹכֶרֶת הִיא אֶפִּירוּ אַרְבַּעָה וְחַמֵּשָׁה פְעָמִים. וּמוֹכֶרֶת
 לְמוֹזוֹנֹת שְׂלָא בְּבֵית דִּין וְכוּתְבָת לְמוֹזוֹנֹת מְכַרְתִּי. וְגֵרוּשָׁה לֹא תִמְכּוֹר

אלא

ברטנורא

אלמנה ניונית מנכסי יתומים. בין קרקעות בין מטעלין דגנאי כזוהי הוא ולא תהא
 יתנא כתיבי ומתנא מנכסי: ואין חייבין בקבורתה. שהבעל חייב בקבורתה תחא
 ירושה ועכשו שירשי גובין כחובתה מירשי הבעל הס יקבורה וממילא שנועין שס מתא ולא
 נשכחה על כחובתה ששכשו אין יורשה גובין כחובתה על יורשי הבעל מוטל לקבורה:
 ב בין מן האירוסין. שאין לה מזונות ומוכרת כחובתה: בין מן הנשואין. שהיא מוכרת
 למזונות: מוכרת שלא בב"ד. כלו' שלא בב"ד מומחים ומ"מ לריבה למכור בפני ג'. ויהיו
 נקראין בשומת קרקע: ר"ש אומר מן הנשואין. שהיא מוכרת למזונות: מוכרת שלא
 בב"ד. שאי אפשר לה להיות יושבת ומתענה עד שיוקרוק לה ביד אבל מן האירוסין שאין
 מכירתה אלא כחובתה אינה מוכרת אלא בב"ד. ואין הלכה כר"ס: ג מכרה כחובתה. מנה
 זמאנים: לא תמכור את השאר. הסוספת אלא בב"ד ומתני' ר"ס היא דאמר אין מוכרת
 אלא בב"ד אלא למזונות וזו הואיל ונתנה מקנת כתיבתה אין לה מזונות: וחב"א מוכרת
 היא. לכתובתה אפי' לפרקים ואשכ"ח מוכרת היא כיתים למזונות שלא אכזה מזונותיה ואש"פ
 בעתה קאז כתיבתה: וכותבת. בשטר המכירה למזונות מכרת: וגרושה לא תמכור.
 לכתיבתה אלא בב"ד דעשמא מאי אמרו רבנו אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין מוכרת
 שלא

תזריע ליום שרשי

אָלָא בְּבֵית דִּין : י אֶלְמָנָה שֶׁהֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ מֵאֲתִים . וּמְכָרָה שָׁנָה מְנָה
 בְּמֵאֲתִים אוֹ שָׁנָה מֵאֲתִים בְּמָנָה . נִתְקַבְּלָה כְּתוּבָתָהּ . הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ מְנָה
 וּמְכָרָה שָׁנָה מְנָה וְדִינָר בְּמָנָה מְכָרָה בְּמֵל . אֶפְיָלוּ הִיא אוֹמֶרֶת אַחֲזִיר
 דִּינָר לַיּוֹרְשִׁים . מְכָרָה בְּמֵל . רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לְעוֹלָם מְכָרָה
 קָיָים עַד שֶׁתְּהֵא שֵׁם בְּדֵי שֶׁתְּשִׁיר בִּישְׁדָּה בֵּת תִּשְׁעָה קָבִין . וּבִגְנָה בֵּת חֲצִי
 קָב . וּבְדַבְּרֵי רַבִּי עֲקִיבָא בֵּית רוּבֵעַ . הֵיְתָה כְּתוּבָתָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זוּז .
 וּמְכָרָה גִזָּה בְּמָנָה . וְלִזָּה בְּמָנָה . וְלֹא־אֲחֵרוֹן יָפָה מְנָה וְדִינָר בְּמָנָה . שֶׁל אַחֲרוֹן
 בְּמֵל . וְשֶׁל בָּלָם מְכָרָן קָיָים : ה שׁוֹם הַדִּינָיִם שֶׁשְׁפִיחְתוּ שְׁתוֹת . אוֹ הוֹסִיפוּ
 שְׁתוֹת . מְכָרָן בְּמֵל . רַבָּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מְכָרָן קָיָים . אִם בֶּן מֵה
 בֵּת בֵּית דִּין יָפָה . אֶבֶל אִם עָשׂוּ אֲגֶרֶת בְּקָרְתָּ . אֶפְיָלוּ מְכָרוּ שָׁנָה מְנָה
 בְּמֵאֲתִים . אוֹ שָׁנָה מֵאֲתִים בְּמָנָה . מְכָרָן קָיָים : י הַמְּסֻאֲנֵת . וְהַשְּׁנִיָּה . וְהַיְאִלוֹנִית .
 אֵין דָּהֵם כְּתוּבָה . וְלֹא פִירוֹת . וְלֹא מְזוֹנוֹת . וְלֹא בְּקֵאוֹת . וְאִם מִתְחַדָּה
 גִּשְׁמֵת לְעַם אִיְלֹוֹנִית . יֵשׁ לָהּ כְּתוּבָה . אֶלְמָנָה לְכֶתֶן גְּדוּל . גְּרוּשָׁה וְחֻצְצָה
 לְכֶתֶן הַדְּיוֹט . מִמִּזְרֵת וְנִתְיָנָה לְיִשְׂרָאֵל . בֵּת יִשְׂרָאֵל דְּנִתִּין וְלִמְצוּרָה . יֵשׁ
 לָהֶן כְּתוּבָה :

ברטנורא

שלא בכ"ד לפי שאין אדם רואה שכתובה אשתו בכ"ד וזו הואיל וגרושה היא לא איכפת לה
 והלכה כהכמים שאשה מוכרת בין לכתובה בין למוזנו' שלא בכ"ד מומחים ואפי' התקבלה
 מקלה כחובתה מוכרת למוזנות עד שתקבל כל כתובתה וכשמכרה בין לכתובה בין למוזנות
 לריכש שבעה ואינה לריכש הכרזה : ד' שוה מאתים במנה נתקבלה כתובתה . דאמרי'
 לה את אפסדת וטוה מנה בעמחים אע"ג דהיא הרויחה לא מניח למימר אלא ארוטי שהאלח
 שלוחו לטוק לסחורה ולקח בזול הכל לבעל המעות ולא שמעי' מהכא אלא כדבר שאין לו קצבה
 כגון קרקע שדרכו להמכר באומד זה בפחות וזה ביותר אבל דבר שיש לו קצב' וקנה השליח
 בפחות לא אהבדרי' לן דינא מהכא וחזיק לרכותא דאפליגו בה ומסקנא לפוס מאי דהזי לן
 שחולקין השליח והמטלח : מכרה בשל . שותו דינר אין לה רשות למכור נמצא שכל המכר
 טעות עברי כבת אמת היה : לעולם מכרה קיים . והיא חמור את דינר ליורשין דמה
 הפסידתן : עד שיהא : באונאה כדי שלא לא היתה האונאה היה משתייר שבעה בת טענה
 קצין שהיא שיעור טעה : ובגנה חצי קב שהוא שיעור גנה . ואין הלכה כרשב"ג : ד' אגרת
 בקורת . הכרזה שעי' הכרזה בני אדם מקרין בה ובהא מודה ת"ק לרשב"ג . והלכה כחזק :
 ו' השנייה . שניות לעריות שהן מדברי סופרים : אין להם כתובה . מנה מאתים : מטאנת .
 משום דמעמיה יוגאה : שניה . קנסיה רבנן מפני שהיא מרגילתו לכאפה שאינה נפסדת כלום
 כגשואין שהרי אינה נפסלת כהן וולדה כשר : אילונית . משום דמקח טעות הוא : ולא פירות'
 הפירות שאלו הכעל אין מוניאין ממנו : ולא מוניות . כגון אם לוותה ואכלה בעודה תחתיו
 ואח"כ מיאנה אין הבעל חייב לשלם אבל חייב במוזנות' בעודה תחתיו והשניה והאילונית אין
 להם מוזנות בעודן תחתיו וכ"ש אם לו ואלו שאין הבעל חייב לשלם : ולא בלאות . שנאבדו
 וכלו לגמרי בין מנכסי מלוג בין מנכסי אלא ברזל אין הממאנת יכולה להוציא מיד בעלה אבל
 בלאותיה הקיימים נועלת לעולם בין הממאנת בין השניה בין האילונית ואפי' וינתה לא הפסידה
 בלאותיה הקיימים והשניה אין לה בלאות של נכסי מלוג אבל בלאות של נכסי אלא ברזל יש לה
 איבעיא

תזריע ליום ישירש

קיד

גמרא כתובות דף צ"ה ע"ב

אִיבְעָא לְהוּ נִזְוֹנַת תַּנָּן אִו הַנִּזְוֹנַת תַּנָּן. נִזְוֹנַת תַּנָּן וּכְאֲנִשִּׁי
 גְּלִיל וְלֹא סָנִי דְלֹא יִהְיֵי לָהּ אִו דִּילְמָא הַנִּזְוֹנַת תַּנָּן
 וּכְאֲנִשִּׁי יְהוּדָה וְאִי בְעוּ לָא יִהְיֵי לָהּ. תָּא שְׁמַע אָמַר רַבִּי
 זִרְא אָמַר שְׁמַיִאל מְצִיאַת אֶלְמָנָה לְעַצְמָהּ אִי אִמְרַת בְּשִׁלְמָא
 הַנִּזְוֹנַת תַּנָּן שְׁפִיר אֶלֶּא אִי אִמְרַת נִזְוֹנַת תַּנָּן נִיְהוּי בְּבַעַל
 מַה בַּעַל מְצִיאַת אִשָּׁה לְבַעַל הָבֵא נָמִי מְצִיאַת אִשָּׁה
 לְיִוְרִשִׁיָּהּ. לְעוֹלָם אִימָא לָךְ נִזְוֹנַת תַּנָּן מְעַמָּא מְאִי אָמַר
 רַבָּנָן מְצִיאַת אִשָּׁה לְבַעַלָּהּ דְלֹא תִּתְהוּי לָהּ אִיבָה הַנִּי תִּתְהוּי
 לָהּ אִיבָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַר הַנִּינְא כִּד מְלָאכּוֹת שְׁתֵּאשְׁה
 עוֹשָׂה לְבַעַלָּהּ אֶלְמָנָה עוֹשָׂה לְיִוְרִשִׁיָּהּ חוּץ מִמְּזוֹנַת הַכּוֹס
 וְהַצֵּעַת הַמַּטָּה וְהַרְחֻצַת פְּנֵי יָדָיו וְרַגְלָיו. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
 לֵוִי כִּד מְלָאכּוֹת שְׁתֵּעַבְד עוֹשָׂה לְרַבּוֹ תִּלְמִיד עוֹשָׂה לְרַבּוֹ
 חוּץ מִהַתָּרַת לוֹ מְנַעַל. אָמַר רַבָּא לֹא אִמְרָן אֶלֶּא בְּמָקוֹם שְׁאִין
 מְבִירִין אוֹתוֹ אֶבְל בְּמָקוֹם שְׁמְבִירִין אוֹתוֹ לֵית לָן בָּהּ. אָמַר
 רַב אֲשִׁי וּבְמָקוֹם שְׁאִין מְבִירִין אוֹתוֹ נָמִי לֹא אִמְרָן אֶלֶּא דְלֹא
 מְנָה תְּפִלִּין אֶבְל מְנָה תְּפִלִּין לֵית לָן בָּהּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר

אבא

רש"י

אנשי גליל. היו כותבין את תהא יתבא בביתי ומסונס מנכסי כל ימי מיגר
 אלמנותיך בביתי: ואנשי יהודה. היו כותבין עד שירלו היורשי' ליתן לך כתובתיך
 לפיכך אם רלו היורשים נותנין לה כתובתה ופוערין איתה: הנזונת תנן. והכי
 קתני אלמנה הנזונת מנכסי יתומים מעשה ידיה שלהם כ"ז שהם רוליס לזונה:
 א"ב הנזונת תנן. וסחס לן תנא כחנשי יהודה: שפיר. איכא לאוקמיה להא
 דשמואל כשאיה נזונת: א"א"א נזונת תנן. וסחס לן תנא כחנשי גליל וליכא
 אלמנה שאינה נזונת אמאי מליאסה לעלמה ליהוי יורשים כבעל: תיהוי דהו איבנה.
 דע"כ זניס אותה אבל מעשה ידיה שתקנו לבעלה חסת מזונות הוי ליורשים
 כל מלאכות. הסנויות בפרק אף על פי טונסת ואופה וכו': חוץ ממזונת
 הבוס וכו'. סהן מלאכות המקרבות חיבה והרגל דבר כדאמר' נמי כהא מסכת
 שאין גדה עושה אותן לבעלה: חוץ מהתרת מנעל. שהרואה אומר עבד כנעני
 הוא: מנה תפלין לית לן בה. שאין דרך עבדים להניח תפלין: למס מרעהו

חסד

תוריע ליום שלישי

אָבא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כֹּל הַמּוֹנֵעַ תְּלַמְדוֹ מִלְשׁוֹמְטוֹ כְּאִלּוּ
מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ חֶסֶד שְׂנֵאמַר (אויב ו) לָמַס מַרְעֵהוּ חֶסֶד. רַב נַחֲמָן
בַּר יִצְחָק אָמַר אַף פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ יִרְאֵת שָׁמַיִם שְׂנֵאמַר (עס)
וַיִּרְאֵת שְׁדֵי יַעֲזוֹב :

רש"י

חסד. הממס עלמו מרעבו ממים ממנו חסדים וזית דמפקא לה מדכתיב לעיל
מיניה ומוסיף נדחה ממנו וכמוך ליה למס מרעבו חסד :

זוהר תוריע דף מז ע"ב

תָּא חַוִּי בְּכַל זְמַנָּא דְהָאֵי נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא אֶתְדַבְּקָא בֵּיהּ בְּבַר נֶשֶׁ. רְחִימָא
הוּא דְמֵאֲרִיָּה. בְּפִה נְטוּרִין נְטוּרִין לִיָּה מְבַל כְּטָרִין רְשִׁימָא הוּא לְטַב
לְעִילָא וְתָתָא וְשִׁכְנִיתָא קַדִּישָׁא שְׂרִיָּא עֲלוּי. וְכִזְמָנָא דְאִהוּ אֲסִי אֲרַחֲוִי
שְׁכִינְתָא אֶסְתַּבְּקַת כְּנִיָּה וְנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא לָא אֶתְדַבְּקַת בֵּיהּ. וְכַסְפָּדָא
דְחַוְיָא בִישָׁא תְקִיפָא אֶתְעַר רַחֲמָא חַד דְשָׂאט וְאִילָּב עֲלִמָא דְלָא שְׂרִיָּא
אָבָא בְּאֶתֶר דְקְדוּשָׁה עֲלָאָה אֶסְתַּלַּק מִתַּמָּן וְכַדִּין אֶסְתַּאב בַּר נֶשֶׁ
וְאַחַפְנִים בְּבִשְׂרִיָּה בְחִיזו דְאַנְפוּי בְכַפָּא. וְתָא חַוִּי בְגִין דְהָאֵי נֶפֶשׁ תְּיָה
אִיהִי קַדִּישָׁא עֲקָאָה בַד אַרְעָא קַדִּישָׁא מִשְׁבָּא לָהּ וְאֶתְפְּלִיחַת בְּגִוּוָה כַּדִּין
קַרְיָן לָהּ נִשְׁמָה. וְדָא הִיא דְסַלְקָא לְעִילָא וְכַמְלָאָה קָמִי מַלְכָּא קַדִּישָׁא
וְעִילָא בְּכַל תְּרַשִׁין וְלִית דִּימְחִי בִידְהָא. וְעַל דָּא אֶתְקַרִי רַחֲמָא מְמַלְכָּא
דְהָא פֶּל שְׂאָר נִפְשָׁתָא לִית קוֹן רֶשׁוּ לְמַלְכָּא קָמִי מַלְכָּא בַר הָאֵי. וְעַל
דָּא אֲוִרִיָּתָא אֲכַרְיֹת וְאַמְרַת (תהלים ל"ד) נְצוּר לְשׁוֹנֵךְ מַרְעַ וְגוֹמֵר וְכַתִּיב
(עש"י כ"א) שׁוֹמֵר פִּיּו וְלִשׁוֹנוֹ וְגוֹמֵר בְּגִין דְאֵי שְׁפוּתִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְמַלְכָּן
כַּדִּין בִּישׁוֹן אִינוֹן כַּדִּין סַלְקִין לְעִילָא וְבִשְׁעָתָא דְסַלְקִין פְּלָא מְכַרְיִין
וְאַמְרִין אֶסְתַּבְּקוּ מִסּוּתְרִיָּה דְמַלְיָה בִישָׁא דְפִלְנָיָא פִּנּוֹן אֶתֶר לְאַרְחִיָּה
דְחַוְיָא תְקִיפָא כַּדִּין נִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא אֶתְעַבְּרַת כְּנִיָּה וְאֶסְתַּבְּקַת וְלָא
יְכַלָּא לְמַלְכָּא כְּמַה דְאֶתְ אָמַר (תהלים ל"ט) נֶאֱרַמְתִּי דוּמִיָּה חַחֲשִׁתִּי מְטוּב
וְתִהִיא נִשְׁמְתָא סִלְקָא בְּכַסְפָּא בְּעַאקוּ דְכָלָא וְכָא יְהִבִין לָהּ אֶתֶר
כְּמַבְרָמִין. וְעַל דָּא פְתִיב שׁוֹמֵר פִּיּו וְלִשׁוֹנוֹ שׁוֹמֵר מְצֻרוֹת נֶפֶשׁוֹ. נֶפֶשׁוֹ
בְּדָאֵי הִהִיא דְהוּא מְמַלְכָּא אֶתְעַבְּרַת מִשְׁתַּקָּא בְּגִין מַלְכָּא בִישָׁא. וְכַדִּין

תזריע ליום שלישי

קמו

הוייא אודמן דבלא לאתריה אתהדר וכד הויה מנה בישא סלקא באורחין ידעו ושאר קמיה דחוייא תקיפא במה רוחין מתערין בעלמא ורוחא נחתא מדהויה סגורא ואשפח דהויה בר נש אתער ליה במלה בישא והא רוחא ממקדא קדישא אתעברא מניה פדין שרייא עלוי וסאיב ליה ובדין הוא סגור. במה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא. כד עונשיה בגין מלה מכה דאתי לדיה ויכיל למקלא ולא מליה. בגין דפנים להויה רוחא ממקדא דהיא אפתתנת למקדא לעילא ולמקלא לתתא וכקא בקדושה. כל שפן אי עמא אזלין באורחא שקומא והיא יכיל למקלא להו ולאוכתא להו ושתיק ולא מליק במה דאמינא דכתיב נאמתו דומיה החשתי מטוב וכאבי נעפר. נעפר במכתשין דמסאבותא ודא הוא דאמרו דוד מלכא אגמי בהאי ואתפני מניה דכתיב (תהלים ס"ז) פנה אלי וחסני מהו פנה אלי במה דאת אמר (במדבר י"ב) ויפן אהרן נחתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקוהו אודונו כחדא פל הויה אורחא. קרא רבי חייא עליוהו (משלי ד') וארח צדיקים פאור ננה הולך ואור עד נכון היום :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

כשערי תשובה לרבינו יונה דף ב' ע"ד

הרי"ה' מעשה הקרבנות פ"ג

מדרגות רבות לתשובה וקפי הפהרגות ותקרב האדם אל תשובה ברובה הוא. ואמנם לך תשובה תמצא סליחה אף לא תפנה הנפש מחר שלם להיות העונות פלא היו זולתי פאשר יטהר האדם את לבו ויבין את רוחו פאשר יתבאר וכן כתיב (תהלים לב) אשברו ארם לא תשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה. וכעגון הסגור הצריף פבוס פי המעש מן הפבוס יועיד בו דהעביר הגעל מפניו אף דפי רוב הפבוס יתלגן וכן כתיב (ס"א) הרב פכסני מעוני והפבוס הנפש מן העון פפי אשור תבס את דבה שנאמר (ישי"ב) פכסי מרעה לבך ורושלים. ואמרו ברבותינו זכרונם ברכה (תהלים ס"ב) אשברי איש ירא את ה' בעודו איש רצונו

במקום שסומכין שותמין ותבך לקמיה שחויטה. ואם שחט במקום אחר או ששטה שחויטתו פשיכה והפמיה שניו מצוה היא לפיכה אם לא סמך פפרי ואינה מעבכת ואף על פי בן מעדין עליו פאלו לא פפרי : - וצריה הסומך לקמיה פכל פהו בשתי ידיו על ראש הפהמה שנאמר (ויקרא א) עד ראש העולה לא עד הפאור ולא על הצדדין ולא יתה. דבר הוצץ בין ידיו ובין הפהמה : - וכיצד סומך אם היה הקרבן קדיש קדשים מעמידו בצפון ופניו למערב והסומך עומד במזרח ופניו למערב ומניח שתי ידיו בין שני קרני ומתנה על חטאת עון חטאת ועד אשם עון אשם ועל העולה מתנה עון עשה ועון לא תעשה שנפק

תזריע ליום שלישי

לומר כי תשובת האדם המעולה בימי
 בחורותיו בעוד פחו עקרו ויתנגר על יצרו.
 אכן כל תשובה מעולה כמו שנאמר (יש)
 תשב אנוש עד רפא והאמר שובו בני אדם
 ואמרו וזכרונם לברכה עד דברכה של
 נפש. האל הטוב החפץ בתשובת השבים
 ושיבנו וזכורו בחור בתשובה שלמה
 וקשלים תיקון נפש רוח נשמה בן
 יהי רצון

לעשה: י ביצד מתנה אומר קמאתי
 עייתי פשעתי ועשיתי כה וכה וחרתי
 בתשובה לפניך וזו פפרתי. הנה הקרבן
 שלמים סומך בכל מקום שירצה מן
 העזרה במקום שחשקה. ויראה לי שאינו
 מתנה על השלמים אבל אומר הגרי
 ט

תזריע ליום רביעי תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ המילוי ׀ן דשם ב׀ן לקנות הארת נפש ותורה
 משבת הבאה.

ו וראה הכהן והנה פשתה המספחת בעור וטמא
 הכהן צרעת הוא: ויהי כהנא והא אוספת עדימא
 במשכא ויסאבנה כהנא סגירותא היא: נגע צרעת כי תהיה
 באדם והובא אר הכהן: מכתש סגירו ארי תהי באנשא ויתמי
 דות כהנא: וראה הכהן והנה שאת לבנה בעור והיא
 הפכה שער לבן ומחית בשר חי בשאת: ויהי כהנא
 והא עמקא חורא במשכא והיא הפכת שער לחור ורשם בסרא חיתא
 בעמקתא: יא צרעת נושנת הוא בעור בשרו וטמא
 הכהן לא יסגרנו כי טמא הוא: סגירות עתיקא היא במשך
 כהנא ויסאבנה כהנא לא יסגרנה ארי מסאב הוא: יב ואם פרוח

חפרח

* השׁיׁן רפה מ״ש

רשׁי

(ח) וטמא הכהן. ומשמאו הרי הוא מוחלט וזקוק לזכרים ולתגלחת ולקרבת
 האמור בפ' זאת תהיה: צרעת היא. המספחת הזאת: צרעת. ל'
 נקבה: נגע. ל' זכר: (י) ומחית. שנהפך מקלת הלובן שחוק השאת למראה
 כשר אף הוא סי' טומאה שער לבן בלא מחיה ומחיה בלא שער לבן ואע"פ שלא
 נאמרה מחיה חלא בשאת אף בכל המראות ותולדותיהן הוא סימן טומאה:
 (יא) צרעת נושנת היא. מכה ישנה היא חמת המחיה ומזכרה זו נראית כריאה
 חלמלמלה ותחמיה מלאה לכה שלא תאמר. זיל ועלתה מחיה אטהרנה:

מראה

תזריע ליום רביעי

קטז

תִּפְרַח הַצִּלְעֵת בְּעוֹר וּכְסָתָהּ הַצִּלְעֵת אֶת כָּל־עוֹר
הַגֶּנֶע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד־רַגְלָיו לְכָל־מְרֹאֵה עֵינָי הַכְּהֵן :
וְאִם מִסָּנֵא תִסְגֵּי סְגִירוֹתָא בְּמִשְׁפָּא וְתַחֲפִי סְגִירוֹתָא יֵת כָּר מִשְׁדֵּךְ מִכְּתֹשָׁא
מִרִישָׁה וְעַד רַגְלוֹהִי לְכָל חִיּוֹ עֵינָי כְּתָנָא : יג וְרֹאֵה הַכְּהֵן וְהִנֵּה
כְּסָתָהּ הַצִּלְעֵת אֶת־כָּר־בְּשָׂרוֹ וְטָהַר אֶת־הַגֶּנֶע כְּלֹ
הַפֶּה לְכֵן מֵחֹזֵר הוּא : וַיַּחֲזֵי כְּהֵנָּה וְהֵא חֲפַת סְגִירוֹתָא יֵת כָּר
בְּסִדָּה וַיִּדְכֵי יֵת מִכְּתֹשָׁא פְּדָה אֶת־הַפֶּה לְמַחֲזֵר דְּכִי הוּא :

רשי

(יב) מראשו. של אדם ועד רגליו : לכל מראה עיני הכהן. פרט לכהן
שמשך מאורו :

נביאים מלכים ב' סימן ה'

א וַיִּגְשׁוּ עֲבָדָיו וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דְבַר גְּדוֹל הַנְּבִיא
דְּבַר אֱלֹהֵי הַלְלוֹא תַעֲשֶׂה וְאָף כִּי־אָמַר אֱלֹהֵי רַחֵם
וּמָהְרָה : וּקְרִיבוּ עֲבֹדוֹהִי וּמְלִיצוֹ עִמּוּהָ וַאֲמָרוּ מְרִי אִיכּוּ פִתְנָמָא רַבָּא
נְבִיא מְרִי עֲמָדָה הָלָא תַעֲבֵד וְאָף אֲלֵהֵן בְּאִמְרָה דָּךְ טְבוּלָא וְאַתְּמִי
ג וַיִּרְדּוּ וַיִּטְבְּלוּ בִּירְדֵּן שִׁבְעָה פַעְמִים כְּדַבֵּר אִישׁ אֱלֹהִים וַיֵּשֶׁב
בְּשָׂרוֹ כְּבִשָׂר נַעַר קָטָן וַיִּמָּהְרָה : וַנַּחַת וּטְבַל בִּירְדֵּן שִׁבְעָה זְמָנִין
כְּפִתְנָמָא נְבִיא דַּיִי וְתַב בְּסִרְיָה כְּכֹסֶר יִגִּיק וְעִיד וְאַתְּמִי : ג וַיֵּשֶׁב אֲלֵ־
אִישׁ אֱלֹהִים הוּא וְכָל־מַחְנֵתוֹ וַיֵּבֵא וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־
גֵּא יִלְעָתִי כִי אֵין אֱלֹהִים בְּכָר־הָאָרֶץ כִּי אִם־בִּישְׂרָאֵל וְעַתָּה
קַח־נָא בְּרַכָּה מֵאֵת עֲבָדָךְ : וְתַב לִוְת נְבִיא דַּיִי הוּא וְכָל מִשְׁרִיתֵיהּ
וְאַתָּא וְקַם קְדָמוֹהִי וַאֲמַר דָּא כְּעַן יִדְעִית אַרִי לִוְת אֲנָהּא קַיִים כְּכָר
אַרְעָא אֲלֵהֵן בִּישְׂרָאֵל וְכַעַן קְבִישׁ כְּעַן תִּקְרוּבְתָא מִן עֲבָדָךְ : ד וַיֹּאמֶר
חִי־יְהוָה אֲשֶׁר־עִמָּדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקַּח וַיִּפְצַרְבוּ לְקַחַת וַיִּמָּאן :

ואמר

רשי

(א) אבי כמו אדוני : אם דבר אריך דבר גדול היא תעשה ואף כי וכי.
ק"ו שאמר לך דבר קל רחוק וטוב : (ג) ברכה. מנחת שלום של
הקבלת פנים : (ד) אם אקח. שרמי ע"ז מעורבין בה : ולא

תוריע ליום רביעי

ואמר קנים הוא יי די משמשנא קדמותי אם איקבל ואתקוף ביה נקפלא
 וקא אבא: ה ויאמר נעמן ולא יתן-נא לעבדה משא צמד
 פרדים אדמה פי לוא יעשה עוד עבדה עלה ונבה לאתים
 אחרים פי אם ליהוה: ואמר נעמן ולא יתהיב פשו לעבדה משו
 זוג פודנו מעפר אדמתא ארי לא יעביד עוד עבדה עלתא ודבח למענת
 עממא אלהי לשמא דיי: ו לדבר הזה יסבח יהוה לעבדה בבוא
 אדני בית-רמון להשתחות שמה והוא נשען על-ידי
 והשתחיתו בית רמון בהשתחיותי בית רמון יסבח-נא יהוה
 לעבדה בדבר הזה: לפתמא הדיו ישבוק יי לעבדה במיעל רבוי
 לבית רמון המסגד תמן והוא סמך ער ידי ואסגוד בית רמון במסגדי
 בית רמון ישבוק יי לעבדה בפתמא הדיו:

רשי

נא כתיב ולא קרי

(ה) וקא ווחן. ל' בקסה: מאדמה. זו מל"י שהיא קדושה: משא שני פרדים.
 ואשאה לעירי ואעסה אותה מזבח: (ו) בית רמון. שס ע"ז: בהשתחיותי. על
 צרכי כשישחה ארזי והוא נשען על ידי:

כתובים משלי סימן כ"ד

א אכל-פני דבש פי טוב ונפת מתוק ער-חכה: פרי אכור דוכשא
 מטוד דטב וכבריתא דחיקא ער-חכה: ג כן א דעה חכמה לנפשך
 אם-מצאת ויש אחרית ותקנתך לא תפרת: היבנא איתחבם
 בנפשך דאין משפחת קרמיתא אתיא אחריתא דמבא מנה ומיכוניך
 קא נטר: ג אלתארב רשע לננה צדיק אלת-שדר רבצו:
 קא תכמן רשיעא דירייה דצדיקא וקא תרפין בית משריה:
 ד פי שבע א יפול צדיק וקם ורשעים יפשו ברעה: מטוד
 דשובעא ומנין נפיר צדיקא וקאי ורשיעי מתפקלין בבשתא ה בנפל

רשי

אויבך

(א) אכל בני דבש וכו'. כן דעה חכמה כסס שאתה רודף לאכול דבש כן תהא
 רודף לדעת חכמה אם מלאת אותה אז יש אחרית: (ג) לנוה צדיק.
 לביתו של צדיק: אד תשדר. אל תהרוס: (ד) כי שבע. פעמים.
 האומר

תוריע ליום רביעי

ק"ו

אֲזַיְכֶּיךָ אֶל-תְּשׁוּמָה וּבְכִשְׁלוֹ-אֶל-יְגֵר לַפֶּקֶד : בְּמַפְרֹתֶיהָ דְבָעִיר
 דְּבָבָךְ לֹא תַחֲדֵי וְכִד יִתְקַל בְּכִשְׁמָא קָא יְדוּן לַפֶּקֶד : וּפְרִי-יְרֵאָתָה
 יְהוּדָה וְרַע בְּעֵינָיו וְחָשִׁיב מַעְלָיו אִפּוֹ : דְּקָא יְבֵאִישׁ בְּאַפּוֹ דְּהִלְחָה
 בְּד יְחִוּהּ וְיַחֲפִיךְ רִגְזִיהּ מְנִיהּ :

ייתיר י'

משנה כנא בתרא סרק ז'

האומר לחבירו בית כור עפר אני מוכר לך. היו שם נקעים עמוקים
 עשרה טפחים. או סלעים גבוהים עשרה טפחים. אין נמדדין
 עמה. פחות מכאן נמדדין עמה. ואם אמר לו בבית כור עפר אפילו
 היו שם נקעים עמוקים יותר מעשרה טפחים. או סלעים גבוהים יותר
 מעשרה טפחים. הרי אלו נמדדין עמה : בית כור עפר אני מוכר לך
 מדה בחכר. פחת כל שהוא ינכה. הותר כל שהוא יחזיר. אם אמר הן
 חסר הן יתר. אפילו פחת רובע למאה. או הותר רובע למאה הגיעו.
 יותר מכאן יעשה חשבון. מה הוא מחזיר לו. מעות. זאם רצה מחזיר.
 לו קרקע. ולמה אמרו מחזיר לו מעות. ליפות פחו שר מוכר. שאם

שייר

ברטנורא

האומר לחבירו בית כור עפר. מדה בית כור הוא חמשה ושבעים אלף אמה שהלך המשכ
 היה בית סלעים והיה מאה על חמשים והכור לי' סאין : עפר. הראוי לזרעה משמע אכל
 אם אמר בית כור סתם או בית כור קרקע אפי' היה כולו סלעים הגיעו דשמה לזכות בית או
 למשעם ביה פירות כפי ליה : נקעים. נקעים עמוקים : או סלעים גבוהים י'. ונגון שהמים
 ד' על ד' דהוי מקום חשוב : אין נמדדין עמה. ולריך שיתן לו בית כור שלם מקרקע חלק
 שאין אדם רוצה ליתן מעותיו במקום א' ויראה לו כשנים ושלשה מקומות : בבית כור. משמע
 כמו שהיא בין סלעי' בין עפר : ב מדה בחבל. כלומר בזמנאם אני מוכר לך שדה זו שיש
 בו בית כור עפר כמו שמודדים במדה החבל לא פחות ולא יותר : פחת כל שהוא. שלא
 היה נאותו שדה בית כור שלם המקח קיים וינכה המוכר כפי הפחת. הותר. קרקע כל שהוא
 על בית כור : יחזיר. למוכר הקרקע שהותר או דמי הקרקע כדמס' ואזיל : אם אמר. לו
 מוכר ללוקח בית כור עפר אני מוכר לך : הן חסר הן יתר. ככך וכך דמים ולא אמר לו
 מדה נחבל : אפי' פחת או הותר רובע. קב לכל סאה דהיינו שלשים רביעיות לבית כור
 הגיעו ומדתי תנא אפילו פחת רובע לסאה ולא תנא אפי' פחת סתמא קבין ומתנה כור
 שמשעין מינה דלפי' בחבירה מושעת כגון בית סאה אני מוכר לך הן חסר הן יתר אם פחת
 רובע או הוסף רובע הגיעו ואי אמר בית כור סתם סתמא נמי כהן חסר הן יתר דמי :
 יותר מכאן. יותר מרובע לכל סאה אם הותר : יעשה חשבון. והשוב כמה הותר על בית
 כור וכמה שוים לפי חשבון שמכר את בית כור. ולמה אמרו מחזיר לו מעות. שגן הדין
 אין להחזיר לו אלא קרקע שהרי לא קנה הלוקח אלא בית כור בלבד ולא תקנו חכמים שיתן לו
 משית כנגד זה היתר אלא ליפות כמו של מוכר שלא יפסיד אותו קרקע מושע דלא הוי ליה
 למידי : שאם שייר. בבית כור שדה בת תשעה קבין דהשתא חוי ליה האי קרקע כדאמרין

דכ"ח

תזריע ליום רביעי

שִׁיר בַּשָּׂדֶה בֵּית הַתְּשֻׁעָה קָבִין. וּבַגְּנֵה בֵּית חֲצִי קָב. וּבְדַבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא
 בֵּית רוֹבַע. מַחְזִיר לֹא אֶת הַקֶּרֶקַע. וְלֹא אֶת הַרוֹבַע בְּקֶבֶד הוּא מַחְזִיר
 לוֹ. אֶת אֶת כָּל הַמוֹתֵר : אֶת מִדֵּה בְּחֶבֶל אֲנִי מוֹכֵר לָךְ הֵן חֶסֶר הֵן יֵתֵר.
 בְּמִלָּה הֵן חֶסֶר הֵן יֵתֵר אֶת מִדֵּה בְּחֶבֶל. הֵן חֶסֶר הֵן יֵתֵר מִדֵּה בְּחֶבֶל. בְּמִלָּה
 מִדֵּה בְּחֶבֶל אֶת הֵן חֶסֶר הֵן יֵתֵר. דְּבָרֵי בֶן נָנִם. בְּסִימָנֵינוּ וּבְמִצְרָיו. פְּחֹת
 מִשְׁתּוֹת הִגִּיעוּ. עַד שְׁתּוֹת יִנְפֶה : י הָאוֹמֵר בְּחֶבֶר הֲצִי שָׂדֶה אֲנִי מוֹכֵר
 לָךְ. מְשֻׁמְנֵן בִּינֵיהֶן וְנוֹמֵל חֲצִי שְׂדֵהוּ. חֲצִיָּה בְּדָרוֹם אֲנִי מוֹכֵר לָךְ. מְשֻׁמְנֵן
 בִּינֵיהֶן וְנוֹמֵל חֲצִיָּה בְּדָרוֹם. וְהוּא מְקַבֵּל עָלָיו מְקוֹם הַגְּדֵר וְחֲרִיץ וְכֵן חֲרִיץ.
 וּבְמִלָּה הוּא חֲרִיץ שְׂשָׁה מִפְּחִים. וְכֵן חֲרִיץ שְׂשָׁה :

רש"י

דבית ט' קבין חשוב להיות נקרא שדה או אין מחזיר לו מעות אלא המוכר נוטל את הקרקע
 שלו ושומעין ממתיחין דשבעה קבין ומחלה לכור שהוא רובע הקב לכל סאה הוי מחלה משבעה
 קבין ומחלה עד תשעה קבין ולא עד בכלל יעשה השכין תשעה קבין או יותר יחזיר קרקע :
 ולא את הרובע. ה"ק היכא דאמרן יעשה השכין או יחזיר קרקע לא את המותר כלכד היא
 מחזיר אלא גם כל השלשים רביעיות של בית כור היתרים הוא מחזיר דכיון דאיכא קרקע הויב
 זח"ו מדה בחבל דמשמע בזמנאם כן חסר הן יתר דמשמע ללא קפיד על מעט פחות או יותר
 בשל לשון אחרון שהוא הן חסר הן יתר את לי ראשון שהוא מדה בחבל ואפי' פחת
 רובע לסאה או היתיר רובע לסאה הגיעו : דברי בן ננמ. דס"ל תפוס לי אחרון ופליגי רבנן
 עליה ואמרי הלך אחר פחות שכלשונות בין ראשון בין אחרון דמסקא להו אי תפוס לי ראשון
 או לי אחרון ונטל הלוקח פחות שבשעורין. והלכה כחכמים : בסומניו ובמצריו. ח"ל בית
 כור עפר אני מוכר לך בתוך הסימנים והמלאים האלה : היג פחות משתות הגיעו (עד)
 שת"ת ינכה. והכי פירושה אם פיתת מן הבית כור שתות וכ"ג פחות משתות הגיעו אבל
 ית" על שתות ולמטה עד שתות ולא שתות בכלל ינכה : ד' משמנין ביניהם. רואים המקום
 השמן שבשדה זו ונטל אותו המוכר דיד לוקח על החתונה וכנגדו נותן ללוקח מן המקום
 הגרוע כמו שהוא המקום השמן שנטל המוכר וכי קאמר ליה הני שדה אני מוכר לך כדי דמי
 חני שדה קאמר ליה ואם היתה בת ק' אמה בק' דיגרון ויש בה לי' אמה מקיס שמן סיה לי'
 דיגרון נוטלו המוכר ונותן ללוקח ט' אמות מן הגרוע כל דיגרון ו"מ דרובה אדם בקב עדיות
 משני קבין זכורות ואפי' שמי שניהן שוין : חציה שבדרום אני מוכר לך. אין שמין כל
 השדה כהיא דרישא אלא שמין כמה סיה חני השדה שבדרום בין טוב ובין רע וכנגד מה שסיה חליה
 שבדרום נותן לו מוכר ללוקח בכל רוח שירצה מן הגרוע שיש לו דיד לוקח על החתונה
 ושמא ה"ק ליה מה שסיה חני שבדרום אני מוכר לך בקרקע שלי ככ"מ שרצה : ומקבל עליו.
 הלוקח לתת מקום בחני שדה זו עסקה לעשות גדר וחרין וכן חרין תרווייהו אחורי הגדר
 מבהון כדי שלא תהא חיה קיפולת וכנסת בשדה דאי עביד חרין ולא עביד כן חרין אידי
 דחרין רווח נכנסת בחוכו וקיפולת למעלה על שפת השני ואי עביד כן חרין ולא עביד חרין
 אידי דקטין קיימא אשפזא וקפלה. וכמה בין חרין לבין כן חרין עשה :

גמרא בבא בתרא דף ק"ז ע"ב

אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לֹקַח נוֹמֵל כְּחוֹשׁ

שבו. אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן והא אגן
משמנין ביניהן תנן. אמר ליה אדאכרת בפנייהא בבבל
תרגימנא מסיפא דקתני סיפא חציה בדרום אגן מוכר לך
משמנין ביניהן ונוטר חציה בדרום ואמאי משמנין ביניהן והא
חציה בדרום אמר ליה אלא לדמי הכא נמי לדמי. מקבר עליו
מקום גדר וכו'. תאנא חריץ מבוהץ וכן חריץ מופנים וזה וזה
אחורי הגדר כדי שלא תהא חיה קופצת. ולעבד חריץ ולא
לעבד בן חריץ. אידי דרוח קיימא בגייה וקפצה. ולעבד בן
חריץ ולא לעבד חריץ. אידי דקטין קיימא אשפתיה וקפצה.
ובמה בין חריץ לבן חריץ טפח:

רשי

לוקח נוטר בחוש. יד הלוקח על התחונה לפיכך נותן המוכר ללוקח המקום
הנרוע שבחונה שדה דרילמא דמי חלי שדה אמר לו לפיכך נוטל מן הכחוש
יותר מן החלי כדי דמי חלי השדה: והאגן משמנין כו'. דמשמע יד שניהם
שזה ליטול זה כשומא שנוטל זה מן היפה ומן הכחוש: אדאכרת בפנייהא.
חמרים בצבל ולא היית עוסק בחורה ומקטרווה: אמאי משמנין ביניהם.
כלומר אם כדכריך דחלי שדה ממש קאמר למה משמנין ימחו קו המדה ויטול
הלוקח חליה בדרום הן כחוש הן שמן אלא ש"מ דהאי משמנין דקתני לדמי
כדפרישנא כל' מה ששדה חלי שדה מכרתי לו ומיהו רישא שמין כל השדה ואם
שדה ק' דיגר נותן מוכר ללוקח מה ששדה נ' דיגר במקום הכחוש בשדה וסיפא
דמתני' דאמר לו חליה שבדרום אין שמין כל השדה אלא חליה שבדרום הן כחוש
והן יפה ומה ששדה חליה שבדרום נותן המוכר ללוקח בחיזה רוח שירלה דהיינו
בכחוש דיד הלוקח תמיד על התחונה: ודילמא שומת חציה שבדרום קאמר.
ולא חליה שבדרום ממש: אידי דרווח. ו' טפחים נכנסת לחוכו: קיימא
אשפתו. החילונה:

וזהר תזריע דף ט"ז ע"ב

אמר רבי יצחק דבי תנין. גגע צרעת. גגע הוא דינא תקיפא שרייא
בעלמא צרעת סגירו כמא דאת אמר סגירו דנהורא עקאה. סגירו
דמיבו עקאה דלא נחית לעלמא. כי תהיה באדם. באדם סתם. והובא
אל הכהן. דא כהן דלתתא דהוא איתתקן למפתח ההוא סגירו ולא דלקא
ביצינין דישתכחו על ידו ברפאן לעילא ולתתא. ויתעבר ויסתגס ההוא

תזריע ליום רביעי

נגע ונשתי נהירו דחממי על פלא. ובגין כך והובא אל הכהן. אמר רבי
 אבא חמינא לאינרו בני עלמא דלא משגחון ולא ידעין ביקרא דכאריהון
 כתיב בהו בישראל (ויקרא כ) אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות
 לי. וכתוב (סו) והתקדשתם והייתם קדושים פי קדוש אני יי. אי אינון
 מתבתקון אן הוא קדושה דיליהון הא רעותא דיליהון אבתתת מניה. וקרא
 אכריו ואמר (ההלים ל"ב) אל תהיו כסוס כפרד און הכין. במה אתפרשן
 בני נשא כסוס ופרד בקדושה דגרמיהו לאשתבתא שלימן ורשימן
 מפלא. ועל דא זוגא דבני נשא הוא בזמנין ידעין לבוונא רעותא
 לאתדבקא ביה בקדשא בריך הוא והא אתערו בפלגות ליליא קדשא
 בריך הוא עאר בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא ובגסת ישראל
 משבחת ליה לקדשא בריך הוא והיא שעתא דרעותא לאתדבקא בהו
 וחברייא דמשתדלי באורייתא משתתפי בה בגנסת ישראל לשבחה
 למכא קדישא ואתעסקון באורייתא שאר בני נשא כדון עידן רעותא
 לאתקדשא בקדושה דקדשא בריך הוא ולבוונא רעותא לאתדבקא ביה
 ואינון חבריא דמשתדלי באורייתא זוגא דיליהון בשעתא דזוגא אתרא
 אשתבח והאי משבת לשבת לבוונא רעותא לאתדבקא ביה בקדשא
 בריך הוא ובגנסת ישראל דהוא עידן רעותא דמתברכן כלא עלי
 ותתאי. אי בני נשא אתרחקו מניה ועבדן בפעירי. אן הוא קדושה
 דיליהון לאשתבתא קדישין. אן אינון נפשתי קדישין דמשבאן מעילא.
 ושלמה מרפא צוות ואמר (משלי י"ט) גם בלא דעת נפש לא מוב. גם
 בלא דעת מאן הוא דעת דא קדשא בריך הוא. נפש לא מוב. דא הוא
 נפש דאינון משבין בעובדיהו. לא מוב דהא מסמרא אתרא אתמשבאן
 עליהו נפשתיא דקאו איהו טוב בגין דלא מכוונגו לפייהו לקדשא בריך
 הוא. מאן דאתלחיש בוצר הרע בקא רעותא וכוונגה דלכא לקדשא בריך
 הוא. מסמרא דיצר הרע אתמשך עליהו נפשא דלאו איהי טוב הדא
 הוא דכתיב גם בלא דעת נפש לא מוב ואץ ברגלים חוטא. מאן דאיהו
 אץ ודחי שעתיא בלא רעותא קדישא חוטא. חוטא ודאי בכלא. ועל דא
 שריון מכתשין בישין בבני נשא ואסהידו באנפיהו בחציפותא דיליהון
 לאחואה דהא קדשא בריך הוא מאים בהו וקאו דעתיה בהון עד דאינון
 זבאן ומכשרא עובדיהו במקדמין ומתברכן יי ומתדבאון :

תורה ליום רביעי

סי' ט

הלכה פסוקה

יוסף לחק

מוסר

הר"ם ה' מעשה הקרבנות ס"ד

משערי תשובה לר"י רף ג' ע"א

כל התקבנות אין מקריבין אותן אלא ביום
 שנגאמר (ויס' ו) ביום צוהו את בני
 ישראל להקריב את קרבניהם ביום ולא
 בלילה לפיכך אין שוחטין זבחים אלא
 ביום ואין זורקין דמים אלא ביום השחיטה
 שנגאמר (ע"ג) ביום הקריבו את זבחו ביום
 התיחה תהיה התיחה התקבנה. ובינו לשעשה
 התיחה נפסל הדם: כל שקרכו מתיכיו
 ביום מעלין אותו על הטובח כד הלכה.
 ביצר זבחים שזורק דמם ביום מקטירין
 אימריהן בלילה עד שיצקה עמוד השחר.
 וכן איברי העולות מקטירין אותן בלילה
 עד שיצקה עמוד השחר. וכדי לתרוקן מן
 הפשיעה אמרו חכמים שאין מקטירין
 הזמירין ואיברי העולה אלא עד חצות
 לילה: אף על פי שמתר לזקמיר אימירין
 ואברים בלילה אין מאתירין אותן לבשת
 אלא משתדלין להקטיר חכר ביום דתכיבה
 מצוה בשעמה. שחרי הקטיר אימירין
 ואברים אף עד פי שבשמים בלילה דחין
 את השבת בזמן ואין מאתירין אותן
 למוצאי שבת:

עקר התשובה הוא התקבנה וכן רכבו בי
 בעומר עזבו את ה' וישים אל לבו
 פי יש עונש ונקם ושלם על העון פענן
 שנגאמר (י"ב) די נקם ושלם ונגאמר
 (א"י"ט) גורו לכם מפני חרב פי חטה עונות
 חרב ויתחבט על מעשיו הרעים ויאמר
 ברכבומה עשיתי איה לא הנה פחד אלהים
 קננה עיני ולא גורתי מתוכחות על עון
 ומן השפטים הרעים פי רבים מכאובים
 לרשע לא חמלתי על נופי ולא חסה עיני
 עליו משחתו פפני הנאת רבע אחד ונמשלתי
 לאיש שגורז ונחמוס ויאבל וישבע יורע
 פי אחרי אכלה ואחרי שחה וגרם השופט
 בחצץ שניו פענן שנגאמר (ס"ב) ערב
 לאיש חכם שקר ואחר ופלא פיהו חצץ
 ורעה מואת פי היתיו על הנפש בתקרה
 אכרו ונמסחה בגלגלי יצרי. ומה הזעילה
 בכל קנניה אם רעה בעיני אדוני. ואיה
 החכמה בעולם חזק עולם ועמד לעד
 לעולם. איה נמשלתי בפחמות נדמתי
 והלכתי אחרי יצרי פסום בפרד אין הבין
 והעיתי בקרה השלל. והנה הבנתי נפח
 באפי נשמת היום תכמת לב וטובת שקר
 להבירו וליראה מלפניו ולמשול בנוף וכד הולדותיו באשר המשיכה על שאר בעלי חיים
 שאינם מדברים מאשר יקרה בעיניו נכבדה ואחרי אשר בעבור זאת נבראתי ויהי כי
 דפה מזה למה לי חיים פענן שנגאמר (ס"ב) אךם תועה מדרה השלל פקמל רפאים
 ינוח ועוד פי כמשפט הכתמה לא עשיתי אבל שפלתי ממנה פי ידע שור קנהו ונמור
 אכוס בעניו ואני לא ידעתי ולא התבוננתי ושלחתי נפשי לחפשי מאדוני מועמתי
 צופי ונשיתי טופי ונזמתי ותממתי ועל דל בוסמתי ולא זכרתי יום המנה אשר לא
 ישאיר לפני נשחתי בלתי אם נזמתי ואדמתי והענין הנה אשר ביארנו הוא אשר דבר
 ורמיה עליו השלום (י"ח) אין איש נחם על רעהו לאמר מה עשיתי:

תזריע יום המישי תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי ה'ה' ואתונה דשם בין לקנות הארת
רוח יתרה משבת הכאה

יד וביום הראות בו בפשר חי יטמא: וביומא דאפתחי בה
בסרא היא יהי מסאב: מו וראת הכתן את הפשר
חתי וטמא הפשר חתי טמא הוא צרעת הוא:
ויחוי כהנא ית בסרא היא ויסאכנה בסרא היא מסאב הוא סגירותא הוא:
מו או כי ישוב הפשר חתי ונהפך ללבן וקא אל הכתן:
או ארי יתוב בסרא היא ויתהפך למחור ויתחי לות כהנא: יז וראתו
הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכתן את הנגע
טהור הוא: ויתונה כהנא והא אתהפך מכתשא למחור וידפי כהנא
ית מכתשא דכי הוא: פ שלישי יח ופשר ביייה בו בערו
שחין ונרפא: ובסרא ארי יהי בה במשפה שחנא ויתפי:

רשי

יד) וביום הראות בו בשר חי. אם למחה בו מחיה הרי כבר פי' שהמחיה
סי' טומאה (ת"כ) אלא הרי שהיה הנגע בחד מ"ד ראשי איברים שאין
מעמאין משום מחיה לפי שאין נראה הנגע כולו כאחד שופע חילך וחילך וחור
ראש האבר ומתגלה שפועו ע"י שומן כגון שהכריח ונעשה רחב ונראית בו המחיה
למדנו הכחוש שטמא: וביום. מה ה"ל ללמד יס יום שאתה רואה בו ויש יום
שאינ אתה רואה בו מכאן אמרו חתן נותנין לו כל שבעת ימי המשחה לו
ולאילטליתו ולכסותו ולביתו וכן כרגל נותנין לו כל ימי הרגל: (מו) צרעת הוא.
הבשר הוא. בשר לשון זכר: (יח) שחין. לשון חמוס שנתחמם הבשר בלקוי
הבא לו מחמת מכה שלא מחמת האור: ונרפא. השחין העלה ארוכה ובמקומו
העלה ננע אחר:

נביאים מלכים ב' סימן ה'

אויאמר לו לך לשלום ויך מאתו בכרת ארץ: ואמר ליה אויבי
שלום ואנל טלתייה ברוב ארעא: ויאמר גיחזי נער אלישע
איש האלהים הנה חשך אדני את נעמן הארמי הנה מקחת

מידו

רשי

ויפל

(א) כברת ארץ. שם מדה של קרקע:

תזריע ליום חמישי

קב

מִיָּדוֹ אֶת אֲשֶׁר־הֵבִיא חַיִּיהוּהָ כִּי־אִם־נִצַּצְתִּי אַחֲרָיו וְקָחְתִּי
מִמָּאֲתוֹ מִזְּמוּמָה : וְאָמַר גִּיחֹזִי מִלְמִידָא דְאַלְיָשָׁע נְבִיאָא דְבֵי הָא כְּנַע
רְבוּנֵי יַת נַעְמָן אֲרַמְאָה הָדִין סְקַבְלָא כְּנִיָּה יַת דְּאִיִּיתִי קַיִים הוּא יֵי
אַלְהִין אֲרַחוּט בְּתִרוּתִי וְאִסְב כְּנִיָּה כְּדַעַם : ג וְיִרְדֶּף גִּיחֹזִי אַחֲרַי נַעְמָן
וַיִּרְאֶה נַעְמָן רֵץ אַחֲרָיו וַיִּפֹּל מֵעַל הַמַּרְפֵּבָה לְקִרְאָתוֹ וַיֹּאמֶר
הַשָּׁלוֹם : וְרַבֵּף גִּיחֹזִי בְּתֵר נַעְמָן וְהוּא נַעְמָן זָבְרָא רְהִיט בְּתִרוּתוֹ וְאַתְרֵבִין מִי
רְתִיבָא לְקַדְמוּתִיהּ וְאָמַר הַשָּׁמַיִם : ד וַיֹּאמֶר אֶשְׁלוֹם אֲדִנִי שְׁלַחְנִי לְאֹמֶר
הִנֵּה עָתָה זֶה בָּאוּ אֵלַי שְׁנַיִם נְעָרִים מֵחַר אַפְרַיִם מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים
תְּנַהֲנָא דְהֵם כְּפַר־כֶּסֶף וְשֵׁתֵי חֲלָפוֹת בְּגָדִים : וְאָמַר שְׁלָם רְבוּנֵי
שְׁלַחְנִי לְמִימְרָא הָא כְּעַן דִּין אַתּוּ לְוִתֵי תִרְוִן עוֹלָמִין כְּמִימְרָא דְבֵית אַפְרַיִם
כְּמִלְמִידֵי נְבִיאָא הָב כְּעַן לְהוֹן כְּפָרָא דְכֶסֶף־א וְתִרְוִן אִיצְטְגוּן דְּלְכּוּשָׂא :
ה וַיֹּאמֶר נַעְמָן הוּא־אֵל קַח כְּפָרִים וַיִּפְרֹץ־בּוֹ וַיִּצַר כְּפָרִים כֶּסֶף
בְּשְׁנֵי חֲרָטִים וְשֵׁתֵי חֲלָפוֹת בְּגָדִים וַיִּתֵּן אֶל־שְׁנֵי נְעָרָיו
וַיִּשְׂאוּ לְפָנָיו : וְאָמַר נַעְמָן שְׂרִי סַב תְּרַתִּין בְּגָרִין וְאַתְקוּף בֵּיתָא וְצַר
תְּרַתִּין בְּגָרִין דְּכֶסֶף בְּתִרְוִן פְּדִסִין וְתִרְוִן אִיצְטְגוּן דְּלְכּוּשִׁין וַיִּתֵּב לְתִרְוִן
עוֹלָמִיכּוּהִי וְנִסִּיבּוּ קַדְמוּתִי :

רש"י

(ג) ויפלו. ואתרכין : (ה) הוא. השבע ששלח הנביא ואמן לך שני ככרים :
ויפרץ בו. ויחזק בו : הרמיזים. מיני בגדים וסודרין : אל שני נערויו של
נעמן : וישאו לפניו. לכפי גחזי :

כתובים משלי סימן כד

א אֲרִית־תַּחַר בַּמִּרְעִים אֲרִית־תִּקְנֵא בְּרִשְׁעִים : לֹא תִתְחַסֵּף בְּכִישֵׁי־א
וְקֹא תִימֵן בְּרִשְׁעֵי־א : ב כִּי אֶל־אֲרִית־תִּתְּחִי אַחֲרֵית לְרַע נֶר
רִשְׁעִים יִדְעָךְ : כְּמִוִד דְּקֹא הֵנָּה אַחֲרֵיתָא מְבֹא לְכִישֵׁי וְשִׁרְזִיחוֹן
דְּרִשְׁעֵי נִדְעָךְ : ג יִרְא אֶת־יְהוָה בְּנֵי וְמִלְךְ עִם־שׁוֹנִים אֶל־

תהערב

רש"י

(א) אל תתחר. להיות כמוסס : (ב) נר רשעים ידעך. יקפון : (ג) ירא את

תזריע ליום חמישי

תִּתְעַרְב׃ דְּחַל מִן אֲדָהָא בְּרִי וּמִן מַלְכָּא נְעַם שְׁמַיָּי לָא תִתְהַלֵּט׃
 דְּכִי פְתָאם יְקוּם אִידָם וּפִיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדַע׃ מְטוּל דְּבִשְׁוִינָא
 אֲתִי תִבְרַחוּן וּסְפֵא דְשְׁנֵיהוֹן מִן יָדִיע׃ הַ גַּם-אֵלֶּה לְחַכְמַיִם הַבְּרָרִי-
 פְּנִים בְּמִשְׁפַּט בְּלִי-טוֹב׃ אַף הֲלִין קְמַנְיָא אֲמִירָנָא קְסַפֵּב אֲפִי בְּדִינָא
 לָא שְׁפִיר׃

רש"י

ה' בני ומקד. ירא את ה' ואת המלך ב'ו: ועם שונאים. המעטים דרכיהם:
 (ד) אידם. שזרם: ופיד שניהם. מע"ז ומעובדיה:

מוֹנַחַת מְנַחֵת פִּיק י"ג

הָרִי עָלַי עֶשְׂרוֹן. יָבִיא אַחַד. עֶשְׂרוֹנִים יָבִיא שְׁנַיִם. פִּירְשְׁתִּי וְאִינִי יוֹדַע מַה
 פִּירְשְׁתִּי. יָבִיא שְׁשִׁים עֶשְׂרוֹן. הָרִי עָלַי מְנַחַח. יָבִיא אִיוּז שְׁוֹרְצָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אֹמֵר יָבִיא מְנַחַת הַסֵּלֶת שֶׁהִיא מְיוֹחֶדֶת שֶׁבַּמְּנַחֵת = מְנַחַח אוּמִין
 הַמְּנַחַח יָבִיא אַחַת-מְנַחֵת אוּ טִין הַמְּנַחֵת יָבִיא שְׁתַּיִם. פִּירְשְׁתִּי וְאִינִי יוֹדַע
 מַה פִּירְשְׁתִּי. יָבִיא חֲמִשָּׁתָן. פִּירְשְׁתִּי מְנַחַח שֶׁל עֶשְׂרוֹנִים. וְאִינִי יוֹדַע מַה
 פִּירְשְׁתִּי. יָבִיא מְנַחַח שֶׁל שְׁשִׁים עֶשְׂרוֹן. רַבִּי אֹמֵר יָבִיא מְנַחֵת שֶׁל
 עֶשְׂרוֹנִים. מְאָחַד וְעַד שְׁשִׁים׃ הַ הָרִי עָלַי עֵצִים. לֹא יִפְחֹת מִשְׁנֵי גִזְרִין.
 קְבוּנָה לֹא יִפְחֹת מְקוּמִין. חֲמִשָּׁה קוּמְצִים הֵן. הָאֹמֵר הָרִי עָלַי לְבֹנָה.

לא

ברטנורא

הרי עלי עשרון. כמה עשרונים חביא ואיני יודע כמה אמרתי: יביא ששים
 עשרונים. דאי צליר מהכי נדר לא חיכפת ליה דמתנה ואומר מה דפירשתי יהא לנדרי
 והשאר יהא לנדנה ונעלי מהכי ליכא לספוקי דאין מנחה אחת יחירה מס' עשרון: הרי עלי
 מנחה. האומר הרי עלי מנחה סה: יביא איוזה שורצה. מה מנחות: מיוחדת. שנקראת
 מנחה סה ואין לה שם לוי וכל שאר מנחות יש להם שם לוי מנחת מחבת מנחת מרחשת
 מנחת מאפה. ואין הלכה כרבי יהודה: ב מנחה או טין המנחה. האומר הרי עלי מנחה
 או מין מנחה: יביא אחת. מן המנחות. האמורות כפרשה: מנחות. עלי או שאומר מין
 שבמנחות עלי יביא ב' מנחות ממין אחד: פירשתי. מיני מנחות שאביא ואיני יודע כמה
 מיניס הס שנדרתי להביא: מביא חמשתון. מנחת סולת מנחת מרחשת מנחת מחבת מנחת
 מאפה תנור והיא כהא שני מיניס חלות ורקיקין: פירשתי מנחה של עשרונים. בכלי
 א' ואיני יודע כמה עשרונים קבעתי בה: יביא ששים עשרון. דעפי מהכי ליכא לספוקי
 ואי צליר מהכי נדר לא חיכפת לן דמתנה ואמר כמה ספירשתי יהא לנדרי והשאר יהא לנדנה:
 רבי אומר. כיוו דאמר מנחה דמשמע הדא אלמא בכלי א' קבעה ואם יביא ס' בכלי אחד
 שמה צליר מהכי נדר והויא מנחה יחירה דלית ליה לרבי דקביעותא דמנא מלמא יהא הלכך
 יביא ששים מנחות מא' ועד ס' הדא של עשרון א' וחדא של ששים והדא של ג' והדא של ד'
 עד ס' שנמלא מביא בין הכל אלף ה' מלות ושליס עשרון דודאי הדא מנייהו נדר ואיך
 דכנה. ואין הלכה כרבי: ג לא יפחיה משני גזרין. סמי בקעיית גדולות דמיטע עליס
 שנים

תוריע ליום חמישי

קבא

לא יפחות מקומץ. המתנדב מנחה. יביא עמה קומץ לבונה. המעלה את הקומץ בחיץ חייב. ושני בזיכין מעונים שני קומצים: והרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב. כסף לא יפחות מדינר כסף. נחשת לא יפחות ממעה כסף. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי. הוא מביא עד שיאמר לא לכך נתבוננתי: והרי עלי יין לא יפחות משלשה לוגין. שמן לא יפחות מדוג. רבי אומר שלשת לוגין. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי. יביא ביום המרובה: והרי עלי עולה יביא כבש. רבי אלעזר בן עזריה אומר (או) תור או בן יונה. פירשתי מן הבקר. ואיני יודע מה פירשתי. יביא פר ועגל. מן הבמה. ואיני יודע מה פירשתי. יביא פר ועגל. איל (ושעיר). גדי ומלה. פירשתי ואיני יודע מה פירשתי. מוסף עליהם תור ובן יונה: והרי עלי תודה ושלמים. יביא כבש. פירשתי מן הבקר. ואיני יודע מה פירשתי. יביא פר ופרה. עגל ועגלה. מן הבמה ואיני יודע מה פירשתי. יביא פר ופרה. עגל ועגלה. איל ורחל. גדי וגדדה. שעיר

ושעירה

ברטנורא

נים: המעלה את הקומץ בחיץ חייב. כרת דהעלמה היא ובהאי כללא הוי נמי המעלה קומץ בפנים להקטרה מעליוחא היא הלכך חסוב ה' קומלים ותו לא ולא חסוב להאי דהמעלה קומץ בפנים לקומץ שסית: ושני בזיכים. של לחס הפנים: ד לא יפחות מדינר זהב, והוא שיאמר מטבע של זהב דאי לא דלמא נסכא דדהבא קאמר דהיינו חתיכה של זהב: נחושת לא יפחות ממעה כסף. שיבא נחושת שסיה מעה כסף: פירשתי. כך וכך זהב ואיני יודע כמה פירשתי יביא כ"ב עד שידע בעלמו שמעולס לא נחכוין לכ"ב: ד הרי עלי יין. לנסכים: לא יפחות משלשה לוגין. שהם פחותים שבנסכים רביעית הוין לככש ג' לוגין הוין שהוין י"ב לוגין: שמן לא יפחות מלוג. שהפחות שבמנחות עשרון סולת והיא עשונה לוג שמן: רבי אומר ג' לוגין. כפחות שבמנחות נסכים עשרון לככש כלול ברביעית הוין שמן. ואין הלכה כרבי: כיום המרובה. כיו"ט הראשון של חג הסוכות כשחל להיות בשבת שאותו היום מרובה ננסכים לקרבנות של חובתהיום מכל שאר ימות השנה דהוי י"ג פרים וי"ד כבשים וד' מוספים ד' מוסף לשבת וב' מוסף דחג ואילים שנים ושעיר א' והנסכים הרביעים לכולם מאה וארבעים לוג: ד הרי עלי עולה יביא כבש ראב"ע אומר או תור או בן יונה. כאתריה דתיק לא היו קורין עולה סתם אלא לעולת בהמה ופחותה שבעולת בהמה הוא ככש הלכך יביא ככש וכאתריה דראב"ע היו קורין עולה סתם גם לעולת העוף הלכך יביא תור או בן יונה. ומר כי אתריה ומר כי אתריה: יביא פר ועגל. זכרים ולא נקבות דעולה ליכא לספוקי אלא בזכרים ומתני' רבי הוא דאמר לקמן המתנדב קטן והביא גדול לא יאכל אכל רכנן פליגי עליה ואמר המתנדב קטן והביא גדול יאכל דים ככלל מרובה מועט. והלכה כחכמים: פירשתי. א' מקרבנות הבמה ואיני יודע מאיזה מהן פירשתי יביא מכל מיני בהמה הזכרים גדולים וקטנים דהיינו פר ועגל איל ושעיר וגדי וטלה: פירשתי. את המין: ואיני יודע מה פירשתי. אש מין בהמה או מין עוף: ד תודה ושלמים. תודה או שלמים: יביא כבש. פחות שכחודה ושלמים: יביא פר ופרה. דתודה ושלמים איכא לספוקי בזכרים ונקבות: ורחל. נקבה בת שתי שנים: גדי. בן שנה מן העוים: שעיר. עוים בן שתי שנים: מרה. ככש בן שנתו:

יביא

תזריע ליום המישי

וישערה טלה ומל'יה: ה הרי עלי שור. יביא הוא ונסכו במנה. עגל
 יביא הוא ונסכו בחמש. אי. יביא הוא ונסכו בשתיים. פבש. יביא הוא
 ונסכו בסע. שור במנה. יביא במנה חוץ מנסכו. עגל בחמש. יביא
 בחמש חוץ מנסכו. אי. בשתיים. יביא בשתיים חוץ מנסכו. פבש בסע.
 יביא בסע חוץ מנסכו. שור במנה. והביא שנים במנה לא יצא. אהיו
 זה במנה חסר. דיגר. וזה במנה חסר דיגר. שחור והביא לבן. לבן והביא
 שחור. גדול והביא קטן לא יצא. קטן והביא גדול יצא. רבי אומר לא
 יצא: ש שור זה עולה ונסתאב. אם רצה יביא בדמיו שנים. שני שורים
 אלו עולה ונסתאבו. אם רצה יביא בדמיהן אחד. רבי אומר. אי זה
 עולה ונסתאב. אם רצה יביא בדמיו פבש. פבש זה עולה ונסתאב
 אם רצה יביא בדמיו אי. רבי אומר. האומר אחד מפכשי הקדש. ואחד
 משובי הקדש. היו לו שנים. הגדול שבהן הקדש. שרשה. הבינוני שבהן
 הקדש. פירשתי ואני יודע מה פירשתי. או שאמר אמר לי אבא ואני
 יודע מה. הגדול שבהן הקדש: י הרי עלי עולה. יקרובה במקדש. ואם
 הקרובה בבית חוניה לא יצא. שאקרובה בבית חוניה יקרובה במקדש.

ואם

ברמנורא

ה יביא הוא ונסכו במנה. כך נפרש דינו כחורה שפ"פ שיהא ערך השור עם נסכו מנה?
 עגל יביא הוא ונסכו בה. סלעים. אמר הרי עלי שור במנה יבאנו במנה. חוץ מנסכו שהרי
 כך קבעו: שור במנה והביא שנים במנה לא יצא. שהרי קבע שור במנה: קטן והביא
 גדול יצא רבי אומר לא יצא. מש"ה חנא פלוגתא דרבי ורבנן הכא כסיפא לפרוש דרשב
 לאו דברי הכל הוא אלא ר' היא ולא רבן ואין הלכה כר': מ ונסתאב. שפול בו מוס דבעל
 מוס איקרי עמא כדכתיב ואסכל בהמה עמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' ובעלי מומין
 שנפדו הכתוב מדבר. כדפרשין בפרקין דלעיל: אם רצה יביא בדמיו שנים. ולא דמי לרישא
 דאמר' שור במנה והביא שנים במנה לא יא דהתם דאמר הרי עלי שור במנה חייב עד שיביאנו
 אבל הכא בשור זה ונסתאב שאני דכיון דאמר שור זה אקריב עולה ונסתאב אזיל ליה נדריה
 דמי לא מצי לקומיה: רבי אומר. לכתילה אבל אם הביא יא דכיון דאמר זה אינו חייב
 באחריותו. ואין הלכה כרבי: הבינוני שבהן הקדש. אף הבינוני שבהן הקדש דכי יש לו שנים
 הגדול הקדש שהקדש בעין יפה מקדש ומסתמא הטוב שבהן הקדש דכתיב מבחר נדרים
 וכי יש לו ג' חוששין אף לבינוני דלא ידעינן אהי מינייהו חל ההקדש אי אנדול דהוי עין
 יפה אי אבינוני דהוי עין יפה לגבי קטן הלכך תרנוייהו אסירי מיהו לא קרב למוצה אלא חד
 מינייהו והכי עבד דלשחרי חד מינייהו ממתין לבינוני עד שיומם ומחלל אותו אנדול דממ"נ
 אי אבינוני חל ולא אנדול קרי נפל בו מוס וחללו ואי אנדול חל מעיקרא נמאל בינוני חולין
 מעיקרא: פירשתי. איזה מהן ולא ידעתי איזה הוא: או שאמר אמר כו'. בשעת מיתתו
 אחד משורי הפרשתי להקדש ואני יודע על איזה מהן אמר לי: הגדול שבהן הקדש.
 דהכא דאמר פירשתי ליכא ספיקא דודאי הגדול פירש: י בבית חוניה. ביהמ"ק שנה חוניה
 בני של שמעון הצדיק באלכסנדריא של מגרים שכשמת שמעון הצדיק אמר להם חוניה בני ישמע

תזריע ליום חמישי

קרב

וְאִם הִקְרִיבָה בְּבֵית חוּנְיוֹ יֵצֵא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֵין זוֹ עוֹלָה. הַרְיֵנוּ
 נִזְוֵר יִגְזַח בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִם גִּזַּח בְּבֵית חוּנְיוֹ לֹא יֵצֵא. שְׁאֵנְגַח בְּבֵית חוּנְיוֹ.
 יִגְזַח בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִם גִּזַּח בְּבֵית חוּנְיוֹ יֵצֵא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֵין זֶה נִזְוֵר.
 הַכֹּהֲנִים שֶׁשָּׁמְשׁוּ בְּבֵית חוּנְיוֹ לֹא יִשְׁמְשׁוּ בַּמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַם. וְאֵין צָרִיף
 לוֹמֵר דָּדָבָר אַחֵר. שֶׁנֵּאמַר אֲךָ לֹא יַעֲלוּ כֹהֲנֵי הַבְּמֹת אֶל מִזְבֵּחַ יְיָ בִּירוּשָׁלַם.
 כִּי אִם אָכְלוּ מִצֹּת בְּתוֹךְ אֲחֵיהֶם. הֲרֵי הֵן כְּבַעֲלֵי מוּמִין הוֹלְקִין וְאוֹבְלִין
 אֲבָל לֹא מְקַרְבִּין: **י** נֵאמַר בְּעוֹלַת הַפְּהֵמָה אִשְׁתַּרִּית נִחוּת. (וּבַעֲוַת
 הַעוֹף אִשָּׁה רִית נִחוּת). וּבַמִּנְחָה אִשָּׁה רִית נִחוּת. לְלִמַּד שֶׁאַחַד הַמִּרְבָּה
 וְאַחַד הַמִּמְעֵיט. וּבְקָרְבַּד שִׁבְיָן אָדָם אֶת בְּעַתוֹ לְשִׁשִּׁים:

ברטנורא

תחתי מפני שהיה בקי והגיל בעבודה יותר משמעי אחיו ולא קבל עליו חונוי להיות כ"ג לפי
 שהיה שמעי אחיו גדול ממנו ב' שנים ומהלך ונתמנה שמעי כ"ג תחת אביו לימים נתקרא חונוי
 בשמעי אחיו אמר לו באלהמדך סדר העבודה הלבישו כתינת כד דקה שלובשות הנשים על
 בשקן ושליה אזור לר קטן והעמירו אלל המזבח ולא ואמר לאחיו הכהנים ראו מה נדר זה
 וקיים לאהובתו אותו היום שהתמנה לכ"ג אלביש כתינת שליטי והחנור באזור שליטי בקבו אחיו
 הכהנים להרגו סח להם כל המאורע בקשו להרוג את חונוי רץ מפניהם לבית המלך ועדיין
 כל הרואה אותו אומר זה הוא הלך לאכסנדריא של מצרים שהיו בה רבנות ישראל ועשה שם
 מקדש וכנה מוצח והעלה עליו לשם ה' ועל אותו מוצח נתבא (ישעיה יט) ביום ההוא יהיה
 מוצח לה' בתוך ארץ מצרים ועמד הבית ההוא קרוב למאחיס שנה ונקרא בית חונוי על שמו
 והגל מודים שהקרבות שהיו קרבים שם אינו קרוב לפיכך מי שאמר הרי עלי עולה והקריב
 שם לא יא ידי נדרו: שאקריבנה בבית חונוי. נעשה כאומר הרי עלי עולה עימ שאהרגנו
 ולא אחתיב באחריות הלך חס הקריבה בבית חונוי יא ידי נדרו אבל הייב כרת מאס שחט
 נחון שהרי קרא עליה שם עולה: רש"א אין זה עולה. והרי היא חולין גמורים שאין שם
 הקדש חל עליה כלל כשאמר שאקריבנה בבית חונוי ואין הלכה כר"ם: ואם גלח בבית חונוי
 לא יצא. אלא יחזור ויגלה במקדש בירושלים ושם יביא קרבנותיו: שאגלח בבית חונוי
 אם גלח בבית חונוי יצא. דהאי נכרא סנדר כזיר כדי שיגלה בבית חונוי ללעורי נפשיה
 נחטין ומפני שהיה קרוב לבית חונוי ורחוק מא"י אמר אי סני בבית חונוי טרחנא עפי לא
 מנינא ללכטעורי ולא חל שם נזירות עליו אבל נעשה כמי שנשבע שלא לשתות יין עד זמן פלוני:
 רש"א אינו נזיר. כלל ומוחר לשתות יין. ואין הלי כר"ם: וא"צ לוומר לדבר אחר. אם
 שמשו לע"ז שלא ישמשו עוד בירושלים והרי הן כבעלי מומין שהולקין ואוכלין בקדשים:

גמרא מנחות דף ק"י ע"א

אָמַר רַבִּי יוֹרָא מָאִי קָרְאָה (קדולת ה) מִתּוֹקָה שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם
 מַעֲט וְאִם הַרְבֵּה יֹאבֵל רַב אֲדָא בַר אֲהֵבָה אָמַר מִהָבָא

ברכות

רש"י

שנת העובד. עבודה קרובה ומביאו למזבח. מתוק שנתו שהוא יסן ולא ירא:
 אם מעט ואם הרבה יאכל. מתן שכרו: ברבות הטובה. קרבות:

תזריע ליום חמישי

(שם) בְּרַבּוֹת הַטּוֹבָה רַבּוֹ אוֹכְלֶיהָ וּמֵה בְשָׂרוֹן רַבְעָלֶיהָ כִּי אִם
 רְאוּת עֵינָיו. תִּנְיָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי בֵּא וְרָאָה מַה
 כְּתִיב בְּפֶרֶשֶׁת קַרְבָּנוֹת שְׁלֵא נֵאמַר בָּהֶן לֹא אֵר וְלֹא אֱלֹהִים
 אֵלָא לֵה' שְׁלֵא לִתֵּן פֶּתַחֲזֶן פֶּה לְבַעַל דִּין לְחִלּוּק. וְנֵאמַר בְּשׂוֹר
 הַגֶּם (ויקרא א) אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח וּבַעוֹף חֲדַק אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח
 וּבַמִּנְחָה אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לומר כִּי אֶחָד הַמִּרְבָּה וְאֶחָד הַמְּמַעִיט
 וּבְלִבְד שְׂיֻכּוּיִן אֵת לְבוֹ לְשָׁמַיִם שְׁמַא תֵּאמַר לְאִכְלֶיהָ הוּא
 צָרִיךְ תִּמְטוֹד לומר (תהלים ו) אִם אָרַעֵב לֹא אוֹמַר לָךְ כִּי לִי
 תִיבַר וּמְלוֹאָה וְנֵאמַר (שם) כִּי לִי כֹר חִיתוֹ יַעַר בְּהִמּוֹת בְּהַרְרֵי
 אֲרָץ יִדְעָתִי כָּל עוֹף הָרִים וְזִיז שְׂדֵי עַמְדֵי הָאוֹכֵל בְּיַר אֲבִירִים
 וְדָם עֵתוּדִים אֲשֶׁתָּה לֹא אֲמַרְתִּי אֲלֵיכֶם זָבַחוּ כְּדֵי שֶׁתֵּאמַר
 אֲעֵשֶׂה רְצוֹנִי וְיַעֲשֶׂה רְצוֹנִי לֹא לְרְצוֹנֵי אֲתֶם זֹבְחִים אֵלָא
 לְרְצוֹנְכֶם אֲתֶם זֹבְחִים שְׁנֵאמַר (ויקרא י) לְרְצוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ. דְּבַר
 אַחַר לְרְצוֹנְכֶם תִּזְבְּחוּ לְרְצוֹנְכֶם זָבַחוּ לְדַעְתְּכֶם זָבַחוּ כְּדַבְעָא
 מִיְנֵיהָ שְׁמוּאֵל מְרַב הֵינָא מְנִין לְמַתְעַסֵּק בְּקַדְשִׁים שֶׁהוּא פְסוּל
 שְׁנֵאמַר (שם א) וְשַׁחַט אֵת בֶּן הַבְּקָר שֶׁתִּהְיֶה שְׁחִיטָה לְשֵׁם בֶּן
 בְּקָר אָמַר לוֹ זֶה בִּידְעִינוּ הוּא. לְעַכְבִּי מְנִין תִּלְמוּד לומר לְרְצוֹנְכֶם
 תִּזְבְּחוּ לְדַעְתְּכֶם זָבַחוּ

רשי

רבו אוכליה. כהנים: ומה בשרון רבעליה. להקט"ה כי אם ראות עיניו שזה
 מתכוין לטובה: לבער הדיו. לאומרים רשויות הרבה הן והדבר מוכיח שזה
 עשמו כך לזה להקריב לו מנחה ושמו כך לזה להקריב לו פרים וזה חילוק לכך
 נאמר בכלל ריח ניחוח לה': אחד המרבה ואחד הממעט. להביא קרבנותיו:
 כדי שתאמר אעשה רצונו. להקריב לו קרבן ויעשה רצונו לפי שהוא צריך
 לכך ואשמדו: לא לרצונו אתם זובחים. כלומר לא להנאתי: לרצונכם. לזורך
 עלמכם לקיים מצוית שמהא כפרה לכם בכך: לרצונכם זבחו. שמהא כוונתכם
 לשחוט פרט למתעסק בסכין לחתוך ד"א ושחט בהמת קדשים שהוא פסול:
 מנין לבערעסק. בדבר אחר ושחט בהמת קדשים שהוא פסול: זו בידענו הוא.
 דמזה לכין דעמו: לרצונכם תזבחו. שנה עליו הכתוב לעכז:
 כתיב

וזהר תזריע דף ג' ע"א

כתיב כי תבאו אל ארץ כנען וגומר ונתתני נגע צרעת בבית ארץ
אחזתכם וכי אגר טב הוא דישתכח באינון דזבאן למיעאל בארעא.
קרא הא אוקמוה לאשכחא מטמונין דאמטרין בביתיהו ולא הנאה לון
לשאלא. אבל תא חזי זבאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקדשא
ברוך הוא וקדשא ברוך הוא רמים להו דכתיב (מלאכי א') אהבתי אתכם
אמר יי ומגו רחמותא דיליה אעיל להו לארעא קדישא לאשראה
שכינתיה בנייהו ולמגוי דיווריה עמהון וישראל דישתכחון קדישין על
פל בני עלמא. תא חזי כתיב (שמות ל"ה) וכל הנשים אשר נשא לפני וגומר
בשעתא דהו עבדין עבדתא הו אמרי דא למקדשא. דא למשפנא
דא לפרוכתא. וכן פל אינון אומנין בגין דישרי קדושה על ידיהו
ויתקדש ההוא עבדתא. וכד סליק לאתריה בקדושה סליק. פגונא דא
מאן דעביד עבדתא בעבודה זרה או לסמרא אחרא דקא קדישא.
פגון דאדבר ליה על ההוא עבדתא הא רוח מסאבא שריא ערוי וכד
סליק עבדתא במסאבא סליק פגעניים פרחי לעבודה זרה ונהו אינהו
ומתדבקן בלהו כחדא ברוח מסאבא בעבודה זרה ונהו בגין בגין
לפגופיהו (ס"א) למגופיהו וקניעוליהו לסמרא מסאבא לעבודה זרה
וכד שראן למבני הו אמרי מדה ובגין דאתדבר בפומיהו סליק עליה
רוח מסאבא וכד אסתליק עבדתא ברוח מסאבא אסתליק. פגון
דעאלו ישראל לארעא בעא קדשא ברוך הוא לדבאה לון ולקדשא לון
ארעא ולאפנאה אתר לשכינתא דא תשרי שכינתא גו מסאבא ועל
דא בהוא נגע צרעת הו סתרון בגינין דאעין ואבנין דאתעביהו
במסאבו. תא חזי אי עזבדא דא תהו לאשכחא מטמונין בחדוי יהרון
אבנין לבתר פמה דאינון לאתריהו ועפרא לאתריה אבל קרא כתיב
וחצו את האבנים וכתוב ועפר אחר יקח. בגין דיתעבר רוח מסאבא
ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין וישתכחו ישראל בקדושה ובדיורא
קדישא למשרי בנייהו שכינתא ועל דא מאן דבני בגין פד שארי
למבני בעי לאדפרא בפומה דהא לפולחנא דקדשא ברוך הוא הוא בני
בגין דכתיב (יחזקאל כ"ב) הוי בונה ביתו בלא צדק. וגומר. ובגין סיעתא

תזריע ליום חמישי

דְּשִׁמְיָא שְׂאֵרֵי עֲלִיזוּ וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְמַן עֲלִיזָה קְדוֹשְׁתָּא וְקִאֲרֵי עֲלִיזָה
שְׁלָם הִדָּא הוּא דְבִתִּיב (אייב ה') וְדַעַתּוּ בִּי שְׁלָם אֲהֲרָךְ וְנִמְרָךְ.

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי תשובה לרבינו יונה דף ב' ע"ד

הרי"מ ה' מעשה הקרבנות פ"ג

כָּל הַכֹּהֵן שְׂאֵינוֹ קָרֵב אֶלָּא בְּיוֹם כְּנוּן הַקּוֹמֵץ
וְהַקְּבוּנָה וְהַקְּמֻרָת וּמִנְחֹת הַנִּשְׁרָפוֹת
מוֹתֵר לְהַקְרִיבֵן עִם מְכוּא הַשֶּׁמֶשׁ וְהֵם
מִתְאַבְּלִין וְהוֹלְכִין כָּל הַלֵּיזָה בְּאֵיבְרֵי
עוֹלָה : י הַנִּסְכִּים הַכֹּאִים עִם הַזֶּבֶח אֵין
קְרִיבִין אֶלָּא בְּיוֹם שְׁנֵאֲמַר [במדינת כס] וְלִנְסִיכֵם
וְלִשְׁלֵמֵיכֶם מְגִישׁ נִסְכִּים לְשִׁלְמִים מַה
לְשִׁלְמִים בְּיוֹם אִף נִסְכִּים בְּיוֹם, אֲבָל הַנִּסְכִּים
הַכֹּאִים כִּפְנֵי עֲצֻמֵּן מִתְקַדְּשִׁין בְּלֵילָה וְקְרִיבִין
בְּלֵילָה, קִפְיָךְ אִם נִדְמַנְוֵלוּ נִסְכִּים הַכֹּאִים
כִּפְנֵי עֲצֻמֵּן מִקְדִּישֵׁן וּמְקַרְבִּין בְּלֵילָה וְעֹלֹת
הַשֶּׁחַר פִּסְקֵת בְּהֵן בְּאֵיבְרֵי הַעוֹרוֹת : י כָּד
הַיּוֹם בְּשֶׁר לְסִמְכָה וְלִשְׁחִימָה וְדִמְדִּיקָה
לְהַקְמֵר דְּחַנְשָׁה וְלַחְנוּיָה וְלַחְנוּפָה וְדִמְדִּיקָה
וְדִקְרָבֵן הַמוֹסְפִין וְכָר הַלֵּיזָה בְּשֶׁר לְהַקְמֵר
אֲמֹרִין וְאֲבָרִים זֶה הַכֶּדֶד דְּבָר שְׁמִצְנוֹתוֹ
בְּיוֹם בְּשֶׁר כָּד הַיּוֹם וְדָבָר שְׁמִצְנוֹתוֹ בְּלֵילָה
בְּשֶׁר כָּל הַלֵּיזָה וְאִף עַד פִּי בֵּן זְרִיזִין
מִקְדִּימִין לְמִצְוֹת :

מֵעִקְרֵי הַתְּשׁוּבָה עוֹבֵת הַחֲטָא בִּי יַעֲזוּב
הִתְכַּבֵּן הַרְעִים וְיִגְמֹר כְּכֹד לְכַבּוֹ בִּי לֹא
יוֹסִיף לְשׁוּבָה בְּהַרְףֵּה תְּהוּא עוֹד וְאִם אֵין פֶּעַל
לֹא יוֹסִיף פֶּעַעֵן שְׁנֵאֲמַר (יחזקאל י"ג) שׁוּבוּ שׁוּבוּ
מִדְּרֻכְכֶם הַרְעִים וְנִאֲמַר (ישעיה י"ח) יַעֲזוּב רִשְׁעֵי
דְרָכּוֹ, וְדַע בִּי מִי אֲשֶׁר חָטָא עַל דְּרָךְ מִקְרָה
כִּי תִתְּנֶה תְּאוֹת וְיִחְזַק עֲלָיו יִצְרוּ וְיִתְקַפְּחוּ
וְלֹא יִתְּלֶצֶן רַעֲיוֹנָיו וְחֻשׁוֹ בְּפִגְעוֹ כּוּ וְלֹא
מִיָּהוּ לְגַעוֹר בְּיוֹם תִּתְּנֶה וְיִתְכַבֵּן עַד בֵּן
יִגְרֹהוּ הַיִּצְרָר בְּחַרְמָיו וְנִפְלַ בְּמִכְמֹרָיו לְמִי
שְׁעֵתוֹ וְעֵתוֹ בְּהוֹיֹת רוּחַ הַיִּצְרָר רַע מִבְּעֵתוֹ
וְלֹא מֵאֲשֶׁר חָפְצוֹ וְרָצוֹנוֹ לְמִצְוֹת עֲוֹנוֹ
וְלַעֲשׂוֹת כְּמֹהוּ אַחֲרָיו וְאֵת, רֵאשִׁית תְּשׁוּבַת
הָאִישׁ הַזֶּה הַחֲרָטָה וְדִלִּים וְגוֹן כְּכֹדוֹ עַל
חַטָּאתוֹ וְדִהוּיָה נִפְשׁ נִעְנָה וְמִרְהַ פְּלַגְנָה
אַחֲרָיו בֵּן יוֹסִיף כָּכֵל יוֹם יִרְאֵת ה' בְּנַפְשׁוֹ
וְיִתֵּן חַמַּת אֲלֵהֶם בְּדָבָרוֹ כָּכֵל עַת עַד אֲשֶׁר
יִתֵּן נִכּוֹן לְבוֹ בְּטַחֵם בְּה' בִּי אִם יוֹסִיף
יַעֲבֹר כּוּ הַיִּצְרָר וְיִפְגְּשׁוּהוּ כְּפַעַם כְּפַעַם
וְרַבָּה עֲלָיו תְּאוֹתוֹ כְּמִשְׁפַּט תְּרַאשׁוּן לֹא

יִהְיֶה נִפְתָּה לְבוֹ עֲלָיו וְיַעֲזוּב דְרָכּוֹ כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (סלי כ"ח) זְמוּדָה וְעוֹבוֹ יְרוּסֵם, הַזְכִּיר
תְּחִלָּה עַל הַחֲרָטָה הַיִּדּוּי וְאַחַר כֵּן עוֹבוֹ, אִף הָאִישׁ הַמִּתְנַצֵּב עַל דְּרָךְ לֹא טוֹב תְּמִיד
וְגַבֵּר עַל חַטָּאֵיו דוֹרָךְ כָּכֵל יוֹם וְשׁוּנָה בְּאוֹלָתוֹ וְשִׁב בְּמִרוּצָתוֹ גַּם פְּעֻמִּים רַבּוֹת וְכָכֵל עַת
אוֹהֵב הִרַע וּמְכַשׁוֹל עוֹנוֹ וְיִשִּׁים נִכַח פְּנֵיו רָצוֹנֵי דוֹמֵר בְּתִתְּנֶה וְהַיִּצְרָר וְחָפְצוֹ וּמִגְמָתֵי
אֲשֶׁר לֹא יִבְצָר מִמֶּנּוּ כָּד אֲשֶׁר יוֹם לַעֲשׂוֹת, רֵאשִׁית תְּשׁוּבַת הָאִישׁ הַזֶּה גְּעוּבוֹ דְרָכּוֹ
וּמִחֲשִׁבְתּוֹ הַרְעָה וְדַחְסִיבִים לְקִיּוֹם לְקַבֵּל עֲלָיו כֹּד יוֹסִיף לְחַטָּא, אַחֲרָיו כּוּ יִחְרַט עַל
עֲלִילוֹתָיו הַנִּשְׁתַּחֲוֹת וְיִתְנַדֵּה וְיִשׁוּב אֵל ה' כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (ישעיה י"ח) יַעֲזוּב רִשְׁעֵי דְרָכּוֹ וְאִישׁ
אֵין מִחֲשׁוֹבָתוֹ וְיִשׁוּב אֵל ה' וְיִרְחַמֵּהוּ, וְהַמְשַׁל כְּזֶה לְמִי שְׂאוֹתוֹ הַשְׂרָץ וְכֹא לְמִכּוּל
וְלַחֲטָאֵר כִּי נִיחַ הַשְׂרָץ תְּחִלָּה וְאַחֲרָיו כּוּ יִטְבּוֹל וְיִטְהַר וְכֵל זְמַן שְׁדַשְׂרָץ בְּיָדוֹ עוֹד
טוֹמְאָתוֹ כּוּ וְאֵין הַמְבִּילָה מוֹעִידָה, וְהִנֵּה עוֹבֵת מִחֲשִׁבַת חַטָּא הִיא הַשְׂרָכַת הַשְׂרָץ,
וְהַחֲרָטָה מֵאֲשֶׁר חָטָא וְחִדּוּי וְהַפְּלָה בְּמָקוֹם הַמְבִּילָה, וְהִנֵּה כִי יֵבֵא יִסּוּרִין וּמְכַאֲוִים
עַד הַרְשָׁע אֲשֶׁר תְּמִיד כָּד וּמְמִיו לְהַתְּחִלָּה בְּאֲשִׁמְיֵי יוֹסֵר בְּתִתְּנֶה וְיִשִּׁיב מִחֲשִׁבְתּוֹ הַרְעָה

תזריע ליום חמישי

קכד

אֲשֶׁר חֶשֶׁב וּנְכָרִית מְעַבְרֵי מִיַּדְי וְהַמִּשְׁלַח בָּהּ לְעַגְלָא אֲשֶׁר יִפְתּוּהוּ בְּמִלְמַד הַבְּקָר לְכַנּוּן
תִּקְדְּמוּ בֵּן הַמִּתְנַבֵּא עַל הַרְדָּה לֹא מִזֵּב וְיִמַח הַמּוֹסֵר תְּחִלָּה בְּעֵינַי בְּרַבִּי מְנַת לְלֶבֶת
הַרְדָּה יֵשֶׁר :

ליל שישי

צירוף יהוה

יט' ה'ה' בַּמִּקְוִים הַשְּׁחִין שְׁלֵמַת לְבָנָה אִוּ בַּהֲרַת לְבָנָה
אֲדַמְדָּמַת וְנִרְאָה אֶל־הַבְּהֵן : וְהִיא בְּאַתֵּר שְׁחָנָא עֲמִמָּא
חִירָא אִוּ בְּהִרָא חִירָא סְמָקָא וַיִּתְחַזֵּי לְכַהֲנָא : כ' וְרִאָה הַבְּהֵן
וְהִנֵּה מִרְאָה שְׁפֵלָה מִן־הָעוֹר וְשַׁעֲרָה הַפֶּה לָבֵן וְטַמְאָו
הַבְּהֵן נִגְע־צָרְעַת הוּא בַּשְּׁחִין פְּרָתָה : וַיִּתְחַזֵּי כַהֲנָא וְהָא
מְחֻוּהָא מִכִּיד מִן מִשְׁכָּא וְשַׁעֲרָה אֲתַתְּפִיד לְמַחֲוֵר וְיִסְאֲכַנְנָה כַהֲנָא מִכְּתִישׁ
סְבִירֻתָא הִיא בְּשַׁחְנָא סְבִיאת : כא' וְאִם אִירְאָנָה הַבְּהֵן וְהִנֵּה
אִין־כִּה שַׁעַר לָבֵן וְשַׁפְּלָה אִינְנָה מִן־הָעוֹר וְהִיא בַּתָּה
וְהַסְבִּירוּ הַבְּהֵן שְׁבַעַת יָמִים : ואם יִחַוְנָה כַהֲנָא וְהָא גִית בַּה
שַׁעַר חָר וּמִכִּיכָא לִיתָהָא מִן מִשְׁכָּא וְהִיא עֲמִיָּא וְיִסְבְּרָנָה כַהֲנָא שְׁבַעַת
יָמִין : כב' וְאִם־פְּשִׁיחַ תִּפְשִׁיחַ בְּעוֹר וְטַמְאָו הַבְּהֵן אֶתֹו
נִגְעֵהּ הוּא : ואם אִנְסָפָא תִּוּסַף בְּמִשְׁכָּא וְיִסְאֲכַב כַהֲנָא יִתָּה מִכְּתִישָׁא הִיא :
כג' וְאִם־תַּחְתִּיָּה תַעֲמֹד הַבְּהֵרַת לֹא פְשִׁיחָה צָרְבַת
הַשְּׁחִין הוּא וְמַחֲרוּ הַבְּהֵן : ואם בְּאַתְרָהָא קָמַת בְּהִרְתָּא קָא
אוֹסֶפֶת רֶשֶׁם שְׁחָנָא הִיא וְיִדְכַנְנָה כַהֲנָא : ס' רְבִיעִי (שְׁנֵי כֶּסֶן מְחֻזְרִין)

רשי

(יט') או בהרת לבנה אדמדמת. שאין נגע לבן חלק אלא פתוך ומשורב
בשתי מראות לבן ואודם: (כ) מראה שפל. ואין ממסה שפל אלא מתוך
לכנינותו הוא נראה שפל ועמוק כמראה חמה עמוקה מן הלל: (כב) נגע היא.
השאל הזאת או הכהרת: (כג) תחתיה. במקומה: צרבת השחין. כסרגומו
רוסם שיחנא אינו אלא רוסם החמום הניכר בצשר. כל צרבת ל' רגיעה עור
הכרנע

תזריע ליל ששי

כד אין בשר ביהמה בערו מכות אש והיתה מתנת
 המכות בהרת לבנה ארמדות או לבנה : או בסרא ארי
 יהי במשפה פואה דגור ותהירשם פואה בהרא חנרא סמקא או חנרא
 כה וראה אתה הבתן והנה נהפוך שער לבן בבהרת
 ומראה עמק מן העור צרעת הוא במכות פרחא
 וממא אתו הבתן נגע צרעת הוא : ויחזי יתה פהנא והא
 אתהפוך שער חור בבהרתא ומחנהא עמיק מן משפא סגירותא היא
 פכואה סגיאה ויסאב יתה פהנא מכפש סגירותא היא : כו ואם
 יראה הבתן והנה אין בבהרת שער לבן וישפך
 איננה מן העור ותוא כהה והסגירו הבתן שבעת
 ימים : ואם יחונה פהנא והא לית בבהרתא שער חור ומפיכא ליתתא
 מן משפא והיא עמא ומכנה פהנא שכעא יומין : כז וראהו הבתן
 ביום השביעי אם פשה תפשה בעור וממא הבתן
 אתו נגע צרעת הוא : ויחונה פהנא ביומא שביעאה אם אוספא
 תוסף במשפא ויסאב פהנא יתה מכפש סגירותא היא : כח ואם
 תחתיה תעמוד בהרת לא פשתה בעור ותוא כהה
 שאת המכות הוא וטהרו הבתן פי צרבת המכות
 הוא : ואם פאתרתא קמת בהרתא לא אוספת במשפא והיא עמא
 עמק פואה היא וידבנה פהנא ארי רשם פואה היא : פ המשי
 כט ואיש או אשה ביהמה בו נגע פראש או בזקן :

וגבר

רש"י

הנרגע מחמת חימום כמו (יחזקאל כא) וגלדו זה כל פנים : (כד) מחית
 המכוח. כשחיתה המכוח נהפכה לבהרת פחוכה או לבנה חלקה וסימני מכות
 וסימני שחין שזים הם ולמה חלקן הכחול לו שאין מלטריפין זע"ו מולד חלי גרים
 בשחין וחלי גרים במכוח לא ידונו כגרים : (כט) בראש או בזקן. כל הכ'

נחלק

וְגַבַר אִוֹ אֶתְתָא אֲרִי יְהֵא בַּהּ מִכְתָּשָׁא פְרִישָׁא אוּ בְדָקוּ: ל וְרָאָה
 הַבְּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהֵנִיחַ מִרְאֵהוּ עִמָּךְ מִן־הָעוֹר וּבֹו
 שְׂעַר צָהָב דָּק וְטָמֵא אֹתוֹ הַבְּהֵן נִתְקַ הוּא צָרַעַת
 הָרֵאשִׁי אִוֹ הַזֶּקֶן הוּא: וַיַּחֲזִי כַּהֲנָא יַת מִכְתָּשָׁא וְהָא מַחֲזוּהִי
 עִמִּיק מִן מִשְׁכָּא וּבַהּ שְׂעַר סָמָק דְּעֵדָק וַיִּסְאֵב יְתֵה כַּהֲנָא נִתְקַא הוּא
 מִגִּירוֹת רִישָׁא אוּ דְקָנָא הוּא: לֹא וְכִי־יִרְאֶה הַבְּהֵן אֶת־נֶגַע
 הַנֶּתֶק וְהֵנִיחַ אִין־מִרְאֵהוּ עִמָּךְ מִן־הָעוֹר וְשְׂעַר שְׂחֹר
 אִין בֹּו וְהַסְגִיר הַבְּהֵן אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים:
 וְאִרִי יַחֲזִי כַּהֲנָא יַת מִכְתָּשׁ נִתְקַא וְהָא לִיֹּת מַחֲזוּהִי עִמִּיק מִן מִשְׁכָּא
 וְשְׂעַר אָפֶם לִיֹּת בַּהּ וַיִּכְנַר כַּהֲנָא יַת מִכְתָּשׁ נִתְקַא שִׁבְעַת יוֹמִין:
 לִב וְרָאָה הַבְּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהֵנִיחַ לֹא־
 פִּשָּׂה הַנֶּתֶק וְלֹא־תִּיהֶ בֹו שְׂעַר צָהָב וּמִרְאֵה הַנֶּתֶק
 אִין עִמָּךְ מִן־הָעוֹר: וַיַּחֲזִי כַּהֲנָא יַת מִכְתָּשָׁא בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה
 וְהָא לֹא אוֹסַף נִתְקַא וְלֹא תִּיהֶ בַּהּ שְׂעַר סָמָק וַיַּחֲזִי נִתְקַא לִיֹּת עִמִּיק
 מִן מִשְׁכָּא: לֹג וְהִתְנַלְחָ וְאֶת־הַנֶּתֶק לֹא יִגְלַח וְהַסְגִיר
 הַבְּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים שְׁנִית: וַיִּנְבַח סַחְרֵי נִתְקַא
 וְדַעַם נִתְקַא לֹא יִנְבַח וַיִּכְנַר כַּהֲנָא יַת נִתְקַא שְׁבַעַא יוֹמִין תְּנַיִנוֹת:
 לִד וְרָאָה הַבְּהֵן אֶת־הַנֶּתֶק בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהֵנִיחַ לֹא־
 פִּשָּׂה הַנֶּתֶק בְּעוֹר וּמִרְאֵהוּ אִינְנֹו עִמָּךְ מִן־הָעוֹר

וטהר

• גמל רבתי

רשיי

לחלק בין נגע שמקום שער לנגע שמקום שער זה סימנו בשער לכן וזה סימנו
 בשער להוב: (ל) ובו שער צהוב. שנהפך שער שחור שכולל להוב: נתק הוא. כך
 שמו של הנגע (ט"כ) שמקום שער: (ל"א) ושער שחור אין בו. הא אם היה בו
 שער שחור טהור וא"ל להסגר שער שחור סי' טהרה הוא בנתקים כמו שאל'
 ושער שחור למח בו וגו': (ל"ב) והנה לא פשה וגו'. הא אם פשה או אם
 היה בו שער להוב טמא: (ל"ג) והתנלח. סביבות הנתק: ואת הנתק לא
 יגלח. (ט"כ) מניח שתי שערות סמוך לו סביב כדי שיהא ניכר אם פשה שם

יפסה

תוריע לליל ששי

וּמָחָר אֲתוֹ הַכֶּהֱן וּבָבֶס בְּגָדָיו וּמָחָר יִיחַזוּ בַּהֲנָא ית נְתָקָא
 בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה וְהָא לָא אוֹסַף נְתָקָא בְּמִשְׁפָּא וּמִחֻזוּתֵי לִיתוּתֵי עֲסוּק מִן
 מִשְׁפָּא וְיִדְבִי יתָה פַּהֲנָא וַיִּצְפַּע לְבוּשׁוֹתֵי וְיִדְבִי לוֹ וְאִם פְּשֵׁה
 יִפְשֵׁה הַנְּתָק בְּעוֹר אַחֲרֵי מִחְרָתוֹ: וְאִם אוֹסַפָּא יוֹסַף נְתָקָא
 בְּמִשְׁפָּא בְּתַר דְּכוּתָתָה: לוֹ וְרָאָהוּ הַכֶּהֱן וְהֵנָּה פְּשֵׁה הַנְּתָק
 בְּעוֹר לֹא יִבְקַר הַכֶּהֱן לְשַׁעַר הַצֵּהָב מִמָּנָה הוּא:
 וְיִחַזוּהָ פַּהֲנָא וְהָא אוֹסַף נְתָקָא בְּמִשְׁפָּא לָא יִבְקַר פַּהֲנָא לְשַׁעַר סַמָּק
 מִסַּמָּב הוּא: יז וְאִם בְּעֵינָיו עָמַד הַנְּתָק וְשַׁעַר שָׁחַר
 צִמְחֵיבוּ נִרְפָּא הַנְּתָק מִחֹר הוּא וּמָחָר הַכֶּהֱן: וְאִם בִּי
 הוּהוּ קָם נְתָקָא וְשַׁעַר אֲבִם צִמַח בְּהָ אֲתַסִּי נְתָקָא דְּבִי הוּא וְיִדְכֵנָּה
 פַּהֲנָא: יח לֹח וְאִישׁ אוֹיֵשׁ אִשָּׁה בְּיִיחָתֵיהָ בְּעוֹרֵי בְּשָׂרָם
 בְּהֵרֵת בְּהֵרֵת לְבָנֵת: יט וְגַבֵּר אוֹ אֲתַתָּא אֲרִי יְהִי בְּמִשְׁדָּ בְּסִרְהוֹן
 בְּתַרְוּ פִּתְרוֹן הַרְוֹן: כט וְרָאָה הַכֶּהֱן וְהֵנָּה בְּעוֹרֵי בְּשָׂרָם
 בְּהֵרֵת בְּהוֹת לְבָנֵת בְּתַק הוּא פִּרְח בְּעוֹר מִחֹר הוּא:
 וְיִחַזוּ בַּהֲנָא וְהָא בְּמִשְׁדָּ בְּסִרְהוֹן בְּתַרְוּ עָמִין הַרְוֹן בְּתַקָּא הוּא סְגִי בְּמִשְׁפָּא
 דְּבִי הוּא: ס שְׁשִׁי (שְׁלִישִׁי כֶּסֶן מְחֻבְרִין) וְאִישׁ פִּי יִמְרֵט
 רֵאשֵׁי קֶרֶח הוּא מִחֹר הוּא: וְגַבֵּר אֲרִי יִתֵּר שַׁעַר רִישָׁה קֶבֶח

רשי

יפסה יעבור הסערות וילא למקום הגילוח: (כה) אחרי שהרתו. הין מלא
 פוסה לאחר הפטור מנין אף בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני מלא פסה יפסה:
 (לז) ושער שחור. מנין אף הירוק והאדום שאינו להוב מלא ושער. ולי להוב
 מה לתכנית הזהב. להוב כמו זהוב: מחורר הוא ומחורר הכהן. הא מלא
 שטתרו הכהן לא טהור: (לח) בהרות. חכבורות: (לט) בהות לבנות. שאין
 לזכרון שלטן עו אלא כהה: בהק. ממין לזכרון הנראה בבשר אדם אדם שקורין
 רש"י זין חכבורות אדמימותו קרוי בהק כליש עדשן שבין עדשה לעדשה
 מבטיק הכשר בלזכרון לח: (מ) קרח הוא. טהור מעומאת נהקין שאינו נדון
 בסמיני ראש וזקן שהם מקום שער אלא בסמיני נגעי טור כשר כשער לזכרון

הוא דכי הוא : מא ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח
הוא מתור הוא : ואם מלקבל אפוהי ימר שער רישה גלוש הוא
דכי הוא : מב וכי יתיה בקרחת או בגפחת נגע לבן
אדמדם צרעת פרתת הוא בקרחתו או בגפחתו :
וארי יהי בקרחתה או בגלושיתה מכתש חקר סמוק סגירות סגיא היא
בקרחתה או בגלושיתה : מג וראה אתו חבתן ותיה שאת
הנגע לבנה אדמדות בקרחתו או בגפחתו כמראה
צרעת עור בשאר : ויחוו יתה פהנא והא עמיק מכתשא חורא
סמקא בקרחתה או בגלושיתה כמחוי סגירותא משה בסרא : מד איש
צרוע הוא טמא הוא טמא יטמאנו חבתן בראשו
נגעו : גבר סגיר הוא מסאב הוא סאבא יסאבנה פהנא ברישה
מכתשה :

תזריע ליום ששי תורה

כדי להשלם כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום
הסדרה ותרגום והפטירה :

כה והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו
יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא וטמא

יקרא

רשי

זמחה ופסיון : (מא) ואם מפאת פניו. משפוע קדקד כלפי פניו קרוי גבחת
ואף הדרעין שמכאן ומכאן בכלל ומשפוע קרקד כלפי אחוריו קרוי קרחת :
(מב) נגע לבן אדמדם. פהוך מנין שאר המראות ת"ל כמראה לרעת עור
בשר כמראה הדרעת האמור בפרשת עור בשר אדם כי יהיה בעור בשרו ומהו
אמור בו שמטמא בד' מראות ונדון בד' שבועות ולא כמראה לרעת האמור בשחין
ומכוח שהוא נדון בשבוע א' ולא כמראה נתקין של מקום שער שאין מטמאין
בארבע מראות שאת ותולדתה בהרת ותולדתה : (מד) בראשו נגעו. אין לי
חלא נתקין מנין לרבות שאר המנוגעים ת"ל עמא יטמאנו לרבות את כולן. ועל
כולן הוא אמר בגדיו יהיו פרוים וגו' : (מה) פרוים. קרועים : פרוע. מגודל
שער : ועל שפם יעטה. כאכל : שפם. שער השפתיים : וטמא וטמא יקרא.
יעממ

תזריע ליום ששי

יִקְרָא: וּמִגִּירָא דִּי בַהּ מִכְתָּשָׁא לְבוּשׁוּהִי יְחוּן מְבוֹזְעִין וְדִישָׁה יְהִי פְרִיעַ וְעַל
 שְׁפָס פְּאֵבְלָא יִתְעַמָּר וְלֹא תִסְתַּאֲכוּן וְלֹא תִסְתַּאֲכוּן יִקְרִי: מו **כִּלְיָמֵי אֲשֶׁר**
הִנְגַע בּוֹ יִטְמָא טְמֵא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לְמִתְנָה
מִזְשָׁבוֹ: כָּל יוֹמֵי דִי מִכְתָּשָׁא בַהּ יְהִי מְסָאֵב מְסָאֵב הוּא בְּחִזְרוּהִי
 יֵיטֵב מִפְּרָא לְמִשְׁרִיתָא מִזְתַּבָּה: ס **מִזְוֵהֲגֵר פִּירִיחִיהּ בּוֹ**
נִגַע צָרַעַת בְּבִגְדֵי צֹמֶר אִוּ בְּבִגְדֵי פִשְׁתִּים: וְלְבוּשָׁא אֲרִי
 יְהִי בַהּ מִכְתָּשׁ סְגִירוֹ בְּלְבוּשׁ עֶמֶר אִוּ בְּלְבוּשׁ כֶּתֵן: סח **אִוּ בִּשְׂתֵי**
אִוּ בְּעֶרֶב לְפִשְׁתִּים וְלְצֹמֶר אִוּ בְּעוֹר אִוּ בְּכָל־מְלֵאכֶת
עוֹר: אִוּ בִּשְׂתֵיָא אִוּ בְּעֶרְבָא לְכִתְנָא וְלְצֹמֶרָא אִוּ בְּמִשְׁפָּא אִוּ בְּכָל־
 עֶבֶד מִשְׁדֵּי: סט **וְהָיָה הִנְגַע יִרְקָקָא אִוּ אֲדָמָה בְּבִגְדֵי**
אִוּ בְּעוֹר אִוּ בִּשְׂתֵי אִוּ בְּעֶרֶב אִוּ בְּכָל־כְּלֵי־עוֹר נִגַע
צָרַעַת הוּא וְהָרָאָה אֶת־הַכֶּהֱן: וְהִי מִכְתָּשָׁא יְרוֹק אִוּ כִּפּוֹק
 בְּלְבוּשָׁא אִוּ בְּמִשְׁפָּא אִוּ בִּשְׂתֵיָא אִוּ בְּעֶרְבָא אִוּ בְּכָל־מָאן דְּמִשְׁדֵּי מִכְתָּשׁ
 כְּגִירוּתָא הוּא וְיִתְחַזֵּי לְכִתְנָא: נ **וְרָאָה הַכֶּהֱן אֶת־הִנְגַע וְהִסְגִּיר**
אֶת־הִנְגַע שִׁבְעַת יָמִים: וְיִחַזֵּי כִתְנָא יֵת מִכְתָּשָׁא וְיִסְגֹר יֵת
 מִכְתָּשָׁא שִׁבְעַת יוֹמִין: נא **וְרָאָה אֶת־הִנְגַע בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי**
כִּי־פָשָׂה הִנְגַע בְּבִגְדֵי אִוּ בִּשְׂתֵי אִוּ בְּעֶרֶב אִוּ בְּעוֹר
לְכָל־אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָעוֹר לְמְלָאכֶת צָרַעַת מִמָּאֲרַת

הנגע

רשי

משמע שהוא טמא ויפרשו ממנו: (מו) בדרד ישב. שלא יהיו שאר טמאים
 יושבים עמו ואמרו רבותינו מה נשתנה משאר טמאים לישיב בדרד הואיל והוא
 הבדיל בלש"ר בין איש לאישו ובין איש לרעהו אף הוא יבדל: מחוץ למחנה.
 חוץ לג' מחנות: (מח) לפשתים ולצמר. של פשטים או של צמר: או בעור.
 זה עור שלא נעשה בו מלאכה: או בכר מלאכת עור. זה עור שנעשה בו
 מלאכה: (מט) ירקק. ירוק סבירוקין: אדמדם. אדום שבאדומים: (נא) צרעת
 ממארת. לשון סלון ממאיר (יחזקאל כח). ומדרשו סן בו מארס שלא סהנה

כימנו

תזריע ליום ששי

כזו

הַנִּגַע טָמֵא הוּא: וַיִּחַזְּיֵנִי מִכִּתְּשָׁא בְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֲרִי אוֹמֵף
 מִכִּתְּשָׁא בְּלְבוּשָׂא אוֹ בְּשִׂתָּיָא אוֹ בְּעַרְבָּא אוֹ בְּמִשְׁכָּא לְכֹל דִּי יִתְעַבֵּד
 מִשְׁכָּא לְעֵבִידָא סְגִירוֹת מְחֻרָא מִכִּתְּשָׁא מִסָּאב הוּא: נב וּשְׂרָף
 אֶת־הַבָּגֵד אוֹ אֶת־הַשִּׁתִּי | אוֹ אֶת־הָעֶרְב בַּצִּמְרָא אוֹ
 בַּפְּשָׁתִים אוֹ אֶת־כָּל־כְּלֵי הָעוֹזר אֲשֶׁר־יִהְיֶה בּוֹ הַנִּגַע
 כִּי־צִרְעַת מִמְּאֵרֶת הוּא בְּאִישׁ תִּשְׂרָף: וַיִּזְקֵד יֵת לְבוּשָׂא
 אוֹ יֵת שִׂתָּיָא אוֹ יֵת עֶרְבָא בְּעֵמְרָא אוֹ בְּכִתְנָא אוֹ יֵת כָּל מָאן דְּמִשְׁךְ דִּי
 יְהִי בֵּהּ מִכִּתְּשָׁא אֲרִי סְגִירוֹת מְחֻרָא הִיא בְּנֻרָא תִּתְּוֹקֵד: נג וְאִם
 יֵרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה לֹא־פִשָׁה הַנִּגַע בַּבָּגֵד אוֹ בַּשִּׁתִּי
 אוֹ בְּעֶרְב אוֹ בְּכָל־כְּלֵי־עוֹזר: וְאִם יִחַזְּיֵנִי בְּהֵנָּא וְהָא לֹא אוֹמֵף
 מִכִּתְּשָׁא בְּלְבוּשָׂא אוֹ בְּשִׂתָּיָא אוֹ בְּעַרְבָּא אוֹ בְּכָל מָאן דְּמִשְׁךְ:
 נד וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּלְבָסוּ אֶת אֲשֶׁר־בּוֹ הַנִּגַע וְהִסְגִּירוּ
 שִׁבְעַת־יָמִים שְׁנִית: וַיִּפְקֵד בְּהֵנָּא וַיִּחְזְרוּן יֵת דִּי בֵּהּ מִכִּתְּשָׁא
 וַיִּסְבְּרָנָה שְׁבַעַת יוֹמִין תְּנִינֹת: שְׁבִיעִי (רביעי כסמן מחזכרין) נה וַיֵּרָאָה
 הַכֹּהֵן אַחֲרָי | הַכֹּהֵן אֶת־הַנִּגַע וְהִנֵּה לֹא־הִפָּךְ הַנִּגַע
 אֶת־עֵינָו וְהַנִּגַע לֹא־פִשָׁה טָמֵא הוּא בְּאִישׁ תִּשְׂרָפֵנּוּ
 פַּחַתֶּת הוּא בְּקֶרְחָתוֹ אוֹ בְּגִבְחָתוֹ: וַיִּחַזְּיֵנִי בְּהֵנָּא בְּתַר דְּחֻרָו

רשי

הימנו: (נב) בצמר או בפשתים. של למר או של פשתים זהו פשוטו ומדרשו
 יכול יביא גזיו למר ואניני פשתן וישרפם עמו ת"ל היא באש תשרף אינה לריכה
 דבר אחר עמה ח"כ מה ת"ל בלמר או בפשתים להוליח את האימרויות שבו שהן
 ממין אחר. אימרויות ל' שפה כמו אימרא: (נד) את אשר בו הנגע. יכול
 מקום הנגע בלבד ת"ל את אשר בו הנגע יכול כל הבגד כולו טעון כבוס ת"ל
 הנגע הא כיול יכבס מן הבגד עמו: (נה) אחרי הכבוס. ל' העשוי: לא
 הפך הנגע את עינו. לא הוכסה ממראיתו: והנגע לא פשה. שמענו שאם
 לא הפך ולא פשה עמא ואין ל"ל לא הפך ופשה הפך ולא פשה אינו יודע מה
 יעשה לו ת"ל והסגיר את הנגע מ"מ דברי ר"י וחכ"א וכו' כדאי' בת"כ ורמזותיה
 כאן ליבז המקרא על אופניו: פחתת היא. ל' גומא כמו (ס"ב יז) באחת
 הפחתים

תזריע ליום ששי

ית מִכְתָּשָׂא וְהָא לֹא שְׂנָא מִכְתָּשָׂא מִן פֶּד הָוָה וּמִכְתָּשָׂא לֹא אוֹסֵף מְסַבֵּב
 הוּא בְּנוֹרָא תּוֹקְדָנָה תִּבְרָא הִיא בְּשִׁחִיקוּתָהּ אוֹ בְּמִדְתֵּיתָהּ: נוּ וְאִם רָאָה
 חִבְיָהּ וְהִנֵּה פָּתָה הַנִּגַּע אַחֲרֵי הַכִּבֵּס אֲתוּ וְקָרַע אֹתוֹ
 מִן הַבִּגְד אוֹ מִן הָעוֹר אוֹ מִן הַשֵּׁתִי אוֹ מִן הָעֵרֶב:
 וְאִם הוּא בְּהֵנָּא וְהָא עֲמִיָּא מִכְתָּשָׂא בִּתְר וְיִתְרוּ יִתָּהּ וּבִנְעָה יִתָּהּ מִן
 לְבוּשָׂא אוֹ מִן מִשְׁכָּא אוֹ מִן שְׂתִיָּא אוֹ מִן עֲרָבָא: מִפְטוּר נוּ וְאִם
 תִּקְרָא עוֹד בְּבִגְד אוֹ בְּשֵׁתִי אוֹ בְּעֵרֶב אוֹ בְּכָל־כְּלָי
 עוֹד פְּרִיחַת הוּא בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹפֵנוּ אֶת אֲשֶׁר־בּוֹ הַנִּגַּע:
 וְאִם תִּתְחַזֵּי עוֹד בְּלְבוּשָׂא אוֹ בְּשֵׁתִיָּא אוֹ בְּעֲרָבָא אוֹ בְּכָל מֵאן דְּמִשְׁךָ
 מִנְיָא הִיא בְּנוֹרָא תּוֹקְדָנָה יֵת דִּי בֵּה מִכְתָּשָׂא: נח וְהַבִּגְד אוֹ־הַשֵּׁתִי
 אוֹ־הָעֵרֶב אוֹ־כָל־כְּלָי הָעוֹר אֲשֶׁר תִּכְבֵּס וְסָר מֵהֶם
 הַנִּגַּע וּבָבָם יִשְׁנִית וּמָתָר: וְלְבוּשָׂא אוֹ שְׂתִיָּא אוֹ עֲרָבָא אוֹ כָּד
 מֵאן דְּמִשְׁךָ דִּי יִתְחַזֵּר וְיַעֲדֵי מִנְהוֹן מִכְתָּשָׂא וְיִצְטַפַּע תַּנְיָנוּת וְיִדְבִּי
 נח וְאֵת תּוֹרַת נְגַע־צֹרַעַת בְּגֵד הַצֹּמֵר | אוֹ הַפְּשִׁטִּים
 אוֹ הַשֵּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל־כְּלָי־עוֹר לְמָתָרוֹ אוֹ

למטאו

רשי

הפחתים כלומר שפלה היא נגע שמראיו שוקעין: בקרחתו או בגבחתו.
 כהרגומו בשחיקותיה או צמדותותיה: קרחתו. שחקים ישנים ומפני המדרש
 שהולך לגו"ש מנין לפריחה צבגדים שהיא טהורה נאמרה קרחת וגבחת באדם
 ונאמרה קרחת וגבחת צבגדים מה להלן פרח צבגולי טהור אף כן פרח צבגולי
 טהור לכך אחז הכתוב ל' קרחת וגבחת. ולענין פירושו. ותרגומו זהו משמעו
 קרחת לשון ישנים וגבחת ל' חדשים כאלו נכתב באחריותו או בקדמותו שהקרחת
 ל' אחריים והגבחת לשון פנים כמו שכתוב ואם מפאת פניו וגו' והקרחת כל
 שפוע ויורד מן הקדקד ולאחריו. כך מפורש בת"כ: (נו) וקרע אותו. יקרע
 מקום הנגע מן הבגד וישרפנו: (נד) פרחת היא. דבר החוזר ולומח: באש
 תשרפנו. את כל הבגד: (נח) וסר מהם הנגע. אם כשכבסוהו בתחלה ע"פ
 כהן סר ממנו הנגע לגמרי: ובבם שנית. ל' טבילה תרגום של כבוסין שצפרסה
 זו לשון לבון וימחור חוץ מזה שאינו ללבון אלא לטבול לכך תרגומו וילטבע וכן
 כל כבוסו בגדים שכן לטבילה מתורגמין וילטבע: חסלת פרשת תזריע

תזריע ליום ששי

כתב

לממאן : דא אורייתא דמכתש סגירו בלבוש עמר או כתנא או שתיא
או ערבא או פל מאן דמשך לדפיותה או לסאבותה : פ פ פ

כ"ו. כניה סימן. ומפטירין ואיש בא מבעל שלשה (כמלכיס ב' סימן 7

הפמרת תזריע במלכיס ב' סימן ד' ה'

א ואיש בא מבעל שלשה ויבא לאיש האלהים לחם בפירים
עשרים דהם שערים וכרמל בצקלגו ויאמר תו לעם
ויאכלו : ב ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש ויאמר
תו לעם ויאכלו כי כה אמר יהוה אכול והותר : ג ויתן לפניהם
ויאכלו ויתרו בדבר יהוה : ד ונעמן שר צבא מלך ארם היה
איש גדול לפני אדניו וגשא פנים פייכו נתן יהוה תשועה
לארם והאיש היה גבור חיל מצרע : ה וארם יצאו גדודים
וישבו מארץ ישראל נערה נערה קמנה ותהי לפני אשת נעמן :
ו ותאמר אל גברתה אחלי אדני לפני הנביא אשר בשמרון
או יאסף אתו מצרעתו : ז ויבא ויגד לאדניו לאמר כזאת
וכזאת דברה הנערה אשר מארץ ישראל : ח ויאמר מלך
ארם לך בא ואשלחה ספר אל מלך ישראל וילך ויקח בידו
עשר כפרי כסף וששת אפלים זהב ועשר חליפות בגדים :
ט ויבא הספר אל מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה
אלך הנה שגחתי אלקך את נעמן עבדי ואספתו מצרעתו :
י ויהי בקרא מלך ישראל את הספר ויקרע בגדיו ויאמר
האלהים אני להמית ולהחיות פיוה שלח אלי לאסף איש
מצרעתו כי אדדעו נא וראו כי מתאנה הוא לי : יא ויהי
כשמעו אלישע איש האלהים כי קרע מלך ישראל את
בגדיו וישלח אל המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא נא אלי
וידע כי יש נביא בישראל : יב ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמד

הפטרת תזריע

פֶּתַח־הַבַּיִת לְאֵלִישָׁע : י וַיִּשְׁכַּח אֱלֹהֵי אֲרִישָׁע מִלֶּאֱמֹד לְאֵמֹד
הַלֹּדֶף וְרַחֲצַת שִׁבְעֵפַעַמִּים בִּיהָדָן וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרָה לֶךָ וַיִּטְהַר :
י וַיִּקְצַף נַעֲמָן וַיִּלְךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲמַרְתִּי אֵלַי וַיֵּצֵא וַיֵּצֵא וְעַמֹּד
וּמָרָא בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהָיו וְהִנֵּף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם וְאָסַף הַמַּצְרַע :
טו הֲלֹא טוֹב אֲנִי וּפְרַפְרֵי נְהָרוֹת דְּמִשְׁקֵךְ מִכָּל מִיַּמֵּי יִשְׂרָאֵל
הֲלֹא־אֲרַחֵץ בָּהֶם וַיִּטְהַרְתִּי וַיִּפֹּן וַיִּלְךָ בַּחֲמָה : טז וַיִּנְשְׂוּ עַבְדָּיו
וַיִּדְבְּרוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ אָבִי דְבַר גְּדוֹל הַנְּבִיא דְבַר אֱלֹהֵי הַלֹּא
תַעֲשֶׂה וְאִם כִּי־אָמַר אֱלֹהֵי רַחֵם וַיִּטְהַר : יז וַיִּרְדַּ וַיִּטְבַּל
בִּיהָדָן שִׁבְעֵפַעַמִּים כַּדְּבַר אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֵּשֶׁב בְּשָׂרוֹ כַּבְּשָׂר
נַעַר קָמָן וַיִּטְהַר : יח וַיֵּשֶׁב אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא וּבְלִמְתָּהוּ
וַיֵּבֵא וַיַּעֲמֵד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אֵין אֱלֹהִים בְּכַר־
הָאָרֶץ כִּי אִם־בְּיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה קַח־נָא בְרַכָּה מֵאֵת עַבְדְּךָ :
יט וַיֹּאמֶר חִי־יְהוָה אֲשֶׁר־עֲמַדְתִּי לְפָנָיו אִם־אֶקַּח וַיִּפְצַר־בוֹ לְקַחַת
וַיִּמָּאן : כ וַיֹּאמֶר נַעֲמָן וְלֹא יִתֵּן־נָא לְעַבְדְּךָ מִשָּׂא צְמֵד־
פְּרָדִים אֲדָמָה כִּי לֹא־יַעֲשֶׂה עוֹד עַבְדְּךָ עֲלֶיהָ וּזְבַח לָאֱלֹהִים
אֲחֵרִים כִּי אִם־לַיהוָה : כא לְדַבַּר הַזֶּה יִסְלַח יְהוָה לְעַבְדְּךָ כִּבּוֹא
אֲדָנִי בֵּית־רְמוֹן לְהַשְׁתַּחֲוֹת שְׁמוֹה וְהוּא וְנִשְׁעַן עַל־יָדָיו
וְהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רְמוֹן בְּהַשְׁתַּחֲוִיתִי בֵּית רְמוֹן יִסְלַח־נָא־יְהוָה
לְעַבְדְּךָ בְּדַבַּר הַזֶּה : וַיֹּאמֶר לוֹ לֶךָ לְשָׁלוֹם וַיִּלְךָ מֵאֵתוֹ
* אַבְנָה כְּחֵיב * נָא כְּחֵיב וְלֹא קִרִי כְּבָרַת אָרֶץ :

אהר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה וזמור ה'
מדך גאות לבש או זמור שיר ליום השבת וה' מלך יצליח דברו משנה
והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום:

משנה אהלות פיק ב'

שָׁנִים טַמְאִים בַּמַּתִּי. אֶחָד טַמְא טוֹמְאֵת שְׁבַעָה. וְאֶחָד טַמְא טוֹמְאֵת עָרְב־

שלשה

ברטנורא

שנים טמאים במת אחד טמא טומאת שבעה. כולה מתניתין מפרש לה ואולי: אדם
כטבע

תזויע ליום ששי

קבט

שְׂרֵשֶׁה מְמַאין בְּמַת. שְׁנַיִם וּמְמַאין מוּמַאֵת שְׂבָעָה. וְאַחַד מְמַא
 מוּמַאֵת עָרְב. אַרְבַּעַה מְמַאין בְּמַת. שְׁלֹשָׁה מְמַאין מוּמַאֵת שְׂבָעָה. וְאַחַד
 מְמַא מוּמַאֵת עָרְב. פִּיצַד שְׁנַיִם. אָדָם הַנוֹגֵעַ בְּמַת מְמַא מוּמַאֵת שְׂבָעָה.
 וְאָדָם הַנוֹגֵעַ בּוּ מְמַא מוּמַאֵת עָרְב: ב פִּיצַד שְׁלֹשָׁה. בְּלַיִם הַנוֹגְעִים
 בְּמַת. וְכַלָּיִם בְּכַלָּיִם מְמַאין מוּמַאֵת שְׂבָעָה. הַשְּׁלִישִׁי בֵּין אָדָם וּבֵין בְּלַיִם.
 מְמַאין מוּמַאֵת עָרְב: ג פִּיצַד אַרְבַּעַה. בְּלַיִם הַנוֹגְעִין בְּמַת. וְאָדָם בְּכַלָּיִם
 וְכַלָּיִם בְּאָדָם. מְמַאין מוּמַאֵת שְׂבָעָה. הַרְבִּיעִי בֵּין אָדָם בֵּין בְּלַיִם מְמַאין
 מוּמַאֵת עָרְב. אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא יֵשׁ לִי חֲמִישִׁי הַשְּׂפֹד הַתְּחוּב בְּאַהֲרָ.
 הָאֲהָר וְהַשְּׂפֹד. וְאָדָם הַנוֹגֵעַ בַּשְּׂפֹד. וְכַלָּיִם בְּאָדָם מְמַאִים מוּמַאֵת שְׂבָעָה.
 חֲמִישִׁי בֵּין אָדָם בֵּין בְּלַיִם. מְמַאִים מוּמַאֵת עָרְב. אֲמַרו לֹא אֵין הָאֲהָר
 מְתַחֲשֵׁב: ד אָדָם וְכַלָּיִם מְמַאִין בְּמַת. חוֹמֵר בְּאָדָם מִבְּכַלָּיִם. וּבְכַלָּיִם
 מִבְּאָדָם. שְׁהַבְּלַיִם שְׂרֵשֶׁה. וְהָאָדָם שְׁנַיִם. חוֹמֵר בְּאָדָם שְׂבָעָה וְזֵמֵן שְׁהוּא
 בְּאֲמֻצֵּה. הֵן אַרְבַּעַה. וְשְׁאִינוּ בְּאֲמֻצֵּה הֵן שְׁלֹשָׁה: ה אָדָם וּבְנָדִים מְמַאִין
 בְּזָב. חוֹמֵר בְּאָדָם מִבְּנָדִים. וּבְנָדִים מִבְּאָדָם. שְׁהָאָדָם הַנוֹגֵעַ בְּזָב

מטמא

ברמנורא

הנוגע במת טמא טומאת ז'. דכתיב הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים
 לפי שהוא נעשה אב הטומאה שהמת אביו אבות הטומאה הוא: אדם הנוגע בו טמא טומאת
 ערב. דכתיב והנפש הנוגעת טמא עד הערב לפי שהוא נעשה וולד הטומאה וכל וולד הטומאה
 אין בו אלא טומאת ערב אבל חכמים גזרו על הנוגע בטמא מת בעודו מחובר למת סיהיה
 טמא שבעת: ב כלים הנוגעים במת וכו'. בין כלי מתכות בין כלי סטף וכנדים עומאין כמת
 עלמא דכתיב בחלל חרב או במת חרב הרי הוא כמת וה"ה לשאר כל הכלים הילכך כלים
 הנוגעים במת נעשים אביו אבות וכלים בכלים אב הטומאה דלעולם אין הכלים שניים נעשים
 כראשונים: השלישי בין אדם בין כלים. נעשים ראשונים ומטמאין טומאת ערב: ג כיצד
 ד' כלים הנוגעים במת. אביו אבות כמותו: ואדם בכלים. אב הטומאה:
 וכלים באדם. נמי אב הטומאה באדם עלמו דכתיב וכבסתם גנדיכם ביום
 השביעי וטהרתם הא למדת שכל אדם הטמא טומאת שבעת מטמא הכלים טומאת שבעת:
 הרביעי בין אדם בין כלים. נעשים ראשונים והיה דכיוצא ג' היה מזי למתני אדם הנוגע
 במת וכלים באדם טמאין טומאת ז' שלישי בין אדם בין כלים טמאים טומאת ערב אלא
 מסיפא ארבעה טמאין במת שמעינן לה דאפי' אדם בכלים שנגעו במת וכלים באדם קתני
 טומאת שבעת כ"ש אדם במת עלמו וכלים באדם דאיכא טומאת שבעת: שפוד. כמין עמוד של מתכת
 תקועה בחלמץ האהל ובראשו קושרין האהל: אין האהל מתחשב. לפי שאין האהל מטמא השפוד
 לפיכך אינו נחשב במנין סדר הטומאות אלא כל המונח באהל המת כנוגע במת עלמו ואין כאן אלא
 ארבע א"ג אפי' אין השפוד בתוך האהל אלא שנוגע באהל מבחוץ אפי' אין האהל מחשב
 במנין סדר משנתנו והכי מוכח לקמן בפרק סנוס עבה במשנה טבילות של עץ: ד שהכלים
 ישלשה. כגון כלים שנגעו במת וכלים בכלים ועוד כלים שלישים בשניים כולן טמאים: ואדם
 שניים. כגון אדם במת ואדם שני בזה האדם שנטמא במת אבל אדם השלישי בשני טמור:
 שיהא באמצע. כגון כלים ואדם וכלים דהרביעי בין אדם בין כלים מטמא טומאת ערב כדמטי'

מתמאי'

תזריע ליום שני

מטמא בגדים. ואין בגדים הנוגעין בזב מטמאין בגדים. חומר בגדים
שהבגדים הנושאים את הזב מטמאין אדם. ואין אדם הנושא את הזב
מטמא אדם: ו אדם אינו מטמא עד שתצא נפשו ואפירו מגוייר. ואפירו
גוסס. זוקק ליבום ופומר מן היבום. מאכיל בתרומה ופוסל מן התרומה.
וכן בהמה ותייה אינן מטמאין עד שתצא נפשם. היתזו ראשיהם. אף
על פי שמפרקים ממאין. בגון זנב של למאה שהיא מפרקת:
יהאיברין אין להן שיעור. אפילו פחות מבזית מן המת. ופחות מבזית מן
הנבילה. ופחות מבערשה מן השרץ. מטמאין מומאיתן: ה מאתים
וארבעים ושמונה אברים באדם. שלשים בפיסת הרגל. ששה בכל אצבע.
עשרה בקורסו. שנים בשוקו. חמשה בארפובה. אחד בירך. שלשה
בקמלית. אחד עשר צלעות. שלשים בפיסת היד. ששה בכל אצבע.
שנים בקנה. ושנים במרפק. אחד בזרוע. וארבעה בבתף. מאה ואחד
מזה ומאה ואחד מזה. ושמונה עשר חליות בשדרה. תשעה בראש
שמונה בצואר. ששה במפתח של לב ותמישה בנקביו. כל אחד ואחד
מטמא במגע ובמישא ובאהל. אימתי בזמן שיש עליהם בשר בראוי.

אבל

ברטנורא

ממחתי' דלעיל: ה מטמא בגדים. כל מן שלח פי' דכתי' והנוגע בכשר הזב יכנס כגדיו חלמא שהוא
מטמא בגדים כשעת מנעו כזב: ואין בגדים הנוגעים בזב מטמאין בגדים. לפי שהזב אינו
הטומאה והבגדים הנוגעים בו נעשים ראשון ואין מטמאין בגדים אחרים שאין אדם וכלים
מקבלים טומאה אלא מאב הטומאה: שהבגדים הנושאים את הזב מטמאין אדם. כגון
משכב ומושב של זב מטמאין אדם לפי שהן נעשים אב הטומאה כזב עלמזו דכתי' וכל הנוגע
בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב: ואין אדם הנושא את הזב מטמא אדם. ואפי'
כשעה שהוא נושא אותו קודם שפירש שאינו אלא ראשון לטומאה ואין ראשון מטמא אדם:
עד שתצא נפשו. דכתי' כל הנוגע בזה כנפש האדם אשר ימות למדך הכתוב שאינו
מטמא עד שימות: מגוייר. מחוץ ל' גודו אילנא: זוקק ליבום. כל זמן שהוא גוסס יבטחו
חסורה להנשא: ופומר מן היבום. אם מת והניח בן גוסס אשתו פטורה מן החליה ומן
היבום: ומאכיל בתרומה. את אמו אם היא בת ישראל שגשת לכהן: ופוסל. את אמו מן
התרומה אם בת כהן לישראל היא: וכן בהמה וחיה. אין מטמאין טומאת נבלות עד שתלא
נפש: כגזב הלשאה. כלו' למה פרכוס זה דומה לזב הלשאה: ה הארבים. צריך שיהיה
זה כשר וגידיים ועלמות ככך הוא נחשב אבר ומיירי בין באבר שנתלש מן החי בין באבר מן
המת: ה פיסת הרגל. כף הרגל היא הפרסה: ששה בכל אצבע. לחמש אצבעות היינו
שלשים: קרסול. תרנוס כרעים קרסולין מקום חבור הרגל והסוק: קמלית. למעלה בראש
הירך: בקנה. עט המחובר ליד מל' קנה המדה שבו מודדים האמה: מרפק. קודי' כלעז:
מאה ואחד מזה. שכל מה שמנה עד עכשיו מד אחד מהניף הוא כגון יד א' ורגל א' ודופן
א': מפתח של לב. הוא התה שפני תנועת החזה מנשב הריאה על הלכ נמצא החזה פוחה
דרך שממנו יבנוס החזיר ויאל ללב: בנקביו. הנינים וגידי האמה: בשר בראוי. כדי שיעלה

ארוכה

תזריע ליום ששי

קד

אָבֵר אִם אֵין עֲלֵיָדֶם בְּשָׂר בְּרָאוּי. מְטַמְּאִין בְּמַנְעֵ וּבְמִשְׁא. וְאִין מְטַמְּאִין בְּאֵהֶר :

ברטנורא

ארוכה ויבדיל אם היה מחובר בלדס חי : ואין מטמאין באהל. לפי טעומהת אהל חינה אלא חי בלדס שלס כדכתיב אדם כי ימות באהל או באבן הדומה לאדם כדכתיב בעלם אדם מה אדם יש בו בשר וגידים ועלמות ומעמא באהל אף אבן שיש בו בשר וגידים ועלמות ומעמא באהל :

גמרא נדה דף ד' ע"א

וּבְמִימֵי אֲדָמָה. תָּנוּ רַבָּנַן בְּמִימֵי אֲדָמָה מְבִיא אֲדָמָה שְׂמִינָה מִבְּקַעַת בֵּית כְּרָם וּמִצִּיף עָלֶיהָ מִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר מִבְּקַעַת יוֹרֶפֶת. רַבִּי יוֹסִי אָמַר מִבְּקַעַת סַכְנִי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר אֵף מִבְּקַעַת גִּינוֹסָר וּבִיּוֹצָא בְּהֵן. תַּנְיָא אִידָךְ וּבְמִימֵי אֲדָמָה מְבִיא אֲדָמָה שְׂמִינָה מִבְּקַעַת בֵּית כְּרָם וּמִצִּיף עָלֶיהָ מִים בְּקְלִיפַת הַשּׁוּם. וְאִין שִׁיעוּר לְמִים מִשּׁוּם דִּיאִין שִׁיעוּר לְעֵפֶר. וְאִין בּוֹדְמִין אוֹתָן צְלוּלִין אֶלְיָא עֲבוּרִין. צָרְכוּ הוּזָר וְעוֹכְרִין. וּבִשְׁהוּא עוֹכְרִין אִין עוֹכְרִין בְּיַד אֶלְיָא בְּבִלִי :

רש"י

ואין שיעור למים. משום דאין שיעור לעפר אלא יציא עפר כמו שירלה אם רב אם מעט ויזף עליו מים כעובי קליפת השום למעלה מן העפר : אלא עבוּרִין. שמהא מראיה אדמה נכנסת במים : וכשהוא עוֹכְרִין. המים בעפר :

זוהר יתרו דף צ"ב ע"א

תַּלְתָּ בְּרַגְלֵי אִינוּן וּבְקָהוּ אֶקְרוּן שַׁבָּת. שַׁבָּת עֲקָאָה. שַׁבָּת דִּיּוֹמָא. שַׁבָּת דְּלִילִיא. וּבְקָהוּ חַד וְאֶקְרִי כִלְיָא שַׁבָּת. וְכֵל חַד בַּד אִיהוּ שַׁקְמָא נְטִיר לְחִבְרוּי וְזַמִּין לֹון בְּהַדְיָה בְּהַדְיָה שְׁוֹלְטָנוּ דִּלְיָה. וְכַד הָאִי אֲתִי לְעֲקָמָא בְּקָהוּ אֲתִין וְזַמִּין בְּהַדְיָה. בַּד אֲתִי לִילִיא וְזַמִּין בְּהַדְיָה לְשַׁבָּת בִּימָמָא וְזַמִּין לִיָּה בְּהִיכְלִיָּה וְאֲתַמְמַר בְּהַדְיָה. גִּינוּ דְהָאִי אֲתִיָּא שַׁבָּת עֲקָאָה אֲתַמְשֵׁךְ עָלֶיהָ וּבְקָהוּ גִינוּן בְּהִיכְלָא דְלִילִיא. וּבְגִין דָּא סְעוּדָתָא

דליליא

תזריע ליום ששי

דלִיָּיא תמוֹרה מבימָמא פד אַתי ימָמא זמין בהדיה לתרין אלון אחרנין
דרגא עלאה ודרגא תתאה דא דאנהיר ליה ודא דאנהיר מיניה. וכלא
כחדא אקרי שבת ושמיין ביומא דשבת. ואלין תלת דרגין אינון כלא
ורגא דכל אורייתא תורה שכתב נביאים וכתובים. מאן דגמיר שבת
גמיר אורייתא כלה :

מוסר

יוסף להק

הלכה פסוקה

משערי חשונה לר"י דף ג' ע"ג

הר"ט ה' שבת פ"ו

מעיקרי התשובה היגון. ושהיגון פליתוי
ויחשוב פמה רבה רעת מי שהתקנה
את יוצרו. ונגדיל יגון בקבוי. ופער
כתחולל ברעיוניו. ויאנח במרירות לב.
פי יסבן שהתהרט וורע בעניו על
מפאתי אשר המא ולא השלים חסו בנה.
פי גם הפסד דינר או איסר קשה בעיני
האדם. אף אם אבד עשרו בעיני רע
ויצא נקי מנבסיו. נפשו עליו תאבל והכבד
אנחתו נפשו מרה לו. וכן על צרות רעות
ורבות פאבו נצח ויגון בלבבו יוסם. ויותר
מהמה ראוי שיצטער ויאנח מי שהמרה
את השם והברוה. והשחית והתעיב עליה
לפניו. ולא זכר אשר בראו. יש מאן
וחסד עשה עמו וידו נתתו בכל עת
ונוצר נפשו בכל רגע. ואיה מלאו לבו
להקעים לפניו. ואיה סח מראות עיני
החוקא מתשפיל לבבו. והמשפיל אשר
נפקחו עיניו יחקי הדברים האלה בלבבו
ויבואו סררי רוחו ומדרגות התשובה
ימעלותיה לפי גודל המרירות ועצם היגון. והיא התשובה אשר תבא מדרגה מדרגה תנפש
וזבות שבלה. פי לפי שכלו וכפי אשר תפקנה עיניו ורבו ועצמו במאד מאד יגוניו
ברעיוניו על רוב עונו ושבו ורפא לו :

התולדה היא המלאכה הדומה לאב מאלו
האבות. כיצד הטהרה את הרוק
מעט פדי לבשלו הרי זה חייב שיש המלאכה
הולדת מחינה. שהטוחן לוקח גוף אחד
ומחלקו לגופים הרבה. וכל העושה דבר
הדומה לזה הרי זו תולדת טוחן. וכן
הלוקח לשון שר מתבת ושף אותו פדי
לוקח מעפרו כרה שעושים צורפי הנהב
הרי זה תולדת טחינה : * וכן הלוקח חלב
זנתו בו. קיבה פדי לחצו הרי זה חייב
משים תולדת בורר שהרי הפריש הקום
מן החלב. ואם נבנו ועשהו נבינה חייב
משים בונה. שכל המקבץ חק אל חק
ודבק הפל עד שיעשהו גוף אחד הרי זה
דומה לבנין. וכן לכל מלאכה ומלאכה
מאלו האבות יש להן תולדות על הרה זו
שאמרנו ומגוף המלאכה הנעשית בשבת
תבד מעין איה אב היא ותולדת איה
אב היא :

מצות תזריע השם קרא

ששה מצות עשה, אחת מצות לא תעשה.

שבת ס"ד. נדה ל"ה מ"ב ע"א. זבים פ"ה. ספר היר ה"ל איסורי ביאה פ"ז י" י"א. והי מטמאי משכב ומושב פ"ה. ספר המצות מ"ע ק"ו. ורמב"ן זשיג ב"ג צ"ו מטעם שבס"י ק"ס. ספ"ג עשין רמ"ג. י"ד ס"י קצ"ד :

קסז (ער) מצות עשה להיות היוֹלדת טמאה ומטמאה שנאמר אשה

כי תזריע ויִלדה זכר וממאה שבעת ימים וגו' ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי מהרה. ואם נקבה תלד וממאה שבועים וגו' וששים יום ושלושת ימים תשב על דמי מהרה. יולדת אפילו לא ראתה דם טמאה כנדה (עיין סימן קפ"ב) בין ילדה חי בין ילדה נפל ולאחר שטבלה דהיינו אחר ז' לזכר וי"ד לנקבה הרי הדמים ל"ג יום לזכר וס"ו לנקבה דם טוהר ומותרת לבעלה. והרי היא בכל ימי טוהר שלה כטמא שטבל ולא העריב שמשו הנקרא טבול יום שאוכלת במעשר ופוסלת הרומה ומעמאה קדשים כולד הטומאה שהיא מחוסרת כפרה (עיין ס' קס"ט) עד שתושלם ימי טוהר שלה וחיבה כפרתה ואז תהיה טהורה לכל דבר. ודוקא אם טבלה אחר ז' לזכר וי"ד לנקבה. אבל אם לא טבלה כל דם שתראה אפילו בחוץ ימי טוהר הרי הוא כדם נדה ומטמא לח ויבש שלא תלה הכתוב בימים לבד אלא בימים וטבילה. והבא על היולדת כל זמן שלא טבלה כבא על הנדה (עי' ס' קפ"ב וס' ר"ח) ולכל דבריה הרי היא כנדה כל זמן שלא טבלה בין לבעל בין לטהרות. והיולדת בזוב (עיין ס' קפ"ג) לריכה לישב שבעה נקיים וטובלת ואח"כ תהיה מותרת לבעלה ולטהרות (וכל היולדת בזמן הזה הרי היא כיוולדת בזוב ולריכה ז' נקיים). ודם שראה בימי טוהר אחר ספירת שבעה נקיים וטבילה מטומאת יולדת בזוב תלוי במנהג (ואנו מחמירין שלא לתת ימי טוהר כלל). ונוהג ב"כ ומכ"ז לאיסורה לבעלה. ולטומאה וטהרה כמו שאר טמאים (עי' ס' קע"ט) :

מכות י"ד. זבחים ל"ג ק"ו. נדה נ"ו. פרה פרק י"א. ספר היר ה"ל סולוי מוקדשים פ"ה. ספר המצות ל"ח קכ"ט. ספ"ג לאוין שליט :

קסח [נד] מצות לא תעשה ישרא יאכל טמא קדשים שנאמר בבר

קודש לא תגע. מפי השמועה למדו שזה אזהרה שלא יאכל טמא קודש שטבול. כל אדם שנשחט טומאה שחייבין עליה כרת על ביאת מקדש (עיין ס' שע"ח וס' סס"ג) ואכל כזית מקדשים בין בקודש טהור בין בקודש טמא כמזיד חייב כרת בשוגג קרבן עולה ויורד (עי' ס' קכ"ד) ואינו חייב כרת על קדש שיש לו מתירין (עי' ס' קמ"ה) עד שיאכל ממנו אחר שקרבנו מתיריו אבל אם אכל את הבשר קודם זריקת דמים אינו לוקה משום טמא שאכל קדש (עיין ס' תמ"ט) וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום טומאה. והאוכל קדש אחר שטבל קודם שיעריב שמשו או מחוסר כפורים קודם שיביא כפרתו לוקה ואינו חייב כרת שנאמר וטומאתו עליו עד שיהיה כל טומאתו עליו. היה טמא בטומאה של ד"ס מכין אותו מכות מרדות. ונוהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

מצות

תזריע

השם

כריתות דף' עיין קינים. ספר היר' הל' מחסרו כפרה ס"א. ספר המצות ס"ע עיין. ספ"ג עיין ר"כ ג

קסט (עה) מצות עשה שתקריב יולדת קרבן במזאת ימי טהרה שנאמר ובמזאת ימי טהרה וגו' תביא כבש בן שנתי לעולה ובן יונה או תור להטאת וגו' ואם לא תמצא ידה די עה ולקחה שתי תורים וגו' אחד לעולה ואחד להטאת. מלאת ימי טהרה הוא יום מ"א לזכר ויום פ"א לנקבה וכל זמן שלא הביאה כפרתה היא מחוסרת כפרה ואסורה לאכול בקדשים וכזו למקדש (עיין סי' קכ"ד וכלל ט"ו). ונהג בזמן הבית נקטות:

נעיים. שבועות ב'. ספר היר' הל' מומתא צרעה. ספר המצות ס"ע ק"א. ודמבין שישו כהנים שבטבין ק"ס. ספ"ג עיין רל"ד :

קע (עו) מצות עשה שיהא המצורע טמא ומטמא שנאמר אדם כי

יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו'. לרעה עור בשר הוא שילבין מקום מן העור בל' מלרבע מראות הלבן דהיינו לובן שאין למעלה ממנו הוא כשגג והיא נקרא בהרת. ולובן שהוא דיהא מזה מעט שגרה כלמר נקי היא הנקרא שאת. ולובן שדיהא מן השאת מעט שהוא כסיד הסיכל הוא תולדת הבהרת ונקרא ספחת ולובן שהיא דיהא מסיד הסיכל הוא נקרוס ביצה היא תולדות השאת וגם זה נקרא ספחת, אבל לבנונית שהיא דיהא מקרוס ביצה אינו לרעה אלא זוקק וטהור הוא, ואם היה מקלת אדמומית בל' מד' מראות הנ"ל גם זה לרעה היא ונקרא פתוך וכל המראות הנ"ל מלטרפוט. מכה הוא מי שהיה לו מכה מחמת אש צעור צעור ונפשט העור מחמת המכה הוא נקרא מכה. ואם היתה המכה שלא מחמת אש והוסחה העור הוא נקרא שחין. שיפור הנגע כגרים מרובע שהוא שש שערות צאורך ושש צרוחצ מרובע. ג' סימני טומאה הם בצרעת עור בשר. א' שהי שערות לבנות שלמחו נגע שאורכן כדי שהיו ניטלות בנגוף הבהרת. ב' מחית בשר חי ושיפור המחיה כעדרה שהוא שיפור למיחת שהי שערות צאורך ושהי שערות צרוחצ והיה באלמע הנגע והנגע מקפת את המחיה מכל עד רוחב שהי שערות או יוסר. ג' פשיון ושיפור הפשיון בכל שהוא ודוקא שאין מראית הפשיון דיהא מקרוס ביצה. ולריך שיפשה חוץ לנגע אבל אם פשה לתוך הנגע כגון שצתוך הנגע היה בשר חי פחות מעדרה ופשה הנגע על אותו בשר חי שצתוך הנגע הרי הנגע כמות שהיתה שאין הפשיון סימן טומאה עד שיפשה לחוץ לנגע ולא לטובו ואין הפשיון סימן טומאה בתחלה אלא אחר הסגר או לאחר הפטור. ומחיה ושער לבן הן סימני טומאה מתחלה ולאחר הסגר ולאחר הפטור. כיוד מי שגולד בו נגע ובה שער לבן או מחיה כשיראהו הכהן יחליעו ויאמר טמא, לא היה בה שער לבן ולא מחיה יסגר שבעת ימים ובשביעי רואהו אם נולד בה שער לבן או מחיה או פשה והוסיפה לחוץ ה"ו טמא מוחלט, לא נולד בה שער לבן ולא מחיה ולא פשה צעור יסגר שבעת ימים שנית. אם נולד בה אחד משלשה סימני טומאה טמא ואם לאו הרי זה טהור ויפטרו שאין נגע עור בשר הסגר יסר על שהי שבועות. ואם לאחר שפטרו נולד א' מג' סימני טומאה ה"ו טמא מוחלט

מצות תזריע השם קרב

אבל אם בתחלה ראה הכהן שהנגע פושה והולך אינו מחליטו אלא סוגרו שאין פשיון סימן טומאה בתחלה. וכל טמא שפרחה לרעת בכולו טהור. השחין והמכה כל זמן שהן מכות טריות אין מטמאים בנגעים כלל. ואם נתרפאו רפוי גמור הרי הן כעור בשר לכל דבר. התחילו השחין והמכה להתרפאות ונעשה עליהן כקליפות השום זו היא לרבת השחין האמורה בתורה ומחית המכה האמורה גם ומטמאות בשני סימנים בשער לבן או בפשיון ואין בהם הסגר אלא שבוע אחד. כיצד בהרת שהיתה בלרבת השחין או במחית המכה אם היה בו שער לבן יחליט לא היה בו שער לבן יסגיר שבוע אחד ויראה בסוף השבוע אם נולד בו שער לבן או פשה יחליט ואם לא נולד בו כלום פטור. פשתה לאחר הפטור או נולד שער לבן יחליט. בין מזורע מוסגר בין מזורע מוחלט אב הטומאה מטמא אדם וכלים במגע וכלי חרס באויר ומטמא אדם במשא ומטמא משכב ומושב כזב (עיין סימן קע"ט) והומר במזורע מבזב שמתמא בביתו לבית אם נכנס בו נטמא כל אשר בבית בין אדם בין כלים אע"פ שלא נגע בהן נעשה ראשון לטומאה. ודרך המזורע להשלת חוץ לעיר בא"י כשיש לה חומה (עיין סי' ס"ג). ואין בין מזורע מוסגר למזורע מוחלט אלא פריעה ופרימה (בסימן קע"ב) ותגלחה ולפריס (בסימן קע"ד). הכל כשרים לראות הנגעים אלא שהטומאה והטהרה תלויה בבקן שאם אין הכהן יודע החכם אומר לו אמור טהור או טמא והכהן אומר כן. ונוהג בזו"ל בכ"מ ובכ"ז כשיש בקי במראות נגעים (ועיין סי' קע"ט):

נגעים. ספר היר ה' ט"ז פ"ח י' ל'. ספר המצות ל"ח ש"ז. ורמב"ן משיג שנכלל בסיון הקפ"ה. ספ"ג לאוין שס"ב :

קעא [לה] מצות לא תעשה שלא לגלח הנתק שנאמר ואת הנתק לא יגלח. נתק. הוא נגע הראש או הזקן שאם נפל השער שבהן מעקרו וישאר מקום השער פנוי כגרים זהו נקרא נתק בין שהיה מראהו עמוק בין שלא היה עמוק ולא נאמר בנתק עמוק אלא לומר מה מראה עמוק בידי שמים אף נתק בידי שמים להוליא אם נתקו אדם שהוא טהור. וסימני טומאה בנתק הוא שער להוב דק או פשיון. וסימן טהרה הוא אם למח בו שער שחור. ואם לא היה אחר הסגר שבוע ראשון לא סימן טומאה ולא סימן טהרה יגלח סביב הנתק ומניח שתי שערות סמוך לו סביב כדי שיהא ניכר הפשיון. ואם גלח אותן שתי שערות לוקה שעל זה נאמר ואת הנתק לא יגלח. והוא כחולש סימני טומאה (בסי' תקפ"ד). ונוהג בכל מקום ובכ"ז (כנ"ל בסוף סי' ק"ע) בזכרים ונקבות:

פסחים פ"ז. ערכין פ"ז. מגילה ח'. מועד קטן ז' ט"ו. סוטה כ"ג. חולין ע"ח. נגעים פרק י"ג. ספר היר ה' ט"ז פ' י'. ספר המצות מ"ע ק"יב. ספ"ג עשין רל"ה :

קעב (עז) מצות עשה שהמצורע מוחלש יקרע את בגדיו ויגדל שער ראשו ויכסה ראשו כאב"ר ויקרא ויודיע שהוא טמא שנאמר והצורע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה

יעמה ושמה שמה יקרא. אפי' כהן גדול שהוא בל"מ לקרוע את בגדיו ולגדל
 שער ראשו (עיין סי' ק"ג קנ"א) חייב בפריעה ופרימה כשהוא מלורע שהעשה
 דומה ל"ת. ואסור בשאיילת שלום כחבל. ואסור לספר ולכבס ואשה מלורעת אינה
 פורעת ואינה פורמת ואינה עטויה על שפה כחבלה אבל יושבת מחוץ לעיר
 ותקרא כדי לפרסם עומתה. וכן כל הטמאים המטמאין לאדם חייבין להודיע
 לכל שהן טמאין כדי שיפרשו מהם. ונהג בכ"מ ובכ"ז כנ"ל סוף סי' ק"ע:

נגעים פי"א. ובחים צ"ה. ספר הירד ה' ט"ז פי י"ב ו"ג. ספר המצות מ"ע ק"ב. והרמב"ן כשיג כסוי
 צ"ו מהטעם שבסי' ק"ס. סמ"ג עשין ר"ח:

קעג (עת) מצות עשה דון דין נגעי בגדים שיהיו טמאים ומטמאין

שנאמר והבגד כי יהיה בו נגע צרעת וגו'. נגעי בגדים הוא
 כגריס. ג' סימני טמאה יש בהם ירקרק אדמדם ופשיין. ירקרק הוא ירוק
 שזירוקים. אדמדם הוא אדום שבאדומים. נגד שגראה בו נגע ירקרק או אדמדם
 מסגירו ז' ימים. ובשביעי רואהו אם פשה לחוץ מחליטו ושורפו ואם עמד
 במראהו ולא פשה או שכיפה מהמראה שהוסגר בו או שהוסיף המראה להוריק
 או להאדם ולא פשה. יכבס מקום הנגע ומעט מהבגד שחוץ לנגע ויסגיר שבעת
 ימים שנית. ובסוף שבוע שנית שהוא יום י"ג רואה אם כיהה למראה שליטת
 ה"ז טעון כבוס וטהור ואם נשתנה הנגע מירקרק לאדמדם או מאדמדם לירקרק.
 קורע מקום הנגע ושורף מה שקרע ותופר מטלית במקום שקרע ופוטרי שאר
 הבגד ומכבסו כולו כבוס שנית ומטבילו וטהור. ואם עמד במראה שהוסגר בו
 בחלה יחליטו ואסור בהנאה ושרוף את כולו. נגד או כלי עור או שתי או ערב
 המוסגר או המוחלט הוא אב הטמאה לכל דבר כאדם המנוגע וטעון גלוח
 מחוץ לעיר אפילו אין לה חומה. אין מטמא בנגעים אלא בגדי לזר או פשתן
 שלם על שלש לבנים ולא לבועים לא בידי אדם ולא בידי שמים או הסתי או
 הפרב של לזר ופשתן לבנים כנ"ל או כלי עור מעובד מבהמה או חיה שביבשה
 אפילו הן לבועין בידי שמים. ואם הכנים כזית מהם לבית נטמא כל אשר בבית.
 ונהג בבגדי זכר ונקבה אבל לא בבגדי גוי בכל מקום ובכל זמן כנזכר לעיל
 סוף סימן ק"ע, ועיין סוף סימן קע"ט:

מצורע יום ראשון תורה

יבין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד דמילוי יו"ד דשם ב"ן להשאיר בו הארה
 מתוספות נשמה של שבת שעברה

יד א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיִּצְרַח יי עם מֹשֶׁה
 לְמִסְרָ: ב זאת תהיה תורת המצורע ביום

(כ) זאת תהיה תורת המצורע. מלמד שאין מטהרין אותו בלילה:
 אל

טהרתו והובא אל־הביתן : דא תהי אורייתא דסניגרא ביומא
 דדכותה ויתתי לות פהגא : ג ויצא הביתן אל־מחויץ למחנה
 וראה הביתן והנה נרפא גנע־הצרעת מן־הצרוע :
 ויפוק פהגא למברא למשריתא ויחזי פהגא והא אתפי מכתש סניגרא
 מן סניגרא : ד וצנה הביתן ולקח למטהר שתי־צפרים
 חיות טהרות ועץ ארו ושני תולעת ואזב : ויפקד פהגא
 ויסב למדפי תרתין צפרין חיון דבגן ואשא דארנא וצבע זהורי ואזובא :
 ה וצנה הביתן ושחט את־הצפור האחת אל־כלי־
 הרש על־מים חיים : ויפקד פהגא ויכוס ית צפרא הדא
 למאן בחספ על מי מבוע : ו את־הצפור החיה יקח אתה
 ואת־עץ הארו ואת־שני התולעת ואת־האזב ומבל
 אותם ואת־הצפור החיה בדם הצפור השחטה על
 המים החיים : ית צפרא חיתא יסב יתה וית אשא דארנא וית צבע
 זהורי וית אזובא ויטבול יתהון וית צפרא חיתא בדםא דצפרא דנכיסא
 על מי מבוע :

רש"י

(ג) אר מחויץ רמחנה. חוק לשלם מחנות שנשתלח שם בימי חלומו :
 (ד) חיות. פרט לטרפות : טהורות. פרט לעוף טמא לפי שהנגעים באים
 על לש"ר שהוא מעשה פטופי דברים לפיכך הוזקקו לטהרתו לפרים שמפטפים
 חמיד בלפלוף קול : ועץ ארו. לפי שהנגעים באין על גסוח הרוח : ושני תולעת
 ואזב. מה תקנתו ויתרפא ישפיל עלמו מגלותו כחולעת וכאזוב : עץ ארו. מקל
 של ארו : ושני תולעת. לשון של אמר לבוע זהורית : (ה) על מים חיים. מותן
 אותם חלה בכלי כדי שיהא דם לפור ניכר בהם וכמה הם רביעית : (ו) את
 הצפור החיה יקח אותה. מלמד שאינו אוגדה עמהם אלא מפרשה לעלמה אבל
 העץ והאזוב כרוכים יחד בלשון הזהורית כענין שנא' ואת עץ הארו ואת שני
 החולעת ואת האזוב קיחה אחת לשלשתן יכול כשם שאינה בכלל אגודה כן לא
 חסא בכלל עבילה ס"ל וטבל אותם ואת הלפור החיה החזיר את הלפור לכלל עבילה :

נביאים מלכים ב' סימן ו'

א ואת־בעיה אנשים היו מצרעים פתח השער ויאמרו איש אל־

מצורע ליום ראשון

רעהו מה אנהנו יושבים פה ערדת מתנו : וארבעה גברין
 הוו סגירין יתבין במעלנא דתרעא ואמרו גבר לחבריה מה אנחנא יתבין
 בא עד דנמות : ב אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם
 ואם ישבנו פה ומתנו ועתה לכו ונפלה אל מחנה ארם אם
 יחינו נחיה ואם ימיתנו ומתנו : אם נימר ניעול לקרתא וכפנא
 בקרתא ונמות תמן ואם ניתב הכא ונמות וכען אתו ונשתמע למשרית
 ארם אם ימיוננא וגיחי ואם יקמלוננא ונתקמיל : ג ויקמו בנשף לבוא
 אל מחנה ארם ויבאו עד קצה מחנה ארם והנה אין שם איש :
 וקמו בקבלא למיע. למשרית ארם ואתו עד ספי משרית ארם והא לית
 תמן אנש : ד ואדני השמיעו את מחנה ארם קול רכב קול
 סוס קול תיר גדול ויאמרו איש אל אחיו הנה שכר עלינו
 מלך ישראל את מלכי החתים ואת מלכי מצרים לבוא עלינו :
 וסן קדם יי אשתמע למשרית ארם קל רתיבין וקל סוסין קל משריין
 סניאן ואמרו גבר לחבריה הא אנר עלנא מדכא דישראל ית מלכי חתיאי
 וית מלכי מצראי למיתי עלנא : ה ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את
 אהליהם ואת סוסייהם ואת חמריהם המחנה פאשר היא
 וינוסו אל נפשם : וקמו וערקו בקבלא ושבקו ית משפניהון וית סוסיהון
 וית חמריהון במשריתא כמא דהיא וערקו לשיובא נפשיהון : ו יבאו
 המצורעים האלה עד קצה המחנה ויבאו אל אהל אחד
 ויאכלו וישתו וישאו משם כסף וזהב ובגדים וילכו ויטמנו
 וישבו ויבאו אל אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו :
 ואתו מגיבאי האילין עד ספי משריתא ועלו למשפנא חד ואכלו ושתיאו
 ונסיבו מתמן כספא ודהבא ולבושין ואזלו ואמרו ותבו וערו למשפנא
 אוחרנא ונסיבו מתמן ואזלו ואמרו :

רש"י

(א) וארבעה אנשים. גמזי וכניו : פתח השער. כמנ סאל' בדר ישב מחון
 למחנה מושבו : (ב) ונפלה. נחצר עלמינו : (ג) בנשף. בערב :
 יקבורו

כתובים משלי סימן כד

א אָמַר | לְרַשָׁע צַדִּיק אֶתָּה יִקְבְּהוּ עַמִּים יוֹעֲמֹזוּהוּ לְאֵמִים :
 דַּיִמַר לְרַשִׁיעַ צַדִּיק אַנְתָּ יְלִימוּנִי עַמְמִי וַיְבַרְכֵנִי אוֹמְתָא :
 ג וְקִמְזוּכִיתִים יָנַעַם וְעֲלִיהֶם תָּבֹוא בְרַבְת־טוֹב : וְלִמְכַסְנִי יִבְסַם
 וְעֲלִיהוֹן תִּיתָא בְרַבְתָּא מְבַתָּא : ג שְׁפַתַּיִם יִשְׁקוּ מְשִׁיב דְּבָרִים
 נִכְחִים : שְׁפוֹתַתּוֹן נִנְשָׁקוּ דְאֵלִין דְּמַהֲפְכִין מְלִי תְרִיצְתָּא : ד הֲכֵן בְּחוּץ |
 מְלֵאכְתָּךְ וְעֵתְדָה בְשׂוּדָה קָדָּ אַחַר וּבְנִיתָ בֵּיתְךָ : אֲתַקֵּן לְבָרָא
 עֲבִידְךָ וְעֵתְדָה קָדָּ בְּתַקְלָא וּבְתַר כֵּן בְּנֵי בֵּיתְךָ : ה אֶל־תִּתֵּי עַד־
 חֲנֹם בְּרַעַךְ וְהַפְתִּיתָ בְּשַׁפְתְּךָ : זָא תְהוּי סְתָדָא רַגְלָא בְּמַבְרָךְ
 וְתִשְׂרַגַּג בְּשַׁפוֹתְךָ : ו אֶל־תֵּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ
 אֲשִׁיב לְאִישׁ כְּפַעֲלוֹ : קָא תִימַר הוּךְ דְּעַבְדָּ לִּי כֵּן אֶעֱבִיד לֵיהּ וְאַחַפְךָ
 לֵיהּ הוּךְ עוֹבְדוּי :

רשי

(א) יקבוהו. יקללוהו : (ג) שפתים ישקו. ראויס כל שפתים לנשקו: הכן בחוץ.
 זה מקרא : (ד) ועתדה בשודה. זו משנה : אחר ובנית ביתך. זו גמרא.
 ד"א במחלה קח לך שדות וכרמים ואח"כ קח לך בהמות בשדה ול"כ ובנית
 ביתך תקח חסה : (ה) והפתית בשפתך. תפתה לרעך בדבורך :

משנה בלמים פרק ד'

קִרְחַת הַכֶּרֶם. בֵּית שְׂמָאֵי אוֹמְרִים אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים אַמּוֹת. וּבֵית הַגֵּל
 אוֹמְרִים שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה. מְחוּל הַכֶּרֶם בֵּית שְׂמָאֵי אוֹמְרִים שֵׁשׁ
 עֶשְׂרֵה אַמָּה. וּבֵית הַגֵּל אוֹמְרִים שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה אַמָּה. וְאִיזוּ הִיא קִרְחַת
 הַכֶּרֶם. בָּרֶם שְׁחָרַב מֵאֲמָצְעוֹ אִם אֵין שֵׁם שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה לֹא יָבִיא זֶרַע
 לְשֵׁם. הָיוּ שֵׁם שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה. נֹתְנִין לָהּ עֲבוּדְתָהּ וְזוֹרַע אֶת הַמוֹתָר :

ברטנורא

קרחת הכרם. ומחול הכרם. מפרש להו ואיל : ב"ש אומרים כ"ד אמות. אם קרחתה
 כ"ד אמות מותר לזרוע לשם פחות מכאן לא יביא זרע לשם : שחרב סאמצעו. ויש
 גפנים כל סביבות הקרחה שהוא שש עשרה אמה על ט"ז אמה וכן אם הלכה הקרחה על פני רוחב
 הכרם שאין גפנים אלא משני לדי הקרחה : אם אין שם ט"ז אמה. כדברי ביה : לא יביא
 זרע לשם. אפי' אמה האמצעית דל' אמות שבגל הכרם מזה וד' אמות שבגל הכרם מזה
 הוו עבודת הכרם דעבודת הכרם ד"א כדתן לקמן לפי שהיו בולעים כשוררים ובענלות ובעת
 הקריסה חורשים אותה כשוררים הילכך איתן ד' אמות ככרם דמי ואם נשארנו בנתייט שמנה
 אמות

מצורע ליום ראשון

ב אי זו היא מחול הכפרים. בין כפרים גדר. אם אין שם שתיים עשרה אמה לא יביא זרע לשם. היו שם שתיים עשרה אמה. נותנין לו עבודתו וזרע את המותר: ג רבי יהודה אומר אין זה אלא גדר הכפרים. ואי זה הוא מחול הכפרים. בין שני הכפרים. ואי זה הוא גדר שהוא גבוה עשרה טפחים. והריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה: ד מחיצת בקנים. אם אין בין מנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיקנס הגדי. הרי זו כמחיצה. וגדר שנפרץ עד עשר אמות. הרי היא כפתח. יתר מכן כנגד הפרצה אסור. נפרצו בו פרצות הרבה. אם העומד מרבה על הפרוץ סתם. ואם הפרוץ מרבה על העומד כנגד הפרצה אסור: ה הנוטע שורה של חמש גפנים. בית שמאי אומרים כפרים. ובית הלל אומרים אינו כפרים. עד שיהיו שם שתי שורות. לפיכך הזרע ארבע אמות שבכפרים. בית שמאי אומרים קדש שורה אחת. ובית הלל אומרים קדש שתי שורות:

ברטנורא

אמות חוץ מאותן ד' לכל דל לא בטלי לגבי כרם ומותר לזרעו כזר משמנה אמות שדי פלגא להכא ופלגא להכא בטלי לגבי כרם וככרס דמי ואסור לזרוע בהן משום כלאים ולכ"ג לא חשיב שדה פחות משמנה אמות הילכך כ"ד אמות בעינן ד' לעבודת הכרם מכאן וכנגדן מכאן פשו להו שש עשרה שדי שמנה להכא ובמנה להכא איכא שדה ולא בטלי: ב מחול הכרם. מקום פניו בין כרם לגדר סביב כמו מחולת הגשמים כשמרקדות כסביב לשון או שמחול בתולה כמחול: אם יש שם י"ב אמה. כדברי ז"ה נותן ד' אמות לעבודת הכרם וזרע השאר: ג חל אם אין שם י"ב אמה לא יביא זרע לשם. דד' אמות דלהרי כרם עבודת הכרם וד"א דלהרי כותל כיון דלא מודרעו מפני תיקון הכותל כדי שיהלך אדם ע"ג קרקע סמוך לכותל ויהיה העפר נדוש ויתחוקו יסודותיו אפקורו מפקר להו ואלמעייתו אי איכא ד' אמות חשיבי וחי לא בטלי לגבי כרם והכא לא בעינן ט"ז שאין האיסור אלא מלד א' וכל הנך אמות בלמה נח שבה טפחים: ג אין זה אלא גדר הכרם. מקום שבין גדר לכרם גדר הכרם הוא ואפי' אין שם אלא שש אמות מרחיק ד' אמות וזרע את המותר: ואיזהו מחול הכרם. שלרין י"ב אמות מקום שבין ב' כרמים ות"ק סבר מקום שבין ב' כרמים ככרם שחרכ באלמנו הוא גדון. וכירושלמי מוכיח דלא חמר ר' יהודה איזהו מחול הכרם בין שני הכרמים אלא כנון שאין סודות הכרמים שוות של זו לזו כנון דכרם של דל זה של מחול סודותיה מן המורח למערב ושכלל אחד מן הפסוק לדרוס דלם היו מכוונים מודה ר"י דנראה קרחת הכרם ונטי ט"ז אמה ואין הלכה כר"י: איזהו גדר. המפריש בין הכרם שיכול להניח כרם מלד זה ולזרוע מלד אחר וכן חרין: ד ג' טפחים. דכל פחות מג' כלכוד דמי והוא שיעור כדי שיכנס הגדי: ה הרי היא כמחיצה. ומותר לסמוך נפסים מלד זה וזרעים מלד זה: נדרון כפתח. ואפי' כנגדו מותר לסמוך אבל יותר מעשר לא חשיב כפתח ולריך הרחקה כנגד המקום הפרוץ: ואם הפרוץ מרובה על העומד. אסור כנגד הפרוץ אבל כנגד העומד מותר אם הוא רחב ארבעה אבל פחות מארבעה אף כנגד העומד אסור: ו' בש"א כרם. ולריך להרחיק ממנה ד' אמות כדי עבודת הכרם: אינו כרם עד שיהיו ב' שורות. ואין לריך להרחיק אלא ו' טפחים כנסן יחידית: הזרע ד' אמות. כלומר בתוך ד' אמות של עבודת הכרם: ב"ש אומרים קדש שורה אחת. דכ"י אמרה תורה (דברים כג) פן תקדש המלחה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם שורה אחת מקרי כרם: וב"ה אומרים קדש שתי שורות. דאין נקרא כרם פחות משתי

ו הנומיע שתיים פנגד שתיים ואחת יוצאת זנב הרי זה פָּרַם. שתיים פנגד שתיים ואחת בנתיים. או שתיים פנגד שתיים ואחת באמצע אינו פָּרַם. עד שיהו שתיים נגד שתיים ואחת יוצאת זנב: ה הנומיע שורה אחת בתוך שפיו ושורה אחת בתוך של חבירו. ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע נגדר שהוא נמוך מעשרה מַפְחִים הרי אלו מצטרפות. גבוה מעשרה מַפְחִים אינו מצטרפות. רבי יהודה אומר אם ערסן מקמעה הרי אלו מצטרפות: ה הנומיע שתי שורות אם אין ביניהם שמונה אמות לא יביא זרע לשם. היו שלש. אם אין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם. רבי אליעזר בן יעקב אומר משום חנניא בן חכניאי אפילו חרבה האמצעית ואין בין שורה לחברתה שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם. שאילו מתהקה נטען היה מתר בשמונה אמות: ט הנומיע את פרמו על שש עשרה (אמה) שש עשרה אמה. מתר להביא זרע לשם; אומר רבי יהודה מעשה בצלמון באחד שגמיע את

ברטנורא

מסתי שורות הילכך תבואת הכרם דלמרה תורה דקדשה שתי שורות משמע: ן ואחת יוצאת זנב. כנון שלשה נפנים נטועות בשורה אחת ושתיים בשורה שניה כנגד שתיים מן השלש: ואחת בנתיים. שהשתיים כנגד שתיים וההמישית כנגד אורן: ואחת באמצע. כנון גפן הנוטעה וארבע נפנים לדי רוחותיה: ן שורה אחת בתוך שלו ושורה אחת בתוך של חבירו. ומירי כנון ששורה אחת של שתי נפנים ושורה אחת של שלש ואפי' רש דלמר לקמן גבי המסכך גפנו על גבי תבואתו של חבירו לא קדש דלין אדס אומר דבר שאינו שלו הכא מודה דמטרפין לאסור הזרעים כיון דליכא שלו ושל חבירו: ודרך היחיד ודרך הרבים. שאין אחד מהם רחב ח' אמות דכרוכב ח"א אמרי' בשלהי פרקין דלין מטרפין; הרי אלו מצטרפות. להיות קרוין כרם וזריך להרחיק ארבע אמות: אם ערסן מלמעלה שהעלה ראשי הנפנים ע"ג הגדר ומתערבין אותן סגלד הגדר מזה עם אותן סגלד הגדר מזה ועירסן הוא לשון איזהו ערים דתנין לקמן בריש פרק ו' כלו' שעשה להן ערס: ן הנומיע שתי שורות. של ב' ב' נפנים ואין בהם אחת יוצאת זנב: אם אין ביניהם ח' אמות לא יביא זרע לשם. דמטרפין להיות כרם אבל רחוקים ח' חוץ ממקום הנפנים אין מטרפין והרי הן כנון יחידות ומרחיק ששה טפחים משורה זה וששה טפחים משורה זה וזוורע ששה אמות שבאמצע: בין שורה לחברתה שש עשרה אמה. דכיון דליכא א' שורות היו ככרם גדול והמקום שבין כל שתי שורות מהן נדון כדון קרחת הכרם שהוא שש עשרה אמה אבל חרבה השורה האמצעית לדברי ח"ק לא בעינן ביניהם שיעור קרחה כיון דלא נשתייר כרם ולא דמי לכרם בן ד' וה' שורות דכתי חרבה אמצעית אכתי נשאר כרם הילכך בעי המקום המוקרה ט"ז אמה: ר"א בן יעקב אומר אפילו חרבה. השורה האמצעית מאהר שהיה כבר כרם אף עתה דין כרם יש לו וזריך ט"ז אמה: שאלו מתחלה נטען. כלו' שאם לא הגיעו לעולם לכלל כרם ולא היה נטען מתחלה אלא שתי שורות לא היה זריך להיות ביניהן אלא ח' אמות כדאמרינן לעיל עכשיו שנטען שלם והגיעו לכלל כרם אף ע"פ שחרבה אמצעית ולא נשארו אלא שתיים הרי הן ככרם שחרב באמצעיתו וזריך ט"ז אמה. ואין הלכה כר"א בן יעקב: ן הנומיע את פרמו ט"ז אמה. שכל שורה של נפנים רחוקה מחברתה ט"ז אמה: מותר להביא זרע לשם. וא"ל להרחיק

מצורע ליום ראשון

אמר רבי יוחנן הקא במאי עסקינן שבטל במזיה. אמר רב
אשי דיקא נמי דקתני בטל ולא קתני טעה שמע מינה. תנו
רבנן טעה ולא התפלל מנחה בערב שבת סתפלל בליל
שבת שתיים טעה. ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל במוצאי
שבת שתיים. שר חוד מבדיד בראשונה ואינו מבדיד בשנייה.
ואם הבדיד בשנייה ולא הבדיד בראשונה שניה עזתה לו
ראשונה לא עזתה לו :

רש"י

ומנו קבוע כגון מוספין שנ כל יום ויום : מבדיד בראשונה. פעם ראשונה
מתפלל בשביל תפלה של עכשיו לפיכך חומר בה הבדלה בחוץ הדעת והשניה הוא
בשביל השלומי תפלה שבת אינו מדיל בה : שניה עלתה לו. בשביל מול"ש :
ראשונה לא בוי. שאינה כלום שאין לו להקדים תפלה שעבר זמנה לתפלה
שזמנה עכשיו והשניה נמי לא עלתה לו לשל שבת הואיל והבדיל בה גילה דעתו
שאינה של שבת והיא תחשב לשל ערבית :

זוהר מצורע דף נ"ב ע"ב

ויברך יי אל משה לאמר. וזאת תהיה תורת המצורע ביום שהרתו ונומר
רבי אבא פתח (איו"ב י"ט) גורו לכם מפני חרב פי חמה עונות
חרב למען תדעוין שדון. שדון שדין פתיב בפה אית לון לבני נשא
לאסתמרא ארתיהו וזכרתיא מקמי קדשא ברין הוא דלא יסמי מארתיא
דכשרא ולא יעבר על פתגמי אורייתא ולא יתנשי מנה דכל מאן דלא
לעי באורייתא ולא ישתדד בה גזיפא הוא מקדשא ברין הוא רחיקא
הוא מניה. לא שרייא שכנינתא עמיה. ואינון נטורין דאזקין עמיה
אסתלקו מניה. ולא עוד אלא דמכרוי מיה ואמרי אסתלקו סותרניה
דפלאניא דא חש על יקרא דמאריה ווי ליה דהא שבקוהו עלאין ותתאין
לית ליה חולקא בארתיא דמי. וכד איהו אשתד. בפולחנא דמאריה
ולעי באורייתא בפה נטורין זמינין לקבליה לנטרא ליה ושכנינתא שריא
עליה וכלא מכרוי קמיה ואמרי הבו יקרא לדיוקנא דמלכא. הבו
יקרא לבריה דמלכא. אתגמיר הוא בעלמא דין ובצלמא דאתי זכאה
חולקיה. תא חזי בלישנא בישא דאמר נחש לאתתא נרים לאתתא

מצורע ליום ראשון

וּלְאָדָם לְמַנְזֹר עֲשִׂיָהוּ מִיְתָה וְעַל כָּל עֲלָמָא כְּלִישְׁנָא כִּישָׂא פְתִיב
 (תהלים נ"ז) וּלְשׁוֹנֵם חֶרֶב חֶרֶב חֶרֶב בְּנִין פְּךָ גִּוְרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב מִפְּנֵי לִישְׁנָא
 כִּישָׂא פִי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב. מָאִי פִי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב דָּא חֶרֶב לִי.
 דְתַנּוּ חֶרֶב אֵית לִיה גְּקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְבִיה דְאִין לְחַיִּים הֲדָא הוּא
 דְכְתִיב (וישׁיח ליה) חֶרֶב זַי מִלְּאָה דָם. (דברים ל"ב) וְחֶרְפֵי תֹאכֵל בְּשָׂר.
 וּבְנִין פְּךָ גִּוְרוּ לְכֶם מִפְּנֵי חֶרֶב פִי חֲמָה עֲזוֹנוֹת חֶרֶב לְמַעַן תִּדְעוּן שְׂדוּן
 שְׂדִין פְתִיב. בְּנִין דְתִדְעוּן דְחָבִי אֲתִדּוּן מָאִן דְאֵית לִיה חֶרֶב בְּדִישְׁנֵיהּ
 אֲזֻדְמָן לִיה חֶרֶב (ס"א אֲתִדּוּן בְּהוּא חֶרֶב) דְשַׁצִּי כְלָא הֲדָא הוּא דְכְתִיב
 וְאֵת תְּהִיָה תִזְרַת הַמְצוֹרֵעַ :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי השובה לרבינו יונה דף ב' ע"ד

הרי"מ ה' מעשה הקרבנות פ"ד

כְּתִיב (וי"ג טו) פִי לֹא דַעֲוָם אֲרִיב וְלֹא
 לְנִצַח אֶקְצוּף פִי רוּם מִלְּפָנֵי יַעֲטוּף
 וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי. בְּאִוְרוֹ בְּאִשְׁרֵי יַעֲטוּף
 וְיַצְטַעַר הָרוּם שֶׁהוּא מִלְּפָנֵי פִי הוּא מִן
 הָעֲלִיוֹנִים וְיַעֲטוּפוּ נִשְׁמוֹת אֲשֶׁר אֲנִי
 עֲשִׂיתִי לֹא אֲרִיב עוֹד וְלֹא אֶקְצוּף. פִי
 אִיךְ לֹא אֲבַתֵּם וְאֲחוּן עַל נַפְשִׁי יִקְרָה אֲשֶׁר
 הִיא מִלְּפָנֵי וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי עַל בֶּן
 יִצְחָק הָעוֹן כִּפִּי אֲשֶׁר תִּכְבַּד הַעֲבוּדָה הַאֲנִיחָה
 עָלָיו. פִי בְּיָגוֹן יִבֹא מֵאֵת מוֹהַר הַנְּשֻׁמָּה
 הָעֲלִיוֹנָה וְנִרְצָה בָּהּ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר תִּרְצָה
 בְּרוּב יִסְרִי הַגּוֹף וּמִכְאוּבָיו. וְהַמְשִׁיל בָּהּ
 פִי הַמְקַדֵּה יַחֲמוּל עַל תְּנִיכָיו לִבְדֵי בֵיתוֹ
 הַקְּרוּבִים אֲלָיו וְהֵם מֵאֲצִילֵי אֶרֶץ הַנְּכַבְּדִים
 וְהֵי לָהֶם תְּנִיכָה יוֹתֵר מִתְּמַלְתּוֹ עַל
 הַרְחוּקִים וְהַתְּהוֹתִים. וְאָמַר וְנִשְׁמוֹת אֲנִי
 עֲשִׂיתִי לְקַרְבָּתוֹ אֵל הָעֲלִיוֹנִים אִף עַל פִי
 שְׂהוּף וְהַפֵּל מַעֲשֵׂה יָדָיו וְכִמְהוּ (ס"א ל"ב)

כָּל הַזְּבָחִים אֵין שׁוֹחֲטִין אוֹתָן לְכַתְּחִלָּה
 אֲרָא כִסְפִין מִבְּלֵי שְׂרַת וְאִם שִׁחַט
 בְּכָל דְכָר שִׁשׁוֹחֲטִין בוֹ תְּחִלָּין אֲפִילוּ
 בְּקְרוֹמֵית שֶׁל קִנְיָה בְּשָׂרִין : - וְכָל
 הַזְּבָחִים יִשְׁקַל מִדָּמָם פְּחוּת מִכְּבֵד הַזֵּינָה
 לֹא יִתְקַדֵּשׁ הַדָּם. וְצָרִיךְ לְהַתְּפִיחַ לְקַבֵּל
 כָּל הַדָּם. בְּצִד הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ הַסִּימָנִים
 בְּיָדוֹ וּמוֹצִיאָן עִם הַנְּרִידִין לְחוּף הַמְּזֻרָק.
 וְשׁוֹחֲטֵי שְׂנִים אוֹ רֹב שְׂנִים בְּדֵי שִׁיתְמַקְבֵּל
 הַדָּם כּוֹלוּ בְּבָלִי. וּמִנְבִּיָה הַסִּפִּין לְמַעַלָּה
 בְּדֵי שְׁלֹא יִרַד הַדָּם מַעַלֶּיהָ אֲלֵא מִן
 הַצְּוָאר. וְכֵן שְׂבָסְפִין מִקְּנָחוֹ בְּשִׁפְת
 הַמְּזֻרָק. אֲזַיִר הַבְּלִי תְּרִי הוּא בְּבָלִי : - הִיךְ
 מְקַבֵּל הַדָּם וְנִפְתָּחוֹ שׁוּלֵי הַמְּזֻרָק קוֹדֵם
 שְׂנִיעַ הַדָּם לְאֲזַיִר הַמְּזֻרָק הַנִּפְתַּח לֹא
 יִתְמַשֵּׁב הַדָּם. שְׂהוּאֲזַיִר שְׂאִין סוּפוֹ לְגוּחַ
 אֵינוֹ כְּמוֹנָה :

וְהַלְוָחוֹ מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה. וְעוֹד אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ שְׁלִשָׁה שׁוֹתֵפִים יֵשׁ בְּאָדָם אֲבִיו וְאִמּוֹ
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְפִי שְׂאִין לְאָב וְלְאִם שׁוֹתֵפִית בְּנִשְׁמָה עַל בֶּן אָמַר וְנִשְׁמוֹת אֲנִי
 עֲשִׂיתִי. וְאֲמָרוּ וְנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי יוֹדָה עַל אֲמָרוֹ פִי רוּם מִלְּפָנֵי פִי עֲנִיִּינוּ בְּאֲשֶׁר
 בְּיִאֲרָנוּ. וְאָמַר דְּנֵר הַמְּקַדֵּה עָלָיו הַשְּׁלֹום (תהלים י"ח) ה' נִגְדָה בְּלִי מֵאֲנִי וְאֲנִי מִמֶּנּוּ

לא נסתרה. באורו גלויה לפניה כד פאנתי בי אינגה וזקתי לעבודתה ואתה יודע
אנחתי בי אינגה על עסקי עולם ותדברים בפלים וזקתי על חסאי ועל קוצר ידי
בעבודתה. ואמר אחר מן המתנבלים בחזן ערפו אנחתי מפחדה. הרחק ממני האנחות
ודאנתי מקוצר ידי בעבודתה הרחק ממני הדאנות :

מצורע ליום שני תורה

יבון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמלווי י"ד דשם בין להשיר בו הוספת
הרוח של שבת שעברה

ו זהוה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים ומטהרו
ושלח את הצפור החיה על פני השדה :
והי על דמדפי מן סגירותא שבע זמנן וידבנה וישלח ית צפרא חתא
על אפי חקא : ח ובכס המטהר את בגדיו ונלח את
כל שעריו ורחין במים ומחר ואחר יבוא אל המטהר
וישב מחוץ לאהל שבעת ימים : ויצבע דמדפי ית לבושותי
ונגח ית כל שעריו ויסחי במיא וידפי ובחד פו יעול למשריתא ויתב
מפרא למשבנה שבועא יומן : ט והיה ביום השביעי ונלח
את כל שעריו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו
ואת כל שעריו ונלח ובכס את בגדיו ורחין את
בשרו במים ומחר : והי בזמא שביעאה נגח ית כל שעריו
רישה וית דקנה וית גבינו עינוהי וית כל שעריו ונלח ויצבע ית לבושותי
ויסחי ית בשרה במיא וידפי : י וביום השמיני יקח שני
כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה
ויששה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג
אחד שמן : ובזמא תמונאה יסב תרין אמרין שלמין ואמרתא חדא

רשי

(ח) וישב מחוץ לאהל. מלמד שאסור בפשמים המטה : (ט) ואת כל שעריו
ונגח. כלל ופרט וכלל להביא כל מקום כטס שער ונראה :
(י) וכבשה אחת. לחטאת : ויששה עשרנים. לנטעי שלשה כבשים הללו
שחטאבו

מצורע יום שני

בית שְׂמַתָּא וְשִׁמְתָא וְתַחְתָּא עֲסָדוֹנִין סִלְתָּא מִנְחָתָא דְפִרְקָא בְּמִשְׁחָ וְלִקְרָא
חד דְּמִשְׁחָא:

רש"י

סחטתו ואשמו של מלורע טעוין נסכים: ולוג אחד שמן. להיות עליו
שבע וליתן ממנו על הנוך אזנו ומתן כהונות:

נביאים שמואל ב' סימן ו'

א וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־יָבִין אֲנַחְנוּ עֲשׂוּם הַיּוֹם הַזֶּה יוֹם־
בְּשֵׁרֶה הוּא וְאֲנַחְנוּ מִחֲשִׁים וְחִבְיָנו עַד־אֹר הַבֶּקֶר

וּמִצְאָנוּ עֹון וְשִׁתָּה לְכוּ וְנִכְאָה וְנִגְיֶדָה בֵּית הַמֶּלֶךְ: וְאָמְרוּ נָבֵר
לְחִבְרִיה לֹא כָשֶׁר מַה בְּאַנְחָנָא עֲבָדִין יוֹמָא הָדִין יוֹם בְּשׁוֹרָא הוּא וְאָנוּ

אַנְחָנָא שְׁתַּקִּין וּמוֹרְכִין עַד נְהוּר צִפְרָא וַיִּשְׁרַעֲנָנָא חֻבָּא וּבִעַן אֶתוּ וְנִתְמַטִּי
וְנַחְנוּ בֵּית מַלְכָּא: ג וַיָּבֵאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל־שֹׁעַר הָעִיר וַיַּגִּידוּ לָכֶם

לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין־שָׁם אִישׁ וְקוֹד אֲרָם פִּי
אִם־הַסּוֹס אֲסִיר וְהַחֲמֹר אֲסִיר וְאֶת־לֵים בְּאִשְׁר הַמָּה: וְאֶתוּ וְקָרוּ

לְנַטְרֵי תְרַע בְּרַתָּא וְחִיאוּ דְהוּן לְמִימֵר אֶתֵּינָא לְמִשְׁרִית אֲרָם וְהָא לִית תַּפְּן
גְּבֵר וְהָא אִנְשׁ אֵיֵהוּן סִיסוֹן אֲסִירוֹן וְחִמְרִין אֲסִירוֹן וּמִשְׁבָּנִין כְּמָא דְאֵינוּן:

ג וַיִּקְרְאוּ הַשְּׁעָרִים וַיַּגִּידוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה: וְקָרָא נְטָרֵי תְרַעָא
וְחִיאוּ בֵּית מַלְכָּא לָנוּ: ד וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו

אֲנִידְהִנָּא לָכֶם אֵת אֲשֶׁר־עֲשׂוּ לָנוּ אֲרָם יִדְעוּ פִּירְעֵיבִים אֲנַחְנוּ
וַיַּצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֵה לְהַחֲבִיחַ בְּהַשְׁגָּה לְאֹמֶר פִּירְעָא מִן־הָעִיר

וְנִתְפָּשִׁים הַיּוֹם וְאֶל־הָעִיר נָבֵא: וְקָם מַלְכָּא בְּלִילֵיָא וְאָמַר לְעַבְדֵּיהּ
אֲחִינוּ בְּעַן לְכוּן יַת דְּעַבְדֵּי לָנָא אִנְשׁ אֲרָם יִדְעוּן אַרִי כְּפִינוּן אֲנַחְנָא וְנִפְקִי

מִן מִשְׁרִיתָא לְאִמְפָּרָא בְּחֻקָּא לְמִימֵר אִם יִפְקוּן מִקְרָתָא וַיַּגִּידוּ וַיִּנְהוּדוּ וַיִּנְהוּדוּ וַיִּנְהוּדוּ
בְּדִין וְקָרְתָּא נִיעוּר:

* בשדה קרי

רש"י

(א) ואנחנו מחשים. אנחנו שותקין: וחבינו. אם נמתין עד אור הבוקר. ומציאנו
עון: מהחייבין לנו למלכות: (ד) רעבים אנחנו. ותאכילם ללילת אל השלל
ואל המזון:

על

מצורע ליום שני

כתובים משלי סימן כ"ד

א ער-עֲלֵהָ אִישׁ-עֶצֶר עֲבֹרְתִי וְעַל-פְּרָם אָדָם הַסְרִיבָה :
 על תקלי דנברא עמלא עברית ועל-פרמיה דבר נשא חסר נעיינא :
 ב וְהִנֵּה עָלָה כְּלוּל קַמְשׁוֹנִים כְּסוּ פָּנָיו חֲרָלִים וְגֵדֵר אֲבָנָיו נְהַרְסָה :
 והא סליה כוליה יערי ופסיו אפוי חרלי וסיינא דכיפוי אתעקור :
 ג וְאֲחֻזָּה אֲנֹכִי אֲשִׁית לְבִי רְאִיתִי דְקַחְתִּי מוֹסֵר : וְחֻזִּית אֲנִי
 וְשָׁמִית לְבִי וְחֻמִּית וְקִבְלִית מְרֻחָא : ד מְעַט שְׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת
 כְּעַמְלָה חֶבֶק יָדַיִם לְעֵינַיִךְ : קָלִיל תִּינוּם קָלִיל תְּרֻמָּה קָלִיל תְּשִׁים יְדֶיךָ
 על חדייק ותדמוך :

* פתח באהנת

רשי

(א) איש עצר. שאינו חוזר על גרסת למודו: (ב) קמשונים. מחיס: חרלים.
 קוליס: וגדר אבניו נהרסה. משכח תלמודו:

משנה עירובין פרק ד'

ט' שהוציאנהו גוים. או רוח רעה. אין לו אקא ארבע אמות. התזירוהו.
 כאלו לא יצא. הולכיבוהו לעיר אחרת. נתנוהו בדיר. או בסהר. רבן
 גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה אומרים מהנה את פנה. רבי יהושע
 ורבי עקיבא אומרים אין לו אקא ארבע אמות. מעשה שבאו מפרנדיסים.
 והפליגה ספנתם בים. רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה הלכו את
 ימיה. רבי יהושע ורבי עקיבא לא זזו מארבע אמות. שרצו להחמיר על

עצמן

ברשנורא

ט' שהוציאנהו כותים. לאנסו חוץ לתחום: או רוח רעה. שנכנס בו עד ונטרפה דעתו וילא
 חוץ לתחום וחזר ונטרפה והרי הוא חוץ לתחום: התזירוהו לחוץ התחום כאלו לא יצא.
 והרי כל העיר לו כד"א כאשר בתחלה והוא לה אלפים אמה לכל רוח ודוקא כשהולכיבו
 והחזירוהו בע"כ אבל יאל לדעתו אפי"ט שהחזירוהו בע"כ או הוציאוהו בע"כ וחזר לדעתו אין
 לו אלא ד"א: הולכיבוהו לעיר אחרת. והרי היא מוקפת מחילות או שנתנוהו בדיר או בסהר
 שהן מוקפין וזקפן גדול: מהלך את כולה. דהואיל ומוקפת מחילות הרי היא כד"א:
 ר' יהושע ור"ע אומרים אין לו אלא ד"א. דכיון דלא שבת באויר מחילות מכעו"י לא מהני
 לה מחילות. ורבותי פירשו משום דגזרו דיר וסהר אטו בקעה שאין לה מחילות ונבקעה כ"ע
 מודו דאין לו אלא ד"א: מפרנדיסין. שם מקום: והפליגה. כשהיא מתרחקת משפת הים
 ונכנסה באמצע קרי הפלגה לשון סלגי מים: הלכו את כולה. היו מהלכין בכל הספינה ואע"פ
 שהספינה הלכה בשבת וילא חוץ לתחום היו כמו שילא חוץ לתחום וניתן בדיר או בסהר
 שהספינה מוקפת מחילות: שרצו להחמיר על עצמן. לדלדיהו נמי דגזרו דיר וסהר אטו בקעה
 כספינה כ"ו שהיא מהלכת היה מותר להלך את כולה ועוד שהרי שנתו באויר מחילות מנעוד

מצורע ליום שני

עֲצָמוֹן : ב פֶּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לְנֶמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיבָהּ. אָמְרוּ לוֹ לְרֵבֶן גַּמְלוּאֵל
 מִה אָנוּ לִירֵד. אָמַר לָהֶן מְתָרִים אַתֶּם. שֶׁכֶּבֶד הָיִיתִי מִסְתַּבֵּל. וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ
 הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיבָהּ : ג מִי שִׁיצֵא בְּרִשׁוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ בְּכָר נַעֲשֶׂה
 מַעֲשֶׂה. יֵשׁ לוֹ אֲלָפִים אֲמָה לְכָל רוּחַ. אִם הִיָּה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. בְּאֵדוֹ לֹא
 יֵצֵא. שֶׁכֶּר הַיּוֹצֵאִים לְהַצִּיר חוּזְרִין דְּמִקְוָמוֹן : ד מִי שִׁישֵׁב בְּדֶרֶךְ. וְעָמַד
 וְרָאָה וְהָרִי הוּא סְמוּךְ לָעִיר. (הוֹאִיל) וְלֹא הִיָּתָה כּוֹנְנָתוֹ כִּבְדָּה לֹא יִכְנַס.
 דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר יִכְנַס. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה הִיָּה
 וְנִכְנַס רַבִּי טְרַפּוֹן בִּלְאֵ מַתְפּוּיִן : ה מִי שִׁישֵׁן בְּדֶרֶךְ. וְלֹא יָדַע שֶׁחֲשִׁיבָהּ.
 יֵשׁ לוֹ אֲלָפִים אֲמָה לְכָל רוּחַ. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. וְהַכְּמִים אוֹמְרִים
 אֵין לוֹ אֲקָא אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֹמֵר וְהוּא בְּאֲמָצְעוֹן. רַבִּי יְהוּדָה
 אֹמֵר לְאַיִזָּה רוּחַ שִׁירְצָה יִהְיֶה. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵם בִּירֵד לוֹ שְׂאֵנוֹ

יכול

ברמנורא

יום אלא שרצו להחמיר והלכה כרבנן נמליאל וכו"ל בן עזריה: ב לנמל. מקום שהספינות
 חונות כשיוצאות מן הים אל שפתו: מה אנו לירד. מן הספינה לתוך העיר כלום בלנו בתוך
 לתחום משפחה והאי נמל לאו מוקף מחינות היה דאי הוה מוקף מחינות הא קאמר ר"ג לניל
 בנתניהו דדיר או בסהר מהלך את כולה: שכבר הייתי מסתכל. בשפופרת של קנה הלל
 שהיא מחוקקת למדת נפית אלפים אמה: ג מִי שִׁיֵּצֵא בְּרִשׁוֹת. כגון לעדות החודש או
 להגיל מן הכותים או מן הנשר: כבר נעשה מעשה. ואיך צריך לילך: יש לו אלפים
 אמה לכל רוח. ממקום שנא' לו: כאדו לא יצא. הזק אס היו אותן אלפים אמה הנתונות
 לו לכל רוח ממקום שנאמר לו נכנסו לתוך אלפים של תחום ביתו באלו לא ילא מתחמו דמי
 והולך עד ביתו והרי הוא כבתולה: שכל היוצאין להציל חוזרין למקומן. ה"ק שכן מנינו
 קולא אהרת ככל היוצאין להגיל מן הכותים ומן המפולג שמפני שילאו ברשות התירו
 לחזור ככלי זוינן למקומן. ולא הצריכו להניח כלי זוינן ה"ק הקילו לזה שילא ברשות להיות
 כאלו לא ילא: ד מִי שִׁישֵׁב בְּדֶרֶךְ. למה ולא היה יודע שהיא בתחום העיר והשכה לו סס
 וכשעמד ראה שהוא סמוך לעיר ובתחומה: לא יכנס לעיר. להיות כגנאי העיר אלא ממקום
 שהשכה לו ימדוד אלפים אמה ועד מקום שיכלו ילך בעיר ותו לא: ר"ל אומר יכנס. וילך כל
 העיר וחיה לה אלפים אמה כבני העיר. והלכה כר"י: בלא מתכווין. שלא ידע כשהשכה לו
 שהוא בתחום העיר ולא נתכווין להיות שבתו בעיר אלא במקומו. ה"ק יש לו אלפים אמה
 לכל רוח. דסבר ר"י בן נורי חפצי הפקר שאין להם דעת בעלים קונים שבתו במקומו ויש
 להם אלפים אמה לכל רוח והיטן שאין לו דעת בשעה שקונה שבתו דינו כחפצי הפקר ויש
 לו אלפים אמה לכל רוח ורבנן סברי חפצי הפקר אין קונין שבתו במקומו אלא הווכה בהן
 מוליכין למקום שהוא יכול לילך היג היטן אינו קונה שבתו ואין לו אלא דיא בלבד. והל' כר"י
 בן נורי שהיטן קונה שבתו במקומו ויש לו אלפים אמה לכל רוח' אבל כנסו הפקר הלכה
 כחבמים שהן כרגלי כל אדם ואין קונין שבתו במקומו אלא הווכה בהן מוליכין למקום שהוא
 יכול לילך. וזכריא אין לו אלא דיא. הואיל ובשעה שקדש היום היה יטן לא קנה שבתו
 ואין לו אלא ד"ל שזכרה לו תורה דכתיב שבו איש חתיו וקומתו של אדם בינוני ג' אמות
 ואמה אחת לפשוט ידיו ורגליו: ר"ל אומר והוא באמצען. חכמים סברי היבטן ליה ד"ל לכל
 רוח ור"ל סבר כי היבטן ליה ד"ל היינו ב' אמות לכל רגליו: לאיזה רוח שירצה. ויכול

מצורע ליום שני

ק"ט

יָבוֹד לְחֹזֶר בּוֹ: וְהָיוּ שְׁנַיִם טָקַצְתָּ אִמּוֹתָיו שֶׁל זֶה בְּתוֹךְ אִמּוֹתָיו שֶׁל זֶה מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּאֶמְצֵעַ. וּבְלִבְדָּ שֶׁלֹּא יוֹצִיא זֶה מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. לְתוֹךְ שֶׁר חֲבִירוֹ. הָיוּ שְׂרֵשָׁה. וְהָאֶמְצֵעַ מוֹבְבֵעַ בְּנִיחָן הוּא מְתַר עִמָּן וְהֵם מְתַרִין עִמּוֹ. וְשְׁנַיִם הַחֲצוֹנִים אֲסוּרִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן לָמָּה הִדְבָּר דּוֹמָה לְשֵׁשׁ הַצִּרוֹת הַפְּתוּחוֹת זֹו לְזוֹ. וּפְתוּחוֹת לְרֵשׁוֹת הַרְבִּימִם. עִירְבוּ שְׂתִיחָן עִם הָאֶמְצֵעִית הִיא מְתַרֶת עִמָּן וְהֵם מְתַרֶת עִמָּה. וְשְׂתִי חֲצוֹנוֹת אֲסוּרוֹת זֹו עִם זֹו: וְ מִי שֶׁבָּא בְּדֶרֶךְ וְחִשְׁבָּה לוֹ. וְהָיָה מְבִיר אֵילָן אוֹ גֵּדֵר. וְאָמַר שְׂבִיתִתִּי תַחְתָּיו. לֹא אָמַר כְּדוֹם. שְׂבִיתִתִּי בְעֶקְרוֹ. מְתַרֶךְ מִמָּקוֹם רִגְלָיו. וְעַד עֶקְרוֹ אֶלְפִים אֶמָּה. וּמְעַקְרוֹ וְעַד בֵּיתוֹ אֶלְפִים אֶמָּה. וְנִמְצָא מְהַרְקֵה מִשְׁחֵשִׁיכָה אַרְבַּעַת אֶלְפִים אֶמָּה: ח אֵם אֵינוֹ מְבִיר. אוֹ שְׂאִינוֹ בָּקִי בַהֲרָבָה. וְאָמַר שְׂבִיתִתִּי בְּמִקְוֵי זָבָה לֹו מְקוֹמוֹ אֶלְפִים אֶמָּה לְכַף רוּחַ עֲגוּלוֹת. דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן אֲנָשִׁינְגוּס. וְחֲקָמִים אוֹמְרִים

מִרְכַּעוֹת

ברטנורא

דיא וחסר סבירר לך אחד אין יכול לחזור ולכרוך נד אחר: ו' היו שנים עוסדין. רסוק זה מזה ו' אמות דבולטין ב' אמות של כל אחד לתוך של חבירו: מביאין ואוכלין. בתוך שתי אמות האמצעות בלבד שלא יסבסו זה ידו לתוך שתיים החיצונות שאין לו בהם כלום ויוציא לשם פתו או חסני: והאמצעי מובלע ביניהם. ב' אמותיו בתוך של זה וב' אמותיו בתוך של זה: הוא פותה. עס כל א' פונה לכלן ומסתמש עם זה ופונה לכלן ומסתמש עם זה: לישרשה חצרות. והס וז אלל וז: פתוחות לרה"ר. דכל א' רשות לעלמה ואין להס דרשת רגל זו על זו והסתא אינן אסורות זו על זו: עירבו שתיהם עם האמצעית היא פתוחה עמקן כו'. ורבנן פליגי עליה דרש בהא ואמרי כולן אסורות זו כזו והסתא קאמר לזו רש והלא זה הדבר שהיו ג' והאמצעי מיכלט כתיים ואתם מידים שהוא מותר עמהם והס מותרים עמו דומה לשלשה חצרות ואמאי קא מפליגתו עלי בשלשה חצרות ואשרו ליה רבנן התם בשלשה חצרות מתוך שמרובים הס שתיים החיצונות האסורות זו כזו יכולו להוציא מזה לזו והאמצעית לא יהיה חדעשה ולא מדכרח להו דאמרי שמא אחד מדיורי האמצעית שמתר כזו וכזו הוא שמוציא הכל הכא כנ' אנשים אי חתי חד מב' החיצוני' לאסוקי לתוך כ"א של החיצון הא' האמצעי יהוב חדעתי' ומדכר ליה. והלכה כר"ש בנ' חצרות שבי החיצונות בלבד אסורות זו עם זו: ו' ויהיה מבייר אילן או גדר. שיכול להביע עם קודם שתתקך אלף שהוא סיף ורונה לנוח במקומו: לא אמר בלום. הואיל ולא פירש חיזה ד"א כחר לו מתחתיו של אילן לאו שכיחה היא ואין לו אלף ד"א במקום שהוא עם שהרי לא קנה שכיחה במקומו כיון שעקר דעתו מלשכות כאן וחתה האילן נמי לא קנה שכיחה. וה"מ כשיש תחתיו של אילן ה' אמות או יותר דאיכא למימר דהאי גיסא כחר או דהאי גיסא כחר ולא הוי סיוס אבל זו אמות ע"כ מקצת ביתו ניכר באמה האמצעית דאיא שלא כררה דאי באמצע האילן בייר לו ד"א הרי הוא מהאי גיסא או מהאי גיסא הרי הוא מהן הילכך קנה עם שכיחה: אשר שבייתתי בעיקרו. הואיל וסייס מקומה חיזה שכיחה קינה לו אלפים ללד רגלו ואלפים ללד ביתו: ו' ווא איתו מבייר. אילן או גדר או שאינו בקי בהלכה ואינו יודע שיעל לו כשיאמר שבייתתי במקום פלוגי ואמר שבייתתי במקומי וזה לו מקומו: עגולות. דבערי מקלט דמנייהו ילפי' אלפים אמה של תחום שכת כתיב וזה יהיה לכם שאת נגב לזה אמה נתן פחות דהיינו

מצורע ליום שני

מַרְבָּעוֹת. כְּמַבְלָא מַרְבָּעַת. כְּדִי שִׁיחָא נְשִׁיבָר אֶת הַזְּוִיּוֹת: ט וְזוֹ הִיא
 שְׂאֵמְרוּ הָעָנִי מַעֲרַב בְּרַגְלָיו. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אָנוּ אֵין אֵין לָנוּ אֶקְא עָנִי. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר אַחַד עָנִי וְאַחַד עֶשְׂרִי. שְׂאֵא אָמְרוּ מַעֲרָבִין בִּפְתֵי. אֶקְא
 כְּהַקְלָ עַר הָעֶשְׂרִי. שְׂאֵא יֵצֵא וְיַעֲרַב בְּרַגְלָיו: י מִי שִׁיֵּצֵא לִילָךְ דְּעִיר
 שְׂמַעְרָבִין בֵּתָה. וְהַחֲזִירוּ תְּבִירוֹ. הוּא מִתֵּר לִילָךְ וְכַל בְּנֵי הָעִיר אֲסוּרִין.
 דְּבַרְי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר כָּל שֶׁהוּא יְכוֹל לְעָרַב וְלֹא עֵירֵב הָרִי
 זֶה חֲמֹר גַּמָּר: יא מִי שִׁיֵּצֵא חוּץ לַתְּחוּם אֶפְּלִי אִפְּהָ אַחַת. לֹא יִכְנָס. רַבִּי
 אֵיֵצֵר אָמַר שְׁתֵּים יִכְנָס. שְׂרֵשׁ לֹא יִכְנָס. מִי שֶׁהִחֲשִׁיד (טו) חוּץ לַתְּחוּם

אפילו

ברשנורא

דהיינו זוויות ואי אחת נתן פירות לשוכתי שבת ורבנן דבני מרוכשית דרשי זה לרבינו כזה יהיו
 כל שוכתי שבת, והלכה כהכמים: כשבבלא מרובעת. כהכ הרמב"ם לפי שאי אפשר לעשות מרובע
 מולמשכ ככיון תנא כשבבלא מרובעת כלו' כדרך שבני אדם רגילים לרכע אע"פ שאינו מרובע
 כזמנים: נשכר את הזוויות. ארכע הפאות שבאלכסיו של מרובע העודשית על העגול שבחוכו:
 וזהו שאמרו. כיון זה שהוא בדרך ואין עמו פת דהשתא עני הוא לו התירו הכמים לערב
 ברנליו דסבירא ליה לר"מ עיקר עירוב בפת וקולא הוא דלחילו גבי עני או מי חכא בדרך
 ואין עמו פת לערב ברנליו, ור"י סבר עיקר עירוב ברנל. וקולא הוא דלחילו לעשיר שאינו
 יכול לילך ברנליו לשלוח עירובו ע"י שליט. והלכה כר"י. ובין ר"מ ובין ר"י שנים הם שהאמר
 שביתתי במקום פלוני אינו קונה שביתה באותו מקום שאמר אל"כ הוא עני או כח בדרך שאין
 עמו פת אבל עשיר לריך שיסלה פת במקום שביתתו והאומר שביתתי במקום פלוני אינו קנה
 שם שביתה אלא אל"כ יש שהות כיום שהיה יכול לריך ולהניע שם קודם שיתחבר ואם אין כ"כ
 שהות כיום כשהעשיר שאומר שביתתי במקום פלוני לא קנה שם שביתה: י מי שיצא מעירו
 ששלוחו אנשי עירו להוליך להם עירוב כדי שיובלו לילך למחר לעיר שמעריבין לה שיצא סמינה
 להם שני תחומי שבת ויכולין לילך מזו לזו ע"י עירוב והחזירו חבירו דאמר ליה פת תמה היא
 עת זנה היא: הוא מותר לילך. למחר לאותה עיר אחרת שכיון שהחזיק בדרך כדי לקנות
 שביתה לסיף אלפים אמה רחוק מן העיר הוי כעני שאומר שביתתי במקום פלוני וקנה לשם שביתה.
 וכל בני עירו אסורין. שלא החזיקו בדרך ואין להם אלא אלפים אמה לכל רוח מעירם: ר"מ.
 מספקא ליה אי עני הוא הואיל וילא מביתו החזיק בדרך או דלמא כיון שהיה יכול לערב בפת
 ולא עירב לזו עני הוא הילכך: ה"ז חמר גמל. שאין לו אלפים אמה לכל רוח מעירו שמת
 שביתתו במקום שהיה הולך להוליך שם העירוב כסוף אלפים מעירו ולסוף האלפים מעירו נמי
 לא קנה אלפים לזר עיר האחרת שמת לא קנה שביתה אלא שביתו. והלכה כר"י. יהודה:
 י"ג אפילו אמה אחת לא יכנס. ואין לו אלא ד"א מכאן וד"א מכאן ואע"פ שמוכשעת אלו
 ד"א בתוך תחום העיר לא אמרו' כיון דעל על דכבירא ליה הבלעת תחומין לאו מילתא היא:
 שתיים יכנס, ר"א לטעמיה דאמר והוא באמצען שבסוף האלפים יש לו ד"א שנים מלד זה בדרך
 התחום ושתיים מלד זה לתוך התחום הילכך אם הוא עומד באמה השנייה יכנס דהבלעת תחומין
 מלמא היא. ואין ה"ל כר"א: מי שהחשיך. שהיה כח מן הדרך והשכה לו חוץ לתחום: לא
 יכנס. דבמקומו לא קנה שביתה שהרי גילה דעתו שאינו רוצה לקנות שביתה במקומו וכעיר לא
 קנה שביתה שיש בו וכן העיר יותר מאלפים אמה הילכך אין לו אלא ד' אמות כדין מי שילא
 חוץ לתחום: עד ש"ו אמה. לאו דוקא דה"ה פחות או יותר מעט ואית דמפרשי ט"ו דוקא ולא
 ידעתי ליישבו יפה: המשוחות. מודדי התחומין לעיירות ועושיין סי' לסיף התחום: אין ממצין
 את המדרות. לעשות סימן כסוף אלפים ממש אלא כונסין אותן לתוך אלפים: מפני הטועין
 שאין

אֶפְרָו אִמָּה אַחַת. לֹא יִכְנָס. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפְרָו חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת
יִכְנָס. שְׂאֵין הַמְּשֻׁחָחִים מְמַצִּין אֶת הַמְּדוּדִים מִפְּנֵי הַטּוֹעִין :

ברטנורא

שאין מצרין הסיון ופעמים שיוצאין להלן ממנו וחוזרין ולאו אדעתיהו ומש"ה רגילין תמיד לכנס
בחוץ אלפים ונמצא כאלו ט"ו אמות בתוך החסום הן וכיון שהי' זה תגום שריקן ליה ליכנס
ולא מחמירין ליה כי היכי דמחמירין למי שיצא חוץ לחסום דהתם היה ליה ליוהר ולתת בדעתו
שלא יצא. ואין הלכה כרבי שמעון :

גמרא עירובין דף נ"ב ע"ב

אָמַר רַבִּי הֲנִינְיָא רְגְלוֹ אַחַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְרְגְלוֹ אַחַת חוּץ
מִתְּחוּם לֹא יִכְנָס דְּכֵתִיב (ישעי' נח) אִם תָּשִׁיב מִשְׁבֹּת
רְגְלֶךָ. רְגְלֶךָ פְּתִיב. וְהִתְנַיָּא רְגְלוֹ אַחַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְרְגְלוֹ
אַחַת חוּץ לַתְּחוּם יִכְנָס. הָא מְנֵי אַחֲרִים הִיא. דְּתַנַּיָּא אַחֲרִים
אוֹמְרִים לְמָקוֹם שְׂרוּבּוֹ הוּא נְזַרְק. אוֹפְא דְאָמְרִי אָמַר רַבִּי
הֲנִינְיָא רְגְלוֹ אַחַת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם וְרְגְלוֹ אַחַת חוּץ לַתְּחוּם יִכְנָס.
דְּכֵתִיב אִם תָּשִׁיב מִשְׁבֹּת רְגְלֶךָ רְגְלֶךָ קָרִינוּ. וְהִתְנַיָּא לֹא
יִכְנָס. הוּא דְאָמַר בְּאַחֲרִים. דְּתַנַּיָּא לְמָקוֹם שְׂרוּבּוֹ הוּא נְזַרְק.
רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר שְׁתֵּים יִכְנָס שְׂדֵשׁ לֹא יִכְנָס. וְהִתְנַיָּא רַבִּי
אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת יִכְנָס שְׁתֵּים לֹא יִכְנָס. לָא קְשִׁיָּא הָא
דְּעֵקֶר חֲדָא וְקָם אַתְרֵיתִי הָא דְעֵקֶר תְּרֵיתִי וְקָם אַתְרֵיתִי. וְהִתְנַיָּא
רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶפְרָו אִמָּה אַחַת לֹא יִכְנָס. בִּי תַנַּיָּא הִיא

למודד

רש"י

למקום שרובו הוא נזרק. וכדו בתוך החסום הוא נזרק כלו' בטר רובו
שדין ליה וכיון דלא הויה אלא רגלו אחת חוץ לתחום ערין רובו
בתוך החסום הלכך יכנס : הוא דאמר. רבי מניא : מתניתין דעקר חדא.
שילא מן שא' ועמוד בשניה וה"ק אס בשתיס עמוד יכנס וברייחא דקמני שתיס
לא יכנס שילא מן השתיס : למודד. שמשכה לו ואמר שביחתי במקומי ומודד
אלפיס פסיעות ציעוניות אולי יכנס לתחום העיר וכלו אלפיס שלו : אמה אחת.
חוץ לתחום : לא יכנס. שאפי' האלפיס מווליכיס אותו לתוכו אינו מותר ללאת
מאלפי' כדחנן ולמודד שאמרו נותנין לו אלפיס אפי' סוף מדהו כלה במערה לא
יהלך להלן מאלפיס דכיון שמודד אלפיס לבד ממקום שביחתיו שהן ד' אינו יכול
לעבור חוץ לאלפיס :

מצורע ליום שני

למזדה. דתנן ולמזדה שאמרו גותנין לו אלפים אמה אפיו
סוף מדתו קלה במערה:

זוהר מצורע דף נ"ג ע"ב

פתח רבי יהודה במלי דאורייתא ואמר (משלי ג') עין חיים היא למחזיקים
בה ותומכיה מאשר. עין חיים דא אורייתא דאיהי אילנא עלאה
רבא ותקוף תורה אמאי אקרי תורה בגין דאורי וגלי במה דהנה פתים
דקא אתיידע. חיים דכל חיים דלעילא בה אתכלילין ומנה נפקין
במחזיקים בה לאינון דאחדון בה דמאן דאחיד באורייתא אחיד בכלא
אחיד לעילא ותתא ותומכיה מאשר מאן תומכיה אלין אינון דמטילין
מלאי לכיסן של תלמידי חכמים במה דאוקמוהו. ותומכיה זכי לגביאי
מהימני דפקון מניה. מאשר אל תקרי מאשר אגא מראשו אינון תמכין
לאורייתא מראשו ועד סופו. מראשו דא רישא דכלא דאקרי ראש
דכתיב (ש"ח) מעורם נמכתי מראש. וראש דא חכמה דאיהי רישא
לכל גופא וגופא אתפשט ביה עד סיומא דשית סמרון ותומכיה במה
דאת אמר (ש"י ה') שוקיו עמודי שש. דאינון דמטילין מלאי לכיסן של
תלמידי חכמים אינון תמכין לאורייתא מרישא עד סיומא דגופא וכל
מהימנותא ביה תלייא ואתקף זכי לבני דיתחזין לגביאי מהימני.

נוכר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

כשרו חשובה לרבינו יונה דף ר' ע"א

ה"ר מ' מעשה הקרבנות פ"ד

מעוקרי התשובה הצער במעשה כמו
שנאמר (וי"א ג') וגם עמה נאם ה'
שובו עדי בקל לבבכם בעז ובכי
ובמספר. ואמרו וקרובם לברכה הלב
והענינים שני בדיבורי החטא. וכן פהוב
[בס"ג טו] ולא תהווו אתרי לבבכם ואתרי
עיניכם. לכן בואת ימפר. עון הספורים
במדת תשובתם פגוד מדת משוכתם פי
יתבפר. עון לבב הסמאים במרווחות
ואנסתו. ובשקר אשר הם שוברים אותו.

פל הובחים צרוף העובד שתהיה מחשבתו
לשם תובח ולשם בעליו בשעת זכיחה
ובשעת קבלת הדם ובשעת הולכת הדם
ובשעת זריקתו על המזבח. שנאמר (וי"א טו)
ובשר זבח תורת שלמיו שתהיה זכיחה עם
שאר ארבע העבודות לשם שלמיו
וכן שאר בקרבנות. ואם שחט ועבד
שאר עבודות סהם ולא השב פלל בעולה
ובשלמים הרי הן כשרים ועלו לבצלים:
ז' וצרוף שתהיה מחשבתו בשעת שחיטת

מצורע ליום שני

קמא

כמו שכתוב כי רוח מלפני יעטוף.
 ונאמר (יהוה יא) לב נשבר ונדכה אלהים
 לא הכנה. ומשש על זה מן הפלים
 המאמרים אשר הן נשברין מטומאתם
 מהרו. כמו שכתוב (וירא יא) הנור ויכירום
 יתן. ועון העינים יכפר בדמעות כמו
 שנאמר (תהלים קיט) פלגי מים ירדו עיני
 על לא שמרו תורתך. לא אמר על

העולה לשם שישה דברים. לשם הזכות.
 ולשם היותם. ושהנבח לשם ברוא הוא.
 ושקטרו לאישים ושהקמתו לרבים בלבד.
 ושנים זה נחת רוח לפני השם. ואם שקט
 סתם פשר כמו שביארנו. והשוקט חפאת
 ואשם. צדיק שתהיה מחשבתו לשם אותו
 החטא שקא עליו:

לא שמרתי תורתך. אבל אמר לא שמרו כי הם סבבו החטא. על בן הנדרתי פלגי מים
 (גם) ודאג ויפתח מעונש עונותיו כי יש עונות שהחשובה תורה בפרתן ויסורין ממדקון
 כמו שנאמר (ס"ה) כי עוני אגיד אדאג מחטאתי. וענין הגיון על שעבר וענין הדאגה
 על העתיד. ועוד שנית ודאג אולי הוא מקצר בחיבת התשובה בצער ובמקורות ובצום
 וקבי וגם כי הרבה צער והרבה כבי ויחל ויירא אולי לעומת זה הרבה אשמה ולא
 השלים חקו את כל עונותיו ובאשר יכפה בצום גפשו. ומי שמתבונן בגודל עבדות
 הבורא על גבורתו ובי אינו מן גרעת הממרה את פיו כל אשר יסוף בעבודה ובכרפי
 התשובה הלא מצער אצלו והנה למעט בעיניו:

מצורע ליום שלישי תורה

כיון בקריאת חמישה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי ה' ראשונה דשם ב"ן להשאר בו
 הוספת נפש משבת שעברה:

יא והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר
 ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד:
 ויקים בהנא דמדפי ית גברא דמדפי ויתחון קדם יי בתרע משפן זמנא:
 יב ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו
 לאשם ואת צלג השמן והניף אתם תנופה לפני
 יהוה: ויסב בהנא ית אמרא חדא ויקרב יתה לאשמה וית לנא
 דמשחא וירם ויתחון ארמא קדם יי: שני יג ושחט את הכבש
 במקום אשר ישחט את החמאת ואת העלה

במקום

רש"י

(יא) לפני ה'. כשער נקמור ולא בעזרה עלמה לפי שהוא מחוסר כפורים:
 (יב) והקריב אותו לאשם. יקריבו לתוך העזרה לשם אשם: דהניף, שהוא
 טעון סנופה מי: והניף אותם. את האשם ואת הלוג: (ג) במקום אשר
 ישחט

מצורע ליום שלישי

בַּיָּמִים הַקִּדְּשִׁים כִּי פָּחַטְתָּ אֶת הָאֵשֶׁת הוּא לִבְהֵן
 קִדְּשׁ קִדְּשִׁים הוּא: וַיְכַסֵּי יַת אֶמְרָא בְּאַתְרֵי דִי יְכּוּס יַת חֲטָאֲתָא
 וַיַּת עֲלֵתָא בְּאַתְרֵי קִדְּשִׁים אֲרֵי פָּחַטְתָּא אֲשָׁמָא הוּא לְבִהְנָא קִדְּשִׁים
 קִדְּשִׁין הוּא: יַד וְלִקְחָה חֲבֵהֵן מִדָּם הָאֵשֶׁת וְנָתַן חֲבֵהֵן
 עַל־תְּנוּדָא אֲזַן הַמִּזְבֵּחַ הַיְמָנִית וְעַל־בְּהֵן יָדוֹ הַיְמָנִית
 וְעַל־בְּהֵן רִגְלוֹ הַיְמָנִית: וַיִּסַּב פִּהְנָא מִדָּמָא דְאֲשָׁמָא וַיִּתֵּן
 פִּהְנָא עַל רוּם אֲזַרְנָא דְמִדְּפִי דַיְמִינָא וְעַל אֲזַרְנָא דַיְמִינָא וְעַל אֲזַרְנָא
 דְגָדְהָ דַיְמִינָא: מִן וְלִקְחָה חֲבֵהֵן מִלֶּחַם הַשֶּׁמֶן וַיִּצְבֵּה עַל־בְּהֵן
 חֲבֵהֵן הַשְּׂמָאלִית: וַיִּסַּב פִּהְנָא מִלֶּחַם דְּמִשְׁחָא וַיִּרִיק עַל יָדָא
 דְּבִהְנָא דְּמִשְׂאֵלָא:

רש"י

יש"ס וגו' על ירך המזבח בלשון. ומה ה"ל והלא כבר נאמר בהוראת אשם
 בפרשת לו אם אהרן שהאשם טעון שחיטה בלשון לפי שילא זה מכלל אשמות
 לידון בהעמדה יכול שהאש שחיטתו במקום העמדתו לכך נאמר ושחט במקום אשר
 ישחט וגו': כי בחטאת. כי ככל החטאות: האשם. הוה: הוא רבבן. בכל
 עבודות התלויות בכהן השוה אשם זה לחטאת שלא נאמר הואיל וילא דמו מכלל
 שאר אשמות להקטן על תוך ובהגות לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי
 מזבח לכך נאמר כי כחטאת האשם הוא לכהן יכול יהא דמו ניתן למעלה כחטאת
 ה"ל וכו': (יד) תנוף. גדר אמנעי שבחון ול' תוך לא נודע לי והפותרים קורין
 לו טנדור"ם: בהן. גדל:

גב'אים מלכים ב' סימן ז'

א וַיֵּצֵן אֶהָרֹד מִעֲבָדָיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְהַל־נָא חַמְשָׁה מִן־הַפּוֹסִיִּים
 הַנְּשֹׂאֲרִים אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַנֶּסֶם בְּכָל־הַחֲמוֹן יִשְׂרָאֵל
 אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַנֶּסֶם בְּכָל־הַחֲמוֹן יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תָּמוּ וַיִּנְשְׁלַחֲתָהּ
 וַנְרָאָהּ: וְאֲתִיב חַד מִעֲבָדוֹתָי וְאָמַר וַיִּדְבְּרוּן בְּעֵין חַמְשָׁא מִן סוּסוֹתָא מִן
 שְׂאֵרָא דְאֲשֵׁתָארוּ בָהּ הָא אֵינּוּן פְּכַל חֲמוֹנָא דְיִשְׂרָאֵל דְאֲשֵׁתָארוּ בָהּ

אם * חמון קרי

רש"י

(א) הנסם בכר חמון ישראל. אם יאמרו מסוכנים הם שלא יכרגוס אים הרי הנסם
 בעיר

מצורע ליום שלישי קמב

אם יבדון הא אינון ככל המונא דישראל דספו ונשגח ונחיו: ב ויקחו
שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי מהנה ארם לאמר רכו
וראו: ודברו תרין רכבי סוסין ושגח מקפא בתר משרית ארם למימר
איזינו וחזו: ג ויגבו אתריהם עד-תירהן והנה כל-תורה מראת
בגדים וכלים אשר-השליכו ארם בהחפזם וישבו המלאכים
ויגידו למלך: ואזלו בתריהון עד ירדנא והא כל אורחא מקיא
לבושין ומנין דרמו אנש ארם באתפעותהון למערק ותכו אינדיא
ותויאו למקפא: ד ויצא העם ויבזו את מהנה ארם ויהי סאתר
פלת בשקל וסאתים שערים בשקל בדבר יהוה: ונפק עמי
ובזו ית משרית ארם והוה סאה סולתא בסלעא ומאתן שעורין בסלעא
בפתומא דיי: ה והמלך הפקיד את-השליש אשר נשען ערירין
ערי-השער וירמסוהו העם בשער וימת באשר דבר איש
הארמים אשר דבר ברדת המלך אליו: ומלכא מיני ית גברא
דסמך על ידוהי על תרעא ודשוהי עמא בתרעא ומית במא דמגיל
נביא דיי דמליש פד נחת מלכא דותיהי

החפז קרי רש"י

זעיר הזאת זככנת הרעב כשאר כל ישראל אשר תמו ברעב: (ג) בחפזם.
זמחרס לנוס: (ה) אשר נשען על ידו, אהמול כשבח לבית אלישע והמקרא
שאחריו מפרש למה רמסוהו:

כתובים משלי סימן כ"ה

א ובאמת-הקד רישך ומחסיך: איש מגן: ומיתי ומדרכך
מקבנותא וצריכותא היך גברא מבגרא: ב גם-אלה משגרי
שלמה אשר העתיקו אנשי חזקיה מלך-יהודה: אף אינון
מתלוי שלמה עמיקו דבתבו בתמוי דחוקיה מלכא דיהודה: ג פכור

אלהים

רש"י

(א) ובא מתחך רישך. הדברים שאסה רש מהס יבאו לך במרובה:
(ב) העתיקו. חזרו לדורסם: (ג) הסתר דבר. כגון מטעה מרכבה ומטעה
בראשית

מצורע ליום שלישי

אֱלֹהִים חֲסֵדוֹ דָּבָר וּכְבוֹד מַלְאָכָיו חֲקֹר דָּבָר : יִקְרָא דְאֶזְרָא מִן
 דְּמִטְשֵׁי מִיִּלְתָּא וּקְרָא דְמַלְכֵי מִן דְּבָצִי מִיִּלְתָּא : ד' שְׁמַיִם גְּרוּם וְאֶרֶץ
 קְעֻמָּק וְרֵב מַלְאָכָיו אֵין חֲקֹר : שְׁמַיָּא דְּמִין וְאֶרֶץ עֲסִיקָא וְקָרָא
 דְּמַלְכֵי לֹא מִתְבָּצִי : ה' הֵגוּ סִיגִים מִבְּסַתְרָא וַיִּצְא לְצִרְיָה כְּלִי : וְכֹו
 סוּלְאָנָא מִן סִימָא דְּנִיפּוּק מָאן כֹּן צְרָפָא :

רש"י

ברחמים : וכבוד מרכבים. כבוד חכמים וסייגים שעשו לתורה וגזרות שגזרו
 לך לחקור ולדרוש הכל : (ד) ורב מלכים אין חקר. שמה דינים באים לפניכם
 ולריכס לתם לב לכלס : (ה) הגו. משוך : סיגים. פסולת של נחושת שבו :

משנה בהובות פרק י"ב

הנושא את האשה ופסקה עמו כדי שיוון את בתה חמש שנים. תיוב
 לזונה חמש שנים. נשאת לאחר ופסקה עמו. כדי שיוון את בתה
 חמש שנים. תיוב לזונה חמש שנים. לא יאמר הראשון לשתבא אצלי
 אזיננה. אלא מוליך לה מזונותיה למקום (שהיא) אמה. וכן לא יאמרו
 שניהם הרי אנו זנין אותה פאחד. אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי
 מזונות : ב נשאת. הפער נותן לה מזונות והן נותנין לה דמי מזונות. מתו.
 בנותיהן נזונות מנכסים בני חורין. והיא נזונת מנכסים משעבדים. מפני
 שהיא פבבעת חוב. הפקחים היו כותבין על קנת שאזון את בתה חמש
 שנים בר זמן שאת עמי : ג אלמנה שאמרה אי אפשי לזון בבית בעלי.
 אין היודשין יכולין לומר לה לבי לבית אביך ואנו זנין אותך אלא זנין
 אותה בבית בעלה. ונותנין לה מדור לפי כבודיה. אמרה אי אפשי לזון

טבית

ברמנורא

הנושא את האשה ופסקה עמו. כסטר וקנין או שומר לעדים אחס עדי טאני מחייב עמי
 לזון את בתה שים לה מאיס אחר : לשתבא אצלי. כלומר אם הייתי מקיים את
 אמה הייתי זנה : מוליך לה מזונותיה למקום שאמה שם. דקיי"ל בת אלל אמה בין גדולה
 בין קטנה כיו שהאם רוצה והבן עד שם שנים אלל אמו וחייב האב לפרנסו (והוא) אלל אמו אם
 האם רוצה : ב בנותיהן נזונות מנכסים בני חורין. ולא ממשיעבדים שאין מושיאין לזון
 האם והבנות מנכסים מפני חסרון העולם שאין הלוקחות יודעים כמה יעלו המזונות
 כי יכני לזוהרו להניה להם מקום לננות : והיא נזונת. אומה הבת שהיא ככה שים לה
 עינין סטר מזונות : שכל זמן שאת עמי. ולא אם אמתה או תמותה או אנרשך : ג ונותנין
 לה מדור. וכן כלי השמים ועבדים ושפחות שהיה משתמש בהם בחיי בעלה ואם נפל הכיח
 אין חייבין לננות לה בית אחר דלת תהא יתבא בביתו חן ואפילו רתה לביחו ממנוה אין

סייג

מזורע ליום שלישי

מבית אבא. יכולין דיורשין לומר לה אם את אצלנו. יש לך מזונות.
 ואם אין את אצלנו אין לך מזונות. אם היתה מוענת בפני שהיא ילדה
 והן ילדים ונין אותה והיא בבית אביה: ד כל זמן שהיא בבית אביה.
 גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה עד
 עשרים וחמש שנים. שיש בעשרים וחמש שנים שתעשה טובה בנגד
 כתובתה. דברי רבי מאיר שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל. והתמים
 אומרים כל זמן שהיא בבית בעלה. גובה כתובתה לעולם. כל זמן שהיא
 בבית אביה גובה כתובתה עד עשרים וחמש שנים. מתה. יורשה
 מזכירין כתובתה עד עשרים וחמש שנים:

ברמנורא

שמעין לה: אם את אצלנו יש לך מזונות. שרכת הנית ברובה. ד כל זמן שהיא
 בבית אביה. והיורשים נחוו לה מזונותיה שם גובה כתובתה כשתראה: שתעשה טובה. מנכסי
 יתומים נחנה להם ומלה לשכנותיה כדי כתובתה: וחב"א. לא הוזכרו חמשה ועשרים שנה
 להפסידה כתובתה בשביל העובה שטעמה מנכסי היתומים אלא לענין המחילה הוזכרו דהואיל
 ושקפה ולא תבעה כל השנים הללו מחלה הלכך כ"ו שהיא בבית בעלה אין שתיקה מחילה
 מפני שמכבדים אותה היא בוסה לחבוע כתובתה אבל בבית אביה משתקה כ"ה שנים מחילה היא:
 מהה יורשה מזכירין כתובתה. כלומר לריכין לחבוע כתובתה בתוך כ"ה שנים ודוקא
 כשנבעה על כתובתה קודם שמתה הוא דיורשה יכולים לחבוע כתובתה אבל אם לא נבעה
 על כתובתה אין יורשה יורשים מכתובתה כלום שאין אדם מוריש שכונה לבניו:

גמרא כתובות דף ק"ב ע"ב

לא יאמר הראשון וכולי. אמר רב חסדא ואת אומרת בת
 אצל אמה. ממאי דבגדולה עסקינן דילמא בקטנה
 עסקינן ומשום מעשה שהיה. דתניא מי שמת והניח בן קטן
 לאמו. יורשי האב אומרים יהא גדר אצלנו. ואמו אומרת
 יהא בני גדר אצלי. מניחין אותו אצל אמו. ואין מניחין
 אותו אצל הראוי ליורשו. מעשה היה ושחמוהו ערב הפסח.

אם

רשי

זאת אומרת. הנה אלל האם דקתני למקום שאמה ולא קתני לבית אחיה למדנו
 שכן ה"ה שנתגדל הבת אלל אמה ובת הניזונה מן הבנים ונין אותה בבית
 אמה ואין כופין אותה לדור אללם: דילמא בקטנה עסקינן. ומש"ה לא קתני
 בה אלל אחין משום מעשה שהיה ואיכא למיחש נמי שמא יכרונה בשביל לרש
 עיבור נכסים שלה אבל גדולה דלא חיישינן לרליחה אימא לן דתשב אלל האמין:

אם

מצורע ריום שלישי

אם בן ליתני למקום שהיא. מאי למקום שאמה. שמע מינה
 בת אצל האם לא שגא גדולה לא שגא קטנה. לא יאמרו
 שניהם וכו'. ההוא גברא דאוגר ליה ריחיא רחבריה למחניה.
 לסוף איעתר זבין ריחיא וחמרא. אמר ליה עדם האידינא
 הוה מחיננא גבך. השתא הב לי אנרא. אמר ליה מטחן
 מחיננא קך. סבר רבינא למימר היינו מתניתין לא יאמרו
 שניהם הרי אנו זבין אותה באחד. אלא אחד זנה ואחד נותן
 לה דמי מזונות. אמר ליה רב עזירא מי דמי התם חד פרסא
 אית לה תרתין ברסותא לית לה. הבא מצוי אמר ליה טחון
 וזבין טחון ואותיב. ולא אמרן אלא דלית ליה מחינה לריחיא
 אבר אית ליה מחינה לריחיא פגון זו פופין אותו על
 מדת סדום:

ד"ט"י

אם בן. ריש חילוק בין גדולה לקטנה נימני מוליך לה מזונות למקום שהיא דמשמע
 לגדולה במקום שהיא ולקטנה במקום שהיא: מאי למקום שאמה. דקמי מילתא
 דפסיקתא ש"מ כל בת אלל האם: דאוגר ליה ריחיא רחבריה למחניה. ולא
 התנה שוכר לתת מעות למשכיר אלא שיטחון לו למזונות ביתו בשכרו.
 לסוף איעתר משכיר: זבין ריחיא וחמרא. לטחון זה מזונות ביתו:
 אחד זנה וברי' ולא אמרי' שיהא יתנו לה מזונות ואע"פ שלא פסק לה דמיס
 מתחלה אלא מזונות חייבוהו לתת דמיס כשיש לה מזונות ממקום אחר ה"ג
 אע"פ שלא פסק אלא טחינה עכשיו שאינו לריך יתן דמיס: טחון וזבין. באוקן
 שלקח: טחון ואותיב. למזונותיך באוקן שאללי: ורא אמרן. דלא יהיב דמי:
 אלא דלית ליה מחינא דריחיא. שאין מולא הסוכר לטחון בשכר בכל שעה
 לפיכך אומר אני יושב בטל אטחון לך ולא אתן דמיס. אבל כל זמן שמואל הסוכר
 לטחון טוחן בשכר ונותן לזה דמיס: מדת סדום. זה נהנה וזה לא חסר לא
 היו עושין טובה:

זוהר מצורע דף נ"ג ע"ב

רבי יצחק פתח ויקרא אל משה וידבר יי אצוי מאהל מועד לאמר. ויקרא
 ארף ועירא אמאי אגא בגין לאחזאה מאן הוא דקרא ההוא
 דשרי במקדשא וברין זמין למשה פמאן דזמין אושפיזא. הבא א' ועירא

מזורע ליום שלישי

קמור

התם א רבנא אדם שת אנוש התם (סיא אדם) דא שלימו דכפא. תא חזי מה בין משה לאהרן הי כנייהו עקאה אלא משה עקאה משה שושבינא דמלכא אהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למקפא דהנה ליה מטרוניתא עקאה מה עבד יתב לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא ועל דא בר עייל שושבינא דא למלכא גא עייל אלא עם מטרוניתא הדא היא דכתיב בזאת יבא אהרן וגומר. משה שושבינא למלכא בגין כך אודמן באושפיזא ולבתר וידבר יי אלו. אהרן הוא שושבינא למטרוניתא וכל מדוי הוו לפייסא למלכא במטרוניתא ויהפיס מלכא בהדה ועל דא בגין דאיהו שושבינא לה שני מרוריה בהדה לתקנא ביתא ולעינא תדיר במלי דביתא. ועל דא אתתמן בגוונא דלעילא ואקרי ביה גדול מנא לן דכתיב (מהלים ק"י) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק. ובגין כך בר מה דאצטריך מבי מלכא נמי ולית מאן דימתי בידיה ועל דא הוא קאים לדכפא לכל אינון דעאלין לבי מטרוניתא בגין דלא ישתבח מסאבא באינון בגי היכלא ובגין כך כתיב ולקח לפטחה שתי צפרים וגומר.

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי חשוכה לר"י דף ג' ע"ד

ה"ר מ' שכת פ"ח

אמר שלמה המלך עליו השלום [ע"י י"א] חכם נרא וסר מרע. ביאורו החכם אף על פי שהוא סר מרע בכל מאמצי כחו ירא ויזחל אולי לא כדה חסו ולא נזהר בדת מה לעשות. וכמוהו [ע"י י"א] מעמש דרכים והוא עשיר. אף על פי שהוא עשיר ובן אמרו וברונם לברכה בלמנהו אל תפגש חכם נרא וסר מרע אלא חכם סר מרע ונרא. וסוף הפסוק מוכיח עליו [ע"י] וכסיר מהעבר וכוונתו. אומר על מדות חכסיר שהוא בהפך ממדת החכם. פי החסיר מתעבר. ועם כל זאת בוסח אלא יקרהו עין ונגן. ובעל הפעם עלוד בפושעים. ומפקר לנגוים. שנאמר [ע"י ע"י] ובעל המה

שחישת בקדשים כשרה בגורים. ומפבלת בהם ואילך מצנת פהונה. וכל הובחים קבול דמן בכלי שרת גיר בהן. אבל מקום שחישתו ומקום קבול דמן אינו שנה בכלן: פי צדד קדשי קדשים אין שוחטין אותן ואין מקבלין את דמן אלא בצפון המזבח בכל מקום שביארנו ובלוחיו בתחילת ספר זה. וקדשים קלים שחישתו וקביל דמן בכל מקום מן העזרה: ובעין שאין שוחטין קדשי קדשים אלא בצפון. שחרי נאמר בעזרה (ויקרא ע"ב) ושחטו אותו על ירך המזבח צפונה ובקפואת היא אומר [ע"י] במקום אשר תשחט העזרה תשחט הקפואת. ובשם שהקפואת נקראת

מצורע ליום שלישי

כב פשע. וְגַאֲמַר [סו] עיר פְּרוּצָה לַיּוֹם חֹמֶה וְגו'. ועוד וְדָאג בעד תְּשׁוּבָה בְּיָד וְתִגְבֵּר עָלָיו. וְצָרוּ כְּמוֹ שְׂאֵמְרוּ וְזָרוּגָם לְהִכָּרֵת אֶל תַּלְמוֹן בְּעֶמְקָהּ עַד יוֹם טוֹמֵף בְּלִשְׁבוֹן הַאִישׁ אִשָּׁר נִצְחָה בְּכָהּ. כִּי רָאוּי לְהִשְׁמַר מִן הַנֹּצֵר הַאוֹרֵב בְּכָף יַת וּלְהוֹסִיף בְּנִפְשׁוֹ. וְרַאת הַשֵּׁם יוֹם יוֹם. וְתַחֲוֶה לוֹ לְמַעַן בְּעִבּוֹר עָלָיו כָּל מַשְׁכְּרֵי הַנֹּצֵר הַמְּתַחַדֵּשׁ לְעֵתִיד. וְדַבֵּר שְׁלֵמָה בַּמִּלְחָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם עַל דַּבֵּר הַתְּשׁוּבָה. וּפְרַט בּוֹ הַגִּנּוּן הַנּוֹה. וְפִתַח פֶּתַח דְּכָרְוִי. וְאָמַר (סו) בְּעֵלוּי צְרוּקִים בְּבַח תַּפְאֵרֶת וּבְקוֹם רָשָׁעִים יִרְפֹּשׂ אֲדָם. פִּירוּשׁ הַצְּרוּקִים מְפָאָרִים וּמְכַבְּדִים בְּגַן אֲדָם עַל כָּל מַעֲלָה מִיָּבֵה הַמְּמַצֵּאת בָּהֶם וְהַרְשָׁעִים מַתְּשָׁלִים מוֹטִי בְּגַן אֲדָם וְשִׁנְאוֹתָם לְהַשְׁפִּילָם. וְאִף עַל פִּי שְׂכָרֵי הַנְּהוּוּ הַמַּעֲשִׂים הָהֵם. וְחִזְרוּ בְּתִשׁוּבָה. אַחַר בֵּן אָמַר (סו) מִכִּסֵּה פִשְׁעוֹ לֹא יִצְלִים וּמִדֶּרֶת יַעֲזוּב יְרוּקִים:

קִדְשׁ קִדְשִׁים בַּף הַעוֹקֵה נִקְרָאת קִדְשׁ קִדְשִׁים. וּבְאֲשֶׁם הוּא אוֹמֵר בְּקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה אֶת הַעוֹלָה וְשִׁתַּחֲוֶה אֶת הָאֲשֶׁם. וְשִׁלְמִי צִבּוֹר הוֹקֵשׁוּ לְחַטָּאת. וְגַאֲמַר [סו] וְעֲשִׂיתֶם שְׂעִיר עֹשִׂים אֶחָד לְחַטָּאת וְשִׁנֵּי כִבְשִׂים בְּגַן שָׁנָה לְנֹכַח שְׁלָמִים. לְפִיכָה הֵן קִדְשֵׁי קִדְשִׁים חַטָּאת וְשִׁשְׁחָטוּן בְּקוֹם שְׁחִיטָהּ. וּמְקוֹם שְׁחִיטָהּ הוּא מְקוֹם הַמִּבְלָחָה:

מצורע ליום רביעי תורה

בְּיוֹם בְּקִרְוֹאת שִׁשֶׁת פְּסוּקִים אֵלוֹ שֶׁהֵם כְּנֶגֶד רַבְּעוֹלָיו וְרַבְּעוֹלָיו בֵּין לְהַשְׁאִיר הָאֵרֶת נֶפֶשׁ יְהוּדָה מִשְׁכַּח הַבָּאָה:

וּמִכָּר הַבְּהֵן אֶת־אֲצִבְעוֹ הַיְמָנִית מִן־הַיָּשְׁמֵן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ הַשְּׂמָאלִית וְהִזָּה מִן־הַיָּשְׁמֵן בְּאֲצִבְעוֹ שִׁבְעַ פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה: וּמִבּוֹר כִּהְנָא יַת אֲצִבְעָה דְיִמְנָא מִן מִשְׁחָא דִּי עַל יְדָה דְסַמְאֵלָא וְיָדִי מִן מִשְׁחָא בְּאֲצִבְעָה שִׁבְעַ וּמִן קָדָם יִי: וּמִיִּתְרֵי הַיָּשְׁמֵן אֲשֶׁר עַל־כַּפּוֹ יִתֵּן הַבְּהֵן עַל־הַתְּנֹדָה אֲזוֹן הַמַּטְהֵר הַיְמָנִית וְעַל־בְּהֵן יְדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בְּהֵן רִגְלוֹ הַיְמָנִית עַל־רַגְלֵי הָאֲשֶׁם: וּמִשְׁחָא מִשְׁחָא דִּי עַל יְדָה יִתֵּן כִּהְנָא עַל רֹוֹם אוֹדְנָא דְמִדְבֵּי דְיִמְנָא וְעַל אֲזִיזוֹן יְדָה דְיִמְנָא וְעַל אֲזִיזוֹן רִגְלָהּ דְיִמְנָא עַל דְמָא דְאֲשֶׁמָא: יַח וְהַבְּהֵן בְּשִׁמְן אֲשֶׁר עַל־כַּף הַבְּהֵן יִתֵּן עַל־רִאשׁ הַמַּטְהֵר וּמִכָּר עָלָיו

הכהן רש"י (מז) לפני ה'. כנגד בית קדשי הקדשים. (כ) ואת המנחה. מנחת נסכים. כ"א

מצורע ליום רביעי

קמה

הכהן לפני יהוה : ודאשתאר במשחא די על ידא דבהנא ותן
על ריש דמדבני ויכפר עלוהי בהנא קדם יי : יש ועשה הכהן את
החטאת וכפר ער-המטהר מטמאתו ואחר ישחט
את-העלה : ויעבד בהנא ית חטאתא ויכפר על דמדבני מסוכתה
ובתר בן יבום ית עלתא : כ והעלה הכהן את-העלה ואת
המנחה המזבחה וכפר עליו הבהן וטהר : ויסק בהנא ית
עלתא וית מנחתא למדבחה ויכפר עלוהי בהנא וידבני : ם שלישי
(חמישי כשהן מחוברין) כא ואם-דל הוא ואין ידו משנת
ולקח בבוש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשהו
סלת אחד ברור בשמן למנחה ולג שמן : ואם מסבן
הוא ולית ידה מדבקה ויסב אמר חד אשמא לארמא לכפרא עלוהי
ועסרונא סלתא חד דפיל במשח למנחא ולגא דמשחא :

רשי

טל זהמה : (כא) ועשרו סלת אחד. לכבש זה שהוא אחד יביא עשרו ח'
לנסכו: ולג שמן. לתת ממנו על הכהנות ושמן של נסכי המנחה לא הוזק
הכתוב לפרש :

נביאים מלכים ב' סימן ז'

א ויהי כדבר איש האלהים אר-חמקה לאמר סאתים שערים
בשקל וסאת-פלת בשקל יהיה כעת מחר בשער שמרון :
והוה בד מליד נביא דיי עם מלכא למיטר סאתן שעורין בסי'עא וסאת
סלתא בסי'עא יהי כעידנא הדון מחר בתרעא דשמרון : ב ויען השליש
את-איש האלהים ויאמר והנה יהוה עשה ארבות בשמים
היהיה כדבר הזה ויאמר הנך ראה בעיניך ומשם לא תאכל :
ואתיב גברא ית נביא דיי ואמר ואילו יי פתח פניו ומחית טובא מן
שמיא יהיה כפתגמא הדון ואמר הא את חזו בעיניך ומתמן לא תיכור :
ג ויהי-לן בן וירמסו אתו העם בשער וימת : והוה ליה בן ודשו

יתה

מצורע ליום רביעי

יְהִי עָמָא בְּתַרְעָא וּמִית: ד וְאֵלֵי־שָׁע דְּבַר אֱלֹהֵי־אִשָּׁה אֲשֶׁר־תִּחְיֶה
 אֶת־בְּנָהּ לֵאמֹר קִוְמוּ וְלִכְבִּי אֶתְּ וּבִיתְךָ וְגִוְרֵי בְּאֲשֶׁר תִּגְוְרֵי כִּי־
 קָרָא יְהוָה לָרֹעַב וְגַם־בָּא אֶל־הָאָרֶץ שֶׁבַע שָׁנִים: וְאֵלֵי־שָׁע מִלֵּי
 עִם אֶתְמָא דְּאֲחֵי ית בְּרַח לְמִימַר קִוְמוּ וְאִזְלִי אֶתְּ וְאִנְשׁ בֵּיתְךָ וְדוּרֵי
 בְּאֲתַר דְּכֶשֶׁר לְמִדְר אֲרֵי זְמִין יי בְּפָנָא וְאַף עֲתִיד לְמִיתֵי עַל אֲרַעָא
 שֶׁבַע שָׁנִין: ה וְתִקַּם הָאִשָּׁה וְתַעֲשׂ כְּדָבָר אִישׁ הָאֱלֹהִים וְתִלְוֶה
 הִיא וּבֵיתָהּ וְתִגְר בְּאֲרֶץ־פְּלִשְׁתִּים שֶׁבַע שָׁנִים: וְקָמַת אֶתְמָא
 וְעַבְדַּת פְּפֻחָמָא דְּנִבְיָא דְּיִוָּאֵלֵת הִיא וְאִנְשׁ בֵּיתָהּ וְאֶתְוַתְּבַת בְּאֲרַעָא
 פְּלִשְׁתָּי שֶׁבַע שָׁנִין: ו וְיְהִי מִקְצֵה שֶׁבַע שָׁנִים וְתִשָּׁב הָאִשָּׁה
 מִבְּאֲרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְתִצָּא לְעַמְּךָ אֶל־הַמְּלֶכֶךְ אֶל־בֵּיתָהּ וְאֶל־שׂוֹדֶת:
 וְהָיָה מִסּוּף שֶׁבַע שָׁנִין וְתִבַּת אֶתְמָא מִבְּאֲרַעָא פְּלִשְׁתָּי וְנִפְקַת לְמִקְבַּל
 קָדָם מִלְּבָא עַל בֵּיתָהּ וְעַל חֻקָּהּ:

רש"י

(ד) שבע שנים. יהיה רעב: (ו) אל ביתה ואר שדה. שהמזיקו צו גולנים:

כתובים משלי סימן כ"ה

א הִגְוֵי רִשָּׁע לְפָנַי־מֶלֶךְ וַיִּפּוֹן בְּצַדִּיק כְּסָא: נִתְמַרִּיד רִשִּׁיעָא מִן
 קָדָם מִלְּבָא וְיִתְקֵן בְּצַדִּיקָתָא כְּוִרְסִיָּה: ב אֶל־תִּתְהַדָּר לְפָנַי־
 מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֻלִים אֶל־תִּעַמֵּד: ג לֹא תִשְׁתַּבַּח קָדָם מִלְּבָא וּבְדוּכָתָא
 דְּרַבְרָבֵי לֹא תִיקוֹם: ד כִּי טוֹב אָמַר־לְךָ עֲלֵה־תִּהְיֶה מִהַשְׁפִּירָךְ
 לְפָנַי נְדִיב אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ: ה טוֹב דְּמַטְב דְּגִימַר לְךָ סֵךְ חָכָא מִן
 דְּמַשְׁפִּילָךְ קָדָם שְׁלִיטָא מִן דְּחֻזִין עֵינֶךָ: ו אֶל־תִּצָּא לְרֹב מֵהַר פֶּן
 מִהַרְתַּעֲשֶׂה בְּאֲחֵרֵיתָהּ בְּהַכְלִים אֶתְךָ רַעָה: ז לֹא תִפּוֹק בְּדִינָא
 מִסְרָהּ בְּאִית דְּלֹא תִידוֹן בְּאֲחֵרֵיתָא כִּד יַחְמוּץ יִתְךָ חֲכָרָה: ח רִיבְךָ רִיב

רש"י

את

(א) הגו רשע לפני מלך. אין לזכר נפטרים מעונש עד שיולאו מתוכם
 הרשעים ויעשו זכר דין: (ב) אל תתהדר לפני מלך. להראות כבודך
 להתנאות לפני מי שגדול ממך כי טוב שיאמרו לך עלה הנה משכבך בלא רשותו
 יאמרו לך לא: (ג) אשר ראו עיניך. שדבר זה אמס: (ד) וסוד אחר אל

אֶת־רֵעֵךְ וְסוּד אַחֵר אֲלֵי־תַגְלָל : דִּינֶךָ דוֹן עִם חֲכָרְךָ בְּאַחֲרִיתָא וְהָא
אֲחֵרְנָא לֹא תִגְלִי : ו פֶּן־יִחַסְדְּךָ שִׁמְעֵ וְדַבְּתָךְ לֹא תָשׁוּב :
דָּלָא נְחֻסְךָ מָאן דְּשָׁמִיעַ וְמִיבָךְ לֹא הִפִּיד :

רשי

הגל. לא תזכור לו המעשה ודופי חבטתו שמתו: (ו) פן יחסדך. השומע ויקראוך מולא דבה :

משנה בבא בתרא פרק ה'

יש נוחלין ומנחילין. ויש נוחלין ולא מנחילין. ולא נוחלין. לא נוחלין ולא מנחילין. ואזו נוחלין ומנחילין. האב את הבנים והבנים את האב. והאחים מן האב נוחלין ומנחילין. האישי את אמו. והאישי את אשתו. ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין. האשה את בניה. והאשה את בעלה. ואחי האם מנחילין ולא נוחלין. והאחים מן האם לא נוחלין ולא מנחילין: ב סדר נחלות פנה הוא. איש פי ימות וכן אין לו. והעברתם את נחלתו לבתו. בן קודם לבת. וכל יוצאי ירכו של בן קודמים לבת. בת קודמת לאחיו. וכל יוצאי ירכו של בת קודמים לאחים. אחים קודמים לאחי האב. וכל יוצאי ירכו של אחים קודמין לאחי האב. זה הכלל כל

הקודם

ברטנורא

יש נוחלין יש קרובים מנוהלים את קרוביהם כשהם מתים ואף כשמתים הם מנחילין להם את ממונם: האב את הבנים, דכתיב איש כי ימות וכן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו במקום בת אמה מעביר נחלה מאב ואי אמה מעביר נחלה מן האב במקום אחיו: הבנים את האב, דכתיב איש כי ימות וכן אין לו הא יש לו בן בן קידם: והאחין מן האב, דכתיב ממספתו וירש אותה ומספת אב קרויה מספתה דכתיב למספתים לבית אבותם: האישי את אמו, דכתיב וכל בת יורשת נחלה ממתות בני ישראל היאך בת יורשת שני מתות אלא זו שאביה משנט אי' ואמה משנט אחר יורשתו ומדכתיב מתות הקיש מטה האם למטה האב מה מטה האב בן קידם לבת אף מטה האם בן קידם לבת: והאישי את אשתו, דכתיב שארו זו אשתי וקרינ בני וגתתם את חלת שארו זו וגורעין ומוספין ודורשין יכול אף היא תירשנו ת"ל וירש אותה הוא יורש אותה ואין היא יורשת אותה: ב כל הקודם לנחלה יוצאי ירכו קודמין, ואם אין יוצאי ירכו קיימין חורה נחלתן אלא האב כיצד ראובן שמת חנוך ופלוה חזרון וכרמי בניו יורשין אותו ואם מת אי' מהבנים קודם ראובן והוא בן הניח בן או בת בן או בת בן או בת בן או בת בת או בת בת עד מאה דורות יירש במקום אביו בכספי אביו ראובן ויעול כאחד מבני ראובן ואם אין לראובן בנים ולא בני בנים ואף לא בנות בנים או יורשות בנות ראובן את ראובן ואם אין לראובן בנות ולא בני בנות ולא בנות בנות עד סוף כל הדורות או יירש יעקב את ראובן בנו ואם אין יעקב קיים יירשו את ראובן אחיו בני אביו שמעון ולוי ויהודה (יוסף כו') ואם אין קיימין יירשו את ראובן בני שמעון ולוי כו' ואם אין להם בנים ולא בני בנים יירשו בנותיהן או בני בנותיהן או בנות בנותיהן דככל מקום הזכר יורשין קודמין לנקבה ואם מתו אחיו של ראובן בלא זרע או שלא היה לו אח מעולם תירשנו אחורו דינה בת יעקב או בניה או בני בניה (או בנותיה ובנות בנותיה עד סוף העולם) ואם

מצורע ליום רביעי

הקידם בנחלה יוצאי ירכו קודמיו. והאב קודם לכל יוצאי ירכו: ג בנות
צפחה ונמו שלשה חלקים בנחלה. חלק אביהן שתי מיוצאי מצרים.
והלקו עם אחיו בנכסי חפר. ושתי בכור נזמר שני חלקים: ד אחד
הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נזמר פי שנים בנכסי האב. ואינו
נזמר פי שנים בנכסי האם. והבנות נזונות מנכסי האב. ואין נזונות
מנכסי האם: ה האומר איש פדוני בני בכור. לא ימור פי שנים. איש
פדוני בני לא יירש עם אחיו. לא אמר פלום. שהתנה על מה שכתוב
בתורה. המחלק נכסיו לבניו על פיו. רפה לאחד ומעט לאחד. והשה
דחן את הבכור. דבריו קמים. ואם אמר משהו ירושה לא אמר פלום.
כתב בין בתורה בין באמצע בין בסוף משום מתנה. דבריו קימין.
האומר איש פדוני יירשני במקום שיש בת. בתי תירשני במקום שיש
בן לא אמר פלום. שהתנה על מה שכתוב בתורה. רבי יוחנן בן ברנאי
אומר אם אמר על מי שהוא ראוי לירשה דבריו קימין. ועל מי שאין

ראי

ברסנורא

ואם אין לראובן אחות ולא זרע אחות תחזור ירושתו לאבי אביו דהיינו ליחזק ואם אין יחזק קיים
תחזור ירושת ראובן לעשו בן יחזק שהוא אחי אביו של ראובן ואם אין עשו קיים תחזור ירושת
ראובן לאליש בן עשו או לבניו ולבני בניו או לבנות בנותיו עד סוף כל הדורות ואם
אין אחים לאביו של ראובן ולא מבני בניהן תחזור ירושת ראובן לאחיות אביו או לבניה ולבני
בניה או לבנותיה על הסדר שאתנו ואם אין לאביו של ראובן לא אחים ולא בני אחים ולא אחות
ולא בני אחות תחזור ירושת ראובן לאברהם אבי אביו וכן לעולם עד חדש הראשון האב
קודם לעולם לאחי האב ולבניהם ואחי האב קודמין לאחות האב ואחות האב קודמים
לאבי האב ואבי האב קודם לאחי אביו האב ואחי אביו האב ואח אחותו קודמין לאבי אביו האב
וכן לעולם: ג נמלו שלשה חלקים בנחלה. בנחלת אחי וסגר אחי חנה לוינאי מזרים
נחלקה הארץ דכתיב לשמות מעות אבות ינהלו ולפחד חלק אביהם שהיה מגיע לו בארץ וחלק והמגיע
לו מירושת חפר אביו וחלק בכורתו שהיה בכור ונטל פי שנים ואף ע"פ שעדיין לא ירשו את
הארץ ואין הכור נטל פי שנים בראוי לבא לאחר מיתה אחי מוחקת היתה: ד א' הבן
וא' הבת בנחלה. ה"ק א' הכן וא' הבת שוין בירושת נכסי האב בכירושת נכסי האב ואין
הפרש בין ירושת נכסי האב לירושת נכסי האב אלא שהכור נטל פי שנים בנכסי האב ואינו
נטל פי שנים בנכסי האם: ה לא אמר כלום. ואינו יכול לסלקו מן הירושה אלא עי
שיתן במתנה נכסיו לשאר בניו: על פיו. משום דמזוה מחמת מיתה ושכיב מרע דבריו
ככחובים וכמסורים ואינו נריך קנין מש"ה תני על פיו: והשיה דחן את הבכור. כלמן
מתנה: ו דבריו קימין. ואין כאן מתנה על מה שכתוב בחורה שיש בה בחדש ליתן ממנו
במתנה לכל מי שירצה: ואם אמר משום ירושה. ואם ריבה לאחד ומיעט לא' בחורה
ירושה שאמר פלוני בני יירש שדה בית כור ועלוני בני יירש שדה בית לחך ועל בני בכור
אמר שירש כחבריו לא אמר כלום מפני שמתנה על מה שכתוב בחורה: כתב בין בתחלה
אב' מתן שדה פלונית לפלוני וירשנה זהו בתחלה יירשנה ותנתן לו זהו בסוף ירש שדה
פלונית ותנתן לו וירשנה זו היא מתנה בחמש: אם אמר על מי שראוי לירשו. כגון

על

ראוי לירושלם. אין דבריו קימים. הכותב את נכסיו לאחריה. והניח את
 בנניו. מה שעשה עשוי. (אבל) אין רוח חכמים נוחה הימנו. רבן שמעון
 בן גמל אר אומר אם לא היו בנניו נהגין בשוה זכור לטוב: י האומר
 זה בני נאמן. זה אחי אינו נאמן. ונוטל עמו בהלקו. מתי יחזרו נכסים
 למקומן. נפלו לו נכסים ממקום אחר. יירשו אחיו עמו. מי שמת ונמצאת
 ביתיקי קשורה על ירכו. הרי זו אינה פרום. זכה בה לאחד. בין מן
 היורשים. בין שאינם מן היורשים. דבריו קימים: י הכותב נכסיו לבניו.
 צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה. דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר
 אינו צריך. הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו. האב אינו יכול למכור מפני
 שהן פתוכין לבן. ורבן אינו יכול למכור. מפני שהן ברשות האב. מכר
 האב מכורין עד שימות. מכר הבן אין לרוקח בהן פרום עד שימות
 האב. האב תולש ומאביל. אבל מי שירצה. ומה שהניח תלוש. הרי הוא

של

ברטנורא

על בן בין הנכס ועל בת בין הכנות פלוני יירשני דבריו קיימין דכתיב והיה כיום הנחילו את
 בניו החורה נחמה רשות לאב להנחיל לבנים לכל מי שירצה ומודה רבי יוחנן דעל אה במקום
 בת ועל בת במקום בן לא אחר כלום שאין הכת ראויה לירש במקום בן ולא האב במקום בת
 וכן מודה רבי יוחנן שאם השוה את הכבוד לבנים לא אחר כלום דכתיב לא יוכל וגו'. והלכה
 כרבי יוחנן בן ברוקה: אין רוח חכמים. אין לחכמים נ"ר במעשיו ואפי' אין בניו נוהגים
 כשורה דלמא נפיק מנייהו זרעא מעליא: רשב"ג אומר וכו'. ואין הלכה כרבן שמעון ב"ג:
 ׀ זה בני נאמן. לירושלם ולפטור את אשתו מן היבום: זה אחי אינו נאמן. להוריש עס
 אחיו שהרי אין מכירין אותו: ונוטל עמו בחלקו. כגון אם הם שני אחין לבד הספק יש
 להם לחלק ג' שדות זה נוטל שדה ומתנה זה נוטל שדה ומתנה וזה שמעיד על הספק שהוא
 אחיו נתן לו חצי השדה והאחר אינו נתן לו כלום דאל"ל הכא ראויה וסקיל: מהו. הספק יחזרו
 אותן הנכסים שנתן לו אחיו: למקומן. כלומר למי שנתנם לו אבל שאר אחים אין יורשין
 עמו: נפלו לו. לספק נכסים ממקום אחר בחייו או קנה נכסים ועכשיו מת: יירשו אחיו.
 של זה שהיה מעיד שהוא אחיו עמו דהא קא מודו להו שאתיהם הוא וה"מ בדלא כפרו שאר
 האחין לומר ודאי שאינו אחיהן אלא טוענין שאינן מכירין אותו אבל אם כפרו בו שאינו אחיהם לא יירשנו
 אלא זה שהעיד לו בלבד: דייתיקי. לואת שכב מרע ולשון דייתיקי דא תהא למיקס ולמהוי: קשורה לו
 בירכו. דליכא למימר אחר כתיב ונתנה עס אפי"ה ה"ז אינה כלום שהרי לא גמר להקנות אלא בקבלת השטר
 ואין שטר לאחר מיתה: ׀ צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה. דמשמע נוף הקרקע יהא
 קנוי לך מהיום ולא תוכל הפירות עד לאחר מיתה ואם לא כתב מהיום לא נתן לו כלום דאין
 מתנה לאחר מיתה: אינו צריך לכתוב מהיום. דכיון שכתב בשטר כך וכך בשנת אחר לנו פלוני
 הוו עלי עדים זמני של שטר מוכיח עליו שמאותו היום התחיל המתנה דאי לא תימא הכי זמן
 שכתב בשטר למה נכתב. והלכה כר"י: לאחר מיתה. מהיום ולאחר מיתה: האב אינו
 יכול למכור. בלא הבן שהגוף קנוי לבן והבן אינו יכול למכור בלא האב שהפירות קנויין
 לאב: מכר האב. סחמא מכורים הפירות ללוקה. עד שימות האב: מכר הבן. בחיי האב אין לרוקח
 פירות עד שימות האב. שכתב נכסיו לבנו מהיום ולאחר מיתה: תולש ומאביל. הפירות
 למי שירצה בחייו אבל מה שהניח במחיצתו בשעת מיתה אף ע"פ שיחזר לחלוש הרי הן של בנו
 מקבל המתנה אבל הכותב נכסיו לאחר אפי' מה שהניח במחיצתו לקרקע בשעת מיתתו הרי הוא

של

מצורע ליום רביעי

יָשָׁר יוֹרְשֵׁינוּ. הֵנִיחַ בָּנִים גְּדוֹלִים וְקַטְנִים. אֵין הַגְּדוֹלִים מִתְּפַרְנְסִין עַל
 הַקְּטָנִים. וְלֹא הַקְּטָנִים נִזְוָנִין עַל הַגְּדוֹלִים. אֶקְרָא חוֹלְקִים בְּשָׁנָה. בְּשָׁאוֹ
 הַגְּדוֹלִים יִשְׁאוּ הַקְּטָנִים. וְאִם אָמְרוּ קְטָנִים הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאִים בְּהֶרֶף
 שְׁנֵשְׂאֵתֶם אִתֶּם. אֵין שׁוֹמְעִין לָהֶן אֶקְרָא מֵה שְׁנַתן לָהֶם אִיכְהוֹ נָתַן: ה' הֵנִיחַ
 בָּנוֹת גְּדוֹלוֹת וְקַטְנוֹת. אֵין הַגְּדוֹלוֹת מִתְּפַרְנְסוֹת עַל הַקְּטָנוֹת. וְלֹא הַקְּטָנוֹת
 נִזְוָנוֹת עַל הַגְּדוֹלוֹת. אֶקְרָא חוֹלְקוֹת בְּשָׁנָה בְּשָׁאוֹ גְּדוֹלוֹת יִשְׁאוּ קְטָנוֹת.
 וְאִם אָמְרוּ קְטָנוֹת. הֲרֵי אָנוּ נוֹשְׂאוֹת. בְּהֶרֶף שְׁנֵשְׂאֵתֶם אִתֶּם. אֵין שׁוֹמְעִין
 לָהֶן. זֶה חוֹמֵר בַּבְּנוֹת מִבְּבָנִים. יִשְׁחַבְּנוֹת נִזְוָנוֹת עַל הַבָּנִים וְאֵין נִזְוָנוֹת
 עַל הַבְּנוֹת:

ברמנורא

של יורשים. שדעו של אדם קרובה אל בני יומרו מההר: מתפרנסין. לבוס וכס לפי כפרות
 הגדולים מרובה מפרנסת הקטנים: ניוונים. אכילה ושתיה לפי שמונות הקטנים מרובים משל
 גדולי. שזוללים פזמים רבות ומפורים לפיכך הקטנים מעכבים על הגדולים מלהתפרנס מתפוסת
 הבית והגדולים מעכבין על הקטנים מליון אלא יתפרנסו ויוזן כל אחד מהלקי: נשאו גדולים.
 ועשו לרכי הופה מתפוסת הבית לאחר מיתת אביהם ישאו גם הקטנים מתפוסת הבית: ואם
 אמרו הקטנים. לאחר מיתת אביהם: הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם. בחיי אבינו
 אין שומעין להם אלא מה שנתן להם אביהם בחיי נהן: ה' הניח בנות. ולא ננים. שהבנות
 ניוונות בין הבנים. בתנאי כחופה ואין בנות קטנות ניוונות מן הגדולות דכמקום שאין בנים
 יורשים אין הבנות אוכלות בתנאי כחופה אבל חולקת כסוה וכל אחת ניוונת מאלה:

גמרא בבא בתרא דף קט"ז ע"א

תִּנּוּ רַבֵּנּוּ בֵּן אֵין לִי אֶלְיָא בֵּן. בֵּן הֵבֵן אוֹ בֵּת הֵבֵן אוֹ בֵּן. בֵּת הֵבֵן
 מְנִין תִּלְמוּד לִזְמַר אֵין לוֹ עֵינִין עֶרְוִין. בֵּת אֵין לִי אֶלְיָא בֵּת. בֵּת
 הֵבֵת וְבֵן הֵבֵת וְבֵת בֵּן הֵבֵת מְנִין תִּלְמוּד לִזְמַר אֵין לוֹ עֵינִין עֶרְוִין.
 הָא בִּיצֵד נַחְרָה מִמְשַׁמְשֵׁת וְהוֹרְכַת עַד רְאוּבֵן וְלִימָא עַד יַעֲקֹב

אמר

רשב"ם

ובת הבן. במקום שאין שם בן הבן וכן של בת הבן והוא הדין לבת של
 בת הבן אבל לישראל קלילה הוא דנקט וכו': אין לו עיין עריו. של
 מת. אם יש לו בן או הבא מכחו של בן כגון ביולאי ירכו וי"ד יתירה קא דריש
 וכו': עיין עריו. דהאי מת אם יש לו בת כלל כלל וכו': הא ביצד. כלומר ודאי
 כי סיכי דאמרינן עיין עליו למטה הכי נמי אמרינן עיין עליו למעלה וכו':
 נחרה ממשמששת והורכת עד ראובן. שאם אין לו אב ולא אח ולא בן אח
 וכו' מחזירין למטה ולמעלה על קרובי אבותיו עד ראובן ולא יתנוה לקרובי האם
 וכו': ואימא עד יעקב. שאם מת ראובן הוא וכל זרעו חוזרין אלל יעקב וכו'

אמר

אָמַר אַבְיִי גְמִירֵי דְלָא קָלָה שְׁבֻטָא. אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב
 פֶּר הָאֹמֵר תִּירֵשׁ בֵּית עִם בֵּית הַבֵּן אֶפְּלִיזוּ נָשִׂיא שְׁבִי־שְׂרָאֵל
 אִין שׁוּמְעִין לוֹ שְׂאִינָן אָדָא מַעֲשֵׂה צְדוּקִין. דִּתְלִיא בְּעֵשְׂרִים
 וְאַרְבַּעַה בְּמִטַּבַּת תִּבְנָא לְדִינְנָא שְׁהִיו צְדוּקִין אֹמְרִים תִּירֵשׁ
 הַבֵּית עִם בֵּית הַבֵּן. נְטַפֵּל דָּהֵן רַבּוּ יוֹחֲנָן בֶּן זַבְדִּי אָמַר לְהֵן
 שׁוּמִים מְנִין זֶה לְכֶם וְלֹא הִיָּה אָדָם שֶׁהִתְחַזְּרוּ דְבַר חוּץ מִזְקָן
 אַחַד שֶׁהִיָּה מִפְּטֻמָּט פְּנֵגְדוֹ וְאֹמֵר וּמָה בֵּית בְּנוֹ הַבָּאָה מִפֶּתַח
 בְּנוֹ תִירֵשְׁנוּ בֵּיתוֹ הַבָּאָה מִפֶּתַח לֹא כָּל שָׁבֵן קָרָא עָרְוֵי אֵת
 הַמְּקָרָא הַזֶּה (כְּרֵאשִׁית לוֹ) אֵלֶּה בְנֵי שְׁעֵיר הַחֹרֵי יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
 לְזָמַן וְשׁוֹבֵל וְצִבְעוֹן וְעֵנָה וּכְתִיב (שֵׁם) אֵלֶּה בְנֵי צִבְעוֹן וְאִיהָ
 וְעֵנָה אָדָא מְלִמְד שְׁבָא צִבְעוֹן עַד אִמּוֹ וְהוֹלִיד עֵנָה וְדִלְמָא
 תְּרֵי עֵנָה הוּוּ אָמַר רַבָּה אֲמִינָא מִלְּתָא דְלָא אָמְרָה שְׁבוּר
 מְדָפָא וּמְנוּ שְׁמוּאֵל. וְאִיפָא דְאָמְרֵי אָמַר רַב פִּפְא
 אֲמִינָא מְדָתָא דְלָא אָמְרָה שְׁבוּר מְדָפָא וּמְנוּ רַבָּה
 אָמַר קָרָא הוּוּ עֵנָה הוּוּ עֵנָה דִּמְעִיקָרָא. אָמַר רִיבִי

רבי

רשב"ם

אמר אביי. אם כן נמלא שצט אחד כלה מישראל וגמירי דלא כלה שצט
 ורביה לדבר במלכתי כי אני ה' לא שניתי וחס בני יעקב לז' כליתס. בפי'
 ר"ח ראובן דנקט לאו דוקא אלא מפני שהוא שצט ראשון נקטיס: איד הונא
 איד כל רבו. דין האומר ופוסק דין שחירש הבת של מת עם בת הבן של מת מקל
 וחומר דלקמן אפי' יהיה הדין נשיא בישראל שהכל נמנין עמו לדון כמותו
 אין שומעין לו מפני שדן זה מעשה לדוקין הוא כדמפרש לקמן וכו':
 כדתניא. במגילת הענין דקחשיב אילין יומיא דלא להטענא בהון ומיירי בטבת
 וקתי בכ"ד בו תכנא לדיננא שצאנו למשפטנו הראשון שהודו לנו הלווקין:
 עם בת הבן. ומיהו עם בן הבן מודו דלא תירוש וכו': קרא עליו מקרא.
 שאנו למידין ממנו שענה בנו של לצעון היה וקרא ליה בן שעיר וכו':
 ובתיב וארה בני צבעון ואיה וענה וכו'. אלמא בנו היה ולעיל קרי ליה
 אחיו: אלא צבעון בא על אמו והוליד ממנה ענה. נמלא שהוא אחיו ובנו
 וכו': אמר רבה אמינא וכו' ומנו שמואל. ולפי שהלכה כמותו בדיניס קרי
 ליה הכי והוא שם של מלך פרס: איד אמר רבא וכו'. רבה נמי קרי שצור
 ומלכא משום דהלכתא נמי כוותיה לצד מסדה ענין ומחלה דהילכתא כרב יוסף:

מצורע ליום רביעי

רבי בְּכַד אֶתְּה פּוֹמְרֵי אָמַר לֹא שׁוֹמֵה וְלֹא תִּהְיֵה תּוֹרֵה
שְׁרִימָה שְׁלֹנוּ פְּשִׁיחָה בְּמִלָּה שְׁלָכֶם מֵה לְבַת בְּנֵי שֶׁבֶן
יָפֵה פָּחָה בְּמָקוֹם הָאֶחָיון תֵּאמַר בְּבִתּוֹ שֶׁחֹרֵעַ פָּחָה בְּמָקוֹם
אֶחָיו וְנִצְחָיו וְאוֹתוֹ הַיּוֹם עֲשֵׂאוּהוּ יוֹם טוֹב:

רש"י

בכד אתה פומרני. צתמים הלל גם אני מודע לך דכן הבן יורש את חט זקנו
ואפילו במקום צם אבל צם הבן אמריון שמיש הכס עמס: ולא תהא תורה
שרימה שלנו וכו'. איני לריך לדחותך צקס ומיהו מעיקרא לא היה חפץ לגלות
לו טעמו של דבר דאסור לגלות להס טעמי תורה: כשיחה במלה שלכם
ק"ו שאתם דנין מעלמיס וכו': תאמר בביתו שחורע כחה אצל האחין.
כסס שאינה יורשת עם אחיה בנכסי אביה כך אינה יורשת עם צם אחיה וכו'.
ואותו היום. שלחום כ"ד בעצת היה:

זוהר מצורע דף נ"ג ע"ב

זאת תהיה תורת המצורע. רבי יצחק פתח (קהלת א') וזרח השמש ובא
השמש וגומר האי קרא אתמר ואוקימנא ליה בנשמתא דבר נש
בשעתא דהיא קיימא עמיה דבר נש פהאי עלמא פדין וזרח השמש ובא
השמש. בזמנא דנפיק בר נש מהאי עלמא ואייתב בתשובה פדין אל
מקומו שואף וזרח הוא שם. אי זכאה איהו כמה דאת אמר ובא השמש
ומהר ואחר יאכל מן הקדשים. תא חזי כל חובי עלמא קדשא ברין הוא
מכפר עליהו בתשובה בר מההוא לישנא בישא דאפיק שום ביש ער
חבריה והא אוקמוה דכתיב זאת תהיה תורת המצורע זאת היא תורתו
של מוציא שם רע. רבי תיא אמר כל מאן דאפיק לישנא בישא אסתאבן
ליה כל שייפוי ויתחזי לסגרא פנין דהיה מדה בישא מלקא ואתער
רוח מסאבא עלוי ואסתאב. אתי לאסתאבא מסאבין ליה במלה דלתתא
אתער מדה אחרא לעלא פתח ואמר (ישעיה א') איכה היתה לזונה קריה
נאמנה וגומר. מאן דהוות מהימנא לבעלה אהדרת לזונה מכאתי משפט
משפט ודאי דא קדשא ברין הוא צדק דא בנסת ישראל. ובגין דאתערת
מדה אחרא אסתגך מינה קדשא ברין הוא ושרייא בה רוחא דקמילי
הדא הוא דכתיב ועתה מרצחים ומה ירושלים קרתא קדישא כף שאר

בני נשא על אחת במה ובמה. הרא הוא דבתיב זאת תהיה תורת המצורע.

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי השוכה לרבינו יונה דף ר' ע"ב

הריט ה' מעשה הקרבנות פיה

אף על פי שאין לבעל התשובה לגלות
 עונותיו לבני אדם כמו שיש להבין
 ממה שאמר [ס"ג] וקיום רשעים והפשע
 אדם. אבל תיב להתעורר עליהם בענין
 שאמר [ס"ג] חטאתי אודיעך ועוני לא
 כסיתי ונאמר [י"ח] הגני נפשך אותך על
 אמרך לא חטאתי. וחקמי ישראל זכונם
 לברכה פירשו פעמים שהמבטא פשעו לא
 יצליח כמו בעבירות שפין אדם לחברו פי
 אין לו בפרה עד אשר ישיב הגולה והחמס
 והעושה ועד אשר יבקש מחילה מאשר
 הציק לו או הלבין פניו או ספר עליו לשון
 הרע. או בעבירות שפין אדם למקום
 ונתפרסמו לבני אדם. פי העושה עבירות
 בפרהסא מחלל את השם ותיב להתאונן
 ולהתאבל עליהם לפני בני אדם לקדש את
 השם. והו' שכתוב [ס"ג] כי אחרי שובי
 נחמתי. ענין נחמתי התרטה ותצער פי עיקר
 התשובה במטרות הלב. כאשר ביארנו.
 ואחרי הנדעי ספקתי על דף אחרי שנודעתי
 לבני אדם והתפרסמו עונותי התאבלתי
 בפעשים נראים לבני אדם. כמו [יחזקאל כ"א]
 ספוק על דף ונאמר [איוב י"ג] ישור על
 אנשים ויאמר חטאתי וישור הענותי ומודה
 ועוזב דוקם. פירוש אף על פי כי מודות

מנין ששוחטין קדשים קלים בכל העונה
 אפילו אחרי ההיכל שחרי נאמר
 בשלמים (ויקרא י) ושחטו פתח אהל מועד
 להקשיר כל הרוחות. שחרי לא יחד להם
 וזהו והוא הדין לשאר הקדשים קלים.
 ואם שחטם פהיכל קשרים. אבל אם שחטן
 בגנו של היכל פסולין שאין הגנות ראיות
 לשחטה כלל אלא בקרקע העונה : : שלמים
 ששחטן קודם שנפתחו דלתות ההיכל פסולין
 שנאמר (ס"ג) פתח אהל מועד בומן שפתיה.
 אפילו היו דלתותיו מונפות הרי זה פגועל
 אבל הפרזות שעליו אינה פוסלת : : העולה
 והאשם והשלמים בין של יחד בין של
 צבור וריקת דם שלשטן על גפי המזבח שנה
 לעולם. וביצד הוא עושה. בשלוקם הכהן
 דם במזרק. וזרק ממנו במזרק שתי זריקות
 על שתי זוויות המזבח באלכסון מחצי המזבח
 ולמטה על קרן מזרחית צפונית ועל קרן
 מערבית דרומית. ומתפנין בשירוק דם על
 הקרן שהנה דם מקף על הזווית ממין גם
 כדי שימצא דם של שתי מתנות על
 ארבע פוחלי המזבח לפי שאמר בעולה
 בשלמים סביב והוא הדין לאשם. ושירי דם
 נשפין על יסוד הדרומי :

התשובה לשלשה התרטה והדין ועובת החטא. והתרטה והדין בכלל מודה. פי המתודה
 מתרטה. ואין תשובה פהתה משלשה אלה. פי המתרטה ומתודה ואינו עתב החטא דוקה

מצורע ליום רביעי

למי שמובל ושרץ בידו שלא עלתה לו טבלה. אכן מודה ועוזב ורחם. כי הוא בעל
 התשובה אף על פי שיש לתשובה מדרגות רבות באשר ביארנו. אמר אחרי כן
 [פס'י טו] אשרי אדם מפקד תמיד ומקשה לבו ופול ברעה. פירוש אף על פי שהוא מודה
 ועוזב יש עליו לפקד תמיד. אולי לא השלים חוק התשובה כי הוא צריכה למדרגות רבות.
 ויוסף אומין בכל יום להשיג המדרגות. גם יפקד אולי ותחדש עליו יצרו. ואשר מפניו בכל
 עת. ויוסף יראת השם תמיד. והפול תמיד אל השם לעזרו אל התשובה. ולהצילו ממצור
 ומקשה לבו ופול ברעה. האומר בלבו השלמתי חוק תשובתי ואנינו משתדל תמיד להשיג
 מדרגות התשובה ולהוסיף בנפשו יראה יעניש על זה. כי הוא רם לבב. ואנינו מביד מבעת
 נפשו. וגם אנינו מביד גורל חיובו להקשיר הדביו בתרון הקשר לפני ה'. גם אנינו נשטר
 מצורו האורב לו תמיד. על כן יפול ביד יצרו. ה' יצילנו פן יהי רצון:

מצורע ליום חמישי תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' המילוי דה' אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת
 רוח יתירה משבת הבאה

כַּב וְשֵׁתִי תָרִים אִו שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תִּשְׁיג יְהוֹ
 וְהָיָה אַחֲרַי חֲטָאת וְהָאֲחֵר עֲלָה: וְתִרְוֹן שְׁפָנִינוּ
 אִו תִּרְוֹן בְּנֵי יוֹנָה דִי תִדְבַק יְדֵהּ וְיֵהִי מִד חֲטָאתָא וְחַד עֲלֵתָא: כַּג וְהִבִּיא
 אֲתָם בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי לְטַהֲרָתוֹ אֶל־הַכֶּתֶן אֶל־פֶּתַח
 אֶהֱל־מוֹעֵד לְפָנֵי יְהוָה: וְיִימֵי יִתְחַוֵּן בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה גְדַפְיוֹתָהּ
 קוֹת פְּהִנָּא לְתַרַע מִשְׁבֹּן זְמַנָּא לְקָדָם יי: כַּד וְלִקַּח הַכֶּתֶן אֶת־כֶּבֶשׂ
 הָאִישׁ וְאֶת־לֶג הַשָּׁמֶן וְהִנִּיף אֹתָם הַכֶּתֶן תְּנוּפָה
 לְפָנֵי יְהוָה: וְיִסַּב פְּהִנָּא יֵת אֶמְרָא דְאֶשְׁמָא וְיֵת לְגַא דְמִשְׁחָא וְיִרִים
 יִתְחַוֵּן פְּהִנָּא אֶרְמָא קָדָם יי: כַּה וְשָׁחַט אֶת־כֶּבֶשׂ הָאִישׁ
 וְלִקַּח הַכֶּתֶן מִדָּם הָאִישׁ וְנָתַן עַל־תְּנוּפָה אֶזְוֹן הַמִּטְהַר
 הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן יְהוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֱן רִגְלוֹ הַיְמָנִית:

ויכוס

רשיי

(כג) ביום השמיני לטהרתי שמיני ללפרים ולהזאת פן ארזי ולוזה
 ושני חולפת:

ויכא

במצורע ליום המישי

קנ

יבוס ית אפרא באשטמא ויסב כהנא מדמא באשטמא ויתן על רום אנדנא
דמדבני דימינא ועל אליון ידה דימינא ועל אליון בגליה דימינא :
כו ומן השמן יצק הכהן על קרף הכהן השמאלית :
ומן משחא ירוק בהנא על ידא דכהנא דשמאלא :

נביאים מלכים ב' סימן ה'

א והמקדש מדבר אל־גחזי נער איש־האלהים לאמר ספרה־נא
לי את כר־הנדלות אשר־עשה אלישע : ומלכא מגיל
עם גחזי תלמדיא דנבנא בני למימר אשתעי כען לי ית פל רברבתא
דעבד אלישע : ב ויהי הוא־מספר המקדש את־אשר החיה את־
המת והנה האשה אשר־החיה את־בנה צעקת אר־המקדש ער־
ביתה ועל־שדה ויאמר גחזי אנני המקדש ואת האשה וזה־
בנה אשר־החיה אלישע : והנה הוא משתעי למלכא ית דאחוי ית
מיתא והא אתתא דאחוי ית ברה קברא קדם מלכא על ביתה ועל תקפה
ואמר גחזי רבוני מלכא דא אתתא גדין ברה דאחוי אלישע :
ג וישאל המקדש לאשה והספר־לו ויתן־לה המקדש סלים אחד
לאמר השיב את־כר־אשר־קה ואת כר־תבואת השדה מיום
עובה את־הארץ ועד־עתה : ושאל מלכא לאתתא ואשתעיאת
ליה ומני לה מלכא גווה חד למימר אתיב ית פל דילה וית פל על־סת
חקא מוימא דשבת ית ארעא ועד פשו : ד ויבא אלישע דמשק
ובן־החד מקדש ארם חלה ויגר־לו לאמר בא איש האלהים
עד־הנה : ואתא אלישע דמשק ובר החד מלכא דארם מרע ואתחנא
ליה למימר אתא ובייא בני עד הלכא : ה ויאמר המקדש אל־תחזאל
קח בידך מנחה ולך לקבאת איש האלהים ודרשת את־יהוה
מאותו לאמר האחיה מחלי זה : ואמר מלכא לחזאל סב בידך

תקרובתא

* לא מסיק היא

רשי

(ד) ויבא אלישע דמשק. להחזיר את גחזי בחסובה :

תפוחי

מצורע ליום חמישי

תְּקַרְבָּתָא וְאַיִזֵּל לְקַדְמוֹת נְבִיאָא דְּבִי וְתִתְּפַעֲוֵת פְּתַנְמָא דְּבִי מְנִיָּה לְמִימְרֵי
הַאִיחֵי כְּמַרְעֵי דִּין :

כתובים משלי סימן כ"ה

א תְּפֹחֵי זֶהָב בְּמִשְׁכַּבֹּת כֶּסֶף דְּבָר דְּבָר עַל־אֶפְנֵי : חִיּוּרֵי
דְּדַהֲבָא בְּנִגְנֵי דְּסָמָא מְלֵתָא דְּמַלְיֵל פְּסִיאֵת : ב גֵּזֶם זֶהָב
וְחֵלֵי־כַתֶּם מֹכִיחַ חָכָם עַל־אֵזֶן שְׁמַעַת : קִדְשֵׁי דְּדַהֲבָא וּמְאֵנִי
דְּזַמְרָנָא מְכַסְּנִיתָא דְּחַבְיָמָא עַל אֹזְנָא דְּשִׁמְעָא : ג בְּצַנְת־שְׁלֵגָא בְּלוּם
קְצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשַׁלְחֵי וּנְפִישׁ אֲדָנֵי יוֹשִׁיב : אִיד קְרִירוֹתָא
דְּתִלְגָּא בְּיוֹמָא דְּחַצְדָּא חֵיכְנָא אֹזְנָא מְחִימְנָא לְמִשְׁדְּרוֹי וּנְפִישִׁיה דְּמִרְיָה
מְחַפֵּד : ד נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגִשְׁם אֵין אִישׁ מְתַהַלֵּל בְּמַתְת־שְׁקָר :
לְיוֹמָא דְּעַנְנֵי וְרוּחָא דְּמִטְרָא עַל אֵית גְּבַר דְּמִדְּמִי דְּמִשְׁתַּכְתֵּד בְּמַהוּבָתָא
דְּשְׁקָרָא : ח בְּאַרְבֵּי אֲפִים יִפְתַּח קְצִיּוֹ וְלִשׁוֹן רַבָּה תִּשְׁבַּר־גְּרָם :
בְּנִגְיִדוֹתָא דְּרוּחָא מִשְׁתַּגְּנֵן רְשָׁאנָא וּמְלֵתָא רַב־בְּתָא תִּבְרָא גְּרָמָא :

דשי

(א) תפוחי זהב. כעין כפתורין מלוויין עג משכיות כסף כן דבר דבור על
אופניו : (ב) וחלי כתם. מיני חכשטיין אל זהב טוב : (ג) בצנת
שגן. בקור ימי שלג שאדם מחאה לו צימ קליר כן ליר נאמן לשלחו :
(ד) נשיאים. עננים וגשם אין מלטערים בני אדם כו איש תהלל כו שאומר
כך וכך לדקה אמן והוא משקר וכנה עיני יים למתנתו ואינה באה :
(ה) בארך אפים וגוי. בעוד שהקב"ה מאריך עפו ויחנו גר החוטאים לפחותו
כתשובה ותפלה : ולשון רבה. כתפלה ותחנונים : תשבר גרם. עלם
קושי הגורה :

משנה חילין פרק א'

הכל שוחטין ושחיטתן בַּשָּׂרֵה. חוץ מִחֵרֶשׁ שׁוֹמֵה וְקָטָן. שְׂמֵא וְקַלְדֵּי
בַּשְּׁחִיטָתָן. וְכֵן שְׁשֻׁחֲטוּ וְאַחֲרֵים רֹאִים אוֹתָן שְׁחִיטָתָן בַּשָּׂרֵה.

שחיטת

ברטנורא

הכל שוחטין. בנמרא פריך הכל שוחטין לכתחילה ושחיטתן כשרה דיעבד דמרישא משמע דהאי
דמרכי' מהכל שוחטין לכתחילה וכסיפא משמע דכי מרכי' מהכל דיעבד מדיבין ליה אבל
לכתחילה לא אחרבי והא ליכא למימר כולה מחי' לכתחילה וחדא קתני דכיון דתמן הכל שוחטין
פשיטא דכשרה ובמסקנא מפרשא מחי' בנמ' הכי הכל שוחטין כל המומחים היודעים הלכות
שחיטה

מצורע ליום חמישי

קנא

שְׁחִימַת נְבִיִּלָה. וּמִטְמָאָה בְּמִשְׁא. הַשּׁוֹחֵט בְּיָדָהּ. וְכֵן הַסּוֹמֵא
שְׁחִימַתוֹ. שְׁחִימַתוֹ בְּשֶׁרֶה. הַשּׁוֹחֵט בְּשֶׁבֶת וּבְיוֹם הַכְּפֻרִים אַף עַל פִּי
שְׁמֵתֵיב בְּנֶפֶשׁוֹ. שְׁחִימַתוֹ בְּשֶׁרֶה: בַּשּׁוֹחֵט בְּמִנְצֵל יָד. בְּצוֹר וּבְקִנְדוֹ
שְׁחִימַתוֹ בְּשֶׁרֶה. הַבֵּל שׁוֹחֵטִין וְלַעֲוֹלָם שׁוֹחֵטִין. וּבְבֵל שׁוֹחֵטִין. חוּץ מִבְּנֵל

קציר

ברטנורא

שחיתה שוחטין ואעפ"י שאין מוחזקין שלא שחטו לפנינו ג' פעמים לראות אם יש בהן כח שלא
יתעלפו בשחיתה ויבואו לדין שהיה צריך לחשיבי מומחים בזמן שאלו המוסרים לו לשחוט יודעים
ומכירים בו שידוע הלכות שחיתה אבל אם אין יודעים בו אם יודע הלכות שחיתה לא ידוע
ואם שחט צודקין אותו ואם יודע ה' שחיתה שחיתו כשרה: חוץ מחשיבו. דאפילו דיעבד
ויודעים ה' שחיתה אכור לאכול משהיטח דחמיד בן מוחזקין לקלקל שאין בהם דעת: וכולן
ששחבו. מדלא קתני ואם שחטו אלא וזכרן ששחטו משמע דלאו אחשיבי גרידא קאי אלא אף
האין יודעים בו אם יודע ה' שחיתה רישא קאי דצודקין אותו ואי ליתיה קמן דלכדקיה ושחט
ואחרים רואין אותו שחיתו כשרה ולית הלכתא די האי מתני' אלא חש'ו דאין אחרים רואין
אוחו וליתיה קמן דלכדקיה שחיתו כשרה דרוב מלוין חלל שחיתה מומחין הן וחק דלכתילה
שוחטין חש'פ שאין אחרים רואין אותו: שחיתת עבד'ם. אפילו כהלכת' ישראל עומד על
גביו וכלה אבל אינה אסורה בהנאה דוקא שחיתת מין האדוק לע"ז אסורה בהנאה דסתם
מהשנת מין לע"ז אבל עכ"פ האמור כאן הוא מאותן שמעשה אבותיהן בידיהן: ומטמאה במשא.
כדכתיב והטשא את נבלתה ונ' ואע"פ שלא נגע ולא היה צריך למתני דכיון דכלה היא כידוע
מכלה מטמאה במשא אלא לומר לך זו מטמאה במשא בלבד ויש לך אחרת שמטמאה אף בהל
ואינו זו החרובה ע"ג: השוחט בלילה וכן הסיבוא. תנא שוחט בלילה דומיא דסומא מה סומא
באפלה אם השוחט בלילה באפלה ובהאי הוא דתנא השוחט דיעבד אין לכתילה לא אבל כשאבוקה
כנגדו חפילו לכתילה שוחטים בלילה: השוחט בשבת. אע"פ שאם היה מויד היה מחשיבו
בשבת: שחיתתו בשרה. ומיהו אסורה באפלה ליומא דלהכי תני בשבת וצויה"כ לאקושי שבת
ליומא"ב מה יום"כ אסורה באפלה כל אותו היום משום עינוי אף בשבת אסורה באפלה כל אותו
היום ולמזושי שבת מותרת בין לו בין לאחרים והשוחט לחולה בשבת דבהיתרא קא שחט מותר
לכריא לאכול ממנה באותו שבת כשר חי אבל לא מבשל שמה ירבה בשבילו: ב מגל יד יש
לה שפי שיות האחת חלקה כסכין והא' יש בה פנימות ובלד שהיא חלקה אין שוחטין לכתילה
גזירה שמה ישחוט בצד הכנסם ולהכי תני השוחט ומשמע דיעבד אין לכתילה לא ושחטין מהא
דסכין פגומה ויש בה כדי לשחוט מן הפנס ולהלן אסור לשחוט בו לכתילה אלא כך הפנס
כנגד או בגמי דהשתא ליכא למגור דלמא אחי לשחוט במקום הפנס: בצור ובקנה. מתני'
מיירי בצור ובקנה שהיו תלושים ולכסף חבין ושחט בהן פשהן מחוכרין ודיעבד אי לכתילה
לא אבל במחבר משיקרו אפילו דיעבד פסול והלוח גמור אפילו לכתילה שרי: צור. פלע
מחודד ולשון מקרא הוא ותקא צפורה צור ותכרות: הבל שוחטין. למשווי ישראל מומר לעבירה
א' או אפילו לעבירות הרבה שמוט לאכול גשהיפתו והוא שלא יהא מומר לע"ג או מהלל
שכחית בפרהסיא וכדק ישראל עשר הסכין ונותן לו מפני שחוקתו שאינו עורה לכדוק ואח"כ
שחט ואפילו בינו לבין עצמו וחזור ישראל וירדק סכינו לאחר שחיתה אם הוא יפה שחיתו
כשרה. ואלו הדוקים שאנו קורין להם קראים שאינם מאמינים בתורה שבעל פה שחיתו פסילה
אח"כ יבוא עומד ורואה השחיתה מחלה ועד סוף: ולעולם שוחטין. בין ביום בין בלילה
לאור האבוקה בין בראש הגג ולא חיישינן שמה יאמרו לנבא השמים עלה לשחוט וכן שוחטין
בראש הספינה דמובחא מלתא דלגק ספינתו הוא צריך ולא לשר של ים קשהיט: ובבל שוחטין.
בין בזכותית בין בקרומית כל קנה שהוא עשכ הגדל באגס שהוא כסכין אבל בקנה עשמו אין
שחטין בו לכתילה מפני קיס'ין פשוטים ממנו ונוקבין הכימיים ואחי למעבד הלדה: מגל

קציר

מצורע ליום חמישי

קציר והמגירה והשנים והצפורן מפני שהם חונקין. השוחט במצורע קציר
 בהרף הליכתה. בית שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. ואם החליקו
 שניה. הרי היא כספין: השוחט מתוך הפגיעת ושייר בה מלא החוט
 על פני בלה. שחיטתו בשרה. רבי יוסי בר יהודה אומר מלא החוט על
 פני רבה: השוחט מן הצדדין. שחיטתו בשרה. המולק מן הצדדין
 מליקתו פסולה. השוחט מן העורף. שחיטתו פסולה. המולק מן העורף
 מליקתו בשרה. השוחט מן הצואר. שחיטתו בשרה. המולק מן הצואר
 מליקתו פסולה. שפיל העורף בשר למליקה. וכל הצואר בשר לשחיטה.
 נמצא בשר בשחיטה. פסול במליקה. בשר במליקה. פסול בשחיטה:

בשר

ברטנורא

קציר. קולרים בה התבואה שפנימותיה ניטות כולן לזר א' כשעט: מגירה. סכין מלא פנימות
 ויש לכל פנימה מורסה מכאן ומכאן דהיינו אנרות: שינים. התחבים בלחי של בהמה ודוקא
 כשהן שנים או יותר: והצפורן. המחברים: שהן חונקין. שאין זוחטין אלא קורטין
 מחמת הפנימות והאי חונקים אשאר קאי ולאזו איפורן דעמא דישורן משום מחובר הוא:
 מגל קציר. ראשיה כפופים מאד ודרך הליכתה אינה קורעת: בש"א. נכלה ומטמא כמאס
 דגורין הולכה אטו הובאה: וביה. לא גזרו דאסתי טומאה לא מפשיין משום נזירה אבל נאכליה
 מודו דאסורה נזירה הולכה אטו הובאה: השוחט מתוך הטבעת. בטבעת הגדולה שהיא
 עליונה לכולן קאמר: ושייר בה מלא החוט על פני כולה. לזר הראש בלא הטעם לסכין
 לזאת מן הטבעת לזר הראש עד שנמר כל הטבעת כולה כשרה: מלא החוט. כל' כל דהוא
 אכל אם קודם שנמר את כולה הגרים את הסכין לזר. האש וילא מן הטבעת וגמר את השחיטה
 למעלה מהטבעת שאינו מקום שחיטה שהיא הגרמה אש"פ שנשחט רוב הקנה במקום שחיטה
 פסלי רבנן הואיל וגמר בפסול: רבי יוסי בר יהודה אומר מלא החוט על פני רובה. אם
 שייר בה מלא חוט השערה מן הטבעת לזר הראש על פני רוב הטבעת כל' שהתך רוב הקנה
 בחוץ הטבעת ובמעטה הגרים וילא ממנו לזר. הראש וגמר השחיטה למעלה ממנה כשרה דברובא
 אחכשרה לה שחיטה ואידך כי קא שחיט מהתך בכשר בעלמא הוא. ופסק הלכה שהחט למעלה
 מטבעת הגדולה משפוי כובע ולמעלה ערפה משפוי כובע ולמטה כשרה והיינו דשייר בחוץ
 שחיט בזותן ב' חוטין של בשר שכן למעלה מטבעת הגדולה ולמטה משפוי כובע ושייר בהן כל
 שהוא לזר הראש: ד' השוחט מן הצדדין. לזר הצואר: שחיטתו כשרה. ואפילו לכתחילה
 נמי ואידי דבעי למתני סיפא המולק מן הצדדין תנא נמי השוחט בדעבד: המולק מן
 הצדדין מליקתו פסולה. דמליקה כתיב ממול ערפו דהיינו מאחוריו: השוחט מן העורף
 שחיטתו פסולה. וה"מ שלא אחויר הסימנים אחורי העורף אלא התך המפרקת עד שהגיע
 לסימנים קודם שגיע לסימנים ערפה בשבירת המפרקת ואפי' דמליקה כשרה התם הוא דכילה
 מתהלה ועד כוף הוי מן המליקה והוי כשאר שוחט שוקב את הושט מעט מעט עד שגמר
 שחיטתו אבל שחט מן העורף כיון דשחיטה לאו הכי גמירי (לא) הוי שבירת המפרקת מן
 השחיטה ואסרפי לה והשוחט מן הצדדים דקמי רישא אפילו בלזא אהדר הסימנים דהא משחטי
 סימנים שפיר קודם חתיכת המפרקת: המולק מן העורף. לאז עורף ממש דהיינו מה שיש
 משפוי הקדקוד מאחוריו כל דכהדי פרטוף דהא כתי' ממול ערפו מול הרואה את העורף
 דהיינו אחורי הצואר מלק בצפורן והתך בשר ומפרקת עד שהגיע לסימנים מליקתו
 כשרה דזו היא מצות מליקתו לכתחלה ואידי דתנא השוחט מן העורף פסולה
 ואפילו בדעבד תנא נמי המולק בדעבד: השוחט מן הצואר. תחת הגרון קרוי צואר והוא

מצורע ליום חמישי

קנב

ה כָּשֶׁר בַּתּוֹרִין פְּסוּל בְּכַנֵּי יוֹנָה. כָּשֶׁר בְּכַנֵּי יוֹנָה פְּסוּל בַּתּוֹרִין תַּחֲלַת
 הַצִּיּוּב בְּזָה וּבְזָה פְּסוּל: ו כָּשֶׁר בַּפְּרָה פְּסוּל בְּעֵנְיָה. כָּשֶׁר בְּעֵנְיָה
 פְּסוּל בַּפְּרָה. כָּשֶׁר בַּפְּרָה פְּסוּל בְּכָלִים. כָּשֶׁר בְּכָלִים פְּסוּל בַּמְּרִים.
 מְהוּר בְּכָלִי חֲרָשׁ מְמַא בְּכָל הַכְּלִים. מְהוּר בְּכָל הַכְּלִים מְמַא בְּכָלִי חֲרָשׁ.
 מְהוּר בְּכָלִי עֵץ מְמַא בְּכָלִי מַתְּבוֹת. מְהוּר בְּכָלִי מַתְּבוֹת מְמַא בְּכָלִי עֵץ.
 הַחֲיִיב בַּשְּׂקָדִים הַמְּרִים פְּטוּר בַּמְּתוּקִים. הַחֲיִיב בַּמְּתוּקִים פְּטוּר בַּמְּרִים:
 ו הַתָּמֵד עַד שְׂרָא הַחֲמִיץ אֵינוֹ נִקְחָ בְּכֶכֶף מַעֲשֵׂר וּפּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ.

משהחמיץ

ברטנורא

דרך רוב השחטות: שכל העורף. כל מול הרואה את העורף: הן כשר בתורים פסול בבני
 יונה. דתורים משמע גדולים ולא קטנים בני יונה קטנים ולא גדולים ללא לשחטת קרא ולכהוב
 מן בני התורים או מן היונה מדכתיב בכלהו חורין. ובני יונה ש"מ לעכב: תחלת הציבור.
 כשמתחיל להביא גולה יפה להובא סביב לזארו פסולה, בזה ובוה. ובני יונה פסולין משום גדלן
 ובתורין משום קטנן דיזאז מכלל קטנים ולכלל גדולים לא באז ומיהו בני יונה הקטנים ביותר
 שזמטין כנף מהם ואין דם יוצא ממנו פסולין מרוב קטנן: הן כשר בפרה פסול בעגלה.
 פרה אדומה ועגלה ערופה שתיכן נעשין בחון אלא שפרה אדומה כשחטה כשרה בעריפה פסולה
 עגלה ערופה כשרה בעריפה פסולה נמאל הכשר כפרה פסול בעגלה
 והכשר בעגלה פסול כפרה: כשר בבהנים פסול בלויים. כהנים כזומין פסולין
 בשנים כשרים לויים כזומין כשרים בשנים פסולים דכתיב ומנן חמשים שנים ישוב
 מלצב העבודה, וכשילה ובכית עלמים שלא היו שם משא כתיב אין השנים פסולים בלויים
 אלא הקול בלבד והקול אינו פסול ככהנים לעולם נמאל בין במדבר בין בשילה ובכית עלמים
 הכשר ככהנים פסול בלויים הכשר בלויים פסול ככהנים: מְהוּר בְּכָלִי חֲרָשׁ מְמַא בְּכָל
 הַכְּלִים. אויר כלי חרס עמא שאם הגיע עומאה לאוירו ולא נעשה בו נעמא הכלי חרס דכתיב
 ביה ואשר יפול מהם אל תוכו ונכבו עהור שאפי' נעשה עומאה בנכו לא נעמא בכך ואויר כל
 הכלים עהור כ"ז שלא נעשה בהן העומאה אע"פ שנתלה באוירן ונכן עמא שאם נעשה עומאה בנכן
 נעמאו נמאל הטהור בכלי חרס עמא בכל הכלים וטהור בכל הכלים עמא בכלי חרס: מְהוּר בְּכָלִי
 עֵץ מְמַא בְּכָלִי מַתְּבוֹת. גולמי כלי עץ דהיינו כלים שלא נגמרה כל מלאכתן אבל נגמרה חקיקתן ורואין
 הן לתשמישן עמאים ופשוטי כלי עץ עהורים אפילו נגמרה כל מלאכתן דאיתקוב כלי עץ לשק
 דכתיב מכל כלי עץ או נגד או עור או שק מה שק מיעטל מלא וריקן אף כל מיעטל מלא
 וריקן. גולמי כלי מתכות עהורים הואיל ולכבוד עשוין לא חשיבי כלי למלתייהו עד שהגמר
 כל מלאכתן פשוטיהן עמאים דלא איתקוב לשק ככלי עץ. נמאל הטהור בכלי עץ עמא בכלי
 מתכות הטהור בכלי מתכות עמא בכלי עץ: הַחֲיִיב בַּשְּׂקָדִים הַמְּרִים. שקדים המרים קטנים
 חייבים כמעט שדרכן לאלכן כקטן קודם שיהיו מרים גדולים פטורים שאין ראויין לאכילה
 מתוקים גדולים חייבים שנגמר פריין קטנים פטורים שאין דרך אכילתם בכך. נמאל החייב
 בשקדים המרים פטור במתוקים והחייב במתוקים פטור במרים: הן התמד עד שרא החמיץ.
 עד השתא איירי בתרתי מילי והדבר הנהיג כזה אינו נוהג בזה והשתא איירי כחדא מלתא
 ובזמן שדבר זה נוהג בה אין דבר זה נוהג בה. תמד מים שנותנים על החרצנים והונים ובהשחמץ
 וחוסם נעשה יין או על השמרים וקולטין אותן המים טעם היין ובזמן שנתן ג' חלקים מים
 והגויא ארבע לבו"ע יין מעליה הוא והכא מיירי כגון טעם הגויא אלא כמו שנתן או פחות
 או מעט יותר: עד שלא החמיץ. מים בעלמא הוא ואינו ניקח נכסף מעשר דיין הוזכר
 בקהת כסף מעשר ונתח הכסף בכל אשר תאזה נפשו וגו' מה הפרט מפורש פרי מפרי וגדולי
 קרקע אף כל פרי מפרי וגדולי קרקע: ופוסל את המקוה. דלשלה לוגים מים שאובים פסולים
 את המקוה אם נפל לתוכו קודם המשכת מ' סאה ויין אינו פוסל את המקוה אלא בשני מראה:

משהחמיץ

מְצוּרַע לַיּוֹם חֲמִישִׁי

מִשְׁהַחֲמִיץ נִקַּח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וְאִינוּ פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוָה. הָאֲחִים הַשּׁוֹתֵפִים
 בְּשִׁתְיָבִין בְּקִלְבוֹן. פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. בְּשִׁתְיָבִין בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה.
 פְּטוּרִין מִן הַקִּלְבוֹן. כָּל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ מְכָר אֵין קָנָם. וְכָל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ קָנָם
 אֵין מְכָר. כָּל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ מֵאוֹן אֵין חֲלִיצָה. וְכָל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ חֲלִיצָה אֵין
 מֵאוֹן. כָּל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ תְּקִיעָה אֵין הַבְּדִלָּה. וְכָל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ הַבְּדִלָּה אֵין
 תְּקִיעָה. יוֹם טוֹב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּעָרֵב שֶׁבֶת תּוֹקְעִין וְלֹא מְבַדְּלִין.
 בְּמוֹצָאֵי שֶׁבֶת מְבַדְּלִין וְלֹא תּוֹקְעִין. בְּיַצַּד מְבַדְּלִין. הַמְבַדְּלִיל בֵּין קֹדֶשׁ
 לְקֹדֶשׁ. רַבִּי דוֹסָא אָמַר בֵּין קֹדֶשׁ חָמוֹר לְקֹדֶשׁ הַקַּל:

בִּרְטוּרָא

כִּשְׁהַחֲמִיץ. חֶסֶד יוֹן וְנוֹהַג כּוֹן קִוְחָה מַעֲשֵׂר וְאִין כּוֹן פִּסּוּל מְקוֹה : הָאֲחִין הַשּׁוֹתֵפִין. הָאֲחִין
 שֶׁהֵן שׁוֹתֵפִין בִּירוּשָׁלַיִם : כִּשְׁחִיבִין בְּקִלְבוֹן פְּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. הָאֲחִין שֶׁחֲלָקוּ וְלִכְסוּף נִשְׁתַּחֲפוּ
 חַיִּיבִים בְּקִלְבוֹן וְכַשְׁמִיחִים שְׁקִילֵיהֶן מִכִּיחֵין שֵׁן חֲלָאֵי שְׁקִילִים וְנוֹתִים ב' קִלְבוֹנוֹת וְהַקִּלְבוֹן הוּא
 לְשׁוֹן הַכֶּרֶס שְׁחִיבִים לְהַכְרִיעַ שְׁקִילֵיהֶן וְאִם נָתַן בֵּין שְׁנֵיהֶם שְׁקֵל שְׁלֹשׁ נוֹתִים ב' קִלְבוֹנוֹת שֵׁיהֶם
 לְהֵם לְשָׁקֵל לְחֲלָאֵין : פְּטוּרוֹת מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה. מִכֹּל הַנוֹלָדִים לְהֵם כֹּל יְמֵי הַשּׁוֹחֲפוֹת שֶׁהַשּׁוֹתֵפִים פְּטוּרִין
 מִמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה כְּדָא' בְּבִיּוֹתָם כִּפְרוּק בְּתַרְחָא יְהִיֵּה לָךְ וְלֹא שֶׁל שׁוֹתֵפִים וְהֵם מוֹקִים לִיהֵם לְחָאֵי קְרָא כְּמַעֲשֵׂר
 וְאֵע"ג דְּכַנּוּר כְּתוּבָה: וְכַשְׁחִיבִים בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כִּנּוּן אִם לֹא חֲלָקוּ מִשׁוּלֵם חַיִּיבִין כְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה
 לְעֵשֶׂר כֹּל הַנוֹלָדִים לְהֵם כֹּל יְמֵי שׁוֹתֵפִיתָם דְּאִמְרָה הֵם יוֹכֵל אִפִּי' קָנוּ כְּתִפִּיתָה הַבֵּית ת"ל יְהִיֵּה
 מִיָּמָּה : פְּטוּרִין מִן הַקִּלְבוֹן. לְגַמְרֵי שְׁקִילִים בֵּין שְׁנֵיהֶם שְׁקֵל שְׁלֹשׁ שְׁמֹנֶת אֲחִיהֶם כְּחוֹקְחוֹ טוֹמֵד
 וְהָאֵב הַשּׁוֹקֵל עַל בְּנָיו אִו עַל אֶחָד מִבְּנֵי עִירוֹ וְפִיטֵר בְּשִׁלּוֹ פְטוּר מִן הַקִּלְבוֹן דְּחֵין בְּשְׁקִילֵים הַשּׁוֹקֵל
 בְּשִׁבּוּל הַעֲנִי אִו בְּשִׁבּוּל בֶּן עִירוֹ פְטוּר וְכִנּוּן נָמִי אֵין מְנוּת שְׁקִילֵיהֶם עֲלֵיהֶן וְהוּוֹ לְהוֹ כְּכַנּוּ וְכִן
 עִירוֹ : כִּיֵּם שֵׁשִׁשׁ מְכָר. שְׁאֵלֵם יוֹכֵל לְמַכּוּר אֵת כְּתוּ דְהֵיִינוּ כְּשֵׁהִיא קַעֲנָה : אֵין קָנָם.
 אִם נִאֲסָה אִו נִשְׁתַּחֲתָה אֵין לְאֲבִיהֶם חֲמִשִּׁים כְּכַף דְּנַעֲרָה כְּתוּ' וְנָתַן הָאִישׁ הַשּׁוֹכֵב עִמָּה לְאֲבִי
 הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כְּכַף : וְכִיֵּם שֵׁשִׁשׁ קָנָם. דְהֵיִינוּ כְּשֵׁהִיא נַעֲרָה : אֵין מְכָר. שְׁאֵין אִדָּם מוֹכֵר
 אֵת כְּתוּ לְאַחַר שֶׁהִבִּיאָה סִימְנֵי נַעֲרוֹת וּמַחֲנֵי ר"מ הִיא דְאִמְרָה קַעֲנָה מִנֵּת יוֹם אֶחָד עַד שֶׁתִּבְיָא
 שְׁתֵּי שַׁעֲרוֹת יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין לָהּ קָנָם וּמַשְׁתַּבֵּיא שְׁתֵּי שַׁעֲרוֹת עַד שֶׁתִּבְנֵר יֵשׁ לָהּ קָנָם וְאֵין לָהּ
 מְכָר אֲבָל וְכַיֵּם אֲוֹמְרִים קַעֲנָה מִנֵּת ג' שְׁנֵים וְיוֹם אֶחָד עַד שֶׁתִּבְיָא ב' שַׁעֲרוֹת יֵשׁ לָהּ מְכָר
 וְיֵשׁ לָהּ קָנָם וְהִלְכָה כְּחַכְמַיִם וְנִמְאָל שֶׁנִּכַּח מִיוֹם שְׁנוּלְדָה עַד שֶׁחֲרָהָ לְבִיאָה יֵשׁ לָהּ מְכָר וְאֵין
 לָהּ קָנָם וּמַשְׁתַּחֲרָה לְבִיאָה עַד שֶׁתִּבְיָא סִימְנֵין יֵשׁ לָהּ מְכָר וְיֵשׁ לָהּ קָנָם וּמַשְׁתַּבֵּיא סִימְנֵין עַד
 שֶׁתִּבְנֵר יֵשׁ לָהּ קָנָם וְאֵין לָהּ מְכָר וְאֵין בֵּין נַעֲרוֹת לְבִיּוֹתָה אֵלָא ו' חֲדָשִׁים : כִּיֵּם שֵׁשִׁשׁ מֵאוֹן.
 יְחוּמָה שֶׁהִשְׁאִיחָה אִמָּה וְחִיָּה וְאִשִּׁי' לְדַעֲתָה יִכּוּלָה לְמַאֵן וְיוֹלָאָה בְּלֹא גַט עַד שֶׁתִּבְיָא סִימְנֵין
 וְכֹל יְמֵי קַעֲנוּתָה אִינְהָ רְאוּיָה לְחֲלִיצָה אִם יִבְמָה הִיא דְאִישׁ כְּתִיב בְּפֶרֶשֶׁה וְאִם לֹא יִחְפִּין הָאִישׁ
 וּמִקְבִּינָן אִשָּׁה לְאִישׁ וּמַשְׁתַּחֲרִית לְחֲלִיצָה אִינְהָ יִכּוּלָה לְמַאֵן : כֹּל מְקוֹם שֵׁשִׁשׁ תְּקִיעָה. נַעֲרָבֵי
 שְׁכַחוּת וְיוֹמִים טוֹבִים תּוֹקְעִים שְׁלֹשׁ תְּקִיעוֹת לְהַבְטִיל אֵת הָעַם מִמַּלְאָכָה וְכִן הַשְּׂמֵשׁוֹת תּוֹקַע
 וּמְרִיעַ וְתוֹקַע וְשׁוֹנֵת : אֵין הַבְּדִלָּה. לֹא עַל הַכּוֹס וְלֹא בְּחַפְּסָה שְׁאֵין הַבְּדִלָּה אֵלָא בְּמוֹצָאֵי שְׁכַחוּת
 וְיוֹמִים טוֹבִים : יוֹשֵׁב שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּעָרֵב שֶׁבֶת תּוֹקְעִים. אֵע"פ שֶׁנֶּס הַיּוֹם יוֹשֵׁב הִיָּה וְאֵין
 כּוֹ מַלְאָכָה חוֹקְעִין לְהַבְטִיל מַלְאָכָת אֲוֹכֵל נֶסֶם : וְלֹא מְבַדְּלִין. מִפְּנֵי שֶׁנִּכְנַס חָמוֹר מִן הַיּוֹלָא :
 חָל לְהִיּוֹת בְּמוֹצָאֵי שְׁבֶת מְבַדְּלִין. לְפִי הַיּוֹלָא חָמוֹר מִן הַכּוֹס וְתִקְיעָה אֵין כָּאן : כִּיֵּצֵד
 מְבַדְּלִין. בֵּין שַׁח לְיוֹשֵׁב כְּשֶׁחָל יוֹשֵׁב לְהִיּוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁח : רַבִּי דוֹסָא אָמַר בֵּין קֹדֶשׁ חָמוֹר.
 וְאֵין הַלְכָה כְּר' דוֹסָא דְלֹא מוֹלִיחֵין בְּיוֹשֵׁב לְקְרוֹתוֹ קֹדֶשׁ הַקַּל :

מצורע ליום חמישי

קנג

גמרא חולין דף כ"ו ע"ב

היכי תוקע. אָמַר רב יהודה תוקע ומריע מתוך תקיעה. ורב
אָסִי אָמַר תוקע ומריע בנשימה אחת. אתקין רב אָסִי
בהוצל בשמעתיה. מתיבי יום טוב שחל להיות בערב שבת
תוקעין ולא מריעין. מאי לאו לא מריעין כלל. לא. רב יהודה
מתרץ לטעמיה. ורב אָסִי מתרץ לטעמיה. רב יהודה מתרץ
לטעמיה. לא מריעין בפני עצמה אלא מתוך תקיעה. ורב
אָסִי מתרץ לטעמיה. לא מריעין בשתי נשימות אלא
בנשימה אחת: ובמוצאי שבת ובולי. היבא. אָמַר לֵה אָמַר רב
יהודה בַּחֲתִימָתָהּ. וכן אָמַר רב נחמן בַּחֲתִימָתָהּ. ורב יששת
בריה דרב אידי אָמַר אָף בַּפְּתִיחָתָהּ. וְלִית הַלְפָתָא פְּוִתִּיהָ.
רבי דוסא אוימר בין קדש חמור לקדש הקל. וְלִית הַלְפָתָא
פְּוִתִּיהָ. אָמַר רבי זירא יום טוב שחל להיות באמצע שבת
אוימר המבדיל בין קדש לחור ובין אור לחשך ובין ישראל
לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה. מאי טעמא
סדר הבדלות הוא מונה:

רש"י

היכי תוקע. צ"ט שבע"ט כשתוקע להבדיל בין שבת לחול דבטי שינוי משאר
ערבי שבתות שהרי אין קדושה הנכנסת חמורה מקדושה היולאת כ"כ:
מתוך תקיעה. קודם שיסיים התקיעה הוא מריע בסופה: בנשימה א' ומ"מ
מפסיק הוא בנתיים: היבא אמר. להאי בין קודש לקודש: בַּחֲתִימָתָהּ שֶׁל
הבדלה. אבל בפתיחתה הוא אומר בין קודש לחול וכך אנו נוהגין: אָף
בפתיחתה. מהחיל המבדיל בין קודש לקודש בין אור לחושך וגו': ולית
הלכתא בוותיה. שהרי למנות סדר הבדלות הוא בא בתחלה והבדלה דכתיבא
באורייתא בקודש וחול כתיב וכרבי דוסא נמי לית הלכתא דלא מזולין צ"ט
לקרותו קודש הקל: באמצע שבת. אפ"ה אמרינן בין יום השביעי אע"ג שלא
שיך יום השביעי הכא כלל: סדר הבדלות. האמורות בתורה הוא מונה להבדיל
בין הקודש וגו' ויבדל בין האור ובין החושך ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי.
ובין יום השביעי וגו' היינו בין קודש לחול ומשום דבטי למימר מעין חתימתה:
סמוך לחתימתה:

רבי

מצורע ליום חמישי

זוהר מצורע דף נ"ה ע"א

רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים י"ז) שמעה יי צדק וגומר פפה חביבה בנסת
 ישראל קמי קדשא בריך הוא דבכל זמנא דבנסת ישראל אתת
 לקמיה דקדשא בריך הוא קדשא בריך הוא אוזמן לקבלה הךא הוא
 דכתיב שמעה יי צדק הקשיבה רנתי האזינה תפילתי. אמר דוד אנא
 אתקמנא בכנסת ישראל הוה אשתבחת לקמך אנא נמי
 אשתבחנא. ובגין כך שמעה יי צדק בקדמיתא ולבחר הקשיבה רנתי
 האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה מאי בלא שפתי מרמה. אלא הכי
 תנינן פל מנה ומלה דצלותא דאפיק בר נש מפומיה סקת לעילא ובקעת
 רקיעין ועאת לאתר דעאת ותמן אתבחנת ההיא מנה אי היא מנה
 דכשרא אי לא. אי איהי מנה דכשרא אערין זה קמי מקא קדישא
 למעבד רעיתה. ואי לאו סאמין זה לבר ואתעמר בההיא מנה רוחא
 אתרא. ותא חזי כתיב ביה ביוסף (שם ק"ה) ענו בכבל רנאו וגומר. עד
 אימתי ענו בכבל רנאו עד עת בא דברו דמאן אקא עד עת בא דברו
 (דיוסף ואתבחין) ההיא מנה הךא היא דכתיב אמרת יי צרפתהו בדין
 שלח מנה ויתרהו מועל עמים ונפתחהו:

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי תשובה לר"י דף ד' ע"ד

הר"ם ה' מעשה הקרבנות פ"ה

מעיקרי התשובה הבושה בענין שנאמר
 [י"ט"א] בלשתי וגם נבלמתי פי
 נשאתי תפתי געתי. והנה החוטא יבוא מאד
 לעבור עבירות לפני בני אדם ויגלם אם
 יגישו ויפירו בעבירותיו ואף לא יבוא מן
 הנורא ותברך. ואין זה פי אם לפי היות
 השם ותברך רחוק מפליותיו. על פן יבוש
 מן הנבראים ולא יבוש מן הנורא ותברך.
 ואמרו רבותינו זכרונם לברכה פי בשעת
 פטירת כהן יחנן בן זכאי אמרו לו תלמידיו
 רבינו ברכנו אמר להם יהי רצון שיהא מורא

ההטאות הנאכלות דמן טעון ארבע מתנות
 על ארבע קרנות המזבח החיצון
 מחצי מזבח ולמעלה. לפי שנאמר פה [ויס' י']
 על קרנות המזבח. וכיצד הוא עושה פשולקה
 הכהן הרים במזרק מוליכו אצל המזבח ומזבל
 אצבעו הימנית הסמוכה לגודל פדום. וסומך
 באצבעו הגדול מקאן ובגודל מקאן והחטא
 יורד כנגד חודה של קרן עד שיקלה כל
 הדם שבאצבעו. וכן הוא עושה בכל קרן
 וקרן. ואם נתן סמוך לקרן באמה אחד מקאן
 או מקאן כפר: ב וצריה למבול אצבעו על

מזודע ליום חמישי

קנד

שמים עליכם כמזרא בשר ודם אמרו לו רבינו עד כאן ולא יותר אמר להם הלואי תדעו שהרי אדם עובר עברה בפתר ואומר לא יראני האדם. והמדרגה העליונה בזה שיבא האדם על עונותיו מלפני השם ותברך. וענין ההכלמה ההרגשה פבושה והשתנות זו פניו כענין שגאמר [תהיים 80] פסחה כלמה פני. ובכל מקום תראה הכלמה גזרת אחר הבושה כי היא ותרה מן הבושה [יחזקאל יז]

בל קרו וקרן. וישגומר הנתנה על הקרן מקנה אצבעו בשפת המזרק. ואחר כך טובל פעם שניה ששירי הדם שבאצבעו פסולין לתן מהן על קרן אחרת: ' אין בכל הקרבנות קרן ששעין הנת דם באצבעו אלא תשאת בלבד שגאמר פה [80] וטבל אצבעו בדם. וקרן שיהיה שם דם כדי טבילה. לא שישבג אצבעו מדם:

בשו והקלמו [י"א] בשתי וגם נבלמתני. ובראות החוטא כי השם ותברך מעביר על עונו ומאריך לו ואיננו גרע ממנו ולא בחטאיו עשה לו, ולא בעונותיו גמל עליו יוסף בושה בלבבו הלא החוטא למלך בשר ודם ובוהד בו והוא מכפר לו ובוש ממנו. וכן כתוב [יחזקאל טו] למען תזכרו ובשפת מבל עליו תיך בבשרי לך לכל אשר עשית. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה העושה דבר ומתבייש ממנו מוחלין לו על כל עונותיו. וכן מצאנו בפשאל שאמר [ש"א כ"ו] ולא עני גם בחלומות גם בגזאים ולא הזכיר אורים ותומים כי נתפיש להזכירם מפני שהרג אנשי נוב עיר הפהנים. ואמר לו שמואל [80] מחר אתה ובניך עמי עמי במהיצתי. וישגו אדם מהנת הבושה בהתבודד לחשוב בקדילת השם וכמה רבה רעת הממכה את פיו ובקרה המיד. כי השם רואה מעשיו ובוחן פליותיו וצופה מהשכותיו:

ליר ששי

עירוף יהרה

כי יהיה הפהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית שבע פעמים לפני יהוה: ודי כהנא באצבעה דימינא מן משחא די על ידה דישמאלא שבע זמינו קדם יי: כח ונתן הפהן מן השמן אשר על כפו על התנוף און המטהר הימנית ועל הפהן ידו הימנית ועל הפהן רגלו הימנית על מקום דם האשם: ויתן כהנא מן משחא די על ידה על רום אודנא דמדפי דימינא

ועל

רש"י

(כח) על מקום דם האשם: אפילו נתקנה הדם למד שאין הדם גורם חלא המקום גורם

מצורע רריל ששי

ועל אריון ידה דימנא ועל אריון בגלה דימנא על אתר דמא דאשכא :
 כט והנותר מן השמן אשר על-כף הכהן יתן על-
 ראש המטהר לכפר עליו לפני יהוה: ודישתאר מן
 משחא די על ידא דכהנא יתן על רישא דמכפי לכפרא עלוהי קדם יי:
 וועשה אתה אחד מן-התרים או מן-בני היונה
 כואשר תשיג ידו: ויעבד ית חד מן שפנינא או מן בני יונה
 מדי תדבק ידה: לא את אשר-תשיג ידו את-האחד
 חפאת ואת-האחד עלה על-המנחה וכפר הכהן
 על-המטהר לפני יהוה: ית די תדבק ידה ית חד חפאתא
 וית חד עקתא על מנחתא וכפר כהנא על דמכפי קדם יי: לב ואת
 תורת אשר-בו נגע צרעת אשר לא-תשיג ידו
 בטהרתו: דא אורייתא די בה מכתש סגירו די לא תדבק ידה
 בדכותה: פ רביעי (ששי כסן ממוכרין) לנ וידבר יהוה אל-
 משה ואל-אהרן לאמר: ומי די עם משה ועם אהרן
 דמימר: דד פי תבאו אל-ארץ פנען אשר אני נתן
 לכם לאחזה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם:
 ארי תעלוז דארעא דכנען די אנא יהב לכוון לאחסנא ואתן מכתש
 סגירו בבית ארעא אחסנתכון: לה ובא אשר-לו הבית והגיד
 לכהן לאמר פנגע נראה לי בבית: וייתי דדילה ביתא ויחוי
 לכהנא דמימר פמכתשא אתחוי די בביתא: לו וצוה הכהן ופגנו

את

רש"י

גורס: (לד) ונתתי נגע צרעת. בשורה הוא להם שהנגעים באים עליהם
 לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל מ' שנה שהיו
 ישראל במדבר וע"י הנגע נותן הדין ומולאן: (דה) כנגע נראה לי בבית.
 חפילו ה"ח שידוע שהוא נגע ודאי לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי אלא

כנגע

מצורע לליל ששי

קנה

אֶת־הַבַּיִת בְּטָרִם יָבֵא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת־הַנֶּגַע וְלֹא
 יִטְמָא כְּדֹאֲשֶׁר בַּבַּיִת וְאַחַר כֵּן יָבֵא הַכֹּהֵן לִרְאוֹת
 אֶת־הַבַּיִת : וַיִּפְקֵד כַּהֲנָא וַיִּפְנֹן יַת בֵּיתָא עַד לָא יִיעוֹר כַּהֲנָא
 לְמַחְזֵי יַת מַכְתָּשָׁא וְקָא יִסְתָּאב כַּד דִּי בְּבֵיתָא וּבְתַר כֵּן יִיעוֹר כַּהֲנָא לְמַחְזֵי
 יַת בֵּיתָא : כִּזוּ וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה הַנֶּגַע בְּקִרְתֵּי
 הַבַּיִת שֶׁקְעָרוֹרֵת יִרְקַקֶּת אוֹ אֶדְמֵדְמַת וּמְרֵאִיהֶן
 שֶׁפָּר מִן־הַקִּיּוֹר : וַיַּחְזִי יַת מַכְתָּשָׁא וְהָא מַכְתָּשָׁא בְּכַתְלֵי בֵיתָא פָּחְתִּין
 יִרְקוּ אוֹ סַמְקוּ וּמַחְזֵיהוֹן מִכִּיד מִן כְּתָלָא : דַּח וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן מִן־הַבַּיִת
 אֶל־פֶּתַח הַבַּיִת וְהַסְגִּיר אֶת־הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים :
 וַיִּפּוֹק כַּהֲנָא מִן בֵּיתָא לְתַרַע בֵּיתָא וַיִּסְגֵּר יַת בֵּיתָא שִׁבְעָא יוֹמִין :
 וְשָׁב הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי וְרָאָה וְהִנֵּה פִּשְׁתָּה הַנֶּגַע
 בְּקִרְתֵּי הַבַּיִת : וַיִּתּוּב כַּהֲנָא בְּיוֹמָא שְׂבִיעֵאָה וַיַּחְזִי וְהָא אוֹמְרָא
 מַכְתָּשָׁא בְּכַתְלֵי בֵיתָא : מ וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן וְחִלְצוּ אֶת־הָאֲבָנִים
 אֲשֶׁר בָּהֶן הַנֶּגַע וְהִשְׁלִיכוּ אֹתָהֶן אֶדְמֵחֻוּץ לְעִיר אֶל־
 מְקוֹם טָמֵא : וַיִּפְקֵד כַּהֲנָא וַיִּשְׁפּוֹן יַת אֲבָנֵי דִי בְהוֹן מַכְתָּשָׁא
 וַיִּרְמֹן יַתְהוֹן לְמַבְרָא לְקִרְתָּא לְאַתֵּר מְסָאב : מֵא וְאֶת־הַבַּיִת יִקְצַע
 מִבַּיִת סָבִיב וְשִׁפְכוּ אֶת־הָעֶפְרוֹר אֲשֶׁר תִּקְצוּ אֶדְ-

מחויץ

רשי

כנגע נראה לי : (א) בטרם יבא הכהן וגו'. שכל זמן שאין כהן נזקק לו אין שם חורס טומאה . וראו יטמא כל אשר בבית. (פ"ב) שאם לא יפנהו ויבוא הכהן ויראה הנגע נזקק להסגר וכל מה שכתובו יטמא ועל מה חסה תורה אם על כלי שטף יטבילם ויטהרו ואם על אוכלין ומסקין יאכלם בימי טומאתו הא לא חסה התורה אלא על כלי חרס שאין להם טהרה במקוה : (ג) שקערורות. (פ"ב) שוקעות במראיהן : (ד) וחלצו את האבנים. כתרוממו וישלפון יטלום משם כמו (דברים כה) וחללה נעלו ל' הסרה : אך מקום טמא. (פ"ב) מקום שאין טהרות משתמשוה שם למדך הכתוב שהאבנים הללו מטמאות מקומן צעודן : (ה) (מא) יקצע. (דרייל"ר בלע"ז) ובל' משנה יש הרבה : מבית. (פ"ב)

מצפנים

מצורע לליל שישי

מִתּוֹיָן לַעִיר אֶל־מָקוֹם טָמֵא : בַּיַּת בֵּיתָא יִקְדָּפוֹן מִזְיוֹ סְחוֹר
 סְחוֹר וְיִרְמוֹן יַת עֶפְרָא דִּיקְדִּיפוֹ לְמִפְרָא לְקִרְתָּא לְאַתְרֵי מְסָאב : מִבּ וְלִקְחֵהוּ
 אֲבָנִים אַחֲרוֹת וְהִבְיֵאוּ אֶל־תַּחַת הָאֲבָנִים וְעַפְרָא אַחַר
 יִקְחָהּ וְטַח אֶת־הַבֵּית : וְיִסְבִּין אֲבָנָא אַחֲרֵינוּ וְיַעֲלוּן בְּאַתְרֵי אֲבָנָא
 וְעַפְרָא אַחֲרָן יִסַּב וְיִשׁוּעַ יַת בֵּיתָא : מִן וְאִם־יִשׁוּב הַגֵּנֶעַ וּפְרָח
 בְּבֵית אַחַר חֲלִץ אֶת־הָאֲבָנִים וְאַחֲרֵי הַקְצוֹת אֶת־
 הַבֵּית וְאַחֲרֵי הַטּוֹחַ : וְאִם יִתּוּב מִכְּתָשָׁא וְיִסְגִּי בְּבֵיתָא בְּתַר
 דְּשִׁיפוֹ יַת אֲבָנָא וּבְתַר דְּקִדְפוֹ יַת בֵּיתָא וּבְתַר דְּאַתְשָׁע : מִדּ וּבֵא
 הַבְּהִין וְרֵאָה וְהִנֵּה פְּשָׁה הַגֵּנֶעַ בְּבֵית צָרַעַת מִמְאָרַת
 הוּא בְּבֵית טָמֵא הוּא : וְיִעֲוֹל בְּהֵנָּא וְיִחְזוּ וְהָא אוּמָף מִכְּתָשָׁא

בביתא

רש"י

מצפנים : סביב! סביבות הנגע בח"כ מדרש כן שיקלף הטיח שסביב אבני
 הנגע : הקצו. ל' קלה אשר קלעו בקלוע הנגע סביב : (מג) הקצות. ל'
 העשות וכן הטוח אבל חלץ את האבנים מוסב ה' אל האדם שחלץ והוא משקל
 ל' כבד כמו כפר דבר : ואם ישוב הנגע וגו'. (ת"כ) יכול חזר בו ביום יח
 טמא ת"ל ושכ הכהן ואם ישוב מה שיבה האמורה להלן בסוף שבוע חף שיבה
 האמורה כאן בסוף שבוע : (מד) ובא הכהן וראה והנה פשה. (ת"כ) יכול
 לא יח החוזר טמא ח"כ פשה כאמר לרעת ממארת בבתיס וגאמר לרעת
 ממארת בצגדים מה להלן טמא את החוזר אע"פ שאינו פושה חף כאן טמא את
 החוזר אע"פ שאינו פושה ח"כ מה ת"ל והנה פשה אין כאן מקומו של מקרא זה
 אלא ונתן את הבית היה לו לכתוב אחר ואם ישוב הנגע וראה והנה פשה הא
 לא בא ללמד אלא על נגע העומד בעיניו בשבוע ראשון ובא בסוף שבוע שני
 ומלאו שפשה שלא פירש בו הכתוב למעלה כלום בעומד בעיניו בשבוע ראשון
 ולמדך כאן בפסיון זה שאינו מדבר אלא בעומד בראשון ופשה בשני ומה יעשה
 לו יכול יתלנו כמו שסמך לו ונתן את הבית ת"ל ושכ הכהן ובא הכהן ללמד
 ביאה משיבה מה שיבה חולץ וקולה וטח ונתן לו שבוע חף ביאה חולץ וקולה
 וטח ונתן לו שבוע ואם חזר ונתן לא חזר עהור (ת"כ) ומנין שחם עמד בזה
 ובה חולץ וקולה וטח ונתן לו שבוע ת"ל (ובא) ואם בא יבא במה הכתוב מדבר
 אם בפושה בראשון הרי כבר אמור אם בפושה בשני הרי כבר אמור הא אינו
 אומר (ובא) ואם בא יבא אלא את שבא בסוף שבוע א' ובא בסוף שבוע שני
 וראה והנה לא פשה. זה העומד מה יעשה לו יכול יפטר וילך כמ"ס כאן ומהר
 את

מזורע לר"י ששי

קנו

בְּבֵיתָא סְנִירוֹת מְחֻזָּא הוּא בְּבֵיתָא מְסָאב הוּא : מַה וְנִתְּיָן אֶת־
הַבֵּית אֶת־אֲבָנָיו וְאֶת־עֵצָיו וְאֶת כָּל־עֵפֶר הַבַּיִת
וְהוֹצִיא אֶל־מְחוּץ לְעִיר אֶדְמָקוּם טָמֵא : וַיִּתְּרַע יַת בֵּיתָא
יַת אֲבָנָהּוּ וַיַּת אֲעוּהִי וַיַּת כִּד עֵפֶר בֵּיתָא וַיִּפֶק דְּמַבְרָא דְקַרְמָא לְאַתְר
מְסָאב : מוּ וְהָבֵא אֶל־הַבַּיִת כָּל־יְמֵי הַסְּנִיר אֲתוּ יִטְמָא
עַד־הָעָרֵב : וְדִי־עוֹלָא לְבֵיתָא כִּד יוֹמִין דִּי־סִנְר יִתָּה יְהִי מְסָאב עַד
רְמֵשָׂא : מוּ וְהִשְׁכַּב בַּבַּיִת יַבְכֵּם אֶת־בְּגָדָיו וְהָאֲבֵל
בַּבַּיִת יַבְכֵּם אֶת־בְּגָדָיו : וְדִי־שָׁבוּב בְּבֵיתָא יַצַּבַע יַת דְּבוֹשׁוּהָ
וְדִי־יִבְכּוּ בְּבֵיתָא יַצַּבַע יַת דְּבוֹשׁוּהִי : מַח וְאִם־בֵּלָא יָבֵא הַבַּיִת
וְרָאָה וְהִנֵּה לֹא־פְשִׁיחָה הִנְגַע בַּבַּיִת אֲחֵרֵי הִטִּיחַ אֶת־

הבית

רש"י

אם הבית ת"ל כי נרפא הנגע לא טהרתי אלא את הרפוי מה יעשה לו ביאה אמורה
למעלה וביאה אמורה למטה מה בעליונה חולץ וקולה וטח ונותן לו שזע דגמר
לה זה שיבה זה ביאה אף בחסונה כן וכו' כדא"י בת"כ. גמרו של דבר אין
נחלה אלא בנגע החוזר אחר חלילה וקלוי וטיחה ואין החוזר לריך פשוין וסדר
המקראות כך הוא ואם ישוּב ונתן. והבא אל הבית. והאוכל בבית. ובא הכהן וראה
והנה פשה. ודבר הכחוש בעומד בראשון שנותן לו שזע שני להסגרו ובסוף
שזע שני להסגרו בא וראה שפשה ומה יעשה לו חולץ וקולה וטח ונותן לו שזע
חזר ונתן לא חזר טעון לפרים שאין בנגעים יותר מג' שזעוּם : (מח) ואם בא
יבא. לסוף שזע שני : וראה והנה רא פשה. מקרא זה בא ללמד בעומד בעיניו
בראשון ובשני מה יעשה לו יכול יטהרנו כמשמעו של מקרא וטהר הכהן את
הבית ת"ל כי נרפא הנגע לא טהרתי אלא את הרפוי ואין רפוי אלא הבית
שהוקלה והוטח ולא חזר הנגע אבל זה טעון חלילה וקלוי וטיחה ושזע שלישי
וכן המקרא גדרש ואם בא יבא בשני וראה והנה לא פשה יטיחנו ואין טיחה
בלא חלוצ וקלוי ואחרי הטוח את הבית וטהר הכהן את הבית אם לא חזר לסוף
השזע כי נרפא הנגע ואם חזר כבר פי' על החוזר שטעון נחילה : (מו) כל
ימי הסגיר אותו. (ת"כ) ולא ימים שקלק את געשו יכול שאני מוליא המוחלט
שקלק את געשו ת"ל כל ימי : יטמא עד הערב. (ת"כ) מלמד שאין מטמא
בגדים יכול אפילו שהם בכדי אכילת פרס ת"ל והאוכל בבית יבכס את בגדיו
אין לי אלא אוכל שוכב מגין ת"ל והשוכב אין לי אלא אוכל ושוכב לא אוכל
זלא שוכב מגין ת"ל יבכס יבכס ריבה א"כ למה נאמר אוכל ושוכב ליתן שיעור
לשוכב

מצורע לרל ששי

הבית וטהר הכהן את הבית כי נרפא הנגע :
ואם מיער ייעור כהנא ויהוי והא לא אוסף מכתשא בביתא פתר דאתשע
ית ביתא וידפי כהנא ית ביתא ארי אפסי מכתשא : טט ולקח
לחטא את הבית שתי צפרים ועץ ארו ושני תולעת
ואזב : ויסב לדכאה ית ביתא תרתין צפרין ואשא דארזא וצבע זהורי
ואזובא : נ ושהט את הצפר האחת אל כלי חרש
על מים חיים : ויכוס ית צפרא חדא קמאן דחסף ער מי מבווע :
נא ולקח את עץ הארו ואת האזב ואת | שני
התולעת ואת הצפר החיה וטבר אתם בדם הצפר
השחומה ובמים החיים והזה אל הבית שבע
פעמים : ויסב ית אשא דארזא וית אזובא וית צבע זהורי וית צפרא
חיתא ויטבול יתהון בדמא דצפרא דנכיסא ובמי מבווע וידי לביתא
שבע זמנין : נב וחטא את הבית בדם הצפר ובמים
החיים ובצפר החיה ובעץ הארו ובאזב ובשני
התולעת : וידפי ית ביתא בדמא דצפרא ובמי מבווע ובצפרא חיתא
ובאשא דארזא ובאזובא ובצבע זהורי :

מצורע ליום ששי תורה

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום

הסדרה ותרגום והפטרה :

נג ושלח את הצפר החיה אל מחוץ לעיר אל פני
השדה וכפר על הבית וטהר : וישלח ית
צפרא חיתא קמברא למרתא דאפי תקלא וכפר על ביתא וידפי :
חמישי נד זאת התורה קבל נגע הצרעת ולנתק :
דא אורייתא לקל מכתש סגירותא וקנתקא : נה ולצרעת הבגד
ולבית

מצורע ליום ששי

קנו

וּלְבֵית: וְלִסְגִּירוֹת לְבוּשָׁא וּלְבֵיתָא: נו וְלִשְׂאֵת וְלִסְפַּחַת
וּלְבִהְרַת: וְיַעֲמָקָא וְגַעְדֵּיָא וּלְבִהְרָא: נו לְהוֹרֵת בְּיוֹם הַטָּמֵא
וּבְיוֹם הַטָּהוֹר זֹאת תּוֹרַת הַצָּרַעַת: לְאַפָּא בְּיוֹמָא מְסַאבָּא
וּבְיוֹמָא דְכִיָּא דָּא אֹרִיָּתָא דְסְגִירוֹתָא: פ טו א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: וּמִלִּישׁ יי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן
דְּמִיָּס: ב דְּבָרוּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתֶּם אֲלֵהֶם
אִישׁ אִישׁ בִּי יְהִי זָב מִבְּשָׂרוֹ זֹבּוֹ טָמֵא הוּא:
מִלִּירוֹ עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִיַּמְרוּן לְהוֹן גְּבַר גְּבַר אֲרִי יְהִי דְאִיב מִבְּשָׂתָה
דְּזִבָּה מְסַאבָּא הוּא: ג וְזֹאת הִתְהַיָּה טָמְאָתוֹ בְּזֹבּוֹ רַר בְּשָׂרוֹ
אֶת־זֹבּוֹ אֹז־הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ מִזֹּבּוֹ טָמְאָתוֹ הוּא:
וְדָא תְּהִי סוּבְתָהּ בְּדוּבָה רַר בְּשָׂרָה יַת דְּזִבָּה אוֹ חֲתִים בְּשָׂרָה מְדוּבָה
סוּבְתָהּ הִיא: ד כָּל־הַמְּשַׁכֵּב אִשָּׁר יִשְׁכַּב עֲלָיו הִזָּב
יִטְמָא וְכָל־הַכֹּלֵי אִשָּׁר־יִשְׁכַּב עֲלָיו יִטְמָא: כָּל מְשַׁכְּבָא
דִּי יִשְׁכַּב עֲרוּדֵי דוּבְנָא יְהִי מְסַאבָּא וְכָל מְנָא דְיִיַּתֵּב עֲרוּדֵי יְהִי מְסַאבָּא:

ואיש

רשי

לשוכב כדי אכילת פרס: (גז) דהורות ביום וגו'. איזה יום מעהרו ואיזה יום
מטמאו: (ב) כי יהיה זב. יכול זב מ"מ יהא טמא ת"ל מצשרו ולא כל צשרו
אחר שחלק ה' בין צשר לצשר זכיתי לדין טמא צזב וטמא צזבה מה צזה
ממקום שהיא מטמאה טומאה קלה נדה מטמאה טומאה חמורה ציבה אף הזב
ממקום שמטמא טומאה קלה קרי מטמא טומאה חמורה ציבה: זזבו טמא.
(ת"כ) לחד על הטפה שהיא מטמאה. זזב דומה למי צלק של שעורין ודחוי דומה
ללזבן צילה המזורה שככה זרע קשור כלזבן צילה שאינה מזורה: (ג) רר. ל'
ריר שזב את צשרו: את זזבו. כמו ריר שיוצא ללול: או החתים. שיוצא עב
וסתם את פי האמה ונסתם צשרו מטפה זזבו זהו פשוטו ומדרשו מנה הכתוב
הראשון ראיות שמים וקראו טמא שנאמר זב מצשרו זזבו טמא הוא ומנה הכתוב
השני ראיות שלש וקראו טמא שנאמר טומאתו צזבו רר צשרו את זזבו או החתים
צשרו מזזבו טומאתו היא הא כיצד שמים לטומאה והשלישית מוקיקתו לקרבן:
(ד) כל המושכב. הראוי למשכב יכול אפילו מיוחד למלאכה אחרת ת"ל אשר
ישכב אשר שכב לא נאמר אלא אשר ישכב המיוחד המיד לכך יאל זה שאומרים
לו עמוד ונעשה מלאכתנו: אשר ישכב. ישכ לא נאמר אלא אשר ישכ עליו הזב

במיוחד

מצורע ליום ששי

ה ואיש אשר יגע במשכבו יכבס בגדיו ורחץ במים
 וטמא עד הערב: ונבר די יקרב במשכבה יצבע לבושהו ויסחי
 במיא ויהי מסאב עד רמשא: ו והישב ער-הכלי אשר יישב
 עליו הזב יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב (*):
 ודייתב על מנא דיייתב עלוהי דובנא יצבע לבושהו ויסחי במיא ויהי
 מסאב עד רמשא: ו והנגע בבשר הזב יכבס בגדיו ורחץ
 במים וטמא עד הערב: ודיקרב בכסר דובנא יצבע לבושהו
 ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא: ח וכי ירק הזב בפתור
 וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב: וארי ירוק
 דובנא גדכיא ויצבע לבושהו ויסחי במיא ויהי מסאב עד רמשא:
 ט וכל-המרקב אשר ירבב עליו הזב יטמא: י כל מרפכא
 די ירפוב עלוהי דובנא יהי מסאב: י וכל-הנגע בכל אשר
 יהיה תחתיו יטמא עד הערב והנושא אותם יכבס
 בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב: וכל דיקרב בכל די יהי
 תחותו יהי מסאב עד רמשא ודיטול יתהון יצבע לבושהו ויסחי במיא
 ויהי מסאב עד רמשא: יא וכל אשר יגע בו הזב וידיו לא-

שטף

• חצי הספר

רשי

במיוחד תמיד לכך: (ה) ואיש אשר יגע במשכבו, לימד על המשכב שחומר
 מן המגע שזה נעשה אז הטומאה לטמא אדם לטמא בגדים והמגע שאינו משכב
 אינו אלא ודל הטומאה ואינו מטמא אלא אוכלין ומשקין: (ו) והישב על הכלי.
 (ז) אפילו לא נגע אפילו עשרה כלים זע"ז כולן מטמאין משום מושב וכן
 במשכב: (ח) וכי ירק הזב בפתור, ונגע זו או נשאו שהרוק מטמא במשא:
 (ט) וכל המרכב, אע"פ שלא ישב עליו כגון התפוס של סרגא שקורין ארלו"ן
 טמא משום מרכב והאוכף שקורין אליו"ש טמא עומאת מושב: (י) וכל הנוגע
 בכך אשר יהיה תחתיו, (ס"ב) של זב בא ולימד על המרכב סיהא הטגע זו
 טמא ואין טעון כבוס בגדים והוא חומר במשכב מבמרכב: והנושא אותם, כל
 האומר בענין הזב זב ורוקו וס"ז ונימי רגליו והמשכב והמרכב משאן מט.
 לטמא בגדים: (יא) וידיו לא שטף במים, בעוד שלא טבל מטומאתו ואפילו
 פסק

מצורע ליום ששי

קנח

שָׁמַח בַּיָּמִים וּבְכֹסֶם בְּגָדָיו וּרְחֵץ בַּיָּמִים וּמָמָא עַד-הָעֶרֶב :
 וְכֵן דִּי יִקְרַב בֵּיהּ דְּוֹבְנָא וַיְדַוְהֵי גָא שְׁמַח בְּמָמָא וַיִּצְפַּע לְבוּשׁוֹהֵי וַיִּסְחֵי
 בְּמָמָא וַיְהִי מְסָאב עַד רַמְשָׁא : יב וּבְלֵי-חֲרָשׁ אֲשֶׁר-יִגַּע בּוֹ
 הַזֶּבֶב יִשְׁבֵּר וּבְלֵי-עֵץ יִשְׁמַח בַּיָּמִים : ומאן דְּחַסְפָּה דִּי
 יִקְרַב בֵּיהּ דְּוֹבְנָא יִתְבַּר וּבְלֵי מֵאן דְּאָע יִשְׁתַּחֲפָה בְּמָמָא : יג וְכִי-יִטְהַר
 הַזֶּבֶב מִזּוּבּוֹ וְסִפְרָ לּוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטַהַרְתּוֹ וּבְכֹסֶם
 בְּגָדָיו וּרְחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּיָּמִים תְּיִם וּמְחָר : וְאֵרִי וְדִבֵּי דְּוֹבְנָא
 מְדַוְבָה וַיִּמְנֵי לָהּ שִׁבְעַת יוֹמִין לְדְכוּתָהּ וַיִּצְפַּע לְבוּשׁוֹהֵי וַיִּסְחֵי בְּשָׂרָהּ בְּמִי
 מְבוּעַ וַיְדַפֵּי : יד וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח-לּוֹ שְׁתֵּי תָרִים אֵז
 שְׁנֵי בָּנֵי יוֹנָה וּבָא | לְפָנָי יִתְּהּ אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
 וּנְתַנֵּם אֶל-הַכֹּהֵן : וּבַיּוֹמָא תְּמִינָאָה יִסַּב לָהּ תְּרִין שְׁפָנִינִין אֵו תְּרִין
 בְּנֵי יוֹנָה וַיִּיטֵי לְקָדָם ׀ לְתַרְע מִשְׁפָּן זְמָנָא וַיִּתְנַנּוּ רַבְהֵנָא : טו וְעָשָׂה
 אֹתָם הַכֹּהֵן אַחַד חֲטָאֵת וְהָאֹחַד עֲלָהּ וּבִפְר
 עָרְוֵי הַכֹּהֵן לְפָנָי יִתְּהּ מִזּוּבּוֹ : וַיַּעֲבֵד יִתְחַוּן בְּתֵנָא חַד
 חֲטָאֵתָא וְחַד עֲלָתָא וּבִפְר עֲלוֹהֵי בְּהֵנָא קָדָם ׀ מְדַוְבָה : ס
 שְׁשִׁי (שְׁבוּעֵי כַּסֵּן מְחוּבְרִין) טז וְאִישׁ כִּי-תִצָּא מִמֶּנּוּ שְׁכַבְתִּי
 וְרַע וּרְחֵץ בַּיָּמִים אֶת-כָּל-בְּשָׂרוֹ וּמָמָא עַד-הָעֶרֶב :
 וְגִבֵּר אֲרִי תְּפֹק מִנָּה שְׁכַבְתִּי וְרַעָא וַיִּסְחֵי בְּמָמָא ית כָּל בְּשָׂרָהּ וַיְהִי מְסָאב
 עַד רַמְשָׁא : יז וּבְרֵ-בְגָד וּבְרֵ-עוֹר אֲשֶׁר-יִהְיֶה עָלָיו

שכבת

רשי

ספק מזובו וספר שבעה ומחוסר טבילה מטמא ככל טומאותיו וזה שהוליא הכתוב
 טבילת גופו של זב זב' שטיפת ידים ללמודך שאין בית הסתרים טעון ביאת מים
 אלא אבר הגלוי כמו הידים : (יב) וכרי חרש אשר יגע בו הזב. יכול
 אפילו נגע בו מאחוריו וכו'. כדאי' זב"כ עד איזוהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר
 זה הסיעו : (יג) וכי יטהר. כשיפסוק : שבעת ימינו לטהרתו. שבעת ימים
 טהורים מטומאת זיבה שלא יראה זב וכולס רלופין : (יח) ורחצו במים. גזירת מלך
 היא

מצורע ליום ששי

שִׁכְבַת־זָרַע וּכְבֹס בַּמַּיִם וְטָמְא עַד־הָעֶרֶב : וְכֹל לְבוּשׁ
וְכֹל מְשָׁד דִּי יְהִי עֲלוֹהֵי שִׁכְבַת זָרַעָא וַיִּצְמַבַּע בְּמַיָּא וַיְהִי מְסָאָב עַד
רַמְשָׂא : יח וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת־זָרַע
וְרַחְצוּ בַּמַּיִם וְטָמְאוּ עַד־הָעֶרֶב : וְאַתְמָא דִּי יִשְׁכִּיב גְּבַר
יְתֵה שִׁכְבַת זָרַעָא וַיִּסְחֹן בְּמַיָּא וַיִּסְאָבוּן עַד רַמְשָׂא : פ יח וְאִשָּׁה כִּי
תִהְיֶה זָכָה דָּם יִהְיֶה זָכָה בְּבִשְׂרָהּ שְׁבַעַת יָמִים
תִּהְיֶה בְּנִדְתָהּ וְכֹל־הַנִּגְעַ בָּהּ יִטְמָא עַד־הָעֶרֶב :
וְאַתְמָא אַרְי תְּהִי דִיבֵא דָם יְהִי דוֹבֵה בְּבִשְׂרָהּ שְׁבַעַת יָמִין תְּהִי בְּרַחֲמֵהּ
וְכֹל דִּיקְרַב בָּהּ יְהִי מְסָאָב עַד רַמְשָׂא : כ וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב
עָלָיו בְּנִדְתָהּ יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו וְטָמְא :
וְכֹל דִּי תִשְׁכִּיב עֲלוֹהֵי בְּרַחֲמֵהּ יְהִי מְסָאָב וְכֹל דִּי תִיתַב עֲלוֹהֵי יְהִי
מְסָאָב : כא וְכֹל־הַנִּגְעַ בְּמִשְׁכַּבָּהּ יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ
בַּמַּיִם וְטָמְא עַד־הָעֶרֶב : וְכֹל דִּיקְרַב בְּמִשְׁכַּבָּהּ יִצַּבַּע
לְבוּשׁוֹהֵי וַיִּסְחִי בְּמַיָּא וַיְהִי מְסָאָב עַד רַמְשָׂא : כב וְכֹל־הַנִּגְעַ בְּכֹל
כְּדִי אֲשֶׁר־תִּשְׁכַּב עָלָיו יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ בַּמַּיִם וְטָמְא
עַד־הָעֶרֶב : וְכֹל דִּיקְרַב בְּכֹל מְנָא דִּי תִיתַב עֲלוֹהֵי יִצַּבַּע לְבוּשׁוֹהֵי
וַיִּסְחִי בְּמַיָּא וַיְהִי מְסָאָב עַד רַמְשָׂא : כג וְאִם עַל־הַמִּשְׁכַּב
הוּא אֹו עַל־הַכְּדִי אֲשֶׁר־הוּא יִשְׁכַּב־עָלָיו בְּנִגְעוֹ

ב

רשי

היא שתטמא האשה צדיאה ואין הטעם משום נוגע בש"ז שהרי מגע צית הסתרים
הוא : (יש) כי תהיה זבה. (ת"כ) יכול מאחד מכל איבריה ת"ל (ויקרא כ)
והיא גלתה את מקור דמיה אין דם מטמא אלא הבא מן המקור : דם יהיה
זובה בבשרה. אין זובה קרוי זוב לטמא אלא"כ הוא אדום : בנדתה. כמו
(איוב יח) ומתבל ינידוהו שהיא מנודה ממגע כל אדם : תהיה בנדתה. אפילו
לא ראתה אלא ראייה ראשונה : (כג) ואם על המשכב הוא. (ת"כ) השוכב או
היושב על משכבה או על מושבה אפילו לא נגע בה אף הוא בדם טומאה האמורה
במקרא העליון טעון כבוס בגדים : עד הבלאי לרבות את המרכז : בנגעו

ב

מצורע ליום ששי

חגג

בו יטמא עד הערב : ואם על משכבא הוא אז על מנא די
 הוא יתבא עלוהי במקרבה פה יהי מסאב עד במשא: כד ואם
 שכב ישכב איש אתה ותהי נדתה עליו וטמא
 שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא :
 ואם משכב ישכוב גבר יתה ותהי רחוקה עלוהי ויהי מסאב שבעת
 יומין וכל משכב די ישכוב עלוהי יהי מסאב : ס כה ואשה כיוונת
 זוב דמה ימים רבים בלא עת נדתה או כיוונת
 עד נדתה כד ימי זוב טמאתה בימי נדתה תהיה
 טמאה הוא : ואתתא ארי ידוב דוב דמה יומין סניאין בלא עבן
 רחוקה או ארי תדוב על רחוקה פל יומי דוב סובתה פיומי רחוקה תהי
 מסאבא היא : כו כל המשכב אשר תשכב עליו כד
 ימי זובה במשכב נדתה יהיה לה וכל הגרי אשר
 תשב עליו טמא יהיה פטמאת נדתה : פד משכבא די
 תשכוב עלוהי פד יומי דובה במשכב רחוקה יהי לה וכל מנא די תיתב
 עלוהי מסאב יהי פסאבת רחוקה : כז וכל הנגע בם יטמא
 ונבם בגריו ורחין במים וטמא עד הערב :
 וכל דיקרב פהון יהי מסאב ויצבע לבושוהי ויסחי במיא ויהי מסאב

עד

רשי

בו יטמא. אינו מדבר אלא על המרכז שנתרצה מעל הכלי : בנגעו בו וטמא.
 ואינו טעון כזו בגדים שהמרכז אין מגעו מטמא אדם לעמא בגדים :
 (כד) ותהי נדתה עליו. יכול יעלה לרגלה שאם בא עליה בחמישי לנדתה לא
 יטמא אלא ג' ימים כמוהו ה"ל וטמא שבעת ימים ומה ה"ל ותהי נדתה עליו
 מה היא מטמאה אדם וכלי חרס אף הוא מטמא אדם וכלי חרס : (כזה) ימים
 רבים. שלשה ימים : בלא עת נדתה. אחר שלא שבעת ימי נדתה : או כיוונת
 אה ג' הימים הללו : על נדתה. מופלג מנדתה יוס א' זו היא זבה ומשפטת
 חרון בפרשה זו ולא כדת הנדה שזו טעונה ספירת ז' נקיים וקרצן והנדה אינה
 טעונה ספירת ז' נקיים אלא שבעת ימים תהיה בנדתה בין רואה בין שאינה
 רואה ודרשו בפרשה זו י"א יוס שבין סוף נדה לתחלת נדה שכל שלשה רזופין

שחרטה

מצורע ליום ששי

עד רמ'שא: כח ואם טהרה מזובה וספרה קה שבעת
 ימים ואחר הטהר: ואם דביאת מדובה ותמני לה שבעת וזמן
 ובתר גן תדפי: שבעי כט וביום השמיני תקח קה שתי
 תרים או שני בני יונה והביאה אתם אל הכהן אל
 פתח אהל מועד: ובזמא תמינאה תסב לה תרין שפנינין או תרין
 בני יונה ותיתי יתהון לרות פהנא לתרע משפן זמנא: ועשה הכהן
 את האחר חטאת ואת האחר עליה וכפר עליה
 הכהן לפני יהוה מזוב טמאתה: ועבד פהנא ית חד
 חטאתא וית חד עלתא וכפר עליה פהנא קדם יי מדוב סוכתה:
 מפמיר לא והזרתם את בני ישראל מטמאתם ולא
 ימותו בטמאתם בטמאתם את משפני אשר בתוכם:
 ותפרשו ית בני ישראל מסואבתהון ולא ימותו בסואבתהון
 ית משפני די ביניהון: לב זאת תורת הזב ואשר תצא
 ממנו שכבת זרע לטמאתה: דא אורייתא דדובנא ודי
 תפוק מנה שכבת זרעא לאסתאבא בה: אנ והיה בנדתה והזב
 את זובו לזכר ולנקבה ולאיש אשר ישב עם
 טמאה: ולדמוכתא ברחוקה ולדראיב ית דובה לדבר ולנקבא ולגבר
 די ישבוב עם מסאבא: פ פ פ

'ס פסוקים. עיד'ו סימן. וארבעה אנשים (כמלכיס 'ב סימן ז'):

רש"י

שחראה באחד עשר יום הללו תהא זבה: (לא) והזרתם. אין חילה אלא פרישה
 וכן (ישעיה ח) נזרו אחר וכן (בראשית מח) נזיר אחיו: וראי ימותו בטמאתה.
 הרי הכרת של מטמא מקדש קרוי מיסה: (רב) זאת תורת הזב. בעל רחיה
 אחת ומהו טורסו: ואשר תצא ממנו שכבת זרע. הרי הוא כבעל קרי טמא
 טומאת ערב: (ג) והזב את זובו. בעל 'ב רחיות ובעל 'ג רחיות שחורטן
 מפורשת למעלה:

וארבעה

במלכים ב' סימן ז'

א וְאַרְבַּעַה אַנְשִׁים הָיוּ מִצֻּרְעִים פָּתַח הַשַּׁעַר וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־
 רֵעֵהוּ מַה אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים פֹּה עַד־מָתְנוּ׃ ב אִם־
 אָמְרֵנוּ נָבֹוא הָעִיר וְהָרַעַב בְּעִיר וּמָתְנוּ שָׁם וְאִם־יִשְׁכְּנוּ פֹה
 וּמָתְנוּ וְעַתָּה לָּכֵן וּנְפַלֶּה אֶל־מַחֲנֵה אָרֶם אִם־יִחַיְנוּ נַחֲיָה וְאִם־
 יָמִיתְנוּ וּמָתְנוּ׃ ג וַיִּקְמוּ בְנִשְׁפָּף לָבֹוא אֶל־מַחֲנֵה אָרֶם וַיָּבֹאוּ
 עַד־קִצֵּה מַחֲנֵה אָרֶם וְהָיָה אִיז־שָׁם אִישׁ׃ ד וְאָדְנִי הַשְּׁמִיעַ׃
 אֶת־מַחֲנֵה אָרֶם קוֹל רֹכֵב קוֹל סוֹס קוֹל חֵיד גְּדוּד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ
 אֶל־אֶחָיו הִנֵּה שָׁבְרֵ־עֲלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי הַחֲתִיּוֹת וְאֶת־
 מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבֹוא עֲלֵינוּ׃ ה וַיִּקְמוּ וַיִּנּוּסוּ בְנִשְׁפָּף וַיַּעֲזֹבוּ אֶת־
 אֶחָדֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־הַמְרִיחִים הַמַּחֲנֵה כַּאֲשֶׁר הָיָה וַיִּנּוּסוּ
 אֶרֶץ־נַפְשָׁם׃ ו וַיָּבֹאוּ הַמִּצְרָעִים הָאֵלֶּה עַד־קִצֵּה הַמַּחֲנֵה וַיָּבֹאוּ
 אֶל־אֶחָד וַיֹּאמְרוּ וַיִּשְׁתּוּ וַיִּשְׁאוּ מִשֶּׁם כֶּסֶף וְזָהָב וּבְגָדִים
 וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ וַיִּשְׁבּוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־אֶחָד אַחֵר וַיִּשְׁאוּ מִשֶּׁם וַיִּלְכוּ וַיִּטְמְנוּ׃
 ז וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ לֹא־בָן׃ אֲנַחְנוּ עֲשִׂים הַיּוֹם הַזֶּה יוֹסֵ־
 בְשֵׁרֶה הָיָה וְאֲנַחְנוּ מֵהַשִּׁים וְחַכְּנוּ עַד־אֹזֶר הַבֶּקֶר וּמִצְאָנוּ
 עוֹזֵן וְעַתָּה לָּכֵן וּנְבָאָה וּנְגִידָה בֵּית הַמֶּלֶךְ׃ ח וַיָּבֹאוּ וַיִּקְרְאוּ אֶל־
 שַׁעַר הָעִיר וַיִּגִּדּוּ דָּהֵם לֵאמֹר בָּאנוּ אֶל־מַחֲנֵה אָרֶם וְהִנֵּה אֵין־
 שָׁם אִישׁ וְקוֹל אָדָם בִּי אִם־הַסּוֹס אָסוּר וְהַחֲמֹזֶר אָסוּר וְאֶהְלִים
 כַּאֲשֶׁר הֵמָּה׃ ט וַיִּקְרְאוּ הַשְּׁעָרִים וַיִּגִּדּוּ בֵּית הַמֶּלֶךְ פְּנִימָה׃
 י וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ לַיְלָה וַיֹּאמֶר אֶל־עַבְדָּיו אֲנִידָה־נָא לָכֶם אֶת־
 אֲשֶׁר־עָשׂוּ לָנוּ אָרֶם יָדְעוּ בִּירְעֻבִים אֲנַחְנוּ וַיִּצְאוּ מִן־הַמַּחֲנֵה
 לַחֲחֹבֶה בַּהַשְּׂדֵה לֵאמֹר בִּי־יִצְאוּ מִן־הָעִיר וְנַחֲפֹשֶׁם הַיּוֹם וְאֶל־
 הָעִיר נָבֹא׃ יא וַיַּעַן אֶחָד מֵעַבְדָּיו וַיֹּאמֶר וַיִּקְחוּ־נָא הַמִּשֶׁתַּח
 מִן־הַסּוּסִים הַנִּשְׂאָרִים אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַגָּם כְּכֹל־הַחֲמֹזֶן
 יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׂאָרוּ־בָהּ הַגָּם כְּכֹל־הַחֲמֹזֶן וַיִּשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־תָּמוּ

הפטרות מצורע

וּנְשַׁלְחָהּ וְנִרְאָהּ : יג וַיִּקְחוּ שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
אֶתְרֵי מַחֲנֵה־אָרֶם לֵאמֹר לְכוּ וּרְאוּ : יד וַיִּלְכוּ אַחֲרֵיהֶם עַד־
הַיַּרְדֵּן וְהִגִּיהוּ כָּל־הַדָּרֶךְ מִלְּאָה בְּגַדִּים וְכֵלִים אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ
אֲרֶם בְּהַחֲפוֹם וַיָּשִׁבוּ הַמֶּלְכָאִים וַיִּגְדּוּ לַמֶּלֶךְ : יו וַיֵּצֵא הָעַם
וַיִּבְנוּ אֶת מַחֲנֵה־אָרֶם וַיְהִי סָאֵה־פֶלֶת בְּשֶׁקֶל וּסְאֵתִים שְׁעָרִים
בְּשֶׁקֶל כְּדָבָר יְהוָה : יז וַהֲמֶלֶךְ הַפְּקִיד אֶת־הַשְּׁלִישׁ אֲשֶׁר נִשְׁעַן
עַד־יָדוֹ עַל־הַשְּׁעָר וַיִּרְמְסוּהוּ הָעַם בְּשֶׁעַר וַיָּמַת כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּרִדְתַּת הַמֶּלֶךְ אֵלָיו : יח וַיְהִי כְּדָבָר
אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדַר־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סְאֵתִים שְׁעָרִים בְּשֶׁקֶל וּסְאֵה־
פֶלֶת בְּשֶׁקֶל יְהִיהוּ כַּעֲת מֵחֵר בְּשֶׁעַר שְׁמֵרוֹן : יט וַיַּעַן הַשְּׁלִישׁ
אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר וְהִגִּיהוּ יְהוָה עֲשֵׂה אַרְבּוֹת בְּשָׁמַיִם
הַיְהִיָּה כְּדָבָר הַזֶּה וַיֹּאמֶר הַנֶּפֶךְ רֵאָה בְּעֵינֶיךָ וּמַשֶּׁם לֹא תֹאכַל :
יח וַיְהִי־לֹבֵן וַיִּרְמְסוּ אֹתוֹ הָעַם בְּשֶׁעַר וַיָּמַת :

* בחפזם קרי

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפסרה ומומור הי'
מדך גאות לבש או מומור שיר ליום השבת וה' מלך יצליח דברו משנה
והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום :

משנה אהלות פרק ב'

אָלוּ מִטְמְאִין בְּאֵהֶל. הַמֵּת. וְכוּזִית. מִן הַמֵּת. וְכוּזִית נָצַל. וּמְזוּא תַרְוּד
רָקַב. הַשְּׁדָרָה וְהַגְּלוּלָת. וְאָבָר מִן הַמֵּת. וְאָבָר מִן הַחַי שֵׁישׁ עֲלֵיהֶן
בְּשָׂר כְּרָאוּי. רוֹבַע עֲצָמוֹת מְרוֹב הַבְּנִין. אוּ מְרוֹב הַבְּנִין. וְרוֹב בְּנִינֵי

ורוב

ברפנורא

אלו מטמאין באהל המת וכוזית מן המת. ואי קאיא כוזית מן המת מטמא מת עלמא לכ"ש הא
מלחא מיתרשא בנמ' כנוזיר (דף מט) לא לזרכה אלא לנפל שלא נתקשרו איבריו בנידון שאין בו כוזית
בשר : נצל. כשר המת טמא ונעשה כמין ליחה סרוחה : מלא תרווד. כף ושיעורו מלא חפנים :
רקב. גופו של מת כשכלה ליחוחו ונעשה כמין עפר ואין מלא תרווד רקב מטמא אלא מן המת
שנקבר פרום בארון של שיש ומכוסה בכסוי של שיש עד שנודע בודאי שאין בו חשוכת רקבון
של בנר או של עץ או עפר אחר אבל מה שנקבר בכסות או בארון של עץ או בעפר אין לו
רקב. וכן מת שנקבר חסר אבר אין לו רקב : השדרה והגלגולת. אע"פ שאין בהם בשר
מטמאין באהל לפי שזורת אדם ניכרת בהם דכתי' בעלם אדם עלם שניכר בו שהוא של אדם :
אבר. מן המת ואבר מן החי. דכתי' בחלל חרב או במת אבר שהבדילתו החרב מן החי הרי
הוא כמת : ורובע עצמות. רובע הקב של עצמות : מרוב הבנין או מרוב המנין. רבותי

עירשו

מצורע ליום שישי

קמא

ורוב מניינו של מת. אף על פי שאין בהן רובע ממים. בפה הוא רוב מניינו. מאה וחמשה ועשרים: ב רביעית דם. ורביעית דם תבוסה ממת אחד. רבי עקיבא אומר משני מתים. דם קטן שיצא בלול. רבי עקיבא אומר בר שהוא. וחכמים אומרים רביעית. בזית רמה בין תיה בין מתה. רבי אליעזר מטמא בבשרו. וחכמים מטהרים. אפר שרופים. רבי אליעזר אומר שיעורו ברובע. וחכמים מטהרים. מלוא תרוד ועוד עפר קברות טמא. רבי שמעון מטהר. מלא תרוד רקב שנגרצו במים. אינו חבור לטומאה: גאלו: מטמאין במגע ובמשא. ואינן מטמאין באהר. עצם בשעורה. וארץ העמים. ובית הפרס. אבר מן הפת ואבר מן החי. שאין עליהן בשר פראוי. השערה והגלגולת שחסרו. בפה הוא חסרון

בשררה

ברטנורא

פירושו שהן מועטין מהיות בהן רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בהם לא רוב המנין ולא רוב הננין מטמאין: ורוב בנינו ורוב מנינו. רוב בנין הגוף או רוב מנין העצמות אע"פ שאין רוב בנין הגוף מטמאין ואע"פ שאין בהם רובע. ורוב בנינו כגון השוקים והירכיים והלעות והזררה. ורוב מנינו כגון ראשי אלכשות הידים והרגלים וכיוצא בהן וכלכל שהיו קכ"ה איברים מטמאין: ב רביעית דם. שיצא כולו לאחר מיתה: ורביעית דם תבוסה. שיצא מקצת רביעית מחיים ומקצת לאחר מיתה ולקמן בס"פ מפרש לה: תבוסה. ל' מתכוססת בדמיך ורביעית דם שיצא כולו לאחר מיתה דאורייתא דכתי' צמת כנפש אכל דם תבוסה אינו אלא מדרבנן ותני דאורייתא ותני דרבנן: צמת אחד. ולא מנ' מתים קצתרי רבנן יש אם למסורת ועל כל נפשות מת לא יבא נפשה כתיב חסר: רע"א משני מתים. הני רביעית ממת זה וחני רביעית ממת אחר מטמא בזהל דכבר יש אם למקרא נפשות מת פשטנ' נפשות וישעור אחד מדלל קאמר נפשות מתים ואין הלכה כר"ע: רע"א כל שהוא. כשם שמטמא בעצמות רוב מנין ורוב בנין אע"פ שאין בו רובע הקב שהוא שיעור המיוחד לעצמות כך טמא בדם הקטן שיצא כולו אע"פ שאין בו רביעית שהוא שיעור המיוחד לדם: וחב"א רביעית. אם אמרת בעצמות שידוע שכולו לפניך חומר בדם שאני אומר נשחיתה ממנו טפה כל שהוא ולא יצא כולה. והלכה כחכמים: ובזית רמה. שגולדה בכשר המת: טמא בבשרו. דרמה היוצאה מן המת אפילו היה בכשר המת היא תשובה משום - דלדם מחיים אקרי רמה דכתיב אף כי אנוס רמה: וחכמים מטהרים. והלכה כחכמים: אפר שרופים. אדם שנשרף ונעשה אפר ולא נחערב בו מאפר עלים: שיעורו ברובע. קב אפר זמטא: וחכמים מטהרים. והלכה כחכמים: עפר קברות. עפר שמעורב בו דם וליחה של פת ומלח תרוד ועוד: טמא. טמא לפי שא"ל למלאות תרוד ועוד שלא יהיה בו מלח תרוד רקב דלאר לעיל שהוא טמא וה"נ מיירי צמת שנקבר ערוס בחרון של שיש שאין עפר אחר מעורב בו: ר"ש מטהר. ואין הלכה כר"ש: אינו חיבור לטימאה. ואם האהיל על מקצתו אינו כאלו האהיל על כולו. וכן לענין מנע: ג עצם בשעורה. מטמא במגע ובמשא דכתיב (ועל) הנוגע תנו' וס' לא נאמר בפסל אדם ללמד על עצם בשעורה שמטמא במגע אעפ"י שאינו ניכר שהוא של אדם אבל בזהל אדם כי ימות בזהל כחוב ובעצם לענין טומאת אהל בעינין שיהא ניכר שהוא של אדם שהרי במקום אחר הוא אומר בעצם אדם: וארץ העמים. כל חו"ל קרוי ארץ העמים וכוונת מיירי בנכח עפר שבה מחו"ל שהוא מטמא במגע ובמשא ואינו מטמא בזהל אבל הנכנס לארץ העמים אפילו לא נגע ולא נשא כגון שהיה רוכב על סוס טמא דעל אורח של ארץ העמים נמי נזרו: בית הפרס. שדה שנחרש בה קבר ונשכרו עצמות המת. ונדושות בעפר ארצו שדה ופרס מל' פרוסה הלא פירם לרענן לחמך: במה הוא חסרון בשררה. ולא יטמא בזהל אהל

מצורע ליום שש

בשדרה בית ששאי אומרים שתי חוליות. בית הלל אומרים אפילו חולה אחת. ובגלגולות בית ששאי אומרים כמלא מקדתי בית הלל אומרים כרי שינטל מן החי וימות. באיזה מקדתי אמרו. בקמן של רופאין. דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים בגדול. שר לשכה: ו הנהיג והדופק. מטמאין במגע ובאהל. ואינן מטמאין במשא. רבי אליעזר אומר מטמאין במשא. רבי יהושע אומר אם יש תחתיהן עפר קברות. מטמאין במשא. ואם לאו אינן מטמאין במשא. ואיזהו הדופק את שהגולל נשען עליו. אבר דופק דופקין מהור: האלו שאם חסרו מהורין. בנות מן הפת. ובזית נצר. ומלא תרוד רקב. ורביעית דם. ועצם בשעורה. ואבר מן החי שחסר עצמו: והשדרה והגלגולת משני בתים. ורביעית דם משני בתים. ורובע עצמות משני בתים. ואבר מן הפת משני בתים. ואבר מן החי משני אנשים. רבי עקיבא מטמא. ותכמים מטהרין: ועצם בשעורה שנתלק לשנים. רבי עקיבא מטמא. ורבי יוחנן בן נורי מטהר. אמר רבי יוחנן בן נורי לא אמרו עצמות בשעורה. אלא עצם בשעורה רובע עצמות שגדקדקו ואין בקל אחד ואחד עצם

כשעורה

ברטנורא

אלא כמנע וכמנע: כמלא מקדתי. מלא רוחב הנקב שנקבים במנע: כרי שינטל מן החי וימות. ושיערו חכמים בחסרון כסלע: בקמן של רופאים. במנע קטן שהרופאים פוחלים בו הננעים: בגדול של לשכה. ושיערו חכמים שהוא נקב כפינדין: ד הגולל. אכן גדולה ורחבה שסותמים בה פי הקבר מלמעלה מל' וגללו את האבן: והדופק. ב' אבנים גדולות א' מלד זה וא' מלד זה שהגולל נשען עליהם: מטמאין במגע ובאהל. דכתיב והיונע בעלם או כהלל או כמת או בקבר מה מת מטמא כמנע וכאהל חף קבר מטמא כמנע וכאהל: ואינן מטמאין במשא. דדרשין וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק וכו' וכל אשר יגע משום מנע הוא מטמא ואיטו מטמא משום משא: אם יש תחתיהן עפר קברות מטמא. כשמסיען משום עפר הניסס עמהן דמטמא כמנע משום תפוסה של מת. והלכה כר' יהושע: דופק דופקין. אלא אכן הדופק מניחין לפעמים אכן אחרת להחזיקה ואין הגולל נשען עליה והיא נקראת דופק דופקין: ד' ואלו אם חסרו מהורים. דלית כהו כשעור: ברת מן המת. שכן הוא תחלת יצירתו של אדם כמות: ורביעית דם. הואיל ונתחלת כרייתו של קטן אין בו פחת מרביעית דם: ואבר מן החי שחסר עצמו. אפילו קוליא גדולה שחסר ממנה עלם כל שהוא לא מטמא משום אבר מן החי אכל אם חסר מנשרו לעולם הוא מטמא עד שיחבר מחד להעלות ארוכה ואבר מן המת כוית בשר הפרש ממנו סמא ועלם כשעורה הפרש ממנו נמי סמא: ד השדרה והגלגולת משני בתים. חגי הולית הסדרה ממת זה והזי הולית הסדרה ממת אחר וכן הגלגולת: אבר מן החי משני אנשים. הני אבר נתלם מחי זה והני אבר כזה נרלם מחי אחר ונראין כאבר א': והכמים מטהרין. מסומאת אכל אכל מטמאין כמנע וכמנע משום עלם כשעורה והלכה כחכמים: ד שגדקדקו. שגדקו ל' וסחקת ממנה דם: ר"ש מטהר. מכל סומאה ואינס מטמאין לא כמנע ולא כמנע ולא כאהל: והכמים מטמאין

בשעורה. רבי שמעון טמאה. וחכמים טמאים. אבר מן החי שנתחם
לשנים טהור. רבי יוסי טמא. וסודה שאם נטל חצאים שהוא טהור :

ברטנורא

טמאין. שלשון דהא איכא רובע : אבר מן החי שנחלק לשנים טהור. ואפילו חז
וחזרו לאין חזרוי אדם חיבור : נטל חצאים. שיעל מן החי לחאים ולא יעל ממנו אבר
עלם כחדל ללא הוי ביה טעור מעולם. ואין הלכה כרבי יוסי :

גמרא נדה דף כ' ע"א

איבעיא להו אין עוברין אותן ביד אלא בבלי דלא לרמיה
בידיה ולעברניהו אבל במנא פי עבר ליה בידיה
עפיר דמי. או דילמא דלא לעברניהו בידיה אלא במנא.
תא שמע פשהוא בודקן אין בודקן אלא בכוס ועדיין תשעי
לך בדיקא בכוס עכירא במאי תיקו. פי אתו לקמיה דרב
בר אבוה אמר להו במקומה שנינו :

רשי

לא לרמי בידיה. לא יסן העפר אל תוך ידו ויעוכר המים בעפר שזדו
אע"פ שחזר ונתנו בכלי לאחר עכירה. אבל אם העפר
בכלי כי עכר בידיה בלזבז עפיר דמי : או דילמא. לא לעכרינהו בידים
כשהמים בספל לא יעכרם בלזבזו אלא בצוך או בכלי אחר : אלא בכוס
של זבוכית. אלמא לא לירמי עפר במים בכפו ויבדוק : אמר להו במקומה
שנינו. שאין האדמה דומה לדם אלא במקומה אבל הביאה ממקום אחר
נשחנה מראייה :

זוהר יתרו דף צ"ב ע"ב

זכור רוא דרכורא איהו. רוא דרכורא דנקיט פל שייפי דעמא עלאה
את יום השבת לאסגאה מעלי שבתא דאיהו לילה ודא איהו את
קדשו דאצטרך קדושה מנו עמא קדישא ולא אתעפרא בהו בדיקא חזי.
זכור אתר דגית ליה שבחה ולא קיימא ביה שבחה דהא לית שבחה
(בראשית קצ"ב ב') באתר דברית עקאה וכל שכן דעילא. ולתתא אית שבחה
אתר דאצטרך דאדברא ועל דא כתיב (תהלים ק"ט) יזכר עון אבותיו
וגו. ואית תמן תמן דאדברן וקין דבר נש וחובי וגית שבחה קמי
קרימא קדישא מה דאיהו קמיה. ומאן איהו קמיה. זכור וכל שכן
דעילא

מצורע ליום ששי

לעילא. בגין דכקא רוא דדכורא איהו ותמן אתגליף רוא דשמא קדישא יהיז. ורתתא אצטריף לאתקדשא ובמה אתקדש בזכור דהא מניה נמי כד קדושן וכד ברבאן. ודא כד מתעמרא מעלי שבתא על עמא קדישא כדקא יאות בצלותין ובבעותין ובסדורא דתרתה ואי תימא זכור דא אצטריף לאתקדשא דהא מניה נפקין כל קדושין דעמא. דאז הכי דהא דא אצטריף לאתקדשא ביממא ודא אצטריף דאתקדשא בלייליא וכד קדושין נמלין לון ישראל דבתר ואתמדשן בסדושי דקדשא בריף דהא:

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערי תשובה לרבינו יונה דף ה' ע"א

הר"ט ה' שבת פ"ז

מעיקרי התשובה הבניעה בכל לב ותשפלות פי המפיר את בוראו מדע במה צריך העובר על דבריו להיות שח ושפל ונודע מערכו בענין שנאמר [תהלים ס] נבנה בעינוי נאמס. ונאמר [איוב ס] אף כי נתעב ונאלח וגו' (י"ד) בפה נאמס קראו לך על בן יפגע וידעה שפל בעינוי. ודוד המלך עליו השלום בתתודותו על חטאו בבא אריו נתן הנביא אמר בסוף דבריו [תהלים נא] ונחתי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבנה. רוח נשברה פירוש רוח נמוכה למדנו מנה כי התכננה מעיקרי התשובה. כי המזמור ההוא יסוד מוסר לעיקרי התשובה ובהכננה יתבצה אדם אל השם שנאמר [ישעיה ס] ואר זה אביש אל עני ונבה רוח. ונאמר בענין (ס"ו) ואמר סלו סלו פנו דבר וגו' כי כה אמר כס ונשא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשפון ואת בכא ושפל רוח לתחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדפאים. למדנו כי התכננה מעיקרי התשובה. וכן שאר כל הפרשה מדברת על בעלי התשובה [ס"ז] כי לא לעולם אריב וגו' בעון בצעו קצפתיו וגו' דרכיו ראיתי ואתפאהו וגו' פירוש דרכיו ראיתי בהכננה. כמו שאמר ואת דבא ושפל

אחד העושה אב מלאכות מלאכות או תולדה מן התולדות בממד חייב פרת. ואם באו עדים נפקל בשונג חייב חטאת קבועה. אם בן מה הפרש יש בין האבות והתולדות אין ביניהן הפרש אלא בענין התקבן בדרך. שהעושה בשונג אם עשה אבות הרבה בהעלם אחד חייב חטאת אחת על כל אב ואב. ואם עשה אב ותולדותיו בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת: • ביצד הרי שהרש וברע וקצר בשבת בהעלם אחד חייב שלש חטאות ואפילו עשה הארבעים חסר אחת בשגגה פגון ששכח שאילו המלאכות אסורות לעשות בשבת חייב על כל מלאכה ומלאכה חטאת אחת. אבל אם טמן וחסה סתק ושף לשון של מתבת בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. שהרי לא עשה אלא אב אחד ותולדותיו. וכן כל פיוצא בניה: • העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. ביצד הרי שובע ונטע והכריף והרפיב וזמר בהעלם אחד אינו חייב אלא חטאת אחת. שכלן אב אחד הן וכן כל פיוצא בניה:

יום ובקירות הלב. כמו שאמר פי רוח מלפני יעטרף וארפאהו. פי אסלח לעונו כמו
 י"ט י"א ארפא משוברהם [ישע' י] ושב ורפאו ואנחהו אעורהו ער עזבת החטא
 ואנבירהו ער יצרו :

השם

מצורע

מצות

י"א מצות עשה.

נגעים סי' י"ד, סוטה ט"ו. נזיר מ' ספר היר' ה' ט"ז סי"א. ספר המצות ט"ע ק"י. סמ"ג
 עשין רל"ו.

קעד (עט) מצות עשה לטהר מצורע המוחלט ביום טהרתו שנאמר
 זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו וגו'. מביא מורק
 של חרס חדש ונוקח לתוכו רביעית מים חיים ומביא שתי לפרים דרוך עהרות
 לשם טהרת לרעה ושומט הכהן את הצרורה שבשתיקן על המים שבכלי חרס
 וממלה עד שיהיה הדם ניכר במים וחופר וקובר הלפור השחומה בפניו (עיין
 בסוף הספר בלאוין מרמז"ן סי' ו') ונוטל עך ארז ואזוב שאין לו שם לווי ושני
 תולעת משקלו שקל (עיין כלל ט"ז) ולוקח עם שלשתן הלפור החיה וכורך
 האזוב עם הארז בשני התולעת ומקיף להן ראשי אגפיים וראש הזנב של
 הלפור החיה וטובל ארבעתן במים שבכלי ודס שעליהן ומוזה ז' פעמים על ידו
 של מזורע ועומד בעיר וזורק הלפור החיה חוץ לחומה ומשלמה. ואחר כך מגלת
 הכהן שטמא את המזורע בתער את כל השיער שעל כל הגוף ואח"כ מכבס
 המזורע את בגדיו וטובל ויטהר מלטמא בביאה לבית ומלטמא משכב ומושב
 ויכנס לפנים מן החומה, ומוזה ז' ימים ואסור בהן בתשמיש המטה. ומלורעת
 מותרת בתשמיש המטה. וכל ז' ימים אלו מטמא אדם וכלים במגע ולא במשא
 ומטמא בגדים, ונוהג בכ"מ ובכ"ז כנוכר לעיל בסוף סימן ק"ע :

נגעים פי"ד. סוטה ט"ו. נזיר דף מ'. ספר היר' ה' ט"ז סי"א. ספר המצות ט"ע ק"א. וע"ש
 הטעם למה מנה תגלחת מצורע והבאת קרבנותיו לשתי מצות ובסי' שע"ח תגלחת הנזיר והבאת
 קרבנותיו מצוה אחת. סמ"ג עשין רל"ז :

קעה (פ) מצות עשה לגלח המצורע המוחלט ביום השביעי לטהרתו
 שנאמר וביום השביעי יגלח את כל שערו וגומר. זהו תגלחת
 שנייה של מזורע ולריך גם כן כהן שיגלח בתער כל השיער שעל כל הגוף.
 ומכבס בגדיו וטובל ויטהר מלטמא אחרים והוא ככל טבול יום ואוכל במעשר.
 העריב שמאו אוכל בתרומה ועדיין הוא מחוסר כפורים ואסור בקדשים עד
 שיביא כפרתו הקרבנות דבסמוך סימן קע"ו. ונוהג בכ"מ ובכ"ז כנ"ל בסוף
 סי' ק"ע :

מצות מצוריי השם

בריתות דף ח' נגעים פי"ד. נזיר מ' ספר הירח' מחוסרי כפרה ס"ד וה' שגגות פי" ספר המצוות
 מי"ע ע"ז ע"ש. סמ"ג עשין רמ"א :

קעו (פא) מצות עשה שיביא המצורע המותר קרבנות ביום שמיני
 שנאמר וביום השמיני יקח שני כבשים וכבשה אחת.

(עיין כלל ט"ו) השני כבשים הם א' עולה וא' אשם וכבשה היא חטאת (ושלש עשרונים סולת בלול בשמן למנחה) ולוג שמן וזה מעשיהם. ביום המחרת של הגלחת (שכס"י קע"ה) טבל המצורע ועמד באסקופת שער נקנור ופניו למערב והכהן לוקח האשם כשהוא חי ומניפו עם לוג השמן במזרח והמצורע מכניס ידיו וכומך על ראש האשם ושוחטין אותו מיד ומקבלין שני כבשים את דמו אחד מקבל בכלי שרת וזורקו על המזבח (עיין סימן קמ"א) וא' מקבל הדם בידו הימנית ומערה לידו השמאלית וזא אלל המצורע. הכהן מצפניס והמצורע מבחוץ ומכניס המצורע ראשו וטובל הכהן אלבעו הימנית בתוך הדם שזכפו השמאלית ונוסן על הנוך (הוא גדר אמלעי שבאוזן) און המצורע הימנית ואח"כ מכניס ידו הימנית והכהן יתן על צהן ידו (הוא אגודל). ואח"כ מכניס רגלו הימנית ויתן על צהן רגלו ואח"כ יקריב חטאתו ועולתו. אחר שיתן הדם על הצהנות נוטל הכהן מלוג השמן ויולק לתוך כפו של חצירו השמאלית (ואם יולק לתוך כף עלמו ילא) וטובל אלבעו הימנית בשמן שזכפו וזוה ז' פעמים כנגד בית קדשי קדשים על כל הזיה טבילת אלבעו בשמן, ואח"כ יבא אלל המצורע ויתן מן השמן על מקום דם האשם בתנוך וצהנות והגותר מן שמן שזכפו ויתן על ראש המיטהר. ושירי הלוג שמן נאכל לזכרי כהונה כשאר קדשי קדשים, והאובל מלוג השמן קודם שיתן מתן שבע וצהנות לוקה כאוכל קדשים קודם זריקה (שכס"י חמ"ט) ואם און ידו משגת יקריב כבש לאשם ועשרון סולת למנחה ולוג שמן ושתי תורים אחד חטאת ואחד עולה (עיין סימן קכ"ד ועיין כלל ט"ו) ואחר הבאת קרבנותיו הותר לאכול בקדשים. ויהג בזמן הבית בזכרים ונקבות :

מקואות. ספר היר' הל' מקואות. ספר המצוות מי"ע ק"ט. סמ"ג עשין רמ"ח. י"ד ס"י קצ"ו קצ"ח ר"א :

קעו (פב) מצות עשה שיטבול טמא בארבעים סאה מים ליטהר
 שנאמר ורחץ את כל בשרו במים. מים שכל גופו עולה צהן והם

אמה על אמה ברום שלש אמות ושיעורו ארבעים סאה (עיין כלל ט"ז) ולריך שיסיו המים נקווין בקרקע ומד"ם שלא יהיו שאובין, אבל מים חיים און לריך אלא הזב אבל הזבה ושאר כל הטמאין און לריכין מים חיים. ולריך שלא יהא דבר חוץ צין צשרו ושערו למים. וכלים טמאים גם כן נטהרים בטבילה חוץ מכלי חרס שאין לו טהרה במקוה. וכתב הרמב"ם בסוף הלכות מקואות דבר צרור הוא שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן והן בכלל החקים וכן הטבילה מכלל החוקים שאין הטומאה טיט או לואה שתעבור צמים אלא גזירת הכתוב הוא והדבר תלוי בצוונת הלב ולפיכך אמרו חז"ל טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל ואין דעת האדם מכרעת בזה אעפ"כ רמז יש בדבר כשם שהמכוין לטהר גופו כיון שטבל טהור כך המכוין לטהר נפשו מטומאות הנפשיות שהן מתשבת האון ודעות הרעות כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העונות והביא נפשו צמי הדעת טהור הרי הוא אומר

אומר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם. ומהג ככ"מ וככ"ז בזכרים ונקבות

נגעים פי"ב. ספר היר' ה' ט"ז פי' י"ד. ספר המצות מ"ע ק"ג. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ו מטעם שבפי' ק"ס. סמ"ג עשין רל"ט :

קעח (פג) מצות עשה וצדן דין טומאת ננעי בתים שנא' ונתתי ננע צרעת בבית ארץ אחוזתכם וגו'. לרעה בתים שיצורו כשני גריסין. כשיראה ננע בבית אפי' הוא חכם שיודע ודאי שזה ננע לא יגזור ויאמר ננע נראה לי בבית אלא יאמר לכהן כנגע נראה לי בבית וכשבא הכהן וראה הנגע ירקק או אדמדם ויסגרו שבעת ימים ובשביעי רואה אם כהה הנגע ומכ"ש אם הלך קולף מקום הנגע בלבד והבית טהור. מלאו שעמד בעיניו ולא פשה מסגרו שבו שני ורואה ביום י"ג אם כהה הנגע או הלך קולף מקום הנגע ומטהר את הבית בלפרים ואם מלא הנגע שפשה בסוף שבו שני או שעמד בעיניו חולץ את האבנים שבהן הנגע (ולא יחלוצן פחות משני אבנים) ומקלה את העפר ומוציא אל מחוץ לעיר וטח את כל הבית ומסגרו שבו שלישית וציוס חשמה עשר ר רואה אם חזר בו ננע כשני גריסין הרי זה פשיון אחר הטוח ונותן את הבת כולו. ואם לא חזר בו ננע מטהרו בלפרים וכל זמן שיחזור בו ננע קודם שטהרו בלפרים ה"ז יתן. ואם נראה בו ננע אחר שטהרו בלפרים יראה בתחלה. וכן אם פשה הנגע בסוף שבו ראשון חולץ וקולה וטח ככ"ל ומסגרו שבו שני ואם חזר הנגע הרי זה פשיון אחר הטוח ונותן את הבית ואם לא חזר מטהרו בלפרים. וטהרת הבית המנוגע בלפרים כמו באדם (בסי' קע"ד) אלא שבאדם מזה ז' פעמים על ידו של מלורע ובבית מזה ז' פעמים על משקוף של הבית מבחוץ ושאר כל המעשים שוים. ביה המנוגע אב הטומאה וכל הננוע בו טמא וכן אבנים שחולצין ממנו וכל כוית מהן מטמא במגע ובמשא ובציאה שאם נכנס כוית מהן לבית טהור נטמא כל אשר בבית וכולן אסורין בהנאה. בית מוסגר אינו מטמא אלא מתוכו והמוחלט מטמא מתוכו ומאחוריו. וכל האבנים משלח אותן חוץ לעיר אפי' אינה מוקפת חומה. אין הבית מטמא בנגעים עד שיהיה בו ד' אמות על ד' אמות ויהיה לו ארבע כתלים בכל כותל שני אבנים לכל הפחות והוא בנוי בארץ באבנים ועפר ועלים עפר כדי ליתן בין פלים לחבירו. ועלים כדי ליתן תחת המשקוף. ננעי בתים אינו נוהג אלא בא"י בבית ישראל ולא בבית גוי ואין ירושלים מטמא בנגעים. הרמב"ם כתב, נגעים מוסר על לשון הרע בסוף ה' נגעים ואעתיק אותם אי"ה בסוף סי' רל"ד ע"ס :

זבים מגולה ח'. זבתי קמ"ג. ערכין דף ג'. כריתות דף ת. גדה ס"ה. ספר היר' ה' טטמא משכב ומשכב פ"א ב' ה' ו' ז' ח' ט'. והי מחוסרי כפרה פרק א' ב' ג'. ספר המצות מ"ע ק"ד. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ו מטעם שבפי' ק"ס. סמ"ג עשין רל"ט :

קעט (פד) מצות עשה שיהא הזב טמא ומטמא שנאמר איש כי יהיה זב מבשרו זיבו טמא הוא וזאת תהיה טומאתו בזובו רר בשרו

בשרו את זוכו או החתים בשרו מזוכו טמא הוא. וזכ אינו יולא בקשוי אבר
 כמו שכנת זרע ואין ביולאמו תאוה ולא הנאה אלא נגרר ויולא מאבר מת כמו
 מי בלך של שעורים כהה כלובן בילה המזורת ושכנת זרע לבנה כלובן בילה
 שאינה מזורת. הרואה ראייה אחת של זכ בין שראה ראייה מועטת בכל שהוא
 בין שראה ראייה ארוכה נמשכת רק שלא היה מתחלת הראייה עד סופה כדי
 טבילה וסיפוג אפילו פסק הוויכ בינתיים הרי זו ראייה אחת (אפי' היתה באונס)
 הרי הוא כבעל קרי (בסוי' קפ"א) וטובל בו ביום וטהור לערב. ראה שתיים או
 אפי' ראה ראייה אחת שמתחלת הראייה עד סופה היה כדי טבילה וסיפוג או
 שראה ראייה אחת מקלטה בסוף היום ומקלטה בתחלת הלילה אע"פ שאינה
 ארוכה כשתיים הרי אלו שתי ראיות שהימים מחלקין הראייה. או שראה
 שתי ראיות בשני ימים רגופים הרי זה זכ בעל שתי ראיות ומטמא
 כלים במגע ומטמא אדם במגע ובמשא ומטמא משכב ומושב ומרכב מתחתיו
 ועושה אותו אב הטומאה ועל גבו מטמא מדף (מדף ר"ל טומאה קלה
 לטמא אוכלין ומסקין ולא אדם וכלים) ורוקו ושכנת זרעו ומימי רגליו הם אב
 הטומאה (ודמעת עינו ודם מגפתו וחלב אשה אין מטמאין אדם אבל מטמאין כלים
 מד"ם) ואינו יולא מידי טומאתו עד שיספור שבעה ימים נקיים ואם ראה ראייה
 של זכ אפילו בסוף יום השביעי אחר שטבל סתם את הכל ומתחיל למנות שבעה
 ימים נקיים אחרים מאחר יום ראייה אחרונה. ולריך טבילה במים חיים ואינו
 חייב קרבן ראה שלש ראיות או ראייה אחת כשיעור שתי טבילות ושני ספוגין לריך
 להביא קרבן אחר השבעה נקיים (ע' סי' ק"פ) וראייה אחת קלרה ואחת ארוכה
 כשתיים מלטרפין לשלש ראיות אחד הרואה שתי ראיות או שלש שבעה אחת זו
 אחר זו (ובלבד שיהיה כדי טבילה וסיפוג בין ראייה לראייה) או שראה בכל יום
 זה אחר זה ה"ז זכ ואם הפסיק בין ראייה לראייה יום גמור אינן מלטרפות. כל
 ראייה שהיא סותרת את שבעה הנקיים אינה מביאה לקרבן אפי' ראה בתוך ימי
 הספירה ג' ראיות זו אחר זו אפילו ראה אותם ביום אחד אפי' ראה ג' ראיות
 בסוף יום השביעי של הנקיים אינו מביא קרבן שראיות אלו לספירה הם. אבל
 ראה ג' ראיות בליל שמיני שלאחר שבעת הנקיים מביא קרבן שאין ראיות אלו
 סותרין. ודוקא בזכ בעל שתי ראיות אבל בזכ בעל שלש ראיות על ראיות שראה
 בליל שמיני שלאחר שבעה נקיים אינו מביא קרבן שני על שלש ראיות אלו אלא
 קרבן אחד על ג' ראיות הראשונות שאע"פ שאין אחרונות סותרות הרי לא יולא
 לזמן שראוי לקרבן והלילה מחוסר זמן הוא לכל (חזק מיוולדת שהפילה בליל פ"א
 שהיא מביאה קרבן שני) ואם ראה ראייה אחת בליל שמיני ושתי ראיות ביום
 שמיני הרי אלו מלטרפין ומביא קרבן שני על זיבות האחרונות שהרי ראייה
 ראשונה של כל זכ כשכנת זרע היא חשובה ואם ראה אחרים שתיים מלטרפת
 עמהן לקרבן, אבל אם ראה שתיים בליל שמיני ואחת ביום שמיני אינן מלטרפות
 ואין מביא קרבן על זובה זו האחרונה. זכ שראה קרי באחד מו' נקיים אינו
 סותר רק יומו ומשלים שבעה ימים ומביא קרבנו. כיצד ראה קרי ביום חמישי
 מנקיים סופר אחריו שלשה ימים וטובל בשלישי ומביא קרבנו ברביעי. ואין זכ
 מטמא אלא מחמת בשרו ולא מחמת חולי או אונס, לכן בודקין הוזהרם לא בא לר

הזיבה מחמת מאכל או משתה או משא או קפינה או חולי או מראה שראה אשה או הרהר וכן מי שנימול ואח"כ ראה זוב תולין במילה כל זמן שמלטער. והרואה קרי אינו טמא בזוב מעת לעת שמחמת הזרע בלא לו הזוב וכן למראה והרהר תולין בהן מעת לעת אבל למשא ולקפילה ומאכל משתה תולין בהן כל זמן שמלטער. ודוקא בראייה שנייה הוא דבדוקין אבל ראיה ראשונה אפי' ראה אותה באונס וראייה שנייה היתה מחמת בשרו הרי זה טמא טומאת זיבות ואעפ"כ בדוקין אותו בראשונה כדי למנות ג' ראיות לקרבן שאם הראשונה היתה באונס לא מלטרפת לג' לחייבו בקרבן. ראיה שלישית אין בדוקין שאפי' ראה אותה מחמת אונס ית זייב בקרבן הואיל ושני ראיות שבהן נעשה זה היו מחמת בשרו. הכל מתטמאין בזיבה אפי' קטן בן יומו והגרים ועבדים וחרש ושוטה וסרים אדם וסרים חמה. טומטום ואנדרוגיטוס נותנין עליהן חומרי איש וחומרי אשה מתטמאין בדם כנשים ובלובן כאנשים ומביאין קרבן על זיבתן ואינו נאכל. היה מוגה ז' נקיים ללובן וראה אודם או לאודם וראה לובן אינן סותרין. גוי אינו מטמא בזיבה ואם ראה קרי כשהיה עכו"ם ונתגייר מטמא בזיבה מיד ואין תולין לו מעת לעת. וזב נקרא טמא בכל מקום ובכל זמן אבל בעו"ה שאין לנו מקדש וטהרות אין לחשבו למלוה שנוהג בזמן הזה וכן כל דיני טומאה וטהרה אין לחשבם למלות שנוהגים בזמן הזה:

זבים. מגילה ח'. ספר הירד הלכות מחוסרי כפרה פ"א. ספר המצות ט"ע ע"ד. סמ"ג עשין ר"ח

קפ (פה) מצות עשה שיקריב זב בעל שלש ראיות קרבן שנאמר ובוים השמיני יקח לו שתי תורים וגו' אחד חטאת ואחד עולה. יום השמיני הוא למחרתו של הטבילה אחר שבעה הנקיים והוא מחוסר כפרה ואסור בקדשים עד שיביא הקרבן הזה (עיין סי' קט"ז קכ"ה וכלל ט"ז). ונוהג בזמן הבית בזכרים:

שבת דף פ"ג. כלים פ"א. נדה כ"ב. ל"ה ט"ג. ספר הירד ה' אבית הטומאה פ"ה. ספר המצות ט"ע ק"ה. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ו מטעם שבסימן ק"כ. סמ"ג עשין רמ"ז:

קפא (פו) מצות עשה שתהא שכבת זרע טמא ומטמא שנאמר ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע וגומר וטמא עד הערב. שכנת זרע טמא הוא שבאה מישראל שאינו פחות מכן ט' שנים ויום א' ולמעלה ובאה ממנו בהרגשה בקשוי אבר והיא דומה ללובן בילה שאינה מזורסת. ואם נעקרה בהרגשה אעפ"כ שילאה שלא בהרגשה טמא ושיעורה לטמא להמויא אותה במשהו ולהנוגע בה כעדשה והיא אב הטומאה מטמא אדם וכלים במגע וכלי חרס באייר. ש"ז אינה מטמאה אלא כשהיא לחה ואם יבשה כחרס טהורה ואם יכול לשרותה בפושרין מעת לעת ותחזור לכמות שהיתה טמאה. בעל קרי הוא ראשון לטומאה. ואשה (שהיא מצת ג' שנים ולמעלה) ששכב איש אוחז שכנת זרע היא ראשונה לטומאה כבעל קרי. אשה שפלטה ש"ז נסוך ג' עונות לחשמיש (ולהרבה פוסקים ו' עונות) ועונה שנבעלה בה אינה מן המנין היא טמאה

טומאה כבעל קרי. והשכבת זרע טומא אבל אחר זמן זה האשה טהורה והשכבת זרע טהורה שכבר נסרחה השכבת זרע ונפסדה. עונה היא יום או לילה (ועיין סי' קע"ט לענין מקום וזמן שנוהג מ"ע זו) :

נדה מ"א מיג נ"א נ"ו. כלים פ"א. ספר היר הלכות משכב ומושב פ"א. והלכות איסורי ביאה פ"ב. ספר המצות מ"ע צ"ט. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ו מטעם שבסימן ק"ס. סמ"ג עשין רמ"א. י"ד סי' קפ"ג. סמ"ק סימן רצ"ג :

קכב (פז) מצות עשה שתהא נדה טמאה ומטמאה שנאמר ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה בבשרה ונר'. נדה אב הטומאה מטמאה במגע ובמשא במשכב ומושב ומרכב הכל כמו זב צ"ל קע"ט מוסיף עליו הגדה שהיא מטמאה את זועלה (אבל הזב אינו מטמא למי שהוא זועל) ואין אשה נטמאת בנדה או בזיבה עד שתרגיש ותראה דם וילא בצפרה ואם לא הרגישה ובדקה עלמה ומלאה דם בצרוודור הרי זה בחזקת שזא בהרגשה. ומד"ס שכל הרוחה כהם דם על צפרה או על בגדה אע"פ שלא הרגישה הרי זה טמאה וכאלו מלאה דם בפנים. ועיין בסמוך סי' קפ"ג. ולענין ל"ת שלא לזא על הגדה עיין לקמן סי' ר"ט וכאן המ"ע לענין טומאה וטהרה. עיין סוף סימן קע"ט שבעו"ה שאין לנו מקדש ולא טהרות אין לחשוב המלות של טומאה וטהרה למלוה שנוהגת בזמן הזה :

נדה ל"ה ס"ו ע"ב. מגילה ח'. ספר היר הל' משכב ומושב והלכות איסורי ביאה פ"ו י"א. ספר המצות מ"ע ק"ו. ורמב"ן משיג במ"ע צ"ו מטעם שבסי' ק"ס. סמ"ג עשין רמ"ב. י"ד סי' קפ"ג קצ"ו. סמ"ק סי' רצ"ג רש"י ורמב"ן ס"ל דאין זובה אלא ב"א ימים שסמוכין לשבעה טראה בהן דם ואין זבה גדולה חוזרת לפתח נדות עד שתספור שבעה נקיים :

קכג (פח) מ"ע שתהא זבה טמאה ומטמאה שנאמר ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבי'ם ברא עת נדתה ונר'. האשה כשתראה דם בתחלה או בשעת ווסתה שקבעה בתחלה ה"ז נדה כל ז' ימים בין ראתה כל שבעה בין לא ראתה אלא טפה ראשונה וטובלת בשביעי לערב. ראתה בזום שמיני ה"ז דם זיבה מפני שהוא בלא עת נדתה. וכל י"א יום שאחר ז' ימי נדה הם ימי זיבה (ואלו הי"א ימים הם הל"מ) כל שבעת הימים שנקבעה לה ווסת בתחלה הם ימי נדה בין ראתה בהן דם בין לא ראתה, ונקראין ימי נדה מפני שהם ראויים לנדה כשתראה בהם נדה תחשב וכל י"א יום שאחר הימי נדה הם נקראין ימי זיבה בין ראתה בהן דם בין לא ראתה ונקראין ימי זיבה מפני כשתראה בהן היא זבה. כל ימי האשה משתקבע ווסת עד שתמות או עד שתעקר הווסת ליום אחר (או עד שתלד שהולדת אחר מלאה ימי טהרה חוזרת לפתח נדות) תספור לעולם שבעה מתחלת הווסת ואחריהן י"א ואחריהן שבעה ואחריהן י"א ותזהר במנין כדי שתדע בעת שתראה דם אם בימי נדה ראתה או בימי זיבה ואשה שראתה דם בימי זיבתה יום אחד בלבד או ב' ימים זה אחר זה נקראת זבה קטנה וטובלת ממחרת יום ראיתיה אחר הנך החמה ומשמרת

ומשמרת כל היום בטהרה ובערב נותרת לבעלה ולטהרות וזו נקראת שומרת יום ואם ראתה ג' ימים רלופים הרי זו זבה גדולה ולריכה לספור שבעה ימים נקיים וטובלת לביל ח'. ראתה דס בעשירי מימי זיבתה וזאחד עשר ובשנים עשר אינה זבה גדולה אלא יולאת מוזבת קטנה לנדה שיום י"ב אינו מימי זיבה אלא מימי נדה. זבה גדולה שראתה דס בתוך שבעה נקיים אפי' ביום שביעי סמוך לשקיעת החמה סותרת הכל וחוזרת למנות שבעה נקיים פלטה שכבת זרע (אלא הסריחה) בתוך הנקיים סותרת יום אחד כזב שראתה קרי בשבעה נקיים שלו (עיין סימן קע"ט וסי' קפ"א). זבה גדולה לריכה קרבן (שכסי' קפ"ד) וזבה קטנה אינה לריכה קרבן. ובין זבה גדולה או זבה קטנה הס לענין טומאה כנדה לכל דבריהן אפי' ראתה מחמת אונס אבל לא מחמת אונס של קשוי לידה של ולד חי. מ"ע זו היא לענין טומאה וטהרה (עיין סי' קע"ט) ובסי' ר"ח הוא ל"ת שלפנין איסור ביאה וכל הדינים שיים לענין טהרות ולאיסור ביאה. ובנות ישראל הן החמירו על עלמן שאפי' רואות טפת דס כחדל יושבות עליו ז' נקיים כזבה גדולה (וכמה ימים תמתין עד שתחמיל לספור הנקיים עיין בי"ד סי' קל"ו):

ביתות פ"א ב'. ספר היר הל' מחוסרי כפרה פ"א. ספר המצות מ"ע ע"ה. סמ"ג עשין ר"ים :

קפד (פט) מצות עשה שתקריב זבה גדולה קרבן ביום שמיני שנאמר וביום השמיני תקח לה שתי תורים וגו' אחד השאת ואחד עורה. יום השמיני הוא למחרתו של השבעה נקיים וטבילה והיא מחוסרת כפרה ואסורה בקדשים עד שחזיא קרבנה. ונוהג בזמן הבית בנקבות (עיין סי' קט"ו) קכ"ה וכלל ט"ו):

אחרי יום ראשון תורה

יכוון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי ׀ יד"ד דשם ב"ן לחשאר בו הארת מחוספת נשמה של שבת שעברת:

טו א וידבר יהוה אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני יהוה וימתו: ומדק יי עם משה בתר דמיתו תרין בני אהרן בקרוביהון אשתא

נוכריתא

רש"י

(א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מה ת"ל היה רבי אלעזר בן עזריה מושלו משל לחולה שנכנס אללו רופא אמר לו אל תאכל זונן ואל תשכב בטחב זא אמר ואמר לו אל תאכל זונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני זה זרזו יוסר מן הראשון לכך נאמר אחרי מות שני בני

אחרי ליום ראשון

וּבְרִיתָא קָדָם יי ומיתו: ב ויאמר יהוה אל משה דבר אל־
 אהרן אחיך ואר־יבא בכל־עת אל־הקֹדֶשׁ מִבֵּית
 לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַפְּתָרִת אֲשֶׁר עַל־הָאֹרֶן וְלֹא יָמוּת
 כִּי בִעֲנַן אֲרָאָה עַל־הַפְּתָרִת: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה מִגֵּר עִם
 אַהֲרֹן אַחִיךָ וְלֹא יְהִי עִלָּל בְּכֶר עֲדֹן קְדוֹשָׁא מִגֵּוֹ לַפָּרֹכֶתָא לְקָדָם
 בַּפְּתָרָא דִּי עַל אַרְוֵנָא וְלֹא יָמוּת אֲרִי בִעֲנַנָּא אֲנָא מִחַגְלֵי עַל בֵּית כַּפְּתָרָא:
 וּבְזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בְּכֹר בֶּן־בְּקָר לְחַטָּאת
 וְאֵיל לְעֹלָה: בְּדֹא יְהִי עַגְלֵי אַהֲרֹן קְדוֹשָׁא בְּתוֹר בֶּר תוֹרֵי
 לְחַטָּאתָא וְדַבֵּר לְעֹלָתָא: ד בְּתַנְתֵּי בֶר קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי
 בַד יִהְיוּ עַל־בִּשְׂרוֹ וּבְאֲבִנָּט בַד יַחְנֹר וּבְמִצְנֶפֶת בַד
 יִצְנָף בְּגַדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֲוֵן בְּמִים אֶת־בִּשְׂרוֹ וְלִבְשָׁם:
 כְּתוּבָא דְבוּצָא קְדוֹשָׁא יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסִין דְבוּצֵי יִהְיוּ עַל בְּסֻרָה וּבְהַמְּנָא
 דְבוּצָא יִסֵּר וּבְמִצְנֶפֶתָא דְבוּצָא יַחַת בְּרִישָׁהּ לְבוּשֵׁי קְדוֹשָׁא אֲנִין וְיַסְחֵי
 בְּמִיָּא ית בְּסֻרָה וְיִקְבְּשֻׁנּוּן: ה וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח
 שְׁנַי־שְׁעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה:
 וּמִן כְּנֻשָׁתָא דְבָנֵי יִשְׂרָאֵל יִסַּב תְּרִין צִפִּירֵי עִזִּין לְחַטָּאתָא וְדַבֵּר חַד

לעלהא

רש

בני אהרן: (ב) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואר יבא. שלא
 ימוה כדרך שמתו בניו: ולא ימות. שחס בא הוא מת: כי בענן אראה. כי
 תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני ולפי שגלוי שכינתי שם יזהר שלא ירגיל
 לבא זהו פשוט. ומדרשו לא יבא כי חס בענן הקטרת ציוה"כ: (ג) בזאת.
 גימ' שלו ד' מאות ועשר רמז לבית ראשון: בזאת יבא אהרן וגו'. ואף זו לא
 בכל עת כי חס ציוה"כ כמו שמפורש בסוף הפרשה בחדש השביעי בעשור לחודש:
 (ד) כחנת בד וגו'. מגיד שאינו משמש לפניו בשמונה בגדים שהוא משמש בהם
 בחוק שיש בהם זהב לפי שאין קטיגור נעשה סניגור (ר"ה כו) אלא בד' ככהן
 הדיוט וכולן של בון: קדש ילבש. (ת"כ) שיהיו משל הקדש: יצנף. כמרגומו
 יחית ברישיה יניח בראשו כמו (בראשית לע) ותנח בגדו ואחשתיה: ורחמי במים.
 אותו היום טעון עבילה בכל חלופותיו (יומא ל) חמש פעמים היה מחליף מעבודה
 פנים לעבודה חוץ ומחוק לפניו ומשנה מבגדיו זהב לבגדיו לבן ומבגדיו לבן לבגדיו

לעֲלֹתָא: וְהִקְרִיב אֶהָרֵן אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לָו
 וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ: וְיִקְרַב אֶהָרֵן יַת תּוֹרָא דְחֲטָאֹתָא דִּי
 לָהּ וּבְכַפֵּר עֲלוֹהֵי וְעַל אֲנָשׁ בֵּיתָהּ:

רש"י

זהו וכל חליפה טעון טבילה ושני קדושי ידים ורגלים מן הכיור: (ו) את פר
 החטאת אשר לו. כאמור למעלה ולמדך כאן שמשלו הוא בא ולא משל זכור
 וכפר בעדו ובעד ביתו. (פ"כ) מתודה עליו עונותיו ועונות ציטו:

נביאים יהוקאל סימן כ"ב

« וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וְהָיָה פְתָנָם נְבוּאָה מִן קִדְּם יְיָ עִמָּ
 דְּמִימְרֵי: וְאַתָּה בְּיַדְּאֲדָם הַתְּשַׁפֵּט הַתְּשַׁפֵּט אֶת־עֵיר
 הַדְּמִים וְהַדְּרֵעָתָה אֶת בְּלִדְתֵּי עֲבֹתֶיהָ: וְאַתָּה בְּרֵ אָדָם הַתּוֹכַח
 הַתּוֹכַח יַת קִרְתָּא דְאַשְׁדִּי דַם זַפִּי בְּגוּיָה וְחַוִּי לָהּ יַת פֶּלַ תּוֹעֵבְתָהּ־אָ:
 וְאַמְרַת פֶּה אֲמַר אֲדַנִּי יְהוָה עֵיר שִׁפְכַת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבֵא
 עִתָּהּ וְעִשְׂתָּה גְלוּלִים עֲלֶיהָ לְמַמְאָה: וְתִימַר בְּדַגְנָן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
 קִרְתָּא דְאַשְׁדִּי דַם זַפִּי בְּגוּיָה טַמְא עֵידֵן תְּכַרְהַ וּדְפַלְחִין לְמַעֲוֹתָא בְּגוּיָה
 בְּדִיל לְמַאֲבוּתָהּ: דַּ בְּדַמְדָּ אֲשֶׁר־שִׁפְכַת אֲשַׁמֵּת וּבְגִלְוֵיךָ אֲשֶׁר־
 עָשִׂית טַמְאֹת וְתִקְרִיבִי יָמֶיךָ וְתָבוּא עַד־שְׁנוֹתֶיךָ עַל־כֵּן
 נִתְתִּיךָ חֲרָפָה לְגוֹיִם וּמְלָסָה לְבַלְיַהּ אַרְצוֹת: בְּחֹבֶת דָּם זַפִּי
 דְאַשְׁדִּי חֲכָת וּבְפִילְחֵן טַעוֹתֶיךָ דְפַלְחַת אֲסַתְּאֲכַת וְקָרִיב יוֹם תְּכַרְיָךְ
 וּמַמְא עֵידֵן בִּישְׁתִּיךָ עַל כֵּן יִהְיֶיךָ חִיסוּדִין לְעַמְּמִיא וְלַעֵיב לְכַל מְדִינְתָּא:
 הַ תְּקַרְבּוֹת וְהַרְחַקוֹת מִמֶּנָּה יִתְקַסְוּ בְּךָ טַמְאֹת הַשֶּׁם רַבַּת
 הַמְּהוּמָה: דְּקָרִיבִין וְדַרְחִיקוּן מִינֶיךָ יִתְלַעְבוּן בִּיךָ סוֹאֲבַת שְׁמָא דְסַגְיָאִין
 אֲתַרְנוּשְׁתָּהּ־אָ: וְהִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְזֻרְעוֹ הָיוּ בְּךָ לְמַעַן

שפך

רש"י

(ב) עיר הדמים. ירושלים: (ג) לבא עתה. יאמר ה' לבא עתה: (ד) עד
 שנותיך. גזרת ונושנתם: קלסיה. דכה שהכל נדברים כך: (ה) יתקלסו בך.
 זו היא טמאת השם שהיו נקראים עם קדוש וגרמו עלמס להקרות עם טמא
 שפמים: (ו) לזרועו. כל דאלים גבר:

אחרי ליום ראשון

שְׁפָדְדָם : הָא רַבְרַבִּי יִשְׂרָאֵל גָּבֵר לְתוֹקְפִיהָ הוּוּ בִיךְ בְּדִיל לְמִשְׁפָּד
דָּם זָבִי :

כתובים משלי סימן כ"ה

א דבש מצאת אכל היך פורת שבבענו והקאתו : דובשא משכחת
אכור סופקנה דלא תשבע ותתיבניה : ג הקר רגלך מבית
רעך פור ישבועך ושנאך : ב"ה רגלך מן ביתיה דרבחך דלא נספך
ומסנך : ג מפיץ וחרב וחץ שנון איש ענה ברעהו עד שקר :
איך פריעא ומיפא וגירא שנינא גברא דמסהיד על חבריה סהדותא
דשקרא : ד שון רעה ורגל מועדת מבטח בוגד ביום צרה :
היך שינא בישתא ורגלא מועדא היכנא סבריה דבוזא ביומא דעקתא :
המעה דבגד ביום קרה חמץ על גתר ושר בשרים על לבדע :
דשקיל מרטוטא מן חבריה ביומא דקרתא היך הו דרמי תילא על
נתרא ומצרף ללפא פיבא היך ססא למנא ואיך מלטיא בקיסא היכנא
בריותא מתרא לפיה דגברא : ו אסרעב שנאך תאכילתו לחם
ואסר צימא השקהו מים : אין בפן שנאך אוכליה לחמא ואין צחי
אשקי מיא :

רש"י

(א) דבש מצאת וגו'. כך הוקר רגליך מזית רעך אע"פ שהוא מקרנך פן
ישבעך וישנא אותך : (ג) מפיץ. אס כלי מלחמה : (ד) שון רועה. רלוזה :
ורגל מועדת. כמו ולא מעדו קרסוליו : מבטח בוגד. מכוז ביום לרשו :
(ה) מעדה בגד. כלוי ביום קרה : וכחומץ על גתר. מין אדמה : כן שר
בשירים וגו'. המלמד תורה לסלמיד רשע :

משנה בלאים פרק ה'

בָּרָם שְׁחָרְב. אִם יֵשׁ בּוֹ לְאֶקֶט עֶשֶׂר גַּפְנִים לְבֵית סָאָה. וְנִמְשׁוֹעוֹת בְּהַלְכָתוֹן
הָרִי זֶה נִקְרָא בָּרָם דַּל. בָּרָם (ד). שֶׁהוּא נִמְשׁוֹעַ עַרְבוּבָיָא אִם יֵשׁ בּוֹ

ברטנורא

כרם שחרב. עשר גפנים לבית סאה. שים בקרקע של בית סאה י' גפנים לא פחות מכן :
ונמועות כהלכתן. דהיינו שמים כנגד שמים וחסת יולאה זנב ואין רחוקות זו מזו
ס"ו חמות ולא פחות מד' חמות : כרם דל. גפניו מועטים ואעפ"כ דין כרם יש לו ואין זה
קרת

לְבוּיִן שְׁתֵּים בְּנֵגֶד שְׁלֹשׁ הָרִי זֶה בְּרָם. וְאִם לָאוּ אִינוּ בְּרָם. רַבִּי סָאִיר
 אָמַר הוּאִילִי וְהוּא נִרְאָה פְּתֻבָּת הַכְּרָמִים הָרִי זֶה בְּרָם : ב בְּרָם שֶׁהוּא
 נְטוּעַ עַל פְּחוֹת פְּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי שְׁמֵעוֹן אָמַר אִינוּ בְּרָם.
 וְחֻכְמִים אֹמְרִים בְּרָם. וְרוֹאִין אֶת הָאֲמֻצָּעוֹת פְּאִילוֹ אִינוּ : ג הָרִיץ שֶׁהוּא
 עוֹבֵר בְּבָרָם עֲמוּק עֲשָׂרָה וְרַחֵב אַרְבָּעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר
 אִם הָיָה מְפָלֵשׁ מֵרֹאשׁ הַבְּרָם וְעַד סוּפוֹ. הָרִי זֶה נִרְאָה בְּבוּיִן שְׁנֵי כְרָמִים
 וְזוֹרְעִים בְּתוֹכוֹ. וְאִם לָאוּ הָרִי הוּא כְּנֵה. וְהִנֵּה לְשִׁבְרָם עֲמוּקָה עֲשָׂרָה
 וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר זוֹרְעִים בְּתוֹכָהּ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים.
 שׁוֹמְרֵיהָ לְשִׁבְרָם גְּבוּהָה עֲשָׂרָה וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה. זוֹרְעִין בְּתוֹכָהּ וְאִם הָיָה
 יַשְׁעַר פּוֹתֵשׁ אֲסוּר : ד גָּפֶן שֶׁהוּא נְטוּעָה בְּנֵת אוֹ בְּנִקֵּעַ נוֹתְנִין קָה עֲבוֹדָתָהּ
 וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹזֵר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר אִם אִין שֵׁם אַרְבַּע אַמּוֹת לֹא יָבִיא
 זֶרַע לְשֵׁם וְהַבֵּית לְשִׁבְרָם זוֹרְעִין בְּתוֹכוֹ : ה הַנּוֹטֵעַ יָרֵק בְּבָרָם אוֹ מְקִיִּים.
 הָרִי זֶה מְקַדֵּשׁ אַרְבָּעִים וְחֲמִשׁ גָּפְנִים. (אִיטְתִּי). בְּזִמְן שֶׁהָיוּ נְטוּעוֹת עַל
 אַרְבַּע אַרְבַּע אוֹ עַל חֲמִשׁ חֲמִשׁ. הָיוּ נְטוּעוֹת עַל יֶשֶׁשׁ יֶשֶׁשׁ אוֹ עַל שִׁבְעַ

שבע

ברטנורא

קרחת הכרם לדמותו חרב מאמלעו וזה נחרב מכל גז : ערבוביא. שאין הנפנים מכוונים כסורה :
 אם יכול לכוין בכל הכרם שתים כנגד שלש. כגון שיביא חוט ומותח ומילא הנוע מכוון
 שמים כנגד שמים וחתה יולאה זכ אע"פ שהנוף אינו מכוון היו כרם אבל אם מולא הנוף
 מכוון והנוע אינו מכוון אין זה כרם : כתבנית הכרמים היו כרם. וכפי הרחקה ע"ו אמות.
 ואין הלכה כר"מ : ב כרם שהוא נטוע על פחות פחות מארבע אמות. שאין בין שורה
 לשורה ד"א : אינו כרם. ומרחיק ששה עשרים וזוהי את השאר דכיון שאין יכול לתרום כשזורים
 ביניהם אין הם כרם עליו : וכן כ"א כרם. דרוחין את האמלעות כאלו אינם ומעטרפים החילונים
 אם יש ביניהם ריוח הראוי להם לפי שדרך בני אדם ליעט שורות רחוקות הרבה ביחד ואותן שראויין
 להתקיים ולהשקות כרם ישארו כרם והשאר יהיו לעצים לכך אלו האמלעות הנטועים בתוך הריוח
 הראים להיות בין שורה לשורה רואים אותם כאלו הם עצים בעלמא והחילונים מעטרפים
 להיות כרם : ג זורעים לתוכו. דחשיב הפסק ורשות אחרת כיון דעמוק עשרה ורחב ארבעה
 ומשולש אבל פחות מעשרה או מד' או חפילו עמוק עשרה ורחב ד' ואינו משולש אלא שהכרם
 מקיפו מג' רוחות אין זורעים בתוכו שהרי הוא כנת שחלקו בה ר"ל ורבען לקמן ור"ל כן
 יעקב סבר לה כרבנן דאסרי לזרוע בנה : שומירה שבכרם. חל גבוה שהשומר עומד עליו
 לשמור הכרם ורואה למרחוק : זורעים בתוכה. ובהא לא פליגי רבנן על ר"ל לפי שהיא
 גבוה ואין אויר הכרם מקיפה אבל בנת שאויר הכרם מקיפה אסרו רבנן. וכן הלכה : ואם היה
 שער בותש. שהשרינים של הנפנים עתן קרויין שער הכרם היו מחשכנים ומסתככים למעלה ע"ז
 השומירה וע"ז כעלי במכתש : ד נקע. בקעים שנשדו כעין גומות : גותנים לה עבודתה.
 ו' טעמים שוו היא עבודת גפן יחידית : וזרוע את המורה. ולא אמרי' דמחוי ככלאים כיון
 שהגפן והזרעים בתוך הנת או בתוך הנקע : אם אין שם ד"א. אסור כדון מחול הכרם
 דפרקין דלעיל דנותן ד"ל לעבודת הכרם ואין הלכה כר"י : והבית שבכרם. שסביבות הבית
 יש נפנים : זורעים בתוכה. ולא אמרי' הו"ל והנפנים מקיפים אותו מד' רוחותיו אין המחילות
 מועילות : ה הנוטע ירק בכרם או מקיים. (פי' משהו וז עיין בסוף הסדר) : ו כשואגיע

אחרי ליום ראשון

שָׁבַע. הָרִי זֶה מִקִּדְשׁ יֵשׁ עֲשֶׂרָה אַמָּה לְכַךּ רוּחַ עֲנֹלוֹת וְלֹא מִרְבָּעוֹת:
 י הָרוּאָה יָרַק בְּפָרֶם וְאָמַר כְּשֶׁאֲנִיעַ לוֹ אֶלְקָמְנוּ מִתָּר. כְּשֶׁאֲחֻזֵּר אֶלְקָמְנוּ.
 אִם הוֹסִיף בְּמֵאֲתִים אֲסוּר: ז הָיָה עוֹבֵר בְּפָרֶם וְנָפְלוּ מִמֶּנּוּ זְרָעִים. אוֹ
 שְׂוִיָּאוֹ עִם הַזְּבָדִים אוֹ עִם הַמִּים. הַזֹּרֵעַ וְסִיעֲרָתוֹ הָרוּחַ לְאַחֲרָיו מִתָּר.
 סִיעֲרָתוֹ הָרוּחַ לְפָנָיו. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר אִם עֲשָׂבִים יוֹפֵךְ וְאִם אֲבִיב יִנְפֵץ.
 וְאִם הִבִּיֵּאֶה דְגָן תִּדְלֵק: ח הַמְקַיֵּים קוֹצִים בְּפָרֶם. רַבִּי אֲרִיעֵזֹר אָמַר מִדֵּשׁ.
 וְחֻכְמִים אוֹמְרִים לֹא קָבֵשׁ. אָרָא דְבַר שְׁבַמְוָהוּ מְקַיֵּימִין. הָאָרוּם וְהַקִּיסוּם
 וְשׁוֹשְׁנַת הַמְּדֵךְ וְכֹל (מִינֵי) זְרָעִים אֵינָן בְּלָאִים בְּפָרֶם. הַקְּנֵבוּם רַבִּי מִרְפוּן
 אָמַר אֵינָן בְּלָאִים. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים בְּלָאִים. וְהַקִּינְדָּם בְּלָאִים בְּפָרֶם:

ברטנורא

לו. אע"פ שהוסיף מאתים עד שלא הגיע לו מותר מאחר שאינו מתעלל בכלאים אבל כשהחזיר
 אסור משום דהתעלל ונתייאש ודכוותיה נזכי מחילת הכרם שנפרצה דכשנתייאש ולא נדרה קדש
 אבל לא נתייאש שנתעסק כל שעה לנדור ולא הספיק עד שהוסיף מאתים לא קדש וכיולד משערין
 אם הוסיף מאתים רואים כשהתחיל ירק זה או מין של תבואה זו מן המחזור כמה זמן יבש
 שלא השאר בו לחה הנע עלמך סיבש במאה שעה אם נשתהה בארץ חצי שעה משהגיע לו ולא
 לקפו הרי הוסיף מאתים ואסור שכשם שהוא יבש מלחותו בכל חצי שעה חלק ממאתים כשהוא
 בתלש כך מוסיף בחצי שעה הלך ממאתים כשהוא במחזור: ז ע"ע הזבליים או ע"ע המים.
 כשמזבל כרמו או כשפיתח אמת המים להסקות הכרם פעמים יש עמהם זרעים וכל הני שלא כוונה
 נזרעו שרי ללא תורע כרמך ככוונה משמע: סיערתו הרוח. שהיה עומד בשדה וזורע והולכה רוחם עשרה
 את הזרע בכרם: לאחרי מותר. דשלא ככוונה היה ולא ראה שהולך הרוח את הזרע לתוך הכרם:
 ולפניו אסור. אם סיערתו הרוח לפניו וראה אסור: כיצד יעשה אם עשבים יופך. יחרוש ויהסיד
 שרשי העשבים וסוכ לא ימחו: אם אביב. שכבר זמח הזרע חלא שלא הביא שלים: ינפץ. הזרע מן
 השיבולת והקצין מותרין והדגן אסור: ואם הביאה דגן תדלק. והכל אסור: ר"א אומר קדש. שכן
 בערכי"א מקיימין קוים בכרם כדי שירעו נמליהם ומאחר שמקצת ב"א מקיימין אותם כשדוניהם
 הוי כלאים כ"מ דשטר קרינן בו אשר תורע דמשמע מה שני אדם נוהגים לזרוע ורועים בקיומן:
 לא קדש אלא דבר שבטוהו מקיימין. באותו מקום כגון קוים בערכי"א לפי שלשם
 מקיימין אותם אבל בשאר מקומות שאין מקיימין אותן מותר. והלכה כחכמים: הארום. מין
 ירק שגליו רחבין ונותנים אותו בתבשיל וקורין לו בערכי"א סוסגנר: והקיסום. אדר"א בלע"ז
 שמדלין אותו על החניות ועל החלונות: ושושנת המלך. רווי"ן בלע"ז: וכל מין זרעים
 אינן בלאים בכרם. מן התורה אבל מדרבנן הוי כלאים דהכי מוכח במנחות: קנבוים. קנב"ו
 בלע"ז וכערבי קנ"ב: וחכ"א בלאים. והלכה כחכמים: הקינדס. ערבי כרפוש ובלע"ז קרל"י
 והוא דררר האמור בתורה וקין ודררר תלמים לך:

גמרא ברכות דף כ"ו ע"ב

אָתָּמָר רַבִּי יוֹסִי בַר תַּנְיִנָּא אָמַר תְּפִלּוֹת אַבּוֹת תְּקַנּוּם. רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לָוִי אָמַר תְּפִלּוֹת בְּנֵיךְ תְּמִידִין תְּקַנּוּם. תַּנְיָא

כותיה

רש"י

בגנדר תמידין תקנום. אנשי כנסת הגדולה. ר' יהודה ס"ל שאין תמיד של שחר
 קרב

ואחרי ליום ראשון קס"ב

פְּוֹתֵיהָ דְרַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי חֲנִינָא וְתַנְיָא פְּוֹתֵיהָ דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לִוִי. תַנְיָא פְּוֹתֵיהָ דְרַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי חֲנִינָא אֲבָרְהָם תִּקַּן
תְּפִלַּת שְׁחֵרִית שְׁנַאֲמַר (בראשית כ"ג) וַיִּשָּׁבֵם אֲבָרְהָם בְּבִקְרֹא אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם וְאִין עֲמִידָה אֵלָא תְּפִלָּה שְׁנַאֲמַר
(תהלים קיז) וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיִּפְלֹל. וַיִּצְחַק תִּקַּן תְּפִלַּת מִנְחָה
שְׁנַאֲמַר (בראשית כ"ד) וַיֵּצֵא וַיִּצְחַק קְשׁוּחַ בְּשָׂדֶה לְפָנֹת עֶרְב. וְאִין
שִׁיחָה אֵלָא תְּפִלָּה שְׁנַאֲמַר (תהלים ק"ב) תְּפִלָּה לָּעֵנִי כִּי
יַעֲמֹף וְקִפְנִי ה' יִשְׁפֹּךְ שִׁיחוֹ. יַעֲקֹב תִּקַּן תְּפִלַּת עֶרְבִית
שְׁנַאֲמַר (בראשית כ"ח) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וְאִין פְּגִיעָה אֵלָא תְּפִלָּה
שְׁנַאֲמַר (ירמ' ז') וְאַתָּה אֵל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאֵל תִּשָּׂא
בְּעַדָם רִנָּה וְתִפְלָה וְאֵל תִּפְגַּע בִּי. וְתַנְיָא כּוֹתֵיהָ דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לִוִי מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ תְּפִלַּת הַשַּׁחַר עַד הַצּוֹת שְׁחֵרִי תְּמִיד
שֶׁל שַׁחַר קָרַב וְהוֹלֵךְ עַד הַצּוֹת. וְרַבִּי יְהוּדָה אָמַר עַד אֲרֻבַּי
שְׁעוֹת שְׁחֵרִי תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר קָרַב וְהוֹלֵךְ עַד אֲרֻבַּי שְׁעוֹת.
וְאִפְּנֵי מַה אָמְרוּ תְּפִלַּת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב שְׁחֵרִי תְּמִיד שֶׁל בֵּין
הָעֶרְבִים קָרַב וְהוֹלֵךְ עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר עַד פְּגַג
הַמִּנְחָה שְׁחֵרִי תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים קָרַב וְהוֹלֵךְ עַד פְּגַג
הַמִּנְחָה. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ תְּפִלַּת הָעֶרֶב אִין לָהּ קָבַע שְׁחֵרִי
אֲבָרִים וּפְדָרִים שְׁלֵא נִתְעַבְּלוּ מִבְּעָרְב קָרְבִין וְהוֹלְכִין כָּל
הַלַּיְכָה. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ שֶׁל מוֹסְפִין כָּל הַיּוֹם שְׁחֵרִי קָרְבִין
שֶׁל מוֹסְפִין קָרַב כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר עַד שְׁבַע שְׁעוֹת
שְׁחֵרִי קָרְבִין מוֹסֵף קָרַב וְהוֹלֵךְ עַד שְׁבַע שְׁעוֹת:

רש"י

קרב אלא עד ד' שעות: אבריו. של עולות: ופדדים. של שאר קרבנות שזרקו
דמן קודם שקיעת החמה קרבין כל הלילה וכנגדן תקנו תפלת ערבית:

האנא

אחרי ליום ראשון

וזהר אחרי מות דף ס"ז ע"א

תאנא מכל חמאיתכם לפני יי ביון דכתיב מכל חמאיתכם אמאי לפני
יי אקא אמר רבי יצחק (שמות ק"ע ב') לפני יי כמש דתניא מרישא
דירחא ספרין פתיחין ודייגי דיינין. בכל יומא ויומא פתי דינין אתמסרין
לאתפתחא בדניא עד החווא יומא דאקרי תשעה יירחא. בהחוא יומא
סקין דינין ביהו דמארי דדניא ומתקני כרסיא עדאה דרחמי למלכא
קדישא. בהחוא יומא בעאן ישראל לתפא למחדי בחדוותא לקדמות
מאריהון דזמין ליומא אחרא למיתב עליהו בכרסיא קדישא דרחמי.
בכרסיא דוותרנותא. וכל אינון ספרין דפתיחין קמיה ובתיבין קמיה כל
אינין חובין הוא מוסי לון ומדפי לון מפקהו תדא הוא דכתיב מכל
חמאיתכם לפני יי תמירו. לפני יי ממש. אינון דאמרין קרא עד דכא
אמרין ולא יתיר. ולית רשו לאחרא דקימא תמירו אלא כהנא רבא
דפליח פלחנא וקשר שמא קדישא בפומיה וכד הוה אתקשר ומתברך
בפומיה החווא קרא נחית ובמש ביה ואתנהיר מנה בפומיה דכהנא
ואומר תמירו. פליח פלחנא ומתברכין כל אינון עלאין דאשתארו. ודבתר
אסחי גופיה וקדיש ידוי לאעלא בפלחנא אחרא קדישא. עד דיתגון
למיער לאתר אחרא עדאה קדישא מכא. תלתא שורין סחרין ליה ביה
אחוי. ליואי ומכר שאר עמא כהו (ברבאן קמיה) זקפין ידן עליה
בצלוחתא וקמרא דדחבא זקפא ברנגיה. נטיל תלתא פסיען וכדו
קיימין בקיומיהו וקא נטלין בתריה (הוה אקמיר בקמורת) נטיל תלתא
פסיען אחרן (רשימא בקבא) אסחר לדוכתיה. נטיל תלתא פסיען אסתים
עיינין ואתקשר לעילא. עאל גאתר דעאל שמע קוי גדפי דכרוביא
מומרין ואקישן גדפין פרישאן לעיא תוה אקמיר קמורת משתכבא קול
גדפיהו ובחישו אתדבקן. אי כהנא זכי דהא לעיא בחידו אשתכח.
אויף הכא כהחיא שעמא נפיק רעוא דנהורא מתבסמא מריחין דמורי
אפרסמונא דכיא דלעיא ואזלא בכל החווא אתר ואעיל ריחא בתרי
נוקבי החומיה ומתנישבא לביה כדון כלא הוא בלחישו ופמרא לא
אשתכח תפון. פתח כהנא פומיה בצלוחתא ברעויתא בחדוותא וצלי
צלוחתיה. פתר דסיים זקפין כרוביא כמקדמין גדפיהו וממרין כדון

אחרי ליום ראשון

קע

יֵדַע פֶּהֲנָא דְרַעוּתָא הוּא וְעֵידוֹן הַדְוּוּתָא לְכַלָּא וְעָמָא יִדְעוּן דְּאַתְּקַבֵּל
 צְלוּתֵיהּ בְּמָה דְכָתִיב (ישעיה א') אִם יִהְיוּ חַמְאִיקֶם פְּשָׁנִים פְּשָׁנִי יִרְבִּינוּ.
 וְהוּא תָב לְאַחֲרֵיהּ וְצָרִי צְלוּתֵיהּ. זַכָּאָה הוֹלְקִיהּ דְכַתְּנָא דְהָא עַל יְדוּי
 תִּידוּ עַל חִידוּ אֲשַׁתְּכַח הַהוּא יוֹמָא לְעֵיכָא וְתַתָּא. עַל הַהוּא שְׁעַתָּא כְּתִיב
 (תהלים קמ"ד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁעָבַד לֹא אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁנֵי אֱלֹהֵיוּ :

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

משערו השוכה לריו דף ד' ע"ד

הר"מ ה' איסורי ביאה פ' כ"ב

בע פי מעלות ההכנעה רבות וכמה
 מדרגות בסוגי ההכנעה והמדרגה
 העליונה בהכנעה המחוייבת מהרה
 התשובה שנגדיל ונאדיר עבודת השם ולא
 נתווק מוכה לעצמי פי יקמן הכל בעיניו
 פנגד מה שהוא חייב בעבודת ה' על
 בן יפגע ויעבוד בהצנע ולא יתמוד כבוד
 על מעשיו הנכבדים ולא יבקש תפארת
 אדם על פעליו המפוארים ויסתירם מבעתם
 כפי הניכונות. וביא הענין הנה על עקב
 התשובה מבואר ברבני הנביא עליו
 השלום שגאמר ^{וי"ט} במה אקדם ה'
 אבף לאלהי מרום פירוש במה אקדם
 ה' על רוב חסדיו פי הזכיר למערה
 בפרשה מסתרו השם ותכבה ובמה אבף
 לאלהי מרום עד רוב תמאי והזכיר אלהי
 מרום להורות ולהודיע במה ראוי אשר יבף
 ויפגע מי שהמרה רם על הכל. וביאר
 הענין הנה אחרי בן האקדמוני בעורות בעגלים
 בני שנה. הורצה ה' באלפי אילים
 ברכבות נחלי שמן אשר אקדמוני בהם על רוב
 חסדיו. האתן בכורי פשעי בא על ענין
 מה שאמר אבף לאלהי מרום. ואמר האתן
 בכורי פשעי להראות פגיעתי וכפיפתי
 על רוב חסדו וכי אני מפיר. ענינם פשעי פי
 ראוי לתת בכורי קרבן בעבור פשעי.
 פי רב מאד וכי עצים פרי בטני חפאת נפשי.
 הזכיר על הפשע בכורי. ועל החפאת
 פרי בטני. פי הפשע הוא המרד. באשר אמרו
 זכרונם לברכה והוא יותר מן החטא.
 והיתה התשובה הגיד לה אדם מה טוב ומה
 ה' דורש מפה פי אם עשות משפט
 ואתת חסד. פי זה נבחר מן העולות והמנחות
 לקדם בו את ה' על חסדיו והצנע לקת
 עם אלהיה זה עקב פגיעתה וכפיפתה לעבוד
 את ה' בהצנע לקת פי זה יורה על
 פגיעתה שלא תחמוד כבוד על מעשיה הנכבדים
 אף על המעלות אשר לא תפזין בהם
 היצר מן יצוריו. פי אין להתהגל בהם
 כמו העושר והבכורה ומני החכמות וזמתי

אין מוסרין תינוק ישראל לנכרי להפדו
 הפד ולחמדו אוסנות. מפני שכלן
 השנים על משכב זכור. ואין מעמידין
 בהמה בפונדקיות של גברים ואפילו
 זכרים אצל זכרים ונגבות אצל נקבות:
 • ואין מוסרין בהמה תיה ועוף לרועה
 נכרי אפילו זכרים לנכרי ונגבות לנכרית
 מפני שכלן השנים על הרבעת בהמה
 וקבר ביארנו שהן אסורין בזכור ובבהמה.
 ונאמר ^{וי"א} [ע] ולפני עור לא תהן מכשול:
 • ויפני מה אין מוסרין בהמה נקבה
 לנכרית מפני שכלן בחנות נואפים
 וכשנא הנואף לשכב עם נכרית זו אפשר
 שלא ימצאנה וישכב עם בהמה. או
 אפילו ימצאנה ישכב עם בהמה:

אחרי ליום ראשון

השכל וירוע את השם ותכרה במו שנאמר (וי"ט' ט) אל יתהלל חכם בחכמתו וגו'. ועוד גתביב בעל התשובה על הפניעה מפני שהוא חייב להסיר מפניו המדות שגורמות להטא ומעולות הפשעים:

אחרי יום שני תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' המילוי יו"ד רשם ב"ן להשאר בו תוספת הרוח מושבת שעברה :

ו י ולקח את שני השעירים והעמיד אתם לפני יהוה פתח אהל מועד : ויפס ית תרין צפירין ויקים יתחון קדם יי בתרע משבן זמנא : ח ונתן אהרן על שני השעירים גרלות גזרל אחד ליהוה וגזרל אחד לעזאזל : ונתן אהרן על תרין צפירין עדבא חד לשמא דיי ועדבא חד בעזאזל : ט והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגזרל ליהוה ועשהו חטאת : וקרב אהרן ית צפירא די סליק עלוהי עדבא לשמא דיי ויעבדה חטאתא : י והשעיר אשר עלה עליו הגזרל לעזאזל יעמד חי לפני יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה : וצפירא די סליק עלוהי עדבא לעזאזל יתקם פד חי קדם יי לבפרא עלוהי לשבח יתה לעזאזל מדברא :

רשי

יח) ונתן אהרן על שני השעירים גרלות. מעמיד א' לימין וא' לשמאל וטון ב' ידיו בקלפי וטול גזרל בימין וחברו בשמאל וטון עליהם אה שכתוב בו שם הוא לשם ואת שכתוב בו לעזאזל משתלח לעזאזל : עזאזל הוא הר עז קסה לוק גבוה שנאמר ארץ גזרה חסוכה : (ט) ועשהו חטאת. (ת"כ) כשמניח הגזרל עליו קורא לו שם ואומר לה' חטאת : (י) יעמד חי. כמו יועמד חי על ידי אחרים ותרגומו יתקם כד חי. (ת"כ) מה ת"ל לפי שנאמר לשלח אוחו לעזאזל ואיני יודע שילוחו אה למיתה אה לחיים לכך נאמר יעמד חי עמידותו עד שישתלח מכאן ששליחותו למיתה : רכפר עליו. שיחודה עליו כדכתיב והחודה עליו וגו' :

אחרי ליום שני

קעא

נביאים יחזקאל סימן כ"ב

א אב ואם תקלו בך לגר עשו בעשק בתוכך יתום ואלמנה
 הונו בך : אבא ואמא אמירו בך לגיורא אניסו אנסא בגויה יתמן
 וארמון אונאו ביה : ב קדשי בנות ואת שבתתי חללת :
 עד קדשי בספת בית יומי שבאי דיני אחלת : ג אנשי רכיל היו בך
 קמען שפךדם ואל ההרים אכלו בך זמה עשו בתוכך :
 גברי אכלי קורצא הוו ביה בדיק קמשפך דם ופי ובטוריא פלחו ביה
 למעוהא ארי עצת חטאין עבדו בגויה : ד ערותאב גלה בך ממאת
 הנדה עגורבך : ערית אבא גליאו ביה איתא מומאה עניאו ביה :

רש"י

(ג) אל ההרים אכלו בך. ובטורים פלחו בך לטעותא : זמה. טעה של רשעים :

כתובים משלי סימן כ"ה

א כי גחלים אתה חתה ערראשו ויהוה ישלם לך : מטור דגומרי
 דגורא חתי אנת ער רישיה ואכהא נשקמיה לך : ב רוח צפון
 תחולל גשם ופנים נזעמים לשון סתר : רוחא גרביתא פמנא
 מטרא היכנא אפי פניסתא ודישנא ממישיא : ג מזב שבת ער פנת
 גג מאששת מדוננים ובית חכר : טב קמיתב ער קרנא דאיגרא מן
 דימעמד עם אתתא תגרניתא וביתא טרקא : ד מים קרים על נפש
 עיפה ושמועה מזובה מארץ מרחק : מיא קרירי ער נפש
 משקתא היכנא שמועתא מבתא מן ארעא רחיקתא :

רש"י

• מדינים קרי

(א) חותה, כמו לחתום את מיקוד : ישלם לך. ישלימו עמך שלא יתגבר
 עליך : (ב) תחולל. תוליד ותציא את הגשם : ופנים נזעמים וגו'.
 לשה"ר גורס שיהיה פנים של הקב"ה נזעמים : (ג) טוב שבת וגו'. על סילוק
 השכינה נאמר : מאשת מדינים, כ"י שהרשיעו את מעשיהם והקניטו להקב"ה :
 ובית חכר, בית שחכרו לשכינה : (ד) קרים על נפש עיפה. היא משיבת
 הנפש כן שמועה טובה :

אחרי ליום שני

משנה עירובין פרק ה'

ביצד מעברין את הערים. בית נכנס בית יוצא. פגום נכנס פגום יוצא.
היו שם גדודיות גבוהות עשרה טפחים. וגשרים וגנפשות שיש
בהן בית דירה. מוציאין את המדה פנגדן. ועושין אותה פמין מבצרא
מרבעת. פדי שיהא גשבר את הזויות: ב נותנין קרפף לעיר. דברי רפי
מאיר. וחקמים אמרים לא אמרו קרפף. אלא בין שתי עירות. אם יש
לזו שבעים אמה ושיריים. ולזו שבעים אמה ושיריים. עושה קרפף לשתיהן.
להיותן באחת: ג וכן שרשה כפרים המשלשין אם יש בין שנים החיצונים
מאה וארבעים ואחד ושלש. עשה אמצעי את שרשתן. להיותן באחד:
ד אין מודדין אלא בהכר של המשים אמה. לא פחות ולא יותר. ולא
ימדוד אלא פנגד לבו. היה מודד והגיע כפיא. או בחדר מבציע

והזר

בריטורא

ביצד מעברין. לשון אשה משוכת שכרסה בולט וה"ק כולד יש לה עיבור לעיר אם בית
נכנס בית יוצא כו' כשכא לזין סי' תחום העיר ובא למדוד אלפים חוזה לה אם לא
היתה חומתה חלק אלא בתים סמוכין ומחוכרים ויש בית נכנס לתוך העיר יותר מחכירו ונראית
כניסתה פנומה ויש בית בולט ויוצא לתוך יותר מחכירו: או פגום נכנס פגום יוצא. שיש
מגדלים בולטים בחומה פעמים בולטים לפנים פעמים לחוץ: או שהיו שם. לאחת הקרנות של
עיר: גדודיות גבוהות. שכרי חומה של הרבות בתים וישן תוך ע' אמה ושירים לעיר:
או גפשות. בנין שטוין על הקבר והוא שיהא בהן בית דירה: מוציאין את המדה כנגדן.
אם הכליטות הללו אצל קרן מורחית לפניה רואים כאלו יש עוד בליטה אחת כנגדה נקדן
מורחית דרומית וחיט מתוח מוון לזו ומודד מן החוט ולחוץ כדי שיהא התחום שיה לשהי הקרנות
ולא יהיה כאן ארוך וכאן קצר: ועושין אותן. התחומין: מרובעים. שיהא אלפים לזדים
כבאמצע ולא עגולים שיהא להן אלפים באמצע ובלזדים הסמתמעטים כדרך דבר עגול: ב נותנים
קרפף לעיר. כל הבא למדוד תחומין מניה לעיר אור של שבעים אמה ושירים כהן ע' אמה
ושני שלישי אמה ומשם מתחיל למדוד אלפים אמה שנאמר מקור העיר וחולה אלה שכיב
אמרה תורה מן הוזה ואח"כ מדוד כלו' תן לה קרפף של ע' אמה ושירים ואח"כ מדוד משם
והלאה: לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות. הסמוכות זו לזו ונותנין ע' אמה ושיריים
לכל אחת כדי לחברם ע"י קרפיפות הללו להיות כעיר אחת והבא ללכת מאחת מהן דרך חדרתה
מודדין לו אלפים אמה מחוץ לחברתה מפני ששהיה כעיר אחת ע"י קרפיפית הללו שמהכרין
ביניהן. והלכה כחכמים שאין נותנין קרפף לעיר אחת אלא בין שתי עירות בלבד: ג וכן ג'
בפרים משולשים. לא משולשים ממש אלא שלישי עומד מרחוק כנגד בין החיצונים וכל אלו
מכנים אמצעי לכנייהן ואין בין זה לזה אלא קמ"א אמה ושליש שהן שבעים אמה ושני שלישים
לזו וע' אמה ושני שלישים לזו וכן לזר העיר החיצונה האחרת אין בין האמצעית לבניה אלא
מאה ומ"א אמה ושליש הרי שלשתן נחשבות כאחת והיוצא מאחת מהן לילך דרך חברתה מונה
מחומת חברתה החיצונה וכמה יהא בין האמצעית לחיצונית אלפים אמה דהואיל ויכולה לבא
אמצעית לחיצונה וחיצונה לאמצעית בלא עירוב אמרי' רואין כאלו האמצעית חנוכה ביניהן אבל אם
רהוקה יותר מאלפים לא אמרי' רואין: ד אין מודדין. אלפים אמה של תחום שבה אלא בחבל
של פסחן ארוך חמשים אמה: לא פחות. שכשהכל קצר נמתח הרבה ומאריך המדה: ולא
יותר. שכשהוא ארוך הרבה כדו מכפילו באמצעיתו ומתקצר: אלא כנגד לבו. קטעו לו

אחרי ליום שני

קעב

וְחִזְרוּ לְמִדְתּוֹ. הִגִּיעַ לְהָר. מִבְּקֵיעַ וְחִזְרוּ לְמִדְתּוֹ. וּבִלְבָד שְׁלֵא יֵצֵא חִינּוּ
 לְתַחֲמוֹם. אִם אֵינוּ יָכוֹל לְהִבְלִיעַ. כִּזּו אָמַר רַבִּי דֹּסְתָאִי בַר יִצְחָאי מִשּׁוֹם
 רַבִּי מֵאִיר. שְׁמַעְתִּי שֶׁמְקַדְרִין בְּהָרִים: ה' אֵין מוֹדְרִין אָקָא מִן הַמּוֹמְחָה.
 רַבָּה לְמָקוֹם אֶחָד. וּמֵיעַט לְמָקוֹם אֶחֶר. שׁוֹמְעִין לְמָקוֹם שְׂרַבְתָּ. רַבָּה אֶחָד
 וּמֵיעַט אֶחֶר שׁוֹמְעִין לְמַרְבָּה. אֶפְיֹלֵי עֶבֶד אֶפְיֹלֵי שִׁפְחָה נְאֻמְנִין לְוֹמֵר עַד
 כָּאֵן תַּחֲמוֹם שְׂבַת. שְׁלֵא אָמְרוּ חֲכָמִים אֵת הַדְּבָר לְתַחֲמִיר אָקָא לְהַקְרִי:
 וְעִיר שְׂרָ יַחֲד וְנִעֲשִׂית שְׁרָ רַבִּים. מְעַרְבִין אֵת בְּלָהּ. וְשְׁרָ רַבִּים וְנִעֲשִׂית
 שְׁרָ יַחֲד. אֵין מְעַרְבִין אֵת בְּלָהּ. אָקָא אִם כֵּן עֲשֵׂה חוּצָה לָהּ כְּעִיר תְּחִדָּה

שביהודה

ברמנורא

חכמים מקום לשם ראש החבל כל אחד נגד לבו שאם יתן זה כנגד צ'ארו וזה כנגד רגליו החבל
 מתקצר והתחומין מתמעטין: לנגד. חומת אבנים שנפלו ונעשית גל גבוה ומשופע: מבליעו.
 אם אינו רחב חמשים אמה משפתו אל שפתו מלמעלה אע"פ שיש במדרגו הילוך יותר מאלף
 אין אומרים תעלה מדת מדרגו למדת החסום אלא זה יעמוד על שפתו מכאן וזה יעמוד על
 שפתו מכאן ויבליע מדרגו בחבל א': וחזרו למדרגו. מדקתני חזרו למדתו משמע שאם היה
 רחבו כנגד העיר יותר מחמשים ואינו יכול להבליעו שם בחבל וכו' מראשו שלא כנגד העיר יכול
 להבליעו שם הולך ומבליעו שם ומודד והולך שם משפתו והלאה עד כנגד המקום שכלה בו
 רוחב הניא כנגד העיר וחזור למדרגו כנגד העיר ומשלים את מדת תחומיו: הגיעו להר מבליעו.
 זהו שא לא יהיה הר זקוף הרבה אלא משופע שבהלך חמש אמות ממנו לא יגבה אלא י'
 טפחים אבל אם הוא זקוף עד ששפחות מהלך חמש אמות וזקף י' טפחים אינו מבליעו אלא
 אומדו בלבד והולך: והוא שלא יצא חוץ לתחום. כשהולך המודד להבליע ההר או הניא
 לא יצא חוץ לתחום להמקום שראשי הניא קורים שיכול להבליעו שם כדי שיחזור אח"כ למדתו
 כנגד העיר גזירה מפני שהרובה אותו מודד והולך שם ואמר שמדת תחומים של צדי העיר באה עד כאן:
 בזו אמר רבי דוסתאי. בזו למעוטי עיר מקלט ועגלה ערופה הקרובה אל החלל שאין מקדרין
 בהן: מקדרין. נוקבין רואין כאלו נוקבין אותו ומודדים דרך הנקב למעט מדת מדרגו כדאמרין בגמ'
 שמודדין אותו בחבל של ד"א והתחתון מניח את החבל כנגד לבו והעליון כנגד רגליו וכן מודדין
 אותו כילו ד"א ו"א ומתמעט מדרגו של כל ד"א חצי קומת אדם. והלכה כר' דוסתאי: ה' אין
 מודדין אלא מן המוסחה. אדם הבקי במדידה. וגאון פי' מומחה לשין ומחה אל כחף ים כנרת
 כלומר שמתכוונים למדוד התחומין לכתחלה מן המקום השוה והישר כדי שלא יהא צריך לקדר:
 ריבה למקום אחד ומיעט למקום אחר. שנמצאו סימני תחום זה ארוכים ובלעטים מכנגד
 סימני תחום קרן שכנגדו: שומעין למקום שריבה. ומולאין מדת הקרנה כנגדה מפני שלא
 מתח מחלה החבל כל לרכה ומניח בתוספתא שהוא צריך למתחה בכל כחו: ריבה לא' ומיעט
 לאחר. ה"ק ריבה אחד ומיעט אחר שמדדו שני ב"א מומחים זה ריבה וזה מיעט: ׀ עיר
 של יחיד. כגון שאדם אחד קנה כולה והוא משכיר כל בתיה לב"א הדריים בה וזא"כ נעשית של
 רבים: מערבין את כולה. כדרך שהיו מערבין כשהיתה של יחיד שלא היתה לריכה שזר:
 אין מערבין את כולה. שאסור לטרכ עיר של רבים אם אין משויר בה בתים ידועים בלא
 עירוב דההיא שזר הוי היכר דטעמא משום עירוב הוא ולא' שתתכח תירח רה"ר וזו הוואיל
 והיתה של רבים והיתה לריכה שזר אע"פ דהשתא הווא של יחיד נדונה ככתחלה: אלא א"ב
 עשה חוצה לה שזר. שלא טרכו עס שאר העיר ורבותא קמ"ל שאפי' שזר של חוזה לא
 מועיל לשאר העיר: בעיר חדשה שביהודה. עיר היתה ביהודה ושמה חדשה ולא היו בה
 אלא ג' דוירים והיא העיר היותר קטנה שבכל ארץ יהודה והיא היתה שזר לעיר גדולה הסמוכה

אחרי ליום שני

שְׁבִיחַ הַיּוֹדָה שֵׁשׁ בָּהּ חֲמִשִּׁים דְּיוֹרִים. דְּבַר רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
 שְׁלֹשׁ חֲצוֹתוֹת יָשָׁר שְׁנֵי בְּתִים: וְיָמִי שֶׁהָיָה בַּמִּזְרָח וְאָמַר לָבְנוּ עָרֵב לִי
 בַּמַּעְרָב. בַּמַּעְרָב וְאָמַר לָבְנוּ עָרֵב לִי בַּמִּזְרָח. אִם יֵשׁ הַיָּמִנִי וְלִבִּיתוֹ
 אֲלֵפִים אֲמָה וְלִעִירָוּבוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. מִתַּר לִבִּיתוֹ וְאָסוּר לִעִירָוּבוֹ. לִעִירָוּבוֹ
 אֲלֵפִים אֲמָה וְלִבִּיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. אָסוּר לִבִּיתוֹ וּמִתַּר לִעִירָוּבוֹ. הַנּוֹתֵן
 אֶת עִירָוּבוֹ בְּעֶבְרָה שֶׁל עֵיר. לֹא עֹשֶׂה וְלֹא כְרוֹם. נִתְּנוּ חוּץ לְתַחוּם
 אֲפִלּוּ אֲמָה אַחַת. מֵהַ שְׁנֹשֶׁפֶר הוּא מִפְּסִיד: ה' אֲנִישֵׁי עֵיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין
 אֶת כָּר עֵיר קַטְנָה. וְאִין אֲנִישֵׁי עֵיר קַטְנָה מְהַלְכִין אֶת כָּר עֵיר גְּדוּלָה.
 בְּיָצֵד. מִי שֶׁהָיָה בְּעֵיר גְּדוּלָה וְנָתַן אֶת עִירָוּבוֹ בְּעֵיר קַטְנָה. בְּעֵיר קַטְנָה
 וְנָתַן אֶת עִירָוּבוֹ בְּעֵיר גְּדוּלָה. מְהַלְךְ אֶת כָּרָהּ. וְחוּצָה לָהּ אֲלֵפִים אֲמָה.
 רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אִין לֹא אָקָא מִמָּקוֹם עִירָוּבוֹ אֲלֵפִים אֲמָה: * אָמַר לָהּ
 רַבִּי עֲקִיבָא. אִי אַתֶּם מוֹרִים לִי בְּנִתְּנֵי עִירָוּבוֹ בַּמַּעְרָה. שְׂאִין לֹא מִמָּקוֹם

עירובו

בַּמִּזְרָח

לֵה וְהוּא יַעֲשֶׂה הַסְּיוּר בְּרִיךְ לְשִׁיר עֵשֶׂה שֶׁלָּא יַעֲרֹב עִם אַחֵרִים מִשּׁוּם הַיִּכְרָא: ר"ש אוֹמֵר
 ג' חֲצוֹתוֹת כו'. וּפְסָק הִלְכָה אֲפִילוּ בֵּית א' בְּהַלֵּךְ א' הוּא סוּר. וְעֵיר שֶׁאִין לָהּ אֲלֵף פֶּתַח א' וְ
 בְּלֹד אֲפִילוּ הִתָּה שֶׁל רִבִּים אֵינָה לְרִיכָה סוּר: ז' מִי שֶׁהָיָה בַּמִּזְרָח. כְּשֶׁדָּה וְקָדַם עָלָיו שֶׁס
 הַיּוֹם וְהוּא רְחוֹק מֵעִירָוּבוֹ יוֹתֵר מֵאֲלֵפִים אֲמָה וְהָיָה אִין עִירָוּבוֹ עִירָוּבוֹ כִּיּוֹן שֶׁאֵינוֹ יוֹכֵל לֵיכֵךְ
 וְלִיעָלוֹ הוּא לֵיה שְׂבִיתָתוֹ כְּבִיתוֹ שֶׁהָיָה כְּתוּם הוּא עוֹמֵד וְיִמְסַחֵם כְּבִיתוֹ נִיחָא לֵיה שְׂתֵּחָא
 שְׂבִיתָתוֹ כְּשֶׁאִין עִירָוּבוֹ עִירָוּבוֹ: אָסוּר לִבִּיתוֹ. לְמַנָּה מִבֵּיתוֹ אֲלֵפִים לְכָל רוּחַ: בְּעִירָוּבָה שֶׁל
 עֵיר. כֹּאחֵד מִן הַבְּתִים הַעוֹמְדִים בְּחוּךְ ע' אֲמָה וְסָרִיסִים: לֹא עֹשֶׂה וְלֹא בְלוּם. שֶׁהָיָה נֹלֵךְ
 עִירָוּבוֹ מִי יֵשׁ לוֹ מִן הַעֵיר אֲלֵפִים לְכָל רוּחַ וְכָל הַעֵיר עִם עִירָוּבָה נִשְׁכָּח לוֹ כְּדִיל: נָתַנוּ
 חוּץ לְתַחוּם. חוּץ לְעִירָוּבָה שֶׁל עֵיר. וְהָיָה מִפְּרָשׁ לָהּ בְּנֵמ': מֵהַ שְׁנֹשֶׁפֶר. לְרוּחַ זֶה: מִפְּסִיד.
 לְרוּחַ שְׂכַנְגָּה שֶׁהָיָה מוֹנֵה מִן הַעִירָוּבוֹ אֲלֵפִים לְכָל רוּחַ וְאִם נָתַנוּ בְּסוּף אֲלֵף לְמִזְרָח נִמְלֵךְ שְׂכַלּוֹת
 אֲלֵפִים שֶׁל מִזְרָח בְּסוּף ג' אֲלֵפִים לְעֵיר וְנִשְׁתַּכַּר אֲלֵף וְאֲלֵפִים שֶׁל מַעְרָב כְּלוֹת בְּסוּף אֲלֵף שֶׁל מַעְרָב
 הַעֵיר וְהַפְּסִיד אֲלֵף וְקמ"ל דִּלִּין הַעֵיר עֵילָה כְּשֶׁנִּתְּנָן אֲלֵפִים שֶׁל מַעְרָב אֲלֵף כּוּלָה כד"א. וְה"מ
 כְּשֶׁאִין כְּלוֹת אֲלֵפִים שֶׁמִן הַעִירָוּבוֹ בְּכַד הַעֵיר אֲלֵף בְּסוּף עֵיר אִו חוּצָה לָהּ אֲלֵף אִם כְּלוֹת כְּשֶׁנִּתְּנָן
 הַעֵיר אִו כְּשֶׁאֵינוֹ מִקוֹם כְּשֶׁכּוּחָה אֵינוֹ יוֹכֵל לֵיכֵךְ בְּחוּךְ הַעֵיר אֲלֵף עַד מִקוֹם שְׂכַלּוֹת הַאֲלֵפִים אֲמָה
 שֶׁל הַעִירָוּבוֹ וְהוּא לֹא כְּדִתָּן בְּסוּף: ה' אֲנִישֵׁי עֵיר גְּדוּלָה. שֶׁהִתָּה לָהּ עֵיר קַטְנָה בְּחוּךְ אֲלֵפִים
 וְיִזְלֵין מֵעִירָוּבוֹ וּמוֹנִין וְהוֹלְכִין דְּרֵךְ הַקְּטָנָה הַסְּמוּנָה: מְהַלְכִים אִתָּה כֹּר הַעֵיר הַקַּטְנָה. הַשְּׂעִיבָה
 לָהּ כד"א וְנִשְׁלֵימִין מִדִּתָּן חוּצָה לָהּ: וְאִין אֲנִישֵׁי עֵיר קַטְנָה מְהַלְכִין אֶת הַגְּדוּלָה. כִּילָה
 כד"א לִפִּי שְׂמֵחַת תְּחוּמִין כְּלָה כְּשֶׁנִּתְּנָן עֵיר גְּדוּלָה לְפִיכָךְ אִין עֵיר הַגְּדוּלָה נִשְׂכַּחַת לָהּ כְּדִיל וְאִין
 הוֹלְכִין כֹּה אֲלֵף עַד כּוּף חֲמוּמִי: כִּיּוֹצֵד מִי שֶׁהָיָה בְּעֵיר גְּדוּלָה. מִתְּנִי חֲסוּרִי מִחֲסָרָא וְהָיָה
 קִתְּנִי אֲנִישֵׁי עֵיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין אִתָּה כָּל עֵיר קַטְנָה וְאִין אֲנִישֵׁי עֵיר קַטְנָה מְהַלְכִין אִתָּה כָּל עֵיר
 גְּדוּלָה כְּדִיל כְּשֶׁנִּתְּנָן אֲלֵפִים אֲמָה אֲלֵף הַעֵירָוּבוֹ עִירָוּבוֹ בֵּין נָתַנוּ אֲנִישֵׁי עֵיר גְּדוּלָה
 עִירָוּבוֹ בְּקַטְנָה בֵּין נָתַנוּ אֲנִישֵׁי עֵיר קַטְנָה עִירָוּבוֹ בְּגְדוּלָה מְהַלְכִין כָּל עֵיר שֶׁעִירָוּבוֹ מוֹנֵה כֹּה
 כְּדִיל כִּילָד מִי שֶׁהָיָה עֵיר גְּדוּלָה וְנָתַן עִירָוּבוֹ בְּעֵיר קַטְנָה כו' וְר"ע חוֹלֵק עַל ת"ק וְסָבַר שֶׁאִין
 הַעִירָוּבוֹ עוֹשֶׂה אִתָּה הַעֵיר שֶׁהוּא מוֹנֵה כֹּה כְּדִיל אֲמוֹתָ וְאִין מוֹנִין אֲלֵפִים אֲמָה מִמָּקוֹם הַעִירָוּבוֹ
 אִין הִלְכָה כר"ע: ז' אִישְׁתִּי בּוֹמֵן שְׂאִין בַּה דְּיוֹרִין. שֶׁפָּרְטוּ מִחֲמִילָתָהּ וְאֵינָה רְאִיבָה לְדוּרִין

אחרי ליום שני

ימעג

עירובו. אָבָא אֲלָפִים אִמָּה. אָמְרוּ לוֹ. אֵימְתֵי בְזִמְן שְׂאִין בְּהַ דְּיִוְרִין אָבֵל
יֵשׁ בְּהַ דְּיִוְרִין מְהַרְקֵךְ אֶת בְּלָהּ. וְחֻצֵיתָ לָהּ אֲלָפִים אִמָּה. נִמְצָא קֵל תּוֹכָה
מֵעַד לְבָהּ. וְלַמּוֹדֵד שְׂאֲמָרוּ נוֹתְנִין לוֹ אֲלָפִים אִמָּה. שְׂאֲפִירוֹ סוּף מִדְּתוֹ
בְּלָהּ בַּמְעָרָה:

ברטנורא

שאל ראיה לדיוורין אע"פ שאין בה עשיו דיוורין אינה נחשבת כולה אלא כד"ל לדברי חכמים
וכן עיר שאין ישוב בה ויש לה חימה סביב שנתן בה עירובו נחשבת כד"ל אפילו היא גדולה
כאנטיוכיא: נמצא קל תוכה מעד גבה. דאלו גבה של מערה אם נתן סם עירובו אין לו אלא
אלפים אמה ממקום עירובו דגבה אינה ראיה לדיוורין ותוכה מהלך את כולה וחילה לה אלפים
אמה: ולמודד שאמרו. אע"פ שהולקים חכמים על ר"ע בנותן עירובו בעיר לומר שכל העיר
לו כד"ל מודים הן שהבא ממקום שניתחו וכלתה מדתו של אלפים אמה אפילו במערה שיש בה
דיוורין שאינו נכנס להלן ממדתו כלום:

גמרא עירובין דף נ"ג ע"ב

בְּיִוְרֵיהּ אֲשַׁבְּחָתֶיהּ לְהַהוּא תְּלַמְּדָא דְהוּהָ קָא גְרִים בְּלַחֵי שְׂאֵא.
בְּמִשְׁעָה בֵּיהּ. אֲמַרְהָ לִיה לֹא כֶךְ פְּתִיב (ש"ב נג) עֲרוּכָה
בְּלָ וְשִׁמּוּרָה אִם עֲרוּכָה בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וְשִׁמּוּנָה אֲבָרִים
שֶׁל אָדָם מִשְׁתַּמְרָת וְאִם לֹא אֵינָה מִשְׁתַּמְרָת. תִּנָּא תְּלַמְּדִי
אֲחַד הֵיךְ לֹא דְרַבִּי אֶלְיָעֵזֶר שְׁתֵּיהּ שׁוּנָה בְּלַחֵי ש. לְאַחַר שְׂרַשׁ
שָׁנִים שְׂבַח תְּלַמוּדוֹ. אָמַר לִיה שְׂמוּאֵל לְרַב יְהוּדָה שְׁנֵנָא
פְּתַח פּוּמְדָ קָרִי פְּתַח פּוּמְדָ תְּנִי. כִּי הֵיכִי דְתַתְּקִיִּים בְּיַדִּיךְ
וְתוֹרִיךְ חֲנִי שְׁנֵנָא מֵר (שש"י) כִּי חֲיִים הֵם לְמִצִּיאֵיהֶם וְדָבָר בְּשָׂרוֹ
מֵרַפָּא אַל תִּקְרִי לְמוֹצֵיאֵיהֶם אָבָא לְמוֹצֵיאֵיהֶם בְּפֶתַח. אָמַר רַבִּי
אֲמִי מָאִי דְבְּתִיב (שם נג) כִּי נָעִים כִּי תִשְׁמְרִם בְּבִטְנְךָ יִפְּנֹו
יַחְדָּו עַל שְׁפַתְךָ אֵימְתֵי דְבְּרֵי תוֹרָה נְעִימִים בְּזִמְן שְׁתִּשְׁמְרִם
בְּבִטְנְךָ וְאֵימְתֵי תִשְׁמְרִם בְּבִטְנְךָ בְּזִמְן שְׁיִפְּנֹו יַחְדָּו עַר
שְׁפַתְךָ. רַבִּי זִוְרָא אָמַר מְהַבָּא (שם טו) שְׂמַחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנָה
פִּיּוֹ וְדָבָר בְּעַתּוֹ מַה מֵזִב אֵימְתֵי שְׂמַחָה לְאִישׁ בְּזִמְן שְׂמַעֲנָה

בפי

רש"י

ש'שמרם בכמנך. שהן שמורין בדרך שאין משתכחין ממך: יכוננו יחדיו.
שאתה סודרן ומוליאן צפה ולא בגמגום ובלחיסה: אימתי שמחה וכו'.

בזמן

אחרי ליום שני

בפיו. ליענא אחרונא אימתי שמחה לאיש במענה פיו בזמן
 שדבר בעתו מה טוב. רבי יצחק אמר מהבא (דברים ל) פי
 קרוב אליך תדבר מאד בפיה ובקבוקך לעשותו. אימתי קרוב
 אליך בזמן שבפיה ובקבוקך לעשותו. רבא אמר מהבא (תהלים
 כא) תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו בר מנעת סקה.
 אימתי תאות לבו נתתה לו בזמן שארשת שפתיו בר מנעת
 סקה. אמר רבי אליעזר מאי דכתיב (משלי א) ויעניקים לגרורתך
 אם משים אדם עצמו בענק זה שרף על הצואר ונראה ואינו
 נראה תלמודו מתקיים בידו ואם לאו אין תלמודו מתקיים
 בידו. ואמר רבי אליעזר מאי דכתיב (שהיש ה) לחיו בערוגת
 הבושם אם משים אדם עצמו בערוגת זו שחכל דשין בה
 וכבושם זה שחכל מתבשמין בה תלמודו מתקיים ואם לאו
 אין תלמודו מתקיים. רבא ברית דרב יוסף בר חמא הוה ליה
 מרתא לרב יוסף בתדיה. פי מטא מעלי יומא דכיפורי אמר
 איזיל ואפייסה. אזג אשכחיה לשמעיה דקא מזיג ליה בפא.
 אמר ליה הב לי ואימזיגיה אנא יתב ליה מזיגיה. פדטעמייה
 אמר דמי האי מזיגא למזיגא דרבא ברית דרב יוסף בר חמא.
 אמר ליה אנא הוא. אמר ליה לא יתביב אפרעיק עד
 דמפרשת לי הגי קדאי מאי דכתיב (במדבר כ"א) ומדבר
 מתנה וגומר אמר ליה אם אדם משים עצמו במדבר זה

שהכל

רש"י

בזמן שידוע לדרוש הלכות חג צמח: ארשת שפתיו וכו'. כשנתה צו דעה להוסיף
 בשפתיו: בטששה ביה. בעטה צו כרגליה: ותוריק חיי. תאריך סימס:
 שרף על הצואר. שאינו מלומס בדומק סביב הולחל אלא שרפוי בריוח כך
 הוא נעים ומרולה לבריות: ונראה ואינו נראה. כשמגביה לוארו נראה מחסת
 זקנו ורוב פעמים שסעטרו וזקנו מכסין אותו כך אם ס"ת אינו רודף ללאה ולבא
 בשוק אלא יושב ומחזר על תלמודו מתקיים בידו: שהכל דשין אותה. שאין לו
 גסות: שחכל מתבסמין ממנו. שמלמד הורה לתלמידים: ממדבר מתנה. אם

כמדבר

אחרי ליום שני

קעד

שְׁהַבֵּל דְּשֵׁין בּוּ תוֹרַת גִּתְנָה לֹו בְּמִתְנָה וְכִיּוֹן שְׁנִתְנָה לֹו
 בְּמִתְנָה גִּתְלֹו אֵל שְׁנַאֲמַר (שם) וּמִמִּתְנָה נְחִיאָר וְכִיּוֹן שְׁנַחְרוּ
 אֵל עוֹלָה לְגוּוֹלָה שְׁנַאֲמַר [שם] וְיִנְחִיאֵל בְּמֹזַת וְאִם מִגִּים
 לְבוּ תְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִשְׁפִּירוּ שְׁנַאֲמַר (שם) וּמִבְּמֹזַת הִנְיָא
 וְאִם חוּזַר בּוּ תְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִבְתֵּיהוּ שְׁנַאֲמַר (ישעי' מ) כָּל
 גִּיא יִנְשֵׂא :

רש"י

כמדובר הוא התורה נחונה לו צמתנה ולא יסכה: כל גיא ינשא. מי שכל לידו
 גיא שהוספל חוזר ומהנשא:

זוהר אחרי דף ס"ו ע"א

וְהוֹתָה לְכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרוֹ לְחֲדָשׁ תַּעֲנוּ אֶת
 נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְגוֹמַר. רַבִּי הִיא פֶּתַח (ישעיה כ"ו) נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ
 אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ וְגוֹמַר. נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ. נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ
 מִכֵּעֵי לֵיה. מֵאֵי נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ. אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ. יִשְׁחַרְךָ מִכֵּעֵי
 לֵיה. אֵלֶּא הָכִי תֵאנָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחָא וְנַפְשָׁא דְכָלֵּא וְיִשְׂרָאֵל אֲמַרִי
 נַפְשֵׁי וְרוּחִי אֲנִי. בְּגִין כֵּךְ אֹיֹתֶיךָ לְאֲדַבְּקָא בְּךָ וְאֲשַׁחֲרֶךָ לְאֲשַׁבְּחָא
 רַעוּחָךְ. רַבִּי יוֹסֵף אָמַר בְּשִׁעְתָּא דְּבַר נֶשׁ נְאִים בְּעַרְסִיה נִפְקַת נַפְשֵׁיה
 וּמִלְקַת וְאִסְחִידַת בִּיה בְּבַר נֶשׁ עַל כֵּל מַה דְּעַבַד בְּכֵל יוֹמָא. גִּיפָא אָמַר
 לְנַפְשָׁא נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ. דְּבַר
 אַחַר נַפְשֵׁי אֹיֹתֶיךָ אֲמַרְהָ בְּנִסְת. יִשְׂרָאֵל קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נַפְשֵׁי
 אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ בְּעוֹד דֵּאֲנָא בְּגִלּוֹתָא בִּינִי עִמְמִיָּא וּמִנְעֵא נַפְשֵׁי מִכָּל
 בִּישְׁתָּא (כ"א וְרוּיָא נַפְשֵׁי מִכָּר פִּיסְתָּא) דְּקוּמְרָא בִּינִי עִמְמִיָּא נַפְשֵׁי
 אֹיֹתֶיךָ בְּגִין לְאֲתָבָא לְאַתְרֵי אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ בְּלֹזַר אֵף עַל גַּב
 דֵּאֲנוֹן מִשְׁעַבְדִּין לְבִנֵי בְּכָל שְׁעַבּוּדָא. רוּחָא קִדְשָׁא לָא אֲתַעְדִי כִנְאִי
 בְּגִין קְמִשְׁחַר קָךְ וְלִמְעַבַד פִּקּוּדָךְ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר אֲמַרו יִשְׂרָאֵל קָמִי
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹד דְּנַפְשֵׁי כִי אֹיֹתֶיךָ בְּיָדֶיךָ מֵעַמָּא בְּיָדֶיךָ
 אֵלֶּא בְּגִין דִּהֵאֵי נַפְשֵׁי בְּהֵאֵי שְׁעַתָּא אֲצַמְדִּיךָ לְחִמְדָּא לָךְ אֵף רוּחִי בְּקִרְבִּי
 אֲשַׁחֲרֶךָ. כִּד אֲתַעַר כִּי רוּחָא קִדְשָׁא אֲשַׁחֲרֶךָ בְּאֲתַעְרוּתָא קְמַעַבַד

אחריו ליום שני

רעותה. כי כאשר משפטיה קארץ. בזמנא דמשפט נחית פארעא לבסא
 ערמא. בדין צדק למדו יושבי תבל. בלומר יכלין למסבל דינא דצדק
 וקא ישתצי עמא כניה. אימתי צדק למדו יושבי תבל פארעא משפטיה
 קארץ. רבי חזקיה אמר נפשי אויתיה בפליה דא כנסת ישראל. אף רוחי
 בקרבי אשחרה דא קרשא ברין הוא:

הלכה פסוקה

יוסף לחק

מוסר

הרימ איסורי ביאה פ' כ"ב

פמשערי השוכה לרבינו וינה דף ה' ע"ג

לא תתיחד אשה אחת אפילו עם אנשים
 הרבה עד שתהיה אשתו של אחד
 מהם שם. וכן לא יתניחד איש אחד
 אפילו עם נשים הרבה. נשים הרבה
 עם אנשים הרבה אין חוששין ליחוד. היו
 האנשים מבחוץ ותנשים מבפנים או
 האנשים מבפנים והנשים מבחוץ ופירשה
 אשה אחת לבין האנשים. או איש לבין
 הנשים אסורין משום יחוד. אפילו איש
 שעסקו ומלאכתו עם הנשים אסור לו
 להתיחד עם הנשים. ביצד יעשה ותעסק
 עמהן ואשתו עמו או יפנה למלאכה
 אחרת: - מותר להתיחד עם שתי יבמות
 או עם שתי צרות. או עם אשה ותמותה.
 או עם אשה ובת בעלה. או עם אשה ובת
 חמיה. מפני ששינאות זו את זו ואין
 מהפית זו על זו. וכן מותר להתיחד עם
 אשה שניש עמה תינתק קמנה שיובעת
 מעם ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה
 שאינה מונה בפניה שתהי זו מנלה
 את סודיה:

הנאיה מסבבת במה עבירות ומגברת יצר
 לב האדם עליו. שנאמר [דברים ה'] ורם
 לבבה ושכחת את ה' אלהיה. ונאמר [סו']
 רום עינים ורמב לב ניר רשעים חטאת
 פירוש הנאיה ניר הרשעים פי מננה ופרו
 החטאים. פארעא נאמר ורם לבבה ושכחת.
 ונאמר [מתי' י'] בגנות רשע ידלק עני.
 ונאמר [סו'] הדוברות על צדיק עקב
 בגנותה. ונאמר [יחזקאל לב'] אשר נתנו התיחס
 בארץ חיים. ובמו שעושים בני אדם ניר
 בשדה ברי לפרות בו תועב. ולאסוף רב
 תבואות. בן עושין הרשעים את הנאיה
 ניר בלבבם. וזוהרים בו המחשבות הרעות
 להוליד ולחצמים העבירות שהם פרי
 מחשבותם. ועל הרף המשל שאמר הנביא
 [וישע י'] ופכה בראש משפט וגו'. ומה
 שאמר ניר רשעים. פירוש ניר חטאת
 וכוכל חטאים רבים כמו [וישע י'] חטאת
 יחידה. או יהיה פירושו וחטאת בתסרון
 ו' כמו [תמס' י'] שמש יתם והטעם
 מלבד פי הנאיה נרמז החטאים בסדה
 עצמה חטאת. כמו ונאמר [סו'] תועבת
 ה' כל גבה לב. ובעל הנאיה נמסר ביר יצרו. כי אין עוד השם עמו אחרי אשר הוא
 תועבת ה'. ועוד חייב בעל התשובה להבטע ולקיים עליו להתנהג. כמו שאמרו רבותינו
 וקרונם לברכה ויהיו שפך רוח בפני כל אדם. וישיג מזה שלא יבעוס ולא יקפיד על
 חבריו. וגם לכל הרברים אשר ישמע אליהן לבו ויעביר על מדותיו וזה יועיל לכפר
 על עונותיו כמו שאמרו רבותינו וקרונם לברכה המעביר על מדותיו מעבירים לו על
 כל פשעיו מדה פנגד מדה. וזה פתח תקנה נקבד מאד. ונאמר [איכה ב'] יתן בעפר פיהו
 איבי. יש תקנה. יתן למפתו חסי ישבע בתרפה:

יכוון בקריאת המשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' המילוי הה' ראשונה דשם בין להשאיר בו תוספת נפש משבת שעברה :

יֵא וְהִקְרִיב אֶהָרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאִת אֲשֶׁר־לוֹ וּכְפַר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פֶּר הַחֲטָאִת

אֲשֶׁר־לוֹ : וַיִּקְרַב אֶהָרֹן ית תּוֹרָא דְחֲטָאִתָּא דִּי גֵה וּכְפַר עֲרוּהִי וְעַד

אֲנִישׁ בֵּיתָהּ וַיִּפּוֹס ית תּוֹרָא דְחֲטָאִתָּא דִּי גֵה: יב וַלִּקַּח מִזֶּאֱ-

הַמִּחְתָּה גִּחְלִי־אֵשׁ מִעַד הַמּוֹפֵחַ מִדִּפְנֵי יְהוָה וּמִלֵּא

חֲפָנָיו קְטֹרֶת סָמִים דְּקָה וְהִבִּיא מִבַּיִת לְפָרְחָת:

וַיִּסַּב מְלִי מִחֲתִיבָא גּוּמְרִין דְּאִשָּׁא מִעֲגוּי מִדְּבָתָא מִן קֳדָם יי וּמְלִי חֲפָנָהִי

קְטֹרֶת בּוֹסְמִין בְּקִיקוֹן וַיַּעַל מִנּוֹי לְפָרְחָתָא: יג וַיִּתֵּן אֶת־הַקְטֹרֶת

עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי יְהוָה וּכְסָה אֶעֱנֵן הַקְטֹרֶת אֶת־

הַבִּפְרוֹת אֲשֶׁר עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת: וַיִּתֵּן ית קְטֹרֶת

בּוֹסְמִיא עַל אִשְׁתָּא לְקֳדָם יי וְחִפִּי עֲנָנָא קְטֹרֶתָא ית כְּפָרְתָא דִּי עַר סְחָדוּתָא

וְלֹא יָמוּת: יד וַלִּקַּח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה בְּאֶזְבֵּעוֹ עַר־פְּנֵי

הַבִּפְרוֹת קֳדָמָה וְלִפְנֵי הַבִּפְרוֹת יוֹה שְׁבַע־פְּעֻמִּים

מִן־הַדָּם בְּאֶזְבֵּעוֹ: וַיִּסַּב מִדָּמָא דְתּוֹרָא וַיְדִי בְּאֶזְבֵּעָה עַל אִפִּי

כְּפָרְתָא קְדוּמָא וּגְרֻדְט כְּפָרְתָא יְדִי שְׁבַע זְמַנִּין מִן דְּמָא בְּאֶזְבֵּעָה:

טו וְשָׁחַט אֶת־שְׁעוֹר הַחֲטָאִת אֲשֶׁר לָעָם וְהִבִּיא אֶת־

דמו רשי

(יא) וכפר בעדו וגו'. (ת"כ) וידוי שני עליו ועל אחיו הכהנים שהם כולם קרוים ביותו שנאמר (תהלים קלה) בית אהרן זרכו את ה' וגו' מכאן שהכהנים מחכפרים בו (ת"כ) וכל כפרתן אינה אלא על עומאה מקדש וקדשו כמו שנאמר וכפר על הקדש מטומאות וגו': (יב) מעד המזבח. החילון (יומא מה) : מרפני דה' מזל שלפני הפתח והוא לד מערבי : דקה. (יומא מו) מה ת"ל דקה והלא כל הקטורת דקה הוא שנאמר (שמות ל) ושקט ממנה הדק אלא שתהא דקה מן הדקה שמערב יו"כ היה מחזירה למכתשת : (יג) על האש. שבתוך המחטה : ולא ימות. הא אס לא עשאה כתקנה חייב מיתה: (יד) והזה באזבעו. הזאה אחת במשמע: ולפני הבפרת יזה שבע. הרי א' למעלה ו' למטה : (טו) אשר לעם. מה שהפר מכפר על הכהנים מכפר השעיר על ישראל והוא

אחרי ליום שלישי

דָּמּוּ אֶל־מִבֵּית כְּפָרְתָת וְעָשָׂה אֶת־דָּמּוּ כַּאֲשֶׁר
 עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכְּפָרֹת וְלִפְנֵי
 הַכְּפָרֹת : וַיִּכּוּם יַת אֲפִירָא דְחִטָּאָתָא דִּי קְעָמָא וַיַּעַל יַת דָּמָה קְמַנּוּ
 לְכְּפָרְתָא וַיַּעֲבֵד לְדָמָה קְמָא דִּי עֲבַד קְדָמָא דְתוֹרָא וַיְדִי יְתָה עַל כְּפָרְתָא
 וַיִּקְרָם כְּפָרְתָא :

רש"י

הסעיר שטלה עליו הגורל לשם : כאשר עשה לדם הפר. ה' למעלה וו' למטה :

נביאים יחזקאל סימן כ"ב

א וְאִישׁ | אֶת־אִשְׁתּוֹ רָעָהוּ עָשָׂה תוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־כְּלֵהוּ סָמָא
 בּוֹמָה וְאִישׁ אֶת־אָחִיו בְּת־אָבִיו עֲנֵה־בָּךְ : וַיְבַר יַת
 אֶתֶת חֲבֵרִיהָ עֲבַד תוֹעֵבָה וַיְבַר יַת כְּלֵתִיהָ סָאב כְּעִיצַת חֲסָאִין וַיְבַר יַת
 אֶתֶתִיהָ בֵּת אֲבוּהִי עֲנֵי בִיךְ : ג שָׁחַד לְקַח־בָּךְ לְמַעַן שִׁפְךָ־דָּם
 נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לְקַחֹת וְתַבְצְעֵי רַעֲיָךְ בְּעֵשֶׂק וְאֵתִי שְׂכַחַת נָאִם
 אֲדַנִּי יְהוָה : שוֹחֲדָא קְבִירוֹ בִּיךְ כְּדִיל קְמַשְׁפָּךְ דָּם זַפִּי חִיבּוּלִיָּא
 וְרַבִּיתָא נִסְבָּת וְאֶהְיֶה רַחִימָךְ בְּאִינְסָא וּפּוֹלְחֵנִי שְׂבַקְתָּ אֲמַר יי אֱלֹהִים :
 ג וְהִזָּה הַכִּיתִי כְּפִי אֶל־בְּצַעֲךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ וְעַרְדְּמָךְ אֲשֶׁר הָיוּ
 בְּתוֹכָךְ : וְהָא אִיתִיתִי פּוֹרְעֵנוּתִי עֲךָךְ בְּחוּבֵי מִמּוֹן אוֹנִסְךָ דְאַנְסַת וְעַל
 דָּם זַפִּי דְאַשְׁתַּפִּיךְ בְּגוּיָךְ : ד הִיעַמַד לְבָבְךָ אִסְתַּחֲזַקְנָה יְדִיךְ לִימִים
 אֲשֶׁר אָנִי עָשָׂה אוֹתָךְ אָנִי יְהוָה דְּבִרְתִּי וְעָשִׂיתִי : הִיתְקַף לְבִיךְ
 אִם יִתְחַסְּנוּ יְדִיךְ לְיוֹמָא דְאַנָּא עֲתִיד לְמַעֲבַד עִמָּךְ אָנָּא יי גְּזֵרִית בְּמִימְרֵי
 וְאַמְנִים : וְהַפִּיצוּתִי אֶתְךָ בְּגוֹיִם וְזֵרִיתְךָ בְּאַרְצוֹת וְהַתְמַתִּי
 טָאָתְךָ מִמָּךְ : וְאַגְלִי יְתִיךְ לְבִינֵי עִמְמָא וְאִיבְדְּרִינְךָ בְּמַדִּינָתָא וְאַסִּיף
 סְאוּבְתִיךָ מִיָּךְ :

מעין

רש"י

(ב) ותבצעי רעיך. העשרת את אוהבך בטוסק שעסקת מן העניים :
 (ג) הכיתי כפי. לטקמי ווי קינס : אל בצעך. על הגול שלך : (ד) אשר
 אני עושה אותך. כפעלך : (ה) והתמותי. וכליתי :

מעין

אחרי ליום שלישי

קעו

כתובים משלי סימן כ"ה כ"ו

א מעין גרפוש ומקור מִשְׁחַת צְדִיק מִט לִפְנֵי רֵשָׁע: הֵךְ דָּסָבַר
 אֲנִישׁ מַעֲיָנָא וּמַבּוּעָא מִחֲבַל צְדִיקָא דְנָפַל בְּדָם רִשְׁיָא:
 ב אֲכַל דְּבִשׁ הַרְבּוֹת לֹא-טוֹב וַחֲקַר בְּבָדָם כְּבוֹד: לְמִיכַל דְּוִבִישָׁא
 סָנִי קָא שְׁפִיר אִף קָא לְמַכְצִיָּא מְדִי מִיְקַרְתָּא: ג עֵיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה
 אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר דְּרוּחוֹ: הֵךְ קַרְתָּא דְתַרְיָעָא וְלֹא אֵית לָהּ
 שׁוּרָא הִיכְנָא גְבֻרָא דְלֹא מַעְצָר רוּחִיהּ: ד בְּשִׁלְגָא בְּקוֹץ וּבְמַמְרָא
 בְּקִצִּיר בֵּן לֹא-נֹאמֶה לְבַסִּיל כְּבוֹד: אִיךְ תַּלְנָא בְּקוּיָא וְהֵךְ מִיְטָרָא
 בְּהַצְדָּא הִיכְנָא לֹא יֵאָ לְסַכְכָּא יְקָרָא: ה בַּצְפּוֹר לְנוֹד בְּדַרְזוֹר לְעוֹת
 בֵּן קַלְדַּת חֲנָם לֹא תְבֵא: הֵךְ צַפְרָא דְטֵאסוּוְהֵךְ פְּרַחְתָּא דְפְרַחְתָּא הִיכְנָא
 לְוַשְׁתָּא דְמִנָּן לֹא תִיעוֹר:

רש"י

ע"ו קרי

(א) מעין גרפוש. עכור ברגלים כן לדיק מט וכו' כשהלדיק מט לפניו וירא
 להוכיח אותו: (ב) אכור דבש הרבות וגו'. זו דרשת מעשה מרכבה ומעשה
 בראשית: וחקר כבודם. בדברי חכמים יש לשאול ולחקור: (ה) בצפור נודר.
 שהוא נד וכדורו שהוא חוזר לקטו כן קללת חנם לא תבא אלל למי שהוליה מפיו:

משנה כתובות פרק י"ג

שְׁנֵי דִינֵי גְזֵירוֹת הָיוּ בִירוּשָׁלַם. אֲדַמּוֹן וַחֲנַן בֵּן אֲבִישָׁלֹם. חֲנַן אָמַר שְׁנֵי
 דְבָרִים. אֲדַמּוֹן אָמַר שִׁבְעָה. מִי שֶׁהִבֵּךְ לְמַדְיַת הַיָּם וְאִשְׁתּוֹ תּוֹבַעַת
 מִזִּנּוֹת. חֲנַן אָמַר תִּשְׁבַּע בַּסּוּף וְלֹא תִשְׁבַּע בַּתְּחִקָּה. נִחְלָקוּ עֲלָיו בְּנֵי
 כְּהֻנִים גְּדוֹלִים. וְאָמְרוּ תִשְׁבַּע בַּתְּחִקָּה וּבַסּוּף. אָמַר רַבִּי דוּסָא בֵּן הִרְפָּנִים
 בְּדַבְרֵיהֶם. אָמַר רַבִּן יוֹחָנָן בֵּן זְבַאי יִפְהָ אָמַר חֲנַן לֹא תִשְׁבַּע אֲקָא בַּסּוּף:
 ב' מִי שֶׁהִבֵּךְ לְמַדְיַת הַיָּם וְעַמְדָא אַחַר וּפְרָגַם אֶת אִשְׁתּוֹ. חֲנַן אָמַר אֲבַד

את

ברטנורא

שני דיני גזירות. שהיו גזרין גזירות על הגולנים וקונסין עליהם קנסות: שני דברים.
 שאין חכמים מודים לו: תשבע בסוף. כשישמעו בו שמה ותבא לנכות כתובתה תשבע
 שלא עכנה בידה משל בעלה כלום: ולא תשבע בתחלה. כשעת גביית מוונות. ורמב"ם פ"י
 תשבע בסוף כשיבא בעלה ויכחיסנה ויאמר הנחתי לך מוונות תשבע שלא הניח לה כלום:
 אמר רבי יוחנן בן זבאי כו'. והלכה כמותו. ודוקא אחר ג' חדשים ליציאת העל פוסקין
 מוונות לאשה אם תבעה מוונות אבל קודם זמן זה לא שחוקה אין אדם מניח ביתו ריקן ויולא:

אינד

אחרי ליום שלישי

את מעותיו. נתקו עליו בני כהנים גדולים. ויאמרו ישבע כמה הוציא וישול. אמר רבי דוסא בן הרקנים דבריהם. אמר רבן יוחנן בן זכאי יפה אמר חנו הניח מעותיו על קרן הצבי. אדמון אמר שבעה מי שמת והניח בנים ובנות. בזמן שהנכסים מרבין. הבנים יורשין והבנות נזונות. ובנכסים מועטים הבנות יזונו והבנים יחזרו על דפתחים. אדמון אמר בשבילי שאני זכר הפסדתי. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון. הן הן את חבירו בדי שמן. והודה בקנקנים. אדמון אמר הואיל והודה במקצת הטענה ישבע. ונחמים אומרים אין זו הודאה כמין הטענה. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון. הן הפוסק מעות לחתנו ופשט לו את הרגל. תשב עד שתדבין ראשה. אדמון אמר יכולה היא שתאמר אנו אני פסקתי לעצמי. אישב עד שיזבין ראשי. עכשיו שאבא פסק עלי. מה אני יכולה לעשות. או כנוס או פטור. אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמון. הן העורר על השדה והוא חתום עליה בעד. אדמון אמר יכול הוא שיאמר השני נוח לי והראשון קשה הימנו. ונחמים אומרים אבד את זכותו. עשאה סימן לאבד את

זכותו

ברטנורא

ב איבר את מעותיו. דאמר לא אמרתי לך הלוי ואני אפרע אבל אם הלוה את האשה מעות למונותיה ע"מ שהשלים לו הוא תוכסה והיא תוכסת את הכל ויטלה. ואם הכל טוון הנחתי לך מונות והיא אומרת לא הניח ורואה להוציא ממנו נשבע הכל שבעת היסת ונפטר ויהיה המעות חוב עליה לכשתחלמן או תתגרם. וכהא מתני' נמי הלכה כר' יוחנן בן זכאי: ובנכסים מועטים. שאין נכון פרנסה יב"ה לזכרים ולנקבות. ורמב"ם פ"י כל שאין בהם לפרנס הנשים והבנות עד שיגברו הכנות קרי נכסים מועטים: בשביל שאני זכר הפסדתי. כלומר בשביל שאני זכר וראוי לירש נכסים מרובים הפסדתי נכסים מועטים. ואין הלכה כדמון: ד' והודה בקנקנים. רקיס בלא שמן וננין שטעמו חזירו עברה כדי שמן יש לי אלך: אדמון אומר. יש במשמעות טענה זו שמן וכדים וכשהודה לו ככדים רקיס הוא הודאה במקלח וחיוב שבעה: וחבי"א. אין במשמעות טענה זו אלא שמן בלבד כדי שיעור י' כדים וכשהודה לו ככדים רקיס מה שטעמו לא הודה לו ומה שהודה לו לא טעמו ואין כאן הודאה במקלח ממין הטענה ואינו חייב שבעה והלכה כדמון: ד' ופשט לו הרגל. לשון בזיון כלו' טול טיס ואבק שחת רגלי פ"א תלה אותי ברגלי על העץ שאין לי מה ליתן לך. ורמב"ם. פירש ופשט לו את הרגל שהלך בדרך מרהוק: עד שתלבין ראשה. עד שתזקין ואין כופין אותו לא לנטוש ולא לפטור: אדמון אומר וכו'. והלכה כדמון: ד' העורר על השרה וכו'. ראובן מערער על הגדה שביד שמעון ואומר לו לוי שמערה לך גולה ממני והוא חתום על ספר המכירה שכתב לוי לשמעון שמכר לו: אדמון אומר יכול הוא שיאמר מה שלא ערערתי בשעה שלקחת גדה זו מלוי וחתמתי עד בחוק השער לסי מלוי אדם חוק וקשה להוציאה מידו וטוח לי שחא ביך שאזיחנה ממך כדן: אבד את זכותו. והואיל והחם הודה שאין לו עסק בה ואין הלכה כדמון וזקא כשתם בה בעד הוא דפליגי דמון והבנים אבל אם הוא חתום בדיון לקיים את הס' הכל נודים שלא אבד את זכותו משני יכול לומר

אהרי ליום שלישי

קצו

זכותו: י מי שְׁהֵלֵךְ לַמִּדְבָּר הַיָּבֵשׁ וְאָבְדָה דְרָךְ שְׂדֵהוּ אֲדַמּוֹן אֲוִמֵר יֵלֵךְ
 בְּקִצְרָהּ וּבְחֻמִּים אֲוִמֵר יִקְנֶה לוֹ הַרְבֵּה בְּמַאֲה מְנָה אוּ יִפְרַח בְּאֹוִיר :
 ה הַמוֹצֵיא שְׁמֵר חוֹב עַל תְּבִירוֹ וְהִקְדָּה מוֹצֵיא שְׁמֵכֵר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה. אֲדַמּוֹן
 אֲוִמֵר יָכוֹל הוּא שְׂוִיאֵר אֲדוּ הָיִיתִי תֵיב לָךְ הָיָה לָךְ לְהִפְרַע אֶת שְׂלָךְ
 בְּשִׁמְכֶרֶת לִי אֶת הַשְּׂדֵה וּבְחֻמִּים אֲוִמֵר יִקְנֶה הָיָה פִקֵּחַ שְׁמֵכֵר לוֹ אֶת
 הַקִּדְקֵק כַּפְּנֵי שְׁהוּא יָכוֹל לִשְׁמֵכֵנוּ : * שְׁנַיִם שְׁהוֹצִיא שְׁמֵר חוֹב זֶה עַל
 זֶה. אֲדַמּוֹן אֲוִמֵר אֲדוּ הָיִיתִי תֵיב לָךְ בִּיצֵד אֶתָּה לָזֶה כַּפְּנֵי וּבְחֻמִּים
 אֲוִמֵר יִקְנֶה גוֹבָה שְׁמֵר חוֹבוֹ. וְזֶה גוֹבָה שְׁמֵר חוֹבוֹ. יִשְׁלַשׁ אֲרָצוֹת פְּנֵי־שְׂוִיאֵן.
 יְהוּדָה וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְהַגְּלִיל. אֵין מוֹצֵיאֵין מְעִיר לְעִיר. וּמִכְּרָךְ לְכְּרָךְ.
 אֲבָר בְּאוֹתָהּ הָאָרֶץ מוֹצֵיאֵין מְעִיר לְעִיר. וּמִכְּרָךְ לְכְּרָךְ. אֲבָר לֹא מְעִיר
 לְכְּרָךְ. וְיֵא מִכְּרָךְ לְעִיר. מוֹצֵיאֵין מְנָה הָרַע לְנֹה הַיִּפְהָ. אֲבָר לֹא מְנָה
 הַיִּפְהָ לְנֹה הָרַע. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֲוִמֵר אִם לֹא מְנָה הָרַע לְנֹה
 הַיִּפְהָ כַּפְּנֵי שְׁהַנֹּה הַיִּפְהָ בּוֹדֵק : יא הַכֹּל מַעְלִין לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֵין הַכֹּל

מוציאין

ברטנורא

לא הייתי יודע מה שכחוב כשטר שהדין הוחתם על ההנפק לקיים את השטר אין לריך שידע
 מה שכחוב כשטר אלא שיכיר הזימת העדים בלבד : ז ואבדה דרך שדהו. שהחוקו נה
 בעלי השדות שנמלרו : ילך לו בקצרה. על כרחם יעול לו דרך לשדו אבל יכור לו דרך
 קצרה שלא ירבה ליטול ובזמן שד' כ"א מקיפס אותו מד' רוחות מודה אדמון לחכמים שכ"א
 יכול לומר הייתי רואה דדרך נבאי' ושקול ואם אדם א' הקיפוה מד' רוחות מודים חכמים
 לאדמון דממי' אירחיה גביה הוא. לא נחלקו אלא כשהקיפוה אדם א' שכא מכח ד' כ"א אדמון
 אימר מני אחר ליה מאי נפסך ארתי נכך וכו"ל מני אחר ליה האך אי שתקת שתקת ואי לא
 מהדרנא שטרא למריהו ולא מלית לאשתעויי דינא כהדיהו, והלכה כחכמים : יז והלה הוציא
 ששכר לו את השדה. הלה הוציא עליו כטר מכירה מאוהרת לשטר הלוואה ואמר שטרך
 מוזיף או פרוע שאם הייתי חייב לך לא היית מוכר לי את השדה שהיה לך לגבות חונך :
 זה היה פיקח שמכר לו את השדה. לפי שהיה זה מכירה מעלעליו ולא היה לו מהיכן
 למשכנו על חיבו ועשבו יעול את הקרקע ובאחרת דהלוקח יתיב זוי והדר כתני שטר מכירה
 כו"ע לא פליגי שהיה למוכר לעכב בחיבו המעות שקבל ולא יכתוב לו השטר וכיון שכתבו
 הנותן שאין לו עליו חוב כי פליגי באחרת דכתבו שטרא והדר יתיב הלוקח זוי אדמון סבר
 איבעי ליה לממסר מודעה איני מוכר לו אלא כדי שאוכל למשכנו וחיצי האי דלא מסר מודעה
 כי ירא שמא ימנע הדבר וימנע מלקנות את השדה. והלכה כחכמים : יח וחביא זה גובה
 שטר חובו וכו'. והלכה כחכמים : י ששלש ארצות לנשואין. שאם נשא אשה באחת מהן
 אינו יכול לכופה לאח אחריו מארץ אל ארץ : כרך. גדול מעיר והוא מקום שוקים ומכל
 כביניו שאין סס לסחורה וכל דבר מלוי בו : אבל לא מעיר לכרך. שסיבת הכרכין קשה
 מפני שהכל מתכנסים בס וזוחקים ומקרכים הנתיים זו לזו ואין סס חיר : ולא מכרך לעיר.
 דכרך כתיבי כל מילי וכעיר לא כתיבי כל מילי : מפני שהנהו היפה בודק. את הנוף
 ומחליאו שטני וסח אפילו לטובה התחלת חילי מעיים. והלכה כרשב"ג. ואם איש מארץ הגליל
 נשא אשה בארץ יהודה או איפכא כוסין אותה ללא עמו שעימ' כן נשאה וכמ"מ מוציאין מעיר
 כרובה עמי' לעיר שרובה יראל : אבל לא מעיר שרובה יראל לעיר שרובה עמי' : יא הכל
 מעלין

אהרי ליום שרשי

מוציאין. הכל מעלין לירושלים ואין בכל מוציאין. אחד האנשים ואחד הנשים. (ואחד עבדים). נשא אשה בארץ ישראל וגרשה בארץ ישראל נותן לה מנעוה ארץ ישראל. נשא אשה בארץ ישראל וגרשה בקפוטקיא. נותן לה מנעוה ארץ ישראל. נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בארץ ישראל. נותן לה מנעוה ארץ ישראל. רבן שמעון. בן גמליאל אומר. נותן לה מנעוה קפוטקיא. נשא אשה בקפוטקיא וגרשה בקפוטקיא. נותן לה מנעוה קפוטקיא :

ברטנרא

מעלין. את כל בני ביתו אדם כופה לעלות עמו לירושלים אפילו אם קנה עבד עברי ילך העבד אחריו על כרחו ואפילו מזה היפה לזה הרעה ואפילו מעיר שוכה ישראל לעיר שוכה עכו"ם ואין הכל מוציאין. אין מוציאין כוס אדם : אי האנשים וא' הנשים. אם הוא אומר לפנות והיא אומרת שלא לפנות תלך כלא כתובה ואם היא אומרת לעלות והוא אומר שלא לעלות יוצא ויחן כחובה : קפוטקיא. הוא כפחור וקורין לה בערבי דמא"ת ומעותיה גדולות ושקלות יותר משל איי ומשום דכחובת אשה מדיים הקלו בה לשרוע אותה כפחות שבמעית ורשב"ג סבר כתובה דאורייתא ומש"ה אויל בה לחומרא. ולית הלכתא כותיה :

גמרא כתובה דף ק"י ע"ב

מאי בודק בדישמואל. דאמר שמואל שנוי וסת תחלת חוליי מעים. כתוב בספר בן סירא (משלי טו) כל ימי עני רעים. והאיבא שפתות וימים טובים. בדישמואל. דאמר שמואל שנוי וסת תחלת חוליי מעים. בן סירא אומר אף לילות. בשפל גנים גנו. ובמרום הרים ברמו. מטר גנים לגנו. ומעפר ברמו לפרמים. הכל מעלין לאתוויי מאי לאתוויי עבדים. ולמאן דתני עבדים בהדיא לאתוויי מאי. לאתוויי מנה היפה לנה הרע. ואין הכל מוציאין לאתוויי מאי. לאתוויי עבד שפירח מחוצה לארץ לארץ. דאמרינן ליה ובניה חבא וזיר משום ישיבת ארץ ישראל. הכל מעלין לירושלים לאתוויי מאי. לאתוויי מנה היפה

לנה

רש"י

שנוי וסת. אפילו לעובה : במרום הרים ברמו. שאין בידו ממון לקנות במקום טוב וקונה בראש הסר וכל זבלים שהוא מוליא לו נופל ומזבל כרמיס שתמיו : לאתוויי עבדים. אם היה לו עבד עברי ילך העבד אחריו על כרחו : לעילת.

מח"ל

ואחרי ליום שלישי קעח

לְנוּחַ הָרַע וְאֵין הַפֶּל מוֹצֵיאֵין לְאַתְוֵי מָאִי. לְאַתְוֵי אֶפִּירוּ מְנוּחַ
הָרַע לְנוּחַ הַיָּפֶה. תָּנוּ רַבֵּנן הוּא אֹמֵר לַעֲלוֹת וְהִיא אֹמֶרֶת
שֶׁלֹּא לַעֲלוֹת כּוֹפֵין אוֹתָהּ לַעֲלוֹת. וְאִם לָאוּ תֵּצֵא בְּלֹא כְּתוּבָה.
הִיא אֹמֶרֶת לַעֲלוֹת וְהִיא אֹמֵר שֶׁלֹּא לַעֲלוֹת בּוֹפֵין אוֹתוֹ לַעֲלוֹת
וְאִם לָאוּ יוֹצֵיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה. הִיא אֹמֶרֶת לְצֵאת וְהִיא אֹמֵר
שֶׁלֹּא לְצֵאתָ. בּוֹפֵין אוֹתָהּ שֶׁלֹּא לְצֵאת וְאִם לָאוּ תֵּצֵא בְּלֹא
כְּתוּבָה. הוּא אֹמֵר לְצֵאת וְהִיא אֹמֶרֶת שֶׁלֹּא לְצֵאת. בּוֹפֵין
אוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְצֵאת וְאִם לָאוּ יוֹצֵיא וְיִתֵּן כְּתוּבָה:

רשי

מח"ל לארץ וכן משאר גבולין לירושלים: לצאת מירושלים. לגבולין או מארץ לחו"ל:

זוהר אחרי מות דף סיט ע"ב

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפַּר עֲלֵיכֶם וְגוֹמֵר. אֲכַפֵּר עֲלֵיכֶם מִבְּעֵי לֵיהּ. אֵלֶּא יִכְפַּר
עֲלֵיכֶם לְאַכְלָא יוֹבְדָא דְנִגִּיד טְבוּעֵי לְאַשְׁקָאָה בְּהָאֵי יוֹמָא לְכַר עֵיבַר
לְאַרְוּוּאָה כְּלָא וְלְאַשְׁקָאָה כְּלָא וְרָא עֲלֵיכֶם. כְּלוּמַר כְּנִינִיכוּן לְרַפְּאָה לְבוֹן
בְּהָאֵי יוֹמָא דְכְּתִיב לְפָנָי יי תִּמְחַרוּ וְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיכֶם דִּינָא. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר וּכְפֹאֵין אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ וּבְעֵי לְרַפְּאָה
דְּהוּ דְלֹא יִשְׁתַּבַּח בְּהוּ חוֹבָה כְּנִין דִּיהוֹן כְּנִי הִיכְלִיָּה וִידוּרוֹן בְּהִיכְלִיָּה.
וְלִזְמַנָּא דְאַתֵּי כְּתִיב (יחזקאל ל"ו) וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְגוֹמֵר:

רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים ק"ל) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעַמְקִים קְרָאתִיקָה יי.
תְּגִינָא בְּשַׁעֲתָא דְבָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא בְּעָא לְמַכְרֵי בַר נִשׁ
אַמְלִיקָה בְּאַוּרֵיתָא אִמְרָה קְמִיָּה תְּבַעֵי לְמַכְרֵי הָאֵי בַר נִשׁ זְמִין הוּא
לְמַחְטֵי קְמָה. זְמִין הוּא לְאַרְגָּוָא קְמָה. אֵי תְּעַבִּיד לִיהּ בְּעוֹבְדוֹי הָא עָקְמָא
לֹא יָכִיל לְמִיקַם קְמָה כִּל שְׁבוֹן הוּא בַר נִשׁ. אָמַר לִיהּ וְכִי לְמַגְנָא
אַתְקַרִּינָא. (שמות ל"ד) אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֲרַךְ אַפַּיִם. וְעַד לֹא בָרָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא בָרָא הַשׁוֹבֵה אָמַר לִיהּ בְּתַשׁוּבָה אָנָּא בְּעֵינָא לְמַכְרֵי
בַר נִשׁ בְּעַקְמָא עַל מְנַת דְּכַד יְתוּבוֹן לָךְ מִחוֹבֵיהוֹן דְּתַדְּוִי זְמִינָא לְמַשְׁבַּק
חוֹבֵיהוֹן וְכַפְרָא עֲלֵיהוֹ. וּבְכַל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא תְּשׁוּבָה זְמִינָא לְגַבֵּי כְּנִי

אחרי ליום שלישי

נִשְׂאָ וּבָרַךְ בְּנֵי נִשְׂאָ תִּיבִין מַחֲבִיבֵיהוּ הָאֵי תִּשְׁכַּח תַּבַּת לְנַפְשִׁי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא וּכְפָר עַל כִּלְמָא וְדִינִין אֶתְבַּפְּיִן וּמַתְבַּסְמָא כְּלִהוּ וּבָרַךְ נִשְׂא אֶתְדַבְּרֵי
 מַחֲבִיבֵיהּ אִימַתִּי אֶתְדַבְּרֵי בָרַךְ נִשְׂא מַחֲבִיבֵיהּ כְּשִׁשְׁתָּא דְעָאֵל בְּהָאֵי תִּשְׁכַּח
 בְּדָקָא תִּזְוִי רַבִּי יִצְחָק אָמַר דְּתַב קָמִי מִלְכָּא עָגָתָא וְצִלְזִי צְלוּתָא בְּעוּמְקָא
 דְּלָקָא הָדָא הוּא דְכְּתִיב מִפְּעֻמָּיִם קְרָאֲתִיקָּי רַבִּי אָבָא אָמַר מִפְּעֻמָּיִם
 קְרָאֲתִיקָּי אֶתְרַךְ גְּזִיזָא הוּא לְעִילָא וְהוּא עִמְקָא (שְׁמוֹת כ"ג ב') דְּבִירָא
 וּמַהָא גַּפְקִין נַחְלִין וּמִבּוּעִין לְכָל עִיבָר וְהוּא עִמְקָא בְּעִמְקָתָא אֶקְרִי
 תִּשְׁכַּח וּמֵאֵן דְּבָעִי לְאֶתְבָּא וְלֹאֲתַדְכָּחָה מַחֲבִיבֵיהּ בְּהָאֵי עוּמְקָא אֶצְמִירִךְ
 לְמַקְרִי לְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָדָא הוּא דְכְּתִיב מִפְּעֻמָּיִם קְרָאֲתִיקָּי רַבִּי
 תַּאֲנָא בְּשִׁשְׁתָּא בְּהוּרָה בָרַךְ נִשְׂא תַב קָמִי מֵאִירִיהּ וְקָרִיב קְרָבְגִיָּה עַל מְדַבְּחָא
 וּכְתָבָא טַבְפָּר גְּרִיָּה וְבָעִי בְּעִיתִיהּ עֲלִיתָּהּ מִתְעַרְוִין בְּחַמֵּי וְדִינִין מִתְבַּסְמָן
 וְתִשְׁכַּח אַרְיֵה בְּרַפְּאָן בְּמַבּוּעִיָּה דְּגַנְדִּין גַּפְקִין וּמַתְפַּרְכִּין בְּדוּרָא כּוּצִינִין
 בְּתַרְא וּבָרַךְ נִשְׂא אֶתְדַבְּרֵי מַחֲבִיבֵיהּ:

טוטר

יוסף לחק

הלכה פטוקה

עשתי תשובה לר"י דה"ה ע"ד

הר"ם ה' איטורי ביאה פ' כ"ב

הַיְנוּקָת מַבַּת עֲלֵשׁ וְלִכְפֵּה וְתִינוּק בִּין
 תִּשְׁעֵי וְלִמְטָה כְּתִיר לְהַתִּיחַד
 עֲמִין עִילָא גִזְרוּ אָרָא עַל יְהוּד וְיִשְׁה
 הָרְאִיָּה לְבִיזָה וְיִשׁ הָרְאִיָּה לְבִיזָה :
 כ אַנְדְּרוּגִינוּס אִינוּ מִתְיַחַד לִם הַנְּשִׁיִּים .
 וְאִם נִתְיַחַד אִין מִכִּין וְתוּ כִּפְנֵי עֵהוּא
 סַפְקִי אֶבְדֵּי הָאִישׁ מִתְיַחַד עִם הָאֲנְדְּרוּגִינוּס
 וְעִם הַמּוֹדְטוּס : ג אֵשֶׁת אִישׁ שְׁהִיָּה בְּעֵלָה
 בְּעִיר אֵינָה הוֹשִׁיעֵת לְיְהוּד . טַפְנֵי שְׂאִימַת
 בְּעֵלָה עֲלֵהָ וְאִם הָיָה עַל גַּם בְּהַ פִּינוּן
 עֲנִיָּה עֵבֶר עֵבֶר אִוּ שְׁהִיָּה כְּרוּבְתוּ . לֹא
 יִתְיַחַד יִשְׁה . וְאִף עַל פִּי שְׁעֵהָ בְּעִיר
 וְכֹן קֵל הַמְּיַחַד עִם אִשְׁה וְהוּא הַפִּתַּח
 פְּתוּחַ לְרִשׁוֹת הַרְבִּיִּים אִין תִּשְׁעִין
 כְּשִׁשְׁתֵּי יְהוּד :

מַעֲנָה בַּךְ וְקוּל בְּבִיבָה וְיִחְתִּיב הַעִין וְכִירְוִהוּ
 הַקְּבִיעֵ אֶת לְבוֹ . וְצִרְיִד שְׁבִירַת הַפְּתוּת
 הַנּוֹשְׁמִיָּה

הַקְּבִיעֵת בְּנֵל תִּשְׁכַּח בְּמַעֲנָה הוּא לְעִיתְנָה
 בְּמַעֲנָה בַּךְ פִּעְנֵן לְעֶאֱבָר (מִשְׁלִיכוּ)
 מַעֲנָה בַּךְ יִשְׁיֵב חִיָּה וּבְקוּל נְטוּף כִּי זֶה
 מְדַבְּרֵי הַשְּׁעֵלוֹת כִּמֹּן לְעֶאֱבָר (יִשְׁעִיה כֵּס)
 וְשִׁפְלֵת מֵאֲרָץ הַדְּבָרִי וּמַעֲפָר הַשַּׁח
 אֶכְתָּבָה בְּהַפָּךְ מִפְּהַ עֵבֶר עַל הַיְשִׁיר
 בְּעַל רְבִצָּה (מִשְׁלִיכוּ) וְעִשִׂיר יַעֲנֵה עֲזוֹת .
 וְלֹא יִתְעַפֵּק בְּנֵי הַמְּדַבְּשִׁיִּים וְהַתְּכִשִׁיטִין
 כִּמֹּן לְעֶאֱבָר (שְׁמוֹת ל"ג) וְעַתָּה הַזִּירָד עֲרִיָּה
 כְּעִלְיָד וְעֶאֱבָר בְּצִתָּב (מֵ"א כ"א) וְהַחֲלָה אִם
 וְלִכְפֵּשׁ שִׁק וְצִס . וְאִם הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ
 עַל זֶה הָרְאִיָּה כִּי גִבְעֵי אֶתְבָּא . וְעִינוּ
 וְהַחֲלָה אִם בְּהַפָּךְ מְדַבְּרֵי הַמְּלָכִים עִתִּים
 כְּתִרְכִיִּים בָּרַךְ בְּחֵל וְקוּד הַמְּלָחָה . וְהוּ
 קְמִיד עִינוּ וְשְׁחוּב פִּעְנֵן עֶאֱבָר (אִיבֵן כ"ג)
 וְיִשְׁה עִינוּ וְיִשְׁעֵי . וְיִסְמִינֵי הַתְּבַנְעָה כִּמֹּן
 הַקְּבִיעֵ אֶת לְבוֹ . וְצִרְיִד שְׁבִירַת הַפְּתוּת
 הַנּוֹשְׁמִיָּה

אחרי ליום שרישי

קעמ

הַגִּשְׁמִיָּה. יָשׁוּב אֵל רְבוּ בִּי הַפְּאֵה עֵילָה לְנַפְשִׁי כַחֲטִיא וְלִמְשׁוֹף הָעֵינַי כַּחֲבַל־הַשָּׁוִא.
 וַיַּעֲשֶׂה גְדֵר לְשִׁמּוֹר אֶת הַרְרָה הַתְּשׁוּבָה וּפְרוּשׁ מִן הַתַּעֲנַנִּים. וְלֹא יִשְׁעָה אֲחֵר תְּאֻחֲתִי
 גַּם בְּדַכְרִים הַפְּתוּרִים. וַיִּתְּנֶהגְ בְּדַרְכֵי הַפְּרִישׁוֹת וְלֹא יֵאבֵל בֶּק לְשׁוֹבַע נַפְשׁוֹ וְקִיּוֹם נוֹפוֹ
 כְּעֵינַי שְׁנֵאמַר [ספרי] צְדִיק אֹכֵל לְשׁוֹבַע נַפְשׁוֹ וְאֵל יָגִישׁ אֵל אִשָּׁה בֶק לְקִיּוֹם סְצוּחַ
 פְּרִיָה וְרַבִּיָּה. אוּ לְמִצְנֵת עֹנֶה. בִּי בָל וְזִמְן שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ אֲחֵר הַפְּאֵה נִקְשָׁה אַחֲרֵי
 הוֹלְכֵה הַיּוֹמֵר וְיִחַק כְּהֶרֶף הַנֶּפֶשׁ בַּמִּשְׁבֵּלֶת וְאִי וְתַגְבֵּר וְצָרוֹ עֲלָיִי בְּעֵינַי שְׁנֵאמַר
 [דברים יב] וַיִּשְׁמַן יִשְׁרוּן וַיִּבְעַט וַיִּגְאֹמֵר (ספרי) בְּן תֹּאכַל וּשְׂבַעְתָּ וְכֵם לְכָה וְגֵאמַר (ספרי) י
 בְּן אִשְׁבַּע וְכַחֲשֵׁי וְאָמְרוּ וְכִרְנוֹם לְכַרְכָּה אֲכָר קָשׁוּ יֵשׁ בּוֹ כְּאָדָם מִצְּבִיעֵי רַעֲב
 כְּרַעֲבֵי שְׂבַע:

אחרי יום רביעי תורה

יכוין בקריאת ששת פסוקים אלו שהם כנגד ר' רמיליו ור' דשם בין לקנות הארת נפש
 ותורה משבת הבאה.

מִזֹּ וּכְפָר עַד־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם
 לְבָר־חַטָּאתֶם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאַהֲרֹן מוֹעֵד הַשָּׁבִין
 אֲתֶם בְּתוֹךְ טְמֵאֹתֶם: וּכְפָר עַל קוֹדֶשׁא מִסִּיאַבַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וּמִפְּרִדֵּיהוֹן לְכָל חַטָּאתֵיהוֹן וְכֵן יַעֲבֵר לְמִשְׁבֵּן זְמַנָּה דְשָׁרֵי עֲמַהוֹן בְּנוֹ
 סוֹאבְתֵהוֹן: יוּ וְכָר־אָדָם לֹא־יְהִיָּה | בְּאַהֲרֹן מוֹעֵד בְּבֹאוֹ
 לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וּכְפָר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ
 וּבְעֵד בְּר־קֹהֵל יִשְׂרָאֵל: וְכָל אִנְשׁ דָּא יְהִי בְּמִשְׁבֵּן זְמַנָּה בְּמִעֲרָה
 לְכַפֵּרָא בְּקוֹדֶשׁא עַד מִפְּקָה וּכְפָר עֲלוֹהֵי וְעַל אִנְשׁ בֵּיתָה וְעַל כָּל קְהָלָא
 דְיִשְׂרָאֵל: שְׁנֵי יַח וַיֵּצֵא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לְפָנֵי־יְהוָה וּכְפָר
 עֲדָיו וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשְּׂעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנֹת

המזבח

רשי

(מז) מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (ת"כ) עַל הַנִּכְסֵין לְמַקְדָּשׁ בְּטוֹמְאָה וְלֹא נוֹדַע לְהַס
 בְּסוֹף שְׁנֵאמַר לְכָל חַטָּאת וְחַטָּאת הִיא שׁוֹגֵג: וּמִפְּשָׁעֵיהֶם. חָף הַנִּכְסֵין
 מוֹזֵד בְּטוֹמְאָה: וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאַהֲרֹן מוֹעֵד. (יומא נו) כַּשֵּׁם שְׁהִזָּה מִשְׁנִיָּהם בְּפִנִּים
 אַחַת לְמַעְלָה וְשַׁבַּע לְמַטָּה כִּךְ מוֹזָה עַל הַפְּרוּכַת מִבְּחוּץ מִשְׁנִיָּהם אַחַת לְמַעְלָה וְשַׁבַּע
 לְמַטָּה: הַשָּׁבִין אֲתֶם בְּתוֹךְ מוֹטְמֵאֹתֶם. חֲטִיפֵי שְׁהִס עֲמָאִים שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם:
 (יח) אֵד הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לְפָנֵי הָי. זֶה מוֹצֵחַ־הַזֶּה שְׁהִס לְפָנֵי הָי בְּהִיכַל וְזֶה ה"ל
 וילא.

אחרי ליום רביעי

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וַיִּפּוֹק לְמִדְבַּחַת דִּי קָדְשׁ יְיָ וַיִּכְפֹּר עֲלֹתָי וַיִּסַּב
 סִדְמָא דְתוֹרָא וּמִדְמָא דְצִפְרָא וַיִּתֵּן עַל קַרְנֵת מִדְבַּחַת סְחֹר סְחֹר:
 יט וְהִזָּה עֲלִיו מִן־הַדָּם בְּאֵצְבָעוֹ שִׁבְעַת פְּעָמִים וַיִּטְהַר
 וְקָדְשׁוֹ מִטְּמֵאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיְדִי עֲלֹתָי מִן דְּמָא
 בְּאֵצְבָעָה שִׁבְעַת זְמַנִּין וַיִּדְבַּנְהּ וַיִּקְדִּישְנָהּ מִסּוֹאֵבַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כ וּבִלְתִּי
 מִכְּפָר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ
 וְהַקְּרִיב אֶת־הַשְּׁעִיר הַחַי: וַיִּשְׁעִי מִכְּכִפְרָא עַל קוֹדֶשָׁא וְעַל
 מִשְׁבֹּן זְמָנָא וְעַל מִדְבַּחַת וְקָרַב ית צִפְרָא חִיָּא: כא וַיִּסְמֹךְ אֶהָרֹן
 אֶת־שֵׁתֵי יָדָיו עַל־רֵאשֵׁי הַשְּׁעִיר הַחַי וְהִתְוֹדָה עָלָיו
 אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־
 חַטָּאתָם וַיִּתֵּן אֹתָם עַל־רֵאשֵׁי הַשְּׁעִיר וַיִּשְׁלַח בְּיַד־
 אִישׁ עֵתִי הַמִּדְבַּרְהָ: וַיִּסְמֹךְ אֶהָרֹן ית מִרְחֵין יְדוּחֵי עַד רֵישׁ
 צִפְרָא חִיָּא וַיְדִי עֲלֹתָי ית כָּד עֲוֹנֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּת כָּל טְהַרְיָהוֹן קָדֵד
 חֲטָאֵיהוֹן וַיִּתֵּן יְתָחוֹן עַל רֵישׁ צִפְרָא וַיִּשְׁלַח בְּיַד גֹּבֵר דְּזַמִּין לְמַהֵךְ לְמִדְבַּרְהָ:

ידין קרי רש"י

וילא לפי שהיה ההזאות על הפרוכת ועמד מן המזבח ולפנים והוא ובמהמות
 המזבח הזקיקו ללאת מן המזבח ולחזק ויתחיל מקרן מזרחית לפנות (יומא נח)
 כפר עליו. ומה היא כפרתו ולקח מדם הפר ומדם השעיר מעורבין זה לחזק זה:
 (יט) והזה עליו מן הדם. אחר שנתן מהנות באלצבעו על קרנותיו מזה ו' הזאות
 על גגו (ת"כ): ומהדרו. ממה שעבר: וקדשו. לעמיד לבא: (כא) איש עתי
 (יומא סו) המוכן לכך מיום החמול:

נביאים יחזקאל סימן כ"ב

א וַנְחַלְתֵּי בְּךָ לְעֵינַי גֹּיִם וַיִּדְעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: וְאֶתְקַדְּשׁ בְּיָדְךָ לְעֵינַי
 עֲמֻמָּיָא וְתִדְעִין אֲרִי אָנָּא יְיָ: כ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:
 נְחִיָּה פְתַנְסִי נְכוּזָא מִן קָדְשׁ יְיָ עֲמִי לְמִיָּמְר: ג בְּן־אָדָם הִיוּלִי בֵּית־
 יִשְׂרָאֵל

רש"י

(א) ונחלת בך. התחלתי בעלמך על מה שעשית: (ב) רסיג. סערובת פסולת
 המעורב

ישראל למוג בלם נחשת וברזל וברזל ועופרת בתוך
 פור סיגים בסוף היו: בר אדם הוא קדמי בית ישראל לפסולת
 פולחון כמא דמערב נחש ובעין וברזל ואבר פגו כורא לפסולת בסוף
 היו: ד לכן בה אמר אדני יהוה יען היות בלכם לסגים לכן
 הנני קבץ אתכם ארצות ירושלים: בכן פדנן אמר יי אלהים
 חרף והיותו כולכון לפסולת פכו הא אנא כניש יתכון לנו ירושלים:
 ה קבצת כסף ונחשת וברזל ועופרת וברזל ארצות פור
 לפחת עליו אש להנתיך בן אקבץ באפי ובחמתי והנחתי
 והתבתי אתכם: כמכניש בסוף ונחש וברזל ואבר ובעין לנו כירא לאתקפא
 עלוהי נורא לאמסויתיה פן אכניש ברוגזי ובחמתי ואסיף ואישצי יתכון:
 ו וכנסתי איהם ונפחתי עליהם באש עברתי ונתבתם בתוכה:
 ואכניש יתכון ואתקיף עליכון באישתא פורענותי ותתמסין פגוה:

רש"י

(*) לסיג קרי

המעורב בכסף וזהב: בור. שלרפין זו זהב: (ה) להנתיך. ללקט:

כתובים משלי סימן כז

א שוט לסוס מתג לחמור ושבת לגו כסילים: שוטא לסוסא
 ובנרבא לחמרא ושוכמא לגושמיהון דמכלי: ב אלתיען גסיל
 באילתו פנתישותהו גסאתה: לא תתג פתגמא דסגלא הוה
 שמיותא דלא תדמי ליה אף אנת: ג ענה כסיל באולתו פן יתוה
 חכם בעיניו: אלא מלל עם שמיא פתמימותך דלא ניסבר פנפשיה
 דתמימא הוא: ד מקנה רגלים חמם שתה שלח דברים ביד
 כסיל: מן דתמטא בהגלו שתי חמופא מן דמשבר מני ביד סכלא:

רש"י

דליו

(א) שוט. שטט עשוי לסוס: מתג. רסן: לגו כסילים. יסורים מוכנים
 לרשע: (ב) אל תען כסיל. דבריו ריבומה: (ג) ענה כסיל. דבריו חורה:
 (ד) מקצה רגלים. של שלוחים הרבה מי ששולח דבריו ביד כסיל מוכרח לשלוח
 שלוחים הרבה לתקן מה שקלקל שלח הכסיל ושמה חמם שחצרו זוטף עליו על
 ששלת

אחרי ליום רביעי

ה דריו שוקים מפסח ומשל בפי כסילים : אין תתא הנתא לחגרא
 תקבל מיתא כן פומיה דסלא : ו בצרור אבן בכרנמה בין נותן
 לכסיל כבוד : היה ניקצא דמאא בקיעא הינא מן דעבר יקרא לסכל א

רשי

שלח לו הכסיל : (ה) דריו שוקים מפסח. שוקים של כל העולם נראין לפסח
 גבוהים מאד : ומשל בפי כסילים. זה המשל חומרים על הכסילים שאומרים איך
 אנו יכולין ללמוד חכמה והיא גבוה מאד : (ו) בצרור אבן במרנמה. שקושרי
 סס האבן לא להקיים כי אם לזריקה כן נוסן לכסיל כבוד אינו של קיימא

משנה בנא בתרא פרק ט'

מי שמת. והניח בנים ובנות. בזמן שהנכסים מרובין. הבנים ירשו והבנות
 יזונו. נכסים מועטין. הבנות יזוני. והבנים ישארו על הפתחים. אדמון
 אומר בשביל שאני זכר הפסדתי. אומר רבן גמליאל רואה אני את
 דברי אדמון : ה הניח בנים ובנות ומרמזם. בזמן שהנכסים מרובין.
 הזכרים דוחין אותו אצל נקבות. נכסים מועטין. הנקבות דוחות אותו
 אצל זכרים. האומר אם תגר אשתי זכר. יטול מנה. יקדה זכר נוטל
 מנה. אם נקבה מאתים. יקדה נקבה נוטלת מאתים. אם זכר מנה. ואם
 נקבה מאתים. וילדה זכר ונקבה. הזכר נוטל מנה והנקבה נוטלת
 מאתים. יקדה שומטוס אינו נוטל. אם אפר פר מה שתגר אשתי יטול.
 הרי זה יטול. ואם אין שם ירש אלא הוא ירש את הכל : ה הניח

בנים

ברטנורא

מי שמת. שהנכסים מרובים. כדי שזונו הנשים והננות עד שיכנרו הננות : נכסים מועטין.
 שאין בהם כשיער זה : בשביל שאני זכר הפסדתי. בתמיה אלא לא אפסיד ועון
 כולו יחד. ואין הלכה כדמון. ועשו אלהים אלא הכה נכסים מועטין ככה אלא האסין מה
 כה אלא האסין הכה ניונית והנכים ישאלו על הפתחים אף אלהים אלא הכה אלהים ניונית
 והכה תשאל על הפתחים : ב מוטטוס. ספק זכר ספק נקבה : הזכרים דוחין אותו אצל
 הנקבות. דאמרי ליה חיתיה רחיה דזכר את ושקול : הנקבות דוחין אותו אצל הזכרים. דאמרי
 ליה חיתיה רחיה דנקבה את ותזון עמו : ילדה זכר נוטל מנה. ואע"ג דקו"ל המוכה לטוטר
 לא קנה הכא בשכיב מרע מוכה לבנו קנה מדעתו של אדם קרובה אלא כנו : ילדה זכר
 ונקבה. תאזניס יחד : ילדה שומטוס אינו נוטל. האי מתניתין דחייא לה והלכתא שטומטוס
 נוטל כפחות ששטנין : יורש את הכל. דלא תימא כריה כפ"ע הוא ולא בר ירישה הוא
 קמ"ל : ג השביחו גדולים את הנכסים. כעודן כפסיסת הבית : השביחו לאמצע. וה"מ
 כשכחו הנכסים מחמת נכסים עליון שלא הוציאו משלהן כלום אלא מנכסי אביהן ככ"ו פעלים
 והשביחו הנכסים מחמת עליון אבל אם חפרו ונעשו והוציאו משלהן מה שהשביחו השביחו לעלמן :

בָּנִים גְּדוּלִים וְקַמְנִים. הַשְּׂבִיחוּ גְדוּלִים אֶת הַנְּבָכִים. הַשְּׂבִיחוּ לְאַמְצֵעַ.
 אִם אָמְרוּ רְאוּ מָה שֶׁהֵנִיחַ לָנוּ אֲבָא. הֲרֵי אָנוּ עוֹשִׂין וְאוֹבְלִין. הַשְּׂבִיחוּ
 לְעֵצְמוֹן. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁהִשְׂבִּיחָה אֶת הַנְּבָכִים הַשְּׂבִיחָה לְאַמְצֵעַ. אִם אָמְרָה
 רְאוּ מָה שֶׁהֵנִיחַ לִי בְּעַיִן. הֲרֵי אָנִי עוֹשֶׂה וְאוֹבְלָת. הַשְּׂבִיחָה לְעֵצְמָה :
 י הָאֲחִים הַשְּׂתָפִים שֶׁנִּפְּרַ אַחַד מֵהֶם לְאוֹנוֹת. נִפְּל לְאַמְצֵעַ חֲלָה
 וְנִתְרַפָּא. נִתְרַפָּא מִשֶּׁר עֵצְמוֹ. הָאֲחִים שֶׁעָשׂוּ מִקְצָתָן שׁוֹשְׁבֵינֹת בְּחַיֵּי
 הָאֵב. חֲזָרָה שׁוֹשְׁבֵינֹת חֲזָרָה לְאַמְצֵעַ. שֶׁהִשְׂבִּיחוּ נְגִבִית בְּבֵית דִּין.
 אֲבָל הַשְּׂוֹלַח לְחִבְרֹו בְּדֵי יוֹן וְכַדֵּי שְׂמוֹן. אֵינָן נִגְבִּין בְּבֵית דִּין. כִּפְנֵי שֶׁהֵן
 גְּסִילוֹת חֲסָדִים : י הַשְּׂוֹלַח סְבִי-וֹנוֹת לְבֵית חֲמוּוֹ שֶׁלַח שָׁם מֵאָה מְנָה.
 וְאֲבָל שָׁם סְעוּדַת חֲתָן. אֵפִילוּ בְּדִינָר אֵינָן נִגְבִּין. לֹא אֲבָל שָׁם סְעוּדַת חֲתָן.
 הֲרֵי אֵדוּ נִגְבִּין. שֶׁלַח סְבִלוֹנוֹת מְרֻבִים. בְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ עִמָּה לְבֵית בְּעֵה.
 הֲרֵי אֵדוּ נִגְבִּין. סְבִלוֹנוֹת מוֹעֲטִין. בְּדֵי שֶׁתִּשְׁתַּמֵּשׂ בָּהֶן בְּבֵית אֲבִיהֶ אֵינָן
 נִגְבִּין : י שְׂכִיב מְרַע שֶׁתֵּבַב כֹּל נִכְסָיו לְאַחֵרִים. וְשִׁיר קְרַקַע כֹּל שֶׁהוּא.

מתנת

ברטנורא

דבן האשה שהשביחה. נגמ' מוקזין לה באשה יורשת כגון שנשא רלוכין את בת שמעון אחיו
 ונתת בלא בנים וכנות שמעון אחיו יורשוה אותו נמלאת אשתו שהיא בת שמעון אחיו יורשת אותו
 עב שאר אחיותיה סד"א דבהיהא הנאה דנשיק עליה קלא שאלת ומשבת אשי' כי אמרה ראו
 מה הניח לי בטלי כו' אפ"ה מהלך ורואה שיהיה השבח לחמטע קמ"ל שהשביחה לפלמה: ד' שנפלא
 אחר מהן לאומנות. לעבודת המלך שכן מנהג המלך להעמיד מכל בתי העיר אדם א' למשכ
 חודש א' או שני חדשים: נפל לאמצע. כל הרווח מפני שמחמת מכליבין באלו אכל את מחמת
 עמו מפני הירפיות והשיבות והכמתו נלקח לעבודת המלך מה שהרווח הרווח לעמו: ח"ה
 ונתרפא. אם חלה באונס כלו' שלא פסע הוא בעלמו מתרפא מן האמצע אבל אם חלה מניס
 ופחיס וכיוצא בהן דכתיב בהו שומר נפשו ירחק מהס כהא אמרינן במתניחין לדינו מתרפא אלא
 משל עלמי: שושבינות. דרך שושבינות נועל סעודה ודירון לחופה ואיכל עמו וזה חזור ועושה
 כן לזה גיב כשהיא אשה ואם שלח האב שושבינות בסתם על יד אחד מנביו והורה השושבינות
 אח"כ לאחר שמה האב הורה לאמצע מפני שהיא כמלוה שהרי ננכית בב"ד שיכול המליך שושבינות
 לחנירו לחזור ולתכוע ממנו בב"ד שיתן לו שושבינות כדרך שנתן לו והוא שיהיו נשיא' הפני
 כנשואי הראשון אם בתולה בתולה ואם אלמנה אלמנה ואם פרהסיא פרהסיא ואם כניעא
 כניעא שיכול השני לומר לראשון איני עושה עמך אלא כדרך שעשית עמי: אבל השולח
 לחבירו בדי יין וכדי שמון. בלא חופה א"נ בחופה ואינו הולך לאכול עמו אין זו שושבינות
 אלא מתנה ואין ננכית בב"ד: ד' השולח סבלונות. מנהג חתנים למחרת הקדושין שולחין
 לבית הארופה תכשיטים ומיני מנדנות וכדי יין וכדי שמן ופעמים הולך החתן ואיכל סס:
 אין נגבין. אם מת ברא או מתה היא, או שבא לנרסה. דמחמת חבת שחת אכילה מהל ודוקא
 שאלו בדינר אבל פחות מדינר לא מהל וגיבה הסבלונות: ישלח סבלונות מרובים. ואפי'
 מועטים אם פירש על מנת שיבואו עמה לבית בעלה הרי אלו נגבין ואירחה דמילתא נקט שדרך
 סבלונות שולחין כדי שיבואו לבית בעלה להיות מרובין ואותן ששולחין כדי שתקדש בהן
 בבית אביה דרכן להיות מועטין: ד' שיר קרקע כל שהיא. וה"ה אם שיר לעמו מעלעלין
 מתנתו מתנה ואם עמד אינו חוזר והוא שקנו מידו על אותה מתנה דמתנת שכיב מריע במקלה

ע"ה

אחרי ליום רביעי

מִתְנַתָּו קִיָּמָה. לֹא שִׁיר קָרַקַע בָּל שֶׁהוּא אֵין מִתְנַתָּו קִיָּמָה. לֹא כֶּתֵב בָּהּ
 שְׂכִיב מַרְעֵ. הוּא אֹמֵר שְׂכִיב מַרְעֵ הִיָּה. וְהוּן אֹמֵר אֵין בְּרִיא הִיָּה. צִרִיךְ
 דְּהִבִּיא רְאִיָּה שְׁהִיָּה שְׂכִיב מַרְעֵ. דְּבִרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אֹמְרִים
 הַמּוֹצִיא מִתְבִּירוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה: וְהַמְחַקֵּק נִכְסָיו עַל פִּיֹו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אֹמֵר אַחַד בְּרִיא וְאַחַד מִסְּבָן. נִכְסִים שֵׁשִׁשׁ לְהוֹן אַחֲרֵי־וֹת. נִקְנִין בְּכֶסֶף
 גְּבֻשְׁמֵר וּבְחֻזְקָה. וְשֵׁשִׁים לְהוֹן אַחֲרֵי־וֹת. אֵין נִקְנִין אֶבְרָא בְּמִשְׁכָּח. אֲמָרוּ כֹּ
 מַעֲשֵׂה בְּאֶמֶן שֶׁל בְּנֵי רוּכָל שְׁהִיָּתָה חוֹלָה. וְאַמְרָה תִּנּוּ כְּבִנְתִי לְבִתִּי. וְהִיא
 בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵת מָנָה. וּמִתָּה וְקִיָּמוּ אֶת דְּבָרֶיהָ. אֲמָר לָהֶם בְּנֵי רוּכָל תִּקְבְּרִם
 אִמָּן. וְחֻכְמִים אֹמְרִים בְּשֵׁשֶׁת דְּבָרָיו קִיָּמִין מִפְּנֵי שְׁאִינוּ יְכוּלִּים דְּתַתּוּב. אֶבְרָ
 לֹא בְּחוּץ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר בְּשֵׁשֶׁת אֲמָרוּ. קַל וְחוֹמֵר בְּחוּץ. בְּיוֹצֵא בּוֹ
 זָכִין לְקָמֶן וְאֵין זָכִין לְגִדּוּל. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר לְמִטָּן אֲמָרוּ. קַל וְחוֹמֵר
 לְגִדּוּל: הַ נֶפֶל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אָבִיו. אוֹ עָלָיו וְעַל מוֹרִישָׁיו. וְהִיָּתָה עָלָיו
 כְּתִבַּת אִשָּׁה. וּבְעֵלֵי חוּב. יוֹרְשֵׁי הָאֵב אֹמְרִים הֵבֵן מֵת רֵאשׁוֹן. וְאַחַר בְּךָ
 מֵת הָאֵב. בְּעֵלֵי הַחוּב אֹמְרִים הָאֵב מֵת רֵאשׁוֹן. וְאַחַר בְּךָ מֵת הֵבֵן. בֵּית

שטא

ברטנורא

דיעא קיין בין עמד בין לא עמד ואם לא קנו מידו. וא קנה מקבל המתנה אפילו מת השכיב
 ירע ודיקא כשנא להקנות המתנה מחיים הכל אם אמר יתנו לפלוני כך וכך אחר מותי אינו
 צריך קיין ואפי' סיר לעלמו ושכיב מרע שכל ליתן מתנה מחיים אם לא סיר לעלמו כלום
 ועמד חוזר ואפי' קנו מידו ומלוה מתנת מיתה דשמענא ליה דקאמר ווי ליה דמית לעולם חוזר
 בין סיר בין לא סיר ואפי' קנו מידו ואם מת קנה מקבל המתנה ואפי' בלא קיין: לא כתב
 בה שכיב מרע. כדקליר ורמי דערסיה ויף לא לשון מתנת בריא כד הלך על הגליה בשוקא
 ולא סיר כלום: הוא אומר שכיב מרע הייתי. וחוזרני כי והלה אומר בריא היית ולא
 מחזור: צריך להביא ראיה שהיה שכיב מרע דכתב השתא אוליגן דהאידיגא בריא הוא
 ועליו להביא ראיה שהיה שכיב מרע כשעת המתנה: וחכ"א. לא אוליגן בתי השתא אלא אמרין
 המע"ה ומקבל המתנה שכל להוליג מיד הנותן שהוא מוחק עליו להביא ראיה שבריא היה
 בלוחה שעה. והלכה כחכמים: ו' ר"א אומר אי' בריא וא' מוסבין. רבי אליעזר ל"ל דדברי
 שכיב מרע ככתובים וכמסורין דמי ואפי' מלוה מתנת מיתה ס"ל דלין מתנתו מתנה אלא תקנין
 כמתנת בריא. ואין הלכה כרבי אליעזר: כבינתר. חרנים רדודים כנמתא: מתנתא אמין.
 כלו' אין מביאין ראיה מהם שרשעים היו וקנסא קנסו רבנן לבנים לקיים לבת מתנתא אמין אף
 ע"פ שלא היה מן הדיון: אבל לא בחול. אם חלק השכיב מרע מנכסיו בחול: ק"ו בחול.
 וכן הלכה דכין בחול וזין בשבת דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי וא"ל קיין ואם של
 שיקנו מידו קינין ממנו בין בחול בין בשבת כדי שלא הטרף דעתו עליו: ו' יורשי האב
 אומרים הבן מת ראשון. ואין ב"ח יכול להפטר מנכסיו אלו שהרי לא זכה בהן הכן מעולם:
 ובעלי החוב אומרים האב מת ראשון. ונפלו הנכסים עמה אחת לפני הכן והם משועבדים
 לכתיבת אשה וכו"ה: בשי"א יהלוקו. דקסברי כ"ש סטר העומד לנכות כנכסו דמי ויורשי האב
 וכותבתי אשה מיתוקים הוו לפיכך יהלוקו: ובה"א. הנכסים כחוקת יורשים וכמחוקקים דמי

שָׁמַי אֲמָרִים יַחְלֹקוּ. וּבֵית הַגֵּל אֲמָרִים נִכְסֵי בְּחֻקְתָּן : ט נָפַל הַבַּיִת
 עָלָיו וְעַל אִשְׁתּוֹ. יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל אֲמָרִים הָאִשָּׁה מִתָּה רֵאשׁוֹנָה. וְאַחַר כֵּן
 מִת הַבַּעַל. יוֹרְשֵׁי הָאִשָּׁה אֲמָרִים הַבַּעַל מִת רֵאשׁוֹן. וְאַחַר כֵּן מִתָּה
 הָאִשָּׁת. בֵּית שָׁמַי אֲמָרִים יַחְלֹקוּ. וּבֵית הַגֵּל אֲמָרִים נִכְסִים בְּחֻקְתָּן.
 כְּתֻבָּה בְּחֻקַּת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל. נִכְסִים הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִים עִמָּה. בְּחֻקַּת
 יוֹרְשֵׁי הָאֵב : י נָפַל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִמּוֹ. אָדָּו וְאָדָּו מוֹדִין שְׂיַחְלֹקוּ. אָמַר
 רַבִּי עֲקִיבָא מוֹדָה אֲנִי בְּזוֹה. שֶׁהַנִּכְסִין בְּחֻקְתָּן אָמַר לוֹ בֶּן עֲזַרְיָה עַל
 הַיַּחְלֹקוֹן אָנוּ מִצְטַעְרִים אֲנָא שְׂבִיבָתָ לְדַלּוּק עָלֵינוּ אֶת הַשְּׁוֹן

ברטנורא

וכיח בא להוציא מידם ועליו להביא ראיה שהאב מת תהלה : כ האשה מתה תהלה. ואין
 לירשי האשה כלום שהרי הבעל מת אחרון וירש את אשתו : נכסים בחוקתן. נכסי אָן כרוז
 בחוקתן ולא פירשו ב"ה אי בחוקת יורשי האשה שהיו שלה אי בחוקת יורשי הבעל באחריותן
 עליו הילכך נכסי אָן כרוז יחלוקו וכחונת אשה שהם מנה מחמס תוס' נשארם בחוקת
 יורשי הבעל : נכסים הנכנסים והיוצאין עמה. הם נכסי מלוג שבשעה שהיא נכנסת נכנסת
 עמה וכשהיא יוצאת יוצאים עמה אם פחתו פחתו לה ואם הותרו הותרו לה אלו הם בחוקת
 יורשי האשה נמצא יורשי אשה נוטלים כל נכסי מלוג והני נכסי אָן כרוז : י נפל הבית
 עליו ועל אמו. ואין לה בן אחר אלא זה יורשי הבן אומרים האשה מתה תהלה. וירש הבן
 נכסיה ואנו יורשים הבן ויורשי האשה ממשפחת בית אביה אומרים הבן מת תהלה ואנו יורשים
 את האשה : אלו ואלו מודים. ב"ש וב"ה דיהלוקו לכיון ששייכים באים מכה ירושה היו ספק
 וספק ויחלוקו ולא דמי לנפל הבית עליו ועל אשתו דהתם יש שני מיני נכסים יש שהבעל מוחזק
 ויש שהאשה מוחזקת אצל הכל הכל בחוקת האשה כיון שהיתה אלמנה ושייכים באים מכה ירושה
 לירש הכל הילכך יחלוקו : מודה אני בזה. לדברי ב"ה ה"ג אמרינן נכסים בחוקתן בחוקת
 יורשים מן האב שהרי בחיה נשמת בעלה אחר שבט אביה היא מתייחסת וממונה נמי בחיה
 היה בחוקת שבט אביה הילכך יורשים מן האב יורשים אותה. והלכה כר"ע : על החלוקים
 אנו מצטערים. כלומר על מהלוקת דלעיל דכ"ש וב"ה אנו מצטערים שלא השוו דעתן ואשה חומר
 שגם בזה חלוקין ובאת להלוק על הנא קמא שאומר שהם שוו

גמרא בבא בתרא דף קמ"ד ע"א

וְאִם אֲמָרָה וְכוּ' הַשְּׂבִיבָתָ לְעֲצָמָהּ. פְּשִׁיטָא מַהוּ דְתִמְא בִּיּוֹן
 דְשְׂבִיבָתָ לָהּ מִלְתָּא דְאֲמָרֵי קָא מְרַחָא קָמֵי יְתָמֵי אַחֵרֵי
 אַהֲלָה קָא מְשַׁמַּע קָן. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא הַמְשִׁיא אִשָּׁה לְבְנוֹ
 גְדוּל בְּבֵית קְנָאוֹ. וְדוּקָא גְדוּל. וְדוּקָא בְּתוּרָתָ. וְדוּקָא אִשְׁתֵּי

ראשונה

רשב"ם

אחורי אהלא. וחזרה בה ממה שאמרתי תחילה הריני עושה ואוכלת קמ"ל :
 קנאו. הבן לאותו הבית דתקנת חכמים היא והילכתא בלא טעמא כדלקמן
 ובמסכת גיטין מוקמינן לה כגון שיש לאביו בעיר בית אחר לדור בו :
 ודוקא

אחרי ליום רביעי

ראשונה. ודוקא שהשיאו ראשון. פשיטא ייחד לו אביו בית ועקיה בית קנה עקיה לא קנה. בית ואכסדרה מהו שני בתים זו לפנים מזו מהו תיקו. מתיבי ייחד לו אביו בית זכרי בית. פלי בית קנה בית לא קנה. אמר רבי ירמיהו בגין שהיה אוצרו של אביו מונח שם. נהרדעי אמרי אפירו שובכא דיוני. רב יהודה ורב פפי אמרי אפירו עציצא דהרסנא. טר זוטרא אנסביה לבריה ותלה ליה סנדלא. רב אשי נסביה לבריה ותלה ליה אישישא דמשחא. אמר מר זוטרא הני תלת מילי שוינהו רבנן פהגכתא בקא טעמא. חדא הא. אידך דאמר רב יהודה אמר שמואל הפוחב פד נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפוטרופא. אידך דאמר רב מנה לי בידך תנהו קפלוני במעמד שלשתן קנה :

רש"י

ודוקא גדול וכו' דכתיב הא גווגא חביב ליה טפי וגמר ומקני ליה : ייחד לו בית ועקיה. כלומר ייחד לו האב לבנו בית שיש עליה על גביו : אכסדרה. לפני הבית ופוחמין בה חלונות ודרך אכסדרה נכנסים לבית : שני בתים וכו'. אם תמלא אמר בית ואכסדרה קנה היינו משום דאכסדרה משועבד לבית אבל ב' בתים זה לפניו מזה מהו : אוצרו. בחוכו הילכך בית לא קנה דכיון דמשהמש האב בבית לא הולילו מחזקתו ולא מקני ליה לבנו : עציצא דהרסנא. כלי מלא דגיס מטונגיס בשמן : אישישא דמשחא. כוס מלא שמן : שוינהו רבנן. הם תקנו את הדברים כך אעפ"י שאינו דין תורה כי מדה ומדה הם : חדא הא. המשיא אשה לבנו ומקנת חכמים היא לכבוד הסתן שגנאי הדבר לשאם אשה ואין מקום לדור בו : אפוטרופא. דאנן סהדי דלא עקר נחלת הבנים ולא נתכוון אלא שיכבדה הבנים מתוך שאוכלין על ידה : במעמד שלשתן. נפקד ומפקיד ומקבל מהנה : קנה. כך תקנו חכמים לפי שהדבר תדיר הוא בין הבתים ולא הזקיקו חכמים להקנות בקנין ובעדים :

זוהר אחרי מות דף ע"ב ע"ב

במעשה ארץ מצרים וגומר. רבי תיבא פתח (אייב ליה) לאחוז בכנפות הארץ וגומר תאנא זמין קדשא בריך הוא לבקאה לארעיה מפך מסאבותא דעמין עובדי עבודה זרה דסאיבו לה. בהאי מאן דאחיד

אחרי ליום רביעי

הפג

במִלְתִּיהָ וְאֶנְעֵר מִנִּיפָא מְנִיה. וְכֹל אֵינוֹן דְּאֶתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא
 לְמִשְׁרֵי לֹון לְבַר. וְלְדַבְּרָא אַרְעָא קְדִישָׁא מְסַמְרָא אַחְרָא (ס"א) קְדִישָׁא
 אַחְרָא). כִּב יָכוֹל דְּרֹוּה מִתְּוֹנָא לְשָׂאָר רַבְרְבִי עִמּוֹן וְלִקְבֵּלָא מְסַמְבֹּתָא
 דִּילְהוֹן וְלְדַבְּרָא לֹון. וְזִמּוֹן דְּדַבְּרָא לָהּ וְלִקְאֶעְבְּרָא לֹון לְבַר. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 הָוָה מְדַבֵּי טַוּרִי (ס"א שְׁנִיק) דְּמַבְרִיא וְכֹל דְּהִוָּה תַּמָּן מִית הָוָה סְלִיק לִיהּ.
 וּמְדַבֵּי אַרְעָא. תְּאַנָּא פְּתִיב (יִוְטִיה ב') וְתַבְּלוּ וְתַטְמָאוּ אֶת אַרְצֵי וְגוֹמֵר.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה זַבְּרָא חוֹלְקִיה מָאן דְּזָבִי בְּחִיּוֹי לְמִשְׁרֵי מְדוּרָא בְּאַרְעָא
 קְדִישָׁא. דְּכָר מָאן דְּזָבִי קַה זָבִי לְאַנְגְּרָא מְסַמְרָא דְּשְׁמִיָּא דְּלַעֲיָא דְּנַחֲרִי
 עַל אַרְעָא. וְכֹל מָאן דְּזָבִי לְאֶתְקַשְׁרָא בְּחִיּוֹי בְּהָאִי אַרְעָא קְדִישָׁא. וְכִי
 לְאֶתְקַשְׁרָא לְכַתֵּר בְּאַרְעָא קְדִישָׁא עֲלֵיָּא. וְכֹל מָאן דְּלָא זָבִי בְּחִיּוֹי
 וּבְמִיתוּן לִיהּ לְאֶתְקַבְּרָא תַּמָּן. עֲלִיהּ (ש"ב) פְּתִיב וְנַחֲלִיתִי שְׁמַתָּם לְתוּעֵבָה
 רוּחִיה נְפִיק בְּרִשׁוּתָא נִכְרָאָה אַחְרָא וְנִפְיָה אֶתִּי תַּחֲתוּ רִשׁוּתָא דְּאַרְעָא
 קְדִישָׁא. כִּב יָכוֹל עֲבִיד קְדִישׁ חוּז וְחוּז קְדִישׁ. וְכֹל מָאן דְּזָבִי לְמִיפַק
 גְּשַׁמְתִּיהּ בְּאַרְעָא קְדִישָׁא אֶתְכַפְּרוּ חוּבּוֹי וְזָבִי לְאֶתְקַשְׁרָא תַּחֲתוּ גְּדַפּוֹי
 דְּשְׁכִינְתָּא דְּכְתִיב (דְּבִירִים ל"ב) וְכִפַּר אֲדָמְתוֹ עִמּוֹ. וְלֹא עוֹד אָקָא אִי זָבִי
 בְּחִיּוֹי זָבִי לְאֶתְמַשְׁבָּא עֲלִיהּ רוּחָא קְדִישָׁא תְּדִיר. וְכֹל מָאן דְּיָתִיב בְּרִשׁוּתָא
 אַחְרָא אֶתְמַשְׁדָּ עֲלִיהּ רוּחָא אַחְרָא נִכְרָאָה. תְּאַנָּא כְּד כָּל ק רַב דְּמִנְגְּוֹנָא
 סָבָא לְהֵתָם הוּוּ עֲמִיָּה תְּרִיסַר בְּגִי מְתִיבְתָּא דִּילִיהּ. אָמַר לֹון אִי אֲנָא
 אִזְוִל לְאַרְחָא דָּא לָאו עַל דִּידִי קָא עֲבִידְנָא אָקָא לְאֶתְבָּא פְּקוּדוֹנָא
 לְמֵאֲרִיָּה. תְּגַנְּוֹן כָּל אֵינוֹן דְּלָא זָכוּ לְהָאִי בְּחִיּוֹי אֶתִּיבִין פְּקוּדוֹנָא דְּמֵאֲרִיָּהוֹן
 לְאַחְרָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּגִי כְּד כָּל מָאן דְּאַעְבֵּר מֵאֵינוֹן זִינוּן בִּישׁוֹן
 אוּ רִשְׁיָתָא אַחְרָא בְּאַרְעָא. אַרְעָא אֶסְתַּאבְּת וְוִי לִיהּ לְהֵתוּא גַבֵּר וְוִי
 לְנַפְשִׁיהּ דְּהָא אַרְעָא קְדִישָׁא לֹא מְקַבְּלָא לִיהּ לְכַתֵּר. עֲלִיהּ פְּתִיב (תְּהִלִּים ק"ד)
 יִתְמוּ תַּמָּאִים מִן הָאָרֶץ בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא וְרִשְׁעִים עוֹד אֵינָם
 בְּתַחֲמִית הַמַּתִּים פְּדִין בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּיָהּ :

מִסַּר	יוסף לחק	הלכה פסוקה
משערי תשובה לרבינו יונה דף ו' ע"א	הרי"ב אימורי ביאה פ' כ"ב	
הספאה בהתנהגות גבב האדם שרש פל	מפני	מי שאין לו אשה לא יזכור מינוקות. מפני
הפעולות. לכן אם יתקן הפאוות	בנהת	שאמות הבגים באות לבית הפפר
		לבניהם

אחרי ליום רביעי

בנחת אשר כל האיקרים ושרתום
 ומשכם אחרי השכל וילוו עליו ושרתוהו.
 יפשוו כל הפעלים שנאמר [א] ונה
 ישר פעלו ונאמר [ב] פאנה נהיה
 תערכ לנפש. נהיה פמו נשכרת מלשון
 [ג] ונאמר [ד] נהייתו ונחלתי. אמר פי באשר
 ישבר אדם פאותו גם גדברים המתרים
 בנה תצליח הנפש והמדה הזאת תערכ
 לה בי ירים השכל ידו ונבר ותועבת

לכניהם ונמצא מהנדה בנשים. וכן אשה
 לא תלמד קטנים מפני אבותיהם שהם
 באים בגלל בניהם ונמצאו מתניחדים
 עמה. ואין המלמד צריך שתתנה אשתו
 אצורה עמו בבית הספר אלא היא בביתה
 והוא מלמד במקומו: * תקנו חכמים
 שהיהינה הנשים מספרות זו עם זו בבית
 הנסא כדי שלא יבגס שם איש משום יחוד:

כסילים סוד מרע. הכסילים אשר אנימו שוברים תאותם ורודפים תמיד תענויות בני
 האדם כי תפגע תאותם בדרך חטא וכל דבר רע לא יסורו מפניו ונקראו כסילים על
 רדיפת התענוגים. כמו שנאמר [א] וכסיל אדם יבלענו [נאמר] [ב] הוי משכימי
 בקקר שבר ירדפו וגו'. ונאמר [ג] והיה כבוד ונבל וגו'. ונאמר [ד] וקמן
 רשעים תחסר. ונאמר [ה] וזרתי פריש על פגיקם פריש חגיכם. ואמרו בבותינו
 זכרונם לברכה אלו בני אדם שפך ימיהם פתנים. ונאמר [ו] לתאוה יבקש נפרד
 בכף תושעה ותנלע פירוש מי שמתבקש ללכת אחר תאותו ורצונו ונפרד מכל חבר ועמית
 כי ירחקו מפני אהב ורע. פי תאות בני אדם ומדותם חלוקות. אין רצונו של זה
 כרצונו של זה. אכן אם גלה בדרך השכל או התחברו לו החברים ויהיו איתביו בנים.
 ואמרו במוסר מי שהוא רוצה את מדותיו רבו הקופצים עליו. ויש לפרש על הענין
 בנה בעצמו לתאוה יבקש נפרד איש נפרד מכל אח וחבר לתאוה הוא מבקש.
 ובעבור שמתבקש ללכת אחר רצונו למען זאת מרעהו רחוקו מפניו פענין [ז] וכל
 מרעהו ונפרד בכף תושעה ותנלע ההנהגה אחר תאותו לא בדבר אחד יחטא בלבד. אך
 בכל זאת שבתורה ותנלע פי יעבור על כלנה מלשון [ח] וכך אויל ותנלע. ועוד
 המצא לו תועלת בשוברו התאוה הנשמית. פי אם השאלנו תאותו דבר בלעז. ועבירה
 ידבר אל לבו הן בחרר לא אמלא תאותי ואף אשלח ידי באיסור ועוד תמצא בשכיבת
 התאוה תועלת רבה ועצומה פי יגלה רצון לבו ומוב חפצו לתשיבה. פי הוא מוצא
 הפנע אשר גרם לו החטא ובהו יתבצה אל השם יתברך וימצא חן בעיניו:

אחרי ליום המישי תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו עהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשב בין לקנות
 הארת רוח יתירה משבת הבאה :

כב ונשא השעיר עליו את כר עונתם אל ארץ
 גזרה ושלח את השעיר במדבר : וישי צפרא
 עלוהי ית כל חוביהון לארעא דלא יתבא וישלח ית צפרא במדברא :

אחרי ליום חמישי

קכד

כג וּבֹא אֶהְרֹן אֶל אָהֳרֹן מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדֵי הַכֹּהֵן
 אֲשֶׁר לָבַשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־תְּהַלֵּךְ וְהִנִּיחָם שָׁם : וַיַּעֲזֹב
 אֶהְרֹן מִשָּׁבֶן זִמְנָא וַיִּשְׁרַח יָת לְבוּשֵׁי בּוֹצֵא דֵי לָבַשׁ בְּמַעְרַה לְקוֹדְשָׁא
 וַיִּצְנַעְנוּ תַּמָּן : כד וַרְחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם בַּמָּקוֹם קְדוֹשׁ
 וְלָבַשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת־עֲלָתוֹ וְאֶת־עֲלֹת
 הָעֵם וּכְפָר בְּעֵרוֹ וּבְעֵד הָעֵם : וַיִּסְחִי יָת בְּסֻרָה בְּמִיָּא בְּאֶתֶר
 קְדִישׁ וַיִּלְבַּשׁ יָת לְבוּשׁוֹהֵי וַיִּפּוֹק וַיַּעֲבֹד יָת עֲלֹתָהּ וַיָּת עֲלֹת עֲמָא וַיִּכְפֹּר
 עֲלוֹהֵי וְעַל עֲמָא : שְׂרִישֵׁי (שְׁנֵי כֶּסֶן מְחוֹבְרִין) כה וְאֵת תְּהַלֵּב
 הַחֲטָאת יִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ : וַיִּת תְּרֵבָא דְחֲטָאתָא יִסַּק לְמִדְבַּחָא :

והטעלה

רשי

(כג) ובא אהרן אל אהרן מועד: אמרו רבותינו שאין זה מקומו של מקרא זה ונתנו טעם לדבריהם במס' יומא (דף לב) ואמרו כל הפרשה כלה באמרה על הסדר חוץ מביא' זו שהיא אחר עשיית עלותו ועולת העם והקטרת אימורי פר ושעיר שנעשים בחוץ בצגדי זהב וטובל ומקדש ופושטין ולובש בגדי לבן: ובא אל אהרן מועד, להוליא את הכף ואת המחטה שהקטיר בה הקטורת לפני ולפנים: ופשט את בגדי הברד. אחר שהוליאם ולובש בגדי זהב להמיד של בין הערבים וזהו סדר העבודות המיד של שחר בצגדי זהב ועבודה פר ושעיר הפנימים וקטרת של מחטה בצגדי לבן וחילו וחיל העם ומקנת המוסכין בצגדי זהב והולאת כף ומחטה בצגדי לבן. ושירי המוסכין ותמיד של בין הערבים וקטורת הסיכל שעל מזבח הפנימי בצגדי זהב. וסדר המקראות לפי סדר העבודות כך הוא ושלח את השעיר במדבר ורחץ. את בשרו במים וגו' וילא ועשה את עלותו וגו' ואת חלב החטאת וגו' וכל הפרשה עד ואחרי כן יבא אל המחנה ואת"כ ובא אהרן: והניחם שם, מלמד שטעוין גניזה ולא ישמשם באותן ארבעה בגדים ליום כפורים אחר: (כד) ורחץ את בשרו וגו'. (יומא לב) למעלה למדנו מורחץ את בשרו ולבשם כשהוא משנה מצגדי זהב לצגדי לבן טעון טבילה שבאותה טבילה פשט בגדי זהב שעבד בהן עבודה תמיד של שחר ולובש בגדי לבן לעבודת היום וזאת למדנו כשהוא משנה מצגדי לבן לצגדי זהב טעון טבילה: במקום קדוש. המקודש בקדושת עזרה והיא היתה בג בית הפרוה וכן ד' טבילות הכחות חובה ליום אצל הראשונה היתה בחיל: ולבש את בגדיו. שמה בגדים שהוא עובד בהן כל ימות השנה: ויצא. מן הסיכל אל החצר שמוצא העולה שם: ועשה את עלותו. חיל לעולה האמור למעלה בזאת יבא אהרן וגו': זאת עולת העם. (יומא ע"ג) וחיל לעולה האמור לעולה ומאת עדה בני ישראל וגו': (כה) ואת חרב החטאת. אימורי פר ושעיר: יקטיר המזבחה.

על

אחרי ליום חמישי

כִּי וְהִמְשַׁלַּח אֶת־הַשְּׂעִיר לְעֹזָאזֵל יִכְבֹּס בְּגָדָיו וְרִחַץ
אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי־כֵן יָבוֹא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ:
וְדַמּוּבֵיל יַת צִפְרָא לְעֹזָאזֵל יִצְבַּע לְבוּשׁוֹהֵי וַיִּסְחִי יַת בְּסָרְהָ בְּמִיָּא וּבְתַר
בֵּן יַיעוּר לְמִשְׁרֵיתָא :

רש"י

ענ מונח הח"י ראלו בפנימי בתיב לא תעלו עליו קטורת זרה ועולה ומנחה
(שמות ל):

ב"א"ם יחזקאל סימן כ"ב

א פְּהִתִּיךְ לְכֶסֶף בְּתוֹךְ בּוֹר בֵּן תִּתְּכּוּ בְּתוֹכָהּ וַיִּדְעַתֶּם כִּי־אֲנִי
יְהוָה שֹׁפֵכְתִי חֲמָתִי עֲלֵיכֶם : כְּאִיתְּמַסָּאָה כֶּסֶף בְּגוֹ כוֹרָא
בֵּן תִּתְּמַסּוּן בְּגוֹה וְתִדְעוּן אֲרִי אֲנָא יי שְׁפִיכִית חֲמָתִי עֲלֵיכּוֹן : ג וַיְהִי
דְּבִרְיָהוָה אֵלַי לֵאמֹר : וְהוּהָ פְתַנִּים נְבוּאָה מִן קָדָם יי עֲפִי לְמִימְרָ:
ג בֵּן־אָדָם אֲמַרְלָהּ אֶת־אֶרֶץ לֹא מִטְהַרְתָּה הִיא לֹא גִשְׁמָהּ בַּיּוֹם
זָעַם : פֶּר אָדָם אָמַר לָהּ אֶת־אֶרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אֶרְעָא לֹא מְדַכָּא הִיא וְלֹא
אֶתְעַבְדּוּ כֶּה עוֹבְדֵין טְבִין דִּיגִנּוּן עָלָהּ בַּיּוֹם קוּמ : ד קֶשֶׁר נְבוּאִיָּה
בְּתוֹכָהּ בְּאֲרִי שׂוֹאֵג מִרְרָה מִרְרָה נִפְשָׁא אֶכְלֵו חֲסוֹן וַיִּקַּר יִקְחוּ
אֶלְמִנּוּתֵיהָ חֲרָבוֹ בְּתוֹכָהּ : סִיעַת סַפְרָהָא בְּגוֹה פְּאֲרִיִּין נְהִיִּין לְמִקְמַר
קְטוֹר אֲנִשָּׂא קָטְלו עוֹתֵר וַיִּקַּר נְסִיבֵי אֶרְמִלָּתָא אֶכְנִיָּאוּ בְּגוֹה : ה כְּהִנֵּה
חֲמָסוֹ תוֹרְתִי וַיִּחַלְלוּ קִדְשִׁי בֵּין־קִדְשִׁי דְחַל לֹא הִבְלִיִּדוּ וּבֵין־
הַמִּיָּא לְמִתּוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשְׁבַּתוֹתַי הֶעֱלִימוּ עֵינֵיהֶם וְאַחַל
בְּתוֹכֶם פְּהִנְהָא חֲטָפִין בְּאוֹרֵיתִי וּמִפְּסִין קִדְשִׁי בֵּין קוֹדְשָׁא לְהוֹשָׂא
לֹא אֶפְרִישׁוּ וּבֵין מְסַאֲבָא לְדַכָּא לֹא הוֹדִיעוּ וּמִיּוֹמֵי שְׁפִיָּא דִּילִי כְּבִישׁוּ
עֵינֵיהוֹן וְחַפְתִּי רְעִיתִי בִּיגִיָּהוֹן :

* הש' רפה והח"י במשק

רש"י

(ג) לא גושבה ביום זעם. כתרנומו לא אתעבדו כה עובדין טבין דיגנו עלה
ביום לוט: (ד) קשר נביאיה. בעלה רעה: חוסן ממון: (ה) חמסו תורתו.
שלא הוכיחו את העם: ואחל. ונתחללתי.

אחרי ליום חמישי

הפה

כתובים משלי סימן כ"ו

א חוּחַ עָלֶיהָ בִּיד־שָׁבוֹר וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִיקִים : כּוֹבֵא מְלִיק בִּידָא
 דְּרוּיָא וְשִׁמְיוּתָא בְּפוּמִיהָ דְּסַכְלָא : ב רַב מְחוּקָל פֶּלַח וְשִׁבְר
 פְּסִיר וְשִׁבְר עֲבָרִים : סְנִי חִישׁ בְּשֵׁרִיהָ דְּסַכְלָא וְרוּיָא עָבַר יָמָא :
 ג בְּכֶלֶב שָׁב עֲרִיקָא פְּסִיר שׁוֹנֶה בְּאַזְרֵתָא : הִיּוּ בִּלְבָא דְּחַפְדָּה עַל
 תְּיֻבִּיהָ הֵיכְנָא סַכְלָא דִּתְנִי בְּמַכְלוּתֶיהָ : ד רְאִיתָ אִישׁ חָכֵם בְּעֵינָיו
 תִּקְוָה לְכַסֵּיךְ כּוֹמָנוּ : אִין תְּיֻתָּא גִבְרָא דְחָכִים בְּעֵינֵי נַפְשִׁיהָ סַכְלָא
 מִב מַגִּיהָ : ה אָמַר עֲצֵל שְׁחַד בְּדַרְדָּרָא אֲרִי בֵּין הֶרְחַבּוֹת : אָמַר
 עֲמָלָא שְׁחָא בְּאַרְחָא אֲרִיָּא בִּגְתָא שְׁוּקֵי :

רש"י

(א) חוּחַ עֲלֶיהָ. כחוח שהוא נדבק ביד שיכור כן המשל שלמטה נדבק בפי הכסיל
 להיות לו לחוח ולקוץ :

משנה חולין פרק ב'

השוחט אחד בעוף ושנים בבהמה שחיתתו בשירה ורבו של אחד
 במוהו. רבי יהודה אומר עד שישחוט את הורדין. חזי אחד
 בעוף ואחד וחזי בבהמה. שחיתתו פסולה. רוב אחד בעוף ורוב שנים
 בבהמה. שחיתתו בשירה : ב השוחט שני ראשין באחד. שחיתתו בשירה.
 שנים אותיון בסבין ושוחטין. אפילו אחד למעלה ואחד למטה שחיתתן

כשרה

ברטנורא

השוחט אחד בעוף, משום דלכתחלה מצוי לשחוט שני סימנים אפי' בעוף חנא השוחט דמשמע
 דאחד בעיף דיעבד אין לכתחלה לא אבל שנים בבהמה לכתחלה הוי דעד כמה לשחוט
 וליוול א"כ משום דכשי למחני ורובו של אחד כמוהו דדוקא דיעבד לכתחלה צריך שיחבוין
 לשחוט כל הסימן כלו, ואחד בעוף נפקא לן דכשר מקרא דכתיב זאת תורת הבהמה והעוף וכל
 נפש החיה הרומשת במים העליו הכתוב לעוף בין בהמה לדגים להיבוי בשני סימנים א"כ שכבר
 הוקש לדגים לפטרו כלל כלום א"כ שכבר הוקש לבהמה הא כיוצא הכשרו בסימן א' ושחיטה
 מן הוצר בשני סימנים וה' דברים הפוסלים את השחיטה שהייה דרסה חלדה הנרמה ועיקר
 כלהו גמרא גמורי לה דתניא וזבחה כאשר צויתוך מלמד שנגעוה משה בעל פה על הלכות
 שחיטה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה : עד שישחוט את
 הורדין, כמין חושין שעל שני ידי קנה ואשוף בלבד קאי ר"י כדי להוציא את דמו הואיל
 ויולאו כלו כאחד ושחיטה דקאמר ר"י לאו דוקא אלא סינקב הורדין בשעת שחיטה קודם
 שיקרום הדם דחו לא נפיק ע"י מליחה. ואין הלכה כר' יהודה : רוב אחד בעוף וכו'. ואע"ג
 דתנן כרישא רובו של אחד כמוהו הדר תנא הכא רוב אחד בעוף כו' הד כמולין וחד בקדשים
 דאי אשמעינן כחולין הו"א חולין הוא דסני ליה ברובא משום דלאו לרם הוא צריך אבל קדשים
 דלרם הוא צריך לא תסני ליה ברובא קמ"ל : ב שנים אוהזין בסבין ושוחטין. כהמה הסת :
 אפילו

אחרי ליום חמישי

בַּשָּׁרָה: ג הָתִיז אֶת הָרֹאשׁ בְּבֵת אַחַת פְּסוּלָה. הִנֵּה שׁוֹחֵט וְהִתִּיז אֶת
הָרֹאשׁ בְּבֵת אַחַת אִם יֵשׁ בַּסִּבִּין מְלֵא צֹואַר בַּשָּׁרָה. הִנֵּה שׁוֹחֵט וְהִתִּיז
שְׁנֵי רֹאשֵׁין בְּבֵת אַחַת. אִם יֵשׁ בַּסִּבִּין מְלֵא צֹואַר אַחַד בַּשָּׁרָה. בְּמַה דְּבָרִים
אֲמֹרִים בְּזִמְן שְׁהוֹלִיךְ וְלֹא הֵבִיא אוֹ הֵבִיא וְלֹא הוֹלִיכָה. אֲבָל אִם הוֹלִיכָה
וְהֵבִיא. אֲפִילוּ כֹל שֶׁהוּא. אֲפִילוּ בְּאִזְמַר בַּשָּׁרָה. נִפְלָה סִבִּין וְשִׁחְטָה אַף
עַל פִּי שִׁשְׁחֲטָה בְּדַרְכָּהּ פְּסוּלָה. שֶׁנֶּאֱמַר וּבִחֲתָ וְאִבְלַתָּ. מִה שֶׁאַתָּה
זוֹכֶת אֶתָּה אוֹכֵל. נִפְלָה סִבִּין וְהִנְבִּיחָהּ. נִפְלָו בְּלִי וְהִנְבִּיחָהּ. הִשְׁחִיז אֶת
הַסִּבִּין וְעַף וּבֵא חֲבָרוֹ וְשָׁחַט. אִם שָׁחָה כְּדֵי שְׁחִיטָה פְּסוּלָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אִם שָׁחָה כְּדֵי בְקוֹר: ד י שָׁחַט אֶת הַיֶּשֶׁט. וּפְסָק אֶת הַגְּרָגְרָתָה. אוֹ
שָׁחַט אֶת הַגְּרָגְרָתָה. וּפְסָק אֶת הַיֶּשֶׁט. אוֹ שִׁשְׁחַט אֶחָד מֵהֶן. וְהִתְמַתֵּן בָּהֶן
עַד שִׁמְתָהּ. אוֹ שֶׁחֲחַלִּיד אֶת הַסִּבִּין תִּהְיֶה הַשְּׁנִי וּפְסָמוֹ רַבִּי יִשְׁכַּב אוֹמֵר
נִבְלִיָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְרִיפָה. כִּלְלֵי אָמַר רַבִּי יִשְׁכַּב מִשּׁוּם רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ כִּי שֶׁנִּפְסָלָה בְּשִׁחֲטָתָהּ נִבְלָה. כִּי שִׁשְׁחִיטָתָהּ כְּרֹאשׁוֹ וְדָבָר אַחֵר
בָּרַם לָהּ לְיִפְסֵל מְרִיפָה. וְהוֹדָה לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: ה הַשּׁוֹחֵט בְּהִמָּה הִנֵּה

ועוף

ברשנורא

אפילו א' למעלה וא' למטה. שזה אוחז בקנה א' של סבין וחנירו כלדו השני :
ג התזו את הראש. כאלו המתזו קנה או דלעת שדוק הסבין בכה ופוסק וזו היא דרסה :
היה שוחט. כמשיכה : והתזו את הראש. כהנאכה כלכד או כהולכה כלכד ולשחטת הסימנים
שיעור הכשר קרי התזו את הראש : אם יש בסבין מלא צואר. חוץ לזאת הכהמה והסוף
ששוחט: כשרה. שיש בסבין כדי לשחוט כמשיכה בלא דרסה אבל אם אין חוץ הסבין אלא כעובי
הצואר או חוץ לזואר משהו דרסה היא שאין הסימנים נחמקין כמשיכה זו לכהה בלא דרסה :
אם יש בסבין מלא צואר אחד. חוץ לשני הצוארים דהיינו שיעור ג' צוארים : איזמל.
תער דק קטן מאד ולא גורטין איזמל שאין לו קרנים אע"פ איזמל שיש לו קרנים ואיזמל שיש לו
קרנים הוא שרגילים לעשות כמין קרנים לאיזמל לנוי על גביו ונוטים לזד ראשו ומתוך שהוא
קטן מאד הוא נמשט מן הצואר וכשהוא מוליך ומביא יש לחוש שמא יחלידו הסימנים אותן
הקרנים : נפלה סבין ושחטה. שעמא דנפלה הא הפילה הא כשרה ואע"ג דלא מתכוין לשחוט
דלא בעינן כונה בשחטה מדאילעריך קרא למימר גבי קדשים לרזונכס תזכחו לדעתכס וזוהו
כלו' מדעת וכוונה ש"מ דבחולין לא בעינן כונה : נפלה סבין והבביחה. ושהה כהגבהה זו :
בליו. גדליו : או שהשחיו את הסבין. קודם שחטה : ועוף. נעשה עוף יגיע מהמת השהה
וכשהתחיל לשחוט לא היה בו כח ופסק שחטתו וכל חבירו ושחט: כדי שחוישה. אחרת כדי
שישחוט רוב שנים כהמה אחרת כמותה כשהיא רבולה גסה לנסה ודקה דקה ועוף לעוף. ורמכס
פוסק כדברי האומר כדי שחטת כהמה דקה לעוף ובעי נמי כדי שיגביהנה וירכינה ולא נהנו
כן : כדי בקור. כשיעור שהענה בורק ומבקר את סביו. ואין הלכה כרבי : ד ופסק את
הגרגרת. היינו עיקור וכמה קאו' : תחת השני. תחת הס' השני שהיה תחת הסבין בין
הס' לזואר : החליד. כסה ול' חלדה כחולדה הדרה בעקרי הכמים דמכסוא : ופסקו. מלמטה
למעלה : נבלה. ומעמאה כמסא : מרפה. ואינה מעמאה : ודבר אחר גרם לה להפסל.
כגון אחד מן הפרשות השנויות בס' חלו ערשית : ד בידים פסואבות. כלו' בלא נט"י דזורו
על הידים להיות שניות לסומאה ובחולין שנטשו על עהרת הקדם מיירי דשני עשה בלשי כסן

אחרי ליום חמישי

קפו

ועוף. ולא יצא מהן דם בשרים. ונגבלים בגידים מסואבות. לפי שלא הוכשרו בדם. רבי שמעון אומר הוכשרו בשחיטה: וישלוחם את המסכתה. רבן (שמעון בן) גמליאל אומר עד שתפרנס ביד וברגל. רבי אליעזר אומר ביה אם זנקה. אמר רבי שמעון (אף) השלוחם בגולה ולמחר השביר. ויצא כותרים מראים דם בשרה. וזנקה. וכמדת רבי אליעזר. ויחכמים אומרים עד שתפרנס ביד או ברגל. או עד שתבשפש בנגבה. אחד בהמה דקה. ואחד בהמה גסה. בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסוקה. שאינה אלא הוצאת נפש בבד. במה דברים אמרים שהיתה בחזקת מסכתה. אבל אם היתה בחזקת בריאה. אפילו אין בה אחד מפל הפימנים הגלו בשרה: וישלוחם בנכרי שחיתו בשרה. ורבי אליעזר פוסל. אמר רבי אליעזר אפילו שחטה שיאבר הנכרי מחצר בבד ששה פסולה. שפתם מחשבת נכרי לעבודת אילים. אמר רבי יוסי קל וחומר הדברים. ומה במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין. אין הפל הולך אלא אחר העובד מקום שאין מחשבה פוסלת בחולין. אינו דין שלא יהא

הכל

ברטנורא

הכלו כהלין גרידא אפי' היו מוכשרים כדם אין שני עושה שלישי כחולין: לפי שלא הוכשרו בדם. שאין אוכל מקבל טומאה עד שיבואו עליו מים או א' מ' משקין שכן מים יין שמן חלב דגש דם של: הוכשרו בשחיטה. מנו דריוא השחיטה להך גמר מידי אבר מן החי משוי ליה נמי אוכל לגבי טומאה. ואין הלכה כר"ש: וישלוחם את המסוכנת. כל שמעמידים אותה ואינה פומרת מחמת חליה הויה מסוכנת ואפי' יש לה כח בשניה לאכול קורות ונקעות של עץ: עד שהתרבם. דאי לא פירכסה חיישין שמה ניטלה נשמתה קודם גמר שחיטה: אם זנקה. כדרך שהנהמות יופחות בגרוס והדם מקלה ומוזק כח: השוחט בלילה. בהמה מסוכנת שריכה פרכוס ולא ידע אם פרכסה: ולמחר השכים ומצא. פתלי בית שהיטע הזאר: מלאים דם בשרה. מפני שזינקה: וכמדת ר"א. דמכשיר לה בזינקה אמרה ר"ש. ואין הלכה כר"א: א' בהמה דקה וא' בהמה גסה. לריכה פרכוס אם היא מסוכנת: שפשטה ידה. בגמר שחיטה. ולא החזירה פסולה: אם היתה מסוכנת לפי שאין זה פרכוס אלא כן דרכה בשעת זאה גפסה אבל גסה לאו אורחה כהכי וכן שפטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה כשרה: ו' ר' אליעזר פוסל. אם בהמת עכו"ס היא אע"ג דישאל קשיט לה מהניא בה מחשבת עכו"ס דחסם מחשבתו לע"ג: חצר כבד. יותרה הכנד: איר יוסי ק"ו. דלא מהניא מחשבת בעלים הוהיל וישראל שחט לה: ומה במקום שמחשבה פוסלת. דהיינו במוקדשים כדכתיב המקריב איתו לא יחשב קרי ביה לא יחשוב כלוי שלא יחשוב לאכלי חוץ לזמנו כי פגול יהיה: אין הכל הולך אלא אחר העובד. דכתיב המקריב אותו לא יחשב אבל בעלים לא פסלו במחשבתו כי מקריב לה כהן: מקום שאין המחשבה פוסלת. כגמ' מפרש למתני' דהכי קאמר ומה במקום שהמחשבת פוסלת במוקדשין כד' עבודות אין הכל הולך אלא אחר העובד במקום שאין המחשבה פוסלת כחולין אלא כד' עבודות אינו דין שלא יהא הכל הולך אלא אחר השוחט והי' במקום שהמחשבה פוסלת במוקדשין כדכתיב עבודות שחיטה וקבלת הדם זריקה והולכה באינו מחלו שחט פ"מ לאכול מן הובח חוץ לזמנו פגול הוא ואפי' שיש בה חומרא וו אין מחשבה הולכת

אלא

אַחֲרֵי לַיּוֹם הַחַיִּישִׁי

הַפֶּל הַלֵּךְ (אֲדָא) אַחַר הַשׁוֹחֵט: הַשׁוֹחֵט לְשֵׁם הָרִים. לְשֵׁם גְּבֻעוֹת.
 לְשֵׁם יָמִים. לְשֵׁם נְהָרוֹת. לְשֵׁם מְדַבְּרוֹת. שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. שְׁנַיִם אוֹחֲזִין
 בְּסִבּוּן וְשׁוֹחֲטִין. אֶחָד לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֶרֶץ. וְאֶחָד לְשֵׁם דָּבָר בְּשֵׁר. שְׁחִיטָתוֹ
 פְּסוּלָה: ט אֵין שׁוֹחֲטִין לֹא קְתוּף יָמִים. וְלֹא קְתוּף נְהָרוֹת. וְלֹא לְתוּף
 בְּרִים. אֲבָל שׁוֹחֵט הוּא קְתוּף עוֹנָה שֶׁל מַיִם. וּבִסְפִיגָה עַד גְּבִי בְרִים. אֵין
 שׁוֹחֲטִין לְגוּמָא כֹּד עֵקֶר. אֲבָל עוֹשֶׂה גּוּמָא בְּתוּף בֵּיתוֹ בְּשִׁבְלֵי שְׁפִינָם
 הַדָּם לְתוֹכָהּ. וּבְשׁוֹק לֹא יַעֲשֶׂה בֵּן. שְׁלֹא יִחְקֶה אֶת הָאֶפִּיחֹרְזִים:
 י הַשׁוֹחֵט לְשֵׁם עוֹלָה. לְשֵׁם שְׁלָמִים. לְשֵׁם אֲשָׁם תְּרוּי. לְשֵׁם פְּסַח. לְשֵׁם
 תּוֹדָה. שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מִבְּשִׁיר. שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּסִבּוּן וְשׁוֹחֲטִין.
 אֶחָד לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֶרֶץ. וְאֶחָד לְשֵׁם דָּבָר בְּשֵׁר. שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה. הַשׁוֹחֵט
 לְשֵׁם חֲטָאת. לְשֵׁם אֲשָׁם וְדָאִי. לְשֵׁם בְּכוֹר. לְשֵׁם מַעֲשֶׂר. לְשֵׁם תְּמִזְרָה.

שחיטתו

ברטנורא

אלא אחר העובד חילין לענין ע"ג שאין המחשבה פוסלת כהן כד' עבודת אלא כד' כשחטתו
 וכוריקה דהני הוא דכתיבין וזכח לאלהים יחרס כל אסיד נכתיב מדם אבל קבלה והולכה לא
 כתיב כהן והקטרה אע"ג דשיבא בע"ג מיהו לאו עבודה היא לאסודי כדמה משום הקטר
 הלכה לענין היבא דלא נשחטה ולא נזרק דמה לע"ג דהא אשוי כפנים לא מפסיל קרבן אם השב
 על אכילה כשר בשעת הקטר חלבים וביין שמינו קולא כמחשבת חוץ דין הוא שנקל כזה שלא
 יהא הדבר תלוי אלא בשחטה. והלכה כר' יוסי: ח השוחט לשם הרים וכו' שחיטתו פסולה.
 ותקרות ע"ג לא הויא ליחסר כהנאה משום דכל הי אגין נשעין ע"ג דכתיב אלהים על ההרים
 ולא ההרים אלהים. ומיהו פסולה מלאכול משום דדמיא לשחטה לשם ע"ג ומחלפה בה זדוקא
 שאמר לשם הרים לשם גבעות אבל אם אמר למלאך הממונה על ההרים ועל הגבעות הרי זו
 זבחי מתים ואסורה כהנאה: לשם דבר בשיר. שחטה פסול: ט אגין שוחטין לתוך ימים.
 שלא יאמרו לשרו של ים הוא שחט: ולא לתוך הכלים. שלא יאמרו לזרוק דמה לע"ג קשידי:
 עוגה. גומא לשון עוגיות לגפנים כמובע קטן: עוגה של מים. דוקא עורים אבל לזולין לא
 גלא יאמרו לפרזוף פניו הנראה במים הוא שחט וכספניה יכול לשחט ע"ג כלים והדס שותח
 יורד לתוך הים שהרואה אומר כד' שלא ללכלך הספניה הוא עושה: אין שוחטין לגומא כל
 עיקר. ואפי' כבית וטעמא דגומא מפני שהוא חק המינים אבל עושה גומא. כגמי מפרש
 דה"ק אין שוחטין לגומא כל עיקר והרואה לנקר השרו כילד הוא עושה משום מקום חוץ לגומא
 ושחט והדס שותח יורד לגומא: יחקה את המינים. יחויק ידיון כחקותיהם. יחקה לשון חוק:
 י השוחט. חולין כחוק: לשם עולה. כיון דעולה באה כנדר ונדבה הרואה אומר עכשיו הוא
 מקדים ושחטה לעולה וקדשים כחוק מותרים הלכך גזור רבנן עלה ופסולה וכן שלמים וכו':
 אשם תלוי. בא על ספק חיוב כרת כגון שחי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן ואכל א'
 מהן ואין ידוע איזה מהן אכל אשמו ואחורו עמו במטה ובא על אחת מהן ואין ידוע על איזה
 מהן בא מביא אשם תלוי להגין מן היסורין עד שיוודע לו אם הטא ודאי ומביא הטא. ומתני'
 ר"ל היא דלמר מתנדב אדם אשם תלוי ככל יוס כשכל יוס עומד בספק חטא ולכו נוקפי שמא
 חטא וכמלא שדבר הנידר ונידב הוא: לשם פסח. יפסח גמי מקרי דבר הנידר ונידב הואיל
 והוא עשוי להפרישו כל ימות השנה ולהניחו עד זמנו אמרי קא שחטי שלמים כחוק ואכל להו:
 ר"ש מבשיר. דלא חייב למראית העין: אשם ודאי. כגון אשם גולות מי שגשבע לשקר על
 כפירת ממון ואשם מעילות ואשם שפחה חרופה וע"ש שאשם תלוי בא על ספק קרי להני אשם
 ודאי: לשם בכור לשם מעשר. מידע ידעי אינשי דשקר הוא דככור ומעשר קלא אית ליר

שְׁחִיטתו בַּשָּׂרֵה. זֶה הַכֶּלֶל בְּלִי דָבָר שֶׁנֶּדֶר וְנֶדֶב הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמוֹ פְּסוּל.
וְשֵׁאִינוּ. נֶדֶר וְנֶדֶב הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁמוֹ פְּשִׁיר:

ברטנורא

ומידע ידעי מקמי הכי דאלו הוה שעתא לאו בני אפרושי טינהו לנימח הסחא קמקדיש להו :
זה הכלל. לאחזוי אס אמר הריני סהט לשם עולת נזיר שהיא פסולה דמהו דתימח ליכא למיחש
לחרכא דמידע ידעי דהא לא נדר קמיל דמומר אמרי דלמא נדר בלגמא זה לי יום שהוה סחא
נזירות וכלי יום לא מיכרכא מילתא לשכניו: ושאינו נידר ונידב. לאחזוי עולת יולדת סחא
אמר לשם עולת יולדת בפירוש כשר ואשי' לשם אשה שאינה חייבת קרבן לידה ומהו דתימח
הואיל ואין אותה אשה חייבת קרבן לידה לא היתה זו אלא נדבה קמ"ל דאימר סחא הפילה
דמפלת אין לה קיל ונמא קרבן זה חוכה ולא נדבנו ולפיכך שחיטתו כשרה :

גמרא הולין דף מ"ד ע"ב

וְאָמַר אֲהֵהּ הִי אֶלְהִים הִנֵּה נִפְשִׁי לֹא מִמוֹמָאָה שְׁלֵא
הִרְהַרְתִּי בַיּוֹם לְבֹא לְיַדִּי מוֹמָאָה בְּלִילָהּ.
וְנִבְלָה וּמְרַפָּה לֹא אֶבְלָתִי. שְׁלֵא אֶבְלָתִי בְּשֵׁר בּוֹם בּוֹם. וְלֹא
בֹּא בְּפִי בְּשֵׁר פְּנוּל שְׁלֵא אֶבְלָתִי מִבְּחֶמֶת שְׁהוֹרָה בָּהּ הַכֶּם.
מִשׁוּם רַבִּי נִתָּן אָמְרוּ שְׁלֵא אֶבְלָתִי מִבְּחֶמֶת שְׁלֵא הוֹרְמוּ
מִתְּנוּתֶיהָ. רַבָּה שָׂרָא מְרַפְתָּא וְזָבֵן מִיְנָה בְּשָׂרָא. אֲמַרְהָ לִּיה
בֵּת רַב הַסְדָּא אֲבָא שְׂרִי בּוֹכְרָא וְלֹא זָבֵן מִיְנָה בְּשָׂרָא. אָמַר
לָּהּ הֲנִי מִיְדֵי בּוֹכְרָא דֵאֲשׁוּמָא מוֹדְבֵן. הָבֵא מִתְּקַלָּא מוֹבָח.
מֵאֵי אֵיבָא מִשׁוּם אִימְצָא טְעֵלְיוּתָא כֹּל יוֹמָא אִימְצָא מְעֵלְיוּתָא
זַבְנוּ לִי. אָמַר רַב הַסְדָּא אֵיזְהוּ תְלִמִיד הַכֶּם הָרוּאָה טְרִיפָה
לְעֵצְמוֹ. וְאָמַר רַב הַסְדָּא אֵיזְהוּ (משלי יד) שׁוֹנֵא מִתְּנוּת יְהִיָּה זֶה
הָרוּאָה טְרִיפָה לְעֵצְמוֹ. דְרִשׁ מָר זּוּמְרָא מְשִׁמוּיָה דְרַב הַסְדָּא

כל

רש"י

שרי בוכרא. כשהיה כהן מביא לפניו בכור לראות מומו והיה מהירו לא היה
לוקח מבשר אותו בכור. בכור נוהג בזמן הזה וכשהוא סס אינו
ראוי לכלוס דהוי שוחט קדשים בחוץ. בכור נמכר בלאומד ולא במשקל כדאמרין
בזכויות: מתקלא מוכת. שהכל רואין שהוא שוקל ליטרא דדיגד כמותו
לאחרים ונותן המעות מיד: מאי איבא. במאי יכולין לחשדני: משום אומצא
מעירותא. ששוקלין לי הליטרא ממיטב הבשר: כר יומא נמי. חולקין לי בכור
ומוכרין לי מן המיטב: וזה הרוואה טריפה לעצמו. כשנולד ספק טרפות צבחתו

אחרי ליום חמישי

כך מי שקורא וְשֹׁנֶה וְרוֹאֶה טְרִיפָה לְעֵצְמוֹ וְשִׁמְשׁ תְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים. עָלָיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (תחלים קנח) יִגִּיעַ בְּפִיךָ כִּי תֹאכַל
אֲשֶׁרִיךְ וְטוֹב קֶדֶךָ. רַב זְבִיד אָמַר זֹכֶה וְנוֹחַל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת
הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. אֲשֶׁרִיךְ בְּעוֹרֶם הַזֶּה וְטוֹב קֶדֶךָ
לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אֶלְעָזָרִי כִּי הוּוּ מְשִׁדְרֵי לִיה מִבֵּי נְשִׂאָה
מִיָּדֵי לֹא שְׂקִיל. וְכִי הוּוּ מְזַמְנֵי לִיה לֹא אֲזוֹיֵר אָמַר לֹא קֵא בְּעֵי
מִר דְּאִיחֵי דְכְּתִיב וְשֹׁנֶה מִתְּנֹת יְהִיה. רַבִּי זִידָא כִּי מְשִׁדְרֵי
לִיה לֹא שְׂקִיר. כִּי הוּוּ מְזַמְנֵין לִיה אֲזוֹיֵר. אָמַר אֲתִיקוּרֵי הוּוּ
דְּמִתְקִירוּ בֵּי:

רש"י

ונראה זו טעם לאיכור וטעם להיחר ואינו חס עליה והוכרה: הרואה מרבה
לעצמו. ודלי שוגא מתנות אחרים הוא שאף שלו אינו חומד להכריעו להיחר:
ושימש תיח. גמרא להרן טעמי המשנה ומשניות הסותרות זו אל זו והיינו
גמרא: יגיע כפיד כי תאכר. דכיון דעל שלו אינו חומד כ"ש שאינו חומד בשל
אחרים לגנוב ולגזול: מזמנין ליה. לאכול אללס: אתייקורי מתייקרו בוי.
נכדין הן כמה שאני סועד אללס והנאחס היא ולין זו מתנה:

זוהר אחרי דף ע"ט ע"א

תָּאנָא מְאִינְדְּכְּתִיב (בראשית ג) וְאִיבָה אִשִּׁית בִּינְךָ וּבֵין תְּאִשָּׁה. אַרְבַּעַה
וְעֶשְׂרִים זִינֵי מְסֻאָבוֹתָא אִמִּיל תְּוִיָּא בְּנוֹקְבָא כַּד אֲתַחְבַּר עִמָּה
כְּחִישְׁבָן וְאִיבָה. וְעֶשְׂרִין וְאַרְבַּע זִינֵין (פ"א דינין) מִתְעַרְוִין לְעֵילָא. וְעֶשְׂרִין
וְאַרְבַּע דְּתַמָּא. וְשַׁעְרָא רַבָּא וְטוֹפְרֵיהַ סְגִיאוּ וּכְדִין דִּינֵין מִתְעַרְוִין בְּכַלָּא
וְתָאנָא כַּד בָּעַת אֲתַתָּא לְאַתְדַּבְּרָא בְּעֵיָא דְּסַפְרָא הַהוּא שַׁעְרָא דְּרַבִּי
בִּזְמָא דְּאִיהִי מְסֻאָבָא וְלְסַפְרָא טוֹפְרָהּ וּבָלָא הַהוּא זֹהֲמָא דִּי בְּהוּן.
דְּתָאנָא גְרָזֵי דְּמְסֻאָבוֹתָא זֹהֲמָא דְּטוֹפְרֵין. יְחַשַׁר זֹהֲמָא אַחְרָא וּבְגִינֵי כְּדָ
בְּעֵין גְּנִיזָא וּמָאן דְּאַעְבַּר לֹון דְּנִמְרֵי בְּאִינוּ אֲתַעַר חֶסֶד בְּעַלְמָא. דְּתַנְיָא
לֹא לִיבְעֵי לִיה לְאִינִישׁ לְמִיבָב דְּיִבְרָנָא דְּזִינֵין בִּישׁוּן. דְּתַנְיָנן (ע"ז א) אֲלֵךְ
וְאַרְבַּע מָאָה וּתְמִשׁ זִינֵין בִּישׁוּן מִתְאַחְדֵּן בְּהַהוּא זֹהֲמָא דְּאִמִּיר הַוִּיָּא
תְּקִיפָא וּכְדִהוּ מִתְעַרְוִין בְּהַהוּא זֹהֲמָא דְּטוֹפְרֵין וְאַפִּירוּ מָאן דְּבְעֵי

יעבד בהו חרשין לבני נשא משום אינון דתליין בהו ומאן דאעבר
 לון באילו אסגי חסד בעלמא ודינין בישין לא משתכחין. ויעבר ההוא
 זוהמא וטופרהא דרשים ביה. דתניא מאן דכריה בגלגליה או במסאגיה
 עליהו יכיר לאתקא. ומה בהאי שיערי דשיורי דוזהמא דלעיגא פה
 אתתא דמקבלא ואתחברת בתווא ואמיל בה זוהמא על אחת כפה
 וכמה. ווי לעלמא דמקבלא מינה מההוא זוהמא. בגיגי כה ואל אשה
 בגנת טומאתה לא תקרב. אמר רבי שמעון אמר מדשא כריה הוא
 הביאו עלי כפרה בראש חדש. עלי ודאי בגין דיתעבר ההוא תיזא
 ויתבסם מאן דבעיא עלי כמה דכתיב (ישעיהו) שרפים עומדים מפעל
 לו. ועל דא כתיב בקרב (במדבר ט"ז) הנועדים על יי דבניניהון אתער טאן
 דאתער דאתי מסטרייהו. אוף הכא הביאו עלי כפרה עלי ממש. בגין
 דיתבסם ויתעבר ולא אשתכח חווא באתר דשאר. וכף פה קמת. על
 שפעמתי את הירח ושטא בה מאן דלא אצטריה. ובגיגי כה פתיב
 ואל אשה בגנת טומאתה לא תקרב. זכאה דרא דרבי שמעון בן
 יוחאי שארי בגויה זכאה עדביה בין עלאין ותתאין. עליה פתיב (קהל"ה)
 אשריה ארץ שמלכה בן חורין מהו בן חורין דזקית רישא לנכאה
 ודפרשא מלין ולא דחיק. פהאי דאיהו בן חורין וייבא טאי דבעי ולא
 דחיק. מהו מלכה דא הוא רבי שמעון בן יוחאי מאריה דאורייתא
 מאריה דתכמתא. דכד הוה רבי אבא ותכרייא המאן לרבי שמעון הו
 רהמי אבתריה ואמרי (הוישע יא) אחרי יי ילכו פאריה ישאנ:

מוסר

יוסף לחק

הלכה פסוקה

מטערי תשובה לר"י דף ה' ע"ד

הר"ם ה' אסורי ביאה פ' כ"ב

פתיב (יהלים ט"א) זכחי אלהים רוח נשברה
 לב נשבר ונדפה אלהים לא תכנה.
 רוח נשברה הוא הרוח הנמוכה והנכזבת
 ולב נשבר על שכינת התאווה הנשמית
 פי התאווה נתונה בלב פמו שגאמר (ט"א)
 תאות לבו נתת לו. ובמזמור התשובה
 גאמר המקרא תוה. ובאמרו לב נשבר
 ונדפה אלהים לא תכנה. למדנו מזה פי

אין ממנין אפילו אדם נאמן וכשר להיות
 שומר חצר שיש שם נשים אף על פי
 שהוא עומד בחוץ שאין אפוטרופוס
 לעריות. ואסור לאדם למנות אפוטרופוס
 על ביתו שלא ינהיג אשה לדבר עבירה:
 י אסור לתלמיד חכם לטבון בחצר שיש
 בה אלמנה אף על פי שאינו מתניח
 עמה מפני החשד. אלא אם בן היתה

בעל

נאשתו

אחרי ליום חמישי

אשתו עמו: וכן האלמנה אמרה לגבל
 בלב מפני החשך. ולא תקנה אשה עבדים
 וקרים אפילו קמנים מפני החשך:

בפעל התשובה מהבטחה אל השם ובשכירת
 התאנה הנשמית וכי נה מעיקרי התשובה
 ועוד נאמר בענין התשובה ושיי' י' לתהיות
 רוח שפלים ולתהיות לב נדפאים. ואמרו
 חכמינו וברונם לברכה כל שיש בו שלש מדות הללו מסמכיו של אברהם אבינו
 עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה. ענין גפש שפלה שאינו הגוף אחר התאנה השמית
 גם בדרך המותרים כמו שמוצינו שאמר אברהם (ביאש"י י') הנה נא ידעתי כי אשה
 יפת תראה את שלא נסתכל בה עד היום והוא לתפונן על תכונת יפנה. ואמרו
 וברונם לברכה במה שכתוב וי' י' ונתנו צרורות עד יום מותן אלמנות היות ככר
 יום הנה הנה מצוה להשיב את ראשן ונתן פמרגון לקשטן פניו להציק למאנהו
 ולהכניעה באשר פובש יצרו מתן למען יתפטר לו על דבר בת שבע:

ליל ישי

ציוף ונה

כזו ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר
 הובא את דמם לכפר בקדש ויציא אל
 מחוץ למחנה ושרפו באש את עזרתם ואת בשרם
 ואת פרשם: וית תבא דחטאת וית צפירא דחטאתא די אתעל
 מדמהון לכפרא במודשא יתפקון למברא למשריתא ויוקדון בנזבא ית
 משביהון וית בסרהון וית אבליהון: כח והשרף אתם וכבש
 בגדיו ורחץ את בשרו בפמים ואחריו יבוא אר
 המחנה: ודמוקיד יתהון יצבע כבושתי ויסחי ית בסרה פטיא וכתר
 בן ייעול למשריתא: כח והיתה לכם חקת עולם בתדש
 השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם וכל
 מלאכה לא תעשו האזרח והגר הגר בתוככם:
 ויהי כהן קמים עלם בירחא שביעה בעשרא לירחא תענו ית נפשתיכון
 וכל עבדא לא תעבדון יציבא וניורא דיהירון בניכון: ל כו' כיום

הנה

רש"י

(כז) אשר הובא את דמם. להיכל ולפני ולפנים: (כב) וכפר הכהן אשר
 ימשח

יהוה יכפר עליכם למחר אתכם מפל חטאתיכם
 לפני יהוה הנטוהו: ארי ביוםא הדיו יכפר עליכון בדבאח יתכון
 מפל חוביכון קדם יי תדכון: לא שבת שבתון הוא לכם
 ועליהם את נפשיתיכם תקת עולם: שבת שבתא היא לבן
 ותעניו ית נפשיתיון קים עתם: לא וכפר הפהן אשר ימנע
 אתו ואשר ימלא את ידו לבחן תחת אביו ולבש
 את בגדי תגר בגדי הקדש: וכפר פהנא די רבי יתו
 ודי יגרב ית קדניה לשמשא תחות אבוחי וילבש ית לבושי בוצא
 לבושי קודשא: לא וכפר את מקנש הקדש ואת אהיה
 מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם
 הקהל יכפר: וכפר על מקדש קודשא ועל משכן זמנא ועל
 מדבחא יכפר ועל פהנא ועל כל עמא דקהלא יכפר: לא והותרה
 זאת לכם דתקת עולם לכפר על בני ישראל מכפר
 חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה יהוה את משה:
 ותהי דא קבון לקים עדם לבפרא על בני ישראל מפל חוביהון קדא
 בשתא ועבד כמא די פקוד יי ית משה: פ רביעי יז א וידבר יהוה
 אל משה לאמר: ומלי יי עם משה למימר: ב דבר אר
 אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת
 אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמר: מלי עם אהרן

ועם רש"י

ימשה וגו'. (ת"כ) כפרה זו של יוה"כ אינה כפרה אלא בכ"ג לפי
 שנאמרה כל הפרשה בזהרן הולרך לומר בכ"ג הבא אחריו שיהא כמוהו: ואשר
 ימרא את ידו. (ת"כ) אין לי אלא המשות בשמן המשחה מרובה בגדים מנין
 ה"ל ואשר ימלא את ידו וגו' והס ה"ל הכהנים הגדולים שעמדו מיאשיהו ואילך
 שבימיו נגזזה ללוסית של שמן המשחה: רבון תחת אביו. (ת"כ) ללמד שאס
 בנו ממלא את מקומו הוא קודם לכל אדם: (ר"ד) ויעש כאשר צוה ה' וגו'.
 כשהגיע יוה"כ עשה כסדר הזה ולהגיד שבו של אהרן שלא היה לובשן לגדולתו אלא

כמקיים

אחרי ליל שישי

ועם בנותי ועם כל בני ישראל ותימר להן דין פתגמא די פקיד יי למימר:
 ו איש איש מבית ישראל אשר ישחט שור או
 כשב או יעז במחנה או אשר ישחט מחוץ למחנה:
 גבר גבר מבית ישראל די ופוס תור או אמר או עזא במשריתא או די
 ופוס מברא למשריתא: ד ואל פתח אהל מועד לא הביא
 להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה דם יחשב
 לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב
 עמו: ולתרע משפן זמנא לא איתה קקבא קרבנא קדם יי קדם
 משפנא ביי דמא יתחשב קבבא דמא אשד וישתיצי אנשא ההוא
 מגו עמה: ה לזמען אשר יבואו בני ישראל את
 זבחים אשר הם זבחים על פני השדה והביאם
 ליהוה אל פתח אהל מועד אל הבית וזבחו וזבחי
 שלמים ליהוה אותם: בדי די יתון בני ישראל ית דבתיהון
 די אנן דבתינן על אפי חקלא וייתגון קדם יי לתרע משפן זמנא לית
 פתנא ופסון נכסת קידשין קדם יי יתהון: ו וזרק הבית את הדם
 על מזבח יהוה פתח אהל מועד והקטיר תחלב
 לריח ניחח ליהוה: ויזרוק פתנא ית דמא על מדבחא ביי דתרע
 משפן זמנא ויסק תרבא דאתקבלא ברענא סדם יי: ז ולא זבחו
 עוד את זבחיםם לשעירם אשר הם זנים אחריהם
 חקת עולם תהיה זאת להם לדדתם: ו לא ודבחו עוד
 ית דבתיהון בשדון די אנן שפן בתריהון קים עלם פתי לא להון

לדריהון

רשי

קמין ב"ח

כמקיים לגזירת המלך (ת"כ): (ג) אשר ישחט שור או כשב. כמקדשין הכל
 מדבר שנאמר להקריב קרבן: במחנה מן לעזרה: (ד) דם יחשבי כסופך
 דם האדם שמתחייב כנסו: דם שפך. (ת"כ) לרבות את הזרק דמים בחוץ:
 (ה) אשר הם זבחים. אשר הם רגילים לזכות: (ו) לשעירים. לשדים כמו
 יסעי'

אחרי ליל ששי

קא

דְּבַר־יְהוָה: חמישי (שמישי כסין מחוברין) ח וְאֵלֵיהֶם תֹּאמַר אִישׁ
 אִישׁ מִבְּיַת יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר אֲשֶׁר־יָגוּר בְּתוֹכְכֶם
 אֲשֶׁר־יַעֲרֶה עֲלֶיךָ אוֹזֵבֶכָּה: וְלֵהוֹן תִּימַר גָּבֵר גָּבֵר מִבְּיַת יִשְׂרָאֵל
 וּמִן־גֵּיזָא דִּיתְגִּירוֹן בִּיגִיכּוֹן דִּי יַסֵּךְ עֲלֵתָא אוּ נְכִסֵּת קוּדְשֵׁיא: ט וְאֵלֵ־
 פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יִבְיָאֲנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לְיִתְוּהָ
 וּנְכַרְתָּ הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמּוֹ: וְדַתְרַע מִשְׁבֵּן זִמְנָא לֹא אֵיתְגַּה
 לְמַעַבְדַּ יְתֵהּ קִדְּם יִי וְיִשְׁתַּיְצִי אֲנִשָּׂא הַהוּא מֵעַמָּה: י וְאִישׁ אִישׁ
 מִבְּיַת יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יֹאכַל כֶּרֶ־
 דָּם וְנָתַתִּי פָּנָי בְּנַפְשׁ הָאֹכֵלֶת אֶת־הַדָּם וְהִכְרַתִּי
 אֹתָהּ מִקִּרְבַּ עַמָּה: וְגַבֵּר גָּבֵר מִבְּיַת יִשְׂרָאֵל וּמִן־גֵּיזָא דִּיתְגִּירוֹן
 בִּיגִיכּוֹן דִּי יִיכּוֹר כָּל דְּמָא וְאֵתוֹן רוּגְזֵי בְּאֲנִשָּׂא דִּי יִיכּוֹל יֵת דְּמָא וְאִשְׁיִצִי
 יְתֵהּ מִגּוֹ עַמָּה: יא כִּי נִפְשׁ הַבָּשָׂר בְּדָם הוּא וְאֲנִי נָתַתִּיו
 לְכֶם עַרְוֵהמוֹזֵחַ לְכַפֵּר עַרְוֵנַפְשֵׁיכֶם כִּי־הֵדָם הוּא
 בְּנַפְשׁ יִבְכָּר: אַרְי נֶפֶשׁ בְּסָרָא בְּדָמָא הוּא וְאֲנָא יְהַכְתֵּה לְכוּן עַל
 מַדְבְּרָא לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיכּוֹן אַרְי דְּמָא הוּא עַל נַפְשָׂא מְכַפֵּר:
 יב עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵינֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא־
 תֹאכְלֶם דָּם וְהִגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם לֹא־יֹאכַל דָּם:
 עַל־כֵּן אֲמַרְתִּי לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל אֲנִשׁ מִנְכוֹן לֹא יִיכּוֹר דְּמָא וְגִיזָא
 דִּיתְגִּירוֹן בִּיגִיכּוֹן לֹא יִיכּוֹר דְּמָא: יג וְאִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ומן

רש"י

(ישעי' י"ג) ושעירים ירקדו סס: (ח) אשר יעצה עוזה. לחייב על המקטיר
 ה'צרים בחון כשחט בחון שאם שחט א' והעלה חבירו שניהם חייבים:
 (ט) ונכרת, זרעו נכרת וימיו נכרתין: (י) כל דם. לפי שאמר בנפש יכפר
 יכול לא יהא חייב אלא על דם המוקדשין ת"ל כל דם: ונתתי פני. (ת"כ)
 פנאי שלי פונה אני מכל עסקי ועוסק בו: (יא) כי נפש הבשר. של כל
 בריו בדם היא תלויה ולפכך נתהו על המזבח לכפר על נפש האדם תבוא
 נפש ותכפר על הנפש: (יב) כל נפש מבם. להזהיר גדולים על הקטנים:
 חשך

אחרי ליל ששי

ומן חגור חגור בתוכם אשר יצוד ציד חיה או עוף
 אשר יאכל ושפך את דמיו וכסחו בעפר : וגבר גבר מן
 בני ישראל ומן גיורא דתתירוני בניבון די יצוד צידא חיתא או עופא
 די מתאכל וישוד ית דמה ויכסנה בעפרא : יד כי נפש כר
 בשאר דמו בנפשו הוא ואמר לבני ישראל הם כר
 בשאר לא תאכלו כי נפש כל בשאר דמו הוא כר
 אכליו וקרת : ארי נפש כר כסרא דמה בנפשה הוא ואמרת לבני
 ישראל הם כל כסרא לא תיכלון ארי נפש כר כסרא דמה הוא כל
 דייקנה ישימי : מו וכל נפש אשר תאכל נבלה ומרפה
 באזרח ובגור וכבש בגדיו ורחץ במים וממא עד
 הערב ומחר : וכל אגש די ייכר גבילא ותכרא גבילא ובגיורא
 ויצע לבושותי ויסחי כמא ויהי כסאב עד רמשא ודבי : מו ואם לא
 יכבש ובשרו לא ירחץ ונשא עונו : ואם לא יצעע ובקרה
 לא יסחי וקבד חובה : פ יח י וידבר יהוה אל משה
 לאמר : ומחר יו עם משה דמיו : כ דבר אל בני ישראל

דשי

(ג) אשר יצוד. אין לי אלא ציד אווין ותרנגולין מנין ת"ל ציד מ"מ ח"כ למה
 נאמר אשר יצוד שלא יאכל בשר אלא בהזמנה זאת : אשר יאכל. פרט למחוס :
 (יד) דמו בנפשו הוא. דמו הוא לו במקום הנפש שהנפש תלויה בו :
 כי נפש כר בשר דמו הוא. הנפש היא הדם. דם ובשר ל' זכר. נפש ל'
 נקבה : (מו) אשר תאכל נבלה ומרפה. שנבלת עוף טהור דבר הכ'
 שאין לה טומאה אלא בשעה שנבלעת בציה הכליעה ולמדך כאן שממאה
 באכילתה ואינה מטמאה בזמנ. ומרפה האמורה כאן לא נכתב אלא לדרוש וכן
 שנינו יכול תהא נבלת עוף טמא מטמאה בציה הכליעה ה"ל טרפה מי שיש
 במינו טרפה י"א עוף טמא שאין במינו טרפה : (מז) ונשא עונו. אם יאכל
 קדש או יכנס למקדש חייב על טומאה זו ככל שאר טומאות : ובשרו לא
 ירחץ ונשא עונו. על רחילת גופו ענוש כרת ועל כבוס בגדים במלקות :

אחרי ליל ששי

ואמרת אליהם אני יהוה אלהיכם : מקיל עם בני ישראל
ותימר להון אנא יי אלהכון :

אחרי יום ששי תורה

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצננו תשלום כל
הסדרה ותרגום והפטרה :

ג כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבַּתֶּם--בָּהּ לֹא
תַעֲשׂוּ וּכְמַעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא אֶתְכֶם
שָׁמָּה לֹא תַעֲשׂוּ וּבַחֲקֵיתֶהֶם לֹא תִלְכוּ : פְּעוּבְדֵי עַמָּא
דְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם דִּי יְהִיבְתוּן בָּהּ לֹא תַעֲבֹדוּן וּכְעוּבְדֵי עַמָּא דְאַרְעָא
דְּכְנָעַן דִּי אָנָּה מַעֲרִי יַחְכּוּן לְתַמּוּן לֹא תַעֲבֹדוּן וּבְנִימוּסֵיהוֹן לֹא תִחְכּוּן :
ד אֶת-מִשְׁפַּטֵּי תַעֲשׂוּ וְאֶת-חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ לְלִבַת
בָּהֶם אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : ית דיני פּעֻבְדוֹן וַיִּת קִטְיֵי הַמְרוֹן
לְמִימְךָ בְּהוֹן אָנָּה יי אֱלֹהֵינוּ : ה וְיִשְׁבַּרְתֶּם אֶת-חֻקֹּתַי וְאֶת-
מִשְׁפַּטֵּי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתָם תִּאָּדָם וְתִי בָהֶם אָנֹכִי יְהוָה :

איש

רש"י

(ב) אני ה' אלהיכם. אני הוא שאמרתי צסינו חכמי ה' אלהיך וקבלתם עליכם
מלכותי מעשה קבלו גזרותי. ר' הומר גלוי וידיע לפניו שסיפן לכתב בערוות צימו
טורח לפיכך צא עליהם בגזרת חזי ה' אלהיכם דעו מי גוזר עליכם. דיין להכרע
וגלמן לשלם סכר : (ג) כמעשה ארץ מצרים. מגיד שמעשהם של מצרים ושל
כנענים מקולקלים מכל האומות וחזרו מקום שיצבו בו ישראל מקולקל מן הכלל :
אשר אני מביא אתכם שמה. מגיד שאותן ז' עממין שכבשו ישראל מקולקלים
יותר מכולם : ובחקותיהם לא תלכו. מה הניח הכתוב שלא אמר אלא חלו
ננוסות שכן דברים המקוקין להם כגון ערמיאות ואצטדיאות רבי מלך הומר חלו
דרכי האמורי כגון חממים : (ד) את משפטי תעשו. חלו דברים האמורים
בחורה במשפט שאלו לא נאמרו היה כדאי לאומין : ואת חקתי תשמרו.
דברים שכן גזרת המלך שיר הרע משיב עליהם למה לנו לשומן ואומות העולם
משיבין עליהם כגון חכיל חזיר ולבישת שעטו וטרת מני חטאת לכך נאמר חזי ה'
גזרתי עליכם אי חתם רשאים להפטר : ללכת בהם. חל הפטר מחובם שלא
תאמר למדהי חכמה ישראל אלך ולאמד חכמת האומות : (ה) ושמרתם את חקתי.

לרבות

אהרני ליל ששי

ותשרון ית קימי ונת דיני די יעבד יתהון אנשא ויחי בהון לחיי עלמא
 אנא יי: ם ששיו איש אל-כל-שאר בשורו לא
 תקרבו דגלות ערוה אני יהוה: גבר גבר לכר קריב בסרה
 לא תקרבון לגלאה ערא אנא יי: ם י ערות אביה וערות
 אמה לא תגלה אמה הוא לא תגלה ערותה:
 ערית אבוק וערית אמה לא תגלי אמה היא לא תגלי עריתה:
 ם ח ערות אישת-אביה לא תגלה ערות אביה הוא:
 ערית אמת אבוק לא תגלי ערית אבוק היא: ם ט ערות אחותך
 בת-אביה או בת-אמה מולדת בית או מולדת חוץ
 לא תגלה ערותן: ערית אחתך בת אבוק או בת אמה דידיא
 מן אבוק מן אמת אחרי או מן אמה לגבר אחתך לא תגלי עריתן:
 ם י ערות בת-בנה או בת-בתך לא תגלה ערותן
 כי ערותך הנה: ערית בת ברה או בת ברתך לא תגלי עריתן
 ארי עריתך אגין: ם יא ערות בת-אישת אביך מולדת
 אביך אחותך הוא לא תגלה ערותה: ערית בת אשת

אבוק

רשי

לרבות שחר דקדוקי הפרשה שלא פרט הכתוב בהם. (ת"כ) ד"ח ליתן שמירה
 ועשייה לחוקים ושמירה ועשייה למשפטים לפי שלא נתן אלא עשייה למשפטים
 ושמירה לחוקים: וחי בהם. לעו"ב ש"ס תאמר בעו"ז והלא סופו הוא מה:
 אני ה'. נאמן לשלם שכר: (ו) לא תקרבו. להזהיר הנקבה כזכר לכך נאמר
 ל' רבים: אני ה'. נאמן לשלם שכר: (ז) ערות אביך. זו אשת אביך או אינו
 אלא כמשמעו נאמר כאן ערות אביך ונאמר להלן (ויקרא כ) ערות אביו גלה
 מה להלן אשת אביו אף כאן אשת אביו: וערות אבך. להביא אמו שאינה אשת
 אביו: (ח) ערות אישת אביך. לרבות לאחר מיתת: (ט) בת אביך. אף בת
 חנוסה כמשמע: מולדת בית או מולדת חוץ. בין שאומרים לו לאביך קיים
 את אמה ובין שאומרים לו הולא את אמה כגון מזורת או נתינה: (י) ערות
 בת בנה ונר'. בבחו מ'אנוסתו הכ' מדבר ובתו ובתו בבחו מאשתו אנו למדין מערות
 אשה ובתה שנאמר בהן לא תגלה בין שהיא ממנו בין שהיא מאיש אחר: ערות
 בת בנה. ק"ו לבחך אלא לפי שאין מזהירין מן הדין למדוס מגו"ש במס'
 יבמות: (יא) ערות בת אישת אביר. לימד שאינו חייב על אחותו משפחה

ונכריים

אֲבוּךָ דִּילִידָא מִן אֲבוּךָ אֲחִתְךָ הִיא לָא תְגַלִּי עֲרִיתָהּ : ם יב עֲרוֹת
 אֲחוֹת-אֲבִיךָ לָא תִגְלֶה שְׂאֵר אֲבִיךָ הוּא : עֲרִית אַחַת
 אֲבוּךָ דָא תְגַלִּי קְרִיבַת אֲבוּךָ הִיא : ם יג עֲרוֹת אֲחוֹת-אֲבִיךָ
 לָא תִגְלֶה כִּי-שְׂאֵר אֲבִיךָ הוּא : עֲרִית אַחַת אֲבִיךָ דָא תְגַלִּי
 אֲרִי קְרִיבַת אֲבִיךָ הִיא : ם יד עֲרוֹת אֲחִי-אֲבִיךָ לָא תִגְלֶה
 אֲרִי-אֲשֵׁתוֹ לָא תִקְרַב דִּדְתָהּ הוּא : עֲרִית אַח אֲבוּךָ לָא
 תְגַלִּי לְאִתְתָּהּ לָא תִקְרַב אִתָּת אַח אֲבוּךָ הִיא : ם טו עֲרוֹת כִּלְתָהּ
 לָא תִגְלֶה אִשֶׁת בְּנֶךָ הוּא לָא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ :
 עֲרִית בִּלְתָּךָ לָא תְגַלִּי אִתָּת בְּרֶךָ הִיא לָא תְגַלִּי עֲרִיתָהּ :
 טו עֲרוֹת אִשֶׁת-אֲחִיךָ לָא תִגְלֶה עֲרוֹת אֲחִיךָ הוּא :
 עֲרִית אִתָּת אֲחוּךָ לָא תְגַלִּי עֲרִית אֲחוּךָ הִיא : ם יז עֲרוֹת אִשֶׁת
 וּבִתָּהּ לָא תִגְלֶה אֶת-בֵּת-בְּנֶה וְאֶת-בֵּת-בִּתָּהּ לָא
 תִקַּח לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ שְׂאֵרָה הִנֵּה זָכָה הוּא : עֲרִית אִתְתָּא
 וּבִתָּהּ לָא תְגַלִּי ית בַּת בְּרָה וְיַת בַּת בְּרַתָּהּ לָא תִסַּב לְגַלְּתָא עֲרִיתָהּ
 קְרִיבִין אֲנִין עֲצַת חֲטָאִין הִיא : יח וְאִשֶׁת אֶל-אֲחִתָּהּ לָא תִקַּח
 לְצֹרֵר לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ : וְאִתְתָּא עִם אֲחִתָּהּ לָא
 תִסַּב לְעַקָּאָה לְגַלְּתָא עֲרִיתָהּ עָלֶיהָ בְּחַיֶּיהָ : יט וְאֶל-אִשֶׁת בְּנִיתָ
 מְטַאֲתָהּ לָא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוֹתָהּ : וְלֹאֲתָתָא בְּרַחוּק סוּבְתָהּ

לא

דש"י

ונכריים לכך נאמר במ אשם אביך בראויים לקדושין: (יד) ערות אחי אביד רא
 תגלה. ומה היא ערומו אל אשתו לא תקרב: (טו) אישית בנך היא. לא אמרתי
 אלא בשים לבנך אשות זה פרט לאנוסה ושפחה ונכרית: (יז) ערות אישה
 ובתה. לא חסר הכתוב אלא ע"י נשואי הראשונה לכך נאמר לא תקח לי קיחה
 וכן לענין העונש אשר יקח את אשה ואם אמה (ויקרא כ') לשון קיחה אבל
 אגם אשה מותר לישראל בזה: שאררה הנזה. קרובות זו לזו: זמה. עלה כסרגומו
 עלה חטאין שילרך ישלך לחטוא: (יח) אר אחתה. שהינן כאלהם: לצרר. לי לרה
 לעשות

אחריו ר"ל ששי

לא תקרב לגזעך ערומה : כ ואל-אשת עמיתך לא-תתן
 שכבתך לזרע לטמאה-בה : ובאמת חברה לא תתן שכבתך
 לזרע לאסתאבא בה : כא ומזרעך לא-תתן להעביר למלך
 ולא תחלל את-שם אלהיך אני יהוה : ומבניך לא תתן
 לאעבדא למלך ולא תחל ית שמה דאלהך אגא יי : שביעי (רביעי
 כסין ממוכרין) כב ואת-זכר לא תשכב מלשכבי אשה
 תועבה הוא : ועם דכורא לא תשכוב משכבי אתתא תועבתא היא
 כג ובכל-בהמה לא-תתן שכבתך לטמאה-בה
 ואשה לא-תעמד לפני בהמה לרבעה תכל הוא :
 ובכ" פעירא לא תתן שכבתך לאסתאבא בה ואתתא לא תקום קדם
 פעירא לטעלט בה תכלא הוא . כד אל-תטמאן בכל-אשה כי
 בכל-אלה נטמאו הגוים אשר-אני משחת מפניכם :
 לא תסתאבון בכל אלון ארי בכל אלון אסתאבו עממיא די אגא מנרי
 מן קדמיכון : כה ותטמא הארץ ואפקד עונה עליה
 ותקא הארץ את-ישביה : ואסתאבת ארשא ואסערית חובה
 עליה ורוקנית ארשא ית יתבהא : מפטיר כו ושמרתם אתם
 את-חקתי ואת-משפטי ולא תעשו מכל התועבות
 האלה האזרח והגר הגר בתוכם : ותטרונו אתון ית קימי
 ית דיני וקא תעבדון מכל תועבתא האלון יציבא וגיוקא דיתגירון ביניכון :
 כי פי את-כר-התועבות האל עשו אנשי-הארץ אשר

לפניהם

רשי

לעשות את זו לרה לזו : בחייה . ללמדך שאם גרסה לא יא את אחוסה כל זמן
 שהיא בחיים : (כא) רמלך . ע"א היא ששמה מולך וזו היא עבודתה שמוסר בני
 לכומרים ועושין שתי מדורות גדולות ומעבירין את הכן זרגליו בין שתי מדורות
 האש : לא תתן . זו היא מסירתו לכומרים : להעביר רמלך . זו העברת האש :
 (כג) תכל הוא . לשון קדש וערוה וגיחוף וכן ואפי על הכלית (יטע"י) .

ד"א

אחרי ליום ששי

קבנ

לפניכם ותטמא הארץ: ארי ית פל תועבתא האלן עבדו
 אנשי ארעא די קדמיכון ואסתאבת ארעא: מפטיר כח ולא תתקיא
 דארין אהבם בטמאכם אתה באשר קאה אתי הגוי
 אשר לפניכם: ולא תרוקו ארעא יהבון בסאביכון יתה כמא
 דרוקנית ית עממא די קדמיכון: כמ פי פרי אשר יעשה מכל
 התועבת האלה ונברתו הנפשות העשות מקרב
 עמם: ארי כל די יעבד מכל תועבתא האלן וישתיצון נפשתיא
 דיעבדון כגו עמרון: ושמרתם את משמרתני לבדתי
 עשות בתקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא
 תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם: והמרון ית מטרת מימרי
 בדיל דלא קמעבד כנימוסי תועבתא דאתעבדא קדמיכון ודא תסתאבון

בהון אנא יי ארהכון: פ פ פ

ע' פסקוס, כ"י כ"ל סימן או עד"ו סימן. ומפטירין הלא כבני כושיים בת"ע נעמוס סימן
 ע' הנס שהיא כמובנה בפרשת קדושים מ"מ משמעות הרמ"א כוף סימן תכ"ח שהיא העשרת
 אחרי מות:

רש"י

ד"א הכל הוא לבן בלילה וערבוב זרע אדם וזרע בהמה: (בח) ולא תקיא
 הארץ אתכם. משל לבן מלך שהאטלוהו דבר מאוס שאין עומד במעיו אלא
 מקיאו כך ארץ ישראל הנה מקיימת עובדי עבירה ותרומו ולא תרוקו לבן
 ריקן מריקה עלמה מהם: (כט) הנפשות העשות. הזכר והנקבה במשמע:
 (ל) ושמרתם את משמרתני. להזהיר ב"ד על כך: ודא תטמאו בהם אני ה'
 אלהיכם. הא חס הטמאוי אני אלהיכם ואתם נפסלים מאחרי ומה הנאה יש לי
 בכם ואתם מפחיתים כליה לכך נאמר אני ה' אלהיכם: חסרת פרשת אחרי

הפטרת אחרי ביהוקאל סימן כ"ב

א ויהי דברי יהוה אלי לאמר: כוואתה בן אדם התשפט
 התשפט ארבעיר הדמים ותודעתה את כל תועבתיה:
 ג ואמרת כה אמר אדני יהוה עיר שפכת דם בתוכה לבוא
 עתה ועשתה גלולים עליה? טמאה: ד בדלמך אשר שפכת

אשמח

הפמרת אחרי

אֲשַׁמֶּת וּבְגַלְלוֹתַי אֲשַׁר־עָשִׂיתָ טִמְאַת וּתְקַרְבִּי יָמִיד וּתְבוֹא
 עַד־שְׁנוֹתַיךָ עַל־כֵּן גַּתְיָךְ חֲרָפָה לְגוֹיִם וּמְלָסָה לְכָל־הָאֲרָצוֹת:
 הַתְּקַרְבוֹת וְהַחֲרָקוֹת מִמֶּנּוּ יִתְקַסְּבוּךָ טִמְאַת הַשֵּׁם רַבַּת
 הַמְהוּמָה: י הִנֵּה גִשְׁיָי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרְעוֹ הָיוּ בְךָ לְמַעַן
 שְׂפָדָדִים: י אַב וְאִם הִקְדוּ בְךָ לְגַר עָשׂוּ בַעֲשָׁק בְּתוֹכְךָ יְתוֹם
 וְאַלְמָנָה הִנּוּ בְךָ: ח קִדְשֵׁי בֵּית וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי חֲלַלְתָּ:
 ט אֲנִישֵׁי רִבִּי הָיוּ בְךָ לְמַעַן שְׂפָדָדִים וְאֶל־הַהָרִים אָכְרוּ בְךָ
 זִמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכְךָ: י עֲרוֹת־אֵב גִּלְהַדְבָּךְ טִמְאַת הַנְּדָה עֲנוּ־בְךָ:
 יא וְאִישׁ | אֶת־אִשְׁתּוֹ רִעְהוּ עָשָׂה תוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־בִּלְתּוֹ טִמְא
 בְּזִמָּה וְאִישׁ אֶת־אִחְתּוֹ בְּתֹאבֵיו עֲנָה־בְךָ: יב שָׁחַד לְקַחוּ־בְךָ
 לְמַעַן שְׂפָדָדִים נִשְׁדָּ וְתַרְבִּית לְקַחַת וּתְבַצְעֵי רַעֲיָךְ בַּעֲשָׁק
 וְאִתִּי שָׁבַחְתָּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: יג וְהִנֵּה חֲבִיתִי כְּפִי אֶל־בְּצֻעֶךָ
 אֲשֶׁר עָשִׂיתָ וְעַרְדְּמֶךָ אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹכְךָ: יד הִיעַמְד לְבָבְךָ אִם־
 תַּחֲזוּקָה יָדְךָ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתְךָ אֲנִי יְהוִה הַבְּרִיתִי
 וְעֲשִׂיתִי: טו וְהִפִּיצוֹתִי אֶתְךָ בְּגוֹיִם וְזָרִיתְךָ בְּאֲרָצוֹת וְהִתְמַתִּי
 טז אֶתְךָ מִמֶּנּוּ: טז וְנִחַלְתָּ בְךָ לְעֵינַי גּוֹיִם וְיַדְעַת כִּי־אֲנִי יְהוִה:

אחר קריאת פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה ומזמור ה' מלך גאות לבש או מזמור שיר ליום השבת וה' מלך יצליח דברו משנה והלכה מסדר טהרות שהוא נגד היסוד בחינת היום:

משנה אהלות פרק ג'

בָּרַח הַמַּטְמָאִין בְּאֵהָרַי שְׁנַתְּלִמּוּ וְהַכְּנִיסוּן לְתוֹךְ הַבֵּית. רַבִּי הוּסָא בֶן הַרְבֵּינָא
 מְטַהֵר. וְהַכְּמוּסִים מְטַמְּאִין. בְּצִד הַנוֹגַע בְּכַשְׂנֵי חֲצָיִי זֵיתִים מִן הַנְּבִיבָה.

או

ברשנורא

כל המטמאין באהל. האמורים לעיל בריש פ"ב: שנחלקו. שיעוריהן לחלאין: והכניסו; כשהן מחולקים: לתוך הבית. דהיינו לתוך אהל א': רבי הוסא בן הרבנים מטהר. דסבר לא מטטרין לכשיעור: הנוגע בכשני הצאי זתים מן הנבילה. פתח באהל ומפרש כנבילה לומר לך דכי היכי דס"ל לר' הוסא שאין מטטרין לטומאת אהל ה"ג ס"ל דאין מטטרין לטומאת מגע ומש

אחרי ליום ששי

קצר

או נושאן. ובמת הנוגע בבחצי זית. ומאחז על בחצי זית. או הנוגע
 בבחצי זית. ובחצי זית מאחז עליו. מאחז על פשני חצי זיתים. מאחז
 על בחצי זית. ובחצי זית מאחז עליו. רבי דוסא בן הרבנים מטהר
 וחכמים ממטמאין. אבל הנוגע בבחצי זית. ודבר אחר מאחז עליו. ועל
 בחצי זית. או מאחז על בחצי זית. ודבר אחר מאחז עליו ועל בחצי
 זית מהור. אמר רבי מאיר אף בזה רבי דוסא בן הרבנים מטהר.
 וחכמים ממטמאין. הכל ממה חוץ מן המגע עם המשא והמשא עם האהל
 זה הפך כל שהוא ממש אחד טמא. משני שמות מהור: = מלאו תרוד
 רקב. שנתפזר בתוך הבית. הבית טמא. ורבי שמעון מטהר. רביעית דם
 שנבלעה בתוך הבית. הבית מהור. נבלעה בבסות. אם מתפגסת ויוצא
 מנה רביעית דם טמא. ואם לאו מהורה. שפך הפרוע שאינו יכול
 לצאת מהור: = נשפך באויר. אם היה מקומו קמפרם. והאחז על
 בקצתו מהור. היה אשבורן או שגרש טמא. נשפך על האסקופה. והיא
 קמפרם. בין כפגים בין מבחין והבית מאחז עליו מהור. היה אשבורן

או

ברטנורא

ומשא בין כמת בין כנבלה: הנוגע בבחצי זית ומאחז על בחצי זית. שהאחז על המת טמא כלוא
 היה עם המת כאהל וכנמי כפרק העור והרוטב מוקי הנך מאחז דרישא בטומאה רזעה שאין
 בין הטומאה ובין האהל פתח טפה ומש"ה חכמים מטמאין דכולה נגיעה היא וסיפא דאמר
 אבל הנוגע כחצי זית ודלא מאחז עליו וכו' דמודו רבנן דטהור מירי כשיש פתח טפה בין
 הטומאות ובין האהל דכהא מודו רבנן דאין מטרפין דנגיעה ואלה שני שמות הן וכל שן
 משני שמות אין מטרפין ור' דוסא סבר דאפי' בטומאה רזעה אין מטרפין ולא אפי' למגע
 ולמשא. ואין הלכה כר' דוסא: אמר ר"ם אף בזה ר' דוסא מטהר והכמים מטמאין. ר"ת
 פליג את"ק דאמר כשיש פתח טפה בין הטומאה ואלה מודו רבנן דטהור ואין מטרפין ואמר ר"ת
 דאף בזה פליגי רבנן על ר' דוסא ואמרו דנגיעה ואלה חד שמא הוא הילכך מטרפין לכשיעור ומטמאין.
 ואין הלכה כר"ם: הויין מן המגע עם המשא. כגון שנגע בחצי זית והסיט חצי זית: ומשא
 עם האהל. שהסיט חצי זית והאחז על חצי זית: משם אחד. כגון מגע ומגע משא ומשא
 אהל ואלה: = מלא תרוד רקב. דאמרן לעיל כדיום פ"ב שהוא מטמא כאהל: שנתפזר
 בתוך הבית. ונתערב בו עפר כל שהוא: ודיש מטהר. דסבר כושו כתחלתו מה תחלתו אם
 קצר המת כחכריטים או בארון של עץ אין לו רקב דכעין שלא יחא דבר נלל עמו אף כושו
 לאחר שנטפה רקב אם נתערב עמו דבר אחר אינו מטמא. ואין הלכה כר"ם: אם שתכבסת.
 הכבות ואלא ממנה רביעית דם ויציא משערין אותה מביא מים במדה ומכבסת בהן ומביא מים
 אחרים כמדתן גותין בהן רביעית דם אם היה מראן כזה הרי זו עמאה ואם לאו טהורה:
 ג נשפך באויר. בתוך הבית: אם היה מקומו קמפרם. אם המקום ששפך בו הדם היה
 מדרון: והאחז. אדם: על טקפתו מהור. דקטפרם היו חינור וטמא ואפי' האחז על קצתו:
 כמו נחוד גומא: או ישקפש. הדם ואפי' קטפרם היו חינור וטמא ואפי' האחז על קצתו:
 נשפך על האסקופה. במין אלטבה שלפני פתח הבית והיא קטפרם: בין מבפנים. שמשפע
 ללד פנים: בין מבחין. שמשפע ללד חוץ: והבית מאחז. על מקצתו: מהור. כל מה שכבית

ליום ששי

או יִשְׁקָחֶשׁ מִמָּא. בְּרִי שְׁבֻמַּת מִמָּא. חוּץ מִן הַשְּׁנַיִם וְהַשְּׁעָר וְהַצְּפוּרָן וְכַשְׁעֵת
 חֲבוּרָן כִּל מִמָּא : י כִּיצֵד. הַמֵּת בְּחוּץ וְשַׁעֲרוֹ בְּפָנָיו. וְהַבֵּית מִמָּא. עֵצִים
 שִׁישׁ עֲקוּוּ בְּזֵית בְּשָׂר. הַכְּנִים מְקַצְרוּ מִכְּפָנָיו. וְהַבֵּית מֵאֲהִיל עָלוּ מִמָּא.
 שְׁוֹ עֲצָמוֹת וְעֲלִיהֶם פִּשְׁנֵי תִצְאֵי זָתִים בְּשָׂר. הַכְּנִים מְקַצְתֶּם מִכְּפָנָיו.
 וְהַבֵּית מֵאֲהִיל עֲלִיהֶם מִמָּא. הָיוּ תְּחוּבִים בִּידֵי אָדָם מְהוּר. שְׁאֵן חֲבוּרָו
 אָדָם חֲבוּרָו : י אִיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. הַמֵּת שִׁצְצָא מִמְּנוּ שְׁמִינִית בְּחִיּוֹ.
 וְשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יִשְׁשַׁעְזַל אָמַר רַבִּיעִית בְּחִיּוֹ.
 וְרַבִּיעִית בְּמוֹתוֹ. נִפְלָא מִזֶּה וּמִזֶּה רַבִּיעִית. רַבִּי אֲלֵעָזָר בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר
 זֶה וְזֶה בְּמִים. אִיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. צְלוּב שְׂדָמוֹ שׁוֹתֵת וְנִמְצָא תַּחְתּוֹ
 רַבִּיעִית דָּם מִמָּא. אֲבָל חֲמִיר שְׂדָמוֹ מִנְּמִי. וְנִמְצָא תַּחְתּוֹ רַבִּיעִית דָּם
 מְהוּר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לֹא כִי אֵלָא הַשׁוֹתֵת מְהוּר וְהַפְּנִימָה מִמָּא : וּפְנֵית
 מִן הַמֵּת פְּתָחוּ בְּמִפְתָּח. וְהַמֵּת פְּתָחוּ בְּאַרְבַּעַה מִפְּתָחִים לְהַצִּיל הַפּוֹמָאָה
 עַד בְּפְתָחֶיהָ אֲבָל לְהִצִּיא הַפּוֹמָאָה בְּפּוֹתֶיהָ מִפְּתָח. גְּדוּל מְכֻזֵּת בְּפִתָּח.

רבי

ברנבירא

הַסִּימָנִת אֵהָל אֵע"פ שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל דָם לִירֵד לַפְּנִים וְלִדְאוּ הַיָּבִיר : חוּץ מִן הַשְּׁנַיִם וְהַשְּׁעָר
 וְהַצְּפוּרָן. דְּכַתִּי 'כַּעֲשֶׂה מֵה עֵשׂ שֶׁנִּכְרַח עִמּוֹ וְאֵין נֹשֵׂי מִחֲלוּף אִף כֹּל שֶׁנִּכְרַח עִמּוֹ וְאֵין נֹשֵׂי
 מִחֲלוּף וְאֵין שִׁנִּים שֶׁלֹּא נִכְרַחוּ עִמּוֹ וְאֵין שַׁעֲר וְלִפּוּרָן שֶׁנֹּשֵׂי מִחֲלוּף : דְּ הַבֵּית מִמָּא. כֹּל מֵה
 שֶׁנִּכְרַחוּ עִמּוֹ סִהֲרֵי מֵאֲהִיל עַל הַשַּׁעֲר הַמְּחוּסֵר לַמֵּת : עֵצִים שִׁישׁ עֲלִיו כּוֹזֵת בְּשָׂר. הַעֲלֵם
 נִחַשׁ יֵד לְכַסֵּר : תְּחוּבִים בִּידֵי אָדָם. שֶׁלֹּא הָיָה הַכַּסֵּר מְחוּסֵר לַעֲלֵם מֵעִיקְרוֹ אִלָּא אִדָּם תַּחֲבֵן
 לַעֲלֵם כְּדוּךְ שְׁחוֹטְנִים הַכַּסֵּר בַּסְּפוּר : דְּן אִיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. אֲמַתִּיר לַעֲלֵם דִּפ"ב קָרִי דְקָתִי
 רַבִּיעִית דָּם תְּבוּסָה עִמּוֹ וְקַמְרָם הֵבֵל אִיזְהוּ דָם תְּבוּסָה : שְׁמִינִית בְּחִיּוֹ וְשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ.
 מִשְׁרָפִין לְרַבִּיעִית : רַבִּיעִית בְּחִיּוֹ וְרַבִּיעִית בְּמוֹתוֹ. שְׁנַעֲרֵבוּ וְעַל מִן הַתְּעוּבוֹת רַבִּיעִית זֶה
 דָּם תְּבוּסָה אֲבָל שְׁמִינִית בְּחִיּוֹ וְשְׁמִינִית בְּמוֹתוֹ לֹא : זֶה וְזֶה. דִּר"ע וְדַרְכֵי יִשְׁמַעֲלֵל : כְּמִישׁ.
 וְאֵין מִמְּאֵין : וְאִיזְהוּ דָם תְּבוּסָה. עִמּוֹ : צְלוּב שְׂדָמוֹ שׁוֹתֵת. וְיוֹדֵד כֵּלָּא הַפֶּסֶק מִכְּנֵי
 שְׁטִיפָה שֶׁל מִיתָה מְעוּרְבֵת כּוֹ אֲבָל טַעַף סוּרֵד טַעַף אַהֵר טַעַף קַמָּא כֵּלָּא עֵל וְטַעַר :
 וְרִיז אָמַר לֹא כִי. כֹּלֹ' לֹא כֵן הַדְּבַר : אִלָּא שׁוֹתֵת מְהוּר. שֶׁאֵין אָמַר אֹתָהּ הַטַּעַף שֶׁנִּכְשְׁמָה
 תְּלוּיָה כִּהַ עֲמֵדָה לֶה עִי' הַעַן שֶׁהוּא תְּלוּי כִּהַ וְאֵין כִּדָם זֶה אֹתָהּ טַעַף אַחֲרוּנָה שֶׁל מִיתָה :
 וְהַטְּנָקָה מִמָּא. וְלֹא אֲמַרִי קַמָּא קַמָּא עֵל דִּפְכַר ר' יְהוּדָה אֵין דָּם מִכְּעַל דָּם. וְהַלְכָה כִּרְעִי :
 דְּ כּוֹזֵת מִן הַמֵּת פְּתָחוּ בְּמִפְתָּח. הַמֵּת כְּבוֹת וְלוֹ פְּתָחִים הִרְבֵּה כֹּל הַכְּלָיִם הַמוֹנָחִים כְּתָלֵל הַפְּתָחִים
 תַּחַת הַמַּשְׁקִיף שֶׁל פְּתָח מִכּוּחֵךְ אִף עִי"פ שֶׁהַפְּתָחִים נִעְלוּם וְיֵם הַפֶּסֶק בֵּין אֵהָל הַמֵּת לְאֵהָל
 הַכְּלָיִם כּוּיָן עִמָּאִים דְּגוּרֵי הַכְּמִים עוֹמָאָה עַל הַמַּקּוֹס שֶׁהוּא דֶרֶךְ יִצְאָת עוֹמָאָה שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל מֵת
 לְלַחַת דֶּרֶךְ עַס וְכַשְׁאֵין יוֹדֵעִין כִּאִיזְהוּ מַקּוֹס יוֹצִיאֻהוּ כּוּיָן עִמָּאִין וְאֵם יֵם כּוֹזֵת מִן הַמֵּת כְּבוֹת
 וְחַשׁ לְהוֹצִיאוֹ כְּהַלֵּין שִׁישׁ כּוֹ פוֹתָה טַעַף מִזֵּיל עַל כֹּל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים כּוּיָן שִׁידוּעַ הַמַּקּוֹס
 שֶׁסּוֹפוֹ שֶׁל עוֹמָאָה לְלַחַת דֶּרֶךְ עַס וְאֵם הוּא מֵת שֶׁלֹּם וְחַשׁ לְהוֹצִיאוֹ דֶּרֶךְ חֲלוּן שִׁישׁ כּוֹ ד' מִזֵּיל
 עַל כֹּל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים. דְּכַשְׁעוּר ד"ט שִׁעֲרוֹ תְּכָמִים שְׂרָאוּי לְהוֹלֵאת הַמֵּת : אֲבָל לְהוֹצִיא
 אֶת הַשּׁוֹמָאָה בְּפוֹתָה טַעַף. אִפ"י מֵת שֶׁלֹּם עוֹמָאָה יוֹלָאָה דֶּרֶךְ חֲלוּן כ"ו הוּא שְׁחִיחַ עוֹמָאָה
 הַכְּלָיִם שְׁכֻתֵי שְׁכָלוֹ אֵם יֵם כְּהַלֵּין פוֹתָה טַעַף : גְּדוּל מְכֻזֵּת כְּמֵת. דּוֹקֵא כּוֹזֵת מִזְמוּלָם
 פְּתָחוּ כְּעַפָּה אֲבָל יוֹתֵר מְכֻזֵּת דִּינוֹ כִּלְאוֹ הָיָה מֵת שֶׁלֹּם וְאֵין מִזֵּיל עַל הַפְּתָחִים הַנְּעוּלִים עַד

אחרי ליום ששי

קצה

דבי יומי אומר. השדרה והנוגנות במת: י טפח על טפח על רום טפח
 מרובע. מביא את הטומאה. והוצץ בפני הטומאה. ביב שהוא
 קמור תחת הבית. יש בו פותח טפח. ויש ביציאתו פותח טפח. מיטמאה
 בתוכו הבית טהור. טומאה בבית. מה שבתוכו טהור. שדרה הטימאה
 לצאת ואין דרפה להפגם. יש בו פותח טפח. ואין ביציאתו פותח טפח.
 הטימאה בתוכו. הבית טמא. טומאה בבית. מה שבתוכו טהור שדרה
 הטימאה לצאת. ואין דרפה להפגם. אין בו פותח טפח ואין ביציאתו
 פותח טפח. טומאה בתוכו הבית טמא. טומאה בבית מה שבתוכו טמא.
 אחד חור שתררהו מים או שרצים או שאכלתו ממת. וכן מדברך שר
 אבנים וכן סואר שר. קורות. רבי יהודה אומר בר אהר שאינו עשוי
 בידי אדם אינו אהל. ומורה בשקפים ובסלעים:

ברטנורא

זיהא בו ד' : רבי יומי אומר השדרה והגלגולת. סכנית דינו כמה שלם ואם חשב להוציא
 דרך הלון אין מזיל על הפתחים הנעולים עד זיהא בו ד' וכן הלכה : ז טפח על טפח על
 רום טפח. דף שהוא רחב טפח על טפח ונבזה מן הארץ טפח ומאחיל על כוית מן המת ועל
 הכלים: מביא את הטומאה. על הכלים : מרובע. שאם היה רחבו פחות מעטף אפי' שהיה
 ארבו שני טפחים לא אמרו' סס מה שיתר על אורכו ברחבו ירבעהו להכי קתני מרובע של"ך
 זיהא ברחבו טפח וכתרכו טפח : ביצה. כל' כינר חוץ כפני העומאה : ביב שהוא קמור.
 הפירה בקרקע מקורה והיינו קמור ושס יורדים שופכים סכנית ומספ יולאים להדיר: יש בו
 פותח טפח. דהיינו טפח על טפח כרוס טפח כניב עלמו : וביציאתו. כפתח הכניב שממנו
 יולאין מים לרה"ר : טומאה בתוכו. כוית מן המת בתוך הכניב כוית מן המת פתחו כטפח :
 הבית טהור. שהעומאה יולאה דרך פתח הכניב היולאת להדיר והיינו דקתני חוץ כפני העומאה :
 טומאה בבית מה שבתוך הכניב טהור. דאין דרך טימאה להכניסה דרך פתח הכניב שדרך
 העומאה להולאה דרך פתח הכניב ולא להכניסה לכיב : ואין ביציאתו פותח טפח טימאה
 בתוכו הבית טמא. דעומאה עולה מן הכניב לבית כיון שאין לה דרך לצאת דרך פתח הכניב
 היולא לרה"ר דכל פתחו מעטף אין העומאה יולאה : אין בו פותח טפח ואין ביציאתו
 פותח טפח. לחס נקט ואין כליאתו פותח טפח לכיון דאין בו פותח טפח על יולאהו לא
 חייסי' דכאלו אין סס הלל כלל דמי והרי הכניב נחשב כקרקע הבית ואמרו חכמים וכל אשר
 נחשב יטמא לרבות קרקעיתו של בית כמותו עד החוסי : אחד חור שחררהו מים. האי
 סיפה טפח מביא את העומאה לא שנא אם נעשה החור הזה ע"י מים או שנקבחו שריס :
 או שאכלתו מלחת. ל' ארץ מלחה כמין עפר לבן דומה למלח ומתכלל וניפל ונעשה חור מאליו :
 מדברך של אבנים. אבנים גדולות ערוכות וסדורות זו על זו ופעמים שה' סדורה ע"ג שמים
 והתחנות מסודרות זו מזו ויש סס אהל טפח : סואר של קורות. ערוכות זו על זו ועומדות
 לבנין ופעמים שיב בהם אהל טפח : כל שאינו עשוי בידי אדם אינו אהל. דליף אהל אהל
 ממשכן מה להלן בידי אדם אף כאלן בידי אדם : בשקפים. תרגום סעיפי הסלעים שקיפי
 כפיאי : בסרעים. בנקיקי הסלעים ונקיקי הסלעים א' הן אלא שזה נעשה ע"י מער וזה
 נעשה מאליו והע"ג ללא נעשו בידי אדם מודה בהם ר' יהודה ללא יליף ג"ש דלאל אהל ממשכן
 אלא לפותח טפח בלבד אבל ביותר מעטף כגון מלא אגרוף אמרו' כסיכה פ' היסן דמודה ר'
 יהודה שאפי' נעשה מאליו מביא את העומאה וכן בשקפים ובסלעים. ואין הלכה כר' יהודה :

אחרי ליום ששי

נמרא נדה דף ב' ע"א

רבי חנינא פלי קורטא דגרגשתא ובדיק ביה. לייט עליה
 רבי ישמעאל ברבי יוסי באסקרא. רבי חנינא הוא
 דהפיים בויי ערמא לאו הפימי. הכי אמר רבי יוחנן חכמתא
 דרבי חנינא גרמא לי דלא אחזי דמה מטמינא מטהר מטהרנא
 מטמא. אמר רבי אלעזר ענוותנותא דרבי חנינא גרמא לי
 דחזאי דמא ומה רבי חנינא דענוותן הוא מחית נפשיה לספק
 וחזי אנא לא אחזי. אמר רבי זורא טבעא דבבל גרמא לי
 דלא חזאי דמא דאמינא בטבעא לא ידענא בדמא ידענא.
 מימרא דבטבעא תליא מילתא והא רבה הוא ידע בטבעא
 ולא ידע בדמא כל שכן קאמר ומה רבה ידע בטבעא לא
 חזאי דמא ואנא אחזי:

תשי

פלי. מנקט: ובדיק ביה. בלא מים: לייט עליה ריי. אחר שיעסה כן
 באסקרא: דרבי חנינא הוא דחביב. ומלי בדיק כי סלי גווגא :

זוהר משפטים זף ז"ח ע"א

תא חזי ביומא דשבתא בשעתא דאתקדש יומא נפקי נשמתין מנו
 אינא דתי ומנשכון אינון נשמתין קדישין לתתאי וניחין בהו כל יומא
 דשבתא ולבתר דנפיק שבתא סלקין בדהו נשמתין ומתעטרן בעטרין
 קדישין לעילא וכוך מתעטרן בההוא טבא אלן אינון בעליו דההוא
 טיבו ודאי. אוף הכי קדשא בריה הוא אומין לההוא בר נש ודא הוא
 נשמתא אחרא. ואף על גב דדא זמינא ליה. נשמתא דההו ליה בקדמיתא
 שארה בקדמיתא בסותה וענתה לא יגדע במה דאתמר:

מוסר

יוסף. לחק

הלכה פסוקה

משערי תשובה לר"י דף ו' ע"ב

הר"ם ה' שבע ס"ח

מעיקרי התשובה? היטיב בעליו בדרך
 אשר נדה עליו. אם התפלל

המנפש בעיקרי
 האילנות. והמקורם עשבים או

בערות

המזר

בְּעֲרִיזוֹת יִתְנַהֵג בְּשָׂחוֹם עֵינָיו. אִם הָאָם
 בְּלִשׁוֹן הָרַע יַעֲסוֹם בְּהוֹרָה וּבְכֹל הַאֵיבָרִים
 אֲשֶׁר חָטָא יִשְׁתַּדֵּל לְקַנּוֹם בָּהֶם הַמַּצּוֹת.
 וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְקָרוֹנִים לְבִרְכָה הַצְדִּיקִים
 כְּאוֹתוֹ דָּבָר שְׁחוֹמְאִים בּוֹ מִתְרַצִּים. עוֹד
 אָמְרוּ אִם עֲשִׂיתָ חֲבִילוֹת שֶׁל עֲבִירוֹת עֲשֵׂה
 פְּגָגָדָן חֲבִילוֹת שֶׁל מַצּוֹת. בְּגִלְמִים מִמִּתְרוֹת
 לְרוּיִךְ לְרַעְיָה וְהָיוּ רָצִיוֹן לְדַבֵּר מַצּוֹה. לְשׁוֹן
 שֶׁקָּרָא אֱמֶת וְיִתְגַּדֵּה חֲבוּ. וְפִיו יִפְתַּח בְּחֻכְמָה
 וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנוֹ. וְדַם שׁוֹפְכוֹת דָּם
 פְּתוּחַ יִפְתַּח אֶת יָדוֹ לְאֶחָיו לְעֵנְיוֹ. עֵינָיו
 רַמּוֹת יִהְיֶה דָבָא וְשַׁח עֵינָיו. לֵב הוֹרֵשׁ
 מִחֻשְׁבוֹת אֲוֹן בִּלְבוֹ וְצִפּוֹן אִמְרוֹ הַתּוֹרָה
 וְיִהְיֶה הִנּוּחַ לְבוֹ תְבוּנוֹת. מְשַׁלַּח מִדְּגִים
 בֵּין אֲחִים וּבְמִשְׁלֹם יִירָדְפֵהוּ. וְצָרִיף
 חֲפוּשׁ דְּרָכָיו פְּעֻנֵן שֶׁנֶּאֱמַר [אֵימָה] וְנִחַפְּשָׁה
 דְּרָכֵינוּ וְנִחַקְרָה וְנִשְׁוֵבָה עַד ה' וְנִעֲשֶׂה
 בְּן לְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים. הָאֶחָד לְמַעַן יִפְּוֹר כָּל
 הַדְּבָרִים שֶׁחָטָא. עֲלֵיהֶם וְיִתְנַהֵג עַל בְּלִן
 בִּי תוֹרָתוֹ מִעֲקָרָה בַּפְּרָה. וְהִשְׁנֵי לְמַעַן
 יִדַּע בְּמָה לוֹ עֲוֹנוֹת וְחַטָּאוֹת וְיוֹסִיף לְהִכְנַע
 וְהִשְׁלִישִׁי בִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו
 לְעוֹבוֹת כֹּף חָטָא צָרִיף שְׂבַע הַדְּבָרִים שֶׁחָטָא עֲלֵיהֶם בְּדֵי לְעֲשׂוֹת בָּהֶם דְּבָרִים
 וְלִשְׁמֹר מֵאֵד לְנַפְשׁוֹ בְּהֵן מִפְּאֵרֵי הַצָּר בִּי נִפְשׁוֹ עֲלוֹלָה בְּהֵן אֲתֵרִי אֲשֶׁר נִמְלָו בְּעֵינָיו
 וְשִׁלְטַת יָצְרוֹ בָּהֶם. וְיִתְנַהֵג נִפְשׁוֹ חוֹלָה מִתְפַּעֲשִׁים בָּהֶם וְחוֹלָה בְּאֲשֶׁר יִחַל לְהִבְרָא צָרִיף
 לְהִתְהַר מִתְרַבָּה עֵינָיו שֶׁלֹּא יִתְוִירוֹהוּ לְחַלּוֹ י

הַמְּזַרְר אֶת הַשְּׂרָגִים בְּדֵי לִפּוֹת אֶת
 בְּמִקְרָע הָרִי זֶה הַתּוֹלַת הוֹרֵשׁ וּמְשִׁיעֵשֶׁה
 כָּל שֶׁהוּא חֲטָא. וְכֵן הַמַּשְׁנֵה פְּנֵי הַשְּׂרָה
 כְּגוֹן שֶׁהַשְּׂרָה תִּלָּךְ וְיִרְדּוּ. אוֹ מֵלֵא הַנִּיֵּא
 חֲטָא מִשׁוֹם הוֹרֵשׁ וְשִׁיעוּרוֹ כֹּף שֶׁהוּא. וְכֵן
 כָּל הַמַּשְׁנֵה גּוֹמֵחַ שִׁיעוּרוֹ כֹּף שֶׁהוּא:
 • הוֹרֵעַ כָּל שֶׁהוּא חֲטָא הַאֵמַר אֶת הַאֵלִין
 בְּדֵי שִׁיעֲמַח תְּרִי זֶה מַשְׁנֵן זוֹרֵעַ. אֲבָל
 בְּפִשְׁקָה צִמְחִין וְאֵיכְנוֹת בְּשֶׁבֶת הָרִי זֶה
 הַתּוֹלַת זוֹרֵעַ וְחֲטָא כָּכֵל שֶׁהוּא. וְכֵן הַשְּׂרָה
 חֲטָא וְשִׁיעוּרָיו וְכִיּוֹצֵא בְּהֵן בְּפִים הָרִי זֶה
 הַתּוֹלַת זוֹרֵעַ וְחֲטָא כָּכֵל שֶׁהוּא: • הַמְּצַר
 בְּנִרְוֹגָתָה חֲטָא וְתוֹלֵשׁ הַתּוֹלַת קוֹצֵר הוּא.
 וְכָל הַעוֹמֵר דָּבָר מְגֻדּוֹלוֹ חֲטָא מִשִּׁים קוֹצֵר.
 לְפִיכָּה צָרוֹר שֶׁעָדוֹ בּוֹ עֲשֻׁבִים וְכִשּׁוֹת
 שֶׁעָלָה בְּמִנָּה וְעֲשֻׁבִים שֶׁצִּמְחוּ עַל גְּבִי
 הַחֲבִית הַתּוֹלֵשׁ מִהֵן חֲטָא שֶׁזֶה הוּא מְקוֹם
 גְּדוּקָן. אֲבָל הַתּוֹלֵשׁ מְצַצִּין אֵינוֹ נְקוֹב
 פְּטוּר מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ זֶה מְקוֹם גְּדוּלוֹ. וְצַצִּין
 נְקוֹב בְּכָדֵי שׁוֹרֵשׁ קָשׁוֹן תְּרִי הוּא פְּאָרֶץ.
 וְהַתּוֹלֵשׁ מִמֶּנּוּ חֲטָא:

מצות אחרי השם

בי מצות עשה כ"ו מצות לא תעשה

מנהות כ"ג. כלים פ"א. ספר היד הל' ב"ט פ"ב. ספר המצות ל"ח ס"ח. סמינ לאוין שיג:

קפה [לו] מצות לא תעשה שלא יבא כהן בכר עת למקדש שנאמר

ואל יבא בכר עת אל הקדש מבית לפרוכת. זה הפסוק
 הוא אזכרה על ההיכל ועל קדשי קדשים. כהן הדיוט שנכנס לקדשי קדשים
 בכל ימות השנה וכן כהן גדול שנכנס בשאר ימות השנה או בזום כפור יותר
 מארבעה פעמים לעבודת היום חייב מיתה בידי שמים שנאמר ולא ימות,
 והנכנס להיכל ביאה ריקנית שלא לעבודה או השתחויה לוקה ואפילו בזמן הזה

אלו מזהירים שלא ליכנס למקום מקדש שנאמר והשימויה את מקדשיכם קדושתן
 אף כשהן שוממין (ע"ן סי' קפ"ז וכלל א')

יומא וע"ש דף ח' ספר חיד ה' עבודת י"ב. ספר המצות מ"ע מי"ט. סמ"ג ע"שין ר"ט :

קפ"ו (צ) מצות עשה שיעשה כהן גדול עבודת יום כפור שנאמר
 בזאת יבא אהרו אר הקדוש וגו'. היה מניח עבודה היום ביום
 כפור על הסדר האמור בפרשה שהם קטורה שמקטיר בקדשי קדשים מלבד
 הקטורת שבהיכל בכל יום ופר של כ"ג משלו ומתן דמו בקדשי קדשים ונסרף
 ושני שעירים משל לצור אחד לה' לחטאת ומתן דמו בקדשי קדשים ונסרף.
 ואחד משלח לעזאזל. כל זה עשה בד' בגדי לבן עוד הביא כהן גדול משלו
 דוקא איל אחד לשולה מלבד המוספין שבסימן שי"ח וכן כל העבודות התמידין
 והמוספין וקטורה הכל בכהן גדול. ומהג בזמן הבית :

זבחים ק"ג כרירות דף ב'. ספר חיד ה' מ"ק פ"ה י"ט. ספר המצות ל"ה ז' סמ"ג לאוין של"ג

קפ"ז [ז] מצות לא תעשה שלא לשחוט קדשים חוץ לעזרה שנאמר
 איש איש אשר ישחט יגור ונומר ואר פתח אוהל מועד
 לא הביאו ונומר. במזיד חייב כרת ובסוגג חטאת ואזהרתו מהיקשא דמעלה
 בחוק שבסי' ת"מ (ע"ן שורש ז') ואין חייב כרת אלא על שחיטת קדשים
 הראויים להקריב על המזבח אבל השוחט בחוק אחד מ'אוסורי מוצת ושאינן
 ראויים לפניו הרי זה פטור שנאמר לפני משכן ה' כל שאין ראוי לבא אל משכן
 ה' אין חייבין עליו (ע"י סי' ת"מ) בזמן הזה מי ששחט קדשים בחוק חייב
 מפני שראוי ליקרב בפנים שמוטר להקריב הע"פ שאין בית שקדושה הראשונה
 של בית המקדש קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא (ע"ן כלל א') :

חולין פ"ג. ספר חיד ה' שחיטה פ"ד. ספר המצות מ"ע קפ"ז. סמ"ג ע"שין ס"ה. יו"ד סי' כ"ה. סמ"ק
 סי' קנ"ו :

קפ"ח (צא) מצות עשה לכסות דם שחיטת חיה או עוף המזהרים
 שנאמר חיה או עוף ושפך את דמו ובסחו בעפר.
 ולריך ליתן עפר למטה ואח"כ ישחוט ואח"כ יכסה כי בעפר משמעותו עפר
 למטה ועפר למעלה. ומהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

שבת י"ג ס"ד. קדושין ע' ע"ש. יבמות ס"ב. ע"ז דף ב'. סנהדרין ע"ג. נדה י"ג. ספר חיד ה' איב
 סכ"א. ספר המצות ל"ה שב"ב. ורמב"ן משיג. סמ"ג לאוין קב"ו. אה"ע סי' כ"א כ"ב כ"ג כ"ד. וע"ן
 פ"י המשנה להרמב"ם פ"ז סנהדרין :

קפ"ט [מ] מצות לא תעשה שלא לקרב לעריות אפילו בלא ביאה
 שנאמר איש איש או כל שאר בשו"ו לא תקדשו
 דגלות ערוה. ר"ל כגון חיבוק ונישוק שהם דברים המביאין לגלוי ערוה והעובר
 על

על זה ומחבק או מנשק או נהנה בקירוב בשר לוקה והוא חסור על עריות.
 ואסור לקרן ולרמוז ולשחוק עמה או להרית בבשמים שעליה או להביט ביפיה.
 ומכין להמתכוין לדברים אלו מכות מרדות ולא יעשה שום דבר המביא לירי
 הרהור. ואסור להוליא שכבת זרע לבטלה ועון חמור הוא מאד (עיין תקוני
 השובה) והמקשה עלמו לדעת הוא בגדו. ומלות חכמים הוא להשיא בניו ובנותיו
 סמוך לפרקן (עיין כלל י"ד) שאם יניתן יבאו לזנות או להרהור. ואסור להשיא
 אשה לקטן דהוי כזנות, ולא ישא בחור זקנה ולא ישא זקן ילדה שזה גורם לזנות.
 ואסור להתייחד עם העריות ואסור להתייחד עם פטויה והמתייחד עם אשה שאסור
 להתייחד עמה מכין שניהן מכה מרדות ומכריזין עליהן חוץ מאשה איש שאין
 מכין ומכריזין אע"פ שאסור להתייחד עמה, שלא להוליא לעו על בניה. וטובג
 בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין תקוני השובה):

סנהדרין נ"ד. ספר היר' ה' א"ב פ"א וה' שגגות פ"א ד'. ספר המצות ל"ח ש"א. סמיג לאוין פ"ט

קצ [נט] מצות לא תעשה שלא לגרות ערות האב במיטבב זכר שנאמר
 ערות אביך לא תגלה. וזה לאו נוסף על משבב זכר (שצטוין ר"י)
 והעובר על זה ובא על אביו בהכנסת עמרה (עיין כלל י"ג) בעדים והתראה
 שניהם חייבין סקילה ובלא עדים במויד חייבים כרת ובסוגג חייב שני חטאות
 אחד משום לאו זה ואחד משום בא על הזכר שבסו"ר"י (עיין כלל י"ג) וגראה
 שהאב אינו חייב אלא חטאת אחד כי בו לא מלינו לאו נוסף. (וטובג בכל מקום
 ובכל זמן, עיין תקוני השובה).

במות כ"א. סנהדרין נ"ד. ספר היר' ה' א"ב פ"ב וה' אישות פ"א. ספר המצות ל"ח ש"א. סמיג לאוין
 צ"ב. אה"ע ס"י ט"ו. סמיג ס"י ש"ג:

קצא [ק] מצות לא תעשה שלא לבא ער אמו שנאמר ערות אמו
 לא תגלה. ואפי' לא יתנה אשת אביו רק היא אמו ע"י זנות מ"מ
 אמו היא, ואין חילוק בין בא עליה בחיי אביו או לאחר מיתת אביו בעדים
 והתראה חייבים סקילה ובלא עדים במויד כרת ובסוגג חטאת. ואם היא אשת
 אביו חייב שתיים (עיין כלל י"ב) ומד"ס נקרא שניה דרבנן אסור אם אמו ואין
 לה הפסק עד למעלה ואם אבי אמו בלבד ואם אביו ואין לה הפסק ואם אבי
 אביו בלבד, על השניות מכין מכות מרדות (עיין בסמוך). וטובג בכל מקום ובכל
 זמן (עיין תקוני השובה):

סנהדרין נ"ד. ספר היר' ה' א"ב פ"ב, והלכות אישות פ"א. ספר המצות ל"ח ש"א. סמיג לאוין צ"א.
 אה"ע ס"י ט"ו:

קצב [קא] מצות לא תעשה שלא לבא ער אשת אביו שנאמר ערות
 אשת אביך לא תגלה. אפי' היא אינה אמו אם היא אשת אביו
 בין מן האירוסין בין מן הנשואין בין בחיי האב ואפילו גרסה בין לאחר מיתת
 האב, וחייבים על זה בעדים והתראה סקילה ובלא עדים במויד כרת ובסוגג
 חטאת

הטאה. ואם היא ג"כ אמו חייב שהיא כנ"ל (בסי' קל"ח) ושניות מד"ס אשת אבי אביו ואין לה הפסק עד יעקב אבינו. ואשת אבי אמו בלבד. על השניות מכיון מכות מרדות. ונוהג בכל מקום ובכל זמן :

יבמות כ"ב, כריתות ב"י, ספר היריד ה' א"ב פ"ב, ספר המצות ל"ח שליב, כס"ג לאוין ק"ה.
אה"ע סי' ט"ו, סמ"ק סי' רצ"ט :

קצנ [קנ] מצות לא תעשה שלא לבא על אחותו בין מן האב לבד או מן האם לבד ואפילו מזוגת שנאמר ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ לא תגלה. (כתרגומו) ומייבין במזיד כרת (אפילו בהתראה) ובשוגג חטאה, ואם היא ג"כ בת אשת אביו חייב שהיא (ע"י סי' קל"ז). ונוהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה) :

סנהדרין ע"ה ע"ו, יבמות צ"ז, ספר היריד ה' א"ב פ"א, וה"ו אישות פ"א, ספר המצות ל"ח שליב.
שליב, סמ"ג לאוין י"ח צ"ט, אה"ע סי' ט"ו, סמ"ק סי' ש"ט ש"ו :

קצד קצה [קנ] מצות לא תעשה שלא לבא על בת בנו. [קד] ומצות לא תעשה שלא לבא על בת בתו שנאמר ערות בת בנך או בת בתך לא תגלה ערותן. ומייבס על כל אחת שריפה ובמזיד בלא עדים כרת ובשוגג חטאה ובבת בנו ובת בתו מזוגת הכתוב מדבר, ואם היא בת בנו או בת בתו מאשתו חייב על כל אחת שהיא אחת משום לאו זה ואחת משום ערות אשה ובת בנה או בת בתה (שבת"י ר"ה ר"ו) שניות מד"ס של בת בנו. בת בת בנו בלבד. ובת בן בנו בלבד. ושניות מד"ס של בת בתו. בת בתו בלבד ובת בן בתו בלבד. על השניות מכין מכות מרדות. ונוהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה) :

יבמות ג', כריתות ה', סנהדרין נ"א ע"ה ע"ו, ספר היריד ה' א"ב פ"ב, ספר המצות ל"ח שליב ע"ס.
סמ"ג לאוין ק"י, אה"ע סי' ט"ו, סמ"ק סי' ש"ח :

קצו [קה] מצות לא תעשה שלא לבא על בתו. אפילו שגולה מזוגת מ"מ בתו היא. לאו זה לא בא בכתוב בפירוש רק מק"ו וגזירה שזה (עיין שורש ב') ומייבס על זה שריפה ובמזיד בלא התראה כרת ובשוגג חטאה. ואם היא בתו מאשתו חייב שהיא אחד משום בתו ואחד משום ערות אשה ובהה (בסימן ר"ד). ונוהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה) :

יבמות כ"ב, ספר היריד ה' א"ב פ"ב, ספר המצות ל"ח שליב, סמ"ג לאוין ק"ד, אה"ע סי' ט"ו :

קצו [קו] מצות לא תעשה שלא לבא על אחותו בת אשת אביו שנאמר ערות בת אשת אביך לא תגלה. ר"ל כשהיא אחותו דאם היא

מצות אחרי השם קצת

בש אשת אביו מאיס אחר היא מותרת להנשא לו לכתחלה. אלא ר"ל כשהיא אחוסו, וחייב עליה שתיס כדלעיל (סי' קל"ג) ע"ש ואין בה מיתת ב"ד אלא כרת ובשוגג חטאת. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין תקוני תשובה) :

במות ג"ד, כריתות ב', ספר היר הל' א"ב פ"ב, ספר המצות לית שימ שמיא. סמ"ג לאוין ק"ו ק"ז. אה"ע סימן ט"ז. סמ"ק סי' ש' :

קצת קצט [קי] מצות לא תעשה שלא לבא על אחות אביו שנאמר

ערות אחות אביך לא תגלה. [קח] ומצות לא תעשה שלא לבא על אחות אמו שנאמר ערות אחות אמן לא תגדה. בין שהיא אחות האב או אחות האם בין מן האב בין מן האם ואפי' מוגות מ"מ אחות אביו או אחות אמו היא וחייבין על כל אחד משני לאוין אלו במזיד כרת (אפי' בעדים והתראה) ובשוגג חטאת. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין תקוני תשובה) :

סנהדרין ג"ד, ספר היר הל' א"ב פ"ב, והל' שגגות פ"א ד', ספר המצות לית שב"ב, סמ"ג לאוין צ"ו

ך [קט] מצות לא תעשה שלא לבא על אחי אביו במשכב וכו' שנאמר

ערות אחי אביך לא תגדה. וזהו לאו נוסף על משכב זכר (בסי' ר"י) כמו לעיל סי' ק"ל. ואם בא על אחי אביו בעדים והתראה שניהם בסקילה ובלא התראה במזיד בכרת ובשוגג חייב ב' חטאות אחד משום לאו זה ואחד משום בא על הזכר. ונראה שאחי האב אינו חייב אלא חטאת אחד שלא מלינו בו לאו נוסף. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין תקוני תשובה) :

סנהדרין ג"ד, ספר היר הל' א"ב פ"ב, ספר המצות לית שמי"ב, סמ"ג לאוין ק"י. אה"ע סי' ט"ז :

רא (קי) מצות לא תעשה שלא לבא על דודתו (היא אשת אחי אביו)

שנאמר אך אשתו לא תקרב דודתך היא. ולאו זה הוא דוקא אם הוא אחי אביו מן האב. ואם בא עליה בחיי אחי אביו שניהם בחנק שהרי היא אשת איש (עי' סי' ל"ה) ולאחר מיתת דודו בכרת ובשוגג חטאת. ושניות מד"ס אשת אחי האב מן האם ואשת אחי האם בין מן האב בין מן האם. על השניות מכין מכות מרדות במזיד ובשוגג פטור אם אינה אשת איש. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין תקוני תשובה) :

סנהדרין ג"ד, כריתות ב'. ספר היר הל' א"ב פ"ב, ספר המצות לית שמי"ג, סמ"ג לאוין צ"ג, אה"ע סי' נ"ז, סמ"ק סי' ש"ד :

רב (קיא) מצות לא תעשה שלא לבא על בלתו (היא אשת בנו) שנאמר

ערות בלתך לא תגדה. בין בחיי בנו ואפילו נתגרסה בין לאחר מיתת בנו חייבים סקילה במזיד בלא התראה כרת ובשוגג חטאת. ושניות מד"ס כלת

צנו ואין לה הפסק וכלת צנו בלבד חייבים עליהם מצות מרדות במזיד ובשוגג פטור. וכוהג ככ"מ ובכ"ז (עיין תקוני תשובה) :

פנהדרין נ"ד. ספר חיד הל' א"ב פ"ב. ספר המצות ל"ח שמ"ד. סמ"ג לאוין ק"ב אח"ע סי' ט"ג. סמ"ק סי' שיה :

ר"ג [קיב] מצות לא תעשה שלא רבא על אשת אחיו (בין מן האב בין מן האם ואפי' מונות) שנאמר ערות אשת אחיך לא תגלה. ואם בא עליה בחיי אחיו שניהם בחנק כשלא גרשה שהרי אשת איש היא ואם גרשה או בא עליה לאחר מיתת אחיו (שלא במקום יבוס עי' סי' תקל"ח) במזיד חייבים כרת ובשוגג חטאה ואם היא יבמה שחללה אינס בכרת חלא בלאו דלא יבנה ומייבים מלקות (עי' בלאוין של רמב"ן לקמן סי' י"ד). וכוהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה) :

פנהדרין ע"ו. יבמות צ"ו. ספר חיד הל' א"ב פ"א ב"י. והל' אישות פ"א. ספר המצות ל"ח של"ח של"ח של"פ. סמ"ג לאוין ק"א קיב ק"ג. אח"ע סי' ט"ו. סמ"ק סי' שיה ש"ו ש"ז :

ר"ד ר"ה ר"ו [קיג] מצות לא תעשה שלא רבא על אשה ובתה שנאמר ערות אשה ובתה לא תגלה. [קיד] ומצות לא תעשה שלא רבא על אשה ובת בנה שנאמר את בת בנה. [קטו] ומצות לא תעשה שלא רבא על אשה ובת בתה שנאמר ואת בת בתה לא תקח וגומר. ומטעה שקדש אשה נאסר באמה ובאם אמה ובאם אביה. ובתה ובת בתה ובת בנה. שכולם נכללין בג' לאוין אלו ומייבים על כל אחת מששה נשים אלו שריפה אם בא עליהן בחיי אשתו בין בא עליהן לשם אישות בין לשם זנות. ואם בא עליהן לאחר מיתת אשתו הרי אלו בכרת (וכן אם לא היה שם התראסה גם בחיי אשתו בכרת) ובשוגג חטאת. ודוקא אם קדש אשה נאסר בקרובותיה הנ"ל. אבל אם נאף עם אשה לא נאסר עליו לישא קרובותיה חלא שחז"ל אסרו ליקח קרובות אשה שנהף עמה לכתחלה בחייה. ואם כנס לא יוציא. ושניות מד"ס של אשה ובת בנה. בת בן בן אשתו. אם אם אבי אשתו. אם אם אב אשתו. אם אם אב אשתו. ושניות מד"ס של אשה ובת בנה. בת בת אשתו אם אם אם אשתו על השניות מוכין מצות מרדות. וכוהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה) :

יבמות נ"א צ"ו. ספר חיד הל' א"ב פ"ב. ספר המצות ל"ח שמ"ה. סמ"ג לאוין ק"ה. אח"ע סי' ט"ו. סמ"ק סי' ש"א וכל העניות הנ"ל. עי' ביבמות פ"א ג' ח"י ט"ו. ובפנהדרין פ"ו פ' י"א. מצות פ"ג. קדושין פ"ד. כריתות פ"א. ובספר חיד הל' אישות. והל' א"ב. והלכות שגגות פ"א דף ב' :

ר"ז [קטז] מצות לא תעשה שלא רבא על אחות אשתו בחיי אשתו שנאמר ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לצננות ערותה עליה בחייה. ומטעה שקדש אשה נאסר באחותה בין מן האב בין מן האם ואפילו

מצות אחרי השם קצט

ואפילו מוצות. ואם בא על אחותה בחיי אשתו אפי' אם גירש אשתו חייבים כרת ובשוגג חטאת ואם עדים החרו בו למלקות לוקה וכן בכל חייבי כריתות (ועיינו כלל ח' וכלל י'). ונוהג בכל מקום ובכל זמן :

גדה. מכות י"ד, שבועות י"ח. כריתות דף ח', ספר היד הל' איב פ"ד. ספר המצות ל"ח שמינ. סמ"ג לאוין קי"ד. י"ד סי' קפ"ג. סמ"ק סי' רצ"ג :

רח [קיו] מצות לא תעשה שלא לבא ער הנדה שנאמר ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. וזה ג"כ בכלל זה וענין גדה וזה עיין בסי' קפ"ב קפ"ג ודיניהם שזה לענין טהרות ולענין איסור על ביאה לכל דבריהם. והעובר על זה ובא על אשה גדה או זבה אפילו אחר שכלו ימי הגדה והזיבה כל זמן שלא טבלה שניהם חייבי כרת. ראתה דם בשעת תשמיש לא יפרש בקשוי אבר אלא ינעוץ ידיו ורגליו בקרקע ושוהה ואינו מודעזע עד שימות האבר ואם פירש בקשוי אבר חייב כרת כמו בועל גדה שהי' אשה הגדה לו כביאה (וכן בשאר איסורי ביאה עיין כלל י') ואסור לבא על אשתו סמוך לווסתה (ווסת הוא העת שדרכה לראות בו) ואם התחילה לראות בעת אחד וראתה ג"פ בעת אחד נעקר הווסת לעת האחר. וקודם שנעקר ג"פ אסור לבא עליה בשתי העונות של השני הווסתות. ואחר שקבעה ווסתה ג"פ או א"צ לפרש אלא סמוך לווסת השני. וכמה נקרא סמוך לווסתה אם היה דרכה לראות ביום אסור מתחלת היום ואם היה דרכה לראות בלילה אסור מתחלת הלילה. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין הקווי תשובה) :

סנהדרין ס'. כריתות דף ב'. ספר היד ה' ע"ז פ"ו. ספר המצות ל"ח ז'. סמ"ג לאוין ס' סמ"ק סי' ס"ד :

רט [קיח] מצות לא תעשה שלא ליתן מזרעו למו"ך שנאמר וכירעך לא תהן להעביר למו"ך. זה היה מעשה המולך היו מוליקין אש גדולה ונתן מקלט זרעו לכומרים העובדים אותה ומחזירין לאביו ואביו מעבירו על השלהבת מולד זה ללד אחר כדרך שהתעוקות קופלים זהו עבודת מולך. וחייבים עליה סקילה ובמזיד בלא התראה כרת ובשוגג חטאת. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

סנהדרין ג"ד. ספר היד הל' א"ב פ"א. והל' שגמות פ"ד. ספר המצות ל"ח ש"צ. סמ"ג לאוין צ"ד. אה"ע סי' כ"ד :

רי [קיט] מצות לא תעשה שלא לבא על הזכר שנאמר ואת זכר לא תשכב משכבי אשה. זהו אזהרה גם לנשכב קרי ביה לא תשכב ומושהערה בהכנסת עטרה (עי' כלל י') חייבים שניהם סקילה. ובמזיד ^{י"ז} בלא התראה כרת ובשוגג חטאת. ונוהג בכ"מ ובכ"ז (עיין הקווי תשובה) :
סנהדרין

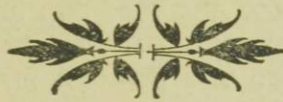
מצות

אחרי

השם

סנהדרין ג"ה. ב"ק נ"ה. ספר היר ה' א"ב פ"א. ספר המצות ל"ח שם"ח שב"ט. פס"ג לאוין צ"ח.
צ"ו. האבן העזר סי' כ"ד :

ר"א ריב [קג] מצות לא תעשה שלא לבא על בהמה ושלא להביא בהמה ערוי שנאמר ובכל בהמה לא תתן שכבתך. [קלח] ומצות לא תעשה שלא תביא אישה בהמה עליה בין בדרכה בין שלא בדרכה שנאמר ואשה לא תעמוד לפני בהמה לרבעה. ולא חילק הכתוב בהמה בין גדולה לקטנה. וה"ס חיה או עוף הכל בסקילה האדם והבהמה אפילו על הערואה (עיין כלל י') ובלא התראה האדם בזכרה והבהמה בסקילה ובסוגג האדם בחטאת והבהמה פטורה. קטן בן ט' שנים ויום אחד שבו על בהמה או הביא בהמה עליו ואשה בת ג' שנים ויום אחד שהביאה בהמה עליה הבהמה נסקלת על ידן והן פטורין מפני שביאתן ביאה ואינן בני עונשין. אבל קטן בן ט' שנים או פחות ואשה בת שלש שנים או פחות שביאתן ביאה ביאה גם הבהמה פטורה. ומהג בכל מקום ובכל זמן (עיין תקוני תשובה):

ימינו בקרית ששה פסוקים אלו שרם כנגד ו דמילוי ד רשם בין להשייר בו הארה פתוספת
נשמה של שבת עברה

יט א וידבר יהוה אל־משה לאמר: ומקדו יי עם משה
קמימר: ב דבר אל־כר־עדת בני־ישראל ואמרת
אלהם קדושים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם:
מקדו עם כר בנשמתא דבני ישראל ותימר קדושו קדושו תהון ארי קדוש
אנא יי אגהכון: ג איש אמו ואביו תיראו ואת־שבתתי
תשמרו אני יהוה אלהיכם: גבר מן אמיה ומן אבוחי תהון
דחגון ונת יומי שביא דילי תמרון אנא יי אגהכון: ד אל־תפנו אל־
האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יהוה
אלהיכם: קא תהפנין בתר טעון ודחגון דמתבא לא תעבדון לבון

אנא

רש"י

(ג) דבראל בר עדת בני ישראל. מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל מפני שרוב
גופי הסורה חלויין בה: קדושים תהיו. הוו פרושים מן הערויות ומן העזירה
שכ"מ שאתה מולא גדר ערוה אתה מולא קדושה (ויקרא כא) אשה זונה וחללה
וגו' אני ה' מקדשכם (סס) ולא יחלל זרעו אני ה' מקדשו. (שס) קדושים יהיו
אשה זונה וחללה וגו': (ג) איש אמו ואביו תיראו. כל אחד מכס תיראו
אביו ואמו. זהו פשוט. ומדרשו אין לי אלא איש אשה מגין כשהוא אומר תיראו.
הרי כאן שנים א"כ למה כא' איש שהאיש סיפק בידו לעשות אצל אשה רשות
אחרים עליה: אמו ואביו תיראו. כאן הקדים אם לא לפי שגלוי לפניו
שהבן ירא את אביו יותר מאמו ובכבוד הקדים אם לא לפי שגלוי לפניו שהבן
מכבד את אמו יותר מאביו מפני שמדלתו בדברים: ואת שבתותי תשמרו.
סמך שמירת שבת למורא אב לומר אף על פי שההדמיה על מורא אב. אם
יאמר לך חלל את השבת אל תשמע לו וכן בשאר כל המצות: אני ה' אלהיכם.
אתה והבן חייבין בכבודי לפיכך לך תשמע לו לצטל את דברי. איזהו מורא לא
ישב במקומו ולא ידבר במקומו ולא יסתור את דבריו. ואיזהו כבוד מאכיל ומסקה
מלביש ומנעיל מכניס ומוליא: (ד) אך תפנו אל האלילים. לעבדם (ת"כ)
אלילים לשון אל כלא הוא חשוב: ואלהי מסכה. תחילתן אלילים הם אם אתה
פונה אחריהם סופך לעשותן אלהות: רא תעשו רבם. לא תעשו לאחרים ולא
אחרים לכם וא"ת לא תעשו לעלמכם אצל אחרים עוסין לכם הרי כבר נאמר

שמות

קדושים ליום ראשון

אָנָּא יי אֱלֹהִים: ה וְכִי תִזְבְּחוּ וְבַח שְׁלָמִים לַיהוָה
 דְּרַצְנַבְּבִים תִּזְבְּחוּהוּ: וְאֵרִי תִבְּסִין נִבְּסַת קִדְשׁוֹן קָדֶם יי זְבִישָׁא לְכוּן
 תִּכְסִינְיָהוּ וּ בְיּוֹם זְבִיחָבְּסִים יִאֲבֵל וּכְפִלְחֻרְתָּ וְהַלְוֹתָר עֲדֵי
 יוֹם הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּאֵשׁ יִשְׂרָאֵל: בְּיוֹמָא דִּיתְנַבְּסִים יִתְאַבְּדִי וּמִיִּבְיָא
 דְּכַתְרוּתִי וְדִישְׁתָּאָר עֲדֵי יוֹמָא תְּלִיתָאָה בְּנִזְרָא יִתְקֹד:

רשי

(שמות כ) לא יהיה לך לא שלך ולא של אחרים: (ה) וכי תזבחו ונו'. לא
 נאמרה פרשה זו אלא ללמד שלא תהא זביחין אלא ע"מ להאכל בחוק הזמן הזה
 שאם לקבוע להם זמן אכילה הרי כבר נאמר (ויקרא ז) ואם נדר או נדבה זבח
 קרבנו ונו': דרצנבבם תזבחהו. תחלת זביחתו תהא ע"מ נחת רוח שיהא להם
 לרזון שאם תחשבו עליו מחשבת פסול לא ירלה עליכם לפני: דרצנבבם
 הנפיו"ל ימונטי. זהו לפי פשוטו. ורבותיו למרו (חולין יג) מכאן לתעסק בקדש
 שפסול שלריך שיתכוין לשחוט: (ו) ביום זבחכם יאבל. כשזבחוהו כשחטוהו
 ע"מ זמן זה שקבעתי לכם כבר:

נביאים יחזקאל סימן ב'

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: וַתְּהֶן פְּתָנִים נְכוּמָא מִן קָדֶם יי עֲמִי
 לְמִימְר: ב בְּן־אָדָם דִּבֵּר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
 בַּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִדְרָדֵשׁ אֶתִּי אַתֶּם בְּאֵימִס חִיִּי־אֲנִי אִם־
 אֲדָרֵשׁ לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: בַּר אָדָם אֲתַנְבִּי לְסִבֵּי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר
 דְּהוֹן דְּדָנָן אָמַר יי אֱלֹהִים הִלְמַתְּבַע אֵילָפִן מִן גְּדַמִּי אַתִּין אַתְּן קוּיִם אָנָּא
 אִם אֲשַׁתָּאָר לְכוּן בְּמִימְרֵי אָמַר יי אֱלֹהִים: ג תְּתַשְׁפֹּט אַתֶּם הַתְּשַׁפּוּטִים
 בְּן־אָדָם אֶת־הַתּוֹעֵבִת אֲבוֹתֵיכֶם הַדּוֹעֵעִים: הַתּוֹכַח יִתְהוֹן תְּתוֹכַח בַּר
 אָדָם וְתַתּוֹעֵבַת אֲכַהֲתְהוֹן הַדְּעִינוּן: ד וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם בַּה אָמַר
 אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בַּחְרֵי בְּיִשְׂרָאֵל וְאֵשָׂא יָדַי לְזַרְע בֵּית יַעֲקֹב
 וְאוֹדַע דָּהֶם בְּאַרְצָן מִצְרַיִם וְאֵשָׂא יָדַי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: וְתִימַר דְּהוֹן דְּדָנָן אָמַר יי אֱלֹהִים בְּיוֹמָא דְּאֲתַרְעִיתִי בְּיִשְׂרָאֵל

רשי

וקיימית

(ג) התשפוט אותם. ל' ויכוח: (ה) אשר תרתי. לסון ויטרו: צבי היא
 ופיו של כל האלמות:

קדושים ליום ראשון

ב

וְיִימִית לְהוֹן בְּמִימְרֵי לְרָעָא דְבֵית יַעֲקֹב וְאַתְנַגְלִיתִי לְמַפְרָקְהוֹן בְּאַרְעָא
 דְּמַצְרַיִם וְקִיִּימִית לְהוֹן בְּמִימְרֵי לְמִימַר אֲנָא יִי אֲהֶהְבֹּן: ה בַּיּוֹם הַזֶּה
 נִשְׁאַתִּי יְרֵי לְהֵם לְהוֹצִיאֵם מֵאַרְצָן מִצְרַיִם אֶרֶץ אֲשֶׁר־תִּרְתִּי
 לְהֵם וּבֵת חֶלֶב וְדָבָשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאַרְצוֹת: בְּיוֹמָא הַתּוֹא
 קִיִּימִית לְהוֹן בְּמִימְרֵי לְאַפְקִיתְהוֹן מֵאַרְעָא דְּמַצְרַיִם לְאַרְעָא דִּיתְבִּית לְהוֹן
 עֲבָדָא חֶלֶב וְדָבָשׁ תִּישְׁבְּתָא הִיא לְכָל מְדִינְתָא: ו וְאַמְרַן אֱלֹהִים אִישׁ
 שְׁקוּצֵי עֵינָיו הַשְּׁלִיכוּ וּבְגָלְגִלִי מִצְרַיִם אֶרֶץ־תַּטְמָאוּ אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: וְאַמְרִית לְהוֹן גְּבַר יֵת שְׁקִיצוּהוּ אֲרַחֲקוּ מִקְבֵּל עֵינוֹהוּ וּבְפִי־דְמִן
 מַעֲוָת מַצְרָאֵי לֹא תִסְתַּבְּכוּן אֲנָא יִי אֲהֶהְבֹּן:

כחובים משלי כו

א הַדָּלֶת תִּסְבֹּב עַל־צִירָהּ וְעֵצֶל עַרְמְמָתוֹ: הִיךְ תִּרְעָא דְמַכְרָךְ
 עַל צִירָתָהּ הִיכְנָא עֲמָלָא עַל עֵרְסָה: ב טָמֵן עֵצֶל יְדוֹ בְּצִלְחַת נִלְאָה
 לְחֵשְׁבָהּ אֶל־חַיּוֹ: עֲמָלָא מַטְשֵׂי אִדְוֵי בְּשַׁחְתָּא יְעִי דְנֶחֱפְכִיה לְפִימָה:
 ג חֶכֶם עֵצֶל בְּעִינָיו מִשְׁבַּעַה מְשִׁיבֵי טַעַם: עֲמָלָא חֲכִים בְּעִינָיו טַב
 מִן שׁוֹבְעָא יְהִי טַעֲמָא: ד מְחַזֵּיק בְּאַזְנֵי־כֶלֶב עֲבַר מֵתֵעֵבֵר עַל־
 רִיב לְאִלּוֹ: דְלִכְדָּר בְּאוּדְנוֹי דְכִלְבָּא נְצִי וּמִתְנַצֵּי עַל דִּנְיָא דְלֵא דִילִיה:
 ה בְּמִתְלַחֲלַח הַיְרָה וְקִים חֲצִים וּמוֹת: אִיךְ הוּא דְמִתְחַת דְּפִשְׁט גִּירֵי
 שְׁנוּנֵי דְמוֹתָא: ו כִּן־אִישׁ רַמְחָא אֶת־רַעְהוּ וְאַמְרַן הִלְא־מִיִּתְקֵן אֲנִי:
 הִיכְנָא גְבַרָא דְמַרְמֵי בְּחֻבְרִיה וְאַמְרַן מִנְחָה נְחִבִית:

רשי

(ב) בצלחת. צורה חמה טימן מפני הקור: (ג) משיבי טעם. חכמים:
 (ד) מחזיק באזני כלב. העובר מתעבר על ריב וכו': (ה) כמתלהל. כמתניע
 לרות זיקס של אש: (ו) כן איש רמה. שמפתח את רעבו לדבר עבירה וכשחברו
 מרגיש שהוא מתעב אותו לומר מלחק אני:

משנה בלאים פרק ו'

אִיזְהוּ עֵרִים. הַנּוֹמֵעַ שׁוֹרָה שֶׁל חֵמֶשׁ נְפִיִם בְּצַד הַגֶּדֶר שֶׁהוּא גְבוּהָ
 עֲשָׂרָה טַפְחִים. אוֹ בְּצַד הַרְיֵץ שֶׁהוּא עֲמוּק עֲשָׂרָה טַפְחִים

ברטנורה

פרק ו א איזהו ערים. שנותני לו עבודה ד' אמות כעבודת הכרם אע"פ שאינה אלא
 עורה ארבע וערים הוא שמסלטים קנים כמו ערש כדרך שמסלטים

מת

כו

קדושים ליום ראשון

ורַבְּבֵי אַרְבָּעָה. נִוְתְּנִין לוֹ עֲבוּדְתוֹ אַרְבַּע אַמוֹת. בֵּית שְׁמַאי אומרים
 מוֹדְדִין אַרְבַּע אַמוֹת מֵעֵקֶר הַגְּפָנִים לְשָׂדֶה. וּבֵית הַלְלֵי אומרים מִן
 הַגֶּדֶר לְשָׂדֶה. אומר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מוֹעִין כָּל האומרים בֶּן. אלא
 אִם יֵשׁ שֵׁם אַרְבַּע אַמוֹת מֵעֵקֶר גְּפָנִים וְלַגֶּדֶר. נִוְתְּנִים לוֹ אֶת עֲבוּדְתוֹ
 וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר. וְכַמָּה הִיא עֲבוּדֵת בַּגֶּפֶן שֵׁשָׁה מְפָתִים לְכָל
 רוּחַ. רַבִּי עֲקִיבָא אומר שְׁלֹשָׁה: כַּעֲרִים שֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַמְּדֻרְגָה.
 רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אומר אִם עוֹמֵד בָּאָרֶץ וּבוֹצֵר אֶת פְּרוֹ
 הָרִי זֶה אוֹסֵר אַרְבַּע אַמוֹת בְּשָׂדֶה. וְאִם לֹא אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא
 כְּגִזְדוֹ. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אומר אִךְ הַנוֹמֵשׁ אַחַת בָּאָרֶץ וְאַחַת בַּמְּדֻרְגָה אִם גָּבוּהַ
 מִן הָאָרֶץ עֲשֶׂרָה כְּפָתִים אֵינָה מִצְטַרֶפֶת עִמָּהּ. וְאִם לֹא הָרִי זֶה מִצְטַרֶפֶת
 עִמָּהּ: הַמְּדֻרְגָה אֶת הַגֶּפֶן עַל מִקְצַת אֲפִירוֹת לֹא יבִיא זֶרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתֵר
 וְאִם הִבִּיא לֹא קָדַשׁ. וְאִם הִלֵּךְ הַחֲדָשׁ אֶסוּר. וְכֵן הַמְּדֻרְגָה עַל

מקצת

ברטורה

אֶת הַמּוֹתֵר וּמוֹתֵין עֲלֵיהֶם שְׂרֵינִי הַגְּפָנִים וְאֵלֶּיכָא דב"ה קבֵּי דאֲמַרֵי לַעֲלִי כִּפְרָק דִּי אִינוּ
 כֵּרֶם עַד סֵיהִוִּי חֶס' שׂוֹרוֹת וְכַעֲרִים מוֹדוֹ דְּכַשׂוּרָה אַחַת נְמִי הוּוּ כֵּרֶם: עַל הַגֶּדֶר
 וְלְשָׂדֶה. כְּגוֹן חֶס' הִיוּ הַגְּפָנִים נְעוּשִׁים לְמוֹרַחַה שֶׁל גֶּדֶר וְהַזְמִירוֹת עוֹלִים עַל הַגֶּדֶר חֶס'
 כֹּא לִירוֹשׁ לְמַעֲרַבֵּה שֶׁל גֶּדֶר אֵין מוֹתֵין ד"א מְעִיקִין שֶׁל גְּפָנִים שֶׁהִם הַלַּהֲלֵה מִן הַגֶּדֶר
 אֶלֶּא גֶּרֶךְ לְהַרְחִיק ד"א מִן הַגֶּדֶר שְׂרֵינִי הַגְּפָנִים מוֹדְלוֹת עֲלָיו וְזוּ מְקוּלֵי ב"ש וְחוּמְרֵי
 ב"ה: מוֹעִים כָּל האומרים בֶּן. דְּלַעוֹלָם לֹא אֲמַרו כ"ה דַּעֲרִים שֶׁל שׂוֹרָה אַחַת שֶׁל
 גְּפָנִים כֵּרֶם לְהַרְחִיכָה שִׁירְחִיקוּ מִמֶּנָּה לְשָׂדֶה ד"א וְלֹא הוֹכֵר דִּין ד"א כַּעֲרִים אֶלֶּא לַעֲנִין
 זֶה שֶׁחֶס' יֵשׁ ד"א מְעִיקֵר גְּפָנִים לְגֶדֶר שֶׁהֵן מוֹדְלוֹת עֲלֵיהֶם נִוְתְּנִין לוֹ אֶת עֲבוּדְתוֹ ו"ס
 כְּמוֹ שְׁנוֹתֵינִים לַגֶּפֶן יַחֲדִית: וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר. עַד הַגֶּדֶר וְחֶס' אֵין ד"א מְעִיקֵר
 הַגְּפָנִים עַד הַגֶּדֶר לֹא יבִיא זֶרַע לְחֶס' מִירֵדֵי דְהוּא אֶנְפֵן שֶׁהוּא נְעוּשֶׂה בְּתַל אִזְּ כִּנְקֵעַ
 דְּאֲמַר רַבִּי יוֹסֵי כִּפְרָקִין דְּלַעֲלִי חֶס' אֵין חֶס' ד"א לֹא יבִיא זֶרַע לְחֶס' וְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן
 נוּרִי וְרַבִּי יוֹסֵי אֲמַרו דְּבַר אַחַד וְהִיוּ מִשְׂרֵשׁ כְּהֵדִיא כִּירוּשָׁלַיִם: ר"ע אומר שְׁלֹשָׁה.
 מְפָתִים הִיא עֲבוּדֵת גֶּפֶן יַחֲדִית. וְאֵין הַלְכָה כַּרְעִי: בֶּן הַמְּדֻרְגָה. מִתַּל גְּבוּהַ
 עֲשׂוֹי כְּעֵין הַמְּדֻרְגָה. אִם. כִּשְׁהוּא עוֹמֵד לַעֲשֶׂה בָּאָרֶץ יִכּוֹל לִלְקֹט הַעֲנַבִּים הַתְּלוּיִן בְּעֵרֵם
 רוֹאִים אֶת כָּל הָעֲרִים כְּאֵלוֹ הוּא מְקִים עֵיקֶר הַגְּפָנִים וְשֶׁרְשֵׁן וְאֲוֹסֵר ד"א כִּשְׁהֵי לְכָל
 רוּחַ מִשְׁפַּח הָעֲרִים וְלַחוּץ וְדוֹקָא לְכַתְּחֵלָה הוּא דְאֲסוּר לִזְרוֹעַ אֶתֵּל אִינוּ מְקַדֵּשׁ אֶלֶּא
 שֶׁהֵי מְפָתִים מִירֵדֵי דְהוּ אֲמוּתֵר פִּסְקֵי עֲרִים דִּלְקַמֵּן כִּפְרָק ז': וְאִם לֹא. שְׂאִינוּ
 יִכּוֹל לִלְקֹט כָּל עַנְבֵּים עַד שֵׁעֲלֶה בַּמְּדֻרְגָה אִזְּ כְּסוֹלֵם אֵין אֲסוּר לִזְרוֹעַ אֶלֶּא תַּחַת
 הָעֲרִים בְּלֶבֶד. וְהוֹלָה לוֹ מוֹתֵר וְחֶס' בְּחוּךְ ד"א שֶׁל עֵיקֶר הַגְּפָנִים שֶׁל עֲרִים הוֹאִיל
 וְעוֹדִים עַל הַמְּדֻרְגָה. וְכֵן הַלְכָה: אִךְ הַנוֹעֵץ. שׂוֹרָה אַחַת בָּאָרֶץ וְשׂוֹרָה אַחַת בַּמְּדֻרְגָה
 כְּשֵׁתִי שׂוֹרוֹת שְׂרִיךְ כְּדִי שִׁחֲשַׁבו כֵּרֶם וְהִשְׁתֵּף לֹא מִירֵדֵי כַּעֲרִים אֶלֶּא כְּב' שׂוֹרוֹת שֶׁל
 גְּפָנִים שְׂחִים כְּגַד שְׂחִים וְאֲחַת יוֹלֵאֵה זַבֵּי: אִם. הַמְּדֻרְגָה גְבוּהַ י'. אֵין כ' שׂוֹרוֹת מִצְטַרֶפֹּת
 לַהֲיוֹת כֵּרֶם אֶלֶּא דִּין גֶּפֶן יַחֲדִית יֵשׁ לְכָל שׂוֹרָה וְשׂוֹרָה. וְאֵין הַלְכָה כַּרְעִי: בֶּן אֲפִירוֹת.
 עִנִּים אִזְּ קָטִים אֲרוּגִים שְׂחִי וְעַרְבַּי מוֹדְלִים עֲלֵיהֶם שְׂרֵינִי הַגְּפָנִים וּמִשְׂכִּיבִים אֲחוּץ כֵּן
 כִּשְׁהֵן אֲרוּכוֹת הַרְבֵּה וְחֶס' הַלְלֵה הַגֶּפֶן עַל מְקָצַת הָאֲרֵץ אֲסוּר לִזְרוֹעַ תַּחַת הַמּוֹתֵר וְאִשְׁעִים
 שְׂאִין עֲלָיו זְמוּרוֹת וְחֶס' זֶרַע לֹא קָדַשׁ: אִם הִלֵּךְ הַחֲדָשׁ. בְּגֶלֶל הַגֶּפֶן וְהוֹלֵיא שְׂרֵינִים
 וּמֵלֶּא כָּל הַאֲפִירוֹת: אֲסוּר. הוֹרַע שְׂנוֹרַע תַּחַת הַמּוֹתֵר אִם הוֹסִיף מִתְּחִיל לְאַחַר שֶׁהִלֵּךְ
 הַחֲדָשׁ עֲלֵיהֶן: וְכֵן הַמְּדֻרְגָה גֶּפֶן עַל אֵילָן כִּרְקֵי. דִּינוּ כְּדִין אֲפִירוֹת לְפִי שֶׁחֶס'
 מַכְעֲלוֹ ע"ג נִפְטוֹ וְהוּוּ כְּאֵלוֹ כוֹלוֹ גֶּפֶן אֶתֵּל מֵאֲכָל שְׂאִין אֶדְס מַכְעֲלוֹ ע"ג נִפְטוֹ אֲחוּ

קדושים ליום ראשון

מקצת אינן סדק: וְהַמְדִּיחָה אֶת הַנֶּפֶן עַל מְקַצֵּת אֵינָן מְאָבְלִי. מִתֵּר
 לְהֵבִיא זָרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתֵר. אִם הִלָּךְ הַחֲדָשׁ יַחְוִירֵנוּ. מַעֲשֵׂה
 שְׁהִיךְ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶצֶל רַבִּי יִשְׁמַעֵאל לְכַפֵּר עֲזוּז וְהִרְאָהוּ גִפְן מוֹדֵלָה
 עַל מְקַצֵּת תְּאֵנָה אָמַר לוֹ מַה אָנִי לְהֵבִיא זָרַע אֶל תַּחַת הַמּוֹתֵר
 אָמַר לוֹ מִתֵּר. וְהֵעֲלָהוּ מִשָּׁם לְבֵית הַמִּנְיָה וְהִרְאָהוּ גִפְן שֶׁהוּא
 מוֹדֵלָה עַל מְקַצֵּת הַקּוֹרֶה. וּסְדָן שֶׁל שְׁקֵמָה וְכוּ קוֹרוֹת הַרְבֵּה. אָמַר
 לוֹ תַּחַת הַקּוֹרֶה זֶה אָסוּר וְהֵיטָאֵר מִתֵּר: ה' אֵיזָהוּ אֵינָן סְדָק כֹּף
 שְׂאִינוּ עוֹשֵׂה פִירוֹת. רַבִּי מְאִיר אָמַר הַכֹּף אֵינָן סְדָק חוּץ כֵּן
 הוּיָת וְהַתְּאֵנָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כֹּף שְׂאִין פְּמוֹהוּ נוֹמְעִין שְׂדוֹת שְׁלֵמֹת
 הָרִי זֶה אֵינָן סְדָק: וּפְסָקֵי עָרִים שְׂמוּנָה אֲמוֹת וְעוֹד. וְכָל מִדּוֹת
 שְׂאֵמָרוּ חֲבָמִים בְּפָרֶם אֵין בְּרֵם וְעוֹד. חוּץ מִפְּסָקֵי עָרִים אֵלֹו הֵן
 פְּסָקֵי עָרִים. עָרִים שֶׁחָרַב מְאֻמְצָעוּ וְנִשְׁתִּירוּ בּוֹ חֲמֵשׁ גִּפְנִים מִכָּאֵן
 וְחֲמֵשׁ גִּפְנִים מִכָּאֵן. אִם יֵשׁ שֵׁם שְׂמוּנָה אֲמוֹת לֹא יֵבִיא זָרַע לְשֵׁם.
 שְׂמוּנָה אֲמוֹת וְעוֹד נוֹתֵינָן לוֹ פְּרִי עֲבוּדָתוֹ וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר:
 וְעָרִים שֶׁהוּא יוֹצֵא מִן הַכּוֹתֵל מִתּוֹךְ הַקֶּרֶן וְכֵלָה. נוֹתֵינָן לוֹ עֲבוּדָתוֹ
 וְזוֹרַע אֶת הַמּוֹתֵר רַבִּי יוֹסִי אָמַר אִם אֵין שֵׁם אֲרַבַּע אֲמוֹת לֹא

ברמורה יביא

מותר שאין הנפן מודליח עליו חסוב בפני עצמו ולא היו כנפן ומותר להביא זרע לשם.
 ד' יחווירנו. למקום שהיה תהלה וזרע המותר: עויו. שם מקום: אמר לו בותר. שאין
 אדם מבטל תליתו מפני גפנו: בית המגנייה. שם מקום: כרין של שקמה. שורם
 של חילן שקמה והוא חילן תליתו הגדל ביערים וחוכיין ממנו קורות לכנין: תחת קורה
 זו אסור והשאר מותר. שאני רואה כל קורה וקורה כאלין בפני עצמו: ה' הכל
 אילן סדק. דסבר ר"מ כל שאר אילנות אדם מבטל אלל גפנו ור"י סבר דכל מין שרגילין
 ליטע ממנו שדות שלמות חסוכים הן ואין אדם מבטלין מפני גפנו והלכה כר"מ דאילן
 שאינו עושה פירות הוא דבטל לגבי גפן: ו' פסקי ערים. מפרש לה ואילן: ח'
 אמות ועוד. כלומר מוסף עוד על ח' אמות דבר מועט והיא שסית אמה דהיינו
 טפח: שחרב מאמצעו. כגון שנטע י"א גפנים בצד הגדר וחרב גפן האמצעי ונטעו
 שני עריסין שאין ערים פחות מה' גפנים: ח"א ועוד נותנים לו עבודתו. לר' יוחנן
 בן נורי דלא חשיב ערים כרס נותן טפה טפחים לזה וטפה טפחים לזה וזרע את המותר
 ולמלאן דחשיב ליה כרס לריך שיתן ד"א לזה וד"א לזה ואינו יכול לזרוע אלא אמות
 ועוד. מיהו אפילו מאן דחשיב ערים כרס לאו לכל מילי מדלא בעי בפסקי ערים ט"ו
 אמה כמו בקרחת הכרס ועוד דהזרע ד"א בכרס מקדש והזרע מותר פסקי ערים משה
 טפחים ואילן לא מקדש: ז' ערים שהוא יוצא מן הכותל מהוך הקרן וכלה. כגון
 חמשה גפנים הנטעים בצד גדר ואין מחזיקות את כל הגדר אלא גי' בראש הקרן מזה
 ושתיים בראש הקרן השני מזה ובאמצע הכותל אין שם גפנים אלא בשני זווית הכותל
 עומדות: וחתנים לו עבודתו. טפה טפחים מכאן וטפה טפחים מכאן זרע אמת
 הכותל וטע"פ שאין אורך הכותל ד"א: ר' רבי יוסי אומר אם אין שם ד"א ב"ב
 יוסי לטעמיה דאמר בפסקין דלעיל גבי נח ונקע אם אין שם ד"א והכא קמ"ל דל"ת
 דוקא בנת ונקע שסומן מד' רוחות הוא דמזריך ר' יוסי ד"א אבל אלל כותל שאינו
 מוקף מד' רוחות אימא לא ואי אשמעינן כהא הו"א כהא מזריך רבי יוסי

קדושים ליום ראשון

יבוא זרע לשם: י הקנים היוצאים מן הערים וחס עליהן לפסקן.
 כנגדן מותר. עשאן כדי שיהיה עליהן החדש אסור: י הפרח היוצא
 מן הערים ואין אותו בארץ טומאת תלויה בו כנגדו אסור. וכן
 בדלית. המורה ומורה מאילן לאילן תחתיה אסור. הפקה בחבל או
 בגמי תחת הפסוק מותר. עשאה פני שיהיה עליו החדש אסור:

ברטורה

ד' אמה משום דיש כאן ה' נפשים בין שני קרנות של כוונת הכל גבי גת וקצו שאין
 שם אלא גפן יהודית אמר לא לריבא, ולעיל כתבנו דאין הלכה כרבי יוסי: הן קנים
 היוצאים מן הערים. כבולטין חוץ לסדר הערים: וחס עליהם לפיסקן. שלא
 הניחן שם מחמת שדעהו להלות עליהן הנפן אלא מפני שהם עליהן כבד: כנגדן
 מותר. לפי שאין השבים מן האפיפירות הנכך מותר לזרוע תחתיהן וחס מחמת שדעהו
 להלות עליהן החדש שידלה על גבן שריני הנפן כשימחהו ויגדלו אסור: הן הפרח
 היוצא מל' הפרחה הנפן כלומר מה שגדל מן הנפן יואל וכולט חוץ לערים: טומאת.
 הוא הכרזת השבועים מורידים הכל למטה על פני החומה לראות בו אם הבנין אם
 החומה ישרה וכו' משערין אם הורעים מכוונים תחת הפרח והכל מיירי כגון שגדלו
 זמורה הערים יותר מעבודתו ופרח לחוץ דכתיב עבודתו אפי' אין שם פרח אסור:
 וכן בדלית. וכן משערין בנפן יהודית המודלת ע"ג כלונסות שאינה ערים אם פרה
 חוץ לו' טהים שהם עבודה: תחתיה אסור. תחת הזמורה הכל מן החדשים מכאן
 ומכאן מותר: ספקה בחבל. שלא היחה הזמורה ארוכה שתגיע מאילן לאילן וקצר
 בראש הכל או גמי להאריך אותה כדי שתספיק עד האילן תחת הזמורה אסור תחת הפסוק
 מותר אבל אם עשה הפסוק כדי שיהיה עליו החדש אסור לזרוע תחתיו:

גמרא ברכות דף כ"ז ע"א

רב אקדע לבי גניבא וצלי שר שבת בערב שבת והוה מצלי
 רבי ירמיה בר אבא לאהוריה דרב וסיים רב ולא פסקיה
 לצרותיה דרבי ירמיה. שמע מינה תרת. שמע מינה מתפלל
 אדם שר שבת בערב שבת ושמע מינה מתפלל תלמוד
 אחורי רבו ושמע מינה אסור לעבור כנגד המתפללין.
 מסייע ליה דרבי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי אסור
 לעבור כנגד המתפללין. איני והא רבי אמי ורבי אסי הרבי
 רבי אמי ורבי אסי חוץ לארבע אמות הוא דחלפי. ורבי ירמיה

היכי

רש"י

שר שבת בע"ש. שקבל עליו שבת מצעו"י: ש"מ. כר' יהודה ס"ל לאמר מפלג
 המנחה חזל ליה זמן חפלת המנחה ועייל ליה זמן חפלת ערבית: ורא פסקיה
 לצרותיה. כלומר לא הפסוק בין רבי ירמיה ולכותל לעבור לפניו ולישב במקומו
 אלא

היכי עביר הכי והא אָמַר רב יהודה אָמַר רב לעזרם אַל
 יתפלל אדם לא כנגד רבו ולא אחורי רבו ותניא רבי אלעזר
 אומר המתפלל אחורי רבו והנותן שלום לרבו והמחזיר שלום
 לרבו ותחולק על ישיבתו של רבו והאומר דבר שלא שָׁמַע
 מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מישראל. שאני רבי ירמיה
 בר אבא דתלמיד חבר הוה והיניו דקאמר ליה רבי ירמיה
 בר אבא לרב מי בדרת אמר ליה אין בדיקנא ולא אמר מי
 בדיק טר. ומי בדיק והאמר רבי אבין פעם אחת התפלל
 רבי של שבת בערב שבת ונכנס למרחץ ויצא ושנה קו
 פרקו ועדן לא השכח אמר רבא הווא דנכנס להויע וקודם
 גזירה הוה :

רש"י

אלא עמד על עמדו: כנגד רבו. אלל רבו ומראה כאלו הס שוים: אחורי רבו.
 נמי יוהרא הוא: שרום לרבו. כשאר כל אדם שלום עליך ולא אמר לו שלום
 עליך רבי: והיניו דקאמר ליה. אומו הוים שהפלל רב של שבת בע"ש א"ל
 רבי ירמיה מי בדלת מן המלכה הואיל וקבלת עליך שבת בחפזך ולא אמר
 ליה מי בדיל מר ש"מ תלמיד חבר היה לו:

זוהר קדושים דף פ' ע"א

ונדר יהוה אל משה לאמר. דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת
 אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני יי אלהיכם. רבי אלעזר פתח
 (תהלים ל"ב) אל תהיו כסים בפרד אין הבין וגומר. בַּבְּמָה זְמַנֵּן אֲוֵרִייתָא
 אַסְהִידת בְּהוּ בְּבִנֵי נִשְׂא כְּמָה זְמַנֵּן אֲרִימַת קִלְיִן לְבַר סְטָרִין לְאַתְעָרָא
 לְהוּ וּבְדָהוּ דְמִיכִין בְּשִׁיעֲתָא בְּחֻבִיָּהוּן (ס"א בְּחֻרִיָּהוּן) לָא מְסַתְפְּלִין וְלָא
 מְשַׁנְיִין. בְּהִיד אַנְפִּין יְקִימוּן לְיוֹמָא דְדִינָא עֲדָאָה בְּדִ יִתְבַּע יוֹן מְלָכָא
 עֲדָאָה עֲרִבּוֹנָא דְאֲוֵרִייתָא דְצוֹנְחַת לְקַבְּלִיהוּן וְלָא אַהֲדָרוּ אַנְפִּין לְקַבְּלִיהָ
 דְּכִדְהִי פְּגִימִין בְּכִלָּא דְלָא יִדְעוּ מְהִימְנוּתָא דְמְלָכָא עֲלָאָה. וְוִי יוֹן וְוִי
 לְנַפְשֵׁיהוּן. דְּהָא אֲוֵרִייתָא בְּהוּ אַסְהִידת וְאַמְרַת (משלי ט') מִי פְּתִי
 יִסִּיר הַנֶּה וְחָסַר לָב וְאַמְרָה לִו. מְהוּ חָסַר לָב. דְּלִית לִיהָ מְהִימְנוּתָא
 דְּמָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאֲוֵרִייתָא לָא בִּיהָ מְהִימְנוּתָא וּפְגִימִים הוּא מְכָלָא.
 וְאַמְרָה לִו. אֲוֵרִייתָא לִו מְבַעֵי לִיהָ בְּמָה דְאַתָּ אָמַר (תהלים ט"ב) אֲוֵרִייתָא

קדושים ליום ראשון

לאר סגעי מהו ואמרה. אלא לאבנא וקאמרינא וקאמרינא דלעילא
 דהוא קדיה ליה חסר לב פנים כמהימנותא דהכי תנן כל מאן דלא
 אשתדל באורייתא אמיר למקרב לגביה לאשתתפא בהדה ולמעבד
 ביה סחורתא וכל שכן למיחך עמיה בארחא דהא לית ביה סהימנותא
 (ועל דא) תנינן כל בר נש דאזיל בארחא ולית עמיה מלי דאורייתא
 אתחייב בגפשיה. כל שכן מאן דאזונג בארחא עם מאן דלית ביה
 מהימנותא דלא חשיב לקרא דמאריה ודידיה דלא חס על גפשיה.
 רבי יהודא אמר מאן דלא חס על גפשיה חיה יסליף נפשא דבשרא
 לבריה. אמר רבי אלעזר תהנא על דרא והא אתמר מלה וכנלי. ועל
 דא כתיב אל תהיו פסוס בפרד אין הבין זכאין אינין צדיקיא
 דמשתדלי באורייתא וידעין ארחוי דקדשא ברוך הוא וסקדשי נרמיה
 בקדושא דמלכא ואשתתבחו קדישין בכלא. ובגין כך משתפי ריהא
 יקדושה מדעילא ובגיהינה בדהי זכאי קשומט ואקרונ בני מלכא
 בגין קדישין:

מסר

יוסף לחק

הלכה פסיקה

מסערי תשובה לרבי דר' ו' ע"ב

הרכבים ה' איכורי בואה ס' כ"ב

אין דרשין בסתרי עביות בשלישה ספגי
 שהאחד טרוד בשאלת הרב ובשנים
 נושאין ונותנין זה עם זה ואין בעתם
 פנויה לשמוע. ולפי שבעתו של אדם
 קרובה אצל עביות אם נסתפק לו דבר
 ששמע מנה להקל. לפיכך אין הדרשין
 אלא לשנים כדי שיתנה האחד השימע
 מפנה בעתו ויודע מה שישמע מן
 הרב: אין זה דבר גדל סתירה גנה
 שהוא קשה לרוב העם לפרוש אלא מן
 העביות וכפואות האסורות. אפרו
 תכמים בשעה שנצטוו ישראל על העביות
 וכו' וקבלי מצוה זו בתרעומות וכבנה
 שנאמר (ספרי י"א) בוכה למשפחותיו על
 עסקי משפחות:

צדיק שישקור ונדע ויביר עניש כל
 אסר מצונוטיו באי זה סתן יש
 מלקות וכאי זה יש סניכי בריות וכאי
 זה יש חניכי מיתות בית דין למען
 ובע גדרל צונו בהתעורותו ויסרר בכני
 על אשר הנעים פטרורים ולמען יסוף
 להפנע ולמען יפסד מצונוטיו כי העבירות
 הסמורות תשובה תולה בפרסן ויסרין
 כפרסן וכן כתוב (י"ב) ראי וקנה
 בגיא דעו מה עשיתי. (יצרתי) להיות
 העבירות תקלות חסורות בעיני לארבעה
 פנים האחד כי אין לו לחביש להמנות
 העבירה אבל יביט לנדחות מי שהחזיר
 עליו. ושני כי תגזר שולט בעבירות
 תקלות ואולי תהי זאת סנה להתסיר
 גתן ואו יתשכי גם הם בסמורות בהצטרף

עניש כל פעם ומקצרו על זה מהום של
 משי שהוא נרפה ותלש ובאשר יכפלו
 אותה בפלים כביס. ועשה עבות חזקה. ובשלישי כי בהתעוררו על העבירה נעשית לו
 קטתיר ופרוק עולה מנפיו ולא ישתמר סמנה ויתשב עם פתקי על וקשופרים

קדושים ליום ראשון

לדבר אחד. והרביעי כי אם נצחו הנצח תיום גדבר קמן נצנתהו סקר כדבר גדול כמו שאמרו זכרונם לברכה כל המשבר כלים נחמתו יהי בעיניה כאלו עובד עבודה זרה שגן ברבו של יצר הרע היום אומר לו עשה פן קסמך אומר לו זה עבוד אלהים אלהים אמר (ביאור ד) הלא אם תטיב שאת וגו' פירוש קמה נפלו פניה הלא אם תטיב מעשיך ותשוב אל שאת אשא פניה מלשון (איוב י"א) כי אז תשא פניה ממום. ויש לפרשו לשון סליחה ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ אם לא תשוב מאשר חטאת לא תעין אשר ברה לבדו גיון אקה פי הנצר רובץ לפתח להחטיא איהו בכל אשר תלה ונצח איהו תמיד יתברו אשר נצח איהו ויקוש זה וגם ללברתו ולא שבת ואליה תשיקתו לבריתה ואורב זה בכד עת ואתה תמשיול בו אם תרצה להחנבר עליו על פן העגש על החטא אחרי אשר נחמי לפניה תכולה לכבוש את יצרה ואמר שלמה במלה עליו תשלום (משלי י"ג) בו דבר רבאל לו ונרא מצוה הוא ישלם את זה על זהו לעבירות תקלות פי וקבל לו פן ספנים אשר נכרנו ונרא מצוה שהוא ורא לבשר מצוה פאשר נרא מעבירה חסודה הוא ישלם הוא מתשהד אל הנסוד השלם. ואמרו זכרונם לברכה הני זהיר במצוה קנה במצוה חסודה ועוד אמרו שהמצוה גוררת מצוה נעבירה נגרת עבירה ששבר מצוה מצוה ושבר עבירה עבירה:

קדושים יום שני תורה

ביון בקריאת ארבעה פסוקים אלו ששם כנגד ד' דמולו יוד רשם בין להסאר בו תוספת הרוח נשמה של שבת משבת שעברה

ו וְאִם הָאָכַל יֵאָכֵל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּנוּל הוּא לֹא יִרְצָה : וְאִם אֶתְאָכְלָא יֶתְאָכֵל בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה מְרַחֵק הוּא לֹא יְהִי לְרַעְוָא : ח וְאֶבְלִיו עוֹנֵו יֵשָׂא כִּי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חָלָל וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מַעֲמִיהָ : וְדַוִּיכְלִיגִיה חוֹבִייה יִקְבֵּל אֲרִי ית קודשא דבִּי אֲחִיר וְיִשְׁתַּיְצִי אֲנִישָׂא הַהוּא מַעֲמִיהָ : ט וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרִצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאת שַׂדֶּה לְקִצֹּר וּלְקַט

קצירך

רש"י

(ז) ואם האכל יאכל וגו'. אם אינו ענין לחון לזמנו שהרי כבר נאמר (ויקרא ז) ואם האכל יאכל מצטרף זכח שלמיו וגו' תנשו ענין לחון למקומו יכול יהיו חייבין כרת על אכילתו ח"ל (שם) והנפש האוכלת ממנו עונה השא ממנו ולא מחבירו ולא הנשחט במחשבת חון למקומו: פגור. מחועצ כמו (ישעיה סה) ומרק פגולים כליהם: (ח) ואכליו עונו ישא. בנותר גמור הכהוב מדבר ואינו

קדושים ליום שני

קִצְרָה לֹא תִלְקַט : וּבְגוֹזְצֵדְכֶן יֵת תִּצְדָּא דְאַרְעֵבֹן לֹא תִשְׁעִי
 פִּאֲמָא דְהִקְסָךְ לְמַחְצֵד וְלִקְמָא דְהִצְרָה לֹא תִלְקַט : וּכְרֻמָּךְ לֹא
 תַעֲזוֹלֵל וּפְרַט כְּרֻמָּךְ לֹא תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגְר תַעֲזוֹב
 אַתֶּם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וּכְרֻמָּךְ לֹא תַעֲלִיל וְנִתְרָא דְכְרֻמָּךְ לֹא
 תִלְקַט לְעֵנִי וְלִגְיוֹרֵי תִשְׁבּוֹק וְתִהוֹן אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶן :

רש"י

ואינו עניש כרת על הנשחט חוץ למקומו שכבר מיעטו הכתוב. וזהו בנותר
 גמור מדבר. ורז"ל למדוה מט"ס : (ט) לא תכדה פאת שדך.
 שיניח פאה בסוף שדהו (ת"כ) : ורקט קצירך. שגלים הנושרים
 בשעת קצירה אחת או שתיים אבל שלש אינן לקט : (י) לא תעזורה. לא
 חפול עוללות שבה וכן ניכרות חיזוהו עוללות כל שאין לה לא כהף ולא נטף :
 ופרט כרמך. גרגרי ענבים הנושרים בשעת בליעה : אני ה' אלהיכם. דין
 להשרע ואינו גובה מכס אלא נפשות שנאמר (משלי כב) אלף מנוול דל וגו' כי
 ה' יריב ריבם וגו' :

נביאים יחזקאל סימן כ'

א וַיִּמְרוּבִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמַע אֵלַי אִישׁ אֶת־שְׁקוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא
 הִשְׁלִיכוּ וְאֶת־גִּלְוֹתֵי מִצְרַיִם לֹא עֲזָבוּ וְאָמַר לִשְׁפָךְ
 חַמְתִּי עֲלֵיהֶם לְבַלְוֹת אִפִּי בָהֶם בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם : וְסָרִיבוּ
 עַד מִיָּמַי וְגַא אָבוּ לְקַבֵּלָא דְנִבְיֵי גִבְר יֵת שְׁקִיצֵי עֵינֵיהוֹן לֹא אֶרְחִיקוּ וְיֵת
 פּוֹדֶחַן טַעֲוֹת מִצְרָאִי לֹא שְׁבָקוּ וְאֶמְרִית לְמִשְׁפַּח חַמְתִּי עֲלֵיהוֹן דִּיחִיר
 רוּגְוֵי בְּהוֹן בְּגוּ אֶרְעָא דְמִצְרַיִם : ב וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבַלְתִּי
 הַחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִמָּה בְּתוֹכֶם אֲשֶׁר נִוְדַעְתִּי אֲלֵיהֶם
 לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְעִבְרִית בְּדִיל שְׁמִי בְּדִיל דְלֹא
 יִחַסַּר לְעֵנִי עֲמֻמָּא דִּי אֵינּוֹן בִּינֵיהוֹן דְאֶתְגַּלְתִּי לְמַפְרָקְהוֹן לְעֵינֵיהוֹן
 לְאֶפְקוּתֵיהוֹן מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם : ג וְאֶוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֶבְאֵם
 אֶל־הַמִּדְבָּר : וְאֶפְקִיתֵינוּן מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם וְאֶעֱדִיתֵינוּן לְמִדְבָּרָא :

ואהן

רש"י

(ג) בבלתי החל. שלא יחלל שמי מאשר שנודעתי להם והשפחתים להוֹצִיאֵם
 שלא יאמרו האויבים מבלתי יכולת :

כְּרוּשִׁים לַיּוֹם שֵׁנִי

ו

וְנָתַתָּן לָהֶם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי הַזֹּרְעֵתִי אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְתִי בָהֶם : וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא יָת קִיָּמִי וַתִּי דִּינִי הַזֹּרְעֵת יִתְהוּן דָּאִם נַעֲבַד יִתְהוּן אֲנִישָׁא וַיְחִי בְהוּן בְּתִי עֲלֵמָא :

כתובים משלי כו

א בָּאִפֶּס עֲצִים תִּכְנֶה הָאִשׁ וּבֵאִין נִרְגָן יִשְׁתַּק מְדוּן : הִיכְנֵא דְלִית קִיָּמִי דַּעֲבָא נִזְרָא וְהִיכְנֵא דְלִית שְׁנוּשָׂא יִשְׁתַּק תִּינְרָא : ג פְּהֶם דְּגַחְלִים וְעֲצִים לָאִשׁ וְאִישׁ מְדִינִים לְחִרְחֵר־רִיב : מְרַמְקֵי דְנִימְרֵי וְקִיָּמִי לְנִזְרָא וְנִזְרָא תִּגְרָנָא מְחַרְחָא בְּהִתָּא : ג דְּבִרְיִי נִרְגָן בְּמַתְלַח־מִים וְהֶם יִרְדּוּ בְּדִרְיֵי־בִטּוֹן : מְלוֹי דְּשִׁינּוּשָׂא מְרַבְנּוּן גִּיה וְהִינּוּן נִתְמוּן לְגוּה דְּכִרְסָא : ד בְּסַף סִינִים מְצַפֵּה עַל־הַרְשׁ שְׁפֵתִים דְּלִקְסִים וְלִבֵּי־עַ : הִיךְ בְּסַפָּא מְסִיָּא דְקָרִים עַל חֶסְפָּא הִיכְנֵא שְׁפוּתָא דְדִרְקוּן וְלִבָּא בִּישָׂא :

רש"י

כדונים כתוב

(א) ובאין נרגן. של לה"ר. ישתוק מדון. המריבה : (ג) פחם. של אש עשוי להבציר גחלים ועלים להסוק אש ואיש מדון לחרחר ריב : (ג) והם ירדו. דברי המרגלים ה' להם למינה : (ד) כסף סינים. המדוכקים על החרס בלורפים אותו בו. כן: שפתים דוקקים. הרודפים אחר הכרויות ומדברים אחד בפה ואחד בלב :

מִשְׁנֵה עִיּוּבִין פִּרְקוּי

הָדָר עִם הַנְּכָרִי בְּחֶצֶר. או עִם מִי שְׂאִינוּ מוֹדָה בְּעִירוּב. הָרִי זֶה אוֹסֵר עֲלוּי. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר). רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אִינוּ

אובר

ברטורה

פֶּרָה ו הַרְר עִם מִי שְׂאִינוּ מוֹדָה בְּעִירוּב. כותי : הרי זה אוסר עליו. לעלול מכיתו לחזר עד שיסכור ממנו רשות סיס לו בהזר : לעולם אינו אוסר עד שיהיו שם שני ישראלים. בין לת"ק בין לר' אליעזר בן יעקב דירת עכו"ם לאו שמה דירה וזבדן הוא שלא תסור אלף דגוזר רבנן כדי שלא ידור ישראל על עו"ג שלא ילמוד ממעשיו ת"ק סבר אע"ג דכותי חסוד אשפכות דמים ואסור לישראל להתייחד עמו ומנין דמקרו ודדיר ישראל עם העו"ג ואמרו רבנן אין עירוב מועיל במקום עו"ג ואין בטול רשות מועיל במקום עו"ג עד שיסכור והעו"ג לא יסכור דהיי"ש לכשפיס ומתוך כך לא יבא ישראל לדור עם העו"ג ולא ילמוד ממעשיו ורי"א בן יעקב סבר כיון דעו"ג חסוד אשפכות דמים תרי דשכיה דדדירי גזרו בהו רבנן חד דלא שכיה דדדיר שאסור להתייחד עם העו"ג לא גזרו בהו רבנן והלכה כרי"א בן יעקב וסוכרים מן העכו"ם אפי' בפחות משה פרוטה ואפי' כשנת ואף ע"פ שאין העכו"ם מבעל רשותו עד שיסכור ממנו ישראל יכול לבטל רשות ואפי' כשנת זהו שאמר להבירו כשלא עירבו רשותי מבעולת לך ויהיה הוא אסור לעלול בחצרו וחבירו מותר ואם ירצה אחר שהגלים הבירו לעלול מה שצריך לו יכול חברו לחזור ולבטל לו רשות

ויקי

קדושים ליל שני

אומר עד שיהו ישראליים אוסרין זה על זה: אמר רבן גמליאל מעשה בצדוקי אחד שהיה דר עמנו במבוי בירושלם. ואמר לנו אבא מהרו והוציאו את (בל) הכלים למבוי עד שלא יוציא ויאסור עלוכם. רבי יהודה אומר בלשון אחר. מהרו ועשי צרכיכם במבוי עד שלא יוציא ויאסור עליכם: ואנשי חצר יששבת אחד מהן ולא עירב. ביהו אסיר מדהכניס ומדהוציא לו וקהם. ושהם מותרין לו וקהם. נתנו לו רשות. הוא מותר. והן אוסרין. היו שנים. אוסרין זה על זה שאחד נותן רשות ונותן רשות. שנים נותנין רשות ואין נותנין רשות: ומאימתי נותנין רשות. בית שמאי אומרים מבעוד יום. ובית הלל אומרים משתשוקת. מי שנתן רשותו והוציא בין בשוגג בין בכזיד. הרי זה אוסר. דברי רבי

מאיר

ברטנורה

ויהיה הוא מותר והכירו אסור: בצדוקי אחד. מהני הסורי מהסרה וה"ק לדוקי הרי הוא כעכו"ם ר"ג אומר אינו כעכו"ם ומעשה בצדוקי אחד כו' ואמר לנו אבא מהרו ועשו לרכיכם עד שלא יוציא ויאסר עליכם ש"מ לכישראל הוא ויכול לבעול רשותו ומפני שהמבעול רשותו אסור והוציא בין בשוגג בין בכזיד אסור כדלקמן מש"ה קאמר ר"ג מהרו ועשו לרכיכם עד שלא יוציא הוא כליו לחצר ויהזור ויזכה ברשותו שביטל ויאסר עליכם, אבל אי כעכו"ם הוא ואין העכו"ם יכול לבעול עד שיסביר היכי הווי מצי למיסר עליהו מאחר דאגרי להו ושקול דמי. ור"י אומר לא כך אר"ג דלעולם לדוקי הרי הוא כעכו"ם ס"ל לר"ג ואותה מעשה אינה ראיה דה"ק להו ר"ג מהרו ועשו לרכיכם בע"ש קודם שחשך ולא עד שלא יוציא כליו כדאמרו אלא עד שלא יצא היום ויאסר עליכם. ופסק ההלכה שכל ישראל שנת כפרהסיה הרי הוא כעכו"ם ואין מערבין עמו ואינו מבעול רשות אלא שוכרים ממנו כדרך ששוכרים מן העכו"ם והמשמר שנת כפרהסיה אף ע"פ שפעמים מהלל אותו בנעטא ואינו מודה בתורת עירוב כגון הצדוקים בזמן הזה שמשמרים שנת ואינם מודים בתורת עירוב ה"ז אין מערבין עמו אבל יכול לבעול רשות וא"ל לשכור ממנו והוא שלא יבא עובד ע"ג: ג ביתו אסור להכניס ולהוציא. מביתו לחצר בין הוא בין אישי החצר וכגון שביטל להם רשות מהרו כליו החלק שיש לו עמהם בחצר ולא ביטל להם ביתו דסבר האי תנא מה שביטל ביטל ומה שלא ביטל לא ביטל. הלכך ה"ל ביתו רשותא והצר רשותא דידהו: ושלחם. בתים שלהן מותרין להוציא מהן לחצר בין הוא בין הם דהא בתים שלהם והצר רשות אחת היא. והוא אע"ג דלא עירב הוי כאורה נבייהו שאורה מטלטל ברשות אכסניא שלו: נרנו לו. הם רשות הצ"ס: היא מותר. להוציא מביתו לחצר שהכל ברשותו: והן אוסרין. אפי' לטלטל מביתו לחצר ולא הו אורחים נביה דחד לנבי רביס הוי אורה רביס לנבי יהיד לא הו אורחים: היו שנים. שלא עירבו ושאר בני הצר בעלו להם רשותם: שניהם אוסרים זה על זה. מפני שהחצר היא של שניהם והבתים מיוחדים כל בית לבעליו ואין מוציא מרשות המיוחדת לו לרשות שלו וכל חבירו ואע"ג דהדר הד מנייהו ובעיל ליה לחבריה אינו מועיל הואיל ובשעה שבעלו בני החצר רשותם אלו השנים שלא עירבו הו אסורים וע"ז אשתכח דבעול קמאי לא מהני וכי הדר מבעול לא מצי להקטוי רשותא דידהו דהא לא קטויה הולכך בני החצר שקלחין עירבו וקלחין לא עירבו אותן שלא עירבו מבעלין רשותן לאותן שעירבו ואין אותן שעירבו מבעלין רשותן לאותן שלא עירבו להם רשותא אהדדי כדאמרינן והמבעול רשותו לנבי הצר צריך שיפסד שביטל לכל אחד ואחד: ד בית שמאי אימרים מבעוד יום. דסברי ביטל רשות מקנה רשות הוא ומקנה רשות בשבת אסור: ובה"א. אף משתחך דסברי ביטול לאו אקטוי רשותא הוא אלא אשתלוקי מרשותא ואשתלוקי מרשותא בשבת ספיר דמי. ובכרייהא פירשו דככל דוכתא אמרי' כיון שנאמר למקאת שנת נאסר לכוליה חוץ מבעול רשות: מי שנתן רשותו והוציא. שהור ונשתמש ברשות שביטל: אחד שוגג ואחד כוזב. דקניס שוגג אטו

קדושים ליום שני

מאיר. רבי יהודה אומר במזיד אומר. בשוגג אינו אומר : ה בער תבית שהיה שותף לשבגיו. לזה בין. וזה בין. אינם צריכים לערב. לזה בין. וזה בשמן. צריבין לערב. רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריבין לערב: ו חמש חבורות ששבתו במרקלין אחד. בית שפאי אומרים עירוב לכה חבורה וחבורה. ובית הלל אומרים עירוב אחד דקין. ומודים בזמן שמקצתן ערויין פחדרים. או בעגיות. שהן צריבין עירוב לכה חבורה וחבורה: והאמין השיתפים שהיו אוכלין על שלשן אביהם. וישנים בבתיהם. צריבין עירוב לכה אחד ואחד. לפיכך אם שבת אחד מהם ולא עירב. כמבטל את רשותו. אימתי בזמן שמוצריבין עירובין למקום אחר. אבל אם היה עירוב בא אצלן. או שאין עמיהן דירין פתער אינן צריבין לערב: ה חמש חצירות פתוחות זו לזו. ופתוחות למבוי. עירבו בחצירות ולא נשתתפו במבוי. מותרין בחצרות ואסורין במבוי.

ואם

ב ש י ד ה

מזיד ואין הלכה כרבי מאיר: הן שהיה שותף עם שכניו. שנמנוי לכם פתוחות בעלמא ולא לכם עירוב: אין צריבין לערב. והוא שהיו כולן שותפין בבני אהל דוקא שותפי מבואות הוו בין כדתין ככל מערבין ומשתתפין אבל עירובי חצירות אין מערבין אלא כפת דעירוב משום דירה הוא ודירה כל אדם אין לבו נמשך אלא נפת ואם שיתף שותפי מבואות כפת כ"ס דחשיב טפי וסומכין על אחוה שותף של פת במקום עירוב ואין צריבין לערב עירובי חצירות אבל אם נשתתפו בין או בשאר דברים צריבין לערב עירובי חצירות ואין סומכין על שותף כדי שלא תשתכח חורת עירוב מן החינוקות: ה"ש אומר ובי'. ואין הלכה כר"ש ך תרקלין. בית גדול ורחב מושב מלכיס והלקיחו לחמשה וכולן יש להן פתח מן הערקלין להצר ולריכה לערב עם שאר בני העצר: בש"א. רשותיהן חלוקים ולריך שכל חבורה והחבורה חתן פת לעירוב העצר: ובה"א. אין מחילה זו חלוק רשות ובזמן שהלקו הערקלין למחילות גדולות המניעות לתקרה כ"ע לא פליגי דהוי חלוק רשות משום דהוי כפרים כחדרים ובעלויות כי פליגי דחלקו במחילות נמוכות שאין מניעות לתקרה כ"ס סברי מחילה כזו הוי חלוק רשות ובי' סברי לא הוי חלוק רשות: ך האמין השותפין. ה"ק האמין האוכלין על שלהן אכירין והשותפין האוכלין על שלהן אי ואוכלין על שלהן אביהם לאו דוקא אלא נוטלין מזונותיהן מבית אביהם ואוכלין אותן כל אחד בביתו וכן השותפין עושין מלאכה אלא בע"ה כשתפוח ונוטלין מזונותיהן מצע"ה אחד ומוליכין לאכול בבתיהם: וישנים בבתיהם: והם ואביהם ואחיהם דמים נחצר אחד: צריבין עירוב לכל אחד ואחד. אם רוצים לערב עם אנשי חצרן. סבטל את רשותו. לריך לבטל את רשותו: אימתי בזמן שמוליכין את עירובן. לתחו לאחד מבתי שאר בני העצר דהאילו והזקקו לעירוב ופאר דירין אסרי איניה נמי אסרי ולריבין כולן ליהן פת בעירוב. האילו והלקיין דיריהן בלינה וגם אין אוכלין על שלהן אביהם ממש אלא כל אחד נוטל פרנסתו ואוכל בביתו: אבל אם היה עירוב. כל העצר בא לבית אביהן שלא הזקקו לערב כבית שמניחין בו העירוב ח"ל ליהן פתי. או שאין עמהם דירורים. אחרים שאין דירורים מוזקקים אותם לעירוב: אינם צריכים לערב. דכיהודים דמו: ך פתוחות זו לזו ופתוחות למבוי. כנמרא מוכח דלא תנינן כמתני' פתוחות זו לזו משום דק"ל שאין מבוי נותר בלתי או קורה עד שהיו בתיים והצרות פתוחים לתוכה כלומר כ" כתיים פתוחים לכל הצר וכ' חצרות פתוחות למבוי והנך כיון דכולן פתוחות זו לזו ימשורבות יחד דרך פתחיהן הדא חשיב להו ולאמנינן אלא ה' חצרות פתוחות למבוי: עירבו החצרות. כל אחת לעמה: כוהדרים בחצרות מותרין כל בני חצר

לכונן

קדושים ליום שני

וְאֵם נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמִבּוּי מוֹתְרִין כַּאֲן וְכֵן עִירְבוּ בְּחִצְרוֹת וְנִשְׁתַּתְּפוּ בְּמִבּוּי
 וְשָׁכַח אֶחָד מִבְּנֵי חֵצֵר וְלֹא עִירַב מוֹתְרִין כַּאֲן וְכֵן. (שְׁבַח אַחַד) מִבְּנֵי
 כְּבוֹי וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ מוֹתְרִין בְּחִצְרוֹת וְאִסְרוּן בְּמִבּוּי. שֶׁתְּכַוֵּי לְתַצִּירוֹת
 בְּחֵצֵר לְבָתִּים: * שְׁתֵּי חִצְרוֹת זֹו לְפָנִים מִזֹּו. עִירְבָה הַפְּנִימִית. וְלֹא עִירְבָה
 הַחִיצוֹנָה. הַפְּנִימִית מוֹתְרָת. וְהַחִיצוֹנָה אִסְרָה. הַחִיצוֹנָה וְלֹא הַפְּנִימִית. שְׁתֵּיתָן
 אִסְרוֹת. עִירְבָה זֹו לְעֵצְמָה וְזֹו לְעֵצְמָה. זֹו מוֹתְרָת בְּפָנֵי עֵצְמָה וְזֹו מוֹתְרָת בְּפָנֵי
 עֵצְמָה. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר (אֵת) הַחִיצוֹנָה. שְׁדָרִיסַת הַרְגַל אִם יָתָה וְתַבְמִים
 אִוְמָרִים אֵין דְרִיסַת הַרְגַל אִוְמָרָתָה: * שְׁבַח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עִירְבָה.
 הַפְּנִימִית מוֹתְרָת וְהַחִיצוֹנָה אִסְרָה. (שְׁבַח אַחַד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עִירְבָה שְׁתֵּיתָן
 אִסְרוֹת. נִתְנוּ עִירוּבָן בְּמִקּוֹם אֶחָד. וְשְׁבַח אֶחָד מִן הַפְּנִימִית. בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה
 וְלֹא עִירְבָה שְׁתֵּיתָן אִסְרוֹת. וְאֵם הִיוּ שְׁלֵשׁ יְחִידִים. אֵינָן צָרִיכִין לְעִירְבָה:

ברפורה

לעמך. ואסורין במבוי. דאין סומכין על עירוב במקום סוף; ואם נשתתפו. נמי כמבוי
 לאחר שעירבו בהלכות מותרין כאן וכאן; ושכח א' מבני חצר ולא עירב. כהנרו להזיר
 חזרו אבל כשהוא היה לו חלק; מותרין כאן וכאן. דעמא מאי אין סימכין על סוף במקום
 עירוב כדי שלא תשכח תורת עירוב מן החינוקים והכא דרוב בני חצר עירבו אלף שנה זה
 מהם ולא עירב לא משתכח תורת עירוב; שהמבוי לחצרות כחצר לבתים. כשם שאסור
 להוציא מכתים להזר בלא עירוב כך אסור להוציא מן החצר למבוי בלא סוף ולא חומא לא דמי
 דבית וחצר זו רה"י וזו רה"ר אבל הזר ומבוי שניהן רשויות של רבים הן: **ב** זו לפניו בזה. פנימית
 פחוזה לחיצונה וחיצונה לרה"ר ודריסת רגליה של פנימית על החיצונה ללא לרה"ר; עירבה פנימית.
 כש"ע לעיל בהלכה: שתיהן אסורות. והיא פנימית בעצמה רגל האסורה במקומה שהרי לא
 עירבה לעצמה ואסרת כדריסת רגליה על החיצונה: זו מותרת כשלא עירבו עס; והב"א
 במקומה אינה אסרת; ר"ע אומר. דקסבר אף רגל המותרת אסרת כשלא עירבו עס; והב"א
 כו'. דקסברי אפי' רגל האסורה במקומה כגון שלא עירבה הפנימית לעצמה אינה אסרת על
 החיצונה. והלכה כתיק: **י** שבח אחד מן הפנימית כו'. והיא פנימית רגל האסורה והאסרת:
 נתנו עירובן במקום אחד. שעירבו שתיים זו עס זו ונתנו העירוב בחיצונה וקרי ליה מוקם
 אחד לפי שכו' החלרות משתמשות בה כאחד; ושכח. אפי' אחד מן החיצונה ולא עירב; שתייהן
 אסורות. דפנימית נמי אסורה לעיל בהלכה שהרי אינה יכולה להסתלק מן החיצונה ולהשתמש
 באפי' נפשה דהא ליחא לעירובה גצה דאחזו עירוב המותרת בחצר הולכיכו לחיצונה. אבל נתנו
 העירוב בפנימית חיצונה מתסרא בשכחה דפנימית ופנימית לא מתסרא בשכחה דחיצונה דהא
 אהדא לרשא ומשתמשה; ואם היו של יחידים. שאין בפנימית אלא א' ובחיצונה א'; א"צ
 לערב. וע"ז משום דריסת רגל דכיון דיחוד הוא בפנימית הוא רגל המותרת ואינה אסרת
 וסתם מותרתין כתיק דלעיל דסבר רגל המותרת אינה אסרת:

גבורא עירובין דף ס"ה ע"א

אמר רב יהודה לא איברי ליקיא אלא לשינתא. אמר רבי
 שמעון בן לקיש לא איברי סיתרא אלא לגירסא. אמרו
 ליה רבבי זורא מיתדון שמעתה. אמר להו דיממא אינון.
 אמרה ליה ברתיה רב חסדא רב חסדא לא בעי מר מינך

קדושים ליום שני

ז

פֹּרְתָא אָמַר קָה הַשְּׁתָּא אָתּוּ יוֹמֵי דְאַרְיֵי וְקַטְיֵי וְנִינוּם
 טוּבָא. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אָנָּן פּוֹעֲלֵי דִימְמֵי אָנָּן. רַב
 אַחָא בַר יַעֲקֹב יוֹזֵף וּפְרַע. אָמַר רַבִּי חֲנִינְא פְּדַ חֲמַתְפְּתָהּ
 בֵּינֵנוּ יֵשׁ בּוֹ מִדְּעַת קוֹנֵנוּ שְׁנַאֲמַר (כְּרֵאשִׁית ח') וַיִּרְחַח ה' אֶת רִיחַ
 חֲנִיחָהּ וְגוֹמֵר. אָמַר רַבִּי חִיָּיא פְּדַ חֲמַתְיֵי שֵׁב בֵּינֵנוּ יֵשׁ בּוֹ
 מִדְּעַת שְׁבָעִים יָקָנִים. יֵין גִּיתָן בְּשַׁבְּעִים אוֹתִיּוֹת וְסוּד גִּיתָן
 בְּשַׁבְּעִים אוֹתִיּוֹת גִּבְנָם יֵין יֵצֵא סוּד. אָמַר רַבִּי חֲנִין לֹא גִבְרָא
 יֵין אֲדָא לְנַחַם אֲבָדִים וְלְשַׁלֵּם שְׂכָר דְרֵשָׁעִים. שְׁנַאֲמַר (מְשַׁלֵּי לֹא) תִּנּוּ
 שְׂכָר לְאוּבָד וְגוֹמֵר. אָמַר רַב חֲנִין בַּר פֶּפְאָה פְּדַ שְׁאִין יֵין גְּשֻׁפָּה
 בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ פְּמִים אֵינוּ בְּכֻלָּהּ בְּרַכָּה שְׁנַאֲמַר (שְׁמִית כג) וַיְבָרֵךְ אֶת
 לְחֻמְקָהּ וְאֶת מֵימֻקָּהּ מַה לָּחַם שְׁנִיקָה בְּכֶסֶף מַעְשָׁר אֶף מִים
 שְׁנִיקָה בְּכֶסֶף מַעְשָׁר וּמָאי גִיהוּ יֵין וְקָא קָרִי לִיהּ מִים.
 אָמַר רַבִּי אִילְעָאי בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים אָדָם נִיבָר בְּכוֹסוֹ בְּכִיסוֹ
 וּבְכַעְסוֹ וְאָמְרֵי לֵה אֶף בְּשַׁחְקוֹ:

רש"י

יומי דאריכי וקטיני. ימים שהוא בקצר ארכי לישן וקטינים לעסוק בתורה
 ובמנו נינום טובא. ונישן הרבה: יוזף ופרע. אם קבע לו לשנות כך
 וכך פרקים ציוס ופעמים שהיה טרוד בזמנותיו ציוס ופורע קביעות עמו בזילה:
 המתפתה ביין. שמפייסין אותו על דבר ומתלה כשטוב לבו ציון: ריח הניחות,
 ואמרן לעיל דריח דומיא דמשתיא הוא וכתיב ויאמר אל לבו לא אוסיף וגו'
 דאירלי: המתיישב ביינו. שותה יין ואין דעמו מטורפת: גיתן בע' אותיות.
 כך חשבונו צנימ': יצא סוד. וזה הואיל ולא ילא סודו שקול הוא כסנהדרין
 של שבעים: דשרם בו שכר דרשעים. ששותין ושמחין ומקבלין עולמם צמיהם:
 לאובד. רשע: אינו בכלל ברכה. לא הגיע לסוף זרעה גמורה ואפילו הוא
 עשיר דזכרים אחרים: שניקה בכסף מעשר. שמוטר ללקחו בכסף מעשר
 שני בירושלים. דתני הכל ניקח בכסף מעשר חוץ מן המים ומן המלח: אדם ניבר.
 אם הגון הוא: בכוסו. אם דעמו מיושבת עליו ציינו. בכיסו. כשנשא ונותן עם
 בני אדם אם באמונה הוא עושה: בכעסו. שאינו קפדן יותר מדאי:

זוהר קדושים ד"פ ע"ב

רַבִּי יוֹסֵי הוּה אָוִיל בְּאַרְתָּא פְּנַע בֵּיה רַבִּי חִיָּיא אָמַר לִיָּהּ הָאֵי דְאוּקְמוּהּ
 חֲבֵרָא

קדושים ליום שני

חֲבַרְיָא דְכָתִיב בְּעָלֵי (שׁוֹאֵל א' ג') וְלֹכְנֵי נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עָלֵי אִם יִתְפַּכֵּר עֵין בֵּית עָלֵי בְּזוּבָה וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם. בְּזוּבָה וּמִנְחָה אֵינוֹ מִתְפַּכֵּר אֲבָל מִתְפַּכֵּר הוּא בְּדַבְרֵי תוֹרָה אֲמָאי בְּגִין דְּדַבְרֵי תוֹרָה סִלְקִין עָלֵי כֹּל קַרְבָּנֵין דְּעֵלְמָא כְּמָה דְּאוּקְמִיה דְכָתִיב (וּקְרֵא ז') זֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָם לְמִנְחָה וְלִחְמָתָא וְלֵאשֶׁם וְלִמְלוֹאִים שְׂקִיל אוֹרִייתָא לְקַבְלֵי כֹּל קַרְבָּנֵין דְּעֵלְמָא. אֲמַר לִיה הֲכִי הוּא וְדָאי דְכֹּל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּךְ בְּאוֹרִייתָא אִף עַד גַּב דְּאִתְגַּזַּר עָלֵיהּ עוֹנֵשָׂא מְדַעֲיָא נִיחָא לִיה מְכַל קַרְבָּנֵין וְעֵלְוִין וְהֵיא עוֹנֵשָׂא אִתְמַרַע (וּבְגִין דִּילְעָי בְּהַ לְשִׁמְהָ קַדְשָׁא בְּרִדָּה הוּא אִתְפָּיִס בְּתַרְיָה). וְתָא הוּי לֹא אִתְדַכֵּי בַר גִּיש לְעַלְמִין אֲדָא כְּמִלִּין דְּאוֹרִייתָא כְּגִינֵי כֹּךְ מִלִּין דְּאוֹרִייתָא לֹא מְקַבְּלִין מִיּוֹמָתָא בְּגִין דְּאִיהוּ קְיֹמָא דְרַפְּאָה לְאַלִּין מְסַבְּבֵי וְאַסְוֹתָא כְּאוֹרִייתָא אִשְׁתַּבַּח. דְכָתִיב (סְשׁלִי ג') רַפְּאוֹת תְּהִי לְשִׁרְךָ וְשְׂקִי לְעַצְמוֹתֶיךָ. וְדְכוּתָא אִשְׁתַּבַּח בְּאוֹרִייתָא דְכָתִיב (תַּהֲלִים י"ט) יִרְאֵת ה' מְהוֹרָה עוֹמֶדֶת לְעַד. מָאי עוֹמֶדֶת לְעַד דְּקִימָא תְדִירָא בְּהֵיא דְכוּתָא וְלֹא אִתְעַדֵי מִנְיָה לְעַלְמִין. אֲמַר לִיה יִרְאֵת יי פְּתִיב וְלֹא תוֹרָה אֲמַר לִיה הֲכִי הוּא וְדָאי דְהָא אוֹרִייתָא מְסַמְרָא דְנִבְרָה קֵא אִתִּיא אֲמַר לִיה וּמַתְתָּם נִפְקָא מְהֵבָא נִפְקָא דְכָתִיב רֵאשִׁית חֲבִמָה יִרְאֵת יי וְכָתִיב יִרְאֵת יי מְהוֹרָה וְאוֹרִייתָא קְרוּשָׁה אִתְקַרֵי דְכָתִיב פִּי מְדוּשׁ אֲנִי יי וְדָא אוֹרִייתָא דְהוּא שְׂמָא מְדִישָׂא עֲקָאָה וְעָלֵי דָא מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּהַ אִתְדַכֵּי וְלִבְתַּר אִתְקַדַּשׁ דְכָתִיב קְדוּשִׁים תְּהִיוּ קְדוּשִׁים הוּי לֹא פְתִיב אֲדָא תְהִיוּ. תְהִיוּ וְדָאי. אֲמַר לִיה הֲכִי הוּא וּמְקַרָא כְּתִיב (שְׁמֹת י"ט) וְאַתֶּם תְּהִיוּ לִי מִמְלֶכֶת כְּהֹנִים וְגוֹי קְדוּשׁ:

הלכה פסיקה   יוסף לחק   מוסר

הרמב"ם ה' איכורי בואה פ' כ"ב   משערי תשובה לר"י דף ו' ע"ב

הבעל תשובה צריך ויהי שגאמר (היא) (י) והתודה אשר חמא עליה ויש לו לסגור עונותיו ועונות אבותיו כי הוא געש עליון באותו מעשה אבותיו בידו וכן כתוב (ש"י) והתודה את עינים ואת עין אבותם. וערוך התפלה והפול אל השם ויבקש בתמים לכפר את כל עונותיו שגאמר (ח"ט) קחו עמכם דברים ושבו אל ה' אמרו אֲנִי כֹל תשא עין וקח טוב ושלמה פרים

(א) אמרו הקמים נגל ועבנות בפשוט אדם מהאזהרה להם ומסמדתן ואין אמה מוצא קהל כהל וכן וזון שאין בהן פרוצים בעריות וביאות אסורות. ועוד אמרו הקמים רובן גנגז ומיעוּמין בעריות והכל באבק לשון הרע: (ב) לפיכך ראוי לו לאדם לכוף וצרו ברבר זה ולתרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמשבת מהורה ויבדעת נכונה כדי להנצל מהו. וינהר מן תחור שהוא הגורם הגדול גדולי החכמים

קדושים ליום שני

הלכה פסוקה

מיצר

תַּחֲבָתֵיכֶם הָיוּ אוֹמְרִים לְתַמְלִידֵיהֶם הַהֵהָרוּ בִּי
 מִפְּנֵי בְּתֵי הַהֵהָרוּ בִּי מִפְּנֵי פְקֵתִי כְּדִי לְלַמֵּד
 לְתַמְלִידֵיהֶם שְׂלֵא יִתְּפֹשְׁמוּדְכֶר וְהַיְוֹתְרַתְּקוּ
 מִן מִיחֹדֶר: וְכֵן יִגְהֹג לְהִתְבַּחֵק מִן הַשְּׂחֹק
 זְמַן הַשְּׂקֻרוֹת וּמִדְּבָרֵי עֲגָבִים שְׂאֵדוּ גִידִמִין
 גְּדוּלִים וְהֵן מַעֲלוֹת שֶׁל עֲבִיּוֹת. וְלֹא יֵשֵׁב
 כְּלֹא אֲשֶׁה שְׂמִנְהֶנָּה זֶה גִוְרָם לְמַהֲרָה גְּדוּלָה
 יִהְיֶה מִכָּל זֹאת אֲמָרוּ. יִפְגַּה עֲצָמוֹ
 וּמִחֲשַׁבְתּוֹ לְדַבְרֵי תוֹרָה וְיִרְחִיב דַּעְתּוֹ
 כִּדְבָרָה שְׂאֵין מִתְשַׁבֵּחַת עֲבִיּוֹת מִתְּהַנְּפֵרֶת
 אֲלֵא בְּרַב פְּנוּי מִן תַּחֲבָתָהּ. וּבְחֻבְמָה הוּא
 אֲיֹמֵר (סל"ה) אֵילֶת אֲהַבִּים וַיַּעֲלֶת חוֹרְבֵיהֶם
 יִרְוֶה בְּכַר עֵת בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁנֶה תְּמִיד:

שְׁפָתֵינוּ. קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵלֵי ה'
 זֶה עֲנֵן הַיְוִדוּי. אֲמָרוּ אֵלָיו כָּל הַיִּשְׂא עֹן
 וְקַח מִיֶּכֶת זֶה עֲנֵן הַתְּפִלָּה. וּפְרוּשׁ וְקַח
 מִיֶּכֶת מַעֲשֵׂה כְּפֹיִם שְׁעֵשִׂינוּ כִּי אֲמָרוּ
 כְּבוֹדֵנוּ וְכְרוֹנֵם לְבָרָכָה עֲבִירָה מִכְּבֹד
 מִצְוָה וּבְעֵת הַתְּשׁוּבָה יִהְפְּרוּ הַעֲבִיּוֹת
 וְתִתְעוֹרֵר וְכֹחַ הַמִּצְוָה וְיֵאִיר גְּרָה אַחֲרֵי
 אֲשֶׁר לֹא הִיָּה אִדּוּ לְפָנֵי הַתְּשׁוּבָה וְכֵן
 כְּהוֹב (אי"ב) אִסְוֶה וְיִשָּׁר אַתָּה וְגִמְרָה אֲמָרוּ
 וְכְרוֹנֵם לְבָרָכָה אִם לֹךְ וְיִשָּׁר חֵינִים לֹא
 נִאֲמַר אֲדָא וְהַיִּשָּׁר אַתָּה שְׁעֵשִׂית הַתְּשׁוּבָה
 בִּי עֲתָה יַעִיר עֲלֶיךָ עֲתָה אַחֲרֵי הַתְּשׁוּבָה
 יַעִיר עֲלֶיךָ כָּל הַבְּרָקוֹת שְׁעֵשִׂית מִלְּפָנֶיךָ
 וְאֲשֶׁר הָיָה גִוְרָה פְּתוּחַ כְּרוֹתָה וְנִשְׁעֵת אֲשֶׁל

אֲכַסְנָא כְּמוֹ שְׂאֲמַר (ס"א) דְּרַמְי לְאוֹרַח אֲפִתָּח וְקוֹרֵם הַתְּשׁוּבָה לֹא הָיוּ צִדְקוֹתֶיהָ
 מְגִינּוֹת עֲרִיָה וְאַחֲרֵי שׁוֹבָה יִסֵּר עֲוֹנָה יַעִיר וְכֹחַהּ וְשִׁלְמָה גְּנָה צִדְקוֹתֶיהָ וְיִשְׁלְמָה פְּרִים
 שְׁפָתֵינוּ יִחְשׁוּב וְיִדְוִינּוּ כְּפִמְטָא פְּרִים קְרִצוֹן לָנוּ לְבָנָה וְהַזְכִּיר פְּרִים כִּי הִטְאִית פֶּר הַיָּה
 פְּנִימִי: הָיוּ מִזִּין מְדַמּוּ עַל הַפְּרִיָּכַת וְעַל מִזְבַּח הַזָּבֵחַ. וְעוֹד יִתְפַּלל בְּעַר הַתְּשׁוּבָה אֵל
 דְּשֵׁם מְחִית כְּעַב פְּשָׁעֵיו וְכִעֲנֵן מִטְּאִיִּי וְשִׁיחַפּוּץ כִּי וְיִרְצָהוּ וְיִשְׁעֵר לוֹ בְּאֲשֶׁר אִם לֹא
 הִטָּא כְּעֲנֵן שְׂכֻחוֹת כִּדְבָרֵי אֲגִיהוּא עַד בְּעַר הַתְּשׁוּבָה אַחֲרֵי תִסְוֵרִין (ס"ב) יַעֲתֵר אֵל
 אֲלֵיךָ וְיִרְצָהוּ כִּי יִמְכֹן לְהוֹיֵת הָעוֹן נִסְכַּח וְנִפְדָּה מִן תִּסְוֵרִין וּמְכַל גְּרָה וְאֵין לְשֵׁם חֲפִץ
 בִּי וּמִנְחָה לֹא יִרְצָה מִיָּד:

קדושים יום שלישי תורה

ויין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ה' רמילוי ה' ראשונה דשם כ"ן להסאיר בו תוספת
 נפש משבת שעברה

**יֵא לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִתְּבַחְשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ
 בְּעֵמִיתוֹ: לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִתְּבַחְשׁוּ וְלֹא תִשְׁקְרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ:**

ולא

רש"י

(יא) לֹא תִגְנְבוּ. אִזְהָרָה לְנוֹכַח מִזִּין אֲבֵל לֹא הַגּוֹבֵשׁ שֶׁבַעֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת אִזְהָרָה
 לְנוֹכַח נִפְסוֹת דְּבַר הַלֵּמֵד מִעֲנִינוֹ דְּבַר שְׂחִיבִין עֲלֵינוּ מִזְמַת כ"ד: וְלֹא
 תִתְּבַחְשׁוּ. לְפִי שִׁנְאִי (וְיִקְרָא ה') וְכַשֵּׁם כִּי מִשְׁלֵם קָרָן וְחוּמָשׁ לְמַדְנוּ עוֹנֵשׁ אִזְהָרָה
 מִזִּין ה"ל וְלֹא תִתְּבַחְשׁוּ: וְלֹא תִשְׁקְרוּ. לְפִי שִׁנְאֵמֵר (שס) וְכַשֵּׁם עַל סִקָּר יִשְׁלֵם
 קָרָן וְחוּמָשׁ לְמַדְנוּ עוֹנֵשׁ אִזְהָרָה מִזִּין ה"ל וְלֹא תִתְּבַחְשׁוּ: לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִתְּבַחְשׁוּ
 וְלֹא

קדושים ליום שלישי

יב וְלֹא־תִשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֵר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם
 אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: וְיָא תִשְׁתַּבְּעוּן בְּשִׁמִּי לְשִׁקְרָא וְתַחַל יַת שְׁמֵי
 דְאֱלֹהֵיךָ אֲנָא יי: יג לֹא־תַעֲשֶׂק אֶת־רַעְיֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־
 תִלְוִן פְּעֻלַּת שְׂכִיר אֶתְּךָ עַד־בִּקְרָא: קָא תַעֲשׂוּק יַת חֲבֵרְךָ
 וְלֹא תִינּוֹס קָא תְבִית אֲנָרָא דְאֲנָרָא קִוְוַתְךָ עַד צְפָרָא: יד לֹא־תִמְלֹל
 חֵרֶשׁ וְלִפְנֵי עֹזֵר לֹא תִתֵּן מִבְּשׂוֹל וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ
 אֲנִי יְהוָה: קָא תִדְוִם דְקָא שְׁמַע וְקִדְם דְקָא חֲזִי קָא תִשִּׁים תְּקַבָּא
 וְתִדְמַל מֵאֱלֹהֵיךָ אֲנָא יי: שְׁנֵי חֲמִישֵׁי בִשְׁחָן מְחֻבְּרִין טו לֹא־תַעֲשׂוּ
 עֹזֵר בְּמִשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא פְּנֵי־דָל וְלֹא תִחְבֵּר פְּנֵי

גדול

רשי

וְלֹא תִשְׁקְרוּ וְלֹא תִשְׁבְּעוּ. אִם נִגְזַת סוֹפֵךְ לִכְחַשׁ סוֹפֵךְ לִשְׁקֵר סוֹפֵךְ לִהֲשַׁבֵּעַ
 לִשְׁקֵר: (יב) וְלֹא תִשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי. לְמַעַן נֹא' לְפִי שְׁנֵי חֲמִישֵׁי (שְׁמוֹת כ) לֹא הִשָּׂא אֵת
 שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא יוֹכֵל לֹא יִהְיֶה חַיִּיב אֲלֵא עַל שֵׁם הַמִּיּוֹחַד מִנִּין לְרִבּוֹת כֹּל
 הַכְּנוּיִן ת"ל וְלֹא תִשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֵר כֹּל שֵׁם לִי: (יג) לֹא תַעֲשׂוּק. (ת"כ)
 זֶה הַכּוּבֵשׁ שֶׁכֵּר שְׂכִיר: לֹא תִלְוִן. לִשְׁוִן נִקְבָּה מוֹסֵב עַל הַפְּעֻלָּה: עַד בִּקְרָא.
 בְּשִׁכִּיר יוֹם ה' מְדַבֵּר שִׁלְיָחֵהוּ מִשְׁקָבָה חֲמֵה לְפִיכָךְ זְמַן גְּבוּי שְׂכָרוֹ כֹּל הַלַּיְלָה
 וּבְמִקּוֹם אֲחֵר הוּא אֹמֵר (דְּבָרִים כד) וְלֹא הִבּוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ מְדַבֵּר בְּשִׁכִּיר לַיְלָה
 שֶׁהִלַּמְתָּ פְּעוּלָתוֹ מִשִּׁיעַל עַמּוּד הַשַּׁחַר (ב"מ קי) לְפִיכָךְ זְמַן גְּבוּי שְׂכָרוֹ כֹּל הַיּוֹם
 לְפִי שֶׁהִתְנַה עוֹרֵה זְמַן לְבַטֵּל הַבַּיִת עוֹנֵה לְבַקֵּשׁ מַעוֹתָיו: (יד) לֹא תִקְלַד חֵרֶשׁ.
 חֵין לִי אֲלֵא חֵרֶשׁ מִנִּין לְרִבּוֹת כֹּל אֲדָם ת"ל (שְׁמוֹת כב) בְּעַמְךָ לֹא תִחָּזֵר אֲי"כ לְמַעַן
 כֹּאמֵר חֵרֶשׁ מֵה חֵרֶשׁ מִיּוֹחַד שֶׁהוּא בְּחַיִּים אֵף כֹּל שֶׁהוּא בְּחַיִּים יֵלֵךְ הַמַּעַן שְׁאִינוֹ
 בְּחַיִּים (ת"כ): וְרַפְּנֵי עֹזֵר לֹא תִתֵּן מִבְּשׂוֹל. (ת"כ) לְפִנֵּי הַסּוֹמֵא בְּדַבַּר לֹא תִחָּן
 עֲלֵה שְׁאִינֵה הוֹנֵנֶה לוֹ אֵל תִּאֲמַר מְכֹר שְׂדֵךְ וְקַח לְךָ חֲמוּר וְאִתָּה עוֹקֵף עָלָיו וְיִטְעֵלָה
 הַיַּמִּין: וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ. לְפִי שֶׁהִדְבַּר הַזֶּה חֵינוֹ מְסוּר לְבָרִיּוֹת לִידַע אִם דַּעְתּוֹ שֶׁל
 זֶה לְעִבְיָה אוֹ לְרַעְיָה וְיִכּוֹל לְהַשְׁמִיט וְלִימַר לְעוֹבֵה גַחְכּוֹנִתִי לְפִיכָךְ כֹּאמֵר בּוֹ וְיִרְאֵת
 מֵאֱלֹהֶיךָ הַמְּכֹרֵר מִחֲשָׁבוֹתֶיךָ וְכֵן כֹּל דְּבַר הַמְּסוּר לְבָבוֹ שֶׁל אֲדָם הַעוֹשֶׂהוּ וְחֵין שֶׁאֵר
 הַכְּרִי' מְכִירִין בּוֹ כֹּאמֵר בּוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ: (טו) לֹא תַעֲשׂוּ עֹזֵר בְּמִשְׁפָּט.
 מִלְּמַד שֶׁהַדִּין הַמְּקַלֵּל אֵת הַדִּין קְרוֹי עֵינֵי. שְׁנֵי חֲמִישֵׁי. חֵרֶשׁ וְהוֹשֵׁעַ. שֶׁהַעוֹל
 קְרוֹי הוֹשֵׁעַ שְׁנֵי' (דְּבָרִים כה) כִּי הוֹשֵׁעַ ה' וְגו' כֹּל עוֹשֵׂה עוֹל. וְהוֹשֵׁעַ קְרוֹי
 שְׂקָן וְחֵרֶשׁ שְׁנֵי חֲמִישֵׁי (שֵׁם ז) וְלֹא תִבְיֵא הוֹשֵׁעַ אֵל בֵּיתְךָ וְהִיִּית חֵרֶשׁ כְּמוֹהוּ שְׂקָן
 הַשְּׂקָלְנוּ וְגו': לֹא תִשָּׂא פְּנֵי דָל. (ת"כ) שֶׁלֹּא תִאֲמַר עֵינִי הוּא זֶה וְהַעֲשִׂיר מִיִּיב
 לְפָרְנָסוֹ אֲזַכְּנוּ בְּדִין וְנִמְלֵא מִתְּפָרְנֵם בְּנִקְיֹת: וְלֹא תִהְדַּר פְּנֵי גְדוּל. שֶׁלֹּא תִאֲמַר

עשיר

גָּדוֹל בְּצַדֵּק תִּשְׁפָּט עַמִּיתְךָ : קָא תַעֲבֹדוּן שְׁמֵךְ בְּדִין קָא
תַסֵּב אַפִּי מִסְכְּנָא וְלֹא תִהְרַר אַפִּי בְּפֹא בְּקוֹשְׁטָא תְדִינִיהָ לְחַבְרָךְ :

רש"י

עשיר הוא זה בן גדולים הוא זה היאך אביישנו ואראה בצושתו עונש יש בדבר
לכך נאמר ולא תהדר פני גדול: בצדק תשפוט עמיתך. כמשמעו, ד"א
כיון דן את חבירך לכף זכות (סנהדרין לב):

נביאים יחזקאל סימן כ'

* וְגַם אֶת־שִׁבְתוֹתַי נִתַּתִּי לָהֶם קְהִינֹת לְאוֹת בִּינֵי וּבִינֵיהֶם
לְדַעַת בְּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשֵׁם : וְאִף ית יוֹמֵי שְׂבִיָּא דִּינִי
יְהִיבִית קְהוֹן קְמַהוּן לְאֵת בְּיוֹן מִימְרֵי וּבִינֵיהוֹן קְמִידַע אַרִי אֲנָא יי
מְקַדְּשֵׁהוֹן : ב וַיִּמְרוּ־בִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר בַּחֲקוֹתַי לֹא־הִלְכּוּ
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי מֵאִסּוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם וְאֶת־
שִׁבְתוֹתַי הִלְכּוּ מֵאֹד וְאָמַר לְשִׁפְךָ חֲמַתִּי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר לְכַלְתָּם :
וּמְרִיבוּ עַל מִימְרֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּרָא בְּקִימֵי קָא הִלְכּוּ בֵּית דִּינֵי קְצוּ
דְאֵם יַעֲבִיד יִתְהוֹן אֲנִישָׁא וְיִיחֵי בְהוֹן מִי עֲקָמָא וְיֵת יוֹמָא שְׂבִיָּא דִּינִי
אֲחִידוּ קְחָדָא וְאֲמַרִית לְמִשְׁפַּךְ חֲמַתִּי עֲלֵיהוֹן בַּמִּדְבָּרָא לְשִׁצְיוֹתְהוֹן .
ג וְאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבַרְתִּי הַחַל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים
לְעֵינֵיהֶם : וְעַבְדִּית בְּדִיל שְׁמִי קְבַרְתִּי דְקָא יִתְחַל לְעֵינֵי עַמְמָא
דְאֲפַקְתִּינוּן לְעֵינֵיהוֹן : ד וְגַם־אֲנִי נִשְׂאֵתִי יְדֵי קְהֵם בַּמִּדְבָּר
קְבַרְתִּי הִבִּיא אוֹתָם אֶרֶץ־הָאֲרָץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי זִבְתָּ הַקֶּבֶל וּדְבַשׁ
צִבִּי הָיָא לְכַר־הָאֲרָצוֹת : וְאִף אֲנָא קִיּוּמִית בְּמִימְרֵי קְהוֹן בַּמִּדְבָּרָא
בְּדִיד דְקָא לְאֶעְקָא יִתְהוֹן לְאֶרְעָא דִּי יְהִיבִית עַבְדָּא קְבֵל וּדְבַשׁ תּוֹשְׁבֵיָּהּ
הָיָא לְכַר מְדִינָתָא : ה יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מֵאִסּוּ וְאֶת־חֲקוֹתַי לֹא־הִלְכּוּ
בָהֶם וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי הִלְכּוּ בְּי אַחֲרֵי גְלוּלֵיהֶם קְבָם הִקְדָּה :

חזק

רש"י

(א) להיות לאות. שנתתי להם יום מנוחתו הרי היכר גדול שקידשתי לי: (ב)
בחקתי לא הרבו. נסו אותי בעגל וברפידים משקבלו את הסורה והסירו
המן: ואת שבתותי חללו. ילאו ללקוט מן:

קדושים ליום של ש

תלך די בדיני קצו גית קימי לא תליכו בהון גית יומי שבאי דיני אחירי
ארי בתר פולחן מענתהון לבהון מעי:

כתובים משלי כו

א בשפתו ינכר שונא ובקרבו ישית מרמה: מן שפותיה מתדע
סנאה ובגויה סאם רמיותא: ב כריתחנן קולו אל תאמן בן
כי ישבע תועבות בלבו: ואין מבגן בקליה לא תחמין ביה מטול
דישבע בישתא אית בלביה: ג תבסח שנאה במשאון תגלה
רעתו בקהל: דמכסה סנאותה במורסתא תתגלי בישתיה בכנשתא:
ה פרה שחת ביה יפל וגלל אבן אליו תשוב: דחפיר גומציא ביה
יפור ודמערגל ביפא עלוי הקבא: ו לשון שקר ישנא דפיו ופה
חלק יעשה מדחה: ז לישנא דשקרא סאגי אורחתא דקושטא ופומא
דפליג עביר תרכונתא:

* בשפתו קר.

רש"י

(א) ינכר שונא. בדבורו מתנכר הסנאה שלא יצו בו: (ג) תכסה שנאה.
ועושה במחשך: תגלה רעתו. שיכור בו הקהל שהוא רשע: (ד) וגלל אבן.
מגלגלו ממקום למקום שיכסו בו בני חסם: (ה) ישנא דכיו. שונא את הגדלוס
תחתיו: יעשה מדחה שדומה את מקצלו מהקב"ה:

משנה קדושין פרק א'

האשה נקנית ביטלישה דרביה. וקינה את עצמה בשתי דרכים. נקנית
בכסף בשטר ובביאה. בכסף בית שפאי אומרים בדינר ובטשה
דינר. ובית הלל אומרים בפרוטה ובטשה פרוטה. וכמה היא פרוטה

אחר

ברטנורה

פרק א האשה נקנית. לפי שאין אשה מתקדשת אלא מדעתה תנא האשה נקנית ולא תנא הילי
קונה ואידי דתנא רישא האשה נקנית תנא סיפא היבמה נקנית ואע"ג דיבמה
נקנית ליבם בין מדעתה בין שלא מדעתה: נקנית בכסף. דגמרינן קוחה קוחה משדה עכרון
כתיב הכא כי יקח איש אשה וכתיב היום נכח השדה קח ממני: בשטר. כגון שכתב
לה על הכייר או על החרס ואע"פ שאין בו שום פרוטה בתך מקודשת לי בתך מאורסת לי
בתך לי לאנתו ונתנו לה בפני עדים וילכי' לה מדכתיב וילאה והיתה מה יילאה בשטר כדכתיב
וכתב לה ספר כריתות אף הויה בשטר: ובביאה. נא עליה בפני עדים לשם קידושין דכתב
כי יקח איש אשה ובעלה ואף ע"פ שאין לך קידושין מפורשים בתורה יותר מקדושי ביאה אמרו
חכמים שהמקדש ביאה מכין אותו מכת מרדות בלא יהיו בני פרוצין: בפרוטה. הוא חזי
שעורה של כסף. היבמה נקנית. ליבם להוית כלשתו לכל דבר: בביאה. אבל כסף ושטר

אֶחָד מִשְׁמוֹנֶה בְּאִסּוֹר הָאֲמֻרָה. וְקוֹנֶה אֶת עֲצָמָה בְּגַט וּבְמִיתַת הַבֶּעַר.
 הַיְבָמָה נִקְנִית בְּבִיאָה. וְקוֹנֶה אֶת עֲצָמָה בְּחִלְצָה. וּבְמִיתַת הַיָּבִם:
 בַּעֲבַד עֲבָרֵי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁמֵר. וְקוֹנֶה אֶת עֲצָמוֹ בְּשָׁנִים. וּבַיּוֹבֵל.
 וּבְגִרְעוֹן כֶּסֶף. יְתִירָה עֲלֵיו הָאָמָה הַעֲבָרִיהָ. שֶׁקוֹנֶה אֶת עֲצָמָה בְּפִימָנִין.
 הַנִּרְצָע נִקְנָה בְּרִצְעָה. וְקוֹנֶה אֶת עֲצָמוֹ בַּיּוֹבֵל וּבְמִיתַת הָאָדוֹן: בַּעֲבַד
 בְּנִעְנֵי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁמֵר וּבְחֻזְקָה וְקוֹנֶה אֶת עֲצָמוֹ בְּכֶסֶף עַל יְדֵי
 אֲחֵרִים. וּבְשֹׁמֵר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים בְּכֶסֶף

על

בִּטְנוֹרָה

לֹא מֵהֵנִי זֶה מְדֹאֲרוּיִת' אֲלֵא רַבֵּן הוּא דְתִיקוֹן דְּמֵהֵנִי זֶה מֵאִמֵּר לִפְסֵלָה עַל שֵׁאֵר הָאֲחִין אֲבָל
 לֹא לִפְטֵרָה מִן הַתְּלִיזָה וְלֹא לְטַמֵּא לָהּ: בַּעֲבַד עֲבָרֵי נִקְנָה בְּכֶסֶף. דְּכֹתִי מְכַסֵּף מִקְנָתוֹ מִלְּמַד
 שֶׁהוּא נִקְנָה זְכָכָף: וּבְשֹׁמֵר. שֵׁנִי בְּאִמָּה הַעֲבָרִיהָ אִם אֲחֵר' יִקַּח לוֹ הַקֵּיס' הַכִּי לְאַחֵר' מֵה
 אֲחֵרַת כֶּסֶף אִף הָאָמָה כֶּסֶף וְיִלְמַד עַבְד עֲבָרֵי מֵאִמָּה הַעֲבָרִיהָ דְּכֹתִיב הַעֲבָרִי אוֹ הַעֲבָרִיהָ
 מִקֵּיס עֲבָרֵי לַעֲבָרִיהָ: בְּשָׁנִים. לְסוֹף שֶׁ שָׁנִים יֹאֵל חֲפָזִי וְאִפְלוֹ הִיתָה שְׁמִיטָה כְּתוּךְ שֶׁ שָׁנִים
 עוֹבֵד כְּכֹתִיב שֶׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִיטָה פְּעֻמִּים שֶׁהוּא עוֹבֵד כְּשִׁבְעִיטָה: וּבַיּוֹבֵל. אִם פָּנַע יוֹבֵל
 כְּתוּךְ שֶׁ שָׁנִים מוֹזִיאֵו: וּבְגִרְעוֹן כֶּסֶף. דְּכֹתִיב בְּאִמָּה הַעֲבָרִיהָ הַסְּפֵדָה וְהוֹקֵס עֲבָרֵי לַעֲבָרִיהָ
 אִם קִנְאוֹ רַב כֶּסֶף מֵנִים הוּא עֲתִיד לֵאֲסוֹף לְסוֹף שֶׁ שֶׁ נִמְלֵא קוֹנֶה עֲבוֹדָת כָּל שָׁנָה בְּמֵנָה כֶּסֶף
 לְפָדוֹת עַלְמוֹ מִגֵּרַע לוֹ רַבּוֹ מִפְּדוּיוֹ דְּמִי עֲבוֹדַת הַשָּׁנִים שְׁעַבְד: יְתִיר' עֲלֵיו אָמָה עֲבָרִיהָ.
 שְׁקוֹנֶה עַלְמָה כָּל אֱלֹהִים וְכִסְמִינֵי גֵּרֻת כְּדִלְפִינִן מוֹזִיאָה חֲנוּס רִיבָה לָהּ יִזְאֵה לּוֹ שְׁוֹאָה
 כְּסִימִינִים: וּבְמִיתַת הָאָדוֹן. דְּכֹתִיב וְעַבְדוֹ לְעוֹלָם לוֹ וְלֹא לְכֵן אֲבָל הַגִּמְכָר וּמַת הָאָדוֹן כְּתוּךְ
 שֶׁ עוֹבֵד לְכֵן דְּכֹתִיב שֶׁ שָׁנִים יַעֲבֹד בֵּין לוֹ בֵּין לְבָנוֹ וְדוֹקָא לְכֵן עוֹבֵד כָּל שֶׁ אִם מַת הָאָדוֹן
 אֲבָל לְכַת אוֹ לֹאֵךְ יוֹרְשִׁים אִינוֹ עוֹבֵד דְּכֹתִיב וְעַבְדְּךָ שֶׁ שָׁנִים לְךָ וְלֹא לְיוֹרְשִׁים וְאִמָּה
 עֲבָרִיהָ קוֹנֶה עַלְמָה כְּמִיתַת הָאָדוֹן כְּנִרְצָע דְּכֹתִיב גְּזִי נִרְצָע וְאִף לֹאֲמַחֵךְ תַּעֲשֶׂה כֵן: גַּ עֲבַד
 כְּנִעְנֵי נִקְנָה בְּכֶסֶף וּבְשֹׁמֵר וּבְחֻזְקָה. דְּכֹתִי' וְהַתְּחַלְתֶּם אֹתָם לְכַנִּיֵּס לְרֵשֶׁת אֲחֻזָּה הַקֵּיס
 עֲבָרִים וְלִקְרָעוֹת מֵהַ קֶרֶקַע נִקְנָה זְכָכָף כֶּסֶף וּבְחֻזְקָה. אִף עַבְד כְּנִעְנֵי נִקְנָה זְכָכָף כֶּסֶף כֶּסֶף
 וּבְחֻזְקָה וְחֻזְקַת הַעֲבָד כְּנוֹן שֶׁהִתִּיר מִנְעֵל לְרַבּוֹ אוֹ הִנְעִילוֹ אוֹ הוֹלִיךְ כְּלוֹ אֲחֵרֵיו לְבֵית הַמֶּרְחָק
 הַפְּשִׁטוֹ וְחִמְצוֹ סָבּוּ גִרְמוֹ הַלְבִּישׁוֹ הַגְּבִינָה אוֹ שֶׁהִגְבִּיהָ רַב אֶת הַעֲבַד קִנְאוֹ: בְּכֶסֶף ע"י
 אֲחֵרִים. שִׁיתָהוּ לְרַבּוֹ ע"מ שֶׁהִיהָ זֶה כֵן חוֹרִין אֲבָל הוּא עֲמָנוֹ לֹא יִקַּח מֵהֶם וְאִפְלוֹ ע"מ
 שְׂאִין לְרַבּוֹ רְשׁוֹת זֶה דְּקַסְכָּר אִין קִינִין לְעַבְד כְּשׁוֹם לֹד בְּלֹא רַבּוֹ: וּבְשֹׁמֵר ע"י עֲצָמוֹ. דְּסַבְר
 חוֹבָה הוּא לְעַבְד שִׁיֵּאֵל מִתַּחַת יְדֵי רַבּוֹ לְחִירוֹת שֶׁאִם עַבְד כֵּהֵן הוּא פּוֹסֵל מִלְּאֲכּוֹל בְּתֵרוּמָה וְאִם
 עַבְד יִשְׂרָאֵל הוּא אוֹסְרוֹ כִּשְׁפָחָה מִש"ה קֹאֵמֵר דְּאִינוֹ יוֹאֵל לְחִירוֹת כֶּסֶף ע"י אֲחֵרִים אֲלֵא עַל
 יְדֵי עַלְמוֹ דְּכִיּוֹן דְּחוֹבָה הִיא לוֹ אִין חֲבִין לוֹ אֲלֵא כְּפִיּוֹ וְכֶסֶף דְּעַל יְדֵי אֲחֵרִים שֶׁאִי עֲכָן
 קִבְּלַת רַבּוֹ גֵּרְמָה לוֹ לְהִשְׁתַּחֲרֵךְ מֵאֲלֵיוֹ וְאִין אֲחֵרִים הִלְלוּ חֲבִין לְאֵדָם אֲלֵא קִבְּלַת רַבּוֹ וְהִרַב אִינוֹ
 נִעֲשֶׂה שְׁלוֹהוֹ אֲלֵא לְלוֹרֵךְ עַמּוֹ וּמִקְנָהוּ מֵאֲלֵיוֹ: וְחַב"א בְּכֶסֶף ע"י עֲצָמוֹ. דְּקַסְכָּרֵי יֵשׁ קִינִין
 לְעַבְד בְּלֹא רַבּוֹ הַיּוֹלֵךְ קוֹנֶה א"ע כֶּסֶף אִפְלוֹ ע"י עַמּוֹ וְכ"ש עַל יְדֵי אֲחֵרִים: וּבְשֹׁמֵר ע"י
 אֲחֵרִים. דְּסַבְרֵי וְזוֹת הוּא לְעַבְד שִׁיֵּאֵל מִתַּחַת יְדֵי רַבּוֹ לְחִירוֹת וְזִכִּין לְאֵדָם שֶׁלֹּא כְּפִיּוֹ וְהִלְכָה
 כְּחֻמִּים. וְהַעֲבַד כְּנִעְנֵי קוֹנֶה אֶת עַמּוֹ אִם סִימָא רַבּוֹ אֶת עֵינוֹ אוֹ הִפִּיל אֶת שִׁינוֹ אוֹ קָטַע מִמֶּנּוּ
 אֶחָד מִכ"ד רֵאשֵׁי אִיבְרִים שֶׁהֶם רֵאשֵׁי אֲלֻכְעוֹת יָדַיִם וְאֲלֻכְעוֹת רַגְלָיִם וְרֵאשֵׁי אֲזוּנִים וְרֵאשֵׁי הַחוּטִם
 וְרֵאשֵׁי הַזְּכוֹרוֹת וְרֵאשֵׁי שְׁדִים בִּאֲשֶׁר וְהָ לֵט שְׁחָרוֹר מִרַבּוֹ וְהִינֵי כְּלָל הַדְּבָרִים שֶׁהַעֲבַד קוֹנֶה א"ע
 מִשׁוֹם דְּהוּיָא בְּרֵאשֵׁי אִיבְרִים לְרִיךְ גֵּט שְׁחָרוֹר מִרַבּוֹ וְהִינֵי קוֹנֶה א"ע כְּשֶׁעַר: וְהַלְבָּד שִׁיּוּהָ
 הַכֶּסֶף מוֹשֵׁל אֲחֵרִים. דְּעַבְד אִין לוֹ כְּלוֹם דֹּאֵף מִזְאֵה וְקִבְּלַת מִתְּנָה הַכֵּל לְרַבּוֹ וְאִם זֶה לְפָדוֹת
 ע"י עַמּוֹ לְרִיךְ לְהוֹיֵת הַכֶּסֶף מִשֵּׁל אֲחֵרִים שִׁתְּנוּהוּ לוֹ ע"מ שְׂאִין לְרַבּוֹ רְשׁוֹת זֶה: דְּבַמְסִירָה.
 כְּעִלְיֵי מוֹסְרִין אֹתָהּ לְלוֹקַח כִּאֲפָסֵר אוֹ כְּשֶׁעֲרָה: בְּהַגְבָּהָה. וְלֹא כְּמִסִּירָה: נִקְנִית בְּמִשְׁבִּיבָה.
 וְא"ע לְדַפְּשֵׁר בְּהַגְבָּהָה מִכֵּל מִקּוֹס נִקְנִית כְּמִסִּיבָה מִשׁוֹם דְּמִסְרָכָה שֶׁהִיא מִתְּחַזְקַת בְּלַפְרִינָה תִּמְיָד
 לְחֻזוֹ

קדושים ליום שרשי

עַר יְדֵי עֲצָמוֹ. וּבִשְׁמֵר עַר יְדֵי אֲחֵרִים. וּבִלְבָד שִׁיחָא תַּפְסָף מִשָּׁר אֲחֵרִים :
 וּבְהִמָּה נִסָּה נִקְנִית בְּמִסְרָה. וְהִדְקָה בְּהִנְבָּחָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי
 אֲלֵיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים בְּהִמָּה דְקָה נִקְנִית בְּמִשְׁיבָה: הַ נְכָסִים שֵׁשִׁשׁ
 לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת נִהְיִין בְּכֶסֶף וּבִשְׁמֵר וּבַחֲזָקָה. וְשֵׁשִׁין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת אֵין נִהְיִין
 אֲלֵא בְּמִשְׁיבָה. נְכָסִים שֵׁשִׁין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת. נִקְנִין עִם נְכָסִים שֵׁשִׁשׁ לָהֶם
 אֲחֵרִיּוֹת. בְּכֶסֶף וּבִשְׁמֵר וּבַחֲזָקָה. וְזוֹמְקִין נְכָסִים שֵׁשִׁין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת. אֵת
 הַנְּכָסִים שֵׁשִׁשׁ לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת לְשִׁבְעַ עֲלֵיהֶן: וּפְלַ הַנְּעֻשָׂה דְמִים בְּאַחַר.
 בִּיּוֹן שְׁזוּבָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בְּחִלְפֵיּוֹ. בִּיצֵד. הַחֲתָף שׁוֹר בְּפָרְהָ. אוֹ תַמּוֹר
 בְּשׁוֹר. בִּיּוֹן שְׁזוּבָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בְּחִלְפֵיּוֹ. רְשׁוֹת תַּנְבּוּחָה בְּכֶסֶף וּרְשׁוֹת

ההדיוט

ברטנורה

לאחוז ע"ג קרקע ופסק הלכה בין בהמה דקה בין בהמה נסה קניית במשיכה וכ"ס בהנבחה
 ומשיכה קונה בסמטא שהוא זויות של רה"ר ובחצר של שניה' מסירה קונה צרה"ר ובחצר שאינה של
 שניה, והנבחה קונה בכ"מ. וכל מה שדרכו בהנבחה אינו נקנה אלא בהנבחה והדבר הנקנה במסירה אינו
 נקנה במשיכה וכן הנקנה במשיכה אינו נקנה במסירה: ה' נכסים שיש להם אחריות, היינו קרקעות
 שהמלוה את חברו סומך עליה' לפי שקיימים ועומדים ופי' אחריות חורה שחוזר מלוה עליהם ועורף
 אותם מן הלקוחות כשלא ימלא כלום ללוה: נקנין בכסף. דכתיב שדות נכסף יקנו וה"מ
 במקום שאין רגילין לכתוב שטר אבל במקום שרגילין לכתוב שטר לא קנה עד שיכתוב שטר:
 בשטר. שכוזה על הגייר או על החרס שדי נתונה לך שדי קנויה לך ומוסרו לקונה ודוקא
 במתנה נקנה הקרקע בשטר אבל במכירה עד שיתן את הכסף אלא א"כ מוכר שדה מפני רעתה
 דכחא קני בשטר לחודיה ומגלן דמקרקעי נקנין בשטר דכתיב וכחוב בספר וחתום: ובהזקה.
 כגון שחפר בקרקע מעט או נעל גדר ופרץ כל שהוא בפני המוכר ואם היה שלא בפניו נרץ
 שיאמר לו לך חוק וקני ומגלן שקרקע נקנה בחזקה דכתיב וירשתם אותה וישבתם בה כמה
 ירשתם בישיבה: ושאיין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה. דכתיב או קנה מיד עמיתך
 דבר שאפשר לתחו מיד ליד אינו נקנה אלא בנתינה מיד ליד: נקנין עם נכסים. אם מנר
 מטלטלין עם הקרקע כיון שקנה לוקח את הקרקע באחד משלש' קנינים הללו נקנה מטלטלין עמה
 והוא שיאמר לו קני (הג"ג) אגב קרקע ופקא לן מקרא דכתיב דכדרי הימים (ב דא ג) וחתן
 להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערים בצורות: וזוקקים. נכסים הללו שאין
 להם אחריות כו' אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות היבא דטענו מטלטלין וקרקעות ונתחייב ליבצע
 על המטלטלין וזוקקין המטלטלין את הקרקעות ליבצע עליהם ע"י נגלוש שבועה ולמדנו נגלוש שבועה
 מוטעה דכתיב ואמרתי האשה אמן אמן. אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן שלא שטיתי ארוסה אמן
 שלא שטיתי נשואה שומרה יבס וכנוסה: ה' כל הגעשה דמים באחר. מפרש בגמרא כל הנשום דמים
 באחר כל דבר שאם בא לתחו באחר נרץ לשמו דהיינו כל מטלטלין בר ממטבע: ביון
 שזובה זה. כלומר כיון שמשך הא' נתחייב האחר בחליפיו בכ"מ שהם אס מחו או אבדו והע"פ
 שלא משך לפי שבמשיכת המוכר את הסודר או את ההפך נקנה המקח ללוהה בכ"מ שהוא והע"פ
 שאין בהפך שקונים בו שזה פרוט' וכלכד שלא יהיה מטבע או פירו' שאלו אין קונין בהם וכל
 הדברים נקנין בחליפין מטלטלין עבדים וקרקעות חוץ מהמטבע שאינו נקנה בחליפין משום
 דלעתייה דליגס אזורתא דמטבע לא על גופיה ולורתא עבדא דכטלה לפיכך אף לקח אדם
 מטבע בלא משקל ובלא מנין ואמר אלו חליפיו שדה פלונית או עבד פלוני או הפך פלוני כיון
 שמשך זה נתחייב האחר בחליפיו דהא גלי דעתייה דלאו אזורתא דמטבע הוואיל ולא שקל ולא
 מנה ואין שום דרך שיעיל בקניית המטבע היבא דליגס בעינא אלא להקנותו אגב קרקע:
 רשות הנבחה בכסף. גובר שנתן מעות בבהמה לזורך הקדש אפילו היא בסוף העולם קנה
 ובהדיוט לא קנה אלא בחזקה כלומר עד שימשוך ואם נתן ההדיוט דמים על ההפך כל זמן
 שלא משך ההפך לא קנה ומחוייב המוכר את הדמים אם חוזר בו ממכירת ההפך ונרץ לקבל
 עליו

קדושים ליום שלישי

הַהַדְיוּט בַּחֲזָקָה. אֲמִירְתוֹ לְגִבּוֹהַּ בְּמִסְרְתוֹ דְהַדְיוּט: י כֹּל מִצּוֹת הַבֵּן
עַל הָאֵב אֲנָשִׁים חַיִּיבִין וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת. וְכֹל מִצּוֹת הָאֵב עַל הַבֵּן. אֶחָד
אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיִּיבִים. וְכֹל מִצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָה. אֲנָשִׁים
חַיִּיבִים וְנָשִׁים פְּטוּרוֹת. וְכֹל מִצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁלֹּא הַזְּמַן גְּרָמָה. אֶחָד אֲנָשִׁים
וְאֶחָד נָשִׁים חַיִּיבִים. וְכֹל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בֵּין שְׁהַזְּמַן גְּרָמָה בֵּין שֶׁלֹּא
הַזְּמַן גְּרָמָה. אֶחָד אֲנָשִׁים וְאֶחָד נָשִׁים חַיִּיבִין. חוּץ מִכֹּל תְּשַׁחֲתֵהוּ. וְכֹל
תִּקְרֶה. וְכֹל תִּטְמֵא לַמֵּתִים: ה הַסְּמִיכוֹת וְהַתְּנוּפוֹת וְהַהֲנָשׁוֹת וְהַקְּמִיצוֹת
וְהַהֲקָמְרוֹת וְהַמְּלִיקוֹת וְהַהֲזָאוֹת וְהַקְּבָלוֹת. נוֹהֲגִין בְּאֲנָשִׁים וְכֹל בְּנָשִׁים
חוּץ מִמִּנְחַת סוּסָה וְנִזְרָה. שֶׁהֵן מְנִיפוֹת: ט כֹּל מִצְוָה שֶׁאֵינָה תְלוּיָה
בְּאַרְץ. נוֹהֲגֵת בְּאַרְץ וּבַחֲצִיצָה לְאַרְץ. וְכֹל הַמִּצְוָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְּאַרְץ
אֵינָה נוֹהֲגֵת אֶדְרָא בְּאַרְץ. חוּץ מִן הָעֶרְלָה וּבְרֵאִים. רַבִּי אֲרִיעֶזֶר אוֹמֵר אִף
מִן הַחֲדָשׁ: י כֹּל הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת. כְּמִיבִין לוֹ. וּמֵאַרְיִכִין לוֹ יָמִיו. וְנוֹחַד

את

ברטנורה

עליו מי שפרע אבל אם משך הלוקח החפץ מע"ט שעדיין לא נתן את הדמים שהתנה אין שום אחד
מהם יכול לחזור בו ואם לא נתן דמים ולא משך החפץ אלא שנתפסרו על המקח בפני עדים ונתרצה זה
שיקנה בכך וכך ונתרצה חזרו למכור בכך וכך אפילו אמר אחס עדי אין באלה הדברים כלום ואפילו
מי שפרע אין כאן: אמירתו לגבוה במסירתו להדיוט. האומר שור זה עולה בית זה הקדש
אפילו בסוף העולם קנה ובהדיוט לא קנה עד שימשוך בבהמה ויחזיק בבית: ז כל מצות הבן
על האב. כל מצות הבן המוטלת על האב לעשות לבנו והן ו' דברים למולו לפדותו אם הוא
בכור ללמדו תורה ללמדו אומנות להשיאו אשה להשיטו בנהר: א אנשים חייבין. אך חייב מצוות
הללו לבנו והאם פטורה: וכל מצות האב, המוטלת על הבן לעשות לאביו שהם מורא וכבוד
מורא לא ישב במקומו ולא יסתור את דבריו ולא יכריע את דבריו. וכבוד מאכל ומסקה מלביש
ומכסה מכניס ומוליא: אחד אנשים ואחד ישים חייבין. הנשים והננות חייבים: וכל
מ"ע שהזמן גרמא. שהזמן גרם למצוה שחבא כגון שופר סוכה לולב וליציאת: שלא הזמן
גרמא. כגון מוזה מעקה אבדה ושילוח הקן והני חרי כללי לאו דוקא כדקיימא לן אין למדן
מן הכללות אפילו במקום שנאמר בהם חוץ שהרי מזה בלילי הפסח ושמחה במועדים והקבל
בגם הסוכות כלן מ"ע שהזמן גרמא הן ונשים חייבות ותיבת ופריה ורביה ופדיון הבן ממצות
עשה שלא הזמן הוא ונשים פטורות אבל כללית בתרא דכל מצות לית אחד הנשים ואחד נשים
חייבים חוץ מכל תקיף וכל תשחית וכל תטמא למתים כלל דוקא הוא וילפינן ליה מדכתוב איש
או אשה כי יעשו מכל הטאת האדם השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשים שבחורה חוץ מכל
תקיף וכל תשחית דכתיב לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחיתתם פאת זקנך כל שיטנו בהשחתה ישנו
בהקפה וכל שיטנו בהשחתה אינו בהקפה והני נשי הואיל וליתנייהו בהשחתה ליתנייהו בהקפה ומנלן
ליתנייהו בהשחתה דכתי' פאת זקנך ולא כתיב פאת זקנכם מאי זקנך זקנך ולא זקן אשך: ובל תטמא
למתים. דכתיב אמור אל הכהנים בני אהרן בני אהרן ולא בנות אהרן: ה הסמיכות והתנופות
אינה סומכת ואינה מניפה ואינה מגשת מנחה בקרן מערבית דרומית כמשפטה אם היא כהנת
ואינה קומצת ולא מקטרת ואינה מולקת עוף ואינה מקבלת דם במזרק ואינה מזה דם: ח חוץ
בסוטה ונזירה שהן מניפות. מנחתן בעלמן שמנחתן טעונה תנופה כבעלים: ט כל מצוה
שיאינה תלויה בא"ץ. כל מצוה שהיא חובת הגוף מיקרי אינה תלויה בארץ ושהיא חובה
רקע מיקרי תלויה בארץ: חוץ מן הערלה. שנהגת בחוץ הארץ הלמימ וכלאי הכרם בח"ל
מדרבנן וכלאי זרעים מותרים לזרעם בח"ל: ר"א אומר אף הערלה. אסור בח"ל מה"ת אף על
פי שהיא חובת קרקע שא"ל בכל מושבותיכם בכל מקום שאתם יושבים והלכה כר' אליעזר: כל
העושה מצוה אחת. יתירה על זכותיו כדי שיהא זכותיו מרובים מעומתו: מציבין לו ומאריכין

קדושים ליום ג

את הארץ. וכל שאינו עושה מצוה אחת. אין מטיבין לו ואין מאריכין
לו ימיו. ואינו נוחר את הארץ. וכל שישנו במקרא במשנה ובדרך
ארץ לא במהרה הוא חוטא שנאמר והחוט המושל לא במהרה
ינתק. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרך ארץ. אינו
מן הישוב:

ברשורה

לו ימיו. לשה"כ: ונחל את הארץ. ארץ החיים: וכל שאינו עושה מצוה אחת. שהיו עונותיו
מרוכזין מזכותיו ואינו עושה מצוה אחת שהיה מחלה זכאי ומחלה חייב אלא כשאר עונותיו
מרוכזין: ולא בדרך ארץ. שאין משאו ומתנו צנח עס הכריות: אינו מן הישוב. אינו
מועיל לישובו של עולם והוי מושבו מושב לזים ופסול לעדות:

גמרא קידושין דף כ"ט ע"א

תנינא דהא דתנו רבנן האב חייב בבנו למולו וקפדותו
וקפדותו תורה ודהשיאו אשה וקפדותו אומנות ויש
אומרים אף להשיטו במים רבי יהודה אומר כל שאינו מלמד
את בנו אומנות מקדו ליםמות. ליםמות סקא דעתך
אפא פאפו מלמדו ליםמות. למולו מנן דכתיב (בראשית
כ"א) וימר אברהם את יצחק בנו והיבא דלא מהליה אבוי
מיהייבי בי דינא למימהליה דכתיב (שם י"ז) המול לכם כל זכר
והיבא דלא מהליה בי דינא מיחייב איהו למימהר נפשיה דכתיב
(שם) וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונברתה.
קפדותו מנן דכתיב (שמות י"ג) כל בכור בנגד תפדה. והיבא דלא
פרהיה אבוי מיחייב איהו למיפרהיה דכתיב (במדבר י"ח) פדה
תפדה. לקדו תורה מנן דכתיב (דברים י"א) וקמדתם אותם
את בניכם והיבא דלא אנמריה אבוי מיחייב איהו למגמר
נפשיה דכתיב (שם ה') וקמדתם. להשיאו אשה מנן
דכתיב (ירמי' כ"ט) קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם

נשים

רש"י

ולפדותו. כה' סלעים אם בכור הוא: אף להשיטו בנהר. שמו יפרוש בספינה
ומטבע ויפתחן אם אין יודע לשוט: ליםמות ס"ד. הלא ישב ולא למדו כלום:
כאינו מקדו ליםמות. דכיון דאין לו אומנות ויחסר לחמו ילך צפרסת דרכים
וילכטם את הכריות: מחייב איהו. לכשיגדל לפדות את עלמו כשהוא בכור ולא
פרו חזיו: דכתיב ולמדתם. קרא אחרינא הוא ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם:

קדושים ליום שלישי

נשים. ללמדו אומנות מנגן אמר חזקיה דאמר קרא (קהלת ט
 ראה חיים עם אשה אשר אהבת אם אשה ממש היא בשם
 שחייב להשיאו כך חייב ללמדו אומנות. אי תורה היא בשם
 שחייב ללמדו תורה כך חייב ללמדו אומנות. ויש אומרים
 אף להשימו בנהר מאי מעמא חיותיה הוא. רבי יהודה אומר
 וכו'. מאי בינייהו דאגמריה עיסמא:

זוהר קדושים דף פ"ב ע"א

איש אמו ואביו תיראו רבי שמעון אמר פתיב (דברים יד) ואתם תדבקם
 • בני וגומר. זכאין אינון ישראל דמתדבקן ביה בקדשא ברין הוא
 ואינון וְגַם אִמּוֹ וְאָבִיו עובדי עבודה זרה) ובגין דאינון מתדבקן ביה בקדשא
 ברין הוא כלא אתדבקו כחדא דא כדא. תא חזי בשעתא דבר נש
 מקדש גרמיה לתתא בגון חברייה דמקדשי גרמיהו משבת לשבת בשעתא
 דזווגא עקאה אשתכח דהא ביהויה שעתא רעוא אשתכח וברכתא אודמנת.
 כדון מתדבקן כדו פקד נפשא דשבת וגופא דאודמן בשבת. ועל דא כתיב
 איש אמו ואביו תיראו דאינון זווגא חד בגופא ביהויה שעתא דאתקדשא.
 ואת שבתותי תשמורו דשבת עקאהו שבת תתאה דאינון מומני נפשא ביהויה
 גופא מהויה זווגא עקאה ועל דא ואת שבתותי תשמורו תרי. וכלא
 אתדבק דא כדא זכאה חוקקיהון דיישראל. דבר אחר ואת שבתותי
 תשמורו לאזתרא לאינון דמחבאן לזווגיהו משבת לשבת והא אומימנא
 כמה דכתיב (ישעיה נ"ז) לפריסים אשר ישמרו את שבתותי. מאן סריסים
 אדון אינון חברייה דמסרסן גרמיהו בר שאר יומין בגין למלעי באורייתא
 ואינון מחבאן משבת לשבת. הדא הוא דכתיב אשר ישמרו את שבתותי.
 כמה דאת אמר (בראשית ל"ו) ואביו שמר את הדבר. ובגין כך ואת
 שבתותי תשמורו איש אמו ואביו תיראו דאו גופא. ואת שבתותי
 תשמורו דא נפשא וכלא אתדבק דא כדא זכאה חוקקיהון דיישראל:

מוסר

יוסף רחק

הלכה פסוקה

שמערי תשובה לר"י דף ו' ע"ג
 תאנת הצדיקים מן התצלחות להפיק
 רצון מהשם וישתפין קהם
 ורצונו החיים תקימים והאמתים והאור
 הנרדף הכולל את הנעמות בעגן שנאמר
 חיים

הרמב"ם ה' אישות פ' י"ב
 בשנושא אדם בין בתולה בין בעולה
 בין גדולה בין קטנה אחת בת
 ישראל ואחת הגיורת או המשותרת
 יתחייב לה בעשרה דברים וזכה בארבעה
 דברים

קדושים ליום שרישי

הלכה פסוקה

דברים : י והעשרה שרשה מהן מן התורה ואזו הן שארהי בסוהיה ועונתה שאנה ארו מוונותיה. בסוהיה במשמעו עונתה לכא עליה פדרה כל הארץ. והשבעה מדברי סופרים וכלן הנאי בית דין הם האחד מהם עיקר כהונה. והשאר הם הנקראין הנאי כהונה ואזו הן. לרפאותה אם חלתה. ולפדותה אם נשבותי לקברה אם מתה. ולהיות נזונת מן נכסיו וישבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה. ולהיות כנאיה ממונו נזונת מנכסיו אחרי מותו עד שתתארסנה. וזהו הנקרא הנזונת ממונו יורשין כהונה יותר על חלקם בירושה שעם אחיהם : י והארבעה שזכה בהן כלם מדברי סופרים ואזו הם. להיות מעשה ידיה שלו. ולהיות מצאקה שרו. ושהיה אוכל כל פירות נכסיה בביתה. ואם מתה בתו יורשנה. והוא קודם לכל אדם בירושה : י ועוד תקנו חכמים שיהיו מעשה ידי האשה כנגד מוונותיה. ופדיונה כנגד אכילת פירות נכסיה. וקבורתה כנגד ירושתה לכתובתה. לפיכך אם אמרה האשה איני נזונת ואיני עושה שומעין לה ואין כופין אותה. אבל אם אמר הבעל איני ננה ואיני נוטל כלום ממעשה ידיה אין שומעין לו שמה לא יפיקו לה מעשה ידיה למוונותיה ומפני תקנה זו יחשבו המוונות מהנאי הכתובה : י כל הדברים האלו אף על פי שלא נכתבו בשטר היתובה : אמרו לא נכתבו כהנה אלא

מוכר

(תהלים י) חיים ברצונו ונאמר (סו י) ה אלהים צבאות השיבנו האר פניה ונשעה ואמרו וזרנם לקרבה אין לנו אלא הארת פניה והוא ענין הרצון וכבר הקדמנו וביארנו זה על פ תראה בהפלת דוד בעת התשובה אחרי שאמר (סו י) הרב בכסני מעוני ומסמאתי מהרני ההפלה עוד על הרצון להיות רצון השם ותקרה בו בקודם החטא ואמר (סו) אל תשליכני מדפניה ורוח קדשה אל תקח ממני. אחרי בן התפלה ואמר (סו) השיבה לי ששון ישעה שיהיו נסי השם וישעו מצויים אתו ושתצלח עליו רוח אלהים באשר בתהלה. אחרי בן אמר י ורוח נדיבה הסמכני פירוש הנה קמנתי מפני פשעי ואיני כאוי הנסיה ולהלות עלי ורוח קדשה ואם נשאת עון חטאתי איני כבאי להיות נאהב וכצוי פירתי קדם אבל ברוח נדיבה הסמכני כי אין קץ לנדבתה וטובתה וקא ורוח כחסרון בית כמו ודגן וירוש סמכותו ובענין הנה אמר הושע ערו השלום ארפא משוכתם איהם נדבה ענין איהם נדבה כענין מה שאמר דוד הסמכני ועוד ותפגל בער התשובה אל ה' תמיד שיעברו אל התשובה כמו שגאמר (ישי י) השיבני ואשובה כי אתה ה' אל ה' :

גש כיון שגשאה זכה בארבעה דברים שלו וזכתה האשה בעשרה דברים שדה ואין צריכין לפרש :

קדושים תורה ליום רביעי

יבין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ון דמילוי ון דשם ב"ן לקנות האית נפש יתירה משבת הבאה .

טו לא תלך רכיל בעמיה לא תעמד עליהם רעה
אני יהוה: לא תיכול קורצין בעמך לא תקום על דמא דחברה
אנא יי: י לא תשגא את אחיה בלבבך הובח תוכיח
את עמיתך ולא תשא עליו חטא: לא תשני ית ארוך
בלבך אוכחא תוכח ית חברה ולא תקבל על דיליה חובא:
יה לא תקם ולא תטר את בני עמך ואהבת לרעהך
כמוך אני יהוה: לא תקום ולא תטר דכבו לבני עמך ותרחמיה
לחברה כותך אנא יי: י את חקתי תשמרו בהמתה
לא תרביע בלאים שרף לא תורע בלאים ונגד
בלאים שעטנו לא יעלה עקבה: ית קמי תטרון בעירך לא

תרכיב

רש"י

(טו) לא תלך רכיל. אני אומר ע"ש שכל משלחי מדנים ומספרי לה"ר הולכים
בצתי רשיהם לרגל מה יראו רע חו מה ישמעו רע לספר בשוק נקראים הולכי
רכיל הולכי רגילה ודאיה לדברי שלא מליטו רכילות שאינו כתוב בלי הליכה. לא תלך
רכיל. הולכי רכיל נהשת וברזל (י רמיה ו) ושאר לה"ר אין כתוב בו הליכה
(ההלים קח) מלשני בסתר רעהו (שס קב) לשון רמיה (שס יב) לשון מדברת גדולות
לכך אני אומר שהלשון הולך ומרגל שה"ק נחפזת בנימי"ל שכל האותיות
שמואלהיס ממקום אחד מתחלפות זו בזו כ"ת כ"ח וגימ"ל כ"ק וקו"ף כ"ק
ווי"ן בלמ"ד וזי"ן בלד"י וכן (ש"ב י"ט) וירגל בעבדך רגל במרמה לחמר עלי
רעה וכן (ההלים טו) לא רגל על לשונו וכן רובל הסותר ומרגל אשר כל סחורה וכל
המוכר בשמים להתקבט בהם הנשים ע"ש שחזר המיד בעיירות נקרא רוכל לשון
רוגל. ותרומנו לא תיכול קורצין כמו (דניאל ג) ואכלו קורטיוסן די יהודאי אכל
קורלא צי מלכא ונרסה צעמי שהיה משפסס לחבל בציה המקבל דבריהם חיזה
הלעטה והוא גבר חזק שדבריו מקוימים ומעמידם על האמת ואתה הלעטה נקדמת
אכילת קורצין לשון קורץ צעמי (משלי ו) שכן דרך כל הולכי רכיל לקרוץ צעיניהם
ולרמוז דברי רכילותן שלא יביטו שחר השומעים: לא תעמוד על דם רעך. לגלות
במיהתו ואתה יכול להלילו (ה"ב) כגון טובע בגבר וחיס חו נסיים בלום עליו: אני ה'.
נאמן לשלם שכר ונאמן להפרע: (יו) ולא תשא עליו חטא. לא תלבין את פניו ברבים:
(יח) לא תקום. אמר לו השליטי מנגד אמר לו לא ולמחר אמר לו השליטי קרדומן חמר
לו היטי משחילך כדרך שלא השאלתני זו היא נקימה ואינו היא נטירה ה"ל השליטי
את קרדומך אמר לו לאו נמחר אמר לו השליטי מנגד אמר לו הא לך ואיני כמנהגך
שלא השללתני זו היא נטירה שנטר האיצה בלבו אש"פ שאינו נוקס: ואהבת

לרעך

קדושים ליום רביעי

מְרַבֵּי עִירֻבֵין חֻקְלָךְ לֹא תִזְרַע עִירֻבֵינִי וְלִבִּישׁ עִירֻבֵינִי שֶׁעֲמָנָא לֹא
 יִסַּק עִירָךְ: כ וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ שְׁכַבְתָּ־זֶרַע
 וְהוּא שִׁפְחָה נַחֲרַפְתָּ לְאִישׁ וְהִפְדָּה לֹא נִפְדָּתָה אִו
 הַפְּשָׁה לֹא נִתְּנָה לָהּ בְּקֶרֶת תְּהִיָּה לֹא יוֹמְתוּ כִּי־לֹא
 הַפְּשָׁה: וְגַבֵּר אֲרִי יִשְׁכּוּב יַת אֶתְתָּא שְׁכַבְתָּ זֶרַע וְהוּא אֶתְתָּא אַחֲרָא
 לְגַבֵּר וְאֶתְפָּקָא לֹא אֶתְפָּקָת בְּבִסְפָּא או חִירוּתָא לֹא אֶתְהִיבַת זָה
 בְּשִׁמְר בְּקוֹרְתָא תְּהִי לֹא יִמּוֹתוּן אֲרִי לֹא אֶתְחַרְרַת: כא וְהִבִּיא אֶת־
 אֲשָׁמוֹ לְיִהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אִיל אֲשָׁם:
 וַיְהִי יַת אֲשָׁמִיָּה קָדָם יי לְתַרְע מִשְׁבֵּן זְמָנָא דִּיבְרָא בְּאֲשָׁמָא:

רש"י

לרעך כמוד. (ת"כ) אר"ע זה כלל גדול כהורה: (יש) את חקתי תשמרו. ואלו
 הן בהמחך לא תרביע כלאים וגו' חקים אלו גזרות המלך שאין טעם לדבר:
 ובגד כלאים. למה נאמר לפי שנאמר לא תלבש שעטני למר ופסחים יחדיו
 יכול לא ילבש גזיו למר ואניני פשתן ת"ל בגד מגין לרבות סלכדים ת"ל שעטני
 דבר שהוא שוע טווי וגוו ואומר אני נזו לשון דבר הנמלל ושזור זה עם זה לחברו
 (מ"ק יב) כמו חזיון לנאוי דאית בהון שאנו מפרשין ל' כמש ול' שעטני פי' מנחם
 מחברת למר ופסחים: (ב) נחרפת לאיש. מיועדת ומיוחדת לאיש ואינו יודע לו
 דמיון במקרא בשפחה כעניני שחליה שפחה וחליה בת חורין המאורכת לעבד
 עבדי שמוחר בשפחה הכוזב מדבר: והפדה לא נפדתה. פדויה ואינה פדויה
 וסתם פדיון בכסף: או חפשה. בשטר: בקרת תהיה. היא לוקה ולא הוא
 יש על ב"ד לזקר אם הדבר שלל לחייב' מיסה כי לא חפשה ואין קדושים גמורין
 ורבותינו למדו מכאן שמי שהוא במלקות יהא בקריאה שהדיינים המלקין קובי
 על הלוקה (דברים כח) אם לא תשמור לעשות וגו' והפלה ה' אם מכוך וגו'
 כי לא חפשה. (מכות כג) לפיכך אין חייב עליה מיסה שאין קדושים קדושי
 הא אם חופשה קדושים קדושין וחייב מיסה:

נביאים יחזקאל סימן כ'

א וְתַחַם עֵינֵי עֲלִיָּהֶם מִשְׁחַתֵּם וְלֹא־עֲשִׂיתִי אֹתָם פְּלֶה בַּמִּדְבָּר:
 וְחַם מִיַּמֵּי עֲלִיָּהוֹן מִלְּחֻבְלוֹתָהוֹן וְלֹא עֲבָדִית עִמָּהוֹן גְּמִירָא
 בַּמִּדְבָּרָא: כ וְאָמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵי אָבוֹתֵיכֶם אֶרֶ־
 תֵּלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיהֶם אֶרֶ־תִּשְׁמְרוּ וּבְגִלּוּיָהֶם אֶרֶ־תִּטְמָאוּ:
 וְנִצְטָרִית לְבְּנֵיהוֹן בַּמִּדְבָּרָא בְּגִזְרֵית אֲבֹתְכֶם לֹא תִחֲבוּן וַיַּת נְמוּסֵיהוֹן לֹא

חדושים ליום רביעי

יט

הטרוך בפוקמן מעותהון לא תסתאבין : ג אני יהוה אלהיכם בחקותי
 לכו ואתם משפטי שמרו ועשו אותם : אָנָּה יי אַתְּהוּן בְּמִימֵי
 הַלִּיכּוֹ וַיֵּת דִּינֵי טְרוֹ וְעֵבִידוֹ יִתְהוּן : ד וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי קִדְּשׁוּ וְהָיוּ
 לְאוֹת בִּינֵי וּבִינֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : וַיֵּת יוֹמֵי
 שְׁבִיאָ דִּינֵי קִדְּשׁוּ וַיְהוּן לְאֵת בֵּין מִימְרֵי וּבִינֵיכּוֹן לְמִידַע אֲרֵי אָנָּה יי
 אַתְּהוּן : ה וַיִּמְרוּ־בֵי הַבָּנִים בְּחֻקוֹתַי לֹא־הָלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי
 לֹא־שִׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם
 אֶת־שִׁבְתוֹתַי חֲלָלוּ וְאָמַר לְשַׁפָּךְ חֻמְתֵּי עֲלִיהֶם לְבִלּוֹת אִפֵּי
 בָּם בְּמַדְבָּר : וּסְרִיבּוּ עַל מִימְרֵי בְּנֵי בְּקִימֵי לֹא הָלְכוּ וַיֵּת דִּינֵי לֹא
 נִטְרוּ לְמַעַבְדַּת יִתְהוּן דָּאם יַעֲבִיד יִתְהוּן אֲנָשָׁא וַיְחֵי בְּהוּן בְּחֵי עֲלֵמָא
 יֵת יוֹמֵי שְׁבִיאָ דִּינֵי אֲחִירוֹ וְאֲמַרִּית לְמִשְׁפָּךְ חֻמְתֵּי עֲלִיהוּן דִּיחֻקֵּי רוּגְזֵי
 בְּהוּן בְּמַדְבָּרָא : ו וְהַשִּׁיבְתִּי אֶת־יְדֵי וְאֶעֱשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי
 יִחַל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם לְעֵינֵיהֶם : וְאֲתִיב
 יֵת מַחַת גְּבוּרָתִי וְעַבְדִּית בְּדִיךְ שְׁמִי דְלֹא יִתְחַר לְעֵינֵי עַמְּמֵי דְאַבְרָהָם
 יִתְהוּן לְעֵינֵיהוּן :

רש"י

(ה) וימרו בי הכנים. שטמו של דן וכן הגלמדים לזבל פעור חלו דור המדבר :
 כתובים משלי כ"ו

א אֶל־תִּתְהַלֵּךְ בַּיּוֹם מִחַר כִּי לֹא־תִדְעַ מַה־יִּיְרָד יוֹם :
 לֹא תִשְׁתַּבַּח בַּיּוֹמָא דְלְמַחַר דְלֹא יִדְעַת מְנָא יֵלֵי יוֹמָא :
 ב יִתְקַדֵּךְ זֶר וְלֹא־פִיךָ נִבְרִי וְאֶר־שִׁפְתֶיךָ : ג שְׁבַח־נִי חִילוּנֵי וְלֹא
 פּוּמְךָ נִבְרָאָה וְלֹא שְׁפוּתֶךָ : ד כָּבֵד אֲבָן וְנִטְרַת הַחֹד וְכַעַם אֲוִיר
 כָּבֵד מִשְׁנֵיהֶם : ה יִקְרָא כִּפָּא וְנִטְוֹךְ חֲלָא וְרוּגְזָא דְשְׁמֵיָא יְקִיר מִן
 תְּרוּיָהוּן : ו ד אֲבֻרִיּוֹת חֲמָה וְשִׁמְךָ אֶף וּמִי יַעֲמֹד לְפָנֵי קִנְיָאָה :

רש"י

נכרויותא

(א) אך תתהלל. עכשיו בדבר שעתיד ליום מחר : לא תדע וכו'. שם היום
 יולד שום רעה וזבל מחשבות מחר : (ג) ונטר. משא : וכעס. שהחיל
 מכעיס להקדוש ב"ה : (ד) ומי יעמוד. לפני קנאתו של מקום : ונעתרות. לשון גודל
 כמו העמתם עלי דכריכס :

קדושים ליום רביעי

בְּכִרְוִיתָא הִיא חִימְתָא וְחִיפָא הִיא רוּגְזָא וּמְנו קָאִים קָדָם קִנְאָתָא :
ה טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגַלָּה מְאֵהָבָה מְסַתְרָת: מִבְּתָא מְכַסְנוֹתָא
דְּמִגְזָא מִן רַחֲמוֹתָא דְּמִמְיָשָׂא: ו נֶאֱמָנִים פְּצַעֵי אוֹהֵב וְנִעְתְרוֹת
נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא: שְׁפִירִין אֵינוֹן פּוֹדְעֵתִיה דְּרַחֲמָא וּבִישׁוֹן גּוֹשְׁתָא דְּסִנְאָה:

משנה בנא בתרא פרק י'

גַּם פְּשׁוּט עֲדִיו מֵתוֹבוֹ. וּמְקוּשָׁר עֲדִיו מְאֹחְרִיו. פְּשׁוּט שְׁכַתְבוּ עֲדִי
מְאֹחְרִיו. וּמְקוּשָׁר שְׁכַתְבוּ עֲדִיו מֵתוֹבוֹ. שְׁנִיחָם פְּסוּלִים. רַבִּי חֲנִינְא
בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מְקוּשָׁר שְׁכַתְבוּ עֲדִיו מֵתוֹבוֹ פְּשָׁר. מִפְּנֵי שִׁיבּוֹל
לְעִשׂוֹתוֹ פְּשׁוּט. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֵבֵל כְּמִנְהַג הַמְדִינָה:
ב גַּם פְּשׁוּט עֲדִיו בְּשִׁנִּים. וּמְקוּשָׁר בְּשִׁלְשָׁה. פְּשׁוּט שְׁכַתּוֹב בּוֹ עַד אַחֵר.
וּמְקוּשָׁר שְׁכַתּוֹב בּוֹ שְׁנֵי עֲדִים. שְׁנִיחָם פְּסוּלִים. כְּתוֹב בּוֹ וּזְיוֹן מֵאָה.
דְּאֵינוֹן סְלַעִין עֲשָׂרִין. אֵין לוֹ אֶקְא עֲשָׂרִים. וּזְיוֹן מֵאָה דְּאֵינוֹן תְּלָתִין סְלַעִין.
אֵין לוֹ אֶקְא מְנָה. כֶּסֶף וּזְיוֹן דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. כֶּסֶף סְלַעִין
דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. דְּרַפּוֹנוֹת דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת
מִשְׁתִּים. כְּתוֹב בּוֹ מִלְּמַעְלָה מְנָה וּמִמְבַּטָּה מְאֵתִים. מִלְּמַעְלָה מְאֵתִים
וּמִלְּמַטָּה מְנָה. הֵבֵל הוֹלֵךְ אַחַר הַתְּחִתּוֹן. אִם בֵּן לְמָה כּוֹתְבִין אֵת הָעֲלִיּוֹן.
שְׂאֵם תְּמַחֵק אוֹת אַחַד מִן הַתְּחִתּוֹן יִלְמַד מִן הָעֲלִיּוֹן: ג כּוֹתְבִין גַּם לְאִישׁ

אףברטורה

פּרָק י' גַּם פְּשׁוּט שְׁר פְּשׁוּט כַעֲשֵׂן שְׁלֵנו שְׁאִין תְּפוּרִים וּמְקוּשָׁרִים וְכַל שְׁעַר קְרוֹי גַט:
עֲדִיו מֵתוֹבוֹ. מְכַפִּים כַעֲשֵׂן שְׁלֵנו עוֹשִׂים: מְקוּשָׁר מְאֹחְרִיו. כּוֹחַב שְׁעָה אֵחַת אוֹ
שְׁתִים וְכוּרְכֵן עַל הַחֵלֶק וְחוּפֵר וְעַד אִי חוֹתֵם עַל הַכֹּדֵךְ מִבְּחוּץ וְחוּזֵר וְכוֹחַב שְׁנֵי שְׁטִין אוֹ
יּוֹתֵר מְכַפִּים וְכוּרְכֵן עַל הַחֵלֶק וְחוֹתֵם עַד שְׁנֵי עַל הַכֹּדֵךְ מִבְּחוּץ וְכַל עַד שְׁלִישִׁי וְתִקּוֹן רַכְבָּן
גַט מְקוּשָׁר מִשּׁוֹם כְּהִנִּים קִדְּשִׁים שְׁהִיו כּוֹתְבִים גַט פְּתוּס לְנִשְׁוִתִיהֶם וּמִתְחַרְטִי וְלֹא הִיו יְכוּלִים
לְהַחזִירֵם וְהַחֲקִינּוּ לָהֶם גַט מְקוּשָׁר שְׁאִינוֹ נוֹחַ לְכוֹחַב מֵהֵרָה שְׁמֵא כְּחוּךְ כֵךְ יִתְפִּיִים וְכַשֵׁם שְׁתִקְנוּ
מְקוּשָׁר גַט כֵךְ תִקְנוּ בְּשָׁר שְׁעֵרוֹת שְׁלֹא חִלְקוּ הַכְּמִים: שְׁנִיחָם פְּסוּלִין. שְׁלֹא נַעֲשׂוּ כְּתִיקוֹן
הַכְּמִים: שִׁיבּוֹל לְעִשׂוֹתוֹ פְּשׁוּט. שְׁאִם יִקְרַע הַתְּפִירוֹת וּיִפְתַּח הַשְׁעַר יִהְיֶה פְּשׁוּט: רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֵבֵל כְּמִנְהַג הַמְדִינָה. פְּלוֹגְמָא דְּת"ק וְרַכְבָּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל בְּתֵרָא
דְּנִהֲגִי בְּפִשׁוּט וּבְמִקוּשָׁר וְאִמֵר לִיה עֵבִיד לִי מְקוּשָׁר וְאִזִּיל וְעֵבִיד לִיה פְּשׁוּט אוֹ פְּשׁוּט וְעֵבִיד לִי
מְקוּשָׁר תִּיק סַבֵר מְקִפִיד קִפִיד וּפְסוּל וְרַכְבָּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל סַבֵר הוֹיִל וּמִנְהַג הַמְדִינָה בְּתֵרָוִיהוּ
לֹא קִפִיד וְכַשֵׁר וְהֵלְכָה כְּת"ק: ב פְּשׁוּט שְׁכַתּוֹב בּוֹ עַד אַחֵר. ה"ק כַּשֵׁם שְׁפִשׁוּט שְׁל' כו
עַד אַחַד פְּסוּל מְדֹאֲרִיתָא כֵךְ מְקוּשָׁר שְׁכַתּוֹב בּוֹ שְׁנֵי עֲדִים פְּסוּל מְדֹאֲרִיתָא: אֵין לוֹ אֵלֶּא כ"ה
וְאִף עַל גַב דְּזוּוִים מֵאָה כ"ה סְלַעִין הֵן יָד כַעֲלַה הַשְׁעַר עַל הַתְּחִתּוֹן וְהִכִי מְפָרְשִׁין לִיה לְשַׁעַר
מֵאָה זְוִים גְּרוּעִים שְׁאִינֵם שׁוֹין אֵלֶּא עֲשָׂרִים סְלַעִים: אֵין לוֹ אֵלֶּא מְנָה. כ"ה סְלַעִים דְּהִכִי
מְפָרְשִׁין לְשַׁעַר מֵאָה זְוִין דְּאֵינוֹן תְּלָתִין סְלַעִים קְלִים וְגְרוּעִים שְׁהֵן כ"ה מִן הַטּוֹבִים: וְנִמְחַק.
שְׁמַחֵק מִנִּין שְׁכַחַב אַחֲרָיו: וּמִלְּמַטָּה מְאֵתִים. כַּשְׁכּוֹפֵל אֵת דְּלִרְוִי כַשְׁעַר: הֵבֵל הוֹלֵךְ אַחַר
הַתְּחִתּוֹן. וְכַלְכַד שְׁלֹא יִהְיֶה כְּחוֹב בְּשַׁעַר אַחֲרוֹנָה: לְמָה כּוֹתְבִין אֵת הָעֲלִיּוֹן הוֹיִל וְכַסּוּף
הַשְׁעַר חוּזֵר וְכּוֹפֵל וְאַחֲרִית מִמּוֹן זֶה כֵךְ וְכַךְ קִבְלָתִי עֲלִי: ג כּוֹתְבִין גַט לְאִישׁ. וְחוֹתְמִין

קדושים יום רביעי

אף על פי שאין אלהיו עמו. והשובר לאשה אף על פי שאין בעלה עמה
 ובלבד שיהא מכירן. והפעל נותן עיבר. וכותבין לשמר לזוה אף על פי
 שאין מלה עמו ואין פותבין מלה עד שיהא לזה עמו ותלזה נותן עיבר.
 פותבין שטר למוכר אף על פי שאין לזכמ עמו. ואין פותבין לזכמ עד
 שיהא מוכר עמו והלזכמ נותן שכר: ד אין פותבין שגרי אירוסין ונשאין
 אלא מדעת שניהם והתתן נותן עיבר. אין פותבין שגרי אריכות ומקלות
 אלא מדעת שניהן והמקבל נותן שכר. אין פותבין שגרי בירורין וכל
 מעשה בית דין אלא מדעת שניהן ושניהם נותנים שכר. רבן שמעון
 בן גמליאל אומר שניהם פותבין שנים לזה לעצמו ולזה לעצמו: מי
 שפרע מקצת חובו והשליש את שפרו. ואמר לו אם לא נתתי לך כפאן
 ועד יום פלוני תן לו שפרו הגיע זמן ולא נתן. רבי יוסי אומר יתן. רבי
 יהודה אומר לא יתן: מי שנמחק שטר חובו. מעמיד עיניו עדים וכא
 לפני בית דין ועושין לו קיום איש פלוני בן פלוני נמחק שפרו ביזם
 פלוני ופלוני ופלוני עדיו. מי שפרע מקצת חובו רבי יהודה אומר יחליף רבי
 יוסי אומר יכתוב שובר. אמר רבי יהודה נמצא זה צריך להיות שומר שוברו
 מן העכברים אמר ליה רבי יוסי בדיפה לו ולא ירע כהו שר זה: שני אחין אחד
 עני ואחד עשיר והניח להן אביהן מרהיב בית תבד. עשאן לעיבר האשכר לאמצע.

עשאו

ברטנורא

הוא יגרש מהו שיראה ואת"פ שאין אשה עמו שהרי היא מתגרשת בעל כרחה: ¹שובר לאשה.
 שהיא עושה לבעלה על כהוצאה דחוב הוא לה וזכות לבעלה וזכין לאדם שלא צפוי: ובלבד שיהא
 מכירן. שיהא הסוכר והעדים מכירין האיש והאשה בין צנט בין צסובר שהם אינו מכירין שמה יכתוב
 נט על סם אשה איש אחר ששמו כשמו ותוליא אותו הנט אשה שהינה מגורשת בו וכן צסובר: והלזה
 נותן שכר. והפילו הוא עסקא דפלגא מלוה ופלגא פקדון אפילו הכי מקבל העסקא הוא נותן כל
 השכר לסופר: (ד) שגרי אריכות. הורד לקרקע לעבדה ולשמרה למחאה לשלים ולרביעי:
 קבלנות. ככך וכך כורין לכה בין עשה בין לא עשה: שגרי בירורין. זה צורר לו אחד
 שידון לו וזה צורר לו אחד וכותבין בכתב כלוני בירר דין פלוני וטעמיו כך וכך כדי שלא יהיו חוזרים
 וטעמים: כותבים ב'. לכל אחד מצעלי דמיס שטר צפוי עמנו טיהיו טעמיו סודרים בו ואין הלכה
 כרשב"ג אלא כשטר ח' נהבין טעמות של שני צנלי דמיס וכלוני בירר פלוני דין שידון לו פלוני בירר
 כלוני דין אחר שידון לו: (ה) והשליש את שפרו. המלוה והלוה מכרו השטר לו פלוני בירר
 הטורח היה להם לכתוב שובר וכמוהו על השלים: ר"י אומר יתן. דכ"ל אכמחה קניא הוצטת
 להצרו דבר ע"מ שיעשה לו דבר לעתיד וסומך בלבו צעטה התנאי שיוכל לקיים וכשהגיע הזמן אינו
 יכול לקיים זו קרויה אכמחה ו דברי ר"י קניא ולענין פסק הלכה אכמחה לא קניא אלא"כ קנו מידו
 צ"ד השובר וההפסד זכותיו בלותו צ"ד כמסר שטרותיו ורשותיו ואמר הו לה אכמחה מכאן ועד לי
 יס יבטלו זכותי ורבותי מפרשים של צ"ד שנקיאים ויודעים דדיי אכמחה נקראים צ"ד השובר לענין
 זה אצל רמב"ם אומר שאין צ"ד חשוב אלא צ"ד הכמוהו בארץ ישראל: (ו) מי שנמחק עיבר חובו.
 יס עדים טראו שנמחק מעמנו או נשטטט על ידי מים: כועביד עליו עדים. שידועים מהומי וכתב ומה
 היה כחוב בו והן עושין לו קנין צנטי צ"ד וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בלותו שטר: יהל"ף. יקרע
 אותו

קדושים ליום רביעי

עֲשָׂאן לְעַצְמוֹן. הָרִי הָעֵשִׂיר אָמַר לְעֵנִי. קַח לְךָ עֲבָדִים וְיִרְהָצוּ בְמִרְהָץ
 קַח לְךָ זֵיתִים. וּבֹא וְעֲשֵׂם בְּבֵית הַבֵּר. שְׁנַיִם שָׁהִיו בְּעִיר אַחַת. שֵׁם אֶחָד
 יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן. וְשֵׁם אֲחֵר יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן. אֵין יוֹכְלוּן לְהוֹצִיא שְׁמֵר חוּב זֶה עַל
 זֶה. וְלֹא אֲחֵר יוֹכֵל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶם שְׁמֵר חוּב. נִמְצָא לְאַחַד בֵּין שְׁמֵרוֹתָיו
 שְׁמֵרוֹ שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן פְּרוּעַ. שְׁמֵרוֹת שְׁנֵיהֶם פְּרוּעִין. בִּיצֵד יַעֲשֶׂוּ
 יִשְׁלָשׁוּ. וְאִם הָיוּ מְשֻׁדָּשִׁים יִכְתְּבוּ סִימָן. וְאִם הָיוּ כְּסוּמָנִים יִכְתְּבוּ בִּתְּנֵן
 הָאוֹמֵר לְבָנוּ עֵמֶר בֵּין שְׁמֵרוֹתֵי פְרוּעַ. וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזְהוּ. שְׁמֵרוֹת כִּכְּן
 פְּרוּעִין. נִמְצָא לְאַחַד שֵׁם שְׁנַיִם. הַגְּדוֹל פְּרוּעַ וְהַקָּטָן אֵינוֹ פְּרוּעַ. הַמַּלְוֶה
 אֶת חֲבִירוֹ עַל יְדֵי עֶרֶב. לֹא יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. וְאִם אָמַר עַל מְנַת שְׂאֵפְרַע
 מִמֵּי שְׂאֵרְצָה. יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר אֵם יֵשׁ
 נִכְסִים לְלוֹה. בֵּין כֶּהָ וּבֵין כֶּהָ. לֹא יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. וְגַן הָיָה רַבֵּן שְׁמַעוֹן
 בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר הָעֶרֶב לְאִשָּׁה בְּכַתְיֻבָּתָהּ. וְהָיָה בַעֲלָהּ מְנַרְשָׁה דִּירְנָה
 הַנָּאָה. שְׂמָא יַעֲשֶׂה קְנוּנְיָא עַל נִכְסִים שֶׁל זֶה וְיַחֲזִיר אֶת אִשְׁתּוֹ: הַ הַמַּלְוֶה

ברטנורה   אה

אותו שטר ויכתבו לו אחר כפי החשבון הנשאר: נמצא זה. הלוה צריך לשמור שוכרו מן
 העכברים שאם יאכד יגנה המלוה את כל חובו: אמר ר"י וכן יפה לו. למלוה שיהיה הלוה
 צריך לשמור שוכרו וימחר לפרוע לו ולא ירע כחו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו
 מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לטרוף לקוחות אלא מוזמן השטר השני והלכה כרבי יוסי
 שבזבין שוכר: ז קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן תהיה לעולם
 ואש"כ דלית לן כפ"ק דבמדי דלית בה דין הלוקה יכול למימר גוד או אגוד כלומר מכור לי
 הלקח או אני אמכור לך הלקי שאני הכא שאין העני יכול לומר אגוד שאין לו צמח לקנות: אין
 יוכלין להוציא שט"ח זה על זה, דכל א' מהם יכול לטעון זה השטר שבידך אני החזרתי
 לך כשערעת לי המעות שהלוייתך: ולא אחר יכול להוציא שטר חוב עליהם. לכ"א מהם
 מצי מחזי ליה לגבי כחריה: ישלשו, יכתבו שם אבי אבי: ואם היו משולשים, שמתן
 ושמות אבותיהם ואבות אבותיהם שוים: יכתבו סימן. פלוני שהא גיחור או ארוך או גון: ואם
 הם שוין. כסימנים: יכתבו כהן, אס אחד כהן ואחד ישראל: נמצא. ללוה אחד שם שתי
 שטרות משתי הלוואות שלוה ממנו: הקטן אינו פרוע. דשטר אחד בין שטרותיו קא' ולא שנים:
 לא יפרע מן הערב תחלה, עד שיכתב את הלוה בדין ויחייבו אותו כ"ד ואם אין לו מה
 לשלם או יפרע מן הערב: רשב"ג אומר אם יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב. לאו
 מכלל דת"ק סבר אפילו יש נכסים ללוה יפרע מן הערב אלא מתני' הסורי מהכרז והכי קתני
 המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה יפרע
 מן הערב כד"א כשאין נכסים ללוה אכל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב וקבלן אש"פ שיש
 נכסים ללוה יפרע מן הקבלן רשב"ג אומר אחד ערב ואחד קבלן אס יש נכסים ללוה לא יפרע
 מהן ואין הלכה כרשב"ג. ערב הוא שאומר תן לו ואני ערב קבלן הוא שאומר תן לו ואני נתן לך:
 הערב לאשה בכחובתה. ואין לבעל נכסים ולריך הערב לפרוע כחובתה לא יפרע הכחובה
 עד שידרינה הבעל תחלה הנאה על דעת רבים נדר שאין לו התרה שלא יוכל להחזיר אותה
 דחיישינן שמא דעתו להחזירה ולאכול כחובתה לאחר שתגבנה מן הערב. ולענין דינא ערב דכחובה
 לא משתעבד ואינו חייב לפרוע ואפילו אין לו נכסים לבעל מ"ט דמזוה עבד ולאו מידי הסרה
 ואי ערב כחובתה דכריה הוא משתעבד דאבא לגבי כריה שעבדי שעבדי נפשיה וקבלן דכחובה
 משתעבד ויכולה האשה שתחנע ממנו תחלה ואפילו יש לו נכסים לבעל והוא שידרינה הבעל
 הגאה תחלה על דעת רבים: ה המלוה את חברו בשטר. אע"פ שאין כתוב בו אחריות
 נכסים

מדרשים ליום רביעי

את חבירו בשטר גובה מנכסים משועבדים. על ידי עדים גובה מנכסים בני חורין. הוציא עליו כתב ידו. שהוא חייב לו. גובה מנכסים בני חורין. ערב הוציא לאחר התום שמרות. גובה מנכסים בני חורין. מעשה (בא) לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חורין. אמר לו בן ננס אינו גובה לא מנכסים משועבדים. ולא מנכסים בני חורין. אמר לו למה. אמר לו הרי החונק את אחד בשוק ומצאו חבירו. ואמר לו הנח לו. ואני נותן לך פטור. שלא עד אמונתו הרהו. ואינו ערב שהוא חייב. הרהו ואני נותן לך חייב. שכן על אמונתו הרהו. אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות. שאין לך מקצוע בתורה גדור מהן. שהן כמעין הנובע. והרוצה שיעסוק בדיני ממונות. ישמש את שמעון בן ננס:

ברטנורה

נכסים: גובה מנכסים משועבדים. דק"ל אחריות טעות סופר הוא אם לא כתבו בשטר והרי הוא כאלו נכתב: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו. ואין שם עדות אחר: גובה מנכסים בני חורין. ולא ממשועבדים דכיון דאין בו עדים לית ליה קלא ולא ידעו ביה לקוחות כי היכי דלודהרו: אחר התום שמרות, אחר שחתמו העדים בשטר כתב אני פלוני בר פלוני ערב נובה מן הערב מכני חורין כלכד דכיון דלא חתימי שהדי על הערכות ה"ל מלוה על פה: א"ל בן ננס וכו'. דקסבר כל ערב שאחר מתן מעות לא הוא ערב: שלא על אמונה. הערב והנחתו הלוהו: ואע"פ שקילס ר' ישמעאל את בן ננס הלכה כר' ישמעאל ופרב דלאחר מתן מעות בעי קנין ואי לא לא משתעבד ושלפני מתן מעות לא בעי קנין:

גמרא בכא בתרא דף קס"ד ע"ב

ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי ואמר רבי אין זמן בזה. אמר רבי ששמעון בר רבי לרבי שמא בין קשריו מובלע. פלייה וחזייה. הדר חזא ביה רבי בבישות. אמר רבי לא אנא פתבתייה רבי יהודה חייטא פתבייה. אמר רבי פתבתייה מלשון הרע הזה זמנין הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים. אמר רבי פמה מיושר פתב זה. אמר רבי לאו אנא פתבתייה יהודא חייטא פתבייה. אמר רבי פתבתייה מלשון הרע הזה. בשקמא התם איפא לשון הרע אלא הכא מאי

לשון

רש"י

הוא ביה בבישות. כסבור שהוא כהנו וכלונו לא היו עוסין מקושר אלא פסוק לפי שטועים בו א"ל לפי שהיה מובלע בין קשריו יותר מדאי: יהודא חייטא. כך שמו: כלך מלשון הרע הזה. להטיל אשמה עליו לא היה לך לומר אלא

קדושים ליום רביעי

לְשׁוֹן הָרַע אִיבָא מִשׁוּם דְּרַב דִּימֵי דְתַנִּי רַב דִּימֵי אַחוּהָ דְרַב
 כִּפְרָא לְעוֹדֵם אֲרֵי יִסְפֵּר אָדָם בְּמוֹבְתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׂמַתוֹדָה
 מוֹבְתוֹ בָּא לִירֵי רַעְתּוֹ. אָמַר רַב עֲמֵרֵם אָמַר רַב שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת
 אֵין אָדָם נֶצוּר מֵהֶם בְּכָל יוֹם. הִרְהוּר עֲבִירָה וְעִיּוֹן תְּפִלָּה
 וְלִשׁוֹן הָרַע. לִשׁוֹן הָרַע סִלְקָא דַּעְתָּךְ אִלָּא אַבָּךְ לִשׁוֹן הָרַע.
 אָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר רַב רׁוּבֵן בְּגוֹז וּמֵיעוּמָא בְּעִרְיוֹת וְהַפֵּל
 בְּלִשׁוֹן הָרַע. בְּלִשׁוֹן הָרַע סִלְקָא דַּעְתָּךְ אִלָּא אַבָּךְ לִשׁוֹן הָרַע :

רש"י

אלא חגי לא כתבתי : מאי לשון הרע איבא. והלא בשבחו דיבר כשאמר
 יסודם חייטא כתבתי : לידי רעתו. לידי גטו : עיון תפלה. שלאחר שמספיל
 דן בלבו ששלם לו הקב"ה שכרו ויעשה לרכיו וישמע תפלתו לפי שהספיל בכונה :
 אבך לשון הרע. כגון דאמרי טורא ביה פליא : רובן בגזר. רוב בני אדם
 חשדין על בגול כעין גול שמורין להיתרא כמו"מ לעבד איס מרווח טראוי לו לחבירו :

זוהר קדושים דף פ"ה ע"א

לא תלין פעולת שכיר. תא חזי מאן דנמייל אנרא דמסבנא באירו נמי
 נפשיה ודאנשי ביתיה. היא אנער נפשיהו קדשא בריה היא אנער
 יומיו ואנער נפשיה מההיא עלמא. דהא כל אינון הבלים דנפקי מפימיה
 פל ההוא יומא בדהו סלקין קמיה דקדשא בריה הוא וקיימין קמיה
 דבתר סלקא נפשיה ונפשיהו דאנשי ביתיה וקיימין באינון הבלים
 דפימיה. וברין אפירו אהגזר על ההוא בר נש כמה יומין וכמה מבאן
 בדהו מתעקראן מגיה ומסתלקי מגיה. ולא עוד אלא דנפשא דגיה
 לא סלקא לעירא והיינו דאמר רבי אבא רחמנא לשזבינן מנייהו
 ומעלבנייהו ואוקמוה אפילו עשיר הוא ואילו הוא נושא את נפשו
 דייקא אפירו מכל בר נש נמי וכר שפן מסבנא. והיינו דהוה רב המנונא
 עביר פד הוה ההוא אגיר מסתלק מעיבדתיה הוה יתיב ליה אנריה
 ואמר ליה טול נפשך דאפקידת בידאי טול פקדונך ואפירו אמר יהא
 בידך דאנא (לא) בעינא לסלקא אנרי. לא הוה בעי. אמר פקדונא דנופק
 לא אתחזי לאתפקא בידאי כל שפן פקדונא דנפשא. דהא פקדונא
 דנפשא לא אתיהיבת אלא לקדשא בריה הוא דכתיב (תהלים ל"א) בידך
 אפקיד רוחי. אמר רבי תיא ובידא דאתרא שארי. אמר ליה אפילו בידיה
 בתר דיהיב. פתיב לא תלין פעולת שכיר וכתיב ולא תבא עקיו השמי

אלא

גָּדוֹל בְּצַדֶּק תִּשְׁפָּט עַמִּיתְךָ : קֵא תַעֲבְדוּן שְׁמֵךְ בְּדִין קֵא
תִּסַּב אַפִּי מִסַּבְנָא וְלֹא תִהְרַר אַפִּי בְּקֹשְׁטָא תְּרִיגִיָּה לְחַבְרָךְ :

רש"י

עסיר הוא זה בן גדולים הוא זה היאך אביישנו ואראה בבושתו עונש יש בדבר
לכך נאמר ולא תהדר פני גדול: בצדק תשפוט עמיתך. כמשמעו, ד"א
סוי דן את חביבך לכף זכות (סנהדרין לב):

נביאים יחזקאל סימן כ'

א וְגַם אֶת־שִׁבְתוֹתַי נִתְּתִי לָהֶם לְהִיּוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם
לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם : וְאַף יַת יוֹמֵי שְׁבִיָּא דִּינִי
יְהִיבִית לְהוֹן קְמַחוּי לְאוֹת בֵּין מִימְרֵי וּבִינֵיהוֹן קְמִידַע אַרִי אֲנָא וַי
מְקַדְּשֵׁהוֹן : ב וַיִּמְרוּ־בִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר בַּחֲקוֹתַי לֹא־הִלְכוּ
וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי מֶאֱסוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וְחֵי בָהֶם וְאֶת־
שִׁבְתוֹתַי הִלְכוּ מְאֹד וְאָמַר לְשַׁפְּדָה חֲמַתִּי עֲלֵיהֶם בְּמַדְבָּר לְכַלְתָּם :
וּסְרִיבוּ עַל מִימְרֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּרָא בְּקִימֵי קֵא הִלְכוּ בֵּית דִּינִי קִצּוּ
דָּאם יַעֲבִיד יִתְּהוֹן אֲנָשָׂא וַיִּחֵי בְּהוֹן חֲמִי עֲקָמָא בֵּית יוֹמָא שְׁבִיָּא דִּינִי
אֲחִילוּ חֲדָא וְאֲמַרִית לְמַשְׁפַּד חֲמִתִּי עֲלֵיהוֹן בְּמַדְבָּרָא לְשַׁצְיֹתְהוֹן .
ג וְאֵעֲשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבַדְתִּי הַחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים
לְעֵינֵיהֶם : וְעַבְדִּית בְּדִיל שְׁמִי בְּבִלְתִּי דְקֵא יִתְּחַל לְעֵינֵי עַמְמָא
דְּאִפְקִיתִינוּן לְעֵינֵיהוֹן : ד וְגַם־אֲנִי נִשְׂאֵתִי יְדֵי לָהֶם בְּמַדְבָּר
לְבַדְתִּי הִבִּיא אוֹתָם אֶרֶץ־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִתְּתִי זִבְתָּהּ חֶבֶל וּדְבַשׁ
לְצִבֵּי הִיא לְכַד־הָאָרְצוֹת : וְאַף אֲנָא קִיּוּמִית בְּמִימְרֵי לְהוֹן בְּמַדְבָּרָא
בְּדִיד דְקֵא לְאֶעְבָּד יִתְּהוֹן לְאַרְעָא דִּי יְהִיבִית עֲבָדָא חֶבֶל וּדְבַשׁ תִּישְׁבְּחָא
הִיא לְכַד מְדִינְתָא : ה יַעַן בְּמִשְׁפָּטֵי מֶאֱסוּ וְאֶת־חֲקוֹתַי לֹא־הִלְכוּ
בָּהֶם וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי הִלְכוּ כִּי אֲחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם לָבַם הִלְקָה :

חנה

רש"י

(ה) להיות לאות. שנתתי להם יום מנוחתה הרי היכר גדול שקידשתי לי: (ב)
בחקתי לא הלכו. נסו אותי בעגל וברפידים משקבלו את הסורה והסורו
המן: ואת שבתותי חללו. ילאו ללקוט מן:

בן ושים ליום של טו

מִלֶּפֶי דֵי בְדִינֵי קִצּוֹ וְנֵת מְיֻמֵי לָא תְלִיכוּ בְהוֹן וְנֵת יוֹמֵי שְׂבִינָא דְיָדֵי אֲחִירָא
אַרְי בְּתַר פּוֹדֵתָן מְעוֹתֵהוֹן דְּבַהוֹן טַעֵי:

כתובים משלי כו

* בְּשִׁפְתָיו יִנְכַר שׁוֹנֵא וּבְקִרְבּוֹ יִשִׁית מְרֻמָּה: מִן שְׁפוֹתֶיהָ מִתְדַבֵּעַ
סִנְאָה וּבְגִינֶיהָ סָאס רְמִיזָא: בְּכִי יִתְנַן קוֹלּוֹ אֶל־הַמַּאֲמָרִים
כִּי אֲשַׁבֵּעַ הִזְעֵבֹת בְּלִבּוֹ: וְאִין מִבְּגֵן בְּקָלִיחָה לָא תְהִימִין בֵּיהּ מְטוֹל
דְּיִשְׁבַע בִּישְׁתָּא אִית בְּלִבֵּיהּ: ג הַבִּפְסָה עֲנָאָה בְּמִשְׁאֵן תִּנְלָה
רַעֲתוֹ בְּקִהְלָה: ד מְכַסֶּה סְנוּאֲתָהּ בְּמִזְרָסָתָא תִּתְגַּלֵּי בִישִׁתִּיהּ בְּכַנְיָשְׁתָּא:
ו כְּרָה שְׁתַּת בְּהָ יִפְלֵ וְגִלְגַּל אֶבְנֵי אֶלְיֵי תִשׁוּב: ז דְחָבִיר גּוּמְצָא בֵּיהּ
יִפּוֹר וְדִמְעָרְגַל בִּיפָא עֲלוֹי הַבְּכָא: ח לְשׁוֹן־שִׁקָּר יִשְׁנָא דְכִיּוֹ וּפְתָה
חֲלָק יַעֲשֶׂה מִדְּחָה: ט לִישְׁנָא דְשִׁקָּרָא סֵאגֵי אִירְחָתָא דְקוּשְׁטָא וּפּוּמָא
דְּפִלְגֵי עֲבִיד תְּרַבְּוּתָא:

* בשפתיו קר.

רש"י

(א) ינכר שונא. בדבורו מתנכר כשנאל שלא יצטו בו: (ג) תכסה שנאה. ועושה במחשך: תגלה רעמו. סיניר בו הקהל שהוא רשע: (ד) ונולל אבן. מגלגלו ממקום למקום שיכשנו בו בני אדם: (ה) ישנא דכיו. שונא את הגדולים תחתיו: יעשה מדחה שדומה את מקצלו מהקצ"ה:

משנה קדושין פרק א'

הָאִשָּׁה נִקְנִית בְּשִׁלְשָׁה דְרָבָיִם. וְקִנְיָה אֶת עֲצָמֶיהָ בִּשְׁתֵּי דְרָבָיִם. נִקְנִית
בְּכֶסֶף בְּשִׁמְרָא וּבְבִיאָה. בְּכֶסֶף בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים בְּדִינֵר וּבִשְׁוֶה
דִּינָר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים בְּפָרוּטָה וּבִשְׁוֶה פָרוּטָה. וְכַמָּה הִיא פָרוּטָה

אחר

ברטנורה

פרק א' האשה נקנית. לפי שאין אשה מתקדשת אלא מדעתה תנא האשה נקנית ולא תנא האשה
קונה ואידי דתנא רישא האשה נקמת תנא סיפא היבמה נקנית ואע"ג דיבמה
נקנית ליבם בין מדעתה בין שלא מדעתה: נקנית בכסף. דגמריין קוחה קוחה משדה עכרון
כתיב הכא כי יקח איש אשה וכתוב היום נחתי כסף השדה קח ממני: בשמיר. כגון שכתב
לה על בנייר או על החרס ואע"פ שאין בו שום פרוטה בתך מקודשת לי בתך מאורסת לי
בתך לו לאנתו ונחנו לה בפני עדים וילכו' לה מדכתיב וילאה והיתה מה יילאה בשטר כדכתיב
וכתב לה ספר כריתות אף הויה בשטר: ובביאה. בא עליה בפני עדים לשם קידושין דנתב
כי יקח איש אשה ובעלה ואף ע"פ שאין לך קידושין מפורטים בתורה יותר מקדושי ביאה אמרו
הכמים שהמקדש צביאה מכין אותו מכת מרדות בלא יהיו צ"ל פרוזין: בפרוטת. הוא הני
שעורה של כסף. היבמה נקנית. ליבם להיית כאלתו לכל דבר: בביאה. אבל כסף ושטר

אחד משמונה באישר האמרי. וקונה את עצמה בגט ובמיתת הפער.
היבמה נקנת בכיאה. וקונה את עצמה בתקיעה. ובמיתת היבם:
בעבד עברי נקנה בכסף ובשטר. וקונה את עצמו בשנים. וביובל.
ובגרעון כסף. יתירה עליו האמה העבריה. שקונה את עצמה בסימניו.
הנרצע נקנה ברציעה. וקונה את עצמו ביובל ובמיתת האדון: בעבד
בנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה וקונה את עצמו בכסף על ידי
אתרים. ובשטר על ידי עצמו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים בכסף

על

ברטנורה

לא מהני בה מדאורייתא אלא רבין הוא דתיקין דמהני בה מאמר לפסלה על שאר האחין אבל
לא לפטרה מן החליצה ולא לטמא לה: ב עבד עברי נקנה בכסף. דכתי' מכסף מקנתו מלמד
שהוא נקנה בכסף: ובשטר. שאי' באמה העבריה אם אחר' יקח לו הקיס' הכ' לאחר' מה
אחרת בשטר אף האמה בשטר וילמד עבד עברי מאמה העבריה דכתיב העברי או העבריה
מקיש עברי לעבריה: בשנים. לסוף שש שנים יאל חפשי ואפילו היתה שמיטה בחוץ שש שנים
עובד דכתיב שש שנים יעבוד וכשביעית פעמים שהוא עובד בשביעית: וביובל. אם פגע יוכל
בחוך שש שנים מוליו: ובגרעון כסף. דכתיב באמה העבריה והפדה והוקש עברי לעבריה
אם קאלו רבו בשש מיניס והוא עתיד לאלא לסוף שש נמלא קונה עבדות כל שנה במנה כשכא
לפדות עלמו מגרע לו רבו מפדיונו דמי עבדות השנים שעבד: יתיר' עליו אמה עבריה.
שקונה עלמה בכל אלה ובסימני נערות כדילפינ מוילאה חנם ריבה לה יולאה לו שיואלאה
בסימניס: ובמיתת האדון. דכתיב ועבדו לעולם לו ולא לבן אבל הנמכר ומת האדון בחוץ
שש עובד לבן דכתיב שש שנים יעבוד בין לו בין לבנו ודוקא לבן עובד כל שש אם מת האדון
אלל לבת או לאח ולאשר יורשים אינו עובד דכתיב ועבדך שש שנים לך ולא ליורשים ואמה
עבריה קונה עלמה במיתת האדון כנרצע דכתיב גבי נרצע ואף לאמתך תשעה כן: ג עבד
בנעני נקנה בכסף ובשטר ובחזקה. דכתי' והתנחלתם אותם לבניכם לרשת אחווה הקיש
עבדים לקרקעות מה קרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה. אף עבד כנעני נקנה בכסף בשטר
ובחזקה וחזקה העבד כגון שהתיר מנעל לרבו או הנעילו או הוליד כליו אחריו לבית המרחץ
הפשיטו הרחיטו סכו גרדו הלבישו הנביהו או שהגביה הרב את העבד קנאו: בכסף ע"י
אחרים. שיתנהו לרבו ע"מ שיהיה זה בן חורין אבל הוא עלמו לא יקבל מהס ואפילו ע"מ
שחין לרבו רשות בו דקסבר אין קנין לעבד בשום זד בלא רבו: ובשטר ע"י עצמו. דסבר
חובה הוא לעבד שיאל מתחת ידי רבו לחירות שאם עבד כהן הוא פסולו מלאכול בתרומה ואם
עבד ישראל הוא אוסרו בשפחה מש"ה קאמר דאינו יולא לחירות בשטר ע"י אחרים אלא על
ידי עלמו דכיון דחובה היא לו אין חבין לו אלא בפניו וכסף דעל ידי אחרים שאני שכן
קבלת רבו גרמה לו להשתחרר מאליו ואין אחרים הללו חבין לאדם אלא קבלת הרב והרב אינו
נעשה שלוחו אלא לנורץ עלמו ומקנהו מאליו: וחכ"א בכסף ע"י עצמו. דקסברי יש קנין
לעבד בלא רבו הילכך קונה א"ע בכסף אפילו ע"י עלמו וכ"ש על ידי אחרים: ובשטר ע"י
אחרים. דסברי זכות הוא לעבד שיאל מתחת ידי רבו לחירות וזכין לאדם שלא בפניו והלכה
בכחמים. והעבד כנעני קונה את עלמו אם סימא רבו את עינו או הפיל את שינו או קטע ממנו
אחד מכ"ד ראשי איברים שהם ראשי אלבעות ידים ואלבעות רגלים וראשי אוניס וראש החוטם
וראש הזכרות וראשי שדים באשה והא דלא חשיב להו במתניי בכלל הדברים שהעבד קונה א"ע
משום דהויאל בראשי איברים לריך גע שחרור מרבו והיינו קונה א"ע בשטר: ובלבד שיהא
הכסף משל אחרים. דעבד אין לו כלום דאף מציאה וקבלת מתנה הכל לרבו ואם בא לפדות
ע"י עלמו לריך להיות הכסף משל אחרים שיתנהו לו ע"מ שאין לרבו רשות בו: דבמסירה.
בעלי מוסרין אותה ללוקח באפסר או בשערה: בהגבהה. ולא במסירה: נקנית במשיכה.
ואע"ג דאפסר בהגבהה מכל מקום נקנית במשיכה משום דמסרכא שהיא מתחוקת בלפרנייה נמיד

קדושים ליום שרשי

עַר יְדֵי עֲצָמוֹ. וּבִשְׁמֵר עַר יְדֵי אֲחֵרִים. וּבִלְבַד שִׁיחָא תַּבְּסָף מִשְׁךְ אֲחֵרִים :
 י בְּהִטָּה נֶפֶשׁ נִקְנִית בְּמִסְרָה. וְהִדְקָה בְּהִנְבָּתָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי
 אֲרֵי־עֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים בְּהִטָּה דְקָה נִקְנִית בְּמִשְׁכָּה : ה נִכְסִים שִׁישׁ
 לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת נִמְנִין בְּכֶסֶף וּבִשְׁמֵר וּבִתְזָקָה. וְשִׂאֵין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת אִין נִמְנִין
 אֲלֵא בְּמִשְׁכָּה. נִכְסִים שִׂאֵין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת. נִקְנִין עִם נִכְסִים שִׁישׁ לָהֶם
 אֲחֵרִיּוֹת. בְּכֶסֶף וּבִשְׁמֵר וּבִתְזָקָה. וְזוֹמְקִין נִכְסִים שִׂאֵין לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת. אֵת
 הַנִּכְסִים שִׁישׁ לָהֶם אֲחֵרִיּוֹת לְשִׁבְעַ עֲרִיחֵן : י כִּל הַנְּעֻשָׂה דְמִים בְּאַחַר.
 בְּיִין שְׂוֹכָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בְּחֵלְפִיּוֹ. בְּיִצֵּד. הַתְּלִיף שׁוֹר בְּפָרְה. אוֹ חֲמוֹר
 בְּשׁוֹר. בְּיִין שְׂוֹכָה זֶה נִתְחַיֵּב זֶה בְּחֵלְפִיּוֹ. רְשִׁית הַגְּבוּיָה בְּכֶסֶף וּרְשִׁית

ההדיוט

ברטנורה

לאחזו ע"ג קרקע ופסק הלכה בין בהמה דקה בין בהמה נסה נקנית במשיכה וכ"ש בהגנה
 ומשיכה קונה בסנטא שהוא זווית של רה"ר ונחצר של שניה' מסירה קונה ברה"ר ונחצר שאינה של
 שניהם. והגנה קונה בכ"מ. וכל מה שדרכו בהגנה אינו נקנה אלא בהגנה והדבר הנקנה במסירה אינו
 נקנה במשיכה וכן הנקנה במשיכה אינו נקנה במסירה : ה נכסים שיש להם אחריות. היינו קרקעות
 שהמלוה את הגירו סומך עליה' לפי שקיימים ועומדים ופי' אחריות חורה שחור מלוה עליהם וטורף
 אותם מן הלקוחות כשלא ימצא כלום ללוה : נקנין בבכ"ף. דכתיב שדות כנסף יקנו וה"מ
 במקום שאין רגילין לכתוב שטר אבל במקום שרגילין לכתוב שטר לא קנה עד שיכתוב שטר :
 בשטר. שכוהב על הנייר או על החרס שדי נחונה לך שדי קנויה לך ומוסרו לקונה ודוקא
 במתנה נקנה הקרקע בשטר אבל כמכירה עד שיחן את הכסף אלא א"כ מוכר שדה מפני רעתה
 דכחא קני בשטר לחודיה ומנלן דמקרקעי נקנין בשטר דכתיב דכתוב בספר וחתום : ובחוקא.
 כגון שחפר בקרקע מעט או נעל גדר ופרץ כל שהוא כפני המוכר ואם היה שלא כפניו זרקו.
 שיאמר לו לך חוק וקני ומנלן שקרקע נקנה בחוקה דכתיב וירששם אותה וירשנתם בה כמה
 ירששם בישיבה : ושאיין להם אחריות אין נקנין אלא במשיכה. דכתיב או קנה מיד עמיתך
 דבר שאפשר לתתו מיד ליד אינו נקנה אלא בנתינה מיד ליד : נקנין עם נכסים. אם מנר
 מטלטלין עם הקרקע כיון שקנה לוקה את הקרקע באחד משלש' קנינים הללו נקנה מטלטלין עמה
 והוא שיאמר לו קני (הני) אבנ קרקע ונפקא לן מקרא דכתיב בדברי הימים (ב ד ג) ויחן
 להם אביהם מחנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות שם ערים בצורות : וזוקקים. נכסים הללו שאין
 להם אחריות כו' אע"ג דאין נשבעין על הקרקעות היבא דעענו מטלטלין וקרקעות ומתחייב ליטבע
 על המטלטלין וזקקין המטלטלין את הקרקעות ליטבע עליהם ע"י גלגול שבעה ולמדנו גלגול שבעה
 מסוטה דכתיב ואמרתי האשה אמון אמון. אמון מאיש זה אמון מאיש אחר אמון שלא שפיתי ארובה אמון
 שלא שפיתי נשואה שומרה יבם וכנוסה : ה כל הנעשה דמים באחר. מפרש בגמרא כל הגשום דמים
 באהר כל דבר שאם בא לתתו באהר זריך לשמו דהיינו כל מטלטלין ברו ממטבע : כיון
 שזוכה זה. כלומר כיון שמנח הא' נחתיב האחר בהליפיו בכ"מ שם אם אתו א"כ אבדו ואע"פ
 שלא משך לפי שבמשיכת המוכר את הסודר או את ההפך נקנה המקח ללוה ככ"מ שהוא ואע"פ
 שאין כהפך שקונים בו שזה פרוט' וצלבד שלא יהיה מטבע או פירו' שאלו אין קונין בהם וכל
 הדברים נקנין בחליפין מטלטלין עבדים וקרקעות חוץ מהמטבע שאינו נקנה בחליפין משום
 דדעתיה דאינש אזורתא דמטבע לא על גופיה וזורתא עבדא דטבלה לסיכך אם לקח אדם
 מטבע בלא משקל ובלא מנין ואמר אלו הליפי שדה פלונית או עבד פלוני או הפך פלוני כיון
 שמנח זה נחתיב האחר בחליפיו דהא גלי דעתיה דלאו אזורתא הקפיד הואיל ולא שקל ולא
 מנה ואין שום דרך שיועיל בקניית המטבע היבא דליחא בעינא אלא להקנותו אבנ קרקע :
 רשות הגבוהה בכסף. גובר שנתן מעות בבהמה ללורך הקדש אפילו היא כסוף העולם קנה
 ובהדיוט לא קנה אלא בחוקה כלומר עד שימסוך ואם נתן ההדיוט דמים על ההפך כל זמן
 בלא משך ההפך לא קנה ומחזיר המוכר את הדמים אם חוזר בו ממכירת ההפך וזריך לקבל
 עליו

קדושים ליום ג

את הארץ. וכל שאינו עושה מצוה אחת. אין מטיבין לו ואין מאריכין לו ימיו. ואינו נוחל את הארץ. וכל שישנו במקרא במשנה ובדרש ארץ לא במהרה הוא חוטא שנאמר והחוט המשולש לא במהרה ינתק. וכל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא בדרש ארץ. אינו מן הישוב:

ברטנורה

לו ימיו. לטה"ב: ונחל את הארץ. ארץ הקיים: וכל שאינו עושה מצוה אחת. שהיו עונותיו מרובין מוכותיו ואינו עושה מלוא אחת שיהיה מחלה זכאי ומחלה חייב אלא נשאר עונותיו מרובין: ולא בדרך ארץ. שאין משאו ומתנו בנחת עם הכריות: אינו מן הישוב. אינו מועיל לישובו של עולם והיו מושבו מושב ליום ופסול לעדות:

גמרא קידושין דף כ"ט"א

תנינא קהא דתנו רבנן האב חייב בבנו למולו וקפדותו וקמדרו תורה ודהשיאו אישה וקמדרו אומנות ויש אומרים אף דהשימו במים רבי יהודה אומר כל שאינו מלמד את בנו אומנות מלמדו ליסמות. ליסמות סקקא דעתך אלא פאדו מלמדו ליסמות. למולו מנן דכתיב (בראשית כ"א) וימר אברהם את יצחק בנו והיבא דא מהליה אביך מיחייבי בי דינא למימהליה דכתיב (שם י"ז) המול לכם כל זכר והיבא דא מהליה בי דינא מיחייב איהו למימהל נפשיה דכתיב (שם) וערר זכר אשר לא ימול את בשר ערקתו ונכרתה. קפדותו מנלן דכתיב (שמות י"ג) כל בכור בניך תפדה. והיבא דא פריה אבנה מיחייב איהו למיפריה דכתיב (במדבר י"ח) פדה תפדה. לקמדרו תורה מנלן דכתיב (דברים י"א) וקמדתם אותם את בניכם והיבא דא אנמריה אבנה מיחייב איהו למגמר נפשיה דכתיב (שם ה') וקמדתם. להשיאו אישה מנלן דכתיב (ירמי' כ"ט) קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם

נשים

רש"י

ולפדותו. זה' סלעים אס צכור הוא: אף דהשימו בנהר. שמו יפרוש בספינה ותטבע ויסתכן אס אין יודע לשוט: ליסמות ס"ד. הלא ישב ולא למדו כלום: כאידו מלמדו ליסמות. דכיון דאין לו אומנות ויחסר לחמו ילך בפרשת דרכים וילסטס את הכריות: מחייב איהו. לכשיגדל לפדות את עלמו כשהוא צכור ולא פדו אציו: דכתיב ולכדתם. קרא אמרינא הוא ולמדתס אותס ושמתס לפקיתס:

קדושים ליום שלישי

י

עֲשִׂים. לְלַמְדוֹ אוֹמְנוֹת מִנֶּכֶן אָמַר הַזִּמְיָה דְאָמַר מְרָא (קהלת ט
 רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת אִם אִשָּׁה מִמֶּשׁ הִיא בְּשֵׁם
 שְׁחִיב לְהִשְׂאוֹ בְּךָ חֵיב לְלַמְדוֹ אוֹמְנוֹת. אִי תוֹרָה הִיא בְּשֵׁם
 שְׁחִיב לְלַמְדוֹ תוֹרָה בְּךָ חֵיב לְלַמְדוֹ אוֹמְנוֹת. וַיֵּשׁ אוֹמְרִים
 אַף לְהִשְׂמוֹ בְּנֶחֱר מְאִי מַעֲמָא חַיִּיתִיהּ הוּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר
 וְכוּ. מְאִי בִּינְיָהוּ דְאִגְמַרְיָה עֵיסָא:

זוהר קדושים דף פ"ב ע"א

אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כְּתִיב (דברים יד) וְאַתֶּם תִּדְבְּקוּם
 בֵּי יְגוּמַר. וְכַאֲשֶׁר אֵינוֹן יִשְׂרָאֵל דְּמִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 (אֵינוֹן וְגַא אוֹמִין עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה) וּבְנִין דְּאֵינוֹן מִתְדַבְּקוּן בֵּיהּ בְּקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא כְּלָא אֶתְדַבְּקוּ כְּתָדָא דָּא כְּדָא. תָּא חַזִּי בְּשַׁעְתָּא דְּכַר נִשְׁ
 מְקַדְשׁ גְּרַמְיָה לְתַמָּא כְּגוֹן חֲבַרְיָא דְּמְקַדְשֵׁי גְרַמְיָהוּ מִשְׁבֶּת לְשַׁבֶּת בְּשַׁעְתָּא
 דְּזוּגָא עָלָא אֶשְׁתַּכְּחַדְהָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא רַעְוָא אֶשְׁתַּכַּח וּבְרַכְתָּא אוֹדְמַנְתָּ.
 כְּדִין מִתְדַבְּקוּן בְּהוּ בְּחַד נַפְשָׁא דְשַׁבֶּת וְנוֹפָא דְאוֹדְמָן בְּשַׁבֶּת. וְעַד דָּא כְּתִיב
 אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ דְאֵינוֹן זְוִיגָא חַד בְּגוֹפָא בְּהֵיא שַׁעְתָּא לְאֶתְקַדְשָׁא.
 וְאַתְּ שַׁבְתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ דְשַׁבֶּת עָלָא וְשַׁבֶּת תַּתָּא דְאֵינוֹן מוֹמְנֵי נַפְשָׁא בְּהֵיא
 נוֹפָא מְהֵיא זְוִיגָא עָלָא וְעַד דָּא וְאַתְּ שַׁבְתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ תְרֵי. וְכְלָא
 אֶתְדַבְּקוּ דָּא כְּדָא זַכָּא חוֹנְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל. דְּכַר אַחַר וְאַתְּ שַׁבְתוֹתֵי
 תִשְׁמֹרוּ לְאִזְהָרָא לְאֵינוֹן דְּמִתְכַּאֲן לְזוּגְיָהוּ מִשְׁבֶּת לְשַׁבֶּת וְהָא אוֹמְרִינָא
 כְּמָה דְכְּתִיב (ישעיה נ"ז) לְסַרְיִסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְתוֹתֵי. מָאן סַרְיִסִים
 אֲדִין אֵינוֹן חֲבַרְיָא דְמַסְרָן גְּרַמְיָהוּ כִּל שְׁאֵר יוֹמִין בְּנִין לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא
 וְאֵינוֹן מִתְכַּאֲן מִשְׁבֶּת לְשַׁבֶּת. הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבְתוֹתֵי.
 כְּמָה דָּאֵת אָמַר (בראשית ל"ו) וְאָבִיו שָׁמַר אֶת הַדְּבָר. וּבְנִין בְּךָ וְאַתְּ
 שַׁבְתוֹתֵי תִשְׁמֹרוּ אִישׁ אִמּוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ דָּאוּ נוֹפָא. וְאַתְּ שַׁבְתוֹתֵי
 תִשְׁמֹרוּ דָּא נַפְשָׁא וְכְלָא אֶתְדַבְּקוּ דָּא כְּדָא זַכָּא חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל:

מוסר

יוסף רחוק

הלכה פסוקה

מִשְׁעָרֵי תְשׁוּבָה לְרַבִּי רַחֲוִי עֵינַ
 תַּאנַת הַצְדִּיקִים מִן הַתְּצַלְחוֹת לְהַפִּיק
 רְצוֹן מִהַשֵּׁם וְשִׁיחַפּוּץ בָּהֶם
 וּרְצוֹנֵי הַסִּימִים תְּקוּמִים וְהַאֲמַתִּים וְהָאִיר
 הַגְּדוֹל הַכּוֹלֵף אֶת הַנְּעֻמּוֹת כְּעֵנִין שְׁנַאֲמַר
 חיים

הַרְבֵּבִים הִי אִישׁוֹת פִּי יֵיב
 כְּשִׁנְשׂוֹא אָדָם אִשָּׁה בֵּין בְּתוּלָה בֵּין בְּעוֹלָה
 בֵּין גְּדוּלָה בֵּין קַטְנָה אַחַת כַּת
 יִשְׂרָאֵל וְאַחַת הַגִּיּוּרָת אוֹ הַמְּשׁוֹחֲרָת
 יִתְחַיֵּב לָהּ כְּעֶשְׂרֵה דְבָרִים וְיוֹכֵה בְּאַרְבַּעַה
 דברים

קדושים תורה ליום רביעי

יזון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ון דיילוי ון דשם ב"ן לקנות האית נשש יתורה משבת דבאה .

וזו לא תלה רביל בעמיה לא תעמוד עליהם רעה
 אני יהוה: לא תיכול קורצין בעמיה לא תקום על דמא דחברה
 אנה יי: " לא תשגא את אחיה בלבבה הובח תוכיה
 את עמיותה ולא תשא עליו חטא: לא תשני ית ארוה
 בלבה אוכחא תוכח ית חברה ולא תמבל על דיניה חוכא:
 יח לא תקם ולא תטר את בני עמיה ואהבת לרעה
 כמיה אני יהוה: לא תקום ולא תטר דבבו לבני עמיה ותרחמיה
 לחברה כנתה אנה יי: יש את דחפתי תשמרו בהמתה
 לא תרביע בלאים שדה לא תורע בלאים ובגד
 בלאים שעטניו לא יעלה עקה: ית קמי תטרון בעירה לא

תרכיב

רש"י

(טו) לא תלה רביל. אני חומר ע"ש שכל משלחי מדנים ומספרי לה"ר הולכים
 צבתי רשיהם לרגל מה יראו רע חו מה ישמעו רע לספר בשוק נקראים הולכי
 רביל הולכי רגילה ורחיה לדברי שלא מנעו רכילות שאינו כחוב בל' הליכה. לא הלך
 רביל. הולכי רביל נהשת וברזל (י' רמיה ו) ושאר לה"ר חין כחוב בו הליכה
 (ההלים קח) מלשני בסתר רעהו (שס קב) לשון רמיה (שס יב) לשון מדכרה גדולות
 לכך אני חומר שהלשון הוגך ומרגל שהב"ק נחלפת צנימ"ל שכל האלויות
 שמואליהם ממקום אחד מהחלפות זו בזו צי"ת בש"ה ונימ"ל בכ"ף וקו"ף בכ"ף
 ומו"ן בלמ"ד וזי"ן בלמ"ד וכן (ש"ב י"ט) וירגל בעבדך רגל צמרמה לאמר עלי
 רעה וכן (ההלים טו) לא רגל על לשוני וכן רובל הסותר ומרגל אחר כל סמורה וכל
 המוכר בשמים להקבט בהם הנשים ע"ש שזחור תמיד בעירות נקרא רובל לשון
 רוגל. והרגומו לא תיכול קורצין כמו (דניאל ג) ואלכו קורציון די יהודאי אל
 קורלא צי מלכא ונרה צעמי שהיה משפטם לאכל ציית המקבל דברהם חויה
 הלעטה והוא ג"ר חזק שדבריו מקוימים ומעמידם על האמת והתם הלעטה נקראה
 אכילת קורצין לשון קורץ צעינו (משני ו) שכן דרך כל הולכי רביל לקרוץ בעיניהם
 ולרמוז דברי רבילותן שלא יבינו שחר השומעים: לא תעמוד על דם רעך. לגלות
 צמיהתו ולחת יבול להילוי (ח"כ) כגון שובע צהר ויהי חו נסעים בהים עליו: אני ה'
 נאמן לשלם שכר ונאמן להשפע: (יו) ולא תשא עליו חטא. לא תלצין את פניו ברבים:
 (יח) לא תקום. אמר לו השליחי מנגל אמר לו לא ונמחר אמר לו השליחי קרדומן אמר
 לו הוי משליך כדרך שלא השלחתי זו היא נקימה וחיו היא נעירה ה"ל השליחי
 את קרדומן אמר לו לאו למחר אמר לו השליחי מנגל אמר לו הא לך ואני כמנהג
 שאל השלחתי זו היא נעירה שנטר האיבה בלבו חש"פ שאינו נוקס: ואהבת

לרמך

קדושים ליום רביעי

תְּרַבֵּיב עִירוּבִין מְקַלְדָּד לָא תִזְרַע עִירוּבִין וְלִבְיִישׁ עִירוּבִין שְׁעִמְנָא לָא
 יִסַּק עֲלֵךְ: כ וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁהוֹ שְׁכַבְתָּ־זָרַע
 וְהוּא שִׁפְחָה גִּחְרַפְתָּ לְאִישׁ וְהִפְדָּה לָא נִפְדָּתָה אוֹ
 חֲפָשָׂה לָא נִתְּנָה לָהּ בְּקִרְתָּ תְהִיָּה לָא יוֹמְתוּ כִּי־לָא
 הִפְשָׂה: וְגַבַר אֲרִי יִשְׁכּוּב יַת אֶתְתָּא שְׁכַבְתָּ זָרַע וְהוּא אֶתְתָּא אֶתְדָּא
 קְנַבַר וְאֶתְפְּרָקָא קָא אֶתְפְּרָקַת בְּכַסְפָּא אוֹ חִירוּתָא קָא אֶתְיַחֲבַת קָה
 בְּשִׁמְרֵ בְּקוֹרְתָּא תְהִי לָא יוֹמוֹתוֹן אֲרִי לָא אֶתְחַרְרַת: כא וְהִבִּיא אֶת־
 אֲשָׁמוֹ לְיַהוָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אִיל אֲשָׁם:
 וַיְהִי יַת אֲשָׁמִיָּה קָדָם יי קְתַרַע מִשְׁבּוֹן זִמְנָא דִּיבְרָא בְּאֲשָׁמָא:

רש"י

לרעך כבוד. (ת"כ) אר"ע זה כלל גדול בתורה: (ימ) את חקתי תשמרו. ואלו
 הן בהמהך לא תרביע כלאים וגו' חקים אלו גזרות המלך שאין טעם לדבר:
 ובגד כלאים. למה נאמר לפי שנאמר לא תלבש שטענו למר ופסחים יחדיו
 יכול לא ילבש גזיו למר ואניני פסחן ת"ל כגד מנין לרבות הלכדים ת"ל שטענו
 דבר שהוא שוע טווי וגו' ואומר אני נזו לשון דבר הנמלל ושזור זה עם זה לחברו
 (מ"ק יב) כמו חזיון לנאזי דאית בהון שאנו מפרשין ל' כמש ו'ל' שטענו פי' מנחם
 מחברת למר ופסחים: (ב) בהרפת ראיש. מיוערת ומיוחדת לאיש ואינו יודע לו
 דמיון במקרא בשפחה כנענית שחליה שפחה וחליה בה חורין המאורסת לעבד
 עזרי שמוטר בשפחה הכוז מדבר: והפדה לא נפדתה. פדויה ואינה פדויה
 וסתם פדיון בכסף: או חפשה. בשטר: בקרת תהיה. היא לוקה ולא הוא
 יש על ב"ד לבקר אם הדבר שלא לחייב' מיסה כי לא חפשה ואין קידושיה גמורין
 ורבותינו למדו מכאן שמי שהוא במלקות יהא בקריאה שהדיינים המלקין קורי
 על הלוקה (דברים כח) אם לא תשמור לעשות וגו' והפלה ה' את מכותך וגו'
 כי לא חפשה. (מכות כג) לפיכך אין חייב עליה מיסה שאין קידושיה קידושי
 הא אם חופשה קידושיה קידושין ומייב מיסה:

נביאים יחזקאל סימן כ'

א וְתַחַם עֵינַי עָלֵיהֶם מִשְׁחַתֶּם וְלֹא־עֲשִׂיתִי אוֹתָם כְּלָה בַּמִּדְבָּר:
 וְחַם מִיַּמְרֵי עֲלֵיהוֹן מִלְּחַבְלוֹתָהוֹן וְלֹא עֲבָדִית עִמָּהוֹן גְּמִירָא
 בְּמִדְבָּרָא: כ וְאָמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֲרִי־
 תֵּלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיהֶם אֲרִי־תִשְׁמְדוּ וּבְגִלּוּיֵיהֶם אֲרִי־תִטְמָאוּ:
 גְּמִירִית קְבִינְהוֹן בְּמִדְבָּרָא בְּגִזְרֵית אֲבֹתְכֶם לָא תַחֲבוּן וַיַּת נְמוּסֵיהוֹן קָא

הטרון בפולמן מעותהון לא תסתאבון : אני יהוה אלהיכם בחקותי
 רבו ואת משפטי שמרו ועשו אותם : אנא יי אההכון בקיימי
 הליכו ונת דיני טרו ועבדו יתהון : ד ואת שבתותי קדשו וחי
 לאות ביני וביניכם לדעת פי אני יהוה אלהיכם : ונת יומי
 שבאי דיני קדישו ויהון קאת בין מימרי וביניכון למידע ארי אנא יי
 אההכון : ה וימרו בי הבנים בחקותי לא יחלכו ואת משפטי
 לא שמרו לעשות אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
 את שבתותי חללו ואמר לשפך חמתי עליהם לבלות אפי
 גם במדבר : וסריבו על מימרי בנאי בקיימי לא הליכו ונת דיני לא
 נטרו קמעבד יתהון דאם יעביד יתהון אנשא וחי בהון פמי עלמא
 ית יומי שבאי דיני אחלו ואמריט למשפך חמתי עליהון דיתור רוגי
 בהון במדברא : ו והשיבתני את ידי ואעש למען שמי לבלתי
 החל לעיני הגוים אשר הוצאתי אותם לעיניהם : ואתיב
 ית כחת גבורתי ועבדית בדיק שמי דלא יתחד לעיני עממא דאפיקית
 יתהון לעיניהון :

רשי

(ה) וימרו בי הבנים. שנטו של דן וכן הללמדים לבעל פעור אלו דור המדבר :
 כתובים משלי כ"ז

א ארית הלך ביום מחר פי לא תדע מה יהי יום :
 לא תשתבחר ביוםא דלמחר דלא ידיעת מנא ילי יומא :
 ב יחקקה זר ולא פיה נברי ואר שפתיך : גשבחונה חילוני ולא
 פומך נוכראה ולא שפונתך : ד פבר אבן ונטר החור וכעס אויר
 פבר משניהם : יקרא כיפא ונמוג חלא ורוגזא דשמיא גיר מן
 תרויהון : ד אבזריות חמה ושטף אף ומי יעמד לפני קנאה :

רשי

נכרויותא

(א) אר תתהלל. עכשו בדבר שטמיד ליום מחר : לא תדע וכו'. שמה היום
 יולד שום רעה ובעל מחשבות מחר : (ג) ונטר. משא : וכעס. שהאיל
 מכעיס להקדוש ב"ה : (ד) ומי יעמוד. לפני קנאתו של מקום : ונערתות. לשון גודל
 כמו העתרתם עלי דבריס :

קדושים ליום רביעי

בְּקִדְוֵיתָא הִיא חִימְתָא וְחִיפָא הִיא רוּגְנָא וּמְנוּ קְאִים קָדָם קְנֵאתָא :
ה טוֹבָה תּוֹכַחַת מְגַלְתָּה מֵאַהֲבָה מְסַתְרַת : מְבַתָּא מְכַסְנוּתָא
דְּמַגְלִיאַל מִן רַחֲמוּתָא דְמַטְשִׂיא : ו נֶאֱמָנִים פְּצָעֵי אוֹהֵב וְנִעְתְרוֹת
נְשִׂימוֹת שׁוּגְנָא : שְׁפִירִין אֵינוֹן פּוֹדְעֵתִיה דְבַתְמָא וּכְיִשְׁן נִשְׁתַּקָּא דְסַנְאָת :

משנה נבא בתרא פרק י'

גַּם פְּשׁוּט עֵדָיו מֵתוֹכוֹ. וּמְקוּשֵׁר עֵדָיו מֵאַחֲרוּיוֹ. פְּשׁוּט שְׁכַתְבוּ עֵדָיו
מֵאַחֲרוּיוֹ. וּמְקוּשֵׁר שְׁכַתְבוּ עֵדָיו מֵתוֹכוֹ. שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. רַבִּי חֲנִינָא
בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. מְקוּשֵׁר שְׁכַתְבוּ עֵדָיו מֵתוֹכוֹ כָּשֵׁר. מִפְּנֵי שֶׁיִּכְבֹּל
לְעִשׂוֹתוֹ פְּשׁוּט. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֵבֵל כַּמְנַהֵג הַמְדִינָה :
ב גַּם פְּשׁוּט עֵדָיו בְּשֵׁנִים. וּמְקוּשֵׁר בְּשִׁלְשָׁה. פְּשׁוּט שְׁכַתּוֹב בּוֹ עַד אַחֵר.
וּמְקוּשֵׁר שְׁכַתּוֹב בּוֹ שְׁנֵי עֵדִים. שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִים. כְּתוֹב בּוֹ זוּזִין מֵאַהֲבָה.
דְּאֵינוֹן מְלַעֲוִין עֲשִׂירִין. אֵין לוֹ אָדָא עֲשָׂרִים. זוּזִין מֵאַהֲבָה דְּאֵינוֹן תְּלָתִין מְלַעֲוִין.
אֵין לוֹ אָדָא מְנָה. כֶּסֶף זוּזִין דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. כֶּסֶף סְלַעֲוִין
דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת מִשְׁתִּים. דְּרַכּוֹנוֹת דְּאֵינוֹן. וְנִמְחַק. אֵין פְּחוֹת
מִשְׁתִּים. כְּתוֹב בּוֹ מְלַמְעָלָה מְנָה וּמְמַמְעָה מְאֵתִים. מְלַמְעָלָה מְאֵתִים
וּמְמַמְעָה מְנָה. הֵבֵל הוֹלֵךְ אַחֵר תַּתְּחִתּוֹן. אִם בֵּן לְמָה כּוֹתְבִין אֶת הָעֲלִיּוֹן.
לְשֵׁם תַּמְחַק אוֹת אַחַד מִן הַתְּחִתּוֹן. יִלְמַד מִן הָעֲלִיּוֹן : ג כּוֹתְבִין גַּם לְאִישׁ

ברטנורה אף

פְּרָק י גַּם פְּשׁוּט עֵטֵר פְּשׁוּט כַּעֲוִין שְׁלֵנוּ שְׁאִין תְּפוּרִים וּמְקוּשְׁרִים וְכֵל עֵטֵר קְרוּי נֶסֶךְ :
עֵדָיו מֵתוֹכוֹ, מְכַפֵּיִם כַּעֲוִין שְׁלֵנוּ עוֹשִׂים : מְקוּשֵׁר מֵאַחֲרוּיוֹ. כּוֹתֵב עֵטֵר אַחַת אוֹ
שְׁתֵּים וְכוּרְכֵן עַל הַחֶלֶק וְחוּפֵר וְעַד א' חוֹתֵם עַל הַכֶּרֶךְ מִכְחוּץ וְחוּר וְכוֹתֵב שְׁנֵי שְׁטֵין אוֹ
יוֹתֵר מְכַפֵּיִם וְכוּרְכֵן עַל הַחֶלֶק וְחוֹתֵם עַד שְׁנֵי עַל הַכֶּרֶךְ מִכְחוּץ וְכֵן עַד שְׁלִישִׁי וְתִקּוּן רִבֵּן
נֶט מְקוּשֵׁר מִשּׁוֹם כְּהֵינִס קְפֵדִיטִים שְׁהִיו כּוֹתְבִים נֶט פְּתוּס לְנִשְׁתַּיִס וּמִתְחַרְטִי וְלֹא הִיו יִכְלוּם
לְהַזְוִירִם וְהַקְּרִיטוֹ לְהֵם נֶט מְקוּשֵׁר שְׁלֵנוּ נוֹחַ לְכַתּוֹב מֵהֵרָה שֵׁמֶל כְּחוּךְ כֵךְ יַתְפִּיִים וְכֵסֶס שְׁתַּקְנוּ
מְקוּשֵׁר נֶטֶס כֵךְ תַּקְנוּ בְּשֵׁאֵר עֵטֵרוֹת שְׁלֵא חֶלְקוֹ חֲכָמִים : שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין. שְׁלֵא נִעְשׂוּ כְּחִיקוֹן
חֲכָמִים : שִׁיבוֹל לְעִשׂוֹתוֹ פְּשׁוּט. שֵׁאֵס יִקְרַע הַתְּפִירוֹת וּפְתַח הַשְּׁעָר וְהִיֵּה פְּשׁוּט : רַבִּן שְׁמַעוֹן
בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר הֵבֵל כַּמְנַהֵג הַמְדִינָה. פְּלוּגַתֵּא דַת"ק וְרַבִּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל בְּתַרְתֵּא
דְּנִהַיְגוּ כַפְשׁוּט וּבְמְקוּשֵׁר וְאִמֵר לִיה עֵבִיד לִי מְקוּשֵׁר וְאִיל עֵבִיד לִיה פְּשׁוּט אוֹ פְּשׁוּט וְעֵבִיד לִי
מְקוּשֵׁר תִּיק סַבֵּר מְקַפִּיד קְפִיד וּפְסוּל וְרַבִּן שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל סַבֵּר הוֹאִיל וּמְנַהֵג הַמְדִינָה בְּתַרְוִייהוּ
לֹא קְפִיד וְכֵשֶׁר וְהִלְכֵה כַת"ק : ב פְּשׁוּט שְׁכַתּוֹב בּוֹ עַד אַחֵר. ה"ק כֵּסֶס שְׁפִשׁוּט ס"ב. כו
עַד אַחַד פְּסוּל מִדְּלוּרִייתָא כֵךְ מְקוּשֵׁר סַכְכָּב כּוֹ שְׁנֵי עֵדִים פְּסוּל מִדְּלוּרִייתָא : אֵין לוֹ אֵלֵא כ"ב.
וְאִף עַל גַּב דְּזוּזִים מֵאַהֲבָה סְלַעֲוִין הֵין יד כַּעַל הַשְּׁעָר עַל הַתְּחִתּוֹן וְכֵי מְפַרְשִׁין לִיה לְשַׁעֵר
מֵאַהֲבָה זוּזִים גְּרוּעִים שְׁאִינִס שׁוּין אֵלֵא עֲשָׂרִים סְלַעֲוִים : אֵין לוֹ אֵלֵא מְנָה. כ"ה סְלַעֲוִים דְּהַכֵּי
מְפַרְשִׁין לְשַׁעֵר מֵאַהֲבָה זוּזִין דְּאֵינוֹן חֲתִין סְלַעֲוִים קְלִים וְגְרוּעִים שְׁהֵן כ"ה מִן הַעוּבִים : וְנִמְחַק.
שְׁמַחַק מֵנִין שְׁנַכְכָּב אַחֲרֵיו : וּמְלַמְעָה מְאֵתִים. כַּשְׁכּוֹפֵל אִם דְּכַרְוִי כַשְׁעַר : הֵבֵל הוֹלֵךְ אַחֵר
הַתְּחִתּוֹן. וְכַלְבֵּד שְׁלֵא יִהְיֵה כְּחוֹב כַּשְׁעָה אַחֲרוּנָה : לְמָה כּוֹתְבִין אֶת הָעֲלִיּוֹן. הוֹאִיל וְכַסּוּף
הַשְּׁעָר חוּר וְכּוֹפֵל וְאַחֲרִיּוֹת מִמּוֹן זֶה כֵךְ וְכֵךְ קְבֵלְתִי עֲלֵי : ג כּוֹתְבִין נֶט לְאִישׁ. וְחַתּוּמִין

קדושים יום רביעי

אף על פי שאין אשתו עמו. והשובר לאשה אף על פי שאין בעלה עמה
 ובגדד שיהא מכירן. והפעל נותן עֵבֶר. וכותבין שְׁמֵר לָזֶה אף על פי
 שאין מלוא עמו ואין כותבין מלוא עד שיהא לזה עמו ותלה נותן עֵבֶר.
 כותבין שְׁמֵר לְמוֹכֵר אף על פי שאין לוקח עמו. ואין כותבין לְיָקָח עד
 שיהא מוכר עמו ותלוּקָח נותן שְׁכָר: ד אין כותבין שְׁכָרִי אִירוֹסִין וְנִשְׁוֹאִין
 אֲלֵא מִדַּעַת עֲנִיָּהֶם וְהִדְתָּן נֹתֵן עֵבֶר. אין כותבין עֲמִרִי אִרִיסוֹת וְקַבְלָנוֹת
 אֲלֵא מִדַּעַת עֲנִיָּהֶן וְהַמְקַבֵּל נֹתֵן עֵבֶר. אין כותבין עֲמִרִי בִירוּרִין וְכָל
 מַעֲשֵׂה בֵית דִּין אֲלֵא מִדַּעַת עֲנִיָּהֶן וְעֲנִיָּהֶם נֹתֵנִים עֵבֶר. רַבֵּן עֲשִׂיָּוִן
 בֶּן נַמְלִיאֵל אָמַר עֲנִיָּהֶם כֹּוֹתֵבִין עֲנִיָּים לָזֶה לְעַצְמוֹ וְלָזֶה לְעַצְמוֹ: ה מי
 עֲפָרַע מְקַצֵּת חֹבֵו וְהַשְּׂרִישׁ אֶת שְׁמֵרוֹ. וְאָמַר לֹא אִם לֹא נִתְּתִי לָךְ כִּפְאוֹן
 וְעַד יוֹם פְּלוֹנִי תָּן לֹא עֲשִׂרוֹ הַגֵּיעַ זְמַן וְלֹא נָתַן. רַבִּי יוֹסִי אָמַר יְתוּ. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר לֹא יְתוּ: ו מי שֶׁנִּמְחַק שְׁמֵר חֹבֵו. מַעֲמִיד עֲצוּי יַעֲדִים וְכֹא
 לְפָנָי בֵּית דִּין וְעוֹשִׂין לֹא קִיּוֹם אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי נִמְחַק שְׁמֵרוֹ בַּיּוֹם
 פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֲדָיו. מי עֲפָרַע כְּקַצֵּת חֹבֵו רַבִּי יְהוּדָה אָמַר יִתְּלֶיךָ רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר יִתְּחֹב שׁוֹבֵר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נִמְצָא זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר שׁוֹבֵר
 בֶּן הָעַכְבְּרִים אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי בְּיָבֵה לֹא וְלֹא יִרַע כְּחֹזֵעַ זֶה: י שְׁנֵי אַחִין אֶחָד
 עָנִי וְאֶחָד עָשִׂיר וְהָיִתָּה הָאֵבִי הַמְּרַחֵץ בֵּית הַבַּיִת. עֲשִׂיָּוִן עֵבֶר הַשְּׁכָר לְאִמְצַע.

עשאו

ברטנורא

והוא גרס מהו שירצה והע"פ שאין אשה עמו שהרי היא מתגרסת בעל כרחה: אשובר לאשה.
 שהיא עושה לבעלה על כהונתה דהוה הוא לה וזכות לבעלה וזכין לאדם שלא כפשו: ובגדד שיהא
 מכירן. שיהא הסוכר והעדים מכירין האיש והאשה בין גט בין נסיב שהם אינו מכירין שמה יכתוב
 גט על שם אשת איש אחר ששמו כשמו ותוליא אותו הגט אשה שאינה מגורשה זו וכן בשובר: והלוח
 נותן שכר. ואפילו הוא עסקא דפלגא מלוא ופלגא כקדון אפילו הכי מקבל העסקא הוא נותן כל
 השכר לסופר: (ד) עמרי אריסות. היורד לקרקע לעבדה ולשמרה למחאה לשלים ולרביעי:
 קבלנות. כך וכך טורין לכה בין עשה בין לא עשה: שטרי בירוין. זה בורר לו אחד
 שידון לו זה בורר לו אחד וכותבין כהבז פלוני בירר דיין פלוני ועטמותיו כך וכך כדי שלא יהיו החזרים
 וטועים: כותבים ב'. לכל אחד מצעלי דמיס שטר בפני עמו טיהו טעמותיו סודרים זו ואין הלכה
 כרשב"ג אלא כשטר אי כותבין טעמות של בני צעלי דמיס ובפלוגי בירר פלוני דיין שידון לו פלוני בירר
 כלנו דיין אחר שידון לו: (ה) והשד"ש את שטרו. המלוה והלוה מכרו השטר ביד שלם
 בטורח היה להם לכתוב שובר וכמו על הכלים: ר"י אומר יתן. דס"ל אבוכהא קיטא מובטח
 להנרו דבר ע"מ שיעשה לו דבר להחיד וסומך בלבו בשעה התנאי שיוכל לקיים וכשהגיע הזמן אינו
 יכול לקיים זו קרייה אבוכהא ודברי ר"י קיטא ולענין פסק הלכה אבוכהא לא קיטא אה"כ קנו מידו
 ב"ד השוב והתפסו זכויותו בלותו ב"ד שמכר שטרותיו ורשותיו ואמר אי לא אחיבא מכאן ועד לי
 יום יבטלו זכויותי ורבותי מפרשים שכל ב"ד שנקיאים ויודעים בדיני אבוכהא נקראים ב"ד השוב לענין
 זה אבל רמב"ם אומר שאין ב"ד השוב אלא ב"ד הסומך בלתי ישראלי: (ו) מי שנכחק עבר חובו.
 יש עדים שראו שנמחק מעמנו או נעשטס על ידי מים: כועביר עליו עדים. שידועים מאומרי וכחז ומס
 היה כתוב בו והן עושין לו קצין ב"ד וכותבין לו כל מה שהיה כתוב בלותו שטר: יחליף. יקבע
 אותו

קדושים ליום רביעי

עֲשֹׂאן לְעֶצְמוֹן. הָרִי הַעֲשִׂיר אָמַר לְעֵנִי. קַח לָךְ עֲבָדִים וְיִרְחֲצוּ בַמַּרְחֵץ
 קַח לָךְ זֵיתִים. וּבֹא וְעֲשֵׂם בְּבֵית הַבַּד. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בְּעִיר אַחַת. שֵׁם אֶחָד
 יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן. וְשֵׁם אֶחָד יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן. אֵין יוֹכֵלִין לְהוֹצִיא שְׁמֵר חוֹב זֶה עַל
 זֶה. וְלֹא אֶחָד יִכּוֹל לְהוֹצִיא עֲלֵיהֶם שְׁמֵר חוֹב. נִמְצָא לְאֶחָד בֵּין שְׁמֵרוֹתָיו
 שְׁמֵרוֹ שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן פְּרוּעַ. שְׁמֵרוֹת שְׁגִיהֶם פְּרוּעִין. בִּיצֵד יַעֲשֹׂוּ
 יִשְׁלֹשׁוּ. וְאִם הָיוּ מְשַׁלְּשִׁים יִכְתְּבוּ סִמֵּן. וְאִם הָיוּ מְסוּיָמִים יִכְתְּבוּ בִּתְּנָן
 הָאוֹמֵר לְבָנוּ שְׁמֵר בֵּין שְׁמֵרוֹתֵי פְרוּעַ. וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיזֵהוּ. שְׁמֵרוֹת כִּכָּן
 פְּרוּעִין. נִמְצָא לְאֶחָד שֵׁם שְׁנַיִם. הַגְּדוֹל פְּרוּעַ וְהַקָּטָן אֵינוֹ פְּרוּעַ. הַמְּלוּחַ
 אֶת חֲבִירוֹ עַל יְדֵי עֶרֶב. לֹא יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. וְאִם אָמַר עַל מְנַת שְׁאִפְרַע
 מִמִּי שְׁאִרְצָה יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר אִם יֵשׁ
 נְכָסִים לְפָנָיו. בֵּין כֶּה וּבֵין כֶּה לֹא יִפְרַע מִן הָעֶרֶב. וְכֵן הָיָה רַבֵּן שְׁמַעוֹן
 בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר הָעֶרֶב לְאִשָּׁה בְּכַתִּיבְתָּהּ. וְהָיָה בַעֲלָהּ מְנַרְשָׁה וְיִרְדָּה
 הַנְּאֻהָ. שְׂמִיא יַעֲשֶׂה קְנוּיָא עַל נְכָסִים שֶׁל זֶה וְיַחֲזִיר אֶת אֲשֶׁתוֹ: ה

אח

ברטורה

אוחו שטר ויכתבו לו אחר כפי החשבון הנשאר: נמצא זה. הלוה נרץ לשמור שוכרו מן
 העכברים שאם יאכל יגבה המלוה את כל חובו: אמר ר"י וכן יפה לו. למלוה שיהיה הלוה
 נרץ לשמור שוכרו וימחר לפרוע לו ולא ירע כחו של מלוה לכתוב שטר אחר שהיה זמן חובו
 מוקדם וישב עתה מאוחר ולא יוכל לטרוף לקוחות אלא מומן השטר השני והלכה כרבי יוסי
 שכותבין שוכר: ז קח לך עבדים. שיחממו לך המרחץ דכמו שהניחה אבינו כן תהיה לעולם
 ואש"ג דאית לן בפ"ק דבמדי לדיה דה דין חלוקה יכול למימר גוד או אגוד כלומר מכור לי
 חלקך או אני אמכור לך חלקי שאני הכא שאין העני יכול לומר אגוד שאין לו במה לקנות: אין
 יכולין להוציא שפ"ח זה על זה, דכל א' מהם יכול לטעון זה השטר שבידך אני החורתי
 לך כשפרעת לי המעות שבלויתוך: ולא אחר יכול להוציא שטר חוב עליהם. דכ"ל מהס
 מני מדחי ליה לגבי הכריה: ישלשו. יכתבו שס אבי אביו: ואם היו משולשים. ששמותן
 ושמות אבותיהם ואבות אבותיהם שוים: יכתבו סימן. פלוני הוא גיחור או ארוך או גיז: ואם
 הם שוין. כסימנים: יכתבו כהן, אס אחד כהן ואחד ישראל: נמצא. ללוה אחד שס שתי
 טערות משתי הלוואות שלוה ממנו: הקטן אינו פרוע. דשטר אחד בין שטרותיו קאי ולא שנים:
 לא יפרע מן הערב תחלה. עד שיחבע את הלוה בדין ויחייבו אותו ב"ד ואם אין לו מה
 לשלם אז יפרע מן הערב: רשב"ג אומר אם יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב. לאו
 מכלל דת"ק סבר אפילו יש נכסים ללוה יפרע מן הערב אלא מתני' הסורי מהסרא והכי קתני
 המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם אמר ע"מ שאפרע ממי שארצה יפרע
 מן הערב דכ"ל כשאין נכסים ללוה אבל יש נכסים ללוה לא יפרע מן הערב וקבלן אש"ס שיש
 נכסים ללוה יפרע מן הקבלן רשב"ג אומר אחד ערב ואחד קבלן אס יש נכסים ללוה לא יפרע
 מהו ואין הלכה כרשב"ג. ערב הוא שאומר תן לו ואני נתון לך:
 הערב לאשה בכתובתה. ואין לבעל נכסים ונריך הערב לפרוע כתובתה לא יפרע הכתובה
 עד שידרינה הבעל תחלה הנאה על דעת רבים נדר שאין לו התרה שלא יוכל להחזיר אותה
 דחיישינן שמא דעתו להחזירה ולאכול כתובתה לאחר שתגבה מן הערב. ולענין דינא ערב דכתובה
 לא משתעבד ואינו חייב לפרוע ואפילו אין לו נכסים לבעל מ"ט דמזוה עבד ולאו מילי חסרה
 ואי ערב כתובתה דריה הוא משתעבד דאבא לגבי נריה שערבד שערבד נפשיה וקבלן דכתובה
 משתעבד ויכולה האשה שתחבע ממנו תחלה ואפילו יש לו נכסים לבעל והוא שידרינה הבעל
 הנאה תחלה על דעת רבים: ה המלוה את חברו בשטר. אש"ס שאין כתוב בו אחריות
 נכסים

חדושים ליום רביעי

את חבריו בשטר גובה מנכסם משועבדים. על ידי עדים גובה מנכסם בני חורין. הוציא עליו כתב ידו. שהוא חייב לו. גובה מנכסם בני חורין. ערב היוצא לאחר התום שמורות. גובה מנכסם בני חורין. מעשה (בא) לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסם בני חורין. אמר לו בן ננס אינו גובה לא מנכסם משועבדים. ולא מנכסם בני חורין. אמר לו למה. אמר לו הרי החונק את אחר בשוק ומצאו חבריו. ואמר לו הנח לו. ואני נותן לך פטור. שלא על אמונתו הקוהו. ואיזהו ערב שהוא חייב. הלוהו ואני נותן לך חייב. שכן על אמונתו הקוהו. אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני סמונות. שאין לך מקצוע בתורה גדוד מהן. שהן כמעין הנובע. והרוצה שיעסוק בדיני סמונות. ישמש את שמעון בן ננס:

ברטנורה

נכס: גובה מנכסם משועבדים. דק"ל אחריות עעות סופר הוא אם לא כתבו בשטר והרי הוא כאלו נכתב: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו. ואין סס עדות אחר: גובה מנכסם בני חורין. ולא ממשועבדים דכיון דאין בו עדים לית ליה קלא ולא ידעו ביה לקוחות כי היכי ללודרו: אחר התום שמורות, אחר שחתמו העדים בשטר כתב אני פלוני בר פלוני ערב גובה מן הערב מכני חורין בלבד דכיון דלא חתימי סהדי על הערבות ה"ל מלוה על פה: א"ל בן ננס וכו'. דקסנר כל ערב שאחר מתן מעות לא הוי ערב: שלא על אמונת. הערב והנעמחו הלוהו: ואע"פ שקילס ר' ישמעאל את בן ננס הלכה כר' ישמעאל וערב דלאחר מתן מעות צעי קנין וחי לא לא משחטבד ושלפני מתן מעות לא צעי קנין:

גמרא בבא בתרא דף קס"ד ע"ב

ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי ואמר רבי אין זמן בזה. אמר ליה רבי שמעון בר רבי דרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה וחזייה. הדר חזא ביה רבי בבישות. אמר ליה לאו אנא פתבתייה רבי יהודה חיישא פתבתייה. אמר ליה פקד משון הרע הזה. זמנין הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר תהלים. אמר רבי פמה מיושר פתב זה. אמר ליה לאו אנא פתבתייה יהודא חיישא פתבתייה. אמר ליה פקד משון הרע הזה. בשמא התם איכא לשון הרע אלא הכא מאי

לשון

רש"י

הוא ביה בבישות. כסבור שהוא כהנו וברטנו לא היו עושין מקושר אלא פשוט לפי שטועים בו א"נ לפי שהיה מובלע בין קשריו יותר מדלי: יהודא חיישא. כך שמו: בלך משון הרע הזה. להטיל אשמה עליו לא היה לך לומר אלא

קדושים ליום רביעי

לְשׁוֹן הָרַע אִיבָא. מִשּׁוּם דְּרַב דִּימֵי דְתַנִּי רַב דִּימֵי אַחוּהַ דְרַב
סְפָרָא לְעוֹלָם אִךְ יִסְפַּר אָדָם בְּמִזְבְּחוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׂמִתּוֹךְ
מִזְבְּחוֹ בָּא לִירֵי רְעֵתוֹ. אָמַר רַב עֲמֵרָם אָמַר רַב שְׁלֵשׁ עֲבִירוֹת
אֵין אָדָם נִצְוֶה מֵהֶם בְּכָל יוֹם. הִרְהוֹר עֲבִירָה וְעִיּוֹן תִּפְתָּה
וְלְשׁוֹן הָרַע. לְשׁוֹן הָרַע סִקָּא דְעֵתָךְ אֶלָּא אַבָּךְ לְשׁוֹן הָרַע.
אָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר רַב רֹב בְּגוֹר וּמִיעוּט בְּעִרְוֹת וְחֶבֶל
בְּלִשׁוֹן הָרַע. בְּלִשׁוֹן הָרַע סִקָּא דְעֵתָךְ אֶלָּא אַבָּךְ לְשׁוֹן הָרַע :

רש"י

אלא חזי לא כחכמיו : מאי לשון הרע איבא. והלא בשבחו דיבר כשחמר
יסורה חייטא כחכיס: לידי רעתו. לידי גניטו: עיון תפלה. שלאחר שמחפלו
הן בלבו שישלם לו הקב"ה שכרו וישסה לרכיו וישמע תפלתו לפי שהחפלו בכונה :
אבך לשון הרע. כגון דאמרי גורא ביה פלמיא: רובן בגור. רוב בני אדם
חשודין על הגזל כעין גזל שמורין להיתרא במו"מ לעבד איש מרווח שראוי לו לחבירו:

זוהר קדושים דף פ"ה ע"א

לא תלין פְּעוּלַת שְׂכִיר. תא חזי מאן דְנָטִיר אַנְרָא דְמִסְכְּנָא פְּאִירוּ נָטִיר
נְפִשְׁיָהּ וְדַאנְשֵׁי בֵיתֵיהּ. הֵיא אֲזַעֲר נְפִשְׁיָהּוּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הֵיא אֲזַעֲר
יִטְוִי וְאֲזַעֲר נְפִשְׁיָהּ מֵהָהִיא עֲלֵמָא. דְהָא כָּל אֵינוֹן תְּבִלִים דְנִפְקִי מִפְּיֻמְיָה
בְּרַ הָהִיא יוֹמָא בְּהֵזוּ מִלְּקוֹן מְמִיָּה דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הֵיא וְקִימִין קְמִיָּה
לְבַתֵּר מִלְּקָא נְפִשְׁיָהּ וְנְפִשְׁיָהּ דַּאנְשֵׁי בֵיתֵיהּ וְקִימִין בְּאֵינוֹן תְּבִלִים
דְּפִיֻמְיָהּ. וְכִרְוִין אִפְּרִיּוֹ אֶתְגַּזֵּר עַל הָהִיא בְּרַ נֶשׁ פְּמָה יוֹמִין וְכִמְהָ מִכְּבָן
בְּדֵתֵי מִתְעַקְרָאן מְנִיָּה וּמְסַתְּלִקִי מְנִיָּה. וְלֹא עוֹד אֶקָּא דְנִפְשָׁא דִיִּתִּיה
לֹא מִלְּקָא לְעִילָא וְהֵינּוּ דְאָמַר רַבִּי אַבָּא רַחֲמֵנָא לְשׁוֹבֵינֵן מְנִיָּיהוּ
וְכַעֲבֹנֵינֵיהוּ וְאוֹקְמוּנֵיהּ אִפִּילוּ עֲשִׂיר הֵיא וְאִלּוּ הֵיא נוֹשָׂא אֶת נִפְשׁוֹ
דִּיִּקָּא אִפִּירוּ מִכָּל בְּרַ נֶשׁ נָטִי וְכַר שְׁכָן מִסְכְּנָא. וְהֵינּוּ דְהוּהוּ רַב הַמְּנוּנָא
עֲבִיד בְּרַ הוּהוּ הָהִיא אֲגִיר מִסְתַּלַּק מְעִיבֵדְתִּיָּה הוּהוּ יְהִיב לִיה אֲגִרִיָּה
וְאָמַר לִיה טוֹר נִפְשֵׁךְ דְאַפְקִידַת בִּידְאִי מִזַּל פְּקֻדוֹנֵךְ וְאִפִּירוּ אָמַר יְהִיא
בִּידְךָ דַּאנָּא (לֹא) בְּעִינָא לְמִלְּקָא אֲגִרִי. לֹא הוּהוּ בְּעִי. אָמַר פְּקֻדוֹנָא דְגוֹפֵךְ
לֹא אֶתְחַזִּי לְאַתְּפַקְדָּא בִּידֵי. בְּרַ שְׁכָן פְּקֻדוֹנָא דְנִפְשָׁא. דְהָא פְּקֻדוֹנָא
דְנִפְשָׁא לֹא אֶתְהִיבַת אֶקָּא לְקִדְשָׁא בְרִיךְ הֵיא דְכְּתִיב (תהלים ל"א) בִּידְךָ
אֶפְקִיד רִיחִי. אָמַר רַבִּי חֵיָּא וְכִיָּא דַּאֲתֵרָא שְׂאֲרֵי. אָמַר לִיה אִפִּילוּ בִּידֵיה
בְּתֵר דִּיִּתִּיב. פְּתִיב לֹא תִלִּין פְּעִילַת שְׂכִיר וְכְּתִיב וְלֹא תָבֵא עֲלֵיךָ הַשְּׂמִי

אלא

הדושים ליום רביעי

אָמַר הָא אֲנִי מִתְּחִלָּה אָבֵל תָּא תַּחֲזִי לַיְת קָדָּ יִזְמָא וְיִזְמָא דְלָא שְׁלֵמָא בִּיהַ
 יִזְמָא עֲלֵאָה אַחְרָא וְאִי אִיהוּ לָא יְהִיב לִיה נַפְשָׁא דִלִּיה בְּתֵהוּא יִזְמָא
 כְּמָאן דְּפָגִים לְתֵהוּא יִזְמָא עֲקָאָה. וּבְגִיגִי כְּדָּ בְיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׁכָרָו וְלָא תִבְא
 עֲלֵיו הַשְּׁמֵשׁ. וְהָא דְאַתְמַר לָא תִלִּין בְּגִין דְּנַפְשִׁיהָ לָא מְלִיק וְסָלִיק תֵּהוּא
 נַפְשָׁא דְמִסְבְּנָא וְדִאנְשִׁי בִּיתִיהָ כְּמָה דְאַתְמַר:

יוסף לחק

מוכר

משערי תשובה לרבינו יונה ד' עמוד ב'

צְרִיף תִּקּוּן הַמְעוֹת בְּאֶשֶׁר יוּכַל לְתַקֵּן
 בְּעֵגֶן שְׁנָאֵמֵר (י"ג) וְנָרָא הָאֱלֹהִים
 אֶת מַעֲשֵׂיהֶם כִּי שָׁבוּ מִדְרָגָם הַרְעָה וּמִן
 הַחֲטָאִים אֲשֶׁר בְּכַפְיָהֶם. כִּי בְּדַבְרִים שְׂבִין
 אָדָם לְחִבּוּרָו כְּמוֹ בְּגֵזַל וְהַחֲטָאִים לֹא יִחַפְּפוּ
 עִוְנוֹ עַד אֲשֶׁר יוֹשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה. וְכֵן אִם
 צָעַר אֶת חִבּוּרָו וְהִצִּיק לוֹ אִי הַלְבִּין פְּנֵיו
 אִו סָפַר עֲלָיו לְשׁוֹן הָרַע אִין לוֹ כַּכְּרָה
 עַד שְׁיִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ מְחִילָה וְכֵן אָמְרוּ וְכָרוּם
 לְכַרְכְּבָה בִּי אַף עַל פִּי שְׂגִמְתָּן לוֹ דְמִי בְּשֵׁתִי
 דְמִי צָעַר הַחֲכָאָה אִין צָעַר הַבּוֹשֶׁת
 וְהַחֲכָאָה נִמְחַל לוֹ עַד שְׁיִבְקֶשׁ מִמֶּנּוּ
 שְׁנָאֵמֵר (כ"א ש"ח) וְעַתָּה הִשָּׁב אִשְׁת
 הָאִישׁ כִּי נָבִיא הוּא, וְיִתְפַּלֵּל בַּעֲדָה וְתִיהַ
 וְרָאוּי לְכַעַל הַתְּשׁוּבָה לְעֲשׂוֹת בֵּן קוֹרָם
 הַיּוֹדוּי כְּדִי שְׁיִתְרַצֶּה בְּיַדוֹ וְדוֹר הַמְּלָךְ
 עֲלָיו הַשְּׁלֹמִים בְּעֵת הַתְּשׁוּבָה בֵּן עֲשֵׂה קוֹרָם
 הַיּוֹדוּי שְׁנָאֵמֵר (תל"ח) לָהּ לְכַרְכְּבָה חֲמָתִי
 וְהַרַע בְּעֵינֶיהָ עֲשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ
 תּוֹכָה בְּשִׁפְטָהּ בִּי לָהּ לְבַדָּה אֲנִי גְחָשִׁב
 הַיִּטָּא וְאִינִי צְרִיף וּזְלַתִּי לְמַחִילָהָ וְאִם
 חֲמָתִי לְאִישׁ בְּבַר בְּקִשְׁתִּי מִמֶּנּוּ אֲנִי
 וּכְפָרְתִי פְנֵיו וְכִמְחוּ וְחֲמָתִי לְאָכִי כָּל
 הַיָּמִים עַל הַחֲמָא הִזָּה אֲחִיב חֲמָא אֲעַל
 אָכִי כָּל הַיָּמִים כִּי לֹאֵאת לֹא תִסְחַל לִי
 וּמְרַגְמוּ וְאֵהִי חֲמִי לְאָכָא. אוּ יְהִיהַ פִּירוּשׁ
 לָהּ לְכַרְכְּבָה חֲמָתִי לֹא חֲמָתִי לְאִישׁ וְלֹא

דעברתי

הלכה פסוקה

הרמב"ם ה' אישות פ' י"ב

הַתְּנָה הַכַּעַל שְׁלֹא יִתְחַיֵּב בְּאַחַד מִן
 הַדְּבָרִים שֶׁהוּא חַיֵּב בָּהֶן אוּ
 שֶׁהִתְנַחַּת הָאִשָּׁה שְׁלֹא יוֹכַח הַכַּעַל בְּאַחַד
 מִן הַדְּבָרִים שֶׁהוּא זוֹכֵה בָּהֶן הַתְּנָאִי
 מִנֶּם חוּץ מִשְׁלֹשָׁה דְבָרִים שְׂאִין מוֹעִירִי:
 וְכֵל הַתְּנָה עֲלֵיהֶן תְּנָאִי כְּמַל וְאִינוּ
 הֵן עוֹנֵתָה וְעִקָּר בְּתוֹכָהּ וִירוּשְׁתָּה:
 - בִּיצַד הַתְּנָה עִם הָאִשָּׁה שְׂאִין לָהּ
 עֲלָיו עוֹנָה תְּנָאִי כְּמַל וְהַיָּב בְּעוֹנֵתָה:
 שְׁהִי הַתְּנָה עַל מַה שְׁכַתּוּב בְּתוֹכָהּ
 וְאִינוּ תְּנָאִי מִמּוֹן: - הַתְּנָה עִמָּה לְפָחוּת
 מְעִיקָר בְּתוֹכָהּ אוּ שְׁכַתּוּב לָהּ מֵאִתּוֹם:
 אוּ מֵאָה עִיקָר בְּתוֹכָהּ וְכַתּוּבָה לוֹ
 שְׁנִיתְקַבְּלָה מִהֶן בְּדָּ וְכָּה וְהִיא לֹא
 גְחַמְקַבְּלָה. תְּנָאִי כְּמַל שְׁכַל הַפּוֹחַת
 לְבַתּוֹלָה מִמֵּאִתּוֹם וְלֹא לְמִנְהָ כְּמֵאָה הַרְי
 בְּעֵלְתָּ בְּעֵילַת זְנוּת - הַתְּנָה עִמָּה
 אַחַר שְׁנִישְׂאָה שְׁלֹא יִרְשְׁנָה תְּנָאִי כְּמַל
 וְאִף עַל פִּי שְׁיִרוּשַׁת הַכַּעַל מִדְּבָרִי
 סוֹפְרִים עֲשׂוֹ חִיוּק לְרַבְּרִיקָם בְּשָׁל
 תוֹרָה. וְכֵל תְּנָאִי שְׁבִירוּשָׁה כְּמַל וְאִף
 עַל פִּי שֶׁהוּא מִמּוֹן שְׁנָאֵמֵר (כ"ב ד' כ')
 לְחֻקַּת מִשְׁפָּח לְדוֹרוֹתֵיכֶם וּבִשְׂאָר
 הַדְּבָרִים תְּנָאִי מִיָּם בְּגִין שֶׁהַתְּנָה עִמָּה
 שְׂאִין לָהּ שְׂאָר וְכִסּוּת עַל מִנְתָּ שְׁלֹא
 יֵאָבֵל פִּירוּת נְכִסְיָהּ וְכֵל בִּיזְאִי בָּהּ
 תְּנָאִי מִיָּם:

כח

קדושים ליום רביעי

העמדתו דברי עליו ולא לקחתי מיד איש מאומה שאצטרף למחילתו ולהשיב את גולתו ואין כפרתי תלוייה אלא בסליחתה למען מצדק דברך תוצה בשפסוף בדי להראות לעמים צדקתך וגדל סליחתך ביום דברך ודינה בעת שפסוף איתי לשון למען כי גדל החטא סבה להודיע גדל הצדקה בסליחתו על כן ימשול הדבר כאילו היה ראשית הטאת למען יגלה חסד השם וצדקו בסליחתו ביום שפסוף וכמוהו (וי"ו) בספסוף וזקבם עשו להם עצבים למען יקרת. מפני כי עשנית העצבים סבת הברת בספסוף וזקבם המשיל הדבר כאלו עשו העצבים למען יקרת. או יהיה פירוש למען מצדק דברך על הפקודה והשואים וכן למען יקרה למען זה יקרת. ועל הדבר הראשון פירוש רבותינו וקראנם לבקרה במדרש תהלים על פי משל לרופא שראה את המכה ואמר כמה המכה הזאת מכה רבה מאד אמר החולה ובלא אשר הובתי מכה נחלה לא היתה זאת כי אם לבקבור הגלות צדקת רפואתך יבקבור הראתה את כחה :

תורה ליום המישי

יכין בקרואת המשה פסוקים אלו שהם כנגד הן דמלוי הן אהרונה דשם בין לטנות הארת רוח יתירה מסבת הכאה

כב ונספר עליו חבתי באיך האשם לפני יהוה על-
הטאתו אשר חטא ונסלח לו מחטאתו אשר
חטא : פ ויכפר עלוהי בהנא בדיברא דאשמא קדם יי על חובתיה
די חב וישתביק ליה מחובתיה די חב : שלישי כג וקיי-תבאו אל-
הארץ ונטעתם פל-עץ מאכל וערלתם ערלתו את-
פריו שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל :
וארי תעלון לארעא ותצבינו כל אינן דמובל ויתרחקון רחמא ית אביה
תרת שנין יהי לכוון מרחק לאבדא לא יתאכל : כד ובשנת הרביעית
יהיה כל-פריו קדש חלולים ליהוה : ובשנת רביעיתא

יהי

רש"י

(כב) ונספר לו מהטאתו אשר הטא. לרבות את המזיד כסוגג : (כג) וערלתם ערלתו. והטאתו חטימתו יחא חטוס ונסתם מליכוסת ממנו : שלש שנים יהיה רכס ערלים. מחימתי מונה לו מסעת נטיעתו (ת"כ) יכול אם הלניעו לאחר שלש שנים יחא מותר תלמוד לומר יהיה כהוייתו יחא : (כד) יהיה כל פרוי קדש. כמעשר שני שכתוב בו (ויקרא כז) וכל מעשר הארץ וגו' קדש לה'. מה מעשר

קדושים ליום חמישי

יְהי כֹּל אֲבִיָּה קוֹדֵשׁ תִּשְׁבְּחֶנּוּ קָדָשׁ יי: כה וּבִשְׁנֵה תְּהַמְיִשְׁתָּ
 תֹּאבְרוּ אֶת־פְּרִיזוֹ לְחֹסֶיף לָכֶם תְּבוֹאֲתוּ אֲנִי יְהוָה
 אֱלֹהֵיכֶם: וּבִשְׁתָּא חֲמִישְׁתָּא תִבְלִין ית אֲבִיָּה לְאוּסָפָא לְכוּן עֲלֵתִיה
 אָנָּא יי אֲרַחְבוּן: כו לֹא תֹאבְרוּ עַד־תִּהְיֶה לָּא תִנְחָשׁוּ וְלֹא
 תַעֲזֹנְבוּ: קא תִיכְלוּן עַד דְּמָא קָא תִנְחָשׁוּ וְקָא תַעֲנִין:

רש"י

מעשר שני חזיו נאכל חוץ לחומת ירושלים אלא בפדיון חף זה כן. ודבר זה הלולים
 לה' הוא שטשאו שם לשבח ולהלל לשמים: (כה) לחוסף לכם תבואתו. המלה
 הזאת שהשמרו תהיה להוסף לכם תבואתו שבשכרה חזיו מצדך לכם פירות והנטיעות
 הוה ר"ע חומר דברה חורה כנגד יזה"ר שלא יאמר אדם הרי ארבע שנים חזיו
 מלטער בו חסם לפיכך נאמר להוסף לכם תבואתו: חזיו ה' חזיו המבטית על
 כך ונאמן לשמור הבטחתי: (כו) לא תאבדו עד הדם. להרבה פנים נדרש
 בסנהדרין (ס"ג) אזהרה שלא יאכל מבשר קדשים לפני זריקת דמים ואזהרה
 לאוכל מבהמה חולין מרס שחלא נפשה ועוד הרבה: לא תנחשו. (שס ס"ו)
 כגון אלו המנחשין בחולדה ובעופות פתו נפלה מפיו לבי הכסיו בדרך: לא תעזבו.
 ל' שעות ושעות שאומר יום פלוני יפס להתחיל מלאכה שעה פלונית קשה ללאת:

נביאים יחזקאל ב'

א נִסְאַנִי נְשֹׂאתִי אֶת־יְדֵי לָהֶם בְּמִדְבָּר קְהַפִּיץ אֶתְּם בְּגוֹזִים
 וְקוֹרוֹת אוֹתְם בְּאַרְצוֹת: אף אָנָּא קְיוּמִית בְּמִימְרֵי קְהוּן בְּמִדְבָּרָא
 לְאַנְקָאָה יתְהוּן דְּבִינִי עֲכַמְיָא וְדְבַרְכָּא יתְהוּן בְּמִדְיַנְתָּא: ב יַעֲזוּ בְּשִׁפְטֵי
 לֹא־עֲשׂוּ וְחֻקוֹתֵי מֹאָס: וְאֶת־שִׁבְתוֹתֵי חֲלָרוֹ וְאַחֲרֵי גְלוֹרֵי
 אֲבוֹתָם הֵיוּ עֵינֵיהֶם: חַגְף דְּרֵינִי לֹא עֲבָדוּ וּבְקִיּוּמֵי קִצּוֹ וַיְמִי שִׁבְיָא
 דִּינִי אֲחִיו וּבִתְרֵי מַעוֹת אֲבַהֲתְהוּן הוֹאָה עֵינֵיהוּן: ג וְגַם־אֲנִי נִתְתִּי
 לָהֶם חֻקִּים לֹא טוֹבִים וּמְשֻׁפְּטִים לֹא יְהִיו בְּהֶם: וְאֵף אָנָּא
 מִדְּמַרְדּוֹ בְּמִימְרֵי וְלֹא אָבוּ דְסַבְּרָא דְנְבִיאֵי אַרְחֻקְתִּינוּן וּמְסַרְתִּינוּן בְּיַד
 שְׂנְאֵיהוּן וּבִתְרֵי גְרִיהוּן מְשֻׁשָׁא אֲזִלוּ וְעֲבָדוּ גְזִירִין דְּלֹא תִקְּנוּ וְנִמְסִין דְּלֹא

רש"י

אתקיימתו

(3) חוקים לא טובים. מסרתים ביד ירם להכשילם במתנוחם מתנות שהקטת
 להם לקדש כל צבור לי מסרתים ביד ירם להעבירם לחוק: (ד) אשמו.
 ואחרים אופס: (ה) עוֹד וְאֵת. הוּעִיפוּ לעשות כשהביאותים אל הארץ:

קדושים ליום המישי

אֲתַקְנִימְתוּן בְּחוּן: ד וְאַטְמָא אוֹתֶם בְּמִתְנוּתֶם בְּהַעֲבִיר כָּל־פְּטוֹר
 רַחֵם לְמַעַן אֲשֶׁמֶם לְמַעַן אֲשֶׁר יִדְעוּ אֲשֶׁר אֲנִי יְהוָה:
 וְסְאִיבִית יְתַחוּן בְּמִתְנַתְּחוּן בְּאַעֲבְרָא כֹּל פֶּתַח וְלָדָא בְּדִיל דְּאַצְדִּינִין בְּדִיל
 הִדְעוּן דִּי אֲנָא יְהוָה: ה זֶכֶן וְדָבָר אֶרְבִּית יִשְׂרָאֵל בֵּין־אָדָם וְאִמְרַת
 אֱלֹהִים כִּי אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה עוֹד וְאֵת גִּדְּפוּ אוֹתִי אֲבוֹתֵיכֶם
 בְּמַעֲלָם בִּי מְעַל: בְּכֹן אֲתַנְּבִי לְבֵית יִשְׂרָאֵל בַּר אָדָם וְתִימַר לְחוּן
 כְּדָבָר אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים עוֹד דָּא אֲרַגִּיזוּ מְדַמִּי אֲכַתְּחֹבֹן בְּדִשְׁמָרוּ בְּטִימְרֵי שְׁקָר:

כתובים משלי כ"ז

א נֶפֶשׁ שֹׁבְעָה תָבוּס נֶפֶת וּנְפֵשׁ רֵעֵבָה כְּלִי־מַר מְתוּק:
 נֶפֶשׁ אֲדַשְׁבְּעָא דִּישָׂא כְּבָרִיתָא וּנְפִשָׂא דְכַפְנָא כֹּל מִידָם דְּמָרִיר חֲלִי דְהָ:
 ג כְּצַפּוֹר נוֹרְדֶת מִן־קִנְיָה בֵּין אִישׁ נוֹרֵד מִמְּחוּמוֹ: הֵךְ צִפּוֹר
 דְּמִשְׁנָא מִן קִנְיָה תִּיכְנָא הוּא גִבְרָא דְמִשְׁנֵי דוּכְתָה: ג שְׂמֹן וְחִטָּת
 יִשְׁמַח־לֵב וּמִתָּה רֵעֵחוּ מֵעֲצַת־נֶפֶשׁ: מִשְׁחָא וּבִסְמָא דְמַחְדִּין לְפָא
 הִיכְנָא גִבְרָא דְמִבְסָם לְחִבְרִיָה בְּתַרְעִיתָא דְנַפְשִׁיה: ד רֵעֵךְ | וְרֵעֵךְ
 אֲבִיךָ אֶרְתַּעֲזֹב וּבֵית אָחִיךָ אֶרְתָּבוֹא בְּיוֹם אֵיךָ טוֹב שְׂכָן
 קָרוֹב מֵאֵחַ רְחוֹק: חֲבֵרָךְ וְחִבְרִיָה דְאֲבִיךָ לֹא תִשְׁבֹּק וּבְבִיתָא
 דְאָחוּךְ קָא תִיעוֹל בְּיוֹמָא דְמִחְרָךְ טַב שְׂבָנָא קָרִיב מֵאֵחַ רְחִיק:
 ה חֶכֶם בְּנֵי וְשֹׁמֵחַ לִבִּי וְאֲשִׁיבָה חֲרָפִי דְבָר: אֲתַחֲכֶם בְּרִי וְחֲדִי
 לְבִי וְאַחֲזִיר מִלְּתָא לְאַלְיִן דְמַחְסְדִין לִי:

רש"י

(א) תבוס נופת. חרמוס זרגל זכרים מחוקים: כר מר. זעינו מחוק: (ג)
 ומתק רעהו. מה שזכרו מקרבו טובה ממה שנפשו יועלתו: רעך ורע אביך.
 זה הקצ"ה אל תפאז: (ד) ובית אחיך אל תבוא. בזני עשו וישמעאל שקרבוך:
 טוב שכן קרוב. טוב שיטנון זיניהם הקרוב לקוראיו משתבואו אלל אח רחוק
 זה עשו: חכם בני. שתחכס בני ומהא לבי שמה כך: חורפי. מחרפי כלומר
 אסתאר כך:

קדושים ליום המישי

ב

בשנה חיצונית פרק ג'

אִדוּ מִרְפּוֹת בְּבִהְמָה. נִקְבַּת הַיּוֹשֵׁט. וּפְסוּקַת הַגְּרָגְרָת. נִקְבַּת קְרוֹם שֵׁר
 מוֹת. נִקְבַּת הַקֶּבֶל לְבֵית הַלְלוּ. נִשְׁבְּרָה הַשְּׂדֵרָה. וְנִפְסַק הַחַיִּט שְׁלֵה
 נִפְלָה הַפֶּבֶד וְלֹא נִשְׁתִּיר הַיִּמְנו כָּרוֹם. הַרְיָאָה שֶׁנִּקְבָּה אוֹ שֶׁחֲסָרָה. רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁתִּנְקַב לְבֵית הַמְּטוֹנוֹת. נִקְבָּה תִּקְבָּה. נִקְבָּה תִּפְרָה.
 נִקְבוּ הַדְּקִין. הַדָּרִים הַפְּנִימִית שֶׁנִּקְבָּה. אוֹ שֶׁנִּקְרַע רֹב הַחַיִּצוֹנָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר הַגְּדוּלָּה טַפְתָּ. וְהַקְּטָנָה בְּרַבָּה. הַמָּסַס וְבֵית הַבּוֹסוֹת שֶׁנִּקְבוּ

רחוק

ברטנורה

פרק ג. ארו מרפות. ניקב הושט. שני עורות יש לו לשטח החיצון ארום והפנימי
 לכן אם ניקב זה בלא זה כשרה נקבו שניהן אפילו זה שלא כנגד זה טרפה
 וכל נקב במשהו: פסוקת הגרגרת. לרחכה כרוכה, ואינה טרפה עד שיפסק רוב החלל. ועובי
 התוך אינו משלים לרוב ודוקא כשנספקה לרחכה הוא דפסולה כרוכה אבל לרחכה של קנה אפילו
 לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה ללד הראש וחוליא אחת למטה סמוך לכנפי ריאה
 כשרה לפי שכל זמן שהבהמה מושכת צוירה יותר הסדק מתמעט ואינו נראה: ניקב קרום
 של מוח. ב' קרומים יש למוח העליון דבוק לעצם הגולגולת והב' הסמוך למוח אם ניקב העליון
 והשני הסמוך למוח קיים כשרה ניקב השני הסמוך למוח אע"פ שהעליון קיים טרפה ואע"פ
 שלא ניקב העצם: ניקב הלב לבית הללו. שני הללוים יש ללב הגדול ללד ימין הבהמה
 והלל קטן ללד שמאל אם ניקב הלב במשהו והגיע הנקב לא' משני אלו החללים טרפה
 וכן אם נחיר בסחוס שכלב העשוי כעין ציב והוא קרוי הלב טרפה: נשברת השדרה. טרפה
 חלויות השדרה: ונפסק החוט, גמין חוט לכן יוצא מן המוח ועובר על פני אורך השדרה כולה
 וקרום דק מקיף את החוט ואם נפסק רוב הקיפו של קרום זה נחבבו היינו נפסק החוט
 וטרפה אפי' לא נשברה השדרה אלא אורחא דמלתא נקט דרוב פסוקת החוט ע"י שבירת
 השדרה הוא: נישל הכבד ולא נשתייר הימנו בלוב, טרפה עד שינחיר כוית במקום
 מרה וכוית במקום שהיא חיה משם דהיינו מקום חלייתה כשהיא מעורה ודבוקה תחת הכליות
 ואם נשתייר בה פחות משני זיתים בב' מקומות הללו או אפי' יותר מב' זיתים שלא בב'
 מקומות הללו טרפה: הריאה שניקבה. ב' קרומים דקים יש לריאה ניקב זה בלא זה כשרה
 ניקבו שניהן והרוח יוצא כשנפחים אותה טרפה ומעט ריאה נקבה נאסרו כל הסרכות
 שבריאה כשהם במקום דעבדי לאנתוקי לפי שאין סרכא בלא נקב שהריאה שואבת כל מיני
 משקה והמשקה נעשה עב בתוכה ויוצא מעט מעט דרך הנקב ונקפה ונעשה קרום וכשהסרכות
 במקום דלא עבדי לאנתוקי כגון אונא באונא כסדרן זו מנינה על זו וחוזרת לבריאותה ואין
 הנקב מתגלה אבל כשהם במקום דעבדי לאנתוקי הקרום מתפרק והנקב מתגלה: או שחברה
 [כגון שחברה] א' מחמשה אונות שיש לריאה ואם נחברה א' מנ' האונות של לד ימין י"א
 שהענינותא משלמת וכשרה ואם חברה הענינותא עומה יש מכשירין דאין זה חסרון שהרבה
 בהמות אין להם ענינותא, כך מוכח בגמ': עד שחניקב לבית הסמפונות. קטקוטה קטנות
 המחפשטות בחוף הריאה כוון שפכים לסמפון הגדול ולבית הסמפונות דתמן כלומר לסמפון
 הגדול שכל הסמפונות שופכים לו, ואין הלכה כר"ש: ניקבה הקיבה. נקב מפולש לחוף חללה
 ככל שהוא: נקבה המרה. הכיס שלה למקום שאין הכבד סותמתה: ניקבו הדקין. בני
 מעים למקום שאין דקים אחרים סמוך לנקב להנין עליו אבל הדרא דכנתא דאנקיב לחבריה
 חבריה מגין עליה: כרום הפנימי. כל הכרום עליו קרוי כרום פנימי ונקובתו במשהו: רוב
 החיצונה. בשר החופה את רוב הכרום והוא קרום עב עובר על כל החלל מן המוח ועד
 הירכיים והכרום מיעושו נחבא חמת המוח ורובו תחת אותו קרום ונקרע ברובו דקאמר
 היינו שראים כמה יש מן הקרום כנגד אוחו רוב הכרום ואם נקרע שם רוב מה שיש מן
 הקרום כנגד הכרום טרפה ואם ממקום שהכרום כלה ולמעט נקרע אותו קרום כשרה;

הגדולה

מדרושים ליום המשי

לחיוץ נפסח מן הנג ונשמעו רוב צלעותיה. ודרוסת הזאב. רבי יהודה
אומר דרוסת הזאב בדרקה. ודרוסת הזרי בנפסה. דרוסת הנג בעוף הדין.
ודרוסת הנס בעוף הנס. זה הנצל בל שאין פמנה תיה טרפה: כ ואלו
בשרות בביתיה. נקבה הנרגרת או שאנסדקה. עד פשה תהדר. רבן
שמעון

ברטורה

הגדרה טפה. כשור גדול אם נקרע טפה טרפה אע"ג ללא היו רובה ובעל קטן מטרפא
ברוב אע"ג ללא היו טפה. והלכה כר"י: הטמס ובית הכוסות. סוף הכרם עשי בטבע
וקרוי בית הכוסות והמסס מחוכר בו וסביב לחכורן כשכין להדילן יש דופן לזה ודופן לזה
ובאמצע הן שוכין זה לחוך זה והמאכל נכנס מבית הכוסות להמסס ומן המסס נקבה
ומהקבה לדקין: שניקבו לחיוץ. שהקב נראה מבחוץ כגון שיקבו או זה או זה שלא בפנים
הכורן לאפיקו אם ניקבו במקום חכורן דכשר לפי שדופן המסס מגין על נקבו בית הכוסות
ודופן בית הכוסות מגין על נקבו המסס: נפלה מן הגג. ושהט מיד טרפה אם לא הלכה
ברגליה אחר נפילתה דחיישינן שמא נתרסקו אבריה ואם הלכה מלא קומתה כשרה ואינה
זריכה בדיקה ואם עמדה ולא הלכה ושהט זריכה בדיקה וכן אם שהטה משת לפת אחר
שנפלה ושהט אע"פ שלא הלכה ולא עמדה כשרה ולריכה בדיקה ונדיקה זו כהלל הגוף
בפנים לראות אם נחרסקו אבריה ובית הרחם וכן הסימנים אין בהן משום רסוק לבריה:
נשהברו רוב צלעותיה. כ"כ נלעות גדולות שיש בהן מוח יש לבהמה י"א מכאן וי"א מכאן
נשתברו שש מכאן ושש מכאן או י"א מכאן וא' מכאן זהו נשתברו רוב ללפותיה והוא שנשברו
מחליין כלפי השדרה לפי ששם חיותיה ולא מחליין ללד החזה: דרוסת הזאב. שמכה
בזפרניו בכהמה ומטיל בה ארס ושורפה ואין דרוסה אלא ביד אבל לא ברנל ואין דרוסה אלא
מדעת ודרוסה שאמרו זריכה בדיקה כנגד בני מעיים וכגון ספק דרסה או שראה שדרסה ואין
מקום הדרוסה ניכר מבחוץ זריכה בדיקה נכה וזריסה וזרידה וכל שננגד בני מעיים ואם
האדים שם כשר טרפה ואם ודאי דרוסה היא בודק כנגד מקום הדרוסה ורואה אם האדים
הישר טרפה ואם לאו כשרה: דרוסת הזאב בדרקה. אבל בנסה לא אלים זיהרה למקליה:
ודרוסת ארי בגבה. וכ"ש בדיקה ורבי יהודה לפרושי מהלכה לת"ק אתו ולא אתי ללפניו
עליה. והלכה כמותו: הנץ. אשפרו"ר בלע"ז: בעוף הרק. יונים ופפורים: דרוסת הנס.
אשפרו"ר בלע"ז: בעוף הגס. אוווס ותרנגולים: זה הכלל. לאחיו ז' מיני טרפות שלא
הוזכרו במשנה ואלו הן. א' קולית הירך שקפץ ממקומו מן החור שבעלם האליה שהוא תואב
בו והוא דאעבול ניביה. ב' לקתה אפיי כוליא א' וכ"ש בשתייהן והוא דמטיא לקתה למקום
חריץ של כוליא ג' טחול שניקב נקב מפולש במקום עבה שבו ואם נשתיר בו כעובי דיגד
זהב כשר. ד' סימנים שנדלדלו כרוזן כלומר שנתלשו בכמה מקומות והוכרוזין כאן מעט וכאן
מעט. ה' נעקרה ללע משיקרה דדוקא נשתברו חנן במחיתין דכשיין רובא אבל נעקרה ללע
א' משיקרה עד חני חולייתה טרפה. ו' גולגלת שהוכתה מכות רבות על גולגלתה ולא נפתחה
ולא ניקב הקרום אם רובה נחבסה דהיינו נחרוללה טרפה. ז' כשר החופה את רוב הכרם
כרובה נמי איכא למ"ד דתנא מיתתי לה כזה הכלל ולא הוזכר בפירוש במשנה לפי שאדם
מפרשין מקום החלינה ששנו במשנה שהוא כשר החופה את רוב הכרם כדפרשינא לעיל וכן
מיתתי תנא כזה הכלל בכמה שנחתכו רגליה האחרונים מן הארכובה ולמעלה טרפה והסרון
בשדרה שאם חסרה חוליא א' טרפה וגולדה שנטל עורה והופשטה כולה או מחמת שהין או
מחמת מלאכה טרפה וחרותה שאמקה ריאה שלה ונעשית כחריות של דקל מחמת פחד שהבעיתה
אדם דדוקא בידי שמים תנן לקמן שהיא כשרה משום דהדרה כריא אבל לא בידי אדם וכל
הקד טרפות רכיניה תנא כזה הכלל: בל שאין כמות חידה. שלקחה מכה שאין בהמס לקיחה
דוגמתה יכולה להיות: ב ניקבה הנרגרת. בלא חסרון איסר כמפרש ואם ניקבה נקבים
הריכה מפולשים ואין בהן חסרון רואים אם כשיטרפו יש ככולן שיעור רוב גררת טרפה ואם

קדושים ריום חמישי

שָׁמְעוּ בְּנֵי נְמִיאֵל אֹמְרֵי עַד כְּאִסֵּר הָאֵימָלְקִי. נִפְחַתְהָ הַגְּלִגְלוֹת וְלֹא נִקְבַּ
 קְרוֹם שֶׁל מוֹת. נִקְבַּ הַגֵּב וְלֹא לְבֵית חֶלְצִי. נִשְׁבְּרָה הַשְּׂדֵרָה וְלֹא נִפְסַק
 חֲחוּמֵי שְׂקָה. נִטְמָה הַכְּבֵד וְנִשְׁתַּיֵּר הַיְמִנָה בְּנֵית. הַמָּסַס וּבֵית הַבּוֹסוֹת
 שֶׁנִּקְבּוּ זֶה לְתוֹךְ זֶה. נִטְמָל הַמַּחֲוֵר. נִטְמָלוּ הַבְּלִיּוֹת. נִטְמָל לְחֵי הַתַּחְתּוֹן. נִטְמָלָה
 הָאֵם שְׂלָה. וְחֲרוּתָהּ בִּידֵי שְׁמַיִם. הַגְּלִיזְדָה. רַבִּי מֵאִיר מְכַשֵּׁיר. וְחַבְמַיִם
 פּוֹסְקִין: ג וְאִדּוּ מְרִיפּוֹת בְּעוֹף. נִקְיֹבֶת הַנְּשֻׁמָּה. וּפְסִיקַת הַגְּרִנְרֶת. הַבְּתָה
 חוֹלְדָה עַל רֵאשִׁי מְקוֹם שְׁעוֹשֶׂה אוֹתָהּ מְרַפָּה. נִקְבַּ הַקִּירְקָן. נִקְבּוּ
 תְּדִקִּין נִפְלָה לְאֹר וְנִחְמְרוּ בְּנֵי מַעֲיָה. אִם יְרוּקִים פְּסוּלִים אִם אֲדוּמִים

כשרין

ברג צרה

יש בלוחם נקבים חסרון או שחסרו ממנו רצועות ארוכות אם כשטרף כל מה שחסר יעלה
 יותר משיעור איסר טרפסה ואם כאיסר או פחות כשרה, וכן הלכה: או שגסדקה, והוא
 ששתייר בה נקנה למעלה ולמטה כל שהוא: נפחתה הגלגולת, העלם נפחת ורואים אנו שלא
 יקב קרום של מוח: נישלה הכבד ונשתייר הימנה בנית, והוא שיהיה כזית במקום מרה,
 וכזית במקום שהיא מעורה: זה לתוך זה, שסמוכין הן ודופנו של שניהם אדוקים זל"ו ובאמצעיתן
 הן שופטין זה לחוד זה ואם חזרו וניקבו במקום אדוקת דפנותיהם ואין הנקב נראה לחוד אלא
 זה לתוך זה כשרים דהא להדדי נמי שפטי: נישל המחור, לא שנו אלא יטל אצל ניקב במקום עביו
 ולא נשתייר בו טעביו דינר זהב טרפה כדמפרשי' לעיל: נישלו הכליות, בין שניטלו בין
 בין שניטלו א' מהן כשרה ולא שנו אלא יטלו אצל הכליאה שהקטינה מחמת חולי בדקה עד כפול
 דנסה עד כענבה בינונית טרפה, ואם מלאה מים סרוחים טרפה מים זכים כשרה: נישל לחי
 ההחתון, מעל הכשר והסימנים מחוברין בכשר ולא שנו אלא שיכולה להיות ע"י הלעטה ששופטין
 המאכל לחוד פיה אכל אינה יכולה להיות ע"י הלעטה טרפה: נישלה האם, היא הרחם מערי"ץ
 בלע"ז שהעובר מונח בה: חרותה בידו שמים, שנמקה הריאה שלה ויכשה כחריות של דקל
 מקול רעם וברק כשרה ובידי אדם כגון שהנעימה אדם או שאר כל הנריות כגון שאנת אריה וקול
 שחל טרפה והיכי ידע' אס בידי שמים וכשרה אס בידי אדם וטרפה בקיץ מביא כלי הרם לבנים
 זומלאן מים קרים ומניח הריאה בתוכו מע"ל אי הדרא בריא בידי שמים היא וכשרה ואי לא הדרא
 בריא בידי אדם היא וטרפה, ובחורף מביא כלי הרם שחור שאינו מויע כמו הלבן ואין המים
 מלעננים בו, וי"מ שמביא כלי נחושת וממלאן מים פושרים ומניח הריאה בתוכן מע"ל אי הדרא
 בריא כשרה ואי לאו טרפה: הגלורה, שהופשט עורה מעליה אס נשאר בה עור כרוחב סלע על
 פני השדרה כולה שנמלא חוליות השדרה כולן מחופים ה"ז כשרה ואס נפשט מוננו רוחב סלע על
 פני כל השדרה אע"פ שכל שאר עורה קיים טרפה, וכן פסק ההלכה: ג, הבתה חולדה על ראשה,
 שנסכה בשנייה דאלו ביד יש דרוסה לחולדה בעופות וכל כנגד ההלל מטרפא ביה: בוקים שעושה
 אותה שרפה, שיש לחוש שמא יקב קרום של מוח וכילד הוא עושה מכניס ידו לתוך פי העוף
 ודוחק אצטנו למעלה אס המוח מבלגץ ויוצא בידוע שניקב הקרום וטרפה: ניקב הקורקבן, והוא
 שיהיה הנקב בכשר הקורקבן וזכרים שחבוכו שהמאכל עובר בו דהיינו סיחיו נקבים הכיס והשדר
 זה כנגד זה אצל קורקבן שניקב וזכים שלו קיים או אפילו יקבנו שניהם זה שלא כנגד זה כשרה:
 ונחמרו בני מעיה, כוולו מחמת האור ונפכנו ממראיתן לשון מעי חמרמו: ירוקים פסולים,
 ה"ק אברים שדרכן להיות אדומים כגון הלב והכבד והקורקבן שדרכן להיות אדומים באוויין ותרנגולין
 ותורים ובני יונה וכיו"ב אס נשתמו ונעשו ירוקים מחמת האור פסולים ואס נשאר אדומים כמו
 שהיו כשרים וה"ה הדקין שדרכן להיות ירוקים אס נשתמו מצרייתן והשפנו אדומים פסולים, וכן
 עופות המים שהלב והכבד והקורקבן שלהם ירוקין אס נפלו לאור והאדומו פסולין שלל ששתמו
 מראיתן מחמת האור פסולין ושיעור שינוי המראה במשהו כמו שהנקב במשהו: דרסה, אדם
 ברגליו: או שטרפה בבוטל, שהכה בה כוחל: או שרצצתה בהמה, דאיבא למיחש
 להני תלתא משום רסוק איברים ועדיין מטרפסת אס שהתה מע"ל ושחטה כשרה ובעיא בדקה

כדכהבין

קדושים ליום המישי

בלשרים. דרמה ומרפה בבות"א. או שריצצתה בהמה ומפרקסת ושתתו
 מיעת לעת ושתמה בשרה: (ה) ואדו בשרות בעוף. ניקבה הגרגרת או
 שנסדקה. הכתה חורקה על ראשה מקום שאינו עישה אותה מרפה
 ניקב הופק רבי אומר אפילו ניטר. יצאו בני מעיה ורא ניקבו. נשתברו
 גפיה. נשתברו רגליה. נמרטו כנפיה. רבי יהודה אומר אם נמלח
 הנוצה פסולה: (ה) אחיות הדם והמעושנת והמצוננת ושאלה הרדופני
 ושאלה צואת תרנגולים או ששתתה מים הרעים בשרה. אכלה סם
 המות או שהישה נחש מותרת משום מרפה ואסורה משום סגנת
 גפשות: (ו) סימני בהמה ותיה נאמרו מן התורה וסימני העוף לא
 נאמרו אבר אמרו חכמים כל עוף הדורס ממיא. כל שיש לו אצבע
 יתירה ופוק וקורקבו נקלף מזהר. רבי אלעזר בר צדוק אומר כל
 העוף החולק את רגליו ממיא: (ז) ובחנבים כל שיש לו ארבע רגלים
 וארבע כנפים וקרוסולים ובנפיו חופין את רובו: רבי יוסי אומר ושמו

הגב

ברטורה

כדכתיב לעיל גבי בהמה של טרפות שמו חכמים כנדה כנדה בעוף יותר עליהן העוף אלו
 השווין כמנה: ד. ניקבה הגרגרת או שנסדקה. נקיבת הגרגרת וסדיקתה בעוף נקבת
 הגרגרת וסדיקתה כבהמה וכבר פירשנו לעיל ואם נקבה נקב שיש בה הסרוק אם הסרוק הוי
 כשיעור רוב חלל הקנה של אותה העוף טרפה ואם לאו כשרה: הופק. הוא סמוך לישט וכל
 הנמשך עס השט כשהעוף מושך ואחרו דינו כושט ונקובתו כמשהו ושאר הופק אם ניקב כשר:
 רבי אומר אפי' נישל. ואין הלכה כרבי: יצאו בני מעיה. לא שנו אלא ששעה שהכניסן
 לתוכה לא הפך עליונו להתונו או עולה זו למעלה ממות שהיחה שהחליף זו למעלה וזו למטה
 אבל הפך בהן טרפה שכיון שנהפך אי מהם אינו יכול לחיות: נשתברו גפיה. עלמות הכנפים
 ודוקא נשתברו אבל שמועת גף בעוף טרפה חיישנן שמה ניקבה הריאה לפי שהריאה נהפכה בין
 הצלעות וקרוס הכשר רך ודק בין צלע וצלע וכששומט גפה מהתקפת הריאה עס הגף: גשתברו
 רגליה. מן הארכובה ולמטה או אפי' למעלה ולא יא העלם לחוץ אבל יא לחוץ תנן כבהמה המקשה
 דהוי טרפה ושם נפרש: נמרטו כנפיה. היינו נוזה גדולה שעל כל גופה. נוצה. היא הדקה
 שעל הכשר שאין לה קניס דחשיב לה כגלודה. ואין הלכה כר' יהודה: ז. אחות הרם. שאחיה
 דם וחלחה: והמעושנת. שנכנסת עשן כגופה: והמצוננת. חולי מחמת לינה. ורמ"ס פי' אחות
 הדם שנבר עליה הדם והמעושנת שנברה עליה הליחה השחורה והמצוננת שנברה עליה הליחה הלבנה
 ולא הזכיר הליחה הרביעית שהיא אדומה לפי שאינה מזויה כ"כ כבהמות: הורדופני. סם המות
 כבהמה וכן צואת התרנגולין הבהמות האוכלת ממנה ממות: מים הרעים. מים מגולים: סם המות
 דכר שהוא סם המות לאדם ואינו סם המות לבהמה: ח. הורוס. האוקוס בצפרניו ומנניה מן
 הקרקע מה שהוא אוכל. ויש שפירש שאינו ממתין לבעל הי עד שימות אלא אוכלו מחיים: אצבע
 יתירה. זו אצבע נכזה שאחורי האצבעות: וקורקבו נקלף מזהר. וקורקבו נקלף מזהר
 וקורקבו נקלף מזהר. וקורקבו נקלף מזהר. וקורקבו נקלף מזהר. וקורקבו נקלף מזהר.
 כו שאינו דורס ואוכל. והגאונים' כתבו שמסורת בידיים שאין מכשירים עוף הבא כסי' אי' ואט"פ שידוע
 לנו כי שאינו דורס ואוכל ואי"ב היה אחתו' ס' שקורקבו נקלף כיד אבל אם אינו נקלף כיד אט"פ
 שיש לו זסק או אצבע יתירה מעולם לא התירוהו: החולק את רגליו. כשמעמידו על החסו נוח
 ב' אצבעות מכאן ובי מכאן: טמא. בידוע שהוא דורס: ז. ובחנבים. זהו ס' שטרסת כל שיש
 לו די רגלים ד' כנפים ויש לו קרוסולים הס ב' רגלים ארוכים לכד הד' והס סמוך לזארו ממעל לרגליו
 לגתר בהן כשהוא רואה לקסון מתחוק בהן: ר"י אומר ושמו חגב. אט"פ שיש בו ד' סימנים

הַנֶּבֶל וּבְדָגִים כֹּל שֵׁשׁ לֹא מְנַפֵּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת רַבִּי יְהוּדָה אָמַר שֵׁנִי
מְשַׁלֵּיץ וּמְנַפֵּיר אֶחָד וְאֵדוּ הֵן מְשַׁקְּשִׁין הַקְּבִיעִין בּוֹ וּמְנַפֵּירֵין
הַפּוֹרֵחַ בָּהֶן :

ברטנורה

הנלו אינו כשר אלא כ ידוע ששמו חנב, וכן הלכה : כל שיש לו מנפיר וקשקשת. אפי' אין לו
מכשיו ועמיד לגלגל לאח"ו או שיש לו מכשיו ועמיד להסירך כשיוצא מן המים מותר : ומנפירין הפורח
בהן. ששט כהן ע"פ המים :

גמרא חולין דף פד ע"א

תָּנוּ רַבָּנַן אֲשֶׁר יִצוּד לְמַדָּה תוֹרָה דְּרַךְ אֶרֶץ שְׂפָא יֵאבֵל
אָדָם בְּשֵׂר אֱלֹא בְּהוֹמְנָה הוּאֵת. תָּנוּ רַבָּנַן (דברים יב) כִּי יִרְחִיב
הוּ אֱלֹהֶיךָ אֵת גְּבוּלָה לְמַדָּה הַנּוֹרָה דְּרַךְ אֶרֶץ שְׂפָא יֵאבֵל
אָדָם בְּשֵׂר אֶפְא לְתִיאָבוֹן יָכוֹל יָקַח אָדָם מִן הַשּׁוּק וַיֵּאבֵל
תְּלַמוֹד לֹאמַר (שם) וְזָבַחַת מִבְּקָרָה וּמִצִּאֲנָה יָכוֹל יִזְבַּח
כֹּל בְּקָרוֹ וַיֵּאבֵל כֹּל צִאֲנוֹ וַיֵּאבֵל תְּלַמוֹד לֹאמַר מִבְּקָרָה וְלֹא
כֹּל בְּקָרָה מִצִּאֲנָה וְלֹא כֹל צִאֲנָה מִפֶּאן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
עֲזַרְיָה מִי שֵׁשׁ לוֹ מָנָה יָקַח לְפָסוֹ לַיִטְרָא יָרַק. עֲשָׂרָה מָנָה
יָקַח לְפָסוֹ לַיִטְרָא דְגָיִם. חֲמִשִּׁים מָנָה יָקַח לְפָסוֹ לַיִטְרָא
בְּשֵׂר. מֵאָה מָנָה יִשְׁפָתוּ לוֹ קְדוּיָה בְּכֹל יוֹם. וְאֵינָה אֵימַת
מִעֲרַב עֲפַת לְעֲרַב שְׂבַת. אָמַר רַב צְרִיבִין אָנוּ לְחוּשׁ לְדַבְרֵי
זְקוּן. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אַבָּא מִמִּשְׁפַּחַת בְּרִיאִים הוּא אָבֵל בְּגוֹן
אָנוּ מִי שֵׁשׁ לוֹ פְרוּמָה בְּתוֹךְ כִּיסוֹ יִרְצָנָה לְחַנּוּנִי. אָמַר
רַב גַּחְמָן בְּגוֹן אָנוּ לוֹוִין וְאוֹכְלִין (משלי כו) כְּבִשָׁים לְרִבּוּשָׁה

מנו

רש"י

אלא בהומנה הואת. כאלו הוא לך שאינו מזומנת לו כלומר לא יאכל בשר
עזיר שלא יעני : מבקרך. אם יש לו בעדרו יקח ואם לאו לא יקנה בשוק :
כר בקרו. אם אין לו אלא שור אחד יזבחנו : לפסו. לקדרתו ל' חילפס משקל
ליטרא ירק אבל בשר לא יאכל : דגים. היה בזול במקומו יותר מן הבשר : ישפתו.
כשמתנין קדרה על הכירה קרי שפיתה : ואינד' אימת. אלו האחרים שאמרו
ליטרא דגים וליטרא בשר אימת יאכלוה : לחוש. ולהסתפק בזמנות קלים :
אבא ממשפחת בריאים. ר' יוחנן קרי ליה לרב אבא : כגון אנו. שאין אנו
בריאים

קדושים ליום חמישי

מִגֵּזוּ כְּבָשִׂים יְהִי מַלְבוּשְׁךָ. וּמִחֵר שָׂרְהָ עֲתוּדִים לְעוֹלָם וּמְבוֹר
אָדָם שָׂרְהָ וּיְקַח עֲתוּדִים וְאֵל יִמְבוֹר אָדָם עֲתוּדִים וּיְקַח שָׂרְהָ.
וְדִי חֵלֶב עֲזִים דִּינִי לְאָדָם שְׂוִיתְפָּרְנָם מִחֵלֶב גְּדִיִּים וּמִלְאִים
שְׁבֵתוֹךְ בֵּיתוֹ. לְלַחֲמֶךָ לֶלְחֵם בֵּיתְךָ לְחֶמֶךָ קוֹדֵם לֶלְחֵם
בֵּיתְךָ. וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ אָמַר מֵר זִמְרָא בְּרִיה דְּרַב נְחֲמָן תַּן
חַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ מִכָּאן לְמִדָּה תוֹרָה דְּרַךְ אַרְיָן שְׂלֵא וְלַמִּד
אָדָם אֵת בְּנֵי בְּבֶשֶׂר וַיִּין:

ר ש י

בריאס מי שאין לו אלא פרומס ירצה לחנוני ולא יסגף עלמו בעמי וילתוך
לבריות יותר: כבשים ללבושך. מקרא הוא בספר משלי קנה לך לאן ויסא לך
הגיון ללבושך: ויקח עתודים. לאן שיש לו מהם חלב לפרנסה וגיון ללבוש
די לאדם. הכי משמע די חלב עזים די לך בחלצס ולא תשחטס ומאכלס:
תן חיים לנערותיך. לבני ביתך למדס דרבי חיים להסתפק במוזות קליס:

זוהר דף פ"ה ע"א

וּלְפָנַי עוֹר לֹא תֵתֵן מִכְשׁוֹל כְּמִשְׁמַעוֹ וְאוֹקְמוּהוּ בְּמָאן דְּנָרִים לְאַחֲרָא
לְטַחֲמִי. וְכֵן מָאן דְּמִי לְכַרְיָה רַבָּא. וְלְפָנַי עוֹר לֹא תֵתֵן
וְגוֹמַר. בְּמָאן דְּלֹא מְטָא לְהוֹרָאָה וְאוֹרִי (קָאמַר). בְּמָה דְתַנְיִן) דְכַתִּיב
(משלי ז) בִּי רַבִּים חֲלָלִים תְּפִילָּה וְעֲצִימִים כָּל הַרוּגִית. וְהֵאן אֲעֵבֵד
מִשׁוֹם וְלְפָנַי עוֹר לֹא תֵתֵן מִכְשׁוֹל. בְּגִין דְּאֲכַשִׁי לִיָּה לְחַבְרִיה
לְעַלְמָא דְאַתִּי. דְתַנְיִן מָאן דְּאוֹרִי בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר בְּאוֹרֵייתָא וּמָאן
דְּאַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא בְּדָקָא יְאוֹת אֵית לִיָּה חוֹלְקָא מְבָא תְדִיר
לְעַלְמָא דְאַתִּי. דְהֵהוּא מְקָה דְאוֹרֵייתָא דְאַפִּיק מְפּוּמִיָּה אֲזֵלָא וְשְׂאֵמָא
בְּעַלְמָא וּסְלָקָא לְעֵילָא. וְכַמְּה עַלְאִין קְדִישִׁין מִתְחַבְּרָן בְּהֵהוּא מְקָה
וּסְלָקָא בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר וְאַתְעַמֵּד בְּעַמְרָא קְדִישָׁא וְאַסְתַּחֲוִי בְּנַחֲרָא דְעַלְמָא
דְאַתִּי דְנִגִּיד וְנִפְיק מֵעֵדֵן וְאַתְקַבֵּל בְּהָ וְאַשְׁתַּאֲב בְּגִיָּה וְאַתְעַנֵּג
(סִיָּא וְאַתְנַמֵּע) סִיחְרִגִיָּה דְהֵהוּא נְהֵרָא אֵילֵנָא עֲלֵנָא וְכַדִּין נִגִּיד וְנִפְיק
נְהֵרָא עֲדָהָה וְאַתְעַמֵּד בְּהָ בְּהֵהוּא בַר גִּישׁ כֵּל יוֹמָא כְּמָה דְאַתְמַר.
וּמָאן דְּלַעֲוִי (נִיָּא דִילִיָּה) בְּאוֹרֵייתָא וְלֹא אֲשְׁתַּדֵּל בְּהָ בְּאַרְח קְשׁוּמָא
(דִּסִּיָּה ע"ב) וְכַבְּרָא דְתַיִן לֵה לְבַר וְאוֹרִי וְשְׂאֵמָא בְּעַלְמָא וְלֹא יִשְׁכַּח
אַחַר. מָאן נָרִים לִיָּה הֵאן הֵהוּא דְמַאֲמִי לִיָּה בְּאַרְח מִיֶּשֶׁר הֵדָא הוּא

דכתיב

דְּכָתִיב וּלְפָנַי עוֹד לֹא תִתֵּן מִבְּשׂוֹר. וּבְגִינֵי בֶךְ בְּתִיב וַיֵּרֶאֶת מֵאֲחֵיךָ אֲנִי יי. וּמֵאֵן דְּתִיאֲבִיתִיה לְמַלְעֵי בְּאוֹרֵייתָא וְלֹא אֲשַׁכַּח מֵאֵן דְּיוֹלִיף לִיִּיה וְהוּא בְּרַחֲמֵימֵתָא דְאוֹרֵייתָא לְעֵי בַּהּ וּבְנִמְנָמִים בַּהּ בְּנִמְנָמֵימָא דְלֹא יֵדַע. כֹּל מְלָה וּמְלָה סִקָּא וּקְוֵדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדַי בְּתַהֵיא מְדָה וּקְבִיל לָהּ וְנִטְע לָהּ סַחְרָגִייה דִּהֵהוּא נִחְלָא וְאֲתַעְבִּידוּ. מֵאֵלָן מְלִין אֵיזְגִין רַבְרָבִין וְאַקְרוּן עַרְבֵי נַחַל הַדָּא הוּא דְכָתִיב (מְשֵׁלִי ה) בְּאַתְבַּתָּה תִּשְׁנֶה תְּמִיד. וְדוֹרֵד מְלָכָא אָמַר (תְּהִלִּים פ"ו) הוֹרֵגִי יי דְרַבְרָךְ אֲתַמְרָךְ בְּאַמְתִּיךָ וּבְתִיב (שם כ"ו) וְנִחְנִי בְּאַרְח מִיִּשׂוֹר לְמַעַן שׂוֹדְרֵי :

יוסף רחוק

מיכר

הלכה פסוקה

משערי תשובה לר"י דף ה' ע"א

הרמב"ם ה' אישות פ' י"ב

צְרִיף לְרִדְוֹף לְעֵשׂוֹת הַסֵּר וְאַמַּת כְּעֵנִין שְׁנֵאֲמַר (ספ"ו ט"ו) בְּחֶסֶד וְאַמַּת יִכְפֹּר עֵין וּבִקְרָאת ה' סוֹר מְרַעַ וְעִקָּה הַתְּבוּנָן כְּסוֹד הַמְקַרָּא הַזֶּה כִּי הֶאֱמַנְם אִם הַחֹמָא לֹא שָׁב אֵל ה' לֹא יִתְכַפֵּר עֵינֵי כְּפֹעַל הַחֶסֶד כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (יב"ט י) אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא בָנִים וְלֹא יִקַּח שֶׁחַד וּפִירְשׂוּ וּזְרוֹנָם לְבָרְכָה לֹא יִקַּח שֶׁחַד מִצְנָה לְמַחֹל וּלְהַעֲבִיר עַל הַעֲזוֹת. וְעוֹד אָמְרוּ כֹל הָאוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתְרַן הוּא וְיִתְרֵו חַיִּיו. אֲבָל מֵאַרְיָה אֲמִים. וְאִם לֹא יִשְׁמְעוּ יִמַּר פְּעוֹלָתָם אֵל חִיקָם. אָכֵן זֶה שְׁאֲמַר שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּחֶסֶד וְאַמַּת יִכְפֹּר עֵין עַל כְּעַל הַתְּשׁוּבָה דְבַר כִּי יִשׁ עֲבִירוֹת שֶׁהַתְּשׁוּבָה יוֹם הַפְּפוּרִים תּוֹלִין וְיִסְדְּרִין מִמְרָקִין. וְהֵגַה הַחֶסֶד יִגַּן בְּעַד הַחֹמָא וְיִשְׁמֹר עָלָיו מִן הַיִּסְדְּרִין כְּשֵׁנָם הַצֵּל יִצִּיר מִן הַטּוֹת כְּמוֹ שְׁבַחֲבוּ (ספ"ו ט"ו) וְצִדְקָה תִּצִּיל מִצִּיל מִמֵּית. וְעוֹד יִשׁ עֵין וְהוּא עֵין הַלֹּז ה' שֶׁהַתְּשׁוּבָה וְיִסְדְּרִין תּוֹלִי וּמִיתָה מְבַרְקָת כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (יב"ט כ"ג) אִם יִכְפֹּר הַעֵין הַזֶּה לְכֶם עַד תַּמּוּתוֹן וְהֵגַה בְּאֲשֶׁר הָאָדָם מִשְׁתַּדֵּל לְתַמְיָה בְּיַד הָאֵת וְיִעוֹר

בְּמָה מְזוֹנֹת פּוֹסְקִין לְאִשָּׁה פּוֹסְקִין לָהּ לְחֶם שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּכָל יוֹם סְעוּדָה בִּינּוּנִית שֶׁל כָּל אָדָם בְּאוֹתָהּ הַעִיר בְּאָדָם שְׁאֵינִי לֹא חוֹלָה וְלֹא גִדְרָן וּמֵאִתּוֹ מֵאֲכָל שֶׁל אֲנִשֵּׁי אוֹתָהּ הַעִיר. אִם הַטִּים חַטִּים וְאִם שְׁעוּרִים שְׁעוּרִים וְגַן אוֹרֵן וְדוֹסֵן אוֹ מִשְׁאֵר מִינֵין שְׁנֵדְנוּ כְּתוּן. וּפּוֹסְקִין לָהּ פְּרַפְרַת לְאַבּוּד בַּהּ אֵת הַפֶּת בְּגוּן קְטִנִּית אוֹ יִרְמוֹת וּבִיּוֹצֵא כְּתוּן. וְשִׁמּוֹן לְאַכִּילָה וְשִׁמּוֹן לְתַרְלָקַת הַגֵּר וּפְיֹרוֹת וּמַעֲטֵינֵן לְשִׁתִּית אִם הָיָה מְנַהֵג הַמְקוֹם שֶׁיִּשְׁתַּהוּיֵן וּפּוֹסְקִין לָהּ שְׁרֵשׁ סְעוּדוֹת בְּשֶׁבֶת וּבִשְׂרָף אוֹ דָגִים כְּמִנְהַג הַמְקוֹם. וְנִתְּנָן לָהּ בְּכָל שְׁבֶת וְשֶׁבֶת מְעָה כֶּסֶף לְצַרְכֶּיהָ בְּגוּן פְּרוּטָה לְכַנּוּם אוֹ לְמַרְחֵץ וּבִיּוֹצֵא כְּתוּן : בְּמָה וּבְרִיִם אֲמוּרִים כְּעֵינֵי שְׁבִישְׂרָאֵל אֲבָל אִם הָיָה עֹשֶׂר הַכֹּל לְפִי עֲשָׂרוֹ. אֲפִילוּ הָיָה מְזוֹנֵן רָאוּי לְעֵשֶׂת לָהּ כְּמָה חֲבָשִׁילִי כְּשֶׁר בְּכָל יוֹם כּוֹפִין אוֹתוֹ וּפּוֹסְקִין לָהּ מְזוֹנֹת כְּפִי מְזוֹנֵי. וְאִם הָיָה עֵינֵי כְּיֹתֵר וְאֵינִי יָכוֹל לְתֵן לָהּ לְחֶם שְׁהִיא צְרִיכָה לוֹ כּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא וְתַהֵי

קדושים ליום חמישי

הלכה פסוקה

מוסר

ויעזור אהריו ויתעורר בדבריו ותופיע
 אורו לעיני בני עמו ויחזק ידי אנשי
 האמת וינשא ראשם וכתות השקר ישפילם
 ויגיעם עד עפר הגה אלה ברכי קדוש ה' והוד
 והדר לאמונתו ועבודתו בעולם ועוז
 ותפארת במקדש תורתו על בן בהרבות
 פעליו קדוש את ה' ולעורר האמת להבין
 אותו ולסעדו ונסלח לו מעון החסור עם
 התשובה בשמו האמת לעומת אשמה
 החלוא מדת תשובתו כנגד מדת תשובתו
 זה ביאור בחסר ואמת וכפר ציון:

ותהיה כתובתה חוב עליו עד שתמצא
 ירו ויהן: י בעל שרצה לתן לאשתו
 מוונתיה הראויות לה ותהיה איבת
 ושותה לעצמה והוא שותה ואכל
 לעצמו הרשות בידו ובלבד שיאכל
 עמה מלכי שבת כלילי שבת:
 האשה שפסקו לה מוונות והותרו
 המותר לבעל. היה בעלה כהן אינו
 ניתן לה כל מוונתיה תרומה מפני
 שפורח גדול הוא לה לשמרון מדברים
 המטמאין ולאכלן בטרה אלא ניתן לה
 מחצה חולין ומחצה תרומה:

ליר ששי תורה

צירוף יהות

כו לא תקפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת
 זקנה: לא תקפון פאת דרישכון ודא תחבל ית פאתא דדקנה:
 כח ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם וכתבת קעקע
 לא תתנו בכם אני יהוה: ותבוג עד מית קא תתנון בבשרכון
 ורשימין חריתין קא תתנון בכון אנא יי: כט אל תתלל את
 ברתך והנותה ולא תזנה הארץ ומדאה הארץ

וסה

רשי

(כו) לא תקפו פאת ראשכם. (מכות כ) זה המסוה לדעיו לאחורי אזנו
 ולפדחסו ומלא הקף ראשו עניול סביב שעל אחורי אזניו עקרי שערו למעלה
 מלדעיו הרבה: פאת זקנה. סוף הוקן וגבוליו וכן חמש שמים בכל לחי ולחי
 למעלה אלל הראש שהוא רחב ויש בו שתי פאות ואחת למטה בסנטרו מקום
 חבור שני הלמייס יחד: (כח) ושרט לנפש. כן דרכן של אמוריים להיות
 משרטין בשרם כשמת להם מת: וכתבת קעקע. כחכה מחוקה וסקיב שאינו
 נמחק לעולם שמקעקעו במחט והוא משחיר לעולם: קעקע. ל' (במדבר כה)
 והוקע אותם (שמואל ב כה) והוקעטום מוחבין עץ בחרץ ותוליס אותם עליהם
 ומלאו מחוקין ומחובין בקרקע: (כט) אך תחלך את בתך להנותה. במוסר

כמו

וְזָמַח: לֹא תַחֲלִית בְּרִתְךָ לְאִמְעִיּוּתָהּ וְלֹא תִמְעַי אֶרְעָא וְתַתְּמַלִּי אֶרְעָא
 עֲצַת הַמַּאֲזִין: ל אֶת־שִׁבְתֵּי תִי הַשְׁמֵרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירָא
 אֲנִי יְהוָה: ית יומי שְׂבִיא דִּילִי תִמְרוּן וּדְבִית מִקְדָּשֵׁי תִהוּן בְּחִלִּין אֲנָא יי:
 לא אֶל־תִּפְנוּ אֶרְהֹאבֶת וְאֶרְהִידְעֵנִים אֶל־תִּבְקִשׁוּ
 לְטַמְּאָה בְּהֵם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לא תתִּפְנוּ בְּתַר בְּדִין
 וּדְכוּרוּ לֹא תתְּבַעוּן לְאִסְתָּאבָא בְּהוּן אֲנָא יי אֱלֹהֵכוֹן: לב מִפְּנֵי שִׁיבָה
 תִּקּוּם וְהִדְרַת פְּנֵי זָקֵן וַיִּרְאֵת מֵאֲלֹהֵיךָ אֲנִי יְהוָה: ס
 מן קִדְּם דְּסַבְּר בְּאוּרִיתָא תִּקּוּם וְתִתְּדַר אֲפִי סְבָא וְתִדְחַל מֵאֲרִיחָךְ אֲנָא יי:
 רביעי שְׁשִׁי כֶּסֶן מוּזְכָּרִין רַג וְכִי־יִגְוֹר אֶתְּךָ גֵּר בְּאֶרְצְכֶם לֹא
 תוֹנוּ אֹתוֹ: וְאִי יִתְּנֵר עֲמֶךָ נְיוּכָא בְּאֶרְעֵכוֹן לֹא תוֹנוּ יְתִיה:
 דו בְּאֶזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לְכֶם הַגֵּר אֶתְכֶם
 וְאֶהְבֶּתְ לּוֹ בְּמוֹד כִּי־גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
 אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: בְּצִיבָא מְנַכוּן יְהִי לְכוֹן נְיוּרָא דִּיתְּנֵר בְּיַיְכוֹן

וּתְרַחֵם

רש"י

צמו פנויה לביאה שלא לשם קידושין: וראת תזונה הארץ. אם אתה עושה כן
 הארץ מונה את פירותיה לעשותן במקום אחר ולא בארצך וכו"ל (ירמיה ג)
 וימנעו רביבים וגו': (ל) ומקדשי תיראו. לא יכנס לא במקלו ולא במנעלו
 ובאפונדתו ובחבק שעל רגליו וכו"פ שאני מזהירכם על המקדש את שבחתי
 השמורו אין בנין ביהמ"ק דוחה שבת: (לא) אך תפנו אל האבות. אזהרה
 לבעל אוב וידעוני, בעל אוב זה פיתוס המדבר משחיו. וידעוני המכניס על
 חיה ששמה ידוע למוך פיו והעלם מדבר: אך תבקשו. להיות פסוקים צם שאם
 תעסקו צם אחס מיטמאין לפני ואני מהעב אחכס: אני ה' אלהיכם. דטו
 אם מי אחס מחליפין צמי: (רב) מפני שיבדה תקום. יכול זקן אשמי. ס"ל
 זקן אין זקן אלא שקנה חכמה: והדרת פני זקן. חיזהו הדור לא ישב במקומו
 ולא יספור את דבריו יכול יעלים עיניו כמי שלא ראהו לכך נא' ויראה
 מאלהיך שהרי דבר זה מסור ללבו של עושהו שאין מכיר בו אלא הוא וכל דבר
 המסור ללב נא' בו ויראה מאלהיך: (רג) לא תונו. אולת דברים לא תאמר לו
 אמש היים עובר ע"א ועכשיו אתה בא ללמוד תורה שנתנה מפי הגבורה:
 (רד) כי גרים הייתם. מוס שצד אל תאמר לחברך: אני ה' אלהיכם. אלהיך

ואלכו

מְרוּשִׁים לִיר שׁוֹי

וְתַרְחֵם לָהּ בְּנֶתֶךָ אֲרִי בְּרִיךְ הוֹיָתוֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנָא יי אֲזַחְבֹּן :
 דֵּה לֹא־תַעֲשׂוּ עֵרָל בְּמִשְׁפַּח בְּמִזְיָה בְּמִשְׁקַל
 וּבְמִשׁוּרָה : דָּא תַעֲבֹדוֹן שְׁקֵר בְּדוֹן בְּמִשְׁחָתָא בְּמִתְקָא וּבְמִכְתָּא :
 יו מֵאֲנִי צְדָק אֲבְנֵי־צְדָק אִיפֹת צְדָק וְתִין צְדָק
 יִהְיֶה לָבָם אֲנִי יִהְיֶה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : מֵאֲנֹנִן דְּקִשׁוּט מִתְקֵנִן דְּקִשׁוּט מִכִּיָּן דְּקִשׁוּט
 וְהִינֵן דְּקִשׁוּט יִהוּן לְכוּן אֲנָא יי אֲזַחְבֹּן דִּי אֶפְסִית יִתְבוּן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם :
 לו וְשִׁמְרֹתֶם אֶת־כָּל־חֻקְתִּי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי
 וְעִשִׂיתֶם אִתְּם אֲנִי יִהְיֶה : פ וְתִסְרוּן־יֵת כָּל קִימֵי וְיֵת כָּר
 דֵּינִי וְתַעֲבֹדוֹן יִתְהוּן אֲנָא יי : חֲמוּשֵׁי ב א וַיְדַבֵּר יִהְיֶה אֶל־
 מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמְדִיק יי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵי : ב וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 תֹּאמֶר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִן־חֵגֶר | חֵגֶר
 בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזְרְעוֹ לְמַלְךְ מוֹת יוֹמֵת עִם
 הָאָרֶץ וְרִגְמָחוֹ בְּאֶבֶן : וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּימֵר גְּבֵר גְּבֵר מִבְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וּמִן גִּיזְרָא דִּי־תִגְזִירוּן בְּיִשְׂרָאֵל דִּי יִתֵּן מִזְרְעֵה לְכֹלֶךְ יִתְקַטְלָא יִתְקַטְלָא

רש"י

ואלהיו אני: (כה) דא תעשו עור במשפט. אס לדין הרי כזר נא' לא תעשו
 עול במשפט ומהו משפט השטוי כאן היא המדה והמשקל והמסורה מלמד שהמודד
 נקרא דיין שאס משקר במדה הרי הוא כמקלל את הדין וקרני עול שנאוי ומשוקץ
 חרס ותועבה וגורס לחמשה דברים האמורים בדיון מטמא את הארץ ומחלל
 את השם ומסלק את השכינה ומפיל את ישראל כחרב ומגלה אותם מארצם :
 במדה. זו מדה הארץ: במשקל. כמשמעו: במשורה. היא מדה הלח :
 (כו) אבני צדק. הם המשקלות ששוקלין כנגדן: איפת. היא מדה היבש :
 והין. זו היא מדה הלח: אשר הוצאתי אחכם. ע"מ כן, ד"א אני הבחנתי
 במלרי' בין טיפה של כבוד לטיפה שאינה של כבוד ואני הנאמן להפדע ממי
 שמומן משקלותיו במלח להגות את הכריות שאין מכירים בהם: (ב) ואב בני
 ישראל תאמר. עונשין על האזהרות: מות יומת. (ס"ב) כב"ד ואס אין כח
 לב"ד עם הארץ מסייעין אותן: עם הארץ. (ס"ב) עם שצנינו נכראה הארץ ד"א

עמא בית ישראל ירגמנה באבנא : ג ואני אתן את פני באיש
ההוא והכרתני אתו מקרב עמו פי מורעו נתן
למדה למען טמא את מקדשי ויחלל את שם קדשי :
ואני אתן ית רוגזי בגברא ההוא ואשיצי יתה מנו עמה ארי מורעה יחב
?סךך בריר לסאבא ית מקדשי וקאחקא ית שטא דקידשי : ד ואם
הערים יעדימו עם הארץ את עיניהם מן האיש
ההוא פתתו מורעו למדה לבדתי המית אתו :
ואם מכפש יבששון עמא בית ישראל ית עיניהון מן גברא ההוא בדיהב
מורעה למדה בריר דקא בקטרא יתה : ה ושלמתי אני את פני
באיש ההוא ובמשפחתו והכרתני אתו ואת פר-
הונים אחריו לזנות אחרי המלך מקרב עמם :
ואשוי אני ית רוגזי בגברא ההוא ובסעדוהי ואשיצי יתה בית פד דטען
בחרוהי דטטעי בטר מלך מנו עמחון : ו והנפש אשר תפנה
אל האבת ואל תידענים לזנת אחריהם ונתתי את-
פני בנפש ההוא והכרתני אתו מקרב עמו :

ואנש

רשי

עם שעתידין לירש את הארץ ע"י מלוח הללו : (ג) אתן את פני. (ס"ב) פנאי
שלי פונה אני מכל עסקי ועוסק בו : באיש ולא בצבור שאין כל הצבור נכרתין :
כי מורעו נתן למדה. לפי שגא' מעביר בנו ובתו באש בן בנו ובן בתו מנין.
ח"ל כי מורעו נתן למולך. זרע פסול מנין. ח"ל בתו מורעו למולך : למען טמא
את מקדשי. את כנסת ישראל שהיא מקודשת לי כלשון (ויקרא כא) ולא יחלל
את מקדשי : (ד) ואם הערים יעדימו, אם העלימו בדבר אחד סוף שיעלימו
בדברים הרבה אם העלימו סנהדרי קטנה סוף שיעלימו סנהדרי גדולה :
(ה) ובמשפחתו. אמר ר"ש וכי משפחה מה חטאה אלא ללמדך שאין לך
משפחה שיש בה מוכס שאין כולם מוכסין שכולם מחפין עליו : והברתי אתה.
למה נא' לפי שנאמר ובמשפחתו יכול יהיו כל המשפחה בהכרת ח"ל
אוחו, אותו בהכרת ולא כל המשפחה בהכרת אלא ביסורין : לזנות אחרי
המלך. (ס"ב) לרבות שאר ע"א שעזרה בכך ואפילו אין זו עבודתה :
והחקדשחם

מְדוּשִׁים לַיִל שְׁשִׁי

וַאֲנִישׁ דִּי יתְפַגֵּי בְּתַר בְּדִין וְדַכּוּרָו קְמַטְעֵי בְּתַרְיָחוּן וְאַתָּן יַת רִוְגֵי בְּאַנְשָׂא
תְּהוּא וְאַשְׁיַצֵּי יַתָּה מְגו עֲמָה: **וְזֶה תְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים**
כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְתִתְקַדְּשׁוּן וְתַחֲוּן קְדִישׁוּן אֲרִי אֲנִי יי
אֶדְחַכּוּן: שְׁשִׁי שְׁבִיעֵי כֶּסֶן מְסוּבֵין ח וְשִׁמְרַתֶם אֶת־חֻקְתִּי
וְעִשִׂיתֶם אִתָּם אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשְׁכֶם: וְתַחֲוּן יַת קְדִישׁוּן
וְתַעֲבְדוּן יַתְּהוּן אֲנִי יי מְקַדְּשְׁכוּן: ט **כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר**
יִקְלָד אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוֹמַת אָבִיו וְאִמּוֹ
קָלָד דָּמִיו בּוֹ: אֲרִי גִבְר גִּבְר דִּי יְדוּמִית אֲבוּהֵי וְנִית אִמָּה יִתְקַטְּלָא
יִתְקַטְּל אֲבוּהֵי וְאִמָּה זַט קְטָלָא תִיב: י **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־**
אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־רַעְוֵהוּ מוֹת יוֹמַת הַנְּאִף
וְהַנְּאִפָּת: וְגִבְר דִּי יְגוּף יַת אֶתְת גִּבְר דִּי יְגוּף יַת אֶתְת חֲבֵרָה יִתְקַטְּלָא
יִתְקַטְּל גִּיפָא וְגִיפָתָא: יא **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ אָבִיו**
עֲרוֹת אָבִיו גִּלָּה מוֹת־יוֹמַתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיָּהם בָּם:
וְגִבְר דִּי יִשְׁכּוּב עִם אֶתְת אֲבוּהֵי עֲרִיתָא בְּאִבְיָהּ גִּדִּי יִתְקַטְּלָא יִתְקַטְּלוּן
בְּרִוְיָחוּן קְטָלָא תִיבִין: יב **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלְתּוֹ**
מוֹת יוֹמַתוֹ שְׁנֵיהֶם תְּבַד עֲשׂוּ דְּמִיָּהם בָּם: וְגִבְר דִּי
יִשְׁכּוּב יַת כַּלְתּוֹ יִתְקַטְּלָא יִתְקַטְּלוּן בְּרִוְיָחוּן תְּבָלָא עֲבָדוּ קְטָלָא תִיבִין:
יג **וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־רִזְזוֹר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה**

תיבועה

רש"י

(ז) והתקדשתם. זו פרישות ע"א: (ט) אביו ואמו קדר. לרבות לאחר מיתתו:
דמיו בר. זו סקילה וכן כ"מ שנא' דמיו צו דמיהס צס ולמדנו מאוב וידענו
שנא' בהס צאבן ירגמו אותם דמיהס צס. ופשוטו של מקרא כמו דמו צראשו
אין נענש על מיתתו אלא הוא שגרס לעלמו סיהרג: (י) ואיש פרט לקטן:
אשר ינאף את אשת איש. פרט לאשת קטן למדנו שאין לקטן קידושין, ועל
איו אשת איש חייבתי לך: אשר ינאף את אשת רעהו. פרט לאשת עו"ג
למדנו שאין קידושין לעו"ג: מות יומת הנואף והנואפת. כל מיתת האמורה
צמורה סהס אינה אלא חנק: (יב) תבד עשו, גנאי. ל"א מצלבלין זרע האב
צזרע הן: (יג) משכבי אשה. (סנהדרין נה) מכנים כמחול צשפופרת:

קדושים ליר ששי כו

תועבה עשו שניהם מות יומתו דמיהם בם :
וגבר די ישפוב ית דכורא משבבי אתתא תועבתא עברו תרניהון . יתקמא
יתקמיון קמא חביון : דואיש אשר יקח את אשה ואת אמה
ומה הוא באש ישרפו אתו ואתהו ולא תהיה ומה
בתוכם : וגבר די יסב ית אתתא וית אשה עצת הטאין היא פגורא
'יקדון יתה ויתהו ולא תהי עצת הטאין ביניכון : טו ואיש אשר יתן
שבתו בבהמה מות יומת ואת הבהמה תהרגו :
וגבר די יתן שבתה בפעירא יתקמא יתקמיר וית בפעירא תקמיון ;

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלים כל הסדרה
ותרגום והפסרה :

טו ואשה אשר תקרב אל כרבהמה לרבעה אתה
והרגת את האשה ואת הבהמה מות יומתו
דמיהם בם : ואתתא די תקרב דגר בפעירא למשעט בה ויתקמיר ית
אתתא וית בפעירא יתקמא יתקמיון קמא חביון : יו ואיש אשר
יקח את אחתו בת אביו או בת אמו וראה את
ערוטה והיא תראה את ערותו חסד הוא ונכרתו

לעיני

רש"י

(יד) ישרפו אתו ואתהו. (שם עה) אי אשה יכול לומר אשתו הראשונה ישרפו
שכרי נשאה בהיתר ולא נאסרה עליו אלא אשה ואמה הכתובים כאן שמהו לאיסור
שנשא את חמותו ואמה, ויש מרבותינו שאומרים אין כאן אלא חמותו ומהו אהפן
את אחת מהן ול' יוני הוא הן אחת : (טו) ואת הבהמה תהרגו, אם אדם
חטא בהמה מה חטאה אלא מפני שבאה לאדם תקלה על ידה לפיכך אמר הכ'
חסקל ק"ו לאדם שיועד להבחין בין טוב לרע וגורם רעה לחבירו לעבור עבירה
כיוולא בדבר אשה אומר (דברים יב) אבד תאבדון את כל המקומו' הרי דברים
ק"ו ומה אילות שאינן רואין ואינן שומעין על שבאת תקלה על ידם אמרה תורה
השמת שרוף וכלה המטה את חבירו מדרכ חיים לדרכי מיתה עאכ"ו : (יז) חסד
הוא. ל' ארמי חרפה חסודא (שם נח) ומדרשו א"ת קין נשא את אחותו חסד

עשה

קדושים ליום ששי

לְעֵינַי בְּנֵי עַמִּים עֲרוֹת אַחֲתוֹ גִּלְתָּה עֲוֹנוֹ יִשְׂאָה :
 וַיִּבְרַךְ דִּי יִסְבּ ית אַחֲתָה בַת אַבְוֵהִי אוֹ בַת אִמָּה וַיַּחֲזֵי ית עֲרִיתָה וְהִיא תַחֲזֵי
 ית עֲרִיתָה קִלְנָא הוּא וַיִּשְׁתִּיצוּן לְעֵינַי בְּנֵי עַמְהוֹן עֲרוֹת אַחֲתָה גְּלֵי חוּבָה
 יִקְבֵּל : יח וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ הָזֶה וְגִלְתָּה
 אֶת־עֲרוֹתָהּ אֶת־מִקְרָהּ הַעֲרָה וְהוּא גִלְתָּה אֶת־
 מִקְוֹר דְּמִיָּה וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמִּים : וַיִּבְרַךְ דִּי
 יִשְׁכּוּב ית אֶתְתָּא סוֹאֲבָתָא וַיִּגְדֵי ית עֲרִיתָה ית קִלְנָה גְּלֵי וְהִיא תַגְּלֵי ית
 סוֹאֲבַת דְּמָהָא וַיִּשְׁתִּיצוּן תַּרְגוּיְהוֹן מִנּוּ עַמְהוֹן : יט וְעֲרוֹת אַחֲוֹת
 אִמָּךְ וְאַחֲוֹת אֲבִיךָ לֹא תִגְלֶה בֵּי אֶת־שְׂאֵרוֹ הַעֲרָה
 עֲוֹנָם יִשְׂאוּ : וְעֲרִית אַחַת אִמָּךְ וְאַחַת אֲבִיךָ לֹא תִגְדֵי אֲרִי ית קְרִיבָה
 גְּלֵי חוּבְהֵן יִקְבֵּלוּן : כ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דָּדָתוֹ עֲרוֹת
 דָּדוֹ גִּלְתָּה חֲטָאִים יִשְׂאוּ עֲרִירִים יָמָתוֹ : וַיִּבְרַךְ דִּי יִשְׁכּוּב ית
 אִמַּת אַח אַבְוֵהִי עֲרִית אַח אַבְוֵהִי גְּלֵי חוּבְהֵן יִקְבֵּלוּן בְּלָא וְלָד יָמָתוֹן :
 כא וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשְׁתּוֹ אַחִיו נָדָה הוּא עֲרוֹת
 אַחִיו גִּלְתָּה עֲרִירִים יְהִיו : וַיִּבְרַךְ דִּי יִסְבּ ית אִמַּת אַחֲוֵהִי מִרְחָקָא

היא

רש"י

עשה המקום לבנות עולמו ממנו שגא' (טהלים פט) עולם חסד יבנה : (יח) הערה.
 גלה וכן כל ל' ערוה גלוי הוא והו"ו יורדת בטיבה לשם דבר כמו זעוה מגורת
 (אסתר ה) ולא קס ולא זע וכן אחוה מגורת את. והערה א. ז נחלקו זה רבזיטו
 (יבמות נה) י"א או נשיקת שמש וי"א או הכנסת עטרה : (יט) וערות אחות
 אבך. שנה הכתוב בזהוהרתן לומר שהוזהר עליהן בין על אחות אביו ואמו מן האב
 בין על אחיותיהן מן האם אבל ערות אשת אחי אביו לא הוזהר אלא על אשת
 אחי אביו מן האב : (כ) אשר ישכב את דדתו. המקרא הזה בא ללמד על
 כרת האמור למעלה שהוא בעונש הליכת עירי : ערירים. כתרוממו בלא ולד
 ודומה לו (בראשית טו) ואנכי הולך עירי יש לו בניס קוצרן אין לו בניס מס
 בלא בניס לכך שנה בשני מקראות אלו ערירים ימותו ערירים יהיו ערירים ימותו
 אם יהיו לו בשעת עבירה לא יהיו לו כשימות לפי שקוצרן בחייו ערירים יהיו
 שאם אין לו בשעת עבירה יהיה כל ימיו כמו שהוא עכשיו : (כא) נדה היא.
 השכיבה הזאת מגודה היא ומאוסה ורבזיטו דרשו- לאסור הערה זה כנדה
 שהערה

קדושים ליום ששי

כו

היא עֲרִיתָא דְאַחוּי גַלְי בְּלֵא וְלֵד יְהוּן : כג וְשִׁמְרֶתֶם אֶת-כָּל-
 חֻקֹּתַי וְאֶת-כָּל-מִשְׁפָּטַי וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם וְלֹא-תִקְוֶי
 אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשִׁבְת
 בָּהּ : וְתִטְרוּן-יָת כָּל קִמְי וְיָת כָּל דִּיעֵי וְתַעֲבִדוּן יְתִהוּן וְגַא תְּרוּגוּן
 יְתִכּוּן אֲרַעֵא דִי אֲנָא מַעַל יְתִכּוּן תְּמָן לְמַתֵּב בָּהּ : שביעי כג וְלֹא תִלְכּוּ
 בְּחֻקֹּת הַגּוֹי אֲשֶׁר-אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת-כָּל-
 אֱלֹהֵי עֲשׂוּ וְאַקְיָן בָּם : וְגַא תִּתְּכּוּן בְּנִימוּסֵי עֲמִמָּא דִי אֲנָא מְבִי
 מִן-קַדְמִיכוּן אֲרִי כָּל אֲדוּן עֲבָדוּ וְרַחֵיק מִימְרֵי יְתִהוּן : כד וְאֹמַר לָכֶם
 אֹתָם תִּירְשׁוּ אֶת-אֲדָמְתָם וְאֲנִי אֲתַנְּנָה לָכֶם לְרִשְׁת
 אֹתָהּ אֲרֶץ וְבַת תְּלָב וְדַבֵּשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-
 הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן-הָעַמִּים : וְאֹמְרִית לָכּוּן אַתְּוֹן תִּירְתּוּן יָת
 אֲרַעְהוֹן וְאֲנָא אֲתַנְּנָה לָכּוּן לְמִירַת יְתִהּ אֲרַעֵא עֲבָדָא תְּלָב וְדַבֵּשׁ אֲנָא יִי
 אֲדִתְּכּוּן דִי אֲפִרְשִׁית יְתִכּוּן מִן עֲמִמָּא : ספסוד כה וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין-
 הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין-הָעוֹף הַטְּמֵא לַטְּהוֹר
 וְלֹא-תִשְׁקְצוּ אֶת-נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכָל
 אֲשֶׁר תִּרְמֹשׁ הָאָדָמָה אֲשֶׁר-הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לְטֵמֵא :
 וְתִפְרָשׁוּן בֵּין בְּעִירָא דְכִיָּא לְמַסְאָבָא וּבֵין עוֹפָא מַסְאָבָא לְדָבִי וְגַא תִּשְׁקְצוּן
 יָת נַפְשֹׁתֵיכּוּן בְּבְעִירָא וּבְעוֹפָא וּבְכָל דִי תִרְחֹשׁ אֲרַעֵא דִי אֲפִרְשִׁית לָכּוּן
 לְמַסְאָבָא : כו וְהֵייתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה

ואבדל

רש"י

שהטרה מפורשת בה אח מקור' הערה: (כג) ואקין. לי מילוס כמו (בראשית
 טו) קלטי צמיי כחדס שהוא קץ צמווני: (כה) והבדלתם בין הבהמה
 הטהורה לטמאה. אין ל"ל בין פרס לחמור שהרי מובדלין ונכרין הם אלא בין
 טהורה לך לטמאה לך בין שנשחט רוצו של סימן לנשחט חליו וכמה בין רוצו
 לחליו מלא שעה: אשר הבדלתי לכם לטמא. לאסור: (כו) ואבדל אתכם
 מן העמים להיות לי. אם אחס מובדלים מהם הרי אחס עלי ואם לאו הרי
 ואחס

קדושים ליום ששי

וְאָבְדָרְ אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לְהוֹת לִי: וְתִהְיוּ קִדְמֵי
קִדְשׁוֹן אֲרֵי קִדִּישׁ אָנָּה יי וְאַפְרָשִׁית יִתְכוּן מִן עַמְמֵי לְפָנָי פְּלִחוֹ קִדְמֵי:
כֹּז וְאִישׁ אִזְ-אִשָּׁה בִּי־יִהְיֶה בָּהֶם אָוִב אִזּו יִדְעֵנִי מֹזֵת
יוֹמָתוֹ בְּאָכְנִי יִרְגְּמוּ אֶתְכֶם דְּמֵיהֶם בָּם: וְגַבֵּר אִזּו אֶתְהָא
אֲרֵי יְהִי בְּהוֹן בִּידֵיו אִזּו דְּכוּרוֹ יִתְקַטְּקֵא יִתְקַטְּרוֹן בְּאַבְנָא יִרְגְּמוּן יִתְהוֹן
וְקַטְלָא תִּבְיוֹן:

פ פ פ

רש"י

אחס של נ"ג וחזריו ראב"ע אומר מנין שלא יאמר אדם נפשי קלה כבדה
חזיר חי אפשי ללבוש כלאים אבל יאמר אפשי ומה אעשה ואזי שבשמים גור
עלי ס"ל ואבדיל אחכס מן העמים להיות לי שפסא הבדלחכס מהס לשמי פורש
מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים: (כז) כי יהיה בהם אוב וגו'.
כאן נאמר בהם מיתה ולמעלה כרת, עדים והספירה בספירה מויד בלא הספירה
בהכרת ושגגתם חטאת וכן בכל חייבי מיתות שנאמר בהם כרת:

הפטרת קדושים

א-כ"ח ביהוקאל כ"ב. ולא אחרי מות וקדושים מחוכרים אז מפטירין הפטרת אחרי מות
הלא כבני כושיים.

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: ג וְאַתָּה בֶן־אָדָם הַתְּשַׁפֵּט
הַתְּשַׁפֵּט אֶת־עֵיר הַדְּמָיִם וְהוֹדַעְתָּהּ אֶת־כְּלֵי־תוֹעֲבֹתֶיהָ:
ג וְאַמְרַת בָּהּ אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה עֵיר שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לִבּוֹא
עִתָּה וְעִשְׂתָּה גְלוּלִים עָלֶיהָ לְטִמְאַה: ד בְּדַמְךָ אֲשֶׁר־שִׁפַּכְתָּ
אֲשַׁמֶּת וּבַגְּלוּלֶיךָ אֲשֶׁר־בְּעִשְׂוֹת טִמְאַת וּתְקַרְיָבִי יִמִּיד וּתְבוֹא
עַד־שְׁנוֹתֶיךָ עַד־כֵּן נִתְּיָךְ חֲרָפָה לְגוֹיִם וּקְלָסָה לְכָל־הָאָרְצוֹת:
ה הַקְרַבּוֹת וְהַחֲתִיקוֹת מִמֶּךָ יִתְקַלְסוּ־בְךָ טִמְאַת הַשָּׁם רַבַּת
הַמְּחוּמָה: ו הִנֵּה נִשְׁאַיִי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרַעוֹ הָיוּ בְךָ לְמַעַן
שִׁפְךָ־דָם: ז אָב וְאִם תִּקְלוּ בְךָ לָגֵר עָשׂוּ בְעֵשֶׂק בְּתוֹכְךָ יְתוֹם
וְאַלְמָנָה הִזְנוּ בְךָ: ח קִדְשֵׁי בְּיֹת וְאֶת־שִׁבְתֵּי תִי חֲלֹלָת: ט אֲנִישֵׁי
רַבִּיר הָיוּ בְךָ לְמַעַן שִׁפְךָ־דָם וְאֶל־הַחֲרִים אָכְלוּ בְךָ זִמָּה עָשׂוּ

בת"כ

בְּתוֹכְךָ : י עֲרֹת־אֵב גְּלֹה־בְּךָ טִמְאַת הַגְּדָה עֲנֹה־בְּךָ : יא וְאִישׁ
 אֶת־אִשְׁתּוֹ רָעוּ עָשָׂה תוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־כְּלֵהוּ טָמֵא בְּזִמְה
 וְאִישׁ אֶת־אֶחָיו בֶּת־אָבִיו עֲנֹה־בְּךָ : יב שָׁחַד לְקַח־בְּךָ לְמַעַן
 שִׁפְךָ־דָם נִשְׁבַּח וְתִרְבִּית לְקַחַת וְתִבְצַעִי רַעֲוָה בְּעֵשֶׂק וְאִתִּי שִׁכַּחַת
 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה : יג וְהִנֵּה הִפִּיתִי כַּפִּי אֶל־בְּצִיעַךָ אֲשֶׁר עָשִׂית
 וְעַל־דָּמְךָ אֲשֶׁר חָיו בְּתוֹכְךָ : יד הִיעַמְד לְבָבְךָ אִם־תִּחְזַקְנָה
 יְדִיךָ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עָשָׂה אוֹתְךָ אֲנִי יְהוִה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי :
 טו וְהַפִּיצוּתִי אוֹתְךָ בְּגוֹיִם וּזְרִיתִיךָ בְּאַרְצוֹת וְהִתְמַלְתִּי טִמְאַתְךָ
 מִמֶּךָ : טז וְנִחַלְתָּ בְּךָ לְעֵינַי גּוֹיִם וְדַעַת כִּי־אֲנִי יְהוִה :

הפטרת קדושים ביחזקאל כי לספרדים והאשכנזים :

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : ב בֶּן־אָדָם דַּבֵּר אֶת־זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַלְדַרְשׁ אֶתִּי אַתֶּם
 בָּאִים חִי־אֲנִי אִם־אֲדַרְשׁ לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה : ג הַתְּשַׁבְּטוּ
 אַתֶּם הַתְּשַׁבְּטוּ בֶן־אָדָם אֶת־תוֹעֵבוֹת אֲבוֹתֶם הוֹדִיעֶם : ד וְאָמַרְתָּ
 אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם בַּחֲרִי בְּיִשְׂרָאֵל וְאִשָּׁא יָדִי
 לְזֹרַע בַּיִת יַעֲקֹב וְאוֹדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאִשָּׁא יָדִי לָהֶם
 לֵאמֹר אֲנִי יְהוִה אֱלֹהֵיכֶם : ה בְּיוֹם הַהוּא נִשְׁאֲתִי יָדִי לָהֶם
 לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תִּרְתִּי לָהֶם זִבְתַּת הַלֵּב
 וְדָבַשׁ צְבִי הִיא לְכַל־הָאָרְצוֹת : ו וְאָמַר אֱלֹהִים אִישׁ שְׂקוּצֵי
 עֵינָיו הַשְּׁלִיכוּ וּבְגָדוֹי מִצְרַיִם אֶל־תִּשְׂמְאוּ אֲנִי יְהוִה אֱלֹהֵיכֶם :
 ז וַיִּמְרוּ־בִי וְלֹא אָבוּ לְשִׁמְעַי אֵלַי אִישׁ אֶת־שְׂקוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא
 הַשְּׁלִיכוּ וְאֶת־גְּלוּלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזְבוּ וְאָמַר לְשַׁבְּךָ חַמְתִּי
 עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם : ח וְאַעֲשֶׂה לְמַעַן
 שְׁמִי לְכַלְתִּי הַחַר לְעֵינַי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הִמָּה בְּתוֹכֶם אֲשֶׁר גִּדַּעְתִּי
 אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם : ט וְאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ

הפטרת קדושים

מְצַרִּים וַאֲבָאִם אֶל־הַמְדַבֵּר : י וַאֲתָן לָהֶם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־
מִשְׁפָּטַי הַזֹּדֵעֹתַי אֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם :
י וְגַם אֶת־שִׁבְתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם לְהִיּוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לְדַעַת
כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדְּשָׁם : י וַיִּמְרוּ־בִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמְדַבֵּר
בְּחֻקֹּתַי לֹא־הִלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי מָאֲסוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם
הָאָדָם וְחַי בָּהֶם וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי הִלְלוּ מְאֹד וְאָמַר לְשִׁפְךָ חֲמַתִּי
עֲלֵיהֶם בַּמְדַבֵּר לְכַלְתָּם : י וַאֲעֲשֶׂה לְמַעַן שְׂמִי לְבַלְתִּי הַחֵל
לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים לְעֵינֵיהֶם : טו וְגַם־אֲנִי נִשְׂאתִי יָדַי
לָהֶם בַּמְדַבֵּר לְבַלְתִּי הֵבִיא אֹתָם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי זִבְתָּ
חֶלֶב וְדָבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת : טז יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאֲסוּ
וְאֶת־חֻקֹּתַי לֹא־הִלְכוּ בָהֶם וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי הִלְלוּ כִּי אַחֲרַי
גִּדְוִיָהֶם לֶבֶם הִלְךָ : יז וְתַחֵם עֵינַי עֲלֵיהֶם מִשְׁחַתֵּם וְלֹא־
עֲשִׂיתִי אֹתָם כְּלָה בַּמְדַבֵּר : יח וְאָמַר אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמְדַבֵּר
בְּחֻקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם אֶל־תִּלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיהֶם אֶל־תִּשְׁמְרוּ
וּבְגִלּוֹלֵיהֶם אֶל־תִּטְמְאוּ : יט אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּחֻקֹּתַי לָכוּ
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אֹתָם : כ וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי קִדְּשׁוּ וְחַי
לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם : כא וַיִּמְרוּ־בִי
הַבְּנִים בְּחֻקֹּתַי לֹא־הִלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי לֹא־שִׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֹתָם
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם אֶת־שִׁבְתוֹתַי הִלְלוּ וְאָמַר
לְשִׁפְךָ חֲמַתִּי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָם בַּמְדַבֵּר : כב וְהַשִּׁיבְתִּי
אֶת־יָדַי וְאֲעַשׂ לְמַעַן שְׂמִי לְבַלְתִּי הַחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
הוֹצֵאתִי אֹתָם לְעֵינֵיהֶם :

אחר קריאת פרשת הסנוע שנים מקרא ואחד תרגום והפטרה ומומזר ה' מלך גאיה רבש
או מוזר שיר ליום השבת וה' סך ילל' דנו משנה והלכת מסר פהרות שהו'
נגד היסוד כמינת היום :

קדושים ליום ששי

כט

משנה אהלות פרק

מגדל שהוא עומד באויר שבתוכו פללים שבעוביו מהורים. מומאה בעוביו פללים שבתוכו מהורים. רבי יוסי אומר מהציה למחצה. היה עומד בתוך הבית. מומאה בתוכו. הבית טמא. מומאה בבית מה שבתוכו מהור שדרך המומאה לצאת. ואין דרפה להגנם. פללים שבינו לבין הארץ. שבינו לבין הפותח. שבינו לבין הקורות. אם יש שם פותח טפה טמאין. ואם לאו מהורין. מומאה שם הבית טמא : * תיבת המגדל יש בה פותח טפה. ואין ביציאתה פותח טפה. מומאה בתוכה. הבית טמא. מומאה בבית. מה שבתוכה מהור. שדרך המומאה לצאת ואין דרפה להגנם. רבי יוסי מטהר מפני שהוא יכול להוציאה חצאים או לשורפה במקומה : * היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ. מומאה בתוכו הבית מהור. מומאה בבית מה שבתוכו טמא שדרך המומאה

לצאה

ברטנורה

פרק ד מגדל שהוא עומד באויר. מגדל עץ שיש לו דפנות והדפנות עומן יש הלל בעביו כגון חורין המפולטין פחוטים לפנים ולחוץ אלא שאין בהן פותח טפה ורגילים להניע שם מהסין וזניכות וכלים קאנים : שהוא עומד באויר. תחת אויר השמים כגון דקאי כחור : טומאה בתוכו. כחלל המגדל עצמה : כלים שבעוביו. בעובי הלל הדפנות : מחצה למחצה. מחציו של עובי המגדל ולפנים כלפנים מחציו ולחוץ כלחוץ בין שהכלים במגדל ועומאה בעוביו בין שהטומאה במגדל והכלים בעוביו. ואין הלכה כר"י : טומאה בתוכו. בתוך המגדל : הבית טמא. אף ע"פ שלתוחיו מגופות כדמפרש טעמא שדרך הטומאה לזאת משם לבית : טומאה בבית מה שבתוך המגדל מהור. והוא שלתוחיו מגופות דאי פתיחות לא גרע מחלון שבין שני בתים וטעמא דמה שבתוך המגדל טהור שאין דרך לטומאה שבנית להכניסה למגדל : אם יש שם פותח טפה. בין שולי המגדל לארץ או בין דופן המגדל לכותל או בין גג המגדל לתקרת הבית טמאות. מחמת טומאה שבנית אצל חין שם טפה היו מגדל כלבד ואין טומאה בבית נכנסת שם : טומאה שם הבית טמא. אם היתה טומאה בין שולי המגדל לקרקע הבית או בין גג המגדל לגג הבית או בין דפנות המגדל לכותלי הבית אע"פ שאין ביניהם פותח טפה הבית טמא שאין המגדל מזיל על הטומאה שחתיו בתוך הבית שלא חטמא כל אשר בבית : * **ב** תיבת המגדל. רגילים היו לעשות תיבות קטנות בתוך מגדל של עץ כדי להניע בהם כלים ויזכרין ומסקין : שיש בה פותח טפה. שיש כחלל פותח טפה דלא היא טומאה עמונה : ואין ביציאתה. כחור פתחה חין בו טפה : טומאה בתוכה. הבית טמא ואע"פ שפתחה קטן כדמפרש טעמא מפני שדרך טומאה לזאת ע"כ סופה לזאת דרך פתח זה לפיכך טעמאה מיד דרך יציאת : * מה שבתוכה מהור. הואיל ואין ביציאתה פותח טפה אינו מביא את הטומאה : ואין דרך טומאה ליכנס. שאין סופו להכניס לה מת : ור"י מטהר. דשמא חין סופה לזאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור טומאה שהרי יכול להוציאה לחצוין או לשרפה במקומה. ואין הלכה כר"י : * **ג** היה. המגדל עומד כולו בתוך הבית אלא שפתח התיבה לחוץ : טומאה בתוכו הבית מהור. דכנס מחי איכא לעמוי הא טומאת אוהל ליכא דיש בה פותח טפה ולא טמונה היא ומשום יציאה של טומאה נמי לא מטמא דהא חין יציאתה לפנים בתוך הבית : טומאה בבית מה שבתוכו מהור. שאין דרך טומאה ליכנס שם : מוכני. גלגל העשוי למגדל להוליכו ממקום למקום : משובה לאחוריו. מרוחקת מאחורי המגדל לזד הבית שהמגדל עומד על הפתח והמוכני משובה מאחוריו לזד הבית בפנים והטומאה שם בתוך המוכני כנגד קורות הבית אע"פ שבית

מאהיל

כרושים ליום ששי

לצאת ואין דרבה להבנס. היתה מוכני ישרו משיכה לאתרוי. שלש
אצבעות. מומאה שם פנגר תקורות. הבית טהור. במה דברים אמרים
בזמן שיש שם פורת טפת. ואינה יוצאת. והמנדר בא במדה:

ברטורה

חאהל עליו: הבית טהור. לנחש מוכני כנגדל והרי המגדל עומד בשפת ושפת לחן, ונ
לנכסות דנקט למעוטי אם היתה משוכה ספי מנ' אלכעות ללא הוי כמגדל דלחן דרך להרחיק
המוכני מן המגדל כולי האי: בזמן שיש שם פורת טפה. דללל המוכני שהעומאה כו פותח
טפה שלל תהא עומאה רלוזה דנוקעת ועולה: ואינה יוצאה. שאין המוכני כשמתח לנמרו מן
המגדל: והמגדל בא במדה. שמחוק מ' סאה בלא שהס כורים בינש ששסויא כמדה זו או אינו
מקבל עומאה וחולץ כפטי הטומאה אבל פחות ממדה זו הוי כשאר כלים המקבלים עומאה ואינו
חולץ כפטי הטומאה וכל מגדל דהנין כפרקין כמגדל הכא כמדה מיורי:

ומרא נדה דף ד ע"ב

עולא אקלע לפומבדיתא איתו לקמיה דמא ולא הוא. אמר
ומה רבי אלעזר דמרה דארעא דישראל הוה פי
מקלע לאתרא דרב יהודה לא הוי דמא אנא אחוי. ואמאי
קרו ליה מרה דארעא דישראל דההיא אתתא דאיתתא דמא
לקמיה דרבי אלעזר הוה יתיב רבי אמי קמיה ארחה אמר
לה האי דם חימוד הוא בתר דנפקא אמפר לה רבי אמי
אמרה ליה בעלי הוה בדרף והמדתו קרי עליה (תהלים כה)
סוד ה' ליראייו:

רשי

דמרה דארעא דישראל. כפי כמראות דס מכל כחמי א"י כדמפרש לקמן:
פומבדיתא. אמריה דר' יהודה בשלבי פ"ק דסנהדרין סני דפומבדיתא
רב יהודה ורב עינא: לא חזא, משום כבודו דרב יהודה: ארחה, כריח זו:
חימוד. שנהאיות לכעלה ורחתה דסס מחמת תלוס:

וזוהר תרומה דף קל"ה ע"א

רזא דשבת איהו שבת דאתאחדת ברזא דאחיד למשרי עליה רזא דאחיד
צלותא דמערי שבתא דהא אתאחדת כורסאי יקרא קדישא ברזא
דאחיד ואתתקנת למשרי עליה מלפא קדישא עליה. בד עייל שבתא
איחי אתיתדת ואתפרשת מסטרא אתרא וכך דינין מתעברין מינה ואיחי
אשתארת ביחודא דנהירו קדישא ואתעמרת בכמה עמרין לגבי מלפא
קדישא וכך שולטני רוגזין ומארי דדינא בלתי ערקין ודבר אתר ואתעברו

קדושים ליום ששי

מִיָּמָה וְלֵית שׁוֹדְמָנוּ אֲחֵרָא בְּכֶהֱוֵי עֲלָמִין וְאַנְפָּהָא נְהִירִין בְּנִהִירוּ עֲקָאָה
וְאֵת עֲמֻרַת לִתְתָּא בְּעָמָא קְדִישָׁא וְכִהְוֵי מִתְעַמְרִין בְּנִשְׁמַתִּין חֲדָתִין כְּדִין
שׁוֹרְתָא דְצִלּוֹתָא לְבִרְכָא לָהּ בְּחֻדְוָה בְּנִהִירוּ דְאַנְפִּין וְלוֹמַר בְּרַבּוּ אֵת
יְהוָה הַמְּבֹרָךְ. אֵת יְהוָה דְיִקְא בְּגִין לְמַפְתַּח לְגַבְהַ בְּבִרְכָה:

יוסף רחק

הלכה פסיקה

הרי"ם ה' שבת פ"ה

מוכר

מסערי תשובה לר' דף ח' ע"ב

צְרִיף לְהִיּוֹת חֲסָאָהוּ נְגִדוּ תְּמִיד כִּי רָאוּ לְנִכְשׁ
הַהוֹמָאָת לְזִכָּר עֲנָה תְּמִיד וְאֵל חֲשִׁי
אִיְהִים לְקִין וְיָמִים וּמִדְּקָבוּ לֹא יִחְסְפוּ עַד בֹּא
חֲלִיפְתוּ בְּעֵגֶן שְׁנָאָמַר (תהלים י"א) כִּי פִשְׁעֵי
אֲנִי אָדַע וְחֲסָאָהִי נְגִדִי כְּמִיד. וְצְרִיף עֲזִיבַת
חֲסָאָה בְּהוֹדְמָן וְהוּא בְּחֻקְהָ מְאֻחִי. אָמְרוּ
וְכַרְוִים לְבִרְכָה אֵיזוּהוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה אֲשֶׁר
תְּשׁוּבָתוֹ מַגִּיעַת עַד בְּסָא הַכְּבוֹד כְּאֲשֶׁר
נִבְחָן וַיֵּצֵא נְקִי בְּאוֹתוֹ פֶּרֶם וּבְאוֹתוֹ מְקוֹם
וּבְאוֹתָהּ אֲשֶׁר רְצוֹנוֹ לוֹמַר כִּי הוֹדְמָן חֲסָאָה
לִידוֹ וְהוּא בְּחֻקְהָ יִצְרוּ וְאוֹנוּ בְּשִׁרְיָוִי
בְּמִנָּה כְּעַת הֲרֵאשִׁין אֲשֶׁר חֲסָאָה וּכְבִישׁ יִצְרוּ
וְנִמְצַט בְּעוֹז יִרְאֵת ה' בְּגֵאֵן פְּחָדוֹ. וְכִי שְׁלֹא
הוֹדְמָן לִידוֹ בְּעֵגֶן הוּא יוֹסִיף בְּנִפְשׁוֹ יִרְאֵת
הַשֵּׁם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ כִּכָּהֵן כֹּל הַיָּמִים וְכֹאֲשֶׁר
נִחְלִיף כֹּחַ בִּירְדָּה דִּי כְבוֹשׁ כֹּכַח הוּא אֵת
יִצְרוּ וּמִסַּת מִשְׁלוֹ בְּעוֹצֵם הַמְּאֻהָה הֵלֵא בּוֹחֵן
לְבוֹת הוּא יְכִין וְנוֹצֵר נִפְשׁוֹ הוּא יַדַּע כִּי אִם
יָבֵא לִידֵי נִסְיוֹן וְיִגִיעַ לִידוֹ בְּעֵגֶן הֲרֵאשִׁין
יִצִיר אֵת גִּפְשׁוֹ מִיַּד יִצְרוֹ. וְהַגָּה הוּא לְפָנֵי
ה' בְּפִדְרָגָה הַעֲלִינָה מִן הַתְּשׁוּבָה וְהוּ
שְׁאָמַר שְׁלֵמָה הַמְּקָה עֲלָיו הַשְּׁלוֹם בְּחֶסֶד
וְאַמֶּת יְכוּפֵר עֵזן וּבִירְאֵת ה' סוֹר מִרַע פִּירוּשׁ
וּבִירְאֵת ה' לְסוֹר מִן הָרַע אִם יַעֲדֵם לִידוֹ
וּמֵלֵת סוֹר מְקוֹר וְיַעֲדֵר עַד הַפִּירוּשׁ הַזֶּה מַה
שְׁלֹא אָמַר וְכוּר. וְמַה שְׁנָאָמַר (ספרי ט"ו) סוֹר
מִרַע וְעֵשָׂה מִכּ (תהלים ל"ה) יִרְאֵת אֲדָהִים וְסוֹר
מִרַע עֲנִינֵי שְׁיִסוֹר מִן הָרַע בְּהוֹדְמָן לִידוֹ כִּי
לֹא יִאָמְרוּ אָמור. סוֹר מִן הַמַּעֲשֶׂה (איוב א')

א כִּי זָבַע שְׁקִצְרֵהוּ מְצַמְחַת אוֹתוֹ
וּמְגַדְלָתוֹ בְּגוֹן אִסְפָּסְקָא וְסִלְקָא הַקּוֹצֵרוֹ
בְּשִׁנְגָה חֲטִיב שְׁתֵּי חֲסָאָה. אַחַת כְּסָנִי
שֶׁהוּא קוֹצֵר וְאַחַת מְסָנִי שֶׁהוּא נוֹמֵעַ. וְכֵן
הוֹמַר וְהוּא צְרִיף לְעֵצִים חֲטִיב מִשׁוֹם
קוֹצֵר וּמִשׁוֹם נוֹמֵעַ. נִכְשׁוּשִׁית שֶׁל עֶפֶר
שְׁעָלוּ בָּהּ עֲשׂוּבִים הַגְּבִיחָה מֵעַל הָאָרֶץ
וְהַנִּיחָה עַל גְּבִי יְתִידוֹת חֲטִיב מִשׁוֹם תּוֹלֵשׁ.
הַיְתָה עַל גְּבִי יְתִידוֹת וְהַנִּיחָה עַל הָאָרֶץ
חֲטִיב מִשׁוֹם זֹרַע. תְּאֻנִּים שְׁיָבִשׁוּ בְּאִיבֵיהֶן
וְכֵן אֵינָן שְׁיָבִשׁוּ פִירְתֵיָו כִּי הַתִּלְוֵשׁ מֵהֵן
בְּשִׁבַת חֲטִיב אֵף עַל פִּי שְׁהֵן בְּעִקְרוֹרִין
לְעֵגֶן מוֹמָאָה: - הַתּוֹלֵשׁ עוֹלָשִׁין בְּהוֹדְר
זָרְדִין אִם לְאַכִּיכָה שִׁיעוּרוֹ בְּגִרְוֹנָתָה.
וְאִם לְבַהֲמָה שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא פִי נְדִי וְאִם
לְהַקְקָה שִׁיעוּרוֹ כְּדִי לְבִשֵׁל בִּיצָה. הַמַּעֲמַר
וְכֵרִין אִם לְאַכִּיכָה שִׁיעוּרוֹ בְּגִרְוֹנָתָה.
וְאִם עַמֵּר לְבַהֲמָה שִׁיעוּרוֹ כְּמֵלֵא פִי נְדִי
וְאִם לְהַקְקָה שִׁיעוּרוֹ כְּדִי לְבִשֵׁל בִּיצָה
וּבִיצָה הָאֲמוּרָה כְּכֹל מְקוֹם הִיא בִּיצָה
בִּינוּנִית שֶׁל תְּרַגְוִלִין וְכֵן מְקוֹם שְׁנָאָמַר
כְּדִי לְבִשֵׁל בִּיצָה הִיא כְּדִי לְבִשֵׁל בְּגִרְוֹנָתָה
מִבִּיצָה וְגִרְוֹנָתָה אַחַר מִשְׁלָשָׁה בְּבִיצָה
וְאֵין עֲמוֹר אֵלֵא בְּגִדוּלֵי קַרְמוֹעַ: - הַמְּקַבֵּץ
דְּבִיכָה וְעֵשָׂה מְסָנֵה עֲנֻדָה אוֹ שְׁנִקְב
תְּאֻנִּים וְהַכְּנִים הַחֶבֶל בְּהֵן עַד שְׁנִתְקַבְּצוּ
נֹף אַחַר הַרִי זֶה תּוֹקְדָה מַעֲמַר וְחֲטִיב
וְכֵן כֹּל בִּיצָה כְּזֶה:

בלתי

קדושים ליום ששי

מוסר

בְּקִמְתִי לְאֲשֶׁר יִקְרַב לְעֲשׂוֹתָיו. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוּם לְבָרְכָהּ בְּמִדְרָשׁ יִשָּׁב וְלֹא עָבַר
עֲבִירָה נִוְתָנִין לִי שְׂבָר כְּעוֹשֶׂה מַצְנָה כְּגוֹן שְׂבָר דְּבַר עֲבִירָה לְקִדּוֹ וְנִיּוּל מִקְנָה:

מצות קדושים השם

י"ג מ"ע. ל"ה מל"ת.

קדושין ל'. כחובות ק"ג ספר הי"ד הלכות סמרים פ"ו. ספר המצות מ"ע ד"א.
סמ"ק עשין קי"ג. י"ד סימן ר"ט. סמ"ק סימן ז':

ר"י"ג [ג] מ"ע לירא מאב ומאם שנאמר איש אמו ואביו תיראו.
אזכור מורא לא יעמוד וישב במקומו ולא יסתור את דבריו. ולא יכריע את
דבריו. ולא יקראנו בשמו לא בחייו ולא במותו אלא יאמר אבא מרי. ואב ואם
שניהם שקולין בכבוד ומורא (מ"מ אביו קודם לאמו שהוא ואמו חייבין בכבודו)
והשוא הכתוב כבודם ומוראם לכבוד ומורא הש"י (עי' סי' ל"ג) והעובר על זה
והיקל ביראתם ביטל מ"ע אה"כ עשה מדעתם שהאב שמחל על כבודו כבודו
מוחל. ונוהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

שבת קמ"ט. ספרא. ספר הי"ד ה"י ע"ז פ"ב. סה"ט ל"ח י"י. סמ"ג לאוין י"ד:

ר"י"ד (קכב) מל"ת שלא לפנות אחר ע"א שנאמר אל תפנו אל
האגירים. ואסור לפנות אחרים בדבור ומחשבה אפילו בראיה. ואסור
לקרות בספריהם או לשאול אותם איך עובדים שמתוך כך הוא מפנה ומחריח
בה שנאמר ופן תדרוש לחלוקיהם לאמר איכה יעבדו הגוים כו' וכל הנפנה אחרים
בדרך שעושה מעשה לוקה. ונוהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

ספרא. ספר הי"ד הלכות ע"ז פ"ג. סה"ט ל"ח ג'. ועיין השגת הרמב"ן
ל"ח ה'. סמ"ג לאוין כ"א. י"ד סימן קמ"ג. סמ"ק סימן קס"א:

רמ"ו (קכג) מל"ת שרא לעשות ע"א לעבדה אפילו לנכרי שנאמר
ואדהי מסכה רא תעשו לכם. ואם עבר ועשה לוקה. ואם עשה
לעלמו לעבדה אפילו לא עבדה לוקה שמים אחד משום לאו זה ואחד משום לא
תעשה לך פסל (ע' סי' כ"ז). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

טעולה י"ז. זבחים נ"ו. מכות י"ח. כריתות ב'. ספר הי"ד הלכות פסולי
מוקדשים פ"ח. סה"ט לא תעשה קל"א. ע"ש. סמ"ג לאוין של"ו:

רמ"ז (קכד) מל"ת שרא לאכול נותר מקרבן אחר זמן אכילתו שנאמר
והנותר וגו' ואוכליו עונו ישא וגו'. ואזהרתו מפרשת המלוואים לא
יאכל כי קדש הם כל שבקודש פסול ליתן ל"ת על אכילתו ונותר הוא מפסולי
קדש (עיין סי' קמ"ה) מ"מ אין הקרבן נפסל בכך אם לא היה להעובר מחשבה לכך
באחד מד' עבודות כמ"ס כסי' קמ"ה. ונוהג בזכרים ונקבות בזמן הבית:

פאה. ב"ק דף צ"ה. מכות ט"ז. ספר הי"ד הלכות מתנות עניים פ"א. סה"ט ל"ח
ר"יא מ"ע ק"ד. סמ"ג לאוין רפ"ה. עשין נ"ו. י"ד סי' של"ב:

ר"ז ר"ח (קכה) מל"ת שלא לכרות פאת השדה בקצרו את שדהו
שנאמר רא תכרה פאת שדך לקצור. [ל"ג] ומ"ע לעזוב

הפאה

הפאה לעניים שנאמר לעני ודגור תעזוב אותם. אחד הקלר או החולש וכן האילנות כשאוסף פירותיהן מניח מעט לעניים ומן התורה אין לו סיפור אפילו בנית כל שהוא ילא אכל מדבריהן אין לפחות מאחד וששים. כל שהוא אוכל וגשומר וגדולו מן הארץ ולקטתו כולו כאחת ומכניסו לקיום חייב בפאה. והעובר על זה ולא נתן פאה אינו לוקה שהרי ניתק לעשה לעזוב לעניים שיכול ליתן אף לאחר הקלירה אפילו לאחר שטחמו ואפאו ונתן ממנה הפאה לעניים. אבל אם אבד כל הקליר או נשרף קודם שיתן הפאה ה"ז לוקה שהרי עבר הלאו ואין צידו לקיים העשה שניתק לו (ועיין כלל ה'). ונוהג בזכרים ונקבות (ומקום שנוהג עיין כלל ב'):

פאה פ"ד הלכה ח"י. ב"ק צ"ד. מצות ט"ז. ספר הי"ד הלכות מתנות עניים פ"א. שהי"ט לית רי"א. מ"ע קבי"א. סמ"ג לאין רפי"ה. עשין קני"ט. יורה דעה ס"י שלי"ב:

רי"ז רב (קבו) מל"ת שרא ירקוט בעד הבית הלקט שנאמר ולקט קצירך לא תלקט: [גד] ומ"ע לעזוב לעניים הלקט שנאמר

לעני ודגור תעזוב אותם. איזהו לקט הנושר בשעת קלירה מתוך המגל או מתוך היד שבולת אחת או שמים אבל אם נפלו שלשה שבולת כאחד הרי כולם לבטל הבית והגופל מאחר היד או מאחר המגל אפילו שבולת אחת לבטל הבית ואם עבר בעל הבית ולקט את הלקט שראוי לעניים אינו לוקה שניתק לעשה ליתן לעניים אפילו אחר הטחניה והאפיה, הכל כמו לעיל סוף סימן רי"ז רי"ח. ונוהג גם כן ככ"ל בפאה:

פאה פ"ז. ספר הי"ד הלכות מתנות עניים פ"א. שהי"ט לית רי"ב. מ"ע קבי"ג. סמ"ג לאוין רפי"ו. עשין קני"ט. י"ד ס"י שלי"ב:

רכ"א רבב (קבו) מל"ת שרא יבצור בעד הבית עולדות הכרם שנאמר וברמך לא תעורר: [לה] ומ"ע לעזוב לעניים

העולדות שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם. עוללות הוא אשכול קטן מחבירו שאין לו כחף ואין ענביו נוטפות זו על זו אלא מפוזרות וזה האשכול לפני אשכול אחר כעולל (לשון עולל ויונק) לפני איש. וכל הדינים ועונש המבטל זה ומקום הנוהג וצמי מוהג כמו סוף סימן רי"ז רי"ח בפאה:

פאה פ"ז. ספר הי"ד הלכות מתנות עניים פ"א. שהי"ט לית רי"ג. מ"ע קבי"ד. סמ"ג לאוין רפי"ו. עשין קני"ט. י"ד סימן שלי"ב:

רכ"ג רכד (קבת) מל"ת שרא ירקוט בעד הבית פרט הכרם שנאמר ופרט ברמך לא תלקט: [לו] ומ"ע לעזוב הפרט לעניים

שנאמר לעני ולגר תעזוב אותם. איזהו פרט זה נרגיר אחד או שני נרגרים הנפרטים מן האשכול בשעת צלירה. נפלו ג' נרגרים בבית אחת אינו פרט והוא לבטל הבית. היה בולר וכרת את האשכול והוסבך בעלין ונפל לארץ ונפרט אינו פרט. היה בולר ומשליך לארץ כשמפנה האשכולות אפילו חלי אשכול הנמלא שם או אשכול שלם שנפרט שם הרי הם פרט, ואם עבר בעל הבית ולקט הפרט דינו כמו בפאה בסימן רי"ז רי"ח. וכן מקום שנוהג וצמי מוהג הכל כמו בפאה:

ב"ק פ"ז. סנהדרין פ"ז. שהי"ד ה' גניבה פ"א שהי"ט לית רס"ד. סמ"ג לאוין קני"ה. חושן משפט ס"י שמי"ח. סמ"ק ס"י רס"א:

רכה [קבט] מל"ת שלא לגנוב שום הפץ או ממון שנאמר לא תגנובו. הלאו הוא משה פרוטה ולמעלה ואין לוקין על לאו זה שניתק לתשלומין (עיין כלל ח' וסימן נ"ד) אחד הגנוב ממון של ישראל גדול או קטן או של עכו"ם חייב לשלם (ועיין סי' רנ"ט) ואסור לגנוב כל שהוא דבר הורה כמו כל חלי שיטור (עיין כלל י"א) ואסור לגנוב דרך שחוק או על מנה להחזיר או על מנה לשלם. ואסור לקנות דבר שחוקו שהוא גנוב כגון לקנות חלב או גדיים מן הרועים ולא מצטל מלאכה מה שנותר לו ממלאכהו של צטל הבית שחייב להחזיר וכן שאר דברים שצחוקתן שבאין מגניבה. ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין הקוני תשובה):

ספרא פרשת ויקרא. שהייד הלכות שבועות פ"א. שהי"מ ל"ח רמ"א. סמ"ג לאוין ר"ט. ה"ט סי' רצ"ד:

רכו [קד] מר"ת שרא רכחש ממון שנאמר לא תכהשו. זו הזהרה לכפירת ממון משה פרוטה ולמעלה. וזה כולל לכל מיני כפירת ממון בין פקדון או מלוה או שגזלו או עסקו או מלא חבובה ולא החזירה ותבעו וכפר הרי זה עובר בלאו זה ופסול לעדות ואין לוקין על לאו זה (עיין כלל ח'). ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

ספרא שבועות ל"ו. שהייד ה' שבועות פ"א ז'. שהי"מ ל"ח רמ"א. סמ"ג לאוין רמ"א. הושן בשבט ה"י ש"ס סמ"ו שס"ז:

רכז [קלא] מל"ת שלא רישבע בשקר עד כפירת ממון שנאמר ולא תשקרו איש בעמיתו. התובע לחזירו ממון (לאפוקי קרקע וצבדים ושטרות) משה פרוטה ולמעלה שאם הודה היה חייב לשלם (לאפוקי קנס) וכפר וגשבע או שהשביע התובע וכפר הרי הנשבע חייב אע"פ שלא ענה אמן והו' שבעת הפקדון. וחייב לשלם קרן וחומש להביא קרבן אשם והו' אשם גזילות (שכס"י ק"ל קל"א) בין שהוא שוגג או מזיד. שוגג הוא שנעלם ממנו אש חייבין עליה קרבן אשם לאו וידע ששבעה זו אסורה ושיש אללו ממון זהו שנגתה. וזדונה הוא שידע שחייבין עליה קרבן. אבל אם שכח שיש בידו ממון חזירו הרי זה אנוס ופטור. ולאו שכס"י זה אין [והסיניק כתב דלוקה] לוקין עליו שהכתוב הוליוו מכלל מלקות וחייבו קרבן אשם בין בזדון בין בשגגה כנ"ל. והעובר על לאו זה עובר ג"כ על ולא השבעו בשמי לשקר שהוא שבעת צטוי (שכס"י רכ"ח). והא דכתב לעיל לאפוקי קרקעות וצבדים ושטרות ולאפוקי קנס ר"ל שאם כפר על אחד מהם וגשבע על שקר פטור משבעת הפקדון אבל חייב משום שבעת צטוי (שכס"י רכ"ח) שהרי נשבע על שקר. ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין הקוני תשובה):

שבועות פ"א ג'. שהייד ה"י שבועות פ"א עד פ"ו. שהי"מ ל"ח ס"א ע"ש. סמ"ג לאוין רל"ט. י"ד סי' רל"ו:

רכח [קלב] מר"ת שלא רישבע שבועת במוי לשקר שנאמר ולא תשבעו בשמי לשקר. ונקרא שבעת צטוי שנאמר או נפש כי תשבע לנשא בשפתים, והן דברים שאפשר לעשותם בין להבא בין לשעבר, לשעבר

מצות קדושים השם לב

לשעבר כגון שאכלתי או שזרקתי [אזן] לים או שדבר פלוני עם פלוני או שלא אכלתי או שלא זרקתי אזן לים או שלא דבר פלוני עם פלוני. ולהבא שאוכל או שלא אוכל או שאזרוק לרור או אזן לים או שלא אזרוק. ואם נשבע על אהת מהנ"ל על שקר עבר על לאו זה. אם במזיד לוקה (אע"פ שאין בו מעשה עיין כלל ח') ובסוגג מביא קרבן עולה ויורד (עיין סי' קכ"ד). ואיזהו שבעת בטוי לשעבר בסוגג כגון שנשבע שלא אכל והוא יודע שאכל ושבעת שקר זו שנשבע אסורה אבל לא ידע שחייבין עליה קרבן. שנגת קרבן בשבעות שמה שגגה (משא"כ בסוי' קכ"ב) זו היא שגגה שחייבין עליה קרבן עולה ויורד בשבעת בטוי לשעבר. וכילד היא השגגה בשבעות שחייבין עליה קרבן להבא כגון שנשבע שלא יאכל פת חטין ושגג ודימה שנשבע שיאכל פת חטין ואכלה שזה נעלמה ממנו השבעות והרי הוא זוכר את החפץ שנשבע עליו זו היא שבעות בטוי להבא שחייבין עליה קרבן. וטובג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין הקוני תשובה):

בבא קמא ע"ט. בבא מציעא י"א. בכורות י"ג. ספר היר הלכות גיולה פרק א' סה"מ ל"ח רמ"ז ע"ש. סמ"ג לאוין קנ"ו. והוא מסופק אי למנאו בחשבון או לכללו בלאו דלא תגזול עיין לקמן בלאוין דסמ"ג סי' ט"ו. חושן משפט סי' שניט:

רכט [קדנ] מל"ת שלא לעשוך את חבירו שנאמר רא תעשוך את

רעך. ר"ל שלא יעכב ממון חבירו שבה לידו מרלון חבירו וכובשו ואינו מחזיר לו כגון שהיה בידו הלוואה או שכירות ואינו יכול להוליך ממנו מפני שהוא אלם הרי האלם הזה עובר על לאו זה (עיין סי' ס"ז) ואין לוקין עליו שהוא ניתק לעשה שישב לחבירו את שלו וירלה לחבירו על שהקניטו. וטובג כ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

בימ דף קנ"ו קי"ג. ספר היר הלכות גיולה פ"א ל"ח רמ"ה. סמ"ג לאוין קנ"ו. חושן משפט סי' שניט. סמ"ק סי' ע"י:

רל [קדה] מל"ת שרא לגזור מחבירו בחזקה שנאמר ולא תגזור.

איסור הלאו הוא משום פרוטה ולמעלה ואפי' פחות מזה אסור (כמו כל חלי שיעור עיין כלל י"א) בין מישראל בין מגוי (עיין סי' רנ"ט) ואין לוקין על לאו זה שהוא ניתק לעשה שנאמר והשיב את הגיזלה (בסי' ק"ל) ואפי' שרף הגיזלה אינו לוקה שהרי חייב לשלם דמיה (עיין כלל ח'). הגזול מחבירו שזה פרוטה כאלו נוטל נפשו. וטובג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין הקוני תשובה):

בימ ק"ו קי"א. ספר היר הלכות שכורות פ"א. סה"מ ל"ח רל"ח. סמ"ג לאוין קפ"א. חושן משפט סי' ש"ט של"ט. סמ"ק סי' ר"ט:

רלא [קדה] מל"ת שלא לאחר שבר שביר שנאמר לא תרין

פעורת שביר אתך. ונאמר רא תבא עליו השמש. שאם היה שכיר יום גובה כל הלילה ועל זה נאמר עד בוקר. ואם היה שכיר לילה גובה כל היום וזהו לא תבא עליו השמש. שכיר שעות יום גובה כל היום. שכיר שעות לילה גובה כל הלילה. שכיר שנה ילא ביום גובה כל היום, ילא בלילה גובה כל הלילה. וכל זמן שכלי שלו ביד האומן אפי' הודיעו שגמרה אינו עוברי נחמה

נתנה לו בחמי היום עובר בשקיעת החמה. ואם אינו תוצעו אינו עובר. ואפילו תצטעו ולא היה לו מה ליתן לו או שהמחהו אלל אחר וקבל עליו פטור. אם איחר שגר שבו מומן המוגבל ביטל עשה ביומו תמן שכרו (בס' תקפ"ח) ועבר על לא מעשה ואינו לוקה שהרי הוא חייב לשלם (עיין כלל ח') ואחר הזמן אם השהה עוד עובר על לאו מדברי קבלה אל תאמר לרעד לך ושוב וגו'. אחד שגר אדם ושגר בהמה ושגר כלים יש בו משום ביומו תמן שכרו ומשום לא תבא עליו השמש ומשום לא תלין. והעושה שגר שגר כאלו נטעל נפשו ועובר על כל הלאוין אלו ועל העשה ועובר נמי על לא העשוק ועל לא תגזל. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

שבועות ליה. סהייד ה' סנהדרין סכ"ו. סה"מ ל"ח. ש"ז. סכ"ג. לאוין ר"א. ח"מ ס"י. כ"ז. סכ"ק ס"י קכ"ג. מקלל עצמו חשבו סכ"ג ללאו בפ"ע בלאוין ר"ב:

רל"ב [קלז] מל"ת שלא לקלל אדם בשר מישראל שנאמר רא תקרר חרש. וזה שאמר חרש הוא לרבותא שאפי' זה שאינו שומע ואינו מלטער מקללה זו אפילו הכי לוקה על קללתו והמקלל עלמו לוקה ג"כ. ואין המקלל לוקה אלא אם קילל בשם או בכנוי אפי' בכל לשון שקרוין בו גוים להקב"ה הדי הוא ככל הכנויים. וארור בו קללה בו שבוטה בו נדוי. ואינו לוקה אלא אם כן הסרו בו ככל חייבי מלקות (עיין כלל ח'). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

עבורת ורה דף ס"ז. סהייד ה' רוצח פרק י"ב. סה"מ ל"ח רצ"ט. סכ"ג לאוין קס"ח. סכ"ק ס"י קע"א:

רל"ג [קרו] מל"ת שרא דהכשיל דחבירו בשום דבר שנאמר ורפני עור לא תתן מבשור. ר"ל אם הוא עור בדבר וכן לשאול ענה לא יתן לו ענה שאינה הוגנת וזה כולל כל דבר בין בעיני העולם ובין בעיני התורה ואסור להביא או לעזור ולסבב חבירו לידי עבירה. ואפילו לעב"ס אסור להביאו לעבור על דיני התורה מה שהוא מזהיר עליו (עיין לקמן בז'מלות בני נח) ואין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות: תורת כהנים. סנהדרין ו' ז'. סהייד הלכות סנהדרין פ"ב. סה"מ ל"ח רע"ג. סכ"ג לאוין ר"ה. הי"מ ס"י י"ז. סכ"ק ס"י רל"א:

רל"ד [קדח] מל"ת שרא רעשות עול במשפט שנאמר לא תעשו עול במשפט. פירוש שלא לזכות את החייב ולא לחייב את הזכאי. ובכלל זה שלא לענות את הדין אחר שנתברר לדין איך הדין והוא מאריך בדברים כדורים כדי לערר אחר מצעלי דינים הרי זה בכלל עול. ואין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה (עיין כלל ח'). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בדיינים: כתובות דף ק"ו. שבועות ל'. סהייד הלכות סנהדרין פ"ב. סה"מ ל"ח רע"ה. סכ"ג לאוין ר"ד. חושן משפט ס"י י"ז. סכ"ק ס"י רס"ח:

רל"ה [קטז] מל"ת שרא דהדר פני גדוד גדול שנאמר ורא תהד פני גדוד. פי' אם באו לפניו לדין אחד גדול ואחד קטן לא יכבד לגדול ולא יסביר לו פנים ולא ישאל בשלמו יוחר מחבירו. ואין לוקין על לאו זה שאין בו מעשה. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בדיינים: שבועות

שבועות דף ל'. שהיך הלכות סנהדרין פכ"א. סה"מ ס"ע קס"ז. סמיג עשין ק"ז.
 ח"מ ס"י י"ז. סמ"ק ס"י רכ"ד :

ר"ז (זו) ס"ע לשפוט בצדק שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. ר"ל
 להשוות הבעלי דינין שלא יהא אחד עומד ואחד יושב או אחד מדבר כל לרכו ולאחד אומר קלר דברך. ובכלל מלוה זו על הדין שיודע הריב של הבעלי דינין ויודע הדין שידין אותו (עיין סי' ט"ז) ובכלל מלוה זו גם כן לדון את חבירו לכף זכות. וכוהג בכ"מ ובכ"ז בדיינים ולדון לכף זכות וכוהג בכל ישראל בזכרים ונקבות:

ערכין פ"ו. כתובות פ"ו. סנהדרין ל"א. בה"ד ה' דעות פ"ו. סה"מ ל"ח ש"א. סמיג לאוין ט'. סמ"ק ס"י קכ"ד :

ר"ז [קט] מר"ת שלא להגיד לחבירו דברים שבגנדרו דבר עריו שנאמר לא תלך רביב בעמיתך. ואע"פ שהא אומר אמת

הרי זה מחריב העולם ואע"פ שאין לוקין עליו (שאלין בו מעשה) עון גדול הוא וגורם להרוג נפשות מישראל כדמלניו בדואג האדומי. ויש עון גדול מזה עד מאד והוא בכלל לאו זה והוא לשון הרע והוא המדבר בגנות חבירו אע"פ שאומר אמת (והאומר שקר נקרא מוליא שס רע) ולשון הרע הוא האומר כך וכך עשה פלוני כך וכך היו אבותיו וכך שמעתי עליו ואומר דברים של גנאי על זה אמר הכתוב יכרת ה' כל שפתי חלקית לשון מדברת גדולות. אמרו חז"ל ג' עבירות נפרעין מן האדם בעולם הנה ואין לו חלק לעוה"ב ע"ז גלוי עריות ושפיכת דמים ולשון הרע כנגד כולם. ועוד אמרו המספר לשון הרע כאלו כבר בעיקר ועוד אמרו לשון הרע הורגת שלשה האומרו והמקבלו והנאמר עליו והמקבלו יותר מהאומרו. יש דברים שהם אבק לשון הרע כגון מי יאמר לפלוני שיהיה כמו שהוא עתה או שיאמר שתקו מפלוני איני רואה להודיע מה אירע בו וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאו שזה גורם שיספרו בגנותו. וכן המספר לשון הרע דרך שחוק וכן המספר דרך רמאות כאלו אינו יודע שדבר זה לשון הרע הוא. אחד המספר לשון הרע בפני חבירו או שלא בפניו והמספר דברים שגורמים אם נשמעו איש מפי איש להזיק חבירו בגופו או בממונו ואפי' להלך לו או להפחידו (ואין לריך לומר המלשין את חבירו לפני השר וגורם שלוקח ממונו כאלו ממיתו ואשתו ובניו התלויין בו שהוא מוסר וגיהנם כלה והוא אינו כלה). עוד כתב הרמב"ם סוף ה' עומאת לרעתו"ל, דעת בגדים ובתים אינן ממנהגו של עולם אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהירן מלשון הרע שהמספר לשון הרע משחנות קירות ביתו כו' ואם לא חזר בו משתנין גלי העור שהוא יושב ושוכב עליהן וכו' ואם לא חזר בו משתנין בגדים שעליו וכו' ואם לא חזר בו בא לו לרעת עור בשרו ויהיה מוזבל ומופרש לבדו עד שלא יתעסק בשחת הרשעים שהוא הליגנות ולשון הרע. ועל ענין זה הוהירה המורה השמר בגנע הלרעת זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים הרי הוא אומר התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדברה באחיה שהיא גדולה ממנו בשנים וגדלתו על ברכיה וסיכנה בעלמה להלילו מן המים והיא לא דברה בגנותו אלא טעתה שהשויתה אותו לשאר נביאים והוא לא הקפיד כנגדה על כל הדברים האלו שנאמר והאיש משה ענו מאד ואפע"כ נענשה מיד בלרעת קל וחוזר לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לרבר גדולות

גדולות ונפלאות לפיכך רלווי למי שרונה לזיון אורחותיו להתרחק משיבתן מלדבר
 פהן כרי שלא יתפש ברשת רשעים וסבלותם. וזה דרך ישיבת הלזים הרשעים
 מהחלה מרבין בדברי הבאי כענין שנאמר וקול כסיל ברוב דברים ומתוך כך באין
 לספר בננות הלזיקים כענין שנאמר תאלמנה שפתי שקר הדוברות על לזיק עתק
 ומתוך כך באין לספר בנביאים ולתת דופי בדבריהם כענין שנאמר ויהיו מלעיבים
 במלאכי אלהים וכוזים דבריו ומתעתעים בנביאיו ומתוך כך באין לדבר בהש"י
 וכופרין בעיקר כענין שנאמר ויחפאו דברים אשר לא כן על ה' אלהיהם והרי הוא
 אומר שהו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ מי גרם לשיח בשמים פיהם לשונם
 שהלכה בארץ זו היא שיחת הרשעים שגורמת להן ישיבת קרנות וישיבת כנסיות
 של עמי הארץ אבל שיחת כשרי ישראל אינן אלא בדברי תורה וחכמה ולפיכך
 הקב"ה עוזר על ידן וזוכה אותן בהן שנאמר אז נדברו יראו ה' איש אל רעהו
 ויקשבו ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו (ועיין תקוני
 תשובה). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

בנהדרין ע"ד. ספר הי"ד הלכות רוצח פ"א. סה"מ ל"ח רצ"ו. סמ"ג
 לאוין קס"ה. הושן משפט ס"י תכ"ו. סמ"ג ס"י ע"ז :

ר"ח (קמא) מל"ת שרא רמנוע מרהציל את חבירו מסכנה שנאמר
 לא תעמוד על דם רעך. כגון ראה את חבירו טובע בנהר או בשאר
 סכנות חייב להצילו בכל מה דאפשר, ובכלל זה להציל את חבירו מהפסד ממון
 שידע שיעו"ס או אנס רוליס לבא על חבירו ולא פייסן והיה יכול לפייסן. ואין
 לוקין על לאו זה שאין בו מעשה (עיין כלל ח'). ונוהג בכל מקום ובכל זמן
 בזכרים ונקבות :

ערכין פ"ו. ספר הי"ד הלכות דעות פ"ו. סה"מ ל"ח י"ב. סמ"ג לאוין ה'. סמ"ק ס"י י"ז :

ר"ט (קמב) מל"ת שרא רשנא ברב אדם בשר מישראל שנאמר
 לא תשא את אחיך ברבבך. ולא הזוהרה תורה בלאו זה אלא על
 שנאה שבלב אבל המכה את חבירו או המחרפו או הראה לו שנאה אינו עובר
 משום לאו זה אלא על לא תקום (בסימן רמ"ב) או על לא הוסיף (בס"י תקנ"ה)
 וכיוצא בהם. וכשיחטף איש לאיש לא ישמטו בלב וישתוק אלא מלוא עליו להודיעו
 ולומר לו למה עשית לי כך וימחה השנאה מלבו, אבל אם ראהו לבדו שצבר
 עבירה והתרה בו ולא חזר הכי זה מלוא לשנא אותו (עיין ס"י תק"מ). ונוהג
 בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

ברכות ל"א. שבת נ"ו. ערכין פ"ו. בבא מציעא ל"א. ספר הי"ד הלכות
 דעות פ"ו. סה"מ מ"ע ר"ה. סמ"ג עשין י"א :

ר"ז [לח] מ"ע דהוכיח לחוטא שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך. ויודיעו
 שהוא חוטא על עלמו במעשיו הרעים ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו
 להביאו לחיי עולם הבא וחייב להוכיחו עד שישמע לו או עד שיכה ויאמר איני
 שומע. ואפילו קטן לגדול חייב להוכיח וכל שצדו למחות ואינו מוחה הוא נתפס
 בעונו. ואש"פ שמלוא להוכיח לא יביישנו בתחלה (עיין ס"י רע"א) ומלוא לקבל
 תוכחה ולאחוב את המוכיח. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :
 מל"ת

שבת נ"ד. ערכין ט"ז. בבא מציעא נ"ח. ספר הי"ד הלכות חובל פ"ג.
והלכות דעות פ"ז. סה"ט ל"ח ש"ה. סמי"ג לאוין ו'. סמי"ק ס"ו קכ"ו:

רמז (קמג) מל"ת שלא לבייש את חבירו שנאמר ולא תשא ערו
המא. וכל שכן ברבים ואין לוקין על לאו זה אטפ"כ עון גדול הוא
וחמ"ל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא לפיכך זהר שלא לבייש
קטן וגדול ולא יקראו בשם שהוא בוש ממנו. ודוקא בדבר שבין אדם לחבירו,
אבל במילי דשמיה אס לא חזר בו כשהוכיחו בסתר (כדלעיל ס' ר"מ) מכלימין
אורו ברבים ומפרסמין חטאו ברבים עד שיחזור למוטב. ומהג בכל מקום ובכל
זמן בזכרים ונקבות:

יומא כ"ג. ספר הי"ד הלכות דעות פ"ז. סה"ט ל"ח ש"ה. סמי"ג לאוין
י"א י"ב. סמי"ק ט"ו ק"ל קל"א

רמב רמג (קמד) מל"ת שלא הנקום בחבירו שנאמר לא תקום.
(קמה) ומל"ת שלא הנמור שנאה בלב על חבירו שנאמר

ורא חמור את בני עמך. נקימה היא שהוא גומל למריע לו כמעשהו כגון
שאמר לחבירו השאילי קרומך ולא השאילי לו למחר לריך חבירו לשאול ממנו
ואמר לו אין אני משאילך כדרך שלא השאלתני כשריתני לשאול ממך הרי זה
נקימה שוקם ממנו וגמל לו כמעשהו הרע. ואזוהו נטירה שנטר השנאה בלבו
כגון שאמר לו הריני משאילך ואין אני משלם לך כפעלך שלא השאלתני זהו
נטירה שנטר השנאה בלב. אלא שריך להשאיל לו בלב שלם ולא יהא לו שום
שנאה בלב אלא ימחה הדבר מלבו ולא יטורנו ולא יזכרנו כלל. ואע"פ שאין לוקין
על לאוין אלו (שאין בהם מעשה) דעה רעה היא מאד שכל דברי העולם הזה הכל
והבחי ואינן כדאי לנקום ולנמור עליהם. ומהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

שבת ל"א. ספר הי"ד הלכות דעות פ"ז. סה"ט מ"ע ו'. סמי"ג עשין ט". סמי"ק ס"ו ה':

רמז [לט] מ"ע לאהוב כל אדם כגופו שנאמר ואהבת דרעך כמוך.
לכן לריך לחוס על גוף חבירו וממונו וכבודו כמו על עצמו. והמתכבד
בקלון חבירו אין לו חלק לעה"ב. ובכלל זה הבאת שלום בין אדם לחבירו. ומהג בכל
מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

כלאים פ"ה. בבא קמא נ"ה. בבא מציעא צ"א. ספר הי"ד הלכות כלאים
פ"ב. סה"ט ל"ח ר"ז. סמי"ג לאוין רפ"א. יורה דעה ס"ו רצ"ו:

רמז (קמו) מל"ת שלא לתרביע בהמה חיה ועוף מין בשאינו מינו
שנאמר בהמתך לא תרביע בלאים. וקבלו חז"ל דה"ה חיה ועוף
ואס עבר הרי זה לוקה מן התורה ואינו לוקה עד שיכניס במכחול בשפופרת, אבל
אס העלה זה על זה בלבד או שפורסם בקול אינו לוקה אלא מכין אותו מכות
מרדות. ומהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

כלאים פ"ח. קדושין ל"ח. ספר הי"ד הלכות כלאים פ"א סה"ט
ל"ח רמ"ו. סמי"ג לאוין רצ"ב. יורה דעה ס"ו רצ"ו:

רמז (קמז) מל"ת שלא לזרוע שני מיני זרעים בשדה שנאמר שדך
לא תזרע בלאים. אחד הזרע או המגכש או שהיה חטה ושעורה מונחין
על

על הארץ ומיפה אותן בעפר לוקה. ואסור לזרוע כלאים לעכו"ם ואסור לקיים כלאי זרעים בשדהו, כל זה בארץ ישראל אבל בחוץ לארץ מותר לישראל לכתחלה לזרוע כלאי זרעים וזהו מדברי קבלה. וכלאי חילנות פי' להרכיב חילין אחרונם בחפוח וכיוצא בו הרי זה לוקה מן התורה בין בארץ בין בחוץ לארץ. וכן המרכיב חילין בירק או ירק בחילין לוקה בכל מקום. ובין כלאי זרעים בין כלאי חילנות אע"פ שלוקה מותרין הן באכילה אפילו לזה שעשה האיסור שאין אסור אלא לזרוע. וטוב בכל זמן בזכרים ונקבות (עיין סי' תקמ"ח):

ערלה פ"א. ר"ה דף ב'. קדושין ל"ה. בבא בתרא כ"ד. סה"ד ה' מאכלות פ"ג. ועיי' ה' בעשר שני פ"ג. סה"ט ל"ח קצ"ב. סמ"ג לאוין קמ"ו. י"ד סי' רצ"ד. סמ"ק סי' רמ"ז:

רמז (קמחו) מל"ת שלא לאכול פירות אינן שרש שנים ראשונים דנטיעתו שנא' שלש שנים יהיה לכם עררים לא יאבר. ואף בהגלה אסור וטעון שריפה ומה שאין דרכו בשריפה כגון משקין יקברנו. והאכל כזית ערלה לוקה (עיין כלל י"א ו"ג) ואפי' ספק ערלה אסור. ודוקא בארץ ישראל אבל בחוץ לארץ הלכה למשה מסיני שודאי ערלה אסורה וסביקה מותר ובסוריא (עיין כלל א') גם כן ספק ערלה מותר ועל דלמי ערלה שבחוץ לארץ ושכסוריא מכין מכות מרדות. עכו"ם שהרכיב חילין מאכל בחילין סרק חייב בערלה. וטוב בכל זמן בזכרים ונקבות:

טעשר שני פ"ה. קדושין כ"ד. ברכות ל"ה. ר"ה ד' ב'. סה"ד ה"ג. בעשר שני פ"ט. ט' י'. סה"ט ט"ע קי"ט. סמ"ג עשין קל"ו. י"ד סי' רצ"ד. סמ"ק סי' רמ"ט:

רמז [ק] מ"ע דהיות נטע רבעי קודש שנא' ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הגורים רה'. הבעלים אוכלים אותו בירושלים כמעט שני. (עיין סי' תע"ד) והרולה לפדותו פודה כמעט שני ואם פדהו לעלמו מוסיף חומש והכסף מעלה לירושלים. ואין פודין אותו עד שיגיע לעונות המעשרות (עיין סי' תק"ז) ואין פודין אותו במחבר והוא ממון גבוה. בזמן הבית פודין אותו בשוה ובזמן הזה בא"י פודין אותו אפי' על פרטה ומדרך אקב"ו על פדיון נטע רבעי ומשליך הפרטה לים המלח וטוב דין נטע רבעי בא"י בפני הבית ושלא בפני הבית אבל בסוריא (עיין כלל א') ובחוץ לארץ אין נטע רבעי נוהג אלא אוכל פירות שנה רביעית בלא פדיון כלל. וטוב בזכרים ונקבות. ויש לנכרי נטע רבעי שאם בא לנהוג במלוה זו הרי נטע רבעי שלו קודש כנטע רבעי של ישראל

סנהדרין ס"ג. ברכות ד' י"ג. סה"ד הלכות סמרים ט' י"ג. סה"ט ל"ח קצ"ה ע"ש. ובשורש ט' לענין לאו שבכללי והרמב"ן חשב בבן סורה וסורה שני לאוין ע"ש. סמ"ג לאוין רכ"ב:

רמז (קמט) מל"ת שקא לאבור אכילת בן סורר ומורה שנא' לא תאברו עד הדם. ר"ל לא תאכלו אכילה המביאה לשפיכת דמים וזו אכילת בן סורר ומורה שמפי השמועה למדו שהיא אכילה מכוונת המבואר בגמרא ובסה"ד. ועונש בן סורר ומורה בפעם הראשון מלקות שנא' בפ' כי תלך ויסרו אותו ובפעם שנית סקילה. גם זה הפסוק הוא אזהרה שלא לאכול מזהמה קודם שתלך בפשה. וכן הוא אזהרה שלא להכרות על הרוגי כ"ד. גם הוא אזהרה

מצות קדושים השם רה

על הסנהדרין שלא יעצמו כלום באותו יום שהורגין את הנפש. גם הוא אזהרה שלא לאכול קודם שיתפלל. ואע"פ שכמה אזהרות נכללין בפסוק זה אעפ"כ אין אזהרת בן סורר ומוורה לאו שבכללות לפי שענינו מפורש בפי' תלא וקי"ל לא ענש הכתוב אל"כ הזהיר (עיין כלל ח'):

סנהדרין ס"ה. שבת ס"ז. חולין צ"ח. שהי"ד ה' ע"ז פ' י"א. שה"ט ל"ח לי"ג. סמי"ג לאוין נ"א. י"ד ס' קע"ט. סמי"ק ס' קל"ז:

רנ (קנ) מל"ת שרא לנחש שנא' לא תנחשו. כגון אותן שאומרים כפלה פתי מפי או מקלי כפל מידי לא אלך למקום פלוני היום או משיס לו סימנים אם יארע לי כך אעשה כך. אם עשה מעשה ע"י ניחוש כזה לוקה, ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות (עיין ס' הק"ו).

סנהדרין ס"ה. שהי"ד ה' ע"ז פ' י"א. שה"ט ל"ח לי"ג. סמי"ג לאוין נ"ב. י"ד ס' קע"ט. סמי"ק ס' קל"ז:

רנא (קנא) מל"ת שרא לעונן שנאמר לא תעוננו. אלו הנומנים עונות ועתים לומר עונה פלוני או חודש פלוני טוב לעשות זה או להפך. וכל העושה מעשה ע"פ הוצרי שמים כאלה לוקה. וכן האוחז את העינים ומדמה בפני הרואים שעושה מעשה תמהון והוא לא עשה הרי זה לוקה שהוא בכלל מעונן. ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

גזר נ"ז. קדושין ל"ח. מכות כ"ג. שהי"ד ה' ע"ז פ' י"ב. שה"ט ל"ח לי"ג. סמי"ג לאוין נ"ז. י"ד ס' קפ"א. סמי"ק ס' ע"א:

רנב (קנב) מל"ת שרא לגלח פאת הראש שנא' לא תקיפו פאת ראשכם. וחייב על כל פאה ופאה לפיכך המגלח שני לדעויו אפי' צבת אחת לוקה שמים בין שגלח הפאות לבד בין שגלח כל הראש כאחד. ודוקא איש המגלח לוקה (שעושה מעשה) אבל המהגלח אינו לוקה אלא אם סייע להמגלח ואפי' במספריים אסור לגלח. ואשה אינה צבול תקיף ראשה (עיין כלל י"ד) אבל היא אסורה לגלח פאת ראש איש אפילו לקטן אסור לה לגלח. ונהג בכ"מ ובכ"ז:

בגמ' שם. שהי"ד ה' ע"ז פ' י"ב. שה"ט ל"ח לי"ג. סמי"ג לאוין נ"ח. י"ד ס' קפ"א. סמי"ק ס' ע"א:

רנג (קנג) מל"ת שרא רהשחית פאת הזקן שנא' ולא תשחית פאת זקנך. חמש פאות יש בזקן ולוקה על כל פאה ופאה ואם נטלן כולן כאלה לוקה חמש ואינו חייב עד שיגלח אותן בתער שהוא גלח שיש בו השחטה. ולא תשחית כתיב ואם גלח זקנו במספרים פטור ודוקא המגלח חייב אבל המהגלח אינו לוקה עד שיסייע למגלח (דאל"כ הוי לאו) שאין בו מעשה (עיין כלל ח'). ואשה מותרת להשחית זקנה אם יש לה שער בזקנה (עיין כלל י"ד) ואם השחיתה זקן איש פטורה אבל אסורה. וכתב בספר המינוך שעל השחחת זקן עובר עוד שני לאוין חוץ חמשה לאוין הנ"ל דהיינו ובחקותיהם לא תלכו. ולא ילבש גבר שמלת אשה (שצס' רס"ג ובס' הקמ"ג). ונהג בכל מקום ובכל זמן (עיין הקוני תשובה):

מל"ת

מצות קדושים השם

מצות כ"א. קדושין ל"ו. שהי"ד ה' ע"ז פ' י"ב. שהי"מ ל"ח מ"א. סמ"ג לאוין ס"א.
י"ד ס"י ק"פ. סמ"ק ס"י ע"ב :

רנ"ד (קנ"ד) מר"ת שרא לכתוב כתובת קעקע בבשרו שנא' וכתובת קעקע רא חתנו בבשרכם. כתובת קעקע הוא ששורט בכשרו וממלא מקום השריוטה בד"ו או בשאר לבעוטים והעובר על זה לוקה. כתב בשריוטה ולא רשם בלבע או שרשם בלבע ולא כתב בשריוטה פטור עד שיכתוב ויקטע. ודוקא הכותב חייב אבל לא זה שנכתב בכשרו (שלא עשה מעשה) אלא א"כ סייע. ונוהג בכ"מ ובכ"ו בזכרים ונקבות :

ברכות ס"ב. יבמות ז'. מגילה כ"ח. ספר הי"ד הלכות בית הבחירה פ"ז והלכות תשלה פ' י"א. שהי"מ מ"ע כ"א. סמ"ג עשין קס"ד. אורח חיים ס"י קל"א. יורה דעה ס"י רמ"ו. סמ"ק ס"י ז' :

רנ"ה [קא] מ"ע לירא מן המקדש שנאמר ומקדשי תיראו. איזהו מורא מקדש לא יכנס להר הבית במקלו ובמנעלו ובאפונדתו ולא באבק שעל רגליו ולא יעשו קפנדריא ורקיקה מק"ו, וכנס בפחד ורעדה וכשהוא יולא פיסע לאחוריו ואט"פ שחרב עומד בקדושתו (עיין כלל א') לכן לא יישן ולא יקבע בית הכסא בין מורח למערב ולא יקל ראשו כנגד מקום בית המקדש. ובית הכנסת שלנו הוא ג"כ מקדש מעט ואין נוהג בו שחוק והתול ושיחה בעלה ואין מחשבין בו חשבונות ואין ישינים בו. וקדושת בית המדרש חמור מאד. ונוהג בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה ס"י כ"ב) :

סנהדרין ס"ה. ספר הי"ד הלכות ע"ז פ"ז. שהי"מ ל"ח ח'. סמ"ג לאוין ל"ח. סמ"ק ס"י קל"ב.

רנ"ו (קנה) מר"ת שרא לעשות מעשה אוב שנאמר אל תפנו אל הארבות. אוב זה העושה פעולות עד שישמע השואל כאלו אחד מדבר עמו מתחת לארץ, וכן הלווקה גלגולת מן המת ומנחש בה עד שקול יולא מתחת שחיו ומשיבו, העושה מעשים אלו חייב סקילה ובמזיד בלא התראה כרת ובשוגג חטאת. והנשאל בהם בלאו (שבסימן תקי"ג). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

סנהדרין ס"ה. ספר הי"ד הלכות ע"ז פ"ז. שהי"מ ל"ח ט'. וע"ש לענין לאו שבכללות. סמ"ג לאוין ל"ט. סמ"ק ס"י ק"ב :

רנ"ז (קנו) מר"ת שרא לעשות מעשה ידעוני שנאמר אך תפנו ונו ואר הידעונים. ידעוני הוא שלוקח עלם מעוף ששמו ידוע בפיו ומקטיר לו ועושה מעשים אחרים עד שיפול כנכפה וידבר עתידות, וחייב על זה סקילה ובלא התראה כרת ובשוגג חטאת והנשאל בו בלאו (שבסי' תקי"ד). ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

קדושין דף ה' ו"ב. עירובין ס"ב. בבא מציעא ל"ג. סנהדרין דף ה' נק"ט. ספר הי"ד הלכות ת"ת פ"ו. שהי"מ מ"ע ר"ט. סמ"ג עשין י"ג. י"ד ס"י רמ"ד. סמ"ק ס"י נ"א נ"ב :

רנ"ח [קנ] לקום מפני שיבה ורכבד תלמיד חכם ורקום מפניו שנאמר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. שיבה הוא זקן המופלג בזקנה אפילו אינו חכם חייב לעמוד לפניו אפילו חכם שהוא ילד אבל אין חייב לעמוד מלא

מלא קומתו אלא כדי להדרו ואפילו זקן גוי מהדרין אותו בדברים ונותנין לו יד לסמכו כי סיבה כל סיבה במשמע וזקן הוא זה שקנה חכמה אפילו הוא ילד עומדין לפניו מלא קומתו משקרב בד' אמותיו עד שיעבור מכנגד פניו. ולא יעלים עיניו מן החכם כדי שלא יראהו. ראה אב בית דין עומד מלפניו משיראהו מרחוק מלא עיניו ואינו יושב עד שישיב האב ב"ד במקומו או עד שיתכסה מעיניו. וחייב לעמוד בפני רבו משיראהו מרחוק מלא עיניו עד שיתכסה ממנו ולא יראה קומתו או עד שישיב במקומו. וחייב בכבוד רבו ויראהו יותר מכבוד ויראת אביו, ואמרו חז"ל ומורא רבך כמורא שמים, והחולק על רבו כאלו חולק על השכינה, וכן העושה מריבה עם רבו והמהרהר אחר רבו. איזהו חולק על רבו זה שקובע לו מדרש ויושב ודורש ומלמד שלא ברשות רבו ורבו קיים. ואסור להורות הלכה בפני רבו והמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. היה בינו וזבין רבו יותר מ"ב מיל ושאל לו אדם דבר הלכה מותר להשיב. ולהפריש מאיסור כגון שראה אדם עושה דבר אסור יש לו להפרישו לומר דבר זה אסור שכ"מ שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב, ודוקא במקרה אבל לקבוע עלמו לישיב ולהורות לכל שואל אפי' הוא בסוף העולם ורבו בסוף העולם אסור לו להורות עד שימות רבו או עד שיטול רשות מרבו. וכן הרבה דברים שמחוייב לכבוד רבו ומוראו. וכשימות רבו קורע כל בגדיו עד שמגלה את לבו ואינו מאחה לעולם כמו על אביו ואמו. וכל זה ברבו מובהק שלמד רבו חכמתו ממנו אבל אם לא למד רבו חכמתו ממנו אינו חייב בכל הדברים אלו אבל עומד מלפניו וקורע עליו כמו על שאר מתים שהוא מתאבל עליהן. והרב שמחל על כבודו כבודו מחול. עון גדול הוא לבזות את החכמים או לשנוא אותן וכל המבזה חכמים אין לו חלק לעולם הבא וב"ד מנדין אותו בדברים וקונסין אותו ליטרא זהב ואין מתירין את נדויו עד שירלה את החכם. ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

בבא מציעא דף ס"א. ק"ו. בבא בתרא דף פ"ח פ"ט צ"ג. ספר הי"ד הלכות גניבה פ"ז ח"י. סה"מ
ל"ת רע"א מ"ע ר"ח. ספ"ג לאוין קנ"א עשין ע"ב. חושן משפט סי' רל"א. סמ"ק סי' רס"ג.

רנ"ט רס (קנו) מל"ת שלא לעשות עול במדות ומשקלות שנאמר
לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה. (בסימן

רל"ד מיירי לענין דין) ככאן דרשו חז"ל במשפט זה משפט המדות במדה במשקל
שלא יחסר מן המדה או המשקל ממה שהסכימו עליו בני המדינה. וכן שלא להטעות
חבירו במדידת הקרקע. ובמשורה הקפידה טורה אפילו על מדה קטנה כמשורה
שהוא אחד מל"ו בלוג (עיין כלל ט"ז): [קג] ומ"ע רצדק המאזנים ומשקלות
ומדות שנאמר מאזני צדק אבני צדק אית צדק והין צדק יהיה כך.
ומי שעבר על זה ביטל מ"ע ועבר על ל"ת ואין לוקין עליו שחייב בהשלומין
(עיין סי' תר"ב וכלל ח') ואפילו אם נתן לעכו"ם מדה או משקל חסר עובר
כנ"ל וחייב להחזיר. ואסור להטעות לעכו"ם בחשבון והרי הוא בכלל כי תועבת ה'
כל עישה עול. וחייבין ב"ד להעמיד ממונים להחזיר על החניות להלדיק המאזנים
והמשקלות והמדות ולפסוק שערים. ומי שמדותיו או משקליו או מאזניו אינם בלדק
יש להם להוציאם ולקנסו. ומי שמפקיע שערים כופין אותו למכור בשער השוק.

קשה עונשן של מדות יותר מעגשן של עריות (עיין תקוני תשובה סי' מ"ו) והרי הוא ככופר בזליאת מלרים, ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות :

סנהדרין נ"ג סי' פ"ה. שבועות ל"ו. ספר הי"ד הלכות ממרים פ"ה. סה"מ לית שי"ח. והרמב"ן כללו בס"י רל"ב ומשיג שאין כאן אלא חוספת עונש. סמ"ג לאוין רי"ט. י"ד סי' רס"א :

רס"א (קנח) מל"ת שלא לקרד אב ואם שנאמר ומקרד אביו ואמו מות יומת. ואזהרתו מפסוק לא תקלל חרש (שבס"י רל"ב) ואם קללו בשם חייב סקילה שנאמר אביו ואמו קלל דמיו בו ואפילו אם קללם לאחר מיתתם בשם קללם בכנוי לוקה. לא ישביע את אביו שבועה שיש בה אלה ולא יהא שליח ב"ד לנדומו (חוץ למסית). ואסור לבזותם שכל המבזה אביו או אמו אפילו ברמזיה הוא ארור מפי הגבורה שנאמר ארור מקלה אביו ואמו ונאמר עין תלעג לאב ותבזו ליקתת את יקריו עורביו נחל. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין תקוני תשובה) :

סנהדרין נ"ה. ספר הי"ד הלכות סנהדרין פרק י"ד סי'. סה"מ מ"ע רכ"ה והרמב"ן משיג בשורש י"ד ע"ש. ועיין לקטן בסוף ספר זה במ"ע של הרמב"ן סי' כ"ז. סמ"ג עשין ק"ה :

רר"ר [קד] מ"ע על הב"ד לדון בשריפה למחויב שנאמר באש ישרפו וגו'. מלות שריפה היו משקעין אותו בזבל עד ארכובותיו ונותנים סודר קשה לתוך הרך וכורך על זוארו. ושני עדיו זה מושך אללו זה מושך אללו עד שהוא פותח פיו ומתיכין בדיל או עופרת וזורקין לתוך פיו והיא יורדת ושורפה אז בני מעיו. וכל הנשרפין עשרה הן. בת כהן שזנתה (בס"י ל"ה) הבא על בתו ועל בת בתו ועל בת בנו ועל בת אשתו ועל בת בנה ועל בת בתה ועל חמותו ואם חמותו ואם חמיו (עיין סי' קל"ד קל"ה קל"ו ר"ד ר"ה ר"ו). ונוהג כשדנין דיני נפשות (עיין כלל ז' א) :

ב"ק פ"ג. סוטה מ"ט. סה"ד ה' ע"ז פ"י י"א. סה"מ לית ל"י. סמ"ג לאוין נ"י. י"ד סי' קע"ח :

רסג (קנט) מל"ת שרא דרכת בהוקות העבומ"ז שנאמר ובחקותיהם לא תרכו. שלא לדמות להם במלבוש המיוחד להם. ולא יגדל זליית ראשו. ולא יגלה מהלדדים ויניח גער באמלע הראש וזה נקרא בלורית. ולא יגלה השער מכנגד פניו מאוזן לאוזן ויניח הפרע מלאחריו וכל העושה אחת מהן וכיוצא בהן לוקה. ומי שהוא קרוב למלכות ולריך ללבוש במלבושיהם ולדמות להם מותר. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין ס"ס רנ"ג) :

אמר ליום ראשון תורה

זו

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמולוי ׀ ׀ דרש ב׳ן להשאיר בו הארה מתוספת

נשמה של שבת שעברה

כא א ויאמר יהוה אל־משה אִמַר אֶל־הַבְּהֵנִים בְּנֵי
 אֶהְרֵן וְאֶמְרַתְּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא־יִטְמָא בְּעִמּוּי׃
 וְאָמַר יי דְּמֹשֶׁה אָמַר לְכֹהֲנָיִא בְּנֵי אֶהְרֵן וְתִימַר לְהוֹן עַל מִית לָא יִסְתָּאב
 בְּעִמּוּי׃ ב פִּי אִם־לִשְׂאֵרוֹ הַקָּרֵב אֲדִיּוֹ לְאִמּוֹ וְלְאָבִיו
 וְלִבְנָו וְלִבְתּוֹ וְלְאָחָיו׃ אֲלֵהוּ לְקַרְיָבָה דְקָרִיב לֵיה לְאִמָּה
 וְלְאָבוּי וְלִבְרָה וְלִבְרִיתָה וְלְאָחָיו׃ ג וְלִאֲחֵתּוֹ הַכַּתּוּלָה
 הַקָּרוּבָה אֲלָיו אֲשֶׁר לֹא־הִיְתָה לְאִישׁ לָהּ יִטְמָא׃
 וְלִאֲחֵתָה בְּתוּלְתָא דְקָרִיבָא לֵיה דִּי לָא הוּת דְּנִכְר לָהּ יִסְתָּאב׃
 ד לֹא יִטְמָא בְּעַד בְּעִמּוּי לְהַחֲלוֹ׃ לָא יִסְתָּאב רַבָּא בְּעִמּוּי
 לְאִחָיוֹתָה׃ לֹא־יִקְרָתָה קְרָחָה בְּרֵאשִׁים וּפִאֲתַת זִקְנָם
 לָא יִגְלָחוּ וּבְבִשְׂרָם לֹא יִשְׂרְטוּ שְׂרֻטַּת׃ לָא יִמְרְטוּן

טרמ

רשׁׁי

(א) אמור אר הבהנים. אמור ואמרת להזכיר גדולים על הקטנים: בני אהרן.
 יכול חללים תלמוד לומר הכהנים: בני אהרן. אף בעלי מומין במשמע:
 בני אהרן. ולא כנסת אהרן: לא יטמא בעמיו. (ת"כ) צעוד שהמה צחוק עמיו
 ילא מת מלוא: (ב) כי אם לשארו. (ת"כ) אין שארו אלא אשתו: (ג) הקרובה.
 לרבות את הארוסה: אשר לא היתה לאיש. למשכב: דה יטמא. מלוא (ת"כ):
 (ד) לא יטמא בעל בעמיו דהחלו. (ת"כ) לא יטמא לאשתו פסולה שהוא
 מחולל בה בעודה עמו וכן פשוטו של מוקרא לא יטמא בעל בשארו צעוד שהיא
 צחוק עמיו שיש לה קיבצין שאינה מת מלוא ובחזרה שאר אמרתי בחותו שהיא
 להחלו להסתכל הוא מכהונתו: (ה) לא יקרחו קרחה. (ת"כ) על מת והלא
 אף ישראל הוזהרו על כך אלא לפי שנאמר בישראל בין עיניכם (דברים יד) יכול
 לא יחא חייב על כל הראש ת"ל בראשם וילמדו ישראל מהכהנים בגזר' שיה נאמר
 כאן קרחה ונאמר להלן בישראל קרחה מה כאן כל הראש אף להלן כל הראש
 במשמע כ"מ שיקרא בראש ומה להלן על מת אף כאן על מת: ופאת זקנים
 לא יגרחו. לפי שנא' בישראל (ויקרא יט) לא תשחית יכול לקטן במלקט ורהיטני
 לכך נא' לא יגלחו שאינו חייב אלא על דבר הקרוי גלוח ויש בו השחפת וזה
 תער: ובבשרם לא ישרטו שרטי. לפי שנא' בישראל (ויקרא טז) ושרטו

לנפש

אמר ליום ראשון תורה

מַרְט בְּרִישָׁהוּ וּפִאֲתָא דְרַקְנָהוּן לֹא יִגְדָּחוּן וּבְכַשְׂרָהוּן לֹא יִחַבְּלוּן חֲבוּלֵי *
 ו קְדוּשִׁים יִהְיוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא יִחַלְּלוּ שְׁמֵם אֱלֹהֵיהֶם
 כִּי אֶת־אֲשֵׁי יְהוָה לָחֵם אֱלֹהֵיהֶם תֵּם מִקְרִיבִים וְהָיוּ
 קְדוּשִׁים : קְדִישִׁין יְהוּן מְדָם אֶלְתָּהוּן וְכֹא יִמְדוּן שְׁמָא דְאַבְּחָהוּן אַרְיֵי נֵת
 קִירְבְּנִיא דְבִי קִירְבַן אֶלְתָּהוּן אֲנִין מִקְרִיבִין וְיִהוּן קְדִישִׁין :

רש"י

לנפש לא נתנו יכול שרט חמש שריות לא יהא חייב חלא אחס ת"ל לא ישרטו
 שרטה לחייב על כל שרטה ושרטה שמיכה זו יתרה היא לדרוש שהיה לו לכתוב
 לא ישרטו ואני יודע שהיא שרטה: (ו) קדושים יהיו. (ת"כ) על כרחם
 יקדושו כ"ד ככך :

נביאים יחזקאל ט"ד

א וְהִבְהַנִּים הַלְוִיִּם בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִקְדָּשִׁי
 בַּתְּעוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵעַלִּי הִמָּה יִקְרְבוּ אֵינִי לְשִׁרְתָּנִי וְעַמְדוֹ
 לְפָנַי לְחֹמְרִיב לִי חֲלֵב וְדָם נָאִם אֲדַנִּי יְהוָה : וּבַחֲנִיָּא לְוָאֵי בְּנֵי
 צְדוֹק דִּי נִטְרוּ יֵת מִטְּרַת מִקְדָּשִׁי בְּמַטְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּתַר פּוּלְחָנֵי אֲיִנוּן
 יִתְקַרְבוּן לְפּוּלְחָנֵי לְשִׁמְשָׁא קְדָמִי וְיִשְׁמְשִׁין עַל מַדְבַּחִי לְקַרְבָּא קְדָמִי
 תָּרַב וְדָם נִבְסַת קִידִישִׁין אָמַר יי אֱלֹהִים : ג הִמָּה יִבְאוּ אֶל־מִקְדָּשִׁי
 וְהִמָּה יִקְרְבוּ אֶל־שַׁלְחָנִי לְשִׁרְתָּנִי וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶתִי :
 אֲנִין יַעֲלוּן לְמִקְדָּשִׁי וְאֲנִין יִתְקַרְבוּן לְפִתְרוֹי לָחֵם אַפְיָא לְשִׁמְשָׁא קְדָמִי
 וְיִטְרוּן יֵת מִטְּרַת מִימְרֵי : ג וְהָיָה בְּבוֹאֵם אֶל־שַׁעְרֵי הַחֲצַר הַפְּנִימִית
 בְּגַדְי פְּשִׁתִּים יִלְבָּשׁוּ וְלֹא־יַעֲלֶה עֲלֵיהֶם צִמְר בְּשַׁעְרֵי
 הַחֲצַר הַפְּנִימִית וּבֵיתָהּ : וְהָיָה בְּמַעֲלָהוּן לְתַרְעֵי דְרִתָּא גּוּיָתָא לְבוּשֵׁי
 בּוּצָא יִלְבָּשׁוּן וְלֹא יְהִי עֲלֵיהוֹן כְּסוּת עֶמֶר בְּשִׁמְשׁוּתָהוּן בְּתַרְעֵי דְרִתָּא

זויהא

רש"י

(ג) שער החצר הפנימית. לפני ולפנים זויה"כ: לא יעלו עריהם צמר.
 הכלל שהיה במעילו באבנט: וביתה. ולפנים: (ד) פארי פשתים. מלפסת:

אמר ליום ראשון

נִבְּתָא וְלָגְיוּ : ד פִּאֲרֵי פִשְׁתִּים יְהִי עֲרֵאֲשָׁם וּמְכַנְסֵי פִשְׁתִּים
 יְהִי עַל־מְתַנְיָהֶם לֹא יַחְגְרוּ בִיזַע : קוֹכְעִין דְּבוּז יְהוּן עַד רִישֵׁהוּן
 וּמְכַנְסֵין דְּבוּז יְהוּן עַד חֲרִצִּיהוּן וְלֹא יַרְוּן עַד חֲרִצִּיהוּן אֲכָהוּ עַל לְכַבִּיהוּן
 יִסְרוּן : ה וּבִצְאָתָם אֶל־חֲחִצְרָה תְּחִיצוּנָה אֶל־חֲחִצְרָה תְּחִיצוּנָה
 אֶל־הַעֵם יִפְשְׁטוּ אֶת־בְּגָדֵיהֶם אֲשֶׁר־חָמָה מִשְׂרָתָם לָם וְהַנִּיחוּ
 אוֹתָם בְּלִשְׁכַת הַקֹּדֶשׁ וְלִבְשׁוּ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְלֹא־יִקְדְּשׁוּ אֶת־
 הָעֵם בְּבְגָדֵיהֶם : וּבְמַפְקָהוּן מִדְּרֵאָא דְקוֹדֶשׁא לְדִרְתָא בְּרִיתָא לְאִתְעַרְבָא
 עִם עַמָּא יִשְׁלַחוּ יַת לְבוּשֵׁיהוּן דִּי אַנּוּן מִשְׁמֵשִׁין בְּהוּן וְיַחֲתוּן יַתְהוּן
 בְּלִשְׁכַת קוֹדֶשׁא וְיִלְבְּשׁוּן לְבוּשֵׁין אֲחֵרִין וְלֹא יַתְעַרְבוּן עִם עַמָּא
 בְּלְבוּשֵׁיהוּן : י וְרֵאֲשָׁם לֹא יִגְלַחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ כְּסוּם יִכְסְמוּ
 אֶת־רֵאֲשֵׁיהֶם : וְרִישֵׁהוּן לֹא יִנְלַחוּ וּפְרוּעַ לֹא יִרְבוּן סְפָרָא יִסְפְרוּן
 יַת שַׁעַר רִישֵׁהוּן :

רש"י

לא יחגרו ביזע. לא למעלה מאלעיהם ולא למטה ממטניהם שהוא מקום זיעה.
 (ה) החצר החיצונה וגו'. עזרת נסים שהיא חלונה לחלונה עזרת ישראל: ורא
 יקדשו את העם. ולא יתערבו עמם: לא יגלחו. להעביר כל השער: (ו) ופרע
 לא ישלחו. גדול שער לא ירבו: כסום יכסמו. כסומת שסודרה בשולת ראשו
 של זה בלד עקרו של זה כך יהיה שער ראשם:

בתובים משלי כ"ז

א עָרוֹם | רָאָה רַעְיָה נִסְתָּר פְּתָאִים עֲבָרוּ נַעֲנֵשׁוּ : עֲרִמָא חֲזָא
 בְּשֵׁתָא וּמְמִשֵּׁי וְשִׁבְרֵי עֲבָרִין עָזָה וְחֲסָרִין : ב קַח־בְּגָדוֹ כִּי־עָרַב זָר
 וּבְעַד נִכְרִיָּה חִבְּלָחוּ : מִתְנַסִּיב מְרֻמִּיָּה דְּמִן דְּעָרִיב לְנוֹכְרָאָה וְעַל
 אִפִּי נוֹכְרִיא מִשְׁכְּנִיָּה : ג מְבַרְכָּךְ רַעְיָהוּ | בְּקוֹר גְּדוֹל בְּבִקְרַת הַשְּׂכִימִים
 קִלְלָה תַחֲשֹׁב לּוֹ : ד מְבַרְכָּךְ לְחִבְרִיָּה בְּקִרְיָא רְמָא בְּצַפְרָא בְּקוֹדֶשׁא
 לטותא

רש"י

(א) ערום ראה. עונשו של עבירה: ונסתר. מלעשותה: ונענשו. ונפסדו:
 (ב) כי ערב זר. גורם שיאמר הדיין קח בגדו: (ג) מברך רעהו. משבח

את

אמר ליום ראשון

לְוַמְתָּא תַתְּחִיבֵיהּ יַד הַדֶּלֶף מִיַּד בְּיָוִם סַגְרִיר וְאַשְׁתִּי מְדוֹנִים
 גִּשְׁתַּוּחַ : אֵיךְ דְּרַפָּא דְנִימְפָא בְיוֹמָא דְסַגְרִירָא הֵיכְנָא אֶתְתָּא מְבַרְבְּרָתָא
 דְנַצִּיא : הַ צְפִינְיָה צְפִינְרוּחַ וְשִׁמְן וְיָמִינוּ יִקְרָא : רוחא גְרַבְיָתָא
 קְשִׁיא וּבִשְׁמָא דִימִנָא מִתְקַרְיָא : וּבְרִזָּא בְּבְרִזָּא יַחַד וְאִישׁ יַחַד פְּנִי
 רֵעֵהוּ : פְּרִזָּא בְּפְרִזָּא לְמִישׁ וְגַבְרָא לְמִישׁ אֶפְיָה דְחַבְרִיָּה :

רש"י   * מדינים קרי

את חברו יום יום הזכרה נהפכה לקללה שאומרים עליו שהוא ותרן ועשיר והכל
 באין לשאל ממנו: (ד) דרף. גשם הנוסף וטורד את בני הבית: ביום סגריר.
 שהכל נסגרים: ואשת מדינים נשתחה. שניהם שוים: (ה) צופניה צפן רוח.
 מי שסובר לסימרה וללופנה מרעה: צפן רוח, כלומר דבר שא"ל הוא: ושמן
 ימינו יקרא. קורא הטרעה לבוא עליו כמורע המטהר בשמן: (ו) יחד. מחדו:

משנה בלאים פרק ו'

הַמְבְרִיךְ אֶת הַנֶּפֶן בְּאַרְץ. אִם אֵין עֶפְרַיִם עַל גְּבֵה שְׂרָעָה מְפָתִים. לֹא יֵבִיא
 זֶרַע עֲלֵיהָ. אֶפְיָהוּ הַבְּרִיכָה בְדִלְעַת אוּ בְסִילֹן. הַבְּרִיכָה בְסַלְע.
 אַף עַד פִּי שְׂאֵין עֶפְרַיִם עַל גְּבֵה אֶקָּא שְׂרָשׁ אֲצַבְעוֹת מוֹתֵר לְהִבִּיא זֶרַע
 עֲלֵיהָ. הָאֲרַכּוּבָה שְׁבַגְנָן אֵין מוֹדְרִין לָהּ אֶקָּא מִן הָעֵקֶר הַשְּׂנִי : הַמְבְרִיךְ
 שְׂרָשׁ גְּפָנִים וְעַקְרֵיהֶם נְרָאִים. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בַּר צְדוֹק אָמַר אִם יֵשׁ בְּיַנְיָהִם

מארבע

ברטנורה

פרק ז' המברך את הנפן בארץ. ועוברת ההזכרה חוץ לששה טפחים דכתיב ששה
 טפחים אפי' יש עפר על גבה שלשה טפחים אסור משום עבודת גפן יהודית:
 לא יביא זרע עליה. אבל מן הגדמות דזרעים לדדים לא משתרי אלא שעוין העפר מיהות
 ומלקין יסודות הכותל כשזרעים אלו אין השרשים שלהן מהלכין מן הגד וטעמא דלא יביא
 זרע על הנפן המורכבת אפי' חוץ לעבודה לפי שהגפן רך ונגמס שרשי הזרעים בנפן והוי
 הרכבת ירק באילן אבל שאר אילנות שאינן רכות שרי: אפי' הבריכה בדלעת או בסלון.
 שתחב הנפן בתוך הדלעת או בתוך הסלון אסור משום דשרשי הזרעים נוקצין ומפליין עד הגפן
 כשאין על גבה ג"ט עפר ומשום זרעים בדלעת לא מיתסר כגון שהדלעת יבשה: סלון. ליגור ומרוב
 וסלון א' הוא וסלון של חרס דוקא מיירי דסלון של מתכות א"ל עפר ג"ט: הבריכה בסלע.
 קשה דסלע רך מתפגש ונפתח מן השרשים: הארכובה שבגפן. גפן עקומה ונכפת ע"ג קרקע
 וחורת וזקפת כמין ארכובה עקומה כשגאים למדוד ו"ט שהן עבודת גפן יהודית: מודרין מן
 העיקר השני. ממקום שהוא חוזר וזוקף וה"מ כשאין העיקר הראשון נראה אלא דומה כאלו
 היא נטועה במקום כפיפתה אבל אם העיקר הראשון נראה וניכר שהוא שרש הגפן העקומה אין
 מודרין אלא מן העיקר הראשון: ב' המברך ג' גפנים. דרך המכריך כשיולצין ב' זמורות
 מנפן א' חופר בארץ ומשכיב הזמורה תחת הקרקע בכותה גומא ומוציא ראשה מלד אהר ונעשית
 גפן מנאל משלש גפנים עושין ששה וה"ה דהוי מצי למתני המכריך שתי גפנים משלש דכהכי הוי
 כרס דהא איכא שתיס כנגד שתיס ואי יולאה וכו': ועיקריהן נראין. שלא השכיב כל הגפן
 בקרקע דא"כ לא היו ג' עושים ששה גפנים אלא שהניח העיקר ועשה מנפן א' שתי גפנים. אם
 יש בין גפן לנפן לא סחות מדי ולא יותר מח' מטפחים. ואע"פ ששתיים ונקות משרש א' חשבינן

אמר ליום ראשון

לט

בארבע אמות ועד שמונה. הרי אנו מצטרפות. ואם לאו אינן מצטרפות. גפן שיבשה. אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר אף צמר גפן אסור ואינו מקדש. רבי אליעזר בר צדוק אומר משמו. אף על גבי הגפן אסור ואינו מקדש: ג אלו אוסרין ולא מקדשין. מותר הרבן הגרם. מותר מחור הגרם. מותר פסקי ערים. מותר אפיפירות. אבל תחת הגפן ועבודת הגפן. וארבע אמות שבפנים הרי אלו מקדשות: ד המסנף את גפנו על גבי תבואתו שג תבירו. הרי זה קדש וחייב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים אין אדם מקדש דבר שאינו שלו: ה אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את פרטו בשביעית. ובא מעשה לפני רבי עקיבא. ואמר אין אדם מקדש דבר שאינו שלו: י האנס שזרע את הגרם ויצא מקפניו. קוצרו אפיקו במועד. עד פמה הוא נותן לפועלים עד שלישי. יתר מבאן קוצר בדרבו והוציף אפיקו לאחר המועד. באימתי הוא נקרא

אנס

ברטנורה

כ"ג גפנים: גפן שיבשה אסורה. אסור לזרוע בתוך עבודתה משום מראית העין ואם זרע אינה מקדשת ולא מעביא בחורף שאסור לזרוע תחתיה דלכא לימחא למראית העין שכל הגפנים נראים כיבשים אלא אפי' בקיץ לניכר שהיא יבשה אסור משום דגם בקיץ איכא גפנים שנוסרין עליהן ונראין כיבשין והם אינם יבשים: צמר גפן. מוך שקרין קטין ואילן שלו דומה לגפן: אסור ואינו מקדש. לפי שאינו מין זרעים: אף על גבי הגפן. אם זרעה ע"ג הגפן המזדרכת בקרקע ואין על גבה עפר ג"ט אסור ואינו מקדש. ואין הלכה כר"מ ולא כר"א בר ר' זדוק שאמר משמו: ג אלו אוסרין. המקום לזרוע בו: ולא מקדשים. שאם זרע אין הזרע עטון טרפה: מותר הרבן הגרם. כגון הא דתנן לעיל קרחת הכרם ע"ו אמה אם לא היה שם אלא ע"ו אמה וזרע ו' אמות לא קדש וכן מותר מהול הכרם י"ב אמה אם לא היה שם אלא י"א אמה והרחיק ד"א מן הכרם וזרע את המותר לא קדש: מותר פסקי ערים. דתנן בפרקין דלעיל אם יש שם ח"א לא יביא זרע לשם ואם הרחיק ו"ט מכאן וו' טפחים מכאן וזרע את המותר לא קדש ופסקי ערים נקט לרבותא ואע"פ שיש ערים מכאן וערים מכאן וכ"ט בערים אחד: מותר אפיפירות. דתנן בפרקין דלעיל לא יביא זרע אל תחת המותר אם הביא לא קדש: אבל תחת הגפן. כגון זמורה שנמשכה חוץ לעבודת הגפן וזרע תחתיה: ועבודת הגפן. ו"ט שהם עבודת הגפן יהודית ועבודת הכרם ד"א. ד וחייב באחריותו. לשלם לו את תבואתו ואפי' למאן דלא דאין דינא דגרמי שאני הכא דקא עביד מעשה נידים: אין אדם מקדש דבר שאינו שלו. ולא דמי לשאר איסורים שחזרה כגון הנותן חלב ודם בקדרת חבירו או בשל בער בחלב של חבירו לזוסוק דשאני כלאים דבתיב בהו לא תזרע כרמך כלאים דמשמע כרמך ולא כרם אחר ורבנן אמרי לא תזרע כרמך אין לי אלא כרמך כרם אחר מנין ת"ל כלאים מ"מ ואין הלכה לא כר' יוסי (ור"ט) ולא כר' עקיבא דאע"פ אין לו בהם קנין גמור שהכל הפקר ואינו חשוב כשלו: ד האנס. שגזל כרם זרעו: ויצא מלפניו. שחזר הכרם לבעליו כשהוא זרוע: קוצרו אפי' במועד. ואע"פ שאינו דבר האבוד שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו אע"פ כספי מראית העין התירו לקצור במועד שלא יהא נראה כמקיים כלאים בכרם א"כ אם הוא ירא שמה יוסיף מאתיים במועד אוי הוי דבר האבוד דאע"פ דהאנס לא אסרין דאין אדם אוסר דשא"ס מ"מ אם הוסיפו מאתיים לאחר שחזרה לבעלים קדש דלא גרע מלכשאחזיר חלקטו או סערתו כרוח לפניו דתנן לעיל שקדש: עד שלישי. אית דמפרשי עד שליש בשכר הפועלים שאם לא מצא פועלים אלא בשליש יותר על שכן הראוי יתן כדי שיעקור הכלאים מיד יותר על זה לא יתן אלא קוצר

כדרכו

אמר ליום ראשון

אָנֶם מְשִׁישְׁקֵעַ : זִהְרוּחַ שְׂעֵלְעֵלָה אֶת הַגְּפָנִים עַד גְּפֵי תְבוּאָהּ. יַגְדֹּר מִיָּד.
אִם אָרְעוּ אוֹנֶם מוֹתֵר. תְּבִיאָה שְׁהִיא נוֹטָה תַּחַת הַגְּפֵן. וְכֵן בִּירֵק. מַחְזִיר
וְאִינוּ מְקַדְשׁ. מֵאִימְתֵי תְבוּאָה מִתְקַדְשֵׁת מִשְׁתִּישְׁרִישׁ. וְעֵנְבִים מִשְׂעִישׁוּ
כְּפוּל הַלֶּבֶן. תְּבוּאָה שְׂיִבְשָׁה כָּר צְרָבָה. וְעֵנְבִים שְׂפִשְׁלוּ כָּר צְרָבָן. אִינָן
מִתְקַדְשׁוֹת : ח עֲצִיץ נְקִיב מְקַדְשׁ בְּפָרֶם. וְשִׁאִינוּ נְקִיב אִינוּ מְקַדְשׁ. וְרָבִי
שְׁמַעוֹן אוֹמֵר זֶה וְזֶה אוֹסְרִין וְלֹא מְקַדְשִׁין. הַמַּעְבִּיר עֲצִיץ נְקִיב בְּפָרֶם.
אִם הוֹסִיף בְּמֵאתֵים אֶסוּר :

ברטנורה

כּדרכו אע"פ שהכלאים משתהי בכרם ואית דמפרשי עד שליש ממה שזין פירות הכרם ותבואת
השדה יתן לפועלים כדי לעקור הכלאים מיד יותר משלים שזון פירות הכרם ותבואת השדה לא יתן
אלא ימתין עד שיקצור כדרכו : מאימתי הוא נקרא אגם. כלומר מאימתי נקרא הכרם ע"ש
האגם להתחשב כשלו לאסרו בזריעה : משישקע. שם הנעלים מן הכרם ויקרא ע"ש הגזון
מאותה שעה תהיה הכרם חשובה כשלו ויקדם כל מה שזרע בה : ז הרוח שיעלעלה. שסיערה
רוח סערה מתרנמין רוח עלעלה : יגדור. כמו נודר בתמרים. כלומר יחתוך וילקט : וכן בירק.
הנוטה תחת הגפן : יהויר. התבואה והירק למקומו : ואינו מקדש. אם לא החזיר אינו מקדש.
דחא דתנן לעיל תחת הגפן אוסר ומקדש היינו כשעיקר התבואה תחת הגפן אבל כשעיקר
התבואה עומדת תוך לגפן וכיוצא תחת הגפן אינו מקדש : משתשריש. מטעה שנתפסעו שרשים
בקרקע. ואית דגרסי משתשלים כלומר משחזיא שליש דרהמנא אמר ותבואת הכרם ופחות משלים
לא מקרי תבואה ; וענבים משיעשו כפול הלבן. שאם זרע תבואה או ירק בכרם שלא הגיעו
ענביו להיות כפול הלבן ועקר הזרע קודם שיגיעו הענבים להיות כפול הלבן ה"ז לא קדש וכן
ענבים שנעשו כפול הלבן זרע בלדן תבואה או ירק ולקט הזרע קודם שיגמרו או קודם שיביא
שליש למאן דגרסי משתשלים ה"ז לא קדש : תבואה שיבשה כל צרבה וענבים שבישלו כל
כל צרבן. ונטע גפן בלדן התבואה שיבשה כל צרבה או זרע בלדן הענבים שבישלו כל צרבן :
אינן מתקדשות. דא"כ פן תקדם המלאה הזרע אשר תזרע ותבואת הכרם אינו מקדש עד שיהיה
שם מלאה זרע ותבואת כרם ותבואה וירק שלא שרישו או שלא הביאו שליש לא הגיעו לכלל מלאה זרע
וכן לאחר שיבשו שוב אינן קרוין מלאה זרע וענבים קודם שיגיעו להיות כפול הלבן או לאחר
שנשלו כל צרבן אינן קרוין תבואת כרם : ח עציץ נקוב. שיש בו נקב כדי שורש קטן זרע
בחוכו : מקדש בכרם. אם הניחו בכרם או בד"א של עבודת הכרם מקדש כאלו זרע בארץ :
אוסרין ולא מקדשין. לא יביא זרע לתוכו לכתחלה ואם הביא לא קדש ללא הוי כזרע בארץ.
ואין הלכה כר"ש. המעביר עציץ נקוב בכרם. עליו נקוב שיש בו תבואה שהביאה שליש
והעבירו בכרם שיש בו ענבים כפול הלבן ולא הניחו בארץ אלא העבירו תחת הגפנים בלדן אם
הוסיפו הזרעים בדרך העברתו חלק ממאתים על מה שהיו תחלה אסור הזרע שבעיניו אבל הגפנים
לא קדשו כיון שלא הניחו בקרקע ולעיל בפרק כרם שהרב פירשו כיצד רואין אם הוסיף אחד ממאתים :

גמרא ברכות דף ל"א ע"א

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אָסוּר לְאָדָם
שְׂיַמְרָא שְׁחוּק פִּיּוּ בְּעוֹרֶם הַזֶּה. שְׂנַאֲמַר (תהלים קכ"ז) אִז

ימלא

רש"י

הרכבה פסוקה. שאינה לריכה עיון שלא יבא מהרהר בה בחפלותו : יושבת עריו
ז' נקיים. לבד מאותו יום שפוסקת והמורה לא הלריכה ז' נקיים אלא
לזכה

אמר ליום ראשון

מ

ימלא שחוק פינו וּלְשׁוֹנֵנוּ רָנָה. אִימְתִי בְּזִמְנֵי שִׂיאֵמְרוּ בְּגוֹיִם
הַגְּדִיל ה' קַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. אָמְרוּ עָלָיו עַל רִישׁ קָיִשׁ
שְׁמִימִיו לֹא מָלֵא שְׁחֹק פִּיו בְּעוֹדָם הָיָה מִבֵּי שְׁמֵעָה מִרְבִּי
יֹחֲנָן רַבִּיחָה. תָּנּוּ רַבָּנָן אֵין עוֹמְדִין דְּהַתְּפַלֵּל לֹא מֵתוּךְ דִּין וְלֹא
מֵתוּךְ דְּבַר הַלְכָה אֲקָא מֵתוּךְ הַלְכָה פְּסוּקָה. וְהִיבֵי דְמִי הַלְכָה
פְּסוּקָה אָמַר אַבְיִי בִי הָא דְרַבִּי זִירָא דְאָמַר רַבִּי זִירָא בְּגוֹת
יִשְׂרָאֵל הִחְמִירוּ עַל עֲצֻמָּן דְּאִפִּירוּ רִזְאוֹת טִיפַת דָּם בְּחַרְדָּל
יּוֹשְׁבוֹת עָלֶיהָ שְׁבַע נְקִיִּים. תָּנּוּ רַבָּנָן אֵין עוֹמְדִין דְּהַתְּפַלֵּל
לֹא מֵתוּךְ עֲצָבוֹת וְלֹא מֵתוּךְ עֲצָרוֹת וְלֹא מֵתוּךְ שְׁחֹק וְלֹא
מֵתוּךְ שִׂיחָה וְלֹא מֵתוּךְ קָלוֹת רֵאשׁ וְלֹא מֵתוּךְ דְּבָרִים בְּטִלִּים
אֲקָא מֵתוּךְ שְׁמַחָה שְׁלֹם מִצְוָה. וְכֵן לֹא יִפְטֹר אָדָם מִחֲבִירוֹ לֹא
מֵתוּךְ שִׂיחָה וְלֹא מֵתוּךְ שְׁחֹק וְלֹא מֵתוּךְ קָלוֹת רֵאשׁ וְלֹא מֵתוּךְ
דְּבָרִים בְּטִלִּים אֲקָא מֵתוּךְ דְּבַר הַלְכָה. שְׁכָן מְצִינוּ בְּנִבְיָאִים
הָרֵאשׁוֹנִים שְׁסִימּוֹ דְּבְרֵיהֶם בְּדַבְרֵי שְׁבָה וְתַנְחוּמִין. וְכֵן תָּנָא מְרִי
בַר בְּרִיחָה דְרַב הוֹנָא בְרִיחָה דְרַבִּי יִרְמְיָה בַר אֲבָא אֵל יִפְטֹר אָדָם
מִחֲבִירוֹ אֲקָא מֵתוּךְ דְּבַר הַלְכָה שְׁמֵתוּךְ כֶּף זֹכְרָהוּ:

רשי

לזכר שגא' ואם טהרה מוזכר ואין זכר אלא הרוח ג' ימים רגופים בתוך י"א
יום שזין נדה לנדס: שיחה. לילגוס: מתוך קלות ראש. מילוף של כוזב ראש
ממוך זחוס לב ועסק: אלא מתוך שמחה של מצוה. כגון דברי תנחומין של
טורה כגון סמוך לגאולת מלרים או סמוך לטהרה לדוד שהוא של שבת ותנחומים
כגון רגון יראו יעשה שומר ה' את כל אוהביו וכל המקראות הסדורות
בתפלה ערבית כי לא יעוש ה' את עמו וכיוצא בכן:

זוהר אמור דף פ"ח ע"א

תא חזי בשעתא דבר גש קאים דמיהך להחיא עקמא והוא בבי מרעיה
אתיין עליה תלת שגותין וחמי תמן מה דלא יביד בר גש למחמי בד
איהו בהאי עקמא. ותחוא יומא יומא דרינא עלאה הוא דמלכא בעי
פקדונא דיליה. זכאה תחוא בר גש דפקדוניה אתיב למלכא כמה
דאתיחב ליה בגניה. אי תחוא פקדונא אתמנף בטנופי גופא מה יומא

למארי

אמר ליום ראשון

למארי פקדונא. נקף עינוי ותמי למלאה חסות קאים קמיה וסיפיה
 שלפא בדיה קסטר בקטרין בקומטא דההוא בר נש וגית לה דנפשא
 משיו בכלא כפרישו דיקה מן גופא ובר נש לא מית עד דחמי לשכינתא
 ומנו סניאית ותיאובתא דשכינתא נפשא נפקת דקפלא לשכינתא. בתר
 דנפקה מאן אחי נפשא דאתדבק בה ותתקבל בגופא (ס"א בגוה) והא
 אוקמיה להני מלי. בתר דנפקה נפשא מן גופא ואשתאר גופא בלא
 רוחא אסיר למשבק ליה בלא קבורתא דכתיב (דברים כ"א) לא תלן נבלתו
 על העץ כי קבר תקברנו ביום ההוא. בגין דמיתא דישתהי ארבעה
 ועשרים שעות דאינון יומם ולילה בלא קבורתא יחוי חלישותא בשיפו
 דרתיכא ומעשב עבדתא דקדשא בריך הוא מדמעבר. דאפשר דקדשא
 בריך הוא גזר עליה בגין למיתיה בגלגלא אחרא מיד בההוא יומא
 דאתפטר לאומבא ליה. וכל זמנא דלא אתקבר גופא נשמתא לאו
 עאלת קמי חדשא בריך הוא ולא יכלא למחוי בגופא אחרא בגלגלא
 תנינא דלא יתבין דנשמתא גופא אחרא עד דיתקבר קדמאה. ודא דמי
 לבר נש דמיתה אתתיה לא אתתיו ליה למיסב אתתא אחרא עד דמביר
 לקדמתא ובגין דא אמרה אוריתא לא תלן נבלתו על העץ. דבר אחר
 בד אתפרשא נשמתא מן גופא ובעיא למיזל לההוא עלמא לא תיעור
 לההוא עלמא עד דיתבין לה גופא אחרא מנהורא וקבטר יכלא למיער.
 ומאליהו תנדע דהו ליה תרין גופין חד דביה אתתיו לתתא לבני נשא
 וחד דביה אתתיו לעילא בין מלאכין עלאין מדישין. וכל מה דגופא לא
 אתקבר צערא הוא דנשמתא רוח מסאבא אוזמן לשרייא עלוי ולסאבא
 לההוא גופא. ובגין דההוא רוח מסאבא אוזמן לא לבעי ליה לאניש
 דמיתתה הוא גופא ליליא חד בגין דרוח מסאבא אשתכח בליקיא
 ואשתמח בכר ארעא לאשפתא גופא בלא נפשא לסאבא ליה ואסתאב
 יתיר. ועל דא אחר לכתני ואמר לנפש לא יטמא בעמיו. בגין דאינון
 מדישין ולא ישרי עליהו רוח מסאבא ולא יסתאבין:

יוסף דהק

<p style="text-align: center;">מוכר</p> <p>משערי תשובה לרזי דף ו' ע"ב צדיק להשיב רבים מעון פאשר תשיג ידו שנאמר (חומא י"ח) שובו והשיבו מעל כל פשעיכם למדנו כי זה מעיקרי התשובה ונאמר (ויחא י"ט) הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא למדנו כי אם לא יוכיחנו</p>	<p style="text-align: center;">הלכה פסוקה</p> <p>הר"ם ה' חלה פ"ג תפלת השחר מצומה שנתחיל להתפלל עם הגז החמה וזמנה ער סוף שעה רביעית שהיא שלישית היום. ואם עבר או טעה והתפלל אחר ד' שעות עד תצית היום יצא ידיו חובת</p>
יענש	הפלה

אמר ליום ראשון

בוא

הלכה פסוקה

מוסר

הַפֶּלֶה. אֲבָל לֹא יֵצֵא יָדוֹ חוּבַת תְּפִלָּה
 בְּזִמְנָהּ שֶׁבָשֵׁם שֶׁהִתְפַּלֵּה מִצְוֶה מִן
 הַתּוֹרָה בְּהַ מִצְוֶה מִדְּבָרֵיהֶם לְהִתְפַּלֵּר
 אוֹתָהּ בְּזִמְנָהּ כְּמוֹ שֶׁתְּקַנּוּ לָנוּ חֻמּוֹת
 וְנִבְיָאִים: י כָּבֵד אֶמְרָנוּ שֶׁתְּפִלַּת
 הַמִּנְחָה כְּגִדְד תְּמִיד שֶׁיִּשְׁרֵי בֵּין הָעַרְבִים
 תְּקַנּוּ וְזִמְנָהּ. וְלִפִּי שֶׁהָיָה הַתְּמִיד קָרֵב
 בְּכָל יוֹם בְּתִשְׁעֵי שְׁעוֹת וּמִחֲצֵה תְּקַנּוּ
 וְזִמְנָהּ מִתִּשְׁעֵי שְׁעוֹת וּמִחֲצֵה וְהָיָה
 הַנִּקְרָאת מִנְחָה קִמְנָהּ. וְלִפִּי שֶׁבְעָרֵב
 הַפֶּסַח שֶׁחֵל לְהִיֹּת בְּעָרֵב שֶׁבַת הָיָה
 שׁוֹחֲמִין אֶת הַתְּמִיד בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת
 וּמִחֲצֵה: אָמְרוּ שֶׁהַתְּפִלָּה לְאַחַר יֵשׁ
 שְׁעוֹת וּמִחֲצֵה יֵצֵא. וּמִשְׁהִיָּע זְמַן זֶה
 הִיָּע זְמַן חִיּוּבָהּ. וְזוֹ הִיא הַנִּקְרָאת
 מִנְחָה גְדוּלָה

יַעֲגֹשׁ עַל חַטָּאוֹ. וְדוּר הַמִּלָּה עֲלוֹי הַשָּׁלוֹם
 אָמַר בְּמִזְמֹר הַתְּשׁוּבָה (תהלים יא) אֶלְמָדָה
 פּוֹשְׁעִים דְּרָבִיחַ וְחַטָּאִים אֲרִיחַ יִשׁוּבוּ הִנֵּה
 הַשְּׁלֵמָנוּ בִּיאֹר עֵיקְרֵי הַתְּשׁוּבָה. וְעַתָּה שִׁים
 עַל לִבְךָ לְהִתְכַוֵּן בְּדַבְרִים תְּמַעֲבָבִים אֶת
 הַתְּשׁוּבָה רְצוֹנִי לֵאמֹר כִּי מִי שֶׁפָּרַק עָלוֹ
 וְנִכְשַׁל בְּאַחַד מֵהֶם תְּמִיד תְּשׁוּבְתוֹ קָשָׁה אִם
 בְּשֵׁלֶת בְּאַחַד מֵהֶם תְּמִיד וְאִמּוֹן לְשִׁפּוֹף שִׁים
 וְהַרְבֵּה הַפֶּלֶה וְתַחֲנוּן וְאֹדֶר תֵּל לְקַנְיִם כָּל
 דָּבָר עֵיקְרֵי הַתְּשׁוּבָה. וְהוֹסִיף לְקַח בְּהֵם יוֹם
 יוֹם כָּכָל לֵב וּבְכָל נַפֶּשׁ בִּירְאָה וְאַתְבָּה
 וְתִמְצָא חֲנִינָה וְתַחֲנוּן לְרַחֲמִים. אֲבֹדֶר לָךְ
 מֵאֲשֶׁר דָּבָר רְבוּתִינוּ בְּנֵה אָמְרוּ רְבוּתִינוּ
 זְכוּרִים לְכַרְכָּה כִּיד דְּבָרִים מְעַבְבִים אֶת
 הַתְּשׁוּבָה וְאֵדוּ הֵן רְבִילוֹת וְלִשׁוֹן הָרַע וּבַעַל
 חִימָה וּבַעַל מַחֲשָׁבָה רָעָה וְהַמְתַּחֲבֵר לְרַשָּׁע
 וְהַרְגִיל בְּסַעֲדָה שְׂאִינָה כִּסְפָקָת לְבַעֲלֵיהֶן
 וְהַמְסַפֵּל בְּעֵרִיּוֹת וְהַחֹלֵק עִם נָגֵב וְהָאוֹמֵר
 אֶחָטָא וְאִשׁוּב אִין מִסְפִּיקוֹן בְּיָדוֹ לְעִשׂוֹת תְּשׁוּבָה אֶחָטָא וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר אִין יוֹם
 הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. וְהַמְתַּכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבִירוֹ וְהַפּוֹרֵשׁ מִן הַצְּבוּר. וְהַמְכַבֵּה אֲבוֹתָיו וְהַמְכַבֵּה
 רְבוּתָיו וְהַמְקַלֵּל אֶת הַרְבִּים וְהַמְעַבֵּב אֶת הַרְבִּים מְעִשׂוֹת דָּבָר מִצְוֶה. וְהַמְטִיחַ אֶת חֲבִירוֹ
 מִדְּרָךְ מוֹכֵה לְדֶרֶךְ רָעָה וּמְשַׁתְּמֵשׁ בְּעִבּוּטוֹ שֶׁל עֵצוֹ וְהַמְקַבֵּל שָׂחַד עַל מִנַּת לְהַטּוֹת
 אַחֲרָיו כְּדִין וְהַמּוֹצֵא אֲבִידָה וְאִינוּ מַחְזִירָה לְבַעֲלֶיהָ וְהַרְוָאָה אֶת בְּנוֹ בְּהַרְבוֹת דָּעָה וְאִינוּ
 מוֹחֵה בְּיָדוֹ וְהַאוֹכֵל שׂוֹד עֲגִיִּים וְחוֹמִים וְאֶלְמָנוֹת וְהַחֹלֵק עַל דְּבָרֵי חֻמּוֹת וְהַחֹשֵׁד
 בְּכַשְׂרִים וְהַשּׂוֹנֵא אֶת הַתּוֹכְחוֹת וְהַמְלַעֵיג עַל הַמִּצְוֹת:

אמר ליום שני תורה

יכוון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יו"ד רשם בין להשאיר בו הארה מתוספת
 הרוח של שבת שעברה

וְאִשָּׁה זִנְיָה וְחַלְלָהּ לֹא יִקְחוּ וְאִשָּׁה גְרוּשָׁה מֵאִשָּׁה

לא

רש"י

(ז) זונה. שנבעלת בעילת ישראל האסור לה כגון חייבי כריתות או נסין או
 ממזר: חללה. שנולדה מן הפסולים שזכהוונה כגון בת אלמנה מכ"ג או

בת

אמר ליום שני תורה

לא יקחו בני־קדוש הוא לא־היו : אֲנִתָא מְטַעֲיָא וּמְחַלְלָא
 לא יסבון וְאֲתָתָא דְמִתְרַבָּא מִבְעַלְהָ לָא יִסְבּוּן אַרְיִ קְדִישׁ חוּא קָדָם אֱלֹהִיחַ :
 ה וְקִרְשָׁתוּ כִּי אֶת־לֶחֶם אֱלֹהֵיךָ חוּא מְקַרִּיב קְדִישׁ
 יְהוָה לָךְ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה מְקַרְשָׁבָם : וְתִקְדְּשִׁנִּיהָ אַרְיִ
 ית קירבן אֱלֹהֵיךָ חוּא מְקַרִּיב קְדִישׁ יְהוָה אַרְיִ קְדִישׁ אֲנָא יי מְקַדְּשָׁבוּן :
 ט וּבֵת אִישׁ כִּהֵן כִּי תַחַל לְזַנּוֹת אֶת־אִבִּיהָ חוּא
 מְחַלְלַת בְּאִשׁ הַעֲשָׂרָה : וּבֵת זָבָר כִּהֵן אַרְיִ תַּחַל לְמַטְעֵי
 מְקַדוּשַׁת אֲבוּהָא חוּא מְחַלְלָא בְּנוֹרָא תַתְּקֹד : ס י וְהִכְהִין הַגְּדוּל
 מֵאֲחִיו אֲשֶׁר־יוֹצֵק עַד־רֵאשׁוֹ | שָׁמֵן הַמְּשֻׁחָה וּמֵלֶא
 אֶת־יָדָיו לְלֶבַשׁ אֶת־הַבְּגָדִים אֶת־רֵאשׁוֹ לָא יִפְרַע
 וּבְגָדָיו לָא יִפְרָם : וְכִהְנָא דִּיתְרַבָּא מֵאֲחוּהִי דִּי יִתְרַק עַל רִישֵׁיהָ
 מִשְׁחָא דְרִבּוּתָא וְדִיקְרַב ית קירבִּנִיהָ לְמַלְבָּשׁ ית לְבוּשֵׁיאָ ית רִישֵׁיהָ לָא
 יִרְבִּי פִירוּעַ וְלְבוּשׁוּהִי לָא יִבּוּעַ :

רש"י

בת גרושה וחלוצה מכהן הדיוט וכן שנתחללה מן הכהונה על ידי זיאת אחד מן
 הפסולים לכהונה : (ה) וקדשתו. על כרחו שאם לא רצה לגרסה הלקוה ויסרהו
 עד שיגרם: קדוש יהיה לך. נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר ולבדך ראשון
 בסעודה (ח"כ): (ט) כי תחל זנות. וְכִשְׁתַּחֲלַל על ידי זנות שהיתה בה זיקת
 בעל זונתה או מן האירוסין או מן הנשואין. ורבותינו נחלקו בדבר והכל מודים
 שלא דבר הכ' בפנייה: את אביה היא מחללת. חללה בזנות את כבודו שאומרים
 עליו ארור שזו ילד ארור שזו גדל: (י) לא יפרע. לא יגדל פרע על אביו ואיזהו
 גידול פרע יותר מל' יום:

נביאים יחזקאל מ"ד

א וַיֵּינן לֵאֲיִשְׁתּוֹ כְּלִי־כֶהֱן בְּהָא בְּבוֹאֵם אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית :
 וַחֲמָר לָא יִשְׁתּוּן כְּלִי כֶהֱן בְּמַעֲלֵחוֹן לְדַרְתָּא גְּנִיתָא : ב וְאֶל־מִנְהָ וַנְּרִוּשָׁה

רש"י   לא

(א) אך החצר הפנימית ההיכל : (ב) כי אם בתורות ישאו הכהנים הגדולים :
 מכהן מן הכהנים כגון הדיוטין שמוטרין באלמנה :

אמר ליום שני

מב

לֹא יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים בְּנֵי אֲבֵי־בְתוּלֹת מִזֶּרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְהָאֲלֻמָּנָה אֲשֶׁר־תִּהְיֶה אֲלֻמָּנָה מִבְּהֵן יִקְחוּ : וְאֲרַמְלָא וּמְתָרְכָא לֹא
 יִסְבוּן דְּהוּן דְּנִשְׁוֵן אֶלְהוּן בְּתוּקְתָא מִזֶּרַעא דְּבֵית יִשְׂרָאֵל וְאֲרַמְלָתָא דִּי תִּחִי
 אֲרַמְלָתָא שָׂאר בְּתַנְיָא יִסְבוּן : ג וְאֶת־עַמִּי יוֹרוּ בֵּין קִדְשׁ לְחַל וּבֵין־
 מְמָא לְטָהוּר וְיִדְרִיעַם : וַת עַמִּי יִלְפֹון בֵּין קִדְשָׁא לְחֻזְא וּבֵין
 מְסַאבָּא לְרַכִּיָּא יְהוּדַעִינוּן : ד וְעַל־רִיב הִמָּה יַעֲבִדוּ לְשִׁפְט
 בְּמִשְׁפָּטֵי וְשִׁפְטָהוּ וְאֶת־תּוֹרַתִּי וְאֶת־חֻקְתִּי בְּכָל־מוֹעֲדֵי יִשְׁמְרוּ
 וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי יִקְדָּשׁוּ : וְעַל פְּלִגּוֹת דִּינָא אֵינוּן יְסוּמוּן לְמַדּוּן פְּדִינֵי
 רַעוּתֵי יוֹדִינוּן וְנַת אֲנִרְיִיתִי וְנַת קִמְי בְּכָל מוֹעֲדֵי יִמְרוּן וְנַת יוֹמֵי שְׂבִיָּא
 * למשפט ק' * ישפטהו ק' דילי יקדשונו :

כתובים משלי כז

א נֶצֶר תֵּאָנֶה יֶאֱכַל פְּרִיָּה וְשֹׁמֵר אֲדָנָיו יִכְבֵּד : דְּנִמְר תִּינַתָּא אֲבִיר
 פְּרִיָּה וְדִגְהִיר בְּמַרְיָה נְתִיקַר : ג בְּמַיִם הַפְּנִיִם לְפָנִים בֶּן לֵב הָאָדָם
 לְאָדָם : חִיָּה מָוֵא וְאִיָּה פְּרַעֲפִי דָּא בְּמִן חַד לְחַד הֵיכְנָא לְבִיהוּן דְּבִנֵי
 נְשָׂא לֹא בְּמִן חַד זָחַד : ג שְׂאוּל וְאֲבֵדָה לֹא תִשְׁבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם
 לֹא תִשְׁבַּעְנָה : שְׂוֹף וְאֲבַדְנָא לֹא סָכַעַן וְעֵינֵי דְּנִבְרָא לֹא סָכַעַן :
 ד מַצְרָף לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב וְאִישׁ לְפִי מִהֲלָלוּ : צְרָפָא לְכֶסֶף
 * ואבדון ק' וכוורא דזכא ונברא מן פומא דמשפחנוי :

רשי

(ב) במים הפנים. שאתה מראה למוכר כן מראות שלך : (ג) לא תשבוענה.
 מלקבל הרשעים : ועיני אדם רשע לא תשבוענה מלשוע אחרי יצר
 הרע : (ד) מצרף. עשוי לזרוף כסף וכוור לזהב ואיש נלרף לפי מהללו :

משנה עירובין פרק ו'

חֲלוּן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת. אַרְבַּע עַר אַרְבַּע בְּתוֹךְ עֶשְׂרֵה. מְעַרְבִין שְׁנַיִם.
 וְאִם רָצוּ מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מֵאַרְבַּע עַר אַרְבַּע. אוּ לְמַעַתָּה

מערבה ברטורה

פרק ו' חלון בתוך י'. טיהא קלת ממנו ואפי' משהו בתוך י' סמוך לקרקע: מערבין שנים.
 שני עירובין אלו לעמון ואלו לעמון ואסירין זו עס זו : ואם רצו מערבין

אחד

אמר ליום שני

מְעַשְׂרָה. מְעַרְבֵין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבֵין אֶחָד : בַּפּוֹתֵל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹתֹת.
גְּבוּהַ עֲשָׂרָה וְרַחַב אַרְבָּעָה. מְעַרְבֵין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבֵין אֶחָד. הוּא בְּרֵאשִׁי
 פִּירוֹת. אִדּוּ עוֹלָין מִכָּאן וְאוֹבְלֵין. וְאִדּוּ עוֹלָין מִכָּאן וְאוֹבְלֵין. וּבְלֶבֶד שְׂלֵא
 יוֹרִידוּ לְמַטָּה. נִפְרָץ הַפּוֹתֵל עַד עֵשֶׂר אַמּוֹת מְעַרְבֵין שְׁנַיִם. וְאִם רָצוּ
 מְעַרְבֵין אֶחָד. מִכָּאן שְׂהִיא כְּפִתָּה. יוֹתֵר מִכָּאן מְעַרְבֵין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבֵין
 שְׁנַיִם : חֲרִיץ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹתֹת. עֲמוֹק עֲשָׂרָה וְרַחַב אַרְבָּעָה. מְעַרְבֵין
 שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבֵין אֶחָד. אִפְיֹדוּ מִגְּאֻלְשׁ אוֹ תִכּוּן. מִגְּאֻלְשׁ אֶפְרָ אוֹ צְרוּרוֹת
 מְעַרְבֵין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבֵין שְׁנַיִם : י נְתַן עָלָיו גֹּסֶר (שְׂהִיא) רַחֲבָה אַרְבָּעָה
 מַפְחִים. וְכֵן שְׁתֵּי גְזוּזוֹמְטְרָאוֹת זוֹ כְּגִנְדָה זוֹ מְעַרְבֵין שְׁנַיִם. וְאִם רָצוּ מְעַרְבֵין
 אֶחָד. פָּחוֹת מִכָּאן מְעַרְבֵין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבֵין אֶחָד. י מִתְּכֵן שְׁבִין שְׁתֵּי
 חֲצוֹתֹת גְּבוּהַ עֲשָׂרָה מַפְחִים. מְעַרְבֵין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבֵין אֶחָד. אִדּוּ
 מִאֲכִילֵין מִכָּאן וְאִדּוּ מִאֲכִילֵין מִכָּאן. נִתְמַעֵט הַתְּכֵן מִעֲשָׂרָה מַפְחִים.
 מְעַרְבֵין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבֵין שְׁנַיִם : י בִּיצֵד מִשְׁתַּתְּפִין בְּמַבּוּי. מִנִּיחַ אֶת
 הַחֲבִית. וְאוֹמֵר חֲרִי זוֹ לְכֵל בְּנֵי מַבּוּי. וּמְזַבֵּחַ לָחֵן עַל יְדֵי בְנֵי וּבְתוֹ
 הַגְּדוּלוֹים. וְעַר יְדֵי עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַעֲבָרִים. וְעַר יְדֵי אִשְׁתּוֹ. אֶבֶר אֵינוֹ מְזַבֵּחַ
 לֹא עַל יְדֵי בְנֵי וּבְתוֹ תִקְמָנִים. וְלֹא עַל יְדֵי עֲבָדוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים. כִּפְנֵי

שירן

ברמורה

אהרן. עירוב א' שחטו אלו עירובין באהרת ויערבו עמהן ויהיו אחד : פחות בארבע. ללו פתח
 הוא ואין ראוי לעבור מו לזו ולמעלה מי' נמי לא יטעה תשמישית הלכך אין מערבין אחד ודוקא
 בהנר שאינו מקורה אבל בזית המקורה אפילו למעלה מי' מערבין א' שדרך לבוס ספסלים ותיבות
 סביבות הזית וניהא תשמישית : ב כוורת שבין בית הצרות. ואי דנקט רחב ד' לזו מסיס דלריך
 רוחב ד' למתו סתימה דמחילה כרוחב כל דהו הויא סתימ' אלא מסוס דכעני למתני סופא הוי
 (בראשו) פירות אלו עולין מכאן ואובלין ואלו עולין מכאן ואובלין ובלבד שלא יורידו למטה דהסוב
 רשות באנפי נפשה ולהאי דינא לריך סתימה רוחב ד' דפחות מד' הוי מקוס פטור ומותרין אלו
 ואלו להוריד למטה : ובלבד שלא יורידו למטה. לדיוורן סכתיים אבל בהנר שרי : יותר מבאן.
 הוי פירה והוי כולה כהנר א' ואס עירבה כל אחת לעמה הוי כאלו הולקין את עירובין ואוכרין
 אלו על אלו : ג חריץ. ארוך הוא ומפסיק על פני כל ההנר כולה : ורוחב ד'. דפחות מכאן נוח
 לכסוע משפתו לשפתו ואפי' מלא תכין וקס לזו סתימה היא דלא מבעל ליה התס דכסוע ליעלו :
 ד נתן עליו גסר. משפתו לשפתו כעין גסר הוי כמו פחה : שתי גזוזמטראוה. כמין מקרה כוללת
 שרה' על רה"ר ונתן גסר רחב ד' מו לזו הוי נמי פחה : פחות מבאן. שאין הגסר רחב ד'
 ואס ירח לעבור עליו ולא יניח תשמישית : ד סתבן. גדיס של תכין ומפסיק על פני כל רוחב
 הצרות : אלו מאבולין. מניחין בהמתן לאכול מן התכין ולא הייטיבן דלמא ממשיש התכין מי'
 והיל דהא רשות ואסרי ההדדי ומטעלי בהנר ולא מסקי הדעתיהו להא לא הייטיבן דהא אפי'
 חמישית אי לא הו המיעוט על פני י' אמות ויותר לא אסרי דהא י' אמות פתחה הוי ואין בהמה
 ממשעת כ"ס באקילתה כשכח א' : נתמעט התבן מי' בפה"ם. על פני כל אורך ההנר או כמסך
 גשר אמות וטור : מערבין אחד. אס נתמעט בחול לפני הכפת : י מניח את החבית. משלו
 אס ו... ואז לריך לזכות דאלו מכלהם אי' לזכות : ושובה לדם על ידי בני ובתו. אומר להם
 קבלו הכית זו וזכו בה לנש כל בני המבוי והזוכה והזוכה מנייה העירוב. כידו טפה מן הקרקע דכל

הוא

שִׁירָן בְּיָדוֹ: י נִתְמַעַט הָאוֹכֵל מוֹסֵף וּמוֹכֵה וְאִין צְרִיךְ לְהוֹדִיעַ נִתְמַעַט
 עֲלֵיהֶן. מוֹסֵף וּמוֹכֵה וְצְרִיךְ לְהוֹדִיעַ: ה בָּמָה הוּא שִׁיעוּרוֹ. בְּזֶמַן שֶׁהֵן
 מְרַבִּין. מִזֶּמֶן שְׁתֵּי סְעִידוֹת לְבָלָם. בְּזֶמַן שֶׁהֵן מוֹעֲמִין. בְּגִדּוֹגְרוֹת. לְהוֹצֵאת
 שֶׁבֶת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד: ט אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּמָה דְבָרִים אָמְרִים. בְּתַחֲמַת
 עִירוּב. אָבֵל בְּשִׁירֵי עִירוּב. כֵּל שֶׁהוּא. וְכֵן אָמְרוּ לְעִירֵי בְּתַצְרוֹת אֵלֶּא כְּדֵי
 שְׂרָא לְשִׁבְחָת אֶת הַתִּינוּקוֹת: י בְּכָל מְעַרְבִין וּמְשַׁתְּתֵּפִין חוּץ מִן הַיָּמִים
 וּמִן הַמְּלֵחָה. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר כִּפָּר הוּא עִירוּב. אֲפִילוּ
 מֵאֵפֶה סָאָה וְהִיא פְּרוּסָה. אִין מְעַרְבִין בָּהּ. כִּפָּר בְּאִיסָר וְהוּא שְׁלָם
 מְעַרְבִין בוֹ: יא נוֹתֵן אָדָם מַעֲהָ לְחַנּוּנִי וְלִנְחַתָּמוֹ כְּדֵי שִׁינּוּבָה לוֹ בְּעִירוּב.
 דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים לֹא זָכוּ לוֹ מְעוֹתָיו. וּמוֹדִים בְּשֶׁאֵר
 כֵּד הָאָדָם שָׂזָכוּ לוֹ מְעוֹתָיו. שְׂאִין מְעַרְבִין לְאָדָם אֵלֶּא מִדְּעַתּוֹ. אָמַר רַבִּי
 יְהוֹדָה בְּמָה דְבָרִים אָמְרִים בְּעִירוּבֵי תַחּוּמִין אָבֵל בְּעִירוּבֵי תַצְרוֹת

מערבין

ברכניה

היבא למנחא ברשותיה לא הוי זכיה ואמר זכיתי להם: שירן בידו. ולא זכיה היא: ז נתמעט
 האוכל. משיעור המפורש לקמן במתני: מוסיף ומוכה. אם כל להוסיף משלו אפי' ממין אחר
 שאינו ממין השיחוף הראשון מוסיף ומוכה ואינו צריך להודיען כיון שנשאר קצת מן המין הא' אינו
 נראה כמערב בתחלה אבל אם נותן ממין השיחוף הראשון אפי' כלה לגמרי מביא מאותו המין ומוכה
 זא"ל להודיען: גתוספיע ליהן. דוריון מוסיף ומוכה וצריך להודיע. דוקא בזמן שיש להצר
 שתי פתחים לכו' מצואת שכשעו' עירוב עם אנשי מבוי זה אסור להשתמש במבוי אחר לפיכך
 צריך להודיע דלמ' לא יחא להו לקנו' ברוח זו ולהפסיד ברוח שכנגדה אבל אם אין לו פתח אלא
 למבוי זה שנשתתפו בו תחלה אינו צריך להודיע דזכין לאדם שלא בפניו ואין חזין אותו אלא בפניו:
 ח מרובין. י"ה בני אדם ומעלה: מועטין. פחות מ"ה. מזון שתי סעודות. הן י"ח
 בגרונת להוציאת שנת שיעור של הוצאות שנת כי המוציא אוכלים בשנת אינו חייב בפחות מנגרונת:
 ט בשירי העירוב. שנתמעט משעורו: ולא אמרו לערב בחצרו'. אחר שנשתתפו במבוי
 אלא שלא השתכח תורת עירובי חצירות מתינוקות שאינם יודעים שנשתתפו במבוי הלכך מקילין
 ביה. ואע"ג דטעמא דמערבין עירובי חצרות לאחר שנשתתפו במבוי הוי כדי שלא השתכח תורת
 עירוב מן התינוקות מ"מ אין הלככהרבי יוסי בשירי עירוב ללא מקילין ביה כולי האי: י בכל
 מערבין. עירובי תחומין דאלו עירובי חצרות אין מערבין אלא כפת ומיהו בכל מערבין דאמר
 ר"א הכא לתווי עירובי חצרות שמערבין כפת פרוסה וא"ל כבר שלמה ופליגי עליה רבי יהושע
 ואמר דוקא כבר שלם הוא עירוב. והלכה כרבי יהושע: אין מערבין בו. וטעמא משום איבה
 שבאים בני החצר לידו מהלוקת לומר אני נותן שלמה והוא נותן פרוסה: כבר באיסר והיא
 שלם מערבין בו. נותנין אותו בעירוב עם שאר ככרות. של בני חצר ובכדד שיהיה בין שלם
 כגרונת לכל א' ואי' והמביא' פי' דכבר שלם באיסר מערבין בו לכדו לכל בני החצר וא"ל שיעור:
 יא נותן אדם מעה לחנוני. המוכר יין ודר עמו במבוי או לנחתום המוכר ככרות ודר עמו
 בחצר כדי שיזכה לו בעירוב עם חבריו אם יבואו בני מבוי לקנות ממך יין לשתוף או בני חצר
 לקנות כבר לעירוב שיהיה לי חלק בו: לא זכו לו מעותיו. שאין מעות קונות עד שימוסוך ואפילו
 עירב זה החנוני לכל האחרים וזכה גם לזה אינו עירוב שהרי לא נתכוון לזכות לו במתנת הנס
 כשאר המוכין בעירוב אלא שיקנה במעות והרי אינם קונים לו דמעות אינן קונות ומלא מערב
 לו במעותיו: ומודים בשאר כד אדם. בע"ה שאמר לו חנירו הילך מעה זו וזכה לי בעירוב
 והלך וזיכה לו שקנה עירוב דהואיל ואין בע"ה רניל למכור ככרות לא נתכוין זה אלא לעשותו שליח
 ונעשה

אמר ליום שני

מַעֲרֵבִין קְדַעְתּוֹ וְשָׂא קְדַעְתּוֹ. לְפִי שְׂזָבִין לְאָדָם שָׂא בְּפָנָיו. וְאִין חֲבִיב
קְדַעְתּוֹ שָׂא בְּפָנָיו:

ברטנורה

ונעשה כאומר לו ערב לי: שאין מערבין לאדם. כשמערבין לו משלו: אלא מדעתו. הלך
גבי חנוני כי אמר לו זכה לי לא נחמין אלא לקנות ממנו ולא כמד עליו שיטעה שלוחו ומטות אינן
קנות ולא סמכיה דעתיה נמלא מערב לו שלא מדעתו עירובי תחומין חוב הוא לו שמפסיד ללד
האחר ושם אין נוח לו. והלכה כר' יהודה:

גמרא עירובין דף פ"ב ע"א

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה וְכוּ'. גּוֹפֵא אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בַּל מְקוּם
שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוֹדָה אֵימָתִי וּבִמָּה בְּמִשְׁנַתֵּנוּ אֵינּוּ אֶלָּא
לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי חֲכָמִים. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵימָתִי לְפָרֵשׁ וּבִמָּה
לְחִלּוּקָא. וְאֵימָתִי לְפָרֵשׁ הוּא וְהָא תַּנְן וְאֵלּוּ הֵן הַפְּסוּלִין
הַמְּשַׁחַק בְּקוּבֵיָא וּמְלוּה בְּרִיבֵית וּמְפָרִיחֵי יוֹנִים וְסוּחֲרֵי
שְׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אֵימָתִי בְּזִמְן שְׂאִין לֹא אוֹמְנֹת אֶלָּא
הוּא אֶבֶר יֵשׁ לֹא אוֹמְנֹת שְׂאֵא הוּא חֲרִי זֶה פֶּשֶׁר וְתַנִּי
עָרָה בְּבִרְיֵיתָא וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין שְׂאִין לֹא אוֹמְנֹת אֶלָּא
הוּא וּבֵין שְׂאִישׁ לֹא אוֹמְנֹת שְׂאֵא הוּא חֲרִי זֶה פְּסוּר. הֲהִיא
דְּרַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַבִּי מְרִפּוֹן הִיא דְּתַנָּיָא אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה
מִשּׁוּם רַבִּי מְרִפּוֹן לְעוֹלָם אֵין אַחַד מֵהֶן נִזְיֵר לְפִי שְׂאִין נִזְיֵרוֹת

אלא

רש"י

הפסוקין. לעדות דכולן גולגין מדבריהן הן דאסמכתא לא קנייא ומגול גזיל ליה:
בקוביא. בערבון: מפריחי יונים. אי תקדמה יוכך לויני: סוחרה
שביעית. דרחמנא אמר לאכלה ולא לסחורה וזה שחומר ממון לעבור עבירה
על הממון רשע הוא והסורה אמרה אל תשע רשע עד: בזמן שאין להם
אוינות אלא הוא. דקסבר רבי יהודה אסמכתא שהוא נסמך על דעתו שהוא
ינלחו ועל אותה אסמכתא הוא מהנה קניא ולאו גולגין כינה ופסוליהו לפי
שאין עסיקין בישובו של עולם דכין דאין מכירין ובקיאין בטורח ולער בני אדם
אינן חסין על חבריהן מלהפסידן ממון: וחבטים אוברים וכו'. קס"ד היינו
ה"ק דמתניתין אלמא אימתי לחלוק: ההיא ברייתא משום ר"ט היא דאמר
אסמכתא לא קניא אבל במתניתין לא פליג ר"י דת"ק אלא מפרש לטעמיה:
אין אחד מהם נזיר. טעם שיושבין וראו אחד בל ואמר אחד מהן הריני נזיר

אָדָא לְהַפְלָאָה. אֲלָמָא פִּינָן דְּמִסְפָּקָא לִיה אִי נְזִיר אִי לֹא
 נְזִיר הוּא לֹא מִשְׁעֲבִיד נַפְשִׁיהָ הָבָא נָמִי פִּינָן דְּלֹא יָדַע אִי קָנִי
 אִי לֹא קָנִי לֹא גָמַר וּמְקַנְתָּ:

רש"י

סוֹס נזיר ואמר חזירו כרני נזיר שחין זה נזיר: דהפלאה. טיבא נדרו מפורט
 ע. סודאי ולא בחזרת ספק אי נזיר אטו סבא כנגדו: אי קני. אי נלא:

זוהר אמר דף צי ע"א

וְלֹא יִחַלַּל זְרַעוּ בְּעַמּוּי פִּי אֲנִי יְיָ מְקַדְּשׁוֹ. תָּא חֲזוּ כִּד מָאן דְּאֶפְיֵק זְרַע
 דְּבִטְלָה לֹא זָבִי לְמַחְמִי אִפִּי שְׂכִינְתָא וְאֶקְרִי רַע דְּכְתִיב (תהלים ה) פִּי
 לֹא אֵל חַפְזֵי רִשְׁעֵי אֲתָהּ לֹא יַגְוֶרְךָ רַע הָאִי מָאן דְּאֶפְיֵק לִיה בְּיָדֵיהּ אוּ
 בְּאֲנָתֵי אַחְרָא דְּלֹא בִּשְׂרָא. וְאִי תִּימָא דְּאֶפְיֵק לִיה בְּאֲנָתֵי דְּלֹא מִתְעַבְרָא
 דְּכִי נָמִי לֹא. אָדָא כְּמָה דְּאֶמְרָן וְעַד דָּא יָבֵעִי בַר גִּישׁ מְקַדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 דִּיזְמִין לִיה כְּאֲנָא דְּבִשְׂרָא דְּלֹא יַפְנִים זְרַעִיהּ. מָאן דְּאֶפְיֵק זְרַעָא בְּמֵאנָא
 דְּלֹא בִּשְׂרָא פְּנִים לִיה לִזְרַעִיהּ וְנִי לְמָאן דְּפְנִים זְרַעִיהּ. וּמָה בִּשְׂאָר בְּנֵי
 גִּישָׁא כִּךְ בְּכֵתָנָא דְּקֹאִים לְתַתָּא בְּגוֹנָא דְּלַעֲיָא בְּקִדּוּשָׁה עֲקָאָה עַל אַחַת
 פְּמָה וּכְמָה. בְּעַמּוּי מְהוּ בְּעַמּוּי דְּהָא כְּתִיב לְעִילָא אֲלִמְנָה וְגִרּוּשָׁה וְחַלְלָה
 זִוְגָה אֶת אִקְּהָ לֹא יִפְחַ וּכְתִיב וְלֹא יִחַלַּל זְרַעוּ בְּעַמּוּי. בְּהֵם מְכַעֲרֵי לִיה
 מְהוּ בְּעַמּוּי אֲלֵא מְדָה דָּא קָנָא בְּעַמּוּי פְּנִימוּ בְּעַמּוּי וְעַד דָּא כְּתִיב פִּי
 אֵם בְּתוּלָה מְעַמּוּי יִקְּה אִשָּׁה מְעַמּוּי וְדָאִי כְּלֵא בְּגוֹנָא דְּלַעֲיָא. פִּי אֲנִי
 יְיָ מְקַדְּשׁוֹ מְהוּ מְקַדְּשׁוֹ אָדָא אֲנָא הוּא הוּא דְּאִיהוּ מְקַדְּשׁ לִיה בְּכִל
 יוֹמָא וּבְגִין כִּךְ לֹא יַפְנִים זְרַעִיהּ וְלֹא יִשְׁתַּכַּח בִּיה פְּנִימוּ. וּבְגִין דָּא אֲנִי
 יְיָ מְקַדְּשׁוֹ דְּאֲנָא בְּעֵינָא קְדֻשָּׁא לִיה וְיִשְׁתַּכַּח קְדֻשָּׁא בְּכִלָּא
 דְּקְדֻשָּׁא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּקְדֻשָּׁא. תָּא חֲזוּ קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא (ר"ז)
 יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּכֵתָנָא וְיִשְׁתַּכַּח קְדֻשָּׁא כִּד אֲתֵי לְשַׁמְשָׁא
 וּבְגִין דְּקְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּכֵתָנָא דְּאִיהוּ קְדֻשָּׁא כְּתָנָא
 יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּכֵתָנָא דְּאִי תְּקַדֵּשׁ בְּדְכֵי תִיָּהּ וּמָאִי אִיהוּ לְפָנָאֵם בַּר
 גִּישׁ (ס"א כְּתָנָא) אַחְרָא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַל יְדָא דְּקְדֻשָּׁא אַחְרָא בְּגִין דִּישְׁתַּכְּתוּן
 כְּלָא בְּקִדּוּשָׁה לְשַׁמְשָׁא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּעֵלְמָא
 דִּין וּבְעֵלְמָא דְּאֲתֵי דְּעֲלִיָּהוּ כְּתִיב (ויקרא כ"י) וְאֶבְדִּיר אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים
 דְּהִיוֹת לִי בְּמָה פְּרִישׁוּן יִשְׂרָאֵל מִכְּלָא בְּקִדּוּשָׁה לְשַׁמְשָׁא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ
 הוּא הוּא הוּא כְּתִיב (ס"ב) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים פִּי אֲנִי יְיָ. תוּ
 פְּתַח וְאָמַר (תהלים ג) לִי הִיִּשְׁעָה עַל עַמְּךָ בְּרַכְתֶּךָ סְלָה לִי הִיִּשְׁעָה

אמר ליום שני

הָבִי תְנִינָו וּבָאִין אִינִין וְיִשְׂרָאֵל דְּבִבְכַל אַתְר דְּאַתְנַנְלוּ יִשְׁבִּינְתָא אַתְנַנְלִיא
 בְּהַדְרִיָּהוּ בְּדַ יִפְקִין יִשְׂרָאֵל מְגִלְתָּא פּוּרְקָנָא לְמַאן. לְיִשְׂרָאֵל אִו
 לְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אֵלֶּא הָא אִוְקְמוּהָ בְּכַמְהָ קְרָאִי וְהָבֵא לִי הַיְשׁוּעָה
 וְדָאִי אִמְתִּי עַל עֲמָדָה בְּרַבְתָּהּ סֵלְהָ. בְּשִׁיעָתָא דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 יִשְׁנָה בְּבִרְבְּאָן עֲרִיבֵי דְיִשְׂרָאֵל לְאַפְקָא לִוּן מִן גְּלוּתָא וְלְאַוּמְבָא לְהוּ
 כְּדִין לִי הַיְשׁוּעָה וְדָאִי. וְעַל דָּא תְנִינָו דְקַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יִיתוּב עֲמַחוּן
 דְיִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא הָדָא הוּא דְכַתִּיב (יכיים ל) וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת
 שְׁבוּתָהּ וְרַחֲמֶהּ :

יוסב לחק

מוכר

הלכה פסוקה

כשעני חשובה לרבי דף ו' ע"ב

היום ה' חלה פ"ג

נְהִינוּ אֲנָשִׁים תְּרַבְּהָ לְהַתְּפַלֵּל מִנְהַג גְּדוּלָה
 וְקַמְנָה וְהַאֲסֵת רְשׁוּת. וְהוֹרוּ מִקְצַת
 בְּנֵאֲוָנִים שְׂאִין רְאוּי לְהַתְּפַלֵּל רְשׁוּת אֵלֶּא
 הַגְּדוּלָה. וְכֵן הַדִּין נוֹהֵן מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּנֶגֶד
 דְּבַר שְׂאִינוּ תְדִיר כְּבֵל יוֹם. וְאִם הַתְּפַלֵּל
 הַגְּדוּלָה חוֹבָה לֹא וְהַתְּפַלֵּל קַמְנָה אֵקָא
 רְשׁוּת : יֵהָא לְמַדְתָּ שְׂאֵן מִנְהַג גְּדוּלָה
 מִשִּׁשׁ שְׁעוֹת וְמִחֲצֵה עַד מִשַּׁע שְׁעוֹת
 וְמִחֲצֵה וּמִן מִנְחָה קַמְנָה מִתִּישַׁע שְׁעוֹת
 וְמִחֲצֵה עַד שְׁשִׁישָׁר מִן הַיּוֹם שְׁעָה וְרַבִּיעַ
 וַיֵּשׁ לוֹ לְהַתְּפַלֵּל אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּשְׁקַע
 הַחֶמֶה : יִתְפַּלֵּת הַמוֹסְפִין וּמִנָּה אַחַר
 הַפֶּלֶת הַשָּׁחַר עַד שְׁבַע שְׁעוֹת בַּיּוֹם
 וְמִקְהַלְלֵל אוֹתָהּ אַחַר שְׁבַע שְׁעוֹת אַף
 עַל פִּי שְׁפִשַׁע וְצָא וְדִי חוֹבְתוֹ כִּפְנֵי
 שְׂוִמְנָה כָּל בַּיּוֹם :

(= זילת) = כָּבֵל עַת וְהוּוּ בְּגִדֵיךָ לְבָנִים לְעֵרִים
 וְרָאָה עֲצָמוּ כְּאֵלוּ נוֹמָה לְמוֹת
 וְאִם יָמוּת בְּשִׁיעָתוֹ נִמְצָא מֵת כְּחֵטְאֵי לְפִיכָה
 וְשׁוּב כְּחֵטְאֵי מֵת. וְאֶחָד רַבּוֹתֵינוּ וְכַרְוִים
 לְכַרְכָּה שׁוּב יוֹם אַחַר וְכוּי לְפִיכָה יַעֲוֹב יוֹר
 אַחַר לְפָנֵי מִיתָתוֹ וְנִפְתָּ שְׁעָה אַחַת בְּתִישׁוּכָה :
 אֵל תֵּאֱמַר שְׂאִין לְחַפְּשׁ בְּרַבְרִי וְלִשׁוֹב כִּי
 אִם מְעַבְרֹת שְׁנֵי כְּהֵן מַעֲשֶׂה כְּגִין גִּיל
 זְנוּת וְנִגְבַּה וְכִיּוֹצֵא כְּהֵן אֵלֶּא כְּשֵׁם שְׁעָרֵיךָ
 אֲדָם לְפָרִישׁ וְלִשׁוֹב מִקָּדָם בְּךָ הוּא עֲרִיף
 לְחַפְּשׁ גְּבוּעוֹת הַרְעוֹת שְׁנֵי מוֹ לִשׁוֹב סֵתָן
 מִן הַכַּעֲס וּמִן הַאִיָּבָה אוֹ מִן הַמִּקְנָה אוֹ מִן
 הַגִּיל וּמִדְרִישׁת הַמִּאֲקָרוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּהֵן מִסְּבֵל
 עֲרִיף לְשׁוֹב. וְאֵלוּ קָשִׁים יוֹמֵר מִן תְּעִנּוֹת
 שְׁנֵי כְּהֵן מַעֲשֶׂה שְׂוִמְנָן שְׂאֲדָם רִגִיל כְּאֵלוּ
 קָשִׁה לְפָרִישׁ סֵתָן אַחֲרֵי אֲשֶׁר נִשְׁתַּקַּע וְרִישׁ
 לְעִשׂוֹת וְצַל וְהָ אַחֲרֵי (יסי גיה) יַעֲוֹב רְשָׁע
 דְרַכּוֹ וְגו' :

אמר ליום שלישי תורה

יבין בקריאת המטה פסוקים אלו שהם כנגד ה' המילוי יוד' ראשונה דכס בין להשאר בו הארת
מתוספת נפש של שבת שעברה

יֵא וְעַד כָּד־נִפְשַׁת מֵת לֹא יבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא
יִשְׁמָא : וְעַד כָּד נִפְשַׁת מִיָּתָא לֹא יִיעוֹד לְאָבִיהִי וּלְאִמֶיהָ לֹא
יִסְתָּאב : יב וּבֵן הַמְּקַדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יַחֲלֵל אֶת מִקְדָּשׁ
אֱלֹהֵיו כִּי גִזַּר שָׁמַן מִשְׁחַת אֱלֹהֵיו עֲדָיו אֲנִי יְהוָה :
וּמִן מְקַדָּשָׁא לֹא יִפּוֹק וְלֹא יַחֲלִי יַת מְקַדָּשָׁא הֵאֱמַתִּיהָ אֲדָרִי כְּלִירִי מִשְׁחַת רַבּוּת
אֱלֹהִיהָ עֲלוֹתֶיהָ אָנָּה יי : יג וְהוּא אִשָּׁה בְּבַתּוּלִיָּה יִקַּח :
וְהוּא אֶתְתָּא בְּבַתּוּלָהָ יִסֵּב : יד אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה וְחַלְלָה זֹנָה
אֶת־אִלָּה לֹא יִקַּח כִּי אִם־בְּתוּלָה מִעַמּוֹ יִקַּח אִשָּׁה :
אֶרְמְלָא וּמְתָרְכָא וְחַלִּיזָא מִטְעִיא יַת אֲרִין לֹא יִסֵּב אֲרִין בְּתוּקָתָא מַעֲמִיהָ
יִסֵּב אֶתְתָּא : טו וְלֹא־יַחֲלֵל זֶרְעוֹ בְּעַמּוֹ כִּי אֲנִי יְהוָה
מְקַדָּשׁוֹ : וְלֹא יַחֲלֵל זֶרְעִיהָ בְּעַמּוֹת אֲדָרִי אָנָּה יי מְקַדָּשֶׁיהָ :

רש"י

(יא) ועד כד נפשית מת. זאהל המת: נפשית מת. להביא רביעית דס מן
המת שמטמא זאהל: דאביו ודאמו לא ישמא. לא זא אלא להסיר לו מת
מלוה: (יב) ובן המקדש לא יצא. אינו הולך אחר המטה ועוד מכאן למדו
רבותינו שג"ג מקריב אונן וכן משמשו אף אש מתו אביו ואמו אינו לרק ללא
מן המקדש אלא עובר עבורה: ולא יחלל את מקדש. שאינו מחלל בכך את
העבודה שהסיר לו הכבוד הא כהן הדיוט שעבר אונן חלל: (יד) וחללה. שגילדה
מפסולי כהונה: (טו) ורא יחלל זרעו. הא אש נשא אחת מן הפסילות זרעו הימנה
חלל מדין קדושת כהונה:

נביאים יחזקאל ס"ד

א וְאִל־מֵת אֲדָרִים לֹא יבֹא לְשִׁמְאָהָ כִּי אִם־לְאָב וּלְאִם
וּלְבֵן וּלְבַת לְאִחַ וּלְאֶחָיוֹת אֲשֶׁר־לֹא־הָיִיתָ לְאִישׁ יִשְׁמָאוּ :
וְעַד מִיָּתָא דְאִנְשָׁא לֹא יִיעוֹד לְאִסְתָּאבָא אֲרִין לֹא יִשְׁמָאוּ וּלְבַר וּלְבַת
לְאִחַ וּלְאֶחָת דְּלֹא הִוַּת לְבַר יִסְתָּאבִין : ב וְאֶחָרֵי מְתָרְתוֹ שְׁבַע־יָמִים

אמר ליום שלישי

יספרו־לו : ובתר דכנתי שבשא יומין ומנין ליה : גוביום באו אר-
 הקדש אר-תחצר תפנימית לשרת בקדש יקריב תטאתו נאם
 אדני יהוה : וביום מעליה קידשא לדרתא גונתא לשמשא בקדשא
 יקריב תטאתיה אמר יי אלהים : ד והיתה להם לנחלה אני נחלהם
 ואחזה לאיתתגנו להם בישראל אני אחותם : ותהי להון לאתגנא
 חולק מומר קורבני חולקתון ואחסנא לא תתנון להון בישראל מתנו
 דיהבית להון אנון אחסנתהון : ה תמונחה והתמאת והאשם המה
 יאכלום וכל־הרם בישראל להם יהיה : מנחתא תטאתא
 נאשכא אנון וכלוגיה וכל תרמא בישראל להון יהי :

רש"י

(ג) וביום בואו אר הקדש. חמלה להתנדק בעבודה : יקריב חטאתו. זו עשירית
 האופה : (ד) והיתה להם. הכוונה לנחלה : חרם בישראל. לטון הקדש :

כתובים משלי כ"ז

א אסתכתוש את־האזיל | במכתש בתוך הריפות בעלי לא
 תסור מעליו או־לתו : אין מחית ליה לשמא במכתשי בנו סיעתא
 ובאידרך לא תעביר מניה שמוותה : כ ידע תדע פני צאנך שית
 לבך לעדרים : מה דרעי אנת דע אפי ענך ושים לבך על קנטיון :
 ג כן לא לעולם חסן ואסנור לדור ודור : פמוג דרא לעלם הוא
 אחסנא אף שלם דרא דרא : ד גלה חציר ונראה־רשא ונאספו
 עשבות הרים : שבת עמרא ואתחמי דתאה ואתגנש עשכא דמרי :
 ה כבשים ללבושך ומחיר שדה עתודים : אמרי לקבושך
דור כתיב
 ונדא לתגודתך .

רש"י

(א) הריפות. חטים הגדוכין במכתש : בעלי. הוא זכנא : (ב) פני צאנך.
 החצוין בהם חמיד מה הם לריכיס : (ג) חוסן. ממון : (ד) גדה חציר. כשנגלה
 החציר בימי ניסן : ונראה דשא. ונאספו עשבים ללמוח : (ה) כבשים. גזיפיהם
 יהיו ללבושך : ומחיר שדה. ישו לך העתודים :

אמר ליום שרישי

כו

משנה קי"ושין ע"ב ב'

הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ בּוֹ וּבִשְׂלוּחוֹ. הָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בּוֹה וּבִשְׂלוּחָהּ. הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ אֶת בֵּיתוֹ כִּשְׂהוּיָא נַעֲרָה בּוֹ וּבִשְׂלוּחוֹ. הָאוֹמֵר רֵאשִׁי הַתְּקַדְּשִׁי לִי בַתְּמָרָה זוֹ. הַתְּקַדְּשִׁי לִי כְּזוֹ אִם יֵשׁ בְּאַחַת מֵהֶן שְׂוֵה פְרוּטָה מְקִידֶשֶׁת. וְאִם לֹא אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. בּוֹ וּבְזוֹ וּבְזוֹ. אִם יֵשׁ שְׂוֵה פְרוּטָה בְּכֶן מְקִידֶשֶׁת וְאִם לֹא אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. הִיתָה אוֹכֵלֶת רֵאשִׁינָה רֵאשִׁוּנָה. אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. עַד שִׁיְהִי בְּאַחַת מֵהֶן שְׂוֵה פְרוּטָה : ד הַתְּקַדְּשִׁי לִי בְּכּוֹס זֶה שֶׁל יַיִן. וְנִמְצָא שֶׁל דְּבִשׁ. שֶׁל דְּבִשׁ וְנִמְצָא שֶׁל יַיִן. בְּדִינָהּ זֶה שֶׁל כֶּסֶף. וְנִמְצָא שֶׁל זָהָב. שֶׁל זָהָב וְנִמְצָא שֶׁל כֶּסֶף. עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי עֲשִׂיר. וְנִמְצָא עֲנִי. עֲנִי וְנִמְצָא עֲשִׂיר. אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם הִמְעָה לְשִׁבַּח מְקִידֶשֶׁת : ד עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי כֹהֵן וְנִמְצָא גוֹי. גוֹי וְנִמְצָא כֹהֵן. נִתָּן וְנִמְצָא מְכוֹר. מְכוֹר וְנִמְצָא נִתָּן. בֶּן עִיר וְנִמְצָא בֶּן פְּרָדָּה. בֶּן פְּרָדָּה וְנִמְצָא בֶּן עִיר. עַד מִנֵּת שְׂבִיתִי קְרוֹב לְמִרְחֵץ וְנִמְצָא רְחוֹק. רְחוֹק וְנִמְצָא קְרוֹב. עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי לִי בֵּית אוֹ שֶׁפָּחָה גוֹדֶלֶת וְאֵין רוֹ. אוֹ עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי לִי וַיֵּשׁ לוֹ. עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי לִי בָּנִים וַיֵּשׁ לוֹ. אוֹ עַד מִנֵּת שְׂאֵנִי לִי וְאֵין רוֹ. עַד בְּכֶסֶף אֶף עַד פִּי שְׂאֵמָרָה בְּפִי הִיא לְהַתְּקַדֵּשׁ לוֹ. אֶף עַד פִּי בֶן אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. וְכֵן הִיא שְׂהִמְעָתִי : ד הָאוֹמֵר לְשְׂלוּחוֹ צֵא וְקַדֵּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוּנִית בְּמָקוֹם פְּלוּנִי. וְחָדָּה וְקַדֵּשָׁה בְּמָקוֹם אַחֵר. אֵינָה מְקִידֶשֶׁת. הָרִי הִיא בְּמָקוֹם פְּלוּנִי. וְקַדֵּשָׁה בְּמָקוֹם אַחֵר. הָרִי זֶה מְקִידֶשֶׁת : ה הַתְּקַדְּשִׁי

את

ברטנורה

פרק ב האיש מקדש בו ובשלוחו בו חלה ואח"כ בשלוחו שמוה בו יותר משלוחו
 דכי עסיק גופו בשלוחו מקבל שכר טפי וילפינן שלוחו של אדם כמותו
 מקרא דכתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל וכי כל ישראל שוחטין אלא מכאן שלוחו של
 אדם כמותו : האיש מקדש את בתו כשהיא נערה, וכ"ש כשהיא קטנה והיא דנקט נערה
 אורח ארעא אשמועינן שאסור לאדם לקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוגי אני
 רואה : ואם לאו אינה מקודשת. דכיון שאמר התקדשי התקדשי כל הד הוא קדושין באפי
 נפשיהו : עד שיהא באחת מהן שוה פרוטה. האי אחת מהן לא מתוקמא אלא באחרונה
 שבה דכי אמר לה התקדשי לי כזו וכזו וכזו והיתה אוכלת אחת אחת כל אותן שאכלה הוו מלוה
 גבה וכי מטיא אחרונה שבה נמרין הקדושין אי אחת בה שוה פרוטה הוה ליה מקדש במלוה
 ופרוטה וק"ל המקדש במלוה ופרוטה דעתה אפרוטה ומקודשת אבל אי לית באחרונה שוה פרוטה
 אע"ג דאיכא בקמאי שוה פרוטה כי מטי גמר קדושין ה"ל מקדש במלוה והמקדש במלוה אינה מקודשת :
 ב של זהב ונמצא של כסף כו'. דאיכא דניחא לה כהא ואיכא דניחא לה כהא : רבי
 שמעון אומר אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת. לא פליג ר"ש אלא על שבה דממון
 דמתמא ניחא לה בזאתו שבה אבל על שבה דיוחסין כגון לוי וגמאז כהן מודה ר"ש דאפילו הטעתו
 או הטעה הוא אותה לשבח אינה מקודשת ללא ניחא לה בשבתו מפני שמתגאה עליה, ואין הלכה
 כרבי שמעון : ג שפחה גודלת. קולעת שער הנשים פ"א דברנית ובעלת לשון כמ"ש ותגדילו
 עלי נפיכס : אע"פ שאמרה בלבי היה להקדש וכו'. דדברים שזכב אינם דברים :
 ד וקידשה במקום אחר וכו'. דמראה מקום הוא ל"אין זה הנאי : ה הצא שלא בביתוה.

ד'אמר

אמר ר' יוסי

את האשה על מנת שאין עִיָּה נְדָרִים. וּנְמַצָּאוּ עִיָּה נְדָרִים. אֵינָה מְקוּדָּשֶׁת. פְּנִיסָה סֵתֵם וּנְמַצָּאוּ עִיָּה נְדָרִים תֵּצֵא שְׂרָא בְּכַתוּבָה. עַל מִנַּת שְׂאִין בְּהַ מוֹמִין. וּנְמַצָּאוּ בְּהַ מוֹמִין אֵינָה מְקוּדָּשֶׁת. פְּנִיסָה סֵתֵם. וּנְמַצָּאוּ בְּהַ מוֹמִין תֵּצֵא שְׂרָא בְּכַתוּבָה. כִּד הַמוֹמִין הַפּוֹסְלִים בְּפִדְיָתָם. פּוֹסְלִים בְּנִשְׁוִים: וְהַמְקַדֵּשׁ שְׁתֵּי נָשִׁים בְּשׁוּה פְּרוּמָה. אוֹ אִשָּׁה אַחַת בְּפַחֲוִית מִשׁוּה פְּרוּמָה. אִף עַל פִּי שְׂשַׁכַּח סְבִלּוֹנוֹת לְאַחַר מִכָּאן. אֵינָה מְקוּדָּשֶׁת. שְׂמִיחַת קִדּוּשֵׁין הֶרְאִשׁוּנִים שְׁכַח. וְכֵן קָבֵן עֲקָדָשׁ: וְהַמְקַדֵּשׁ אִשָּׁה וּבִתָּה. אוֹ אִשָּׁה וְאַחֲוֹתָה פְּאַחַת. אֵינָן מְקוּדָּשׁוֹת. וּמַעֲשֵׂה פְּתִימָה נָשִׁים. וּכְהֵן שְׁתֵּי אֲחִיוֹת. וְלִקְטוּ אֶחָד בְּדַבְּרָה עַל תִּיאָנִים וְשִׁלְּהֶם הִיתָה. וְשִׁלְּ שְׂבִיעִית הִיתָה. וְאָמַר הֲרִי בְּדַבְּרֵם מְקַדְּשׁוֹת לִי בְּכַלְפָּלָה זֶה. וְקִבְּרָתָה אַחַת מִהֵן עַל יַדִּי כֶּקֶן. וְאָמְרוּ חֲכָמִים אֵין הָאֲחִיוֹת מְקַדְּשׁוֹת: הַמְקַדֵּשׁ בְּחֻלְקוֹ בֵּין קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים בֵּין הַדְּשִׁים קִדְּשִׁים אֵינָה מְקוּדָּשֶׁת. בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי. בֵּין שְׁוֹגֵג בֵּין מְזִיד לֹא קִדְּשׁ דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשׁוּגֵג לֹא קִדְּשׁ

במזיד

ברטנורה

דאמר אי אשאי באשה נדרני' אבל גיטא בעיא מספק כיון דלא פירש דלמא דעתיה נמי אנדרנית: הפוסלים בכהנים. מפורש בכתיבת: ׀ סבלונות. דורות שדרך חתן לשלוח לארוסתו: אינה מקודשת. ולא אמרינן יודע היה שאין קידושין וגמר ושלח סבלונות לשם קידושין אלא אמרינן מחמת קידושין הראשונים שלה: וכן קבין שקידש' ושלח סבלונות משהגדיל: ׀ אינן מקודשות. דא"ק ואשה אל אחותה לא תקה לזרור כשעה שגטו צרות זו לזו אין לך לקוחין אפי' באחת מהן וה"ל לכל שאר עריות שיש בהם כרת שאין קידושין מוספין בהם: ושרהן היתה. שמעינן מהא מתני' דהמקדש בגזל ואפי' בגזל דידה אינה מקודש' ולא אמרינן מדקבלתי' אחילתיה מדקתני ושלחן היתה ושל שביעית היתה משום דשל שביעית היתה שהפירות הפקר משום הכי הכשים מקודשות אלא שאין אחיות מקודשות אבל אם לא היתה שביעית הואיל ושלחן היתה לא היו קידושין תוספין באחת מהן ודוקא בגזל שלפני יאוש בעלים אמרינן דלא היה קידושין אבל במקדש בגזל שלאחר יאוש קידושין קידושין. ושמעינן נמי שהמקדש צפירות שביעית מקודשת ולא אמרינן אינן ממונו לזכות בהן אלא כיון שזכה בהן ממונו הם לכל דבר ושמעין' נמי שאשה נעשית שליח לחברתה ואפי' במקום שנעשית לה צרה ואע"ג דבכל עדות שהאשה כשרה לה אין הנזרה כשרה לה שליחותה מיהו כיון דעבדא עבדא דהא הכא בקידושין הללו נעשית צרות ע"י זו שקבלתה איתני אין אחיות מקודשות הא נכריות מקודשו' ומתני' מיתרצה בש"ס אליבא דרובא דהלכתא הכי המקדש אשה ובתה או אשה ואחותה שתיכן באחת אינן מקודשות הא אחת מאשה ובתה אחת מאשה ואחותה כגון שאמר לשתיכן אחת מכס מקודשת לי ולא פירש לאיזה מהן מקדש וקבלה אחת מהן הקידושין על ידי חברתה או שתיכן קבלו הקידושין באחת מקודשות ושתיכן לזכות נע. ואם אמר הראייה מכס לביאה מקודשת לי אינן מקודשות דכל אחת מהן איכא לספוקי באחות אשתו ואין שום אחת מהן ראויה לביאה ונעשה נמי בחמס נשים ובהן שתי אחיות ולקט אחד כלכלה של תאנים ואמר הראייה מכס לביאה תתקדש לי ואמרו הכמים אין האחיות מתקדשות הא נכריות שהיו ראיות לביאה מתקדשות אבל אם אמר כולכם מתקדשות לי לא היתה שום אחת מהן מקודשת דכי היכי דאין אחיות מקודשות כך אין האחות מקודשות היכא דאמר כולכם: ׀ המקדש בחלקו. שחלק עם אחיו הכהנים: אינה מקודשת. דכהנים משלחן גבוה קא זכו וא"ק וזה יהיה לך מקדשי הקדשים מן האם מה שאם אין אחת משתמש בו אלא לאכילה כך מתנות הללו לא משתמש בהם אלא לאכילה וכמעשר כתיב לה' הוא בהיותו יחא: רבי יהודה אומר במזיד קדש. במעשר

אמר ליום שלישי

נד

בְּמִזְדֵּי קִדְשֵׁי. וּבְהַקְדֵּשׁ בְּמִזְדֵּי קִדְשֵׁי. וּבְשׁוּגַג לֹא קִדְשֵׁי דְבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר בְּשׁוּגַג קִדְשֵׁי. בְּמִזְדֵּי לֹא קִדְשֵׁי: « הַמְקַדְּשֵׁי בְּעֶרְבֵר.
 וּבְכִזְאֵי הַכֶּרֶם. בְּשׂוֹר הַנֶּמְקָל. וּבְעִגְלָה עֲרוּפָה. בְּצִפּוּרֵי מְצֻרָע. וּבְשֹׁעַר
 נֹיֵר. וּבְפֶטֶר חֲמוֹר. וּבְבִשְׂרֵי בְחֵלֶב. וּבְחֻלְוֵי עֵנֶשְׂחָטֵי בַעֲזָרָה. אֵינָה
 מְקוּדָשֶׁת. מִכֶּרֶן וְקִדְשֵׁי בְדַמְיָהוּן מְקוּדָשֶׁת: י הַמְקַדְּשֵׁי בְּתַרְוֹמוֹת. וּבְמַעֲשֵׂוֹת
 וּבְמַתְנֹת. וּבְגִמֵי חֲטָאֵת. וּבְאֵפֶר חֲטָאֵת. תְּהִי זֶה מְקוּדָשֶׁת וְאֶפְיָלוּ יִשְׂרָאֵל:

ברטורה

שני הואיל ויזא לחולין ע"י פדיון והרי הוציאו לחולין ע"י קידושין הללו ור"מ סבר אין דרך
 חלול כזך: ובהקדשו של דגק הבית: מויר קדש. שכיון שידע שהוא הקדש והוציאו לחולין
 כמנהג נחללה קדושתו: ובשוגג. ללא ידע שהוא הקדש ולא נחלל ליה לנתחלל הקדש על ידיו
 לא נתחללה קדושתו ואינה מקודשת ורבי יהודה סבר אישכא. והלכה כר"מ במעשר וכו' יהודה
 נהקדש: הַמְקַדְּשֵׁי בַעֲרָלָה וכו' אינה מקודשת. דכלהו איסורי הנאה נהו ערלה דכתיב
 לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע: בכלאי הברם. דכתיב פן הקדש פן
 חוקד אש: ובשור הנסקל. דכתיב ביה ולא יאכל את בשרו: ובעגלה ערופה. דכתיב ביה
 כפרה כקדשים שנאמר ונכפר להם הדם: בצפירי מצורע. דהויא נאמר מכסיר ומכפר בפנים
 אשמו של מצורע שהוא מכסיר אותו לאכול כקדשים ונחטאמו שמכפר ונטיהם נעשים בפנים ונא'
 מכסיר ומכפר בחון מכסיר מצורי מצורע שמכסירין המצורע לכא אל חון המהנה ומכפר עגלה
 ערופה שנאמר בה ונכפר להם הדם ונטיהם נעשים חון לעזרה מה מכסיר ומכפר האמיר בפנים
 שהם אשמו ונחטאמו של מצורע עשה כו מכסיר כמכפר דתרוויהו קדשים ניהו ואיסורים בהנאה
 אף מכסיר ומכפר האמורים בחון שהם מצורי מצורע ועגלה ערופה עשה כו מכסיר כמכפר להיות
 איסורים בהנאה ומאומתי איסורים מצורי מצורע בהנאה משעה שחייה והצפור השחטה לכלד היא
 שאסורה בהנאה ועגלה ערופה ירדתה אל נחל איהן אוסרתה: ובשער הנזיר. דא"ק קדש יהיה
 גדל פרע שער ראשו גדולו (פרע שער ראשו) יהיה קדוש: ופטר חמור. נאמר בו וערפתי ונאמר
 בעגלה ערופה וערפו מה עגלה ערופה אסורה בהנאה אף פטר חמור אסור בהנאה ואינו אסור
 בהנא' אלא אחר עריפה: ובבשר בחלב. נאמר ג' פעמים לא תכשל נדי בהלב אמו אחד לאיסור אכילה
 ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור ביטול: ובהולין שנשחטו בעזרה. דכתיב כי ירחק ממך המקום
 וזנחת בריחוק מקום אתה זיבח ואי אתה זיכה בקירוב מקום יכול לא יאכלנו אכל יטלינו לכלבים
 ח"ל לכלב תכליכון אותו אורו אתה משליך לכלב ואי אתה משליך לכלב חלין שנשחטו בעזרה:
 מוכרן וקידש בדמיהן מקודשתה. שאין לך דבר שהופס את דמיו להיות כמותו אלא ע"ז ונטיעיה.
 ע"ז שנאמר והיית הרם כמותו כל מה שאתה מהוה ממנו הרי הוא כמותו. ונטיעיה שנאמר קדש
 היא תופסת דמיה כהקדש והו ע"ז ונטיעיה שני כחובים הנאים כאהד וכל שני כחובים הנאים
 כאהד אין מולדין: הַמְקַדְּשֵׁי בְּתַרְוֹמוֹת. תרומה גדולה ותרומת מעשר: ובמעשרה. מעשר
 ראשון ומעשר עני: ובמתנות. הזרוע והלהיים והקיסה: ובגמי חטאה. וכמי אפר חטאת
 ודאויס למכרם לעמאים ליקח מהם שכר הנאה וכבר מלוי המיס אכל שכר הזאה ושכר קידוש
 והוא נתינת האפר במים אסור: ואפי' ישראל. ה"ק ואפי' ישראל שכלו לו תרומות וטהנות
 מצית אפי אמו כהן שזכה בהם ויכול למכרם לכהנים אם קדש בהם את האשה מקודשת ואפי' לא
 נכלו לו תרומות אלא טבלים שעדיין לא הורמו הואיל ונורישו כהן היה עומד להרמם ותרומות
 שלו וזה ישראל שירם אותם גמי יפריש מהם התרומה והוא שלו ויכול למכרם לכהנים דמתנות
 שלא הורמו כמי שהורמו דמי:

רבי

אמר ליום שרשי

גמרא קידושין דף ל"ט ע"ב

דמי רב טובי בר רב קיסנא לרבא. תנן כה העושה מצוה
אחת ממיבין לו עשה אין לא עשה לא. ורמינהי ישב
ולא עבר עבירה נותנין לו שכר פעושה מצוה. אמר ריה
התם פגון שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה. כי הא דרבי
חנינא בר פפי תבעתיה תהיא ממרוניתא אמר מילתא ומלי
נפשיה שיתנא וכיבא. עברה היא מלתא ואתסי. ערק טשא
בההוא פי בני דכי הוו עייני בתרין אפיקו ביממא הוו
מיתוקי קמחר אמרו ליה רבנן מאן נטרך אמר להו שני נושאי
קיסר שמרוני כל הליתה. אמרו ליה שפא דבר ערה פא
לידך וניצלת הימנו דתנינן כל הבא דבר ערה לידו וניצול
הימנו עושין לו גס. (תהלים ק"ג) גבורי כח עושי דברו לשמוע
בקול דברו פגון רבי צדוק וחביריו. רבי צדוק תבעתיה
ההיא ממרוניתא אמר לה חלש לי ליבאי ולא מצינא. איבא
מידי קמיבל. אמרה ליה איבא דבר טמא. אמר לה מאי
נפקא מינה דעביד הא אכיל הא. שגרת תנורא קא מנחא
ליה. סדיק וייתיב פגויה. אמרה ליה מאי האי אמר לה
דעביד הא גפיד בהא. אמרה ליה אי ידעי פוגי האי לא
זערתיה. רב פחנא הוה ממזבין דיקולי תבעתיה תהיא
ממרוניתא אמר לה איזיד איקשוט נפשאי סדיק וקנפיד

מאינרא

רש"י

התם שבא דבר עבירה לידו. הוא ישב ולא עבר עבירה דקאמר נוטל סכר
בעבירה סכא לידו וכפה לידו ולא עבר אין מלוה ימיה מזו: תבעתיה.
לזוה: טשא. נעמן: הוי מתוקי. שמלין בו מזיקין: כגון ר' צדוק. שלבש כח לכף
ליצרו להתגבר בחפלי קונו: אמר מאי נפקא מינה. דסא מילתא דלא מזדמן לי
אלא מאכל טמא יש לי ללמוד מכאן דעביד סאי הבעל ארמית ראו למאכל טמא:
שגרת תנורא. אוסה ארמית הסיקה את המזכר לללות דבר הטמא סס ואשה
גדולה היתה שאין יכול ליפטר ממנה ומסור בידה להורגו: קא מנחא ליה. לאותו

אמר ליום שלישי

בזח

מַאינְרָא לְאַרְעָא אַתָּא אֲרִיְהוּ קְבֵרִיהּ. אָמַר לִיה אֲמַרְחַתֵּן
אַרְבַּע מֵאָה פְּרָסֵי אָמַר לִיה מִי גֵרַם לִי לָאו עֲנִוּתָא יִתְב
לִיה שִׁיפָא דְדִינְרִי:

רש"י

לל זהו כ"כ: נפיק בהא. בלור של גיהנם: אי ידעי. אילו ידעתי שחמור עליכם
הדבר כ"כ: דיקורי. סלים שנסים נוסתים שס פלכוהו: אמרחתן. שהייתי
במקום אחר רחוק ארבע מאות פרסא: לאו עניוּתָא. אם לא העניוּת לא
הולכתו להיות עוסק במלאכת נסים: שיפא. שס כלי: דינרי. זהובים:

זוהר אמר דף צ' ע"א

רבי חייא פתח (שומרים ח) יי בצאתך משעיר בצעדה משדה אדום ארץ
רעשה גם שמים נטפוי. תא חזי זכאין אינון ישראל בעלמא דין
ובעלמא דאתי דקדשא ברין הוא אתרעי בהו ואינון מתדבקין ביה
ואקרוין קדישין עם קדוש. וכן עד דסליק לון לדרגא עלגא דאקרי
קדש דכתיב (ויסיה ב) קדש ישראל ליי ראשית תבואתה כמה דאוקימנא
דהא ישראל מתמנא יומין מתדבקין ביה בשמיה ורשימין בשמיה
ואינון דיליה כמה דאת אמר (שמואל ב ז) ומי בעמך בישראל גוי אחד
בארץ ועממין לא מתדבקין ביה ולא אזלין בגמוסיה ורשימא קדישא
אעדיוו כנייהו עד (דציא ע"ב) דאינון מתדבקין בסמרא אחרא דלאו מדישא
ותא חזי בשעתא דבעא קדשא ברין הוא למיחב אורייתא לישראל זמין
בה לבני עשו אמר לון בעאן אתין לקבלא אורייתא. בהתיא שעתא
אתרגזות ארעא קדישא ובעא לאעלא לנזקבא לתחומא רבתי. אמרה
קמיה מארי דעלמא פסמרא דחרונה (סיא דעלמא) תרי אקפי שנין עד
לא את דרי עלמא קמנינא קמי (ניא קמנינא גו ניא תודמן קמי) ערלין
דלא רשימן בקימדי. אמר לה קדשא ברין הוא כרסייא כרסיא ייבדון
אלף אומין בנותיהו וקנימא דאורייתא לא יודמן קמיהו דא הוא דכתיב
יי בצאתך משעיר בצעדה משדה אדום ארץ רעשה ודאי בגין דאורייתא
לא אתיהיבת (בגין דאיהי מימא קדישא) אגא למאן דאית ביה קנימא
קדישא ומאן דיליה אורייתא למאן דלא אתגזר משקר בתרי קיימי משקר
בקנימא דאורייתא ומשקר בקנימא דצדיק ויבנסת ישראל. דאורייתא
דהאי אתר אתיהיבת ולא לאחרא. רבי אבא אמר משקר בתלת דוכתי
עלאי משקר בתורה משקר בגביאים משקר בפתובים. משקר בתורה
דכתיב (דברים ד) וזאת התורה וגומר. משקר בגביאים דכתיב (ישעיה נד)

אמר ליום שרשי

וְכַל בְּנֵיךָ לְמִידֵי יי אֵינִן לְמִידֵי יי וְלֹא אֶתְּרָא וּבְתִיב (שם ה) חֲתוּם תִּירָה
 בְּלִמְיָדֵי אֵינִן וְלֹא אֶתְּרָא. מְשַׁקֵּר בְּכַתְּוִיבִים דְּבְתִיב (תהלים ע"ח) וַיִּקַּם עֲדוּת
 בַּיַּעֲקֹב וְתוֹרָה שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל וּבְתִיב (שם ק"ט) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ כִּי אֵין
 צְדִיקִים דֹּא צְדִיק וּכְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְּמֵאן דְּלֹא אֶתְּנִיר וְלֹא עֵאל בְּקוּמָא
 דִּי דִּהּוֹן לֹא יוֹדוּן לְשִׁמְיָהּ קְדִישָׁא דְּהִיא אוֹרִיתָא. אָמַר רַבִּי חִיָּא בִּין
 דְּאֶתְנִיר קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל טוֹרָא דְּסִינֵי לְמִיחַב אוֹרִיתָא לְיִשְׂרָאֵל
 שְׂכִיבַת אֶרְעָא וְתַבַּת בְּנִיחָא דְּהִיא הוּא דְּבְתִיב (שם ע"ז) אֶרֶץ יִרְאָה
 וְשִׁקְטָה. תָּא חֲזוּ כִּרְ נֶשׁ דְּאֶתְלִיד לֹא אֶתְמַנָּא עֲלֵיהּ חִילָא דְּלַעֲיָא עַד
 דְּאֶתְנִיר בִּין דְּאֶתְנִיר אֶתְעַר עֲלֵיהּ (רוחא) אֶתְעַרְוּתָא דְּרוּחָא דְּקַעֲלָא
 זְכִי לְאֶתְעַסְקָא בְּאוֹרִיתָא אֶתְעַר עֲלֵיהּ אֶתְעַרְוּתָא יִתִּיר זְכִי וְעַבִּיד פְּקִידֵי
 אוֹרִיתָא. אֶתְעַר עֲלֵיהּ אֶתְעַרְוּתָא יִתִּיר זְכִי וְאֶתְנַסִּיב זְכִי וְאוֹרִיתָא בִּין וְאוֹרִיף
 לֹון אֶרְחוּי דְּמַקְבָּא קְדִישָׁא הָא כְּדִין הוּא אָדָם שְׂלִים. שְׂלִים בְּלִפְּא :

יוספה דהת

מוסר

הלכה פסוקה

מסערי חשונה לרבי דף ו' ע"ב

הר"מ חי תפלה פי"ג

ואת תורת השב קבל לבבו ובלבל
 גפשו וקבל מאורו להדבק
 כבוראו ועל כל עבירה ועבירה שחבא
 לידו יחשוב חס ושלום אם גזורים עליו
 המרה יתרג על יחוד ה' וכי זה דבר
 הקשה שלא יוכל לעמוד בו יסביל עבוד
 יחוד שמו אז כל עבירה יקל עליו להעבירה
 ממנו ומיד פשעוהו בא ליטתר ססיעין לו
 מן השמים ואם יתהרהר אדם באשה אחת
 בתפלתו או בשאר הרהורים ינעוץ נדליו
 אצבעות ידיו בארץ ויתדה גופו עליו
 ואל יסמוך בכותל וזה הדבר ובטל ממנו
 הרהורים. ואם אדם במרחץ או במקום
 הטינופת ואתה אשה נכנסת בלבו או
 עוברת לפניו ויתרה דבריו תורה פי דבריו
 תורה יפיו לטהר תגב מוצר הרע ואף על
 פי שכל מקום מותר לטהר חוץ מבית
 המרחץ ובית הכסא להקריש אדם בו
 העבירה מותר. וימנע אדם עצמו מקבא
 לידו

תפלת הערב אף על פי שאינה חובה
 המתפלל אותה זמנה מתחמת
 הליקה עד שיעלה עמוד השחר. והתפלה
 געילה זמנה כדי שישלים אותה קמוץ
 לשקועת הרמק: - המתפלל תפלה
 קודם זמנה לא יצא ידו חובתו וחזור
 ומהתפלל אותה בזמנה. ואם התפלל
 הפנת שחרית בשעת הרחוק אחר
 שיעלה עמוד השחר יצא. ויש לו
 להתפלל תפנת ערבית של לילי שבת
 בערב שבת קודם שתישקע החמה. וכן
 התפלל ערבית של מוצאי שבת בשבת
 ל פי שתפלת ערבית רשונה אין
 מדרגתין בזמנה ובלכד שיקרא קריאת
 שמע בזמנה אחר צאת הכוכבים:
 כל מי שעבר עליו זמן התפלה ולא
 התפלל בזמנו אין לו תקנה ואינו
 משלים. כשיג או שהיה אנוס או טרוד
 משלים אותה תפלה בזמן התפלה
 הטובה

אמר ליום שרשי

מזמ

הסמוכה לה ומקדים תפלה שבזמנה לירי קרי מלשנות וכן יותר מן הקדמי
 ואחרים מתפלל את הפשלוטין : מפני שהוא ילקח את דבכו ומסירו מאחרי
 ה' שנאמר (ישעי י) זנות וכן ותירוש יקח לב
 ואם באה עבירה לידו יתפטר בקל לבו לכוזראי שניצלנו ומה קשקשין וסורין על
 האדם יצום ויבכה ויתסגן ליוצרו בר שבן שיתפלל אדם לכוזראי להצילו מן העבירה
 ולא יקנה אדם לעצמו קטיגור דיום הדין. כי כל העבירות שצבר בעולם הזה כל אחת
 ואחת מלפנתו ומליבתו ליום הדין שנאמר (אי י) יקפתו ארחות ברקם :

אמר ליום רביעי תויה

י כיון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד י דמי' וי' י"ג כיון לנות הארת נכס
 יתירה משבת הבאה

מי וידבר יתוה אל-משה לאמר : ומליל י' עם משה למימר :
 " דבר אל-אחרן לאמר איש מורעך לדרתם
 אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב להם אלהיו :
 מיד עם אחרן למימר גבר מבניך לדריהון די יהי בה מומא לא יקרב
 לקרבא מרבנא קדם אלהת : יח כי כל-איש אשר-בו מום לא
 יקרב איש עור או פסח או חרם או שרוע
 ארי בר גבר די בה מומא לא יקרב גבר עור או חרם או שרוע
 יט או איש אשר-יהיה בו שבר רגל או שבר יד :
 או גבר די יהי בה תבר בגלא או תבר ידא : כ או-גבן אודק או
 תבלל בעינו או גרב או ולפת או מרוח אשך :

אי

רש"י

(יז) דהם ארדויו. מאכל אלהיו כל סעודה קרויה לחם כמו (דניאל ה) עבד
 לחם רב : (יח) כי כל איש אשר בו מום לא יקרב. אינו יז
 שיקרב כמו (מלאכי ה) הקריבוהו נא לפתח : חרם. שחוטמו שקוע בין שתי העינים
 שכותל שתי עיניו כאחת : שרוע. שאחד מאיבריו גדול מחזירו עינו אחת גדולה
 ועינו אחת קטנה או שזקו אחת ארוכה מחברתה : (ב) או גבן. שנביני עיניו שערן
 ארוך ושוכב : או דק. שיש לו בעיניו דוק שקורין טיל"א. כמו (ישעיה מ) הנוטה
 בדוק : או תבלל. דבר המבלבל את העין כגון חוט לבן הנמשך מן הלבן ופוסק
 בסורא

אמר ליום רביעי

או גבין או דקא או הקיז בעיניה או גרבן או תזון או מרים פחדין :
 בא פל-איש אשר-בו מום מורע אהרן הכהן לא
 יגש להקריב את-אשׁי יהוה מום בו את להם
 אלהיו לא יגש להקריב : פל גבר די גיה מוקא מורעא
 דאהרן פהנא לא יקרב לקרבא ית קרבניא ביי מוקא גיה ית קרבן אלהה
 לא יקרב לקרבא :

רש"י

בסירא שהוא עוגל המקיף את השחור שקוראים פרוניל"א והחוט הזה פוסק את
 העוגל וכנס בשחור ומרגום תכלול חיליו לשון חלזון שהוא דומה לחולעת אותו
 החוט וכן כינויו חכמי ישראל במומי הסכור חלזון נחש עינב : גרב וילפת.
 מיני שחין הם : גרב. זו החרס שחין. היבש מצפנים ומצחין : ידפת. היא חזויה
 המלריה ולמה נקראת ילפת שמלפת והולכת עד יום המיתה והוא לח מצחין
 ויבש מצפנים ובמקום אחר קורא לגרב שחין הלח מצחין ויבש מצפנים שנוא,
 (דברים כח) ובגרב ובחרס כשסמוך גרב אלל חרס קורא לילפת גרב וכשהו' סמו'
 אלל ילפת קורא לחרס גרב כך מפור' בצבורות (בכורו' מד) : מרות אשך. לפי התרגום
 מרים פחדין שפחדו מרוססים שצליים שלו כמותין. פחדין כמו (חיוב מ) גידו
 פחדו יסורגו : (בא) כל איש אשר בו מום. לרבות שאר מומין : מום בו.
 בעוד מומו בו פסול האס עבר מומו כשר : רחם אלהיו. כל מאכל קרוי לחם :

נביאים יחזקאל ס"ד

א וראשית פל-בבגרי כל וכל-תרומת פל מבל תרומתיכם
 לכהנים יהיה וראשית עריסתיכם תתנו לבתן להניח ברכה
 אל-ביתך : וריש פל בבגרי כולא וגל אפרשות כולא מבל אפרשותיכון
 להניא יהי וריש אצותכון תתנו להניא דאשראה ברכתא בביתך :
 ב פל-גבלת ומרפה מן-העוף ומן-תבהמה לא יאכלו הכהנים :
 פל נבגא ותבירא מן עופא ומן בעירא לא יכלון פהניא :
 ג ובהפילכם את-הארץ פנהלה תרימו תרומה ליהוה | קד"ש

רש"י

(ב) לא יאכלו הכהנים. ס"ד הואיל ולא שמתי מליקה לגביהו כו' : (ג) קודש

אמר ליום רביעי

מִן־הָאָרֶץ אֲרֹךְ חַמִּשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֵלֶיךָ וְרַחֵב עֲשֶׂה אֲרֹךְ
 קֹדֶשׁ־הוּא בְכֹל־גְּבוּלָהּ סְבִיב: וּבַפְּלִגְנוֹתָיו ית אֲרַעָא בְּאַחַתְנָא
 תַּפְרִשׁוּן אַפְרִשׁוּתָא קָדָם יי קוּדְשָׁא מִן אֲרַעָא אֲוֹרְכָא עֲשִׂרוּן וְחַמְשָׁא
 אֲלָפִין אֲוֹרְכָא וּפּוֹתֵיָא עֲשֶׂרָא אֲלָפִין קוּדְשָׁא הוּא בְּכֹל תַּחֲוּמָא סְחוּר סְחוּר:
 ד יִהְיֶה מוֹזֵה אֲלֵי־הַקֹּדֶשׁ חֲמִשׁ מֵאוֹת בַּחֲמִשׁ מֵאוֹת מֵרַבֵּעַ
 סְבִיב וְחַמְשִׁים אֲמָה מְנַרְשׁ לֹ סְבִיב: יְהִי מִדִּין לְקוּדְשָׁא חֲמִשׁ
 מֵאָה בַּחֲמִשׁ מֵאָה מְרֻבַּע סְחוּר סְחוּר וְחַמְשִׁין אֲמִין רֹחָא לִיָּה סְחוּר
 סְחוּר: הוּמִן־הַמִּדְּבָרָה הַזֹּאת תִּמְזַר אֲרֹךְ חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים אֵלֶיךָ
 וְרַחֵב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבִוְיָהּ־יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים:
 וּמִן מִשְׁחָתָא הָדָא תִּמְשַׁח אֲוֹרְכָא עֲשִׂרוּן וְחַמְשָׁא אֲלָפִין וּפּוֹתֵיָא עֲשֶׂרָא
 אֲלָפִין וּבִיָּהּ יִהְיֶה מִקְדָּשָׁא קוּדְשׁ קוּדְשִׁין: וְיִהְיֶה מִן־הָאָרֶץ הוּא
 לְכַתְּנִים מִשְׁרָתֵי הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה הַקְּרָבִים לְשֶׁרֶת אֶת־יִהְיֶה
 וְהִיָּה לָהֶם מְקוֹם לְבַתִּים וּמִקְדָּשׁ לְמִקְדָּשׁ: קוּדְשָׁא מִן אֲרַעָא הוּא
 לְבַתְּנָא דִּי מִשְׁמִשִּׁין בְּבֵית מִקְדָּשָׁא דְּבִי יִהְיֶה דְּקָרִיבִין לְשִׁמְשָׁא קָדָם יי
 וְיִהְיֶה דְּהוּן אֶתֶר שְׁבִיק בְּבֵיתָא וּבְכִשָׁא לְמִקְדָּשָׁא:

חמשה קרי רש"י

מן הארץ. לננות זיהמ"ק: (ד) חמש סאות. ללורך הר הזית והמותר
 לנתיס לכהניס: (ו) לכהנים משרתי המקדש יהיה. העודף על ח"ק של הר
 הזית: ומקדש למקדש. וח"ק על ח"ק האמלעית יהיו מקודשים ללורך המקדש:

בתובים משלי כ"ז

א וְדִי חֵלֶב עֲזִים לְלַחֲמֶךָ לְלַחֵם בֵּיתְךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ:
 וְסוּפְקָנָא דְחֵלְבָא רַעֲוִי לְמַכּוּלְתֶךָ וְלְמַכּוּלְתָא דְבֵיתְךָ וְחַיִּי לְמִלּוֹתְךָ:
 ב נָסוּ וְאִין־רַדְּךָ רַשָּׁע וְצַדִּיקִים בְּכַפִּיר יִבְטַח: עֲרָקוּן רְשִׁיעֵי
 בְּדִלִית דְּרַדְּךָ לְחֹן וְצַדִּיקֵי חֵד אֲרִיא דְמַסְתָּבִי לְמִכּוּלְתֵיהּ מְסַבְרִין
 לְחִוְכְמָתָא: בְּפִשַׁע אֲרֹץ רַבִּים שָׁרִיָּה וּבְאָדָם מִבֵּין יָדַע בֵּין

רש"י יאריך

(ב) ככפיר אשר יבטח בגבורתו: (ג) בפשע. פורענותה זיהות שריה זכיס:
 וזאלס

אמר ריום רביעי

יִאָרֶיךָ : בַּתּוֹבָאָה דְאַרְעָא סְגִיאִין רַבְרַבְנֵהָא וּבְגִי נִשְׂא דְמַתְבִּינִין
בִּידִיעָתָא נְגִדוּן : וְגַבְר רָשׁ וְעִשְׂק דְלִים מְטַר סוֹחֵף וְאִין לָהֶם :
גְּבַרָא מִסְבִּינָא דְעִשְׂק לְמִסְבְּנֵי אִיד מְטַרָא חֲכִיטָא דְלִית בֵּיה יִתְרֵן :
ה עֲזִבֵי תוֹרָה יְהִרְלוּ רָשָׁע וְשִׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּרוּ בָּם : דְשִׁבְקוּן
בִּימוּסָא מִשְׁתַּבְּחִין בְּרִשְׁעָא וְאִלִּין הַנְּטְרוּן אֲנִוּיִתָא מִתְגַּרִּין בְּהוּן . דִּיהוּבִין :
ו אַנְשִׁירַע לֹא יִבְיִנוּ מִשְׁפַּט וּמִבְּקָשֵׁי יְהוָה יִבְיִנוּ כָּל : בְּגוּן
נִשְׂא בִישָׂא לֹא מַתְבִּינִין רִנָּא וּדְרַבְעֵי מִן קַדְמָא יִי מַתְבִּינִין כּוּרְחָן טַכְתָּא :

רש"י

ובאדם מבין. כשזילו יתאריך הפורענות מלבא : (ד) גבר רש. דין עושה
ללים זדין הוא כמטר סוחף את השדה :

משנה סנהדרין פרק א'

דיני ממונות בשלששה. גזירות ותכרות בשלששה. גזק וחצי גזק. תשדומי
כפף ותשדומי ארבעה ותמשה בשלששה. האונם והספתתה ותמוציא
שם רע בשלששה. דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים מוציא שם רע בעשרים
ושלששה. משום שיש בו דיני נפשות : ב מכות בשלששה. משום רבי
שמעאל אמרו בעשרים ושלששה. עבור החדש בשלששה. עבור השנה
בשלששה. דברי רבי מאיר. רבן שמעון בן גמליאל אומר בשלששה מתחילי

ובחמשה

ברטנורה

פרק א דיני ממונות. דהיינו הולאות והלואות ב' הדיוטות ולא ארכוהו רבנן ל' מומחין
שלא תנעול לית דפני לזין שמה יכפור הלוה ולא ימלא מומחין לכופו לדון אלא יחוד
מומחה או ג' הדיוטות אבל גזירות ותכרות בשלשה מומחין דאלהים כתיב כפ' שומרים בואלה המשפטים
שלשה פעמים ומינה ילפינן ג' מומחין : גזק. אדם או שור המועד שהזיקו דמשלמים גזק שלם :
חצי גזק. שור חס שהזיק ואע"ג דהיינו תכרות אידי דבעי למיתני תשלומי כפל ותשלומי ארבעה
וחמשה שאינו משלם כמו שהזיק שמשלם יותר תנא נמי ח"ג שאינו משלם כמו שהזיק שהרי משלם
פחות ואידי דתני ח"ג תנא נמי נק : והמוציא שם רע. לא מלאתי לכתך בתולים ועגשו אוחו
מאה כסף : דיני נפשות. דאם אמת היה הדבר וזנתה תחתיו יסקולה ודיני נפשות בעשרים
ושלשה כדלקמן והלכה כחכמים : ב מכות. מלקות ארבעים : בשלשה. דכתיב ונגשו אל המשפט
ושפטום שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהם עוד א' הרי כאן ג' : ר"י אומר בעשרים
ושלששה. אחיא רשע רשע כתיב הכא והרשיעו את הרשע וכתיב החס אשר הוא רשע למות מה להלן
ככ"ג אף כאן ככ"ג : עבור החודש. קידוש החודש ואידי דבעי למתני עבור שנה תנא נמי עבור
החודש : בגי. מתחילין לראות אם יש להוסיב ב"ד על כך אם א' מהג' אומר צריך ב"ד לישב
ולעיין אם צריכה שנה לעבר מפני התקופה והאזיב והפירות ושנים אומרים א"ג אין כאן ספק
ודלזי אינה צריכה עבור בטל יחיד במיעוטו. ב' אומרים לישב וא' אומר שלא לישב הולכין אחר
השנים ומוסיפין עוד ב' אחרים שישאו ויתנו בדבר והרי כאן ה'. ב' אומרים צריך לעבר וג'
אומרים א"ג כנלו שנים במיעוטן. ב' אומרים א"ג וג' אומרים צריכה הולכים אחר הרוב ומוסיפין

וּבַחֲמִשָּׁה גִּישָׁאִין וְנִתְּנִין וְגִזְמֵרִין בְּשַׁבָּעַת. וְאִם גָּמְרוּ בְּשִׁשָּׁה מְעֻבְּרַת :
 ג סְמִיכַת זְקָנִים וְעֵרִיפַת עֲנָלָה בְּשִׁשָּׁה. דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי יְהוּדָה
 אוֹמֵר בַּחֲמִשָּׁה. הַחֲלִיצָה וְהַמְאֻזֵּין בְּשִׁשָּׁה. גִּמְעָה רַבְעִי וַיִּמְעַשׂר שְׁנֵי
 שָׂאִין דָּמִיו יְדוּעִין בְּשִׁשָּׁה. הַהֲקֵדְשֹׁת בְּשִׁשָּׁה. הָעֶרְכִּין הַמְּמַלְמְלִין
 בְּשִׁשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַחַד מֵהֶן כֹּהֵן. וְהַקְרָקְעוֹת תְּשַׁעָּה וְכֹהֵן. וְאִדָּם
 בְּיוֹצֵא כֹהֵן: ה' דִּיגִי נִפְשׁוֹת בְּעֶשְׂרִים וְשָׁלֹשָׁה. הַרֹבֵעַ וְהַנְּרַבֵּעַ בְּעֶשְׂרִים
 וְשִׁשָּׁה. שְׁנָאֵמַר וְהִרְגֵת אֶת הָאִשָּׁה וְאֶת הַבְּהֵמָה. וְאוֹמֵר וְאֶת הַבְּהֵמָה
 תִּהְרֹגוּ. שׁוֹר הַנִּמְקָל בְּעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה. שְׁנָאֵמַר הַשּׁוֹר יִסְקַל וְגַם בְּעֵלְיוֹ
 יוֹמֵת. כְּמִיתַת בְּעֵלָיִם כִּן מִיתַת הַשּׁוֹר. הַזָּאֵב וְהָאֵרִי וְהַדּוֹב וְהַנְּמֵר
 וְהַבְּרָדִים וְהַנְּחָשׁ מִיתֵתָן בְּעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה. רַבִּי אֲרִיעֶזֶר אוֹמֵר כִּן הַקּוֹדֵם
 לְהוֹרְגוֹ זִכָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִיתֵתָן בְּעֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה: ה' אֵין דְּנִין לֹא

ת.ז

ברטנורה

עוד שנים שיהיו שבעה ומעברים אחת וכש"ם מפרש דהני ג' ה' וז' כנגד ברכת כהנים שיש בספוק
 ראשון ג' תיבות וכשני חמשה ובשלישי שבעה, והלכה כרשב"ג. ג סמיכת זקנים. על ראש פר
 העלם דבר של זכור ויש במשמעות הדברים גם מנוי הדיון שהגדול המסוך לריך שירף עמו שנים
 כשלושה לסמוך חכם כדי שיקרא רבי וידון דיני קנסות ולשון סמיכה משום דכתי' ויסמוך את ידיו
 עליו ולא דבעי מסמוך ידיו עליה אלא בשמא קרי ליה רבי ואין סמיכה בח"ל אלא לריך שהסמוך
 והסמוך יהיו כולן בא"י ואז יהיה לו רשות לדון דיני קנסות ואפי' בח"ל לפי סנהדרין נוהגת
 בין בארץ בין בחו"ל אחר שנמכרו בארץ. וכ' רמב"ם שגראה לו שבזמן הזה שאין לנו סמוך איש
 מפי איש עד משה רבינו אם הי מסכימי' כל החכמים שבא"י לסמוך יחד או רבים הרי אלו
 סמוכים ויכולים לדון דיני קנסות ויש להן לסמוך לאחרים והדבר לריך הכרע: וערירית עגרה
 בג' דכתיב זקני העדה מיעוט זקני שנים ואין כ"ד שקול מוסף עליהם עוד אחד הרי ג':
 ור"י אומר בחמשה, ומכמו שנים זקני שנים ואין כ"ד שקול מוסף עליהם עוד אחד הרי
 חמשה, והלכה כר"י: מצות חליצה בג'. דכתיב ונגשה יבמתו אליו לטיני הזקנים עוד אחד הרי
 ואין כ"ד שקול הוסף עליהם עוד אחד הרי ג'. ושנים אחרים שמוסיפים אינו אלא לפרסומי
 מלתא: ביאזנין, קטנה יחומה שהיאזאה אמה ואחיה לדעתה ויוזאה בזיאון שמאנת בצעלה לריך
 שיהי' בשלשה זכימות מוכח דמיאון בפני שנים מספיק: נמע רבעי. אם בא לחלל על המעות
 וכן מעשר שני ואין זמיהם ידועים כגון פירות והרקיבו שאין להם שער ידוע. ההקדשות. הבא
 לפדותן לריך ג' לשומן: והערבין הממלמלין. הרי שאמר ערך פלוני עלי ואין לו מעות ליתן
 כפי הדמים הקצובים בפ' ובא ליתן מעלעלים לריך ג' לשום אותן מעלעלין: אחד מהן כהן.
 דנערבין כהן כתיב כערבך הכהן: והקרקעות. ואם אין לו מעלעלין ובא ליתן קרקע לריך
 שיטעמו עשרה אנשים ואי' מהן כהן אותו קרקע שיהיה כפי הערך שיש עליו ליתן: ואדם ביוצא
 בהן. ואם אמר דמי פלוני עלי ששמי' אותו כמה הוא יפה לימכר בשוק ונתן דמיו לריך ג"כ
 שיהיו י' ואי' מהן כהן בשומא זו: ד' והרגת את האשה ואת הבהמה. היינו רובע ואתקש
 לאשה מה אשה בכ"ג אף בהמה בכ"ג: ואומר ואת הבהמה ואת תהרגו. צרבע כתיב למדת
 רובע ורבע: כמיתת הבעלים. כלומר כמו שהיה הכעל לדון בכ"ג אם היה חייב מיתה
 כל הקודם להורגן זכה. כשהמיתו את האדם ואי' להביאם לכ"ד: ר' עקיבא אומר וכו'.
 כגמרא מפרש דאיכא בין תיק לר"ע נחש לת"ק נחש מיתתו בכ"ג ולר"ע הואב הארי והדוב
 והגמר והכרדלם מיתתן בכ"ג אבל נחש הקודם להורגו זכה שסילק המזיק מן העולם והלכה
 כרבי עקיבא: דן את השבט. רובו של שבט שעבדו ע"ז וכמויד אין דנין אלא בכ"ד של שבטים
 ואי' דכתיב והולאת את האיש ההוא או את האשה ההוא אל שערך איש ואשה אתה מוזיא ל'

שעריך

אמר ליום רביעי

את השבט ולא את נביא השקר. ולא את ביהן גדול. אלא בבית דין של
 שבועים ואחד. ואין מוציאין למלחמת הרשות אלא על פי בית דין של
 שבועים ואחד. אין מוסיפין על העיר ועל העזרות. אלא על פי בית דין
 של שבועים ואחד. אין עושין סנהדריות לשבטים. אלא על פי בית דין
 של שבועים ואחד. אין עושין עיר הנדחת. אלא בבית דין של שבועים ואחד.
 ואין עושין עיר הנדחת בספר. ולא שלש עיר הנדחת. אבל עושין אחת
 או שתים: וסנהדרי גדולה היתה של שבועים ואחד. וקמנה של עשרים
 וששה. ומנן בגדולה שהיא של שבועים ואחד. שנאמר אספה לי שבועים
 איש מוקני ישראל. ומושה על גביהן הרי שבועים ואחד. רבי יהודה אומר
 שבועים. ומנן לקמנה שהיא של עשרים וששה. שנאמר ושפטו העדה
 והצילו העדה. עדה שופטת. ועדה מצלת. הרי כאן עשרים. ומנן לעדה
 שהיא עשרה. שנאמר עד מתי לעדה הרעה הזאת. יצאו יהושע ובבלב.
 ומנן להביא עוד ששה. מפשמע שנאמר לא תהיה אחרי רבים
 לרעות. שומע אני שאהיה עמהם לטובה. אם כן למה נאמר אחרי

רבים

ברטנורה

סעריך ואי אתה מוליא את השבט אל סעריך אלא כב"ד הגדול: ולא את נביא השקר. נמר דבר דבר
 מוקן ממרא כ' הכא אשר יזיד לדבר דבר וכתיב בזקן ממרא כי יפלא ממך דבר מה זקן ממרא כב"ד הגדול
 דכתיב וקמת ועלית אף נביא סקר כב"ד הגדול: ולא את כ"ג. דאמר קרא את הדבר הגדול
 יביאו אליך דבריו של גדול יביאו אליך ומשה במקום שבועים ואחד קאי: ואין מוציאין למלחמת
 שות. כל מלחמה הוין ממלחמת שבועים עממין ומלחמת עמלק קרוי' מלחמת הרשות: אלא
 בב"ד של ע"א. דכתיב כדוד ואחרי אחיטופל כניהו בן יהוידע אחיטופל זה יועץ כניהו בן יהוידע זו
 סנהדרין, שהיה מופלא שבכולן וכולן נגדריים אחריו: על העיר. ירושלים שקדושה גדולה משאר קדושת
 ארץ ישראל: והעזרות. קדושת גדולה מקדושת ירושלים ואי אפשר לחדש קדושה אלא כב"ד של ע"א
 דאמר קרא ככל אשר אני מראה אוסך וגו' וכן תעשו לדורות מה משכן קדוש ע"פ משה שהוא
 במקום סנהדרי גדולה אף לתוספת העיר והעזרות על פי סנהדרין גדולה: ואין עושין
 סנהדראות לשבטים כו'. כדאשכחן במשה דלוקי סנהדראות ומשה במקום שבועים וא' קאי:
 ואין עושין עיר הנדחת וכו'. דכתיב והולאח את האיש ההוא או את האשה ההיא איש ואשה
 אתה מוליא אל סעריך לב"ד סעריך ואי אתה מוליא את כל הפיר אל סעריך אלא לשער המיוחד:
 בספר. עיר המבדלת בין א"י לארץ העמים דכתיב מקרבך ולא מן הספר וטעמא דקרא שמה
 ישמעו עכו"ם ויבואו ויחריבו א"י לביד א"י מניחין העיר תל טולס כמשפט עיר הנדחת אבל
 הורגין את יושביה בלבד: ולא שלש עיריות עיר הנדחת. כב"ד א' ובמקום א' כלומר קרובים
 זו לזו אבל בני ובנ' מקומות עושים: ו' ומשה על גביהן הרי ע"א. דא"ק וגשאו אתך ואת
 בהדיאה: רבי יהודה אומר שבועים. דדריש אתך בדומין לך ולא שיהיה הוא יושב עמהם
 בדיון ואין הלכה כר"י: עדה שופטת. עשרה מחייבים: עדה מצלת. עשרה מוכין ושמש'
 מינה לזריך שיהיו כ' ששם יתלקו יהו' מתייבין וי' מוכין: המטיחן לרעה ע"פ שנים.
 זה"ק קרא לא תהיה אחרי רבים לרעות לחייב ע"פ א' שיהיה יתר על המוכין אבל אחרי רבים
 להטות בשנים אפי' לרעות כשהיו שנים מחייבין יתר על המוכין הלכך ע"כ כ"ג בעיני דבזיר
 מ' מוכין ליכא למימר דהא כתיב והצילו העדה ותו לא משכחת חובה בבזיר מי"ב: ואין ב"ד
 שקול. אין עושין כ"ד וזנות ששם יתלקו לחלאין הוי להו פלגא ופלגא ולא משכחת לה הטייתך
 לטובה ע"פ אחד הלכך מוסיפין עליהם עוד אחד והוי להו כ"ג: מאה ועשרים. מפרש כמ'

רבים להטות. לא בהמיתה לטובה. המיתה לרעה. המיתה לטובה על פי אחד. המיתה לרעה על פי שנים. ואין בית דין שקול. מוספין עליהם עוד אחד. הרי כאן עשרים ושש. וכמה יהא בעיר ותהא ראיה לסנהדרין. מאה ועשרים. רבי נחמיה אומר מאתים ושלושים. כנגד שרי עשרות:

ברטנורא

כ"ג סנהדרי קטנה וששה שורות של כ"ג יושבים לפניו. שם הורכו להוסיף על הדיונים מוספים מהם ועשרה בטלנים עשרה ז"א בטלנים מכל מלאכה שיושבים תמיד בביהמ"ד ושני סופרים לכחוכ דברי המוכין ודברי המחייבין ושני חונים שמשי ז"ל להלקוח החייב ולהמין בעל הדין ושני בעלי דיונים ושני עדים ושני זוממין ושני זוממי זוממין ושני גבאים ושלישי למלק העדקה שלדקה נגזית בשנים ומתחלקת בשלשה ורופא ואומן להקזו דם ולכלר ומלמד תינוקות הרי ק"ד: מאתים ושלושים כנגד שרי עשרות. דהיינו כ"ג עשירות שיהא כל דיון שר של עשרה דבניר משרי עשרות לא אשכחן שררה. ואין הלכה כר' נחמיה:

גמרא סנהדרין דף ז' ע"א

בתיב (שמות כ') לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב. אלהי כסף ואלהי זהב הוא דלא עבדי הא דעין שרי. אמר רב אשי אלוהי הבא בשביר כסף ואלוהי הבא בשביר זהב. רב פי הוה אתי לבי דינא אמר הכי ברעות נפשאי לקמרא נפיק וצבי ביתיה לית הוא עביר. וריקן ביתיה עייר. וקואי שתהא ביאה פוציאה. פי הוה חזי אמפוחא דספרי אבתריה אמר (אויב כ') אם יערה לשמים שיאו וגומר כגרכו קנצה יאבד וגו'. אמר רבי ארעור מנין דדיין שפלא יפסע עד ראשי עם קדש שנאמר (שמות כ') ולא תערה במעלות וסמיה ליה ואלהי המשפטים. אשר תשים אשר תלמדם מיבעי ליה.

אמר

רש"י

אלוהי הבא בשביל כסף. דין שהעמידוהו ע"י שנתן ממון למלך על כך: לדיני לזון: לקמרא. לישא עליו חטא ועל עלמו היה אומר: וצבי ביתיה לית הוא עביר. לרכי ביתו אינו עושה כאן: וריקן כביתיה עייר. שאינו משתכר כאן כלום: שתהא ביאה. שאחזור לביתי כליאה מציתי שילאתי בלא חטא שלא חטעה ואעניש: אמברוא. סיעת אנשים: אם יערה לשמים. כל זה כדי שלא מוזח דעתו עליו היה אומר כך: על ראשי עם קודש. כשהיה המתורגמן דורש

אמר ליום רביעי

אמר רבי ירמיה ואי תימא רבי חייא בר אבא אילן פרי
הדיינין. רב הונא פי הוה נפיק לדינא אמר הכי אפיקו
לי מאני חנותאי מקל ורצועה ושופרא וסנדלא. (דברים א)
שמעו בין אחיכם ושפטתם אמר רבי חנינא אוהרה לבית
דין שלא ישמע דברי בעל דין קודם שיבא בעל דין חבירו
ואוהרה לבעל דין שלא ישמע דבריו לדין קודם שיבא בעל
דין חבירו קרי ביה נמי שמע בין אחיכם. (שם) פתיב ואצוה
את שופטיכם בעת ההיא וכתוב ואצוה אתכם בעת
ההיא אמר רבי אלעזר אמר רבי שמלאי אוהרה לצבור
שיתהא אימת דין עליהם ואוהרה לדין שייסבול את הצבור
עד פמה אמר רבי חנן ואי תימא רבי שבתאי. (נמדר יא) באשר
ישא האומז את היונק:

רשי

היו הצבור יושבין לארץ והמפסיע ביניהן לילך ולישב במקומו נראה כמפסיע על
ראשן: וסמך ליה ואדה המשפטים. כלו' אף לשופטים אני מזהיר: כרי
הדיינים. דשייכא בהם שימת דבר המטלטל: רצועה למקרות. מקל למכת מרדח
עד שיחזור צו: שופר. לשמאל. ונידוי: סנדל. לחלוט: שמע בין אחיכם.
כסיוו שניהם יחד שמעו דכריהם ולא תשמע דברי זה בלא זה: שמע דכריך בין
אחיכם. כשתהיו שניכם יחד משמע:

זוהר אמר דף צ"ד ע"ב

ששת ימים תעשה מלאכה. ששת ימים מאי עבידתיהו אמר רבי יוסי
כתיב פי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וקא כתיב
בששת והא אוקמוה ובר יומא ויומא עביד עבידתיה ואקרון יומי
מלאכה. אמר רבי יצחק אי הכי אמאי אקרון ששת ימי חול אמאי חול.
אמר רבי יוסי השתא אתנהיג עלמא על ידי דשלוותיהו בגין כך יומי
חול אקרון. רבי חייא אמר בגין דשרי למעבד בהון עבידתא ובגין דא
לא אקרון קדש. ומאן דלאו אקרון קדש חול אקרון וער דא אתקיננו
חברי'א בהבדלה בין קדש לחול. מאי הבדלה הקא אלא קדש טלה
בגרימיה הוא ושאר מניה אתין. ועל דא אילן לעובדא וארין לגמרא
ואימתי אשתכח נטירו בהו. בד זמינן מקדש אמר רבי יהודה חדותא

ונטירותא

אמר ליום רביעי

נג

וְנִמְרוֹתָא דְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא עַל פְּלָא הוּא בְּגִין דְּהָא יוֹמָא אֲתַעֲמַר בְּאַבָּא
 וְאִימָא וְאַתְרוּסְפָּה קְדוּשָׁה עַל קְדוּשְׁתִּיהָ מַה דְּלָא אֲשַׁתְּכַח הֵכִי בְּשָׂאֵר יוֹמֵי
 דְּהָא הוּא קָדָשׁ וְאַתְעֲמַר בְּקָדָשׁ אוֹסִיף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשְׁתִּיהָ. בְּגִין כִּד
 הָא יוֹמָא חֲדוּתָא דְעֵצָא וְתַתָּאי כְּלָא חֲדָאן בִּיה. מְזִי בְּרַפְאן בְּכִדְהוּ
 עֲלָמִין. בְּלָהוּ מְזִיָּה אֲתַקִּינוּ (כ"א אֲתַזִּינוּ) בְּהָא יוֹמָא נִיּוּתָא דְעֵצָא וְתַתָּאי.
 בְּהָא יוֹמָא נִיּוּתָא דְחַיִּיבֵיָא דְגֵיהֶנּס לְמַלְכָּא דְעַבְד הַדּוּלָא לְכַרִּיה
 יְחִידָא אֲעֲמַר לִיָּה בְּעֲמָרָא עֲלָאָה מְנִי לִיָּה מַלְכָּא עַל פְּלָא. בְּהָא יוֹמָא
 חֲדוּתָא לְכָלָא. חַד סְנִמְרָא דְאַתְפַּקֵּד עַל דִּינָא דְבְנֵי גֵשָׁא הוּוּ בִידִיָּה
 גּוֹבְרִין דְבַעֲיִין קְטוּרָא גּוֹבְרִין דְבַעֲיִין לְאַלְקָאָה בְּגִין יְקָרָא דְהָא יוֹמָא
 דְּחֲדוּתָא דְמַלְכָּא שְׂבִיק דִּינּוּ וְנִמְרַר לְחֲדוּתָא דְמַלְכָּא. כִּד הַהוּא יוֹמָא
 הַדּוּלָא דְמַלְכָּא בְּמִטְרוּנִיתָא חֲדוּתָא דְאַבָּא וְאִימָא עֲלִיה. חֲדוּתָא דְעֵצָא
 וְתַתָּאִין. בְּחֲדוּתָא דְמַלְכָּא כְּדִהוּ חֲדָאן וְלֹא יִצְמַעְרוּן בִּיה. עַל דָּא
 כְּתִיב (ישעיה נ"ח) וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֹג מְאִי עֲנֹג. עֲנֹג לָא אֲשַׁתְּכַח אֲלֵא
 לְעֵלָא בְּאַתֵּר דְּקָדָשׁ עֲלָאָה שְׂאֵרֵי כְּמַה דְאַתְ אָמַר אִז תִּתְעַנֵּג עַל יִי
 דְּהָא עֲנֹג עַל יִי הוּא. וְהָא יוֹמָא דְהוּא הַדּוּלָא דְמַלְכָּא אֲתַעֲמַר בְּהַהוּא
 עֲמָרָא דְעֲנֹג הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְקִרְאתָ לְשַׁבַּת עֲנֹג מַה דְּלָא אֲשַׁתְּכַח הֵכִי
 בְּשָׂאֵר יוֹמִין. בְּהָא יוֹמָא תַּלְתַּת סְעוּדָתָן בַּעֲיִין בְּנֵי מַלְכָּא לְזַמְנָא וְלְסַדְרָא
 פְּתוּרֵי בְּגִין יְקָרָא דְמַלְכָּא כְּמַה דְאִיקְיָמָא :

יזף רחק

מוסר

מספר הסודות ס"ו כ"ט

אם עמד אדם בקבר מצוה אל יחזיק טובה
 לעצמו ולימא בטהו הסידא אגא אקא יתן
 תשבחות והודאות למקום ישתבח ויתעז וזכרו
 שהצילוהו מחטאו לפניו אשר בידו המוות
 לבו אל אשר יחפז שגאמר (סלי כ"א) פלגי
 מים לב מקף ביד ה' ואמר (כ"א ש"ח ב)
 נאחשוף גם אנכי אהף מחטאי לי. וכל
 שהוא רוצה לשוב בתשובה ולתיות בקמדת
 החסידות ונרצה להשיג עומק הדכות
 הבורא ועומק כבודו אל יגנס אדם זונה
 אקא אם הוא נפש רצון טוב בלא פעם
 ויעיוב שיחת בני אדם ושעשוע ילדים
 ומלהשח

הלכה פסוקה

הרי"ט ה' תפלה פיג

טענה ולא התפלל שחרית ועבר חצי
 היום והפלל מנחה שמים
 ראשונה תפלה מנחה והשניה תשלומי
 שחרית. טענה ולא התפלל מנחה עד
 לשקעה הסמה והפלל ערבית שמים
 ראשונה ערבית ושניה תשלומי מנחה
 טענה ולא התפלל ערבית עד שיעלה
 עמוד השחר מהפלל שחרית שמים.
 ראשונה שחרית והשניה תשלומי
 ערבית: טענה ולא התפלל לא תפלה
 זו ולא תפלה הסמוכה לה אינו משלם
 אקא אחרונה בקבר. ביצד טענה ולא
 התפלל

אמר ליום רביעי

התפלל לא שחרית וְלא מנחה מתפלל ומקדשים עם אשהו אָרָא בשעת המעשה ערבית שמים ראשונה ערבית ואחרונה השלומי מנחה אָבָר שחרית אין לה השלומין שָׁבֵר עֵבֶר וּמְנָה וְכֵן בְּשֵׁאר תפלות : יְהוּ קִנְיֹו שְׁתֵי תפלות של מנחה וְשֵׁר מוֹסְפִין מִתְפַּלֵּל שֶׁר מְנַחָה וְאַחַר כֵּן מִתְפַּלֵּל שֶׁל מוֹסְפִין. וַיֵּשׁ מִי שֶׁהִתְחַלְּתָּ שְׂאִין עוֹשִׂין בְּצִבּוּר בֵּן כְּדֵי שְׁלֵא וְטֵעוּ:

תורה ליום חמישי

יכוין בקריאת חמשה ספרים אלו שהם כנגד ה' המילוי ה'ה' אחרונה דשם בין לקנות הארת רוח יתירה משבת הבאה

כֵּן לָחֵם אֶלְהִיו מִקְדָּשֵׁי הַקְּדָשִׁים וּמִן־הַקְּדָּשִׁים
יֵאבֵר : קָרְבַן אֶתְהֵה מִקְדָּשׁ קוֹדֶשֶׁת וּמִן קוֹדֶשֶׁת יֵיבֹר :
כֵּן אַךְ אֶל־הַפְּרֻכָּת לֹא יבֹא וְאֶל־הַמּוֹבַח לֹא יבֹשׁ
כִּי־מוֹם בּוֹ וְלֹא יחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשֵׁי כִּי אֲנִי יְהוָה
מִקְדָּשִׁים : בָּרִם לְפָרְכָתָא לֹא יֵעוֹל וְלִמְדַבְּתָא לֹא יִקְרַב אֲרֵי מוֹמָא
בֵּה וְלֹא יחַד ית מִקְדָּשֵׁי אֲרֵי אָנָא יי מקדשהון : כֵּד וַיְדַבֵּר־מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בְּנָיו וְאֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : פ
וַמְדַבֵּר מֹשֶׁה עִם אֶהֱרֹן וְעִם בְּנוֹהֵי וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כֵּב א וַיְדַבֵּר
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וַמְדַבֵּר יי עִם מֹשֶׁה לְמִטֶּר :

דבר

רש"י

(כב) מקדשי הקדשים. אלו קדשי הקדשים : ומן הקדשים יאכר. אלו קדשים קלים. ואם נאמרו קדשי הקדשים למה נאמרו קדשים קלים (ת"כ. זכחים קא) אם לא נא' הייתי אומר בקדשי הקדשים יאכל בעל מוס שמלני שהותרו לזר שאכל משה בשר המלוואים אבל בחזה ושוק של קדשים קלים לא יאכל שלא מלני זר חולק בהן לכך נאמרו קדשים קלים : (כג) אך אל הפרכת. להוות ז' הואות שעל הפרכת : ואל המובח. החילון ושניהם הולרכו להכתב ומפורש בת"כ : ולא יחד את מקדשי. שאם עבד טבדמו מחולל להפסל : (כד) וידבר משה. המלוח הואת : אל אהרן ונגו' ואד כד בני ישראל. להזכיר כ"ד על הכהנים

אמר ליום חמישי

נד

ב דבר אל-אֶהרֹן וְאֶל-בָּנָיו וַיִּנְזְרוּ מִקִּדְשֵׁי בְנֵי-
 יִשְׂרָאֵל וְלֹא יַחֲלְצוּ אֶת-שֵׁם קִדְשֵׁי אֲשֶׁר הֵם
 מִקִּדְשֵׁים לִי אֲנִי יְהוָה: מִיָּד עִם אֶהרֹן וְעִם בְּנוֹתָיו וַיִּפְרֹשׁוּן
 מִקִּדְשֵׁי דְבַר יִשְׂרָאֵל וְלֹא יַחֲלִיץ יָד שְׂמָא דְקִדְשֵׁי דִי אַנּוּן מִקִּדְשֵׁין
 קִדְמֵי אָנָּא יי:

רש"י

הכהנים (ת"כ): (ב) וינזרו. אין מורה אלא פרישה וכן הוא אומר (יחזקאל יד)
 וינזרו מאחרי (ישע' א) מורו אחור, יפרשו מן הקדשים בימי עומאסתן. ד"ח וינזרו
 מקדשי בני ישראל אשר הם מקדישים לי ולא יחללו את שם קדשי סרס המזקרא
 ודרשבו: אשר הם מקדישים לי. לרבות קדשי כהנים עלמין:

נביאים יחזקאל מ"ה

א וַחֲמִישֶׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אַרְבֵּי וְעֶשְׂרֵת אֲלָפִים רַחֵב יִהְיֶה
 לְלָוִיִם מִיִּשְׂרָאֵל תְּבִיַת לָהֶם לְאַחֲזָה עֶשְׂרִים לְשָׁבֶת:
 וְעֶשְׂרִין וַחֲמִשָּׁא אֲלָפִין אֲוֵרְבָּא וְעֶסְרָא אֲלָפִין פּוֹתֵיא וַיְהִי לְלָוִיִם מִשְׁמֵשֵׁי
 בֵּיתָא דְהוּן לְאַחֲסָנָא עֶשְׂרִין לְשָׁבֶן: ב וְאַחֲזָת הָעִיר תִּתְּנֶנּוּ הַמִּנְשֵׁת
 אֲלָפִים רַחֵב וְאַרְבֵּי הַמִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקִּדְשֵׁי
 לְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה: וְאַחֲסָנַת קִרְתָּא תִתְּנֶנּוּ חֲמִשָּׁא אֲלָפִין פּוֹתֵיא
 וְאַוֵרְבָּא עֶשְׂרִין וַחֲמִשָּׁא אֲלָפִין לְקַבְלֵי אַפְרָשׁוֹת קִדְשָׁא לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 יְהִי: ג וְלִנְשֵׁיא מִזֶּה וּמִזֶּה לְתְרוּמַת הַקִּדְשֵׁי וְלְאַחֲזָת הָעִיר אֶל-
 פְּנֵי תְרוּמַת-הַקִּדְשֵׁי וְאֶל-פְּנֵי אַחֲזַת הָעִיר כַּפְּאֵת-יָם יִמָּה
 וּמִפְּאֵת קִרְמָה קִרְיָמָה וְאַרְבֵּי לְעֻמּוֹת אַחַד תְּחַלְקִים כּוּגְבוֹל
 יָם אֶל-גְּבוּל קִרְיָמָה: וְיִרְבָּא מִכָּא וּמִכָּא לְאַפְרָשׁוֹת קִדְשָׁא וְלְאַחֲסָנַת
 קִרְתָּא לְקַבְלֵי אַפְרָשׁוֹת קִדְשָׁא וְלְקַבְלֵי אַחֲסָנַת קִרְתָּא מְרוּם מְעַרְבָּא
 מְעַרְבָּא וּמְרוּם מְדִינְתָא מְדִינְתָא וְאַוֵרְבָּא לְקַבְלֵי חֵד מִן חוּלְקֵיא מִתְחוּם

מערכא

והיה קרי

אמר ליום חמישי

מֵעֶרְבָא עַד תְּחִיָּהּ מְדִינַתָּא : ד לְאַרְצֵי יִהְיֶהֱדָוּ לְאַחֲזָה בְּיִשְׂרָאֵל
וְלֹא יִזְנֻנוּ עוֹד נְשִׂאֵי אֶת־עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
לְשִׁבְתֵיהֶם : דָּא אֲרַעָא תְּהִי לְרַבָּא לְאַחְסָנָא בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יִנְסֵן עוֹד
בְּרַבְרֵי יַת עַמִּי וְאַרְעָא יִתְּנוּן לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְתֵיהוֹן : ה בְּהַאֲמַר
אֲדַנְנִי יְהוָה רַב־לָכֶם נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וְשֵׁר הָסִירוּ וּמִשְׁפָּט
וְצַדִּיקָא עֲשׂוּ הָרִימוּ גְרִישְׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדַנְנִי יְהוָה :
כְּדָנָן אָמַר יי אֱלֹהִים סְגִי לְכוּן בְּרַבְרֵי יִשְׂרָאֵל חֲמָפָא וּבָזָא אַעְדוּ וְדִין
דְּקִשׁוּמָא וּזְכוּ עֲבִירוּ סְלִיקוּ תְּקַלְתְּכוּן מִגּוֹ עַמִּי אָמַר יי אֱלֹהִים :

רש"י

(ד) ולא יזנו עוד נשאי את עמי (ה) הרמו את גרשותיכם.
סלקו את שאתם מגרשים את עמי מחלתם:

כתובים משלי כ"ח

א מִזְבַּח־רֶשַׁע הוֹלֵךְ בְּתוֹמוֹ מֵעַקֵּשׁ דַּרְכֵימָּה וְהוּא עֹשִׂיר : טב
מִסְכֵּינָא דְמַחְלָה בְּתַמְיִמִּיתָה מִן הִיא דְמַעְמִיק אֲוִרְחָתָהּ וְהוּא עֲתִיר :
ב נֹצֵר תּוֹרָה בֶּן מִבְּיָן וְרַעָה זֹלָלִים יַכְלִים אֲבָיו : דְּנִטִיר
אֲוִרְתָּא בְּרָא הִיא דְמַתְבִּין וְדַמְתַּחְבֵּר לְזֹלְזֵי מַחְמֵן אֲבוּתֵי : ג מִרְבֵּה
הִזְנוּ בְּנִשְׁדָּה וּבְתַרְבִּית לְחֹנוּן דְּלִים יִקְבְּצֻנוּ : דְּמִסְנִיעַ מִזְבֵּי
בְּנוֹכְתָתָא וּבְרַבִּיתָא לְמִן דְּמַרְחֵם עַל מִסְכְּנֵי מִבְּנֵשׁוּי : ד מִסִּיר אֲזִנֵּי
מִשְׁמַע תּוֹרָה גַּם־תִּפְּקֵתוּ תֹעֵבָה : דְּמִסְכִּיר אֲוִדְנִיָּה דְלֹא נִשְׁמַע
אֲוִרְתָּא אִף צִדְוִתָּהּ מְרַחֵקָא הִיא : ה מִשְׁנֵה יִשְׂרָאֵל בְּדַרְדָּרָה רַע
בְּשַׁחְוֵתוֹ הוּא יְפֹל וְתַמְיִמִּים יִנְחַלוּ־טוֹב : דְּמִשְׁנֵי תְרִיצֵי בְּאוֹרְחָא
בְּיִשְׁתָּא בְּגוּמְצָא הוּא נְפִיר וְשְׁלִמִי וְתַמְיִמי יִרְתוּן מִבְּתָא :

ותרבית קרי

רש"י

(א) טוב רש. אף עני צחורה: והולך בתומו. צמטים טונים: (ב) ורועד
זוללים. המחצר עלמו להם: (ג) לחונן דלים. שהרשות שומעין שהוא עשיר
ויטלין ממזנו וכוונן צו גשרים וזה חוכן דלים: (ה) בשחתו. צדורו לשון שחת -
בהמס

משנה חולין פרק ד'

בְּהֵמָה הַמְקֻשָּׁה לַיָּד. וְהוֹצִיא הַעֹבֵר אֶת יָדוֹ וְהַחֲזִירָה מוֹתֵר (בְּאֵכִילָה).
 הוֹצִיא רֹאשׁוֹ אֲפַ עַל פִּי שֶׁהַחֲזִירוֹ. הָרִי זֶה כִּלְיֹד. חֲתָךְ מִן הָעוֹבֵר
 שְׂבַמְעִיהַ מוֹתֵר בְּאֵכִילָה. מִן הַמְחֹלֵל וּמִן הַכְּלִיּוֹת אָסוּר בְּאֵכִילָה. זֶה
 הַכְּלִי כֹל דָּבָר שֶׁהֵיא גּוֹפָה אָסוּר. וְשֵׁאִינָה גּוֹפָה מוֹתֵר: דַּ הַמְכַבְּרֵת
 הַמְקֻשָּׁה לַיָּד. מִחֲתָךְ אָבֵר אָבֵר וּמְשֻׁקֵי לְפִלְכִים. יֵצֵא רוֹבוֹ הָרִי זֶה
 יִקְבֵּר. וְנִפְטָרָה מִן הַכְּבוֹרָה: דַּ בְּהֵמָה שְׂמַת עוֹבְרָה בְּתוֹךְ מַעִיהַ. וְהוֹשִׁיט
 הָרוּעָה אֶת יָדוֹ. וְנָגַע בּוֹ בֵּין בְּבִהֶמָה מִמָּאָה. בֵּין בְּבִהֶמָה מְהוּרָה מְהוּרָה.
 רַבִּי יוֹסִי הַגְּדִילִי אוֹמֵר בְּמִמָּאָה מִמָּאָה. בְּמְהוּרָה מְהוּרָה. וְכֵן הָאִשָּׁה שְׂמַת
 בְּלָדָה בְּתוֹךְ מַעִיהַ. וְהוֹשִׁיטָה חִיהַ אֶת יָדָהּ וְנָגַעָה בּוֹ. חֲחִיהַ מִמָּאָה מִמָּאָה
 שְׂבַעַת. וְהָאִשָּׁה מְהוּרָה עַד שֶׁיֵּצֵא הַיָּד: דַּ בְּהֵמָה הַמְקֻשָּׁה לַיָּד.
 וְהוֹצִיא הָעוֹבֵר אֶת יָדוֹ וְחֲתָכָהּ. וְאַחַר כֵּן שָׁחַט אֶת אִמּוֹ. הַבְּשָׂר מְהוּרָה.

שחט

ברמורה

פרק ד בהמה המקשה מותר באכילה. העובר כולו ואפ"י מקום חתך של אבר דאם הוציא ידו ולא החזירה לריך להניח ממה שפניס לזר החזירו ולחוטמו. שצנקוס החתך הנדלת החזירו והפנימי אסור מפני שהוא עומד על שפת הרהם אבל החזירה איז לחתוך לזר פניס אלא מנמנמס וחוטף. ומקום חתך מותר. דמיט נאסר האבר כשיצא לחזן משום ובשר בשדה טרפה בשר שיצא חזן למחילתו דהיל שדה טרפה. מה טרפה כיון שטרפה שוב אין לו היסור. אף בשר כיון שיצא חזן למחילתו שוב אין לו היסור. ונקוס חתך לא יצא חזן למחילתו. הלכך מותר כשהחזירה קודם שחיטה דקרינן ביה בהמה שבהמה תאכלו: הרי הוא כילוד. וכו' לא מהניא ליה שחיטת אמו וזריך שחיטה לעצמו אם נמנא חי. ואם נמנא מת הרי הוא כנגלה: חתך מעובר שבמעיה. והניח החזירה בחזרו מותר בשחיטה בהמה ולא נאסר משום אבר מן החי: מן המחול וכן הכליות. של בהמה עומה: אסור באכילה. ואעפ"י שהניחו בהמה לא הותר בשחיטה. ולהכי נקט טחול וכליות. משום דמידי דלא מטרפה בהו הוא: ב המבכרת המקשה לילד. בפטר רחם שלה. מותר לחתוך אבר אבר כשהוא יוצא ראשון ראשון ומשליך לכלבים. דכל כמה דלא נפיק רובא לא קדש: יצא רובו. כאחד ומתכו; ה"ז יקבר. דביציאת הרוב חלה קדושה עליו דקרינן ביה אשר יולד: ונפטרה מן הבכורה. שהנא אחריו אינו בכור. בין שיצא ראשון אבר אבר בין שיצא רוב כאחד. דהא שני לאו פטר רחם הוא: ב בבהמה מְהוּרָה מְהוּרָה. מקיז ומה אם הושילה לו מחילת אמו להחירה באכילה בשחיטה אע"פ שהוא מת. לא תועיל לו כשהיא חיה לשהרו מלמנא. ובהמה טמאה מנל דא"ק (ויקרא יא) וכי ימות מן הבהמה זו בהמה טמאה. אשר היא לכם לאכלה זו בהמה טהורה. אהקש בהמה טמאה לבהמה טהורה. מה בהמה טהורה עוברת טהור אף בהמה טמאה עוברת טהור: רבי יוסי הגלילי אומר בשמאמה טמאה. ומפיק לה מקרא דכתיב (שם ה) או נפש אשר חגע בכל דבר טמא או נבלת חיה טמאה או נבלת בהמה טמאה. וכי נבלת בהמה טמאה ונבלת בהמה טהורה אינה מטמאה. אלא איזה זה עוברת שבטמאה טמא ובטהורה טהור מקיז ובטמאה טמא דליכא קיז ולא דרשינן היקשא. ואין הלכה כר' יוסי: החיה טמאה שומאת שבעה. מדרכנן גזירה שמא יוצא העובר את ראשו חזן לפרוזדור והרי הוא כילוד ונטמא והחיה טהורה שעדיין הוא במעיה ואחי לטהורי אבל ברועה שהשיט ידו למעי בהמה דקמני מנמי טהור ליכא למינזר הכי מפני שרחם של בהמה גלוי וכי מפיק חיז ליה: והאשה מְהוּרָה. עד שיצא הולד דאשה מרגשה בעצמה כשמוציא ראשו חזן לפרוזדור ולא אחי לטהורי: ד הבשר מְהוּרָה. בשר העובר טהור שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים: הבשר מגע נבלה. בשר העובר מגע אבר מן החי שהיא מטמאה כנגלה: מגע טרפה

אמר ליום חמישי

שחט את אמו ואחר כך חתכה. הפשר מצע גבולה. דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים מצע מריפה שחומה. מה מצינו במריפה ששחיטתה מטהרתה. אף שחיטת בהמה. תטהר את האבר. אמר רבם רבי מאיר לא. אם טיהרה שחיטת מריפה אותה. דבר שהוא גופה. תטהר את האבר דבר שאינו גופה. מנין למריפה ששחיטתה מטהרתה. בהמה טמאה אסורה באכילה. ומריפה אסורה באכילה. מה בהמה טמאה אין שחיטתה מטהרתה. אף מריפה לא תטהרנה שחיטתה. אמרו לו לא. אם אמרת בבהמה טמאה שלא היתה לה שעת הכשר. תאמר במריפה שהיתה לה שעת הכשר. מול כך מה שהבאת. הרי שנולדה מריפה מן הבטן מנין. לא. אם אמרת בבהמה טמאה שכן אין במינה שחיטה. תאמר במריפה שיש במינה שחיטה. בן שמונה חי. אין שחיטתו מטהרתו דפי שאין במינו שחיטה: ה' השוחט את הבהמה ומצא בה בן שמונה חי או מת או בן תשיעה מת. קורעו ומוציא את דמו. מצא בה בן תשיעה חי. מעון שחיטה. ותייב משום אותו ואת בנו דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים שחיטת אמו מטהרתו. רבי שמעון שזורי אומר אפילו בן המיש שנים והורש בשדה שחיטת אמו מטהרתו. קרעה ומצא בה בן תשיעה

חי

ברמנורא

טרפה שחומה. שהחיסה לעיפ שאינה מתרת האבר באכילה מטרתו מדי נבלה והוי כמריפה שחומה שאינה מטמאה מן הכורה אלא מדרכין כמוקדשין: היג אף שחיטת בהמה תטהר את האבר. וליג אם העובר: לא אם טיהרת שחיטת טרפה אותה. מן הדין הוא שהרי דבר שנופה: ומנין למריפה ששחיטתה מטהרתה. דמנא ליגה מטרתה ומן הדין ליגה מטרתה. שבהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה ומה טמאה חין שחיטתה מטרתה מלפניא דהכי הניח בתיב לכל הכהנה אשר הוא מפרסת פרסה וגוי כל הנוגע בהם ועמא. להניח בהמה טמאה שלא חסרה שחיטתה: תאמר במריפה שהיתה לה שעת הכשר. דכיון דחל עליה חרות שחיטה הו לא פקעה מינה והויא בכלל שאר זאן ונקר: מול לך מה שהבאת. טול מאלן כחיה זו שהבאת: הרי שנולדה טרפה מן הבטן מנין. שהטרתה: שיש במינה שחיטה. הלכך לא נסקא מכלל זאן ונקר: אבל בן חי חי. טולד מזהמה חיה. חין לנו כמה לפיר אפי' נחשו לפי שאינו בכלל נקר זאן. והלכה כחכמים: בן שמונה חי. חס טולד ואחשו: אין שחיטתו מטהרתו. מדי נבלה שאין שחיטה מועלת בנן שמה. אלא כשהוא במיש אמו ויתר בשחיטת אמו: ה' ומוציא את דמו. דחלבו בלבד הוא דשרי כדתיב בתיב כשהוא אומר חלב ושרי כליות באשם שאין ליל דמקו הוא ילפינן לה ומה שלמים שאין כל מינן טעון אליה הרי הן כמינן חלב ושרי כליות. אשם שכל מינו טעון אליה. חיו דין שיטעו חלב ושרי כליות. ומה חיל אלא לומר לך מה חלב ושרי כליות האמורים באשם מוציא מכלל שליל. שאיך יכול לומר חלב שליל הנמצא באשם יקריב שהרי חין אשם בא נקבה אף כל אפילו בקדמות הבאים נקבה חלב האמור בנן מוציא מכלל שליל. וכיון שאין חלב שליל קרב בכל הקדמות שרי באכילה. חבל דמו לא ירע מדם האברים דקיל במסכת כריתות דם האברים עובר בלא חטטה: טעון שחיטה. דחדשים גרמו לשווייה כהמה באפיו נפשה. ולא חרבי מכל כהמה חללו: וחיוב באותו ואת בנו. שלא ישחטו ביום שחט את אמו: וחכ"א שחיטת אמו מטהרתו. דחדשים ולידה גרמו: ר"ש שזורי ב"ר. לדברי חכמים כיון שהלך ע"ג קרקע טעון שחיטה מדרכין. דאחי לחלושי לאכול כהמה בלא שחיטה. ורבי

שזורי

חי. מעון שחיטה לפי שקרא נשחטה אמו: ובהמה שנחטבו רגליה. מן הארבוכה ולמטה בשרה. מן הארבוכה ולמעלה פסולה. וכן שנפטר צומת הגידין. נשבר העצם. אם רוב הבשר קיים שחיטתו מטהרתו. ואם אין רוב הבשר קיים אין שחיטתו מטהרתו: והשחיטה את ההקמה ומצא בה שלייה. נפש היפה תאבנה. ואינה מטמאה לא טומאת אוכלין. ורא טומאת נבילות. חשב עליה מטמאה טומאת

אוכלין

ברשנורא

שזרי מותר אפי' לאחר שהפריס עיג קרקע. והלכה כחכמים: קדעה. לבהמה בלא שמיטה: ובהמה שנחטבו רגליה. האחרונים: מן הארבוכה ולמטה. ג' עלמות בידך. התחתון הוא עגם הנחקך עם הפרסות כשמפשיטין הבהמה ואותה רכובה נקראת ארכובה הנמכרת עם הראש וכלי לעיז קורין אותה פרקי נוקלי'. ובערבי דוקי'א. ולמעלה הימנה עגם האמצעי וזוהי הגידים בתחתיתו כמוך לפרק ארכובה הנמכרת עם הראש. והעליון היא קולית החמוצה בצליה והפרק שבין סוף הקולית לראש העגם האמצעי יכר ונראה בגמל כשהוא רוכב יותר מנשאר בעלי חיים ומן הארכובה ולמטה דקתני במתני' שהיא כשרה היינו מתחלת הארכובה הנמכרת עם הראש ולמטה. ומן הארכובה ולמעלה דהיינו מסוף העגם האמצעי שהוא נמוק צומת הגידים בכינו שנחקך הרגל משם ולמעלה טרפה. כך וכן שטיטל צומת הגידים אפי' לא נחקך הרגל שלא נשבר העגם אלא שטיטל צומת הגידים טרפה. כך פירשו קתה אמוראים משנה זו בגמ' ושיטה זו תפסו רבותי עיקר והגורו שבכל מקום שנחקך הרגל למעלה מארכובה התחתונה קורין בלעז נוקלי'. בין במקום צומת הגידין בין למעלה מצומת הגידין טרפה. אבל רמב"ם ור"ב חלפס רבו תפסו עיקר הפירוש האחר שמפרש מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה. דה"ק למטה מארכובה העליונה שהיא הקולית החמוצה בצליה ולא למטה מיד הסמוך לו אלא למטה מעגם האמצעי כולו דהיינו בעגם התחתון ודאי כשרה. למעלה מן הארכובה דהיינו בקולית ודאי טרפה כי"מ שיחקך. וכן שטיטל צומת הגידין כלו' ובעגם האמצעי יש מקום שהיא טרפה כגון צומת הגידין ויש מקום שהיא כשרה כגון למעלה מן הצומת. ואל תחמה היאך חיפסין לה למעלה מן הצומת בעגם האמצעי כשרה וכשתפיל לתחתיה בצומות טרפה שאין חומרים בטרפה זו דומה לזו שהרי חותכה מכלן ומתה חותכה מכלן ומיחה. ולא נאסרה בהמה זו מפני שהיא חתוכה רגל ממקום זה. אלא מפני שנתחבו הגידין שחיתתן הוא מכלל טרפות. ומקום צומת הגידין הוא מתחיל מן הנקום שהן נדחין קשים ולבנים עד המקום שיתחילו להתרכך ולהתאחד. צומת הגידים הם ג' חוטים לבנים צבהמה צמוטים ומחזברים יחד א' עבה ושנים דקים ואם נעל הא' העבה לבדו אין זה יטיל צומת הגידין שהרי נשאר שנים. ואם נעלו שנים הדקים ממקומם נותרת שהרי הא' העבה גדול משניהם והרי לא נעל כל הצומת אלא מעטסה ואם נחקך רובו של כ"א מהן טרפה ואזיל אם נחטבו כולן או יטילו כולן וצוף הם ששה עשר חוטין לבנים אפי' לא נחקך אלא רובו של כ"א מהן טרפה: נשבר העצם. למטה מן הארכובה במקום שאין עושה אותה טרפה: אם רוב הבשר קיים. דהיינו שעור וכשר חוטים רוב עוביו ורוב הקיפו של שבר דמגין דמשכחת ליה זה בלא זה כגון שמרחיב מלד א' ומיגר מלד א' שאין העגם עגול הלאך בעיא לתרווייהו: שחיטתו מטהרתו. לאחר המדולדל ומותר אפי' בצליה: ואם לאו. שאין עור וכשר חוטים את רובו: אין שחיטתו מטהרתו. ואשיג דבהמה מותרת היא אסור נושטו בשר צברה טרפה גדלמרי' (דף עג) להביא אבר וכשר המדולדלים. ואם נשבר העגם מן הארכובה ולמעלה במקום שעושה אותה טרפה. אם רוב קיים אבר ובהמה מותר ואם לאו אבר ובהמה אסור. ודין העוף כדון בהמה לדבר זה: ו' שלי'א. כמין כים שהעובר מונח בחובו: נפש היפה. שאין דעתו קלה בה נחמת מילום: תאכלנה. ולא חמירין אבר מן החי הוא אלא גם היא נותרת בשמיטה האם: ואינה מטמאה. לא חשיבא חוכל ולא טומאת נבלות. אם משה הבהמה: מטמאה טומאת אוכלין. אם נעשה בטומאה דמתעבה משיח ליה אכול. אבל טומאת נבלות לא. ולאו בשר הוא אלא כשאר חוכל בעלמא הוא: אסורה באכילה. ואשיג דלא נפיק אלא

טורחא

אָמַר לַיּוֹם הַחַיִּישִׁי

אוֹבְדֵינִי. וְלֹא טוֹמְאֵת נְבִלּוֹת. שְׁלֵיהִי שְׂיִצְתָּהּ מִקְצֵתָהּ אֲסִירָתָּה
בְּאֵבֶיֶלֶת. סִימֵן וְלֹד בְּאִשָּׁה. וְסִימֵן וְגֵר בְּבִהְמָה. הַמְבַכְרֵת שֶׁהַפִּילָה שְׁלֵיהִי.
יִשְׁלִיכֶנָּה בְּקִבְּבִים וּבְמִיֻקְרָשֵׁין תִּקְבְּרִי. וְאִין קוֹבְרִין אוֹתָהּ בְּפִרְשֵׁת דְּרָכִים
וְאִין תּוֹלִין אוֹתָהּ בְּאִילָן טַפְּנֵי דְרַבֵּי הָאֱמוּרַי:

ברטנורה

פורחא. ופשוטא דכל מחוי הולד לא היה שם מימ חייסין שמה בלותו מקנת ולא ראש הולד והרי הוא
כילוד. היג סי' ולד בלשה וסי' ולד בנהמה: המבכרת. והוא פטר רחם שלה. ישליכנה לכלבים.
שלין קדושה בה דלעיג דלין שליג בלא ולד הכל רובא לאו בה מקדשה היא דלמא נקבה הוית או
נדמה הוה ולא קדיש: ובמוקדשין. כגון בהמת שלמים שהפילה שליח: תקבר. דכיון דלין שליח
בלא ולד קדשה דכין זכר וכוין נקבה דנפיק מנהמות הקדש קדיש: בפרשת דרכים. מקום שהדרכים
מתפרשים לשנים ודרך הנוגחשים לקברה שם כדי שלא תפיל עוד: דרכי האמורי. יחוס וכחצ
לא חטשה כמעשיהם:

גְּמָרָא חוֹלִין דָּף פ"ד ע"א

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַרוּצֵה שְׂיִתְעֵשֶׂר יַעֲסוֹק בְּבִהְמָה דְקָתָהּ. אָמַר
רַב הֶסְדָּא מָאִי דְבִתְיָב (דברים ז') וְעִשְׂתָּרוֹת צִאֲנָךְ
שְׂמַעְשֵׁרוֹת אֶת בַּעֲלֵיהֶן. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כִּפָּא דְחַרְשֵׁין וְלֹא
כִּפָּא דְפּוֹשְׁרִין. וְהִגִּי מִלֵּי בְּכִלֵּי מִתְכַּת אֲבָד וּבְכִלֵּי חֲרֵשׁ
לִית קָן בְּהָ. וּבְכִלֵּי מִתְכַּת נָמִי דָּא אֲמָרְן אֲלָא דָּלָא שְׂדֵי
בְּהוּ צִיבִיא אֲבָד שְׂדֵי בְּהוּ צִיבִיא לִית קָן בְּהָ. וְכִי לֹא שְׂדֵי
בְּהוּ צִיבִיא נָמִי לֹא אֲמָרְן אֲלָא דָּלָא צִיץ אֲבָד צִיץ לִית קָן
בְּהָ. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִי שְׁתַּנִּיחַ לוֹ אָבִיו מַעוֹת וְרוּצֵה לְאֲבָרְן
יִרְבֵּשׁ כְּרִי פִשְׁתָּן וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכִלֵּי זְכוּכִית וְיִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים
וְאֵל יֵשֵׁב עִמָּהֶן. יִרְבֵּשׁ כְּרִי פִשְׁתָּן בְּכִיתָנָא רומיתא וְיִשְׁתַּמֵּשׁ
בְּכִלֵּי זְכוּכִית בְּזוּגִיתָא חוֹרְתָא וְיִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וְאֵל יֵשֵׁב
עִמָּהֶן בְּתוֹרֵי דְנַפְיֵשׁ פְּסִידֵיהוּ. דְרֵשׁ רַב עוֹירָא זְמַנִּין אָמַר

לא

רש"י

כסא דחרשין ורא כסא דפושרין. טוב לשמות כוס של מכספות ולא לשמות
כוס של מים פושרין שרעים הם לגוף: ציביא. שורש עשבים וחבלין:
ציץ. הרמיה: מי שהניח לו אביו מעות. כל' מי שלא טרח בזמון וקל
בעיניו לאבדו זהו איבודו: ילבש כלי פשתן. שהן יקרים ולפי דרכנו למדנו
שהעושה אלה מאבד זמון ויזהר אדם מאן: כיתנא רומיתא. יקר הוס: בתורי.
ישכור

לָה מְשֻׁמִּיה דְרַבֵּי אַמֵּי וְזַמְנִין אָמַר לָה מְשֻׁמִּיה דְרַבֵּי אַסִּי.
 מָאֵי דְכְּתִיב (תהלים קיב) טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה יִכְרַחֵל דְּבָרֵיו
 בְּמִשְׁפָּט לְעוֹלָם יֵאבֵד אָדָם וַיִּשְׁתַּח פָּחוֹת מִמָּה שְׂיִישׁ לוֹ.
 וַיִּלְבַּשׁ וַיִּתְכַּסֶּה בְּמָה שְׂיִישׁ לוֹ. וַיִּכְבַּד אֶשְׁתּוֹ וּבְנָיו בְּיוֹתֵר
 מִמָּה שְׂיִישׁ לוֹ. שֶׁהֵן תְּלוּיָן בּוֹ וְהוּא תְלוּיָ בְּמֵי שְׂאֵמֵר
 וְהָיָה הָעוֹלָם :

רש"י

ישכור פועלים וימסור להם שוורים שלו למרוש והם יכחשו השוורים וינחום
 ביערות ובכרמים והמלכה לא תעלה לכלום שאינן חוששין לכך: טוב. איש
 חונן דלים ומלוה אותם ועוב המכלכל דבריו במשפט לפי היכולת הוא עומד על
 לרכיו ולא ככל תאות לבו: פחות ממה שייש לו. פחות מכדי היכולת. וילבוש
 ויחכסה לפי היכולת שלא יתבייש. וכבד אשתו יותר מכפי היכולת.

וְהָרָא אֵמֵר דָּף צ"ו ע"א

(במדבר כ"ח) וּבְיוֹם הַבְּבוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה תְדַשָּׁה לִי בְּשִׁבְעוֹתֵיכֶם
 מִקְרָא הַדָּשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְגוֹמֵר רַבֵּי שְׁמַעוֹן פִּתַח (ד"ה א'
 ס"ו) אֲזִי יִרְנְנִי עֲצִי הַיַּעַר מִלְּפָנַי י"י כִּי בָא לְשַׁפּוֹט אֶת הָאָרֶץ. וְכָאֵה
 חוֹלְקֵיהוֹן דְּאֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּרֵי בְּאוּרֵייתָא יִמְמָא וְלִיבֵי דִידְעוֹן אֶרְחוּ דְקַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא וְאַתְאַחְדוּן בְּשֻׁמִּיה (כָּל יוֹמָא) וְוִי לְאֵינוֹן דְּקָא מִשְׁתַּדְּרֵי
 בְּאוּרֵייתָא דְהָא לִית לון חוֹלְקָא בְּשֻׁמִּיה קַדִּישָׁא וְקָא אֶתְאַחְדוּן בִּיה
 קָא בְּהָא עֲלָמָא וְקָא בְּעֲלָמָא דְאֵתִי מֵאֵן דְּזִכִּי בְּהָא עֲלָמָא זְכִי בְּעֲלָמָא
 דְאֵתִי. דְהָכִי תְנִינָן (שיר ז') דוֹכֵב שְׁפָתַי יִשְׁנִים אֶף עַל נֵב דְּאֵינוֹן בְּהָא
 עֲלָמָא שְׁפוּתֵיהוּ מְרַחֲשֵׁן תַּמָּן אוּרֵייתָא. תָּא תְּזִי עַד הַשְׁתָּא אֶקְרִיבוּ
 יִשְׂרָאֵל תְּבוּאֹת הָאָרֶץ. תְּבוּאֹת הָאָרֶץ וְדָאֵי. וְאַתְעַסְקוּ בִּיה וְאַתְקִשְׁרוּ
 בְּהָא קְשֻׁרָא. וְאֶף עַל נֵב דְּדִינָא אֶשְׁתַּבַּח דִּינָא בְּשֻׁמִּיה אֶשְׁתַּבַּח
 בִּיה (ס"א דְעֲלָמָא אֶתְנַחְנָא בִּיה) וְאַקְרִיבוּ שְׁעוּרִים בְּגִין דְּאֵיהוּ קְדָמָא
 מְכַרְשָׁא תְבוּאָה וּמִן קְדָמָא מְתַקְרָבָא וְקָא מִתְהוּא דְמִתְאַחַר דְהָא
 אֶחֱדִי קְדָמָא דִּישְׂרָאֵל אֶתְאַחְדוּ בִּיה דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָכָא הוּא
 אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָנָּא יְהִבִּית לָכוּ מִן בְּמִדְבָּרָא מִתְהוּא אֶתֵר
 דְּאֶקְרִי שְׁמִים דְכְּתִיב (שמות י"ז) הִנְנִי מִמְמִיר לָכֶם לָחֵם מִן הַשָּׁמַיִם וְאַתּוֹן
 מְקַרְבִּין קְמָאֵי שְׁעוּרִים וְרָזָא דְמִלָּה זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֵת חֶסֶד אֲזַהְרֶתָא
 לְנִשְׁי עֲלָמָא דְקָא יִשְׁטוֹן תַּחֲתָּא בְּעֲלִיהוֹן. וְאִי קָא קָמַח שְׁעוּרִים זְמִינָא

אמר ליום חמישי

לקרבא. וממלה תדא אשתמודעא מזה אתרא. זכאה חזקיהין דישראל
 דהא כנסת ישראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין כנסת ישראל
 תורת (במדבר ה') אשר תשמה אישה תחת אישה בנן כך דינא דתאי
 אתתא (דציו ע"ב) מאתרהא קא אתייה ומאן היא אתרנאה תהיא דכתיב
 בה (משלי ל"א) אישת תיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. (ש"י) אישת
 חיל עמרת בעקה והחוא קמח שעורים דאיתיה תהיא אתתא מנחת
 קנאת אתקרי חסר כנסת ישראל הכי אקרי ועל דא בפנחס פתיב תחת
 אשר קנא לאלהיו דקנאה תבא אתאחד דמאן דמשקר בתאי ברית
 קנאה אתערת ליה ועל דא קנאין פוגעין בו. תא חו קמח שעורים תאי
 עומר דבין דהוא מטא לריחין דגרוסות מפין מניה עשרון מנופה
 בתלת עשר נפה ודא שבע שבתות תמימות לבתר דסקון שבע שבתות
 אין אתא מלכא קדישא לאזדווגא בה כנסת ישראל ואורייתא
 אתייהיבת. וברין אתעטר מלכא ביהודא שלים ואשתבת אחד לעיא
 ותתא וכד אתער מלכא קדישא ומטא זמנא דאורייתא כל אינין איגנון
 דמכפרי אפיהו סקון שירתא ומאי אמרי בשעתא דמלקמי לחון פתחי
 ואמרי (תהלים ק"ג) יי בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה. (ש"י) יי
 בהשמים חסדה. ובתיב (ישעיה נ"ח) וכל עצי השדה ימחאו כף:

יוסף רחמי

מוסר

מספר הסידים ס"י ל"א

הלכה פסוקה

הרי"ט ה' חסלה ס"ד

הנמר ושמור גפשה פן תלבד ברשתו
 של יצר הרע. המדינה מארץ
 הנתיים. המשיאך דרךך עבירה קמנה
 דהמשיאך לכה גדולה השפיל הו
 וסבנגעהו דהמסר בידה ואמה לא תהנה
 גמסר בידו. פן יביאה לבאר שחת באש
 לא נופח. ולא יתיה יצרה הרע נסמר
 בידה אם לא על ידי השוכה לבוראך
 ולתרחיקה מכשר תאנה. וכור גא למים
 אשר יבאו ומרוב טוב הצפון כי א
 תיביב שאת. ואם לא תימיב לפתח
 חנאת רובץ. ואמה בן אדם שוב ליוצרה
 בכל דבקה. והבן דבקה שלם עי בוהן
 כלית

חמשה דברים מעבין את התפקה אף על
 פי שהגיע זמנה. מהרת ירים.
 וכיסוי הערוה. ומהרת מקום הפקה. ודברים
 החופזים אותו. ובזנות הלב: מהרת יבום
 ביצר רוחץ נדיו במים עד הפרק ואחר כך
 יתפלל. היה מהלך בדרך והגיע זמן הפקה
 ולא היה מים. אם היה בינו ובין המים
 ארבעה מילין שהם שמונת אלפים אמה
 הורה עד מקום המים ורוחץ ואחר כך
 יתפלל. היה בינו ובין המים יותר על בן
 מקנת נדיו בצרור או בעפר או בקורה
 ומהפלה. בטה דברים אמורים קפניו אבל
 אם היה מקום המים לאחוריו אין מסייבין
 אותו

אמר ליום חמישי

נה

בליות. ושא נא עיניך אל השמים.
 ונאר אליה בשמחה. ואר יבשיקה יצר
 הרע בתינה ובכל יום וקול שוב אל
 לבבה כי אחר המות יש תבואת המקדש
 ואחריו דינה של גיהנם המר. כי במר
 יבקיון שיתנו כח לאדם שיסבול כח
 היסורים ועוד אחר שינצל מדינה של גיהנם
 יש דינים אחרים קשים ומרים גם הרמה
 אשר תצא מבשרה יאכל את נבלתה

אותו קחור באחוריו אלא עד מיל. אבל אם
 עבר מן המים יותר אינו תניב לחזור אלא
 מהגם ידיו ומתפלל: בטה דברים אמורים
 שאינו מטהר לתפלה אלא ידיו בלבד
 בשאר תפלות חוץ מתפלת שחרית. אבל
 שחרית רוחץ פניו ידיו ורגליו ואחר כה
 ותפלג ואם היתה רחוק מן המים מקנח ידיו
 בלבד ואחר כה ותפלה.

ואמרו חכמים קשה רמה רמת במחט בבשר החי

ליל ששי תורה

צירוף יהוה

ג אמר אליהם לדלתיתכם כל-איש | אשר-יקרב
 מפני-זרעכם אל-הקדשים אשר יקדישו בני-
 ישראל ליהוה ושמאתו עליו ונברתה הנפש ההוא
 מדפני אני יהוה: אמר רחוקו פל גבר די יקרב מפני
 בניכוחו לקדישיא די יקדישון בני ישראל קדם יי וסאבתה עדוהי וישתיצי

אנשא

רש"י

(ג) בר איש אשר יקרב. אין קריבה זו אלא אכילה וכן מלינו שנאמרה
 אזכרת אכילה קדשים בטומאה בלשון נגיעה בכל קדש לא תגע אזהרה
 לאוכל ולמדוה רבותינו מג"ש וה"א לומר שחייב על הנגיעה שהרי נאמר כרת על
 האכילה בזה את אהרן שתי כריתות זו אלל זו ואם על הנגיעה חייב לא הולך
 למייבו על האכילה וכן נדרש בת"כ וכי יש נוגע חייב א"כ מה ת"ל יקרב משיכשר
 ליקרב שאין חייבים עליו משום טומאה אלא"כ קרבו מתיריו ואם תאמר שלש כריתות
 בטומאת כהנים למה כבר דרשו במסכת שבועות אחת לכלל ואחת לפרט וכי':
 ושמאתו עריו. וטומאת האדם עליו יכול בבשר הכתוב מדבר וטומאתו של בשר
 עליו ובטבור שאכל את הטמא הכתוב מדבר על כרחק ממשמעו אתה למד במי
 שטומאתו פורחת ממנו הכתוב מדבר והו האדם שיש לו טהרה בטבילה: ונברתה.
 יכול מלך זה ללך זה יבדה ממקומו ויטיש במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום

אני

אמר ליר ששי

אִנְשָׁא תְּחִי מִן קִדְמֵי אֲנָא יי: ד איש איש מִזְרַע אֲהֲרֹן
וְהוּא זָרוּעַ אִו זָב בְּקִדְשִׁים לֹא יֵאכֵר עַד אֲשֶׁר
יִטְהַר וְהִנְיָע בְּכָל-טְמֵא-נֶפֶשׁ אִו אִישׁ אֲשֶׁר-תִּנְצָא
מִמֶּנּוּ שְׂכֵבֶת-זָרַע: גְּבַר גְּבַר מִזְרַע דֶּאֲהֲרֹן וְהוּא סְגִיד אִו דְּאִיב
בְּקִדְשָׁא לֹא יִכּוּל עַד דִּי יִדְבִי וְדִקְרַב בְּכָל טְמֵא נִפְשָׁא אִו גְּבַר דִּי
תִּפּוּק כִּנְיָה שְׂכֵבֶת זָרַע: ה אִו-אִישׁ אֲשֶׁר יִנְעַ בְּכָל-שְׂרָץ
אֲשֶׁר יִטְמָא-לָו אִו בְּאָדָם אֲשֶׁר יִטְמָא-לָו לְכָל
טְמֵאָתּוּ: אִו גְּבַר דִּי יִקְרַב בְּכָל רַחֲשָׂא דִּי יִסְתַּאֲב לָהּ אִו בְּאִנְשָׂא דִּי
יִסְתַּאֲב לָהּ לְכָל סִאֲבִתָּהּ: ו נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּנְטַף-בּוּ וְטְמֵאָה עַד-
הָעָרֵב וְלֹא יֵאכֵל מִן-הַקִּדְשִׁים כִּי אִסְדָּרְתִּין בְּשָׂרוֹ
בְּמִיּוֹם: אִנְשׁ דִּי יִקְרַב בְּהַ וְיִהִי מִסְּאֵב עַד רַמְשָׂא וְלֹא יִכּוּל מִן
קִידְשָׁא אֲהֲרֹן אִסְחֵי בְשָׂרָהּ בְּמִיּוֹם: ז וְגַבֵּי הַשֶּׁמֶשׁ וְטְהַר וְאַחַר
יֵאכֵל מִן-הַקִּדְשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא: וּבְמַעַל שְׂמֵשָׁא וְיִדְבִי
וּבְתַר כֵּן יִכּוּל מִן קִדְשָׁא אֲרִי בְחִמָּה הוּא: ח נִבְלָה וְטִרְפָּה לֹא
יֵאכֵל לְטְמֵאָה-רְבָה אֲנִי יְהוָה: נִכְיָא וְתִכְיָא לֹא יִכּוּל
לְאִסְתַּאֲבָא בְּהַ אֲנָא יי: ט וְשָׁמְרוּ אֶת-מִשְׁמֵרֹתַי וְלֹא-
יִשְׁאֲוּ עֵדָיו חֲטָא וּמָתוּ כּוּ כִּי יַחֲלָלְהוּ אֲנִי יְהוָה

מקדשם

רש"י

אני: (ד) בכר טמא נפש. צמי שנטמא צמת: (ה) בכר שרץ אשר יטמא לו.
כשיעור הראוי לטמא כעדשה (ט"כ): או באדם. צמת: אשר יטמא לו. כשיעורו
לטמא וזהו ציט: לכר שומאתו. לרבות נוגע בזב וזבה גדה ויולדת: (ו) נפש
אשר תגע בו. בלחוד מן הטמאים הללו: ואחר יאכל מן הקדשים. נדרש
ביצמות בטרומה שמוחר לאכלה בהערב השמש: מן הקדשים. ולא כל הקדשים:
(ח) נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בת. לענין הטומאה הזכיר כאן שאם
אכל נבלת עוף טהור שאין לה טומאת מגע ומשא אלא טומאת אכילה ציט
הצליעה אסור לאכול בקדשים ול"ל וטרפה מי שיש ציט טרפה ילא נבלת עוף
טמא שאין ציט טרפה: (ט) ושמורו את משמרתו. מלאכול טרומה בטומאת

הגוף

מקדשם: וישרון ית כפרת מימרי וְאֵל יקבלון עלוהי חוקא וימותון
 בה ארי יחַדְנָה אָנָּא יי מקדשהון: י וְכִלְיָזָר לֹא־יֵאבֵל קֹדֶשׁ
 תוֹשֵׁב בְּהֵן וְשָׁכִיר לֹא־יֵאבֵל קֹדֶשׁ: וְכֹל חַדְנֵי לֹא יֵיבֹל
 קֹדֶשׁא תוֹתָבָא דְכַהֲנָא וְאֵינְדָא לֹא יֵיבֹל קֹדֶשׁא: י וְכַהֲנָן כִּי־
 יִקְנֶה נַפְשׁוֹ קִנְיָן בְּסַפּוֹ הוּא יֵאבֵל בּוֹ וַיִּלְיֵד בֵּיתוֹ הֵם
 יֵאבְלוּ בְּלַחְמֹו: וְכַהֲנָן אַרְי יִקְנֵי נַפְשׁוֹ קִנְיָן בְּסַפָּה הוּא יֵיבֹל בֵּה
 וַיִּלְיֵד בֵּיתָהּ אֲנֹון יִבְלֹון בְּלַחְמָהּ: יב וּבֵת־כַּהֲנָן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ
 זָר הוּא בְּתֵרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לֹא תֵאבֵל: וּבֵת כַּהֲנָן
 אַרְי תְּהִי לְגִבְרַת חַדְנֵי הִיא בְּאִפְרָשׁוֹת קֹדֶשׁא לֹא תֵיבֹל: יג וּבֵת־
 כַּהֲנָן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגִרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׁבָה
 אֶרֶץ־בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲזָרִיתָ מִלְּחָם אָבִיהָ תֵאבֵל וְכִלְיָזָר
 זָר לֹא־יֵאבֵל בּוֹ: וּבֵת כַּהֲנָן אַרְי תְּהִי אֶרְמָלָא וּמְתָרְבָא וְכֹר לִיִּת
 לָהּ וְתִתּוֹב לְבֵית אָבוּהָא כְּבִיּוֹתָהָא מִלְּחָמָא בְּאָבוּהָא תֵיבֹל וְכֹל חַדְנֵי
 לֹא יֵיבֹל בֵּה: יד וְאִישׁ כִּי־יֵאבֵל קֹדֶשׁ בְּשִׁגְגָה וַיִּסַּף
 חֻמְשִׁיתוֹ עָלָיו וְנָתַן לַכַּהֲנָן אֶת־הַקֹּדֶשׁ: וְגִבְרַת אַרְי יֵיבֹל
 קֹדֶשׁא בְּעָצְרוֹ וַיִּסַּף חוּמְשִׁיהָ עָלֵיהָ וַיִּתֵּן לְכַהֲנָא יִת קֹדֶשׁא

ולא

רש"י

הגוף: ומתו בו. למדנו שהיא מיתה צדי שמים: (י) לא יאכל קדש. בתרומה
 הכתוב מדבר שכל הענין דבר זה: תושב כהן ושכיר. חוסנו של כהן ושכירו
 לפיכך חושב זה נקוד פתח לפי שהוא דבוק ומחוכו חושב זה נלעע שהוא קנוי
 לו עד היובל ומחזרו שכיר זה קנוי קנין שנים שיואל בשש בא הכ' ולמדך כהן
 שאין גיפו קנוי לאדוניו לאכול בתרומתו: (יא) וכהן כי יקנה נפש. עבד כנעני
 שקנוי לגופו: ויירד ביתו. אלו בני השפחות ואשת כהן אוכלת בתרומה מן המקרא
 הזה שאף היא קנין כספו ועוד למד ממקרא אחר כל עהור צביקך וגו' בספרי:
 (יב) לאיש זר. ללוי וישראל: (יג) אלמנה וגרושה. מן האיש הזר: וזרע אין
 לה. ממנו: ושבה. הא אם יש לה זרע ממנו אסורה בתרומה כ"ז שהזרע קיים:
 וכר זר לא יאכל בו. לא בא אלא להוליא את האונן שומת בתרומה זרות
 אמרתי לך ולא חניטת: (יד) כי יאכל קדש. תרומה: ונתן לכהן את הקדש.
 (ט"ז)

אמר ר' ששי

טו ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו ליהוה : וְאָיִן יִתְּנוּ יַת קִדְשָׁא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יַת דִּי יַפְרִשׁוּן קֳדָם יי' : טז וְהִשְׂיֵאוּ אוֹתָם עֵן אֲשַׁמָּה בְּאֲכָלָם אֶת-קִדְשֵׁיהֶם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקִדְשָׁם : וּמִקְדָּוֹן עֲלִיהוֹן עֵן חֻבִּין בְּמִיבָלְהוֹן יַת קִדְשֵׁיהוֹן אֲרִי אָנָּא יי' מְקִדְשָׁהוֹן : שְׂרִישֵׁי יוֹ וַיִּדְבַּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמֵלֵךְ יי' עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָ : יח דַּבֵּר אֶל-אַהֲרֹן וְאֶל-בְּנָיו וְאֶל כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲדָהֶם אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן-הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל-גְּדֻרֵיהֶם וּלְכָל-גְּדֻבוֹתָם אֲשֶׁר-יִקְרִיבוּ לַיהוָה לְעֹלָה : מֵלֵךְ עִם אַהֲרֹן וְעִם בְּנוֹתָיו וְעִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן גְּבַר גְּבַר מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן גְּזֵירָא בְּיִשְׂרָאֵל דִּי יִקְרַב קָרְבָּנָה לְכָל גְּדֻרֵיהוֹן וּלְכָל גְּדֻבוֹתְהוֹן דִּי יִקְרְבוּן קֳדָם יי' לְעֹלָתָא : יט לְרִצְוֹנְכֶם תָּמִים זָכַר בְּבִקְרָא בְּכַשְׁבִּים וּבְעֵזִים : לְרַעְוָא לְכוּן שְׁלִים דְּכוּרָא בְּתוּרֵי בְּאֲמַרְיָא וּבְעֵזִיא : כ כָּל אֲשֶׁר-בּוֹ מוֹם לֹא תִקְרִיבוּ כִּי-לֹא לְרִצְוֹן יִהְיֶה לָכֶם : כ"א דִּי בַּהּ מוּמָא לֹא תִקְרְבוּן אֲרִי לֹא דְרַעְוָא יְהִי לְכוּן : כ"ב וְאִישׁ כִּי-יִקְרִיב זְבַח-שְׁלָמִים לַיהוָה לְפֶלֶא-נֶדֶר

או

רש"י

(פ"כ) דבר הראוי להיות קדש שאינו פורע לו מעות אלא פירות של חולין והן נעשין תרומה : (טו) ולא יחלדו וגו'. להאכילה לזרים : (טז) והשיאו אותם. את עלמם יעטנו עון באכלם את קדשיהם שהובדלו לשם תרומה וקדשו ונחסרו עליהם. ואונקלוס שפרגס במיכלהון בסואבא שלא לזרך תרגמו כן : והשיאו אותם. זה אחד מג' אחים שהיה רבי ישמעאל דורש בשורה שמדברים באדם עלמו וכן (במדבר ו) ביום מלאות ימי גורו יביא אותו הוא יביא א"ע וכן (דברים לד) ויקבור אותו בינא הוא קבר את עלמו : (יח) גדריהם. הרי עלי : גדרותם. הרי זו : (יט) דרצונכם. הביאו דבר הראוי לרעות אחסם לפני סיהא לכס לרלון. ואיזהו הראוי לרלון : תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים. אבל בעולת העוף א"ל תמות וזכרות ואינו נפסל במוס

או לַנְדָכָה בַּבֶּקֶר אוּ בַצֹּאן תָּמִים יִהְיֶה לְרִצּוֹן כָּרִי-
 מוֹם לֹא יִהְיֶה-בּוֹ : וּגְבַר אֲרִי יִקְרַב נִכְסֵי קוֹדֵשׁ אִי קָדָם יי
 לַפְרֹשָׁא נִדְרָא אוּ לַנְדָכָא בְתוֹרֵי אוּ בַעֲנָא שְׁלִים יְהִי לְרַעֲוָא פֶּר מוֹמָא
 קָא יְהִי בַהּ : כַּב עֵוֶרֶת אוּ שְׂבוֹר אוּ-חֲרוּץ אוּ-יִפְלֵת אוּ
 נֶרֶב אוּ יִלְפֵת לֹא-תִקְרִיבוּ אֵלֶיהָ לִיְהוָה וְאִשָּׁה לֹא-י
 תִתְּנֶנּוּ מֵהֶם עַרְהֶמוֹנֵיכֶם לִיְהוָה : עֵיזֵר אוּ תְבִיר אוּ פְסִים אוּ
 יִבְלָן אוּ נֶרְבָן אוּ תַזוֹן קָא תִמְרִבוּן אֲרִין קָדָם יי וְקַרְבָּנָא קָא תִתְּנִין מִנְהִין
 עַד מִדְּבַחָא קָדָם יי : כַּג וְשׂוֹר וְשָׁה שְׂרוּעַ וְקָלוֹט נֶדְבָה
 תַעֲשֶׂה אֹתוֹ וּלְנֶדֶר לֹא יִרְצֶה : וְתוֹר וְאִמֵר וְיִתִיר וְחִסִּיר נֶדְבַחָא
 תַעֲבֹד יְתֵה וּלְנֶדֶרָא קָא יְהִי לְרַעֲוָא : כַּד וּמַעֲוֹךְ זְבָתוֹת וְנִתּוֹק
 וְכָרוֹת לֹא תִקְרִיבוּ לִיְהוָה וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ וְדֵי מְרִים
 וְדֵי רִסִים וְדֵי שְׁדִיף וְדֵי נִזִיר קָא תִקְרִבוּן קָדָם יי וּבְאַרְעֻבוֹן קָא תַעֲבֹדוּן :
 כַּה וּמִיֵּךְ פֶּן-נִפְרֹ לֹא תִקְרִיבוּ אֶת-לֶחֶם אֱלֹהֵיכֶם מִבֶּרֶ-
 אֱלֹהֵי כִי מִשְׁחַתֶּם בָּהֶם מוֹם בָּם לֹא יִרְצֶוּ לָכֶם :

ומן

רש"י

במוס אלא בחסרון אבר : (בא) רפלא נדר. להפריט דיבורו : (כב) עורת. שם דבר של מוס עורון כל' נקבה שלא יהי' בו מוס של עורת : או שבור. לא יהיה : חרוץ. ריס של עין שנסדק או שנפגס וכן שפתו שנסדקה או נפגמה : יבדת. ורוא"ה בלע"ז : גרב. מין חזוית וכן ילפת ולשון ילפת כמו (שופט' עז) וילפת שמשון. שאחזה בו עד יום מיתה שאין לה רפואה : לא תקריבו. ג' פעמים הזהיר על הקדשן ועל שחיטתן ועל זריקת דמן : ואשה לא תתנו. אזהרת הקטרתן : (כג) שרוע. אבר גדול מחזירו : קדום. פרסותיו קלוטות : נדבה תעשה אותו. לבדק הבית : ונדדר. (ת"כ) למזבח : לא ירצה. איזה הקדש בא לרלות הוי אומר זה הקדש המזבח : (כד) ומעוך וכתות ונתוק וברות. בבילים או בגיד : מעוך. ביזיו מעוכין ביד : כתות. כמוסים יותר ממעוך : נתוק. חלושין ביד עד שנפסקו חוטים שחלויים בהן אבל נתונים הם צחוק הכים והכים לא נחלש : וברות. כדוהין בכלי ועודן צכים : ומעוך. חרגומו ודימרים. זהו לשונו בארמית ל' כתיסה : וכתות. חרגומו ודירסים כמו (עמוס ו) הבית הגדול רסיסים בקיעות דקות וכן קנה המרוסס : ובארצכם לא תעשו. דבר זה לסיס שם

אמר ר' ששי

ומן בר עממין לא תקרבין ית קרבן אלהכון מכל ארץ ארץ חפזיהון בהון
 מומא בהון לא לרעוא יהון לבון: כו וידבר יהוה אל-משה
 לאמר: ומדיל יי עם משה למימר: כו שור או-בשב או-עו
 כי יולד ויהי שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני
 והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: תור או אפר או עזא ארי
 יתיליד ויהי שבעא יומין בתר אמה ומימא תמינאה ולתקא יתיעי לקרבא
 קרבנא קדם יי: כח ושור או-שה אתו ואת-בנו לא תשתמו
 ביום אחד: ותרתא או שימא לא ולבבה לא תפסין ביומא חד:

כדי להשלים כל הסדרא שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו תשלום כל הסדרה
 ותרגום והפטרה:

כט וכייתובתו ובח-תודה ליהוה לרצנכם תזבחו:
 נארי תפסין נבסת תודתא קדם יי לרעוא לבון תפסנה: ל ביום ההוא
 יאכל לאיתותירו ממונו עד-בקר אני יהוה: ביומא תהיא

יתאבל

רש"י

צהמה ומיה ואפילו עמאה לכך נא' בארנכס לרבות כל אשר בארנכס שא"ל לומר
 לא נלטוו על הסרוס אלא בארץ שהרי סרוס חובת הגוף הוא וכל חובת הגוף נובעת
 בין בארץ בין בח"ל: (כה) ומיד בן נבר. נכרי שהביא קרבן ליד כהן להקריבו
 לשמים לא תקריבו לו בעל מוס והע"פ שלא נאסרו בעלי מומים לקרבן בני נח
 אלא כמחוסר אבר. זאת נובעת מצהמה שבשדות אבל על המזבח שבמשכן לא
 הקריבו אבל תמימה תקבלו מהם לכך נא' למעלה איש איש לרבות את הנכרים
 שגורים נדרים ונדבות בישראל: משחתם. חבולתו: דא ירצו רבם. לכפר עליכם:
 (כו) כי יולד. פרט ליואל דופן: (כח) אתו ואת בנו. נוהג בנקבה שאסור
 לשחוט האם והבן או הבת ואיני נוהג בזכרים ומותר לשחוט האב והבן: אתו
 ואת בנו. אף צנו ואוהו במשמע: (כט) לרצנכם תזבחו. תחלת זביחהכס
 הוצרכו שתהא לרצון לכם. ומהו הרצון: ביום ההוא יאכל. לא בא להוסיף אלא שתהא
 שחיטה על מנת כן אל תשחטוהו ע"מ לאכלו למחר שאם תחשבו בו מחשבת פסול
 לא יאכל לכם לרצון. ד"א לרצונכם לדעהכס. מכלן למתעסק שפסול בשחיטת קדשים
 ואע"פ שפרט בנאכלים לשני ימים חזר ופרט בנאכלין ליום אחד שמהא זביחתן
 ע"מ לאכלן בזמנן: (ל) ביום ההוא יאכל. לא בא להוסיף אלא שמהא שחיטה
 ע"מ כן שאם לקבוע לה זמן אכילה כבר כתיב (ויקרא ז) ובשר זבח תודת שלמין

יג'

אמר ליום ששי

סא

יְהִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁאָרוּן מִנֶּה עַד צִפְרָא אָנָּא יי: לֹא וּשְׁמַרְתֶּם מִצְוֹתַי
 וְעִשְׂוֹתֶם אֶתֶם אֲנִי יְהוָה: וְתִשְׁרוּן פְּקוּדֵי וְתִעֲבְדוּן יְתִחוּן אָנָּא יי:
 לֵב וְלֹא תַחֲלְדוּ אֶת־שֵׁם קְדֹשִׁי וְנִקְרַשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל אָנִי יְהוָה מְקַדְּשֵׁכֶם: וְלֹא תַחֲלְדוּן יְת שְׁמֵא דְקֹדֶשִׁי
 וְאַתְקַדֵּשׁ בְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אָנָּא יי מְקַדְּשִׁכֶּן: כִּי הַמוֹצִיא אֶתְכֶם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹת לָכֶם לְאֱלֹהִים אָנִי יְהוָה: ה
 דְּאִפִּיק יְתִכֶּן מֵאֶרְעָא דְּמִצְבִּים לְמַהוּי לְכֹן לְאַחָא אָנָּא יי:
 רְבִיעִי כִּי א וְיִדְבַר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִקִּיפ יי עִם
 מֹשֶׁה דְּמִימַר: ב דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתְּ אֲלֵהֶם
 מוֹעֲדֵי יְהוָה אֲשֶׁר־תִּקְרְאוּ אֶתֶם מְקַרְאֵי קְדֹשׁ אֱלֹהֵי
 הֵם מוֹעֲדֵי: מִגֵּד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְחֹן מוֹעֲדֵי דִּי דִּי תִעְרֵין
 יְתִחוּן מְעַרְעֵי קְדִישׁ אֲדִין אֲנֹן מוֹעֲדֵי: ג שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה
 מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְתוֹן מְקַרְאֵי קְדֹשׁ
 כָּל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ שַׁבַּת הוּא לְיְהוָה כָּל־
 מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם: שְׁתֵּא יוֹמֵן תִּתְעַבֵּד עֲבִידָא וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָא שַׁבַּת

שבתא

רש"י

וגו': אני ה'. דע מי גזר על הדבר ואל יקל בעיניך: (לא) ושמררתם. (ת"כ)
 זו המשנה: ועשיהם. זה המעשה: (לב) ודא תחלדו. לעבור על דברי מוידין
 ממשמע שגא' ולא תחללו מה ת"ל ונקדשתי מסור עלמך וקדש שמי יכול ביחוד
 ת"ל בתוך בני ישראל וכשהוא מוסר עלמו ימסור עלמו ע"מ למות שכל המוסר
 עלמו ע"מ הנס אין עושין לו נס. שכן מלינו בחנניה מישאל ועזריה שלא מסרו
 עלמו ע"מ הנס שגא' (דניאל ג) והן לא ידע להוא לך מלכא וגו' מליל ולא מליל
 ידע להוי לך וגו': (כג) המוציא אתכם. ע"מ כן: אני ה'. נאמן לשלם שכר:
 (ב) דבר אר בני ישראל וגו' מועדי ה'. עשה מועדות סיויו ישראל מלומדין
 בהם שמעברין את השנה על גלויות שנעקרו ממקומן לעלות לרגל ועדיין לא הניעו
 לירושלים: (ג) ששת ימים. מה ענין שבת אלל מועדות ללמדך שכל המחלל
 את המועדות מעלין עליו כאלו חלל את השבתות וכל המקיים את המועדות
 מעלין

אמר ליום ששי

שְׁבֹתָא מְעַרַע קַדִּישׁ כֹּל עֲבִידָא לָא תַעֲבִדוּן שְׁבֹתָא הִיא יְקָדֵם יי כְּכֹל
 מוֹתְבְּנִיכּוֹן : ד אֱלֹה מוֹעֲדֵי יְהוָה מְקַרְאֵי קַדִּישׁ אֲשֶׁר--
 תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם : אֲזִין מוֹעֲדֵי דְיִי מְעַרְעֵי קַדִּישׁ דִּי
 תַּעֲרֵעוּן יְתֵחוּן בְּזַמְנֵיהוֹן : ה בְּתַדִּישׁ הָרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר
 לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרָבִים פֶּסַח לִיהוָה : ו יִרְחָא קַדְמָא
 בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר לִירְחָא בֵּין שְׁמֵשָׁא פֶּסַחָא קַדֵם יי : ז וּבַחֲמִישָׁה
 עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לִיהוָה שִׁבְעַת
 יָמִים מִצּוֹת תֵּאבְדּוּן : וּבַחֲמִישָׁת עָשָׂר יוֹמָא לִירְחָא הָדִין חַגָא
 דְּפִטְרֵיָא קַדֵם יי שְׁבַעַת יוֹמִין פִּטְרֵי תִיכְרוּן : ח בֵּינֵם הָרֵאשׁוֹן
 מְקַרְאֵי קַדִּישׁ יְהוָה לָבֵם פְּרִי-מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לָא
 תַעֲשׂוּ : בְּיוֹמָא קַדְמָא מְעַרַע קַדִּישׁ יְהִי לְכוּן כֹּל עֲבִידַת פְּלִחוֹן לָא
 תַעֲבִדוּן : ט וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לִיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בֵּינֵם
 הַשְּׁבִיעִי מְקַרְאֵי-קַדִּישׁ פְּרִי-מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לָא
 תַעֲשׂוּ : פ וְתִקְרְבוּן קַרְבָּנָא קַדֵם יי שְׁבַעַת יוֹמִין בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא מְעַרַע
 קַדִּישׁ כֹּל עֲבִידַת פְּלִחוֹן לָא תַעֲבִדוּן : ט וַיְרַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 לֵאמֹר : וּמִיָּד יי עִם מֹשֶׁה דְּמִימַר : י וַיְרַבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ואמרת

רש"י

מעלין עליו כאלו קיים את השבתות: (ד) אלה מועדי ה'. למעלה מדבר
 בעבור שנה וכלן מדבר בקדוש החדש: (ה) בין הערבים. משש שעות ולמעלה:
 פסח דה'. הקרבת קרבן ששמו פסח: (ח) והקרבתם אשה וגו'. הם
 המוספים האמורים בפרשת פנחס ולמה נאמרו כאן לומר לך שאין המוספים
 מעכבין זה את זה: והקרבתם אשה לה'. מ"מ אס אין פרים הבא אילים
 ואס אין פרים ואילים הבא כנשי': שבעת ימים. כ"מ שגא' שבעת שס דבר
 הוא שבע של ימים שטיינ"א בלע"ז. וכן כל לשון שמונת ששה חמשת שלשת:
 מראבת עבודה. אפי' מלאכות החשובות לכם עבודה ולורך שיש חסרון כים
 בבטלה שלהם כגון דבר האבד כך הבנתו מת"כ דקמני יכול אף חולו של מועד
 יבא חסור במלאכת עבודה וכו': (י) אשיות קצירכם. שמהא ראשונה לקציר:

עיונך

ואמרת אלהים כִּי־תבאו אל־הארץ אשר אני נתן
 לכם וקצרתם את־קצירה והבאתם את־עמר
 ראשית קצירכם אל־הכהן : מכל עם בני ישראל ותימר זהו
 ארי תעונו בארעא די אנא יהב לכוון ותחצרונו ית חצרה ותיתון ית עומרא
 ריש חצרונו קות פהנא : יא והניף את־העמר לפני יהוה
 לרצונכם ממחרת השבת יניפנו הכהן : וירום ית עומרא
 קדם יי רבעוא לכוון מפתר יומא טבא ירימנה פהנא : יב ועשיתם
 ביום הניפכם את־העמר בבש תמים בן־שנתו
 לעלה ליהוה : ותעבדון ביומא בארמונתכון ית עומרא אפר שלים
 בר שמה בעקתא קדם יי : יג ומנחתו שני עשרונים סלת
 בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח ונסכה יין
 רביעת הקין : ומנחתה תרין עשרונים סלתא דפיקא במשח
 קרבנא קדם יי לאתקבלא ברענא ונסכה חמרא רבעות הינא :
 יד ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד־עצם היום הזה
 עד הביאתם את־קרבן אלהיכם תקת עוקם
 דרתיכם בכל משבתיכם : ט וליחם וקלי ופרוכן לא

היכלון

* ונסכו קרי

רש"י

עובר. עשירית האיפה כך היתה שנה כמו (שמות עז) וימודו בעומר :
 (יא) והניף. (מנחות סא) כל הנוספה מוליך ומביא מעלה ומוריד מוליך ומביא
 לעלור רוחות רעות מעלה ומוריד לעלור טללים רעים : לרצונכם. אם תקריבו
 כמשפט זה יהיה לרצון לכם : ממחרת השבת. (שם סו) ממחרת יו"ט א' של
 פסח שאם אהה אומר שבת בראשית אי אהה יודע איזוהו : (יב) ועשיתם כבש.
 חובה לעומר הוא בא : (יג) ומנחתו. מנחת נכסיו : שני עשרונים. כפולה
 היתה : ונסכו יין רביעית ההין. (מנחות פט) אף ע"פ שמנחתו כפולה אין
 נסכו כפולים : (יד) וקלי. קמה עשוי מכרמל כך שמייבשין אותו בתור :
 וכרמל. הן קליות שקורין גרניילי"ש : בכל מושבותיכם. (קדושין לו) נחלקו
 בו חכמי ישראל יש שלמדו מכאן שהחדש נוהג בחו"ל וי"א לא בא אלא ללמד
 שלא

אמר ליום ששי

תִּכְלֹן עַד גְּדִין יוֹמָא גְדִין עַד אִיתּוּאִיכוֹן יַת קָרְבֹן אֶלְהֲבוֹן קָבִים עֲלֵיכֶם
 דְּדַרְיִכוֹן בְּכֹל מוֹתְבַגִּיכוֹן : טו וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת
 בַּיּוֹם הַבִּיאֲכֶם אֶת־עֹמֵר הַתְּנוּפָה שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת
 תְּמוּמֹת תִּהְיֶינָה : וְתִמְנֹן לָכוֹן מִפְּתַר יוֹמָא טַבָּא בַּיּוֹם אִיתּוּאִיכוֹן
 יַת עֵימָרָא בְּאַרְמוּתָא שְׁבַעֵא שְׁבוּעִין שְׁלִמִין יִתְנֹן (כ"א תְּהֵוֹן) :
 טז עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ תְּמוּשִׁים
 יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה : עַד מִפְּתַר שְׁבוּעַתָּא
 שְׁבוּעַתָּא תִמְנֹן תְּמוּשִׁין יוֹמִין וְתִקְרְבוּן מִנְחָתָא חֲדָשָׁא קָדָם יי :
 יז מִמוֹשְׁבֹתֵיכֶם תִּבְיֹאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה שְׁתֵּים שְׁנַי
 עֶשְׂרִים סֹדֶת תִּהְיֶינָה חֲמִיץ תִּאֲפִינָה בְּפוּרִים לַיהוָה :
 מִמוֹתְבַגִּיכוֹן תִּתֵּן לֶחֶם אֲרָמוּתָא פְּרִתִין (גְּרִיצֹן) תִּרְוִן עֶשְׂרִינֵין סְתָתָא
 יִתְנֹן תְּמוּעַ יִתְאַפֵּן בְּפוּרִין קָדָם יי : יח וְהִקְרַבְתֶּם עַל־הַלֶּחֶם
 שְׁבַעֵת כִּבְשִׂים תְּמוּמִים בְּנֵי שָׁנָה וּפָר בֶּן־בָּקָר אֶחָד
 וְאִילָנִים שְׁנַי יִתְּנוּ עֲלָה לַיהוָה וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵיהֶם
 אִשָּׁה רִיח־נִיחֹחַ לַיהוָה : וְתִקְרְבוּן עַד לַהֲבָא שְׁבַעֵא אִמְרִין

שלמין

* אל"ף דגושה

רש"י

שלא נלטו על החדש אלא לאחר ירושה וישיבה משכנשו וחלקו: (טו) ממחרת
 השבת. ממחרת יו"ט: תמומות תהיינה, מלמד שמתחיל ומונה מצטרב
 שאל"כ אינן תמומות: (טז) השבת השביעית. כהרגומו שזועהא שזיעהא:
 עד ממחרת השבת השביעית תספרו. ולא עד בכלל וכן ארבעים והשפה
 יוס: חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. ביום החמישים תקריבוה
 ואומר אני זה מדרשו אבל פשוטו עד ממחרת השבת השביעית שהוא יוס חמישים
 תספרו ומקרא מסורס הוא: מנחה חדשה. היא המנחה הראשונה שהבאה
 מן החדש וא"ת הכי קרבה מנחת העומר אינה כשאר כל המנחות שהיא בזה
 מן השעורים: (יז) ממושבתיכם. ולא מחו"ל: לחם תנופה. לחם תרומה
 המורס לשם גבוה וזו היא המנחה החדשה האמורה למעלה: בכורים. ראשונה
 לכל המנחות אף למנחת קנאות הבאה מן השעורים לא תקרב מן החדש קודם
 לשתי הלחם: (יח) עד החרם. בגלל הלחם חובה ללחם: ומנחתם ונסכיהם.

כמשפט

שְׁלָמִין בְּנֵי שָׁנָא וְתוֹר בַּר תּוֹרִי חַד וְדָרְרִין תְּרִין יְהוֹן עֲפָתָא קָדָם יי
 וּמְנַחְתְּהוֹן וְנִסְבִּיהוֹן קָרְבַן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי: ים וְעֵשִׂיתֶם
 שְׁעִיר־עֲזִים אֶחָד לְחַטָּאת וְשְׁנֵי בָבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה
 רִיבַח שְׁלָמִים: וְתַעֲבֹדוּן צִפִּיר בַּר עֵזִי חַד לְחַטָּאתָא וְתְרִין אֲמִרִין
 בְּנֵי שָׁנָא לְנִכְסֵת קוֹדֶשְׁיָא: כ וְהִנֵּנְךָ חֲבֵתָן | אַתֶּם עַל לֶחֶם
 הַבִּבְרִים תִּנּוּפָה לְפָנַי יְהוָה עַל־שְׁנֵי בָבְשִׁים קוֹדֶשׁ
 יִתְּנוּ לַיהוָה לְכֹהֵן: וַיְרִים בַּהֲנָא יִתְחַוֵּן עַל לֶחֶם בְּפִירְיָא אֲרַמְתָּא
 קָדָם יי עַל תְּרִין אֲמִרִין קוֹדֶשְׁיָא יְהוֹן קָדָם יי לְכַתְנָא: כא וּקְרָאתֶם
 בְּעֵצִים | הַיּוֹם הַזֶּה מִקְרָא־קוֹדֶשׁ יְהוָה לָכֶם כָּרִי־
 מוֹרָאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ חֶקֶת עֹזְרִים בְּכָרִי־
 מוֹשְׁבֵיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם: וְתַעֲרְעוּן בְּבָרִן יוֹמָא הַדִּין מְעַרְעַר שְׂדֵישׁ
 יְהוּ דְכוּן פֶּלַע עֲבִידַת פְּלִחוֹן לֹא תַעֲבֹדוּן קִים עֲלֵיכֶם בְּכָל מוֹתְבְּנִיכוּן לְדִרְיִכוּן:
 כב וּבְקִצְרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא־תִכְלֶה פֹאֶת
 שְׂדֵךְ בְּקִצְרֶךָ וְלִקְטָה קִצִּירֶךָ לֹא תִלְקַט לְעַנִּי וְדָגֵר
 תַּעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: פ וּבְמַחְצְרִכֹּן יַת חֲצָרָא
 דְּאַרְעִכֹּן לֹא תִשְׂיִצִי פֹאֶתָא דְחֻקְרֶךָ בְּמַחְצְרֶךָ וְלִקְטָא דְחֻצְרֶךָ לֹא תִלְקַט

לעניי

רש"י

כמשפט מנחה ונסכים המפורשים בכל בהמה בפ' נסכים (במדבר טו) ג' עשרונים לפי
 ו' עשרונים לחיל ועשרון לכבש זו היא המנחה והנסכים חלי ההין לפי ושלשית ההין
 לחיל ורביעית ההין לכבש: (יט) ועשיתם שעיר עזים. (ס"ב מנחות מה) יכול ז'
 כבשים והשעיר האמורים כאן הם ז' הכבשים והשעיר האמורים בחומש הפקודים כשחלה
 מגיע אלל פרים וחילים חזין הם אמור מעשה חלו לעלמן וחלו לעלמן חלו קרבו
 בגלל הלחם וחלו למוספין: (כ) והניף הבחן אותם תנופה. (מנחות סב) מלמד
 שטעוין תנופה מחיים יכול כולל ח"ל על שני כבשים: קדש יהוה. לפי ששלמי יחיד
 קדשים קלים הוזקק לומר בשלמי עבור שהם קדשי קדשים: (כב) ובקצרכם. חזר ושנה
 לעבור עליהם בשני לחוין. אמר רבי אבדימי ברבי יוסף מה ראה הכחוש ליתנס
 באמצע הרגלים פסח ועלרת מכאן ור"ה ויה"כ וחג מכאן, ללמדך שכל הנותן
 לקט שכהה ופי'ה לעני כראוי מעלין עליו כאלו צנה בית המקדש והקריב עליו
 קרבנותו

אמר ליום ששי

לעניי וגניורי תשובוק יתהון אנא יי אלהבון : חמישי כג וידבר יהוה
אל משה לאמר : ומקיל יי עם משה למימר : כד דבר אל
בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחודש
יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש :
מלך עם בני ישראל למימר בירחא שביעאה בחד לירחא יהי זכון נחא
דזכרון ובכא מערע קדיש : כה כל מקראת עבודה לא תעשו
והקרבתם אשה ליהוה : כל עבדת פלחנא לא תעבדון
ותקרבון קרבנא קדם יי : ס כו וידבר יהוה אל משה
לאמר : ומקיל יי עם משה למימר : כו אך בעשור לחודש
השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה
לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה ליהוה :
ברם בעשרא לירחא שביעאה הרין יומא דכפוריא הוא מערע קדיש יהי
זכון ותענין ית נפשתיכון ותקרבון קרבנא קדם יי : כה וכל מלאכה
לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר
עליכם לפני יהוה אלהיכם : וכי עבדא לא תעבדון
בכרן יומא הרין ארי יומא דכפוריא הוא לכפרא עליכון קדם יי אלהבון :
כט כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה
ונברתה מעמיה : ארי כל אנשא די לא מתעני בכרן יומא הרין

וישתיי

רשי

קרבנותיו בחוכו : תעזוב. (פאה פ' ד) הגח לפניהם והם ינקטו ואין לך לסייע
לאחד מהם : אני ה' אלהיכם. נאמן לשלם שכר : (כד) זכרון תרועה. (ר"ה
לכ) זכרון פסוקי זכרונות ופסוקי שופרות לזכור לכם עקידת ילחק שקרב תחתיו
חיל : (כה) והקרבתם אשה. המוספים האמורין בחומש הפקודים : (כו) אך.
כל אכין ורקין שזכורה מעיטין מכפר הוא לשנים נאיתו מכפר על שאינם
שנים

וישתיצו מעמקא : ל וכל הנפש אשר תעשה בל מלאכה
 בעצם היום הזה והאבדתי את הנפש ההוא
 מקרב עמה : וכי אנש די תעבד בל עבדא בכון יומא הדין
 ואובד ית אנשא ההוא מגו עמה : לא בל מלאכה לא תעשו
 חקת עולם דדרתיכם בכל משבתיכם : בל עבדא לא
 תעבדון קים עינם לדריכון בכל מותבניכון : לב שבת שבתון
 הוא לכם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש
 בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם : פ
 שבת שבתא הוא לבון ותענון ית נפשתיכון בתשעה לחדא ברמשא
 מרמשא עד רמשא תנוחון ניתכון * ששי גג וידבר יהוה אל
 משה לאמר : ומדיל יי עם משה למימר : לד דבר אל בני
 ישראל לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי
 הזה חג הספות שבעת ימים ליהוה : מדר עם בני ישראל
 למימר בחמשה עשר יומא לירחא שביעאה הדין חגא דמטריא שבעת
 יומין קדם יי : גה ביום הראשון מקרא קדש בל
 מלאכת עבדה לא תעשו : ביומא קדמאה סערה קדיש
 בל עבדת פלתו לא תעבדון : לו שבעת ימים תקריבו

אשה

דש"י

שנים : (ד) והאבדתי. לפי שהוא אומר כרת בכ"מ ואינו יודע מה הא
 כשהוא אומר והאבדתי למד על הכרת שאינו אלא אבדון : (לא) בר מלאכה
 וגו'. לעבור עליו בלאוין הרבה או להזכיר על מלאכת לילה כמלאכת יום :
 (לה) מקרא קדש. צוה"כ קדשה בכסות נקיה ובתפלה ובשאר ימים
 טובים במאכל ומשתה ובכסות נקיה ובתפלה : (לו) עצרת היא.
 עלרתי אחכס אללי כמלך שזימן את בניו לסעודה לכך וכך ימים כיון שהגיע
 זמן להפטר אמר בני בבקשה מכס עכבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פרידתכם :
 כל מלאכת עבודה. אפילו מלאכה שהיא עבודה לכס שאם לא תעשה יס

אמר ליום ששי

אִשָּׁה לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם
וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לַיהוָה עֲצֵרֶת הוּא כְּלִי־מִלְאכָת
עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: שִׁבְעָא יוֹמֵי תִקְרְבוּן קִרְבְּנָא קָדֶם יי בְּיוֹמָא
תְּמִינָא מַעֲבַע קֹדֶשׁ יְהִי לָכוֹן וְתִקְרְבוּן קִרְבְּנָא קָדֶם יי כְּנִשׁ תַּחֲוֵן כֹּל
עֲבִידַת כְּלָמֵן לֹא תַעֲבֹדוּן: לִי אֱלֹהִי מוֹעֲדֵי יִהְיֶה אֲשֶׁר־
תִּקְרְאוּ אִתְּם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְחִקְרִיב אִשָּׁה לַיהוָה
עֲלֶה וּמְנַחָה זָבַח וְנִסְכִּים דְּבִרְיוֹם בְּיוֹמָו: אֲנִי
מוֹעֲדֵי דְיִי דִי תַעֲרַעוּן יִתְחֹן מַעֲרַעֵי קֹדֶשׁ לְקִרְבָּא קִרְבְּנָא קָדֶם יי
עֲלִיתָא וּמְנַחְתָּא נִכְסַת קוֹדֶשִׁין וְנִסְיָכִין פְּתָנִם יוֹם בְּיוֹמָה: לֹחַ מִלְּבַד
לְשַׁבְּתַת יְהוָה וּמִלְּבַד מִתְּנֻתֵיכֶם וּמִלְּבַד כְּלִי־
נְדָרֵיכֶם וּמִלְּבַד כְּלִי־נְדָבְתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַיהוָה:
בַּר שִׁבְעֵי דְיִי וְבַר מִתְּנֵיכֶם וְבַר כֹּל נְדָבְתֵיכֶם וְבַר כֹּל נְדָבְתֵיכֶם דִּי
תִּתְּנוּן קָדֶם יי: לֹחַ אֶךְ בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בְּאַסְפְּכֶם אֶת־תְּבוּאֵת הָאָרֶץ תַּחֲנוּ אֶת־
חַג־יְהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שִׁבְתוֹן וּבַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי שִׁבְתוֹן: בְּרִם בְּחַמְשָׁא עֵשֶׂר יוֹמָא לְיִרְחָא שְׁבִיעָא
בְּמַכְנָשִׁיכוֹן יִתְעַלֵּת אַרְעָא תַּחֲנוּן יִתְחַבֵּא קָדֶם יי שִׁבְעָא יוֹמֵי בְּיוֹמָא

קדמאה

רש"י

חסרון כים בדבר: לא תעשו. יכול אף חולו של מועד יהא חסור במלאכת
עבודה ת"ל היא: (רו) ערה ומנחה. (מנחות מד) מנחת נסכים הקריבה עם
העולה: דבר יום ביומו. חוק הקלוז בחומש הפקודים: דבר יום ביומו.
הא חס עבר יומו בטל קרבנו: (לש) אך בחמשה עשר יום וגו' תחנו.
קרבן שלמים לחגיגה יכול תרצה את השבת ת"ל אך הואיל ויש לה משלומין כל
שבעה: באספכם את תבואת הארץ. סיהא חודש שביעי זה בא זמן
אסיפה מכלן שלטונו לעבר את השנים שאם אין העבור פעמים שהוא באמצע
הקיץ או המורף: תחנו. שלמי חגיגה: שבעת ימים. (חגיגה) אם לא הביא בזה יבא
בזה יכול יהא מביאן כל שבעה ת"ל וחגוהם אותו יום אחד במשמע ולא יוסר
ולמה

קְדַמָּא נְחָא וּבְיוֹמָא תְּמִינָא נְחָא : ט וְלִקְחֶתֶם לָכֶם בַּיּוֹם
 הָרִאשׁוֹן פְּרֵי עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ־
 עָבֹת וְעֵרְבֵי־נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 שִׁבְעַת יָמִים : וְתִסְבּוּן לָכֵן בְּיוֹמָא קְדַמָּא פְּרֵי אֵינְנָא אֶתְרוּגִין
 וְנִבְרִין וְהַבְּסִין וְעֵרְבִין דְּנִחַל וְתִתְרוּן קָדָם יי אֶתְחַבֵּן שִׁבְעַת יוֹמִין :
 מֵא וְחַגְתֶּם אִתּוֹ חַג לַיהוָה שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה חֻקַּת
 עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגוּ אִתּוֹ :
 וְתַחֲנוּן יִתֶּה חֲנָא קָדָם יי שִׁבְעַת יוֹמִין בְּשֵׁמָא קָם עָלָם לְדַרְבִּיכֹן בְּיַרְחָא
 שְׁבִיעָאָד תַּחֲנוּן יִתֶּה : מֵב בַּסֶּפֶת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים בְּלִי־
 הָאֲזִרָה בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַסֶּפֶת : בְּמַטְלִיא תִיתְבּוּן שִׁבְעַת
 יוֹמִין בְּרִצִּיא בְּיִשְׂרָאֵל יִתְבּוּן בְּמַטְלִיא : מֵג לְמַעַן יִדְעוּ
 דֹרְתֵיכֶם כִּי בַסֶּפֶת הוֹשַׁבְתִּי אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהוֹצִיאִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם :
 בְּדִיל דִּי־עוֹן דְּרִיבֹן אֲרִי בְּמַטְלִיּוֹת עֲנִי אוֹתְבִית יֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּאֶפְקֵיתִי יִתְחוּן מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם אֲנָא יי אֶלְהֵכּוֹן : מֵד וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
 אֶת־מוֹעֲדֵי יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : פ וּמִקֵּיל מֹשֶׁה יֵת סֹדֵר מוֹעֲדֵי־א
 דֵּי וְאֶל־פְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : שְׁבִיעִי כִד אֵוִיד בְּרִי יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דְּאָמַר :
 וּמְלִיךְ יי עִם מֹשֶׁה דְּמִיּוֹמֵר : ב צו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ
 אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ בְּתִית לְמֵאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד :

פקד

רש"י

ולמה נאמר שבעה לתשלומין : (מ) פרי עץ הדר. עץ שטעם עלו ופריו שוק :
 הדר. הדר בזילנו משנה לשנה וזהו אחרוג: כפת תמרים. חסר וי"ו למד
 שאינה אלא אחת : וענף עץ עבות. שטעפיו קלועים כעבותות וכחבלים וזהו הסם
 העשוי כמין קליעה : (מב) האזרח. זה אזרח: בישראל. (ת"כ) לרבות את
 הגרים : (מג) כי בסכות הושבתני. (סוכה י"א) ענגי כבוד : (ב) צו את בני
 ישראל. זו פרשת מלות הגרות ופי' ואסה סלחה לא נאמרה אלא על סדר
 מלאכת

אמר ליום ששי

פקד ית בני ישראל ויסבון דף משח ויתא דביא בתישא לאתרא
 לאדקא בוציניא תדירא: ג מחוץ לפרכת העדת באהל
 מועד יערך אתו אהרן מערב עד בקר לפני יהוה
 תמיד חקת טולם דרתיקם: ספרא לפרכתא דספדויתא
 במשבן זמנא יסדר יתה אהרן מרמשא עד צפרא קדם יי תדירא קים
 עלם דריכון: ד על המנרה המהרה יערך את הנרות
 לפני יהוה תמיד: פ על מערכתא דכיתא יסדר ית בוציניא קדם
 יי תדירא: ה ולקחת סלת ואפות אתה שתיים עשרה
 חלות שני עשרנים יהיה החלה האחת: ותסב סלתא
 ותיפי יתה תרתא עשרי גריצן תרין עשרונין תתי גרצתא תדא:
 וישמת אותם שתיים מערכות שש המערכת על
 השלחן המהר לפני יהוה: ותשני יתהון תרתין סדרין שית
 ספרא על פתורא דביא קדם יי: ונתת על המערכת לבנה
 זכה והיתה ללחם לאזכרה אישה ליהוה: ותתן על

ספרא

רשי

מלאכה המשכן לפרש לורך המנורה וכן משמע ואסה סופך לזוה את בני ישראל
 על כך: שטן זית זך. ג' שמנים יולאים מן הזית הראשון קרוי זך והן מפורשין
 במנחות (דף כו) ובה"כ: תמיד. מלילה ללילה כמו טולת תמיד שאינה אלא
 מיום ליום: (ג) דפרכת העדות. שלפני הארון שהוא קרוי עדות (שבת כב,
 ס"כ). ורבותינו דרשו על גר מערבי שהוא עדות לכל בלי טולם שהשכינה שורה
 בישראל שטון זה שמן כמדת חכמותיה וממנה היה מהחיל ובה היה מסיים:
 יערך אתו אהרן מערב עד בקר. (ס"כ) יערוך אותו עריכה הראויה למדה
 כל הלילה ויערו חכמים חזי לוג לכל גר וגר וכן כדאי אף ללילי הקופת טבה
 ומדה זו הוקבעה להם: (ד) המנורה המהרה. שהיא זהב טהור. ד"ח על טהרה
 של מנורה שמטערה ומדטנה תחלה מן האפר: (ו) שיש המערכת. שם חלות
 המערכת האחת: השרתן המהר. של זהב טהור. ד"ח על טהרה של שלחן שלח
 יי: ייסיפין מגזיהוין את הלחם מעל גבי השלחן (מנחות לו, ס"כ): (ז) ונתת
 על המערכת. על כל אחת משתי המערכות היו שני ציכי לבונה מלא קומץ
 לכל

אמור ליום ששי

סו

סדרא לְבַנְתָּא דְכִיתָא וְתַהֵי לְלַחַם לְאִדְכַרְתָּא קַרְבְּנָא קָדְשׁ יי :
 ח בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרַכְנוּ לְפָנֵי יְהוָה תְּמִי-
 מֵאֵת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּיוֹמָא
 דְשַׁבְּתָא וְסַדְרָנָהּ קָדְשׁ יי תְּדַרְיָא מִן קָדְשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קָם עָלַם :
 ט וְהִוְתָּה לְאֶהְרֹן וּלְבָנָיו וְאֶבְלָהּוּ בְּמִקְוִים קָדְשׁ כִּי
 קָדְשׁ קָדָשִׁים הוּא לֹא מֵאִשֵּׁי יְהוָה חֻק־עוֹלָם : ס
 וְתַהֵי לְאֶהְרֹן וּלְבָנָהּוּ וּבְלָגָה בְּאֶתֶר קָדִישׁ אֲדָרִי קָדְשׁ קִדְשִׁין הִיא לָהּ
 מְקַרְבְּנָיָא דְבֵי קָם עָלַם : י וַיֵּצֵא בֶן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא
 בֶּן-אִישׁ מִצְרִי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְצֹל בַּמַּחְנֶה בֶּן
 הַיִּשְׂרָאֵלִית וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי : וַיִּפְקֵה בַר אֶתְתָּא בֵּת יִשְׂרָאֵל
 וְהוּא בַר גְּבַר מִצְרָאֵה בְּנֵו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנְצֹל בַּמַּשְׁרִיתָא בַר אֶתְתָּא בֵּת
 יִשְׂרָאֵל וַיִּגְבְּרָא בַר יִשְׂרָאֵל : יא וַיִּקַּב בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית
 אֶת-הַיֶּשֶׁם וַיִּקְרָל וַיִּבְיֵאוּ אֹתוֹ אֶל-מִשָּׁה וַיִּשֶׂם אָמוֹ

שלמית

רשי

לכל אחד: והיתה. הלבונה הזאת: ללחם ראזכרה. שאין מן הלחם לבונה
 כלום אלא הלבונה נקטרה כשמסלקין אותו בכל שבת ושבת והיא לזכרון ללחם
 שעל ידה הוא נזכר למעלה כקומץ שהוא לזכרה למנחה: (ט) והיתה. המנחה
 הזאת שכל דבר הבא מן הטבולה בכלל מנחה היא: ואבלהו. מוסב על הלחם
 שהוא לשון זכר: (י) ויצא בן אשה ישראלית. (ס"ב) מהיכן יאל רבי לוי
 אומר מעולמו יאל רבי זרכיה אומר מפרשה שלמעלה יאל לגלג ואמר ביום
 השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת לוונת של חשעה
 ימים בתמיה. ומתניתא אמרה מבית דינו של משה יאל מחוייב בל ליטע אהלו
 בחוק מחנה דן אמרו לו מה עיבך לכאן אמר להם מבני דן אני אמרו לו
 (במדבר ב) איש על דגלו באחות לבית אבותם כתיב נכנס לבית דינו של משה
 ואל מחוייב עמד ונדף: בן איש מצרי. הוא המלרי שהרנו משה: בתוך בני
 ישראל. מלמד שנתגייר: וינצול במחנה. על עסקי המנחה: ואיש היש אל.
 זה שכנגדו שמיחה בו מטע אהלו: (יא) ויקב. כהרגומו ופריש (סנהדרין פ)
 שנקב שם המיוחד ונדף והוא שם המפורש ששמע מסיני: ועם אמו שלוביות
 בת דברי. שזמן של ישראל שפרסמה הכהוב לזו לומר שהיא לבדה היתה זונה

שלומית

אמור ליום ששי סו

אמר ליום שישי

שְׁרָמִית בַּת־דְּבָרִי לְמַטֵּה־דָן : וּפְרַשׁ בַּר אֶתְתָּא בַת יִשְׂרָאֵל
 יַת שְׁמָא וְאַרְגֵּזוּ וְאַתֵּיאוּ יַתְּהוּ לְיוֹת מִשָּׁה וְשׁוּם אִמְהָ שְׁרָמִית בַּת דְּבָרִי
 לְשִׁבְטָא דְדָן : יב וַיִּנְיָחֶהוּ בְּמִשְׁכָּנוֹ לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל־פִּי
 יְהוָה : כ וְאַסְרוּהִי בְּבַיִת מִטְּרָא עַד דִּיתְפָּרֵשׁ לָהוֹן עַל גִּזְרַת
 מִימְרָא דִּי : יג וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר :
 וּמֵלִי יי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָא : יד הוֹצֵא אֶת־הַמִּקְדָּשׁ אֶל־
 מַחֲוֵיץ לְמַחֲנֶה וּסְמְכוּ כָּל־הַשְּׂמֹעִים אֶת־יְדֵיהֶם עַד־
 רֵאשֵׁי וְרָגְמוּ אֹתוֹ כָּל־הָעֵדָה : אַזְק יַת דְּאַרְגֵּזוּ לְמִטְּרָא
 לְמִשְׁרֵיתָא וְיִסְמְכוּן כָּד דִּי שְׁמַעוּ יַת יְדֵיהוֹן עַד רֵישָׁה וְיִרְגְּמוּן יַתְּהוּ
 כָּד כְּנִשְׁתָּא : טו וְאַל־פְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ
 אִישׁ כִּי־יִקְלַל אֱלֹהֵיוּ וְנִשְׂא חַטָּאוֹ : וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּמַדְּד
 לְמִימְרָא גְבַר גְּבַר דִּי יִרְגֵזוּ גְדָמָה וְיִקְבַּר חוֹבָה : טז וְנִקְבַּ שֵׁם־
 יְהוָה מוֹת יוֹמַת רָגוּם וְיִרְגְּמוּ־בּוֹ כָּל־הָעֵדָה בְּגִיר
 כְּאַזְרַח בְּנִקְבוֹ שֵׁם יוֹמַת : וְדִי פְרַשׁ שְׁמָא דִּי יִתְקַטְרָא יִתְקַטְרָא
 כְּרָגָם וְיִרְגְּמוּן בֵּיהּ כָּל כְּנִשְׁתָּא כְּגִיּוֹרָא כְּצִיבָא בְּפָרְשׁוֹתְהָ שְׁמָא יִתְקַטְרָא :

ואיש

רשי

שרמית. דהוּ פטפטת שלם עלך שלם עלך שלם עליון מפטפטת בדברים
 שואלת בשלום הכל: בת דברי. דברנית היתה מדברת עם כל אדם לפיכך
 קלקלה: רבמטה דן. מגיד שהרשע גורם גנאי לו גנאי לאביו גנאי לשבטו כולא
 זו (שמות לא) אהליאז בן אחיסאך למטה דן שחט לו שחט לאביו שחט לשבטו :
 (יב) ויניחהו. לבדו ולא הניחו מקושש עמו ששניהם היו צפרק אחד ויודעים
 היו שהמקושש צמיתה (סנהדרין עה) שנאמר (שמות לא) מחלליה מות יומת אבל
 לא פורש להם באיזו מיתה לכך נאמר (במדבר טו) כי לא פורש מה יעשה לו.
 אבל במקלל הוא אומר לפרוש להם שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו :
 (יד) השמעים. אלו העדים: כל. להביא את הדיונים: את ידיהם. אומרים
 לו דמך בראשך ואין אנו נענשים צמיתך שאתה גרמת נך: כד העדה. (ת"כ)
 צמעמד כל העדה (מכאן) ששלומו של אדם כמותו: (טו) ונשא חטאו. צכרת
 כשאין התראה: (טז) ונקב שם. אינו חייב עד שיפריש את השם ולא המקלל
 צביטי

וַאִישׁ כִּי יִבֶּה פֶרֶד־נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוֹמָת :
 וְגַבַר אֲרִי יִקְטוֹר כִּרְ נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ וְהַנְּשָׂא יִתְקַטֵּר וְיִתְקַטֵּר : יֵה וּמִבְּה נֶפֶשׁ
 בְּהֵמָה יִשְׁרַמְנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ : וְדִיקְטוֹר נֶפֶשׁ בְּעִירָא
 יִשְׁרַמְנָה בְּנֶפֶשׁ חֲרָף נֶפֶשׁא : יֵמ וְאִישׁ כִּי־יִתֵּן מוֹם בְּעַמּוּתוֹ
 כְּאֲשֶׁר עָשָׂה בֶן יַעֲשָׂה לוֹ : וְגַבַר אֲרִי יִתֵּן מִימָא בְּהַבְרָה כְּמָא
 דִּי עֵבֶד בֶּן יִתְעַבֵּד גַּח : כִּי שְׂכָר תַּחַת שְׂכָר עֵינֵי תַּחַת עֵינֵי
 שֵׁן תַּחַת שֵׁן כְּאֲשֶׁר יִתֵּן מוֹם בְּאָדָם בֶּן יִתֵּן בּוֹ :
 תְּבָרָא חֲרָף תְּבָרָא עֵינָא חֲרָף עֵינָא שְׂנָא חֲרָף שְׂנָא כְּמָא דִּי יִתֵּן מִימָא
 בְּנֶפֶשׁא בֶּן יִתְיָהֵב גַּח : כֵּא טַפְטִיר וּמִבְּה בְּהֵמָה יִשְׁרַמְנָה
 וּמִבְּה אָדָם יוֹמָת : וְדִיקְטוֹר בְּעִירָא יִשְׁרַמְנָה וְדִיקְטוֹר אֲנִישָׁא
 יִתְקַטֵּר : כִּב מִשְׁפַּט אַחַד יִהְיֶה לָּכֶם בְּגַר בְּאַזְרַח יִהְיֶה
 כִּי אֲנִי יִהְיֶה אֱלֹהֵיכֶם : דִּינָא תְּדָא יִהִי לְכוּן פְּגִיזָא פְּגִיזָא
 יִהִי אֲרִי אָנָּא יִי אֲדַחְכוּן : כִּב וְדַבֵּר מִשָּׁה אֲרִי־בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיֹּצִיאֻהוּ אֶת־הַמִּקְלָף אֲרִי־מַחוּץ לְמַחֲנֶה וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ
 אָבִן וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה :

ומליר

רש"י

בכינוי: ונקב. ל' קללה כמו (במדבר כג) מה אקב: (ז) ואיש כי יבה. לפי
 שנאמר (שמות כא) מכה איש וגו'. אין לי אלא שהרג את האיש אשה וקטן
 מנין ת"ל כל נפש אדם: (ב) בן ינתן בו. פירשו רבותינו שאינו נתינת מוס
 ממש אלא תשלומי ממון שמין אותו כעבד לכך כתיב' זו ל' נתינה דבר הגסון מיד
 ליד: (בא) ומכה בהמה ישרמנה. למעלה דבר בהורג בהמה וכאן דבר
 בעושה בה חבורה: ומכה אדם יומת. אפי' לא הרגו אלא עשה בו חבורה
 שלא נאמר כאן נפש ובמכה אביו ואמו דבר הכ' וזא להקישו למכה בהמה מה
 מכה בהמה מחיים אף מכה אביו ואמו מחיים פרט למכה לאחר מיתה לפי
 שמלכו שהמקללו לאחר מיתה חייב הולרך לומר במכה שפטור ומה בבהמה
 בחבלה שאם אין חבלה אין תשלומין אף מכה אביו ואמו אינו חייב עד שיעשה
 בהם חבורה: (בב) אני ה' אלהיכם. אלהי כלכם כשם שאני מיוחד שמי
 עליכם כך אני מיוחדו על הגרים: (בג) ובני ישראל עשו. כל המלוה האמורה
 בסקילה

אמר ליום ששי

ומקיל משה עם בני ישראל ואפיקו ית דארנו למברא למשרתא ורנמו
יתיה אבנא ובני ישראל עבדו כמא די פקיד יי ית משה :

פ פ י

רש"י

בסקילה במקום חמר דחיה רגומה ותלייה :

חכלת פרשת אמר

הפטרות אמר

(יחזקאל טד)

א והכהנים הלויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי
בתעות בני ישראל מעלי המה יקרבו ארני
לשרתני ועמדו לפני להקריב לי חלב ודם נאם אדני יהוה :
המה יבאו ארני מקדשי והמה יקרבו ארני שדחני לשרתני
ושמרו את משמרתני : ויהיה בבואם ארני שיערי החצר
הפנימית בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר
בשרתם בשערי החצר הפנימית וביתה ד יארי
פשתים יהיו עררי ראשם ומכנסי פשתים יהיו
ערמתניהם לא יחגרו ביוע : ה ובצאתם ארני החצר החיצונה
ארני החצר החיצונה ארני העם יפשטו את בגדיהם אשרי המה
משרתם פם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו בגדים
אחרים ולא יקדשו את העם בבגדיהם : ו וראשם לא יגלחו
ופרע לא ישלחו פסום יכסמו את ראשיהם : ז ויין לא ישתו
ברכהו בבואם ארני החצר הפנימית : ח וארמנה וגרושה לא
ימחו להם דנשים כי אם בתולת מזרע בית ישראל והארמנה
אשר תהיה ארמנה מכהו יקחו : ט ואת עמי יורו בין קדש
דחל ובין טמא דטהור יודיעם : י ועררי ריב המה יעמדו
דישפט במשפטי ושפטו ואת יתורתני ואת חקתי בכר

מועני ישמרו ואת שבתותי יקדשו : יא ואגדת אדם לא
 יבוא למאה כי אסר אב ולאם ולבן ולבת לאח ולאחות
 אשר לא היתה לאיש ימאן : יג ואחרי שהתרו שבעת ימים
 יספרו ידו : יג וביום באו אל תקדש אלה החצר הפנימית לשרת
 בקדש ימריב חטאתו נאם אדני יהוה : יד והיתה להם לנחלה
 אני נחלתם ואחזה לאתתנו להם בישראל אני אחוזתם :
 טו הנחזה והחטאת והאשם המה יאכלום וכלי חרם בישראל
 להם יהיה : טז וראשית כל בפורי כל וכל תרומת כל מכל
 תרומתיכם לפהנים יהיה וראשית עריסתיכם תתנו לפהן
 להניח ברכה אל ביתך : יז כל נבלה ושרפה מן העוף ומן
 הבהמה לא יאכלו הפהנים :

משנה אהלות פרק ה'

תנור שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמורה לחין. והאחיזו עזיו קוברי
 המת. בית שמאי אומרים הכל טמא. ובית הלל אומרים התנור
 טמא והבית טהור. רבי עקיבא אומר אף התנור טהור : ג ארובה שבין
 הבית לעזיה. וקדרה נתינה עליה ונקיבה בבונם משקה. בית שמאי
 אומרים הכל טמא. ובית הלל אומרים הקדרה טמאה. ועליה טהורה.
 רבי עקיבא אומר אף הקדרה טהורה : ד היתה שגמה. בית הלל

אומרים

ברטנורה

פרק ח תנור שהוא עומד בתוך הבית ועינו קמורה. נקב העשו בתנור שהעשן יוצא
 ממנו מונח חוץ לבית : והאחילו עליו נושאי המת. כשהיו נושאים המת
 לקברו האחילו המת על העין : בש"א הכל טמא. קסברי עומאה נכנסת לתנור דרך עינו ויוצאת
 דרך פיה לבית : התנור טמא והבית טהור. התנור שהחיל המת על מקלחו עמא והבית טהור
 שאין הטומאה יוצאה דרך פיה : ר"ע אומר אף התנור טהור. דכיון דלא האחילו על התנור אלא
 על העין היוצא ממנה אין התנור עמא. והלכה ככ"ה : ב ארובה. ענין חלקן שנגג הבית שהוא
 קרקעית העליה : בבונם משקה. כשמשימים הכלי על המשקים נכנסים המשקים לחוכו דרך
 אוחו הנקב : הכל טמא. אם יש עומאה בבית הקדרה וכל מה שבעליה עמא שאין הקדרה
 מלאת ועומאה עולה דרך ארובה שיש לה פוחח טפח : ובה"א הקדרה טמאה. חומרא בעלמא היא
 שמחמירין ב"ה לעמא את הקדרה דכר"ע סבירא להו שהקדרה מלאת על הטומאה וכגון שגב הקדרה
 פונה למטה אלא הטומאה שאין כלי חרם מקבל עומאה מנגב. והלכה ככ"ה : ג מצלת ער הכל.
 על כל מה שבעליה שהיא חולצת בפני הטומאה : אינה מצלת אלא על האוכלין ועד המשקין
 ועל כלי חרם. בקדרה של ע"ה מיורי ועעמיהו דב"ש משום דכליו של פיה עמאין הן אלא חנר
 וכל :

אמר ליום ששי

אומרים מצַדְרָךְ עַל הַבַּיִת שֶׁמָאֵי אֹמְרִים אֵינָהּ מִצַּדְתָּ אֵדָא עַל
הַאֹבְלִים. וְעַל הַמִּשְׁקָן. וְעַל כְּלֵי הַחֵרֶם. חֲזָרוּ בֵּית הַקֹּדֶשׁ לַחֲזוֹת כְּדַבְּרֵי
בֵּית שֶׁמָאֵי: דִּלְגִין שְׁהוּא מִלָּא מִשְׁקָן מְהוֹרִין. הִקְנִין טָמֵא טוֹמְאָת
שְׁבַעָה. וְהַמִּשְׁקָן מְהוֹרִין. וְאִם פִּינָן בְּכֵלֵי אַחַר מְמַאֲוִין. הַאִישָׁה שְׁהוּא
לְיֵשָׁה בַעֲרִיבָה. הַאִישָׁה וְהַעֲרִיבָה מְמַאֲוִין טוֹמְאָת שְׁבַעָה. וְהַבָּצֵק מְהוֹר.
וְאִם פִּינָהוּ לְכֵלֵי אַחַר טָמֵא. חֲזָרוּ בֵּית הַקֹּדֶשׁ לַחֲזוֹת כְּדַבְּרֵי בֵּית שֶׁמָאֵי:
ה הָיוּ כְּלֵי גִלְדִים בְּכֵלֵי אֲבָנִים. כְּלֵי אֲדָמָה. הַבַּיִת מְהוֹר. הָיָה כְּלֵי מְהוֹר
לְקַדְּשׁ וְלַחֲטָאָת. הַבַּיִת מְהוֹר. שֶׁהַבַּיִת נֶאֱמָר עַל הַחֲטָאָת מְפִנֵי שְׁחַלְמִים
מְהוֹרִין. וְכֵלֵי חֵרֶם מְהוֹרִים. וּמְצִילִין עִם דְּפָנוֹת אֱהֲלִים: וּפִינָד הַבּוֹר
וְהַדּוֹת שְׁבַבִּית. וּבְפִישָׁה נְתוּנָה עָלָיו מְהוֹר. אִם הָיְתָה בְּאֵר הַלֶּקֶת. או
כּוֹרֶת פְּחוּתָה. וּבְפִישָׁה נְתוּנָה עָלֶיהָ טָמֵא. אִם הָיְתָה נֶסֶר חֲזָק. או כְּרִידָה
שְׂאִין לָהּ גַּפִּים מְהוֹר. שְׂאִין הַבָּלִים מְצִילִין עִם דְּפָנוֹת אֱהֲלִים עַד שִׁיחִיהָ
לָהֶן דְּפָנוֹת. וּבְמָה תֵּהֵא הַדּוֹפֵן מִפְּתָה. הָיָה לָהּ חֲצֵי מַפַּח כֶּפֶאֵן. וְחֲצֵי מַפַּח

מבאן

ברשנורה

וכל כלי עמא אינו חוץ בפני הטומאה, ולפי ש"ה מחוץ הכלי שלו בעבור אמרין ליה שהיא
מגיל על האוכלין ומשקן - וכלי חרם שבעליה לנפשיה בלבד הוא דמטהרים להו שהרי החכמים
בדלים מהם וממנעם ובלא"ה נמי כל מאכלם עמא אבל שאר כלים שיש להן טהרה במקוה אם טהרום
הרי הוא משאילם לחבר וישתמש בהם בטבילה לחודא בלא הזאת שלישי ושביעי: ד' לגין. על
ען ארסל מתכת שמונה בעליהו שהקדרה מונחת ע"פ ארובה שלה: והמשקין מהורין. שהקדרה מלאת של
שאיין הקדרה מלאת על כלי עץ וכלי מתכות כדאמרן: והמשקין מהורין. שהקדרה מלאת של
אוכלין ומשקין. ואם פיגו המשקים הללו לכלי אחר שבאותה עליה הכלי האחר מעמאן שכל הכלים
שבעליה טמאים חוץ מכלי חרם. אבל הכלי הראשון שהיו המשקים בתוכו אינו מעמאן אש"ה שהיא
טמא עומאת שבעה שאם אמרת כן א"כ איין הקדרה שבארובה מלאת על המשקים לעולם ואין אמרין
שהיא מלאת על אוכלין ומשקין: והאשה והעריבה שמימים. שאין הקדרה של חרם מלאת עליהם:
והבצק מהור. שהקדרה מלאת על האוכלים ודוקא כ"ו שלא פירשה ממנו אבל אם הגביהה שתי ידיה
ממנה וחורה ולשה ה"ו מעמאה את הבצק: ד' כלי גלדים. של לפישי בקר: כלי אבנים
ובלי אדמה. כל הנך כלים אפי' ביד ע"ה טהורים ואם מונחים ע"פ ארובה מצילין על הכל
אפי' על כלי שטף: הריה כלי מהור לקדש ולהטאת. דהמניניהו רבנן לעמי הארצות על הקדש
כדי שלא יחא כל אחד הלך בזונה כמה לעזמו הלכך הכלי מהור לקודש מציל על הכל אפי' לבי
וכן הן נאמנים על החטאת של אפר פרה דכתיב והיתה בני ישראל למשמרת הכל נאמנים על
שמירתה: מפני שהכלים מהורים. כגון כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה שהן טהורים מלקבל
טומאה. וכן כלי חרם שהן טהורין כשהן לקודש ולהטאת אש"ה שהן של ע"ה ששם הארץ נאמן
לקודש ולהטאת כדאמרין כל אלו מצילין עם דפנו' אהלים כלומר חוללים בפני הטומא' כשהם
מונחים במקום שיש דפנות אהלים והאי ארובה שצין בית לעליה כדפנות אהלים חשובי אבל במקום
שאין דפנות איין מצילים כדמפרש ואזיל: ד' הבור והדורות שבבית. והמת בבית וכלים כבור ודוה
ויש גובה מחיצות כביכותיהן. כור ודוה שניהן בקרקע אלא שבור בחפירה ודוה כבנין: ובפיששה.
של גדול שכוכבים בו הויתם לכומרן. והוא מהוץ מ' סאה או יותר ואינו מקבל טומאה ונתנה
על פי הבור והדוה: מהור. כל מה שכחוהו הואיל ויש שם מחיצות: באר חלקה. שפי הכאר
שה לקרקע הבית ואין לו מחיצה סביב דהשתא ליכא דפנות: או כוורת פחוטה. כגון כוורת
גדולה שמתוקת מ' סאה שאינה מקבלת טומאה ופחותה שאינה פקוקה בקם: ובפיששה נתונה
עליה

מבאן. אינה דופן עד שיהא לה טפה במקום אחר: וישים שמצילין
 מכפנים. כך מצילין מבחויץ. פי' צד. כפי' שיהא נתונה על היתדות
 מבחויץ. טומאה תהתיה. כלים שבכפי' שיהא מהורים. אם היה כותל חצר.
 או כותל גנה. אינו נציץ. קורה שהיתה נתונה מבותרל לבותרל. וקדרה
 תלויה בה. טומאה תהתיה. כלים שבקדרה רבי עקיבא מטטר
 ונחכמים מטמאין:

ברטנורה

עליה. ט"פ הכור או ט"פ הכוורת טמא דאין מזילין אלא עם דפנות אהלים. ובבאר אין דפנות
 ודפנות הכוורת לאו דפנות אהלים הן: היה גסר חלקו. דאין זה כלי: או סרידה שאין לה
 גפיים. שאין לה מחיצות ולא חשיבא כלי: מהור. אם נחגים על באר חלקה או ט"ג כוורת
 פחותה מזלים וטהור דדוקא כפישה שהוא כלי אינה מלאת אלא עם דפנות אהלים אבל גסר וסרידה
 שאין לה גפיים דלאו כלים נינהו מזילין בלא דפנות אהלים: סרידה. כמין עריבה קטנה של
 עץ שהנחתום משתמש בה: גפיים. אוגנים ואונים: חצי טפה מבאן וחצי טפה מבאן. הא
 דאין כלי מזיל בבאר חלקה היינו בכלי שאין לו דפנות טפה אבל אם יש לכלי דפנות טפה מזילל
 על הכור או ט"פ שאין דפנותיו בולטים כלל והשתא קאמר הני טפה דכלי וחצי טפה דדופני הכור
 אין מטטרפין, וכפישה דאמרן לעיל שאם היא נחונה על באר חלקה אינה מלאת מיירי שאין בו דפנות
 טפה: ו בשם שמצילין מכפנים. עם דפנות אהלים: כך מצילין מבחויץ. עם דפנות אהלים
 כדמפרש ואזיל: על יתדות מבחויץ. סמוך לכותל שלא תהא משוכה מן הכותל טפה ואז חשיבה
 אהל להפסיק בין טומאה שחתייה לכלים שעל גבה ודוקא בכותל בית שנעשה כותל זה לאהל נחשבת
 הכפישה גם היא אבל להפסיק אהל בכותל הגר וגינה שלא נעשה לאהל לא תחשב הקורה אהל
 להפסיק: וקדרה תלויה בה. מוכח בתוספתא שאם הקדרה משוכה משפת הקורה ולחון כפוחה
 טפה כ"ע לא פליגי דאינה מלאת וכלים שבקדרה טמאים. ואם פי הקדרה מדוכק בקורה כ"ע לא
 פליגי דמלאת וטהורים. כי פליגי היכא דמשוכה מן הקורה וליכא פוחה טפה. ר"ע אומר מלאת
 וטהורים. ויכ"א אינה מלאת וטמאים. והלכה כחכמים:

גמרא גדה דף כ' ע"ב

איפרא הורמיו אמיה דשבור מלפא שדרה דמא דקמיה
 דרבא. היה יתיב רב עובדיה קמיה ארחיה אמר
 לה האי דם הימוד הוא. אמרה ליה דברה תא תיו פמה
 חבימי יהודאי אמר לה דלמא פסומא בארופה. הדר שדרה

ליה

ש"י

איפרא הורמיו. נכרית הימה וכן שמה. ואעפ"כ היפה משמרת עלמה מנדות
 וקרובה להגנייר ואף קרבנות הימה שולחת. ולשון יוני איפרא חן כמו
 אפריון נמטייה לר"ש: הורמיו. כמו הורמיו בר לילתא כלו' יופי שדיס היה
 לה: ארחיה וכו'. ואע"ג דאמר לעיל רבא לא ידע בדמא ניסא איתרחיש ליה:
 שלח לה. משום דוכין: סריקותא. מסרק נאה: מקטרא ברמי. שהורגין עליה
 בניס וסברה ודאי הבין ומש"ה שלח לי האי: כלמי. בניס כדמתרגמינן בניס
 כלמתא

אמר ליום ששי

לִיה שְׁתֵּי מִיָּנִי דְמָא וְכוּדְהוּ אֲמַרְיָנְהוּ הֵהוּא בְּתָרָא דְסַם פְּנִים
הָהּ וְלָא הָהּ יָדַע אֲסַתְיָיַע מְלִתָּא וְשֻׁדְרָא לָהּ סְרוּקוּתָא
דְּמִקְמָלָא פְּלִמְיָא. אֲמַרְהָ יְהוּדָאִי בְּתוּוֹנִי דְלִבְאִי יִתְבִּיתוּ. אֲמַר
רַב יְהוּרְהַ מִּרְיָשָׁא הָהּ חוּינָא דְמָא בִּינּוּ דְאֲמַר לִי אֲמִית
דִּיצְחָק בְּרִי הָאִי שִׁיפְתָּא קְמִייתָא לָא מִיִּיתִינּוּ לָהּ קְמִיִּיתוּ
דְרַבְנָן מִשּׁוּם דְּזַחִימָא לָא חוּינָא. בִּין שְׂמָאָה לְמַהוּרְתָּא
וְדָאִי חוּינָא:

רש"י

כלמסתא: בתונוי דלבאי. בחדרי. הלכ אהס יושבין בחדרי מהרגמין מסוי כלוי
כל חכמה מלויה בכס: לא חונוא. דילמא אסתני ואע"ג דמראה דס טהור
יב לה דילמא אי חייטי טיפתא קמייטא כוס מוחי טמא: בין שמאה לטהורה.
כשכליס ימי טוהר של זכר או של נקבה וראה ביום מ"ח או ביום פ"ח: חונוא.
להוא דמא אי דס טמא מטמינא ואי לאו מה' דמים הוא מטמינא דהוא
ודאי טיפתא קמייטא מייטי ללא מזהמא דעד השתא חזאי ואהא דס טהור שכל
מ' לזכר ושמונים לנקבה מעין פהוח ואפילו פסקה יום אי יומים הואיל ומחוקת
היא בדמים לא זהמא ומייטי טיפתא קמייטא:

זוהר תרומה דף קל"ו ע"א

בְּשַׁעְתָּא דְאַתְפְּלִיג לִיכְיָא בְּלִיכְיָא דָּא קִידְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעְרָא
בְּגִנְתָּא דְלַעֲרָא. וְרָזָא דָּא בְּיוֹמֵי יַחֲדוּ קִידְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאךְ
בְּגִנְתָּא דְעָדָן דְקִתְתָּא לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם צְדִיקָא דְשָׂרְאָן תַּמְן. וּבְשַׁבְּתָא
בְּתַהוּא לִיכְיָא דְשַׁבְּתָא קִידְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאךְ בְּגִנְתָּא דְלַעֲרָא בְּרָזָא
דְּמִקְרָא עֲרָאָה בְּגִין דְּבִזְוִי דְחֹרֵךְ פִּל גִּישְׁמַתִּין דְּצְדִיקָא כְּלַחוּ בְּגִנְתָּא
דִּי בְּאַרְעָא שְׂרִיין. וְכֵד אֲתַקְדִּישׁ יוֹמָא בְּמַעְלֵי שַׁבְּתָא פִּל אֵינּוּן מִשְׂרִיין
דְּמִקְרָאִין קְדִישִׁין דִּי מִמֵּן גּוּ גִנְתָּא. דְקִתְתָּא פִּדְהוּ סִקְלוֹן דְּהֵי גִישְׁמַתִּין
דְּשְׂרִיין גּוּ גִנְתָּא דְקִתְתָּא וְלַאֲעֲרָא גִבְיָי הֵהוּא רְקִיעָא דְקִינָא עַל גִּנְתָּא
וּמִתַּמֵּן אֲזַדְמֵן רִתִּיבִין קְדִישִׁין דְּסַתְרָאן פּוֹרְסֵי יִקְרָא דְמִקְבָּא וּסְקִלוֹן לִוּן
לְכַל אֵינּוּן גִּישְׁמַתִּין בְּגִנְתָּא דְלַעֲרָא בִּינּוּ דְאֵלִין רִיחִין סִקְלוֹן בְּרִין רִיחִין
אַתְרֵינוּן קְדִישִׁין גִּתְתִּין לְאַתְעֲטְרָא בְּהוּ עֲמָא קְדִישָׁא. אֵיבִין סִקְלוֹן
וְאֵיבִין גִּתְתִּין. וְאִי תִימָא הָא גִנְתָּא דְבְּאַרְעָא בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא יִתְבָּא

בריקנייא

בְּרִיקְנֵיָא בְּכָא נִשְׁמְתִין דְּצַדִּיקָא דְּאוּרֵי הַבַּי. אֲגַא נִשְׁמְתִין אֲזִלִין וְנִשְׁמְתִין
 אֲתֵינִין. נִשְׁמְתִין מִלְּקוֹן וְנִשְׁמְתִין נִחְתִין. נִשְׁמְתִין אֲזִלִין כִּגְו נִגְתָּא וְנִשְׁמְתִין
 אֲתֵינִין כִּגְו נִגְתָּא. כִּל אִינִין נִשְׁמְתִין דְּצַדִּיקָא דְּמִתְלַבְּנִין בְּיוֹמֵי דְּחֹרֵף וְעוֹד
 לֹא עָארוּ כִּגְו נִגְתָּא בְּשַׁעֲתָא דְּאֲרִין נִפְקִין אֲרִין עָאֲרִין וְנִגְתָּא לֹא אִשְׁתָּאר
 בְּרִיקְנֵיָא בְּרֹא דְּקַחֵם תְּפִינִים בְּיוֹם הַקָּקָחוּ:

יוסף רחק

הלכה פסוקה

מוסר

הר"ם ה' שבת פ"ח

מספר חסידים ס"ו ל"א

גם לכל עת ועונה יש לה לאהוב את
 בוראך כבר לכתוב וקבל נפשך והשב
 אל לבך נחם משה מאנוש רמה אם
 יתן לה אדם עשרה זהובים או יותר
 במה תדניה אהבתו חקיקה בלבך. ואם
 יתן לה פרנסתה ופרנסת בניו ובני
 ביתה מה תשוב אל לבך. זה האיש
 אשר לא ראיתו מעולם עשה עמדי
 חסד כזה לו אחתה אלף שנים לא אוכל
 לגמול לו כל הטובות אשר עשה עמדי
 אאסב אותו כבר לבני וקבל נפשי לא
 יוכל לצוות עלי דבר שפלא אעשה
 בעבורו הן ממני הן נופי הכל שלו.
 ומה באהבת אדם בה באהבת הקדוש
 ברוך הוא ושתבח ויתעלה זכרו הוא
 הנוחן מחנה לכל לא כל שכן כי יש לנו
 לידבק באהבת הבורא ליראה אותו
 שאין לעבור על מצותיו הן גדולה הן
 קטנה כי אין אנו יודעים מהן שגורן של
 מצות ומן העבירות אשר הם מלות
 בעינינו כדכתיב (תהלים ע"ב) עון עקבי
 יסבגי עונות שאדם דש בעקב בעוקם
 הנה יסובכו אותו ליום הדין. ואם זכה

הדש בגרונת חייב ואין דישה אלא
 בגדולי חכמה. והמפרק הרי הוא
 חוקת הדש וחייב וכן כל ביצא בזה.
 החולב את ההקמה חייב משום מפרק וכן
 החולב כמי שיש לו עור חייב משום מפרק
 והוא שיהיה צריך לדם שצא מן החבירה.
 אבל אם נתפונן להזיק בקבר פטור מפני
 שהוא מקלל. ואינו חייב עד שיהיה בדם
 או בקרב שהוציא בגרונתו: כ במה דברים
 אמורים בחולב בהקמה וחנה ועוף וכיוצא
 בהם. אבל החולב בחבירו אף על פי
 שנתפונן להזיק חייב מפני נחת רוחו שהרי
 נתקררה דעתו ושקבה חמתו והרי הוא
 כמתקן. ואף על פי שאינו צריך לדם שהוציא
 ממנו חייב: שמנה שרצים האמורים
 בתורה הן שיש להן עורות לעגן שבה
 כמו חנה ובהקמה ועוף. אבל שאר שקצים
 ורמשים אין להם עור. לפיכך החולב בהן
 פטור. ואחד החולב בהקמה חנה ועוף או
 בשמנה שרצים ועשה בהן חבורה ויצא
 מהן דם או ששצבר בהם אף על פי שלא
 יצא חייב:

מצותיו יעידו עליו:

אָמַר כ"ד מ"ע. ר"ט מל"ת:

יבמות ס'. מכות כ"א. נזיר מ"ב. ספר הייד ה' אבל פ"ג. סחימ לית קס"ו. סמי"ג לאוין רל"ד רל"ה הוציא מפסוק זה שני לאוין שלא ישמא ושלא יכנס לאהל הבת ע"י סימן ר"ע. י"ד ס"י ששיט עד שע"ד. סמי"ג ס"י צ"י:

רסד (קס) מל"ת שלא ישמא בהן הדיוט רמת שנאמר לנפש לא ישמא בעמיו. בהן הנוגע במת או מאהיל או נושא או נוגע בקבר אחד המת ואחד עומאות הפורשות מן המת כגון דס (עיין בהלכות טומאת מת בסה"ד על כל הטומאות דס מוזהר הכהן מליטמא) אס במזיד טימא עלמו בחד מכל עומאות המת לוקה ארבעים, ולמת מזוה מותר לטמאית עלמו. וטוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרי כהונה הכשרים (ולא בחללים ומה הוא חלל עיין בספר הי"ד הלכות איסורי ביאה פרק י"ט) ולא בנקבות (עיין כלל י"ד):

זבחים ק'. מועד קפ"ג דף י"ד ובפ"ג. ספר הייד הלכות אבל פ"א ב'. והלכות טומאת מת. סחימ ט"ע ל"ו. סמי"ג עיין נ"ח ומצות אבל מנה הסמ"ג לטענה דרבנן ע"ש. יורה דעה ס"י שע"ג. סמי"ג ס"י צ"י:

רסה [קס] מ"ע שיטמא בהן הדיוט קרובים שנאמר לאביו ולאמו לבנו ורביתו לאחיו ולאחותו הבתולה וגו' דה ישמא. גס לאשה הנשואה (ולא לארוסה) ואחיו ואחותו היינו מאביו. וזה בעלמו הוא מזות אבל שכל אחד מישראל חייב להתאבל על אחד משבעה קרובים הנ"ל. ביום הראשון הוא מן התורה ושאר ימי אבלות הם מדרבנן. ומד"ס להתאבל על אחיו ואחותו מאמו ועל אחותו אפילו הנשואה כשהיא מאביו מתאבל עליה מדין תורה. גס מד"ס להתאבל אשה על בעלה. וגסיס איגס מתחייבות להטמאות לקרובים אלא רשות הוא אללן אלא יתנהגו אבלות. וטוהג בכל מקום ובכל זמן:

סנהדרין פ"ג. זבחים י"ז. ספר הייד הלכות ביאת מקדש פ"ד. סחימ לית ע"ו. סמ"ג לאוין ש"ו:

רסו (קסא) מל"ת שלא יעבוד בהן טבור יום עבודה במקדש שנאמר ולא יחרו שם אלהיהם. ואחז"ל אס איגו ענין לטמא בטעודה (שכס"י רע"ט) תנהו ענין לטבול יום. ואס עבד עבודתו פסולה ומייב מיתה בדי שמים וטוהג בזמן הבית בזכרי כהונה:

יבמות נ"ג. נ"ו ס"א ס"ה ע"ט. כתובות י"ז. קדושין ע"ו. ספר הייד הלכות איסורי ביאה פרק י"ז י"ח י"ט. סחימ לית קניח קניט קיס. סמ"ג לאוין קביא קביב קכ"א. סמי"ג ס"י ק"צ קצ"א קצ"ב. אבן העזר ס"י ו':

רסז רכח רסח (קסב) מל"ת שלא יקח בהן הדיוט אשה זונה. (קסג) ומל"ת שלא יקח בהן הדיוט חכרה.

(קסד) ומל"ת שלא יקח בהן הדיוט גרושה שנאמר אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו. זונה האמורה בתורה כל שאינה בת ישראל (אפילו נתגיירה או נשתחררה) או בת ישראל שנבעלה לאדם שהיא אסורה להנשא לו איסור השיה לכל (ר"ל שאין האיסור מיוחד לכהנים) או שנבעלה לחלל

מצות   אמר   השם   עא

לחלל אע"פ שהיא מותרת להנשא לו אפילו נבעלה באונס או שלא כדרכה
 משהערה בה (עיין כלל י') נעשית זונה. אבל הבא על הפנויה אע"פ שהיא
 קדשה שהפקירה עצמה לכל או בא על הנדה או נרבעת לבהמה לא נעשה זונה.
 חללה היא שולדה מאיסורי כהונה או אשה שאסורה לכהונה שנבעלה או שנשאת
 לכהן. גרושה היא שנאגרשה בין מן האירוסין בין מן הנשואין. מד"ס חלולה אסורה
 לכהן והיא וולדה חללה מדבריהם וטוהגין ג' לאוין אלו בכל מקום ובכל זמן וכהן
 שנשא אחת משלש נשים הג"ל דרך אישות ובעלה לוקה (עיין סי' רע"ד) ועל
 ספק חללה ועל חללה מד"ס מדין מכות מרדות. ובהמות כשרות לא הוזכרו להנשא
 לפסולי כהונה והיבא דהוא מוזכר עליה היא מותרת עליו:

גטין נ"ט. ספר היד הלכות כלי המקדש פ"ד. שה"מ מ"ע ל"ב.
 סמ"ג עשין קע"א. א"ה סי' קל"ה קס"ז ר"א:

רע [קי] מ"ע לחזק כבוד לכהן שנאמר וקדשתו. לקדשו ולהכניו לקרבן
 ולנהוג בו כבוד להקדימו לכל דבר שבקדושה לפתוח בתורה ראשון ולברך
 ראשון וליטול מנה יפה ראשון. ומחוייבין הנו לקדשו אפילו בעל כרחו שנאמר והיה קדש
 ואפילו כהן בעל מוס שאינו ראוי לעבודה חייבין לכבד אותו. וכל ישראל מחוייבין
 בזה בין זכרים בין נקבות:

גזיר מ"ב ט"ז. מכות כ"א. ספר היד הלכות אבל פ"ז. סד"מ ל"ז.
 קס"ז קס"ח. סמ"ג לאוין רנ"ז ר"ז:

רעא רעב (קסה) מל"ת שלא יבא כהן גדול באוהל עם מת שנה
 ועד כל נפשות מת לא יבא. (קסו) ומל"ת שלא יטמא
 כהן גדול במגע ובמשא אפירו קרובים שנאמר לאביו ולאמו דא
 ישמא. ואם נטמא לוקה. אם נכנס לאהל וישב שם עד שמת עליו מת או שנכנס
 באהל המת בשדה טיבה ומגדל ובא חבירו ופרע עליו גג השדה חייב בלא יבא
 וחייב בלא יטמא שהרי טומאה וביאה לאהל באין כאשר ולוקה שמים. וטוהג בכהן
 גדול בכל מקום:

במות נ"ט. שה"י ה' איסורי ביאה פי' י"ז. שה"מ מ"ע ל"ח. סמ"ג עשין נ"ז.

רעג (קיז) מ"ע שיקח כהן גדול בתולה ראשה שנאמר והוא אשה
 בבתוליה יקח. ולא ישא בוגרת (עיין כלל י"ד) מפני שכלו
 בתוליה ולא מוכה עץ. ואם עבר ונשא מוכה עץ. או בוגרת יקיים אבל בעולת
 איש אע"פ שאינה אלמנה ולא גרושה יוליא בגט:

במות נ"ט. שה"י ה' איב פי' י"ז. שה"מ ל"ח קס"א קס"ב ע"ש. פמ"ג
 לאוין קב"ד קכ"ה:

רעד רעה [קסו] מל"ת שלא יקח כ"ג ארמנה שנאמר ארמנה
 ונרושה וחללה זונה את אלה לא יקח. [קסח]
 ומל"ת שלא יבא כהן גדול על ארמנה שנאמר ורא יחלל זרעו
 ובעמי. הנה מוזכר כהן גדול כמו כהן הדיוט על גרושה וחללה זונה (שנסי'
 רס"ו

רס"ז רס"ח רס"ט) מוסיף עליו כהן גדול שמוזהר גם על אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנשואין. וכהן גדול שבעל אלמנה אע"פ שלא קדשה לוקה משום לא יחלל שהוא מחלל אותה עכשיו צביאחו אבל בעל זונה וגרושה וחללה שבכר הן מחוללין בין כהן גדול בין כהן הדיוט אינו לוקה (משום לאוין אלו) אלא א"כ קדשה. כהן גדול שקדש אלמנה ובעלה לוקה שתיים אחר משום אלמנה לא יקח וא' משום לא יחלל. ובין כהן גדול בין כהן הדיוט שנשא אחד מארבעה נשים אלו ולא בעלה אינו לוקה:

קידושין ס"ו. בכורות מ"ג. סה"ד ח' ביאת מקדש פ"ו. סה"מ ל"ח ע"י ע"א. ורמב"ן שם מנאן לאו אחר. גם הספ"ג כלם בלאוין אי בלאו ש"ח.

רעו רעו (קמט) מל"ת שלא יעבוד במקדש כהן בעל מום קבוע שנא' אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב וגו'. (קע) ומל"ת שלא יעבוד כהן בעל מום עובר שנאמר כל אשר בו מום לא יקרב. חמשים מומין יש שנהגין בלדס וצנהמה השנויים בצכורות פ"ו. אם עבד חלל העבודה ולוקה. ל' מומין יש שנהגין בלדס ואין נוהגין צנהמה השנויים בצכורות פ"ז אם עבד לוקה ולא חלל העבודה. שני מומין יש שאינן אלא מפני מראית העין והן מי שנשרו ריסי עיניו ומי שנטלו שיניו אינו פוסל העבודה ואינו לוקה הרי כל המומין קמ"ב. ונוהגין לאוין אלו בזמן הבית בזכרי כהונה:

ובחים צ"ח. בכורות מ"ג. כלים פרק א'. ספר הי"ד הלכות ביאת מקדש פ"ו. סה"מ ל"ח ס"ט. ורמב"ן משיג ע"ש. ססיג לאוין ש"ז:

רעה (קעא) מל"ת שלא יבנם בעד מום דמקדש מן המזבח ורפנים שנאמר אך אר הפרוכת לא יבא ואר המזבח לא יגש. בין בעל מום קבוע בין בעל מום עובר ואם עבד וכנס אע"ג שלא עבד לוקה. ואם נכנס ועבד לוקה גם על העבודה כנ"ל (בסי' רע"ו). ונוהג בזמן הבית בזכרי כהונה:

סנהדרין דף ס"א. ובחים דף י"ז. ספר הי"ד הלכות ביאת מקדש פ"ד. סה"מ ל"ח ע"ה. ססיג לאוין ש"ה:

רעמ (קעב) מל"ת שלא יעבוד במקדש כהן טמא שנאמר ויגורו מקדשי בני ישראל ולא יחללו. הא אם עבד חלל העבודה וחייב מיתה בידי שמים שנאמר ומתו בו כי יחללוהו (בסי' ר"פ) מה חילול האמור סס חייב מיתה בידי שמים אף חילול האמור כאן חייב מיתה בידי שמים. וכל לאו שחייבין עליו מיתה בידי שמים לוקין עליו (עיין כלל ח'). אבל אחיו הכהנים לא היו מביאין אותו לב"ד אלא מוליאין אותו לחץ ופולטין את מוחו בגזירין ואין ממחין עליהן בכך. וכהן שעבד ואח"כ נודע שהיה עמא אס היא טומאה ידועה כל הקרבנות שהקריב פסולין ואם היא טומאת התהום (פי' שאין הטומאה ידועה ללדס בעולם) הליץ כשהוא על מלחו של כהן גדול מרלה. ואפילו נודע לו שהוא עמא קודם שזרק הדם וזרק הורלה על ידי הליץ. וכן הליץ מרלה על טומאת דברים הקריבין אבל אינו מרלה על טומאת הנאכלין ולא על טומאת הבל שנטמא

מצות אמר השם עב

שנאמר בטומאה ידועה אלא אם היתה טומאה הדמיוה בלבד. ונהג בזמן הבית בזכרי כהונה :

יבמות ע"ו. סנהדרין פ"ג. ספר הי"ד הלכות תרומה פ"ז. סה"מ ל"ט.
קל"ו. סמיג לאוין רבי"ו. י"ד ס"ו שלי"א :

רפ (קעג) מר"ת שלא יאכל בהן טמא תרומה שנאמר איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל. איזהו קודש שאוכלין אותו כל זרע אהרן זכרים ונקבות הוי אומר זו תרומה. וטמא שאכל תרומה טהורה חייב מיתה בידי שמים שנאמר ומתו בו כי יחללוהו ולפיכך לוקה (עיין כלל ח'). וטמא שאכל תרומה טמאה אע"פ שהוא בלתי אינו לוקה שהרי אינו קדש. וכהן טהור שאכל תרומה טמאה עובר בעשה שנאמר ואחר (ר"ל אחר טבילה והערב שמע) יאכל מן הקדשים מדבר שהוא בקדושתו הוא שאכל כשיטהר אבל דבר טמא לא ולאוי הבא מכלל עשה עשה. תרומת חוץ לארץ מותר לטמא מת ואין אסור אלא למי שטומאה יולאה עליו מגופו. ונהג בזכרים ונקבות. ומקום וזמן שנוהג עיין כלל ב' ובזמן הזה אסור דרבנן בפירות א"י :

תרומות פ"ז. הלא פ"א. בכורים פ"ב. יבמות פ"ח. סנהדרין דף פ"ג. מכות י"ג.
ספר הי"ד הלכות תרומה פ"ו ח' י"י. סה"מ ל"ח קל"ג. סמיג לאוין רבי"ד רבי"ה :

רפא רפב (קעד) מר"ת שרא יאכל זר תרומה שנאמר וכל זר רא יאכל קדש. (קעה) ומר"ת שלא יאכל זר תרומה אפילו הוא תושב בהן ושכיר שנאמר תושב בהן ושכיר לא יאכל קדש חושב זה שכיר עולם ושכיר זה שכיר שנים ובאיזה אופן שיהיה עבד עברי אלא כהן אינו אוכל תרומה שהרי אינו קנין כספו של כהן שהרי אין גופו קנוי לו והרי הוא כשאר זר לכל דיני תרומה וקדש ובה כהן כשהוא אשת הור או יש לה זרע מן הור הרי היא כזר (עיין סימן רפ"ד) ואם אכל זר כזית תרומה בזמזוד בין טמא בין טהור בין תרומה טמאה בין תרומה טהורה חייב מיתה בידי שמים ולוקה על אכילתו ואינו משלם ואם אכל בשוגג משלם ומוסיף חומש ולריך לשלם חולין המתוקנים. ואם אכל בזמזוד ולא התרו בו אם היתה טהורה משלם קרן ולא חומש. ואם היתה תרומה טמאה משלם דמי עלים בלבד שאינה ראויה אלא להסקה. ואם אכל תרומת חמץ בפסח בין בזדון בין בשגגה אינו משלם אפילו דמי עלים שהרי אסורה בהנאה. שגגה של תרומה הוא אפילו שידע שהיא תרומה שהוא מזהר עליה אלא שלא ידע שחייבין עליה מיתה הרי זו שגגה. ונהג בזכרים ונקבות כשהרומה נוהג (עיין כלל ב') :

יבמות דף ע' ע"ש. סה"מ ה' תרומה פ"ז. סה"מ ל"ח קל"ח. וע"ש בשורש ב'
וברמב"ן שם. סמיג לאוין רבי"ח :

רפג (קעו) מר"ת שלא יאכל בהן ערל תרומה וקודש. אע"פ שלא נימול מחמת שוגג או אונס דהיינו שמתו אחיו מחמת מילה וזה לא ילפינן מקרא אלא מגז"ש נאמר חושב ושכיר בפסח ונאמר חושב ושכיר בתרומה

בתרומה מה פסח ערל אסור בו (עיין סי' י"ז) אף תרומה ערל אסור בה. ואם
אכל לוקה מן התורה. ונהג כשתרומה נהג (עיין כלל ב' ואורש ב') :

במכות ס"ה פ"ה פ"ו. סה"ד ה' תרומה פ"ו. סה"ט ל"ח ק"ז. סב"ג לאוין רנ"ו :

רפד [קעז] מר"ת שלא תאכר חללה תרומה וחזה ושוק שנאמר
ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים רא

תאכל. שני ענינים נכללו כאן בלאו זה. אחד שאם נבעלה לאסור לה (אפילו
ישראלית) נעשית זונה או חללה מחמת זיאה זו כמ"ש בסי' רס"ז היא אסורה בתרומה
לעולם כדין חלל שהחלל כזר לכל דבריו. ענין ב' שאם בת כהן תנשא לישראל
הרי היא אסורה לאכול חזה ושוק (עיין סי' קמ"ב) אע"פ שגרשה או מה בעלה.
אבל תרומה אסורה לאכול כל זמן שהיא תחת בעלה הזר אבל אוכלת היא אחר
שגרשה או מה בעלה אם אין לה זרע ממנו שנאמר ובה כהן כי תהיה חלמה
וגרשה וזרע אין לה וגו' מלחם אביה תאכל ואיסור * אחילתה בתרומה בעודה
תחת בעלה הזר ילפינן מדכתיב וכל זר לרבות אשתו (עיין סי' רפ"ח). וכנהג
חללה שעברה ואכלה במזיד חייבת מלקות ובשוגג משלמה קרן ולא חומש. ונהג
כשתרומה נהג (עיין כלל ב') :

סנהדרין דף פ"ג. מכות י"ג. סה"ד ה' מאכלות פ"י. סה"ט ל"ח קנ"ג. סב"ג לאוין
קס"ו. י"ד סי' של"א :

רפה [קעה] מר"ת שלא לאכול טבל (ר"ל אוכל שחייב בתרומה ומעשר
קודם שהופרשו ממנו נקרא טבל) שנאמר ורא יחררו את

קדשי בני ישראל את אשר יריעו רה'. בעתידים לתרום הכתוב מודבר
אפי' כהן אסור בטבל (עיין סי' של"ו). האוכל כיום טבל קודם שהופרש ממנו
תרומה גדולה ותרומת מעשר חייב מיתה בידי שמים. אבל אם הוא טבל
למעשרות בלבד אפילו למעשר עני בלבד (עיין סי' טע"ה) לוקה ואין בו מיתה.
ואזהרה טבל למעשר בכלל שנאמר לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגן
(בסי' תמ"ג). והאוכל טבל של דבריהם מנין אותו מכות מדרוה. ונהג בכהנים
לויים וישראלים זכרים ונקבות. וטבל שנתחייב במעשרות נהג איסורו בכל מקום.
עיין כלל ב' :

במכות פ"ט. סה"ד ה' א"ט פ"א ו'. סה"ט ט"ע ס"א. סב"ג עשין קע"ו :

רפו (קח) מ"ע שיהיה בר קרבן תמים ברא טום שנאמר תמים
יהיה דרצון. גם ימות שמנים וסלמות לריבין להיות מובחרין

בתכלית הטוב שנאמר תמימים יהיו לכם ונסכיהם שיהיו הנסכים תמימים. וכן
עלי המערכה לא יהיו אלא נבחרים ולא יהיה בהם תולעה. ומי ששחט או זרק
או הקטיר בעל מוס בטל מ"ע חוץ הלאוין דלקמן בסמוך. ונהג בזמן הבית.
והרובה לזכות עלמו יכוף ילרו הרע וירחיב ידו ויביא כל מה שהוא לשם הש"י
מן היפה והמשובח ביותר הרי נאמר והכל הביא וגו' מזכרות לאט ומחלצין
וישע ה' אל הכל ואל מנחתו. וה"ה בכל דבר שהוא לשם הש"י אם בנה בית
תפלה יהיה נאה מובית דירתו. האכיל רעב יאכילנו מן הטוב והמהוק שבעלמנו.

מִצְוֹת   אָמַר   הַשֵּׁם   עָנָה

כסה ערום יכסנו מן הטוב והיפה שבכסותו. הקדיש דבר יפריש מהיפה שבכסותו.
וכן הוא אומר כל חלב לה':

תמורה דף ו' י"ז. שהי"ד ה"י א"מ פ"א. סה"מ ל"ח צ"א. סמ"ג לאוין ש"י

רפז [קעט] מר"ת שלא להקדיש בעל מום להקריב למזבח שנאמר
כר אשר בו טום לא תקריבו. מפי השמועה למדו שזה
אזהרה למקדיש בעל מום למזבח ומי שהקדיש בעל מום למזבח אף על פי שלא
הקריבה לוקה. ואם דומה שנוותר להקדיש בעל מום למזבח והקדיש הרי זה
קדוש ואינו לוקה. המקדיש בעל מום למזבח אף שלוקה הרי זה נהקדשה והפדה
בערך הכהן ותלך לחולין (עיין ס' ש"ד) ויביא בדמיה קרבן. המקדיש יין פסול
או סולת או שמן פסול או עלים פסולים למזבח הדבר ספק אם דומים לבהמה
בעל מום ולוקה או אינן כבעל מום לפיכך אינו לוקה ומכין אותו מכת מרדות.
ונוהג בזכרים ונקבות (עיין כלל ה')

בנורות ל"ג. תמורה כ"א. שהי"ד ה' א"מ פ"א. סה"מ ל"ח צ"א. סמ"ג לאוין ש"י
סמ"ק ס' רנ"ג:

רפח [קפ] מר"ת שלא להטיר מום בקדשים שנאמר כל מום רא
יהיה בו. ואינו לוקה אלא בזמן שצית המקדש קיים אבל בזמן
הזה (עיין כלל ה') אע"פ שעבר בלא תעשה אינו לוקה. הטיל מום בקדשים
ובא אחר והטיל בו מום אחר השני אינו לוקה. אחד המטיל מום בקדשים או
בתמורתן (עיין ס' ש"ג) לוקה חוץ מזכור ומעשר שהמטיל מום בתמורתן אינו
לוקה. לפי שאינן ראויין לקרבן. ונוהג בזכרים ונקבות:

תמורה דף ו'. בנורות ל"ג. שהי"ד ה' א"מ פ"א. סה"מ ל"ח צ"ג צ"ד. ורמב"ן
בסוף השגותיו מנה רפז רפ"ז ר"צ רצ"א כולן ללאו אחר. סמ"ג לאוין ש"א ש"ב ש"ג. ועי' בשהי"ד
ה' ב"מ פ"ז. והי"א פ"ב מה הנהמוסין:

רפט רצ רצא [קפא] מר"ת שלא לישחוט בעל מום לשם קרבן
שנאמר עורת או שבור לא תקריבו אלה
דה'. ואח"ל שזה אזהרה לשחוט בעל מום לקרבן. [קפב] ומל"ת שלא
להקטיר אימורי בעל מום למזבח שנאמר ואשה דא תתנו בהם. אלו
החלבים (עיין כלל ט"ו). [קפג] ומל"ת שלא לזרוק דם בעל מום על
המזבח שנאמר ומעוך וכתות וגו' דא תקריבו לה'. ואח"ל שזה אזהרה
לזרוק ועל כל אחד מהן לוקה. ואם הקדיש ושחט וזרק והקטיר בעל מום לוקה
ד' מלקיות. ונוהג בזמן הבית:

שבת קי"א בבא מציעא צ"ז. ספר הי"ד הלכות א"ב פ' ס"ז. סה"מ ל"ח שפ"א.
סמ"ג לאוין ק"ב. אבן העזר סימן ה'. סמ"ג סימן קס"ו:

רצב [קפד] מר"ת שלא לסרס זכר משום בעל חי שנאמר ומעוך
וכתות ונתוק וכרות וגו' ובארצכם לא תעשו. למדו
חז"ל ענין הכסוב שלא תעשה זאת בישראל בין בנוסן בין בשאר בעלי חיים
ממא"ס

טמאים וטהורים וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום אפי' המסרס אחר המסרס לוקה כגון שאחד כרת הגיד ואחד כרת את הביצים ואחד כרת חוטי הביצים או בענין אחר שסירס את המסורס אפי' לוקה בין באדם בין בשאר בעלי חיים. והמסרס את הנקבה פטור. ואשה אסורה לסרס את הזכר. ואסור להשקות כוס של עקריין בין לאדם בין לשאר בעלי חיים ואין לוקין עליו. ואשה מותרת לשותת כוס של עקריין. ואסור לומר לגוי לסרס בעלי חיים שלנו. לקחה הגוי מעלמו וסרסה מותרת. ואם הערים ישראל קונסין אותו ומוכרו לישראל אחר. ונהג בכל מקום ובכל זמן:

תמורה דף ז'. שהי"ד הלי אימ סיג. שהי"מ לית צ"ג. סמיג לאוין שי"ד:

רצג [קפה] מר"ת שרא להקריב בעל מום שר עכו"ם שנאמר ומיד בן נבר לא תקריבו אדה דה'. ולא אמרינן מאחר שהוא גוי נקריב בעצורו בעל מום. ואם הקריב לוקה. ונהג בזמן הבית בזכרי כהונה:

זבחים קי"ב. חולין דף פ"א. שהי"ד ה' אימ סיג. שהי"מ מי"ע סי'. סמיג עשין קע"ה:

רצד (קט) מ"ע שיהיה קרבן בן ח' ימים שנאמר ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה'. וכל שצעת ימים נקרא מחוסר זמן. והמקריב מחוסר זמן אינו לוקה שהוא לאו הבא מכלל עשה (עיין כלל ח') ולא נרלה הקרבן שנאמר ומיום השמיני והלאה ירלה הא קודם שמיני לא ירלה. תורים שלא הגיע זמק שהם כמחוסר זמן צבהמה ובני יונה גדולים הכל כבעלי מום ואפילו הכי המקריבין אינו לוקה כזכר לעיל אף על פי שלא נרלה הקרבן. המקדיש מחוסר זמן כמקדיש בעל מום עובר ואינו לוקה. ונהג בזמן הבית:

חולין פ"ה. שהי"ד ה' שחיטה פי י"ב. שהי"מ לית ק"א. סמיג לאוין קמ"ב. י"ד פי' מ"ז. סמיג סי' קס"ז:

רצה [קפו] מר"ת שרא לשחוט בהמה טהורה וזרדה ביום אחד שנאמר ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ואם עבר ושחט לוקה והצטר כשר ואינו לוקה אלא על שחיטת האחריו לפיכך אם שחט אחת משניהן ובא חבירו ושחט את השני השוחט את השני לוקה. והיום הולך אחר הלילה לפיכך שחט האם תחלה ליל ד' לא ישחוט הולד עד תחלת ליל ה' ואם שחט האם סוף יום ד' מותר לשחוט הולד תחלת ליל ה'. שחט האם ואחר כך ב' בניה לוקה שתיים. שחט ב' בניה ואח"כ שחט האם לוקה א'. שחט אותה ואת בנה ואת בן בנה לוקה שתיים. שחט אותה ואת בן בנה ואח"כ שחט את בנה לוקה א'. ודוקא אם ובנה. אבל אם ובנו אסור ואינו לוקה שהדבר ספק אם נוהג באל ובנו אם לאו. ונהג בחולין ומוקדשין בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

יומא דף פ"ו פסחים כ"ה. סנהדרין ע"ד. ע"ז דף כ"ז. שהי"ד הלי י"ת פ"ה. שהי"מ לית סיג סמיג לאוין ב"י. וי"ד סימן קנ"ז. סמיג כ"ו פ"ה:

[קפז] מר"ת שרא לעשות שום דבר שימשך ממנו הילוך השם שנאמר

שנאמר ורא תחזקו את שם קדשי. עון הזה נחלק לג' חלקים שנים על הכלל ואחד על הפרט. חלק הא' הכללי הוא שכל מי שיבוקש ממנו שיצבור על אחד ממלות ה' בעת לרת שמד והיה האנס מתכוין להעבירו על הדת בין מלות קלות בין מלות חמורות או מי שיבוקש ממנו לעבור על עבודה זרה או על גלוי עריות או על שפיכת דמים אפי' בלנעא ושלא בשעת השמד והאנס מתכוין להגאתו אפילו הכי חייב הוא להפקיר עצמו להריגה ולא יעבור ואם עבר ולא נהרג הרי זה חילל את השם ועבר על לאו זה. ואם היה העובר במקום שיש עשרה מישראל הרי זה חילל את השם ברבים וחטאו גדול מאד אבל אין בית דין עונשין אותו הואיל והוא אנוס (עיין סי' תקנ"ו) שאין לבית דין לענוש אלא על מיד ור"ן (אבל בשאר עבירות חוץ עבודה זרה גילוי עריות ושפיכת דמים והוא בלנעא ושלא בשעת השמד והאנס מתכוין להגאתו יעבור ולא ינהג). חלק השני הכללי הוא כשיעשה אדם עבירה שאין לו הגאה מאותה עבירה ולא תאוה רק להכעיס למרוד ולפרוק עול מלכות שמים הרי זה חילל את השם ולוקה. החלק הג' שהוא הפרטי הוא אם אדם חסוב עושה פעולה ונראה בעיני ההמון שהוא עבירה אף על פי שהמעשה מותר הנה הוא חילל את השם. ועון חילול השם חמור מאוד שאין כח בתשובה ויוס כפור לכפר אלא הן הולין ומיתה מכפרת (ועיין תקוני תשובה). ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות (עיין בסימן רל"ז):

סנהדרין ע"ד. שהי"ד ה' יסודי תורה פ"ה. שהי"מ מ"ע טי. סמי"ג עשין ח"י. י"ד סימן קנ"ז. סמי"ק סי' מ"ד:

רצ"ז (קי) מ"ע לקדש את השם ברבים שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל. וזה לריכין אנחנו לעשות במסירת נפשנו למות ובכל מאדע לפרסם אמונתו יתברך שמו. ואם ירלו להכריחו להסירו מהאמונה לא יאבה ולא ישמע וימסור נפשו למיתה בשביל זה ולא יטעה את האנס שיחשוב שכפר אף על פי שבלב הוא מאמין בו יתברך. שכל ישראל מזוין ומחוייבין להמסר בשביל אהבתו יתברך שמו כמו שעשו חנניה מישאל ועזריה. ואם האנס רוצה להכריחו לעבור איזה עבירה אם הוא מכוין להעבירו על דת והוא בפרהסיא דהיינו בפני עשרה מישראל ינהג ולא יעבור אפילו בכל העבירות ושלא בשעת השמד ואם הוא בשעת השמד ח"ו אפילו בלנעא ינהג ולא יעבור, אבל בע"ז גילוי עריות ושפיכת דמים אפילו בלנעא ושלא בשעת השמד ואפילו האנס מתכוין להגאתו ינהג ולא יעבור ואם הוא ברבים הרי זה מקדש השם ברבים שאין למעלה הימנו, ועל זה נאמר כי עליך הורגנו כל היום (ואם יכול למלט נפשו לברוח מזה ומחוייב הוא לברוח) וכן העושה מזה ומונע מן העבירה ותוקף את ירלו לכבוד השם יתברך כיוסף הלוי הרי זה קידש השם והעובר על זה ולא קידש השם במקום שחייב לקדשו ביטל מלות עשה ועבר על לא תעשה ולא תחללו (בסי' רל"ו). ונהג בכל זקום ובכל זמן בזכרים ונקבות חוץ מאם העכו"ם והאנס רוצה לבעול אשה או שההרג העובר האשה ולא תהרג:

מ"ע

מצות

אמר

השם

ביצה ה' מכות כ"א. שהי"ד ה' שביחת י"ט פ"א. שה"מ מ"ע קנ"ט ל"ח שכ"ג.
סמיג עשין ליג לאוין ע"י. איח ס"י תצ"ה. סמיק ס"י קצ"ד:

רצח רצ"ט (ק"ח) מ"ע לשבות ממלאכה ביום א' של פסח שנאמר

ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם. [קפח]

ומר"ת שלא לעשות מלאכה ביום א' שר פסח שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. ומלאכת אוכל נפש מותר בשביל ישראל אבל לא לעכו"ם שנאמר רק אשר יחל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. וכל העושה מלאכה שלא לצורך אוכל נפש כגון בנה או חרג וכיוצא בהם ביטל מלות עשה ועבר על לא תעשה ולוקה. והבערה והולאה מותר אפילו שלא לצורך אוכל נפש ומד"ס אסור לעשות מלאכת אוכל נפש שהיה אפשר לעשותה מערב יום טוב ולא יהיה זה הפסד ולא חסרון. העושה מלאכות הרבה בהתראה אחת אינו לוקה אלא אחת שאין חילוק מלאכות ל"ט כמו לשבת (ע"ין ס"י ל"ב) כל שאסור בשבת בין משום שהוא דומה למלאכה או מביא לידי מלאכה בין משום שבות אסור גם ב"ט אלא אם כן היה בו צורך אכילה וכיוצא בה או דברים שהם מותרים ב"ט וכל שאסור לטלטל בשבת אסור לטלטל ביו"ט אלא לצורך אכילה וכיוצא בה גם מוקלה אסור ביו"ט. ומד"ס לעשות בחוץ לארץ כל יו"ט שני ימים. וראש השנה עושים שני ימים גם בארץ ישראל. ומה שאסור ביום טוב ראשון אסור ביום טוב שני ואין ביניהם הפרש אלא לענין מה שביום טוב ראשון יתעסקו בקברתו גויס וביום טוב שני יתעסקו בו ישראל כמו בחול. שני יו"ט של גלויות שתי קדושות הן ושני יו"ט של ראש השנה קדושה אחת הן. המחלל יום טוב שני מכין אותו מכות מדרות או מנדין אותו אם אינו מן התלמידים. ונהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

[שהי"ד ה' תמידין פ"ז. שה"מ מ"ע ס"ג. סמיג עשין קצ"ח:

ש (ק"ב) מ"ע להקריב קרבן מוסף בר שבעת ימי הפסח שנאמר

והקרבתם אשה רה'. ומפורש בפרשת פנחס קרבן המוסף פרים שחיס ואיל אחד ושבעה כבשים כולן עולות ושעיר אחד חטאת ונאכל ליום ולילה ומנחתם ונסכיהם וגו'. ונהג בזמן הבית ומוטל על הלבוז וביותר על זכרי כהונה:

ביצה ה' מכות כ"א. שהי"ד ה' י"ט פ"א. שה"מ מ"ע ק"ס. ל"ח שכ"ד. סמיג עשין ל"ד לאוין ע"א. איח ס"י תצ"ה:

שא שב (ק"ג) מ"ע לשבות ממלאכה בשביעי שר פסח שנאמר

ביום השביעי מקרא קדש. [קפט] ומר"ת שרא

לעשות מלאכה בשביעי שר פסח שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. כל עניני שני מלות אלו כמו בס"י רל"ח רל"ט.

מנחת פ"ו. שהי"ד ה' תמידין פ"ז. שה"מ מ"ע פ"ד. סמיג עשין קצ"ט:

שג (ק"ד) מ"ע להקריב מנחת עומר במ"ז בניסן שנאמר והבאתם

את עומר ראשית קצירכם אל הבהן. וקראת מנחת זכורים ומקריבין

מצות אמר השם עה

ומקריבין עמו כבש לעולה (ע"ן כלל ט"ו) לצד המוסף. ועומר זה מן השעורים הוא זה הלכה למשה מסיני וזה דוקא מארץ ישראל ומן החדש שנאמר ראשית קלירכס. ומלותו לקלרו כליל ט"ז בניסן אפי' בשבת. ומביאין עשרון שהוא מנוסה ב"ג נפה וזיוס ט"ז בוללין העשרון בלוג שמן ומתנין עליו קומץ לבונה ומניפו ומגישו למזבח כשאר מנחות (בסי' קי"ז) וקומץ ומולח ומקטיר הקומץ והשאר נאכל לכהנים כמו שאר מנחות. אחר שמקריבין מוסף היום (הנ"ל בסי' ט') מקריבין כבש עולה זה ואח"כ קומלין. אסור לקלור בא"י ממחשת מיני דגן במקום שראוי לקלור העומר קודם לעומר שנאמר ראשית קלירכס. ונהג בזמן הבית קלירט העומר אפי' ע"י ישראל והקרבת העומר בכהנים ומוטל על הלבור:

סוף ערלה. קדושין ל"ט. מנחות דף ע'. שהי"ד הלכות מאכלות פ"י. שה"ט ל"ח קפ"ט ק"צ קצ"א. סמ"ג לאוין קמ"ב קמ"ג קמ"ד. הרי"ף פרק ערבי פסחים. א"ח סימן תפ"ט. י"ד ס"י רצ"ג. סמ"ק ס"י רי"ז. ואין זה לאו שבכללות. עי"ן כריתות דף ה'. ובפ"ה ש"ש ט' [ורמב"ן שם משיג ומנה כל אלו לאוין ללאו א'] וע"י כלל ח"י:

ש"ד י"ה ש"ו (קצ) מר"ת שלא לאכול לחם מתבואה חדשה קודם לעומר (קצא) ומל"ת שלא לאכול קרי מתבואה חדשה קודם לעומר. (קצב) ומר"ת שרא לאכול ברמז מתבואה חדשה קודם לעומר שנא' ולחם וקרי וברמל לא תאכלו עד עצם היום הזה. כל זה ממחשת מיני דגן בלבד אסור. לאכול לחם וקלי וכרמל כזית מכל אחד לוקה שלש מלקיות (ע"ן כלל ח'). בזמן הבית המקדש קיים אסור בט"ז בניסן עד אחר הקרבת העומר ובזמן שאין ביהמ"ק קיים כל יום ט"ז בניסן אסור מן התורה ומקום שעושין שני ימים טובים (ע"ן ס' רנ"ח) אסור מד"ס כל יום י"ז ותבואה שנשרשה בקרקע קודם העומר אע"פ שנגמרה אחר העומר העומר מתירו. ונהג איסור זה של חדש בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות:

מנחות ס"ז. שהי"ד ה' תמידין פ"ז. שה"ט מ"ע קס"א. סמ"ג עשין ר"י. א"ח סימן תפ"ט. סמ"ק סימן קמ"ה:

ש"ז (קטו) מ"ע לספור שבע שבתות תמימות מיום הבאת העומר שנא' וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תמימות. ומזה למנות הימים עם השבועות שנאמר חספרו חמשים יום ומתחלת היום מונין לפיכך מונה כלילה מליל ששה עשר בניסן. שכן ולא מנה כלילה מונה ביום. ולריך למנות מעומר ואם מנה מיושב יאל ולריך לברך. מנה ולא בירך יאל. וגשים פטורות שהוא מ"ע שהזמן גרמא (ע"ן כלל י"ד). ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים:

מנחות ס"ח. שהי"ד ה' תמידין פ"ח. שה"ט מ"ע ס"ו. סמ"ג עשין ר"ב:

ש"ח (קטז) מ"ע להביא שתי הלחם בעצרת (הוא חג השבועות יום חמשים - לספירת עומר) שנאמר והקרבתם מנחה חדשה לה' ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרונים סוכת תהיינה חמץ תאפינה בכורים לה'. ובאין מן החטים ולהקריב עמקן שנפס כבשים ופר אחד ושני אילים

השם

אמר

מזות

אילים כולן עולות ושעיר אחד חטאת ושני כבשים ושתי שלמים (כל זה חוץ מן המוסף שבס' ת"ה) שני הכבשים מניפן בחייהן ושוחטן וזורק הדם במזרק שתי מתנות שהן ארבע ומוטל משניהם חזה ושוק ומניפן עם הלחם כאחד ומקטיר אימורי שני הכבשים ושאר בשר נאכל לזכרי כהונה ליום ולילה עד חלות. ומוטל בהן גדול חלה אחת והשנית מתחלקת לכהנים ושתיהן נאכלות ליום ולילה לזכרי כהונה. וכוהג צבית המקדש (עיין כלל ט"ו):

ביצה ח'. מכות כ"א. שהייד הלי' י"ט פ"א. שהי"ט מי"ע קס"ב. ל"ח שב"ה. סמ"ג עשין ל"ה. לאוין ע"ב. אי"ח ס"י תצ"ה :

שמי שי (ק"ז) מ"ע לשבות ממראכה בחג השבועות שנא' וקראתם בעצם היום הזה מקרא קודש: (קצנ) ומר"ת שרא לעשות מראכה בחג השבועות שנא' כל מלאכת עבודה לא תעשו. כל עניני שמי מלות אלו כמו בס' רל"ח רל"ט:

ביצה ח'. מכות כ"א. שהייד הלי' י"ט פ"א. שהי"ט מי"ע קס"ב. ל"ח שב"ה. סמ"ג עשין ל"ה. לאוין ע"ב. אי"ח ס"י תצ"ה :

שיא ש"ב (ק"ח) מ"ע לשבות ממלאכה יום א' בתשרי (הוא ראש השנה) שנא' בחדש השביעי באחד לאחד לקדש מקרא קדש: (קצד) ומר"ת שרא לעשות מלאכה ברי"ה שנא' כל מלאכת עבודה לא תעשו. כל עניני שמי מלות אלו כמו בס' רל"ח רל"ט:

שהייד הלי' תמירין פ"ט. שהי"ט מי"ע ס"ז. סמ"ג עשין ל"ג :

שי"ג (ק"ט) מ"ע להקריב קרבן מוסף בראש השנה שנאמר והקרבתם אשה לה'. ומפורש בפי' פנחס המוסף פר אחד ליל אחד ושצעה כבשים כולן עולות ושעיר אחד חטאת ונאכל כל זה חוץ המוסף דראש חדש (שבס' ת"ה) מזה זו מוטל על הליבור. וזיאתר על זכרי כהונה (עיין כלל ט"ז):

יומא פ"ה. ד"ה ט'. שהייד הלי' שביחת עשור פ"א. שהי"ט מי"ע קס"ד ל"ח קצ"ו. סמ"ג עשין ל"ב. לאוין ס"ט. אי"ה ס' תרי"א עד תרס"ו. סמ"ק ס"י רכ"א :

שיד ש"טו (ק"כ) מ"ע להתענות בעשירי בתשרי (הוא יום כפור) שנא' אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וענייתם את נפשותיכם (קצה) ומר"ת שרא ראכור ולשתות ביום כפור שנא' כי כל הנפש אשר לא תעונה ונו' ונברתה. האוכל ביום כפור ככותפת הגסה שהוא פחות מכזילה מעט מאכלים הראויים לאכילת אדם הרי זה חייב כרת ובשוגג חטאת וכל האוכלים מלטרפין לשיעור זה. והשופה משקין ראויים לשתים אדם כמלא לוגמיו שהוא כדי שיסלק ללד אחד בפיו ויראה מלא לוגמיו ושיעור זה בלדס בינוני פחות מרביעית חייב כרת. וכל המשקין מלטרפין לשיעור זה. ואכילה ושתייה אין מלטרפין לשיעור אחד ופחות מכשיעור אסור מה"ת ואין בו ברת. אבל מכין אותו מכות מרדות. ומד"ס אסור ביום כפור רחילה וריכה ונעילת הסגל

מצות אמר השם עו

הסגדל ותשמיש המטה ועל אלו חס עבר חייב מכות מרדות. ולריך להסענות מערב עד ערב ולריך להוסיף מחול על הקדש. המרבה בסעודה ערב יום כפור כאלו הסענה תשיעי ועשירי. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

יומא פ"ח. שבת קי"ד. מגילה ז'. כריתות ב'. סה"ד הלכות שביח עשור פ"א. סה"ם ל"ח שכ"ט. מ"ע קס"ה. סמ"ג לאוין ס"ח. עשין ל"א. א"ח ס"י תרי"א:

שמוז שיוז (קצו) מר"ת שלא לעשות מלאכה ביום כפור שנא' כל מלאכה לא תעשו. (קכ"א) ימ"ע לשבות ממלאכה ביום כפור

שנא' שבת שבתון הוא רבם. וכל העושה מלאכה ביום כפור ציטל מ"ע ועבר על ל"ח וחייב על זדונו כרת ושגגתו חטאת וכל מלאכה שאסור בשבת אסור ביום כפור אלא שבשבת זדונו בסקילה וביום כפור זדונו בכרת. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות:

סה"ד הלכות תמידין פ"י. סה"ם מ"ע מ"ח. סמ"ג עשין ר"ג:

שיח (קכ"ב) מ"ע להקריב קרבן מוסף ביום כפור שנא' והקרבתם

אשה רה'. ומפורש בפ' פנחס המוסף הוא פר וחיל (הוא החיל האמור בפ' אחרי מות ונקרא חיל העם שצ"ח משל לזכר) ו' כבשים וכולן עולות ושעיר חטאת אחד והוא כאכל לערב (אכל שעיר חטאת שזן וזוגו שעיר המשחלח ונכנס לפני ולפנים הוא נשרף והוא מעבודת היום שצ"ח קפ"ו). ונוהג בבית המקדש והוא מלוה המוטל על הזכור ויותר על זכרי כהונה:

סה"ד ה"י י"ט פ"א. סה"ם מ"ע קס"ו. ל"ח שכ"ז. סמ"ג עשין ל"ז לאוין ע"ד. א"ח ס"י תצ"ה:

שימי שב (קכ"ג) מ"ע לשבות ממלאכה ביום א' של סבות שנא' ביום

הראשון מקרא קדש: (קצ"ז) ומל"ת שלא לעשות מלאכה ביום א' של סבות שנאמר בר מלאכת עבודה לא תעשו. כל ענייני שמי מלות אלו כמו ס"י רל"ח רל"ט:

סוכה נ"ה. סה"ד ה' תמידין פ"י. סה"ם מ"ע נ"ו. סמ"ג עשין ר"ה:

שכא (קכ"ד) מ"ע להקריב קרבן מוסף בשבעת ימי חג הסוכות שנא'

שבעת ימים תקריבו אשה רה'. ומפורש בפ' פנחס ביום הראשון של חג י"ג פרים ושני חילים י"ד כבשים כולן עולות ושעיר אחד חטאת ונאכל וכן בכל יום משבעת ימי החג מקריבין שני חילים וי"ד כבשים ושעיר אחד חטאת אבל הפרים מתמעטים אחד אחד בכל יום. ונוהג בבית המקדש והוא מלוה המוטלת על הזכור ויותר בזכרי כהונה (עיין כלל ט"ו):

ביצה ח"י. סבות כ"א. סה"ד ה"י י"ט פ"א. סה"ם מ"ע קס"ו. ל"ח שכ"ח. סמ"ג עשין ל"ח. לאוין ע"ה. א"ח ס"י תצ"ה:

שכב עשה (קכ"ה) מ"ע לשבות ממלאכה בשמיני עצרת שנא' ביום

השמיני וגו' מקרא קדש וגו'. (קצ"ח) ומל"ת של

שלא לעשות מראכה בשמיני עצרת שנא' כל מראכת עבודה לא תעשו
כל עיני שני מלות אלו כמו בסי' רל"ח רל"ט :

סחיד הלכות תמידן פ"י סה"ט מ"ע נ"א. סמ"ג עשין מ"ד ר"ז :

שבר (קכו) מ"ע דהקריב קרבן מוסף בשמיני עצרת שנא' והקרבתם
אשה רה'. ומפורש בפרשת פנחס המוסף פר אחד איל אחד
ושבעה כבשים כולן עולות ושעיר אחד חטאת ונאכל. וטובג בבית המקדש והיא
המוטלת על הלבוז ויותר בזכרי כהונה וכן כל קרבנות לבור הם מן המלות המוטלות
על הלבוז :

סוכה פ"ג ד' סח"ד הלכות לולב פ"ז ח'. סה"ט מ"ע קס"ט. סמ"ג עשין מ"ד. א"ח

סימן תרנ"א. סמ"ק ס"י קצ"ג :

שבה (קכו) מ"ע ליטור בחג הסכות ארבע מינים שבלולב שנא' וקחתם
דבם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ

עבות וערבי נחר. לולב אחד. אתרוג אחד. ג' צדי הדס. צ' צדי ערבה שיעור
אורך הלולב אין פחות מד' טפחים והדס וערבה אין פחות מג' טפחים ושיעור
אתרוג אין פחות מכזית. למטה מן המזבחר יאגוד הלולב והדס וערבה יחד ויקחם
בידו הימנית והאתרוג בידו השמאלית וכולם כדרך גדילתן ומשהגביון ילא ידי
חובטו. כל היום כשר לנטילת לולב אבל לא כלילה. ביום הראשון חובטו בכל מקום
ובבית המקדש כל שבעת ימי החג ומשחרב בית המקדש התקין ר' יוחנן בן זכאי
שיהא לולב ניטל במדינה כל ז' ימי החג זכר למקדש. בזמן שבת המקדש היה
קיים היה לולב ניטל ביום הראשון שחל להיות בשבת בכל המקומות שידעו בודאי
שיום זה החג בארץ ישראל. משחרב בית המקדש אחרו חז"ל ליטול את הלולב בשבת
ואפי' בני ארץ ישראל שקדשו את החדש. ועיקר האיסור בנטילת לולב בשבת גזרה
שמה יעבירו ד' אמות ברשות הרבים. ד' מינין הנ"ל מעבדין זה את זה ושאלו
וגזול ויבש ושל אשרה פסול בהן (וכל א' מד' מינים הנ"ל יש לכל א' דינים
מיוחדים ולא רליתי להאריך). ונשים ועבדים פטורים שהוא מ"ע שהזמן גרמא
(עיין כלל י"ד) וקטן היודע לנטע חייב מד"ס לחטכו במלות :

סוכה פ"ב. סח"ד ה' סוכה פ"ו. סה"ט מ"ע קס"ח. סמ"ג עשין פ"ג. א"ח ס"י תרכ"ה.

סמ"ק ס"י צ"ג :

שבו (קכח) מ"ע רישב בסוכה בשבעת ימי החג שנא' בסכות תשבו

שבעת ימים. כל ז' ימי החג הוא אוכל ושותה ודר בסוכה בין ביום
בין בלילה וכל ז' ימים עושה ביתו עראי וסוכתו קבע וישן בסוכה כל ז' ואסור
לאכול סעודה חוץ לסוכה. בלילה ראשונה חובה לאכול בסוכה לפחות כזית פת
מכאן ואילך רלה לאכול סעודה סועד בסוכה רלה אינו אוכל אלא פירות חוץ לסוכה
אוכל. הסוכה לריכה שתהיה לה שלש דפנות ותהא גבוהה לא פחות מעשרה טפחים
ולא יותר מעשרים אמה ומשך הסוכה לא פחות משבעה טפחים על שבעה טפחים
ותהא מסוככת שתהא ללתה מרובה מחמתה בדבר שגידולו מן הארץ ותלוש מן
הקרקע ואינו מקבל טומאה ולא יסכך בירקות שאם יבולו לא ישרא בהם ממש ואם
שינה

סינה שום דבר מכל הנזכר לעיל הסוכה פסולה. ולא יסךך בדבר הנזבל ונושר או בדבר שריחו רע וצדיעבד כשר. שקולה מלות סוכה כנגד כל המלות. ונוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים אבל נשים פטורות (עיין כלל י"ד.) וקמן שהגיע לחינוך חייב מד"ס:

בהר יום ראשון תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ׀ דמילוי יוד רשם בין להשאיר בו הארת מתוספת נשמה של שבת שעברה :

א וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּתַרְסֵי אֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר :
 וּמְקִיר יִי עִם מֹשֶׁה בְּמוֹרָא דְסִינֵי לְמִימְרֵי : ב דִּבֶּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בִּי תְּבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
 אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשַׁבְתָּה הָאָרֶץ שַׁבַּת לַיהוָה :
 מְקִיר עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימַר לְהוֹן אֲרִי תַעֲלוֹן לְאַרְעָא דִּי אָנָּא יְהִיב לְכוֹן
 וְתַשְׁמַט אַרְעָא שְׁמַטְתָּא קָדָם יִי : ג וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע שְׂדֶךְ
 וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר בְּרִמְמָה וְאַסְפְּתָה אֶת־תְּבוּאָתָהּ :
 שִׁית שְׁנַיִן תִּזְרַע תְּקַלְדָּה וְשִׁית שְׁנַיִן תִּכְסַּח בְּרִמְמָה וְתִכְנוֹשׁ יַת עַלְפָתָהּ :
 ד וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית לַשַּׁבַּת שַׁבְתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ שַׁבַּת
 לַיהוָה שְׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וּבְרִמְמָה לֹא תִזְמַר :
 זְבַשְׁתָּא שְׁבִיעֵתָא נִיח שְׁמַטְתָּא יְהִי לְאַרְעָא שְׁמַטְתָּא קָדָם יִי תְקַלְדָּה לֹא תִזְרַע

וברמך

רש"י

(א) בהר סיני. מה ענין שמיטה אלל הר סיני והלא כל המלות נאמרו מסיני
 אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה (ופרטותיה) ודקדוקיה מסיני אף כולן
 נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני. כך שנויה ב"כ. ונ"ל סך פירושה לפי שלא
 מלינו שמיטת קרקעות שנסתים בערבות מואב במשנה תורה למדנו שכללותיה ופרטותיה
 כולן נאמרו מסיני וב"ה' ונ"ל כ"ל ולמד כאן על כל דבור שנדבר למשה שמיטי היו
 כולן כללותיהן ודקדוקיהן וחזרו ונשנו בערבות מואב : (ב) שבת לה'. לשם ה'
 כשם שנאמר בשבת בראשית : (ד) יהיה לארץ. לשדות ולכרמים : לא תזמור.
 שקוללן זמורותיה ותרגומו לא תכסח ודומה לו (ישעיה לג) קוליס כסוחים (סהלים

בהר ליום ראשון

וְכִרְמָךָ לֹא תִכְסֹחַ : ה' אֶת סְפִיחַ קִצְיֹרְךָ לֹא תִקְצֹר וְאֶת-עֲנָבֵי
נְזִירְךָ לֹא תִבְצֹר שְׁנַת שַׁבְּתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ :
יֵת פֶּתַח דְּחֻצְיֹךָ לֹא תִחְצֹד וְיֵת עֲנָבֵי שַׁבְּקֶךָ לֹא תִקְטֹף שְׁנַת
שְׁמִמְתָּא יְהִי לְאָרְעָא : וְהִיְתָה שַׁבְּתַת הָאָרֶץ לְכֶם לְאֹכְלָהּ
לֶךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלַאֲמָתֶיךָ וְלַשְׂכִּירֶיךָ וְלַתּוֹשְׁבֵי הַגְּרָם
עִמָּךְ : וְתִהְיֶה שְׁמִמְתַּת אֲרָעָא לְכוֹן לְמִיבֹלָךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלַאֲמָתֶיךָ
וְלַצְּאִנְיָךָ וְלַתּוֹשְׁבֵי דְבִירֵי עִמָּךְ :

רש"י

פ) שרופה באש כסוחה: (ה) את ספיח קצירך. אפילו לא זרעסה והיא למחיה
מן הזרע שנפל בה בעת הקליר היא קרוי' ספיח: לא תקצור. להיות ממזיק בו
כשאר קליר אלא הפקר יהיה לכל: נזירך. שהנורת והפרשת בני אדם מהם ולא
הפקרתם: לא תבצור. אותם אינך בולר אלא מן המופקר: (ו) והיתה שבת
הארץ ונ'. אע"פ שאסרתים עליך לא באכילה ולא בהנאה אסרתים אלא שלא
תנהוג בהם כבעל הבית אלא הכל יהיו שוים בה אמה ושכירך ותושבך: שבת
הארץ רכם ראבלה. (ת"כ) מן השבות אמה אוכל ואי אמה אוכל מן השמור:
ךך ועבדך וראמתך. (ת"כ) לפי שגא' (שמות כג) ואכלו אביוני עמך יכול
יהיו אסורים באכילה לעשירים ח"ל לך ולעבדך ולאמהך הרי בעלים ועבדים ושפחות
אסורים כאן: ולשכירך ורתושבך. (ת"כ) אף הנכרים:

נביאים ירמיה לב

א וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ תִּיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : וַאֲמַר יְרֵמְיָהוּ תָתַת
פְּתָנָם נְבוּזַאן מִן גְּדָם יְיָ עָמִי לְמִיָּר : ב הִנֵּה תִנְמָאֵל בְּנֵי-
שָׂדֵם דְּדָךְ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לָךְ אֶת-שָׂדֵי אֲשֶׁר בְּעִנְתוֹת
כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה קְנִינֹת : הָא תִנְמָאֵל בַּר שְׁוֹם אַח אֲבוֹךָ
אֲתִי לְוָתָךְ לְמִיָּר וְכוֹן לָךְ יֵת תְּקֵלִי דְבַעֲנָתוֹת אָרִי לָךְ חֻזָּא אַחֲסָנָא
לְמֻבֹן : ג וַיִּבֹּא אֵלַי תִנְמָאֵל בְּנֵי-דָדַי בְּדַבַּר יְהוָה אֲרִי-חֲצֹר
הַמְּטָרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה נָא אֶת-שָׂדֵי אֲשֶׁר-בְּעִנְתוֹת אֲשֶׁר |
בְּאָרֶץ בְּנִימִין כִּי-לָךְ מִשְׁפַּט תִּירְשָׁה וְלָךְ תִּנְמָאֵל קְנֵה-לָךְ
וַאֲדַע כִּי דְבַר-יְהוָה הוּא : וְאָתָּא לְוָתִי תִנְמָאֵל בַּר אַחְכִּי כְּפִתְנָא

בְּיַד לְדַרְת בֵּית אֲסִירָא וְאָמַר לִי זָבוּן כְּעַן יַת חֲקָלִי דְבַעֲנָתוֹת דְּבִאָרַע
 שְׂבָמָא דְבַנְיָמִן אָרִי קֵךְ חֲזָא יְרוּתָא וְקֵךְ אַחֲסַנְתָּא זָבוּן קֵךְ וַיִּדְעִית אָרִי
 פְּתִיבָא דְבִי הוּא : ד וְאֶקְנָה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְאֵל בֶּן־
 דָּדִי אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וְאֲשַׁקְלֶה־לּוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה שְׁקָלִים
 וְעֲשֶׂרֶה הַכֶּסֶף : וּזְבִינִית יַת חֲקָלָא מִן חֲנַמְאֵל כִּד אַחֲבִי דְבַעֲנָתוֹת
 וַתִּקְלִית לִיָּה יַת כֶּסֶף שִׁבְעָא כְּנִין וְעֶשֶׂר סַלְעִין דְכֶסֶף : ה וְאֶכְתָּב
 בְּסֵפֶר וְאַחֲתֵם וְאֶעֱד עֵדִים וְאֲשַׁקֵּל הַכֶּסֶף בְּמֵאזְנַיִם :
 וּכְתַבִּית בְּשִׁמְרָא וּבְחַתְמֵית וְאַסְהִידִית סְהַדִּין וַתִּקְלִית כֶּסֶף בְּמֵאזְנָא :
 ו וְאֶקַּח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הַחֲתוּם הַמְצוּה וְהַחֲקִים
 וְאֶת־הַקְּלוֹי : וְגַם־כִּיבִית יַת שְׁמְרָא דְזְבִינִית יַת דְּכַתִּיב בְּעִין וְחַתִּים
 כְּהִקְבָּתָא וּכְדַחֲזָא וַיַּת שְׁמְרָא פְּתִיחָא :

רש"י

(ב) בא אליך. ע"פ הדבור: (ו) ספר המקנה. שטר המכירה: ואת החתום.
 עם חתימתן: ואת הגלוי. שהוחק ככ"ד ע"פ עדיו וכסבו ומסמו כדינין
 אשכנזי כדיני קיום השטרות לעשות הדבר גלוי:

כתובים משלי כ"ח

א חָכֶם בְּעֵינָיו אִישׁ עֲשִׂיר וְדָל מִבֵּין יַחְקְרֵנוּ : גַּבְרָא עֲתִירָא
 חֲכִים הוּא בְּעֵינָיו וּמְסַבִּינָא סוּבְלִתְנָא בְּסַר לִיָּה : ב בְּעַלְזָן צְדִיקִים
 רַבָּה תַפְאֲרֵת וּבָקוּם רְשָׁעִים יַחֲפֹשׂ אָדָם : כִּד יַחְדוּן צְדִיקָא
 סַיְעָא שְׂבָהוּרָא וּבָקוּמָא דְרִשְׁעֵי מְכַצִּי כִּד נִשְׂא : ג מְכַסֶּה פִשְׁעֵיו
 לֹא יִצְלַח וּמוֹדָה וְעוֹב יִרְחֹם : דְּמַכְסֵי חוּבוֹי לֹא נִצְלַח וְדַמְוִדִי
 חֲטָאוֹי וְשָׁבִיק נִרְתַם עֲלוֹי אֱלֹהָא : ד אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְתַּח תְּמִיד
 וּמְקַשֶּׁה לְבָבוֹ יַפְזֵר בְּרַעְיָה : מוּכַוְהוּ דְכִּד נִשְׂא דְמַדְלִית לְבִיָּה תְדִירָא

ומן

רש"י

(ב) בעלזן צדיקים. ששמחם: ובקום רשעים. כשהן קמים: יחופש אדם.
 יחפוש ככל מני עלילות: (ג) ומודה. פשעיו ועוונתו מלעשותם: (ד) מפתח
 תמיד. דואג מעונש ומתרחק מעצירות: (ה) גוהם ושוקק. שיהיה לשון לעקה:

בהר ליום ראשון

וּמִן דְּמִקְשֵׁי רַבִּיהַּ נָפִיל בְּבִישָׁתָא : ה' אֲרִיגְהֵם וְרַב שׁוֹקֵק מִשְׁרַ
 רְשָׁע עַךְ עַם־דָּר : אֲרִיא נְהִים וְדוּכָא מְצָרִים עַל רִשְׁעָא דְמִשְׁתַּלְמִי
 עַל עָמָא מִסְבִּינָא : וְנִגְדִי חֶסֶךְ תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשָׂקוֹת שְׁנֵאֵי בְּצַע
 יֶאֱרִיךְ יָמִים : שְׁלִימָא חֶסֶד הֵינָא סִגְעֵן עוֹשֵׁקוֹי וְאִנָּא דְסִנְי טוֹלְמָא
 * שְׁנא קרי נגדון יומי :

רש"י

(ו) ורב מעשקות. ומרבה לעשוק :

משנה כלאים פרק ח'

כְּלָאֵי הַפָּרֶם. אֲסוּרִין מְזוּרְעֵי וּמְקַנְיָם. וְאֲסוּרִין בְּהִנְאָה. כְּלָאֵי זְרָעִים.
 אֲסוּרִין מְזוּרְעֵי וּמְקַנְיָם. וּמוֹתְרִין בְּאֲבִילָה. וְכֹל שֶׁבֶן בְּהִנְאָה. כְּלָאֵי
 בְּגָדִים. מוֹתְרִין בְּכֹל דְּבָר. וְאִינוּן אֲסוּרִין אֶקָּא מְלַבְבוּשׁ. כְּלָאֵי בְּהֵמָה
 מוֹתְרִים לְנִדְרָ וְלִקְנִיָם. וְאִינוּן אֲסוּרִים אֶלְאָ מְלַחְרְבֵיע. כְּלָאֵי בְּהֵמָה אֲסוּרִים
 זֶה בָּזֶה : כ' בְּהֵמָה עִם בְּהֵמָה. וְחֵיהָ עִם חֵיהָ. בְּהֵמָה עִם חֵיהָ. וְחֵיהָ עִם
 בְּהֵמָה. טְמֵאָה עִם טְמֵאָה. וְטַהוֹרָה עִם טַהוֹרָה. טְמֵאָה עִם טַהוֹרָה.
 וְטַהוֹרָה עִם טְמֵאָה. אֲסוּרִין לְתַרוּשׁ וְלְמִשׁוּךְ וְלְהִנְהִיג : ג' הַמְנַהִיג סוֹפְגֵי אֵת
 הארבעים

ברטנורה

פרק ח כלאי הכרם אסורין מלזרוע. אבל אינו לוקה משום כלאי הכרם עד שיזרע
 שני מיני זרע שהן כלאים זכ"ו ויזרעם בכרם דהכי משמע קרא לא תזרע
 כרמך כלאים לא תזרע ב' מיני זרעים שהן כלאים בתוך כרמך ואם זרעו בכרם ליקה שתיים
 משום כלאי זרעים וכלאי הכרם : ומלקיים. אם רואה אותם ומתייאש מלעקרם אסור אלא שאינו
 ליקה אלא כ' עושה מעשה : ואסורין בהנאה. דכתיב פן תקדש חוקך אם מלמד שהן טעונים שרפה
 ואסורים בהנאה : אלא ללבוש, וה"ה להעלות עליו דכתיב לא יעלה עליך : אלא להרביע. להכניס
 כיוצא בזה ששפרת אבל מותר להכניס לדיר ולהעמיד זה אצל זה שני מינים זכר ממין זה ונקבה ממין אחר :
 כלאי בהמה אסורין וע"ו. כגון הנולדים מן הסוס שאביהן חמור עם הנולדים מן החמור שאביהן סוס.
 ומתני' אח"כ כמ"ד אין חוששין לזרע האב דלמ"ד חוששין כל מיני פרדות א' הן ומוותרין זכ"ו. ובירוש'
 ר"ה להוכיח שאסור לרכוב על פרדה מק"ו ומה אם בגדים שאתה מותר ללבוש זה ע"ג זה אהה
 אסור בתערובתן בהמה שאתה אסור להנהיג וע"ו לא כ"ש שאתה אסור בתערובתם ומקשי'
 והכתיב וירכבו איש על פרדו ויטונו אצל בני דוד כשנהרג אמנו ומשינוק אין למדין מן המלכות
 זמו מקשי' והכתיב והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי ומשינוק האי בריה משעת
 ימי בראשית הו"א ומיהו חוינא לכו לרכב קשישי קמאי דקמן שרובכין לפנייהם על פירות ואין
 מומה בדבר אלא שמוזהרים שלא להנהיג יחד ב' פרדות דשמא א' מהן נולדה מחמור ואביה
 סוס והאחרת מסוס ואביה חמור : ב' בהמה עם בהמה וחיה עם חיה וכו'. אע"ג דלא
 תחרוש בשור ובחמור אמר רחמנא ילפי' שור שור משנת דהיה לכל בהמה חיה ועוף : ולמשוך
 ולהנהיג. למשוך את שדרכו ולמשוך את שדרכו ולהנהיג את שדרכו ולהנהיג. גמל אורחיה במשיכה. וחמור
 אורחיה בהנהגה ומיהו בין בגמל בין בחמור חייב בין מושך בין מנהיג : ג' והיושב בקרון
 חייב. הו"א ואלו מחמתיה חשיב כאלו מנהיג : ד"ט פוטר. הושב בקרין ללא מדי קעכיד.
 ואין הלכה כר"מ : והשלישית שהיא קשורה לרצועות. אם ב' סוסים קשורין בקרון וקשר

הַאֲרָבַעִים. וְהַיּוֹשֵׁב בְּקֶרֶן סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבַעִים. רַבִּי מֵאִיר פּוֹמֵר: וְהַשְּׁלִישִׁית שְׁהִיא קְשִׁיגָה לְרִצּוֹעוֹת אֲסִירָה: ר' אֵין קוֹשְׁרִין אֶת הַסּוּם. לֹא לְצַדְדֵי הַקֶּרֶן. וְלֹא לְאַחַר הַקֶּרֶן. וְלֹא אֶת הַיּוֹבֵדֶקֶם לְגַמְלִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֹּל הַנוֹלָדִים מִן הַסּוּם אֵף עַל פִּי שְׁאֵבִיהֶן חֲמוּר מוֹתְרִין זֶה עִם זֶה. וְכֵן הַנוֹלָדִים מִן הַחֲמוּר אֵף עַל פִּי שְׁאֵבִיהֶן סוּם מִתְרִין זֶה עִם זֶה. אֲבָל הַנוֹלָדִים מִן הַסּוּם עִם הַנוֹלָדִים מִן הַחֲמוּר אֲסִירִים זֶה עִם זֶה: הַפְּרוּשִׁיּוֹת אֲסִירוֹת. וְהַרְמֵךְ מִתֵּר. וְאֵדְנִי הַשְּׂדֵה חִתָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִמַּמְאוֹת בְּאֵהָל פְּאָדָם. הַקּוֹפֵד וְחִוְלַדַּת הַסְּנִיִּים חִתָּה. חוֹלַדַּת הַסְּנִיִּים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים מְטִמָּא בּוֹת בְּמִשְׁאָ וְכַעֲדָשָׁה בְּמִצֵּעַ: וְשׁוֹר בַּר מִיִּן בְּהֵמָה. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִן חִתָּה. בְּלֶבֶת מִן חִתָּה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִן בְּהֵמָה. חֲחִוִּיר מִן בְּהֵמָה. הַעֲרוּד מִן חִתָּה. הַפִּיל וְהַקּוֹף מִן חִתָּה. וְאֵדָם מִתֵּר עִם פְּדָם לְמִשְׁוֶה וְצַחְרוּשׁ (וְלִהְיֵהוּי):

אמר

ברמנורא

סס חמור אט"ג דכלא חמור קאולי אסור ולא חוינן לחמור כמאן דליתיה: ד אין קושרין סוס בצדי הקרון, כשהבקר מושכות בקרון אין קושרין סוס בלדו או אחריו של קרון כדי שילמד למשוק. לפי שלפעמים הסוס שאחר הקרון דוחף את הקרון ומנהיגו בנוסו: לובדקים. חמור של לוד והוא גדול ועריץ משאר החמורים ודומה לגמל: אע"פ שאביהן חמור מותרים וע"ז. שאביו של זה חמור ואביו של זה חמור וקמ"ל דלא אמרי' אתי לך סוס ומשתמש בלך חמור ולך חמור משתמש בלך סוס דכיון דאמותיהן שוות אין חוששין לזרע האב: אבל הנולדים מן החמור עם הנולדים מן הסוס אסורים וע"ז. כיון שאמו של זה ממין החמורים ואמו של זה ממין הסוסים דבשר זרע האם אולי' והרי הן שני מינים. והלכה כר"י: ד הפרושות. מין פרות שאין אדם יכול לעמוד עליהן. ולכרר ע"י סימנים איזה מהם חמור ואיזה מהם אמו סוס הלכך אסורין זה עם זה: והרמב"ם מותר. שכולם מין אחד ואמם סוס, וכל' ערבי קורים לסוסיא קבנה רמ"ד, ודומה לו בני הרמכים: אדני השרה, חיה הגדלה בשדות וכמין חבל גדול יולא מן הארץ שגדלה בו אותה חיה ושמה ידוע והוא ידעוני הכ' בתורה ומחובר בעבורו באתו חבל היולא מן הארץ וזרתו זורת אדם כפרצוף וידיים ורגלים ואין כל בריה נשאו לקרב אליו כי הוא חרב וטורף כל הקרב אליו וכפרצוף לאוד אותו מורים בתמים בחבל עד שנפסק וזעק בקול מר ומת מיד. ואליו רמו איוב כי עם אבני השדה בריחך, משמא באהל באדם. דכתוב וכל אשר יגע על פני השדה באדם שגדל בשדה: הקופר, שרץ שגופו מלא קוצים וכשאדם נוגע בו כופל עצמו ומכניס ידיו ורגליו בבטנו ונעשה ככדור וקורין לו בלע"ז אריז"ו: חולדת הסנאים. חולדה הגדלה בסנה: בוית במשא. דמספקא להו אס מין חיה ומטמא נבלתו כבוית ומטמא נמי עומאה חמורה במשא למטא אדם למטא בנדים כנבלת בהמה עמאה או מין שרץ הוא ומטמא בכעדשה אבל אינו מטמא במשא כנבלת בהמה אלא במגע כשרץ. ואין הלכה כר' יוסי לא באבני השדה ולא בחולדת הסנאים: ר' שור הבר. שור הגל במדבר: מין בהמה. וחלבו אסור ואינו טעון קסוי דסברי רבנן עיקרו מן הישוב היה אלא שברח למדבר ונעשה שור בר: מין חיה. וטעון קסוי וחלבו מותר קסבר עיקרו מן המדבר היה וסימנים שמנו הכמנים להכיר בין בהמה לחיה בשאר חיות נאמרו חוץ משור הבר. ואין הלכה כר' יוסי: בלב מן חיה, נפקא מינה לכותב כל חיה שברשותו לאחר או לקדש כל חיה שברשותו: ר"מ אומר מן בהמה, ואין הלכה כר"מ: ערוה, חמור הבר: ואדם מותר עם בורן, דכתבי לא תחרוש בשור ובחמור אכל אתה חורש באדם ושור באדם וחמור:

בהר ליום ראשון

גמרא ברכות ג"ב ע"א

אמר רבי אדעור גדולה תפלה יותר מן הקרבנות שנאמר
(ישעיה א') קמה לי רוב זבחיכם וכתוב (שם) ובפרשכם
כפיכם. אמר רבי יוחנן כל כהן שהרג את הנפש לא ישא
את כפיו שנאמר (שם) ידיכם דמים מלאו. ואמר רבי אדעור
מיום שהרב בית המקדש ננערו שערי תפלה שנאמר
(איכה ג') גם פי אזעק ואשוע שתם תפלת. ואף עד פי
שערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננערו שנאמר (תהלים ל"ז)
שמעה תפתי ה' ושועתי האזינה אף דמעותי אל תחרש.
רבא לא גזר תעניתא ביומא דעיבא משום שנאמר (איכה ג')
סבותה בענן קך מעבור תפלה. ואמר רבי אדעור מיום
שהרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם
שבשמים. שנאמר (יחזקאל ד') ואתה קח לך מהבת ברזל ונתת
אותה קיר ברזל בינה ובין העיר. אמר רבי חנין אמר רבי
חנינא כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא
לן ממשה רבינו. שנאמר (דברים ט') ואתפיל אף ה'. וכתוב
בתריה (שם) וישמע ה' אלי גם בפעם ההוא. איני והא אמר
רבי חייה בר אבא אמר רבי יוחנן כל המאריך בתפלתו
ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב שנאמר (פסלי י"ג) תזחלת
ממושכה מחרה לב. מאי תקנתיה יעסוק בתורה שנאמר

ועץ

רש"י

ובפרשכם כפיכם. אי לאו דגדולה תפלה כיון דאמר ל"ל רוב זבחיכם ל"ל הו
ובפרשכם הו אפילו זבחיכם לא ניחא ליה: אר תחרש. מדלא כתיב
אף דמעותי תראה ש"מ נראה הו לפניו ואל להספלל אלא שתקבל לפניו:
ונתת אותה קיר ברזל. ס' למחילת ברזל המפסקת בינו לבניס: ומעיין בה.
מלפס שהטסה בקשתו ע"י הארכחו סוף שאינה נעשית ונמלא תוחלת ממובכה
והו כאב לב כשארס מלפס ואין תאומו באה. תוחלת. ל' חלוי ותחסה: ועץ חיים
פאה

בהר ליום ראשון

פ

(ס) וְעַץ חַיִּים תִּאָוֶה בָּהָהּ. וְאִין עֵץ חַיִּים אָבָה תּוֹרָה שְׁנַאֲמַר
 (סג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ. לֹא קִשְׂיָה הָא דְמֵאֲרִיךְ
 וּמַעֲיִין בָּהּ הָא דְמֵאֲרִיךְ וְלֹא מַעֲיִין בָּהּ. אָמַר רַבִּי חֲמַא בַר
 רַבִּי חֲנִינְיָא אִם רָאָה אָדָם שְׁהִתְפַּלֵּל וְלֹא נִעְנָה יַחֲזוֹר וַיִּתְפַּלֵּל
 שְׁנַאֲמַר (תהלים כ"ז) קָנֹה אֶל ה' חֲזֹק וַיֵּאמֶן לְבָבָהּ וְקָנֹה אֶל ה' ;

רש"י

תאוה באה. סופו של מקרא כוה: קיה. ומתחזק ואל שמסוך ידך חלל תמזור וקיה:

זוהר בהר דף ק"ז ע"ב

וְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה בְּהַר סִינֵי לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 כִּי תָבוֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְגוֹמַר. רַבִּי אֶלְעָזָר פֶּתַח (ויקרא ז') זֹאת תּוֹרַת
 הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה וְגוֹמַר. הָאִי קָרָא בְּכֹנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲוִקְמָנָא דְהִיא
 מִלְּקָא וּמִתְחַבְרָא בְּמִלְּקָא קְדִישָׁא בְּזוּגָא שְׁלִים. הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה
 עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּל הַלֵּילָה וְגוֹמַר. תָּא חֲזוּ בִּינון דְּעָאֵל לִילֵיא וְתַרְעִין סְתִימִין
 דִּינִין תְּתַאֲוִן מִתְעַרְוִין בְּעַלְמָא וְאִזְלִין וְשִׂאמִין חֲמַרִי וְאִתְּנִין וְכַלְבִּי. חֲמַרִי
 הָא אֲוִקְמָנָא וְכַלְבִּי וְאִתְּנִין לֹא שִׂאמִין וְלֹא אִזְלִין אֶלָּא כְּהוּ עַבְדֵי חַרְשֵׁינָא
 לְבָנֵי נִשָּׂא בְּגוֹן בְּרַעַם וְאִוְקְמוּהִי. כְּדִין כֹּל בְּנֵי עַלְמָא נִימִין וּמִזְבֵּחַ תְּתַאֲוִה
 דְּלִבְר אֶתְוֹקַד. בְּפִלְגֻת לִילֵיא אֶתְעַר רוּחַ צְפוֹן. וּמִתְּהוּא מִזְבֵּחַ תְּתַאֲוִה
 נְפִיק שְׁלַחֲבָא דְאִשָּׁא וְתַרְעִין אֶתְפְּתַחוּ וְדִינִין תְּתַאֲוִן אֶתְבְּנִישׁוּ בְּנִיבְיָהוּ
 וְהִוּוּ שְׁלַחֲבָא אִזִּיל וְשִׂאמִין וְתַרְעִין דְּגִן עֲדִין אֶתְפְּתַחוּ עַד דְּמַמְי תְּהִיָּא
 שְׁלַחֲבָא וְאֶתְפְּלַג לְכַמְּה סְטֵרִין דְּעַלְמָא וְעָאֵל (ויקרא ע"א) תַּחֲתוּ נְדָפוּי דְתַרְנַגּוּלָא
 וְקֹאֲרִי כְּדִין קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶשְׁתַּכַּח בֵּין צַדִּיקֵיא וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁבַּחַת לֵיהּ לְקְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְּאֶתִי צַפְרָא פִּינון דְּאֶתִי צַפְרָא
 אֶשְׁתַּכַּחוּ מִשְׁתַּעֲיִין בְּרֹזָא חֲדָא. וְאִית לֵהּ נִיחָא בְּכַעֲלָה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב
 עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כֹּל הַלֵּילָה וְגוֹמַר. עַד הַבֶּקֶר דְּהָא בְּצַפְרָא דִּינִין
 וְשְׁלַחֲבָין אֶשְׁתַּכְּכוּ וְכְּדִין אֶתְעַר אַכְרְהֶם בְּעַלְמָא וְנִיחָא הוּא דְכַלְא. תָּא
 חֲזוּ בִּינון דְּעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא לֹא אֶשְׁתַּכְּחוּ בַּהּ דִּינִין תְּתַאֲוִן וּכְנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל תּוֹת בַּהּ בְּנִיחָא עַל בְּנֵי דְכְּרוּכִים כְּמָה דְּאֶתְמַר דְּכְּתִיב (ישעיה א')
 צֹדֵק יֵלֵן בַּהּ כְּדִין תּוֹת לֵהּ נִיחָא מִכְּלָא דְּהָא יִשְׂרָאֵל לֹא נִימִין עַד
 דְּמִקְרַבִּי טְרַבְנָא דְּבִין הַעַרְבִי. וְאֶסְתַּלְּקוּ דִּינִין. וְעוֹלָה הוּא אֶתְוֹקַד עַל

מרכא

בהר ליום ראשון

מִדְבַּחַת וּבְרִין הָיָה לָהּ נִיחָא מִכְּנָא וְלֹא אֲשַׁתְּבַח אֶתְּא אֶתְּא בְּבַעֲרָה
הָדָא הוּא דְכְּתִיב כִּי תִבְאוּ וְגוֹמֵר וְשִׁבְתֶּהּ הָאָרֶץ נִיחָא וְדָא :

יוסף רחוק

מוסר

מספר חסידים ס"ו ל"א

אָמַת וְנִצִּיב הוּא כִּי אֵין לָנוּ לַעֲבוֹד עַל
מִצְוֹת בּוֹרְאֵנוּ אֲפִירוּ עַל אַחַת מִן
הַקְּטָנוֹת בְּמֵלֵא בֵּית זְהָב וְכֶסֶף. וְאִם יֹאמֵר
אָדָם אֲעֲבוֹד עַל מִצְוָה. וְכִסְפִּי וְכֹהֲבֵי אֲשֶׁר
יִתְּנוּ לִי כֶּזֶה אֲקִיּוֹם אֶת הַמִּצְוֹת הַמְּרוּחוֹת.
אֲפָרְגֵם עֲנִיִּים אֲכַנִּים אֲרַחֲסֵם. אֲעִשֶׂה כִּסְּהָ
וְכִסְּהָ טוֹבוֹת הִנֵּה זֶה מַחְשַׁבֶת הַכֵּל. כִּי שָׂמָא
אֲחֵר הַעֲבִירָה יָמוֹת וְלֹא יוֹגֵה לְקַבֵּל הַשְּׂתַנְּהָ.
גַּם אִם לֹא יָמוֹת יֵאבֵד הַמִּטְוִן בְּרַגְעֵ קָסוֹן
וְנִמְצָא מֵת בְּעוֹנוֹ. בֵּלָא וְרָאָה בְּמַה יֵּשׁ לָךְ
לְאַהֲבֵי אֶת בּוֹרְאֵךְ הַמַּפְלִיא חֲסִדוֹ עִסְפָה הוּא
בְּרָאָךְ מִמַּפְּה סְרוּחָה וְנִתְּן כֶּה נִשְׁמָה מִצִּיאָךְ
מִבְּטֵן. אֲחֵרֵי זֹאת נִסְן לָךְ פֶּה לְדַבֵּר וְלִב
לְהִבִּין אֲוִנִים לְשִׁמוֹעַ דְּבָרֵי פִּי הַמַּהֲוִרוֹת
וְהַמְּוַקְקִית בְּכֶסֶף וּמְצוֹרְפוֹת בְּזָהָב הוּא
הַמּוֹלִיכָךְ עַל פְּנֵי הָאָרֶץ הַנּוֹתֵן מִתְּוֵה לְכָל
הוּא מְסִית וּמְסִיתָ כֶּל אֲשֶׁר בְּרוּוֹ נִפְשׁ כֵּל חַי
וְרוּחַ הוּא הַמַּטְרִיף לְחֵם חֶקֶה. מַה אֵימֵר כִּי
אֵין חֶפֶה יְכוּלָה לְדַבֵּר וְהָאֵין יְכוּלָה לְשִׁמוֹעַ
כִּי יוֹ דוּמְיָה תִּהְיֶה. אֵין קֶץ לְאִירָה יְמִיּוֹ.
לֹא יִתְּמוּ שְׁנוֹתָיו. הוּא מֵלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
תְּקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְּבַרֵךְ וְכָרוּ
הוּא שֶׁבְרָא שְׁמַיִם וָאָרֶץ וְהַיָּם וְכָל אֲשֶׁר בָּם
הוּא הֵן אֶת הַכֵּל. כִּי עֲנִיּוֹ מְקוּחוֹת עַל כָּל
דְּבָרֵי כְּנֵי אָדָם לְתַת לְאִישׁ בְּרָדְרָיו וְכִפְרֵי
מַעֲלָרָיו הֵן טוֹב הֵן רָע. וְהִנֵּה הוּא הַנּוֹתֵן
לְפָנָיו שְׁנֵי דְרָכִים. דְּרַחַת וְדְרַחַת הַמּוֹת. וְאֵימֵר לָךְ וּבְחֶרֶת בְּחַיִּים. וְכָל זֹאת אֲנוּ
הַמַּלְאִים רִשָּׁה וְחֹלְעָה לֹא חֲשַׁבְנוּ וְלֹא שָׁמְנוּ עַל רַבְבֵינוּ. כִּי אִם לְמֵלֵאת מְאֻמְנוּ. וְכִי
צָבָא לְאִנּוּשׁ יְמִיּוֹ. הַיּוֹם כָּאֵן וְדִמְחָר בְּקַבְרֵי. הֵלֵא בְּפִסַּע פְּתָאִים יָמוֹת. כִּי אֵין אָדָם שְׁלִישׁ
בְּרוּחַ לְקִלּוֹא אֶת הָרוּחַ. לְכֵן אֵין טוֹב לוֹ לְאָדָם כִּי אִם לְהַרְחִיק עַצְמוֹ מִכָּל מְאֻמָּה. וְלְתַת

הלכה פסיקה

הרי"ט ה' תפלה ס"ד

כִּי סוּי הָעֵרוּהָ בִּיצֵד אַף עַד כִּי שִׁכְפָה
עֲרוּתוֹ בְּדַרְךָ שְׂמִכְסִין לְקַרִּיאת
שָׁמַע לֹא יִתְפַּלֵּל עַד שִׁכְפָה אֶת לְבוֹ
וְאִם לֹא כִסָּה לְבוֹ אִי שְׁנֵאֲנָם וְאֵין לֹא בְּמַה
וְכִסָּה הוּאִיר וְכִסָּה עֲרוּתוֹ וְהַתְּפַלֵּל יֵצֵא
וְלִכְתּוּחָה לֹא יֵעֲשֶׂה : - מְהֵרָת מְקוּם
הַתְּפִלָּה בִּיצֵד. לֹא יִתְפַּלֵּל בְּמְקוּם הַמְּנוּפָת
וְלֹא בְּמַרְחָץ וְלֹא בְּבֵית הַכֶּסֶף וְלֹא
כֹּאשְׁפָה וְלֹא בְּמְקוּם שְׂאִינוּ בְּחֻקֵּת מְהֵרָה
עַד שֶׁבְדַּקְנֵי. כִּלְדוֹ שֶׁל דְּבַר כָּל מְקוּם
שְׂאִין קוֹרִין בּוֹ קַרִּיאת שָׁמַע אֵין מְחַפְּלִין
בּוֹ. וְכִשְׁם שְׂמַרְחִיקוֹן מִצוֹאָה וּמְסִי בְּגִלְמֵ
וְרִיחַ רָע וּמֵן הַמֵּת וּמְרֵאִית הָעֵרוּהָ
לְקַרִּיאת שָׁמַע. כֶּה מְרַחֲקוֹן לְתַפְּלָה :
- הַמְּחַפְּלָף יִמְצָא צוֹאָה בְּמְקוּמוֹ. הוּאִיר
וְחֵטָא מִפְּנֵי שְׂלֵא בְּרַק עַד שְׂלֵא הַתְּפַלֵּל
חִזּוֹר וּמְחַפְּלָל בְּמְקוּם מְהוּרֵי. הִנֵּה עוֹמֵד
בְּתַפְּלָה וְיִמְצָא צוֹאָה כְּנִגְדּוֹ אִם יְכוּל
לְהִלֵּךְ לְפָנָיו בְּדֵי שִׁיזְרַקְנָה לְאַחֲרָיו
אַרְבַּע אַמּוֹת יִהְיֶה וְאִם לֹא יִסְתַּקְנָה
לְצַדְדֵינוּ. וְאִם אֵינוּ יְכוּל בְּפִסְקֵי. גְּדוּכֵי
הַחֲכָמִים לֹא הִיוּ מְחַפְּלִין בְּבֵית שֵׁישׁ
בּוֹ שֶׁבֶר. וְלֹא בְּבֵית שֵׁישׁ בּוֹ מוֹרִיִּים כְּעַת
עַפּוּשׁוֹ מִפְּנֵי שְׂרִיחוֹ רָע אַף עַל פִּי
שְׂמֵימָקוּם מְהוּרֵי :

כבו לאהוב וליראה את הצור בקל לבבו ובקל מאורו. וְלִמְאִים בְּחַיֵּי הַקֶּלֶי. כי לא נוכל להשפיר עצמנו ולהכניע את יצרנו המדיחנו מארץ החיים. כי אם בהקנע דבבנו לשוב אל בוראנו תשובה שלימה לעבודו ולעשות רצונו בלבב שלם. אָמְרוּ חֲקָמַיִם פֶּת בְּמַחַח הָאֵבֶל וּמַיִם בְּמִשְׁרָה תִשְׁתַּחֲוֶה. והשמר לה מלהסתגר בנשים המוציאות את האדם מן העולם. וְאֶהוֹב אֶת הַקְּרִיּוֹת. והיו דן את כל האדם לבן וכו'. וְהוּא שְׂאֵמְרָה תוֹרָה (ויס' יט) בְּצַדֵּק הַשְּׁפוּט עֲמִיתְךָ. ותהיה שפ' בפני כל נעמוק בתורה התמימה והנקיה והישר ואל סחוקי טובה דעצמה כי לכה נוצרת:

בהר יום שני תורה

וכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דבולוי יוד דשם בין להשאר בו תוספת

הרוח משבת שעבר

וּלְבַהֲמַתְךָ וּלְתִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ תִּתְּיָה כָּל־
 תְּבוֹאָתְךָ לְאֵבֶל: ם וְלִבְעִידְךָ וּלְחִיתְךָ דִּי בְּאַרְעֶךָ תִּהְיָ כָּל עֲבֻלְתְּךָ
 דְּמִיכָר: ה וּסְפַרְתָּ לְךָ שִׁבְעַת שָׁבָתִּים שָׁנִים שִׁבְעַת שָׁנִים
 שִׁבְעַת פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יָמֵי שִׁבְעַת שָׁבָתִּים הַשָּׁנִים תִּשְׁעַת
 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה: וְתִמְנִי לְךָ שִׁבְעַת שְׁמַיִן דְּשִׁנִּין שִׁבְעַת שָׁנִין
 שִׁבְעַת זְמַנִּין וְיִהְיוּ לְךָ יוֹמֵי שִׁבְעַת שְׁמַיִן דְּשִׁנִּין אַרְבָּעִין וְתִשְׁעַת שָׁנִין:
 ט וְהַעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבַעִי בְּעֵשׂוֹר
 לַחֹדֶשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם:

ותעבר

רש"י

(ז) ורבהמתך ולחיות. אס חיה אוכלת בהמה לא כ"ש שמוזנותיה עליך מה ת"ל ולבהמתך מקיש בהמה לחיה כל זמן שחיה אוכלת מן השדה האכל לבהמתך מן הבית כלה לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן הבית: (ח) שבתת שנים. שמוט שנים יכול יעשה שבע שנים רלופות שמטה ויעשה ויבל אחריהם ת"ל שבע שנים שבע פעמים היו אומר כל שמטה בזמנה (ת"כ): והיו דך ימי שבע וגו'. מגיד לך שאט"פ שלא עשית שמוט עשה ויבל לכוף מ"ט שנה ופשוטו של מקרא יעלה לך חשבון שנות השמוט למספר מ"ט: (ט) והעברת. לשון (שמות לו) ויעבירו קול במחנה לשון הכרזה: ביום הכפורים. (ת"כ) ממשמע שאמר ביה"כ איני יודע שהוא בעשור לחדש א"כ למה נאמר בעשור לחודש אלא לומר לך תקיעת עשור לחודש דומה שבת ככל ארלכס ואין תקיעת ר"ה דומה שבת ככל ארלכס אלא

בְּדֵר לַיּוֹם שְׁנִי

וְתַעֲבַר שׁוֹפֵר יִבְבֵּא בְּיַרְחָא שְׁבִיעָאָה בְּעֶשְׂרָא בְּיַרְחָא בְּיוֹמָא דְכַפּוּרָא
תַּעֲבֵרוּן שׁוֹפְרָא בְּכִר אֲרַעְכוּן : י וְקִדְשֵׁתֶם אֶת שְׁנַת
הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וְקִרְאתֶם דְּרוּר בְּאַרְצֵי לְבַד-יִשְׂבִּיָּה
יִבְלֵ הוּא תַּהִיָּה לָכֶם וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל-אַחֲוָתוֹ
וְאִישׁ אֶל-מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ : וְתַקְדְּשׁוּן יַת שְׁנַת חֲמִשִּׁין שָׁנִין
וְתַקְרוּן חֲרוּתָא בְּאַרְעָא לְבַד יְתַבְהֵא יִבְגְּלָא הוּא תַּהִי לָכוֹן וְתַתּוּבוּן גְּבַר
לְאַחֲסֻנְתָּהּ וּגְבַר לְזַרְעִיתָהּ תַּתּוּבוּן :

רש"י

אלא בני"ד בלבד: (י) וקדשתם. (ת"כ) בכניסתה מקדשין אותה כצ"ד ואומרים
מקדשת השנה: וקראתם דרוור. לעבדים בין נרלט בין שלא כלו לו שש שנים
משמכר א"ר יהודה מהו לשון דרוור כמדוייר בי דירא וכו' שדר בכ"מ שהוא רולה
ואינו ברשות אחרים: יובר הוא. שנה זאת מובדלת משאר שנים בנקיבת שם
לה לזדה ומה שמה יוכל שמה על שם מקיעת שופר: ושבתם איש אל אחותו.
סהדות חזרות לזעליהן: ואיש אל משפחתו תשובו. לרבות הנרלט:

גְּבִי'אִים יִרְמֵה לֵב

א וְאַתָּן אֶת-הַסֵּפֶר הַמְּקַנָּה אֶל-בְּרוּךְ בֶּן-גִּרְיָה בֶּן-מַחְסֵיָה
לְעֵינֵי חֲנַמְאֵל דְּדִי וְלְעֵינֵי הַעֲדִים הַכְּתֻבִים בְּסֵפֶר הַמְּקַנָּה
לְעֵינֵי כָּל-הַיְהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בְּהַצֵּר הַמְּפֹרָה : וַיְהִי יַת שְׁמָרָא
דְּזִבְגִי לְבְּרוּךְ בֶּן גִּרְיָה בֶּן מַחְסֵיָה לְעֵינֵי חֲנַמְאֵל אַחְבִּי וְלְעֵינֵי סַהְדֵיָא
דְּכַתִּיבִין בְּשְׁמָרָא דְּזִבְגִי לְעֵינֵי כָּל יְהוּדָא דִּיתְבִּין בְּדַרְת בֵּית אִסְרִיָּא :
ב וְאַצְוָה אֶת-בְּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר : וּפְקִידִית יַת בְּרוּךְ לְעֵינֵיהוֹן
דְּמִיָּר : ג כֹּה-אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְסוֹחַ אֶת-דִּ-
הַסֵּפְרִים הָאֵלֶּה אֶת סֵפֶר הַמְּקַנָּה הַזֶּה וְאֶת הַחֲתוּם וְאֶת סֵפֶר
הַנִּלְוֵי הַזֶּה וּנְתַתֶּם בְּכַל־יְחֻרְשׁ לְמַעַן יַעֲמְדוּ יָמִים רַבִּים :

כרנן

רש"י

(א) לעיני חנמאל דודי. שנים היו שהיו לעיל קראו בן דודו: (ד) כי כה
אמר ה'. סופן לקנות בחים:

כִּדְנוּ אָמַר יי צְבֹאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִבַּיַּת שְׁמֵרָא הָאֵלֶּיךָ יְתִיב שְׁמֵרָא
 דְּזִבְנֵי הַדִּין וְיִתְּנֵי דְכְּתִיב בְּעֵינֵי וְהָתִים וְיִתְּנֵי שְׁמֵרָא פְּתִיחָא הָרִין וְהַתְּנִין
 בְּכֹן בְּחֶסֶף בְּדִיל דִּיתְקִימוּן יוֹמִין מְגִיאוּן: דְּכִי כֹה אָמַר יְהוָה צְבֹאוֹת
 אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקְנֶנּוּ בְּתֵים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בְּאַרְצֵי הַזֹּאת:
 אֲרִי כִדְנוּ אָמַר יי צְבֹאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֵיד וְיִבְרְעֵנּוּ פְּתִין וְמִקְלִין וּכְרָמִין
 בְּאַרְעָא הָרָא:

כתובים משלי כ"ה

א אֲדָם עָשָׂק בְּרֵם־נַפְשׁ עַד־בּוֹר יָנוּם אֶל־יְתִמֹּכֹרֶבּוּ:
 בַּר נִשְׂא דְחָשִׁישׁ בְּדָמָא דְנַפְשָׁא עַד גִּיבָא גַּעְרוּק לֹא נִצְוֵי וְיָנִיחָ:
 ג הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ וְנִעְקָשׁ דְּרָכִים יִפּוֹל בְּאַחַת: דְּמַחְסֵף
 בְּתַמְיוּתָא נִתְפָּרֵק וְדַמְעָקֵן אֹרְחָתֵיהּ נִפּוֹל בְּחָדָא: ג עֵבֶד אֲדָמָתּוֹ
 יִשְׁבַּע לָחֶם וּמְרַקֵּף רֵיקוּם יִשְׁבַּע רֵישׁ: דְּפֶלַח בְּאַרְעִיהּ נִשְׁבַּע
 לַחְמָא וְדַרְדִּיף סְרִיקוּתָא גִּשְׁבַּע מִסְּנוּתָא: ד אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת
 וְאֵין לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנְקָה: גְּבָרָא מְחִימָנָא מְגִיעֵן בְּרַכְתֵּיהּ וְדַרְהוּס
 בְּעוֹלָא דְנַעֲתַר לֹא מוֹדֵבִי: דְּלִי"ח וְעִירָא

רש"י

(א) אדם עשוק וגו'. היא הממשלה אם חבירו: עד בור ינום. עד יום מותו:
 אך יתמכו בו. להספיק בידו לעשות תשובה כדי שלא יהיה הוא בג'ע
 וכו': (ב) יפול באחת. רעה: (ג) ישבע ריש. עניות: (ד) איש אמונות. הגומן
 מעבודתו באמונה: רב ברכות. צלה לו: ואין להעשיר. דווקא השעה להממשר
 בשל עניים:

משנה עירובין פרק ח'

בִּיצֵד מִשְׁתַּתְּפִין בְּתַהוּמִין. מַעֲיֵת אֶת הַחֲבִית. וְאֹמַר הָרִי זֶה לְפָנֶי בְּנֵי
 עִירִי לְכֹף מִי שֶׁיִּבְדֵּךְ קְבִית הָאֶבֶל. או קְבִית הַמִּשְׁתֶּת. כֹּל שֶׁקָּבַד
 עָלָיו

ברטנורא

פרק ח ביצד כל מי שילך לבית האבד וכו'. דמילי דמזוה נכוה וק"ל אין תירציו
 עירובו מחומין אלא לדבר מזוה: כלמי שקיכל עליו מבע"ל. למען
 על

בהר ליום שני

עָרְוּ מִבְּעוֹד יוֹם. מוֹתֵר. מִשְׁתַּחֲשֵׁף. אֲסוּר שְׂאֵן מְעַרְבִין מִשְׁתַּחֲשֵׁף :
ב פֶּמָה הוּא שְׂעוּרֵי. מִזֶּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד. מִזֶּנּוּ קָחוּר וְלֹא
לְשִׁבְתָּ. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לְשִׁבְתָּ וְלֹא לְחוּר. וְזֶה וְזֶה
מִתְּפִינִין לְהַקֵּל. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אָמַר מִכְּבָר בְּפוּגְדִיּוֹן. מֵאֲרַבֵּעַ
סֵאֵן בְּסַבְעֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר שְׁתֵּי יָדוֹת לְכָבֵד מִשְׁלֵשׁ לְקַבֵּי. הַצִּיָּה
לְבֵית הַמְּנוּנָע. וְהָצִי חֲצִיָּה לְפָסוּר אֶת הַגְּוִיָּה : ב אֲנִישֵׁי חֲצֵר וְאֲנִישֵׁי
מִרְפֶּסֶת שְׁשֻׁבְתָּי וְלֹא עִירְבוּ. פֶּר שְׁנֵבוֹה עֵשְׂרֵה טַפְחִים לְמִרְפֶּסֶת. פָּחוֹת
מִזֶּאֵן לְחֲצֵר. חִילֵית הַבּוֹר וְהִסְבַּע שֶׁהֵן גְּבוּהִים עֵשְׂרֵה טַפְחִים. לְמִרְפֶּסֶת.

פחות

ברטנורא

על עירוב זה מותר. משתכח אסור והימ כאלא הודיעוהו מעבוד יום אבל הודיעוהו מעבוד יום
אפי' לא קבל עליו לסמוך על עירוב זה בודאי אלא משתכח מותר : ב מזון ב' סעודות לכל
אחד. מחוק סקונה שביתחו סס צריך להניח סס מזון שצריך לו לשבת : אלו ואלו בתכונות
להקל. ר"מ סבר בשבת אכל אינש טפי משוס דכסוס הנשילא ור' יהודה סבר כיון דבשבת
אכל שלם סעודות אינו מרבה לאכול בכל סעודה וב' סעודות של חול היו טפי מב' סעודות של
שבת : כבר בפוגדיון. כבר הלכות בפוגדיון כשמוכרין ד' סאין טעין כסלע וד' סאין סן כ"ד
קבין והסלע כ"ד מעין נמצא קב לכל מעה והמעה שני פוגדיון הרי כבר הנמכר כשוק
כפוגדיון הוא חצי קב והחמני לוקה החצי לשכר האפיה וטהינה נמצא כבר הלכות מן החמני
כפוגדיון הוא רובע קב שהס כזה ביצים שהקב כ"ד ביצים והס שיפור שתי סעודות של עירוב בני
לדברי ר' יוחנן בן ברוקה והלכה כמותו : רבי שמעון. ממעט בשיעור ואומר שדי לעירוב בני
ידות של כבר של שלשה ככרות לקב וכבר שלם של שמונה ביצים שלישיית הקב ובתי ידותיה
שהס חמשה ביצים ויותר היו שתי סעודות : חציה לבית המנוגע. שהס מחתי היא וה"ק חצי
כבר שלם שיערו בו בין למר ובין למר הוא שיפור לשהיית בית המנוגע שהנכנס לבית סיס בו
נגע זרעא אע"פ שהוא טמא מיד אינו טעין ככוס בנדים עד שיטהה כדי אכילה וחצי כבר זו
היו כדי אכילה ולר' יוחנן בן ברוקה דאמר כבר שלם היו רובע קב שהס כזה ביצים נמצא
חציה שלם ביצי' והוא פרס דכנולי גמרא. ולר"ס דאמר כבר שלם הוא של שלישיית הקב שהס
שמונה ביצים היו חציה ד' ביצים והוא פרס דכנולי גמרא אליבא דר"ס וא"ע דר"ס סבר
דכבר שלם יש שלם סעודות דהא שתי ידותיה קאמר ר"ס דהיו ב' סעודות ה"מ בעירוב דתכונות
בו להקל וא"פ שתי סעודות שלמות אבל בכל דוכתי סבירא לי' לריש דאין סעודה פחותה מהצי
כבר של שלישיית הקב דבעינן שיטהה כדי אכילת חצי כבר זו שהס ד' ביצים : חצי חציה
לפסול את הגויה. דהאכל אכלין עמאיס כהצי פרס נפסל נוספו מדרבנן מלאכול בתרומה
וחצי פרס היו ביצה ומחלה לר' יוחנן בן ברוקה וב' ביצים לר"ס : ג מרפסת. מקום גבוה
בהצר הבית והרבה פתחי עליות פתוחין לה וכולם יוצאין כסולס אחד להצר וממנו לר"ה ואש"כ
אין אוסרין הואיל ומרפסת גבוה י' ובלבד שיערכו בני מפרסת לעזמן מרפסת דהויא רגל
המותרת במקומה וזינה אוסרת : ששכחו ולא עירבו. אלו עם אלו אבל עירבו אלו לעזמן ואלו
לעזמן : כל שנבזה עשרה. אם יש בהצר הל אז עמוד גבוה סמוך למרפסת ואין מרפסת
גבוה מן העמוד י' דניחא תשימטיה דעמוד לבני המרפסת רשות מרפסת שולעת בו ומתמסין
הן בו ולא בני החצר : פחות מכאן לחצר. אף להצר קאמר ששתי הרשויות שולעות בו
המרפסת והחצר ואם לא עירבו זה עם זה שיהיו אסורין בו : חוליות הבור. שפת הכור
של מעלה אם גבוה י' מן החצר רשות מרפסת שולעת בו והוא סיבה הכור מלא שפת הכור
העליונה מדברים שאסור לטעולם בשבת דהשתא איא שפחה מנובחה דומיא דכ"ע שאינו סבר
והרי הוא שזה לקרקעית המרפסת אבל אם אין הכור מלא או אפילו מלא מדברים שאפשר ליקח
מהם בשבת ולחשרו כיון דכי חסרה אסורה כי לא חסרה נמי אסורה ואם לא עירבו המרפסת
והחצר

פחות מכאן לחצר. במה דברים אמורים בסמוכה. אבל במופקנת. אפילו היא גבוהה עשרה טפחים לחצר. ואיזו היא סמוכה. כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים: והנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת. אינו ערוב. וחדר שם. אינו אוסר עליו. בבית התבן. ובבית הפקר. ובבית העצים. ובבית האוצרות. הרי זה עירוב. וחדר שם. אוסר (עליו). רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד לשל בעל הבית. אינו אוסר עליו: ה הפנימי ביתו והלך לשבות בעיר אחרת. אחד נכרי ואחד ישראלי הרי זה אוסר. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר אינו אוסר. רבי יוסי אומר נכרי אוסר. וישראל אינו אוסר. שאין הרך ישראלי לבא בשבת. רבי שמעון אומר אפילו הניח ביתו ורקף לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר. שפכר הסיע מלבו: ובור שבין שתי חצירות אין ממלאין כמנו בשבת. אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. (בין מלמטה) בין מלמטה. בין מתוף אוגנו. רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שפאי אומרים מלמטה. ובית הלל אומרים מלמעלה. אמר רבי יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הפותח שביניהם: ואמת המים שהיא עוברת בחצר. אין ממלאין הימנה בשבת. אלא אם כן

עשה

ברענורה

וההר זה עם זה שניהם אסורים זו: אפילו גבוה עשרה טפחים לחצר. אף לחצר כמו למרפסת ושניהם אסורים זו אם לא עירבו זה עם זה: ד' הנותן את עירובו. עירוני חרות: בבית שער. מקום סמוך לשער ההר ורגילן להשיב סם שומר שלא יכנסו בני הר"ר לחצר: וחדר שם. בבית שער שפחלר: אינו אוסר. על בעל ההר ואינו לרץ ליתן את הפת ללא דירה היא: וחדר שם אוסר עליו. אם השאיל בע"כ בית ההבן שלו לדור סם אוסר עליו הואיל ופתחו לחצר: אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית. שים לבעל הבית מקום בדירתו של זה שנתן סם עליו להצניען אינו אוסר עליו ודוקא כשאין סם דיוורין אחרים אבל אם יש סם דיוורין אחרים אוסר עליהם דוקא נמי דקתני אינו אוסר עליו אינו אוסר אבל על דיוורין אחרים אוסר ואע"פ שבעל הבית עירב עמהן ואם הכלים הללו שנתן סם בעה"כ הם דברים העלים בשבת אין זו תפיסת יד ואוסר עליו דאי בעי שקיל להו ושדא להו אכראי והל' כריי: דן הרי זה אוסר. לדירה בלא בעלים שמה דירה: אינו אוסר. ללא שמה דירה, ד"י נמי ס"ל ללא שמה דירה מיעו נכרי אוסר שמה יבא בשבת. והלכה כר' יוסי: אצל בחו. דוקא כהו דעביד איגס דדייר עם התנו אבל כנו אין להם מכסה דעתו מביחו לדור אלא כנו שמה תקיטע כלתו עמו וילא. והלכה כר"ש: ד' בור שבין ב' החצרות. הליו כזה והליו כזה: אין כמלאין מבני. כזה ממלא מרשות הברו ואסור אם לא עירבו החצרות זו עם זו: בין בולטעלה, שהיה תשעה טפחים של מוחלה למעלה מן המים וטפה א' משוקע במים: בין בולטעלה. שהיו תשעה טפחי' משוקעים בתוך המים וטפה אחד נראה למעלה: בין מתוך אוגנו. אע"פ שאין המחיצות נוגעות במים כלל דקולא היא שהקילו הכמים במים דאמרינן גוד אחית מחילתא ובלבד שהיא בתוך אוגן הכור שתראה כהפסקה: מן הביתל שביניהן. שנופסקת בין החצרות ומפסקת על פני הכור ואע"פ שאינה נכנסת תוך אוגנו. ואין הל' כר' יהודה: ד' אמת המים, אפי' ברשות היחיד כחמלה היא: עשה לה מחיצה. בתוך אוגנו על פני רחנה שהוא ניכר ששכיל המים נעשית: באמה של אבל. אבל סם העיר והיתה אמת המים

עוברת

בהר ליום שני

עשה לה כתיצה גבוהה עשרה מפתים בכניסה ובציאתה. רבי יהודה
 אומר כותל שעל גבה תדון משום כתיצה. אומר רבי יהודה מעשה באמה
 של אבד שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשפתה. אמרו לו מפני שלא
 היה בה כשיעור: ה גזוזטרא שהיא למעלה מן הפנים. אין ממלאין
 הימנה בשפת אלא אם כן עשו לה כתיצה גבוהה עשרה מפתים בין
 מדמעדה בין מלמטה. וכן שתי גזוזטראות זו למעלה מזו. עשו לעליונה
 ולא עשו לתחתונה. לתחתונה ולא לעליונה. שתייהן אסורות. עד שיערבו:
 ח חצר שהיא פחותה מארבע אמות. אין שופכין בתוכה מים בשפת-
 אלא אם כן עשו לה עוקה מתוקת סאתים. מן הנקב ולמטה. בין מבחוץ
 בין מבפנים. אלא שפחותה צריכה לקמור. מבפנים אין צריכה לקמור:
 י רבי איליעזר בן יעקב אומר ביב שהיא קמור ארבע אמות ברשות
 הרבים. שופכין לתוכו מים בשפתה. וחקמים אומרים אפילו נג או חצר
 באה אמה. לא ישפוך על פי הביב. אבל שופך הוא על הגג והמים

יורדין

ברבנורה

טוברה בתוך הערות וממלאין ממנה בערות דמהניא ליה מחילות כותל התלויות עליה ור' יהודה
 לטעמיה דפליג נמי אכור. ואין הלכה כמותו: שלא היו כשיעור. כרמית שלה היה עמוק
 עשרה או לא היה רחב ד' שאין המים נעשין רשות לעלותם להשכב כרמית אלא כעמוקין ו'
 ורחבין ד' ועשו לה בכניסה ולא ביציאה לא מהני מידו דהא מחוברת למים שחין להר' ביציאה
 ונעשית הכל כרמית עשו לה ביציאה ולא בכניסה נמי לא מהני דהא מחוברת למים שלמעלה
 חוץ להר' זו אכל עשו לה בכניסה וביציאה מהני שגרה כאלו מתחילין כהר' זו: ה גזוזטרא.
 כעין דף או מקום מקורה היוצא מרה"י וכולט ע"ג המים: אא"כ עשו לה פחיצה. כל
 סביבות הגזוזטרא או סביב נקב ד' על ד' החוק באמצעיתו דלמרינן גוד אחיה מהלח:
 בין מלמעלה. למעלה מן נקב הגזוזטרא: בין מלמטה. מחוברת לגזוזטרא מתחתיה ורמז'
 פי' מלמטה על המים כנגד נקב הגזוזטרא דלמרי' גוד אסיק כאלו הגיע המחילה לנקב כגזוזטרא
 שממלאין ממנו: זו למעלה מזו. ונקב שממלאין ממנו בעליונה. מכון כנגד נקב התחתונה:
 עשו לעליונה. שנסתתפו בני התחתונה עם בני העליונה לעשות מחילה בעליונה ולא עשו
 כחתונה: שתייהן אסורות עד שיערבו. כיוון שבני התחתונה שותפין במחילה זו של עליונה
 אוסרין עליונה וחס עשו לתחתונה ולא עשו לעליונה חע"ש שאין לעליונה שותפות במחילה זו של
 התחתונה שתיכן אסורות העליונה אסורה שהרי אין לה משנה והתחתונה הואיל ויש דרך
 לעליונה עליה שגם היא ממלאת מים משם אסורת עליה עד שיערבו עמה וה"מ כשתי
 הגזוזטראות מופלגות זו מזו שיש גובה ר' עפשים או יותר בין זו לזו אכל חס שתייהן בתוך י'
 אפי' עשו כתייהן מחילה לעולם אסורת זו על זו עד שיערבו: ז אין שופכין לתוכי מים
 בשבת. דבארבע אמות שאדם עשוי להשתמש בהן בכל יום נלעשים סס במקומם ואין יוצאין
 לרה"ר. פחות מד"א אין המים נלעשים במקומן ויוצאין לרה"ר: עוקה. גומא: פהקת
 סאתים. מפני שאדם עשוי להסתפק סאתים מים בכל יום: מן הנקב ולמטה. שיהיה החלל של
 העיקה מחזיק סאתים קודם שיגיע המים אל הנקב של פתח שנו מקלחין לרה"ר: בין מבפנים
 בין מבחוץ. בין שעשה העוקה כהר' בין שעשה העוקה כרה"ר: צריך לקמור. לעשות עליה
 כמין כופה מנוסה מלמעלה כדי שיהא העוקה מרה"ר: י ביב. הרין העשוי כדי שיקלחו המים
 ששופכין כהר' והוא קמור כנגד ד"א לרה"ר דד"א יס שיעור לבלוע בהן סאתים מים
 שאדם מסתפק בכל יום: שפכין לתוכו. דתיימו מ"א ואין יוצאין לרה"ר: לא ישפוך ע"פ

יִירְדוּן לְכַיִּי. הַחֲצִיר וְהַאֲבִסְדָּרָה מִצְטַרְפִּין לְאַרְבַּע אַמּוֹת : יא (וְכֵן) עֲתִי
דְּיוֹטָאוֹת זֹו כְּנָגֵד זֹו. מִמְצַתֵּן עֵשׂו עֵיקָה. וּכְקֻצְתָּן גַּא עֵשׂו עֵיקָה. אֶת
שְׁעֵשׂו עֵיקָה מוֹתְרִין. אֶת שְׂלֵא עֵשׂו עֵיקָה אֲסִירִין :

ברטנורה

דביב. דכין דכנויה כפי' מקלה להדיא ונפקא לר"ה והרואה אומר ששפן סמיך לניחחו
לר"ה ר והלכה כחכמים : מצטרפין לד' אמות. אם יש כחצר עם האכסדרה ד' אמות על ד"א
מנערפין ומוחר לשפוך להוכה מים ואל' עוקה : יא דיוטאוות. עליות זו כנגד זו והער פחותה
מדיא לפניהן ששפכין בה מימיהן : כקצתו. בני הדיוטא האיר עשו עוקה כחצר ובניה אחרת
לא עשו : ואת שלא עשו עוקה אסירין. כיו שלא עירבו דאי שריית להו להני עיי עיקה
דחך אהו לאסוקי מזני עם השפכין מן הכתום ולהיריין להר כהדיא עד שפס העוקס כרגליהן
וקא מטללין כחצר דלא עירבו בה :

גמרא עירובי דף כ"א ע"ב

דַּרְשׁ רַבָּא מָאִי דְכָתִיב (שיר השוי טו) הַהוֹדָאִים נָתַנּוּ רֵיחַ אֵלָיו
בְּהוֹרֵי יִשְׂרָאֵל שְׂלֵא טַעְמֵנוּ טַעַם דְּמָא. וְעַר פְּתַחֵינוּ כְּר
כְּנָדִים אֵלּוּ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שְׂמַגִּידוֹת פְּתַחֵיהֶן לְבַעֲלֵיהֶן.
לִישְׁנָא אַחֲרֵינוּא שְׂאוּגְדוֹת פְּתַחֵיהֶן לְבַעֲלֵיהֶן. חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים
דוֹדֵי צַפְנֵתֵי לָךְ אַמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל דְּפִנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רַבּוֹנוּ שְׁר עוֹלָם הַרְבֵּה גִזְרוֹת גִּזְרֵתֵי עַר עֲצָמֵי יוֹתֵר
מִמֶּה שְׂגוֹרֵת עָרֵי וְקִיּוּמֵתִים. אָמַר רַב הֶסְדָּא דְּחַהוּא
מְדַרְבְּנֵן דִּתְוָה קָא מְסַדֵּר אַגְדָּתָא קָמִיָּה מִי שְׂמִיעַ קָךְ
חֲדָשִׁים גַּם יִשְׁנִים כִּהוּ אָמַר רַבָּא אֵלּוּ מִצּוֹת קָלוֹת וְאֵלּוּ
מִצּוֹת חֲמוּרוֹת. אָמַר רַבָּא וְכִי תוֹרָה פְּעָמִים פְּעָמִים נִיתְּנָה
אֵלָא הֲלָלוּ מְדַבְּרֵי תוֹרָה וְהִקְלוּ מְדַבְּרֵי סוּפְרִים. דַּרְשׁ רַבָּא
מָאִי דְכָתִיב (קהלת יב) וְיוֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנֵי הַזֶּהֶר עֲשׂוֹת סוּפְרִים

הרכה

רש

שאוונדות, קשרות פתחן ללורך בעליהן שאינן נבעלות לאחרים : אוונדות. לשון
הגודה. ל"א שמגידות פתחיהן כשרואה דס אומרת לבעלה ויפריש הימנה :
חדשים. דברי סופרים : גם ישנים. דברי תורה : דודי צפנתו. ושמרתי כל
אלה לך לשמן : פעמים פעמים ניתנה. שמהא זו חדשה וזו ישנה. דברי סופרים
חדשים שנחסדו בכל דור ודור לגדור גדר וסיג : ויותר בהמה. לעיל מיניה כתיב
דברי חכמים כדרבנות אלו ד"ת שנחסרו למשה על פה שנחלקו בן חכמי ישראל
לאחר

בהר ליום שני

הַרְבֵּה וְגוֹמֵר. בְּנֵי הַזֹּהֵר בְּדַבְרֵי סוֹפֵי יַיִן יוֹתֵר מִדְּבַרֵי תוֹרַת
שְׁדַבְרֵי תוֹרַת יֵשׁ בָּהֶם עֵשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה וְדַבְרֵי סוֹפְרִים כָּל
הָעוֹבֵר עַל דְּבַרֵי סוֹפְרִים חַיִּיב מִיתָה שְׁמָא תֹאמַר אִם יֵשׁ
בָּהֶם מִמֵּיִשׁ מִפְּנֵי מַה לֹּא נִכְתְּבוּ אָמַר קָרָא (ע"ב) עֲשׂוֹת סְפָרִים
הַרְבֵּה אֵין קֶץ וְלִהְיֵה הַרְבֵּה יִגְיעַת בְּשָׂר. אָמַר רַב פַּפָּא
בְּרִיהַ דְּרַב אֲחָא בַר אֲדָא מִשְׁמִיּוּהַ דְּרַב אֲחָא בַר עִינָא מְלַמֵּד
שְׁבַד הַמְלַעֲיָג עַל דְּבַרֵי הַכְּמִים נִדוּן בְּצוֹאָה רוֹתַחַח.
מִתְקִיף לֵיהַ רַבָּא מִי כְּתִיב לַעֲגֵי לַהֲגֵי בְּתִיב אֲלָא כָּד הַחֲוֹת
בָּהֶם טוֹעִים טוֹעִים בְּשָׂר :

רש"י

לאחר שנחמטט הלכ ושכחו כדכתיב' בסופיה דקרא נהנו מרועה אחד זה משה וכתב' בתורה
ויותר מהמה בני הזהר ממה שנימן בסני ככתב שהוא עיקר בני הזהר באלו שבעל
פה שגם הם עיקר אלא לכך לא נכתבו שאין קץ לעשות ספרים הרבה בכל
אלא: עשה ולא תעשה. יש זמן שאין בהם חיוץ מיתא אבל דברי סופרים
חייב מיתא על כולן כדכתיב' ופירש גדר ישכנו נחם: ולהג הרבה המלעגי עליהם
ביגיעות זכר נידון: כל ההוגה בהן. כלל שעה שאדם מחזר בד"ת מולא בהם טעם:

וזהר בהר דף ק"ח ע"א

וְשִׁבְתָהּ הָאָרֶץ שִׁבְתָּ לַיְי שִׁבְתָּ לַיְי מִמֵּיִשׁ. תַּי פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר. (ע"ט כ"א)
כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגוֹמֵר בְּגִין דְּכַל יִשְׂרָאֵל
דְּאֵהָגֵזֵר דְּאֵית בֵּיהַ רְשִׁימָא קְדִישָׁא אֵית לֵיהַ נִיּוּחָא בְּשִׁמְטָה דְּהָא דִּילֵיהַ
הוּא תַּיָּא שְׁמִטָה לְנִיּוּחָא בֵּיהַ וְדָא אֶקְרִי שִׁבְתָּ הָאָרֶץ. וְדָא חִירוֹ אֵית
כֶּה נִיּוּחָא בְּהַ כְּמַה דְּשִׁבְתָּ נִיּוּחָא הוּא דְּכֻלָּא הָכָא נִמְיֵ שְׁמִטָה נִיּוּחָא
דְּכֻלָּא נִיּוּחָא הוּא דְּרוּחָא וְגוֹפָא. תָּא חַזֵּי ה' נִיּוּחָא הוּא דְּעָאֵי וְתַתָּאֵי בְּגִין
כֶּה ה' עֲלָאָה. ה' תַּמְאָה. נִיּוּחָא דְּעָאֵין נִיּוּחָא דְּתַתָּאֵין. ה' עֲלָאָה שְׁבַע
שָׁנִים שְׁבַע פְּעֻמִּים. ה' תַּמְאָה שְׁבַע שָׁנִים בְּלַחְדוּיָהוּ דָא שְׁמִטָה וְדָא
יּוֹבְלָא. וְכַד מִסְתַּפְּלִין מְגִי כֻלָּא חַד בְּגִין כֶּה וְשִׁבְתָּהּ הָאָרֶץ בְּתַהוּא נִיּוּחָא
דְּאֶרְעָא אֶצְמְרִיכוּ עַבְדִּין נִיּוּחָא. וּבְגִין כֶּה וּבְשִׁבְעִיעִת יֵצֵא לְחַפְשֵׁי חֲנָם.
חֲנָם מַהוּ חֲנָם. דְּלָא יְהִיב לְמַאֲרִיּוּהַ בְּלֹום. אֲלָא דָא רְזָא הָכָא אֹלְמָנָא כְּתִיב
(בסדר י"א) וְכִרְנוּ אֶת הַדְּגָה אֲשֶׁר נֹאבֵל בַּמַּצְרִים חֲנָם בְּלָא בְּרַכָּה. דְּלָא
הוּא עֲלָנָא בַּמַּצְרִים עוֹל דְּלַעֲיָא. תָּא חַזֵּי עַבְדִּין פְּטוּרִין מִעוֹל מַלְכוּתָא

דלעילא

דלעילא ועל דא פטירין מן המצות. מאי עול מלכות שמים. אקא כהאי תורא דיהבין עליה עול בקדמיתא בגין לאפקא מגיה טב לעבא. ואי לא קביל עליה תהוא עול לא עביר מדי. הכי נמי אצטרוך ליה לבר נש לקבלא עליה עול בקדמיתא ולכתר דיפלח ביה בכל מה דאצטרוך. ואי לא קביל עליה תאי בקדמיתא לא יוכל למפלח. הךא הוא דכתוב (תהלים כ) עבדו את יי ביראה :

יוסף רחק

מיכר

הלכה פסוקה

מכר חסידה סיי לייב

הרימ הי חלה פיר

כל איש שאימב את הנדקות אימב את ההנחות. אימב את גמילות חסדים מכנים אנרחים מתפרק תפלתו בכוונה אפילו דירתו חוצה לארץ אינו רואה דין הבוש תקבר ואפילו דין של גיהנם אינו רואה. בא וראה כמה ישמח לבך אם יאמר לך מלך בשר ודם שמש לפני אף כי הוא רמה ותלעה במה. ואנו מישמישים לבנו סקר מזבי הטלבים תקדוש ברוך הוא על אמת כמה וכמה שיש לנו דהיות שמחים ונריוזים בעבודתו של בקדוש ברוך הוא. וכן אמרו לנו בנינו בנמר וגר בנשר ורץ בצבי וגבור בארי לעשות רצון אביה שבשמים. סוף דבר הכל נשע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם :

דברים החופנים אותו ביצר אם היה צריך לנכבו לא יתפלל וכל הצריך לנקבו ונתפלל תפקדו תעבה. וחזור ומתפלל אחר שיעשה צרכיו ואם יכול להעמיד עצמו כדי פרסה תפלתו תפקדו. ואף על פי כן כשתחלה לא יתפלל עד שיבדוק עצמו יפה יפה ויבדוק נקבו ויסיר ביה וגיעו וכל הדבר המרדו ואחר כך יתפלל :
 מי שניחק ופיהק ונתעשש בתפקדו אם לרצונו הרי זה מנונה. ואם גרם גופו קודם שינתפלל וקא לאנסו אין בכך כלום נמשן לו רוק בתפקדו מכריעו בטליתו או בבגתו. ואם היה מצטער בכך וירקו בידו לאחוריו כדי שלא יצטער בתפלה נמצא טרוד. יצא ממנו רוח מלמטה כשהוא עומד בתפלה שלא לרעהו שותה עד שתכלה הרוח וחזור לתפלתו : י בקש

לחוציא רוח מטמטה ונצטער הרבה ואנו יכול להעמיד עצמו כהנה כאחוריו ארבע אמות ומסתין עד שתכנה הרוח ואמר רבין העולמים וצרתנו נקבים נקבים הלולים הלולים גלוי ורנע לפניך תרפתנו ודרימתנו הרפה וכלמה פתינו תלעה ורמה כמיתתנו וחזור למקומו ומתפטר :

בהר ליום שלישי תורה

יבין בקריאת השבת פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי הה ראבנות דשם בין להשאר בו

הוספת נפ"ש משבת שעברה:

יא יוֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָּכֶם לֹא
תוֹרְעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ
אֶת־נְזוּרֶיהָ: יוֹבֵלָא הוּא שְׁנַת חֲמִשִּׁין שָׁנִין תְּהִי לָכֹון לֹא תוֹרְעִין
וְלֹא תִקְצְדוּן נֵת פִּתְהָא וְלֹא תִקְטַפּוּן נֵת שְׂבָקְתָא: יב כִּי יוֹבֵל הוּא
קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָּכֶם מִן־הַשָּׂדֶה תֹאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ:
ארי יוֹבֵלָא הוּא קִידְשָׁא תְּהִי לָכֹון מִן סַקְלָא תִיכְלוּן נֵת עֲלֵיתָהּ:
יג בַּשָּׁנָה הַיּוֹבֵל הַזֹּאת תָּשׁוּבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ:
בְּשָׂמָא דְיוֹבֵלָא תִּדְא תְּתוּבּוּן גְּבַר קְאִדְסַנְתָּהּ: שְׁנֵי יָד וְכִי־תִמְכְּרוּ
כֹּמֶכֶר לְעַמִּיתְךָ אוֹ קִנְיָה מִיָּד עַמִּיתְךָ אֶל־תִּנּוּ אִישׁ
אֶת־אֲחִיו: וְאֵרִי תוּבּוּן זְבִינִין דְּחִכְרָךְ אוֹ תוּבּוּן מִדָּא דְּחִכְרָךְ לֹא
תוּבּוּן גְּבַר נֵת אֲחֻזֵּי: טו בַּמִּסְפָּר שָׁנִים אַחַר הַיּוֹבֵל

תקנה

רשי

(יא) יובל הוא שנת חמשים שנה. מה ה"ל לפי שנאמר וקדשהס וגו' כדליתא
בר"ה ובת"כ: את נזריה. את הענבים המסומרים אבל בולר אתה מן המופקדים
כסס שנאמר בשביעית כך נאמר ביוכל גמלאו שתי שני' קדושות סמוכות זו לזו
שנה מ"ט שמטה ושנת החמשים יובל: (יב) קדוש תהיה לכם. (ת"כ) תופסת דמיה
כהקדש יכול הלא היא לחולין ת"ל תהיה בשביעית תהא: מן השדה תאכלו. (ת"כ)
ע"י השדה אתה אוכל מן הבית שאם כלה לחיה מן השדה אתה לריך לבצר מן הבית
כסס שנאמר בשביעית כך נאמר ביוכל: (יג) תשובו איש אר אחוזתו. והרי כבר
נאמר ובשבת איש אל אחוזו הלא להבית המוכר שדשו ועמד בנו וגאלה שחזרת
לאביו ביוכל: (יד) וכי תמכרו וגו'. לפי פשוטו כמשמעו ועוד יש דרשה מנין
כשאתה מוכר מוכר לישראל חכך ת"ל וכי תמכרו מוכר לעמיתך מוכר ומנין שאם
באת לקנות קנה מישראל חכך ת"ל או קנה מיד עמיתך: אל תנו. זו איגלת
ממון: (טו) במספר שנים אחר היובל תקנה. זהו פשוטו ליישב המקרא על
אופניו על האגדה בל להזכיר כשתמכור או תקנה קרקע דע כמה שנים יש עד
היובל ולפי השנים ותבואות השדה שהיא ראויה לעשות ימכור המוכר ויקנה הקונה
שהרי סיפו להחזרה לו בשנת היובל ואם יש שנים מועטות וזה מורה דמיס יקרים

הרי

תִּקְנָה מֵאֵת עֲמִיתְךָ בְּמִסְפַּר שְׁנַיִם-תְּבוּאֹת יִמְכַר-

לְךָ : בְּמִנְיֵן שְׁנָיִם בָּתָר יִבְלָא תִּזְבֹּן כִּן חֲבֵרָה בְּמִנְיֵן שְׁנַיִם עַל־לֶחֶם

יִזְבֹּן לְךָ :

רש"י

הרי נתאנה לוקח ואם יש שנים מרובות ואכל ממנה תבואות הרבה הרי נתאנה מוכר לפיכך לריך לקנותה לפי הזמן וזהו שנאמר במספר שני תבואות ימכר לך לפי מנין שני התבואות שהיא עומדת ביד הלוקח תמכור לו ור"ד מכאן שהמכר שדכו אינו רשאי לגאול פחות משתי שנים שחצמוד שתי שנים ביד הלוקחו מיום ליום ואפילו יש שלש תבואות באותן שתי שנים כגון שמכרה לו בקמותיה. ושני אינו יולא מפשטו כלו' מספר שני' של תבואו' ולא של שדפון ומיטוט שנים שנים :

נביאים ירמיה לב

א וְאַתְּפַלֵּל אֶל־יְהוָה אֱחָדִי תַתִּי אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בְּרוּךְ

בְּוַגְרִיָּה לֵאמֹר : וְצִלְתִּי קָדָם יי בָּתָר דִּיהֲבִית ית שְׁמָרָא דוֹבִינִי

לְבָרוּךְ בְּוַגְרִיָּה לְמִימְרֵי : ב אֶהְיֶה אֲדֹנָי יְהוִה הַנְּהַ | אֶתְּהָ עֲשִׂית

אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ בְּכֹהֵן הַגָּדוֹל וּבְדַרְעָה הַנְּמוּיָה לֵאמֹר

יִפְלֵא מִמֶּנּוּ כִּלְדֵי בָר : קִבְּר בְּעִוְתִי יי אֱלֹהִים הָא אֶת עֲבַדְתָּא ית

שְׁמָרָא וְיַת אַרְעָא בְּחִילָה רַבָּא וּבְדַרְעָה מְרַמְמָא לֹא יתְפַסִּי כִּן קְדָמָךְ

בְּלִפְתָּנִים : ג עֲשֵׂה חֶסֶד לְאֲדָפִים וּמִשְׁלָם עֲנֵן אֲבוֹת אֶל־חֵיק

בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל הַגָּדוֹל הַנְּבוֹר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ :

עִבַד טִיבוֹ לְאַפְרִי דְרִין וּמִשְׁלָם חוֹבֵי אֲבֹתָא רַבְנָא בַּד מִשְׁרָמִין לְמַחְטִי

בְּתִרְהוֹן אֶהְיָא רַבָּא גְבָרָא יי צְבָאוֹת שְׁמִיה : ד גְּדַל הָעֲצָה וְרַב

הַעֲלִילָה אִשְׁרֵי־עֵינֶיךָ פְּקָחוֹת עַל־כִּלְדֵי דְרַבִּי בְּנֵי אָדָם לְתַת

לְאִישׁ בְּדִרְכֵיו וּכְפָרִי מְעַדְרֵיו : דְּרַבְרַבִּין מַלְכוּתִי וְסִנְאִין עוֹבְדוּתִי

דִּי קְדָמָךְ גִּלְיֹן כֹּל אֹרְחַת בְּנֵי אֲנָשָׁא לְמַתָּן לְאַנְשׁ כְּאוֹרְחַתִּיה וּכְפָרִי

עוֹבְדוּתִי : ה אֲשֶׁר שָׁמַתְּ אֶתְּוֹת וּמִפְתִּים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם עַד־

היום

רש"י

(ב) לא יפרא ממך. לא יחד וידע אסה שסיפנו לגלות ולמה אמרת לי לקנות

שדה : (ג) אר חיק בניהם. אס הולכים בדרכי אבותיהם : (ד) ורב

העלילה

בהר יום שרישי

הַיּוֹם הַזֶּה וּבִישְׂרָאֵל וּבְאֶדְמָה וּתְעַשְׂהוּ לְךָ שֵׁם בַּיּוֹם הַזֶּה :
 דְּשׁוּיָא אַתָּן וּמוֹפְתִין בְּאַרְעָא דְּמַצְרַיִם עַד יוֹמָא הַדִּין וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבַדְתָּא
 פְּרִישָׁן כְּגוּ כְּגוּ בְּגֵי אַנְשָׁא נְעַבְדְתָּא לְךָ שׁוֹם בַּיּוֹמָא הַדִּין :

רש"י

העליתה. רבו מעסיך: פקוחות. פתומות: (ה) ובאדמ. ו: שאר אנשים:

כתובים משלי כ"ח

א הַכֹּהֵן פְּנִיִּים לֹא טוֹב וְעַרְוֵת פֶּתַח לֵחֶם יִפְשַׁע גְּבֹר :
 מִסָּב בְּאִפִּי לֹא טוֹב וְעַד פֶּתַח דְּלִחְמָא נִיחֻב נְבָרָא : ב נִבְהַל דְּהוֹן
 אִישׁ רַע עֵינָיו וְלֹא יֵדַע בֵּיחֶסֶד יְבֹאֲנֵו : ד מְסַתְרֵת דְּמוֹלָא נְבָרָא
 דְּכִישׁ עֵינֵיהּ וְלֹא יָדַע דְּהוֹסְרָנָא אֶתִּי עֲלִיו : ג מְוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי
 חוֹן יִמְצָא מִמְּחֻלִּיק לְשׁוֹן : ד מְיַסֵּם לְכָר נְשָׂא קְדָמוּתֵי חֶסֶדָא נְשֻׁבַח
 טָב מִן הוּא דְּמִפְּגִיג בְּלִישׁוֹן : ד גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר אֵין פִּשְׁעָא
 חָבֵר הוּא לְאִישׁ מְשֻׁחֵית : ה דְּגִזִּיל לְאֲבִיו וְלֹא מִיָּה וְאָמַר לֵית חוּבָא
 חָבֵרָא הוּא לְנְבָרָא מְחַבְּרָנָא : ו רְחַב נַפְשׁ יִגְרַה מְדוּן וּבוֹטֵחַ עַרְוֵת
 יְהוֹה יִדְשָׁן : ז נְבָרָא רְחַב מְגִירָא תִּגְרֵי וּדְמַסְבִּיר בְּאַלְתָּא נְדָהוּן :

רש"י

(א) יפשע גבר. המטה המשפט: (ב) נבהל להון. ממחר להרבות הון וגו'ל
 תרומותיו ומעשרותיו: חסר יבואנו. מארה משתלחת במעשה דיוו:
 (ג) מוכיח אדם. על עבירות שזידו: אחרי הן. לאחר זמן מן ימלא בעיניו:
 (ד) גוזל אביו להקב"ה: ואמו. כנסת ישראל המחטיאה את הרבים: לאיש
 משחית. ירבעם בן נבט: (ה) רחב נפש. להשיג כל תאוותו: יגרה מדון.
 מגרה עליו מדת הדין: ידושן. יהיה שמן:

משנה קדושין פרק נ'

הַאֲוִיר לְחִבְרֵי צֵא וְקַדֵּשׁ לֵי אִשָּׁה פְּלוּגִית. וְהִלֵּךְ וּקְדָשָׁה לְעֵצְמוֹ. מְקוּדָשֶׁת
 לְשֵׁנֵי. וְכֵן הָאֹמֵר לְאִשָּׁה תְּרֵי אֶת מְקוּדָשֶׁת לֵי לְאִמֵּר שְׁלֹשִׁים יוֹם.

ובא

ברשנורה

פרק ג' האומר לחברו צו וקדש לי אשה פלונית והלך וקדשה לעצמה. אמרינן
 בנמרה מ"י והלך שהלך כרמאות ולהכי תנן האומר להכירו ולא
 תנן האומר לשלומו לשלומו דאע"ג דלא עשא שליח מתלה לכך אלא שאמר לו קדש

בהר ליום שלישי

פז

ובא אחר וקדשה בתוך שלשים. מקודשת לשני. בת ישראל לפהן תאכל בתרומה. מעבשיו וקאחר שלשים יום. ובא אחר וקדשה בתוך שלשים יום. מקודשת ואינה מקודשת. בת ישראל לפהן. או בת פהן לישראל. לא תאכל בתרומה: ב האומר קדשה הרי את מקודשת לי. עד מנת שאתן קד מאתים זוז. הרי זו מקודשת והוא יתן. על מנת שאתן קד סכאן ועד שלשים יום. נתן קד בתוך שלשים יום מקודשת. ואם לאו אינה מקודשת. על מנת שיש לי מאתים זוז הרי זו מקודשת ויש לו. על מנת שאראך מאתים זוז. הרי זו מקודשת וראך לה. ואם הראה עד השלחן אינה מקודשת: ג על מנת שיש לי בית פור עפר. הרי זו מקודשת ויש לו. על מנת שיש לי במקום פלוני. אם יש לו באותו מקום מקודשת. ואם לאו אינה מקודשת. על מנת שאראך בית פור עפר. הרי זו מקודשת וראנה. ואם הראה בבקעה אינה מקודשת: ד רבי מאיר אומר כד תנאי שאינו בתנאי בני גד ובני ראובן אינו תנאי שנאמר ויאמר משה אלהם אם יעברו בני גד ובני ראובן. וכתוב ואם לא יעברו חלוצים. רבי חנינא בן גמליאל אומר צריך היה הדבר לאומר. שאמלא בן יש במשמע שאפילו בארץ כנען לא יגחלו:

המקדש

ברטנורא

לי אשה פלוגית אם קדשה לעמנו קרינ ביה שהלך ברמאות ורמאי הוי: ובא אחר וקדשה בתוך ל' יום מקודשת לשני. ויכול לכנסה אפילו בתוך שלו ה' יום: בת בהן לישראל. אם בת בהן היא זאת שנתקדשה לאחר ל' יום כל חוהן ל' יום תאכל בתרומה שלא נספלה מלאכול בתרומה בית אביה ואם בת ישראל לכהן היא לא תאכל בתרומה שעדיין אינה אשת כהן: מקודשת, ולריכה גע מתרווייהו: ב הרי את מקודשת לי. בפרעה זו על מנת שאחן לך מאתים זוז: ויהי. ומסיתן מקודשת למפרע דכל האומר על מנת כאומר מעבשיו דמי: הרי זו מקודשת ויש לו. אם יש עדים שיש לו ואם לא נודע שיש לו הרי זו מקודשת מספק שאי יש לו ומתכוין לקלקלה: ואם הראה על השולחן. שהיה שולחני והראה על השולחן מעות שאין שלו אינה מקודשת: ג בית כור. מקיס הראוי לזרוע כור שהיא ל' סאין: ויש לו. אם יש עדים שיש לו. מקודשת ודאי ואם אין ידוע שיש לו מקודשת מספק ול"א זוזי דעבדי איכסי דמלגעי חיישינן דלמא אית ליה: ואם הראה בבקעה. שאינו שלו ואף על גב דנחת בה להכירות או לקבלתיה אינה מקודשת: ד כל תנאי שאינו כפול כו': אינו תנאי ואעפ"י של נתקיים התנאי נתקיימו הדברים: אם יעברו ואם לא יעברו. ואי לא כפל הדברים היתה מהנתו קיימת והיו נחלים את ארץ הגלעד אע"פ שלא היו עוברים אע"פ דאמר אם יעברו אחכס לית לן מכלל הן אחס שומע לאו ושמינין מניה נמי דבעינן תנאי קודם למעשה מדלא אמר תנו להם אם יעברו משמע דאי הוה אמר הכי לא אחס הנאה ומכיל מעשה דמנהגה דקדמיה ושי"מ נמי דבעינן הן קודם ללאו דלא אמר תחלה אם לא יעברו אל תתנו ואם יעברו ונחת: רבי חנינא כו'. אחנאי כפול פליג דאין צריך לכפול מכלל הן נשמע לאו וזה שפלו משה צריך היה הדבר ולענין פסק הלכה אם אמר ע"מ אין צריך תנאי כפול ולא הן קודם ללאו ולא תנאי קודם למעשה אלא התנאי קיים ואם לא אמר ע"מ צריך כל הני דאמרינן ואם לאו התנאי בטל והמעשה קיים ול"ש בתנאי שבדיני ממונות ול"ש בתנאי שבדינין

וקדושין

בהר ליום שלישי

ה המקדש את האשה. ואמר בסביר היתר שהיא כהנת. והרי היא לונה.
 לונה והרי היא כהנת. עניה והרי היא עשירה. עשירה והרי היא עניה.
 הרי זו מקודשת. מפני שלא הטעתו. האומר לאשה הרי את מקודשת
 לי לאחר שאתניר. או לאחר שתתנירי. לאחר שאשתתתרי. או לאחר
 שתשתתתרי. לאחר שימות בעליך. או לאחר שתמות אחותיך. לאחר
 שיחלוץ לך יבמה. אינה מקודשת: וכן האומר לחבירו אם ילדה אשתך
 נקבה. הרי היא מקודשת לי. אינה מקודשת. (אם היתה אשת חבירו
 כעפרת. והוכר עברה דבריו קומין. ואם ילדה נקבה מקודשת):
 והאומר לאשה הרי את מקודשת לי. על מנת שאדבר עליך לשלטון.
 ואעשה עמך כפועל. דבר עניה לשלטון ועשה עמה כפועל מקודשת.
 ואם לאו אינה מקודשת. על מנת שירצה אבא. רצה האב מקודשת.
 ואם לאו אינה מקודשת. מת האב הרי זו מקודשת. מת הבן מנדין
 האב לומר שאינו רוצה: מקדשתי את בתי. ואינו יודע למי קדשתיה.
 ובא אחר ואמר אני קדשתיה נאמן. זה אומר אני קדשתיה. וזה אומר
 אני קדשתיה. שניהם נותרים גמ. ואם רצו אחד נותר גמ. ואחד בינם:
 מקדשתי את בתי קדשתיה ונרשתיה כשהיא קטנה והרי היא קטנה
 נאמן. קדשתיה ונרשתיה כשהיא קטנה והרי היא גדולה. אינו נאמן.
 נשבת ופדיתה. בין שהיא קטנה בין שהיא גדולה אינו נאמן. מי שאמר
 בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן. יש לי אחים אינו נאמן. המקדש את

ברו

ברטורה

זקדוהין הכל סוה לדבר זה: והוכר עוברת דבריו קיימים. כתב הרמב"ם דאין לו לבא
 עליה עד שיקדשה קדושין שניים שאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ולא אמרו דבריו קיימים אלא
 להחמיר עליה שאסורה לינשא לאחרים: ׀ ואעשה עכך כפועל. בפעולת יום אחד ולאו דמקדש
 לה בשכר פעולה דכיון דקדוהי יסנה לשכירות מתהלה ועד כ"ף נמלא כשמת פעולתו הוי שכירותו
 מלוה אלה והמקדש במלוה אינה מקודשת אלא דמקדש לה השתא כפרוטה ע"מ שיעשה אחר כך עמה
 כפועל: ע"מ שירצה אבא. בנמרא מפרש שלא ימחה אבא וכשקבע זמן למחאתו כגון שאמר שלא ימחה אבא
 כל לי יום הלכך רוב האב שעברו לי יום ולא ימחה ה"ו מקודשת לא רוב שמונה בחוץ לי אינה מקודשת:
 בת היום בהרץ ל' הרי זו מקודשת. דאמרינן מהן מהי: מת הבן בהרץ ל' מלמדים את האב.
 שימחה כדי שלא תהא זקוקה ליבם: ׀ אני קדשתיה נאמן. לכנסה ללא הניף למימר קמיה
 דאב סקבל הקדוהין אני הוא אס לא היה אמת דמירתת דלמא מכהוש ליה ׀ ונרשתיה. קבלתי
 את נעיה והרי היא קטנה: עכשו כשאמר עליה כך: נאמן לפסלה מן הכהונה שהאב נאמן על
 בתו כ"ו שהיא קטנה דכי את בתי נתתי לאיש הזה כשאמר לאיש אחר על הכל שאין אנו יודעים למי כשחזר
 ואמר לזה התירה לו: והרי היא גדולה. ואם לאחר שגדלה אמר כך ובקטנותה לא אמר אינו נאמן:
 נשבת ופדיתה וכו' אינו נאמן. לפסלה מן הכהונה דנשואין הימני. רחמנא לאב לשבוי לא
 הימניה: יש לי בנים ואין אשתי זקוקה ליבם: יש לי אחים, ואשתי זקוקה ליבם ועד עכשו
 היתה בחוקת שאינה זקוקה: אין הבוגרת בכלל. לפי שאין ברשות האב לקדש ואש"פ
 שעשתהו כבוגרת שלח לקבל קדושין אמרינן לא שביק אינש מניה דרמיא עליה ועבד מזה דלא רמיא
 עליה

בהר ליום שלישי

פח

בתו סהם. אין הבוגרת בכרך: * מי שיש לו שתי כתי בנות משתי נשים. ואמר קדשתי את בתו הגדולה ואיני יודע אם גדולה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. שהיא גדולה מן הגדולה שבקטנות. פקן אסורות. חוץ מן הקטנה שבקטנות דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר פקן מותרות חוץ מן הגדולה שבגדולות. קדשתי את בתו הקטנה. ואיני יודע אם קטנה שבקטנות. או קטנה שבגדולות. או גדולה שבקטנות. שהיא קטנה מן הקטנות שבגדולות. פקן אסורות. חוץ מן הגדולה שבגדולות. דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר פקן מותרות חוץ מן הקטנה שבקטנות: י האומר לאשה קדשתה. והיא אומרת לא קדשתיני. הוא אסור בקרובותיה. והיא מותרת בקרוביו. היא אומרת קדשתיני. והוא אומר לא קדשתיך. היא מותר בקרובותיה. והיא אסורה בקרוביו. קדשתיך והיא אומרת לא קדשתי אלא בתו. הוא אסור בקרובות גדולה. וגדולה מותרת בקרוביו. הוא מותר בקרובות קטנה. וקטנה מותרת בקרוביו: י קדשתי את בתך והיא אומרת לא קדשתי אלא אותי. הוא אסור בקרובות קטנה. וקטנה מותרת בקרוביו. היא מותרת בקרובות גדולה. וגדולה אסורה בקרוביו: י כל מקום שיש קדושין ואין עברה. הוקד חוקה אחר הוקד. ואיזו זו בהנת ליה וישראות. שנשארו גבחו ורגיו וישראר. וכל מקום שיש קדושין ויש עברה. הוקד

הולך

ברטורה

עליה הכל הקטנות והנערות כלן לריכות נט מספק ללא ידעין איזו מהם קידש: * קדשתי את בתו הגדולה. אשתיך הנח לאשמועינן פלוגתא דר"מ ור"י בקדשתי את הגדולה ובקדשתי את הקטנה דאי אשמועינן בקדשתי את הגדולה ה"א בהא קאמר ר"מ דכיון דאיכא דוטרף מינה להך גדולה קרי לה דשכח הוא לאדם לקרות בתו בלשון גדולה אף על פי שהיא קטנה כשיש קטנה למטה ממנה אבל קטנה אימא מודה ליה לרבי יוסי דכל שהיא יכול לקרות אותה גדולה אין קורא אותה קטנה ולי אהמר בהא קאמר ר' יוסי אבל בהך אימא מודי ליה לר"מ לכך הוכיח שתייהן והלכה כרבי יוסי בשתייהן: י האומר לאשה קדשתיך וכו'. אשתיך לאשמועינן ב'אומ' קדשתיך וב'אומרת קדשתיני. דאי אשמועינן ב'אומר לאשה קדשתיך שהיא אסור בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ה"א דינא הוא ללא מתסרא איבי בקרוביו דליהו שקרי קא משקר דנברא לא איכפת ליה אם איבר עלמו חנם בקרובותיה ומשקר ואמר קדשתיך אע"פ שלא קדשה אבל איבי כי אמרה קדשתי דאברה נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט אי לאו דקיס לה לא היה אמרה ונתסר איהו על פיה בקרובותיה ואפילו יהיב לה גט קמ"ל: קדשתיך והיא אימרת לא קדשתי אלא בתו וכו'. משום דהוה סלקא דעתין לומר מאחר שהיא נאמן על בתו ען חמורה שהיה האם נאמנת על בתה מדרכנן קמשמע לן דאינה נאמנת: יא קדשתי את בתך וכו' איירי דהא להני כבי דלעיל תנא נמי להא ואע"פ שהיא משנה שאינה לריבה וכלל הני דהיא אומרת קדשתי מבקשם ממני ליהן גט כדו להחירה ואם מעלמו נתן גט כופין אותה ליתן כתובה: יב כ"ט שיש קדושין ואין עבירה. שהקדושין חופסין בה ואין עבירה כנסוין והאי כללא לאו דוקא שהרי גר שנשא ממורת יש קדושין ואין עבירה דקהל נרים לא חקרי קהל ואע"פ אין הולך הולך אחר הוכר שהולך ממור אחד גר שנשא ממורת ואחר ממור שנשא גיורת:

וכל

בהר ליום שרייני

הוקד אחר הפגים שבשניהם. ואיו זו אלקנה לבן גדול. גרושה
 וחרצה לבן הדיוט. ממורת ונתינה לשרא. בת ישראל לממזר
 ונתינו. וכל מי שאין לה עציו קדושין. אכל יש לה על אחרים קדושין
 הילד ממזר. ואיזה זה הפא על אחד מכל הערות שבתורה. וכל מי
 שאין לה לא עציו ולא על אחרים קדושין הילד כמותה. ואיזה זה ולד
 שפחה ונכרית: י רבי טרפון אמר יבולים ממזרים ליתהר. ביצה.
 ממזר ונשיא שפחה. הילד עבד. שחררו. נמצא הפן פן חורין. רבי
 איצור או יר הרי זה עבד וממזר:

ב"טורה

ל מי שאין לה עליו קדושין וכו' הולד ממזר. בימות נפקא לן מקרא דכתיב לא יקח
 חיס את אשת אביו וסמך ליה לא יבא ממזר ומוקמין לה כמורת יבם של אביו שהיא אשת
 אחי אביו שהיא עליו ככרת: אחת מכל הערות. של הייבי כריות: ולד שפחה ונכרית.
 דכתיב בשפחה האשה ולדויה תהיה לאדוניה ונכרית כתיב כי יסיר את בך מאחרי ומדלא כתיב
 כי חסיר שמי ה"ק כחך לא תתן לבנו כי יסיר בעל כחך את בך אשר חלד לו כחך מאחרי
 אבל אביו לא תחך לבנך לא מהדר שאין הכן הבא מן הנכרית קרוי בך אלא כנה: יג ממזר
 שנשיא שפחה. ואפי' לכתלה יכול ממזר לישא שפחה כדי לטהר את בניו והלכה כרבי
 טרפון ומז' ר' טרפון ששכד ששכא ממורת הולד ממזר שכד אין לו יחוס:

גמרא קידושין דף ע' ע"א

אמר רבה בר בר חנה פך הנושא אשה שאינה חוגנת לו
 מעלה עקיו הפתוב פאלו חרשו לכך העוקם פפו וזרעו
 מלח שנאמר (עורא ב') אלה העולים ביתך מלח תג ה'רא
 אמר רבא בר רב אדא אמר רב פך הנושא אשה לשים
 ממון חייין ליה בנים שאינם מחוגנים. שנאמר (הושע ה') ביה
 בנדי פי בנים זרים יקדו ושמא תאמר ממזנם פלט תלמוד
 לומר (שם) עתה יאכלם חדש את חלקיהם. ושמא תאמר
 חלקו ולא חלקה תלמוד לומר חלקיהם ושמא תאמר לזמן
 מרבה תלמוד לומר חדש מאי משמע אמר רב נתמן בר

יצחק

רש"י

באלו חרשו וכו'. משום דלא יכלו להניד יחוס קרי להו מל מלח: הרשא.
 לשון חורש: בנים זרים. מאשה פסולה לו ולקס ממון נסבה כדמסיס
 קרא יאכלם חדש את חלקיהם ממון שנשאה לשמו יאכלם בחדש אחד: ושמא
 תאמר חלקו. כגון נכסי לאן ברזל: ולא חלקה. כגון נכסי מלג דסיא לאו
 מיסור

בהר ליום שרשי

פמ

יִצְחָק הִדָּשׁ נִכְנָס וְהִדָּשׁ יוֹצֵא וּמְמוֹנָם אָבֵד. וְאָמַר רַבָּה בַר
 רַב אֲדָא וְאָמְרֵי קָה אָמַר רַב סָלָא אָמַר רַב הַמְנוּנָא בַר
 הַנּוּשָׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְנַת לֹו אֵלֶיהוּ כּוֹפְתָו וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא רוֹצֵעוּ. וְתָנָא עַד פְּלֻס אֵלֶיהוּ כּוֹתֵב וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הוֹתֵם אוֹי לֹו לְפֻסַּל אֶת זֶרְעוֹ וּלְפֻגָם אֶת מִשְׁפַּחְתּוֹ וּלְנוּשָׂא
 אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְנַת לֹו אֵלֶיהוּ כּוֹפְתָו וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 רוֹצֵעוּ: (ע"ב) אָמַר רַבִּי אֲבִין בַר רַב אֲדָא אָמַר רַב בַּר
 הַנּוּשָׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְנַת לֹו בְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְה
 שְׂכִינָתוֹ מֵעִיד עַד כָּר הַשְּׁבֻטִים וְאִין מֵעִיד עָלָיו שְׁנָאֲמַר
 (תהלים קכ"ב) שְׁבֻטֵי יְהוָה יְעוּדוֹת לְיִשְׂרָאֵל אִימְתֵי הָיוּ יְעוּדוֹת
 לְיִשְׂרָאֵל בְּזִמְן שְׁהַשְּׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוָה. אָמַר רַבִּי חָמָא בַר
 חֲנִינָא בְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְה שְׂכִינָתוֹ אִין מְשַׁרְה אָדָא
 עַד מִשְׁפַּחוֹת מְיוֹחָסוֹת שְׂבִי שְׂרָאֵל שְׁנָאֲמַר (יומ"י ל') בַּעַת תְּהִיא
 נָאִם ה' אֶהְיָ לְאֱלֹהִים לְכָר מִשְׁפַּחוֹת יִשְׂרָאֵל לְכָר יִשְׂרָאֵל
 לֹא נֵאֱמַר אָדָא לְכָל מִשְׁפַּחוֹת. וְהֵם יְהִיוּ לִי לְעָם. אָמַר רַבָּה
 בַר רַב הוֹנָא זֶו מַעֲלָה יִתִּירָה יֵשׁ בֵּין יִשְׂרָאֵל לְגֵרִים דְּאֵלוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב בְּהוּ (ע"ג) וְתִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים וְהֵם יְהִיוּ לִי
 לְעָם וְאֵלוּ בְּגֵרִים כְּתִיב (ע"ד) מִי הוּא זֶה עָרַב אֶת לְבֹו לְגִשְׁת
 אֲלֵי נָאִם ה' וְהִיוּ לִי לְעָם וְאֵנִי אֶהְיָ לָהֶם לְאֱלֹהִים:

רש"י

איסור עבדה שחזרה לנישוא למיזחם: שאינה הוגנת. פסולה לו: כופתו. הלוקה
 בזבית דין כופתין שתי ידיו על העמוד במסכת מכות: כופתו. קושרו: רוצעו.
 מלקו בלע"פ: ועל בורם. כהני' לוי' וישראל' אליהו כוהן מאי דקאמ' ואיל:
 אוי לו לפוסל זרעו ולפוגם את משפחתו. כגון שנשא אשה שאינה הוגנת לו:
 עדות ישראל. אופן סקן ישראל הוא מעיד עליהן סקן משלו: משפחות ישראל.
 משפחות שהם ישראל' גמורים: בישראל כתיב והייתיהם לאלהים. אע"פ
 שאינם לי לעם ומתוך שאני מקרבן הם יהיו לעם אבל גרים אין מקרבין אופן
 מן השמים אה"כ הם מקרבין עלמם תחלה להיות טובים:

עברו

בהר ליום שלישי

וזהר בהר רף ק"ח ע"א

עבדו את יי ביראה. מהו ביראה כמה דאת אמר (סו ק"א) ראשית הכמה
יראת יי ודא מלכות שמים. ובגין כך עול מלכות שמים ועל דא
האי בקדמיתא היא דמלא. מאן אוכח תפקח שק יד במקדמתא. בגין
דבהאי ענין לשאר קדושה. ואי האי לא אשתכח לגביה לא שריא
ביה קדושה לעילא בגין כך (ויקרא ס"ו) בואת יבא אהרן אל תקדש וגומר
כתיב. והאי עול לא שריא במאן דאיהו כפית באחרא. ועל דא עבדון
בטורין מעור מלכות שמים. ואי מהאי עול פטורין מפל שאר פטורין
דהא שאר לא שריא עליה דבר נש עד דאשתכח גביה בהאי עול.
ובגין כך הוו אכלי ישראל במצרים חנם. אף הכא יצא לחפשי חנם
דהא עבדא הוה וכך מה דעבד חנם הוא בקא עול מלכות שמים
ואף על דא דחנם הוו עובדוהי יצא לחפשי ויהא ליה ניהא. לבתר
דאיהו בחירו ואשתכח ביה ניהא יתבין עליה עול מההוא אתר דאפיק
ליה לחירו. ואי בר נש יסרב למיפק לחירו כמה דאת אמר ואם אמור
יאמר העבד אהבתי את אדני וגומר. הא ודאי פנים ליה דהאי אתר
דשביק עול מלכותא דלעילא ונמיל עול דמאריה. ועל דא מה כתיב
והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת וגומר. והגישו אדניו אל
האלהים. אל האלהים סתם. לגבי מהוא אתר דפנים ליה דדכו נמו
אלהים אקרי. ולכן אתר אתקריב לגביה אל הדלת או אל המזוזה
(ויקרא ע"ב) בגין דהאי אתר פתחא הוא דלעילא ומזוזה אקרי והא אתמר
וכיון דאיהו אכונן לאפגמא דהאי אתר מהוא פנימו אשתאר בהדיה
ביה בגיפיה דדא הוא דכתיב ורצע אדניו את אונו במרצע ועבדו
לעולם. תהוי עבדא תחות רגלוי דמאריה עד שתא דויבלא. את אונו
אמאי. הא אוקמיה אבר שמועה תלי בהאי אתר עשייה לעילא ובגין
דישראל פד קריבו לטורא דסיני והוו ברחימו דלפניהו לאתקרבא
לקדשא ברוך הוא אקדימו עשייה לשמועה דהא שמועה בקדמיתא
ולבתר עשייה שמועה בהאי שמיטה תליא. ועל דא הוא פנים להאי
שמועה. התפנים שמועה דליה וישתאר פנימו ביה. וכל וישתאר הוא
עבדא למאריה עד דיתקרב לההוא אתר דפנים ויתפנים היא קמיה
וישתאר ביה מהוא פנימו ובגין כך והגישו אדניו אל האלהים סתם כמה
דאוקמנא ועל דא ושבתה הארץ שבת ליי :

בהר ליום שלשי

יוסף רחק

הלכה פסוקה

הר"מ ה' תפלה פ"ד

מוזכר

מספר חסידים ס"ו ל"ב

(איכה י') מפני עקיבין לא הצא הרעיות והטוב
 אין הקדוש ברוך הוא גזור על
 האדם להיות טוב או רע. וכן אמרו חכמים
 בכל בגדי שמנים חוץ מיראת שמים שנאמר
 (דברים י"א) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל
 מעמך כי אם ליראה. ובשעה שנולד אדם
 נזורים עליו אם גבור אם חלש אם עשיר
 אם עני אם נאה אם מכוער אם ארוך אם
 נוצ. אבר אם צדיק אם רשע לא אקא
 משמים לפניו שני דרכים ויבחר לו האחד
 ואחרי אשר החימא זה מפסיד עצמו באשר
 סר מדרכי טובה מאוס כטוב וכחוד כרע
 דפיכה צריה דכבות ולחיות נכנע לפני
 קונו על אשר עשה לנפשו וגמרו רע וזה
 שאמר אחריו (איכה י') מה יתאונן אדם חי
 גבר על חמאיו. בא וראה בפה העניות
 וצומות והחינות מבקש כשקנו חילה כי
 מרה נפשו עליו או על אחד מאהביו כל שכן שיש לו דתענות ולהתאגר בעשותו
 עבירה והתשובה משיבה נפשו לעולמים:

"היה עומר בתפלה ונטפו מי בגליו
 על ברגיו ממתין עד שיבכו
 המים וחזור למקום שפסק ואם שקה
 כדי לגמור את התפלה חוזר לראש:
 - וכן המשתיין מים שקה כדי הפוך
 ארבע אמות ואחר כך יחפול
 ומשהתפלל שקה אחר התפלתו כדי הלוק
 ארבע אמות ואחר כך משתיין כדי
 שיפסק הדבר התפלה מפיו: - פוננת
 הלב כיצד כל תפלה שאינה בכונה אינה
 תפלה ואם התפלל בראבונה חוזר ומתפלל
 מצא דעתו משבשת וקבו טרוד אסור לו
 להתפלל עד שתתישב דעתו לפיכך
 בא מן הדרך והוא עיף או מיצר אסור
 לו להתפלל עד שתתישב דעתו. אמרו
 חכמים ישקה שלשה ימים עד שיגמור
 ותתקרב דעתו ואחר כך יתפלל:

בהר ליום רביעי תורה

יוון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד דמילוי ון רשם בין לקנות הארת נפש

יתירה מצבת הבאה:

מז לפי רב השנים תרבה מקנתו ולפי מעט
 השנים תמעט מקנתו כי מספר תבואת הוא
 מוכר קד: לפום סניאות שניא תסגי זבינוהי ולפום זערות שניא
 תזער זבינוהי ארי מגן על דתא הוא מוגן קד: י ולא תונו איש

את

רשי

(מז) תרבה מקנתו. ממכרה צוקר: תמעט מקנתו. תמעט דמיה: (יו) ולא
 ולא

בהר ליום רביעי

את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יהוה אלהיכם:
 וְכֹא תוֹנוּן גָּבַר יַת חֲבֵרָה וְתִדְמַל מֵאַלְהֵיךָ אֲרִי אֲנִי יי אֲלֹהֶיךָ:
 יח וְעֲשִׂיתֶם אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ:
 וְעֲשִׂיתֶם אִתְּם וַיִּשְׁבַּתֶם עַל־הָאָרֶץ לְבַטָּח:
 וְתַעֲבֹדוּן יַת קִימִי וַיַּת דִּיעִי תִפְרֹדוּ וְתַעֲבֹדוּן יַתְחוּן וְתִיתְבוּן עַד אֲרָעָא
 דְרַחֲצֹן: שְׁרִישֵׁי שְׁנֵי כֶסֶן מְחִיבֵרִין יַת וְנִתְנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה
 וְאִבְלָתֶם לְשֶׁבַע וַיִּשְׁבַּתֶם דְּבַטָּח עֲרִיָּה:
 וְתַתּוּן אֲרָעָא אִפְּהָ וְתִיְקִדוּן לְמִישְׁבַּע וְתִיתְבוּן דְרַחֲצֹן עֲרִיָּה: כ וְכִי
 תֹאמְרוּ מַה־נֶּאֱבָל בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא גִזְרַע
 וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאַתְנוּ: וְאֲרִי תִיְקִדוּן מֵא גִיבֹר בְּשִׁפְא
 שְׁבִיעִיתָא הָא לֹא גִזְרַע וְכֹא נִכְנֹשׁ יַת עַבְדְּתֵנָא: כא וְצִוִּיתִי אֶת־
 בְּרַבְתִּי לְכֶם בַּשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית וְעָשִׂית אֶת תְּבוּאַתָּה
 לְשָׂרֵשׁ הַשָּׁנִים: וְאַפְקֵד יַת בְּרַבְתִּי לְכוּן בְּשִׁפְאָא שְׁתִּיתָתָא וְתַעֲבֹד
 יַת עַבְדְּתָא דְתַבְתָּ שְׁנִין

והצא

רשי

תונו איש את עמיתו. (ת"כ) כאן הזכיר על אונאס דברים שלא יקניט איש את חברו ולא ישיאנו עלה שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאמו של יושן וא"ה מי יודע אם נתכוונתי לרעה לכך נאמר ויראת מאלהיך היודע מחשבות הוא יודע. כל דבר המסור ללב שאין מכיר אלא מי שהמחשבה בלבו נאמר זו ויראת מאלהיך: (יח) וישבתם על הארץ לבטח. שצטון שמתה ישראל גולים שנאמר (ויקרא כו) אז תרלס הארץ את שבתותיה והרלס את שבתותיה וע' שנה של גלות ככל כנגד ע' שמיטות שצטלו היו: (יט) ונתנה הארץ וגו' וישבתם לבטח עריה. שלא תדאגו משנת צורח: ואבלתם לשבע. אף צחוק המעים הוא זו ברכה: (כ) ודא נאסף אל הבית את תבואתנו: כטון יין ופירות האילן וספיחין הבאים מאלהים: (כא) לשלש השנים. למקלט הששית מיטון ועד ר"ה ולשביעית ולשמינית שזרעו בשמינית במרחשון ויקלדו בניסן:

ויקרא

בהר ליום רביעי

צא

נביאים ירמיה לב

א ותצא את עמון את ישראל מארץ מצרים באתות
 ובמפתים וביד חזקה ובאזרוע נמויה ובמזרא גדול :
 ואפיקתא ית עמון ית ישראל מארעא דמצרים באתין ובמפתין וביד
 תקיפא ובאדרע מרמס ובחזונא רבא : ג ותתן להם את הארץ
 הזאת אשר נשבעת לאבותם לתת להם ארץ זבת חלב
 ודבש : ויהבת להון ית ארעא הדיא דקיימתא לאבתהון למפן להון
 ארע עבדא חלב ודבש : ג ויבאו וירשו אותה ולא שמעו בקולך
 ובתרותך לא הלכו את פלא אשר צויתת להם לעשות לא
 עשו ותקרא אתם את כרת העת הזאת : ועאלו ואחסינו יתה ולא
 קבילו למימרה ובאורייתך לא הליכו ית פד דפקדתא להון למעבר
 לא עבדו וערעת יתהון ית פד בישתא הדיא : ד הנה הסללות
 באו העיר לכבדה והעיר נתנה ביד השוטים הנדחמים עליה
 מפני החרב והרעב והדבר ואשר דברת היה והנה ראה :
 הא מלתא ערו על קרתא למכבשה וקרתא אתמסרת בידי דבשדאי
 דמגחין קרבא עליה מן קדם דקמלין בחרבא ובפנא ומותא ודמללת
 הוה וקדמך גלי : ה והיתה אמרת אלי אדני יהוה קנה לך השדה
 בכסף והעד עדים והעיר נתנה ביד השוטים : ואת אמרת לי
 יי אלהים זבין קד תקלא בכסףא ואסהר סהדין וקרתא אתמסרת בידי
 דבשדאי : ויהי דבר יהוה ארירמיתו לאמר : והוה פתגם
 נבואה מן קדם יי עם ירמיה קמימר :

ובתורתך קרי רש"י

(ג) ותקרא אותם. הקריט אותם לשון מקרה : (ד) ואשר דברת. כעס עליה
 סיס ובא : (ה) והעיר נתנה וגו' ולמס לי סוס :

כתובים משלי כ"ח :
 א בומת בלבבו הוא כסיר והולך פחכמה הוא ימלמל
 דחביל

בהר ליום רביעי

דְתַכִּיל עַד לַפֶּיּה סַכְלָא הוּא וְדַמְחִילָךְ בְּחַכְמֵימָתָא נְתַחְמֵי מִן בֵּישׁ :
 ב נותן לרש אין מחסור ומעלים עיניו רב---מארות :
 דיתב למסבניא לא נחסר ליה ודמחמי עיניה מן מסבניא סגיאין קומתיה :
 ג בקום רשעים יפתך אדם ובאבדם ירבו צדיקים :
 ד בקומא דרשיעי מתמשי בר נשא ובאבדיהון יסגין צדיקי :
 ה איש תוכחות מקשה---עָרְף פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאִין מִרְפָּא :
 ו נכרא דכא מקביר מכסנותא ומקשי קדליה בעגרא ותתבר וקאתהוניה ליה אסוי :
 ז ה ברבות צדיקים ישלמה העם ובמשל רשע יאנה עם :
 ח פסיגא דצדיקי תדי עמא ובשולמנא דרשיעי נתאנה עמא :
 ט ו איש---אתב חכמה ישלמה אביו ורעה זונות יאבדי---הון :
 י נכרא דרחים חכמתא נחדי אבוי ודמתתבר פזניותא מזביר מזליה :

רש"י

(ב) נותן רש. לוקה אין מחסור לו: ומעלים עיניו. מלוקה: (ד) איש. הראוי לתוכחה ומקשה טורף מלשמוע: פתע. מהרה ישבר: (ז) ורעה. מחסר לזונות.

בישנה סנדרין פרק ב'

פתן גדול דן ורנין אותו. מעיד ומעידין אותו. תולץ וחולצין לאשתו. ומיבמין את אשתו. אבך הוא אינו מיבם. מפני שהוא אסור באלמנה. מת לו מת. אינו יוצא אחר המטה. אלא הן נכסין והוא נגדה. הן נגדין והוא נכסה. ויוצא עמהן עד פתח העיר דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר אינו יוצא מן המקדש שנאמר ומן המקדש לא יצא. ובשהוא מנתם אחרים. דרך כל העם עיברין זה אחר זה. והפמינה ממצעו בינו לבין העם. ובשהוא מנתם מאחרים כל העם אומרים לו אני כפרתך. והוא אומר להן תתברכו מן השמים. ובשמכרין אותו. כל

העם

ברטנורא

פרק ב בהן גדול אינו יוצא אחר המטה. דלמא אחי למנגע מתוך סרדתו ורחמנא אמר וסל כל נפשות מת לא יבא: הן נכסין והוא נגלה. כיון שנתכסו נושאי המטה מן המצוי כלומר שלא ממנו הוא נבלה ונכנס כחוכו אבל כל"ו שהן נגלין ונראי במצוי הוא נכסה ממנו שאינו נכנס לחוכו: ויוצא עמהן עד פתח העיר. שבעיר מצויין מצואות ויכול להתכסות מהן אבל לחוק לעיר ליכא היכרא: שנאמר ומן המקדש לא יצא. ר"י דריש ומן המקדש לא יצא כל עיקר ור"מ דריש ומקדשותו לא יצא כלומר יודעה שלא יבא לידו מגע ובתוך העיר שיש מצואות ליכא היכרא ומודהר והלכה כר"י: וכשהוא מנתם את אחרים. דכמת שאינו שלו כ"ע מודו דיכול הוא לילך ללא סריד ולא אחי למנגע וכשהורין מן הקברות ועומדין בשורה לנחס

בהר ליום רביעי

זב

הָעַם מְסוּבִין עַל הָאָרֶץ. וְהוּא מִיִּסָּב עַל הַסַּפְסָל: ב הַמֶּלֶךְ לֹא דָן וְלֹא דִנִּין אוֹתוֹ. לֹא מַעֲיֵד וְלֹא מַעֲיָדִין אוֹתוֹ. לֹא חוֹרֵץ וְלֹא חוֹרְצִין לֹא־שָׂתוּ. לֹא מִיָּבֵם וְלֹא מִיָּבְמִין לֹא־שָׂתוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם רָצָה לַחְלוֹץ אוֹ לִיָּבֵם וְכוּר לְטוֹב. אָמְרוּ לוֹ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. וְאֵין נוֹשְׂאִין אֲלֵמֶנְתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. נוֹשֵׂא הַמֶּלֶךְ אֲלֵמֶנְתוֹ שֶׁר מֶלֶךְ. שֶׁבֶן מְצִינֵי בְדוּד שֶׁנִּשְׂא אֲלֵמֶנְתוֹ שֶׁר שְׂאוֹר. שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶתְנָה לָּךְ אֶת בֵּית אֲדוֹנֶיךָ וְאֶת נִשְׂי אֲדוֹנֶיךָ בַּחֲקֹקָה: ג מֵת לוֹ מֵת. אֵינוֹ יוֹצֵא מִפְּתַח פְּלִטְרִין שְׂרוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם רוֹצֵה לְצִאֵת אַחַר הַמִּטָּה יוֹצֵא. שֶׁבֶן מְצִינֵי בְדוּד שֶׁיֹּצֵא אַחַר מִטָּתוֹ שֶׁר אֲבִנָּה. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַמֶּלֶךְ דוּד הוֹיָךְ אַחֲרֵי הַמִּטָּה אָמְרוּ לוֹ לֹא הִיָּה תְדַבֵּר אֶקָּא לְפָנִים אֶת הָעַם. וְכִשְׂמִבְרִין אוֹתוֹ פֶּל הָעַם מְסוּבִין עַל הָאָרֶץ. וְהוּא מִיִּסָּב עַל הַדְּרָגָשׁ: ד וּמוֹצִיא לְמַלְחָמַת הַרְשׁוֹת עַל פִּי בֵּית דִּין שֶׁל שְׂבָעִים וְאַחַד. וּפּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ. וְאֵין מְמַחֵן בְּדוּדוֹ. דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ אֵין לָהּ שִׁיעוּר וְכֹל הָעַם כְּבוֹזִין וְנוֹתְנִין לְפָנָיו. וְהוּא נוֹמֵר חֶקֶק בְּרֹאשׁ. לֹא יִרְבֶּה לֹו נְשִׁים אֶקָּא שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְרַבֶּה הוּא לוֹ. וְכִרְבֵּד שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְסִירוֹת אֶת לְבוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר אִפִּילוֹ אַחַת וּמְסִירָה אֶת לְבוֹ. הֲרִי זֶה לֹא יִשְׂאָנָה. אִם בֶּן לְמָה נֶאֱמַר לֹא יִרְבֶּה לֹו נְשִׁים אִפִּילוֹ כְּאַבְיָגַיִל. לֹא יִרְבֶּה לֹו סוּסִים אֶלָּא כְּדִי מְרַבְּבָתוֹ. וְכִסֵּף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לֹו מְאֹד אֶלָּא כְּדִי לְתֵן אֶסְפִּנְיָא. וְכוֹתֵב לֹו סֶפֶר תּוֹרָה לְשִׁמּוֹ. יוֹצֵא לְמַלְחָמָה מוֹצִיאָהָ עִמּוֹ. נִבְנֵם מְכַנְיָהָ

עמו

ברשנורא

לנחם האכלים וכל העם עובדים ז"ל ומנחמים האכל שעומד בעמדו וכ"ל אומר לו התנחם מן השמים: והטמונה מטבעו. שהוא הולך לימין כ"ג וכל העם משמאלו מנחם כ"ג באמצע הממונה הוא הסגן שהוא ממונה לעבוד תחת כ"ג אם יארע פסול בכ"ג ביוה"כ: אנו בפרה"ק. בנו תחבר אתה ואנחנו תחתיך לכל הראוי לנבא עליך: ובשמברין אותו. שאכל אשור לאכל סעודה ראשונה משלו וקרוביו ואוהביו מאכליון אותו: מסיבין על הארץ. הן מזירין ומתאכלין בלערו: והוא מיסב בכבוד על הספסל: ב מלך לא הן ולא דנין אותו. ודוקא מלכי ישראל שאינם נשמעים לדברי חכמים אבל מלך ממלכי בית דוד הן דנין אותו שנא' בית דוד כה אמר ה' דינו לבקר משפט: אין שימיעין לו. דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול וגמלי הוא לו שיהלוק וירקע בפניו וכל שאינה בת חלינה אינה בת יבוס וכן הלכה: מלך נושא אלמנתו של מלך. והלכה כר"י בהא: ג אינו יוצא מפתח פלמין שלו. שנגאף הוא למלך להראות עגמת נפש לפני העם: לפינים את העם, כדי שיכירו שלא בעלת דוד הרג יואב את אכנר ואין הלכה כר"י: דרגש. מטה. ד' למלחמת הרשות. מלחמת שאר אומות חוץ ממלחמת עמלק ומלחמת ז' עממין: ופורץ גדר. של אהרים: לעשות לו דרך. ללכת לברמו (ולגדרו): ואין מבחין בידו. אין מעבדין עליו: הלק בראש. חלק הופה בורר ראשון ונטול מחסה מכל הכוזה: ארא שמינה עשרה. שהרי דוד היה לו שש נשים וקאמר ליה נביא ואם מעט ואוספיפה לך כהנה וכהנה קמא שית בתרא שית הרי י"ח: מרבה הוא לו. יותר מי"ח וגי' מחלוקות יש בדבר ת"ק סבר נושא י"ח ואפילו פרעות ויותר מי"ח לא ישא ואפילו כשרות שך היא נורת הכתוב ר"י סבר נושא י"ח ואפילו פרעות ויותר מי"ח פרעות לא ישא וכשרות

ובנונות

בהר ליום רביעי

עמו. יושב בדין. היא עמו. מיסיב היא כנגדו. שְׁנַאֲמַר וְהִיתָה עִמּוֹ וְקָרָא
בו כָּל יְמֵי חַיָּו: ה' אֵין רוֹכְבִין עַל סִיסוֹ. וְאֵין יוֹשְׁבִים עַל כְּסֵאוֹ. וְאֵין
כּוֹשְׁתִּימִשִׁין בְּשִׁרְבִימוֹ. וְאֵין רוֹאִין אוֹתוֹ כְּשֶׁהוּא מְסַתְפֵּר. וְלֹא כְּשֶׁהוּא
עָרֹם. וְלֹא בְּבֵית הַמֶּרְחָץ. שְׁנַאֲמַר שׁוֹם תְּשִׁים עֲלֶיךָ מִקֶּדֶךָ שְׂתַחַח
אֵימָתוֹ עֲלֶיךָ:

ברטנורה

והגנות ישא כמו שירלה ופליג אח"ק כהדא רבי שמעון סבר אפילו א' פרוגה לא ישא וכשרות
והגנות לא ישא יותר מי"ה ופליג אח"ק כהדא ואדרבי יהודה בחרתי. והלכה כתיק: אלא כדי
מרכבתו. דוקא סיסים צטלים להרחיב דעתו ולהתגדל כרוז סיסים אסור אבל כדי רכבו ופרשו
להלסם באיבו מותר: ה' אפניא, סבר חילות הנכנסים ויוצאים עמו כל השנה: וכותב לו
ס"ה לשמו, תוך מס"ת שהיב כל אדם מישראל להיות לו ס"ת והוא מונח בבית גגו וס"ת
שכתב לשמו כשהוא מלך נכנס ויוצא עמו תמיד: מיסב. על השלחן: ה' כשהוא מסתפר.
שמגלה שער ראשו:

גמרא סנהדרין דף כ"א ע"ב

וְכֹתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְשִׁמוֹ. הִנָּא וּבְלִבְדִּי שְׁלֹא יִתְנַאֵה בְּשֵׁל
אֲבוֹתָיו. אָמַר רַבָּא אָף עַל פִּי שְׂתַנְיָחוּ לוֹ אֲבוֹתָיו לְאָדָם
סֵפֶר תּוֹרָה מְצוּה לְכַתּוּב מְשֻׁלוֹ שְׁנַאֲמַר (דברים לא) וְעַתָּה כְּתוּבוֹ
לְכֶם אֶת הַשִּׁירָה. אֵי תִיבִיָּה אֲבִי וְכֹתֵב לוֹ סֵפֶר תּוֹרָה לְשִׁמוֹ
שְׁלֹא יִתְנַאֵה בְּשֵׁל אַחֲרִים מִקֶּדֶךָ אֵין הֲדִיּוּט לֹא. לֹא צְרִיכָא
לְשִׁתֵּי תּוֹרוֹת. וְכִדְתַנְיָא (שם יו) וְכַתֵּב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה
כֹּתֵב לְשִׁמוֹ שְׁתֵּי תּוֹרוֹת. אַחַת שְׁהִיא יוֹצֵאָה וְנִכְנָסֶת עִמּוֹ.
וְאַחַת שְׁמוֹנְנַחַת לוֹ בְּבֵית גִּנְזָיו. אוֹתָהּ שְׁיוֹצֵאָה וְנִכְנָסֶת עִמּוֹ
עוֹשֶׂה אוֹתָהּ כְּמִין קַמִּיעַ וְתוֹלָה בְּזוּרְעוֹ. שְׁנַאֲמַר (תהלים טו)
שׁוֹתֵי ה' לִנְגִדֵי תְמִיד כִּי מִיְמֵי בֵל אָמוּם. אֵינּוּ נִכְנָס בָּהּ
לֹא לְבֵית הַמֶּרְחָץ וְלֹא לְבֵית הַבֶּסֶא. שְׁנַאֲמַר (דברים יו) וְהִיתָה
עִמּוֹ וְמָרָא בוֹ מְקוֹם הָרְאוּי לְקָרוֹת בוֹ. (דף כב) וְאִידָךְ הָאֵי

רש"י

דשתי תורות. הא דשאני מלך מהדיוטות דאלו הוא הדיוט סגי כהדא ומלך
צעי מרתי: כמו קמיע. קטנה צכת דק שהיא קלה לשאת: שויתי
ה' וגו'. סיפיה דקרא היא מימיני כל אמוט דוד המלך אמר זאת ע"ט
ס"ה שזרוטו:

בהר ליום רביעי

צג

שְׁוִיתִי מֵאֵי דְרִישׁ בֵּיהּ. תְּהוּא מִיבְעֵי לֵיהּ לְכַדְרַב חֲנָא בַר
בִּזְזָא דְאָמַר רַב חֲנָא בַר בִּזְזָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲסִידָא
הִמְתַּפְּלֵל צְרִיךְ שְׁוִירָאָה עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ שְׁבִינָה פְּגָדוֹ שְׁנַאמַר
(כהלים טו) שְׁוִירָי הִי לְגַגְדֵי תַמִּיד:

זוהר הר ד ק"י ע"ב

וכי תאמרו מה נאכל וגומר. רבי יהודה פתח (תהלים ל"ז) בַּטַּח בְּיָ וְעִשָּׂה
טוֹב שְׁכֵן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה. לעולם בר נש יהי זהיר במאריה
וידבק לביה במהימנותא עקאה בגין דיהווי שלים במאריה. דבד יהו
שלים ביה לא יכדין לאבאשא ליה כד בני עקמא. תא חזי בטח ביו ועשה
טוב מאי ועשה טוב אלא הכי תנינן פעובדא דלתתא יתער עובדא דקעיקא
והא איקמוה. ועשיתם אותם כביכול אתון תעבדון דהון בגין ההוא אתערותא
דילכון דאתון עבדין לתתא אתער לעילא ועלדא ועשיתם טוב פתיב. ואין
טוב אלא צדיק דכתיב (ישעיה ג') אמרו צדיק כי טוב. גין דאתון עבדין האי
ודאי האי טוב אתער פדין שכון ארץ ורעה אמונה וכלא חד. שכון ארץ
ארץ עקאה. דהא ליה לך בעלמא דיכול למשרי בחדה עד דיתער האי
טוב לנפכה. גין דאתאר ליה כביכול הוא עביר ליה וכדין שכון ארץ שרי
בגוה איכול איבה אשתעשע בחדה. ורעה אמונה. דא ארץ וכלא חד
במה דאת אמר (תהלים צ"ב) ואמונתך בגילות. ורעה אמונה הווי דבר ליה
בכד רעותך. ואי לא תתער לקבלה האי טוב אתרחק מניה ולא תקרב
בהדה לא תקרב לגו אתון נורא יקידתא ואי תקרב בהדה בדחילו כמאן
דדחיל מן מותא דהא כדין נורא דליק ואוקיד עקמא בשלהובוי ובין
דאתער לקבלה האי טוב פדין שארי בגוה ולא תדחיל מניה אנת פדין
(איוב כ"ב) ותגור אמר ויקם לך ועל דרכיה נגה אור. תא חזי בני מהימנותא
מדברי דהאי לרעותהון בכל יומא. מאן אינון בני מהימנותא אינון
דמתערי האי טוב לקבליה ולא חס על דיציה וירעי דהא מדשא בריך
הוא יהיב ליה יתיר כמה דאת אמר (משלי יא) יש כפזר ונוסף עוד. מאי
מעמא בגין דהאי אתער ברפאן לקבליה. ולא ימא אי אתון האי השתא
מאי אעביר למחר. אלא קודשא בריך הוא יהיב ליה ברפאן עד בלי די
במה דאיקמוה. ובגין כך וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגומר

בהר ליום רביעי

מה כתיב וצויתי את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התביאה לשש השנים. ועשת ועשתה מבעי ליה. מאי ועשת. אלא לאפקא הי דאית לה שמטה ונייחא ולא עביר עבדתא כתיב (שמות י"ז) ראו כי יי וגומר נותן לכם ביום הששי לחם יומים וגומר. כגונא דא וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגומר :

יוסף רחק

הלכה פסוקה

הרי"ם חי תפלה פ"ד

מוסר

מספר חסידים ס"ו ל"ה

המדרב ואינו חושש כי אם בדבריו ואינו חושב כבוחן פליות היריע דבריו ושקתו וקומו וכל צעדיו וספור. וכל דבריו לנכח השכינה והגבורה. שגאמר (י"ס"ה כ"ג) אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה' האדם הוא איננו בדרך טובה כי משפט האדם לחשוב כבורא המיד ולשנותו נגד פניו המיד שגאמר (תהילים) שויתי ה' לנגדי המיד וכל זמן שאדם יושב ודומם באינה מקום שיהיה ומפנה לבו מכל מחשבות או יתשוב כבורא ובקדושתו ובנפלאותיו ומיבותיו אשר עושה בכל יום עמו. אבל בזמן שאדם הנבנה מחשב דברים במצרים או לשמיע דברי הקאי. אפילו אין בדעתו לדבר כלל מיד הוא פונה את לבו לבטלה ומפסיד מכל וכל המחשבה הטובה אשר הוא לחשוב בקדושתו של בורא ובוראתו המהורה ולהיות במעלה המהורה והטובה לעבוד את ה' מאהבה ולהיות חפץ במצותיו וזה היא העבודה הגדולה המשתמשים בה מלאבי השרת וכל צבא השמים שמספרים בקדושתו שגאמר (י"ט"ו) קדוש קדוש קדוש ועל בן יוש ליהורג שלא לתרבות בדברים במצרים פן ישפח את הציר אשר הוא המיד לנגד פניו כפקח אשר לפני העור הוא בהיותו ובכחו ובכל מקום. והעור הוא העור שאינו רואה רק במחשבתו של הקאי ואינו זוכר את הצור ומתרחק מעטור של אמת ומהיות נרא מפניו כי אינו

* ביצד היא הפנה שיפנה את לבו מכל המחשבות ונראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה. לפיכך צריך לישב מעט קודם התפלה כדי לכונן את לבו ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים. ולא יעשה תפלתו כמו שהיה נושא משאו ומשליכו והורף לו. לפיכך צריך לישב מעט אחר התפלה ואחר כך יפטר. חסידים הראשונים היו שהיו שעה אחת קודם תפלה ושעה אחת לאחר תפלה. ומארכין בתפלה שעה : שבוז אר ותפלל מפני שאין לו פנויה. ואם התפלל תפלתו תועבה לפיכך חזרו ומתפלל בשיתרוזן משברותו. שתי אל ותפלל. ואם תפקד תפלתו תפקד. אי זה הוא שבוז זה שאינו יכול לדבר לפני המקד. שהיו יכול לדבר בפני המקד ואינו משתמש. אף על פי כן הוא ישתה רביעית זין לא ותפקד עד שסיר יינו מבערו :

בהר ליום רביעי

צד

מצוי בלבו מחמת קושי הרב שהוא עו וקשה ורחוק מאלהים ואינו מוצא במחשבתו רק דברי הבאי ולפיכך אינו מוצא במחשבתו האלהות רק בקושי ובחוקה. כמי שלא יוכל העור להבין ולהאמין האדם אשר לפניו אם לא ימשמש בו או ישמע קולו בך לא יוכל האיש ללמוד ולקשור בלבו סמיר האלהים אם לא על פי עזיבת העין. כי העונות מבדילות ומשפחות היראה ומשנים את הבנים. וכן הוא אמר (ס"ג) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם :

בהר ליום חמישי תורה

יכוון בקריאת חומה פסוקים אלו שהם כנגד הן המלווי הנה אחרונה דשם בין לקנות

חארת רוח יתירה משבת הבאה :

כב וזרעתם את השנה השמינת ואכלתם מן-
 התבואה ישן עד השנה התשיעת עד-בוא
 תבואתה תאכלו ישן : ותזרעו ית שפת תמינתא ותיכלון מן
 עלתא עתקא עד שפת תשיעתא עד מער עלתתה תיכלון עתקא :
 כג והארץ לא תמכר לצמתת כ"ל הארץ כ"י
 גרים ותושבים אתם עמרי : וארעא לא תזדבן לחלומין ארי
 דידי ארעא ארי ברין ותזבין אתון קדמי : כד ובכל ארץ
 אחותכם גאלה תתנו לארץ : ס ובכל ארעא אחסנתכון

פרקא

רש"

(כב) עד השנה התשיעית. עד חג הסוכות של תשיעית שהיא עת זא תבואתה של שמינת לחוד הבית שכל ימות הקיץ היו בשדה בגרנות ובתשרי הוא עת האסיף לבית ופעמים שהיתה לריכה לעשות לארבע שנים בששית שלפני השמטה השביעית שהן בטלן מעבודת קרקע שתי שנים רלופות השביעית והיובל ומקרא זה נאמר בשאר השמות כולן : (כג) והארץ לא תמכר. (ח"כ) ליתן לאו על חזרת שדות לבעלים ביוכל שלא יהא הלוקח כובשה : לצמתת. לפסיקה למכירה פסיקה עולמית : כי לי הארץ. (ח"כ) אל תרע עיניך זה שאינה שלך : (כד) ובכל ארץ אחותכם. (ח"כ) לרבות בתים ועבד עברי ולפי פשוטו סמוך לפרשה שלאחריו שהמוכר אחותו רשאי לגאלה לאחר שתי שנים או הוא או קרובו ואין הלוקח

בהר ליום חימשי

פָּרַקְנָא תַתְּנִין לְאַרְעָא : ס רביעי כה כִּי־יִמּוֹךְ אַחִיד וּמְכַר
 מֵאַחֲזֹתוֹ וּבָא גֵאֲרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו וְגֵאֲלֵךְ אֶת־מִמְכַר
 אָחִיו : ארי יתמסכן אחיד ויגבן מאחנסנתה וייתי פריקה דקריב ליה
 ויפרוק ית זבני אחיה : כו וְאִישׁ כִּי לֹא יִהְיֶה־לָּוִי גֵאֲלֵךְ
 וְהִשְׁגָּה יָדוֹ וּמִצָּא כְּרִי גֵאֲלֵתוֹ : וּגְבַר אָרִי כֹּא יְהִי גַח פְּרִיָה
 וְתַדְבֵּק יָדָה וְיִשְׁפַח בְּמִסַּת פְּרַקְנָה :

רש"י

הלוקח יכול לעכב : (כה) כי ימוך אחיד ומכר. (ס"ב) מלמד שאין אדם רשאי
 למכור שדהו אלא מחמה דוחק עוני : מאחזתו. ולא כולה למד ד"ל שיסיר הדם
 לעלמו : וגאל את ממכר אחיו. (ס"ג) ואין הלוקח יכול לעכב : (כו) ואיש
 כי לא יהיה לו גואל. (קידושין סס ס"ב) וכי יש לך אדם בישראל שאין לו
 גואלים אלא גואל שיוכל לגאול ממכרו :

נביאים ירמיה לב

א הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי כְּרִבְשָׁר הַמְּמַנִּי יִפְקֹא כְּרִבְדָּבָר :
 הֵא אָנָּא יי אֱלֹהֵא כָּל בִּשְׂרָא הַמֵּן קַדְמֵי יִתְפָּסִי כָּל פְּתָנָם :
 ב לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַבְּשֻׁרִים
 וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְלִכְרָתָהּ : כִּי כִּי בְּדַעַן אָמַר יי הֵא אָנָּא
 מִסַּר יַת קַרְתָּא הָדָא בְּיַד דְּבִשְׂדָאֵי וּבְיַד דְּנְבוּכַדְרֶאצַּר מִלְּפָא דְּכַבְּלָא
 וְיִכְבְּשִׁנָּהּ : ג וּבָאוּ הַבְּשֻׁרִים הַנְּלַחְמִים עַל־הָעִיר הַזֹּאת וְהִצִּילָתוּ
 אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּאִשׁ יִשְׂרָפָהּ וְאֶת הַתְּבִתִּים אֲשֶׁר קִטְרוּ
 עַרְיָנְגוּתֵיהֶם לַבַּעַל וְהַסְּכּוּ נְסֻכִּים לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן
 תִּכְעַסְנִי : וַיַּעֲלוּ כְּשָׂדָאֵי דְמַגִּיחוּן קַרְבָּא עַל קַרְתָּא הָדָא וַיִּדְלַקוּן
 יַת קַרְתָּא הָדָא בְּנִירָא וַיִּזְדוּנָהּ וַיַּת פְּתִיא דְאַסִּיקוּ בִּיּוּסְמִין עַל

אגוריהוין

רש"י

(א) הממני יפרא. וכי עתידות נעלמות ממני : (ה) למן היום אשר בנו אותה.
 ביום שהוסד הבית נשא שלמה את זה פרעה :

במשפט

אָנְוֵרִיחוֹן לְכַעֲלָא וְנִסְכּוֹ נִסְכִּין לְמַעֲוֹת עִמְמִיא בְּדִיל לְאַרְנָא קְדָמִי :
 וּפְרִיָּהּוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אַךְ עֲשִׂים הָרַע בְּעֵינֵי
 מְנַעַרְתֵּיהֶם כִּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אַךְ מִכְעָסִים אֶתִּי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם
 נְאֻם־יְהוָה : אֲרִי הוּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה בְּרַם עֲבָדִין דְּבִישׁ קְדָמִי
 מְנַעֲרִיחוֹן אֲרִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרַם מְרַגְזִין קְדָמִי בְּעוֹבְדֵי יְדִיחוֹן אָמַר יי :
 ה כִּי עַל־אֶפְרַי וְעַל־הַמַּתִּי תִּצְתָּה לִּי הָעִיר הַזֹּאת לְמִן־הַיּוֹם
 אֲשֶׁר־בָּנִנו אֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה לְחִסְרוֹתָהּ מֵעַד פָּנָי :
 אֲרִי רִגְזִי וְחִמְתִּי הֵל בְּקַרְפָּא הָדָא לְמִן יוֹמָא דְבָנִנו יְתָה וְעַד יוֹמָא הָדָא
 לְאַנְגְּלוּתָהּ מִקְבִּיר מִיָּמֵי :

כתובים משלי כ"ט

א מִלֵּךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אַרְצָא וְאִישׁ תְּרוּמוֹת יַחֲרֹסְנָה :
 מִקְבָּא בְּדִינָא נֹקִים אַרְעָא וְנִבְרָא עוֹלָא עָקוֹר לִיָּה : ב גְּבַר מִחֲלִיק
 עַל־רַעְיוֹתָיו רִשֵׁת פּוֹרֵשׁ עַל־פְּעֻמּוֹ : ג בְּרָא דְמִתְפַּנֵּג עַל חֲבֵרָה
 מְצוֹדָתָא פָּרִים עַד הִלְכֵתִיהּ : ד בְּפִשְׁעֵי אִישׁ רַע מוֹמֵשׁ וְצַדִּיק
 יִרְוֶן וְשִׁמְח : ה נִבְרָא בִישָׂא בְּחֹבִיָּהּ מִתְצִיד וְצַדִּיקָא דִּינִין וְתַדִּי :
 ו יִדַּע צַדִּיק דִּין דְּלִים רָשָׁע לֹא־יִבְרִין דַּעַת : ז דַּע צַדִּיקָא דִּינְהוֹן
 דְּמִסְבִּיגֵי וּבִשְׂעֵי קָא מִתְבִּינִין יְדִיעָתָא : ח אֲנָשִׁי לְצוֹן יִפְתּוּ
 קְרִיָּה וְחֲכָמִים יִשְׁיבוּ אָף : ט גְּבַרִי מְסִיקֵי מִמְלִילִין כְּדָבָא וְחִפְיִמִי
 מִתְפָּכִין רוּגְזָא :

רשי

(א) במשפט יעמיד ארץ. אם שופט אמת: איש תרומות. איש גלות שאינו
 מסון צדין: יחרסנה. מהרסה: (ב) מחזיק. מדבר חלקות: (ג) בפשע
 איש רע. יבוא מוקס: (ד) דין דלים. יסורי דלים ומה הם לריכין: (ה) יפיתו.
 ילביבו כלהבת אש הנפיסה:

בהר ליום חמישי

משנה חולין פרק ה'

אותו ואת בנו נחג בארץ ובחיצה לארץ בפני הפת ושלא בפני הפת.
 בחולין ובמוקדשין. ביצר. השוחט אותו ואת בנו חולין בחוץ
 שניהם בשרים. והשני סופג את הארבעים. קדשים בחוץ. הראשון תיב
 פרת. ושניהם פסולים ושניהם סופגין את הארבעים. חולין בפנים
 שניהם פסולים והשני סופג את הארבעים. קדשים בפנים הראשון
 בשר ופטור. והשני סופג את הארבעים ופסול: ב חולין וקדשים בחוץ.
 הראשון בשר ופטור. והשני סופג את הארבעים ופסול. קדשים וחולין
 בחוץ. הראשון תיב פרת ופסול. והשני בשר. ושניהם סופגין את
 הארבעים. חולין וקדשים בפנים שניהם פסולים. והשני סופג את
 הארבעים. קדשים וחולין בפנים. הראשון בשר ופטור. והשני סופג את
 הארבעים ופסול. חולין בחוץ ובפנים הראשון בשר ופטור. והשני סופג
 את הארבעים ופסול. קדשים בחוץ ובפנים. הראשון תיב פרת.
 (ושניהם פסולים). ושניהם סופגין את הארבעים. חולין בפנים ובחוץ.
 הראשון פסול ופטור. והשני סופג את הארבעים וכשר. קדשים בפנים

ובחוץ

ברטנורא

פרק ה אותו ואת בנו. האם והבן או האם והבת אבל האם עם הבן או עם הבת אינו
 אסור לאותו ואת בנו משמע מי שבנו כרוך אחריו ולא זכר שאין בנו כרוך
 אחריו בין בארץ בין בחו"ל. אידי דכתי למתני בין בחולין בין במוקדשין חנה נמי בארץ ובחו"ל
 אפי' ללא איצטרך דחובת הגוף הוא וחובת הגוף נהג בין בארץ בין בחו"ל בפני הבית. כוונן שנית
 המקדש קיים: ושלא בפני הבית. דסלקא דעתך אמינא הואיל ובעניינא דקדשים כתיב
 בפני הבית לנהוג ושלא בפני הבית לא לנהוג קמ"ל: בחולין ובמוקדשים. בין
 שניהם חולין או שניהם מוקדשים בין שאחד מהם חולין והשני מוקדשים ומנלן דנהג במוקדשים
 דכתיב שור או כבש או עז כי יולד וגוי ירצה לקרבן אשה וכתיב בתריה ושור או שה אותו ואת
 בנו וגו': בחוץ. כחן לעזרה: שניהם בשרים. משום דכתי למתניי סופא שניהם פסולים חנה
 רישא שניהם כשרים: והשני סופג את הארבעים. משום לאו לאותו ואת בנו ולא שנה שחט
 את האם תחלה ולא שנה שחט את הבן תחלה ול"ש שחטינהו חד גברא ל"ש חרי גברי: הראשון
 חייב כרת. משום שחטו חוץ אבל השני פטור מן הכרת דכיון דנשחטה אמו שוב אינו ראוי
 הכן לישחט היום בפנים דפסול משום מחוסר זמן שאינו ראוי לשיחטו ולהקריבו היום ואינו חייב
 אשום שוחט כחון אח"כ ראוי לפנים דכתיב ואל פסה אוהל מועד לא הביאו הראוי לפתח אוהל
 מועד חייבין עליו כחון ואי לא לא: ושניהם כופנים את הארבעים. האחד משום שחט כחון
 דכל חייבי כריתות לוקין והשני משום לאו לאותו ואת בנו: חולין בפנים שניהם פסולים.
 משום חולין שנשחטו בעזרה: והשני סופג. משום אותו ואת בנו אבל משום חולין בעזרה אזרת
 עשה היא כי ירחק ממך המקום ונחת בריחוק מקום אתה וזבח ואי אתה זוכה בקירוב מקום:
 קדשים בפנים השני כופג. משום אותו ואת בנו: ופסול. משום מחוסר זמן: ב חולין
 וקדשים בחוץ. דוקא נקט הראשון חולין והשני קדשים וכן כל השנוין במסנה דוקא נקט להו:
 והשני כופג. משום אותו ואת בנו: קדשים. בתחלה ואחר כך חולין כחון: השני בשר.
 באכילה ואידי דתנא פסול תנא כשר: ושניהם סופגים. הראשון משום שחט כחון ושני משום
 אותו ואת בנו: חולין וקדשים בפנים שניהם פסולים. הראשון משום חולין שנשחטו בעזרה
 ושני משום מחוסר זמן והשני סופג משום אותו ואת בנו: חולין בחוץ ובפנים הראשון בחוץ והשני בפנים
 קדשים

בהר ליום המישי

ובחזון. הראשון בְּיָשׁוּר וּפְטוּר. וְהַשֵּׁנִי סוֹפֵג אֶת הָאֲרָבָעִים וּפְסוּל :
 ג השוחט וּנְמָצָא מְרִיפָה. השוחט לְעֵבֹדֶת אֱלֹהִים. תְּשׁוּמָה פֶּרֶת חֲטָאת.
 וְשׁוֹר הַנֶּסְקֵל וְעִגְלָה עֲרוּפָה. רֹבֵי שְׂמֵעוֹן פּוֹמֵר. וְחֻכְמִים מְתִיבִין.
 השוחט וְנִתְנַבְּלָה בְּדָו וְהִנֹּחֵת וְהַמְעַקֵּר. פְּטוּר מִשּׁוּם אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ.
 שְׁנַיִם שֶׁקָּחוּ פֶּרֶה וּבְנָה. אִי זֶה שֶׁקָּח רֹאשׁוֹן יִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. וְאִם קָדָם
 הַשֵּׁנִי זָכָה. שְׁחַט פֶּרֶה וְאַחֵר כֶּךָ שְׁנַיִ בְּנֵיהֶ. סוֹפֵג שְׂמוֹנִים. שְׁחַט שְׁנַיִ
 בְּנֵיהֶ. וְאַחֵר כֶּךָ שְׁחַטָּה. סוֹפֵג אֲרָבָעִים. שְׁחַטָּה. וְאֶת בִּתְּהָ. וְאֶת בֵּת בִּתְּהָ.
 סוֹפֵג שְׂמוֹנִים. שְׁחַטָּה וְאֶת בֵּת בִּתְּהָ. וְאַחֵר כֶּךָ שְׁחַט אֶת בִּתְּהָ. סוֹפֵג
 אֶת הָאֲרָבָעִים. סוֹמְכִים אוֹמֵר מְשִׁים רֹבֵי מְאִיר סוֹפֵג שְׂמוֹנִים. בְּאֲרָבָעָה
 פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הַמוֹכֵר בְּחֵמָה לְחֵבִירוֹ. צְרִיף לְהוֹדִיעוֹ. אִמָּה מְכַרְתִּי
 לְשִׁחוּמִי. בִּתְּהָ מְכַרְתִּי לְשִׁחוּמִי. וְאִדּוֹ הֵן. עֵרֵב יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל

חג

ברשנורא

קדשים בחזון ובפני הראשון בכרת. משום שחט בחון ; ושניהם פסילים, ראשון משום שחט
 בחון ושני משום מחוסר זמן ; ושניהם סיפגים. ראשון משום שחט בחון ושני משום דלותו ואת בנו ;
 קדשים בפנים ובחזון השני סופג. משום אותו ואת בנו ומשום שחט חון לא לקי למחוסר זמן
 הוא ואינו מתקבל בפניו ; ג פרת חטאת. פרה אדומה ללא לאכילה היא ; ושור הנסקל. לאחר
 שנגמר דינו דקיל דאסור בהנאה אפילו שחטו ; ועגלה ערופה. דס"ל דלאסרה מהיים ואפילו
 שחטה אסורה ובגמרא מסיק דפרת חטאת ועגלה ערופה אינה משנה דשניהם הויא שחטתן שחטה
 ראויה וצריך להסירן מן המשנה ללא פטר בהו ר"ש ; וחבמים מחייבין. האי דמחייבי חכמים
 בשחט לע"ג ל"ש אלא שחטה ראשון לע"ג ובא שני ושחט לשלחנו לאכול אבל ראשון לשלחנו ושני
 לע"ג דבהך שחטה בהרייתא דמחייב עלה משום אותו ואת בנו אחי נמי דין קטלה עליה ושור
 ממלקות דקיס ליה כדרכא מיניה דתרחי לא אכדינן ביה ופעמים שאפילו שחט ראשון לשלחנו
 ושני לע"ג חייב כגון דאתרו ביה משום אותו ואת בנו ולא אתרו ביה משום ע"ג לכיון דלא
 אתרו ביה משום ע"ג לא מקטל ולוקה משום חותו ואת בנו והלכה כחכמים ; ונתנברה בידו.
 שלא מדעת ; והגוזר. שתוכי הסבין בנחיריו והותך ; והמעקר. שטוקר הסימנים ממקום חבורן
 ואינו שחטן ; פטור. ואפילו לרבין ולא דמיא לשחטה דלעיל דהתם שחטה מעליא איכא דכר
 אחר גורס לה ליפסל אבל הכא ליכא שחטה כלל ; איזה שלקח ראשון ישחט ראשון. אם
 באו לז"ד שגא האחד לשחטו והבדלו מעכב עליו ואומר אני צריך יותר ממך אנו אומרים להם
 הלוקח ראשון ישחט שע"מ כן לקח שאלו לא מכרה בעל הבית לשני ועכבה לעלמו היה הלוקח
 שחט וכך שנינו בתוספתא הלוקח מעלל הבית הוא קודם לבעל הבית שע"מ כן לקח : ואם
 קדם השני וזכה. שהקדים בעלמו כדי שלא יבא לידי איסור ויש לו ריוח שאוכל היום בשר ;
 סופג שמוננים. דעל כל כן שחטה עובר בלאו ; סופג את הארבעים. דלין כלן שחטה איסור
 אלא אחת ; שחטה ואת בתה. והא"כ את בת בתה יש את שני אותו ואת בנו ; שחטה ואת
 בתה. אין כלן עדיין איסור ואחר כך שחט את בתה ויש בשחטה זו שני איסורים אותו ואת
 בנו משום אמה ובנו ואותו משום בתה של זו שזכר נשחטה ; סופג ארבעים. דחד לאו הוא
 וחדא התראה וחד מעשה ; סיבוכים אומר סופג שמוננים. דס"ל לסומכוס דמחייב בהתראה
 אחת ובלאו אחד ב' מלקיות וה"ה ברישא דקחני שחט ב' בניה והא"כ שחטה סופג ארבעים
 לסומכוס סופג שמוננים וכך הוא בתוספתא שחט חמשה בניה ואחר כך שחטה סומכוס אומר משום
 ר"מ חייב משום חמשה לחזון ; בארבעה פרקים בשנה. דרך ישראל לעשות סעודות בד'
 פרקים הללו וסתם הלוקח בהמה אינו לוקח אלא בשר ; מיד לפיכך המוכר בהמה לחבירו ומכר
 תאלה

בהר ליום חמישי

חג. וערב יום טוב הראשון של פסח. וערב עצרת. וערב ראש השנה.
 וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יום תפפורים בגליל. אמר רבי יהודה
 אימתי בזמן שאין לו ריות. אבל יש לו ריות אינו צריך להודיע.
 ומודה רבי יהודה במוכר את האם לחתן. ואת הבת לבלה. לצריך
 להודיע. בידוע ששניהם שוחטין ביום אחד: ו בארבעה פרקים אלו.
 משחטין את הטבח בעל כרחו. אפילו שור שוה אלף דינרין. ואין
 לו לזקק אלא דינר. כופין אותו לשחוט. לפיכך אם מת מת לזקקה.
 אבל בשאר ימות השנה אינו כן. לפיכך אם מת למוכר: ה יום
 אחד האמיר באותו ואת בנו. היום הוקף אחר הגלילה. את זו דרש
 (רבי שמעון) בן זומא. נאמר במעשה בראשית יום אחד. ונאמר באותו
 ואת בנו יום אחד. מה יום אחד האמיר באותו ואת בנו. היום הוקף
 אחר הגלילה. אף יום אחד האמיר באותו ואת בנו. היום הוקף
 אחר הגלילה:

ברטורה

חלה אמה או בתה בו ביום צריך שיאמר ושני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או בתה מכרתי
 לשחוט שמה כבר נכתבה: ביו"ט אחרון של חג. היו מרכיב נשמה מפני הרגל כפני טלמו
 הוא וחביב עליה והאי ללא השיב ע"ט ראשון של חג משום דכ"ע טרידי כסוכה ולולב ואין להם
 פנאי להרכות בשחיטה: אף ע"ה"ב בגליל. ולא ביהודה ובשאר ארצות שלא היו אוכלים ערב
 י"כ אלא בשר עוף ודגים כדמוכח ב"ר גבי ההוא הייטא דזכין נוגא: בזמן שאין לו ריוח.
 הפסק בנתיים שמכר האם היום: אבל יש לו ריוח. שמכר את הראשונה אתמול והשניה היום:
 אין צריך להודיע. שאני אומר אתמול שהיה הראשון פי' אחר בזמן שאין לו ריוח נחפו ומהיר
 לקנות שמראה שוטה לשחוט היום אבל יש לו ריוח שאינו נחפו בקנייתו אינו הייב להודיע שמה
 לצורך יום אחר הוא קונה ור' יהודה לפרוטי מלתיה דתיק אתי ולא לאפלוני עליה: ומודה
 ר"י. אע"פ שלקח זה היום וזה למחר ולפירוט השני אע"פ שאינו נחפו ומהיר לקנות: את האם
 לחתן ואת הבת לבלה. אורחא דמלתא נקט דאורחא ארעא לעשות סעודה עפי בנית החתן
 מבנית הכלה הלכך האם לחתן שהיא גדולה והבת שהיא קטנה לכלה: ד משחטין את הטבח
 בעל כרחו. שאם קיבל דינר מלוקח ליתן לו כדינר בשר: אפילו שור שוה אלף זון. שחטו
 בעל כרחו אע"פ שאין לו לוקחים לשאר הכשר לפי שדבר תורה מעות קונות ומעת שקבל המוכר
 הדינר קנה הלוקח הכשר ולא תקנו חכמים שמיכה קונה ולא מעות אלא גורה שמה יאמר לו
 מוכר ללוקח גשרפו חטוך בעליה דאי מקומת להו פירו באתרוה הלוקח משנתן המעות אי מתרמי
 דליקה בנית המוכר שהפירות שם לא טרח לאזולניהו אבל לאחר שנתן מסתמא ממטו להו לביתה
 וכבר נכסה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה שהמעות קונות: לפיכך אם מת
 מת ללוקח. ויפסיד הדינר שרי ברשותו מת: אינו כן. דכעין נושיכה וכיו שלא משך חוור
 בו הטבח: ד יום אחד האמיר באיתו ואת בנו. לפי שפרשת אוהו ואת בנו סמוכה לקדשים
 דכתיב ירצה לקרבן אשה וסמך ליה אותו ואת בנו ובקדשים לילה הולך אחר היום דכתיב ביום
 קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בוקר אלמא לילה שלאחריו קרי יום קרבנו עד הבוקר יכול אף זה

(נאמר כאן יום אחד) ונאמר במעשה בראשית יום אחד כ"י:

גמרא הוהין דף ס' ע"ב

רבי שמעון בן פזי רמי פתיב (בראשית א') ויעש אלהים את
שני המאורות הגדולים. וכתיב את המאור הגדול ואת
המאור הקטן. אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא. רבוננו שר
עולם אפשר לשני מזכים שישתמשו בכתר אחד. אמר לה
לכי ומעמי את עצמך. אמרה לפניו. רבוננו שר עולם. הואיל
ואמרתי לפניך דבר הגון אמעט את עצמי. אמר לה. לכי
ומשול ביום ובלילה. אמרה ליה. מאי רבותיה דשרגא במיהרא
מאי אהני. אמר לה. זיל ולימנו בך ישראל ימים ושנים.
אמרה ליה יומא נמי אי אפשר דלא מנו ביה תקופות. דכתיב
והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים. אמר לה זיל ליקרו צדיקי
בשמןך. (עמוס י') יעקב הקטן שמואל הקטן (שי"א ט"ו) דוד הקטן
חזיה דלא קא מיתבא דעתה. אמר הקדוש ברוך הוא.
הביאו כפרה ערי שמיעטתי את הירח. והיינו דאמר רבי
שמעון בן רביש. מה נשתנה שעיר שר ראש חדש. שנאמר בו
(במדר כ"ח) לה אמר הקדוש ברוך הוא שעיר זה יהא כפרה עד
שמיעטתי את הירח. רב אסי רמי פתיב (בראשית א') ותוצא
הארץ דשא בתלת בשבתא. וכתיב (שם ב') וכל שיה השדה
מרם יהיה בארץ במערי שבתא. מלמד שיצאו דשאים ועמדו
על פתח הקרקע. עד שבא אדם הראשון וביקש עליהם רחמים
וירדו גשמים וצמחו. ללמדך שהקדוש ברוך הוא מתאנה

לחפלתן

רש"י

כתיב הגדולים. דמשמע שניהם גדולים וכתיב הקטן: לך ומשור ביום
ובלילה. נחמה הוא: שרגא במיהרא. נר בלסריס אינו מאיר: יומא.
חמה: תקופות. נמנין לחמה ועל ידי הסקופה מעברין את הסנה: יעקב
הקטן. מי יקום יעקב כי קטן הוא: דוד הקטן. מקרא הוא בשמואל:
בכולהו. רגלים כתיב ושעיר מטאת אחד ולא כתיב לה: מרם יהיה בארץ.

עדין

בחר ליום חמישי

דְּתַפְלְתָן שְׁר צְדִיקִים. רב נחמן בר פפא הוּא ליה תהיא
גִּינְתָא. שְׂרֵי בֵיה בִּזְרְנִי וְלֹא צִמְח. בַּעַא רַחֲמֵי. אָתָא מִיִּטְרָא
וְצִמְח. אָמַר הֵינּוּ דְרַב אָסִי:

רש"י

עדיין לא היה בלחץ: עמדו על פתח קרקע. מסאוס למי הגשמים כדכתיב
כי לא המטיר עד שנכרח ארס נשסי: ביזרני. זרעים: היינו דרב אסי.
סהקב"ה מסאוס לפתחן של לדיקים:

זוהר דף ק"י ע"ב

רבי חי'א ורבי יוסי הוון אזלי בארְחא פגעו בהתוא טירא. אשְׁחַח
תְּרֵי גְבַרֵי דְהוּוּ אֲזִילֵי. אֲדַהְכֵי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ דְּהוּוּ אֲתִי.
וְאָמַר לֹוֹן בְּמַטְוֵי מְנַיִכוּ חֲבוּ לִי מִזְוִנָא פִתְא דְנִהֲמָא דְהִנֵּי תֵרִין יוֹמִין
דְּתַעֲיָנָא בְּמִדְבָּרָא וְלֹא אֲכַלְנָא מִיְדֵי. אֲשַׁתְּמִיט חַד מֵאֵינֵן תֵּרִין
גְבַרֵי וְאִפִּיק מִזְוִנְיָה דְאִיהוּ אֵייתִי לְאַרְחָא וְיִהִיב לִיָּה וְאָכִיל וְאִשְׁקִי
לִיָּה. אָמַר לִיָּה חֲבֵרִיָּה מַה תַּעֲבִיד מִן מִזְוִנָא דְהָא אָנָּא דִּידִי אֲכַלְנָא.
אָמַר לִיָּה וּמַה עָלִי דִּידְךָ אָנָּא (דְקִי"א ע"א) אֲזִילֵי. יְתִיב גְבִיָּה תְּהוּוּ מִסְכְּנָא
עַד דְאָכִיל כֹּל מַה דְהוּוּ גְבִיָּה וְהָהוּא נִהֲמָא דְאֲשַׁתְּאָר יְהִיב לִיָּה
לְאַרְחָא וְאֹד לִיָּה. אָמַר רַבִּי חֵיָּא לֹא בַּעַא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְמִקְּחָ
דָּא יִתְעַבִּיד עַל יְדֵן אָמַר רַבִּי יוֹסִי דִּילְמָא דִּינָא אֲתַנְזֹר עַל הָהוּא בַּר
נֶשׁ וּבַעַא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזַמְנָא קְמִיָּה הָאֵי בְּגִין לְשׁוּבָא לִיָּה. עַד
דְּהוּוּ אֲזִילֵי לְאָה תְּהוּוּ גְבַרָא בְּאַרְחָא. אָמַר לִיָּה חֲבֵרִיָּה וְלֹא אֲמִינָא
לְךָ דְלֹא תֵתֵן נִהֲמָא לְאַחֲרָא. אָמַר רַבִּי חֵיָּא לְרַבִּי יוֹסִי הָא מִזְוִנָא גְבִין
גִּיהִב לִיָּה לְמִיכַל אָמַר רַבִּי יוֹסִי תְּבַעֵי לְמִיפֶק מְנִיָּה זְכוּתָא גְזִיל וְנַחֲמִי
דְהָא וְדָאֵי בְּקַפְטִירֵי דְדָא מִפְסָא דְמוֹתָא אֲתַתְּחִיד וּבַעַא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְזַמְנָא זְכוּתִיָּה בְּגִין לְשׁוּבָיָה. אֲדַהְכֵי יְתִיב תְּהוּוּ בַּר נֶשׁ וְנָאִים
תַּחֲזִית חַד אֵילָנָא וְחֲבֵרִיָּה אֲתַרְחִיק מְנִיָּה וְיִתִיב בְּדֶרֶךְ אַחֲרָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֵיָּא הֲשַׁתָּא גִּיהִיב וְנַחֲמִי דְוְדָאֵי קֻדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא
בְּעֵי לְמַרְחֵשׁ לִיָּה גִיסָא קְמוּ וְאֹרִיכוּ אֲדַהְכֵי חֲמוּ חַד מִפְסָא כְּשִׁלְחוּבֵי
קָאִים גְבִיָּה אָמַר רַבִּי חֵיָּא וּוִי עַל הָהוּא בַּר נֶשׁ דְּהֲשַׁתָּא יְמוֹת. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי זַבְּאָה תְּהוּוּ בַּר נֶשׁ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְרַחֵשׁ לִיָּה גִיסָא

בהר ליום חמישי

צח

אֲדַהְכִי נַחַת מֵאֵילָנָא חַד חוּנָא וּבָעָא דְמִקְטָלִיָּה קָם הֵהוּא מִפְסָא עֲלֵיהּ
 וְקִמְלִיהּ קִסְמֵר בְּרִישֵׁיהּ מִפְסָא וְאִזְרֵיהּ לִיהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי וְלֹא אֲמִנָא
 קֵדָ דְקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בָּעָא לְמַרְחֵשׁ לִיהּ נִסָּא וְלֹא תַפּוּק זְכוּתֵיהּ מִנִּיר.
 אֲדַהְכִי אַתְעַר הֵהוּא בַר נֶשׁ וְקָם וְאִזְרֵיהּ לִיהּ אַחִירוֹ בִּיהּ רַבִּי חֲזִיא
 וְרַבִּי יוֹסִי וַיִּתְּבוּ לִיהּ לְמִיבֹל. בְּתַר דְאַבְלֵי אַחֵרָיו לִיהּ נִסָּא דְרַחֲמֵי לִיהּ
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. פְּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר (תְּהִלִּים לו) בְּטַח בְּנֵי וְעִשָׂה טוֹב
 שְׂכָן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמִנָה וּפְאַת חוֹלְקִיהּ דְבַר נֶשׁ דְעֵבִיד טוֹב מִדִּיְהִידִיהּ
 דְהָא אַתְעַר טוֹב בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל וּבְכַמָּה בְּצִדְקָה. דְכַד אַתְעַר צִדְקָה הָא
 טוֹב בְּדִין אַתְעַר גְּנָבִי כְּנָסַת יִשְׂרָאֵל וְעַל דָּא כְּתוּב (מְשִׁלִּי י) וְצִדְקָה
 תַצִּיל כַּמְּוֹת. כּוּמֵי טַעֲמָא כְּגוֹן דְצִדְקָתָא אֵילָנָא דְחַמֵּי הוּא. וְאַתְעַר עַל
 הֵהוּא אֵילָנָא דְמוֹתָא וְגַמְיֵי אֵינּוּן בְּאַחֲרֵיָן בִּיהּ וְשׂוֹיֵב לֹון מִן מוֹתָא.
 מֵאֵן גְּרִים לְהַחֲוֹא אֵילָנָא דְחַמֵּי דְאַתְעַר לְהָאֵי חַוֵּי אֵימָא תְּהִיא צִדְקָה
 דְאִיהוּ עֵבִיד בְּכַיּוּבֹל הוּא עֵבִיד לִיהּ לְעִילָא כְּמָתָּה דְאַתְּ אָמַר (תְּהִלִּים קה)
 עוֹשֶׂה צִדְקָה בְּכָל עֵת. וְהָא אַתְמַר:

יוסף לחק

מוסד

הלכה בסוה

מספר הסידור סי' ל"ו ל"ז

ת"מ ה' תפלה פ"ד

כְּרוֹב הַשְּׁתַקָּה וְהִיא הַמִּזְרָא. וְהָא מְאַלְתִּים
 הַשּׁוֹמְעוֹ וְרוֹאֵהוּ וַיִּזְדַּעוּ וְחִקְרוּ וְהוּא
 שׁוֹתֵק מִבְּרָאָתוֹ הוּא בְּמוֹסַף עַד הַמִּזְרָא
 וְאִם מְהַבְשָׁא וּמְבַגְדֵיהּ קוֹדֵי מִפְסִיד אֵת
 הַמִּזְרָא כִּי שָׁבַח לְשֵׁהוּא עוֹמֵד לְפָנַי הַאֲלֵחִים
 חֲרִי הוּא בְּסוֹ מָא הַעִימֵד לְפָנַי הַאֲלֵחִים
 שְׂמִרְבָּה דְבָרִים וְאֵינּוּ גֵרָא מְמַנּוּ לְפִי
 שְׂאֵינּוּ רוֹאֵה מִי שְׁנֵישׁ לוֹ לְרִזָּא מְמַנּוּ
 וְהַמִּזְרָבָה לְשִׁתּוֹק מְחַמַּת הַמִּזְרָא לֹא בְּהַתְרָה
 הוּא חוּבָא:

אין עומדין להפגל לא מהרף שחוק
 ולא מתחבטות ראש. ולא מתחבט
 שיחה ולא מתחבט מריבה. ולא מתחבט פעם.
 אלא מתחבט דברי תורה. ולא מתחבט דין
 תלכה אף על פי שחם דברי תורה פני
 שלא יהא לבו טרוד בהתחבט. אלא מתחבט
 דברי תורה שאין בה עיון כגון תלכות
 פסוקים: - תפלות התפלות כגון תפלות
 מוסף ראש חדש ותפלות מועדות צריה
 להסדיר תפלתו ואחר כך עומד ומתפלל
 פני שלא יבשר בה. הנה מתחבט במקום
 סבבה כגון מקום גרודי חיות ולקטים
 והגיע וכן תפלה מתפלל בקרבה אחת
 וזו היא צרבה עמה וישראל מרבים
 ובעתם קצרה. וזו רצון מלפניה ה'
 אלהינו שחמן קל אסד ואחר פני
 פרנסתו

יראת ה' מהרה שאין בה פקפוק אדם
 שמוצא מקום חטא בלא יראת אדם
 ובלא בוששת ואינו עוזב לחטוא כי אם
 מפני יראת ה' זו היא עיקר היראה ואם
 עשה בן פגמים רבות ופגם אחת מקרה
 אותו יצרו ער שחטא לא איבד בקף תיא
 הראשונה

בהר ליום חמישי

<p>קראשונות. ואר נרפה ידיו ולבו מעשות עוד טוב. אָבֵר אִם מִתְהַרֵּט וְתוֹבָא עַל קראשונות אין לו שָׁבֵר בְּעַמְלוֹ אֲשֶׁר קָבַשׁ יצרו תַּחֲבָה וְעַל זֶה נֶאֱמַר [יחזקאל י"ח] וּבָשׁוּב צדיק מִצְדָּקָתוֹ וְעָשָׂה עוֹל לֹא תִזְכָּרְנָה עוד צְדָקָתָיו :</p>	<p>פְּרָנְסָתוֹ וְרָכַל נְיֻהָ וְנֻגְהָ דִּי מִדְּסֻדְרָה וּבְטוֹב בְּעִנְיָה עֲשֵׂה בְיוֹף אַתָּה ה'י שׁוֹמֵעַ תִּפְקֶה. וּמִתְפַּלֵּל אֵיבָה בְהִרְףָּה כְּשֶׁהוּא מְהַלֵּךְ וְאִם יָבוֹל בְּעַמּוֹד עֵינָהּ וְכִשְׁהוּא מַגִּיעַ לְיָשׁוּב וְתִתְקַרֵּר בְּעֵהוּ הוֹנֵר וּמִתְפַּלֵּל תִּפְקֶה פְּהִקְנִיָה תִשַׁע עֲשֵׂרָה בְרִכּוֹת :</p>
--	--

ליל ששי תורה

צירוף יתרה

כֹּז וְחָשַׁב אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְהִשִּׁיב אֶת־הָעֵדוּף לְאִישׁ
 אֲשֶׁר מָכַרְלוֹ וְיָשֵׁב לְאַחֲזָתוֹ : וְיַחֲשַׁב יַת שְׁנֵי זְכִינוּתֵי
 וְיַתִּיב יַת מוֹתְרָא לְגִבְרַי דִּי זַבְּנֵי לִיה וְיַתִּיב לְאַחֲסַנְתֵּיהּ : כַּח וְאִם לֹא־
 מִצָּאָה יָדוֹ דִּי הִשִּׁיב לוֹ וְהָיָה מִמְכָּרוֹ בְּיַד הַקִּנְיָה
 אַתּוּ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וְיִצְאָ בִּיבֹל וְיָשֵׁב לְאַחֲזָתוֹ : ס
 וְאִם לֹא תִשְׁכַּח יְדֵהּ כְּמַסַּת אֲתִב לֵיה וְיַחֲזִיק בְּיָדָא דְזַבְּנֵי יַתָּה עַד
 שְׁתָּא דְיוֹבְלָא וְיִפּוֹק בְּיוֹבְלָא וְיַתִּיב לְאַחֲסַנְתֵּיהּ : חֲמִישִׁי שְׁרִישִׁי כַּשֵּׁן
 מְחֻבְרֵין כַּטּ וְאִישׁ בֵּי־יִמְכֹר בֵּית־מוֹשֵׁב עִיר חוֹמָה
 וְהִיתָה גְּאֻלְתּוֹ עַד־תָּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה
 גְּאֻלְתּוֹ : וְגִבְרַי אֲרֵי זַבְּנֵי בֵּית מוֹתֵב קִרְתָּא מְקַפָּא שׁוֹר וְתַחֲזִיק

פרקנה

רש"י

(כז) וחשב את שני ממכרו. כמה שנים היו עד היוכל כך וכך וכמה
 מכרתיה לך בכך וכך עתיד היית להחזירה ביוכל נמלאת קונה
 נוספר הסבאות כפי חשבון של כל שנה חללה אותה שלש שנים או ארבע הולא
 את דמיון מן החשבון וטול את השאר והיו: והשיב את העדף. בדמי המקח
 על האכילה שאכל וינסס ללוקח: ראיש אשר מכר לו. המוכר הזה שזא
 לגאלה: (בח) די השיב לו. (ערכין ל) מלאן שאינו נוהל לחלאין: עד
 שנת היובל. (ת"כ) שלא יכנס לתוך אותה שנה כלום שהיוכל משמט בחלתו:
 (כט) בית מושב עיר חומה. (ת"כ) בית בחוק עיר המוקפת חומה מימות
 יהושע בן נון: והיתה גאולתו. לפי שנאמר בשדה שיכול לגאלה משהי שנים
 ואילך

בהר ליל ששי

צט

פְּרָקְנָה עַד מִשְׁלַם שְׂפָא דְזַבְיִנוּהִי עֵבֶן בְּעֵדָן תְּהֵא פְּרָקְנָה :
 ל וְאִם לֹא יִגְאָל עַד-מְלֵאת לֹא שְׁנָה תְּמוּמָה וְקָם
 הַבַּיִת אֲשֶׁר-בְּעִיר אֲשֶׁר לֹא חֲמָה לְצִמְיֹתָת לִקְנָה
 אֹתוֹ לְדֹרֹתָיו לֹא יֵצֵא בִּיבֵר : וְאִם לֹא יִתְּפָרֵק עַד
 מִשְׁלַם יְהִי שְׂפָא שְׂקֻמָּתָא וְיָקוּם בֵּיתָא דִּי בְּקֻרְתָּא דִּי יְהִי שְׂוֹרָא
 לְחַוְטוּן דְּדִי וְכֹן יִתְּה לְדְרוּהִי לֹא יִפּוֹק בְּיוּבְלָא : לֹא וּבְתִי
 הַחֲצָרִים אֲשֶׁר אֵין-לְהֶם חֲמָה סְכִיב עַרְשֵׁתָּה
 הָאָרְץ יִחְשַׁב גְּאֻלָּה תְּהִיָּה-לֹא וּבִיבֵר יֵצֵא :
 וּבְתִי פְּצִינָא דִּי בֵית דְּהוּן שְׂוֹר מִקְּפָ סְחֹר סְחֹר עַד חֲקֵד אֲרֵעָא
 יִתְחַשֵּׁב פְּרָקְנָא תְּהִי יְהִי וּבִיּוּבְלָא יִפּוֹק : לֹב וְעָרֵי הַלְוִיִּם
 בְּתִי עָרֵי אֲחֻזָּתָם גְּאֻלָּת עוֹלָם תְּהִיָּה לְלוֹוִיִּם *
 וְקָרוּ גִינְאֵי בְּתִי קָרוּי אֲחַסְנָתְהוּן פְּרָקְנָן עֲרַם תְּהִי דְּגִינְאֵי :
 דִּג וְאֲשֶׁר יִגְאָל כִּין-הַלְוִיִּם וְיֵצֵא מִמְּכַר-בֵּית וְעִיר

אחותו

* לו קרי

רש"י

זאילך כל זמן שירלה ובתוך שתי שנים הראשונים אינו יכול לגאלה. הולך לפרש
 בזה שהוא חלוף שאם רלה לגאול בשנה ראשונה גואלה ולאחר מכאן אינו גואלה :
 והיתה גארתו. של בית : ימים. ימי שנה שלמה קרויים ימים וכן (בראשית
 כד) חשב הנערה אהנו ימים : (ד) וקם הבית וגו' לצמיתות. יאל מכחו של
 מוכר ועומד בכחו של קונה : (אשר לא חומה. לו קרינן אמרו רז"ל א"ע"פ
 שאין לו עכשיו הואיל והיתה לו קודם לכן. ועיר נקבה היא והולך לכחוב לה
 אלא מחוך שלריך לכחוב לא בפנים תקנו לו במסורת זה נופל על זה) : לא יצא
 ביבול. אמר רב ספרא אם פגע בו יובל בחוך שנתו לא יאל : (רא) ובתי
 החצרים. כתרוממו פלחין עירות פחמות מחין חומה ויש הרבה בספר יהושע
 (יהושע יג) הערים וחלריהם (בראשית כה) בחלריהם ובטירות' : עד שדה
 הארץ יחשב. הרי הן כשדות הנגאלים עד היובל ויולחין ביובל לבעלים אם לא
 גאלו : באורה תהיה לו. (ת"כ) מיד אם ירלה. ובזה יפה כמו מנח שדות
 שהשדות חין נגאלים עד שתי שנים : וביובל יצא. בחנם : (לב) וערי הלוויים.
 ארבעים ושמונה עיר שנתו להם : גארת עורם. גואל מיד אפי' לפני שתי שנים
 אם מכרו שדה משדותיהן הנמוגות להם באלפים אמה כבינות הערים או אם
 מכרו בית בעיר חומה גואלין לעולם ואינו חלוט לסוף שנה : (לג) ואשר יגאל מ

כלים

בהר ליד שישי

וְאַחֲזֵתוּ בְיַבֵּל כִּי בְתִי עַרְבֵי הַדְּרוּמִים הוּא אַחֲזֵתָם
 בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : וְדִי יִפְרוֹק מִן לְוַנְאִי וְיִפּוֹק זְבִין בֵּיתָא
 וְקִרְתָּא אַחְסֵנְתָּהּ בְּיֻבְלָא אַרְבֵּי בְתֵי קַרְוֵי לְוַנְאִי הִיא אַחְסֵנְתָּהוּן
 בְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל : לֵד וְשִׁדְדָה מְגֵרֵשׁ עֲרִיבָם לֹא יִמְכֹר
 כִּי־אַחֲזֵת עוֹלָם הוּא לָהֶם : ס וְחָקֵד רַבָּה קַרְוֵיהוּן לֹא יַעֲדֵבּוּ
 אַרְבֵּי אַחְסֵנַת עָדָם הוּא לָהוּן : דָּה וְכִי־יִמְוֶךְ אַחֲוֵךְ וּמְטָה
 יְדֵי עַמְךָ וְהַחֲזִיקָתָ בּוֹ גֵר וְתוֹשֵׁב וְחֵי עַמְךָ :
 וְאַרְבֵּי יִתְמַסְפֵּן אַחֲוֵךְ וְחַמוּשׁ יְדֵה עַמְךָ וְיִתְקַבֵּה בֵּיה בֵּיר וְיִתְיַב וְיִחֵי עַמְךָ :
 כִּי אֲרִי־תִקַּח מֵאֲתוֹ נֶשֶׁךְ וְתִרְבִּית וְיִרְאֵת מֵאַלְהֵיךָ
 וְחֵי אַחֲוֵךְ עַמְךָ : קָא תִּסַּב מְנַה חַבְרִיא וְרַבִּיתָא וְתִדְמַל מֵאַחֲוֵךְ
 וְיִחֵי אַחֲוֵךְ עַמְךָ : כִּי אֶת־כִּסְפְּךָ לֹא־תִתֵּן לּוֹ בְּנֶשֶׁךְ

ובמרבית

רשי

הדרומים. ואם יקנה בית או עיר מהם: ויצא ביובר. איתו ממכר של בית או של
 עיר ישוב ללוי שמכרו ולא יהיה חלוט כשאר בתי ערי חומה של ישראל וגאולה
 זו ל' מכירה. ד"א לפי שנאמר גאולת עולם תהיה ללוים יכול לא דבר הכתוב
 חלא בלוקח ישראל בקנה בית בערי הלוים חבל לוי שקנה מלוי יהיה חלוט ה"ל
 ואשר יגאל מן הלוים חף הנואל מיד לוי גואל גאולת עולם: ויצא ממכר בית.
 הרי זו מלוא אחרת ואם לא גאלה ואלה ביובל ואינו נחלט לסיף סנה כבית של
 ישראל: כי בתי ערי הדרומים הוא אחוזתם. לא היה להם נחלת שדות וכרמים
 חלא ערים לשבת ומגרשיהם לפיכך הם להם במקום שדות ויש להם גאולה כשדות
 כדי שלא יופקעו נחלותיהם מהם: (גד) ושדדה מגרש עריהם לא ימכר. מכר
 גובר שאם הקדים בן לוי את שדותיו ולא גאלה ומכרה גובר אינה ואלה לכהנים
 ביובל כמו שנאמר בישראל (ויקרא כ"ו) ואם מכר את השדה לאיש אחר לא
 יגאל עוד חבל בן לוי גואל לעולם: (דה) והחזקת בו, אל הניחשו סירד ויפול
 ויהיה קשה להקימו חלא חזקתו משעת מועת הירד למה זה דומה למשאו שעל
 החמור עודהו על החמור אחר תופס בו ומעמידו בכל לארץ חמשה אין מעמידו
 איהו: גר ותושב. חף חף הוא גר ותושב ואינו תושב כל שקבל עליו שלא לעבוד
 ע"א ואוכל נבלות: (לו) נשך ותרבית. מד שוינהו רבנן ולעבוד עליו בשני לאוין:
 ויראת מאדהך. לפי שדעתו של אדם נמשכת אחר הרבית וקשה לפרוש הימנו
 ומורה לעלמו הימר בשביל משותיו שהיו בטלות אללו הולך לומר ויראת מאלהיך

או

בחר ליר שש

ק

וּבְמִרְפִּית לֹא־תִתֵּן אֶבְלָדְךָ : ית בפסוק לא תתן זה בחבוליא
 וּבְרִפְיָא לֹא תִתֵּן מִיְבֻלְךָ : יח אני יהוה אלהיכם אשר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְתֵת לָכֶם אֶת־
 אֶרֶץ כְּנָעַן הֲהִיֹּת לָכֶם לְאֱלֹהִים : ס אָנָּה יי אֲבִיכֹון דִּי
 אֲפִיקִית יְתִכֹון כְּאֲדָעָא דְמִצְרַיִם קִסְמֵן קִבֹון ית אֲרָעָא דְכְנַעַן קִמְחֵנוּ
 קִבֹון קִאָּבָה : ששי רביעי כסין ממוכרין למ וְכִי־יָמוּד אֶתִּיךָ
 עֲמִךָ וְגִמְוֵר־לָךְ לֹא־תִעָבֵד בּוֹ עֲבֹדֶת עָבֵד :
 וְאִי יִתְמַסְכֵן אֶתִּיךָ עֲמִךָ וְיִוָּדְפוּ קָךְ לֹא תִפְסַח בְּהַ פְּתָן עֲבָדִין :
 ס בְּשֹׁכֵר כְּתוֹשֵׁב יִהְיֶה עֲמִךָ עַד־שֹׁנֶת הַיָּבֵל
 יִעָבֵד עֲמִךָ : בְּאִנְיָא כְּתוֹתָבָא יְהִי עֲמִךָ עַד שְׁמָא דְיִוָּבָא
 יִפְסַח עֲמִךָ : מא וַיֵּצֵא מֵעֲמִךָ הוּא וּבְנָיו עִמּוֹ וְשָׁב אֶרֶ־
 מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶר־אֲחֻזַּת אֲבֹתָיו יָשׁוּב : וְיִשׁוּק מֵעֲמִךָ
 הוּא וּבְנוֹתָי עִמָּה וַיְתוּב לְרַעֲיִתָּהּ וְלֹא־חִסְנָת אֲבָתָתוֹהִי יְתוּב :
 סב כִּי־עָבַדְתִּי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

לא

רש"י

או החולה מעותיו בנכרי כדי להלוותם לישראל ברבית הרי זה דבר המסור ללבו
 של אדם ומחשבתו לכך הולך לומר ויראם מאלהיך : (דח) אשר הוצאתי וגו'
 והבנתי בין בכור לשאינו בכור אף אני יודע ונפרע מן המלוה המעות לישראל
 ברבית ואומר של נכרי הם. ד"א אשר הוצאתי אחסם מאמ"ל ע"מ שתקבלו עליכם
 מלותי אפילו הן כבדות עליכם : לתת לכם את ארץ כנען. כשכר שתקבלו
 מלותי דהוות לכם לאלהים. (ת"כ) שכל הדך בארץ ישראל אני לו לאלהים
 וכל היולא ממנה כעובד ע"א : (דט) עבודת עבד. עבודה של גנאי שיהא
 עינך בה כעבד שלא יולך כליו אחריו לבית המרחק ולא ינעול לו מנעליו :
 (מ) בישביר כתושב. עבודה קרקע ומלאכת אומנות כשאר שכירים התנהג
 בו : עד שנת השובב. אם פגע בו יוכל לפני שש בניס היזבל מולאו : (מא) הוא
 ובניו עמו. אמר ר"ם אם הוא נמכר בניו מי מכרן חלא מכאן שרבו מייב
 במונות בניו : ואל אחוזת אבותיו, אל כבוד אבותיו ואין לזולו בכך : אחוזת.
 חוקת : (מב) כי עבדי הם. (ת"כ) סערי קודם : לא ימכרו ממכרת עבד.

בהכרזה

בהר ליר ששי

לא ימכרו ממכרת עבד : ארי עבדי איני די אפקית יתחון
מארעא דמצרים לא יודבנון זבון עבדון : מנ לא תרדה בו
בפרך ויראת מאלהיך : לא תפצת בה בקישוי ותדמיל מאלהיך :
מד ועבדך ואמתך אשר יהיידך מאת הגוים
אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה :
ועבדך ואמתך די יהון לך מן עממיא די בסחרגיבון מנחון תקנון
עבדון ואמהן : מה וגם מבני התושבים הגרים שמכם
מהם תקנו וממשפחתם אשר שמכם אשר הולידו
בארצכם ותיו לכם לאחזה : ואף מבני תותביא ערליא
דדירון עמכו מנחון תקנון ומרעיתחון דעמכו די אתגידו בארעכון
ויהון לבון לאחסנא : מו והתנחלתם אתם לבניכם
אחריכם לרשת אחזה לעלם בהם תעבדו ובאחיכם
בגיישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך : ס
ותחסין יתחון לבניכון בתריכון לירדת אחסנא לעלם בהון תפדחון
ובאחיכון בני ישראל זכר באחיו לא תפצת בה בקישוי :

ובי

רש"י

בהכרזה כאן יש עבד למכור ולא יעמידנו על אבן הנקט : (מנ) לא תרדה בו
בפרך. מלאכה שלא לזרך כדי לעשותו אל האמר לו החס ליהם הכוס הזה והוא אינו
לריך עזור תחת הגפן עד שאבוא שמה האמר אין מכיר בדבר אם לזרך אם
לאו ואומר אני לו שהוא לזרך הרי הדבר הזה מסור ללב לכך נאמר ויראת :
(מד) ועבדך ואמתך אשר יהיו כך. א"ה א"כ כמה אשתמש בעבדי איני
מושל בו' אומות איני נוהל. שהרי הוהרתי (דברים כ) לא תחיה כל נשמה אלא
מי ישמטי : מאת הגוים. הם יהיו לך לעבדים : אשר סביבותיכם. וגא שדחך
גבול ארצם שארי בהם אמרתי לא תחיה כל נשמה : (מה) וגם מבני
התושבים. שצאו מסביבותיכם לישא נשים בהרעס וילדו להם הבן הולך אחר
האב ואינו בכלל לא תחיה אלא אשה מותר לקנותו בעבד : מהם תקנו. אוחס
תקנו : (מו) והתנחלתם אותם. רבניכם. הסויקי בהם לנחלה לזרך בניכם
אחריכם. ולא יתכן לפרש הנחלות לבניכם שא"כ היה לו לכתוב והנחלתם אותם
לבניכם : והתנחלתם. כמו והתמזקתם : איש באחיו. להביא נשיא בעמו ומלך
במשרתו

שביעי מז וכי תשיג יד גר ותושב עמך ומך אחיך
עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר משפחת
גר : וארי מדבק יד ערל ותותב עמך ויתמסכן אחיך עמה וינדבן
לערל תותב עמך או לארמי זרעית גיורא : סח אחריו נמכר
גאלה תהיה לו אחר מאחיו וגאלנו : בטר די ינדבן
פרקנא תחי לה חד מאחיהו יפרקנה : כט או ידלו או
בן דלו וגאלנו או מי שאר בשרו ממשפחתו וגאלנו
או השונה ירו ונגאל : או אח אביו או בר אח אביו
יפרקנה או מקריב בשירה כגדעיתה יפרקנה או דמדבק ידה ויתפרק
נ וחשב עם קנהו משנת המכרו לו עד שנת
היכל והיה כסף ממכרו במספר שנים כימי שקור
יהיה עמו : וחשב עם זבנה משתא דאנדבן לה עד שתא
דויכלא יהי כסף זבניהו במנן שניא פיומי אנרא יהי עמה :
נא אם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף

מקנתו

רשי

במכתיו שלא לרדות בפרך : (כו) גר ותושב. גר והוא הושב כהרגומו ערל
הושב וסופו מוכח ונמכר לגר הושב : וכי תשיג יד גר ותושב עמך. מי גרס
לו שיעשיר דבוקו עמך : ומך אחיך עמו. מי גרס לו שימך דבוקו עמו ע"י
שלמד ממעשיו : משפחת גר. זה עכו"ם כשהוא אומר לעקר זה הנמכר לעכו"ם
עלמה להיות לה שמש ולא להלהות אלא לחטוב עלים ולשאוב מים :
(כז) גאולה תהיה לו. מיד אל הניחאו שיטמע עד שנת היוכל שהרי
למטה וילא בשנת היוכל כל עלמו לא קנאו אלא לעיבדו עד היוכל שהרי
ביוכל ילא כמו שנאמר ובנכרי שתחת ידך הכהוב מדבר ואעפ"כ לא הבא עליו
בעקופן מפני חלול השם אלא כשיבא ליגאל וידקדק בחשבון לפי המניע בכל שנה
ושנה ינכה לו הנכרי מן דמיו אם היו עשרים שנה משנמכר עד היוכל וקנאו
בעשרים מנה נמלא סקנה הנכרי עבודת שנה במנה ואם שנה זה אללו ה' שנים ובא
ליגאל ינכה לו חמשה מנה ויתן לו העבד ע"י מניס וזהו והיה כסף ממכרו
במספר שנים : (נ) בוימי שביד יהיה עמו. חשבון המניע לכל שנה ושנה יחשוב
כאלו נשכר עמו כל שנה במנה וינכה לו : (נא) עם עוד רבות בשנים. עד
היוכל

בהר ליל ששי

מִקְנָתוֹ : אִם עוֹד סְנִיּוֹת בְּשֵׁנָיָא לְפּוּמְחָן יְתִיב פְּרָקְנָה מִבְּסָף
זְכִינוּהִי : נב וְאִם-מִעַט נִשְׁאָר בְּשָׁנִים עַד-שְׁנַת הַיָּבֵר
וְחָשַׁב-לָו בְּפִי שָׁנָיו יָשִׁיב אֶת-גְּאֻלָּתוֹ : וְאִם זְעִיר יִשְׁמָא
בְּשֵׁנָיָא עַד שְׁמָא דְיוֹבְלָא וְיִחְשָׁב לֵיהּ בְּפּוּם שְׁנוּהִי יְתִב ית פְּרָקְנָה

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום הצגנו
השלום כל הסדרה ותרגום והפסרה :

תורה ליום ששי

נג בְּשִׁבְרֵי שָׁנָה בְּשָׁנָה יִהְיֶה עִמּוֹ לֹא-יִרְדְּנוּ בַּפֶּרֶךְ
לְעֵינֶיךָ : פֶּאֶרֶד שְׁנָא בְּשֵׁנָא יְהִי עִמָּה לָא יִפְלַח בַּהּ בְּקִשְׁוֵי לְעֵינֶיךָ :
נד וְאִם-לֹא יִגְאָל בְּאַלְהָה וְיִצְאָ בְּשְׁנַת הַיָּבֵר הוּא
וּבְנָיו עִמּוֹ : וְאִם לֹא יִתְפָּק בְּאַזְוִן וְיִפּוֹק בְּשְׁמָא דְיוֹבְלָא הוּא
וּבְנָיו עִמָּה : סכסיד נה כִּי-לִי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי
הֵם אֲשֶׁר-חִוְצְאֵתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם : אָרִי דִלִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִין עֲבָדֵי אֲנִין דִּי אֲפִקִית יְהִיִן
מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם אֲנָא יְיָ אֱלֹהֵיכֶן : כו א לֹא-תַעֲשׂוּ לָכֶם

אליהם

רש"י

היובל: רפ"ק. הכל כמ"ס: (נג) לא ירדנו בפרך לעיניך. כלומר ואתה רואה:
(נד) ואם לא יגאל באלה. בחלה הוא נגאל וחינו נגאל בשש: הוא ובניו
עמו. הנכרי חייב במונות בניו: (נה) כי לי בני ישראל עבדים. שמרי קודם:
אני ה' אלהיכם. כל המשעבדן מלמטה כאלו משעבדן מלמעלה: (א) לא
תעשו רבם אלילים. (ת"כ) כנגד זה הנמכר לנכרי שלא יאמר הואיל ורבי מגלה
בריות חף אני כמותו הואיל ורבי עובד ע"א חף אני כמותו הואיל ורבי מחלל
שבת חף אני כמותו לכך נאמרו מקדשות הללו ואף הפרשיות הללו נאמרו על
הסדר בחחלה הזויר על השביעית ואם חמד ממון ונחשד על השביעית סופו
למכור מטלטלו לכך סמך לה וכי שמכרו ממכר (מה) כתיב ביה או קנה מיד
וגו'. דבר הנקנה מידלד) לא חזר צו סוף מוכר אחותו לא חזר צו סוף מוכר
חס

אֲדִילֶם וּפְרִיר וּמִצְבָּה לֹא־תִקְוֶמוּ לָכֵם וְאַבְן מִשְׁלֵבִית
 לֹא תִתְּנוּ בְּאַרְצְכֶם דֶּה־שִׁתְּחוּת עֲלֶיהָ כִּי אֲנִי יְהוָה
 אֲדַהִיכֶם : לֹא תַעֲבֹדוּן לְכוּן טַעֲנוּ וַיִּלֵּם וְקָמָא לֹא תִקְרִימוּן לְכוּן
 וְאַבְן סִגְרָא לֹא תִתְּנוּן בְּאַרְעֵכוֹן לְמִכְנָד עֲלֶיהָ אֲרִי אָנָּא יי אֲלֶחֱכוֹן :
 ב אֶת־שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ וּמִקִּדְשֵׁי תִירְאוּ אֲנִי יְהוָה :
 ית יומי שביא דימי תפיון ולבית מקדשי תהיון דחלין אָנָּא יי :

פ פ פ

רשי

את צימו לא חזר בו סוף ליה צרכים כל אלו האחרונות קשות מן הראשונות לא
 חזר בו סוף מוכר את עלמו לא חזר בו לא דיו לישראל אלא אפילו לנכרי: ואבן
 משלבת. ל' כסוי כמו (שמית לג) ושכתי כפי שמכסין הקרקע ברלפת אבנים :
 דהשתחות עליה. אפילו לשמים לפי שהסתחאה בפשוט ידים והגלים היא
 ואסרה טורה לעשות כן חוק מן המקדש : (ב) אני ה'. נאמן לשלם סכר :

חסלת פרשת בהר

הפטרת בהר

א וַיֹּאמֶר יְרֵמְיָהוּ הִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : ב הֲנִיחָה הַנְּמֹאֵל
 בְּיַדְּךָ דָּדָךְ בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לִּי אֶת־שָׂדֵי
 אֲשֶׁר בְּעִנְתוֹת כִּי לִּי מִשְׁפַּט הַנְּאֻלָּה לְקִנּוֹת : ג וַיָּבֵא אֵלַי
 הַנְּמֹאֵל בֶּן־דָּדַי בְּדָבָר יְהוָה אֶל־חֲצֵר הַמִּטְּרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה
 נָא אֶת־שָׂדֵי אֲשֶׁר־בְּעִנְתוֹת אֲשֶׁר א בְּאַרְצֵן בְּנֵי־מִין בִּי־לִי מִשְׁפַּט
 הַיְרֻשָּׁה וְלִי הַנְּאֻלָּה קְנֵה־לִּי וְאַדְעַ כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא : ד
 וַיֹּאקְנֶה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת הַנְּמֹאֵל בֶּן־דָּדַי אֲשֶׁר
 בְּעִנְתוֹת וַאֲשַׁקְלֶה־לּוֹ אֶת־הַפֶּסֶף שְׁבַעַת שְׁקָלִים וַעֲשֵׂר־הָ
 הַפֶּסֶף : ה וַאֲכַתֵּב בַּסֵּפֶר וְאַחֲתֵם וְאָעֵד עֵדִים וְאֲשַׁקֵּל הַפֶּסֶף
 בְּמֵאוֹנִים : ו וַאֲקַח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הַחֲתוּם הַמִּצְוֹת

הפטרת בהר

וההקים ואת־הגלוי : ואת־הספר המקנה אל־ברוך
בן־נריה בן־מחסיה לעיני הנמאל דדי ולעיני העדים הפתבים
בספר המקנה לעיני פל־היהודים הישבים בחצר המטרה :
חואצוה את־ברוך לעיניהם לאמר : ט בזה־אמר יהוה צבאות אלהי
ישׂראל לקוח את־הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת
החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכל־י־חֶרְשׁוֹ לְמַעַן יַעֲטֹרוּ
ימים רבים : י כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישׂראל עוד
יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת : יא ואת־פֶּלֶל אֶל־יהוה
אחרי תתי את־ספר המקנה אל־ברוך בן־נריה לאמר : יב את־ה
אדני יהוה הגה | אתה עשית את־השמים ואת־הארץ בכחך
הגדול ובזרעך הנמויה לא־יפלא ממך פֶּל־דְּבַר : יג עשה חסד
לא־לִים ומשׁלֵם עֵן אבות אֶל־חֵיק בניהם אחריהם האל הגדול
הגבור יהוה צבאות שמו : יד גדל העצה ורב העלילה אשר־
עיניך פקחות על־פֶּל־דְּרִכֵי בְנֵי אָדָם לַתֵּת לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ וּכְפָרֵי
מַעַלְלוֹ : טו אֲשֶׁר שָׁמַת אֹתוֹת וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־הַיּוֹם
הַזֶּה וּבִישׂרָאֵל וּבְאָדָם וְתַעֲשֶׂה־קֶךָ שֵׁם פִּיּוֹם הַזֶּה : טז וַתֵּצֵא אֶת־
עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבִיד הַזֹּקֵף
וּבְאֲזוּרַע נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גְדוֹל : יז וַתֵּתֵן לָהֶם אֶת־הָאֶרֶץ הַזֹּאת
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבוֹתָם לַתֵּת לָהֶם אֶרֶץ זֹבֵת חֶלֶב וּדְבַשׁ :
יח וַיָּבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֶתְהָ וְלֹא־שָׁמְעוּ בְּקוֹלְךָ וּבְתוֹתְךָ לֹא־חָלְכוּ
אֶת־פֶּל־אֲשֶׁר צִוִּיתָה לָהֶם לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתִּקְרָא אֹתָם אֶת פֶּל־
הָרַעַה הַזֹּאת : יט הִנֵּה הַסְּלָלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלַכְדָּהּ וְהָעִיר נִתְּנָה
בְּיַד הַפְּשָׁדִים הַנִּלְחָמִים עֲלֶיהָ מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרַעַב וְהַדְּבַר
נֹאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הִיא וְהַנֶּהָ רָאָה : כ וְאַתָּה אִמְרַת אֵלֵי אֲדֹנָי יְהוִה
קִנְיַתְךָ הַשְּׂדֵה בְּכֶסֶף וְהָעֵד עֵדִים וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַפְּשָׁדִים :

הפמרת בהר

קנ

וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר: א הִנֵּה אֲנִי יוֹתֵר אֶלְהִי כְּרִי־פֶעַר הַמִּמְּנִי וַפְּלֵא כְּרִי־דְבָרְךָ:

בישנת אהלות פרק ו'

אדם וכלים נעשין אהלין לממא. אבר לא לטהר. ביצד. ארבעה נושאין את הנדבך טומאה תחתיו. בלים שעל גביו טמאים. טומאה על גביו בלים שתחתיו טמאים. רבי אביעזר מטהר. נתון על ארבעה בלים. אפילו כלי גדלים. כלי אבנים. כלי אדמה. טומאה תחתיו. בלים שעל גביו טמאים. טומאה על גביו. בלים שתחתיו טמאים. נתון על ארבעה אבנים. או על דבר שיש בו רוח חיים. טומאה תחתיו. בלים שעל גביו מהורין. טומאה על גביו. בלים שתחתיו מהורין: כ קוברי המת שהיו עוברים באכסדרה. והניף אחד מהן את הדלת. וסמכו בפפתת. אם יכול הדלת לעמוד בפני עצמו מהור. ואם לאו ממא. וכן חבית של גרונרות או קיפה של תבן. שהן נתונים בחלון. אם יכולים הגרונרות והתבן לעמוד בפני עצמן מהורין. ואם לאו טמאים. בית שחצצו בקנקנים ומח

בטיה

ברטורה

פרק ו' אדם וכלים נעשים אהלים לממא. אהל הנסמך ע"י אדם או ע"י כלים נחשב אהל לממא כלים שתחתיו אפי' שלא כנגד הטומאה כאלו נהניס כזהל המת: אבל לא לטהר. דאין נחשבים אהל לחון בפני הטומאה: נדבך. אכן גדולה ורחבה לשון נדבכים די אכן גלגל כלים שעל גביו ממאין. שאינו חונך וכמתן ליתא דמי דאין עשוי אהל לטהר: בלים שחתיו טמאים. דלממא נעשים אהלים: ור"א מטהר. בתרוייהו דסכר נעסק אהל לטהר וחונך בפני הטומאה, ואין הלכה כר"א: נתון על ד' בלים. אם היה הנדבך נתון על ד' כלים: א אפילו כלי גדלים. שאין מקבלים טומאה: על ארבעה אבנים. שאין כלים נחשב אהל לחון בפני הטומאה: דבר שיש בו רוח חיים. חון מהלם: ב אחד מהן. מאותן המלוים את המת לקיברו ולא מנשאי המטה וה"ה אם הניף את הדלת אדם אחר אלא אורחא דמלתא נקט: וזניף את הדלת. בכדי שלא תכנס הטומאה לבית כשעה שיעברו דרך האכסדרה בלפני הבית דים תקרה על גבה: אם יכול הדלת לעמוד. בלא סמיכת מפתח. ה"ל מפתח כמתן ליתא והדלת חונך בפני הטומאה: ואם לאו ממא. דכל דבר הנסמך בכלים אינו חונך בפני הטומאה כדאמרן דאין אדם וכלים נעשים אהלים לטהר. והיינו טעמא דמתן. והיט דגרונרות. וה"ט דטיה. נשום דעמידתן ע"י כלים שהם הבית וקופה וקנקנים: שהן נתונים בחלון. שיש בו טעם על טעם שמיא את הטומאה מביית לבית: אם יכולים הגרונרות והתבן לעמוד בעצמן. בלא טביה וקופה: מהורים. שהכלים כמו שאין והגרונרות והתבן מזליים והוא שיהיו הגרונרות הסריחו ואין ראויות לאכילה וכן התבן מוסרם ואין ראוי לאכילה כהמה ומבעל להו ואין דעתו לפנות. ומש"ה חייבי דכל היכי דאין התבן והגרונרות סותמים הכל גנון הכא דליכא מקום קופה והבית אי לא מבעל להו לא חייבי: ואם לאו טמאין. ובלבד שתא הכבית אם היא של חרס פיה כנגד הטומאה ולפיכך אינה מנלל שכל דבר המקבל טומאה אינו חונך בפני הטומאה. אבל אם גב הבית כנגד הטומאה הוללת בפני הטומאה שאין כלי חרס מקבל טומאה ומכיו: בית שחצצו בקנקנים. ופיהן כלפי הטומאה דמכשו אין מזליים: ומח בטיה. בין מכפנים בין מנחון: אם

יכול

בהר ליום ששי

בבית. אם יבול הטיח לעמוד בפני עצמו מהור. ואם לאו טמא ו
 כותל המושמש את הבית ידון מחצה למחצה. כיצד. כותל שהוא
 לאויר והטימאה בתוכו. מחציו ודפני הבית טמא. והעומד מלמען
 מהור. מחציו ולחיץ הבית מהור. והעומד מלמען טמא. מחצה למחצה
 הבית טמא. והעומד מלמען. רבי מאיר מטמא. וחכמים מטהרין. רבי
 יהודה אומר כל הכותל לבית: וכותל שבין שני בתים. והטימא
 בתוכו. בית הקרוב לטימאה טמא. והקרוב למהרה מהור. מחצה למחצה
 שניהם טמאין. טימאה באחד מהן. וכלים בביתו. מחציו ודגפי טימאה
 טמאים. מחציו וכלפי מהרה מהורין. מחצה למחצה חרי הן טמאים.
 מעזיבה שבין הבית לעליה. טימאה בתוכה מחציה ולמטן. הבית טמא.
 ועליה מהורה. מחציה ולמען. העליה טמאה. והבית מהור. מחצה
 למחצה שניהן טמאין. טימאה באחד מהן. וכלים במעזיבה. מחציה
 וכלפי טימאה טמאין. ומחציה ודגפי מהרה מהורים. מחצה למחצה חרי
 הן טמאין. רבי יהודה אומר כל מעזיבה לעליה: ה טימאה בין הקורות
 והתחתיה בקליפת השום. אם יש שם פותח טפה. הכל טמא. אם אין שם
 פותח טפה. רואין את הטימאה בארו היא אוטם. היתה נראית בתוך
 הבית. בין כך ובין כך הבית טמא: בית המושמש את הכותל. ידון

בקליפת

ברטורה

יבול הטיח לעמיד בפני עצמו מהור. שהיה חוץ בפני הטימאה: כ כותל שהוא לאויר:
 שלדו אחד אויר העולם ועליו אחד משמש את הבית כגון כותל שמפסיק בין בית לחצר. או בין בית
 לננה: וטימאה בתוכו. סוסק הכותל ויש טימאה כחללו בתוך הסק: מחציו ולפנים. אם
 העומא מן החני של כותל ללד הבית: הבית טמא. כאלו היתה בתוך הבית דהוא סלנג בתר
 בית שדין ליה: והעומד כגזל למעלה אפילו עומד כנגד העומאה מהור ללא כעומאה רליה
 הכיבא ולינה בוקעת ועולה דהא חסדין לה כמונתה כהל: מחציו ולחיץ. ללד האויר לא שדין
 לה בתר בית ולפיך העומד מלמעלה עמא דכין ללא כמונתה כהל היא חרי היא עומאה רליה
 ובוקעת ועולה: מחצה למחצה. שהעומא כחמש: ר"מ מטמא. דשדין ליה לכותל בתר בית
 ובתר אויר לחומרא: וחכמים מטהרים. דלגמרי שדין ליה בתר בית. והלכה כחכמים: כל
 הכותל לבית. אפילו עומדת העומאה בחני שלד האויר חרי היא כאלו מונחת בתוך הבית:
 ד כותל שבין שני בתים. כותל המפסיק בין שני בתים: טימאה באחד מהן. כהל מן
 הכמים: מעזיבת. תקרה המפסקת בין בית לעליה: רבי יהודה אומר וכו'. ואין הל' כרי:
 ה טימאה בין הקורות. בין קורות התקרה שהגורים עליהן והמעזיבה על גבן. ומתני' כרי
 יהודה דאמר כל המעזיבה לעליה והתא קאמר טמא היתה עומאה בקורות שחת המעזיבה
 ומחלה שהיא דקה בקליפת השום הוללת בין העומאה לבית שאין העומאה נראית בבית: אם
 יש במקום הטימאה פותח טפה. היינו טמא הלא טפה במקום העומאה: הכל טמא. הבית
 והעליה: רואים את הטימאה כאלו היא אוטם. ואין יוליה העומאה לבית אלא בוקעת ועולה
 היתה נראית לתוך הבית. שאין תחתיה בקליפת השום: בין כך ובין כך. בין יש נה

פוחת

בְּקִרְיַת הַשֵּׁשִׁים. בְּיַצֵּד בּוֹתֵל שֶׁבִין שְׁנֵי כּוֹכָבִין. אוּ בֵין שְׁתֵּי מַעְרוֹת. מִימָאָה
 בְּבֵתִים. וְכֵלִים בְּבוֹתֵל. וְעֵינָהּ בְּקִרְיַת הַשֵּׁשִׁים מְהוֹרִים מִימָאָה בְּבוֹתֵל
 וְכֵלִים בְּבֵתִים. וְעֵינָהּ בְּקִרְיַת הַשֵּׁשִׁים מְהוֹרִים. מִימָאָה תַּחַת הָעַמּוּד.
 מִימָאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיִוֵרְדַת: י כְּלִים שְׂתַחַת הַפֶּרַח מְהוֹרִים.
 רַבִּי יוֹהַנָּן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא הַמִּימָאָה וְהַכְּלִים שְׂתַחַת הַפֶּרַח. אִם יֵשׁ שָׁם
 פּוֹתֵחַ כִּפְּזַ מְטַמֵּאִין. וְאִם לֹא מְהוֹרִין. שְׁנֵי פְרָדְסָקִים זֶה בְּצַד זֶה. אוּ זֶה
 עַל גַּב זֶה. נִפְתַּח אַחַד מֵהֶן. הוּא וְהַבֵּית טָמֵא וְחִבְרֵוּ מְהוֹר. וְרוֹאֵן אֶת
 הַפְּרָדְסָקִין כְּאִדּוּ הוּא אוֹטֵם. וְיִדּוּן מִחֲצָה לְמִחֲצָה לְהָבִיא אֶת
 הַמִּימָאָה לְבֵית:

ברטנורא

פּוֹתֵחַ עַמּוּד בֵּין אֵין זֶה פּוֹתֵחַ עַמּוּד. וְ בֵית הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת דְּבוֹתֵל. הַמְעוֹרֵת מִזֶּה הַקֶּרֶע כְּשֶׁפָּרַס
 כּוֹךְ לַמֵּת מֵלֵד זֶה וְכוּךְ לַמֵּת מֵלֵד הַבֵּי נִמְלֵא הַכוֹתֵל עֲשׂוֹי מֵחֵלִין מִשׁ"ס קְרִי לִישׁ נִישׁ הַמְשַׁמֵּשׁ
 אֶת הַכוֹתֵל מִשׁ"ס הַכְּפִירִים נִעֲשֶׂה הַכוֹתֵל אֲבָל בֵּינָן שְׁעַל גַּבִּי קֶרֶע הַכוֹתֵל נִוְרַס לְבֵית מִכִּיסֵי בֵית
 וּמִשׁ"ס קְרִי לִישׁ כּוֹתֵל הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַבֵּית: מִימָאָה בְּבֵתִים. כְּכּוֹךְ וְנִמְחִילוֹת: וְעוֹלָהּן בְּקִרְיַת
 הַשֵּׁשִׁים מְהוֹרִים. דְּמַכְסִּיק לְטוֹמְאָה וְאֵין דִּישׁ כְּדִין כּוֹתֵל שְׁנֵין ז' נְחִיט: מִימָאָה תַּחַת
 הָעַמּוּד. אִם יֵשׁ עַמּוּד בְּתוֹךְ הַכּוֹךְ אוּ בְּתוֹךְ הַמְעוֹרֵה וּמִמָּה הַתַּחֲוִי וְכִיף כּוֹלֵת שְׁאֵין זֶה סַחַח
 עַל סַחַח כְּרוֹס טַחַח: מִימָאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה בּוֹקַעַת וְיִוֵרְדַת. וְכַל סַגְנֵד הַטוֹמְאָה לְמַעֲלָה
 וְלַמַּעַל טַחַח כְּדִין כֵּל טוֹמְאָה מִכּוֹסֵה וּמֵן הַלְּדִידִים טַחַח. וְהִיא לְעַמּוּד שְׁבִיבֵית: ז' פֶּרַח. לְכַר
 גִּילַח וְרַחַץ שֶׁלֵּא בְּרַחַץ הָעַמּוּד אוּ בְּחִנּוּט: כֵּלִים שְׂתַחַת הַפֶּרַח מְהוֹרִים. הַכֵּס אֵינִי עַמּוּד
 הָעַמּוּד בְּרַח"ר אוּ בְּגִיבָה וְטוֹמְאָה הַתַּחֲוִי. וְהַפֶּרַח בּוֹנֵט מֵן הָעַמּוּד טַחַח לַחוּץ וּמֵאֲחִיל עַל הַכֵּלִים
 שְׂתַחֲוִי: מְהוֹרִים. לְטוֹמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה וְכַל סַגְנֵדִים טַחַח: רַבִּי יוֹהַנָּן בֶּן נוּרִי מְטַמֵּא.
 דְּפַרַח כְּעַמּוּד וְכַשֶּׁהוּמֵאָה בּוֹקַעַת הַזֹּרֵת עַל הַכֵּלִים שֶׁכִּפְּרַח מֵאֲחִיל עֲלֵיהֶם. וְאֵין הַלֵּכֶה כְּרִינָן:
 הַמִּימָאָה וְהַכְּלִים שְׂתַחַת הַפֶּרַח. כֵּינֵן שֶׁכִּפְּרַח מֵאֲחִיל עַל הַטוֹמְאָה וְעַל הַכֵּלִים: פּוֹתֵחַ טַחַח.
 שְׁבִיבֵית הַפֶּרַח חוּץ לְעַמּוּד טַחַח: עַמּוּדִים חֲלוּטִים נְחִיטִים כְּכוֹתֵל בְּבֵית וּפְתוּחַ חֲלוּטִים
 חֲלוּטִים וִישׁ לִכֵּן לְחַתוּת וְטוֹמְאָה תַּחַת הָאֵין עַמּוּדִים: נִפְתַּח. א' מֵן: הוּא וְהַבֵּית טָמֵא.
 שֶׁהַטוֹמְאָה בּוֹקַעַת כְּחוֹבוֹ וְעוֹלָה לְבֵית. לְכַר הַטוֹמְאָה מִחֲוֵי שֶׁל כּוֹתֵל וְלַחוּץ דֵּלֵטוּ נְדוּן כְּבֵית.
 אִפ"ס הַבֵּית טַחַח: וְרוֹאֵן אֶת הַפְּרָדְסָקִין כְּאִילוּ הוּא אוֹטֵם. כְּלוֹמֵר אִם הַדֵּלֵט נִעֲשֶׂה וְלֹא
 נִפְתַּח. רוֹאִים הָאֵין כְּאִילוּ אֵין שֶׁס הַלֵּל כֵּלֵל וְאִם טוֹמְאָה תַּחַת הַן נְדוּן הַכוֹתֵל מֵחֵטֵה עַל מֵחֵטֵה
 כֵּלֵל הֵי דַחְתָּן לְשֵׁל מִחֲוֵי וּלְפִיטֵה הַבֵּית טַחַח מִחֲוֵי וְלַחוּץ הַבֵּית טַחַח:

גמרא נדה דף כ' ע"ב

יִלְתָּא אֵייתָה דְמָה לְקַמְיָה דְרַבָּה בַר פְּרִי הַנָּה וְטַמְיָ לָהּ.
 הָדַר אֵייתָה לְקַמְיָה דְרַב יִצְחָק בְּרִיה דְרַב יְהוּדָה וְדַבִּי
 לָהּ. וְיָכִי עֲבִיד הָכִי וְהַתְּנִיָּא דְכָבֵשׁ שְׂטַמְיָ אֵין חִבְרֵוּ רִשְׁאֵי

לטהר

רשי

מעיקרא טמיי טמי ליה. רב יצחק מנאס כבודו דרבה בר בר חנה: כזה
 ראיתי. מביאה דס אחר או שלה או של חברתה ואומרת כזה ראיתי
 ולבדתי

בהר ליום עשי

לְטַהֵר . אֲסַר אֵין חֲבִירוֹ רִשְׁאֵי לְהַתִּיר . מֵעִיקְרָא טַמְוֵי תְּהֵה
 מְטַמְּי לֵה פִּינֹן דְּאִמְרַה לִיֵּה דְכָל יוֹמָא תְּהֵה מְדַבְּי לִי בִּי הָאֵי
 גּוֹזְנָא וְהָאִידְנָא הוּא הוּא דְחָשׁ בְּעֵינֵיה דְּבִי לֵה . וּמִי מְהִימְנֵי
 אֵין וְהִינְיָא נְאֻמְנַת אִשָּׁה לְזִמְר בְּזֵה רְאִיתִי וְאֶבְדְּתִיו . אִיבְעִיא
 לְהוּ בְּזֵה מִיֵּהר אִישׁ פְּלוֹנֵי חֲבֵם מְהוּ . תָּא שְׁמַע נְאֻמְנַת אִשָּׁה
 לְזִמְר בְּזֵה רְאִיתִי וְאֶבְדְּתִיו . שְׁאֲנֵי חֲחֵם דְּלִיתִיה לְקַמְן .
 תָּא שְׁמַע דִּילְתָא אִיֵּתָא דְמָא לְקַמְיָה דְרַבָּה בְּרַב בְּר
 הֵנָּא וְטַמְּי לֵה לְקַמְיָה דְרַב יִצְחָק בְּרִיה דְרַב יְהוּדָה
 וְדַבְּי לֵה . וְהִיכִי עֵבִיד הֵכִי וְהִתְנִיא חֲבֵם שְׁטַמָּא אֵין
 חֲבִירוֹ רִשְׁאֵי לְמַהֵר וְכוּ' . וְאִמְרִינֵן טַמְוֵי תְּהֵה מְטַמְּי לֵה . פִּינֹן
 דְּאִמְרַה לִיֵּה דְכָל יוֹמָא מְדַבְּי לֵה בִּי הָאֵי גּוֹזְנָא וְהָאִידְנָא הוּא
 דְחָשׁ בְּעֵינֵיה תְּהֵה דְּבִי לֵה אֵלְמָא מְהִימְנָא לִיֵּה . רַב יִצְחָק בְּר
 יְהוּדָה אֲנַמְרִיה סְמַך :

רש"י

וזכרהו חס דס זה טעור לא. מספקין ליה בטומאה משום דס כחצור דמהימנא
 למימר כזה רמיחי: כזה מיהר לי פלוני וכו'. מהו שהסמוך עליה כזכרה
 שראתה דס זו ולאמרה לה כדס זו הראיתי נכ אחי כלפני חכס וטיהר: נאמנת אשה
 וכו'. אלמא קיט לה בזכרה דמיס: דליתא קמן. אבל הכא דליתא קמן מיחז
 חנ: אמריה סמך. כשטעל ליה דטעור והכי דהוה מטמא מטיקרא משום
 כחצור דרבה ככ"ח נכל אי הוה מספקא ליה לא הוה סמיך עליה:

זוהר תרומה דף קל"ז ע"ב

רב המנונא סבא בדר הוה סליק מפרא במעלי שבתא הוה יתיב רנעא
 חדא וקויף עינוי יתיה חדי ויהוה אמר דתוה יתיב לטתמי חדה
 דמלאכי עלאי. אלן סלקין ואלן נחתין וככל מעלי שבתא יתיב בר נש
 בעולם הנשמות. ופאה איהו מאן דרבע ברין דמאריה בדר נהיר ימא
 ביומא דשבתא סליקו דחרוה סליק בגלחו עלמין בנייחא בחדה כרין
 השמים מספרים פבור אל ומעשה ידיו מגיד תרקיע מאן שמים. אלן
 שמים דשמא עלאה אתחזו בהו דשמא קדישא אתרשים בהו. מספרים.
 מאי מספרים. אי תימא כמאן דמשתעי ספור דברים. לאו הכי. אלא
 דנהרין ונציצין בנציצו דנהרא עלאה וסלקין בשמא דכליל בנהירו
 דשלימו עלאה. ומאן איהו ספור דנציצו בנהירו דשלימו. דספר עלאה

בני

בהר ליום ששי

קה

ובגין כך מדקדקין בשמא שלים ונהרין בנהירו שלים ונצצי ונצצי בנצצי שלים. אינהו בנצצי ונהרי בנרמיהו כמו נהירו דנצצי. דספר עקאה ונצצי ונהרי לקל סמר וסמר (ניא לבל כבוד וכובוד) דמתנדבקן ביה דהא כנצצי מההוא ספירו ונהירו נהיר כל עוקא ועוקא ונצצי בנצצי. בגין דבהאי יומא מתעטרן שמים וסלקין בשמא קדישא יתיר משאר יומין:

יוסף רחק

הלכה בסיקה

הר"מ תי' דבת פיה

מיכר

ספר חסידים סי' ל"ה

נצור לשונה מרע פאשר טוביה בחברה מי שדבריו יותר משכלו והא דבריו עליו. מי ששכלו יותר מדבריו והיו דבריו לו. פירוש מי שדבריו ותוכחותיו לבני אדם יותר משכלו כלומר שאינו חכם ומשכיל לעשות בדבריו ואין שכלו מקריהו לעשות דבריו הטובים והיו דבריו עליו לקרין שאומרים השימעים לכל הטובה אשר מוכח אותנו הוא נערר מנונה והוא נאה ורש ואינו נאה מקנים. אכל מי ששכלו יותר מדבריו שאינו מוסף להובית לבני אדם בי אם כפי השכל והמוסר והמעלות טובות אשר בו והיו דבריו לו. כלומר דברים הטובים שמוכים בני אדם והיו לו לכבוד וקפארת שאומרים השימעים כל השכל הזה והמוסר אשר הוא דובר הפה בו ללמדך שטיב השתקה מלהוסיף בדבור כי תוספת השתקה לכבודו ולהפארתו ותוספת הדבור לקלון ולחרפה. על כן המענין בספר החסידות והתקמה ותפנין לעשות כפי מה שישגיג ואל ותפנין להשגיל כדי קדעת ספר כי סיפור התקמה אינה הועלת למספר אותה שדבריו יותר משכלו. כלומר שמדבר אותו יותר ממה שראוי לו לפי

הפוסק את דפירות להוציא מימיהן חייב טעום ספרק ואינו חייב עד שיהיה כמשקין שסחם בגרונתו. ואין חייבים מן התורה אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד. ומותר להחוט אשכור של ענבים לתוף האוכר שמשקה הבא לאוכל אוכר הוא ונמצא כמפרק אוכל מאוכל אכל אם קחמ לקני שאין בו אוכל תרי זה דורה וסניב. והחוב לתוף האוכר או הינג בפיו פטור ואינו חייב עד שיתחוב לתוף הגלי: = הורה או הבורר בגרונת חייב. והפסח בן הכי הוא תוקנת בורה. וכן הבורר שומרים מתוף המשקין תרי זה תוקנת בורה או תוקנת מרקד וחייב שהורה והבורר והמרמז דומין ענגניהם זה לזה. ומפני מה קנו איהו בשלשה מפני שכל מלאכה שהיה במשכן מוגין אותה בפני עצמה: הבורר אוקף מתוף פסולת או שהיו לפניו שני מיני אוכלין וברר מין ממין אחר קנפה ובקברה חייב. קטנון או או בהמחוי פטור. ואם בורר בידו לאכול לאתער מותר:

תבמהו ושכלו באשר אמר שרמה (סלי ים) לא נאווה נכר שפת יתר אז והיו דבריו מושלים עליו ונלכד הוא בנדם. ומי ששכלו יותר מדבריו שחכמתו גדולה ויתרה

בהר ליום ששי

עד דבריו מדה טובה שמרוב שכרו מועיל ברוחו ואינו מוציאם כי אם לפי דעתו
ושכלו אז יהיו דבריו נשמעים לו כלומר הרי הן שלו ובכשותו כמו (שה"ש ט)
דודי לוי ואני לו :

מצות בהר השם

ז' מצות עשה, י"ז לא תעשה

שביעית ט"ז ג' כפר היד הלכות שמיטה פ"א ד"י. שהים ל"ח ר"ב רביא רכ"ב רב"ג. ס"ג לאון
רס"ז רס"ז רס"ח רס"ט.

שבו שבח שכמ של [קצט] מל"ת שלא לעבוד אדמה בשנת
השמיטה שנ' ובשנה השביעית

וגו' שדך לא תזרע. [ר] ומל"ת שלא לעבוד עבודת איין בשמיטה
שנא' וברמך לא תזמור [רא] ומל"ת שלא לקצור ספיה בשמיטה שנא'
את ספיה קצירך לא תקצור. [רב] ומל"ת שלא ללקוט פירות איקנות
בשמיטה שנא' ואת ענבי נזירך לא תבצור. ואם עבר על א' מכל הג"ל
ביטל מ"ע (כס' ק"ג) ועבר על ל"ח ולוקה. ועתה יתפרשו כל הד' לחיין.
זמירה בכלל זריעה ובזירה בכלל קליטה ולמה פרטן הכתוב לומר לך שאינו לוקה
אלא על זריעה או זמירה ועל קליטה או בזירה אבל על שאר עבודות כגון חפר
חרש מסקל מוזל ובאילן נטע או הצריך או הרכיב וכיוצא בהן מכן אותו
מנות מרדות ועל קליטת ספיה שהוא מה שתולא הארץ מן הזרע או מן העקרים
שנשאלו מקודם שביעית או שעלו מאליהן, על זה אמר הכתוב ספיה קלייך לא
תקצור ואם קצר כדרך הקולרין שקצר כל הגדה והעמיד כרי ודש בצקרים וכיוצא
בו לוקה אלף לריך לקצור מעט מעט וחובט ואוכל מן התורה. ומד"ס כל
הספיחין אכורין באכילה מפני שוברי עבירה שזרע צמח ויאמרו ספיחין הן
ופירות שוליא האילן לא יאספס כדרך שאוסף אותן בכל שנה ואם צלר לעבודת
האילן או שצלר כדרך הצולרין לוקה אין מותר אלף ע"י שנוי דוקא. ודין ערב
שביעית ומקום וזמן שנוהג עיין כלל ג'. ומהג בזכרים ונקבות :

ר"ה דף ט' כ"ז ל"י. קרושין ליה ערכין י"ב לי"ג. סה"ד ה"י שבמה פ"י. שהים מ"ע קל"ז ק"מ.
ס"ג עשין ק"ב קנ"א :

שלא שלב (קצט) מ"ע עד הב"ד הגדול לספור שבע שנים שבע
פעמים שנא' וספרת לך וגו', שבע שנים שבע

פעמים. (קל) ומ"ע לתקוע בשופר ביום כפור בשנת היובל שנא' ביום
הבפורים תעבירו שופר בכל ארצכם. מזה זו מסורה לצ"ד תחלה וכל
יחיד ויחיד מייב לתקוע שנאמר תעבירו שופר בכל ארצכם ותוקעין ט' תקיעות
כדרך שתוקעין בראש השנה (עיין ס"י ת"ז) ואז נפטרו עבדים מארזניהם והלכו
לבתיהם וכדות חוזרין לצעליהן (עיין סימן ש"א) שנת יובל אינה מן המניין
אלא

אלא שנת מ"ט שמטה ושנת חמשים יוכל ושנת חמשים ואחת תחלת שנים של
שבע (עיין כלל ד' זמן שנהג):

ראש השנה דף ה' כ"ה, שהי"ד ה' שמטה פ"י. שהי"ט מ"ע קלו. סמי"ג עשין קני"ב:

ש"ג (קלא) מ"ע שיקדשו ב"ד הגדול שנת החמשים (היא שנת היוכל
שנ' וקדשתם את שנת החמשים שנה. בתחלת כניסת ר"ה של
יוכל אמרו הב"ד מקודשת השנה ונהגו בה קדושה כמו בשמטה ועדיין לא חזרו
שדות לבעליהן ולא משתעבדין עבדים לאדוניהם ולא נפטרו לכתיהם עד י"כ
שתקעו ב"ד כ"ל (ס' של"א) עיין כלל ד' זמן שנהג:

ספרי פרשת בהר ופ' ראה. ערכין כ"ח. שהי"ד ה' שמטה פ"י. שהי"ט ל"ח רכ"ד רכ"ה רכ"ו.
סמי"ג ראוין רע"ב רע"ג רע"ד:

ש"ד ש"ה ש"ו [רג] מר"ת שלא לעבוד אדמה ואיך ביובל שניא'
לא תזרעו (כולל אדמה ואילן). [רד] ומר"ת

שלא לרקוט ולקצור ספיחים ביובל שנאמר ורא תקצרו את ספיחיה.
[רה] ומר"ת שלא לאסוף פירות איך ביובל (כמו בשאר שנים) שנאמר
ורא תבצרו את נזיריה, הכל כמו שאסור בשביעית בעבודת הארץ אסור ביובל
וכל שמוחר בשביעית מותר ביובל וכל שלוקין עליו בשביעית לוקין עליו ביובל, ודין
פירות של יובל באכילה ובמכירה ובשיעור כדין פירות שביעית לכל דבר. יתרה
שביעית על יובל ששביעית משמטת כספים ולא יובל ויתר יובל על שביעית
שוכל מוליא עבדים לחירות ומשמיט קרקע. יובל משמיט קרקע בתחלתו ושביעית
משמיט כספים בסופו (עיין ס' פ"ד קי"ג שכ"ז שמ"א תע"ו תע"ז). ועיין כלל ד':

קידושין כ"ה. בי"ט פ"ד ח' ט' בי"ב פ"ג ד' ה' ו' ז'. שהי"ד הלכות מכירה ו"א
פרקים. שהי"ט מ"ע רס"ה. סמי"ג עשין פ"ב. ח"מ ס' קפ"ט עד ס' רכ"ז:

ש"ז (קלב) מ"ע דרון דין מקח וממכר שנאמר וכי תמכרו ממכר
לעמיתך. במה המקח מתקיים ובמה אינו מתקיים קרקע נקנית
בכסף ובשטר ובחזקה ומטלטלין ובהמה במשיכה וכל שכן בהגבהה וכיולא בהן מן
הדינים אלו. ונהג בכל מקום וכלל זמן:

בי"ט דף מ"ט עד נ"ט. שהי"ד הלכות מכירה פ"ב. שהי"ט ל"ח ר"ג. סמי"ג לאוין
ק"ע. ח"מ ס' רכ"ז. סמי"ק ס' רע"א:

ש"ח [רו] מר"ת שרא להונות זה את זה במקח וממכר שנאמר וכי
תמכרו וגו' או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו.

ואע"פ שהוא עובר בל"ה אינו לוקה שניתן להשבון (עיין כלל ח') בין שהונה
במזיד בין שלא ידע שיש במכר זה אונאה חייב לשלם. ושיעור האונאה שיהא
חייב לשלם הוא שהיה כגון שמכר שוה שש בחמש או שוה שבע בשש או שוה
חמש בשש או שוה שש בשבע המקח קיים וחייב להחזיר האונאה. וכשהיה
האונאה פחות מזה בכל שהוא כגון שמכר שוה ששים דיגר במנוסים ופרטת
אינו

אינו חייב להחזיר כלום שכל פחות משמות דרך הכל למחול בנ. היה האונאה יתירה על שנות בכל שהוא כגון שמכר שיה ששים בחמשים פחות פרוטה בטל המוקח והמאנה יכול לחזור בו אבל המאנה אינו יכול לחזור אם זה רלה וקבל ואע"פ שהאונאה כדי שיבטל המקח אין המאנה חייב להחזיר עד שתהיה האונאה יתר על פרוטה אבל פרוטה בשוה אינו מחזיר שאין אונאה לפרוטות ועד מתר יהיה ללוקח לחזור ולחצוב האונאה או לבטל המקח עד כדי שיראה לתגר או לקרובו ואם שהה יותר מזה אפי' לקח שוה מנה במאנים אינו חוזר והמוכר חוזר באונאה לעולם שהרי אין החפץ בידו להראותו לתגר או לקרובו, ואם היה המקח בדבר שמקחו ידוע הרי בין הלוקח בין המוכר אין חוזרים אלא עד שיחל על השער שבשוק בלבד. והענין שיה בין בהדיוט בין בתגר וכן שיה בין בפירות ובהמה בין במטבעות, ועד מתי חייב להחזיר במטבע. בזכרים עד כדי שיראה לשולחני. ובכפרים שאין שולחני מלוי יכול להחזיר עד ערבי שבתות שאין מכיר מטבע בטוב אלא השולחני. והוא הדין בכל הדברים שאין בקי ומכיר שנית להם יכול לחזור עד שימלא לו בקי ומכיר, ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות :

ב"מ י"ח. שהי"ד הל' מכירה פ"ד. שהי"מ ל"ה ר"א. ס"ג לאוין קע"א. ח"ט ס"י רכ"ח. ס"מ ס"טן קכ"ב:

שלם [רז] מל"ת שלא להונות את חבריו בדברים שנאמר לא תנונ איש את עמיתו. שלא יאמר לבעל תשובה זכור מעשך הראשונים או לבן גרים זכור מעשה אבותיך או לשאלו דבר חכמה ממי שאינו יודע חכמה כדי ללערו וכיוצא באונאות דברים ועובר בל"ת ואין לוקין עליו שאין בו מעשה (עיין כלל ח') ובגד דק יש לאו נוסף (עיין ס"ו ס"ג). ונהג בכ"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות :

ב"מ ע"ט. שהי"ד ה' שמטה פ"א. שהי"מ ל"ה רכ"ז ע"ש. ורמב"ן שם סובר זה הלאו הוא שלא למכור לגוי לחלוטין. ס"ג לאוין רע"ה :

שמך [רח] מל"ת שלא למכור בחדה בא"י לחורמין שנאמר והארץ לא תמכר לצמיתות. לאו זה הוא על הארץ שנתחלקה לשבטים ואם מכר הלוקח והמוכר עוברין בל"ת ואין מעשיהם מועילין אלא תחזור השדה לבעלים ביוכל. ולענין מלקות עיין כלל ח' בהג"ה א'. ונהג בא"י בזכרים ונקבות :

ערכין פ"ז ה' ט"ז. ב"מ ע"ט. שהי"ד ה' שמטה פ"א. שהי"מ מ"ע קל"ח. ס"ג עשין קכ"ג :
שמא [קלג] מ"ע להחזיר קרקעות רבעליהם ביובר שנאמר בכל ארץ אתחתכם גאולה תתנו לארץ. המוכר שדהו לששים שנה אינה חזרה ביוכל שאין חוזר ביוכל אלא הנמכר סתם או הנמכר ללמיתות. ונהג בזכרים ונקבות בזמן שיוכל נהג (עיין כלל ד') :

ערכין פ"ט. שהי"ד ה' שמטה פ"ב. שהי"מ מ"ע קל"ט. ס"ג עשין קכ"ד :
שמב [קלד] מ"ע רדון דין בתי ערי חומה ונר'. המוכר בית בעיר המוקף חומה בית מושב עיר חומה ונר'. המוכר בית בעיר המוקף חומה מימות כיבוש הארץ בארץ ישראל (עיין כלל א') הרי זה גואלו כל י"ב חודש ואם

מצות   בהר   השם   קו

ואם לא גאלו בתוך י"ב חדש נחלט הבית ללוקח ואינו יולא ציובל. וכן הדין
 צותן מתנה ואין בית נחלט בירושלים. ונוהג בזמן ציובל נוהג (עיין כלל ד')
 בזכרים ונקבות:

ערכין ל"ג. סה"ד הי' שמטה פי"ג. סה"מ ל"ח רכ"ח. סמ"ג לאוין רע"ח :

שמג [רט] מר"ת שלא לשנות בערי הלוים שנאמר ושדה מגרש
 עריהם לא ימכר. האי לא ימכר פירושו לא ישונה ר"ל שלא
 ישנה לעשות עיר מגרש ולא מגרש עיר ולא מגרש שדה ולא שדה מגרש, ומגרש
 ר"ל חלק אמות פנוי (עיין סי' ת"ט) וכן בשאר ערי ישראל. ונוהג בארץ ישראל
 בזכרים ונקבות:

ב"מ פ"ה. וע"ש דף ס"א. סה"ד ה" מלוה פ"ה. סה"מ ל"ח רל"ה. סמ"ג לאוין קצ"א י"ד סי'
 ק"ס. סמ"ק סי' רנ"ט :

שמך [רי] מר"ת שלא להלות ברבית בין כסף בין דבר מאכל
 או שאר הדברים שנאמר את כסףך לא תתן לו בנשך
 ובמרבית לא תתן אכרך. נשך ומרבית אחד הוא וחלקם הכתוב לעבור
 בשני לאוין ואין לוקין על לאו זה שניתן להשכון (עיין כלל ח'). המלוה עובר גם
 בלאוין שבסי' ס"ז ס"ח תקע"ב ומשום אל תקח מאתו נשך ומרבית. ונוהג בכ"מ
 בזכ"ו בזכרים ונקבות:

מכילתא ותורת כהנים. סה"ד הי' עבדים פ"א. סה"מ ל"ח רנ"ז. סמ"ג לאוין קע"ו ;

שמה [ריא] מר"ת שלא לעבוד בעבד עברי בדברים מיוחדים לעבד
 כנעני שנאמר לא תעבוד בו עבודת עבד. ר"ל עבודה
 שיש בה ענוי גדול או שפלות וציון גדול כגון שיליך כליו אחריו לבית המרחץ
 ולא יחלוץ מנעליו אלא נוהג בו כשכיר שנאמר כשכיר כחושב יהיה עמך ולא
 ילמדנו אומנות בתחלה אלא אומנות שהיה עושה קודם שנמכר ולריך לנהוג עמו
 באהבה להאכילו ממה שהוא אוכל ולהיות שוה עמו בכסות ובמדור. ועבודות
 הנ"ל שאסור היינו בעבד עברי הנמכר אבל ישראל שלא נמכר מותר להשתמש
 בו כמו בעבד שהרי הוא עושה מרצונו. ונוהג בזכרים ונקבות כשיובל נוהג (עיין
 כלל ד') :

תורת כהנים סנהדרין פ"ז. קדושין פ"א. סה"ד הי' עבדים פ"א. סה"מ ל"ח רנ"ח. רנ"ט ר"ס סמ"ג
 לאוין קע"ה קע"ו קע"ז :

שמו שמו שמח [ריב] מר"ת שלא למכור עבד עברי על אבן
 המקח בהכרזה ולא בסימטא כדרך שהעבדים
 נמכרים שנאמר לא ימכרו ממכרת עבד (אלא ימכר בלגעה ודרך כבוד).
 [ריג] ומר"ת שלא לעבוד בעבד עברי עבודת פרך שנאמר לא תרדה
 בו בפרך. [ריד] ומר"ת שלא להניח לעבוד בעבד עברי עבודת פרך
 שנאמר לא ירדנו בפרך לעיניך. עבודת פרך היא עבודה שאין לה קלבה כגון
 שיאמר עשה מלאכה עד שאבא שהרי לא נתן קלבה אלא יאמר עד שעה פלונית
 וכן

וכן לא יעבוד בו עבודה שאינו לריך לה אפילו היא מלאכה קלה כגון לחמם לו חמין והוא אין לריך להם נקרא פרך ועובר בלאו. ואם אנו רואים בנכרי שעובד בעבד עברי עבודת פרך אנו מזויין למנעו. ואם הניחוהו עובדים בלאו. ונוהג (סי' שמ"ו שמ"ז) בזמן שיובל נוהג (וסי' שמ"ח) ונוהג כשידנו תקופה בזכרים ונקבות :

ברכות מ"ז. נטין ל"ה. קידושין כ"ד. ב"ק כ"ו. סה"ד ה' עבדים פ"ה ט"י. סה"ט מ"ע ר"ה יורמ"ב. מנה לשחרר בראשי אברים מ"ע בפני עצמו סמ"ג עשין פ"ז. י"ד סי' רס"ז. ח"ט סי' קצ"ו :

שש"מ (קרה) מ"ע לעבוד בעבד כנעני לעולם שנא' לעולם בהם תעבודו. והמשחרר עבדו עובר בעשה אלא לדבר מזה מותר לשחררו. ונוהג מזה צו ב"מ ובכ"ז בזכרים ונקבות אע"פ שאשה אסורה לקנות לה עבד מפני החשד מ"מ אם קנתה אסורה לשחררו אלא למוכרו. עבד כנעני נקנה בכסף בשטר בחזקה בחליפין ובמשיכה וקונה את עלמו בכסף ע"י אחרים (וכי בעלמו אי אפשר להיוס לו כסף כי מה שקנה עבד קנה רבו) או בשטר שכחז לו הרי אתה בן חורין גם הוא יולא לחירות. אם חסר רבו בזוונה אחד מראשי אברים שהם שן ועין אלבעות ידיו ורגליו וראש החוטם וראש הגויה ואזנים וראשי דדים באשה שנאמר בפרשת משפטים שילא לחירות בשן ועין ומזה למדו חז"ל שאר ראשי אברים :

סגולה כ"ב. סה"ד ה' ע"ז פ"ו. סה"מ ל"ה י"ב. סמ"ג לאוין מ"ג. ש"ע א"ה סי' קל"א בהגה"ה: **שג** (רשו) מל"ת שרא לעשות אבן משבית להשתחות עריה אפודו להש"י שנא' ואבן משבית לא תתנוב ארצכם להשתחות עריה ואם השתחוה עליה בפשוט ידים ורגלים להש"י לוקה ובלא פשוט ידים ורגלים מכין אותו מכות מרדות. ואם השתחוה עליה לע"ז בין בפשוט בין שלא בפשוט חייב סקילה (ע"ין סי' כ"ח). ובזית המקדש מותר אבן משבית להשתחוות עליה להש"י. ובית הכנסת שרלופה באבנים לריך להלעי מחללות או מיני קש ותבן על הארץ. ונוהג בזו"ג :

תורה ליום ראשון בחקתי

יכוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה' דמילוי הה אחרונה דשם בין לקנות

הארט רוח יתירה משבת הבאה :

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם

אותם

רש"י

(ג) אם בחקתי תלכו. יכול זה קיום המלות כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו הרי קיום המלות אמור הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו שתהיו עמלים בצורה : ואת מצותי תשמרו. הוו עמלים בצורה ע"מ לשמור ולקיים כמו שנאמר

אתם : אם בקנטי תהכון ונת פקודי תשרון ותעבדון יתהון :
 ד ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה
 ועץ השדה יתן פרו : ואתן ממדיכון בעיננהון ותתן ארעא
 עגלתה ואילן חקלא יתן אביה : ה והשיג לכם דיש את
 בציר ובציר ישיג את זרע ואבלתם לחמכם לשבע
 וישבתם לבטח בארצכם : וארע זכון דישא ית קמפא וקמפא
 יארע לאפיקי בר זרעא ותיכלון לחמכון למשבע ותיתבון לרוחצון
 בארעכון : שני ו ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין
 מחריר והשבתתי תיה רעה מן הארץ וחרב לא
 תעבר בארצכם : ואתן שלמא בארעא ותשרון ולית דמניד
 ואבטל חיתא בישתא מן ארעא ודקמילין בתרפא לא יעידון בארעכו :
 ז ורדתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב :
 ותדפון ית בעלי דבכיכון ויפלו קדמיכון לחרפא *

רש"י

שנאמר (דברים ה) ולמדתם אותם ושמתם לעשותם : (ד) בעתם. כשעה שאין
 דרך בני אדם ללכת כגון (בלילי רביעות, כ"י) בלילי שבתות : ועץ השדה.
 (ח"כ) הן אילני סרק ועמידין לעשות פירות : (ה) והשיג לכם דיש את בציר.
 סיבא דיש מרובה וחס עסוקים זו עד הצליר ובציר תעסקו עד שעת הזרע:
 ואבלתם לחמכם לשובע. (ח"כ) אוכל קמח והוא מתבדך במעיו : (ו) ונתתי
 שלום. שמה האמרו הרי מאכל הרי משתה אס אין שלום אין כלום ח"ל אחר
 כל זשא ונתתי שלום בארץ. מכאן שהשלום שקול כנגד הכל. וכה"א (ישעיה מה)
 עושה שלום ובורא אה כלל : וחרב לא תעבור בארצכם. (ח"כ) אין לריך
 לומר שלא יבאו למלחמה אלא אפילו לעבור דרך ארצכם ממדינה למדינה :
 (ז) לפניכם חרב. (ח"כ) איש בחרב רעוו :

נביאים ירמיה יז

א יהוה עזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה אלקי גוים יבאו מאפסי
 ארץ ויאמרו אה שקר נחלו אבותינו הבל ואין בהם מועיל :

בחקתי ליום ראשון

י תוקפי ורוחצני ומשיזבי בעדן עקא לשמע גבורתך עממין ייתון
מסייפי ארעא ויימרון ברם לשקרא פלחו אבהתנא ללמא ולית
בהון הנאה: ג היעשהו אדם אלהים והמה לא אלהים:
האפשר היעבד ליה אנש דחקו ואינון טעון דלית בהון צרוך:
ג לכן הנני מודיעם בפעם הזאת אודיעם את ידיו ואת גבורתי
וידעו כי שמי יהוה: גבן הא אנא מחוי להון בומנא תדא
אחינון ית פורענותי וית מסת גבורתי ויידעון ארי שמי יי:
ד חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפרן שמיר חרושה
על צוה לפס ולקרנות מזבחותיכם: חובי דבית יהודה פתיבין
בעט דברזל במפר שמיר חריתין על צוה לפהון ולקרנות איגורכיון:
ה פזפר בניהם מזבחותם ואשריהם על עין רענן על גבעות
הגבהות: פאדברא בניהון איגוריהון ואשריהון תחות כל איזן
עבוף ועל רמתא מנפתא: ו הררי בשדה חילך כראוצרותיך
לבן אתן במתיך בחטאת בכל גבוליך: עד דפחתון עד טוריא
פחקא גכסיון וכך בית גנזיון לבוא אמסר פחזבין דחנותון
פדחין? טענתא בכל תחומיכון

רשי

(א) אריך גוים יבואו. סוף העו"ג לשוב אליך ולעבדך שכם ה' ועמך איך עשו
להם אלהים והמה וכו': (ג) כי שמי ה'. מושל ושליט: (ד) בעט ברזל. כלומר
חקוקה בשיקוע ואינו נוחה לימחק: חרושה. חקוקה: (ה) בזכור. מזכירות בנייהם
כן היה להם זכירת מוצחמס: (ו) הררי בשדה. ירושלים היושבות בהר ובמישור,
חירך. ממונק: במותיך. העשויות בחטא לשם ע"ג בכל גבולך:

כתובים משלי כ"ט

א איש חכם נשפט את איש אור ורגו ושחק ואין נחת:
גברא חכמא ידון עם גברא שמיא ורגיו ותאיך ולא מתתבר

אנשי

רשי

(א) איש חכם. הקצ"ה: נשפט. נמוכ: רגו ושחק. בין מראה לו פניו
שוחק

בחקתי ליום ראשון

4 אַנְשֵׁי דְדָמִים יִשְׁנְאוּ--תֶּם וַיִּשְׂרִים יִבְקְעוּ נַפְשׁוֹ :
 נִבְרָא בְאִשְׁדִּין דְּמָא מְנַיִן תְּמִימִתָּא וְתִרְצִי בַעֲיִן לִיה : פְּלִרְרוּחוֹ
 יוֹצִיא כְּסִיל וְחֶכֶם בְּאֶחָד יִשְׁבַּחְנָה : פּוֹדָא חוּמְתִיה מִפִּיק סְבָדָא
 וְחִימָא בְּרַעֲינָא מֵאֲבָה : ד מִשְׁלַ מְקַשִּׁיב עַד--דְּבֵר--שֶׁקֶר פְּרִי--
 מְשֻׁרְתֵּי רְשָׁעִים : שְׂרִימָא דְאַצִּית מְלִי דְשֶׁקֶרָא פְּלָחוֹן מְשׁוּמְשֻׁנּוּי
 רְשִׁיעִי : ה רֶשַׁ וְאִישׁ תְּכַבֵּים נַפְשׁוֹ מֵאִיר עֵינֵי שְׁנִיהֶם יְהוּה :
 מִסְבִּינָא וְנִבְרָא מְצַעֲיָא פְּגִיעוּ חַד בְּחַד וְאַחָהּ מִנְהִיר עֵינּוּי דְתַנְוִיהוֹן :
 ז מִלְּךָ שׁוֹפֵט בְּאַמְתַּת דְּרַיִם כְּסֵאוֹ לְעַד יְפוֹן : מְרַפָּא דְדָאֵן בְּקוּשְׁמָא
 לְמִסְבִּנֵי כּוּרְסִיָּה לְעַרְסָם תְּקִין :

רש"י

שוחקות או זועפות אין לו נחת לא בזו ולא בזו. (ב) יבקעו נפשו. לשון
 חכה: (ג) ישבחנה. ישפילנה: (ה) ואיש תכבים. איש מזימות בצלי מורה
 כלומר הרב והתלמיד:

בושנה כלאים פרק ט'

אִין אַסוּר מְשׁוּם פְּלִאִים. אָדָּא צִמְר וּפְשִׁתִּים. וְאִינוּ מִמְמָא בְּנִגְעִים אָדָּא צִמְר
 וּפְשִׁתִּים. אִין הִכְהֲנִים לֹבְשֵׁין לְשִׁבְשֵׁי בְּבֵית הַמְּקֻדָּשׁ אָדָּא צִמְר וּפְשִׁתִּים.
 צִמְר גְּמֻלִים וְצִמְר רְחִלִּים שְׁמַרְפֵּן זֶה בְּזֵה. אִם רֹב מִן הַגְּמֻדִים מוֹתֵר.
 וְאִם רֹב מִן הַרְחִלִּים אַסוּר מְתַצֵּה לְמַתְצֵה אַסוּר. וְכֵן הַפְּשִׁתָּן וְהַקְּנֻבּוּם
 שְׁמַרְפֵּן זֶה בְּזֵה : ב הַשִּׁירִים וְהַפְּלִדָּה אִין בְּהֶם מְשׁוּם פְּלִאִים. אַבְרָם אַסוּרִים

מפני

ברטנורה

פרק ט אין אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים. דכתיב לא תלבש שטענו צמר ופשתים
 שטענו כלל צמר ופשתים פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט צמר ופשתים
 אין מידי אחרים לא: צמר, הוא צמר רחלים ואילים כלבד דכתיב ומישע מלך מואב היה נוקד
 זהסיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אילים צמר אין לך קרוי צמר סתם אלא צמר אילים
 אבל שאר צמר צריך ליתן שם לווי צמר גמלים צמר ארנבים צמר עזים: ואין מטמא בנגעים
 אלא צמר ופשתים. דכתיב והנגד כי יהיה צו נגע לרעת צנגד צמר או צנגד פשתים: אין
 הכהנים לובשים לשמש במקדש אלא צמר ופשתים. דכנדי כהנים כתיב שם וכד והוא
 פשתן שטולה בד כד כלומר קנה יחודי מכל גרעין ואין שני קנים עולין מגרעין אחד וכאבנט
 כתיב תכלת וארגמן ותולעת שני ותכלת צמר כבוע בדם חלזון וארגמן צמר כבוע בלבט אדום
 ששמו ארגמן והוא לאכ"ט בלע"ז ותולעת שני הוא צמר כבוע בלבט אדום שקרוין קרמז"י: שמרפן.
 שערבן: מותר. לערב עמהן פשתן. לפי שאמר רחלים נחבטל כרוב של גמלים: וכן פשתן וקנבום.
 שנחטבו והרוב מן הקנבום מותר להביא צמר ולערב עמהם: ב השיריים והבדך. מניחם של משי
 הן והכלך גדל ככרכי היס ומכניהן כתבנית הזהב והוא רך ביותר ודומה לצמר: אבל אסורים.

לחתי

בחקתי ליום ראשון

מפני מראית העין. הזכרים והנקבות אין בהן משום בלאים. ובבלבד שלא יהיה בשרו נוגע בהן. אין עראי בלאים. ולא ילבש בלאים אפילו על גבי עשרה. אפילו לנגוב המכס: ג מטפחות הידים. מטפחות הספרים. מטפחות הספג. אין בהם משום בלאים. רבי אליעזר אומר. ובמטפחות הספרים אסורות משום בלאים: ד תברכי המת ומרדעת של חמור אין בהם משום בלאים. לא יתן המרדעת על כתפו אפילו להוציא עליה זבל: ה מוכרי כסות. מוכרין בדרבן. ובבלבד שלא יתבוננו בחמה. מפני החמה. ובגשמים. מפני הגשמים. והצנועים מפשילין במקל לאחוריהן. ו תופרי כסות. תופרין בדרבן. ובבלבד שלא יתבוננו בחמה. מפני החמה. ובגשמים. מפני הגשמים. והצנועים תופרים בארץ: ז תברסין והברסין והרלטקין והרלטקין

ברטורה

דאחי לאחלופי בלמזר ופשתים ומפני שלא היו מנויין ביניהם לא היו מכירים בהם ואחי לאחלופי הלך אסורים מפני מראית העין. אבל האידנא שהמשי מזוי בינו והכל יודעים ומכירים בו אין אסור טוס מין של משי בלמזר או בפשתים וכן הקנבוס שרי בין בלמזר בין בפשתים שהכל מכירים בו. הכרים והבסתות אין בהם משום בלאים. לפי שהן עשוין לשינה והתורה אמרה לא יעלה עליך אבל אתה מותר להלביע תחתך וה"מ כשהן קשין וריקנים ונחונים ע"ג אצטבא או הן מותרין כשאין בשרו נוגע בהם אבל אם הם רכים או מלאים או אפילו ריקנים ומונחים ע"ג מטה אפילו עשר מטעות זו ע"ג זו ובלאים תחתיהם אסור לישן עליהם לפי שנכפסין ונכרכים על בשרו: אין עראי בלכאים. לנכוש עראי לנכוש הוא: אפילו ע"ג עשרה. וע"פ שאינו נהנה מן הכלאים: ואפילו לנגוב בהם את המכס. ראיתי לקצת מרבתי שפירשו כגון במקום שהיהודים פורעים מכס ולובש בלאים כדי שלא יכירו שהוא יהודי. ול"ל לנגוב את המכס לפי שאין אדם נוהג מכס מנגדים שהן לנכוש. וסתם משנה זו סברה דבר שאין מתכוון אסור ופליגא אהדיך סתמא דתנן מוכרי כסות מוכרין בדרבן: ג מטפחות הידים. שמנגבים בהם כשנעלים את הידים: מטפחות הספרים שנותנים ע"ג ספר תורה: מטפחות הספג. שמנגב בהם כל גופו לאחר שרקן: רבי אליעזר אומר. מטפחות ידים לפי שפעמים מהמם בה ידיו ומטפחות ספרים פעמים שמימם בהיקו ומתחמם ומטפחות הספג פעמים שרואה את רבו ויחטטף בה. והלכה כר"א: מטפחות הספרים. המגלחים בני אדם ופורסים עליהם מטפחת כדי שלא יתלכלכו בנדיהם: אסורות משום בלאים. דכהא מודה ת"ק לפי שיש להן בית ראש ולובשם אותן דרך מלבוש והכי מוכה בירושלמי: ד תברכי המת. שהמת נקבר בהם: אין בהם משום בלאים. דכתיב כתיבתם חפשי כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המצות: ומרדעת חמור. הוא קשה יותר מכרים וכסותם הלך אפי' בשרו נוגע לא היישינן שמה תכרך נימא על בשרו ודוקא כשהכלאים ניכרים ונראים בה. אבל כגד שאבד בו כלאים לא יעשו מרדעת לחמור דהיישינן שמה יקח ממנו עלאי לבגדו הואיל ואין הכלאים ניכרים: ה מוכרי כסות מוכרין בדרבן. לובשים כגד כלאים להראות לקונה מדת ארכו ורחבו ובלבד שלא יתכוונו להנאותן וע"ג דאם מתכוון איכא איסורא דאורייתא כי לא מתכוין שרי לכתחלה. וכן הלכה: והצנועים. המחמירים על עצמם: מפשילין במקל. נותנים המקל על כתפיהם והכלאים מונחים בקצהו ואין כתפיהם נוגעות בכלאים: ו תופרין. בדרבן. מניחים הכלאים על הכרים ועל השוקים כשהן תופרים: ו הברסין והברדסין. שניהם עשויין מלמזר ומכסים בה את המטעות אלא שאלו דקין ואלו עבין: ד רלטקין. כתי שוקים קאלגי"ש בלע"ז: מנעל הפיגון. מנעל שטותין מפסולה האמר: עד שיברוק. שמה יש פשתן מעורב בהן: הבאים מחוף הים וממדינת הים. מחוף הים שהוא ממדינת הים: שחוקתן מן הקנבוס. משנה זו נענית כראשונה בזמן שלא היה הפשתן מזוי בכימת. אבל בזמן הזה הפשתן מזוי בכ"מ

בחקתי ליום ראשון

ק

והדלמטיקיון. ומנעלות הפינון. לא ילבש בהן עד שיבדוק. רבי יוסי אומר
הבאים מחוץ הים וממדינת הים אינם צריכים בדיקה. מפני שחזקתן
בקנבוס ומנעל של זרד אין בו משום בלאים : ח אין אסיר משום בלאים
אלא טווי וארג. שנאמר לא תלבש שעמנו. דבר שהיא שוע טווי ונוז.
רבי שמעון בן אצלעזר אומר נלוז ומליו הוא את אביו שבשמים עליו :
* לבדים אסורים מפני שהם שועים. פיו של צמר בישל פשתן אסור מפני
שהם חוזרין באריג. רבי יוסי אומר משיחות של ארגמן אסורות מפני
שהיא מולץ עד שלא קושר. לא יקשור סרט של צמר בישל פשתן חגור
בו את מתניו אף על פי שהרצועה באמצע : י אותות הנרדן ואותות
הפוכסין אסורות משום בלאים. התוכף תכיפה אחת אינה תכיר ואין בה

משום

ברטנורה

כולם צריכים בדיקה. הלכך הלוקח בגדים תפורים מן העכו"ם בזמן הזה לא ילבוש עד שיבדוק יפה :
של רב. מנעלים של עור ומחוסים פניס בלכדים או בלמר עב ומניעות עד הירך כעין אותן
סורין ברוקס בלע"ז ובערבו כפ"ס ולפי ששטין לחם הרגל קרוים של זרב לשון יורכו נלמחו :
אין בו משום בלאים. אין חוששין שמה פשחים מעורב בהם : ה שוע טווי ונוז. שוע סרוק
במסרק ושוע חלק איש חלק מתרגמין גבר שיע. נוז שזור דהיינו שני חוטין שזורין יחד ועיקר
בלאים מן החורה סיהיה הלמר סרוק וטווי ושזור לבדו וכן הפשתן סרוק וטווי ושזור לבדו ואח"כ
יהיו ארוגים יהדיו או מחוברים יחד בשתי חכיפות יהיו כהרוב ומש"ה אלטרך קרא למשרי בלאים
בלגית לפי שחוטין חכלת שזורים הם דכתיב פתיל חכלת טווי ושזור וכן חוטי לבן וכשמחברים יחד
בשתי חכיפות הוי בלאים גמורים לאוריתא והא דתנן הכא אין אסור משום בלאים אלא טווי וארג
שנאמר לא תלבש שעטנו לאו למדרש אריג משעטנו דאריג מיהדיו נפקא דדרשינן מינה דאף שתי
חכיפות הוי חבור ולא מייתי שעטנו אלא משום טווי. וראיתי לאי מרבתינו שפירש שוע טווי הלמר
לבד והפשתים לבד ונוז כלומר ואח"כ נוז דהיינו שניהם ארוגים יחד והכי מתישב לישבא דמתני'
שפיר טעמי. והכי משמע בירוש'. ופירוש' הרבה מלאחי לרבותי יחד ושוע טווי ונוז וכלהו אית
להו פירכא לבד מהאי דלית ליה פירכא : נלוז ומליו, עקום ומעקס דרכי אביו שבשמים עליו ל'
אל יליו מעינד : ט הלברים. אמר טרוף בלא טווי ואריגה ועושים ממנו בגד ואם טרף אמר
ופשחים יחד ועשה מהן בגד אסורים מדרבנן דדוקא מן החורה הוא מלריך שלשתן שוע טווי ונוז
אבל מדרבנן בהד מנייהו סגי או שוע או טווי או נוז והנך כיון שהם שועין אסורים מדבריהם :
פיו של שצמר בשל פשתן. הארוגים אחר שמשלימים הבגד רגילים לעשות על שפתו ג' וד'
הוטין עב כדי שיתקיים הבגד והוא קרוי פיו ואם הבגד של פשתן אסור לעשות פיו של אמר :
מפני שחוזרין לארג. מסבנין את האריג פ"א דומין לאריג : משיחות של ארגמן. יתרים
והכלים של אמר לבוע ארגמן : אסורות. להגור על גבי חלוק של פשתן. מפני שהוא מולל
עד שלא קושר. שדרסס להצר במלילה החגור של אמר עם החלוק של פשתן קודם שיקשר
בה מחטיו : לא יקשור סרט של צמר בשל פשתן. שלא יעשה חרס חגורות של אמר ומגורות
של פשתן ויקשרם זה בזה : אע"פ שהרצועה באמצע. כגון רצועה של עור שמשיחות של
פשתן ברשעה אחד ומשיחות של אמר ברשעה האחר וכשהוא חוגר בה קושר שני ראשים של אמר
ושל פשתן זה בזה דאי לאו הכי פשיעא דשרי שרי מעשים בכל יום דבגדים של אמר משימים
תהיהם עורות עלאים שהם הפורים בפשתן : י אותות הנרדים. דרך הארוגים והכוכבים לרשום
שם הבעלים על הבגד כמעשה רוקס כדי שלא יתחלפו של אחד בשל חבירו ואם הבגד של אמר
ואחות של פשתן או איפכא אסור משום בלאים : תכיפה אחת. תכיפה אחת שתחב המעט בבגד
פעם אחת בלבד : לטומאה ולטהרה אם נעמא אחד מהם לא נעמא חבירו ואם היה

על

בחקתי ליום ראשון

מֵשׁוֹם בְּלָאִים. וְהַשׁוֹמְמָה בַשַּׁבָּת פְּטוּר. עָשָׂה שְׁנֵי רֵאשִׁיּוֹת לְצַד אֶחָד הַבּוֹר
וַיֵּשׁ בָּהּ מֵשׁוֹם בְּלָאִים. וְהַשׁוֹמְמָה בַשַּׁבָּת חַיִּיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיִּגְדֹשׁ.
הַשֶּׁקֶט וְהַקּוֹפָה מִצְטַרְפִּין לְבָלָאִים :

ברשנורה

על אחד מהם לא הוזה על הנידוי: ואין בה משום בלאים. אם אחת של זמר ואחת של פשהן
והכרם בחכיפה אחת: והשוממה בשבת. ע"מ להזור ולהסור פטור ולא הוי כקורע ע"מ להסור
נתי חפירות דחייב: עשה שני ראשיות לצד אחד. כגון שהעביר המחט פעם אחת ולא העביר
כל החוט והעביר המחט פעם שנית ומנולו שני ראשיות לצד אחד וקשרן דאם לא קשר ב' ראשי
החוט יחד אינו מתקיים: עד שישלש. שיכניס ויוולא ויהזור ויכניס ג"פ. ואין הלכה כר"י:
דשק והקופה מצטרפין לבלאים. אם חתיכת כגד זמר מחוברת לשק וחתיכת כגד פשתים
מחוברת לקופה וחברן יחד כשני חכיפות מנטרפות אע"פ שהן מחוברות לשני כלים ולא אמרינן
שהי לחודה קאי והאי לחודה קאי ואינו הנידוי וה"ה אם מחוברים לשאר כלים דהוי דינ כמו
שק וקופה:

גמרא ברכות דף ר"ב ע"ב

תָּנוּ רַבֵּנָן אַרְבַּעַת צְרִיבֵין חִזּוּק וְאֵלוּ הֵן תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים.
תְּפִלָּה וְדַרְךְ אֶרֶץ. תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים מִנֵּין שֶׁנֶּאֱמַר
(יהושע א') רַק חִזּוּק וְאַמִּץ מְאֹד לְשִׁמּוֹר וּלְעִשׂוֹת כְּכֹל הַתּוֹרָה
חִזּוּק בַּתּוֹרָה וְאַמִּץ בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים. תְּפִלָּה מִנֵּין שֶׁנֶּאֱמַר
(תהלים כ"ו) קוֹה אֶד ה' חִזּוּק וְאַמִּץ לְבָב וְקוֹה אֶל ה' דַּרְךְ אֶרֶץ
מִנֵּין שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל ב' י') חִזּוּק וְנִתְחַזַּק בְּעַד עֵימָנוּ וְגוֹמַר. חֲסִידִים
הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהֵינן וְכוּ' מִנָּא הֲנִי מִיֵּלֵי אִמְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
לוֹי אָמַר קָרָא (תהלים פ"ד) אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לוֹי הַמֵּתַפִּיל צְרִיף לְשָׁהוֹת שְׁעָה אַחַת אַחַר תְּפִלָּתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שם ק"ט) אַף צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. תִּנְיָא
נְמִי חֲבֵי הַמֵּתַפִּיל צְרִיף שֶׁיִּשְׁחָא שְׁעָה אַחַת קוֹדֵם תְּפִלָּתוֹ
וְשְׁעָה אַחַת אַחַר תְּפִלָּתוֹ. קוֹדֵם תְּפִלָּתוֹ מִנֵּין שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁרֵי
יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ. לְאַחַר תְּפִלָּתוֹ מִנֵּין דְּכַתִּיב אַף צְדִיקִים יוֹדוּ
לְשִׁמְךָ יִשְׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ. תָּנוּ רַבֵּנָן חֲסִידִים הָרֵאשׁוֹנִים

היו

רש"י

צריבין חזוק. שיתחזק אלם זכין המיד בכל כמו: דרך ארץ. אם אומן הוא
לאומנתו. אם סוחר הוא לסחורתו. אם איש מלחמה הוא למלחמתו: יושבי

היא

בחקתי ליום ראשון

היו שוהין שְׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְּלִין שְׁעָה אַחַת וְחוֹזְרִין וְשוֹהֵין שְׁעָה אַחַת. וְכִי מֵאַחַר שִׁשְׁוֹהֵין תִּשְׁעַ שְׁעוֹת בַּיּוֹם בְּתַפְּחָה תוֹרְתָן הֵיאָךְ מִשְׁתַּמְרֵת וּמִלֵּאכְתָּן הֵיאָךְ נַעֲשִׂית. אֵלֶּא מִתּוֹךְ שְׁתִּסִּידִים הֵם. תוֹרְתָן מִשְׁתַּמְרֵת וּמִלֵּאכְתָּן מִתְבַּרְכֵת :

רש"י

ביתך. וסדר יסללך: יודו לשמך. וסדר יסבויסכים אם פניך: תשע שעות. לשלש ספלות: תורתן משתמרת. בתוך לזכר שאין סלמוד מסתכח:

זוהר בחקתי דף קי"ג ע"ב

וּנְתַתִּי נְשִׁמִיכֶם בְּעֵתֶם וְגוֹמֵר. כֹּל חַד וְחַד יִתֵּן חֵיכָא דִּילֵיהּ עֲלֵיכוּ מֵאן אִינוּן הֵהוּא תְקִינָא דְעַבְדֵּהוּן דְּהֵהוּא שְׁמֵא קַדִּישָׁא כְּגוֹנָא דָּא כְּתִיב (בראשית י"ח) וְשָׁמְרוּ דְרָךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. וְכִי כִּינוּ דְכְּתִיב וְשָׁמְרוּ דְרָךְ יְיָ אֲמָאֵי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט. אֵלֶּא מֵאן דְּנִמְרֵי אֲוֵרְחוּי דְאוֹרִייתָא כְּבִיכּוּל הוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וּמִשְׁפָּט וּמֵאֵי צְדָקָה וּמִשְׁפָּט דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר ווי לֹון לְבַנֵּי נִשָּׂא דְלָא יִדְעִין וְלָא מְשַׁנְיִתִי בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיהוֹן מֵאן עָבִיד שְׁמֵא קַדִּישָׁא בְּכַל יוֹמָא הוּי אִיכָא מֵאן דִּיהִיב צְדָקָה לְמַסְבְּנֵי. תָּא חַזִּי הָא אִוְקְמוּהָ חֲבִי הוּא דְמַסְבְּנָא אַחִיד בֵּיהּ בְּדִינָא וְכַר מִיכְלִיֵּהוּ בְּדִינָא הוּא אַתְרֵ דְאַקְרִי צְדָקָה בְּמָה דְאֵתְ אָמַר תְּפִלָּה לְעַנְי כִּי יַעֲמַף תְּפִלָּה דָּא תְּפִלָּה שְׁל יַד וְאוֹקִימָנָא. וּמֵאן דִּיהִיב לֵיהּ צְדָקָה לְמַסְבְּנָא הוּא עָבִיד לְעֵילָא שְׁמֵא קַדִּישָׁא שְׁלִים בְּדָקָא יְאוּת בְּגִין דְצְדָקָה דָּא אִינָא דְחַזִּי וְצְדָקָה יְהִיב לְצְדָקָה וּפְדִי יְהִיב לְצְדָקָה בְּדִין אַתְתְּכֵר דָּא בְּדָא וְשְׁמֵא קַדִּישָׁא אֲשֶׁתְּכֵח שְׁלִים מֵאן עָבִיד דָּא אַתְעָרוּתָא (ר"א דְעָבִיד אַתְעָרוּתָא דָּא) דְקִתְתָא וְדָאֵי כְּאֵלוּ עָבִיד שְׁמֵא קַדִּישָׁא בְּשְׁלִימוּ. כְּגוֹנָא דְאִיהוּ עָבִיד לְתַתָּא חֲבִי אַתְעָר לְעֵירָא וְעַר דָּא כְּתִיב (שם ק"ז) אֲשֶׁרִי שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת. עוֹשֶׂה צְדָקָה דָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּבִיכּוּל הוּא עָבִיד לֵיהּ. תָּא חַזִּי מַסְבְּנָא הָא אַתְמַר מֵאן הוּא אַתְרֵיהּ. מֵאֵי מַעֲמָא כְּגִין דְמַסְבְּנָא דָּא אִית לֵיהּ מְדִילֵיהּ בְּלוֹם אֵלֶּא מַה דִּיהִיבִין לֵיהּ וְסִיחָא לָא אִית לָהּ נְהוּרָא מְדִילָהּ אֵלֶּא מַה דִּיהִיב לָהּ שְׁמֵשָׁא. תָּא חַזִּי אֲמָאֵי עַנְי חֲשׁוּב בְּפִת מֵאֵי מַעֲמָא כְּגִין דְּהֵהוּא אַתְרֵ גְרִים לֵיהּ דְּהָא בְּאַתְרֵ דְמוֹתָא

הוא

בחקתי ליום ראשון

הוא שכיח ובגין כך אקרי מת. ההוא דתיים עליה הוא יחיב ליה צדקה
 אנדנא דתיי שרייא עלוי כמה דאת אמר (מסלי י) וצדקה תציל בנפולת.
 ובגוונא דעביד בר גש לתתא הכי נמי עביד לעילא ממש ופאה חוליקיה
 דזכי למעבד שטמא קדישא לעילא בגין כך צדקה סליק על פלא :

יוסף לחק

הלכה פסוקה

הר"ם ה' תפלה ס"ד

מוסי

כספר הסידים ס"ו ל"ט

עת לחשות ועת לברר. כשמתחפרים
 ומקלקלים אותו וכשמדברים דברי
 הדיוטות אין להשיב. ועת לברר
 כשמדברים מדברי תורה לא עת לחשות.
 גם עת לחשות שלא להוכיח על אשר
 ידעת כי בשום דבר לא יקבלו הוכחה.
 כי מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מוידים
 ועת לברר כשנגדו קמחות ודברים
 נשמעים :

כי עליה הורגנו כל היום ארו בגו אדם
 שמקבלים בושה והלכנת פנים על
 המצות כי בשאומרים לאדם סבלות הוא
 קמים מצות ציצית ותפלין וביוצא
 בהן נשפך דמו בפנים מפני הכושה מעלה
 עליו הכתוב באנו גהר נ עליו וער
 המדבין פניו מענה עקיו בארו הרנו
 ומונעו מעצשות מצוה והו שאמר הכתוב
 (ישעי' כ) מחטיאי אדם בדבר ואמר
 (תה"ם ע) כי עליה נשאתי חרפה והדקה
 חרפה מו אמרו חכמים כל העושה
 עבירה ומתבניש בה מו ח' ין לו כל
 עונותיו שנאמר (חוקאל י) למען תזכרי
 ובושת ולא יהיה קו עוד פתחון פה מפני
 קלמחה בבפרי לה לכל אשר עשית נאם
 ה' צבאות :

שמונה דברים צריך המתפלל להזהר
 בהן ולעשותן. ואם היה דחוק
 או גאנס או שעבר ולא עשה אותן אינן
 מעבדין ואזו הן. עמידה. ונבוח המקדש.
 ותקון הגוף. ותקון המלבושין. ותקון
 המקום. והשגיית הקול. והפריעה.
 והשתחויה: עמידה ביצד. אין מתפלל
 אלא מעומד. היה יושב בספינה או
 בעגלה אם יכול לעמוד יעמוד. ואם לאו
 ישב במקומו ויהפך. חוזה מתפלל
 אמרו שובב ער צדו והוא שייכול לבגין
 את דעתו. וכן המצא והרעב הרי הן
 בכלל חולקים. אם יש בו יכולת לבגין את
 דעתו יתפלל ואם לאו אל יתפלל עד
 שיאכל וישתה. היה רוכב על הבהמה
 אף ער פי שיש לו מי שיאחז בהמתו
 לא ירד אלא ישב במקומו ויתפלל כרי
 שפתה דעתו מיושבת עליו: נבח
 המקדש ביצד. היה עומד בחוצה לארץ
 מחויר פניו נבח ארץ ישראל ומתפלל.
 היה עומד בארץ מבגין את פניו כנגד
 ירושלים. היה עומד בירושלים מבגין
 פניו כנגד המקדש. היה עומד במקדש
 מבגין פניו כנגד קדש הקדשים. סומא
 ומי שאינו יכול לבגין את הרוחות
 והבהמה בספינה יבגין את לבו כנגד
 השכינה ויתפלל :

יבין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דבילוי יו"ד דשם בין להשאיר בו תוספת הרוח
משבת שעברה.

ח וַיִּרְדְּפוּ מִכֶּם חַמְשָׁה מֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְבָּה
יִרְדְּפוּ וַנִּפְּלוּ אוֹיְבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרֹב : וַיִּרְדְּפוּ
מִכֶּם חַמְשָׁה לְמֵאָה וּמֵאָה מִכֶּם רַבְבָּה יַעֲרֹקוּ וַיִּפְּדוּ בְּעַדִּי
דְבַבְכֶם וַיִּפְּדוּ מִכֶּם לְחַרְבָּא : ט וּפְנֵי תִי אֲלֵיכֶם וְהַפְּרִיתִי
אֶתְכֶם וְהַרְבִּיתִי אֶתְכֶם וְהַקִּימְתִי אֶת־בְּרִיתִי
אִתְּכֶם : וְאֶתְפָּנִי בְּמִימְרֵי לְאִימָבָא לְכוּן וְאַפְּשִׁי יִתְכוּן וְאַסְנִי
יִתְכוּן וְאַקִּים יֵת קִימִי עִמְכוּן : שְׁרִישִׁי חֲמִישִׁי כֶּסֶן מְחֻזְרִין
י וְאַבְרַתֶּם יֵשֶׁן נוֹשֵׁן וַיֵּשֶׁן מִפְּנֵי חֲדָשׁ תּוֹצִיאֹו :
וְתִכְלוּן עֲתִיקָא דְעֲתִיק וְעֲתִיקָא מִן יְקָדָם חֲדָתָא תְּפַנּוּן :

ונתתי

רש"י

ח) וירדפו מבם. (ה"כ) מן החלשים שבכם ולא מן הגבורים שבכם: חמשה
מאה ומאה מכם רבבה. (ת"כ) וכי כך הוא החשבון והלא לא היה לריך לומר
אלא מאה מכס שני אלפים ירדפו ויש מודקדים בלשון רש"י שהוא כמו כפל
ואריכות וכי כך הוא החשבון והלא לא היה ז"ל. וכמו כן מודקדים כל גדולי
המפרשים וחשוביהם בל' רש"י בפרשה בראשית לא היה לריך להסתיל ומה
טעם פתח שג"כ כפל וע"ש בישובם וכאן נראה לפרש למורי הגאון המופלג
מזהר"ר משה חריף גר"ז שמלת רצבה סובל ב' פירושים פי' א' עשרת אלפים
וע"ז מקשה רש"י וכי כך הוא החשבון ופי' ב' רצבה מספר מרובה על שם
ריבוי וזה הפי' שולל רש"י באומרו והלא לא היה ז"ל וכו' (ודוק) אלא אינו
דומה מועטין העושין את המורה למרובין העושין את המורה: ונפרו איביכם
וגו'. שיהיו נופלין לפניכם שלא כדרך הארץ: ופנתי אריכם. אפנה מכל עסקי
לשם שכרכם. מלה"ד למלך ששכר פועלים וכו' כדאיתא בת"כ: והפריתי
אתכם. (ת"כ) בפריה ורביה: והרביתי אתכם. (ת"כ) בקומה זקופה:
והקימתי את בריתי אתכם. (ת"כ) ברית חדשה לא כברית הראשונה
שהפרתם אותה אלא ברית חדשה שלא תופר שנאמר (ירמיה לא) וברתי את
בית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה לא כברית וגו': (י) ואבלתם ישן
בושן. (ת"כ) הפירו' יהיו משתמרין וטובים להתיישן שיהא ישן הנושן של שלם
שנים יפה לאכול משל אשהקד: וישן מפני חדש תוציאור. שיהיו הגרנות
מלאות חדש והאולרות מלאות ישן ולריכים אתם לפנות האולרות למקום אתר
לחת

בהקתישום שני

יא וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא־תִגְעַר נַפְשִׁי
 אֶתְכֶם : וְאִתּוֹן מִשְׁכְּנִי בִּינִיכּוֹן וְלֹא יִרְחַק מִיַּמְרֵי יִתְכוֹן :
 יב וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים
 וְאִתְּם תִּהְיוּ־לִי לְעָם : וְאֲשֶׁרֵי שְׁכַנְתִּי בִּינִיכּוֹן וְאִתּוֹן קִבּוּן
 לְאֶזְרָא וְאִתּוֹן תִּהְיוּ קִדְמֵי לְעָם :

רש"י

לחם החדש לחוקן: (יא) ונתתי משכני. זה בית המקדש: ולא תגעל נפשי. אין רוחי קנה בכס כל געילה ל' פליטת דבר הבלוע בדבר כמו (ש"ב ח) כי שם נגעל מגן גבורים לא קבל המשיחה שמושחין מוגן של עור בחלב מבושל כדי להחליק מעליו מכת חץ או חנית שלא יקוב העור: והתהלכתי בריבכם. הט"ל עמכם בנן ערן כאשר מכס ולא הסו' מודעזעים מפני יכול לא תיראו ממני תלמוד לומר והייתי לכם לאלהים:

נביאים ירמיה יז

א וְשִׁמְשַׁמְתָּהּ וּבָרָךְ מִנְחַלְתָּךְ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהִעַבְדְתִּיךָ אֶת־
 אֱלֹהֶיךָ בְּאַרְצָךְ אֲשֶׁר לֹא־יִדְעֶתָ כִּי־אֵיךְ קָדַחְתֶּם בְּאִפִּי עַד־
 עוֹלָם תוֹקֵד : וְאִתִּי סִנְאָה עַל אֲרַעְכוֹן וְתִהְיֶה צְדִיאָ בְּשִׁמְשַׁמְתָּהּ
 וּבְכּוֹן אֲעִבִיד פּוֹרְעָנוֹת דִּינֵין עַד דְּאֲנִלִּי יִתְכוֹן מֵאֲחַסְנִתְכוֹן דִּיהִבִּית
 לְכוֹן וְתִשְׁמַעְבְּדוֹן לְבַעֲלֵי דְבְכִיכּוֹן בְּאַרְעָא דְלֹא יִדְעִתּוֹן אַרִי
 קִידוּם תְּקוּף בְּאַשְׁתָּא נִפְק מִן קִדְמֵי בְּרַגְזֵי עַד עַלְמָא יְחִיל :
 ב כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲרָזֵי הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֶׁר
 זֹרְעוֹ וּמִן־יְהוָה יִסּוּר לָבוֹ : כִּדְגֵן אָמַר יי לִיט גִּבְרָא דְאֲתֵרְחֵץ
 בְּאַנְשָׁא וְיִשּׁוּי בְּשֶׁרָא רַחֲצִינִיהּ וּמִן מִימְרָא דִּי יַעֲדֵי לְבִיתָּהּ : ג וְתִהְיֶה
 בְּעֵרְעַר בְּעֵרְבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹוא מָזִב וְשִׁבּוֹן חֲרָרִים בְּמִדְבָּר

רש"י

(א) ושמשמתה. פ"כ תשמת את חלנך: ובך. חנקס: מנחלתך. שאלך.
 קדחתם באפי. יקדחם בזמירי: (ב) זרעו. כמו עזרו: (ג) בערער.
 כען יחיד: בערבה. לשון מישאר: חררים. ביוכש חרן שהיא מלחה ואינה מיושבת:
 חרן

אָרֶץ מִלְחָה וְלֹא תִשָּׁב: וַיְהִי כַעֲבוּבֵיָא בְּמִישְׁרָא וְלֹא יָחַי אָרִי
 יִיתִי מָבֵא וַיִּשְׁרִי בְלֹא וְלֹד בְּמַדְבָּרָא כַּאֲרַע סָדוּם דְּלֹא אֶתְחַבֵּת:
 ד בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בִּיהוָה וְהָיָה יְתוֹם מִבְּטָחוֹ:
 בְּרוּךְ גַּבְרָא דְאַתְרַחֵץ בְּמִישְׁרָא דְיִי וַיְהִי מִמָּרָא דְיִי רֵוַחְצָנִיָּה:

כתובים משלי כ"ט

א שָׁבַט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חֲכָמָה וְנַעַר מִשְׁלַח מַכִּישׁ אָמוֹ:
 שְׂבָטָא וּמַכְסוּנֹתָא יִהְיִין חֲכָמָתָא וּמְלִיאָא דְלֹא מְקַבֵּל בְּעָתָא מִכְחֵית
 אֲמִיָּה: ב בְּרָבוֹת רְשָׁעִים יִרְבֶּה-פֶּשַׁע וְצַדִּיקִים בְּמִפְלְתָם
 יִרְאוּ: בְּסוּגְעָא דְרְשִׁיעֵי חוֹבָא יִסְגִי וְצַדִּיקָא יִתְמוֹן בְּמִפְלְתָחוֹ:
 ג יִסֵּךְ בְּנֵה וַיִּנְיַחֵהּ וַיִּתֵּן מַעֲדָנִים לְנַפְשָׁהּ: דְּרִי בְּבָרֶךְ וַיִּנְיַחֵהּ וַיִּתֵּן
 תַּפְנוּקֵי לְנַפְשָׁהּ: ד בְּאֵין חוּזוֹן יִפְרַע עִם וְשֹׁמֵר תּוֹרַת אֲשֶׁרְתּוֹ
 בְּסוּגְעָא דְעוֹלָאֵי מִתְהַרַע עָמָא וְדַנְטִיר אוֹרֵיָתָא מוֹבוֹהֵי:

רש"י

(א) ונער משוררת. ששלחו חזיו ללכת בדרכי לנו סופו מדין אמו: (ד)
 באין חזון. באין נבואה: יפרע עם. יפרלו בהם פרלות וילאו לטובות רעה:
 אשרהו. תהלל אותו:

משנה עירובין פרק ג:

כָּל גְּבוּלוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד. וּבִלְבָד שְׁלֹא יִהְיֶה גִבּוֹהַ עֲשָׂרָה אִו
 נְמוֹךְ עֲשָׂרָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים כָּר אֶחָד וְאֶחָד
 רְשׁוֹת בְּפָנָיו עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶחָד גְּבוּלוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת
 וְאֶחָד קַרְפִּיפוֹת רְשׁוֹת אֶחָד לְפָנִים שְׁשֻׁבְתוֹ לְתוֹכָן. אֲבָל לֹא לְפָנִים
 שִׁשְׁבָתוֹ

ברטנורה

פרק ט כל גנות העיר רשות אחד. ואף ע"פ שדירוס חלוקים למטה לפני בני אדם
 מ"מ הגנות שאין תשמישן תדיר אין בהם חלוקות רשות וכלים ששבתו כנגד זה
 מותר להוציאם לזה: ובלבד שלא יהא נג גבוה מחברו עשרה. דאם חלוק מהן כגובה י'
 אסור לעטל ממנו לנגין גזירה משום תל גבוה עשרה ורחב ארבע כרשות הרבים ללא ליתא לכתף
 עליו: כל אחד רשות לעצמו. ואם לא עירבו דירוסים שלמטה אסור לעטל מזה לזה: ר"ש.
 מיקל

בחקתי ליום שני

ששבתו בתוך הבית : ב גג גדול סמוך לקמון. הגדול מותר. והקמון אסור. חצר גדולה שנפרצה לקמנה. גדולה מותרת. וקמנה אסורה. מפני שהיא כפתחה של גדולה. חצר שנפרצה לרשות הרבים. הפכנים מתוכה לרשות היחיד או מרשות היחיד לתוכה חיוב. דברי רבי אליעזר. וחקמים אומרים מתוכה לרשות הרבים או מרשות הרבים לתוכה פטור. מפני שהיא ככרמלית : ג חצר שנפרצה לרשות הרבים משתי רוחותיה. וכן בית שנפרץ משתי רוחותיו. וכן מבוי שנשאר קורותיו. או לחייו. מותרין באותה שבת. ואסורין לעתיד לבא. דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר אם מותרין לאותה שבת. מותרין לעתיד לבא. ואם אסורין לעתיד לבא. אסורין לאותה שבת : ד הבונה עצה ער גבי שני בתים. וכן גשרים המפולשים. ממטמין תחתיהן בשבת. דברי רבי יהודה

וחכמים

ברטורה

מיקל מכולן וקאמר נגות וחלרות וקרפפות שאינם יותר מבית סאתים הואיל וכולן אינן תשמיש מיוחד ודיר רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה בלא עירוב ואפילו היו הנגות גבוהות יותר מעשרה או נמוכות יותר מ'י' דלית ליה לר"ש עירוני חלרות אלא משום כלי הבית : לכלים ששבתו בתוכן. כלים ששבתו באחת מהן מוליאין אותן מזה לזה : אבל לא לכלים ששבתו בתוך הבית. והביאם להר"ע עירובו בני החצר אסור להוציאם מחצר זו לחצר אחרת אם לא עירבו בי החלרות יחד והל' כר"ש : ב הגדול מותר. להוציא לו כלי בית שלמטה ואין בני הקמון אסורין עליו דלגבי גדול הך פרה פתחא היא ושרי באותן גפופים העודפי' מעט מכאן ומעט מכאן כמעקה סביב הנגות וחשיבה סתימה וכגון שאין הפרצה יותר מעשר אבל קטן אסור להוציא לו כלי הבית דבני גדול אסרי עליו שהרי נפרץ לו במלואו : הגדולה מותרת. בשביל הגפופין שנשאר לה מכאן ומכאן הויא הך פרה כפתח : והקמנה אסורה. שהרי נפרצה במלואה ודוקא כשנפרצה קודם השבת אבל אם נפרצה בשבת אפי' הקמנה מותרת כיון שהותרה למקצת שבת קודם שנפרצה הותר לכולה שבת : חצר שנפרצה לרשות הרבים. שגפלה כותל (הפונה) לרה"ר במילואו או ביותר מ'י' : חיוב. דכרה"ר הוא : פטור. אבל אסור דלאו רשה"ר היא אלא כרמלית. והלכה כחכמים : ג משתי רוחותיה. מרום א' שתופסת שתי רוחותיה כגון שנפרצה בקרן זיית אפי' אין נפרצה עשר אמות הכא בקרן זיית לא חשיב כפתח דפתחא בקרן זיית לא עבדי אינשי ופרצה ביותר מעשר אמות מפילו מרום אחת אוסרת : וכן בית שנפרץ. משתי רוחותיו. שנפרץ בקרן זיית ונפל קצת מכותל זה וקצת מכותל זה ואין התקרה פרוסה ומתוחה על מקום הפרצה אבל אם התקרה פרוסה על מקום הפרצה אין הפרצה אוסרת בבית דאמרי' פי תקרה ארד וסותם : מותרין לאותה שבת. הואיל והותר מקצתו : לע"ר. לשבת הבאה : ר"י אומר אם מותרין בו. כלומר כשם שאסורין לעמיד לבא כך אסורין לאותה שבת. והלכה כרי יוסי. ולא אמרינן הותרה מקצת שבת הותרה כולה אלא לענין עירוב שדבר שהותר ע"י עירוב למקצת שבת ונולד באותה שבת דבר שהיה ראוי שעל ידו יתבטל העירוב אין העירוב בטל שכיון שהותרה מקצת שבת הותרה כולה אבל מקום שהיו בו מחיצה קודם השבת ונפרצה מחיצותיו בשבת לא אמרינן ביה הואיל והותרה מקצת שבת הותרה כולה : ד על גבי שני בתים. וכן בנ' לדי רה"ר : מטללין. שבת הטלה דפי תקרה מכאן ומכאן יורד וסותם : וכן גשרים המפולשים. ויש להם מהלכות

מלמטה

בחקותי ליום שני

קיד

וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמַּפְלֵגֶשׁ
וַחֲכָמִים אוֹסְרִין :

ברטנורה

מלמטה כשני הדלים: מערבין למבוי המפולש. הואיל ואיכא ב' מחילות דקסבר מבוי שיב
לו ב' מחילות מדאורייתא הוי רה"י. ואין הלכה כרבי יהודה:

גמרא עירובין דף ק' ע"ב

אָמַר רַמִּי בַר אֲבָא אָמַר רַב אֲסִי אָסוּר לְאָדָם שִׁיחֲלָף
עַל גַּבֵּי עֲשָׂבִים בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (משלי י"ט) וְאֵין
בְּרַגְלִים חוֹטְאָה. תָּנִי תְּדָא מוֹתֵר לִיקָף עַל גַּבֵּי עֲשָׂבִים בְּשַׁבָּת.
וְתַנְיָא אִידָךְ אָסוּר לָא מִשְׂיָא הָא בְּרַחִים הָא בִּיבֻשִׁים.
וְאָמַר רַמִּי בַר חַמָּא אָמַר רַב אֲסִי אָסוּר לְאָדָם שִׁיכּוּף אִשְׁתּוּ
לְדַבֵּר מִצְוָה שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵין בְּרַגְלִים חוֹטְאָה. וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לֵוִי כִּד הַפּוֹפֵה אִשְׁתּוּ לְדַבֵּר מִצְוָה הַיּוּיִן לֹא בָנִים שְׂאִינָן
מִחוּגְגִים. אָמַר רַב אִיקָא בַר חִינְנָא מָאִי תְּרָאָה (שם) גַּם בְּלֹא
דַּעַת נִפְשׁ לֹא טוֹב. תַּנְיָא גַּם כִּי גַם בְּלֹא דַּעַת נִפְשׁ לֹא
טוֹב זֶה הַפּוֹפֵה אִשְׁתּוּ לְדַבֵּר מִצְוָה. אָמַר רַבִּי חִיָּא מָאִי
דְּכִתִּיב (איוב ל"ה) מִלְּפָנָי מִבְּהֵמֹת אֶרֶץ וּמִעוֹף הַשָּׁמַיִם
יִחְכְּמוּ מִלְּפָנָי מִבְּהֵמֹת זֶה פִּרְדָּה שְׁפוּרְעַת וּמִשְׁתַּתְּנֵת מִים
וּמִעוֹף הַשָּׁמַיִם יִחְכְּמוּ זֶה תְּרַנְגוּל שְׂמַפְיִים וְאַחַר כֵּן בּוֹעַר.
אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אֲרַמְרָא לֹא נִתְּנָה תּוֹרַת הַיּוּיִן לְמִדּוּן צְנִיעוּת

מחיל

רש"י

ואין ברגלים חוטא. אלמא הילוך נמי חטא קרי ליה והכא חטא שחולש עשבים:
רחים. דהוי חולש: יבשמים. כהלישן דמי: לדבר מצוה. ששמים: ברגלים.
ל' ששמים דכתיב בין רגליה כרע נפל שכב: גם בלא דעת. רישא דהאי קרא
אך ברגלים חוטא: נפש רא טוב. לא טובים הבנים הנעשים בלא דעת האשה
סיהי בעלה אך ברגלים: מלפנו. מלמדנו: מבהמות ארץ. שנתן בהם חכמה
להורות לנו: ששפיים. הולך ופושט כנפיו והוא פיוס כדאמר לקמן שאומר לה
סיקנה לה מלבוש שמגיע לארץ: צניעות מתתול. שחנה מטיל רעי כפני אדם

ומכסה

בחקתי ליום שני

מִחֲתוּר. וְגִזַּר מִנְמַלְהָ. וְעֵרְוֹת מִיּוֹנָה. דְּרַךְ אֶרֶץ מִתְרַנְגֹּל
שְׁמַפִּיִּים וְאַחַר כֵּךְ בּוֹעַל. וּמֵאֵי מִפִּיִּים דָּהּ. אָמַר רַב יְהוּדָה
אָמַר רַב הֲכִי קָאֲמַר דָּהּ זְבִינָא לִךְ זִינָא דְמָטוּ לִךְ עַד
פְּרַעְיָךְ לְבַתֵּר הֲכִי אָמַר דָּהּ לִישְׁמַטְתִּיהָ לְכַרְבְּרַתִּיהָ דִּהְהוּא
תְּרַנְגֹּלָא אֵי אִית לִיה וְכֵּן זְבִינָא לִךְ :

רש"י

ומכסה לואסו: וגזר מנמלה. דכתיב אגרה בקלר מאכלה ואין אחס גזולת את
חברתה: ועריות מיונה. שאינו נוקק אלא לבט זוגו: זוגא. מלבוש שקורין קוטא:
לבתר הכי. לאחר בעילה שמנטע וכופף ראשו לארץ: אי אית ליה. כמה ליקס:

זוהר בחקותי דף ק"ד ע"א

וְנַתַּתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ וּשְׂכַבְתֶּם וְאִין מַחְרִיד וְגוֹמֵר. רַבִּי יוֹסִי פִתַּח (תהלים ד)
רְגֹזוּ וְאַל תַּחַטְּאוּ וְגוֹמֵר. רְגֹזוּ וְאַל תַּחַטְּאוּ הָאֵי קָרָא אִיקְמוּהָ דְבַעֵי
בַר נִשְׁ וְאַ זְנָא יֵצֵר טוֹב עַד יֵצֵר הָרַע וְשִׁפְרִי. אֲבָל בְּשַׁעֲתָא דְרַמְשׁ לִדְרֵיא
וְכַר נִשְׁ שְׂכִיב עַל עֵרְסִיהָ כְּמַה נְרַדִּינִי נְמוּסִין מִתְּעַרְרִין בְּעַלְמָא וְאִזְרִין
וְיִשְׂאֲמִין וְבְנֵי נִשְׂא בְּעָאן לֹא תִרְגְּזוּ מִקְמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִדְחִקָא
מְנִיה בְּגִין דְּלֹא יִשְׁתַּכַּח נַפְשִׁיהּ בְּגוּוֹיֵיהּ וְיִשְׁתַּזִּיב מְנִיֵּיהּ. וְיַבְעֵי לִיה לְכַר
נִשְׁ דְּלֹא יִפִּיק מְנִיֵּיהּ מִדָּהּ בְּפִימִיהָ בְּגִין דְּלֹא יִתְעַר לְהוּ לְנַפְיָהּ וְכֵּן
יִשְׁתַּבְּחוּן בְּחַדְרֵיהָ דְּרֵא הוּא דְכָתִיב אָמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁבַּבְכֶם וְדַמּוּ
סִלָּה דְלֹא יִפִּיק מְנִיֵּיהּ מִדָּהּ בְּפִימִיהָ תָּא חַזִּי בְּשַׁעֲתָא דֹּא שְׁתַּבְּחוּ יִשְׂרָאֵל
זְכַרְוִין קָמֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מַה כְּתִיב וְנַתַּתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ הָאֵי לְעֵידָא
דְּאִתִּי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא תַחַבְרָא בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל. בְּדִין וּשְׂכַבְתֶּם וְאִין
מַחְרִיד מֵאֵי טַעְמָא בְּגִין וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רַעָה מִן הָאֶרֶץ (ויק"ד ע"א) דָּא חַיָּה
דְּזִינָא בִישָׂא לְתַתָּא וּמֵאֵי אִיהִי אֲנָרִית בַּת מַחֲלַת הִיא וְכֵּן סִיעַתָּא דִּילָהּ.
הָאֵי בְּלִיִּדְיָא בִימְמָא בְּנֵי נִשְׂא דָּאִתּוּ מִסְטַרְתָּא דָּא הָדָא הִיא דְכָתִיב (ויק"ד
י"ו) וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר בְּאֶרְצְכֶם. רַבִּי אָבָא אָמַר הָא אִיקְמוּהָ דְאִפִּילוּ חָרַב
יִשְׁל שְׁלוֹם בְּגוֹן פְּרַעָה גְבוּהָ. אֲבָל וְחָרַב לֹא תַעֲבוֹר דָּא סִיעַתָּא דִּילָהּ
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רַעָה דְלֹא תִשְׁלוּט בְּאֶרְעָא וְאִפִּילוּ הַעֲבָרָה בְּעַלְמָא לֹא
תַעֲבוֹר עַלְיֵיכוּ וְאִפִּילוּ חָרַב דְשָׂאָר עִמִּין וְאִפִּילוּ בַר נִשְׁ מְזִינָא לֹא
יַעֲבוֹר עַלְיֵיכוּ:

מיסדר
הר"ם ה' תפלה ס"ה

הלכה פסיקה
מספר חסידים סיו' מ"א מ"ב

תקון הגוף ביצד כשהוא עומד בתפלה
צריף לבזון את רגליו זו בצד זו
וניחון עיניו למטה כאשר הוא סביב לארץ
ויהיה לבו פנוי למעלה כאלו הוא עומד
בשמים ומניח ידיו על לבו כפונתיו.
הימנית על השמאלית ועומד בעבר לפני
רבו באיטה ביראה ופחד ולא יגים ידיו
על חלציו: - תקון המלבושים ביצד. מתקן
מלבושיו תחלה ומצינן עצמו ומתרה.
שנאמר (תהלים כג) השתחוו לה' בהדרת
קדש ולא יעמוד בתפלה באפונתו ולא
בראש מגולה ולא ברגלים מגולות אם
דרך אנשי המקום שלא יעמדו בפני
הגדולים אלא בקומי הגדולים. ובכל מקום
לא יאחזו תפדין בידו ומספר תורה בזרועו
ויחפזל מפני שלבו טרוד בהן. ולא יאחזו
בלים וקעות בידו. אבל מהפזל הוא
ולולב בידו בימות החג מפני שהוא מצות
היום. היה משוי על ראשו והגיע זמן
תפלה אם היה פחות מארבעה קבין
מפישלו לאחוריו ומתפלל. היה בו ארבעה
קבין מניחו על גבי קרעו ואחר בה
ותפלל. דרך כל החכמים ותלמידיהם
שלא יחפזו אלא קשהם עמו פים:
תקון המקום ביצד. יעמוד במקום נמוך
ויחזיר פניו לכותל. וצריף לפתוח חלונות
או פתחים כנגד ירושלים כדי להתפלל
כנגדו שנאמר (ישיעו י) וכיון פתיחן ליה
בעפתיה וכו'. וקובע מקום לתפלתו
תמיד ואין מתפלל בחורבה ולב אחוריו
בית הכנסת אלא אם כן החזיר פניו
לכית הכנסת. ואסור לישב בצד העומד

בתפלה

אלמלא בושת שגברא תקדוש ברוך הוא
לא היה אדם נקי מעבירה תדע
דה שגרי להרוג אדם בגלוי מצוי יותר
מאשר ישכב את אישה בגלוי אפילו עם
אשתו. כי הפעם מצוי לך אדם בין
גדולים בין קטנים בין זקנים. ויצר הרע
אינו מצוי אלא בבחורים אבל לא
בקטנים וזקנים או חלשים. ואותן
הבחורים אשר יצדם מקוף עליהם אינם
מניחים אלא מפני הבושת לפיכך
אין אדם יכול להחזיק טובה אם עשה
טוב ולא עשה הטא כי אם בנעוריו
שב מפני הבושת ושרא יגורו יולדיו
נמצא גם בהתאפקו מן העבירה אין
לו להחזיק טובה כי נמנע מפני
הבושת:

התשובה צריף ארבעה דברים. האחד
שיתנחם על כל חטא וחטא
עון ואשמה השני שיעזוב אהבה.
השלישי שיתודה בלבו. הרביעי
שמתפל עליו בלב שלם. ויגמור בלבבו
שלא ישוב לעשות עוד פן ידמה
קמובל ושרץ בידו ש אין התשובה
מועלת לו עד שישליך השרץ מידו.
וצריף לפרט את החטא שנאמר (סוף
י) אגא חטא העם היה חטאה גדולה
ויעשו להם אלהי זרה. וכן תודה אגא
ה' חטאתי עויתי פשעתי רפנייה. ועשיתי
כה וכך ודברי נחמתי ובושתי ממעשי
ואני מעיד עמי יודע כל מעלומות
שאני נומר בלבי שלא אשוב עוד
לעשות. וכן קרוב (איכה ה) השיבנו ה'

אליך

בחקתי ליום שני

בחפקה או בעבור לפניו עד שגחיק ממנו
ארבע אמות:

א"ר ונשוכה (י"ח י"א) כי אתה ה' אלהי
כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הנדעי
ספקתי על גרף בושתי וגם נבלמתי
כי נשאתי הרפת נעוכי:

בחקתי יום שלישי תורה

וכוין בקרואת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ה' רמילוי יו"ד דשם בין להשאיר בו תוספת הרוח
משבת שעברה.

יג אני יי אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ
מצרים מהית להם עבדים ואשבר ממת עלכם
ואאלף אתכם קוממיות: פ אגא יי אלהכון די אפקית יתכון
מארעא דמצרים מלמחוי דהון עבדן ותברית ניר עממיא מנכון
ודברית יתכון בחירותא: יד ואם לא תשמעו לי ולא
תעשו את כל המצוות האלה: ואם לא תקבלו מיימרי
והא תעבדון ית כל פקודיא הארון: ואם בחקתי תמאסו ואם
את משפטי תגער נפשכם לבדתי עשות את
כל מצותי להפרכם את בריתי: ואם בקמי תקיצו ואם

ית

רש"י

(יג) אני ה' אלהיכם. כדאי אהני שחמיני צי שאני יכול לעשות כל אלה שהרי
הולאתי אתכם מארץ מצרים ועשיתי לכם נסים גדולים: ממת. כמין יחד בשני
ראשי העול המעכבים המוסרה שלא תלא מראש השור ויתיר הקשר כמו (ירמיה
כו) עשה לך מוסרות ומוטות: קוממיות. בקימה זקופה: (יד) ואם לא
תשמעו לי להיות עמלים בחורה. ולדעת מדרש חכמים יכול לקיום המצוות כשהוא
אומר ולא תעשו וגו' הרי קיום מצוות אמור הא מה אני מקיים ואם לא תשמעו
לי להיות עמלים בחורה ומה ת"ל לי אין לי אלא זה המכיר את רבני ומתכוין למרוד בו.
וכן בנמרוד (בראשית י) גבור ליד לפני ה' שמכירו ומתכוין למרוד בו. וכן באנשי
סדום (שם יג) רעים וחטאים לה' מאד מכירים את רבונם ומתכוונים למרוד בו:
ולא תעשו. (ת"כ) משלא תלמדו לא תעשו הרי שתי עבירות: (פז) ואם בחקתי
חמאסו. מואס באחרים העושים: משפטי תגער נפשכם. שוגא החכמים:
לבדתי עשות. מונע את אחרים מעשות: את כל מצותי. כופר שלא לזיזים

לכך

בחקתי ליום שרשי

המז

ית דיני תרחק נפשון בדיק דקא למעבר ית פד פקדי לאשניותכון
 ית קמי : מו אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי
 עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות
 עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק זרעכם ואגלהו
 אויביכם : אף אנא אעביד דא לבון ואסער עיכון בהולתא ית
 שחפתא ית קבחתא סחשכון עיני ומפחן נפש ותזרעון לריקנו זרעון
 ויגלונייה בעלי דבביכון : יו ונתתי פני בכם ונגפתם לפני

אויבים

רש"י

לכך נא' את כל מלותי ולא נאמר את כל המלות: דהפרכם את בריתי. כופר
 בעיקר הרי שבע עבירות הראשונה גוררת השניה. וכן עד השביעית. והלו הן.
 לא למד. ולא עשה. מואס באתרים העושים. שונא את החכמים. מונע את האחרים.
 כופר במלות. כופר בעיקר: (מוז) והפקדתי עליכם. ולויתי עליכם: שחפת.
 חולי שמשחף את הבשר דומה לגפוח שהוקלה נפחתו ומראית פניו זעופה: קדחת.
 חולי שמקריח את הגוף ומחממו ומזעירו. כמו (דברים לב) כי אש קדחה באפי:
 מכלות עינים ומדיבת נפש. העינים נופות וכלות לראות שיקל וירפא וסוף
 שלא ירפא וידאבו הנפשות של משפחתו במוותו. כל תאוה שאינה בלה ותוחלת ממושכה
 קרויה כליון עינים: וזרעתם לריק. תזרעו ולא תלמח ואם תלמח ואכלוהו אויביכם:
 (יז) ונתתי פני. פנאי שלי פונה אני מכל עסקי להרע לכם: ורדו בכם שנאיכם.
 כמשמעו ישלטו בכם. אגדה ת"כ מפרשה זו: אף אני אעשה זאת. איני
 מדבר אלא באף וכן אף אני אלך עמם בקרי: והפקדתי עליכם. שיהיו המכות
 פוקדות אחכם מוז לזו עד שהראשונה פקודה אללכם אביא אחרת ואסמכנה לה:
 בהרה. מכה המכהלת את הבריות ואיזו זו מכת מותן: את השחפת. יש לך
 אדם שהוא חולה ומוטל במטה אבל בשרו שמור עליו ת"ל שחפת שהוא נשחף
 או עתים שהוא נשחף אבל נוח ואינו מקדיח ת"ל ואת הקדחת מלמד שהוא מקדיח
 או עתים שהוא מקדיח וסבור הוא בעלמו שיחיה ת"ל מכלות עינים או הוא אינו
 סבור בעלמו שיחיה אבל אתרים סבורים שיחיה ת"ל ומדיבת נפש: וזרעתם לריק
 זרעכם. זרעה ואינה מלמחת ומעטה מה אויביכם באים ואוכלים ומה ת"ל ואכלוהו
 אויביכם הא כיצד זרעה שנה ראשונה ואינה מלמחת שנה שניה מלמחת ואויביכם
 באים ומולאים תבואה לימי המזורש צפנים מחיס ברעב שלא לקטו תבואה אשחקר.
 ד"א וזרעתם לריק זרעכם כנגד הבנים והבנות הכתובי מדבר בזה עמל בהם
 ומגדלן והחטא בא ומכלה אותם שנאמר (איכה ב) אשר טפחתי ורביתי איבי
 כלם: ונתתי פני בכם. כמו שנאמר בטובה ופניתי אליכם כך נאמר ברעה ונחתי
 פני. משלו משל למלך שאמר לעבדיו פונה אני מכל עסקי ועוסק אני עמכם לרעה:

וגנפחם

בחקתי ליום שלישי

אִיבִיכֶם וְרָדוּ בְכֶם שְׁנֵאִיכֶם וְנִסְתָּם וְאִין־רָדָה
 אֶתְכֶם: וְאִתְּן רִגְזִי בְכֹן וְתִתְּבוּן קָדָם בְּעַלִי דְכְּבִיכֹן וְיִרְדֹּן בְּכֹן
 בְּנֵאִיכֹן וְתִעְרְקֹן וְגִית דְּרָדִיף יִתְכֹן:

רשי

ונפתח לפני איביכם. (ת"כ) סיהא המות הורג אחס מפניס ובעלי דכביכון
 מקיפין אחס ממוחן: ורדו בכם שונאיכם. (ת"כ) שאיני מעמיד שונאים אלא מכס
 וכס שבסעה שאימות העולם ע"א עומדים על ישראל אינס מבקשים אלא מה
 שבגלוי שאמר (סופטים ו) והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם
 וגו' ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ אבל שבסעה שאעמיד עליכם מכס וכס
 הם מחפשים אחר המעמוניות שלכם וכן הוא אומר (מיכה ג) ואשר אכלו שאר
 עמי ועורס מעליהם הפשיטו וגו': ונסתם. מפני אומה: ואין רודה אהבם.
 מבלי כח:

נביאים ירמיה יז

א וְהָיָה בְּעֵץ | שְׁתוֹל עַל־מַיִם וְעַל־יִבְלֵי־יִשְׁלַח שְׂרָשָׁיו וְלֹא
 יִרְאֵה כִּי־יָבֵא הֵם וְהָיָה עֲדָהוּ רַעְנָן וּבִשְׁנַת בְּצֻרַת לֹא יִדְאָג
 וְלֹא יִמְיֵשׂ מַעֲשׂוֹת פְּרִי: וַיְהִי כִּאֲשֶׁר דָּשְׁתִּיר עַר מִבּוֹעַ דְּמַעְיָן
 וְעַל נִגְדִין יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹהֵי וְכֹא יִחְזִי אָרִי יִתִּי חוֹמָא וְהוֹן טְרַפּוּהֶם
 עֲבוּף וּבִשְׁנַת בְּצֻרַתָּא לֹא יִתֵּר וְלֹא יִפְסֹק מִלְּמַעַבְד פִּירִין: עֶקֶב הִלְבַּ
 מְכַר וְאָנֶשׂ הוּא מִי יִדְעֵנוּ: נְכִיל לְבָא מְבוֹרָא וְתִקִּיף הוּא מִן
 יִדְעֵינָה: ג אֲנִי יְהוָה תִּקְרַר לֵב בְּתֹן פְּלִיּוֹת וְרַתֵּת לְאִישׁ בְּדַרְכֹּ
 כְּפָרִי מַעַלְלָיו: אָנָּא יִי תִקְרַר לְבָא בְּחַר כְּפִיִתָּא וְלִמְתָן לְאִנְשׁ
 כְּאֹרְחֵיהּ כְּפָרִי עוֹבְדוֹהֵי: ד קָרָא דְגַר וְלֹא יִלְד עֲשֵׂה עֶשֶׂר וְלֹא
 בְּמִשְׁפַּט בְּחֻצֵי יָמוֹ יַעֲזֹבֵנוּ וּבְאֲחֵרֵיתוֹ יְהִיָּה נָבֵר: הָא

בקראה

יראה קרי בדיכיו קרי ימיו קרי

רשי

(א) ועל יובר. מקיס נכרות: ולא יראה. העץ אם יבא חוס: בצורת. רעב
 לא ידאג. לא יפחד: (ב) בעקוב הלב. מלא מואנס: ואגוש הוא. לשון
 חולי וסבור מי יודיענו אני ה' חוקר: (ד) קורא דגר. הוא עוף שמלפנף בקלו
 למשוק אחריו אפרוחין שלא ילד ולבסוף טיבו אותו כן עושה עושר וגו': יהיה

בחקתי ליום שלישי . ק"ז

בְּמִרְאָה דְּמַבְנִישׁ בִּיעֵין דְּלָא דִּילִיהּ וּמִשְׁתַּן אַפְרוּחִין דְּבַתְרוּהִי לָא יִהְיוּן בְּן כָּל גִּבְר רְשִׁיעַ דְּקִנֵּי נִבְסִין דְּלָא בְּדִינָא בְּפִקְנוּת יוֹמוֹתֵי שְׁבִיק לְחוּן וּבְסוּפִיהּ מִתְקַרֵּי רְשִׁיעָא : בְּסָא כְבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוּן מְקוֹם מְקַדְשָׁנּוּ : פּוֹרְעֵנוּתָא תַתְעֵבִיד מְגִיהּ מִן קָדָם דְּשִׁכְנַתִּיהּ עַל פּוֹרְסֵי יִקְרָא בְּשֵׁמִי מְרוּמָא עֵיל מִן אֹלָא מְקַבִּיל אַתְר בֵּית מְקַדְשָׁנָא :

רש"י

נבל. מתקרי רשיעא : (ה) כסא כבוד. ומרום מראשי' בריאח עולם ומכוון כנגד מקדשו :

כתובים משלי כ"ט

א בְּדַבְרִים לֹא-יִנְסַר עַבְדִּי כִּי-יִבִין וְאִין מַעֲנָה : בְּמִלֵּי לָא מִתְרַדֵּי עַבְדָּא דְּיַדַּע גִּיר וְגַא בְּלִיעַ : ג חֲזוּתָא אִישׁ אֵין בְּדַבְרֵיוֹ תִמְוָה לְבַסִּיר מְמַנּוּ : ד אִין חֲזוּתָא גְבָרָא דְּמַעְרְקִלִין מְלֻוי סְבוּיָא דְטַב הוּא סְבָלָא מְגִיהּ : ה מְפַנְנָה מְנַעַר עַבְדּוֹ וְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מְנוּן . מִתְפַּנֵּק מִן טְלוּיָתִיהּ לְעַבְרָא גִּהוּי וּבְאַחֲרִיתָהּ יְהִי מְנַסַּח : ו אִישׁ-אֵף יִגְרַה מְרוֹן וּבְעַר חֲמָה רַב-פְּשִׁיעַ : ז גְּבָרָא רִגְזָנָא מְגַרְגַּ תִּיגְרֵי וּגְבָרָא חֲמַתָּנָא סְגִיעִין חֻבּוּהִי : ח גְּאֹתָא אָדָם תִּשְׁפִּירְנּוּ וּשְׁפַרֵּי רֹחַ יִתְמַךְ בְּבוֹד : ט אֵא רְמוּתָא דְּבַר נְשָׂא תִשְׁפִּירֻוי וּמִן דְּמַבְיָא רִחִיהּ נִפְלֵג יִקְרָא :

רש"י

(א) כי יבין ואין מענה. כשרואה שזה המוכיח שותק ואין לו עוד מענה הוא חוזר ומקלקל : (ב) אץ בדבריו ממסר להשיב : (ג) מנוער עבדו. *לר הרע : מנון שליט : (ד) מדוי. מדת הדין (ה) יתמיד כבוד. יקרנ אל הכבוד :

בחקתי ליום שלישי

בשנת קדושין פרק ד'

עשרה יוחסין עלו מבבל. כהני לויי. ישראלי. חללי. גירי וחרורי. ממזרי.
 ונתניני. שתוקי. ואסופי. כהני לויי וישראלי מותרים לבא זה בזה
 לויי ישראלי חללי גירי וחרורי. מותרים לבא זה בזה. גירי וחרורי
 ממזרי ונתניני שתוקי ואסופי (בלי) מותרין לבא זה בזה: ויאדו הם שתוקי
 כל שהיא כביר את אמו. ויאנו מביר את אביו. ואסופי כל שנאסף מן
 השוק. ויאנו מביר לא אביו ולא אמו. אבא שאול היה קורא לשתוקי
 בדוקי: וכל האסורים לבא בקהל. מותרים לבא זה בזה. רבי יהודה
 אוסר. רבי אליעזר אומר ודאן בודאן מותר. ודאן בספיקון וספיקון בודאן
 וספיקון בספיקון אסור. ואדו הן הספיקות. שתוקי ואסופי וכותי: ו הדינא
 אשה כהנת צריך לבדוק אתה ארבע אמהות. שהן שמונה. אמה ואם
 אמה. ואם אבי אמה. ואמה. ואם אביה. ואמה. ואם אביה. ואמה.

לוי

ברטנורה

פרק ד עשרה יוחסין עלו מבבל. שהפרש עזרא כל הפסולים שהיו בכלל והולין עמו
 כדי שלא יתערבו עם המיוחסין מאחר שאין שם ב"ד: החללי. כהנים שנולדו
 מן הפסולות כגון אלמנה לכהן גדול גרושה חללה וזנה לכהן הדיוט: חרורי. עבדים משוחררים:
 נתיני. גכעונים שמלו דימי יהושע ונאסרו לבא בקהל: שתוקי ואסופי. מפרש להו ואולי:
 גירי. וחרורי ממזרי כו' כלם מותרים לבא זה בזה. בקהל גרים לא אקרי קהל ולא הוהו
 ממזרים לבא בקהל גרים אלו וישראלים בממזרים לא ושתוקי ואסופי ספק ממזרים הם ומותרים
 להתערב במזר ודאי דלמרינן בקהל ודאי הוא דלא יבא אבל בקהל ספק יבא: ו שתוקי כל
 שהוא מביר את אמו. שקורא אבא ואמו משתקו. בדוקי. שדוקין את אמו אם אמרה לבשר
 נבעלתי הולד כשר והלכה כאבא שאול: ו כל האסורים לבא בקהל. אע"פ דתינין לה לרישא
 ממזרי ונתיני וכו' מותרים לבא זה בזה הא קמיל כגון גר עמוני ומואבי עם ממזר שתוקי
 ואסופי: רבי יהודה אוסר. מפרש בש"ס דה"ק אפילו לרבי יהודה שאוסר גר במזמרת ה"מ גר
 של שאר עכו"ס שמותר לבא בקהל הוא אסור במזמרת לרבי יהודה דס"ל קהל גרים אקרי קהל
 אבל גר עמוני ומואבי שאסור לבא בקהל מודה רבי יהודה שמותר במזמרת: ודאן בודאן מותר.
 כגון ממזרי נתיני: ודאן בספיקון. ממזרי ונתיני בשתוקי ואסופי: ספיקון בספיקון. שתוקי
 בשתוקי ואסופי באסופי ואסופי בשתוקי ה"ק על פי שזה ספק וזה ספק אסור שמא זה כשר
 וזה פסול והלכה כר"א: בותי. הוי ספיקיהו לפי שאין בקיאי בתורת גיטין וקדושין והאידל
 עשאו עכו"ס ממזרים לכל דבריהם: ד ארבע אמהות. ב' מזל האב וב' מזל האם: שהב
 שמינה. ד' מן האב וד' מן האם ואלו הן אמה אם אמה אם אבי אמה אם אבי אמה אם אביה
 אם אם אביה אם אבי אביה אם אם אביה אם אבי אביה אם אביה אם אביה אם אביה אם אביה
 ואם היתה לוייה וישראלית. וכהן בא לכנסה: מוסיפין עליהם עוד אחת. אם אחת
 בכל זוג וזוג כגון אמה ואם אמה וכן כלם והא דדקדינן באמהות ולא דקדינן באבות
 שמא יש פסול באביה או באבי אביה מבוס דדרך האנשים כשנגנים זה את מתוך קטטה מנגים
 ביוחסין ואם היה שום פסול מזל האבות היה ידוע אבל הנשים אין זו מנגת זו בפסול יחוס
 אלא בזנות וכי איכא בהו מלתא בפסול יוחסין לית ליה קלא. ולא נאמרה חוב גדיקה זו אלא
 במשפחה שקרא עליה ערעור אבל משפחה שאין בה חשד אינו צריך לבדוק בכל המשפחות בחזקת
 כשרות הס עומדות והאיש בלבד הוא צריך לבדוק כשבא לישא אשה ממשפחה שיש בה חשד אבל
 כהנת שבאח לינשא אינה צריכה לבדוק אחר האיש שלא הוזכרו כשרות לינשא לפסולים וכהנת
 מותרת

בחקתי ליום שרישי

ק"ח

לְיוֹמָהּ וַיִּשְׁרָאֵלִית מוֹסִיפִין עֲלֵיהֶם עוֹד אַחַת: ה' אֵין בּוֹדֵקִין לֹא מִן הַמּוֹזֵבֶת
 וְלַמַּעֲרָה. וְלֹא מִן הַדּוֹכֵן וְלַמַּעֲרָה. וְלֹא מִן סְנֵה־דְרִין וְלַמַּעֲרָה. וְכֵל שְׂהַחֲזִיקִי
 אֲבוֹתָיו מִשׁוֹמְרֵי הַרְבִּים וְנִבְאֵי צְדָקָה מִשִּׁיאֵין לְכַהֲנָה. וְאֵין צְרִיף לְבָרוּךְ
 אַחֲרֵיהֶן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מִי שֶׁהָיָה חֲתוּם (עַד) בְּעוֹרְכֵי הַיְצִינָה שֶׁל
 צְפּוּרִי. רַבִּי חֲנִינְיָא בֶן אֲנִיְמִינְנוּס אוֹמֵר אִם מִי שֶׁהָיָה מוֹיִתֵּב בְּאַסְמַרְמִינָא
 שֶׁל גִּלְגָּל: יוֹ בַת חֲלָל זָכָר פְּסוּלָה מִן הַכַּהֲנָנָה לְעוֹלָם. יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּשְׂא
 חֲלָלָת. בְּתוֹ הַשָּׂרָה לְכַהֲנָה. חֲלָל שֶׁנֶּשְׂא בַת יִשְׂרָאֵל. בְּתוֹ פְּסוּלָה לְכַהֲנָה
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בַּת גֵּר זָכָר כַּבֵּת חֲלָל זָכָר: יוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
 אוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּשְׂא גֵינֹרֶת. בְּתוֹ כַּשָּׂרָה לְכַהֲנָה. וְגַר שֶׁנֶּשְׂא בַת יִשְׂרָאֵל
 בְּתוֹ כַּשָּׂרָה לְכַהֲנָה. אֲבָל גֵּר שֶׁנֶּשְׂא גֵינֹרֶת. בְּתוֹ פְּסוּלָה לְכַהֲנָה. אַחַד
 גֵּרִים וְאַחַד עֲבָדִים מִשְׁוֹחֲרָרִים. אֲפִילוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת. עַד שֶׁתֵּהָא
 אֲפֹן מִיִּשְׂרָאֵל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם גֵּר שֶׁנֶּשְׂא גֵינֹרֶת. בְּתוֹ כַּשָּׂרָה לְכַהֲנָה:
 ה' הָאוֹמֵר בְּנֵי זֶה מְמוֹר. אֵינוֹ נֶאֱמָן. אֲפִילוּ שְׁנֵיהֶם אוֹמְרִים עַל הָעוֹבֵר
 שֶׁבְמַעֲיָה מְמוֹר הוּא אֵינֶם נֶאֱמָנִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נֶאֱמָנִים: ה' מִי
 שֶׁנָּתַן רִשׁוּת לְשֹׁרְחוֹ לְקַדְּשׁ אֶת בְּתוֹ וְהִלָּךְ הוּא וְקַדְּשָׁה. אִם שְׁלוֹ קְדַמִּי.

קרושי

ברטנורה

מותרת לכהנה להנשא לנר ולהלל וכל שכן לוויה וישראלית: ה' אין בודקין מן המזבח
 ולמעלה. החליל לבדוק באמהות ומנא שאבי אביה שימש על גבי המזבח ח"ו לבדוק אחר אם
 אבי אביה דכוון כענה שמש על גבי המזבח בידוע שמיחוסם היה: ולא מן הדוכן ולמעלה.
 אם מנא שהיה משורר על הדוכן: ולא מן סנהדרין ולמעלה. ודוקא מן הסנהדרין שזירושלים
 ואפילו מאותם שדניס דיני ממונות בלבד שלא היו מעמידין מן הסנהדרין בירושלים אלא כהן ולוי
 וישראל מיוחסם שנאמר והזיכנו שם עמך בדומין לך ביחוסם ובחכמה: וגבאי צדקה. כיון דמנא
 בהדי אנשי שמשכנין על הצדקה ואפילו בערב שבת אי הוה בהו מילתא קלא הוה להו:
 בעורכי ישנה של צפורי. כסנהדראות של עיר ששמה ישנה הסמוכה לצפורי. ערכי סנהדראות
 שהיו עורכים ומסדרים היוחסין: באסמרמי' של מלך. בחלוקת הדש בחדש לאת למלהמת
 בית דוד משפחה פלונית בחדש פלוני ולא היו יוצאים למלהמת אלא מיוחסין שהיא זכותן וזכות
 אבותן מסייעתן: ה' בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם. בת בנו ובת בן בנו עד
 סוף כל הדורות אבל בת בתו מישראל כשרה לכהונה דבת חללה עלמה מישראל כשרה לכהונה:
 בת גר זכר. אפילו מישראל' פסולה לכהונה כבת חלל זכר: ה' ר'א בן יעקב אויבר וכו'
 מסקינן בנמרא שהבא למלך מורין לו כרבי אליעזר בן יעקב שלא ישא כהן בת גר וגיורת אבל
 אם נשא הלכה כרבי יוסי ואין מויליין אותם מידו וורעו ממנה כשר: ה' האומר בני זה
 במזר הוא אינו נאמן. דקרב הוא אללו ואין קרב כשר להעיד: אפילו שניהם. הכעל
 ואשתו ולא מעביא כשהאב לבדו מעיד שהוא ממזר דלא מהימן דלא קיס ליה בנויה אלא אפילו
 אמו דקיס לה בנויה אינה נאמנת אפילו על עובר שבמעיה שלא היה בעולם בחוקת כשרות:
 רבי יהודה אומר נאמנים. עעמו דר' יהודה דכתיב יכור יכירו לאחרים מכאן שהאב נאמן
 לפסול את בנו ואין האם נאמנת על כנה ודוקא על בנו הוא נאמן אבל לא על בן בנו שאם היו
 לבן זה בניט אינו נאמן לפסול ולהכה כרבי יהודה: ה' וכן האשה שנהנה רשות לשלוחה.
 איצטרך תנא לאשמעינן באב שעשה שליח לקדם את בתו ובאשה שעשתה שליח לקדם את עלמה
 דלי אשמעינן באב ה"א אב דקיס ליה ביחוסין וכמנא מיוחס זה הקשה לו הוא דאמרין דכעל

בחקתי ליום שריתי

קדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹן. וְאִם שֶׁל שְׁרוּתוֹ קָדְמוֹ. קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ שְׁנֵיהֶם נוֹתְנִים גַּם. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן גַּם וְאֶחָד בּוֹנֵם. וְכֵן הָאִשָּׁה שְׁנַתְנָה רְשׁוּת לְשִׁלוּחָהּ לְקַדְשָׁהּ. וְחִלְכּוּ וְקִדְשָׁה אֶת עַצְמָהּ. אִם שָׁקָה קָדְמוֹ קְדוּשׁוֹת קְדוּשׁוֹן. וְאִם שֶׁל שְׁלוּחָהּ קָדְמוֹ. קְדוּשׁוֹ קְדוּשׁוֹן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ. שְׁנֵיהֶם נוֹתְנִים לָהּ גַּם. וְאִם רָצוּ אֶחָד נוֹתֵן (לָהּ) גַּם וְאֶחָד בּוֹנֵם : י מִי שִׁיָּצֵא הִיא וְאִשְׁתּוֹ לְמַדִּינַת הַיָּם. וּבֵא הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּבְנֵיו וְאָמַר. אִשָּׁה שִׁיָּצֵאת עִמִּי לְמַדִּינַת הַיָּם הֲרִי הוּא זֶה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהּ. אִין צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה. לֹא עַל הָאִשָּׁה וְלֹא עַל הַבָּנִים. מֵתָה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהּ. מֵבִיא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים. וְאֵינוֹ מֵבִיא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה : י אִשָּׁה נִשְׂאָתִי בְּמַדִּינַת הַיָּם הֲרִי הוּא זֶה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהּ. מֵבִיא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה. וְאִין צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה עַל הַבָּנִים. מֵתָה וְאֵלּוֹ בְּנֵיהּ צְרִיךְ לְהֵבִיא רְאִיָּה עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַבָּנִים : י לֹא יִתְיַחַד אִישׁ אֶחָד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים. אֲבָל אִשָּׁה אַחַת מֵתִיחַדָת עִם שְׁנֵי אֲנָשִׁים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם אִישׁ אֶחָד מֵתִיחַד עִם שְׁתֵּי נָשִׁים בְּזֶמַן שִׁאִשְׁתּוֹ עִמוֹ. וַיֵּשֶׁן עִמָּהּן בְּפוּגְדֵקִי מִפְּנֵי שִׁאִשְׁתּוֹ מִשְׁמַרְתּוֹ. מֵתִיחַד אָדָם עִם אִמּוֹ וְעִם בִּתּוֹ וַיֵּשֶׁן עִמָּהֶם בְּקְרוֹב בְּשֶׁר. אִם הִגְדִּילּוּ. זֶה יִשְׁנָה בְּכֶסֶתָהּ. זֶה יֵשֶׁן בְּכֶסֶתּוֹ : י לֹא יִלְמַד אָדָם רֶוֶק סוּפְרִים. וְלֹא תִלְמַד אִשָּׁה סוּפְרִים. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר אִם מִי שִׁאִין רוֹ אִשָּׁה לֹא יִלְמַד סוּפְרִים : י רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יִרְעָה רֶוֶק בְּהֶמְחָה. וְלֹא יִשְׁנֶה שְׁנֵי רֶוֶקִים בְּטִלְיַת

אחד

ברשנורה

את השליח אבל אחת ללא קים לה ביוחסין אע"ג דקדשה את עצמה לא סמכה על קדושה ולא בטלה את השליח דסברה דלמא משכח שליח אדס מיוחס מזה וזו אשמועינן בדבדה הוה אמרינא משכח דלמא דייקא ומנכבא כי קדשה עצמה בטלה את השליח אבל אב ללא קפיד על בתו אם תנשא לבעל כל דהו לא בטלה לשליחות דשליח והאי דקדים וקדשה סבר דלמא לא משכח לריבא : י אין צריך להביא ראיה על האשה. שהיא מיוחסת שכבר דקוניה כשנשאה : דלא על הבנים. דבנים קטנים שכרוכים אחרי אמן : יב לא יתיחד איש אחד עם שתי נשים. מפני שדעתן קלות ושתימן נוחות להפחות : אבל אשה אחת מתיהדרת עם שתי אנשים. שהאחד בוש מחבירו ופסק הלכה לא יתיחד אשה אחת עם שני אנשים וכ"ג אים אחד עם שתי נשים א"כ היו שתי הנשים לרות או יבמות או אשה ובת בעלה או אשה וחמות' או אשה עם טינות שידעת עטס ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה לפי שאלו שונאות זו את זו ומתיראות זו מזו וכן הוא מתיראת מן הקטנה שמה תראה ותניד ומלקין על יחוד הפנויה ועל יחוד עם הערויות הון מאשת אים שאין מלקין עליה שלא להוציא לעז על בניה ומוחר להתיחד עם הבהמה ועם הזכר שלא נחשדו ישראל על הזכר ועל הבהמה : הגדילו זה ישן בכבדו וכו'. והוא שחיה הכת משתים עשרה שנה ויום אחד והכן מייג שנה ויום אחד ובזמן שהיא בושה לעמוד לפניו ערוויה אפילו בפחות מכן ושיניס הוא כבגדו והיא כבגדה : יג רווק פנוי מן האשה : לא ילמד סופרים. לא ירגיל עצמו להיות מן הסופרים כלומר מלמד טינות מפני אמותיהן של טינות המצויות אצלו להביא את בניהן אל בית הספר : אף מי שאין רו אשה. אע"פ שאינו פנוי אלא יש לו אשה ואינה שרויה עמו לא ילמד סופרים ואין הלכה כרבי אליעזר : יד וחכמים מתירין. והלכה כהכמים שלא נחשדו ישראל על הזכר : כל שאומרתו בין הנשים.

שמלכת

בחקתי ליום שרישי

היט

אחד וחכמים מתירין. כל שעסקו עם הנשים. לא יתיחד עם הנשים
 ולא ילמד אדם את בנו אומנות בין הנשים. רבי מאיר אומר לעולם
 ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקדה ויתפלה למו שהעושר
 והנכסים שלו. שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות שלא עניות מן
 האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו. רבי שמעון בן
 אלעזר אומר ראות מימיה תיה ועוף שיש להם אומנות והם מתפרנסין
 שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את
 חוני. (ומה אדו שנבראו לשמשני. הם מתפרנסין שלא בצער. אני
 שנבראתי לשמש את קוני). אינו דין שאהפנים שלא בצער. אלא
 שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי. אבא גורן איש צידן אומר. משום
 אבא גוריא. לא ילמד אדם את בנו חמר גמול. ספר. ספן. רועה. וחונני.
 שאומנותן אומנות לסטים. רבי יהודה אומר משמו. החמרין רבן רשעים.
 הנמלים רבן פשרים. הספנין. רבן חסידים. טוב שברופאים לגיהנם.
 והקשר שבטבחים שותפו של עמק. רבי נהוראי אומר מניח אני פד
 אומנות שעבולם ואינו מלמד את בני אלא תורה. שאדם אוכל משכרה
 בעולם הזה. ותקרו קומת (לו) לעולם הבא. ושאר כל אומנות אינן בן.
 כשאדם בא לידי הולכי. או לידי זקנה. או לידי יסורין. ואינו יכול לעסוק
 במלאכתו. הרי הוא מת ברעב. אבל התורה אינה בן. אלא משמרתו
 מכל רע בנערותו. ונותנת לו אחרית ותקנה בזקנותו. בנערותו מהו אומר
 וקוני יי יחליפי כח בזקנותו מהו אומר עוד ינוכחו בשכיבה וכן הוא אומר
 באברהם אבינו ואברהם זקן וי ברך את אברהם בכל. מצינו שקיים אברהם
 אבינו את כל התורה פדה עד שלא נתנה. שנאמר עקב אשר שמע
 אברהם בקולי וישמור משמרתו מצותי חקותי ותורותי:

ברטנורה

שמאלכת אומנתו נעזית לנשים והנשים זריכות לו: רא יתיחד עם הנשים. ואפי' עם הרבה
 נשים לפי כללן גם בו ומהפ' עליו ואלו אינם אהרינא עם שתי נשים חנן ללא שלם וארכע ספיר
 דמי ורמב"ם פירש שלא שרין אפילו משום כדי חייו להתייחד עם הנשים הואיל ופרנסתו מהן:
 חסר גמל ספן. כל אלו אומנות ליסעים כשלגין כדרכים נכסים ולוקטים עליס ופירות מן
 הכרמים ועוד ששכרים לבני אדם ומעבירין על תנאס: רועה. כהמות שלו שמעניר הכהמות
 לרעות כשדות האחרים: חנוני. מלמד באונאה להטיל מים ביון. ולרורות כהטין. שחייב אדם
 ללמד את בנו אומנות נקיה:

גמרא קדושין דף פ"א ע"א וע"ב

תנו רבנן כל שעסקו עם הנשים סורו רע. רבי מאיר אומר
 לעולם ילמד אדם לבנו אומנות נקיה וקדה ויבגש

בחקתי ליום שלישי

רחמים לְמִי שֶׁהַעֲוֹנֵי וְהַנְּכֻסִים שָׁלוּ שְׂאֵן עֲנִיּוֹת מִן הָאוֹמְנוֹת.
 וְאֵין עֲשִׂירוֹת מִן הָאוֹמְנוֹת. אֵלֶּא לְמִי שֶׁהַעֲוֹנֵי שָׁלוּ שְׂנֵאמַר
 (חני ב) לִי הַפֶּסֶף וְלִי הַהֶזֶב נֶאֱמַר הִ' צִבְאוֹת. תִּנְיָא רַבִּי שְׂמַעוֹן
 בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִיָּמַי לֹא רָאִיתִי צָבִי קִיִּין וְאִרִי סֶבֶל וְשׁוֹעֵל
 חֲנוּנִי וְהֵם מִתְּפָרְנִים שְׁלֹא בְּצַעַר וְהֵם לֹא נִבְרְאוּ אֵלֶּא
 לְשִׂמְשֵׁנִי וְאֲנִי נִבְרָאתִי לְשִׂמֵשׁ אֶת קוֹנִי. וּמֵה אִפֹּי שְׁלֹא נִבְרָאוּ
 אֶלֶּא לְשִׂמְשֵׁנִי מִתְּפָרְנִים שְׁלֹא בְּצַעַר וְאֲנִי שְׂנִבְרָאתִי לְשִׂמֵשׁ
 אֶת קוֹנִי אִינֹו הֵין שְׂאֵת־פָּרְנִים שְׁלֹא בְּצַעַר אֵלֶּא שְׂחַרְעוֹתִי אֶת
 מַעֲשֵׂי וּמִפְּחָתִי אֶת פְּרִגְסָתִי. שְׂנֵאמַר (ירמ' ה) עֲוֹנוֹתֵיכֶם הֵמוּ
 אֵלֶּה. תִּנְיָא רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר מִיָּמַי אֲנִי כֹל אוֹמְנוֹת שְׂבַעֲוֹלָם
 וְאִינִי מִלְּמִד אֶת בְּנֵי אֵלֶּא תוֹרָה שְׂבַל אוֹמְנוֹת שְׂבַעֲוֹלָם אֵין
 עוֹמְדוֹת לוֹ אֵלֶּא בְיָמַי יִלְדוּתוֹ. אֲבָל בְּיָמַי זְקֻנוֹתוֹ חֲרִי הוּא
 מוֹטֵל בְּרַעַב אֲבָל תוֹרָה אֵינָה בֵּין עוֹמְדָת לֹו לְאָדָם בַּעַת
 יִלְדוּתוֹ. וְגוֹתְנָת לֹו אַחֲרִית וְתִקְוָה בַּעַת זְקֻנוֹתוֹ. בַּעַת יִלְדוּתוֹ
 מָהוּ אוֹמֵר (ישעי' מ) וְקוֹיִי ה' יִחְלִיפוּ בַח יַעֲרֹו אֲבָר פְּנֵי־שָׂרִים.
 בְּזְקֻנוֹתוֹ מָהוּ אוֹמֵר (ההלים צב) עוֹד יִנּוּבֹון בְּשׁוֹבָה דְּשָׁנִים
 וְרַעֲנָנִים יִהְיוּ:

רש"י

סורו רע. מנהגן רע קרבתו רע להסתדל עמו סיח' סר אליו וזא לזיתו: צבי
 קיין. מיבש קליטות בשרה: סבל. נוסח משאוס: כר אומניות. אין
 להם מתן סכר לאחר זמן אלא סכר המזוי להם בשעתן: אבד תורה. מתן סכרה
 בא מאליו לאורך ימים ואף לחולה ולזקן שאין יכול לעסוק בא לכו עכשיוכ מן
 הקודמות: שנאמר עוד ינובון בשיבה. ילמחו למח ויסיחד סכרן לפה שיבון
 דשנים ורעננים יהיו וגו':

וזוהר בחקתי דף קי"ג ע"ב

פתח רבי יצחק ואמר (שיר השירים ב) דומה דודי לצבי או לעופר האילים
 הגדה זה וגומר. זכאין אינין ישראל דזכו דמשבונא דא דמהו
 נבייהו מן מלכא עלאה דאף על גב דאינין בגלותא קדשא בריך הוא

בחקתי ליום שלישי

אֲתִי בְּכָל יֵשׁ יִרְחִי וְשִׁבְתִּי וְזָמְנִי לֹא־שָׁנְחָא עֲלֵיהֶוּ וְלֹא־סִתְּפִלָּא בְּהוּוּא
 מִשְׁפּוֹנָא דְאִית לֵיה גְּבִיּוּהוּ דְאִיהוּ כְּסוּפָא דִילֵיה. לְמִלְכָּא דְמִדְתָּה
 מְטוֹרֵנִיתָא אֶפְקָה מִהֲכֵלִיה מַה עֲבַדְתָּ נְטִלְתָּ בְּרָה דִילֵיה כְּסוּפָא
 דְּמִלְכָּא רְחִימָא דִילֵיה וּבְגִין דְּדַעְתָּא דְּמִלְכָּא עָדָה שְׂבָקִיה בִּידְהָא.
 בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק רְעוּתָא דְּמִלְכָּא עַל מְטוֹרֵנִיתָא וְעַל בְּרִיה הוּא סִלִּיק
 אֲנִין וְנַחֲתִי דְרַגִּין וְסִלִּיק כּוֹתְלִין לֹא־סִתְּפִלָּא וְלֹא־שָׁנְחָא בֵּין גּוֹבֵי
 כּוֹתְלָא עֲלֵיהֶוּ כִּיּוֹן דְּחָמִי גִזוּ שְׂאֵרֵי בְּכִי מִצְּחֹרֵי קוּכְמֵי כּוֹתְלָא
 וְקִבְרָתָא אֲזִיל לֵיה בְּדִ יִשְׂרָאֵל אִף עַל גַּב דְּאִינוּן נְפִקוּ מִהֲכֵלִיה דְּמִלְכָּא
 הַהוּא מִשְׁפּוֹנָא לֹא שְׂבָקוּ וּבְגִין דְּרְעוּתָא דְּמִלְכָּא עֲלֵיהֶוּ שְׂבָקִיה עֲמַדוּן.
 בְּשַׁעְתָּא דְּסִלִּיק רְעוּתָא דְּמִלְכָּא קְדִישָׁא עַל מְטוֹרֵנִיתָא וְעַל יִשְׂרָאֵל
 סִלִּיק אֲנִין (מְבַרְכֵין עַל הַנְּקֻעוֹת) גַּחֲתִי דְרַגִּין וְסִלִּיק כּוֹתְלִין לֹא־סִתְּפִלָּא
 וְלֹא־שָׁנְחָא בֵּין קוּכְמֵי כּוֹתְלָא עֲלֵיהֶוּ כִּיּוֹן דְּחָמִי לֹזֵן שְׂאֵרֵי וּבְכִי הָדָא הוּא
 דְּכַתִּיב דּוּמָה דּוּדֵי לְצִבִּי אוֹ לְעוֹפֵר הָאִילִים לְדִקְנָא מְכּוֹתְלָא לֹא־יִנְרָא
 וּמֵאִינְרָא לְכוֹתְלָא הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כּוֹתְלֵנוּ בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי
 מְדַרְשׁוֹת. מְשַׁנִּיחַ מִן הַסְּוֹנוֹת (וְדוֹדָאֵי בִי כְּנִשְׁתָּא בְּעִיָּא חִלּוּנוֹת) מְצִיֵין
 מִן דְּחֻרְפִּים לֹא־סִתְּפִלָּא וְלֹא־שָׁנְחָא עֲלֵיהֶוּ. וּבְגִין בְּדִ יִשְׂרָאֵל בְּעוּ לְמַחְדֵּי
 בְּהוּוּא יוֹמָא דְּאִינְהוּ יַדְעֵי דָא וְאִמְרֵי (תְּהִילִים קי"ח) זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי נְגִידָה
 וְנִשְׁמְחָה בּוּ:

יומא דת

<p>מוסר</p> <p>מספר הסדרים מס' ס"ה מ"ו</p> <p>לְגוֹלָם יִתְפַּלֵּל אֲרָם שְׁלֵא תְבֵא מִקְלָה ע יְדוּ בְּגוֹן הַקְּלָה אֶסָא עֲשֵׂה בּוֹר בְּרָה. מְלָאֵהוּ יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן נַתְנִיָּה חֲדָלִים לְפִי שְׁתִּימָא עַל שְׁנִשְׁשֵׁן עַל בֶּן חֲדָד מְקַד אֲרָם גִּלְגִּלִּי זֶה עַל יְדוּ שְׁמַנְלִגִּין זְכוֹת עַל יְדוּ זְבָאֵי וְזוֹכֵה זַל יְדֵי חַיִּיב. צֵא וְלֹד מְדוּר אִף עַל פִּי שְׂאֵמְרָה תּוֹרָה אִם בָּא לְהוֹרְגֵךְ הַשֶּׁבֶם דְּרוּרָנוּ לֹא אִבָּה לְהַרְגוּ אֵת עֵאזֵל שְׂמִצָּאֵל יִשְׁן שׁוֹכֵב בְּפִעֵל. אִמְרֵיִם אֲהַרְגֵנִי מִיְגֵי תַקְּתֵנִי יְהִא תַּפְּלָה לְכָל יִשְׂרָאֵל שְׂוֹאֲסֵבוּ עֲלֵיהֶם גְּיוֹם וְלַחֲמֵי</p>	<p>הלכה פסוקה</p> <p>ה'ר"ס ה' תפלה פ"ה</p> <p>לֹא יַעֲמֵד בְּמִקּוֹם גְּבוּהַ שְׁלִשָׁה מִפְּחִים או יוֹתֵר וְיִתְפַּלֵּל. לֹא עַל גְּבוּי מִטָּה וְלֹא עַל גְּבוּי כְּפֶסֶד וְלֹא עַל גְּבוּי כְּסָא. הָיָה בְּגִין גְּבוּהַ אִם יֵשׁ בּוּ ד' אַמּוֹת עַל ד' אַמּוֹת שְׁהוּא שִׁיעוּר סְפִית הַרִי הוּא כְּעִלְיָה וּמוֹתֵר לְהַתְּפַלֵּל בּוּ. וְכֵן אִם הָיָה מִקַּף מְחִיצוֹת מְבַל רְחוּתֵינוּ אִף עַל פִּי שְׂאֵן בּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת מוֹתֵר לְהַתְּפַלֵּל בּוּ מִפְּנֵי שְׂאִין גּוֹבְהוּ גִּבְרֵי שְׁתֵּרֵי. חֶלֶק רְשׁוֹת לְעִצְמוֹ: הַאוּמָנִין</p>
--	--

בהקתי ליום שדישי

וַיִּתְחַמוּ בָם מוֹטֵב שְׂאֵהֲרֵג וְאֵל יִבֵּא תִקְלָה
 עַל יָדֵי וְגוֹן קָצִינוּ בְּמַרְדְּבֵי וּמַרְדְּבֵי לֵא קָם
 וְלֹא זָע. אָמַר אִם אָקוּם מִפְּנֵי יִשְׁתַּחֲוּוּ הַכֹּל
 בְּעִבּוֹרֹת עֲלִילוֹת מוֹטֵב שְׂתַרְגְּמוּ וְאֵל תָּבֵא
 תִקְלָה עַל יָדֵי:

כִּי מַעֲשֵׂיהָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׂמִים. לֹא יִהְיֶה אָדָם
 הוֹלֵךְ לְאֲבוֹד אוֹ לִישָׁן וּבּוֹנֵתוֹ שְׁתִּיחָה
 בְּרִיא וְשָׂמֵן לְעֵסוֹק בְּדָבָרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה יִלְהִיֹּת
 רוֹדֵף אַחֵר הַמָּמוֹן אָדָא יֵאמֵר אִישָׁן
 וְאוֹכֵל כְּדֵי שְׂאוּבֵל לְעֵמּוֹר בְּרִצָּת בּוֹרְאֵי
 וְנַעֲסוֹק בְּתִרְתּוֹ וּמִצְוִיתוֹ. וְכִשְׁהוּא נוֹטֵל
 יָדָיו אוֹ בְּשִׁמְכֵרָה עַל הַפִּירוֹת אוֹ עַל הַמִּצְוֹת
 הַשְּׁגוּרוֹת בְּפִי כִּי תֵאָדָם יִבְנוּ לְבוֹ בְּכֵרָה
 לְשֵׁם בּוֹרְאוֹ אֲשֶׁר הִפְלִיא חֲסֵדוֹ עִמּוֹ וְגַם
 לוֹ הַפִּירוֹת אוֹ תִקְלָם לִיְהִנּוֹת מִקֵּם וְצַהֵר
 אֶת הַמִּצְוֹת:

יֵהוּמִינֵן שְׁהִיוּ עוֹשִׂין מְלֹאכָה בְּרֹאשׁ
 הַאֵיזָן אוֹ בְּרֹאשׁ הַגְּדָרָה אוֹ בְּרֹאשׁ
 הַכּוֹחַל וְהַגִּיעַ זְמַן תַּפְּלָה יוֹרְדִין לְמַטָּה
 וּמִתְפַּלְלִין וְהוֹרִין לְמִלְאכָתָן. וְאִם הָיוּ
 בְּרֹאשׁ הַנֵּיחַ אוֹ בְּרֹאשׁ הַתְּאֵנָה מִתְפַּלְלִין
 בְּמִקוּמָן מִפְּנֵי שְׁמֵרְחוֹן מְרוּכָה. וְזֶה הֵן
 מִתְפַּלְלִין אִם הָיוּ עוֹשִׂין בְּסַעֲדָתָן בְּלִבָּר
 מִתְפַּלְלִין שְׁלֹשׁ תַּפְּלוֹת שֶׁל תִּשְׁעַ עֲשָׂרָה
 בְּרִכּוֹת. הָיוּ עוֹשִׂין בְּשִׁבְרָן מִתְפַּלְלִין
 הַכִּינּוּ וְגִבִּין בְּהַ אִין יוֹרְדִין לְפָנֵי
 הַחַיִּיבָה וְאִין נוֹשְׂאִין אֶת בְּפִיהֶן: יִשְׁתַּחֲוִיָּה
 הַקּוֹד בַּיַּד לֹא יִגְבִּים קוֹלוֹ בְּהַפְּתָתוֹ וְלֹא
 יִתְפַּלֵּד בְּדָבוֹ אֶלָּא מִסַּתְהַ הַדְּבָרִים
 בְּשִׁפְתָיו וּמִשְׁמִיעַ לְאֻזְנוֹ בְּלֶחֶשׁ. וְלֹא
 יִשְׁמִיעַ קוֹלוֹ אָדָא אִם בֵּן הָיָה חוֹקֵה אוֹ
 שְׂאִינוֹ יְכוֹל לְבַנוֹן אֶת לְבוֹ עַד שֶׁיִּשְׁמִיעַ
 קוֹלוֹ הָרִי זֶה מוֹתֵר. וּבְלִבָּר שְׂדֵא יִהְיֶה
 בְּצִבּוֹר כְּדֵי שְׂדֵא תַמְרָה דְעָמֵן מְקוּלוֹ:

בחקתי יום רביעי תורה

יכוון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגדן דמילוי ון דשם בין לקי: הארת נפש
 יתורה כשבת שעברה.

יח וְאִם-עַד--אֵלֶּה לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְיִסְפַּתִּי לְיִסְרָה
 אֶתְכֶם שִׁבְעַ עַד--חַמְאֵתִיכֶם: וְאִם עַד אֵלָּן לֹא
 תִקְבְּלוּן לְמִימְרֵי וְאוֹסִיף דְּמַרְדֵי יִתְכוּן שִׁבְעַ עַד חוֹבִיכוּן: יִשְׁשַׁבְּרֵתִי
 אֶת־גְּאוֹן עֵזְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־שְׂמִיכֶם כְּפִרְזֵל וְאֶת־

ארצכם

רש"י

(יח) ואם עד אדה. ואם בעוד אלה לא תשמעו: ויספתי. עוד יסורים אחרים
 שבע על חמאתיכם. (ת"כ) שבע פורעניות על שבעה עבירות
 האמורות למעלה: (יט) וישברתי את גאוני עוזכם. זה בהמ"ק וכן הוא אומר
 (יחזקאל כד) הנני מחלל את מקדשי את גאוני עוזכם: ונתתי את שמכם כברזל
 ואת ארצכם כנחשה. זו קשה משל משה ששם הוא אומר (דברים כח) והיו
 סמך אשר על ראשך נחשת וגו' שיהיו השמים מויעין כדרך שהנחשת מויעה והארץ
 אינה

בַּחֲתֵי לַיּוֹם רְבִיעִי

קבא

אֲרִצְכֶם בְּנַחֲשָׁה : וְאַתְּבֵר יְת יְקָר תִּיִקְפִּיכּוֹן וְאַתְּנָן יְת שְׁמִיָּא
 דְּעִגְוִיכּוֹן תְּקִיפִין בְּפִרְזֵלָא מְלֵאחְתָּא מְטָרָא וְאַרְעָא דְתַחֲתִיכּוֹן תְּסִינָא
 בְּנַחֲשָׂא מְקַמְעַבְד פִּירִין : כ וְתִם לָרִיָּה בְּחַכְּמָא וְלֹא־תִתְּנָן
 אֲרִצְכֶם אֶת־יְבוּלָהּ וְעֵץ הָאָרֶז לֹא יִתֵּן פִּרְיוֹ :
 וַיִּסּוּף לְרִיקְנֵי חִיכּוֹן וְלֹא תִתֵּן אֲרִעְכּוֹן יְת עֲלִלְתָּהּ וְאַיִן אֲרִעָא לֹא
 יִתֵּן אֶבְיָה : כא וְאִם־תִּלְבְּנוּ עִמּוֹ קְרִי וְלֹא תֵאבּוּ
 לְשִׁמְעֵי לִי וַיִּסְפְּתִי עֲלֵיכֶם מִכָּה שִׁבְעַת בְּחַטָּאתֵיכֶם :
 וְאִם תִּתְּכּוֹן קְדָמִי בְּקִשְׁיוֹ וְלֹא תִיבּוֹן לְקַבְּלָא דְמִימְרֵי וְאוּסִיף לְאַתְּתָּהּ
 עֲרִיכּוֹן מִחָא שִׁבְעַת פְּחוּבִיכּוֹן : כב וְהִשְׁלַחְתִּי בְּכֶם אֶת־
 חֵית הַשָּׂדֶה וְשִׁבְלָהּ אֶתְכֶם וְהִכְרִיתָהּ אֶת־בְּהֵמַתְכֶם

ו' מ' ישה

ו' ש"י

אינה מויעה כדרך שאין הברזל מויע והיא משמרת פירותיה אבל כאן השמים לא
 יהיו מויעין כדרך שאין הברזל מויע והיא חורב בעולם והארץ חסה מויעה כדרך
 שהנחשת מויע' והיא מאבדת פירותיה: (ב) ותם דריק בחכמ. (ת"כ) הרי אדם
 שלא עמל שלא חרש שלא זרע שלא נכש שלא כסח שלא עדר ובשעת הקציר בא שרפון
 ומלקה אותו אין בכך כלום אבל אדם שעמל וחרש וזרע ונכש וכסח ועדר ובא
 שרפון ומלקה אותו הרי שגיו של זה קהוח: ולא תתן ארצכם את יבודה. (ת"כ)
 אף מה שאתה מוזיל לה בשעת הזרע: ועץ הארץ. (ת"כ) אפילו מן הארץ יהא
 לקוי שלא יחניט פירותיו בשעת החנטה: לא יתן. משמש למעלה ולמטה אען
 ואפרי: לא יתן פריו. כשהוא מפרה מסיר פירותיו הרי שתי קללות ויש כאן
 שבע פורעניות: (בא) ואם תלבו עמי קרי. רבותינו אמרו ערמי במקרה שאינו
 חלף לפרקים כן חלבו ערמי במזות. ומנחם פירש לשון מניעה וכן (משלי כה)
 הוקר רגלך וכן יקר רוח (שם יז) וקרוב לשון זה לתרגומו של אונקלוס לשון קושי
 שמקשין לבס להמנע מהתקרב אלי: שבע בחטאתיכם. שבע פורעניות אחרים
 במספר שבע כחטאתיכם: (כב) והשלחתני. לשון גרמי: ושבלה אתכם. אין
 לי חלף חיה משכלת שדרכה בכך בהמה שאין דרכה בכך מניין ת"ל (דברים לב)
 וכן בהמות אשלה בס הרי שמים ומנין שמהא מומיתה בנשיכתה ת"ל (שם) עם
 חמת זוחלי עפר. מה אלו נושכין וממיתין אף אלו נושכין וממיתין כבר היו שנים
 בא"י חמור נושך וממית ערוד נושך וממית: ושבלה אתכם. אלו הקטנים:
 והכריתה את בהמתכם. מזמון: והמעימה אתכם. מזפנים: ונשמך

דרכיכם

בחקתי ליום רביעי

והמעִטָה אֶתְכֶם וְנִשְׁמַן דְּרִבְיָכָם: וְאָנֹכִי בָכוֹן יַת חֵינֹחַ
בְּרָא וְתַתְּפִיל יַתְכוֹן וְתִשְׁוִי יַת בְּעִרְכוֹן וְתוֹעִיר יַתְכוֹן וְיִצְדָּן אֶרְסֶתְכוֹן:
כַּג וְאִם־בְּאֵלֶה לֹא תוֹסְרוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי קָרִי:
וְאִם בְּאֵלֵין לֹא תִתְרַדּוּן לְמִימְרֵי וְתַחְכוֹן קִדְמִי בְּקִשְׁוִי:

רש"י

דרביכם. שבילים גדולים ושבילים קטנים הרי שבע פורעניות. שן בהמה. וסן
חיה. חמה זוחלי עפר. ושכלה. והכריתה. והמעטסה ונשמו: (כג) לא תוסרו
די. לשוב אלי:

נביאים ורמיה יו

א מִמֶּנֶה יִשְׂרָאֵל יְהוָה פָּרַעְזוּכֶנָּה יִבְשׁוּ יִסּוּרֵי בְּאֶרֶץ וּבְתִבּוֹ
כִּי עֲזָבוּ מִקּוֹר מֵי־חַיִּים אֶת־יְהוָה: סבור יִשְׂרָאֵל יי פֶּל דְּשִׁבְקוּ
פּוֹלְחֵנָּה וּבַהֲתִין וְרִשְׁוִיעָא דַּעְבְּרוּ עַל מִימְרָה בְּגִיהָנָם אֵינוֹן עֲתִידִין
לְמַפְלֵ אַרְי שְׁבָקוּ פּוֹלְחֵנָּה יי דְּבִדְלִיחַ אֶת מִימְרֵי עֲדִיהוֹן יִקְרָא בְּמַבּוּעַ
דְּמִיִן דְּלֹא פִסְמִין מוּחִי: ג רְפֹאֲנִי יְהוָה וְאֶרְפָּא הוֹשִׁיעֵנִי
וְאִנְשַׁעַה כִּי תִהְלַתִּי אֲתָה: אִסִּינִי יי וְאִפְסִי פְרוּקֵנִי וְאֶתְפְּרַק
אַרְי תּוֹשֵׁבְתִי אֶת: ג הִנֵּה־הִמָּה אֹמְרִים אֲלֵי אֵיךְ דְּבַר־יְהוָה
יָבֹא נָא: חֵא אֵינוֹן אֲמַרִין לִי אֲוֹ דְּאֶתְנַבְּתָא בְּשִׁמְאֵ בְּנֵי יַתְקִיִים פְּעוֹן:
ד וְאֲנִי לֹא־אֶצְתִּי מְרַעַה אֶחְרִיק וְיוֹם אָנוּשׁ לֹא תִתְאַוִּיתִי
אֶתְהָ יִדְעַת מוּצָא שְׁפִתֵי נֹכַח פְּנֵיךְ הָיָה: וְאָנֹכִי לֹא עֲפִיבִית עַר
מִימְרָה מְלֹאתְנַפְאָה עֲדִיהוֹן לְאוֹתְבוּתְהוֹן לְדַחְקֵךְ וְלְיוֹם בִּישׁ דְּאֶת
מִימְרֵי עֲדִיהוֹן לֹא חֲמִידִית אֶת גְּבִי קִדְמָךְ אֶפְקִית שְׁפֹתֵי גְבִי קִדְמָךְ הָיָה:

אל

וסורי קרי

רש"י

(א) וסורי. איחס שסרו מרדכי בקברות ארץ יבנהו: (ג) איך דבר ה' הפורעניות
שאלה מתנבא: (ד) לא אצתי. לא מהרסי לדרך להביאה מהיות רועה טוב
מחור אחרך לזקס עליהם חממים: ויום אנוש. חולי פורענותם לא החלוסי:

נכת

ה אל־תִּתְּנֶהָ לִי לְמַחֲתָה מִחֶסֶי אֶתְּהָ בְּיוֹם רָעָה : קָא יְהֵא
 מִיִּמְרָדָּ לִי בְּדִבְרֵי רֹחֲצֵנִי אֵת בְּעֵדֵן עָקָא : ו יִבְשׁוּ רַדְפֵי וְאַל־
 אִבְשָׁה אֲנִי יַחַתּוּ הַמָּה וְאַל־אֶחֱתָה אֲנִי תִבְיָא עֲלֵיהֶם יוֹם
 רָעָה וּמִשְׁנַה שְׁבָרוֹן שְׁבָרָם : יבְהַתּוֹן רַדְפֵי וְקָא אֶפְהִית אֲנָא
 יתְבַקְּמִין אֲנִין וְקָא אֶתְבְּרִים אֲנָא אֲנִי עֲלֵיהוֹן יוֹם בִּישׁ וְעַד חַד
 תִּרְוִן לַתְּבָרָא תְּבָרִינוּן :

רש"י

נוכח פניך. להשיב חמסך מהם : (ה) אל תהיה לי. שלימוסך למחתה :
 (ו) יבשו רדפי. אנשי ענמות : ומשנה שברון. משנה ל' כפול :

כתובים משלי כ"ט ל

א חוֹלֶק עִם־גִּבּוֹר שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ אֶלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד :
 אֲדַפְלִיג עִם גִּבּוֹא סְנֵי נִפְשֵׁיהּ נִפְסָה מוֹמְתָא וְלֹא מוֹדָה : ב חֲרָדַת
 אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטַח בִּיהוֹתָ יִשְׁגָּב : מְדוּמָא דְבַר נִשְׂא עֲבָדָא
 לִיה תִּיקוּלְתָא וְדַמְסָבִיר בְּאַלְתָּא נַעֲשֵׂן : ג רַבִּים מִבְּקָשִׁים פְּנִי־
 מוֹשֵׁל וּמִיהוֹתָ מוֹשֵׁפֵט־אִישׁ : סְנֵיעֵי דְבַעֲשִׂין אִפִּי דְשִׁלְיָא וּמִן קָדָם
 אֶלְתָּא דִּגְיִה דְנִבְרָא : ד תּוֹעֵבַת צְדִיקִים אִישׁ עוֹר וְתוֹעֵבַת
 רָשָׁע יִשְׂרֵי־דָרָךְ : מְרַתְקָתָא דְצַדִּיקִי נִבְרָא עוֹלָא וּבְרַתְקָתָא דְרָשִׁיעֵי
 נִבְרָא דְתִרְיָצֵי אֲוִרְתִּיהּ : ה דְבָרֵי אֲגוּר בֶּן־יִיקָה הַמְשֵׂא נָאִם
 הַגִּבֵּר לְאִיתִיָּאָ לְאִיתִיָּאָ וְאֶבְרָ : מְלוֹי דְאֲגוּר בֶּר יִיקָה דְקִבְרָא
 נְבִיתָא וְאָמַר נִבְרָא לְאִיתִיָּאָ לְאִיתִיָּאָ וְאֶבְרָ : ו בִּי בְעַר אֲנָכִי מֵאִישׁ
 וְלֹא־בִינַת אָדָם לִי : מְטוּרָא דְבוּרָא דְבִנְנִי נִשְׂא אֲנָא וְקָא אִית לִי
 בְּיוֹנָא דְבִנְנִי נִשְׂא :

רש"י

(א) אלה ישמע. שמעשעין אותו : (ב) חרדת אדם. מוקש עבירה יסן חרדה
 לאדם : ישוגב. יהי חמוץ : (ג) פני מושל. לזון לפניו : (ד) ישר דרך.
 אדם שהוא ישר בדרכיו : (ה) אגור בן יקה. דברי שלמה שאגר את הבנים
 והקאה : המשא. נבואה : נאם הגבר לאתיאאל. על סמך על חמסו להרבות
 זהב וסוכים וגסים שהוצר על כל זה ואמר אתי אל ואוכל לעשות ולא אכשל :

דיני

בהקתי ליום רביעי

משנה סנהדרין פרק 4

דיני ממונות. בש"ש. זה בורר לו אחד. וזה בורר לו אחד. ושניהם בוררין להן עוד אחד. דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים שני דיני בוררין להן עוד אחד. זה פוסל דינו של זה וזה פוסל דינו של זה. דברי רבי מאיר ותכמים אומרים בזמן שמביא עליהן ראיה שהן קרובין או פסוקין. אבל אם היו בשרין או מומחין. אינו יכול לפוסלן. זה פוסל עדיו של זה. וזה פוסל עדיו של זה. דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים אימתי בזמן שמביא עליהן ראיה. שהן קרובין או פסוקין. אבל אם היו בשרים. אינו יכול לפוסלן: ב אמר לו נאמן עלי אבא. נאמן עלי

עלי

ב סנדרה

פרק ד זה בורר לו אחד. אחד מהבעלי דינין בורר לו דיין אחד לדון ולהפוך בזכותו וכן השני בורר לו דיין אחד ושני הבעלי דינים ביחד בוררים להם עוד דיין שלישי ומתוך כך יאל דין אחת להמתו לדינתו בעלי דינים דינא ולאמרו קושטא קא דייני לן דסבר החייב הכי אני בעלמי בנרתי האחד ואם היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיין הג' בעלמי נוח לו להפך בזכות שניהם מפני שניהם בוררין אותם: והביא ישני הדיינים בוררין להם אחד. בלא דעת הבעלי דינים כדי שלא יהיה לבו של זה הג' נוטה אל אחד מהם והלכה כתכמים: זה פוסל דינו של זה. יכול הוא לומר לא אהון לפני בית דין שברר: בזמן שמביא עליהן ראיה. שזה מביא ראיה על דיין שברר זה לפסלו: אבל אם הם בשרים ומומחין. היק אלל הכי הו כשרים שאין לא קרובים ולא פסוקים חשיב שהם יושבי קרנות ועשו כמומחין ואינו יכול לפסלן. ופסק ההלכה בזה שקבעו בעלי הדין מי שידון להם בין יחד בין רבים ופסק עליהם את הדין דעו דין ואין סותרין את דינו ואע"פ שאינו מומחה לרבים ואם נודע שטעה אם בדבר משנה פטה או בדבר המפורש בנמרה מחזירין הדבר כשהיה ודנין בו כהלכה ואם אי אפשר להחזיר כגון שהלך זה שנטל התמון שלא כדן למדינת הים פטור הדין מלשלם מאלה שקבלוהו עליהם שאע"פ שגזר להזיק לא תחזיק. והם פטור בשקל הדעת והוא בדבר שחלקו בו תנאים או אמוראים או גאונים וסוגיא דעלמא כחד מניהו דין זה הדין כדברי אותו הגאון שאין סוגיית העולם כמותו אם לא נשא ונתן ביד יחזור הדין ואם אי אפשר להחזיר ישלם מניהו ואם נשא ונתן ביד מה שעשה עשו וישלם מניהו. ודין שלא קבלו אותו בעלי הדין שלא שגמרו מאליו או מנה אותו המלך. או קצת זקני הקהל העמידוהו אם אינו מומחה לרבים חף על פי שברר רשות מראש הגולה אין דינו דין בין פטור זה לא פטור ואינו בכלל הדיינים אלל בכלל בעלי זרוע וכל אחד מבעלי דינים אם רצה סותר דינו וחוזר דין כפני ביד ואם פטור ולא נשא ונתן ביד יחזור הדין ואם אי אפשר להחזיר ישלם מניהו כדן כל גורם להזיק ואם נשא ונתן ביד ישלם מניהו וחוזר וטול מבעל דין זה שנתן לו שלא כהלכה. ומומחה לרבים שקבלו אותו בעלי דינים או שנטל רשות מראש גולה חשיב שאל קבלו אותו בעלי דינים האליל והוא מומחה אם טעה בין בדבר משנה בין בשקל הדעת ואי אפשר להחזיר הדין פטור מלשלם. ומומחה שנטל רשות מראש גולה יש לו לבקף לבעלי הדין שידונו לפניו בין ראו בין לא ראו בין בלדן בין בחול ומי שנטל רשות מן השוא שביא אין יכול לבקף לבעלי הדין אלל בא"י בלבד ומומחה הוא מי שלמד בתורה שכתב ובעל פה וידע לספור להקיש ולהבין דבר מתוך דבר הוא הנקרא מומחה. וכשהוא ניכר וידוע ואלא פצעו אלל חשבו דורו נקרא מומחה לרבים והוא יכול לדון יחידו ואשילו לה נקט רשות מראש הגולה; זה פוסל עדיו של זה. פלוגתייהו דרמי ורבען מוקי לה בגמרא כשהוא בעל דין יש לי ב' כתי עדים דבר והביא את ראשונה ועמד בעל דין שנגדו עם אחד ואמר פסולים הן רמי ואומר יכול עם אחד לשפוט אלל גונע בעדות הוא שהרי אמר יש לי כת אחרת ואם ביקש ולא מלא יפסיד ורבען סברי חף על גב האמר החלה יש לי ב' כתי עדים יכול לחזור ולומר אין לי אלל אלו גמלא זה שבה לפסלן גונע בעדותו הוא אלל מפסלי הפומיה והלכה כתכמים: ב נאמן עלי אבא. להיות דיין חשיב שהוא פסול מן התורה

דעו

בהקדמות רביעי

קבג

עלי אביך. נאמניו עלי שלשה רועי בקר. רבי מאיר אומר יכול לחזור בו. ונתקמים אומרים אינו יכול לחזור בו. היה חייב לחבירו שבועת. ואמר לו דור לי בתי ראשך. רבי מאיר אומר יכול לחזור בו. ונתקמים אומרים אינו יכול לחזור בו: וראוי הן הפסולין. המשיח בקוביא ותמורה ברבית. ומפריחי יונים. וסותרי שביעות. אמר רבי שמעון בתתיהו היו קורין אותן אוספי שביעות. משרבו האנסין חזרו לקרותן סותרי שביעות. אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין להם אומנות אלא הוא. אבר יש להן אומנות שלא הוא כשרין: וראוי הן הקרובים (אביו). ואחיו. ואחי אביו. ואחי אמו.

ובעל

ברטלרה

לדמו לא לזכות ולא לחובה כדפקה לן מלא יומתו חבות על נשים: נאמניו עלי ג' רועי בקר. לזון דאלו לעדות רועי בקר כשרים הן: רים אומר יכול לחזור בו. אפילו לאחר גמר דין לאחר שקבל הדיון העדות ואמר איש פלוני אהה זכאי: אינו יכול לחזור בו. לאחר גמר דין בלבד הוא דפנינו רצק עליה דרימ דאלו קודם גמר דין מודים המנוס לרימ דיכול לחזור בו ואם קנו מידו נמי שמקבל עניו עדות איש פלוני או דיו של איש פלוני אפילו קודם גמר דין אינו יכול לחזור בו שאין לאחר קנין כלום וכן הלכה: דור לי בחיי ראשך. נדור לי בחיי ראשך וזמן לך מה שחלה כופע ולי לומר ומחול לך מה שיש לי אלאך ונדר לו אי קנו מידו חף על פי שדמיון לך נדר אינו יכול לחזור בו כדברי חכמים וכן הלכה: וראו הן הפסולין. לזון ולהעיד: המשיח בקוביא. פסול לעדות לפי שאינו מתעסק ביטובו של עולם ואסור לאדם שיתעסק בעולמו אלא או בתורי ונמנויות חסדים או בסחורה ואומנות ומלאכה שיש בהן יטובו של עולם: מלוה בריבית. אחד הלוה ואחד המלוה שניהם פסולים דקיל המלוה והלוה שניהם עוברים בלא תעשה: ומפריחי יונים. איש דמפריחי מין מומיני השחוק אם הקדים ונתקד ליומתי אחן לך כך וכך ואיך דמפריחי שמגדל יונה מלומדה והביא יונים לבית בעלה בעל כרתן ויש בהן גזל מפני דרכי שלום ולא גזל גמור: וסותרי שביעות. עובין סחורה בפירות שביעות והסורה חמרה והיתה שבת הארץ לכס לאכלה ולא לסחורה: ריש אומר וכו'. בגמרא מפרש מלוה דריש הכי בתתיהו היו קוראים אותם אוספי שביעות כלומר אוספי פירות שביעות לעמון היו פסולין לעדות כמו סותרי פירות שביעות: משרבו האנסין. השואלים מנת האלך כך וכך כורין תבואה בכל שנה והם לריבין לאסוף תבואה של שביעות לפרוע מנחה מנת המלך חזרו לומר חומרי פירות שביעות בלבד הם פסולים אבל אוספי תבואות שביעות לתת למלך כשרים לעדות כיון שאין אוספים לעזור לעמון. ולענין ספק הלכה כל מי שעבר עבירה שחייב עליה מיתה צ"ד או כרת או מלקות פסול לעדות דמחייב מיתה נקרא רשע דכתיב אשר הוא רשע למות ובמחייבי מלקות כתיב והיה אם בן הבנות הרשע והסורה חמרה אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס ודמנין אל תשת רשע עד ואם לקח חזר להכשירו דכתיב וקלה אחיד לעיניך כיון שלקח הרי הוא כאלוה ואם לקח ממנו שלא כדון אשפי שאינו חייב ביה לא מיתה ולא מלקות פסול לעדות כגון ונזל ומלוה בריבית ואם לקח ממנו שיש בו איסור דנפק פסול לעדות מדרכקן ובזון מפריחי יונים וחמסן דיהיב דמי ולוקח החפץ שאין הבעלים רוצים למכרו והנבדלים והמוכסים שלוקחים לעמון ומקבלי דקה מן העכו"ם כדריסוף אלו וכיוצא בהן פסולין לעדות מדרכקן ואין עדותן בטלה עד שיכריזו עליהם ויפסדמו אותן אבל פסולי עדות של חורה אין לריבין הכרזה וכל הפסולין לעדות בין של חורה בין של דבריהם אם נודע מענינם שעשו חטאה גמורה והמנון שלקחו שלא כדון החיוביה ועשו סייג וגדר לעמון בזהו דבר שחטאו בו שלא יוסיפו לעשותו עוד הכי אלו חזרו להכשירן. ומשחקי בקוביא חף על פי שאין בהם גזל אפילו מדבריהם הם פסולים לעדות לפי שאין מתעסקין ביטובו של עולם ואין בהם יראה שמים ודוקא שאין להם מלאכה ואומנות אלא הוא כדברי ר' יהודה וכן הלכה ואומתי חחרתן מששברו פספסוין ויקבלו עליהם דאפילו בהם לא עבדי: ד' ובעל אחותו וכו'. משום דבעל אחותו: וגיטו. בעל אחוס

אשתו

בהק זי ליום רביעי

ובעל אחותם. ובעל אחות אביו. ובעל אחות אמו. ובעל אמו. ותמיו וניסו.
 הן ובניהן ותהניהן. וחורגו לבדו. אמר רבי יוסי זו משנת רבי עקיבא
 אבל משנה ראשונה. דודו וכן. דודו וכל הראוי לזירשו. וכל הקרוב
 לו באותה שעה. היה קרוב ונתרחק (הרי זה) פשר. רבי יהודה אומר
 אפילו בתה בתו. ויש לו בנים ממנה הרי זה קרוב: ה האוהב
 והשונא. אוהב זה שושבינו. שונא כל שלא דבר עמו שלשה ימים
 באיבה. אמרו לו לא נחשדו ישראל על כך: ופיצד בודקים את
 העדים. היו מכניסין אותן ומאמינן עליהן. ומציאין את כל האדם
 לחוק ומשדירין את הגדול שבתן. ואמרים לו אמור. היאך אתה יודע
 שזה חייב לזה. אם אמר. הוא אמר לי שאני חייב לו. איש פדוני
 אמר לי. שהוא חייב לו. לא אמר פדום. עד שיאמר בפנינו הודה לו
 שהוא חייב לו מאתים זוזי. ואחר כך מכניסין את השני ובודקין אותו
 אם נמצאו דבריהן מכונים. נושאין ונותנים בדבר. שנים אומרים
 זכאי. ואחד אומר חייב. זכאי. שנים אומרים חייב. ואחד אומר זכאי.
 חייב. אחד אומר זכאי. ואחד אומר חייב. ואפילו שנים מזבין או
 כחייבין. ואחד אומר איני יודע. וסיפו הדנין: ז נמרו את הדבר. היו

מכניסין

ברנ נרה

אשתו. הם ובניהם ותהניהן. וזוקף צניס וצנות שיש לו נשים מאחות אשתו אבל אם יש לו צניס
 מאשה אחרת או חתנים נשואים לצנות שיש לו מאשה אחרת אינם חשופים קרובים: וחורגו. בן אשתו
 מאוס אחר הוא בלעד חשבו קרוב אבל בן חורגו ותמן חורגו לא ואשת חורגו לא יעיד לה דאשה
 כבעלה והאחרים זה עם זה בין מן האב בין מן האם הרי ראשון בראשון ובניהם זה עם זה שני בשני
 ובני צניס זה עם זה שלישי בשלישי ולעולם שלישי בראשון כשר ואצל ג' בני אבל שני בשני ואצל
 שני בראשון שיהם פסולים וכדוך שאתה מונה בזכרים כך אתה מונה בנקבות וכל אשה שאתה פסול
 לה כך אתה פסול לבעלה וכל איש שאתה פסול לו כך אתה פסול לאשתו. אבל משנה הראשונה
 דודו וכן דודו. ואין הלכה כמשנה ראשונה: וכל הראוי לזירשו. חשלו משנהו של ריע הוא
 ולא ממשנה ראשונה וכל הראוי לזירשו. והיינו קרובי האב אבל קרובי האם כגון אחי אמו שהזכרנו
 כבר לו שהרי אין אחי אמו ראוי לזירשו אבל הוא ראוי לירש אחי אמו לפי הוא פסול להעיד לו:
 היה קרוב. כגון חתנו וראוי לזירשו מחמת אשתו: ונתרחק. שמתה אשתו קודם שאתה עדות זו:
 ר"י אומר וכו' ואין הלכה כר' יהודה: ה שושבינו. רעהו זימי חופתו פסול לו כל ימי החופה:
 לא נדחשו ישראל על כך. להעיד שקר משום איבה ואהבה וכן הלכה וזוקף בעדים פלוגי רבנן
 עליה אבל בדיון מדרו רבנן דפסולים לו לדון דאי רחיס ליה אינו רואה לו חובה ואי סני ליה לא מצי
 להפוכי זכותיה: ו ומאיימין עליהם. מודיעים אותם שהזכרים עדי שקר הן עלמין מבזין אותן
 וקוראין להם רשעים דכתיב (מלכים א') כיא צננות) והוסיפו צי אשמים בני בליעל נדו שוערי המלך
 שהיו יועצים לשכרן קוראין להם בני בליעל: הוא אמר לי. הלוה אמר לי: לא אמר כלום.
 דעבד איש דאמר פלוגי נשה צי כדי שלא יחזיקוהו עביר: הודה לו. שהיו שניהם כפטינו והאדות
 לו נתכוון להיזו לו עדים בדבר: ואפילו ב' מזבין או מחייבין ואחד אומר איני יודע וסיפו
 דיינבים. ואף על גב דאי הוה פלוג עלייהו היה בעל במשעו כי אמר איני יודע הוי כמו שלא ישב
 בדן ממלא הדין בשנים ואין שלש בעיק: ז היו מכניסין אותן. לבעלי דינין שלאחר ששמעו
 שפטוהו היו מוציאין אותן לחוק כדי שיאסו ויתנו בדבר ולא ישמעו בעלי דינים מי מחייב ומי

בתחתי ליום רביעי

קבר

מִכְּלִיטֵי אֶתְנֵן. הַגְּדֹלֹה שֶׁבַדְנֵימִים אֹמֵר אִישׁ פְּלוֹנִי אֶתְנֵן אֶתְנֵן אִישׁ פְּלוֹנִי אֶתְנֵן חַיִּיב. וּמִנֵּן לְבִשְׂיָצָא אַחַר מִן הַדְּנֵימִים. לֹא יֹאמֵר אֲנִי מְזֻקָה וְחִבְרֵי מְחִיבִים. אֲבָל מִה אֶעֱשֶׂה שְׂחִבְרֵי רַבּוּ עָלַי. עַל זֶה נֹאמֵר (לֹא תִלְךָ רַבִּי בְעַמְּךָ. וְאוֹמֵר) הַזֶּה רַבִּי מְגַלָּה סוּר: הַ בֵּל זָמַן שֶׁמֵּבִיא רְאִיָּה סוּתֵר אֶת הַדִּין. אָמְרוּ לוֹ. בֵּל רְאִיָּה שֶׁיֵּשׁ לָךְ הֵבֵא מִפְּאֵן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֵבֵא בַתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם סוּתֵר. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם אֵינוֹ סוּתֵר. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מִה יַעֲשֶׂה זֶה יִשְׂרָאֵל מִצָּא בַתּוֹךְ שְׁלֹשִׁים. וּמִצָּא לְאַחַר שְׁלֹשִׁים. אָמְרוּ לוֹ הֵבֵא עֵדִים. וְאָמַר אֵין לִי עֵדִים. אָמְרוּ הֵבֵא רְאִיָּה. וְאָמַר אֵין לִי רְאִיָּה. וְלֹא אַחַר זָמַן מִצָּא רְאִיָּה. וּמִצָּא עֵדִים. הֲרֵי זֶה אֵינוֹ כְּלוּם. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מִה יַעֲשֶׂה זֶה יִשְׂרָאֵל הִיא יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא הִיא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵדִים וּמִצָּא עֵדִים. לֹא הִיא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְאִיָּה וּמִצָּא רְאִיָּה (אָמְרוּ לוֹ הֵבֵא עֵדִים. אָמַר אֵין לִי עֵדִים. הֵבֵא רְאִיָּה וְאָמַר אֵין לִי רְאִיָּה). רְאִיָּה שְׂמֵת חַיִּיב בְּדִין. וְאָמַר קָרְבּוּ פְּלוֹנִי וּפְלוֹנִי וְהַעֲדוּנִי. אוֹ שְׂחֻצִיא רְאִיָּה מִתּוֹךְ אֶפְסֵנְדָתּוֹ. הֲרֵי זֶה אֵינוֹ כְּלוּם:

ברטנורה

מנחה: ה' הבא ראיה שפר זמט: הרי זו אינה כלום. שהרי אמר אין לי ומיטען שמה זיף או שבר עדי שקר: אמר רבן שמעון בן גמליאל וכו'. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל: קרבו פלוני ופלוני והעידוני. הלא אפי' רבן שמעון בן גמליאל מודה דכיון שהיה יודע כסן ואמר אין לי ודאי שקר הוא אבל הטעם יש לי עדים או ראיה במדעה הים אין שומעין לו לעטת הדין עד שיגלה למדעת הים אלא פוסקים את הדין כפי מה שחולין ממנו עכשו ובסיניחו עדים או ראיה סותר. את הדין וחוזרים והדין כפי העדים או הראיה שהביא: אפוגדתו. תוכחו ולפי דמפשי' מלכות דסמך לנפשו:

גמרא סנהדרין דף כ"ד ע"א

אָמַר רַבִּי אוֹשְׁעִיא מָאִי דְּכִתִּיב (וכרי י"א) וְאָקַח לִי יְשִׁנֵי מִקְלוֹת קְרָאֵתְךָ קְרָאֵתִי גּוֹעִים וְלֹא אַחַד קְרָאֵתִי חוֹבְלִים. גּוֹעִים אֵלּוֹ תְּלִמְדֵי חֻבְמִים שְׂבָאָרִץ יִשְׂרָאֵל שְׂמַנְעִימִין זֶה לָזֶה בְּחֻבְלָתָהּ. חוֹבְלִים אֵלּוֹ תְּלִמְדֵי חֻבְמִים שְׂבָבְבָל שְׂמַחְבְּלִים זֶה לָזֶה בְּחֻבְלָתָהּ. (שם די) וַיֹּאמֶר אֵלָּי אֵלֹהִי בְּנֵי הַיְצָחָר הַעוֹמְדִים וְגוֹמֵר

ושנים

רש"י

מחבלים. בלשון עו וממה מקסים זה לזה ובני ח"י נוחין יחד ומחקן זה את דבר זה והשמועה יולאה לאור: משמנין. נוחין כשמן: איפה. זה יצר הרע: שתי

בחקתי ליום רביעי

וּשְׁנַיִם יוֹתִים עָלֶיהָ. יִצְחָר אָמַר רַבִּי יִצְחָק אֵלֶּי תִלְמִידֵי
 חֻכְמַיִם שֶׁבְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל. שְׁנוּחֵן זֶה לָזֶה בְּהִלְכָה בְּשִׁמּוֹן זֵיתִי.
 וּשְׁנַיִם יוֹתִים עָלֶיהָ אֵלֶּי תִלְמִידֵי חֻכְמַיִם שֶׁבְּבִבְלָה. שְׁמֹרִירֵן זֶה
 לָזֶה בְּהִלְכָה בְּזֵיתִי. (שם ה) וְאִשָּׁא עֵינַי וְאֶרְאָה וְהִנֵּה שְׁתֵּי־
 נָשִׁים יוֹצְאוֹת וְרוּחַ בְּכַנְפֵיהֶם וְהֵם בְּכַנְפֵיהֶם כְּכַנְפֵי הַחֲסִידָה
 וְהַשֵּׁנָה אֶת הָאִיפָה בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְאָמַר אֵל תִּמְלֹךְ
 הַדּוֹבֵר בִּי אֲנִי הַמָּה מוֹלִיכוֹת אֶת הָאִיפָה וְאָמַר אֵלֵי לְבָנוֹת
 זֶה בֵּית בְּאַרְץ שְׁנַעַר. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחָאִי. זֶה חֲנוּפָה וְגִפּוֹת חָרוֹץ שִׁירְדוּ לְבָבְךָ. וְגִפּוֹת חָרוֹץ
 לְבָבְךָ נְחִית. וְהָאָמַר מִרַעְשָׁרָה קִבִּין גִּפּוֹת יִרְדוּ לְעוֹלָם
 תִּשְׁעָה נְטִיחָה עֵינִים וְאַחַד כָּל הָעוֹלָם כּוֹדֵן. אֵין לְבָבְךָ
 נְחִית וְאִישְׁתְּרִבּוּבֵי דְאִישְׁתְּרִבּוּבֵי לְעֵינִים. הִיקָא נְמִי דְכִתְיִב
 לְבָנוֹת זֶה בֵּית בְּאַרְץ שְׁנַעַר שְׁמַע מִינָהּ. וְגִפּוֹת לְבָבְךָ לֹא
 וְהָאָמַר מִרַעְשָׁרָה סִמּוֹן לְגִפּוֹת חָרוֹץ עֲנִיּוֹת. וְעֲנִיּוֹת לְבָבְךָ נְחִית מָאֵי
 עֲנִיּוֹת עֲנִיּוֹת דְתוֹרָה. דְכִתְיִב (שיר השירים ה) אַחֲזוֹת לָנוּ קִמְנָת
 וְשִׁדִּים אֵין רָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן זֶה עֵינִים שְׁזָבְתָה לְקַמּוֹד
 וְלֹא זָבְתָה לְקַמּוֹד. מָאֵי בְּבִל. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּדוֹלָה בְּמִקְרָא
 בְּדוֹלָה בְּמִשְׁנָה בְּדוֹלָה בְּתִלְמוּד:

רש"י

שתיים נשים. חנופה וגפופת הרוח: ורוח בכנפיהם. לשון גפופת הרוח: ככנפי
 החסידה. זו חנופה שמראים עלמן חסידים: לבנות זה בית. ולא כתיב להם
 אלמא האמת לבנה נתישבה שם: ענינות דתורה. בעילס הוא. דניאל בעילס
 היה דכתיב ואני הייתי בשושן הבירה אשר בעילס המדינה ולא רצן מורה: עזרא.
 היה בבבל ולמד חוק ומשפט בישראל:

וזהו בחקתי דף ק"ד ע"א

תא תני רתימותא עקאה דקדושה ברין הוא בישראך למקרא דהות
 גיה פר יתיקאי ותינה קמי מלכא וטא חד סבת קמי מלכא
 אמר מלכא פר הני יומין אלקינא קד וקא קבבת קבאן ואיקד מאי אעביד
 קד אי אתרין קד מן ארעא ואפיק קד מלכותא דיקלא יקומין עקד

דובי

דוֹבֵי חֲקָא אוֹ זֹאבֵי חֲקָא אוֹ לִסְמִין וַיַּעֲבְרוּן לָךְ מֵעֲלֵמָא מַה אַעֲבִיד אֲקָא
אֲנָא וְאַנְתָּה נִיפּוּק מֵאַרְעָא כִּךְ אֲפִי אֲנִי אֲנָא וְאַנְתָּה נִיפּוּק מֵאַרְעָא אֲפִי אֲנָא
וְאַנְתָּה נִתְּךָ בְּגִלּוֹתָא וְנִיפּוּק בְּחֵדָא כִּךְ אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
מַה אַעֲבִיד לָכוּ הָא אֲלִקְנִיא לָכוּ וְקָא אֲרֻכְתּוּ אוֹדִינִיכוּ הָא אֵייתִינָא
עֲלִיכוּ מֵאַרְי תְּרִיסִין מֵאַרְי מִפְסִין לֵאלְקָאָה לָכוּן וְלֹא שְׂמַעְתִּין. אִי אֲפִיק
לָכוּ מֵאַרְעָא לְחֹדְכֹן דְּחִיקְנָא עֲרִיכוּ מִפְּמָה דוֹבִין מִפְּמָה זֶאבִין דִּיקוּמִין
עֲלִיכוּ וַיַּעֲבְרוּן לָכוּ מֵעֲלֵמָא אֲבָל מַה אַעֲבִיד לָכוּ אֲקָא אֲנָא וְאַתּוֹן נִפּוּק
מֵאַרְעָא וְנִתְּךָ בְּגִלּוֹתָא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְיִפְרַתִּי אֶתְכֶם לְמִיּהָךְ בְּגִלּוֹתָא
וְאִי תִימְרוּן דְּאֲשְׁבוּק לָכוּן אֲפִי אֲנִי עִמְכוּן. שְׁבַע עַל חַטָּאתֵיכֶם הָא
שְׁבַע דְּאִיתְרָךְ עִמְכוּן וְאִמְרִי עַל חַטָּאתֵיכֶם הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה
י) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שָׁלַח אִמְכֶם אָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתּוֹן גְּרַמְתּוֹן
דְּאֲנָא וְאַתּוֹן לָא נִידוּר בְּאַרְעָא (י"א וְנִימְרוּד מֵאַרְעָא) הָא מִמְרוּנִיתָא
נִפְקַת מִהִיכְלֵי עִמְכוּן הָא אֶתְחַרַב כְּלָא הִיכְלָא דִּילִי וְדִדְכוּן אֶתְחַרַב
דְּהָא לְמַלְכָא לֹא אֶתְחִי הִיכְלָא אֲקָא כִּד אִיהוּ עֵייל עִם מִמְרוּנִיתָא.
וְהַדוּה דְמַלְכָא לֹא אֲשַׁתְּכַח אֲלֵא בְשַׁעְתָּא דְעָאָר בְּהִיכְלָא דְמִמְרוּנִיתָא
וְאֲשַׁתְּכַח בְּרַתָּא עִמָּה בְּהִיכְלָא חֲדָאן כִּפְהוּ בְּחֵדָא הַשְׁתָּא דְלֹא אֲשַׁתְּכַח
בְּרָא וּמִמְרוּנִיתָא הָא הִיכְלָא חֲרִיבָא מִפְּלֵא אֲלֵא אֲנָא מַה אַעֲבִיד אֲפִי
אֲנָא עִמְכוּן. וְהַשְׁתָּא אֲפִי עַל גַּב דְּיִשְׂרָאֵל אִינְהוּ בְּגִלּוֹתָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֲשַׁתְּכַח עִמְהוֹן וְקָא שְׁבִיק לֹון דְכִד. יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גִּלּוֹתָא
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתוּב עִמְהוֹן דְכְּתִיב (דברים ל) וְשָׁב יִי אֲלֵהֶיךָ וְשָׁב יִי
אֲלֵהֶיךָ וְדָאִי וְהָאִי אֶתְמַר :

יוסף רחוק

<p>מוכר מספר חסדיו סוף מין</p> <p>לא נעשה פארם העושה דבר בטנהג ומצויה דברים מפיו בלא הגיון חשב ועל דבר זה הרה אף ה' בעמו ושבח לנו את עבדו ישעיהו ואמר (ישעיה כ"ט) זען פי נגש העם הזה וכשפתיו פגדוני ולבו רחק מפני ותהי וראתם אתי מצות אנשים מלומדה אומר הקדוש ברוך הוא לישעיהו ישעיהו ראה מעשה בני פי אינו אקא לפנים</p>	<p>הלכה פסוקה הר"ם ה' תפילה פ"ה</p> <p>" כרעה ביצר המתפלל כורע המושח כרעיה בכל הפלה ותפלה בכרעה ראשונה בתחלה ובסוף ובחזרה בתחלה ובסוף ובשומר התפלה כורע ופוסע ג' פסיעות לאחוריו וכשהוא כורע נותן שדום משמאל עצמו ואחר פה מימין עצמו ואחר פה מגביה ראשו מן הקריעה וכשהוא כורע בארבע הכרעיות</p>
---	---

בחקתי ליום רביעי

לפנים ומחזיקים בי באדם שמתחיל ונחג
מנהג אבותיו כדו באים בבתי בנסיות
ומתקנים לפני תפלות הקבועות כמנהג
אבותיו לא גרב שלם. הם מנקין את
ידיהם ומברכין על גטילת ידיהם
ובוצעים ומברכין ברבת המוציא שיתים
ומברכים כמו שהדבר שגור בפיהם אף
בעת שהם מברכין אינן מתפונים לברכני
לבן על בן תרה אפי ונשבע בשמו הנדוד
קאבד חכמת החכמים היוצעים אותו
ומברכים אותו כמנהג ולא בכונה. דכתיב
בתורה רבן הנני יוסף להפליא את העם
נהה הפלא ופלא ואברה חכמת חכמי
ובינת נבניו הסתתרי לפיכה הוחרו
חכמים על הדבר ואמרו נעשה דברים
לשם פועלם פי כל אשר קרא הקרוש
קרוך הוא בעלמו לכבודו קראו:

הבריעות פורע בקרוף וכשהוא זקף
זקף בשם. כמה דברים אמורים
בהדיית אבל בהן גדול פורע בתחבת
כל ברכה ובסוף כל ברכה. והמלה
כיון ששה בראשונה אינו מנגיף
ראשו עד שיגמר כל הפקתו: וקמה
נחמן שלום לשמאלו תחלה מפני
ששמאלו הוא ימין שכנגד פניו בלימר
כשהוא עומד לפני המלה נחמן שלום
לימין המלה ואחר כן לשמאל המלה
וקבעו שימטר מן התפקה כמו שנפטרין
טרפני המלה: כי הבריעות האלו
צריה שזכרע בהן עד שהתקו כל
הוליות שכשדורה ונעשה עצמו בקשת
ואם שקה מעט ויצער עצמו ונראה
כזכרע בכל כחו אינו הויש:

בחקתי יום חמישי תורה

יכין בקרואת חסיה שזקים אלו שהם כנגד ה' רמילוי היה אחרונה רשם בין לקנות הארת רוח
ותורה כשבת הבאה.

כד והלכתני אף-אני עמכם בקרי והפיתני אתכם גם-
אני שבע על-חטאתיכם: ואמך אף אנא עמכון בקשיו ואלקי
יתכון אף אנא שבע על חוביכון: כה והבאתני עליכם חרב
נקמת נקם-ברית ונאספתם אל-עריכם ושדחתי דבר
בתוככם ונתתם ביד-אויב: ואיתי עליון בקמליו בתרוא

ויתפרעון

רש"י

(כה) נקם ברית. ויש נקם שאינו צדקת כדרך שאר נקמות וזהו סמוי עינו
של לדקיהו. ד"א נקם ברית נקמת בריתי אשר עברתם. כל הצאת חרב במתקרא
היא מלחמת חילוח חייבים: ונאספתם. מן החין אל תוך הערים מפני המור:
ושדחתי דבר בתוככם. וע"י הדבר ונתתם ביד האויבים הלרים עליכם לפי
שלין

בַּחֲמַתִּי לַיּוֹם חַמִּישִׁי

וַיִּהְיֶה עֵין מִנְכוֹן פּוֹרְעֵנוּתָא עַל דְּעִבְרִיתִין עַל פְּתִנְמֵי אִיזְבִּיקָא וְתַנְבְּנִישׁוֹן
לְקַרְוִיכוֹן וְאַגְרֵי מוֹתְנָא בִּינִיכוֹן וְתַתְּמַסְרִין בִּידָא דְסִגְאָה : כו בְּשִׁבְרֵי
לְכֶם מִטְּהַר-לְחַלְּ וְאַפּוֹ עֵשֶׂר נְשִׁים לְחַמְכֶם בְּתַנּוּר
אַחֲרֵי-וְהִשִּׁיבוּ לְחַמְכֶם בְּמוֹשְׁקֵל וְאַבְלָתֶם וְלֹא
תִשְׁבְּעוּ : ס בְּדִאֲתַבֵּר לְכוֹן סְעִיד מִיבְרָא וַיִּפְּן עֵשֶׂר יְשׁוּן לְחַמְכוֹן
בְּתַנּוּרָא חֵד וַיִּתְּבוּן לְחַמְכוֹן בְּמַתְקֵלָא וְתִיבְלִין וְכֹא תִשְׁבְּעוּן : כז וְאִם-
בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי : וְאִם בְּדָא
לֹא תִקְבְּלוּן לְמִימְרֵי וְתַהֲבִין קִדְמִי בְּקִשְׁיוֹ : כח וְהִלַּכְתִּי עִמְכֶם
בְּחַמְתִּי-קָרִי וַיִּסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶתְ-אֲנִי שִׁבְעַ עַל-
חַטָּאתֵיכֶם : וְאַיְהָךְ עִמְכוֹן בְּתַקּוּף רַגְוֹ וְאַרְדֵּי וְתַבּוֹן אִף אֲנִי שִׁבְעַ
עַל חוֹבִיכוֹן :

רש"י

שאין מלינים את המת בירושלים וכשהם מוליאים את המת לקברו נתנים ביד
אויב : (כו) מטה רחם. לשון משען כמו (ירמ' ח) מטה עו : בשברי רבם
מטה לחם. אשכנז לכס כל מסעד אוכל והס חלי רעב : ואפו עשר נשים
לחמכם בתנור אחד. מחוסר עלים : והשיבו לחמכם במשקל. שמה
ההבואה נרקבת ונעשית פת נפולה ונשחזרת בתנור והס יושבית וסוקלית את
השכרים לחלקם בנייהם : ואברתם ולא תשבעו. זה מארה צדק המעים
בלחם הרי שבע פורעניות הרב מלור דבר שבר מטה לחם חוסר עלים פת
נפולה מארה במעים ונתתם אינה מן מן המנין שהיא חמרה :

נְבִיאִים יְרֵמִיָּהּ יו

א בְּהִיאָמַר יְהוָה אֵלַי הֲלֵךְ וְעַמְדַתְּ בְּשַׁעַר בְּנֵי-יָעָם אֲשֶׁר
יֵבֵאוּ בּוֹ מִלְכֵי יְהוּדָה וְאֲשֶׁר יֵצְאוּ בּוֹ וּבְכָל שַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם :
כָּדָן אָמַר יי לִי אֲזִיל וְתַקּוּם בְּתַרְעַ בְּנֵי עַמָּא דִּיעֲלוּן בֵּיה מַלְכֵיָא דְבֵית
יְהוּדָה וְדִיפְקוּן בֵּיה וּבְכָל תַּרְעֵי יְרוּשָׁלַם : ג וְאַמְרַת אֵלֵיהֶם שְׁמְעוּ
דְּבַר-יְהוָה מִלְכֵי יְהוּדָה וְכָל-יְהוּדָה וְכָל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם הַבָּאִים
בְּשַׁעְרֵים הָאֵלֶּה : וְתִימַר לְהוֹן קִבְּלוּ פְתַנְמָא דִּי מַלְכֵיָא דְבֵית יְהוּדָה

וכל

* העם קדי

בחקתי ליום חמישי

וכל דבית יהודה וכל יתבי ירושלים דעלון בְּתַרְעֵיא הָאֵיִן : ג פֶּה אָמַר
 יְהוָה הַשְׁמֵרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל־תִּשְׂאוּ מִשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
 וְהִבֵּאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַם : כִּדְבַן אָמַר יי אֲסַתְמְרוּ בְּנַפְשַׁתִּיכּוֹן וְלֹא
 תַמְלִין מְטוֹר בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְתַעֲלוֹן בְּתַרְעֵי יְרוּשָׁלַם : ד וְלֹא־תוֹצִיאוּ
 מִשָּׂא מִבְּתוּכֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכֹל־מִלְּאֵבָה לֹא תַעֲשׂוּ וְקִדְשַׁתֶּם
 אֶת־יְיֹום הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם : וְכֹא תַפְקִין מְטוֹר
 מִבְּתוּכּוֹן בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא וְכֹל עֲבִידְתָּא כֹּא תַעֲבִדוֹן וְתַקְדְּשׁוֹן יַת יוֹמָא
 דְשַׁבְּתָא כַּמָּא דְפַקְדִית יַת אֲבִהַתְכוֹן : ה וְלֹא שְׁמַעוּ וְלֹא חֲטוּ אֶת־
 אֲזַנְּם וַיִּקְשׁוּ אֶת־עַרְפָּם לְבַלְתִּי שׁוֹמְעֵ וּלְבַלְתִּי קַחַת מוֹסֵר :
 וְכֹא קִבְּלוּ וְלֹא אֲרַכִּינוּ יַת אֲוִדְגִיחוֹן וְאֶקְשִׂאוּ יַת קַדְלָחוֹן כְּדִיל דְלֵא
 לְמִשְׁמַע וּבְדִיל דְלֵא לְקַבְּלָא אוֹלְפִן :

רש"י

* שְׁמִיעַ קְרִי

(ה) ולא שמעו אבותיכם. למה שנוימים :

כתובים משלי ד

א וְלֹא־לְבַמְדַּתִּי חֲכָמָה וְדַעַת קִדְשִׁים אֲדַע : וְכֹא יַעֲפִית חֲכָמָתָא
 וְכֹא יִדְעִית יְדִיעַתָּא דְמַדְיָשִׁי : ג מִי עָלָה־שָׁמַיִם | וַיִּרְדַּ מִי אֲסַף
 רוּחַ | בְּהַפְּנִיּוֹ מִי צָרַר־מַיִם | בְּשִׁמְלֵה מִי הַקִּיּוֹם פְּלִיאֲפִסִי־אַרְצֵן
 מִה־שָׁמַיִם וּבִמֵּה־שָׁמַיִם־בְּנֹו כִי תִדְעֵ : מִן סְגִיק לְשָׁמַיָא וּנְחִית מִן אַחַד
 רוּחָא בְּחַפְּנֵי וּמִן צַר מַיָּא בְּשׁוֹשִׁיפָּא וּמִן אָקִיּוֹם בְּרִיתָא דְאַרְעָא מִן שְׁמַיָּה
 וּמִן שׁוּם בְּרִיה אֵין יִדְעִית : ג פְּלִיאֲמַרְתָּ אֱלֹוהֵ צְרוּפָה מִגֵּן הוּא
 לְחַסִּים כּוֹ : בְּדַחוֹן מִיִּמְרוּי הֲאֵתָּא צְרִיפִן וּמְסַיֵעַ לְאַלֵן דְמַתְרַמְצִין

ביה

רש"י

(א) וְכֹא לְבַמְדַּתִּי חֲכָמָה. ולא דעת קדושים ידעתי. שגרעתי או הוספתי על דברי משה :
 (ב) מִי עָלָה שָׁמַיִם. כמשה : מי אסף רוח. פיה הכבשן : מי צרר מים.
 קפלו סהמות וכ"ז בהפלתו של משה : ומי הקיום. אם המשכן שבהקמתו נחבסו
 כל אפסי ארץ : מזה שמו וגו'. מאיזה משפחה ילא סידעני : כי תדע. אם מדע
 מי הוא ואיך לא יראה לעבור על דבריו : (ג) אַמַרְתָּ אֱלֹוהֵ צְרוּפָה. ומזוקקת
 וְהִי

בַּיּוֹם הַזֶּה אֶל־תּוֹסֵף עַל־דְּבָרָיו פְּיֹכֶיֶת בְּךָ וּנְכוּזַבֶּת׃ לֹא תוֹסֵף עַל
 מְלוֹי דָּגָא וּבְסֻדָּה וְתַתְּבָדִיב׃ ה' שְׁתִּים שְׁאַלְתִּי מֵאַתָּה אֶל־תִּמְנַע
 מִפְּנֵי בְּמִרְם אָמוֹת׃ תִּתְרַחֵן שְׁאַלִית בְּנֶךָ לֹא תִכְבְּרִי מִנִּי עַד
 לָא אִימוֹת׃

רש"י

והיה לך לזכר: (ד) פן יוכיח בך ונכזבת. יוכיח על פניך שע"י הוספתך
 זאת לידי זכירה וכל שכן אם תגרע: (ה) שתיים שארתי. יורש במקראות
 שאחריו:

משנה חילין פרק ו'

כְּסוּי הַדָּם נוֹהֵג בְּאַרְצָא וּבְחוּצָה לְאַרְצָא בְּפָנֵי הַבַּיִת וּשְׂרָא בְּפָנֵי הַבַּיִת
 בְּחוּלֵין אֲבָל לֹא בְּמוֹקְדָשֵׁין. וְנוֹהֵג בְּתִיָּה וּבְעוֹף. בְּמִזְבֵּחַן וּבְשֹׂאֵינוּ
 מִזְבֵּחַן. וְנוֹהֵג בְּפָנֵי. כְּפָנֵי שֶׁהוּא כְּפָק. וְאִין שׁוֹחֲטִין אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְאִם
 שָׁחֲטוּ אִין מְכַסִּין אֶת דָּמוֹ׃ ה' הַשּׁוֹחֲטִי וְנִמְצָא מְרִיפָה. וְהַשּׁוֹחֲטִי לְעִבְדֵי־דָת
 אֲדִילִים. הַשּׁוֹחֲטִי חוּלֵין בְּפָנִים. וְקֹדְשִׁים בְּחוּץ. תִּיָּה וְעוֹף דְּנִסְקָלִים. רַבִּי
 מֵאִיר מְחִיב. וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין. הַשּׁוֹחֲטִי וְנִתְנַבְּלָה בִּידוֹ. הַנּוֹחֵחַ וְהַמְעַקֵּר.
 פְּטוּר מִקְּבָסוֹת׃ ה' תִּרְשׁ שׁוֹחֲטֵה וְקָטָן שִׁשְׁחֲטוּ וְאַחֲרִים רֹאִין אוֹתָם.
 חַיִּיבִים לְכַסּוֹת. בִּינָן לְבִין עֲצָמָן. פְּטוּרִין מִקְּבָסוֹת וְכֵן לְעֵנָן אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ
 שִׁשְׁחֲטוּ. וְאַחֲרִים רֹאִין אוֹתָן. אֲסוּר לְשַׁחֲטֵה אַחֲרֵיהֶם. בִּינָן לְבִין עֲצָמָן
 רַבִּי מֵאִיר מְחִיב לְשַׁחֲטֵה אַחֲרֵיהֶם. וְחֲכָמִים אוֹסְרִים. וּמְרִדִים שְׂאֵם שָׁחֲטוּ.

שאינן

ברטנורה

פרק ו' כסוי הדם כו'. משם דנעי למחני בחולין אבל לא במקדשין נקט לכלהו:
 במיקדשין. הט"ח העוף ועלמ העוף וכן קדשו כדק הבית אם עבר ושחטן
 אין עשויים כסוי: ונוהג בחיה ועוף. למעוטי בהמה ללא חימא בהמה בכלל היה ונספק לן
 מדכתיב בכזור בעל מוס על החרץ תשפכו כמים מה מים אינן פעוין כסוי אף דם בהמה
 אינו טעון כסוי: ובמזומן. עוף הגדל בבית: ונוהג בבוי. בריה דפני עלמה היא ולא הכרישו
 בה חכמים אם היה היא ועונה כסוי אם בהמה ואינה עשונה כסוי: ואין שוחטין אותו
 ביו"ט. משום דלמא לא בעי כסוי ומספיקא לא מהללינן יו"ט: ואם שחטה ביו"ט: אין
 מכסים את דמו. ואפי' היה לו עפר מוכן או אפר שמה יאמר הרוצה היה ודאי הוא ולפיכך
 כסה דמו ביו"ט ויבא להתיר הלכו: ב' ר"מ מחייב. דסבר שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה:
 וחכמים פוטרים. סברי לאו שמה שחיטה והלכה כחכמים: ג' ואחרים רואין אותן. דככה"ג
 שחיטתן כשרה: חייבים לכסות. אותם אחרים שרואין חייבים לכסות דמתן לקמן שהט ולא
 כסה וראה אחר חייב לכסות: פטור מלכסות. ר"מ קאמר לה דסבר שחיטת חשי' בינן לבין
 עלמן נבלה גמורה הוא הואיל ורוב מעשיהם מקולקלים ורבנן פליגי עליה דר"מ בין ברישא בין
 בסופא אלא דנערי ליה עד דאסיק למלתיה והדר פליגי עליה וסברי רבנן דספק נבלה היא ולא
 נבלה

בהקני ליום המישי

יִשְׂרָאֵלִים סוֹפְגִים אֶת הָאֲרָבָעִים : וְשָׁחַט מֵאֵה חַיּוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד. כִּסְּוִי אֶחָד לְכֶן. מֵאֵה עוֹפוֹת בְּמָקוֹם אֶחָד. כִּסְּוִי אֶחָד לְכֶן. תִּיהָ וְעוֹף בְּמָקוֹם אֶחָד. כִּסְּוִי אֶחָד לְכֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שָׁחַט תִּיהָ יְכַסְּנָה. וְאַחַר בְּדָ יִשְׁחוּט אֶת הָעוֹף. שָׁחַט וְלֹא כִסֶּה וְרָאָהּ אַחֵר. חַיִּיב לְכַסּוֹת. כִּסְּוִי וְנִתְנָה פְּטוֹר מִלְּכַסּוֹת. כִּסְּוִי הַרוּחַ. חַיִּיב לְכַסּוֹת : הִ דָּם שְׁנֵת עָרֵב בְּמִים. אִם יֵשׁ בוֹ מֵרָאֵה דָם. חַיִּיב לְכַסּוֹת. נִתְעָרֵב בִּיּוֹן. רוֹאֵין אוֹתוֹ כְּאִדּוֹ הוּא כְּמִים. נִתְעָרֵב בְּדָם הַבְּהֵמָה אוֹ בְּדָם הַחַיִּית. רוֹאֵין אוֹתוֹ כְּאִדּוֹ הוּא כְּמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין דָּם מִכְּבִּישׁ דָּם. (דָּם) הַנִּתּוֹ וְשִׁעֲרַל הַסְּפִין חַיִּיב לְכַסּוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אִיכְתִּי בְּזִמְן שְׂאִין שָׁם דָּם אֶפְּאֵה הוּא. אָבֵל יֵשׁ שָׁם דָּם שְׂדֵא הוּא. פְּטוֹר מִלְּכַסּוֹת : וְכִסְּוִי מִכְּסִין וּבְכִסְּוִי אֵין מִכְּסִין. מִכְּסִין בְּזִבְלַת הַדֶּק. וּבְחֹל הַדֶּק. וּבְסִיד. וּבְחֶרְסִית. וּבְבִלְבָנָה. וּבְמִנְיָפָה שְׁבִתָּשֵׁן. אָבֵל אֵין מִכְּסִין לֹא בְּזִבְלַת הַגֶּסֶם וְלֹא בְּחֹל הַגֶּסֶם. וְלֹא בְּבִלְבָנָה. וְלֹא בְּמִנְיָפָה שְׂדֵא כִתְּשֵׁן. וְלֹא יִכְפֶּה עָדֵיו אֶת הַפְּלִי. כִּלְדֵי אָמַר רַבִּין שְׂמַעוֹן בֶּן זַמְרִיאֵר. דְּבַר שְׂמַנְדַּר צְמַחִין מִכְּסִין בּוֹ. וְשְׂאִינוֹ מְנַדֵּר צְמַחִים : אֵין מִכְּסִין בּוֹ :

ברשנורה

נִגְלָה וְדָלִית הַלֶּכֶךְ לַעֲנִין כִּסְּוִי חַיִּיבִין לְכַסּוֹת וְאֵין שׁוֹחֲטִין אַחֲרֵיהֶן אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ דְשַׁמַּי שְׁחִיסָה מַעֲלִייתָא הִיא וְהַלְכָה כְּר"מ : דְּ שָׁחַט חַיָּה יִכַסְּנָה וְאִח"כּ יִשְׁחוּט אִחַ הָעוֹף. דְּכַתִּיב חַיָּה אִזּוּ עוֹף הַסִּפִּיק זֶה מִזֶּה לְהַטְעִין כִּסְּוִי לְכָל אֶחָד וְא' וְרַבִּין סָבְרִי הֵיאִ אוֹ מִבְּעֵי לִיהָ לְהַלֵּךְ דְּלִי לֹא אוֹ הוּיָא א"כּ כִּסְּוִי א"כּ שֶׁחַט שְׁחִיסָה וְהַלְכָה מוֹדִישׁ לַעֲנִין בְּרַכָּה אִינוֹ מִכְּרָךְ אִלָּא בְּרַכָּה אַחַת. זָאִין הַלְכָה כְּרִי יְהוּדָה : וְרָאָהּ אַחַר חַיִּיב דְּכַסּוֹת. דְּכַתִּיב כִּסְּוִי הַדָּם וְאוֹמֵר לְבִי יִשְׂרָאֵל מִזֶּה זֶה תִּהְיֶה עַל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כִּסְּוִי הַרוּחַ חַיִּיב לְכַסּוֹת. וְלֹא שֵׁנוּ אִלָּא שְׁחוֹר וְנִתְנָה אֵבֵל לֹא חוֹר וְנִתְנָה פְּטוֹר מִלְּכַסּוֹת : הִ נִתְעָרֵב בִּיּוֹן. שְׂהֵא אִדּוֹס וְאֵין מֵרָאֵה הַדָּם נִיכַר בּוֹ : רוֹאֵין אִדּוֹס. יֵין כְּאִלוֹ הוּא מִים וְאִם הִיא מֵרָאִית דָּם נִיכַר כְּמִים כְּשִׁיעוֹר זֶה חַיִּיב לְכַסּוֹת : נִתְעָרֵב בְּדָם בְּהֵמָה. לְדֹא כִּסְּוִי הוּא וְרוֹכֵז דָּם כְּמִים אוֹ בְּדָם הַחַיָּה. כְּדָם הַיּוֹקֵעַ עַל חַיָּה : רוֹאֵין אוֹתוֹ. שְׂאִינוֹ עֵינִין כִּסְּוִי כְּאִלוֹ הוּא מִים וְאִם הִיא הוּא הַדָּם הוּא כֵּל שְׁחִיסָה חַיָּה וְעוֹף נִיכַר בּוֹ חַיִּיב לְכַסּוֹת : אֵין דָּם מִבְּשֵׁל דָּם. וְאִפִּי אֵין מֵרָאִית דָּם נִיכַר כְּמִים כְּמוֹת דָּם כְּהֵמָה זֶה אֵין דָּם חַיָּה כְּעִיל קְסִיב מִן בְּמִיעַ לֹא כְּעִיל. וְאֵין הַלְכָה כְּר"י : ׀ דָּם הַנִּתּוֹ. עַל גַּב הַנּוֹתֵל : אִיכְתִּי. לְפָרוֹשׁ קָא אִתִּי וְלֹא לְאִפְלוּגִי : ׀ וּבְחֹל הַדֶּק. כֵּל שְׂאִין הַיּוֹזֵר לְרִיךְ לְכַסּוֹ : חֶרְסִית. שְׁחִיקַת חֶרְסִין : וּבְמִנְיָפָה. כִּסְּוִי עַל הַרְסָה שְׂעִיפַת הַחַיָּה : דְּבַר שְׂאִין מְנַדֵּל בִּי צְמַחִים אֵין מִכְּסִים בִּי. וְסִיד וְחֶרְסִית וְלִבְנָה וְמוֹעֵפָה שְׂכַתְּסִין דְּתַנֵּן לְעִיל שְׂמַכְסִין כְּהֵן אִע"ג דְּאֵין מְנַדְּלִין לְמַחִים הוֹאִיל וְמוֹעִיקָרָא קִידָם שְׂעֵשֵׁבַת כְּהֵן מִלְּאכָה הִיוּ מְנַדְּלִים לְמַחִים מִכְּסִין כְּהֵן. וְהֵיא כְּלָלָא דְרַשְׁבַּ"ג לֹא דוֹקָא דְהָא נְסוּרַת שֶׁל חֶרְסִים דְקָה וְנְעוּרַת שֶׁל פֶּשֶׁתִין אִמְרִינֵן כְּבִרְיִיתָא דְמַכְסִין כְּהֵן אִע"ג דְּאֵין מְנַדְּלִים לְמַחִים. וְאִפִּר מַכְסִים בּוֹ מִשּׁוֹם דְּאִקְרִי עֵפֶר דְּכַתִּיב מַעֲפֵר שְׂרַפַת הַעֲפָלָה. וְכֵן מַכְסִים כְּשְׁחִיקַת הוֹהֵב דְּכַתִּיב וְעַפְרוֹת וְהֵב לוֹ :

גמרא הורין דף פ"ט ע"א

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵשׁוּם רַבִּי אֶלְעִזָּר בְּרַבִּי שְׂמַעוֹן. כֶּרֶם מְקוֹם שְׂאֵתָהּ מוֹצֵא דְבְרֵיו שֶׁל רַבִּי אֶלְעִזָּר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי

הגרילי

בחקתי ליום המישי

קכת

הגלילי באגדה. עשה אונק באפרכסת. (דברים ז') לא מרפכם
מכל העמים חשק ה' בכם וגומר. אמר להם הקדוש ברוך
הוא לישראל. הושקני בכם. שאפירו בשעה שאני משפיע
לכם גדולה. אתם מומעים עצמכם לפני. נתתי גדולה
לאברהם. אמר לפני (בראשית י"ח) ואנכי עפר ואפר. למשה
ואהרן אמר (שמו"י) ונהנו מה. קדוד אמר (תהלי"ב) ואנכי תולעת
ולא איש. אבר אומות העולם אינן פן. נתתי גדולה לנמרוד
אמר (בראשית י"א) חכה נבנה לנו עיר. לפרעה אמר (שמות ה')
מי ה'. לסנהריב אמר (מ"ב י"ח) מי בכל אלהי הארצות וגו'.
לנבוכדנצר אמר (ישעי"ד) אענה ער פמותי עב. לחירם
מקד צור אמר (יחזקאל כ"ח) מושב אלהים ישבתי בלב
ימים. אמר רבי עיקאה אין העולם מתקיים אלא בשביר מי
שבולם את עצמו בשעת מריבה. שנאמר (איוב כ"ז) תולה
ארץ על בלימה. ר' אבהו אמר בשביר מי שמים עצמו
במי שאינו. שנאמר (דברים ל"ג) ומתחת זרועות עולם. אמר
רבי יצחק מאי דכתיב (תהלים כ"ח) האמנם אלם צדה תדברון
מישרים תשפטו בני אדם. מה אומנותו של אדם בעולם
הזה. ישום עצמו כאלם. יכוד אף לדברי תורה. תלמוד
לומר צדק תדברון. יכוד יגים דעתו. תלמוד לומר. מישרים
תשפטו בני אדם :

רש"י

אפרכסת. ערמוי"א: לא מרובכם. לפי שאין אתם מרבים עלמכס אלא
ממעטים לפיכך חשק בכם כי אתם המעט ממעטין עלמכס בעטה:
נמרוד. מלך כדור הפלגה היה. ולכך נקרא שמו נמרוד שהמריד כל העולם פולו
במלכותו על הקב"ה: מושב אלהים ישבתי. שנה לו ז' רקיעים של נחשת ועלה
וישב עליהן: תולה ארץ. על זכות אותן שנחשבו לבלימה: שבולם את עצמו.
סוגר את פיו ודומה לו בככרות פיו בלום ורגליו מזלמות: ומתחת. מי שגדרם
תחת הכל הוא זרועות עולם: האמנם אלם. אומנות יפה היא האלם אבל
לדק דהיינו דברי תורה אותו תדברון: מישרים. במישור ארץ חלקה שטוחה לידרם:

ואף

בחקתי ליום המישי

זוהר בחקתי דף קט"ו ע"ב

ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם וגומר. ואף גם זאת ואף כמה
דאת אמר אף אני גם לרבות כנסת ישראל דאקרי זאת דלא
שבקת לון לעמון. בהיותם בארץ אויביהם בהיותם פלא כחדא.
לא מאסתים ולא געלתים כגון דלא אתחבר בהו. להפר בריתי אתם.
דאי לא אפרוק להו האי בריתי פליג ובגין פד להפר בריתי אתם.
אמר רבי תיא אנא שמענא מלה חדתא דאמר רבי אלעזר לא מאסתים
ולא געלתים לכרתם לא הביתים ולא תרגתים לכלתם מבעי ליה.
אדא לא מאסתים ולא געלתים מאן דסאני לאחדא מאים הוא לקבליה
וגעלא הוא בניעלא קמיה. אבל הכא לא מאסתים ולא געלתים. מאי
טעמא כגון דחביבותא דנפשאי בנייהו ובגניה פלחי חביבין גפאי
חדא היא דכתיב לכלתם לכלתם פתיב חסד ויו בגניה לא מאסתים
ולא געלתים כגון דאיהו רחימא דנפשאי רחימותא דידי גפה. לבר נש
דרחים אתתא והוות דיירא בשוקא דבורסקין אי לא תוות היא תמן לא
עיל פה לעמון כיון דהיא תמן המי בעינו בשוקא דרובלי דכר ריחין
דעמא טבין אשתכחו תמן. איף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ
אויביהם דאיהו שוקא דבורסקי לא מאסתים ולא געלתים. ואמאי לכלתם
כגון פדתם דאנא רחימנא לה דאיהו רחימנא דנפשאי דשריאי תמן
ודמי עלי ככל ריחין טבאן דעמא כגון תהיא כלה דבגנוייהו. אמר
רבי יוסי אידו לא אתינא הכא אלא למשמע מלה דא די פתח ואמר
(מלאכי א') בן יכרד אב ועבד ארגו. בן יכרד אב כמה דאת אמר
(שמות כ) כבד את אביך ואת אמך ואוקמות במיכלא ומשתניא ובכלא.
האי בחיוו דאתמיב ביה פתר דמית אי תימא הא פסור מניה הוא לאו
הכי. דאף על גב דמית אתמיב ביקריה דכתיב ותיד כבד את אביך דאי
ההוא ברא אזיל בארע תקרא ודאי מבזה לאבוי הוא ודאי עבד ליה
קלנא ואי ההוא ברא אזיל בארע מישר ותקין עובדוי ודאי דא אוקיר
לאבוי אוקיר ליה בהאי עלמא גפי בני נשא אוקיר ליה בתהוא עלמא
גפי קדשא בריך הוא וקדשא בריך הוא תיים עליה ואותיב ליה בכרסניא

דִּקְרִיָה וְדָאֵי בּוֹן יִכְבֵּד אֲב כָּנּוֹן רַבִּי אֶלְעָזָר דְּאִיהוּ אוֹקִיר לִיה לְאָבוֹי
 בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְהָהוּא עֲלָמָא הַשְּׁתָּא אֲסָגִי שְׂבָחָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתַרְוִין
 עֲלָמִין בְּהָאֵי עֲלָמָא וּבְהָהוּא עֲלָמָא יִתִּיר מִחִיּוּי דְזוֹכָה לְכַנּוּן קַדִּישׁוֹן וְלַגְזֵעִין
 קַדִּישׁוֹן וְזָכְאוֹן אִינוּן צְדִיקָאֵי דְזוֹכְאוֹן לְכַנּוּן קַדִּישׁוֹן לְגַזְעִין קַדִּישׁוֹן עַל־יְהִי
 אֲתַקְרִי כִּד רוּאִיָּהֶם יִפִּירוּם פִּי הַסְזָרַע בְּרַד יִי אָמֵן :

יוסף לחק

מיסר

כספר חסידים סי' מ"ו

אִד תַּעֲשֶׂם גְּדֻדָה קְהֵל־עַמֵּךְ בְּהֵם כְּעִשְׂוֹתֶיךָ
 הַמַּצִּיחַ בְּכַנּוּן הַקְּרִיּוֹת לְהַתְּהַלֵּל בְּהֵם
 כִּי לֹא נִגְזַע אֶד רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ לְפִי שְׂאֵנוּ
 עוֹבְדִים לְמַצָּא חֵן כְּעִינֵנוּ כְּנִי אָדָם וְיָצֵא
 שְׂבָרֵנוּ לְאִשֶׁר נִתְּפַנּוּ לוֹ חֲנֻם שְׂרָא
 גַּמְבַּל שְׂכָר כְּבֹהֵי וְכִד הַעוֹשֶׂה בַּסֶּהַר
 זוֹכָה לְיוֹתֵר שְׂכָר וְלְכַסּוֹף טַהוֹרָה לִין
 עִינֵינוּ וּמִבְּעֻדָה. סוֹף דְּכָר בְּכָל יוֹמֵינוּ
 מִרְגּוּם יְרוּשָׁתֵנוּ כִּל דְּאֲחַעֲבִיד בְּעַרְמָא
 הַרְוִין עֲתִיד לְאִתְּפָרְסָא לְכָר כְּנִי
 אֲנָשָׂא וּמַעֲשֶׂה כְּאָדָם אֲחֵד שְׂמַת לְכַנּוּ
 זְבָנוּ כְּסָפָה שְׁנַיִם לְאַחַר שְׁנַיִם עֶשְׂרִי
 חֲדָשׁ הַרְבֵּה נִתְּנָה לְהֵם בְּחִלוּם לְאֲחֵד
 מִקְרוֹבָיו שְׂאֵל לוֹ אִיךְ אֲתָה נוֹהֵג בְּעֵלְמָם
 שְׂאֲתָה שְׂמֵם. אָמַר לוֹ כָּכָל יוֹם דְּנִין אִמְתִּי
 עַל שְׂאֵל הַיְוִמִי מִדְּקָמָה לְכַבֵּד בְּרַבְת
 הַמּוֹצִיא וּבְרַבְת בְּיָדוֹת וּבְרַבְת בְּמִזְוִין
 כְּכֹנֶנֶת הַלֵּב וְאִמְרִים לִי לְהַנְּאֻתָה וְתַפְנוּתָה.
 שְׂאֵלוּ וְהִלָּא אִין מִשְׁפָּט לְרִשְׁעִים אָדָא
 שְׁנַיִם עֶשְׂרִי חֲדָשִׁים בְּלִבְד וּבְכָר עֶכְרִי
 עֲלֵיךְ יוֹתֵר מִשְׁנַיִם עֶשְׂרִי וְעֶבְרוֹן דְּנִין
 אוֹתָךְ. אָמַר זִיֵּה אִין דְּנִין אִמְתִּי פוֹרְעֵנוֹת
 חֲזָקִים כְּמֹו שְׁנַיִם עֶשְׂרִי רֵאשִׁוֹנִים :

הלכה פסוקה

הר"ם ה' תפלה פ"ה

א השתחויה ביצר אחר שמנניה ראשו
 מפריעה חמישית ושב לארץ
 ונפל על פניו ארצה ומתחנן בכל
 התחננים שירצה. בריעה האמורה בכל
 מקום על דרבנים. קידה על אפים.
 השתחויה זה פישוט ידים ורגלים עד
 שגמץא מוטל על פניו ארצה : = כשהוא
 עושה נפילת אפים אחר הפקדה יש מי
 שהוא עושה קידה ויש מי שהוא עושה
 השתחויה. ואסור לעשות השתחויה עד
 האכנים אלא במקרה כמו שביארנו
 בהלכות עבדים. ואין אדם חשוב בשאי
 לפיה על פניו אלא אם בן הוא ידע
 בעצמו שהוא צדיק ביהושע אבל משה
 פניו מעט ואינו כובש אוהן בקרקע.
 ומותר לאדם להתפלל במקום זה וליפול
 על פניו במקום אחר : מנהג פשוט בכל
 ישראל שאין נפילת אפים בשבת
 ובמועדים ולא בראש השנה ולא בראשי
 חודשים ובחנוכה ובפורים וגם במגפה
 של ערבי שבתות וגמים טובים ולא
 בערבית שכל יום ויש יחידים שנופדים
 על פניהם בערכית. וכיום הכפורים
 בלבד נופדים על פניהם בכל תפלה
 ותפלה מפני שהוא יום

תחנה ובקשה ותענית :

בהקתי ליל ששי תורה

ציוף יהוה

כט וְאַבְרָהָם בֶּשֶׁר בְּנֵיכֶם וּבֶשֶׁר בְּנֵיתֵיכֶם תֹּאכְלוּ :
 וְתִקְחוּ בֶשֶׁר בְּנֵיכֶם וּבֶשֶׁר בְּנֵיתֵיכֶם תִּקְחוּ : ל' וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת-
 בְּמֵיתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת-חַמְצִיכֶם וְנִתְּתִי אֶת-פְּגִרְיֶיכֶם
 עַל-פְּגִרֵי גִלְוֵיכֶם וְנִעְדָה נַפְשֵׁי אֲתָכֶם : וְאִישׁוּצֵי נֶת
 בְּמַתְכוּן וְאֶקְצֵץ נֶת חַיִּים מִמֵּיכֶם וְאֶתֵּן נֶת פְּגִרְיֶיכֶם עַל פְּגִרֵי מַעֲוָתְכֶם וְיִרְחַק
 מִיַּמֵּי יִתְכוּן : לא וְנִתְּתִי אֶת-טְרֵיכֶם חֲרָפָה וְהִשְׁמַדְתִּי
 אֶת-מְקוֹדְשֵׁיכֶם וְלֹא אֶרְיֶה בְּרִית נִיחָחְכֶם : וְאֶתֵּן נֶת
 קְרוּבוֹן חֲרָפָה וְאֶעֱדִי נֶת מְקוֹדְשֵׁיכֶם וְלֹא אֶקַּבֵּל בְּרַעוּא קוֹרְבָן בְּנֵי-שְׁתִּכּוֹן :
 לב וְהִשְׁמַדְתִּי אֲנִי אֶת-הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ עָלֶיהָ אֵיבֵיכֶם
 תִּישָׁבוּ בָּהּ : וְאֶעֱדִי אֲנִי נֶת אֶרְעָא וְיִעֲדוּן עֲדָה בְּעַלֵּי דְבְּבִיכֶם
 דִּיתְבוּן בָּהּ : לג וְאַתְכֶם אֹרְחָה בְּגוֹיִם וְהִרִיקְתִּי אַחֲרֵיכֶם
 חָרֵב וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה וְטְרֵיכֶם יִתְּוּ חֲרָפָה :

ויתכן

רש"י

(ד) במתיבם. מגדלים וזירנות : חמניבם. מין ע"א שמעמידן על הגנות וע"ש
 שמעמידן בחמה קרוין חמנים : ונתתי את פגריבם. תפוחי רשב היו ומולחיס
 ידאסם מחיקס ומגסקיס חוסיס וכרסו נקקטת וטפל עליה : ונעדה נפשי אתכבם.
 (ה"ב) זה סלוק שכינה : (לא) ונתתי את עריבם חרבה. יכול מאדס כשהוא
 אומר והשמתי אני את הארץ הרי ארס אמר הא מה אני מקיים חרבה
 מעובר ושז : והשמתי את מקדשיבם. יכול מן הקרבנות כשהוא אומר ולא
 חרוב הרי קרבנות אמורים הא מה אני מקיים והשמתי את מקדשיכס מן
 הגדודיות שזרות של ישראל שהיו מתקדשות וטעדות לבא שס. הרי שזע
 פורעניות. אכילה כשר בניס ובנות. והשמדת כמות הרי-שמים. כריתת חמנים
 לין כאלן פורענות אלא ע"י השמדת הזירנות יפלו החמנים שבראשי הגנות
 וכרתו. ונתתי את פגריבם וגו' הרי שלס. סלוק שכינה חרבע. חרנן עריב.
 שממן מקדש מן הגדודיות. ולא חרית קרבנות. הרי שזע : (לב) והשמתי
 אני את הארץ. זו מדה טיבה לישראל שלא ימלאו האויבים נחה רוח בארלס
 שהיא שוממה מיושביה : (לג) ואתכם אורח בניבם. זו מדה קשה שזעשה
 שזני מדנה גולים למקום אחד רואיס זה את זה ומתנחמן וישראל מרד
 כזמורה

בחקי ליל ששי

קד

וַיִּתְּכֹן אֲבֹדֶר בְּיַמֵּי עַמְמֵיָא וַאֲנֵרִי בְּתַרְיִכּוֹן דְּקַמְלִין בְּחַרְבָּא וַתְּהִי אַרְעֵכּוֹן
 צְדִיָּא וְקַרְיִכּוֹן יִהְיוּן חַרְבָּא : לֵד אִז תַּרְצָה הָאָרֶץ אֶת-
 שַׁבְּתֹתֶיהָ כֹּל יַמֵּי הַשְּׁמֶה וְאַתֶּם בְּאָרֶץ אֲבוֹתְכֶם אִז
 תִּשְׁבַּת הָאָרֶץ וְהִרְצַת אֶת-שַׁבְּתֹתֶיהָ : בְּכֹן תִּרְעִי אֶרְעָא
 יַת שְׁמִמְתָּא כְּלָ יוֹמִין דִּי צְדִיאָת וְאַתּוֹן בְּאַרְעָא בְּעַלִּי דְּבִיכּוֹן בְּכֹן תִּשְׁמַט
 אֶרְעָא וְתִרְעִי יַת שְׁמִמְתָּא : לֵה כֹל-יַמֵּי הַשְּׁמֶה תִּשְׁבַּת אֶת
 אֲשֶׁר לֹא-שַׁבְּתָהּ בְּשַׁבְּתֹתֶיכֶם בְּשַׁבְּתֵיכֶם עֲלֶיהָ :
 כְּלָ יוֹמִין דִּי צְדִיאָת תִּשְׁמַט יַת דִּי לֹא שְׁמַטַּת בְּשִׁמְטָתְכוֹן כַּד תְּהִיתּוֹן
 יַתְכּוֹן עֲלֶיהָ : יוֹ וְהַנְּשִׂאָרִים בְּכֶם וְהַבְּאֵתִי מֵרָף בְּלִבְכֶם

בארצח

רש"י

כצמורה כאדם הזורה שעורים בנפה ואין אחת מהן לבוקה בחצרתה:
 והריקתה. כשסולף החרב מתרוקן הגדן ומדרשו חרב הנשמטת אחריכם אינה
 חוזרת מהר כאדם שמריק את המים ואין סופן לחזור: והיתה ארצכם שממה.
 שלא תמחרו לשוב לתוכה ומחוק כך עריכם יהיו חרבה נראות לכם חרבות
 שצטעה שאלם גולה מציתו ומכרמו ומעירו וסופו לחזור כאלו אין כרמו וציתו
 חרבים כך שנויה ב"כ: (רד) אז תרצה. תפיים את כעס המקום שבעם
 על שמוותיה: והרצת. למלך את שבתותיה: בר ימי השמה. ל' העשות (ומ"ס
 דגש במקום כפל שממה): (רה) את אשר לא שבתה. שבעים שנה של
 גלות צבל הן היו כנגד ע' שנים השמטה ויובל שהיו בשנים שהכעיסו ישראל
 בצאלם לפני המקום ארבע מאות ושלשים שנה שלש מאות ותשעים היו שני עונם
 משנכנסו לארץ עד שגלו עשרת השבטים וצני יהודה הכעיסו לפניו מ' שנה
 משגלו עשרת השבטים עד חרבות ירושלים הוא שנאמר (יחזקאל ד) ואתה שכב
 על לך השמאל' וגו' וכלית את אלה וגו' ושכבת על לך הימנית ארבעים יום
 ונשאת את עון בית יהודה. ונבואה זו נאמרה ליחזקאל בשנה החמישית לגלות
 המלך יהויכין ועוד עשו שש שנים עד גלות לדקיהו הרי ארבעים ושש וא"ת שנות
 מנשה חמישים וחמש היו מנשה עשה תשובה שלשים ושלוש שנה וכל שנית רשעו
 עשרים ושנים כמו שאמרו באגדה חלק ושל אמון שנים ואחת עשרה ליהויקים
 וכנגדה לדקיהו לא וחשוב לארבע מאות ושלשים ושש שנה שמיטין ויובלות
 שבהם והם שש עשרה למאה י"ד שמיטין וב' יובלות הרי לארבע מאות שנה
 ששים וארבע לשלשים ושש שנה חמש שמיטות. הרי שבעים חסר אחת ועוד
 שנה יתירה שנכנסה בשמטה המשלמת לשבעים (ג"א וחזונו יובל שגלו שלא נגמר
 בעונם נחשב להם) ועליהם נגזר שבעים שנה שלמים וכן הוא אומר (דה"ב לו)
 עד רלחה הארץ את שבתותיה וגו' למלכות שבעים שנה: (רו) והבאתי מרך.

פחד

בחקתי ליר שישי

בְּאַרְצֵת אֲיִבֵיהֶם וְרָדַף אֹתָם קוֹל עֲלֵה גִדְף וְנָסוּ
מִנֶּסֶת חֶרֶב וְנִפְּלוּ וְאִין רָדַף : וְדִישַׁתְּאֲרוֹן בְּכוּן וְאֵעִיר תְּבַרְא
בְּלִבְהוֹן בְּאַרְעֵתָא דְסַנְאִיהוֹן וְרָדוּף יַתְחוּן קֵל טְרַפָּא דְשִׁקְיָא וְעִרְקוּן
בְּמַעְרוֹק מִן קָדָם דְקַמְלִין בְּחַרְבָּא וְיִפְּלוּן וְלִית דְרָדִיף : כִּז וְכִשְׁלָר
אִישׁ בְּאַחִיו בְּמַפְנֵי חֶרֶב וְרָדַף אִין וְלֹא תִהְיֶה לָכֶם
תִּקְוָמָה לְפָנַי אֲיִבֵיכֶם : וְיַתְקִלוּן גְּבַר בְּאַחֵיהִי בְּמַקְדָם דְקַמְלִין
בְּחַרְבָּא וְרָדִיף לִית וְלֹא תִהִי לְכוּן סִיעָדָא קָדָם בְּעַלְי דְבְּכִיכוּן :
לח וְאַבְרָתֶם בְּגוֹיִם וְאַכְלָה אֶתְכֶם אֶרֶץ אֲיִבֵיכֶם :
וְיַתִּיבְדוּן בְּיַי עַמְמִיָּא וְחַנְמַר יַתְכוּן אֶרֶע בְּעַלְי דְבְּכִיכוּן : לט וְהַנְּשִׂאֲרִים
בְּכֶם יִמְקוּן בְּעוֹנֵם בְּאַרְצֵת אֲיִבֵיכֶם וְאֵף בְּעוֹנֵת
אַבְתֶּם אֹתָם יִמְקוּן : וְדִישַׁתְּאֲרוֹן בְּכוּן יַתְמָסוּן בְּחַוְבִּיהוֹן בְּאַרְעֵתָא
בְּעַלְי דְבְּכִיכוּן וְאֵף בְּחַוְבֵי אֲבָתְהוֹן בִּישָׂא דְאִחִידִין בִּיְדִיהוֹן עַמְחוֹן
יַתְמָסוּן : ט וְהַתְּוֹדוּ אֶת־עוֹנֵם וְאֶת־עוֹן אֲבָתֶם בְּמַעֲלָם
אִישֶׁר מַעֲלֹד־בִּי וְאֵף אִישֶׁר־הִלְכוּ עִמִּי בְּקָרִי :
וְיִדְוּן יַת חַוְבִּיהוֹן וְיַת חַוְבֵי אֲבָתְהוֹן בְּשִׁקְרִיהוֹן דְשִׁקְרוּן בְּמִסְרֵי וְאֵף
דִּי תִלְכוּן קָדְמִי בְּקִשְׁוִי : טא אֶף־אֲנִי אֵלֶךְ עִמָּם בְּקָרִי

והבאה

רש"י

פחד ורך לצב. מ"ס של מרך יסוד נופל הוא כמו מ"ס של מועד ושל מוקש :
ונסו מנסת הרב. כאלו רודפים הורגים אותם : עדה גדר. שהרוח דוחפו
ומכה על עלה אחר ומקשקש ומוציא קול וכן הרגומו קל טרפא דשקף ל'
חבטה שדופת קדים שקיפן קידוס לשון משקוף מקוס חבטת הדלת וכן הרגומו
של חבורה משקופי : (לז) וכשרו איש באחיו. כשירונו לנזל וישלו זה בזה
כי יבהלו לרוץ : במפני הרב. כאלו בורחים מלפני הורגים שיהא בלצדקס
פחד וכל שעה סבורים שאדם רודפם (ח"כ) ומדרשו וכשלו איש באחיו זה נכשל
בעונו של זה שכל ישראל ערביין זה לזה : (דח) ואברדתם בגוים. כשהיו פזורים
היו אזורים זה מזה : ואברה אתכם. אלו המהים בגולה : (למ) בעונות
אבותם אתם. (ח"כ) כשעונות אבותם אהם. כשאוחזים מעשה אבותיהם
בידיהם : ימקו. ל' המסה כמו ימסו וכמוהו (זכריה יד) תמקנה בחוריקן (תהלי

בחקתי ליד ששי

קרא

והבאתי אתם בארץ איביהם או-או יבנע לבבם
הערר ואז ירצו את-עונם: אף אנא איהך עמהון בקשוי
ואעי יתהון בארע בעלי דבביהון או בכון יתבר לבחון טפשא וכבו
ירעון יח חזביהון: מב וזכרתי את-בריתי יעקוב ואף
את-בריתי יצחק ואף את-בריתי אברהם אזכר
והארץ אזכר: ודכידנא ית קמי דעם יעקוב ואף ית קמי דעם
יצחק ואף ית קמי דעם אברהם אנא דכיר וארעא אנא דכיר:
מג והארץ תעזוב מהם ותריץ את-שבתתיה בהשמה
מהם והם ירצו את-עונם יען וביען במשפטי מאסו
ואת-חקתי געלה נפשם: וארעא תתרימש מנהון ותריצי
שמשאא בדצדיא מנהון ואינון ירעון ית חזביהון קוטין חלף ברון איתי
עליהון בדי דבדיני קצו ית קמי רתקת גפשהון: מד ואף גם-
זאת בהיותם בארץ איביהם לא-מאסתים ולא-
געדתים לבלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה
אלהיהם: ואף ברם ברא במתויהון בארע בעלי דבביהון לא

ארטשינון

(* מלא ו'

רש"י

לה) נמקו חבורתי: (מא) והבאתי אתם. (פ"כ) אני בעלמי אביאם זו מדה
טובה לישראל שלא יהיו אומרים הואיל וגליתו בין האומות ע"א נעשה כמעשיהם
אני איני מניחם אלא מעמיד אני את נביאי ומחזירן לתחת כנפי שא' (יחזקאל
כ) והעולה על רוחכם היו לא תהיה וגו' חי אני וגו' אם לא ביד חזקה וגו':
או אז יבנע. כמו (שמות כג) או נודע כי שור נגח הוא אם אז יכנע. ל'
אחר חולי שמה אז יכנע לבבם וגו': ואז ירצו את עונם. יכפרו על עונם
ביסוריהם: (מב) וזכרתי את בריתי יעקב. בחמשה מקומות נכתב מלא וחליבו
חסר בחמשה מקומות יעקב נטל אות משמו של אליהו ערבון שיבוא ויבשר
גאולת בניו: וזכרתי את בריתי יעקוב. למה נמנו אחרנית כלומר
כדאי הוא יעקב הקטן לכך ואם אינו כדאי הרי יצחק עמו ואם אינו
כדאי הרי אברהם עמו שהוא כדאי. ולמה לא נאמר זכירה בלחך אלא אפרו של
יצחק נראה לפני זכור ומונח על המזבח: (מג) יען וביען. גמול ובגמול אשר
במשפטי מאסו: (מד) ואף גם זאת. ואם אפילו אני עושה עמהם זאת
הפורעניות

בַּחֲתֵי לֵיל שְׁשִׁי

אֲרַמְשִׁינוּ וְזָא אֲרַחֲקִינוּ לְשִׁצְיוֹתֵהוֹן לְאַשְׁנָאָה קִמְי עִמְהוֹן אַרְי אָנָּא יי
 אֲלֶהוֹן : מַה וּזְכַרְתִּי לָחֵם בְּרִית רֵאשֹׁנִים אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְּמֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי תַגּוּזִים
 לְהַיּוֹת לָחֵם לְאַלֹהִים אֲנִי יְהוָה : וּדְבַרְנָא דְהוֹן קִמְט קִמְטֵמֵי
 דִּי אֲפִקוּתֵהוֹן מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי עִמְמֵיָא לְמַתְּוֵי דְהוֹן לְאַהֲא אָנָּא יי
 מו אֲלֹהֵי הַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים וְהַתּוֹרָה אֲשֶׁר נָתַן
 יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַר סִינֵי בְּיַד מֹשֶׁה : פ
 אֲלֵין קִמְטֵי וּדְבַרְנָא וְאוֹרְבִיָּתָא דִּי יִהֲב יי בֵּין מִסְתַּרְיָה וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּמִדְרָא דְסִינֵי בְּיַד מֹשֶׁה : רְבִיעֵי שִׁישִׁי כַסֵּן מַחֲזַרְיִן כּוֹ א וְדִבְרַר
 יְהוָה אֵל מֹשֶׁה לֵּאמֹר : וּמִיָּד יי עִם מֹשֶׁה לְמִיָּד : דִּבְרַר אֶל-
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ כִּי יִפְלֵא נֶדֶר בְּעַרְבֵי
 נַפְשׁוֹ לַיהוָה : מִיָּד עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִמַּר לְהוֹן גְּבַר אַרְי
 יִפְרִישׁ נֶדֶר בְּפִירְסֵן נַפְשׁוֹתָא קִדְּם יי : ג וְהָיָה עֲרֻבְךָ הַזֶּכֶר
 מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְעַד בֶּן-שְׁשִׁים שָׁנָה וְהָיָה עֲרֻבְךָ
 חֲמִשִּׁים שָׁמַר כֶּסֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ : וַיְהִי פִירְסָנְיָה דְדִבְרָא
 כִּפְר עֶשְׂרִין שָׁנִין וְעַד בֶּר שְׁתַּיִן שָׁנִין וַיְהִי פִירְסָנְיָה חֲמִשִּׁין סָלְעִין
 דְכֶסֶף בְּסָלְעֵי קוּדְשָׁא : ד וְאִם-נִקְבְּתָא תּוֹא וְהָיָה עֲרֻבְךָ
 שְׁרִשִׁים שֶׁקֶל : וְאִם נִקְבְּתָא הִיא וַיְהִי פִירְסָנְיָה תְּלָתִין סָלְעִין

ואם

רש"י

הפורענות אשר אמרתי בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתם לכלותם ולהפך
 בריתי אשר אחס : (מה) ברית ראשונים. של שנים : (מו) והתורה. אחס
 בכתב ואחס בעל פה מגיד שכלם נתנו למשה בסני : (ב) כי יפלא. יפריש
 בפיו : בערבך נפשות. ליתן ערך נפשו לומר ערך דבר שנפשו סלויס צו עלי :
 (ג) והיה ערבך וגו'. אין ערך זה ל' דמים אלא בין שהוא יוקר בין שהוא
 זול כפי שניו הוא הערך הקלוב עליו בפרשה זו : ערבך. כמו ערך וכפל הכפ"ן

לא

בחקתי ליל ששי קרב

ה וְאִם מִבֶּן־חֲמִשׁ שָׁנִים וְעַד בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה וְהָיָה
 עֲרֶבֶת הַזָּכָר עֶשְׂרִים שָׁקָלִים וְלִנְקֵבָה עֶשְׂרֵת
 שָׁקָלִים : וְאִם מִבֶּן חֲמִשׁ שָׁנָיו וְעַד בֶּן עֶשְׂרִין שָׁנָיו וְהָיָה פּוֹרְסָנָה
 דְּדִכּוּרָא עֶשְׂרִין סָלְעִין וְלִנְקֵבָתָא עֶשֶׂר סָלְעִין : ו וְאִם מִבֶּן־
 חֲדָשׁ וְעַד בֶּן־חֲמִשׁ שָׁנִים וְהָיָה עֲרֶבֶת הַזָּכָר
 חֲמִשָּׁה שָׁקָלִים כֶּסֶף וְלִנְקֵבָה עֲרֶבֶת שְׁלֹשֶׁת שָׁקָלִים
 כֶּסֶף : וְאִם מִבֶּן יָרְחָא וְעַד בֶּן חֲמִשׁ שָׁנָיו וְהָיָה פּוֹרְסָנָה דְּדִכּוּרָא
 חֲמִשׁ סָלְעִין דְּכֶסֶף וְלִנְקֵבָתָא פּוֹרְסָנָה תַּלְתַּת סָלְעִין דְּכֶסֶף : ז וְאִם
 מִבֶּן־שְׁשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה אִם־זָכָר וְהָיָה עֲרֶבֶת
 חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר שָׁקָל וְלִנְקֵבָה עֶשְׂרֵה שָׁקָלִים :
 וְאִם מִבֶּן שֶׁתַּיִן שָׁנָיו וְלַעֲיָלָא אִם דְּכּוּרָא וְהָיָה פּוֹרְסָנָה חֲמִשׁ עֶשְׂרֵי
 סָלְעִין וְלִנְקֵבָתָא עֶשֶׂר סָלְעִין : ח וְאִם־מִן הוּא מִעֲרֶבֶת
 וְהַעֲמִידוּ לְפָנַי הַבְּהֵן וְהַעֲרִידוּ אֶתְּוּ הַבְּהֵן עַד־פִּי
 אֲשֶׁר תִּשְׁיֹג יַד הַנְּזָר יַעֲרִיכְנוּ הַבְּהֵן : ט וְאִם מִסֵּב
 הוּא מִפּוֹרְסָנָה וּיְקַמִּינָה קָדָם בְּהֵנָא וְיִפְרוּם יְתִיב בְּהֵנָא עַל מִימַר דִּי
 תְּדַבֵּק יַד דְּנֹדְרָא יִפְרָסְנָה בְּהֵנָא :

ואם

רשי

לא ידעתי מאיזה ל' הוא : (ה) ואם מבן חמש שנים. לא שיהא הנודר קטן
 שאין בדבריו קטן כלום אלא גדול שאמר ערך קטן הזה שהוא בן חמש שנים
 עלי : (ז) ואם מבן ששים שנה וגו'. כשמגיע לימי הזקנה האשה קרובה להחשב
 כאיש. לפיכך האיש פוחת בהזקנו יותר משליש ערכו והאשה אינה פוחתת אלא
 שליש בערכה דאמרי אינשי שבא צביטא פחא צביטא סבתא צביטא סימא
 צביטא וסימא טבא צביטא : (ח) ואם מן הוא. שאין ידו משגת ליתן הערך
 הזה : והעמידו. לנערך לפני הכסן ויעריכנו לפי השנת ידו של מעריך [נערך]
 ע"פ אשר תשיג. לפי מה שיש לו יסדרנו וישאיר לו כדי חייו מטה כר וכסת
 וכלי

בחקתי ליום ששי

כדי להשלים כל הסדרה שנים מקרא ואחר חרנום הצגנו
תשלום כל הסדרה ותרגום והפטרה:

ט ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן ליהוה כל
אשר יתן ממנו ליהוה יהיה-קדש : ואם בעירא די
קרבון מנה קורבנא קדם יי כל די יתן מנה קדם יי יהי קודשא :
י לא יחליפנו ולא-ימיר אתו טוב ברע או-רע
בטוב ואם-המיר ימיר בהמה בבהמה והיה-הוא
והמורתו יהיה-קדש : לא יחליפיניה ולא יעבר יתיה טב
בכיש או ביש בטב ואם חלפא יחליף בעירא בבעירא ויהי הוא וחילופיה
יהי קודשא : יא ואם כל-בהמה טמאה אשר לא-
יקריבו ממנה קרבן ליהוה והעמיד את-הבהמה
לפני הבהן : ואם כל בעירא מסאבא די לא יקרבון מנה קורבנא
קדם יי ויקים ית בעירא קדם בהנא : יב והעריך הבהן אתה
בין טוב ובין רע בערכה הבהן בן יהיה : ויפרזם בהנא
יתה בין טב ובין ביש כפורסן בהנא בן יהי : יג ואם-נאר ינא-לנה
ויסר חמישתו על-ערכה : ואם מפרק יפרקניה ויוסף חומשיה
על פורסניה : יד ואיש כיי-קדש את-ביתו קדש ליהוה
והעריכו הבהן בין טוב ובין רע כאשר יעריך אתו

הכהן

רש"י

וכלי חומות א"ס היה חמר משאיר לו חמורו: (ט) כל אשר יתן ממנו. אמר
רגלה של זו עולה דבריו קיימין והמכר ללרכי עולה ודמיה חולין חוץ מדמי
אותו האבר: (י) טוב ברע. חס בצעל מוס: או רע בטוב. (ת"כ) וכל סקן
טוב בטוב ורע ברע: (יא) כל בהמה טמאה. (ת"כ) בצעלת מוס הכתוב
מדבר שהיא טמאה להקרבה ולמדך הכתוב שאין קדשים חמימים יולאין לחולין
בפדיון אה"כ (וממו: יב) בערכך הבהן בן יהיה. לשאר כל אדם הבא
לקנותה מיד הקדש: (יג) ואם נאר ינא-לנה. בצעלים החמיר. הכתוב להוסיף
חומש (תכ) וכן במקדש בית וכן במקדש א"ס הסדה וכן בפדיון מעשר שני
בצעלים

בחקתי ליום ששי

קרג

הַבְּהֵן בֶּן יָקוּם: וְיָבֵר אֲרֵי יְקֵדִישׁ ית בֵּיתֶיהָ קִדְשָׁא קָדָם יי
 וַיִּפְרָסְנִיהָ בְּהֵנָא בֵּין מִבּ וּבֵין בֵּישׁ כְּמָא דִּיפְרוּס יתִּיהָ בְּהֵנָא בֶּן יָקוּם:
 טו וְאִם-הַמְּקֵדִישׁ יִגְאֵל אֶת-בֵּיתוֹ וַיִּסַּף חֲמִישִׁית
 בְּסַף-עֶרְבָּךְ עָלָיו וְהָיָה לוֹ: וְאִם דְּאֶקְדַּשׁ יִפְרוּק ית בֵּיתֶיהָ וַיִּוְסִיף
 חֹמֶשׁ כְּסָף פִּירְסְנִיהָ עֲלוֹהֵי וַיְהִי לָיָה: שְׁבִיעֵי כֶּסֶן מְחֻבְּרִין טו וְאִם |
 מְשֻׁדָּה אֲחֻזָּתוֹ יְקֵדִישׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְבָּךְ לְפִי
 זָרְעוֹ זָרַע חֲמֹר שְׁעָרִים בְּחֲמִישִׁים שֶׁקֶל כְּסָף:
 וְאִם מִחֲקֵי אַחְסְנִיתֶיהָ יְקֵדִישׁ גְּבֵר קָדָם יי וַיְהִי בְּרָסְנָה לְפֹהֵם זָרְעָה בֵּר
 זָרַע כּוֹר שְׁעוּרִין בְּחֲמִשִּׁין סְלָעִין דְּכֶסֶף: יז אִם-מְשֻׁנָּת הַיֵּבֶל
 יְקֵדִישׁ שְׂדֵהוֹ בְּעֶרְבָּךְ יָקוּם: אִם מְשֻׁנָּת דִּיּוֹבְלָא יְקֵדִישׁ חֲקֵלָה
 כְּפִרְסְנִיהָ יָקוּם: יח וְאִם-אַחַר הַיֵּבֶל יְקֵדִישׁ שְׂדֵהוֹ וְחֲשָׁבִי
 לוֹ הַבְּהֵן אֶת-הַכְּסָף עַל-פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתֵרֶת עַד
 שְׁנַת הַיֵּבֶל וְנִגְרַע מֵעֶרְבָּךְ: וְאִם בְּתֵר יוֹבְלָא יְקֵדִישׁ חֲקֵלָה
 וַיִּחְשָׁב לָהּ בְּהֵנָא ית בְּסַפָּא עַל מִימְרָ שְׁנֵינָא דִּישְׁתַּאֲרֵן עַד שְׁתָּא דִּיּוֹבְלָא

ויחמנע

רש"י

הצעלים מוסיפין חומש ולא שאר כל אדם: (טו) והיה ערכך כפי זרעו.
 לא כפי שוויה אחת שדה טובה ואחת שדה רעה פדיון הקדשן שוים בית כור
 שעורים בחמשים שקלים כך גזירת הכתוב והוא שבא לגאלה בחללת היובל ואם
 בא לגאלה באמצעו נותן לפי החשבון סלע ופונדיון לשנה לפי שאינה הקדש
 אלא למנין שנות היובל שאם גאלה הרי טוב ואם לאו הגזר מוכרה בדמים
 הללו לאחר ועומדת ביד הלוקח עד היובל כשאר כל השדות המכורות וכשהיא
 יולאה מידו חוזרת לכהנים של אותו משמר שהיובל פוגע בו ומתחלקת ביניהם
 זה המשפט האמור במקדים שדה ועכשיו הפרשנו על סדר המקראות: (יז) אם
 משנת היובר יקדיש וגו'. אם משעברה שנת היובל מיד הקדישה ובא זה
 לגאלה מיד: בערכך יקום. כערך הזה האמור יהיה חמשים כסף יתן:
 (יח) ואם אחר היובר יקדיש. וכן אם הקדישה משנת היובל וגם שהיה ביד גזר
 ובא זה לגאלה אחר היובל: וחשב לו הבחן את הכסף על פי השנים
 הנותרות. כפי חשבון כילד הרי קלב דמיה של ארבעים ותשע שנים חמשים
 שקל הרי שקל לכל שנה ושקל יתר על כולן והשקל ארבעים ושמונה פונדיון
 הרי

בחקתי ליום ששי

וַיִּתְמַנַּע מִפְּרַסְנָה : יט וְאִם-יִגְאֹל יִגְאֹל אֶת-הַשְּׂדֵה
 הַמִּקְדָּשׁ אֲתוֹ וְיִסַּף חַמִּישֵׁית בְּסֶף-עֶרְכָּךָ עָלָיו וְקָם
 לָו : וְאִם מִפְּרָק יִפְרוּק יֵת חֲקָלָא דְאֶקְדִּישׁ יִתֵּהּ וְיִסַּף חֲמִשׁ בְּסֶף
 פְּרַסְנָה עֲלוּהִי וְקוּם לָהּ : כ וְאִם-לֹא יִגְאֹל אֶת-הַשְּׂדֵה
 וְאִם-מָכַר אֶת-הַשְּׂדֵה לְאִישׁ אַחֵר לֹא-יִגְאֹל עוֹד :
 וְאִם לֹא יִפְרוּק יֵת חֲקָלָא וְאִם זָבִין יֵת חֲקָלָא לְגַבְר אַחֲרוֹ לֹא יִתְפָּרֵק עוֹד :
 כא וְהָיָה הַשְּׂדֵה בְּצֵאתוֹ בִּיבֵל קָדָשׁ לַיהוָה כְּשֵׁדֵה
 הַחֲרָם לִפְתָּן תִּהְיֶה אַחֲזוֹתוֹ : וְהִי חֲקָלָא בְּמִפְקָה בְּיֹבֵבָא
 קוֹדֶשָׁא קָדָם יי בְּחֲקֵל חֲרָמָא לְכַתְּנָא תִּהְיֶה אַחֲסַנְתִּיהּ : שְׁשִׁי כב וְאִם
 אֶת-שְׂדֵה מִקְנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵה אַחֲזוֹתוֹ יִקְדִּישׁ
 לַיהוָה : וְאִם יֵת חֲקֵל זְבִינְהוּ דִּי דָא בְּחֲקֵל אַחֲסַנְתִּיהּ יִקְדֶּשׁ קָדָם יי :
 כג וְחִשְׁבִּי-לָו הַבְּהֵן אֶת מַכְסַּת הָעֶרְכָּךָ עַד שְׁנַת
 הַיָּבֵל וְנָתַן אֶת-הָעֶרְכָּךָ בַּיּוֹם הַהוּא קָדָשׁ לַיהוָה :

וַחֲשַׁב

ש 9

הרי סלע ופוגדיון לשנה אלא שחסר פוגדיון אחד לכולן ואמרו רבותינו שאותו
 פוגדיון קלבון לפרוטרוט והבא לנאול ימן סלע ופוגדיון לכל שנה לשנים הנוטרות
 עד שנת היובל : ונגרע מערכך. מנין השנים שמסנת היובל עד שנת הפדיון :
 (יש) ואם גאר יגאר. המקדיש אותו יוסיף חומש על הקלבה הזאת : (כ) ואם
 דא יגאר את השדה. המקדיש : ואם מכר. הגזבר : את השדה לאיש אחר
 דא יגאר עוד. לשוב ביד המקדיש : (כא) והיה השדה בצאתו ביובר. מיד
 הלוקחו מן הגזבר כדרך שאר שדות היולאות מיד לוקחיהם ביובל : קודש לה'.
 לא שישב להקדש ביד הבית ליד הגזבר אלא כשדה החרס הנספן לכהנים שנאמר
 (במדבר יא) כל חרס בישראל לך יהיה חף זו הפחלק לכהנים של אותו משמר שיום
 הכפורים של יובל פוגע בו : (כב) ואם את שדה מקנתו וגו'. חילוק יש בין
 שדה מקנה לשדה אחוזה שדה מקנה לא תחלק לכהנים ביובל לפי שאינו יכול
 להקדישה אלא עד היובל שהרי ביובל היתה עתידה ללאת מידו ולשוב לבעלים
 לפיכך אם בא לגאלה יגאל בזמים הללו הקלבים לשדה אחוזה. ואם לא יגאל
 וימכרנה גזבר לאחר או אם לא יגאל הוא בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו
 מאתו אותו שהקדישה ופן תאמר לאשר קנהו הלוקח הזה האחרון מאתו וזהו

הגזבר

ויחשב זה בהנא ית מנן פרסנה עד שתא דיובגא ויתן ית פרסנה
 ביומא ההוא קידשא קדם יי: כד בשנת היובל ישוב השדה
 לאשר קנהו מאתו לאשר-לו אחות הארץ:
 בשתא דיובגא יתוב תקלא לדובנה מנה לדדילה אחסנת ארעא:
 כה וכל ערכך יהיה בשמל הקדש עשרים גרה
 יהיה השמל: וכל פרסנה יתי בסלעו קידשא עשרין מעין יתי
 סלעא: כו אך-בכור אשר יבכר ליתוה בבהמה לא-
 יקדיש איש אתו אם-שור אם-שה ליתוה הוא:
 פרם בוכרא די יתבכר קדם יי בבעירא לא יקדש גבר יתה אם תור
 אם אמר דיי הוא: כז ואם בבהמה הממאה ופדה
 בערכך ויסק חמשתו עליו ואם-לא יגאל ונמכר
 בערכך: ואם בבעירא מסאבא ויפרוק בפרסנה ויוסק חומימה
 עדוהי ואם לא יתפרק ויזבן בפרסנה: כח אך כל-חרם אשר
 יחרם איש ליתוה מכל-אשר-לו מאדם ובהמה

ומשרה

רשי

הגזר לכך הולך לומר לאשר לו אחיות הארץ מירושת אבות וזהו בעלים
 הראשונים שמכרוהו למקדיש: (כה) ובר ערכך יהיה בשקל הקדש. כל
 ערכך שכתוב בו שקלים יהיה בשקל הקדש: עשרים גרה. עשרים מעות כך
 היו מתחלה ולאחר מכן הסיפו שחזק ואמרו רבותינו שש מעה כסף דיגר
 עשרים וארבע מעות לסלע: (כו) לא יקדיש איש אתו. לשם קרבן אחר
 לפי שאינו שלו: (כז) ואם בבהמה הממאה וגו'. אין המקרא הזה מוסב על
 הכור שאין לומר בכור בהמה עמאה ופדה בערכך וחמור אין זה שהרי אין
 פדיון פטר חמור אלא טלה והוא מהנה לכהן ואינו להקדש אלא הכתוב מוסב
 על ההקדש שהכתוב שלמעלה דבר בפדיון בהמה טהורה שהוממה וכאן דבר
 במקדיש בהמה עמאה לבדק הבית: ופדה בערכך. כפי מה שיעריכנה הכהן:
 ואם לא יגאל. ע"י בעלים (ת"כ): ונמכר בערכך. לאחרים: (כח) אך כל
 חרם וגו'. (ת"כ) נחלקו רבותינו בדבר. י"א סהם חרמים להקדש ומה אני מקיים
 (במדבר י"ח) כל חרם בישראל לך יהיה בחרמי כהנים שפרש ואמר הרי זה
 חרם לכהן ויש שאמרו סהם חרמים לכהנים: לא ימכר ורא יגאל. אלא יסקן
 לכהן

בַּחֲתֵי לַיּוֹם שְׁשִׁי

וּמִשְׁנֵה אַחֲזֹתוֹ לֹא יִמְכַר וְלֹא יִגְאֹל כָּל־תָּרִם קֹדֶשׁ־
 קִדְשִׁים הוּא לַיהוָה : בָּרִם כִּי תִרְמֵא דִי יָחִרִם גְּבֵר קָדָם יי כִּפְלֵ
 דִי גַה מֵאִנְשָׁא וּבְעִירָא וּמִתְקַל אַחֲסָנְתָהּ לֹא יִזְדַּבֵּן וְגַא יִתְפָּרַק כִּי
 תִרְמֵא קֹדֶשׁ קִידֻשִׁין הוּא קָדָם יי : שְׁבִיעֵי כַּט כָּל־תָּרִם אֲשֶׁר
 יִחִרִם מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מִוֹת יוֹמָת : כִּי תִרְמֵא דִי
 יִתְתַּרֵּם מִן אִנְשָׁא גַא יִתְפָּרַק אֶתְקַמְרָא יִתְקַמְרִי : ד וְכִל־מַעְשָׂר
 הָאָרְצִי מִזְרַע הָאָרְצִי מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ
 לַיהוָה : וְכִי מַעְשָׂרָא דְאֶרְעָא מִזְרַעָא דְאֶרְעָא מִפְּרִי אִיכְנָא דְדִי הוּא
 קִידֻשָׁא קָדָם יי : לֹא וְאִם־גְּאֹל יִגְאֹל אִישׁ מִמְּוַעֲשָׂרֹו
 חֲמִישִׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו : וְאִם מִפְּרִק יִפְרוֹק גְּבֵר מִמַּעְשָׂרָה חֲוִמְשִׁיה
 יוֹסֵף עֲלוּהִי : מִפְּטִיר גַב וְכִל־מַעְשָׂר בְּקָר וְצֹאן כִּי
 אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הָעֵשִׂירִי יִהְיֶה־קֹדֶשׁ

ליהוה

רש"י

לכּוּן. לדבּרי האומר סתם חרמים לכהניס מפרש מקרא זה בסתם חרמים והאומר סתם
 חרמים לבדק הבית מפרש מקרא זה בחרמי כהניס שהכל מודים שחרמי כהניס
 אין להם פדיון עד שיבואו ליד כהן וחרמי גבוה נפדים : ל חרם קדש קדשים
 הוא. האומר סתם חרמים לבדק הבית מביא ראיה מכאן והאומר סתם חרמים
 לכהניס מפרש כל חרם קדש קדשים הוא לה' ללמוד שחרמי כהניס חלים על
 קדשי קדשים ועל קדשים קלים ונותן לכּוּן כמו ששינונו במס' ערכין אם נדר
 נותן דמיהן ואם נדבה נותן את טובתה : במאדם. (ערכין כח) כגון שהחרים
 עבדיו ושפחותיו הכנעניים : (כט) כּוּן חרם אשר יחרם וגו' (ס"ב) היולא
 ליהרג ואמר אחד ערכו עלי לא אמר כלום : מות יומת. הרי הולך למוט לפיכך
 לא יפדה אין לו דמים ולא ערך : (ד) וכל מעשר הארץ. במעשר שני
 הכתוב מדבר : מזרע הארץ. דגן : מפרי העץ. תירוש וילר : דה' הוא.
 קנאו השם ומשולחנו לזה לך לעלות ולאכול בירושלים כמו שנאמר (דברים ד)
 ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגןך תירושך וגו' : (דא) במעשרו. ולא ממעשר
 חזירו הפודה מעשר של חזירו אין מוסף חומש ומה היא גאולתו כדי להחירו
 באכילה בכל מקום והמעות יעלה ויאכל בירושלים כמ"ש ונתת בכסף וגו' :
 (כב) תחת השבט. כשבא לעשרן מוליחין בפתח זה אחר זה והעשירי מכה
 בשבט לבועה בסקרא להיות ניכר שהיא מעשר כן עושה לטלאים ועגלים של

קרה

בהקתי ליום ששי

לִיהוָה : וְכִי מֵעַשְׂרֵי תוֹרִין וְעָאן כֹּל דִּיעֲבַר תְּחִית חוּמְרָא עֲשִׂירָאָה
 יְהִי קִדְיֵשׁ קָדֵם יי : לֹא יִבְקֹר בֵּין טוֹב לְרַע וְלֹא
 יִמְרִנּוּ וְאִם-הֵמָּר יִמְרִנּוּ וְהָיָה הָיָא וְתַמְזַרְתּוּ יְהִי-
 קִדְיֵשׁ לֹא יִנְאָר : לֹא יִבְקֹר בֵּין טַב לְבִישׁ וְכֹא יִחְפְּנָה וְאִם חֲפָא
 יִחְפְּנָה וְיְהִי הוּא וְחִדּוּפָה יְהִי קִדְשָׁא קֹא יִתְפָּרֵק : כִּד אֵלֶּה
 הַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה אֶר-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּהַר סִינַי : אֵלֶּיז פְּקוּדֵיֵא דִי פְקִיד יי ית מֹשֶׁה לְנֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 בְּמִזְרָא דְסִינַי :

ח ז ק

רש"י

כל שנה ושנה : יהיה קדש. לקרב למוצא דמו ואמוריו והבשר נאכל לבעלים
 שהרי לא נמנה עם שאר מתנות כהונה ולא מלינו שהיא בשרו ניתן לכהנים :
 (רג) לא יבקר וגו'. לפי שנאמר (שם יב) וכל מבחר נדריכם יכול יהא בורר
 ומוזיא את היפה ח"ל לא יבקר בין טוב לרע בין חס בין בעל מוס חלה עליו
 קדושה ולא שיקריב בעל מוס אלא יאכל בתורה מעשר ואסור ליגזו וליעבד :

חס"ת ספר ויקרא

הפטרת בהקתי

א יְהוָה עֲזָר וּמַעֲזֵי וּמְנוּסֵי בְּיוֹם צָרָה אֵלֶיךָ גּוֹיִם יִבְאֹוּ מֵאֲפִסִּי-
 אֶרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶךְ-שֶׁקֶר נִחְלָו אֲבוֹתֵינוּ הִבֵּל וְאִין-בָּם
 מוֹעִיר : ב הִיעֲשֶׂה-לָּו אָדָם אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים : ג רָבֵן
 הִנְנִי מוֹדִיעִם בְּפַעַם הַזֹּאת אוֹדִיעִם אֶת-יְרֵדִי וְאֶת-גְּבוּרַתִּי
 וְיִדְעוּ כִּי-שָׁמַי יְהוָה : ד הַטָּאת יְהוָה פְּתוּבָה בְּעַט בְּרוּךְ
 בְּצַפְרֵן שְׁמִיר חֲרוּשָׁה עַל-לִוְיָה לְבָם וּלְקַרְנֹת מִזְבְּחֹתֵיכֶם :
 ה כּוֹבֵד בְּגִיחֵם מִזְבְּחֹתֵם וְאֲשֵׁרֵיהֶם עַל-עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבְעוֹת
 חֲגֻבָּהוֹת : ו תְּרַרִי בַשָּׂדֶה תִּילָךְ כְּלִי-אוֹצְרוֹתֶיךָ לְבֵן אֶתָּן

במח"ד

הפטרת בחקתי

בְּמַתִּיךָ בַחֲטָאת בְּכַל־גְּבוּלֶיךָ : וְשִׁמְטִיתָהּ וּבָךְ מִנְחַלְתֶּךָ אֲשֶׁר
 נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךָ אֶת־אֵיבֶיךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ כִּי־
 אֲשֶׁר קָדַחְתָּם בְּאִפִּי עַד־עוֹלָם תִּוָּמַד : ח פֶּה | אָמַר יְהוָה אֲרוּר
 הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאֵלִים וְשֵׁם בֶּשֶׁר זָרְעוּ וּמִן־יְהוָה יִסוּר
 לָבוֹ : ט וְהָיָה כְּעָרֵעַר כְּעָרֵבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹא טוֹב וְשָׁבוּ
 חֲרָרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מִלְחָח וְלֹא תֵשֵׁב : י בְּרוּךְ הַגִּבֹּר אֲשֶׁר
 יִבְטַח בִּיתוֹ וְהָיָה יְהוָה מִבְּטָחוֹ : יא וְהָיָה כְּעֵץ | שִׁתּוֹר עַל־
 מַיִם וְעַל־יּוֹבֵל יִשְׁכַּח שְׂרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹא הֵם וְהָיָה עֲלֵהוּ
 רֵעֵנוּ וּבִשְׁנַת בְּצֻרֹת לֹא יִדָּאָג וְלֹא יִמַּיֵשׁ מַעֲשׂוֹת פְּרִי : יב עֵקֶב
 הַלֵּב מִכָּר וְאִנֶּשׁ הוּא מִי יִדְעֵנוּ : יג אֲנִי יְהוָה חָקֵר לֵב בְּחֵן
 פְּלוֹת וְלִתְתֵי לְאִישׁ כְּדַרְכּוֹ כְּפְרִי מַעֲלָלוֹ : יד קִרְא דָגֵר וְלֹא
 יִלְדַּע עֲשֵׂה עֲשֵׂה וְלֹא בְּמִשְׁפַּט בַּחֲזִי יִמּוֹ יַעֲזֹבֵנוּ וּבְאַחֲרֵיתוֹ יִהְיֶה
 נָבֵל : טו כִּפְסָא כְבוֹד מְרוֹם מְרֵאשׁוֹן מְקוֹם מְקַדְשָׁנוּ : טז מְקוֹת
 יִשְׂרָאֵל יְהוָה פִּלְעִזּוּבֶיךָ יִבְשׂוּ יִסוּרֵי בְּאֶרֶץ יִכְתְּבוּ כִּי עֲזָבוּ
 מְקוֹר מַיִם־חַיִּים אֶת־יְהוָה : יז רַפְּאֵנִי יְהוָה וְאַרְפָּא הוֹשִׁיעֵנִי
 וְאוֹשַׁעַה כִּי תַחֲלֵתִי אֲתָה :

* יראה קרי * כרכיו קרי * ימיו קרי * וסוריו קרי

משנה אהלות פרק ז'

הַטּוֹמְאָה בְּפוֹתֵךְ וּמְקוֹמָהּ טַפַּח עַל טַפַּח עַל רֹם טַפַּח. כָּל הָעֲלִיּוֹת שֶׁעַד
 גְּבַה־אֶפְרָיִם הֵן עֲשׂוֹר טְמֵאוֹת. הַיְהוָה עָלֶיהָ אַחַת עַל גְּבֵי שְׁנֵי
 בְּתָיִם. הִיא טְמֵאָה וְכָל הָעֲלִיּוֹת שֶׁעַד גְּבַה טְהוֹרוֹת. כּוֹתֵל שְׁוֵנֵי טוֹמְאָה
 בּוֹקֵעַת וְעוֹלָה בּוֹקֵעַת וְיִוֹרְדֶתָּה. גִּפְשׁ אֲטוֹמְאָה. הַנּוֹגֵעַ בָּהּ מִן הַצִּדְדִּין

טהור

ברטנורה

פֶּרֶק ז' הַטּוֹמְאָה שֶׁעַד גְּבַה. שֶׁעַל גְּבֵי הַכּוֹתֵל : טְמֵאוֹת. שֶׁהַכּוֹתֵל מִשְׁמַשׁ לָהֶן וְרַחֲשֵׁי
 קוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹת תְּחוּבוֹת כְּכּוֹתֵל וְהַכּוֹתֵל גְּבוּהַ וְהוּא מַחֲסֶה לְכָל הָעֲלִיּוֹת שֶׁנֶּהֱ
 לְמַעַל מִזּוּ וְדוֹקָא כְּשִׁמְקוֹם הַטּוֹמְאָה טַפַּח עַל טַפַּח דְּנִחְשַׁב כֹּל הַכּוֹתֵל כְּקַבֵּר טַחֵם וּמִכֵּי אֵת הַטּוֹמְאָה
 לְכָל הָעֲלִיּוֹת אֲבָל אֵין שֶׁס טַפַּח עַל טַפַּח בּוֹקֵעַת כְּנֶגְדָה וְהַצִּדִּים טְהוֹרִים וְאֵין הַכּוֹתֵל נִדוּן מִחֲסֵה
 עַל מִחֲסֵה כִּיּוֹן לְאֶפְרָיִם סָדֵק לִכְפֹּל לְגַד הָעֲלִיּוֹת : עָלֶיהָ אַחַת בְּנוּיָה עַל גְּבֵי שְׁנֵי בְּתָיִם.
 שְׁכּוֹתֵל זֶה מִפְּסִיק בֵּין ב' הַכּוֹתֵם וְעֲלִיּוֹהַ בְּנוּיָה עַל גְּבֵי שְׁנֵיהֶם : הִיא טְמֵאָה. עֲלִיּוֹהַ הַרְאֵשׁוּנָה
 שֶׁהַכּוֹתֵל הֵוא מְנִיעַ עַד הַמַּעֲוִיכָה וְהַטּוֹמְאָה בּוֹקֵעַת כֵּה : וְכָל הָעֲלִיּוֹת שֶׁעַל גְּבַה טְהוֹרוֹת.
 דְּמַעֲוִיכָה שֶׁעֲלֶיהָ חוֹסֵת : כּוֹתֵל הַשְׁוֵנִית. כּוֹתֵל הַכּוֹנֵי כְּמִקּוֹם שֶׁהִים מְנִיעַ שֶׁס כְּעַם שֶׁהוֹךְ
 וְכוּעַר

בַּחֲתֵי לַיּוֹם שֵׁשִׁי

וְבו פֶתַח הַרְבֵּה. בְּכֵן טַמְאִין. נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶן. הוּא טַמֵּא וְכֵן מְהוֹרִין.
 חָשַׁב לְהוֹצִיאָו בְּאֶחָד מֵהֶן. אוֹ בַחֲתוֹן שֶׁהוּא אֲרַבְעָה עַל אֲרַבְעָה מְפָתִים
 הַצִּיָּל עַל כָּל הַמְּפָתִים. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים יִחְשׁוּב עַד שֶׁלֹּא יָמוּת הַמֵּת.
 בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים אַף מִשְׁמַת. הִיָּה סְתוּם וְנִמְלָךְ לְפִתְחוֹ. בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים בְּשִׁיפְתָּח אֲרַבְעָה מְפָתִים. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים בְּשִׁיפְתְּחִיר. וְטוֹדִים
 בְּפִתְחֵי בֵּתְחֵה. שִׁיפְתָּח אֲרַבְעָה מְפָתִים: י הָאֵשֶׁה שֶׁהִיא מְקַשָּׁה לִידָד
 וְהוֹצִיאָוּהָ מִבֵּית לְבֵית. הֲרֵאשׁוֹן טַמֵּא בְּסַפֵּק. וְהִשְׁנִי בּוֹדָאי. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה אֵימְתִי בּוֹטָן שֶׁהִיא נִטְלַת בְּגָדִים. אָבֵל אִם הִיָּתָה מְהַקְבֵת. הֲרֵאשׁוֹן
 מְהוֹר. שְׁמִשְׁנַפְתָּח הַקֶּבֶר. אִין פְּנָאי לְהַלְךָ. אִין לְנַפְלִים פְּתִיחַת הַקֶּבֶר.
 עַד שִׁיעֲנִלוּ רֹאשׁ בְּפִיקָה: ה יֵצֵא הֲרֵאשׁוֹן מֵת וְהִשְׁנִי חַי מְהוֹר. הֲרֵאשׁוֹן
 חַי וְהִשְׁנִי מֵת טַמֵּא. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר בְּשִׁפִּיר אֶחָד טַמֵּא. בְּשִׁנֵּי שְׁפִירִים
 מְהוֹר: ו הָאֵשֶׁה שֶׁהִיא מְקַשָּׁה לִידָד. מְחַתְּבִין אֶת הַוֹלָד בְּמַעֲיָה. וְהוֹצִיאִין
 אוֹתוֹ אֲבָרִים אֲבָרִים. מִפְּנֵי שְׁחִיבָה קוֹדְמִין לְחַיֵּי. יֵצֵא רוּבוֹ אִין נֹגְעֵן בּוֹ.
 שְׁאִין דּוֹחִין נֶפֶשׁ כִּפְנֵי נֶפֶשׁ:

בַּרְטוּרָא

שֶׁל פֶּתַח כְּחַלל הַפֶּתַח מִכְחוּץ כֵּן טַמְאִים אֵף עַל פִּי הַפֶּתַח נְעוּלִים דְּגוּרוֹ חֲכָמִים טוֹמְאָה
 עַל הַמְקוֹס שֶׁהוּא דֶרֶךְ יֵצִיאת טוֹמְאָה שְׂסוּפוֹ שֶׁל מֵת לְלֶאֱת דֶּרֶךְ סָס: חָשַׁב לְהוֹצִיאָו בְּאֶחָד
 מֵהֶן. אֵף עַל פִּי שֶׁלָּה נִפְתַּח: אוֹ בַחֲלוּן שִׁישׁ בּוֹ ד'. דִּכְתִּי שִׁיעֲרוֹ חֲכָמִים שְׂרָאוֹ
 לְהוֹלֵאת הַמֵּת: בְּצִיָּל. עַל כָּל הַפֶּתַח הַנְּעוּלִים: יִחְשׁוּב עַד שֶׁלֹּא יָמוּת הַמֵּת. דְּמַסְרִידָה
 חוֹרַת טוֹמְאָה לְפִתְחֵים כְּמִיתַת הַמֵּת שׁוֹב אֵינָה עוֹלָה מֵהֶן כְּמַהֲשֵׁה אֵלָּא ע"י מַעֲשֵׂה כְּבוֹן נִפְתַּח:
 וּב"ה אוֹמְרִים אַף מִשְׁמַת. מַהֲשֵׁה מַפְקַעַת חוֹרַת טוֹמְאָה מִן הַפֶּתַח מִכָּאן וְלִהֲבֵא אֲבֵל
 כֵּלִים שְׁהִיוּ בְּפִתְחֵים קוֹדֵם מַהֲשֵׁה מוֹדוֹ כ"ה שֶׁהֵם טַמְאִים: הִיָּה. אֶחָד מִן הַפֶּתַח:
 סְתוּם. בְּזַכְנוּס: כְּשִׁיפְתָּח ד' מְפָחוּס. הוֹלֵלוּ שֶׁהֵם פֶּתַח: כְּשִׁיפְתָּח. לְפִתְחוֹ מִיד
 הוֹלֵלוּ שֶׁהֵם פֶּתַח: כְּנוֹן כּוֹתֵל שְׁאִין בּוֹ פֶּתַח וְכֵן לַעֲשׂוֹת פֶּתַח חֲדָשׁ לֹא
 הוֹלֵלוּ הַפֶּתַח עַד שִׁפְתָּח אֲרַבְעָה עַל אֲרַבְעָה: ד' הוֹצִיאָוהָ מִבֵּית רַבִּית. וְכִבִּית שֶׁנִּי יִלְדָה
 אֵל מֵת וּמִסְפָּקָ לָן אִם יֹאֵל הוֹלָד מֵת מִן הַכֵּית הֲרֵאשׁוֹן: בּוֹטָן שֶׁהִיא נִטְלַת בְּגָדִים.
 שֶׁכְּרוֹתִיה נּוֹטְלוֹת אוֹתָהּ כְּרוֹתִיה שֶׁאֵינָה יֹכֵלָה לִילֵךְ הִיִּשְׁוֵן שְׂמֵא יֹאֵל הוֹלָד מֵת מִן הַכֵּית
 הֲרֵאשׁוֹן: הַקֶּבֶר. רַחַם הָאֵשֶׁה שֶׁנִּפְתַּח כְּשֶׁהוֹלָד יוֹאֵל: אִין לְנַפְלִים פְּתִיחַת הַקֶּבֶר וְכוּ'.
 סוֹמֵא דְּמִלְתָּא דְּרַבִּי יְהוּדָה הִיא וְה"ק הִיא דְּלִאמְרֵן שֶׁמִּשְׁנַפְתַּח הַקֶּבֶר אִין פְּנָאי לְהַלְךָ לֹא אִמְרֵן אֵלָּא
 בְּנַפֵּל שֶׁיִּגְוֵל רֹאשׁ כְּפִיקָה כְּלוֹמַר שִׁישׁ לוֹ עֵינָו רֹאשׁ גְּדוֹל כְּפִלְךָ הוּוֹ שֶׁהֲנִסִּים עוֹוֹת בּוֹ חוֹטֵ
 שֶׁל שְׁחִי אֲבֵל אִם לֹא הִיָּה לְנַפֵּל עֵגוֹל רֹאשׁ כְּפִיקָה אֵלָּא קֶטַן מוֹה אֵף עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֶּבֶר וְיֹאֵל
 רֹאשׁ הוֹלָד לְחוּץ יֵשׁ לָהּ פְּנָאי לְהַלְךָ וְהִיִּשְׁוֵן שְׂמֵא יֹאֵל רֹאשׁוֹ מִן הַכֵּית הֲרֵאשׁוֹן וְהִלְכָה כְּרַבִּי
 יְהוּדָה: ד' יֵצֵא הֲרֵאשׁוֹן מֵת. הוֹלָד הֲרֵאשׁוֹן יֹאֵל מֵת וְהוֹלָד שֶׁנִּי יֹאֵל חַי: מְהוֹר. הַשְׁנִי
 הַחַי מְטוֹמְאָת מֵת אִם הוֹצִיאָו מִן הַכֵּית קוֹדֵם לִידַת הַשְׁנִי דְּכַעֲרוֹ דְּכַעֲרֵי אִמּוֹ לֹא נִעְמָא אֵף
 עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֶּבֶר דְּטַהֲרָה בְּלוּעָה אֵינָה מִיטְמָאָה: הֲרֵאשׁוֹן חַי וְהִשְׁנִי מֵת טַמֵּא. אֵף
 עַל פִּי שֶׁהוֹצִיאָו הַחַי מִן הַכֵּית קוֹדֵם שְׂנוֹלָד הַמֵּת דְּמִכּוּן שִׁיָּא הַחַי נִפְתַּח הַקֶּבֶר וְנִעְמָא מִיד
 דְּסוֹף טוֹמְאָה לְלֶאֱת: בְּשִׁפִּיר אֶחָד טַמֵּא. כְּלוֹמַר אִם יֹאֵל שְׁנִיָּה כְּעִין שְׁפִיר אֶחָד שִׁיָּא
 בְּכַת אֶחָת טַמֵּא: שְׁפִיר. שִׁיָּא שְׂהוֹלָד כְּחוֹן כָּה: בְּשִׁנֵּי שְׁפִירִין. כְּלוֹמַר כְּעִין שְׁנֵי שְׁפִירִין
 זֶה אֶחָד זֶה אֶפְלוּרֵי רֵאשׁוֹן חַי וְשְׁנֵי מֵת טַהוֹר דְּסַכְרִי ר' מֵאִיר אֵף עַל פִּי שֶׁנִּפְתַּח הַקֶּבֶר אִין מְטַמֵּא
 עַד שִׁיָּא לְאוּרֵי הַטּוֹלֵס וְאִין הִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר: ך' יֵצֵא רוּבוֹ. שֶׁל וְלֹד מְשִׁיָּא רוּב רֹאשׁוֹ שְׂהוֹא
 מִשְׂאֵלָה פִּדְחָה: אִין נּוֹנְעִים בּוֹ שְׁאִין דּוֹחִים נֶפֶשׁ. הוֹלָד מִפְּנֵי נֶפֶשׁ הָאֵשֶׁה:

רבי

גמרא נדה דף ד ע"ב

רפי ראה דם בפליטה וטימא. ראה ביום וטיהר. המתין שעה אחת. חזר וטימא. אמר. אוי לי שפא טעיתי. שפא טעיתי. ודאי טעה. דתניא לא יאמר חכם אינו היה זה היה ודאי טמא. אפא אמרינן אין לו לדין אפא מה שענינו רואות. מעיקרא אחזקיה בטמא. פיון דחזא לצפרא דאשתני אמר לה ודאי טהור תהו ובפליטה הוא דלא אתתחי שפיר פיון דחזא דהדר אשתני. אמר האי טמא הוא ומפכה הוא דתמפכה ואזיל

רש"י

ראה ביום. לאוהו דם עלמו. חזר וטימא. קא סלקא דעמיה ללא חזר ורחשו ללא מאליו חזר בו וטימא דסבר שמא אמש טמא הוא ועכשו שיבש נסתה ממרחיו ממה שהיה לו אמש ולו היה לה כמחלתו היה נראה טמא לפיכך חזר בו ממה שטיהר: שמא טעיתי. במה שחזרתי וטמאתי הואיל ומראהו עכשו טהור: מעיקרא אחזקיה בטמאה. כלומר אמש לא מספק טימא ללא שפיר חזייה ואחזקיה בטמאה דאמרינן לקמן רבי בדק לאור הנר: דאשתני. הלכין: דהדר אשתני. עוד יוסר: מפכה. מראה אדמומו עוברת הלכך הדר למילתיה קמיימא וטימא והא דאמרינן אין לו לדין ללא מה שענינו רואות היכא דלא אחזיק כשהוא לח ולא חידמי ליה בטמא:

זוהר תרומה דף קל"ה ע"א

(תהלים צ"ב) מזמור שיר ליום השבת תושבחתא דא אדם הראשון קאמר לה בשעתא דאתתך מונתא דערן ואתא שבת ואגין עליה ואוקמיה חברייא. תושבחתא דא עלמא תתאה קא משבת לגבי עלמא עלאה. יומא (דכלא ביה) איהו כלל שבת מלכא דשלמא דיליה ודא איהו מזמור שיר ולא כתיב מאן קאמר ליה פמה דאוקימנא. ליום השבת יומא עגאה שבת עלאה. דא שבת ודא שבת מה בין האי להאי. אפא שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא יום השבת דא שבת דלעילא. דא יום ודא לילה. (שמות ל"א) ושמרנו בני ישראל את השבת הא לילה רוא דנוקבא. (שם כ"ג) זכור את יום השבת הא יום רוא דדכורא וגגין פך מזמור שיר ליום השבת:

בהקותי ליום ששי

יוסף להק

הלכה פסוקה

מוסר

הר"ם ה' שבת פ"ה

ספר הכתובים ס"י מ"ז

הבזר פסולת מתוך האזק ואפילו
 בידו אחת חייב והבזר תרמיסין
 מתוך פסוקת שקנה חייב מפני שהפסולת
 שקנה מטתקת איתן בשישלקו איתן
 עמהם ונמצא בבזר פסולת מתוך איזק
 וחייב. הבזר איזק מתוך פסולת בידו
 להניחו אפילו לבו ביום בעשה בבזר
 האזק וחייב. היו לפניו שני מוני אכלין
 מערבין בזר אחד מאחד ומניח האזק
 מיד. ואם בזר והנים לאחד זמן אפילו
 לבו ביום כגון שגזר בשתירת לאכול
 בין הערבנים חייב: * המשמר זון או
 שמן או מים וכן שאר המשקין במשמרת
 שקנה חייב והוא שישמר בנדרתו. אבד
 מסננים זון שאין בו שמרים או מים
 צלולין בסודרין ובכפיפה מצרית כדי
 שיהא צלול ביותר. ונותנין מים על גבי
 שמרים בשביל שיצלו. ונותנין ביצה
 סרופה למסננת של סדר כדי שיצלו.
 סדר שלש מערב שבת למחר ממחה
 ושותה בין ביד בין בפלי. וכן זון סנתו
 כל זמן שהוא תוסף סורף הבית בשמריה
 ונתהן לתוף הסודרין שעביון לא נפרשו
 השמרים מן הנין ופה ופה וכן הנין
 כגוף אחד הוא וכן הסדרל וכל ביצא בו:

(א"י י"ה) מלפנו מבחמות ארץ ומעוף
 השמים יחבמנו. מלפנו
 מבחמות ארץ ולמד אדם את בנו להיות
 גאמן מלבל שהוא גאמן באדוניו. ומעוף
 השמים יחבמנו. ולמד אדם מדוכיפת זה
 תרנגול הבר שבשביב שלא השלים
 אוטנוחו לשר. של יום בימי שלמה
 עבור השמיר שהפקיד אצלו הנק את
 עצמו. ולבה כל שארית ישראלי וישאו
 קד וחומר בעצמן בקקחו מאל בן
 הדוכיפת אשר לא יקבל שכר בשמרו
 אמנהו ואם לא ישמור לא יקבל פורענות
 אתם שאם תכבו תקבדו פורענות
 לא כל שכן שלא תעשו עונה ואלא
 הדברו כזב ואלא ומצא בפיכם לשון
 תרמית אחד בפה ואחד בלב כי אם הפך
 אמת וזהו חיתמו של תקדוש ברוך הוא.
 וכן אמרו חכמים הין צדק הין שקה צדק
 ולא שקה צדק וקריעותיו ורמיומיו של
 אדם צדק ואף גענוע ראשו של אדם
 בשהוא כזוף את ראשו וכשהוא אומר
 דאו מנגענוע ראשו לצדדים ואף האברים
 כולם אמיתיים. מישרים אהבוך אמה
 רב טבות אי ובהין די כל הללי דעלמא
 לא אשנה בדיבורי. כל המשינה בדיבורו
 באדו עובר עבונה וזה שנאמר (בראשית

י"ז) והייתי בעיניו כמתעתע וכתוב (ישעי' י'
 ה') הנה מעשה תעתועים. וכן ענישו של בדיא אפילו כשאומר אמת אין
 שומעין לו. אבד כל הדבור אמת ואינו דובר שקר אף להעלותו על לבו כל דבריו
 מתמימים וניגור גזירה מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיימה למענה. ועל זה
 נאמר (א"י כ"ג) ותגר אומר ויקם קף:

ו' מצות עשה, ה' מצות לא תעשה.

ערכין פ"א ה'. שהי"ד ה' ערכין פ"א. שהי"מ מ"ע קי"ד. ספ"ג עשין קכ"ה :

שנה (קלו) מ"ע לדון דין ערכי אדם שנא' איש כי יפריא רנדור
 בערכך נפשות רה'. האומר ערך אדם פלוני עלי או שאמר ערכי
 עלי לריך ליתן ערך הקלוב בחורה. ערך הזכר מנן ל"א יום עד בן חמש שנים
 גמורות מעת לפת מיום הלידה (וכן כל השנים שבכרכין) חמשה שקלים (עיין
 כלל ט"ז) וערך הנקבה שלשה שקלים. ומשנכנס בשנת שש יום אחד עד שישלים
 שנת עשרים ערך הזכר עשרים שקלים ונקבה עשרה שקלים. ומשנכנס כ"א עד
 שישלים שנת ששים ערך הזכר חמשים שקלים ונקבה שלשים שקלים. ומשנכנס
 בשנת ס"א עד סוף ימיו אפי' היה כמה שנים ערך הזכר ט"ו שקלים ונקבה
 עשרה שקלים. אחד המעריך את היפה והצריח ואחד המעריך את החולה או
 מוכה שחין נותן כפי ערך הנל, אבל אם אמר דמי אדם עלי נותן כפי שהוא
 שוה למכור בשוק וסחם ערכין לבדק הבית. הערכין הם נדרי הקדש (עיין סו'
 תקע"ה) לפיכך חייבין עליהם משום לא יחל דברו (בסו' ת"ז) ולא תאחר לשלמו
 (בסו' תקע"ד) ומשום ככל היולא מפיו יעשה (בסו' תקע"ה). ומהג' בזכרים
 ונקבות גם בזמן הזה (עיין כלל ה) :

בחורה פ"א. כפי הי"ד ה' בחורה. שהי"מ לית קי"ו. מ"ע פ"ז. כ"ג אוי ש"ה
 עשין וכ"ב :

שנב שנג [רטז] מל"ת שרא להמיר בהמה בבהמת קדשי מנבח
 שנא' לא יחליפנו ורא ימיר אותו טוב ברע או רע
 בטוב. וניתק (קלו) רמ"ע אם המר ימיר והיה הוא ותמורתו יהיה
 קדש. יחיד שיש לו קרבן שהוא מתכפר בו ואמר על בהמת חולין שיש לו הרי
 זו תחת זו או חליפה זו או הרי זו תחת תחת זו או עולה זו או תחת תחת
 או עולה שיש לו במקום פלוני אפי' אחד במאה או מאה באחד בין בהמת אחת
 בין בזו אחר זו (אפי' המיר בשבת) הרי התמורה קודם ולוקה על כל בהמה
 ובהמה שהמיר. אבל אם אמר הרי זו תחת עולה או תחת או אמר זו מחיללת
 על זו לא אמר כלום. אין עושה תמורה אלא בהמה מקרבנות המנבח בין תמימה
 בין בעלת מום והוא שהקדישה תמימה או בעלת מום עובר ונעשית בעלת מום
 קבוע. אבל המקדש בעלת מום קבוע אינו עושה תמורה מפני שלא תקדש
 גופה קדושה גמורה ואינה אלא קדושת דמים. אחד הממיר תמים בבעל מום
 או בעל מום בתמים או בקר בלאן וכן בשאר בהמות שבמינן קרב למנבח תמורת
 עולה הקרב עולה. ואם היחה בעלת מום או נקבה תרעה עד שיפול בה מום
 ותמכר ויביא בדמיה עולה. תמורת תמורת תמורת אשם תרעה עד שיפול
 בה מום ויפלו דמיה לנדבה. תמורת שלמים הקרב שלמים ככל תורת זבח
 המיר

המיר בה ערב פסח קודם הלוא תרעה עד שיפול בה מוס ותמכר ויביא בדמיה שלמים. ואם המיר אחר הלוא - התמורה תקרב שלמים. בכור ומעשר תמורתן שלמים. תמורת תודה תקרב תודה אלא שאינה טעונה לחם. תמורת פסח אם תרעה עד שיפול בה מוס והאכל תמורת הכבוד לכהנים ותמורת המעשר לצעלים. אחד הממיר בזדון או בשגגה ה"ז עושה תמורה ולוקה. כיצד המתכוין לומר הרי זו תמורת עולה שיש לי ואמר תמורת שלמים שיש לי הרי זו תמורה ולוקה. אבל אם דימה שמוחר להמיר והמיר ה"ז המורה ואינו לוקה. ומה שלוקין על התמורה אע"פ שאין בו מעשה שמפי השמועה למדו כל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו חוץ מנשבע ומומר ומקלל בשם (במ"ש בכלל ח'). גם לא קשה למה לוקין על התמורה הרי לאו שניתק לעשה הוא מפני שיש בה שני לאוין ועוד מפני שאין לאו שבה שיהיה לעשה בהלכוד והשופעין אין עושין תמורה אם המירו והן מזהרין שלא ימירו שאלה מן השופעין או מי שהמיר בקרבן לצור הואיל ויש לו בה שותפות ה"ז לוקה ואין התמורה קדש. ומהג בזכרים ונקבות גם בזמן הזה אם עבר והקדים והמיר (עיין כלל ה') :

בכורות י"ד. תמורה ל"ב. שה"ד ח' ערכין ס"ה. שה"ס מ"ע קס"ו. ספ"ג עשין קכ"ט :

שנד (קלח) מ"ע דדון דין ערבי בהמה שנא' והעמיד את הבהמה וגו' והעריך. המקדים בהמה בחייה בין טמאה בין טהורה בין קדשי בדק הבית בין קדשי מוצח שנפל בה מוס (אבל הקדים בעל מוס עיין סי' רפ"ז) או אפי' הקדים המומה הראויה ליקרב למוצח והוא קדשה לבדק הבית ופודין אותה (עיין סי' תמ"ב) לריכה העמדה והערכה כב"ד ואם מתה קודם שתעריך ותפדה אין פודין אותה אחר שמתה אלא תקבר (ועיין סי' שג"ה וכלל ה') :

ערכין ס"ט. שה"ד ח' ערכין ס"ה. שה"ס מ"ע קס"ו. ספ"ג עשין קכ"ט :

שנה (קלט) מ"ע דדון דין ערבי בתים שנא' ואיש כי יקדיש את ביתו וגו'. המקדים את ביתו או בהמה טמאה או מטלטלין בערכין בשווין בין טוב ובין רע ואם פדה אותן המקדים או אשתו או יורשו מוסף חומש, אבל אחר אינו מוסף חומש וכופין את הצעלים לפתוח ראשון והדמים לבדק הבית, וערכי בתים מהג בזכרים ונקבות גם בזמן הזה (עיין כלל ה') :

ערכין ס"ד ח' ספר הי"ד ח' ערכין ס"ה. שה"ס מ"ע קי"ו. ספ"ג עשין קכ"ט :

שנו (קמ) מ"ע דדון דין ערבי שדות שנא' ואם משדה אתותו יקדיש איש וגו' זרע חומר שעורים (עיין כלל ט') חמשם שקר בסף. לכל שנות היוכל ואין יוכל מן המנין ועולה לכל שנה סלע ופוגדין ואם

ואם יש עד היוכל דרך משל שמונה שנים נותן ח' סלעים וח' פונדיונות שיטלה לכל שנה סלע ופונדיון, והבעלים או אשתו או יורשו נותנים עשר סלעים ועשר פונדיונות מפני שמוסיפין חומש. וטובג בזכרים ונקבות בזמן שיוכל נוהג (עיין כלל ד' ה') ואם הקדיש שדה מקנה שמין אותה כמה היא שוה עד היוכל ופודין אותה והבעלים אין מוסיפין חומש ופדיונה לבדק הבית וכשנוגע יוכל בין נפדית בין לא נפדית תחזור לבעלים ראשונים שמכרוה:

ערכין כ"ט. תמורה ל"ב. ספר הי"ד ח' תמורה פ"ד. שה"מ ל"ח ק"ז. סמי"ג לאוין שמי"ן וקדשים שנוהגין בזמן הזה או מעות צדקה אם משנין אותן. ע"י בספר הי"ד הלכות תמנות עניי"ם פ"ח. וז"ל סמי"ג קני"ג. וביותר דעה סימן רנ"א רנ"ב רנ"ג:

שנז [ריז] מל"ת שרא לשנות קדשים מקדושה לקדושה שנא' אך בכור אשר יבוכר לה' לא יקדיש איש אותו. שלא יעשה בכור עולה או שלמים וה"ל לשאר קדשים שאין משנין אותם מקדושה לקדושה אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית ואין לוקין על זה. וטובג בזו"ג:

ערכין כ"ח. ספר הי"ד ח' ערכין פ"ו ז' ח'. שה"מ מ"ע קמ"ה. סמי"ג עשין קל"ב:

שנח (קמ"ח) מ"ע דרון דין חרמים שנא' אך כר חרם וגו'. אם החרים אדם מנכסיו סתם הרי אלו ינחנו לכהנים שבאותו משמר אלא אם בירר בפירוט שזה יהיה לבדק הבית (זה נקרא חרמי שמים) אז הוא לבדק הבית כי סתם חרמים לכהנים וחרמי שמים נפדים אבל סתם חרמים שהם לכהנים אין נפדין ואין שדה חרם של כהן יולא ביובל ואין מחרימין בזמן הזה ואם החרים בחוץ לארץ בזמן הזה מטלטלין סתם או קרקע בפירוט לכהנים נותנים לכהנים שבאותו מקום, אבל אם החרים קרקע בארץ ישראל אינה חרם שאין שדה חרם נוהג אלא בזמן שיוכל נוהג (עיין כלל ד' ה'). וטובג בזכרים ונקבות (עיין ס' ש"ט):

ערכין כ"ח. תמורה ח'. ספר הי"ד ח' ערכין פ"ו. שה"מ ל"ח ק"ז. סמי"ג לאוין רנ"א רנ"ב:

שנש [ריח] מר"ת שרא למכור חרמי כהנים שנא' רא ימכר. [ריט] ומר"ת שלא ינארו הבערים שנאמר ורא ינארו. לבעלים. ואם מכר או גאל לא הועילו מעשיו שאין במכירה או גאולה זו כלום אלא נותנין לכהנים כתרומה (ולענין מלקות עיין כלל ח' בהגה"ה א') ובין החרים קרקע או מטלטלין נחנין לכהנים שבאותו משמר (ע"י ס' תק"ט) וכל זמן שהן בבית בעלים הרי הן כהקדש נחנין לכהן הרי הן כחולין לכל דבריהם (עיין סימן ש"ח וכלל ד' ה'):

בכורות פ"ט. ר"ה דף ב"י. ספר הי"ד הי' בכורות פ"ו ז'. שהי"מ מ"ע ע"ח. ס"ט.
 ע"ן ר"יב :

שס"א (קמ"ג) מ"ע להפריש מעשר מבהמות שהורות שיוכדו בכר שנה

שנאמר בר אשר יעבור תחת השבט העשירי יהיה קדש
 דהו'. וכילד מעשרין כונס כל הטלאים או העגלים לדיר ועושה לו פתח קטן כדי
 שלא ינאו שנים כ'אחד ואמותיהן מעמיד מבחוץ והן גועות (פ"י לועקות) כדי שישמעו
 הטלאים קולן וילאו מן הדיר לקראתן וכשילאו מן הדיר זה אחר זה מונה אותם
 בשבט אחד שנים ג' ד' כו' עד העשירי והיולא עשירי בין זכר בין נקבה בין
 תמים בין בעל מום סוקרו בסיקרא ואומר הרי זה מעשר. ואם מנאס כך בלא
 שבט ובלא סיקרא וקדש העשירי הרי זה מעשר. אבל אם לא מנאס אלא שהיה
 לו מאה טלאים או לאן והפריש עשרה בלא מנין אין אלו מעשר. ואין מעשרין
 מן הנולדים בשנה זו על הנולדים בשנה אחרת. בהמת מעשר שוחטין אותה
 בעזרה ומקבלין את דמה במזרק ושופכין במזרק שפיכה אחת כנגד היסוד
 ומקטירין אימוריה (ע"ן כלל ט"ו) והבשר נאכל לבעליו בירושלים ואין לכהנים בו
 כלום ואם הוא בעל מום נאכל לבעלים בכל מקום. ונהג אף בחין לארץ ושלח
 בפני הבית. וחז"ל אמרו שלא לעשר בהמה בזמן הזה שלא יבא לאכלו תמים
 ויבא לאיסור כרת שהוא שחיטת קדשים בחין (ע"ן סימן קפ"ז). ואם עבר ועשר
 יאכל בזמנו לבעלים. ונהג בזכרים ונקבות :

ס"ע"ש פ"א. ספר הי"ד הי' בכורות פ"ו. שהי"מ ל"ח. ק"ט. ס"ט ג' לאוין שפ"ד :

שס"ב [רכ] מ"ד' שרא ימכר ורא יגאל מעשר בהמה כשהוא תמים

שנאמר לא יגאל. וקבלו חז"ל שאף איסור מכירה במשמע ואם
 מכר אין במכירתו כלום כמו בס"י שג"ט (ולענין מלקות ע"ן כלל ח' בהנה"ס
 א') ומד"ס שאסור למכור מעשר בעל מום ואפי' שחיט. ונהג בזכרים ונקבות גם
 בזמן הזה אם עבר ועשר :

הפטרה לשבת הגדול

א וְעַרְבֵה לַיהוָה מִנְתַת יְהוָה וַיְרוּשָׁלַם בַּיּוֹם עוֹלָם וּכְשָׁנִים
 ב הַדְּמִנְיוֹת : ב וּקְרַבְתִּי אֲדִיכֶם לְמִשְׁפַּחַת וְהִייתִי אֵדַר מִמֶּחֶר
 ג בְּמִבְשָׁפִים וּבְמִנְאָפִים וּבְנִשְׁבָּעִים לְשִׁקָר וּבְעִשְׂמֵי שֹׁכְרֵי--
 ד שְׂכִיר אֲלֻמְנָה וַיִּתּוֹם וּמִטִּירֵגֶר וְלֹא יֵרְאוּנִי אָמֵר יְהוָה צְבָאוֹת
 ה בִּי אֲנִי יְהוָה לֹא שְׁנִיתִי וְאַתֶּם בְּנִי־יַעֲקֹב לֹא כָלִיתֶם :
 ו דְּמִימֵי אֲבֹתֵיכֶם סָרְתֶם מִחֻקִּי וְלֹא שִׁמְרַתֶם שׁוּבוּ אֵלָי

הפטרה לשבת דגדול

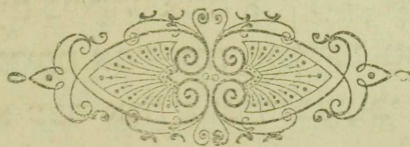
קמ

וְאֶשׁוּבָה אֲלֵיכֶם אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת וְאָמַרְתֶּם בְּמַה נָּשׁוּב׃
 ה' הִיקָבַע אֲדָם אֱלֹהִים כִּי אַתֶּם מְבַעִים אֵלַי וְאָמַרְתֶּם בְּמַה
 מְבַעֲנֶנּוּ הַמַּעֲשֵׂר וְחִתְרוּמָה׃ ו' בְּמִאֲרָה אַתֶּם נֹאדִים וְאֵתִי
 אַתֶּם קֹבְעִים הַגּוֹי בְּלוֹ׃ ו' הֵבִיאוּ אֶת־כֹּל־הַמַּעֲשֵׂר אֶל־בֵּית
 הָאוֹצֵר וַיְהִי מִרְקָב בְּבֵיתִי וּבַחֲנוּנֵי נָא בּוֹאֵת אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת
 אִם־לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם וְחִרְקֵתִי לָכֶם בְּרֻכָה
 עַד־בְּלִיַּיִ׃ ח' וְגַעַרְתִּי לָכֶם בְּאֹכַל וּלְאִי־שִׁחַת לָכֶם אֶת־דַּפְרֵי
 הָאֲדָמָה וְלֹא־תִשְׁבַּל לָכֶם הַנֶּפֶן בְּשָׂדֵה אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ ו' וְאִשְׁרוּ
 אַתְכֶם כָּל־הַגּוֹיִם כִּי־תִתְּנוּ אֶתֶם אֶרֶץ חַפְּזָן אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃
 ט' חֲזֹמוּ עָלַי דְּבָרֵיכֶם אֲמַר יְהוָה וְאָמַרְתֶּם מִה־נִּדְבַרְנוּ עֲדָיָה׃
 י' אָמַרְתֶּם שׂוֹא עֲבַד אֱלֹהִים וּמִה־בָצַע כִּי שָׁמַרְנוּ מִשְׁמֵרְתּוֹ
 וְכִי הִלְכְנוּ מִדְּרָגִית מִפְּנֵי יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְעַתָּה אֲנַחְנוּ מְאֹשְׁרִים
 יָדִים גַּם־נִבְנוּ עֵשִׂי רִשְׁעָה גַם בָּחֲנוּ אֱלֹהִים וַיִּמְלְטֵנוּ׃ יג' אִזּוּ
 נִדְבַרְנוּ יִרְאֵי יְהוָה אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיִּמְשַׁב יְהוָה וַיִּשְׁמַע וַיִּכְתַּב
 סֵפֶר זְכוֹנָן לְפָנָיו לִירְאֵי יְהוָה וּלְחֹשְׁבֵי שָׁמַי׃ יד' וְחִזּוּ לִי אֲמַר
 יְהוָה צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סִגְלָה וְחִמְדַּתִּי עֲלֵיהֶם
 כְּאֲשֶׁר יִחְמַל אִישׁ עַל־בְּנוֹ הַעֲבַד אֹתוֹ׃ יז' וְשַׁבְתֶּם וּרְאִיתֶם
 בֵּין צַדִּיק לְרִשָּׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹהִים לְאִשֶׁר לֹא עֲבָדוֹ׃ טו' כִּי
 הִנֵּה הַיּוֹם כֹּאֵן בְּעַר פֶּתְנוֹר וְחִזּוּ כָל־יְוָדִים וְכַל־עֹשֶׂה רִשְׁעָה
 כֹּשׁ וְלִחַט אַתֶּם הַיּוֹם הַבֹּא אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא־
 יַעֲזֹב דָּהֵם שָׁרֵשׁ וְעִנְיָה׃ טז' וּזְרַחְתָּ לָכֶם יִרְאֵי שָׁמַי שְׁמִי שְׁמִשׁ
 צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ וַיִּצְאֲתֶם וּפְשַׁתֶּם כְּעַגְלֵי מִרְבֵּק׃
 יז' וְעַסּוֹתֶם רִשְׁעִים כִּי־יִהְיוּ אֶפְרַי תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם בַּיּוֹם
 אֲשֶׁר־אֲנִי עֹשֶׂה אֲמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ יח' זָכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה
 עַבְדִּי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתוֹ בְּחֵרֵב עַד־כְּלִי־יִשְׂרָאֵל חֲקִים וּמִשְׁפָּטִים׃

הפטרה לשבת הגדול

הִנֵּה אֲנִי שֹׁמֵר לְפָנֶיךָ אֵת אֲרֵצֶךָ הַנִּבְּיָא לְפָנַי בּוֹא יוֹם יְהוָה
הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא : כִּי וְהָשִׁיב לְבַרְאֵבוֹת עַרְבָּנִים וְקָב בְּנָיִם עַרְבֵי
אֲבוֹתָם פְּרוֹאָבוֹא וְהַבִּיתִי אֶת־הָאָרֶץ חָרָם :

הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא :

תורה (ויקרא כ"ד)

א וּבְקִרְתָּ סֹלֶת וְאִפִּית אֹתָהּ שֵׁתִים עֶשְׂרֵה חֲלוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרִים
 יְהִי הַחֲלָה הָאֵתָהּ: ב וְשִׁבֹּת אוֹתָם שֵׁתִים מְעֻרְבוֹת
 יֵשֶׁשׁ הַמְעֻרְבוֹת עַל הַשֶּׁלֶחַן הַמִּזְבֵּחַ לִפְנֵי יְהוָה: ג וְנָתַת עֲדֵי
 הַמְעֻרְבוֹת לִבְנֵה וּכְהִיתָ לְלֶחֶם לְאֻפְרָה אִשָּׁה לַיהוָה:
 וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת בֵּינָם הַשַּׁבָּת יַעֲרֹכְנוּ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד מֵאֵת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: ה וְהִיתָ לְאַחֲרָן וּלְבָנָיו וְאֶבְלָהוּ
 בְּמִקוֹם קָדֹשׁ כִּי קָדֹשׁ קְדָשִׁים הוּא לוֹ מֵאִשֵּׁי יְהוָה הִקְדַּשְׁתָּם:

רש"י

(ב) שש המעורבות. שש חלות המערכת האחת: השלחן המזוהר. של זה עהרור.
 ד"ה על עהרו של שלחן שלא יסו הסניפין מגביהין את הלחם מטל גבי
 השלחן (מנחות ל"ו ה"כ): (ג) ונתת עד המעורבות. על כל אחת משתי המערכות
 היו שני כוזבי לבונה מלא קומץ לכל אחת: והיתה הלבונה הזאת: ללחם
 לאזכרה. שאין מן הלחם לבונה כלום אלא הלבונה נקטרט כשמסלקין אותו
 בכל שבת ושבת והיא לזכרון ללחם שעל ידה הוא נזכר למעלה בקומץ שהוא
 אזכרה למנחה: והיתה. המנחה הזאת שכל דבר הבא מן המזבחה בכלל מנחה
 הוא: (ה) ואבדוהו. מוסב על הלחם שהוא לבן זכר:

נביאים (ישעי נ"ח)

א וְנָתַת יְהוָה תָּמִיד וְהַשְׁבִּיעַ בְּצִחְצֻחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעֲצֻמוֹתֶיךָ יַחְלִיץ
 וְחִייתָ בְּגַן רוּחַ וּכְמוֹצֵא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יִבְבּוּ מִיַּמִּי:
 ב וּבְגִימֵיךָ חַרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי חוֹרְרוֹתֶיךָ תִּסְמָנָם וְקִרְא לָךְ
 גִּדְרֵי פָרִץ מִשׁוּבֵב נְתִיבוֹת לַשַּׁבָּת: ג אִם־תֵּשֶׁב מִשַּׁבָּת רִגְלֶיךָ
 עֲשׂוֹת תַּפְצֹד בַּיּוֹם קָדְשִׁי וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עֲנֵג לַקְדוֹשׁ יְהוָה
 מִכְבֵּד וּכְבִדְתוּ מַעֲשֵׂוֹת חַרְבוֹת מוֹצֵא תַּפְצֹד וְדַבֵּר דְּבַר:
 ד אֵן תִּתֵּעַנֵּג עַד־יְהוָה וְחַרְפְּתֶיךָ עַד־בְּמוֹתַי יִתִּירוּ אֲרִיץ
 וְהֶאֱבַלְתֶּיךָ נְחֹלֶת יַעֲקֹב אֲבִיךָ כִּי מִי יְהוָה דְּבַר:

רש"י

(א) בצחצחות. בעת למאון וזכורה כך תירגס יונתן: יחליץ. יזין כמו חלוצי לבא
 (במדבר לח): (ב) משובב נתיבות לשבת. תירגס יונתן מהיב רשיעיא
 לאורייתא. משובב כמו משיב. לשבה ליישובו של עולם: (ד) נחלת יעקב אביך.
 נחלה בלא מלרים כמה שנאמר ופרלת ימה וקדמה וגו' (בראשית כח) לא כאברהם
 שנאמר (שם יג) הארץ אשר אתה רואה ויעקב שמר את השבת שנאמר (שם לג)
 וימן את פני העיר שקבע תחומין עס דמדומי חמה כך פירש רבי שמשון:

ליום השבת

משנה שבת פרק ו'

כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת. כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת. וְעֵשָׂה מְלָאכֹת
 הֶרְבָּה בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבָּה. אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא הַטָּאֵת אַחַת. הַיּוֹדֵעַ
 עֵקֶר שַׁבָּת וְעֵשָׂה מְלָאכֹת הֶרְבָּה בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבָּה. חַיֵּב עַל כָּל
 שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעֵשָׂה מְלָאכֹת הֶרְבָּה בְּשַׁבְּתוֹת
 הֶרְבָּה. חַיֵּב עַל כָּל אֵב מְלָאכָה וּמְאָאָה. הַיּוֹדֵעַ מְלָאכֹת הֶרְבָּה
 כַּעֲשֵׂן מְלָאכָה אַחַת. אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא הַטָּאֵת אַחַת: בְּאֵבוֹת מְלָאכֹת
 אַרְבָּעִים חֶסֶד אַחַת. הַיּוֹדֵעַ וְהוֹדִישׁ וְהִקְצֵר וְהִמְעִימָה הַדָּשׁ.
 וְהוֹרָה. הַבּוֹרֵר. הַטִּיחֵן וְהִמְחַקֵּךְ וְהִלֵּשׁ וְהִאֲפִיֵּה הַגּוֹזֵן אֶת הַצֵּמֶר
 הַמְרַבֵּנוּ וְהַמְנַפְצוֹ וְהַצּוֹבְעוֹ וְהַפְּטוֹה. וְהַמְסִךְ וְהַעֲשָׂה שְׂתֵי בֵּיתֵי גִרְוִין.
 וְהַאֲוִיג שְׁנֵי חוּטִין. וְהַפְּצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. הַקּוֹשֵׁר וְהַפְּתוֹר. וְהַתּוֹפֵר שְׂתֵי
 הַפְּרוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפּוֹר שְׂתֵי הַפְּרוֹת. הַצֵּד צְבִי. הַשּׁוֹחֵט

ברטנורא

פרק ז' כלל גדול הישוב עיקר שבת. ככבוד אין שבת כחורס ואע"ל דמטיקרה משט ועכשו
 שכתו: אין חייב אלא הטאת אחת. על כל השכות סהלו דלול: שנה חדא
 היא דכתיב את שבתתי תשמרו ומשמע שמירה אחת לשכות הרבה: הוודע עיקר שבת. שם
 שבת כתיבה ונאסרו בו מלאכות: ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. ע"י שנת שבת
 סלוי וידע שנת יום: חייב על כל שבת ושבת. רשעה אחת ועל זה נחמר ופירוני ויבדל
 את השבת דמאמע שמירה לכל שנה ושנת כטמר סלוי השעה עכ"ל שנת ושבת ואע"פ שלא ידע
 לו בניתוס והעיס אחד הוא המריק ימים שניתוס הוין ידועה ש"י"א שלא שמע בניתוס סלוי
 היום שבת היה הלא סלף זוכר במלאכות שטסה בו הלכך כל שבת ושבת שנה אחת היא: הוודע
 שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה. שלא ידע שמלאכות הללו אכרות ועשאן כמה פעמים נכמו
 שבות: חייב על כל אב מלאכה. חטאת אחת ואע"פ שחור וכסלן נכמו שבות כל איז מין
 חדא שנה היא דהא לא נודע לו בניתוס והא לוכא למימר ימים שניתוס הוין ידועה לחק דמאס
 ימים שניתוס אין לו לדעת איזו מלאכה הסורה ואיזו עוהרת הלא ה"כ יבב ועסק לפני הכמים
 בהנכות שבת והוא הדין שחייב על שתי הולדות של שתי אבות הנזקות על כל אחת חטאת אחת
 אבל אי עמד איז והולדה ידוק או שתי הולדות של איז אחד לא נחייב אלא חדא כדקמי סיפא
 העוס מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת איזו חייב אלא אחת כגון שתי הולדות של איז אחד משום
 דהוי כעוס וחורר ועוסה כהעלם אחת ואין הליק הטאית כהעלם אחת הלא בנופי עניות סלף
 דומים או בחלוק שבות לענין שנת שבת: ב' הוודע והחורש. הא ללא תנא הורש כרישא
 והדר הורש כדרך כל הארץ לאשמעין שחם היה קרקע קשה והרשו ורשו ואח"כ חור והרבו
 מהייב אחרישם שנייס משום חורש: הקוצר. כורשים והמלקט כוללות חייב משום קוצר: המעמר
 אוסף זרעים תלובים ונזכר אל נקוס אחד: והוורה. נחת לרוח: הבורר. פסולת בירו או
 ככברה: והמרקד. ככסה ואע"ל דהני כלהו חדא ניהו דלהכרים פסולת מחוך האוכל ועשו בלכתן
 משום דסלבתן הוו כמסכן ה"ע"ל דדמי להדרי חטיב להו כל חדא כהנתי נכסה. ה"ל לפי סלף
 שנת אחת אלה זה חור זה: האופה. לא הויל במסכן דלףן אפייה אלא שבת ופת לא סיכת
 במלאכת המסכן אלא תנא כדורא דפז נקט וניהו מובל כהוא משין מלאכה לופס הו במסכן כסאמנין
 של אגע הכלה והרמון ותולעת שני. והמניס בקדרה והנותן כסוי על גבי קדרה העומדת על
 האש הייב משום מובל וכל הכך קמאי דחטיב כמהותין הורש הקולר דהס וכו' כלהו הוי כסאמנין
 של נבע גמולת המסכן: הגוזז צמר. וכל שאר מלאכותיו סיבוי כגמר תלות של מלאכה המסכן:
 המרבלנו. מנכבו כנהר: המנפצו. חובטו ככבש אי נמי כורקו כמסכן: הוויקר. אורד"ר בל"ט:

בד"י

ליום השבת

הזנ

וְהַמְפֹּשִׁימוּ הַמְּוֹדָהוּ וְהַמְעַבְדוּ אֶת עֲוֹרוֹ וְהַמְחַקְוֹ וְהַמְחַתְּבוֹ. הַבּוֹתֵב שְׁתֵּי
 אוֹתוֹת וְהַמּוֹדֵק עַל מִנְתְּ לִכְתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתוֹת. הַבּוֹנֵה וְהַסּוֹתֵר. הַמְכַבֵּה
 וְהַמְכַבְּעִיר. הַמְּבִישׁ. הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרִשְׁוֹת. הַהוֹי אֵלֶּי אֲבוֹת מְקַאֲבוֹת
 אֲרַבְעִים חֹסֵר אַחַת: וְעוֹד כְּפָל אַחֵר אֲמָרוּ. כֹּל הַבְּשָׂר רֵחָצְנִיעַ וּמְצַנִּיעַ
 כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאֻ אוֹ בְּשַׁבַּת. חֵיב עָלָיו הַטָּאֵת. וְכִי שְׂאִינוּ כְּשֵׁר רֵחָצְנִיעַ. וְאִין
 מְצַנִּיעַ כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאֻ בְּשַׁבַּת אִינוּ חֵיב אֲפָא הַמְצַנִּיעוֹ: וְהַמוֹצִיא תְּבוֹן
 כְּמֵלֵא פִי פְּרָה. עֵצָה כְּמֵלֵא פִי נְמֵל. עֹמֵר כְּמֵלֵא פִי טָלָה עֲשׂוּבִים כְּמֵלֵא
 פִי גְדִי עָרִי שׁוּם וְעָרִי בְּצֵלִים לְחִים בְּגֵרוֹגֶרֶת. יְבֻשִׁים כְּמֵלֵא פִי גְדִי. וְאִין
 סְמָטְרָפִין זֶה עִם זֶה כְּפִנֵי שְׁלֵא שׁוּוֹ בְּשַׁעֲרֵיהֶן. הַמוֹצִיא אֲבָדִים בְּגֵרוֹגֶרֶת
 חֵיב. וּמְצַטְרָפִין זֶה עִם זֶה כְּפִנֵי שְׁשׁוּוֹ בְּשַׁעֲרֵיהֶן. חוּץ מְקַלְפִּיהֶן
 וְגֵרְעִיגֵיהֶן וְעִקְצֵיהֶן וְסָבֵן וּמוֹרְסָנֵן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מְקַלְפֵי עֲדָשִׁים
 שְׁמֹתֵבִשְׁלוֹת עֲמָהֵן:

ברמזורא

תנו

בתי גורין. שנתן שני חוטין בתוך הכותב יור: הפיצע. מסיר חוטי הערב מעל השני או השני
 מעל הערב לנורך אריגה: והקושר והמתיר. סכן ליידי הלזון שממנו עושין התכלת קושרין ושהירין
 שפעמים צריך ליעול חוטין מרשת זו להסויף על זו ומתיר ככאן וקושר כאן ומסר וקורע נמי הוי
 ביריעות סכן יריעה שאכלה עם ונקטה בו נקב קטן ועגול צריך לקרוע למטה ולמעלה את הנקב
 שלא תהא התפירה עשויה קמטין קמטין: והתופר שתי תפירות. והוא שקרן דאי לא קשרן לא
 קיימי ומחייב תרתי משום קושר ומשום תופר: הצד צבוי. וכל מלאכת עורו טהנות בחרשים
 בעורותיהן: המולחו והמעבדו. בש"ס מקשה היינו מולח היינו מעבד אלא אפיך חד מנייהו
 ועיל שרטיט במקומו ששרטוט מהכות מלאכות הוא: המוחקן. מגרד שערו: מחתכו. מקלישו
 ומחטכו לרשיעות וסגולים: ובותב ומוחק. הוי במשכן סכן רושמים בקרשים לידע אינו סן וזנו
 וכותב ארת צוה ורית צוה ופעמים שטעה ומוחק: מבבה ומבועיר. גאש סתחת דוד השממין:
 מבבה בפטיש. הוא גמר מלאכה סכן אומן מכה בסדן בגמר מלאכה ואין מכה בפטיש חייב אלא
 בגמר מלאכה ומנינא דרישא דמנה אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אף על גב דהדר הסיב להו
 חדא חדא אחא לאשמועינן דאפילו עביר אינש כל מלאכות שבעלם בשבת אחת בהעלם אחת אי
 אפשר שתחייב יותר מלרבעים הטאות דלכוו סאך מלאכות תולדות להנך אבות ואסתכח דעביר אב
 ותולדה דלית ולא מחייב אלא חדא: ג' כל הבשר רחצניע. שהוא דבר העשוי לנורך אדם:
 ומצניעים במורו. שיש בו ביעור הראוי להצניעו: אינו חייב אלא המצניעו. אם נעשה
 שוב על אדם אחד והצניעו חייב על הוצאתו אם הוציאו אבל אדם אחר אינו חייב עליו דלנביה
 לאו מלאכה היא: ד' עצה. תפן של מיני קטניות: במלאה פי גמול. שיעורו גדול ממלאה פי פרה
 וכמלאה פי פרה לא מחייב בעצה דהא לא הוי לפרה: עמיר. קפין של שלבין: פי מרה. לפיש
 מפי גדי הולכך עמיר דלא הוי לגדי לא מחייב כמלאה פי גדי עד דהויכא מלאה פי טלה אבל עשבים
 הוהיל וחוי לגדי ולטלה מחייב אפילו כמלאה פי גדי: לחין. הראוין לאדם: בגרוגרת. דוה שיעור
 לכל ונאכל אדם בשבת אבל כמלאה פי גדי לא דלחיס לא הוה לגדי: ד' ומצטרפין. כל אוכלי אדם
 וע"ו: חוץ מקליפיהן. שאינן אוכל ואין משלימין השיעור: ועוקציהן. וזכ הסרי דהוא עץ
 בעלמא: וסובן. קליפת הסטים הטושרת מהמת הכתישה: ומוורסנן. הואשך בנפה ורמנ"ס פי'
 איסכא דמורסן הוא עבה ונרוב מסובין: חוץ מקליפי ערשין. שמצטרפין: שמתבשלות עמאן.
 לאפקוי הקליפות החיוניות שהן נושרות כשעושה מהן גורן וקליפי הפול בזמן שהן לחין ומתבשלין
 עם קליפתן לרבי יהודה מצטרפין עם האוכלין לשעור גרוגרות אבל יבשים לא שאין נאכלין בקליפתן
 לפי שהם נראים כזבובין בקטרה ואין הלכה כרבי יהודה:

חלחא

גמרא שבת דף ק"ז

תנו רבנן כמיה סעודות חייב אדם לאכול בשבת שליש. רבי
 חדקא אמר ארבע. אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד
 דר"ש. (שמות מ"ז) ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה'
 היום לא תמצאוהו בשדה. רבי חדקא סבר חגי תלחא היום
 לבר מאורתא. ורבנן סברי בתרי דאורתא. תנא רבי אליהו
 כל השנה הלכות בכל יום מביטח לו שהוא בן עולם תבא
 שגאמר הלכות עולם לו אר תקרי הלכות אלא הלכות:
 אמר רבי אלעזר אמר רבי דנינא. תלמידי רבמים מרבים עלום
 בעולם. שנאמר וכל בנות לפודי ה' רוב שלום בנות. אל תקרי
 בנות אלא בנות. שלום רב לאתבי תורתך ואין למו מכשול.
 יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך. למען אחי ורעי אדרבה
 נא שלום בך. למען בית ה' אליהו אבקשה טוב לך. ה' עו
 לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

רש"י

תלחא היום. למען שלם סעודות בל:

והיה יתרו דף פ"ח ע"ב

כיומא דעבדתא בסעודתא תנינא כתיב (ישעיה נ"ח) אז תשענ על יי. על
 יי ודאי דהיא שעטא אתגליא עתיקא מדישא וכהו עלמן
 כהדותא ושלמו ודדותא דעתיקא עבדינן וכעודתא דיליה היא ודאי.
 בסעודתא תלחא דעבדתא כתיב והאבדתך נחלת יעקב אביך. דא היא
 סעודתא דזעיר אנפין דהו בשלימותא ובלהו שיא זמין כההוא שלמו
 מתברקאן. ובעי בר נש למחדי בסעודתיה ולאשקמא אלן סעודתי דאינון
 סעודתי כחמנותא שלימותא דרעא מדישא דיעראל די מחמנותא עקא
 דא דילחון היא ולא דעמין עובדי עבודה זרה וכניני בך אמר (שמות ל"א)
 בני ובין בני ישראל. תא חזי בסעודתי אלן אשתמודעון ישראל דאינון
 בני מלכא דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מחמנותא. ומאן דפגים הר
 סעודתא מניהו אחיו פגומתא לעילא ואחיו גרמיה דלאו מפגי מלכא
 עלאה הוא דלאו כבני היכלא דמלכא הוא דלאו מורעא מדישא דיעראל
 הוא וכתבין עליה חמרא דתלת מילין דינא דגיהנם וגומר. ותא חזי ככלהו
 שאר ונינו ונינו פשי בר נש לחדי ולמחדי למסגני. ואי הוא חדי כלהודי

לא

ליום השבת

קצד

וְלֹא יְהִיב לְמַעַבְדֵי עוֹנֵשִׂיהָ מִגּוֹ. דְּהָא בְּלַחְדוּדֵי חַדְוֵי וְלֹא יְהִיב חַדְוֵי לְאַתְרָא.
 עֲלִיהָ קְתִיב (מלאכי ב') וְזִרְתִּי פָרַשׁ עַל פְּנֵיכֶם פָּרַשׁ חֲגִיבִים. וְאִי אִיהִי
 בְּשִׁבְתָּא חַדְוֵי אֵיךְ עַל גַּב דְּלֹא יְהִיב לְאַתְרָא. לֹא וְחִינֵן עֲלִיהָ עוֹנֵשֵׂא בְּשִׁאָר
 זְמַנֵּן וְחִינֵן. דְּכִתְיִב פָּרַשׁ חֲגִיבִים פָּרַשׁ חֲגִיבִים קְאָמְר וְלֹא פָּרַשׁ שְׁבִתְבֶם.
 וְקְתִיב (ישעיה א') הֲדַשְׁיֶכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם עֲנֵאָה נְמִשִּׁי. וְאִיהִי שְׁבִתָּא לֹא קְאָמְר.
 וְכִינֵי בְּךָ פְתִיב בְּיַי וּבִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וּמְשֻׁם דְּכָל מְהֻמְנֻתָא אִישְׁתְּבַח
 בְּשִׁבְתָּא יְהִיבֵן לִיהִלְבַּר נִשְׁנִימְתָא אִתְרָא נִשְׁמַתָּא עֲלֵהָ נִשְׁמַתָּא דְכָל שְׁלִימֵי
 כְּהִכְדוּנְמָא דְעֲלָמָא דְאֵתִי וְכִינֵי בְּךָ אֶקְרִי שְׁבִתָּא. שְׁבִתָּא דְקָדִישָׁא
 בְּרִיךְ הוּא שְׁמָא דְאִיהִי יְשׁוּם מִבְּרַח סְמָרְוֵי. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי וְדָא בְּךָ הוּא.
 וְיִי לִיהָ לְבַר נֶשׁ דְּכָא אֲשֵׁרִים הֲדוּתָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא. וּמָאן הֲדוּתָא
 רִיבִיהָ. אֲלֵיךְ תַּתְּ סְעוּדְתִי מְהֻמְנֻתָא. סְעוּדְתִי דְאֶבְרָהִם יִצְחָק וְעֵשָׂב
 בְּלִיץ בְּהוּ וְכִדְהוּ חַדְוֵי עַל חַדְוֵי מְהֻמְנֻתָא שְׁלִימוֹתָא מִבְּרַח סְמָרְוֵי. תַּאנָּא
 בְּהַדְרֵן וּמָא מִתְעַמְקֵן אֶבְרָהִם וְכָל בְּנֵי נִגְמֵן מִתְּ דְלָאוּ חֲבִי בְכָל שְׁאָר חַדְוֵן
 וְנִגְמֵן. בְּהַדְרֵן וּמָא מִתְעַמְקֵן דְּגִיחֵם נִיגְמֵן. בְּהַדְרֵן וּמָא כִּי דִינֵן אֶתְפְּקֵן
 וְלֹא מִתְעַרְוּ בְּעֲלָמָא. בְּהַדְרֵן וּמָא אִוְרִיתָא מִתְעַמְרָא בְּעַרְוֵן שְׁלִימֵן.

הלכה פסוקה מנחת שבת מוסר

הכנת שבת מוקדמת מש"ע גורם וזכרון אחרונים
 (א) זה לשון ספר וראים בעל התוס' ד"ה עור
 הקב"ה לתת אדם שמירת שבת על לבו ימי
 ושמירתם את השבת וכתוב שמור את יום השבת
 לקדשה ושמירתה הוא כלב במש"כ ואינו שר
 את הדבר וכי יש צוה הקב"ה לתת מורא למקדש
 כך צוה הקב"ה לתת מורא לשבת כיון ושרו
 מורא שבת שיהי' טוב אדם מלבבו לכבד את השבת
 ולאמור אותה ולהיות חרד על הדבר, (יהי'נו
 שיהיה חרד וזוין שלא יחלל את השבת ה"ן כי
 בקל יוכל ה"ן לחלל את השבת והוא בסקולה
 או בכרת ואם בשונג ב"י) ולא מן השבת אתה
 ירא אלא ממי שתוהר על השבת ובתוב במו"א
 ז"ל וצריך להתפלל להשי"ת שיובא על האמת
 כי השאת נעורים של האדם מסמך ענינו שלא
 יראה האמת וצ"י שיכול לפ"ל (בשעש"ל) ו
 ולהגיד לאתום ימים אבל הוא בעצמי שוכח
 ורא בקיימים באמת, (ובפרט דינו שבת אשר הם
 בתירים התלום בשערה) ולכן יתפלל להשי"ת
 שירחם עליו ויררכהו בדרך האמת שלא יבלה
 חייו חיינו, וגו' השי"ת ברחמי'ו וברוב חסדיו ואני
 עיני באני תורתי הקדושה ויפין ויזכרל ויבין
 הדבר לעשותו ולקיימו כי השי"ת לא יפגע חטוב
 מהחולצים

ענינו שבת מש"ע וסדרשים וזוה"ק וה"ר"י
 וספרו מוסר:
 (א) זה לשון ספר וראים בעל התוס' ד"ה עור
 הקב"ה לתת אדם שמירת שבת על לבו ימי
 ושמירתם את השבת וכתוב שמור את יום השבת
 לקדשה ושמירתה הוא כלב במש"כ ואינו שר
 את הדבר וכי יש צוה הקב"ה לתת מורא למקדש
 כך צוה הקב"ה לתת מורא לשבת כיון ושרו
 מורא שבת שיהי' טוב אדם מלבבו לכבד את השבת
 ולאמור אותה ולהיות חרד על הדבר, (יהי'נו
 שיהיה חרד וזוין שלא יחלל את השבת ה"ן כי
 בקל יוכל ה"ן לחלל את השבת והוא בסקולה
 או בכרת ואם בשונג ב"י) ולא מן השבת אתה
 ירא אלא ממי שתוהר על השבת ובתוב במו"א
 ז"ל וצריך להתפלל להשי"ת שיובא על האמת
 כי השאת נעורים של האדם מסמך ענינו שלא
 יראה האמת וצ"י שיכול לפ"ל (בשעש"ל) ו
 ולהגיד לאתום ימים אבל הוא בעצמי שוכח
 ורא בקיימים באמת, (ובפרט דינו שבת אשר הם
 בתירים התלום בשערה) ולכן יתפלל להשי"ת
 שירחם עליו ויררכהו בדרך האמת שלא יבלה
 חייו חיינו, וגו' השי"ת ברחמי'ו וברוב חסדיו ואני
 עיני באני תורתי הקדושה ויפין ויזכרל ויבין
 הדבר לעשותו ולקיימו כי השי"ת לא יפגע חטוב
 מהחולצים

מהחולקים בתמים : (ב) מצוה על כל אדם שירחץ כל גופו בע"ש לכבוד שבת ואסור לרחוץ עם אביו וחמיו ובעל אמו ובע"ה אחותו וכן התפסיד לא ירחוץ עם רבו באין ערוך לו שימשצנו ואם הוא במרחץ קודם לרבו מותר לו להיות שם גם אח"כ אבל בהג"ל דאסור במשום היתור אפ"ר אפ"ר הוא כבר במרחץ, ובמקום שנהגו לכסות ערותן בבית המרחץ מזהר. ש"ע ואחרונים : (ג) ערוך שירחץ סמ"ך לערב (ויהרר שלא יבא עי"ז לידו חינול שבת ח"ו) ויבכש מיד בגדי שבת וזהו כבוד שבת ויהרר שיהיה לו מלבושים מיוחדים מלבושי כבוד ללבוש לכבוד שבת, ואם אפשר לו יהיה לו ג"כ סנעלים מיוחדים לכבוד שבת, המוסקים. ואעילו אבל רח"ל מותר לו ללבוש מלבושי שבת בשבת שמים הדיו דבר שנפרסהא שאין יך עני מישראל שלא יהיה לו מלבושים מיוחדים לשבת אחרונים : (ד) אם אי אפשר לו מפני אשה אונס לרחוץ בע"ש ב' בא"ו שירחוץ ביום ה' ועל כל שנים בע"ש סמ"ך לערב ויהרר ויהרין בני ויהיו אחרונים. וכתב בשלחן ערוך שמים דאם לא היה באפשר לו לרחוץ בחמין בע"ש אזי ירחוץ בשבת פניו ידיו והגליו בחמין שהוחמו בע"ש (ויהרר שלא ירחוץ בהם רוב גופו) כמו שמבאר בהפסוקים : (ה) הייב כל אדם לקרות לעצמו בכל שבעה ב' אחי שבע שנים טקרא וא' תיגיס. וא"ע דוקא לקרות בניגון הטעמי (פרס"ג באשל קט"ט) וס"ט היראים נהגין לקרות בניגון הטעמים ואסור להסתיק בריבוי ראמעי קריאת הסדרה. דנכין להגין שיקרא גם פ"ר רש"י. ומו שאינו סבין בפ"ר רש"י יקרא לו לקרות בפ"ר התורה בלשון המועתק (לעברו מייט"ט) או כספי צאנה וראנה כדי שיכין ענין הפרשה. המוסקים כתב הש"ה וא"כ שיקרא הסדרה ישים אל לבו ועיניו להתבונן בה הן במצוה מהמצוה הן במוסר או במדות היוצאות מהמוסקים כדי שירע לקיים מע"ש : (ו) מצוה מן המובחר שיקרא אותה בערב שבת אחר חצות. של"ה מג"ה דה"ה. וי"א שמצוה מן המובחר שישלים אותה קודם שיאכל בשבת שחתי"ת. רש"י. ועכ"פ חייב להשיימה אחר אכילה עד מנחה. ובדויעבד עד יום ה' בשבת. ובדויעבד יש לו תש"ומין בעשרת ימי הש"בה או בששחת חזרה. המוסקים : (ז) יסדר שלחנו בע"ש ויציע המשות ויתקן כל עניני הבית כדי שימשצנו ערוך ומסורד כבואו מביהכ"נ. ויהיה שלחנו ערוך כל יום השבת. שם : (ח) ורבה לכבוד שבת בדגים ובשר ויין וסגנונות כפי יכולתו. ובכר סגויה מהגי סגורות

שבת קודש כי יראה הוא עשר וכפי היראה שיש לאדם בכניסת שבת קודש נעשה מקום לשרות עליו אור קדושת שבת וכו', חידושי הר"ם פר' תלוא : (ד) ערב שבת קודש הוא כמו ערב יום הכיפורים. אור לשמים כסס רבינו אלימלך בעל געס אלימלך. וכתוב בס' הזכרונות יום שבת קודש אשר הקב"ה קידש עמו בני ישראל בו כו' על כן ישמח ויגיל בו ויכין עלמו בקדושה ונשכחה אחר שחך לואת טעויות מערב שבת והתודה עליהם וכפי הכנתו בקדושה לקבל שפע אלהי כן תחול עליו כי רוח אלהים ושפעתו לא ב"ה אלא אחר השדלות וזריות ותיקה, ובשבת רמו לעולם הבא, ובהכנסת שבת נכנס להאי עלמא קדושת עולם העליון. ומכדי שבת טעמים ממנו וממ"ס צוה"ק, ואין אדם זוכה ליהנות מאור עולם הבא אלא אחר שירחץ נפש מן טעמי טעויותיו כמו בדיון עולם הבא שלא יזכה לעולם הבא רק אחר שיקבל דינו למרק טעויותיו, ומתנאי קבלת שפע אלהי הוא התבודדות לחשוב בדרכי הסס והסדו, (ואחת סימנא, בד" קודש יצא, והבין) ולכן טוב מאוד לאדם להתבודד בערב שבת כמו שעה או שנים. גם יעיין במפרשי התורה לסידורה דיומא ויהם יכיר נפלאות תמים דעים, ויכין עלמו לכבוד שבת בכל מה דאפשר וכפי ידיעותו בספרים הקדושים כן יכין את עלמו ואז הבא לטבר מסייעין אותו כיה' לא יומע הטוב מהחולקים בתמים כמ"ס כספה"ק מזה באורך : (ב) כתבו המקובלים ז"ל שבת אוחיות שניות בנימריא כ"ו (כזה ש"י צ"ה) ת"ס. כמנין הסס הלא ב"ה לומר לך כי הפגנס כשצת כאלו פגנס כסס הוייה וע' בתיקוני זוהר (סוף דף ז') על הפסוק פן יהרסו אל ה' לראות וע' עוד סס בת"ו (כדף י"ג) בדברי אליה דהוא קורט לנש המלך מעל המלך וע"ש ואזי לו לאדם שגורס כך במעשיו ועליו נאמר הפסוק כן כסיל תונת אמו כדפי' צוה"ק פ' בראשית דף כ"ג ע"ב וע"ש. וע' בס' תולדות חיים שהאר"ך בענין זה : (ו) בכל יום השבת יהרהר מעניני קדושת שבת וגודל מעלתם ויתפלל להס"ת שיעושה ללבו לשמור השבת בכל פרטיה. וידמה בעיניו כאלו איש אחד עומד סמוך לו ומעורר אותו בקול רעש גדול ולא ירף ממנו השגחתו שזוהר מאוד בענין קדושת שבת וכל יום השבת יודה להסס יתברך שנתן לנו את יום השבת שהיא מעין עולם הבא ואשר זוהר הגדול חסדו עמו בני ישראל ועי"ז יוכל לבוא לתכלית האמתית. וכל יום

הלכה פסוקה **מנחת שבת** מומר **קצה**

סעודת מצוה שיאכל דגים. ואפי' מי שצריך לאחרים אם יש לו מעט משלו צריך לזרוז את עצמו בכל מה שהוא כדי לכבד את השבת ולא אמרו עשה שבתך חיל כו' אלא למי שהשעה דתוקה לו ביותה, אבל בי"א זה צריך ליצטעם בשאר ימים כדי לכבד השבת, ולא יפחית עכ"פ שיני תכשילין ואפי' תכשיל של תרדון וכסא דהויסנא אם עשאו לכבוד שבת ה"ז קיים מצוה עונג שבת וזהו כבוד שבת ולא די שלא נגרע מערכו רק אדרבה שברו כפול לפי שזה המעט עומד לו בקיצו ובצער ויתב מהוצאה גדולה שעושה העשיר בריות, כללו של דברים כל המרכה לכבד השבת כפי יכולתו הן בגופו הן בכגרו הן באכילה ושתיה הרי זה משובח וישבח בביאת השבת כיוצא לקראת מלך ולקראת התן וכלה וכל המרכה לשמחה בביאת השבת ת"י זה משובח: (ט) כשצריך בשר לכבוד שבת ואין זמן קודם ביה"ש שישיחה בשלח שיעור עשה ולבשלו אח"כ מני שישיחה במ"ה שיעור מיל שהוא ח"י מינוטין. הפוסקים ביו"ד סי' ס"ט. וי"א כ"ב מינוטין, ע' בשו"ת חת"ס (או"ח סי' פ'): (י) אף כימות החז"ל מי שהוא בעל תורה אינו אוכל מסורסא אפי' בכסדרו רמב"ם מהציון כמבואר בהפוס' מכל מקום לצורך שבת ויו"ט מותר אף רבעל תורה כדי שיאכל בשר רבכבוד שבת ויו"ט (ע' בלבושי שרד סי' ל"ט ס"ק קס"ט), ואם נתיתר בעשר זה לחול מותר ל"ט, וכן כל דבר שמתירין לצורך שבת ויו"ט עם גתותר לחול מותר ג"כ כיון דאשתיו אשתיו, (פרמ"ג ביו"ד סי' ל"ט בשפתי דעת ס"ק ר"ז, וע"ש בפרמ"ג סי' צ"ד במשניות ס"ק ט'), וע' בשו"ת זרע יצחק (סי' כ') שכ' דאף אם המורה יודע שיאמר מיה לאחר שבת אין לחיש, אבל קודם שבת אסור לאכול מה, ופשוט רמותר עכ"פ לשעום התכשיל בע"ש אם צריך מלה ותכלית וכו'; (יא) מצוה להטמין חמין בע"ש כדי שיאכל חמין בשבת כי זהו סבבד ועונג שבת, אבל מי שהחמין מוזקין לו מותר ל"אכול עונג וכן ה"ה מי שאי אפשר לו להטמין ע"פ אופיו ויתר המבואר' בפוס' ח"ו שקול נאיסור שבת כדי שיאכל חמין אכל מ"ה שאינו מאמין בדבריו חז"ל ואוסר אכילת חמין בשבת חוששין עליו שמא אפיקורס הוא מי רנ"ז: (יב) חייב כל אדם להפריש את עצמו ממלאכה ולהדליק את הנרות לכל הנחות חצי עשה קוד' צאת הכוכבים כדי שלא יכשל ח"ו בספק איסור ברת. הי"א וק' ש"ע ומ"ב, וטוב להניח את החלות מקודם דאלי"כ אסור לשלשל כל השבת

ברת

יום השבת צעת שהוא פנוי יהרהר בפסוקים המדברים מעניני שבת כמו הפסוק „זכור את יום השבת לקדשו" וכדומה מפסוקים אלו. ואם נופל במחשבתו מעניני חול ממו"מ וכדומה יאמר תיכף צפה מלא הפסוק זכור את יום השבת לקדשו והוה סגולה נפלאה להגלל ממחשבת חול כמו שצבאר כל זה בספרי מוסר באורך: (ז) השבת מספיע פרנסה להג' ימים שלפניו ולהג' ימים שלאחריו כי השבת הוא כמו מלך בגדוד. יום א' וב' וג' ברת שבתא, יום ד' וה' ו' קמי שבתא, והשבת הוא באמצע. גם השבת הוא כמו הלכ באגלע הנוף, וכמו שהלכ שולח מוזן ומחיה לכל הנוף כך השבת מספיע לימות החול. ולכן המעט את השבת שהוא דוגמת הלכ שבאדם נוחים לו משאלות לבו מדה כנגד מדה ערכי כנו"י וב' בזה"ק ההוא נופא ללא חתענג מן הסט"ף בימות החול רק בשבתות ובמועדים לא יכול סטרא אחרת למשלע עליה ובשרו ישכן לבטה: (ח) היות שבארנו צלות הקודם שהשבת הוא קיים להשעה ימים, לכן ראוי להספיע מקדושת יום השבת לכל יום ויום משעת ימי הול, וזה נרמז בפסוק „זכור את יום השבת לקדשו „את" לרבות כל ששת ימים. והיינו שיספיע לכל יום ויום מקדושת שבת כל אחד כפי יכלתו. וענין הקדושה הוא שתבטל מעט ממלאכתו ויהבודד לעסוק בתורה. ופינה מהשבתו מעסקי העולם כי אין ראוי לאדם לעסוק כל היום במלאכה כמו שאמרו רז"ל (אבות פרק ד') הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה. ולאו דוקא בעסק התורה אלא בכל דבר מלוא וגמילות חסדים. גם ככלל ענין הקדושה הוא שמהשבתו יהיה פנויה מכל דבר מכושר ויחשוב כגדלות האל ופעולותיו. כללו של דבר לא יכנס דבר בטל במחשבתו וכן לא ישמע שום שמע מגונה ולא יאזין אליהם כלל ולא תהיה קשבת אלא דברים טובים ויואל מפיו עובדה וברכה תמיד שגם צעת שיטעה מלאכתו יעשה רק באיבריו הנגלים ומחשבתו ונפשו יהיה לבוק בהש"ת. כי אין מראוי לאדם שכל מחשבתו ונפשו יהיה משועבד למלאכה. ועי' מזה באורך בספר תומר דבורה פרק י' ענה כוללת האריך שיתקשר האדם תמיד בקדושה העליונה ויתנהג בה. וע' בראשית חכמה שער הקדושה פ"ד יע"ש. (ט) בשבת ישראל דומין למלאכי השרת מה מלאכי השרת קדושים ואין עסקיהם כי אלא כגללו ושבת ליוגרא כמו כן ישראל ביום השבת קודם. תולעת יעקב: (י) המקדש עלמו

בשבת

הש"תן שהדלוקי המנורה עליה כדלקמן באות י"ט ואפילו לאחר שנטלו המנורה מהשלחן, וכן אסור לשלטל המנורה אף לאחר שנכבה הנרות אם לא ע"פ אופנים המבוארים לקמן באות י"ט וע"ש פרטיותי: (יג) אשה שנתאחרת בעסקיה ובאה לביתה קרוב לחצי שעה קודם שבת שאם תרחיץ ות"כוש בגדי שבת תוכל לבוא לספק חילול שבת כצוה יותר שתדליק נרות שהיא ובמלבושיה הוד כשתבוא ח"ו לדין ספק חילול שבת שהוא בכרת רח"ל, ואם הכעל רואה שאיננה מתאחרת מצוה גדולה שהוא ידליק הנרות ולא ישגיח בקטנת אשתו, ומצוה גדולה יותר לישב בחשך מתחיל שבת ח"ו, ואם רואה שהוא קרוב לביה"ש ומכ"ש אפ"כ בין השמשות מצוה גדולה שלא ידליק אלא יצוה לעיכום' להדליק ואשרי השם דרכיו הכל לשם שמים: (יד) אסור ליתן מים אמילו סבעוד וים להקד נקב המנורה שמכניסין שם את הנר (שר חלב או שר שעוה ומטריין) כדי שיגיע האש לשם ותכבה, מנ"א ושי"ש, וע"י עכו"ם מותר, המגיה"ה בכה"ש בשם כמה גדולים, ולצורך גדול או לצורך מצוה יש להק' אף ע"י ישראל אם נותן מבט"ל, הפוסקים וע' ברש"י ובתנ"א שיוהר ליתן המים בקנה קודם ששדוק הנר וע"ש: (טו) ערב שבת ספק חשכה (הוא בין השמשות. ושעורו הוא לערך י"ג מינוטין וחצי קודם צאת ג' כוכבים בינונים) אסור מן התורה לעשות בו מלאכה כיון שהוא ספק לילה ואפ"י דבר שאינו אסור רק מדרבנן מי"א אסור, ואפ"י אם נספק לו אם הוא בין השמשות מי"א אסור ג"כ הפוסקים: (טז) וכן אסור להפריש חלה בביה"ש (בחוץ לארץ) שהיה יכול לאכול בלא הפ"שה ודשיור מעט ולהפריש אחר השבה. שם. ובס' ברב"י בשם כ"ד ובא"א סי' שם"ב ובנתביב הוי' סי' רס"א מקילין להפריש בביה"ש בשכח להפרי' סבע"י ואין לו להם לכן אחר אך אם חל ע"ס בשבת ושכח להפריש חלה מבט"ל מותר להפריש בביה"ש דהא אין לו תקנה דשיור תוס"ש, ואם שכח או להפריש גם בביה"ש דעת החאורונים דופריש בשבת ויתן לכתן קצן לאכול. ע' בשע"ת סימן תמ"ד ויתן החיים סי' תק"ז ובישוע"ק שם סק"ה ובהגהות מעשה ווקח שם סק"ה וביד אפרים שם סק"ה ובחי"א כלל קכ"ט מד"ז: (יז) המניח בערב שבת דבר מוקצה בכזונה על כלי שלו שמלאכתו היתה נעשה הכלי בסוף דבר האסור ודין הכלי כמוקצה גופו, ואפילו נבלה שם המוקצה כיום השבת מ"מ כיון שהיתה מונחת שם בין השמשות אסור לשלטלו גם אם ח"כ

בשבת מרגיש הקדושה בכל ימי השבוע, ואריך לקדש השבת במהשכח. ודיבור. במחשבה הוא שלא להרבה דברי חול. אף שהרבה מותר מכל מקום מידת הסידות היא כמנוח בס"ה. דדיבור שלא לדבר דברי חול ודברים של מה בכך ולנעט דדיבור יותר הרבה ממהול. בנעשה אין צורך לומר שלא להלל בחיזו אב ותולדה ח"ו אלא לקדשו בחורה, ובהפלה, ובמלבושים נאים, ובמאכלים טובים, וריבוי נרות לכבוד שבת, גם צעת שיטב על שלהו לאכול יהיה לבוש במלבוש כבוד וישב בלימה ופחד כיושב לפני המלך, ולא יטעל בשום פעם סוס סעודה מהנ' סעודות וכל יום השבת יהיה בשמחה ואור פניו לא יבונה, וכל המסתכל בהם לא ינאל אלא שמחה וסבר פנים יפות, ויותר מאלו ששום סבה לא תטרדהו מזה כלל וכן ברכת ד' היא תעשר ולא יסיף עליו עמה. וכתוב בזה"ק (פי הל"ה) וזה לשונו באתערותא דלתתא הכי מתערין עליו מלעילא ופי' איהו בעלזבא מתעררין עליו דינין מלעילא ופי' איהו בניהוד דלעפין מהעוררין עליו חסדים מלעילא ע"כ, וע"י עוד מזה בספרי מוסר באורך: (י"א) וזה לשון מוהר"ק נוקטילא ז"ל (בעל שערי אורה ונאר ספ"הק) הנדפס בסוף ספר נועם אלימך בדפוס נבוב דע והאמן כי השבת הוא סוד כל האמונה וכל החורה והוא סוד חידוש העולם וקיום העצב והוא סוד קשר הנסים ונפלאות: (י"ב) ודע כי השבת הוא שער שבו יכנס האדם לחי' עולם הבא הנקרא שנת הגדול, ואם לא קיים אדם השבת בעולם הזה אין לו שער שבו יכנס לעולם הבא כי השבת ועולם הבא שניהם נקראו שבת, וזה סוד ואת שכתובי תשמורו וכו' כלומר אם תשמרו השבת שנתתי לכם תוכו לשבת שהוא גנוזה למעלה עין לא ראתה כו'. (הוא העולם הבא) וכן אמרו רז"ל מומור שיר ליום השבת, ליום שכלו שבת, ולמה נקרא (עולם הבא) שמה שבת כי כמו שאדם עורח בימי החול ועומד בעל ממלאכתו בשבת, אכל, ושותה, ומתפלל, ואינו עוסק במלאכה אחרת, כן העולם הזה אדם עושה חורה ומנוח ועמל בהם אין לו שום עורח כשינאל מעולם הזה אלא עומד ואוכל צעוה"כ שכל המנוח שהדיוח בעה"ו: (י"ג) כי"ד יקיים האדם השבת כהלכתו יותר בלתי י"א דרכים, א) לקבל שבת מצע"י לפי שהשבת קודם וסניבותיו ויגביס חילות של הול ולסייך צריך האדם שלא יקצר גביל סקודש ולא יכניס עומאה בהיכל שלא יאמרו עליו ארור

כל היום אפילו לצורך גופו ולצורך מקומו ואפי' לשלטל רכבו כדי לגער במנו המוקצה דהו רק שלטול כלאחר יד אפ"ה אכור שהרי הכלי גופו נעשה כאלו היא עצמה המוקצה. ש"ט ש"י ש"א : (יח) אם היה מונח שם קודם בין ושמשות גם דבר היתר והיתר חשוב לו יותר מהאיסור אוי נעשה הכלי בסים לאיסור ולהיתר ומותר לשלטל הכלי. שם. ומורה שהדליקו עליו נרות לשבת אעפ"י שהוא כלי כיון שהדליקו עיניו ביה"ש נעשה כמוקצה גופו. ולכן אפי' אם הניח עליו בע"ש דבר המותר כדי שיהיה בסים לאיסור ולהיתר לא כהני שהרי ידוע שהניח השוב לו בליה יותר מדבר שמונח על המנורה. ט"ז כ"י ש"א : (יט) טוב להניח את ההלות על השלחן קודם ביה"ש כדי שיהיה השלחן בסים להנרות ולהחלות ויהיו מותרין בשלטול כי החלות השובן לו יותר מהמנורה. ואף שהמנורה שהי הרבה כגון שהוא של כסף וכדומה מ"מ אין ג"מ. כי אין האיסור בחמת המנורה רק דהמנורה דיה בסים לשלהבת דרוא עיקר האיסור. (ע' במג"א סי' רע"ט סק"ה) אבל אם לא הניח קודם ביה"ש החלות על השלחן או ש"ד היתר החשוב לו כמו יין וכדומה הרי נעשה השלחן בסים להנרות ואסור לשלטל השלחן כל יום השבת אפי' לאחר שהוסרה המנורה מהשלחן כמו שנתבאר באור הקודם. אבל המפה מותר בשלטול אעפ"י שהמנורה עומדת עליה כי המפה לא נעשה בסים להמנורה (ע' בס' ח"א כלל ס"ו ס"ה) אבל אם בעמיד הניחות על מפה קטנה מיוחדת לדמנורה או על שם של כסף או שמה מתכות אחרות בשלטול משום בסים ואף כשהעכו"ם נטל המנורה מהמפה או מהטם בשבת כמו שנתבאר. פרמ"ג. ומ"מ במקום הפסד וצורך גדול יש להקל לשלטל השלחן אף שלא הניח קודם ביה"ש דבר היתר ההשוב לו. משום דרעת קצת גדולי פוסקים ולא נעשה בסים אלא אם דעתו היה שתשאר שם המוקצה כל יום השבת ודרי המנוח להסיר בשבת שחיות את המנורה על ידי עכו"ם ולכן בשעת הרחק סמינין ע"ו להקל אבל שלא בשעת הרחק ח"ו להקל. הפוסקים ואחרונים : (ב) אסור למשוך הנר על ידי הספה כדי להאיר יותר במקום שיושב שם. ואף אם המפה אינה בסים להנר מ"מ אין הילוק כי אסור לשלטל הכלי בשביל המוקצה לרוד כמו שנתבאר בהפוסקים. שם : (כא) כל דבר שיש להוש שזייקו בו רבים או תינוקות אפילו מונח ברה"ר מותר לשלטול פחות פחות שרי' אמות וכן אם נשבר כלי זכוכית בבית וכי"ב במקום

משיג נבול רעוו , הגל ירחיב נבול לשכנים , ובהיותו מוכיח נשבת נכונתו ויפניחתו מחול אל הקודם נמצא שהיה מוכיח ומרחיב גול הקודם. ונזכרת זה ביהוה מוכיח קורא השם נצרה מרחיב לו ה' נבול הקודם ומקצר נבול הכזה וזוכה להלה גלי נצרים כו'. (ג) לתקן הוא בעלמו מנרב שבת כליס לכבוד שבת. לפי שהשבת כולל ט' הספקר' המאירות, וכשהאדם הוא מקבל שבת הוא אשכנזיכל למלך מ"ה הקב"ה. ולפיכך רמזו לתקן בעלמו מפני כבוד המלך. והאדם העוסק כן מחזין בצמורה השבת אמונה שגמה ובאמונת ה' פנימית והוא מכבד את ה' ועליו נאמר כי מוכדי הכבוד. (ג) בקדוה היום. וסוד הקדוה נשבת כלומר משולח מנבול החול הנמור מחנות החינוים ונגסם בהיכל הקודם ועומד לפני הסי"ת ושרי נפשו מוקדשת לשם. ולפיכך אין לו לעשות רק מעשה קודם והא עושה מעשה חול ומחלל את השבת הרי הוא כאשה זונה שמסקרת תחת צעלה ופיז מיתה שהוא כמשקר בצמורת התורה לפי שמקודשת היא, כמו האשה המקודשת לבעלה שאם יגזר תחת צעלה מתגרשת או שותה מים המזררים ולכן נחנה שבת צמרה. וכל המחלל שבת צמח עזיז לשנות מים המזררים. והא נגלוי חייב מיתה וכמה הלכות נאמרו ברמז סוד המפתח שלהם. (ד) צענו נמאלל ונמשתה. כי בהיות האדם מעט שבת צ"י שערות הוא מיהד צום סודות גדולות כו' יע"ש. (ה) צליל שבת טונת ט"ה. ולפי שהנפש יחירה נחוספת נהאם צליל שבת אוי הוא קדושה החיבור וניסם הנוגים לסריסים אשר ישמרו וגו' (ו) צביטול כל מיני מלאכה וכו'. והמבטל ממלאכה מודה ומאמין בצמתה יליתו והספק זולת זה. וזה סוד גדול מסוד האמונה כו' יע"ש. (ז) צביטול דיבור של חול. כי צדור נצרה העולם כמש"כ (חגלים לג) צדור ה' שמים נעשו וכו' יע"ש. (ח) הצפלה והירה. לפי היות יום השבת קודם ואין להשקיעם צו כדרך חול לפיכך צריך להיות מבלם כל השבת צמורה וחפלה ולהיות נבתי כנסיות וכו' מדרשות צדרי תורה כולו באופן זמן שבני אדם בטלים לא יוצאו הונון צדורי חול כי המצב צדרי חול כאלו מתעורר כח החינוים ומניס אותם להיכל המלך וסוב ממנו הכפל. (ט) צמנתה. צריך האדם לנח נשבת צדיבור וממשה והרבור הנס שפרסור מותר לא כותר אלא לפי שאינו צרשותו של האדם אבל אכור ל"דס לעורר מחשבותיו

מחשבותיו בהרהור היוונים ואין זה מנוחה, ולפיכך אמרו שאין קורין בשערי הדיוטות כדי שלא יזעזעו וכו' יע"ש. י) במלכות, בלבושים הראויים למלכות כי בגדי קודש הם כי הטומא בהיכל המלך ראוי ללבוש בגדים הראויים למלכות, והוא שאמרו רז"ל בגדים שבישל בהם קדרת לרבו לא ימוזג בהם כוס לרבו, וכו' וע"ש: יא) הדללה, מגדולת שבת ותפארתה ההכדלה, שהרי נתקדשה הנפש בגיוסותה והיא מיוחדת לשבת לעבודת הקודש כך בגיאת השבת עומדים לה נט זמן ושוכן לה על תנאי עד לשבת הבאה וכן הוא אומר המבדיל בין קודש לחול, וכין יום השביעי לימי המעשה ויום ויגש, אבל כשאר דברים הרי הישראל מקודשים להבי"ת קנין עולם, ושבת סוד כל התורם וכו', כי סוד זה השער לחיי עולם הבא, ועליו נאמר זה השער לה' לדיקים יבואו בו עכ"ל: יד) מהלך מהלך ויהי האדם בשבת ממשקה המספר ואם נזמות החול לר"ך האדם לזוהר בזה כי זה חולי רע ומניח את האדם לספלות גדול, וכמו שדרך איש לגנוח את אוינו ומבקש רעתו כמו כן לר"ך לבגל משקה המספר, ואם נזמות החול אמרו כן על אחת כמה וכמה ששבת קודש שר"ך לזוהר בזה והוא בחינת אש ורה, והוא מעלת יצר הרע כדי שיבטל מתורה וצירות ותשכחות להקב"ה הכזה יהיה השבת יבחרהו ד'. המעט ביטול תורה של כל ימות השבוע רק ביום השבת מוסיפין עוד שבע על המאחס השם כטעם יכפר בעדנו. והנה בשבת יצר החול כל אחד ערוד בעניניו הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו כל אחד כפי ערכו על כל פנים בשבת קודש שפניו מעסקין ועשה מה שמוטל עליו כמו שמוצא כל זה בספרי מוסר באורך: טו) משה רבינו ע"ה ביקש מפרעה לתת לישראל יום מנוחה ואמר ליה שיבחר להם יום א' וזכיר משה רבינו ע"ה את יום השבת וס"ה ישמה משה כמתנת חלקו, ע' במ"ר שנות פ"א: טז) מגילות היו לאבותינו במצרים מיעקב אבינו ע"ה שהיו קורין בהם ישראל ומשתעשעין בהם בשבת קודש, שס פ"ה: יז) מוצא בזהר הדש שיר השירים כי שבת הוא בחינת הפליין דמארי עלמא ותפליין דמארי עלמא

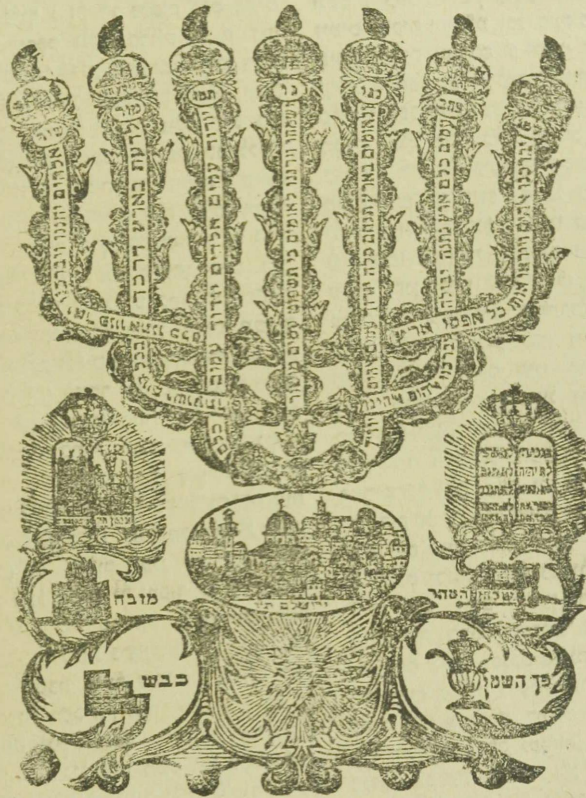
במקום שיש לחוש שיוקו בהם בני אדם מותר לפיכך להוציאם, שם: כב) אסור לבטל כלי מחיכו רהיניו שיקח כלי שמוטר לשלשלו ולהתנו תחת הזקקה שיפיר בתוכו והמעם הוא כיון דאין יהיה אסור לבטל כ"י היתר דומה כארו חברו בש"ט, ולכן אסור ליתן בשבת כלי תחת התרגולת שיפיל הכיפה לתוכה, ואפי' נתן כלי תחת המיקצה על מנת שישיע תוכה הכלי מתחתיו אסור דאפילו לפי שעה אסור לבטל כלי מחיכו, וטבל מקום במקום הזכר מרובה מותר אפילו לבטל לכל השבת, סימן רס"ז: כג) חכמים גזרו מלעשות רפואה בשבת אפילו בדבר שאין בו משום מלאכה או שמוכות טע"ש ולכן אסור לרחוץ בשבת את העין ביון ורוק תפל, רוק תפ"ה הוא כל שלא טעם כרום משניעור משנתו, והוא חוק וברפא) אבל אם לא יוכל לפחות עינו יוכל לרחלחן ברוק תפל ראינו רפואה אלא שמתעניין, א"ר ואחרונים, אבל עין ששיות מסנו דמעות או דם מהמת החולי יש בו סכנה, וכל דבר ששסתק בחולה שכא יש בו סכנה סחלאין עליו השבת רהוי סכנת נפשות כשבואר כ"ז באורך בחפוסקים: כד) רש"י שנפלה מהמכה על גבי קרקע או שהסירה בסויד אסור להתוריה ע"ג הסכה, אבל אם נפלה ע"ג כלי או שהחלקה מסקפה יתורנה רבין ומילתא דלא שכיחא הוא לא גזרו ביה, ומגלה סקצת רשיה וסקצת פי הסכה והוור ומגלה קצת השני ומקנחה ובלבד שלא יקנח הרטי' שהוא מורה. וסכה שנתרפאה נותנים עליה רשיה שאינה רפואה אלא שמשמרה שלא יסרט בבגדיו, וכן מותר להניח תתיכת בגד יבש חדש שאינו מרפא או אפילו ישנים שכבר היו על הסכה, אבל בגד ישן ש"א היה על הסכה מעולם אסור מפני שהוא מרפא סימן שכ"ח: כה) אסור להשיע קור' ש"ה שיר בשבת בכלי וכווצא בו, אפילו להכות באצבעו זה על זה, או על תלוח להשיע קול, או לקשקש באינו ובזוג לחינוק שלא יבכה, וקא טפחין יד על יד ולא מיקרין, כולם גזרה שמא יתקן כדי שיר, ובלאחר יד מותר לטפת, ומכל מקום אין כוונה מר העושיין כן לחינוק שלא יבכה (כשבואר השעם בחפוסקים) אלא מותר לרקד וטפת לבבד התירה, השי"ת יוכנו להיות ממכבדי התורה הקרוזה ולומדיה, אביה"ר, בילאר"א, וילאר"א:

שלמא הם בחינ' ההתפארות השש"ת מתפאֵר עם ישראל כמו שאמר רז"ל, וע"כ מבואר בזהר ויקהל שהשי"ת אומר על מי שמקבל קדושת שבת כראוי, ישראל אשר בך התפאֵר ע' מזה באורך בספר קדושת שבת: (יח) אכילת שבת יקרה מאד כי על ידה זוכין ללחלח הנשמה בבחינת לדיק אוכל לשובע נפשו וגם עושה בזה נחת רוח גדול ליוצרו וזה אחד מן הדברים שחיבה יתירה נודעת לנו שהתענג בדשן נפשו למנוחה תחשב ונוטל שכר ע"ז אשרינו מה טוב חלקנו והן אמת כי במצות כאלו שיש בהם עונג והנחת הבגד לריך חזוק רב לעשות לשם שמים באמת לא מן השפה ולחזן שרולה לזכות בטן ואומר, שבת היום" אכלנו, שמו, ושכרו, אך בזאת יבחנו אם הוא לכבוד שבת אם בשאר ימים לא ילך אחר תענוגי והכלי עולם הזה בזה יהיה ניכר בשבת התענג שמתענג הוא לכבוד שבת, וע' באדר"ן שכל המקבל תענוגי עוה"ו מונעים ממנו תענוגי עולם הבא יע"ש. ומובא בר"ם שער התשובה ש"ף בשבתות וי"ט לריך לקיים טוב יום א' לפני מיתחד שאם היה יודע שימות בשבת או ביו"ט כמה היה משכים לקרות בתורה והיה ירא וחרד וכמה מעשים טובים היה עושה ולא היה נמשך אחרי תענוגיו יע"ש באורך, ועי' בזהר הק' שמי שפגוע בעונג שבת ומטעג עלמנו בימי החול הוא כמו הגבגב ועי' מזה באורך בספרי מוסר ובספר לקוטי הלכות: (יט) בשמירת שבת נטעונו גם על שביחת הבנים והבנות והעבדים ושפחות והבנות מה שלא מצינו כן בשום מצוה מכל תרי"ג מצות, אז"ש: (כ) אף שמוה לענג את השבת בכל מיני עונג מכל מקום לא יאשך כל היום בזה חס ושלוס, ולא כמו שמדמין המון עם ביום השבת הותרה הרגושה בתלות הזמן הרי הוזה"ק קורא ליום השבת יומא דנשמתין יע"ש אלא בשבת שחרית משכימין ללמוד ואח"כ מתפללין וקורין ומתפללין מוסף ואוכלין ומתענגין באכילה, ומי שרגיל ליטן מעט ישן מעט ואחר כך חוזרים וקובעים ללמוד וכחן ללמוד דיני שבת שבת ר"ת שבת בשבת תלמוד, ופועלים ובעלי בתים שאינם עוסקים בחורה בכל ימי השבוע מחויבים לעסוק יותר בחורה בשבת מאותן הלומדים כל השבוע, ואחר הלימוד מתפללין מנחה ואוכלין סעודה ג' וחוזרין ללמוד או לתהלים ולא יבלה את השבת בטוילים כי אין עונג יותר מעונג הנשמה הקדושה ואם כי בכל השבוע היא שכולה וגלמודה ואין לו

פנאי לענגה ולדרוש שלומה עכ"פ בשבת קודש ידרוש שלומה ויענגה כפי מה שיוכל כי אם הוא לא ירחם עליה מי ירחם עליה על דרך אם אין אני לי מי לי, ושוקר הכל שכל רגע ורגע מיום השבת יהיה יקר לו מזהב ומשו ואי השי"ת לא ימנע הטוב מההולכים בתמים והבא לטהר מסייעין אותו, וכבר האריכו בזה כל ספרי מוסר באורך: (כא) בספר פלא יועץ כמה דברים יש שאדם מעיד על עצמו כגון אם יאמר האדם שנפשו ענומה על שהוא טרוד מאד בימית החול בפרנסה ואין לו פנאי ללמוד ולעסוק בעבודת ה', עדות יש ע"ז אם בשבתות וימים טובים וחיה"מ וכל עשה שהוא פנוי אם עוסק בתורה ועבודה או יאמנו דבריו והקב"ה קובע לו שכר כאלו למד בימות החול וכמו שארז"ל חשב אדם לעשות מצוה וגאסם ולא עשהא מעלה עליו הכ' כאלו עשהא, אבל אם גם בשבתות וימים טובים וכדומה בזמן שהוא פנוי מבלה הזמן או יעגם גם על ביטול תורה של ימות החול ואף שלא היה לו פנאי והיה לריך לזון אשתו ובניו כי השבתות וימים טובים הם עדות שאין דבריו אמת כי אז היה לו פנאי ואף על פי כן ביטל מתורה ועבודה, וכן המתענג בשבת ואומר שמכוון לשם מצוה לכבוד שבת קודש עדות יש אם אינו הולך אחר תענוגי והכלי עוה"ו בימות החול ואם מקיים מצוה סעודה שלישיית וסעודת מצוה מלכה אף כשהוא שבע ואינו תאב כלל לחטול גם על עדות של כשהוא רעב שאכל לשם מצוה וכן הרבה ענינים כאלו יש עדות אם וך וישר פעלו. יע"ש: (כב) שמירת שבת הוא קיום הארץ ובמס' שבת אמר אביי לא הרבה ירושלים אלא בשביל שחללו השבת כי חילול שבת גורם חורבן ירושלים של מעלה ומתוך כך חרבה ירושלים של מטה. תלו"י: (כג) אם גדלה ושגבה מעלת המוכה הרבים בכל ימות השבוע והפליגו מאד בזה בזהר הק' בשבת המגיע למאן דמוכה לחיבה ע"ש (בדק קכ"ח ע"ב) וחראה נפלאות, ומכ"ש בשבת קודש שגדלה מעלתה, ואמרו רז"ל למה נאמר בפרשת שבת ויקהל משה ולא נאמר כן בכל התורה כולה אמר הקב"ה למשה רד ועשה לי קהילות גדולות בשבת כדי שילמדו הדורות הבאים אחריו להקהיל בכל שבת ללמוד תורה רבנים. ע"ש. ולכן ראוי לכל איש שראוי לכך שבשבת ילמוד להועיל לבני אדם וכל מה שיוכל להשפיע לאחרים מחכמתו שהקב"ה השפיע עליו ישפיע ולא תערידהו שום סבה כלל וכללו ובתב המג"א דהעיקר

בתדב"א וז"ל כל המלמד תורה ברבים לישראל
 לשם שמים המקום מרחם עליו ונותן בו הכמה
 ונזינה ודעת והשכל ונותן חלקו עס שלשה
 לדיקום אברהם יצחק ויעקב יע"ש, והשי"ת
 יזכנו להיות ממוזכי הרבים, אביה"ר בילאז"א,
 וילאז"א:

העיקר הוא טילמוד עמהם הלכות שבת, וכי
 בספה"ק כי בזה שדורשים בדברי תורה לרבים
 דוקא ועוסק עמהם לקרעם להשי"ת על ידי
 זה נתגדל כביכול ההתפארות של השי"ת עס
 ישראל ועי' מאיר ביותר קדושת שבת, וכי

הפטרת מחר חודש בשמואל א' סימן כ'

וַיֹּאמְרוּ לוֹ יְהוֹנָתָן מָחָר חֹדֶשׁ וּנְפַקְרְתָּ כִּי יִפְקֹד מוֹשְׁבֵיךָ :
 וְשִׁלַּשְׁתָּ תִרְדּוּ מְאֹד וּבֹאתְ אֶרֶץ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־נִסְתַּרְתָּ שָׁם
 בַּיּוֹם הַמַּעֲשֵׂה וַיִּשְׁבַּת אֶצְלֵ הָאֲבֹן הָאֵזוֹב : וְאֲנִי שְׁלַשְׁתָּ הַחֲצִיִּים
 צִדָּה אֹרֶה לְשַׁלְּחִלִּי לַמַּטְרָה : וְהִנֵּה אֲשַׁכַּח אֶת־הַנְּעָר קִוֵּי
 מִצְאָ אֶת־הַחֲצִיִּים אִם־אָמַר אֲמַר לַנְּעָר הִנֵּה הַחֲצִיִּים | מִמֶּנָּה
 וְהִנֵּה קָחְנוּ | וּבֹאֵה כִּי־שָׁלוֹם לָךְ | וְאִין דְּבַר חִי־יְהוָה : וְאִם־כִּפַּת
 אֲמַר לְעַלְמֵ הִנֵּה הַחֲצִיִּים מִמֶּנָּה וְהִלְאָה לָךְ כִּי שַׁלַּחְךָ יְהוָה :
 וְהַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבְרַנּוּ אֲנִי וְאַתָּה הִנֵּה יְהוָה בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד־עוֹקֶם .
 וַיִּסְתַּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה וַיְהִי הַחֹדֶשׁ וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־אֵלֶּיךָ הַחֲחִים
 לְאֶכּוֹל : וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל־מוֹשְׁבּוֹ כַּפַּעַם | כַּפַּעַם אֶרֶץ־מוֹשֶׁב
 הַקִּיר וַיָּקָם יְהוֹנָתָן וַיֵּשֶׁב אֲבִינָר מִצְדָּ שְׂאוֹל וַיִּפְקֹד מְקוֹמָם
 דָּוִד : וְלֹא־דִבֶּר שְׂאוֹל מְאוּמָה בַּיּוֹם הַהוּא כִּי אָמַר מִסְרַת
 הוּא בְדַתִּי מִחֹר הוּא כִּי־לֹא מִחֹר : וַיְהִי מִמַּחֲרַת הַחֹדֶשׁ
 הַשְּׁנִי וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶרֶץ־יְהוֹנָתָן בָּנוּ מִדּוּעַ
 לֹא־בָא בְּיָשׁוּי גַם־תְּמוֹל גַּם־הַיּוֹם אֶל־הַלְּחָם : וַיַּעַן יְהוֹנָתָן
 אֶת־שְׂאוֹל נִשְׂאֵל נִשְׂאֵל דָּוִד מִעַמּוּדֵי עַד־בֵּית לָחֶם : וַיֹּאמֶר
 שַׁלַּחֲנִי נָא כִּי זָבַח מִשְׁפַּחָה לָנוּ בַּעִיר וְהוּא צוּח־לִי אֲחִי וְעַתָּה
 אִם־מִצְאָתִי הֵן בְּעֵינֶיךָ אִמְלַמָּה נָא וְאַרְאֶה אֶת־אֲחִי עַד־כֵּן
 לֹא־בָא אֶל־שִׁלְחָן הַמֶּלֶךְ : וַיַּחֲרֹאֵף שְׂאוֹל בִּיהוֹנָתָן וַיֹּאמֶר
 לוֹ בְּיָנְעוֹת הַמַּרְדּוֹת הַלּוֹא יִדְעָתִי כִּי־בִתְרָ אֶתָּה לְבֹן־יִשָּׁי
 לָב־שִׁתְּךָ וּלְבִשְׁתָּ עֲרוֹת אִמָּה : כִּי כָל־הַיָּמִים אֲשֶׁר בְּוִישָׁי
 חִי עַל־הָאָרֶץ לֹא תָבוֹן אֶתָּה וּמַלְכוּתְךָ וְעַתָּה שַׁלַּח וּמַח אֶתָּה
 אֵלַי כִּי בְּיָמוֹת הוּא : וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת־שְׂאוֹל אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלַי
 לָמָּה יוֹמַת מֶה עֲשֵׂה : וַיִּמַּל שְׂאוֹל אֶת־הַחֲנִית עָלָיו לְחַפְתּוֹ
 וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי־כָלָה הָיָא מֵעַם אָבִיו לְחַמֵּית אֶת־דָּוִד : וַיִּקָּם

הפטרת מחר חדרש

יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלֶחַן בְּחַרְיָאֵף וְלֹא־אָכַל בַּיּוֹם־הַחֲדָשׁ חֲשׂוֹנִי
 לָחֶם כִּי נֶעְצַב אֶרְדּוֹד כִּי הִבְלִימוּ אָבִיו: וַיְהִי בַבֶּקֶר וַיֵּצֵא
 יְהוֹנָתָן הַשָּׂרָה לְמוֹעֵד דָּוִד וְנָעַר קָטָן עִמּוֹ: וַיֹּאמֶר לְנַעֲרָה
 רֵץ מִצֵּא־נָא אֶת־הַחֲלָיִים אֲשֶׁר אֲנִי מוֹרֶה הַנָּעַר רֵץ וְהוּא־
 יֵרָה הַחֲצִי לְהַעֲבֵרוֹ: וַיָּבֹא הַנָּעַר עַד־מְקוֹם הַחֲלָיִים אֲשֶׁר יֵרָה
 יְהוֹנָתָן וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרָי הַנָּעַר וַיֹּאמֶר הֲלֹא הַחֲצִי מִמֶּךָ
 וְהִלָּאת: וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרָי תַנְעַר מִתְּרָה חוֹשֶׁה אֶת־הַעֲמֹד
 וַיִּדְקַט נָעַר יְהוֹנָתָן אֶת־הַחֲצִי הַחַיִּים קָרִי וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו: וְהַנָּעַר
 לֹא־יָדַע מֵאוֹמֶה אֵךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת־הַדְּבָר: וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן
 אֶת־כִּלְיוֹ אֶת־הַנָּעַר אֲשֶׁר־לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ קֵךְ הִבִּיא הָעִיר: הַנָּעַר
 בָּא וְדָוִד קָם מֵאֶצֶל הַגָּב וַיִּפֹּל לְאִפּוֹ אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים וַיִּשְׁקֹו אִישׁ אֶת־רַעְוֹהוּ וַיִּכְבּוּ אִישׁ אֶת־רַעְוֹהוּ עַד־דָּוִד
 הַגִּדְיָל: וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד לֵךְ לְשָׁלוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ
 אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה לֵאמֹר יְהוָה יִהְיֶה אִבְיָנוּ וּבִינָךְ וּבֵין זָרְעֵי
 וּבֵין זָרְעֶךָ עַד־עוֹלָם:

הפטרת שבת וראש חדרש כישעיה סימן סז

כִּי אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ תְּהִי רֵגְלִי אֵיזֶה בַּיִת
 אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי וְאֵיזֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי: וְאֵת־כֶּל־אֱלֹהֵי יָדֵי
 עֲשֻׂתָה וַיְהִי כִּדְבַר־אֱלֹהֵי נְאֻם־יְהוָה וְאֶל־זֶה אָבִישׁ אֶל־עֵינֵי וְנִכְהֵ־
 רוּחַ וְחָרָד עַד־דְּבָרִי: שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר מִכֶּה־אִישׁ זֹבַח הַשֶּׁחַל
 עוֹרָף כְּלָב מַעֲרָה מִנְחַח דִּם־חֹזִיר מוֹזִיר לְבָנָה מִבֶּרֶךְ אֹן גִּס־
 הֶמֶה בַּחֲלוֹ בְּדַרְכֵיהֶם וּבִשְׁקוּצֵיהֶם נַפְשָׁם הִפְצִיחָה: גַּם־אֲנִי
 אֲבַחַר בְּתַעֲלוּכֵיהֶם וּמְנוֹרָתָם אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאִן עוֹנָה
 דִּבְרָתִי וְלֹא שָׁמְעוּ וַיַּעֲשׂוּ חָרַע בְּעֵינַי וּבִאֲשֶׁר לֹא־חִפְצָתִי בַּחֲרוּ:
 שָׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה הַחֲרָדִים אֶרְדְּבָרוּ אָמְרוּ אַחֲיֶכֶם שְׁנֵאֲיֶכֶם

הפטרת שבת וראש הדרש קצט

מְנַדִּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יְהוָה וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יִבְשׁוּ׃
 קוֹל שְׁאוֹן מֵעִיר מִזֶּד מֵהִיכָל קוֹל יְהוָה מִשְׁלֹם גְּמוּל לְאֹיְבָיו׃
 בְּטָרִם תְּהִיל יִלְדָה בְּטָרִם יָבֹא חֶבֶד לָהּ וְהַמְלִיטָה זָכָר׃ מִי־
 שָׁמַע בְּזֹאת מִי רָאָה כִּיאֵלָה הִיוּחַד אֶרֶץ בְּיוֹם אַחַד אִם־יִזְכָּר
 גְּזוּי פֶּעַם אַחַת בִּי־חִלָּה גַם־יִלְדָה צִיּוֹן אֶת־בְּנֵיהָ׃ הֲאֲנִי אֲשַׁבֵּיר
 וְלֹא אוֹרִיד יֹאמַר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמוֹלִיד וְעֲצַרְתִּי אֲמַר אֱלֹהֶיךָ׃
 שִׁמְחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַם וְגִילוּ בָהּ כִּל־אֶהְיֶה שֵׁשׁוּ אֶתָּה מִשׁוּ שׁ
 כִּל־הַמַּתְאֲבָדִים עָלֶיהָ׃ לְמַעַן תִּינָקוּ וְשִׁבַּעְתֶּם מִשֹּׁד תִּנְחַמְתֶּם
 לְמַעַן תִּמְצְאוּ וְהַתְעַנְּגַתֶּם מִזִּוְי כְּבוֹדָהּ׃ כִּי־כֹה אֲמַר יְהוָה הֲנִנִּי
 נֹאמְתָה־אֵלַיָּה כְּנֹחֵר שְׁלוֹם וְכִנְחַר שׁוֹטֵף כְּבוֹד גִּזִּים וְיִנְקַתֶּם עֲרֵ־
 צֶד תִּנְשָׂאוּ וְעֲרֵ־בִרְכִים תִּשְׁעֲשְׂעוּ׃ כִּיאִישׁ אֲשֶׁר אָמוּ תִנְחַמְנוּ
 כֵּן אֲנִכִי אֲנַחְמְכֶם וּבִירוּשָׁלַם תִּנְחַמוּ׃ וְרֵאִיתֶם וְשִׂשׁ לְבַבְכֶם
 וְעֲצִמּוֹתֵיכֶם כִּדְשָׂא תִפְרַחְנָה וְנִזְדַּעַח יַד־יְהוָה אֶת־עַבְדֵי וְעַם
 אֶת־אֹיְבָיו׃ כִּי־חֲנָה יְהוָה בְּאִשׁ יִבֹּא וְכִסּוּפָה מִרְכַּבְתִּיו לְהָשִׁיב
 בַּחֲמָה אָפוּ וְגִעְרַתוֹ בְּלֶהֱבִיאֵשׁ׃ כִּי בְּאִשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבַחֲרָבוֹ
 אֶת־כָּל־בָּשָׂר וְרַבּוֹ חִלְּלֵי יְהוָה׃ הַמַּתְקַדְּשִׁים וְהַמְשַׁהֲרִים אֶג־
 חַגְמוֹת אַחַר אַחַד אַחַת קְרוֹי בַּתּוֹךְ אֲכַלִּי בְּשָׂר הַחֲזוֹר וְחַשְׁמֵן
 וְהַעֲכָבֵר יַחֲדוּ יִסְפוּ נֹאִם־יְהוָה׃ וְאֲנִכִי מַעֲשִׂיהֶם וּמַחֲשַׁבְתֵיהֶם
 בָּאָה לְמַבְּזָן אֶת־כְּבוֹדֵי וְהַלְשֵׁנוֹת וּבֵאוּ וְרֵאוּ אֶת־כְּבוֹדִי׃
 וְשִׁמְתִי בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם אֶל־הַגִּזִּים תִּרְשִׁישׁ
 פּוֹד וְלוֹד מִשְׁכֵּי מִשֶׁת תּוֹבֵל וְנוֹן הָאִיִּם תִּרְחַקִּים אֲשֶׁר לֹא־
 שָׁמְעוּ אֶת־שְׁמַעִי וְלֹא־דָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּירוּ אֶת־כְּבוֹדִי בְּגוֹיִם׃
 וְהִבִּיאוּ אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם אֶל־מִכְּלֵי־הַגִּזִּים אֶל־מִנְחָה לִיהוָה בְּסוּסִים
 וּבְרִכָב וּבְצַבִּים וּבַפָּרָדִים וּבַכְּפָרוֹת עַל הַר קָדְשִׁי יְרוּשָׁלַם
 אֲמַר יְהוָה כִּיאֲשֶׁר יִבִּיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה בְּכַלִּי מִהוֹר
 בֵּית יְהוָה׃ וְגַם־מֵהֶם אֶקַּח לְכַהֲנִים לְלוֹיִם אֲמַר יְהוָה׃ כִּי

הפטרת שבת ומזרח חדרש

כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הִחְדָּשׁוּ וְהָאָרֶץ הִחְדָּשָׁה אֲשֶׁר אָנֹכִי עֹשֶׂה
 עִמָּדִים לִפְנֵי נְאֻם־יְהוָה בְּן יַעֲמֵה זְרַעְכֶם וְשִׁמְכֶם: וְהָיָה כִּמְדֵי
 חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹוא כָּל־בָּשָׂר דְּהִשְׁתַּחֲוֹת
 לִפְנֵי אֲמֹר יְהוָה: וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי
 תִּזְכְּרֶתֶם לֹא תִמּוֹת וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֹּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל־בָּשָׂר:

וְהָיָה כִּמְדֵי חֲדָשׁוֹ וּמְדֵי שַׁבַּת בְּשַׁבְּתוֹ יָבֹוא כָּל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי אֲמֹר יְהוָה:
 כַּמְנַהֵג סְפָרָדִים אִם חַל ר"ח בְּיוֹם ש"ק וּבְיוֹם א' לְהוֹסִיף פְּסוּק רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן שֶׁל הַפְּטָרָה כַּחַר חֲדָשׁ:

הפטרות לארבע פרשיות

הפטרה לפרשת שקלים במלכים ב' סימן י"א

בַּשָּׁבִעַת שִׁלְפָנֵי ר"ח אֲדָר מוֹלִיחִין ב' סְפָרִים ב'א' קוֹרִין ז' גִּבְרֵי כְּפָרְשַׁת הַשְּׁבֻעַ
 וְקִדְשׁ לְעִילָא וּבִסְפָר ב' קוֹרָא הַמְּפָטִיר ב'פ' תִּשְׁאֵל מִתַּחֲלַת הַפ' עַד לְכַפֵּר עַל
 פְּשׁוּעֵיכֶם וּמְפָטִירִין הַפְּטָרָה זו. וְאִם חַל ר"ח בַּשָּׁבִעַת מוֹלִיחִין ג' סְפָרִים ב'א' קוֹרִין
 פ' הַשְּׁבֻעַ ו' גִּבְרֵי וְלֹא יֵאמֹר קִדְשׁ. וּבִב' קוֹרָא וּבְיוֹם הַשָּׁבִעַת עַד וּנְסַכּוּ ח"ק
 וּבִסְפָר ג' קוֹרָא הַמְּפָטִיר פ' שְׁקָלִים וּמְפָטִירִין הַפְּטָרָה זו:

כַּאֲן מִתְחִילִין הַסְּפָרִים

וַיִּכְרַת יְהוָה יְהוֹדֵעַ אֶת־חֲבֵרֵית בֵּין יְהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם
 קִהְיוֹת לְעַם לִיהוָה וּבֵין הַמֶּלֶךְ וּבֵין הָעָם: וַיָּבֹאוּ כָּל־
 עַם הָאָרֶץ בֵּית־תְּפֹעַל וַיִּתְּצוּהוּ אֶת־מִזְבְּחֹתָיו מִיִּבְחָתוֹ קְרִי וְאֶת־
 צִלְמוֹי שִׁבְרוּ הֵיטֵב וְאֶת מַתָּן מִתָּן מִתָּן תְּפֹעַל הֲרִגוּ לִפְנֵי הַמִּזְבְּחוֹת
 וַיֵּשֶׁם הַכֶּהֱן פְּקֻדָּת עַד־בֵּית יְהוָה: וַיִּקַּח אֶת־שָׂרֵי הַמַּאֲוֹת
 וְאֶת־הַבְּרִי וְאֶת־הַרְצִים וְאֶת פְּרֵעִים הָאָרֶץ וַיִּרְיֵהוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ
 מִבֵּית יְהוָה וַיָּבֹאוּ דֶרֶךְ־שַׁעַר הַרְצִים בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיֵּשֶׁב עַד־
 כֶּסֶף הַמֶּלְכִים: וַיִּשְׁמַח פְּרֵעִים־הָאָרֶץ וְהָעִיר שִׁקְמָה וְאֶת־
 עֵת־דִּתְהוּ הַמִּיתוֹ בַּחֲרָב בֵּית־מֶלֶךְ הַמֶּלֶךְ קְרִי:

כַּאֲן מִתְחִילִין הָאֲשַׁכְּנוּם

בְּרִשְׁבַע שָׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמֶלְכוֹ: בְּשָׁנַת־שִׁבְעָה לִיהוֹאָשׁ מֶלֶךְ
 יְהוֹאָשׁ וְאַרְבַּעִים שָׁנָה מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַם וְשֵׁם אִמּוֹ צְבִיָה מִבְּאֵר
 שִׁבְעָה: וַיַּעַשׂ יְהוֹאָשׁ חֲשֵׁר בְּעֵינָיו יְהוָה כְּדִימוֹי אֲשֶׁר הִזְרִיתוֹ

הפסדה לפרשת שקלים

ר

יְהוֹדִיעַ חֲכֵהֶן: רַק הַבְּמוֹת לֹא־סְרוּ, עוֹד הָעַם מְזוֹבְחִים וּמִקְטָרִים
 בַּבְּמוֹת: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַכֹּהֲנִים כֹּל כֶּסֶף הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר
 יוּבֵא בֵּית־יְהוָה כֶּסֶף עוֹבֵר אִישׁ כֶּסֶף נַפְשׁוֹת עָרְבוּ כִּדְכָסֶף
 אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל רֵב־אִישׁ דְּחָבִיא בֵּית־יְהוָה: יִקְחוּ לָהֶם הַכֹּהֲנִים
 אִישׁ מֵאֵת מִפְּרוֹ וְהֵם יִחְזְקוּ אֶת־בְּדֶק הַבַּיִת לְכֹל אֲשֶׁר־יִמָּצֵא
 שָׁם בְּדֶק: וַיְהִי בַשָּׁנָה עֲשׂוּרִים וּשְׁלֹשׁ שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לֹא־
 חִזְקוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־בְּדֶק הַבַּיִת: וַיִּמְרֹא הַמֶּלֶךְ יְהוֹאָשׁ לִיהוֹדִיעַ
 חֲכֵהֶן וּלְכֹהֲנִים וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִדּוּעַ אֵינְכֶם מְחֻזְקִים אֶת־בְּדֶק
 הַבַּיִת וְעַתָּה אֲלֵתֶקְחוּ־כֶסֶף מֵאֵת מִפְּרִיכֶם כִּי־לְבַדְּהָ הַבַּיִת
 תִּתְנָהוּ: וַיֹּאֲתוּ הַכֹּהֲנִים לְבִלְתִּי קַחַת כֶּסֶף מֵאֵת הָעַם וּדְבַלְתִּי
 חוּק אֶת־בְּדֶק הַבַּיִת: וַיִּקַּח יְהוֹדִיעַ חֲכֵהֶן אֶרְוֹן אַחֲד וַיִּקַּב הָרַח
 בְּרַדְתּוֹ וַיִּתֵּן אֹתוֹ אֵצֶל הַמְּזוֹבֵחַ בַּיָּמִין מִימֵינוּ קְרִי בְּבוֹא־אִישׁ בֵּית
 יְהוָה וְנִתְנוּ־שָׁמָּה הַכֹּהֲנִים שְׁמֹרֵי הַסֵּף אֶת־כֹּל־הַכֶּסֶף הַמּוּבֵא
 בֵּית־יְהוָה: וַיְהִי בְּרֹאוֹתָם כִּי־רַב הַכֶּסֶף בְּאֶרְוֹן וַיַּעַד סֹפֵר הַמֶּלֶךְ
 וַחֲכֵהֶן הַגִּדּוֹד וַיִּצְרוּ וַיִּמְנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצֵא בֵּית־יְהוָה:
 וְנִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמֵּתָפֵן עַל יְדֵי־יְדֵי קְרִי עֲשֵׂי הַמְּדַאכָה
 הַפְּקָדִים הַמִּפְקָדִים קְרִי בֵּית־יְהוָה וַיּוֹצִיאוּהוּ דְחַרְשֵׁי הָעַץ וּדְכַנִּים
 הָעֲשִׂים בֵּית־יְהוָה: וּדְגִדְרִים וּדְחֻצְבֵי הָאֶבֶן וּדְמִנּוֹת עֲצִים
 וְאֲבֵנֵי מַחְצָב דְּחוּק אֶת־בְּדֶק בֵּית־יְהוָה וּדְכֹל אֲשֶׁר־יִצָּא עַר־
 הַבַּיִת דְּחוּקָה: אֲדָּךְ לֹא יַעֲשֶׂה בֵּית־יְהוָה סִפּוֹת כֶּסֶף מְזוֹמְרוֹת
 מְזוֹרְחוֹת חֲצֵצְרוֹת פְּלִיכְלֵי זָהָב וּכְלֵי־כֶסֶף מִן־הַכֶּסֶף הַמּוּבֵא
 בֵּית־יְהוָה: כִּי־לְעֲשֵׂי הַמְּדַאכָה יִתְּנֶהוּ וְחִזְקוּ־בּוֹ אֶת־בֵּית־יְהוָה:
 וְלֹא יִחַשְׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף עַד יָדָם דְּתַת
 דְּעֲשֵׂי הַמְּדַאכָה כִּי בְּאִמְנַת הַס עֲשִׂים: כֶּסֶף אֲשֶׁם וּכְסֵף חֲמָאוֹת
 לֹא יוּבֵא בֵּית־יְהוָה לְכֹהֲנִים יְהוֹ:

קריאה לפרשת זכור

בשנת שלפני פורים מולידין שני ספרים בראשון קורין שבעה גברי בפרשת
השבעה וקדים לעילא ובספר שני קורא המפטר פרשה זו.

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לָךְ עַמְלֶךְ בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם׃
אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךָ וַיּוֹנֵב בְּךָ כִּי-בִנְחָשִׁים אֶתְרִיקָ וְאֶתֶּה
עֵיפָ וַיַּגַּע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים׃ וְתִיהָ בַחֲנִיחַ יִהְיֶה אֶלְתִּיקָ | לָךְ
מִבְּרֵ-אֵיבֹיךָ מִסָּבִיב בְּאַרְץ אֲשֶׁר יִהְיֶה-אֶלְתִּיקָ נָתַן לָךְ נַחֲתָה
דְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת-זְכוֹר עַמְלֶךְ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁבַח׃

הפטרה לפרשת זכור בשמואל א' סימן ט"ז

כאן מתחילין הסדרים
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-שָׂאוּל אֲתִי שְׁלַח יְהוָה לְמִשְׁחָךְ לְמִקֶּדֶךָ עַל-
עַמּוֹ עַד-יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל דְּבַרֵי יְהוָה׃

כאן מתחילין האשכנזים

כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פְּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה עַמְלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל
אֲשֶׁר-שָׂם לוֹ בְּדַרְךָ בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם׃ עַתָּה לָךְ וְהַכִּיתָהּ
אֶת-עַמְלֶךְ וְהַחֲרַמְתָּם אֶת-כָּרְאֲשֵׁר-לוֹ וְלֹא תַחֲמַל עָלָיו וְהַמֵּתָהּ
מֵאִישׁ עַד-אִשָּׁה מֵעוֹלָל וְעַד-יוֹנֵם מִשׁוֹר וְעַד-שֶׁה מִנְּמַל וְעַד-
חֲמוֹר׃ וַיִּשְׁמַע שָׂאוּל אֶת-הָעַם וַיִּפְחַדְם בַּשָּׁלָאִים מֵאֲתָנִים אֲרָב
רְגְלֵי וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים אֶת-אִישׁ יְהוּדָה׃ וַיָּבֹא שָׂאוּל עַד-עִיר
עַמְלֶךְ וַיַּרְבּ בַּנְּחָל׃ וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-הַקְּנִי לָבוֹ סְרוּ רְהוּ
מִתּוֹךְ עַמְלֵמִי פֶן-אֲסַפֶּךָ עַמּוֹ וְאֶתָּה עֲשִׂיתָה חֶסֶד עִם-כָּל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּעֲדוֹתָם מִמִּצְרָיִם וַיִּסַּר קְנִי מִתּוֹךְ עַמְלֶךְ׃ וַיָּבֹא שָׂאוּל
אֶת-עַמְלֶךְ מִחַוִּילָה בּוֹאֵךְ שׁוֹר אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי מִצְרָיִם׃ וַיִּתְּשֵׁן
אֶת-אַגַּג מִקֶּדֶךָ עַמְלֶךְ חַי וְאֶת-כָּרְחָהּ הָעַם הַחֲזִירִים לְפִי-חֲרָב׃
וַיַּחֲמַל שָׂאוּל וְהָעַם עַד-אַגַּג וְעַל-מִיטֵב הַצֹּאן וְהַפֶּלֶר וְהַמְּשֻׁנִים
וְעַד-הַפְּרִיִם וְעַד-כָּל-הַטּוֹב וְלֹא אָבּוֹ הַחֲרִימָם וְכִרְחַמְלָאֲבָת

נִמְכַזֶּה וְנִמְסָה אֶתְּךָ הַחֲרִימוּ: וַיְחִי דְבַר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל לֵאמֹר:
 וְנִחַמְתִּי בִּי־תַמְכְּכֵתִי אֶת־שְׂאוֹל לְמַדָּה כִּי־שָׁב מֵאֲהֲרָי וְאֶת־דְּבָרִי
 לֹא תִקֵּים וַיִּחַר לְשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל־יְהוָה כָּל־הַלַּיְלָה: וַיִּשְׁכַּם
 שְׁמוּאֵל לִקְרֹאת שְׂאוֹל בַּבֶּקֶר וַיִּגַּד לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שְׂאוֹל
 חֶבְרֹן מֵלָה וְהִנֵּה מְצִיב לֹד וַיִּסַּב וַיַּעֲבֹר וַיִּרַד הַגִּלְגָּל: וַיָּבֹא
 שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוֹל וַיֹּאמֶר לוֹ שְׂאוֹל בְּרוּךְ אַתָּה כִּי־הוֹדָה הַקִּימָה:
 אֶת־דְּבַר יְהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וּמָה קוֹל־הַצֶּאֱזָן הַזֶּה בְּאָזְנִי
 וְקוֹל הַבֶּמֶר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ: וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל מֵעַמְמֵי הַבְּיֹאִים
 אֲשֶׁר חָמַד הָעָם עַל־מִיטֵב הַצֶּאֱזָן וְהַבֶּקֶר לְמַעַן זְבַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
 וְאֶת־הַיּוֹתֵר הַחֲרַמְנוּ: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוֹל הֲרָף וְאִגִּידָה
 לְךָ אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי חֲלִיכָה וַיֹּאמְרוּ וַיֹּאמֶר קוֹי לֹד דְּבַר:
 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם־קָמָן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ רֹאשׁ שְׁבִימֵי יִשְׂרָאֵל
 אַתָּה וַיִּמְשַׁחֶךָ יְהוָה לְמַלְכָּךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּשְׁלַחֶךָ יְהוָה בְּדַרְךָ
 וַיֹּאמֶר לְךָ וְהַחֲרַמְתָּה אֶת־הַחַטָּאִים אֶת־עַמְלֹם וְנִלְחַמְתָּ
 בָּז עַד־בְּפוֹתֵם אַחֲסָם: וְכִמָּה לֹא־שָׁמַעַת בְּקוֹל יְהוָה וְתַעֲטֵ אֶל־
 הַשָּׁלַל וְתַעֲשׂ חֲרַע בְּעֵינֵי יְהוָה: וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל־שְׁמוּאֵל אֲשֶׁר־
 שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל יְהוָה וְאַלְךָ בְּדַרְךָ אֲשֶׁר־שָׁדַחְנִי יְהוָה וַאֲבִי־אֶת־
 אֲבִי מִדָּה עַמְלֹם וְאֶת־עַמְלֹם הַחֲרַמְתִּי: וַיִּקַּח הָעָם מֵהַשָּׁלַל
 צֹאן וּבָקָר רֹאשִׁית הַחֲרָם לְזִבְחַת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּגִלְגָּל: וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל תְּחַפֵּץ לַיהוָה בְּעֵלּוֹת וּזְבָחִים כְּשֹׁמֵעַ בְּקוֹל יְהוָה הַגִּת
 שְׁמֵעַ מְזֻבַּח טוֹב לְהַקְשִׁיב מִחֲבֵב אֵיכִים: כִּי תִפְאֲת־סָסִם מְרִי
 וְאִן וְחֲרָפִים תִּפְצֹר וְעַן מֵאִסְתָּ אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיִּמְאָסֶךָ מִמֶּךָ:
 וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל־שְׁמוּאֵל הֲטָאֲתִי כִּי־עָבַרְתִּי אֶת־פִּירֵי־יְהוָה וְאֶת־
 דְּבָרֶיךָ כִּי יִרְאֵתִי אֶת־הָעָם וְאֲשָׁמַע בְּמוֹרָם: וְעַתָּה שֵׁא נָא אֶת־
 חַטָּאתִי וְשׁוּב עִמִּי וְאֲשַׁתְּחִוָה לַיהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שְׂאוֹל
 לֹא אָשׁוּב עִמָּךְ כִּי מָאִסְתָּה אֶת־דְּבַר יְהוָה וַיִּמְאָסֶךָ יְהוָה

הפטרה לפרשת זכור

מִהֵינֹת מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: וַיִּסַּב שְׁמוּאֵל קִדְבַת וַיַּחֲזֹק בְּבִגְדֵי־
מַעֲיָדוֹ וַיִּקְרָע: וַיֹּאמֶר אֵלָיו שְׁמוּאֵל קְרָע יְהוָה אֶת־מְדַבְּרוֹת
יִשְׂרָאֵל מֵעַלְיָךְ הַיּוֹם וַנִּתְּנָה לְרַעַךְ הַטּוֹב מִמֶּךָ: וְגַם נִצַּח
יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנְהַם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנְחָם: וַיֹּאמֶר
הַטָּאתִי עִתָּה פִּבְדֵנִי נָא נִגְדֵי־זִמְנִי עִמִּי וְנִגְדֵי יִשְׂרָאֵל וְשׁוּב עִמִּי
וְהִשְׁתַּחֲוִיתִי כִּיהוָה אֱלֹהֶיךָ: וַיָּשָׁב שְׁמוּאֵל אַחֲרַי שְׂאוּל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה
שְׂאוּל לַיהוָה: וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הַגִּישׁוּ אֵלַי אֶת־אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלֶק
וַיָּבֵה אֵלָיו אַגַּג מֵעֵדְנָת וַיֹּאמֶר אַגַּג אֲפֹן סַר מֵרֵי־הַמּוֹת: וַיֹּאמֶר
שְׁמוּאֵל כֹּאֲשֶׁר שִׁפְרָה נָשִׁים חֲרַפְּךָ כִּן־תִּשְׁפַּד מִנְּשִׁים אִמָּךְ
וַיִּשְׁפַּף שְׁמוּאֵל אֶת־אַגַּג לִפְנֵי יְהוָה בְּגִלְגָל: וַיִּקֶּה שְׁמוּאֵל חַרְמַתָּה
וַשְׂאוּג עָקָה אֶרֶב־בֵּיתוֹ גִּבְעַת שְׂאוּל:

קריאה לפרשת פרה

בשנת שקודם שנת האחרונה מר"ח אדר (ואם חל ראש חודש ניסן בשנת א"ז
בשנת האחרונה של אדר) מוליאין שני ספרים בראשון קורין שבעה גברי פרשת
השבעה וקדים לעילא ובספר שני קורא המפטיר פרשה זו:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶרֶב־מִשָּׁה וְאֶל־אַחֲרָן לֵאמֹר: זֹאת תִּקַּח הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר | אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אִתָּם
פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוֹם אֲשֶׁר לֹא־עָקָה עָלֶיהָ עֹר:
וַנִּתְּתֶם אֹתָהּ אֶרֶב־אֲדָעוֹר הַבְּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶרֶב־מַחוּץ לַמַּחֲנֶה
וְשַׁחַט אֹתָהּ לִפְנֵינוּ: וְקַח אֲדָעוֹר הַבְּהֵן מִדָּמָה בְּאֹצְבָעוֹ וְהוֹזָה
אֶרֶב־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶר־מוֹעֵד מִדָּמָה שֶׁבַע פַּעַמִּים: וְשָׂרַף אֶת־הַפָּרָה
לְעֵינֵינוּ אֶת־עֲרָה וְאֶת־בְּשָׂרָה וְאֶת־דָּמָה עַל־פְּרָשָׁה יִשְׂרָף:
וְקַח הַבְּהֵן עֵץ אֲרָז וְאֹזֹב וּשְׁנֵי תוֹדַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶרֶב־תּוֹךְ
שָׂרַפְתָּ הַפָּרָה: וְכַבֵּם בְּגִדָיו הַבְּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרַי
יָבֵא אֶל־הַמַּחֲנֶה וּמִמָּה הַבְּהֵן עַד־הָעָרֵב: וְהִשְׂרַף אֹתָהּ יַכְבֵּם
בְּגִדָיו בַּמַּיִם וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וּמִמָּה עַד־הָעָרֵב: אָסַף | אִישׁ

טהור את אפר הפרה והניח כהוץ כמחנה במקום טהור
 והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת הוא:
 וכבס האספ את אפר הפרה את בגדיו וטמא עד הערב
 והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם: הנגע
 במת וכר נפש אדם וטמא שבעת ימים: הוא יתחטא בו ביום
 השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי
 וביום השביעי לא יטהר: כר הנגע במת בנפש האדם אשר
 ימות ולא יתחטא את משכן יהוה טמא ונכרתה הנפש החו
 מישראל כי מי נדה לא יזרק עזיו טמא יהיה עוד טמאתו בו:
 ואת התורה אדם ביימות באהל פלחבא אל האהל וכר
 אשר באהל וטמא שבעת ימים: וכל פלי פתוח אשר אין
 צמיד פתיל עזיו טמא הוא: וכל אשר יגע על פני השדה
 בחלל הרב או במת או בעצם אדם או בקבר וטמא שבעת
 ימים: וקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עזיו מים
 חיים אר פני: ולחם אוב וטבל במים איש טהור והזה ער
 האהל וער פלחבלים וער הנפשות אשר היו שם וער הנגע
 בעצם או בחלל או במת או בקבר: והזה הפהר ער הטמא
 ביום השלישי וביום השביעי וטמא ביום השביעי וכבס בגדיו
 ורחץ במים וטהר בערב: ואיש אשר וטמא ולא יתחטא
 ונכרתה הנפש החו מתוך תקחל כי את מקדש יהוה טמא
 מי נדה לא יזרק עזיו טמא הוא: והיתה להם לחקת עולם
 ומזה מר חנדה וכבס בגדיו והנגע במי הנדה וטמא עד הערב:
 וכל אשר יגע בו הטמא וטמא והנפש הנגעת וטמא עד הערב:

ומפטרין הפטרה זו ביחוקאל סימן לו

ויהי דברי יהוה אל לאמר: בן אדם בית ישראל ישבים ער
 אדמתם וטמאו אותה בדרבם ובעקיותם כממאת חנדה

הפטרה לפרשת פרה

הִיִּתָּה דְרָכְכֶם לִפְנָיִ: וְאֲשַׁפְּךָ תְּמִתִּי עֲלֵיהֶם עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ
 עַל־הָאָרֶץ וּבְגִלוּלֵיהֶם טְמֵאוּתָה: וְאֶפִּיץ אֹתָם בְּגוֹיִם וַיִּזְרוּ
 בְּאַרְצוֹת כְּדָרְכֶם וּכְעִלּוּזוֹתֶם שִׁפְטֵיתִים: וַיָּבֹאוּ אֱלֹהֵי־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
 בָּאוּ שָׁם וַיִּחַלְדּוּ אֶת־שֵׁם קִדְשִׁי בְּאֹמֶר לָהֶם עֲסִיִּיחֹה אֱלֹהֵת
 וּמֵאַרְצוֹ יֵצְאוּ: וְאֶחְמַל עַל־שֵׁם קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם בְּבֵית יִשְׂרָאֵל
 בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁמָּה: לָכֵן אֹמֵר לְבֵית־יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
 אֲדֹנָי יְהוִה לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בְּבֵית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם־לְשֵׁם־
 קִדְשִׁי אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם בְּגוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאתֶם שָׁם: וּקְדַשְׁתִּי אֶת־
 שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְּחַלֵּל בְּגוֹיִם אֲשֶׁר חָלַלְתֶּם בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ הַגּוֹיִם
 כִּי־אֲנִי יְהוִה נָאִם אֲדֹנָי יְהוִה בְּהַקְדִּישִׁי בְּכֶם לְעֵינֵיהֶם: וְלִקְחֹתִי
 אֶתְכֶם מִן־הַגּוֹיִם וּמִבְצֻרֵי אֶתְכֶם מִכְּלֵי־הָאָרֶצוֹת וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם
 אֶל־אֲדָמַתְכֶם: וּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וּמְהַרְתֶּם מִכָּל
 טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכְּלֵי־גִלוּלֵיכֶם אֲמַחֵר אֶתְכֶם: וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב
 חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְהִסַּרְתִּי אֶת־לֵב הָאֲבֹן
 מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר: וְאֶת־רוּחִי אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם
 וְעִשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־בָּחֳקִי תִלְכוּ וּמִשְׁפָּטִי תִשְׁמְרוּ וְעִשִׂיתֶם:
 וַיִּשְׁבַּתֶּם בְּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְאֲבֹתֵיכֶם וְהִיִּיתֶם לִי לְעָם וְאֲנֹכִי
 אֱהִיֶּה לָכֶם לֵאלֹהִים: וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם
 וּמִרְאֵתִי אֶרֶץ־חֲדָנָן וְחֲרִבֵּיתִי אֲתוּ וְלֹא־אֲתֵן עֲלֵיכֶם רָעֵב: וְחֲרִבֵּיתִי
 אֶת־פְּרֵי הָעֵץ וְהַתְּנוּבָת הַשְּׂדֵה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֲרִפַּת
 רָעֵב בְּגוֹיִם: וּזְכַרְתֶּם אֶת־דְּרָכֵיכֶם הַרְעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־
 טוֹבִים וּנְקַטְתֶּם בְּפָנֵיכֶם עַד עוֹנֵתֵיכֶם וְעַד תּוֹעֲבֹתֵיכֶם: לֹא
 לְמַעַנְכֶם אֲנִי־עֹשֶׂה נָאִם אֲדֹנָי יְהוִה וַיִּדַע לָכֶם בְּזִשְׁוֹ וְהִפְדָּמוּ
 מִדְּרָכֵיכֶם בְּבֵית יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּיוֹם מִתְרֵי אֶתְכֶם
 מִכָּל עוֹנֹתֵיכֶם וְהוֹשַׁבְתִּי אֶת־הָעָלִים וְנִבְנוּ הַחֲרִבוֹת: וְהָאָרֶץ
 הַנְּשַׁמָּה תַעֲבֹד תַּחַת אֲשֶׁר הִיִּתָּה שְׁמֹמָה לְעֵינַי כִּי־עוֹבֵד:

וַאֲמָרוּ הָאָרֶץ תִּלְוֶה תִּנְשָׁמָה הִיְתָה כַּגֹּזְעָן וְהָעָרִים הַחֲרֻבוֹת
וְהַנְּשֻׁמוֹת וְהַנְּהַרְסוֹת בְּצוֹרוֹת יִשְׁבוּ : וַיִּדְעוּ חֲגוּזִים אֲשֶׁר יִשְׂאָרוּ
סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה בְּנִיתִי הַנְּהַרְסוֹת נִטְעַתִּי הַנְּשֻׁמָה אֲנִי
יְהוָה הַבְּרִתִּי וְעָשִׂיתִי : כֹּאן מְסִימֵן הַסְּפָרִים בַּה אֲמַר אֲדַנִּי יְהוָה
עוֹד זֹאת אֲדַרֵּשׁ בְּבֵית־יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבָּה אֶתֶם כְּצֹאן
אֲדָם : כְּצֹאן מְדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלַם בְּמוֹעֲדֶיהָ בֵּן תַּהֲיִינָה הָעָרִים
הַחֲרֻבוֹת מְלֹאוֹת צֹאן אָדָם וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :

לפרשת החודש

בשנת שלפני ר"ח ניסן מוליאין שני ספרים בראשון קורין השבוע וקדיש לעילא
ובספר שני קורא המפטיר בפרשת בא אל פרעה מתחילת ההודש הזה לכם עד
בכל מושבותיכם תאכלו מצות. ואס חל ר"ח ניסן בשנת מוליאין שלשה ספרים
בראשון קורין ששה גברי בפרשת השבוע ולא יאמר קדיש ובספר שני קורא המשלים
וביום השבת עד ונסכו וקדיש לעילא ובספר שלישי קורא המפטיר פרשת החודש
ומפטירין הפטרה פרשת החודש :

כאן מתחילין האשכנזים הפטרה לפרשת החדש (בחווקאל סימן סח)

כֹּל הָעָם הָאָרֶץ יְהוּ אֶרֶץ־הַתְּרוּמָה הַזֹּאת כְּנֶשֶׂיא בְּיִשְׂרָאֵל :
וְעַל־הַנְּשִׂיא יִהְיֶה הָעוֹלָוֹת וְהַמִּנְחָה וְהַנֶּסֶךְ בַּחֲגִים וּבַחֲדָשִׁים
וּבַשְּׁבֻטוֹת בְּכָל־מוֹעֲדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הוּא יַעֲשֶׂה אֶת־הַחֲטָאוֹת
וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הָעוֹלָה וְאֶת־הַשְּׂרָמִים לְכַפֵּר בְּעַד בֵּית־
יִשְׂרָאֵל :

כאן מתחילין הספרדים

כֹּה־אָמַר אֲדַנִּי יְהוָה בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד חֲדָשׁ תִּקַּח פֶּרֶךְ־בֶּן־בְּקָר
תָּמִים וְהִפְּאֵת אֶת־הַמֶּדְשׁ : וְדָקָה הִבְחִין מִדָּם הַחֲטָאוֹת
וְנָחַן אֶרֶץ־מִזוֹת הַבַּיִת וְאֶל־אַרְבַּע פְּנוֹת הָעוֹרָה לְמִזְבֵּחַ וְעַל־
מִזוֹת שַׁעַר הַחֲצֵר הַפְּנִימִית : וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה בַחֲדָשׁ מֵאִישׁ
שְׁגָה וּמִפְּתֵי וּכְפָרְתָם אֶת־הַבַּיִת : בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר
יוֹם לַחֲדָשׁ יִהְיֶה לָכֶם תִּפְסַח חֲגֵי שִׁבְעוֹת יָמִים מִצֹּאת יֶאֱבֹר :

ועשה

הַפְּמָרָה לַפְּרִשְׁת הַחֹדֶשׁ

וַעֲשֵׂה הַנְּשִׂיא בַיּוֹם הַהוּא בְּעָדוֹ וּבְעַד כָּל־עַם הָאָרֶץ כַּךְ חֲמָאָת :
וּשְׁבַעֲת יְמֵי־הַחֹג יַעֲשֶׂה עוֹלָה לַיהוָה שְׁבַעֲת פָּרִים וּשְׁבַעֲת
אַיִלִּים תְּמִימִם לַיּוֹם שְׁבַעֲת הַיָּמִים וְחֲמָאָת שְׁעִיר עִזִּים לַיּוֹם :
וּמִנְחַה אִיפָּה לֶפָּר וְאִיפָּה לְאֵיל יַעֲשֶׂה וּשְׁמֵן תִּין לְאִיפָּה :
בַּשְּׁבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּחֹג יַעֲשֶׂה כְּאֵלֶּה שְׁבַעֲת
הַיָּמִים כַּחֲמָאָת כְּעוֹלָה וְכַמִּנְחָה וּבְשֶׁמֶן : כַּד־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
שְׁעַר הַחֲצַר הַפְּנִימִית הַפְּנִי קָדִים יִהְיֶה סָגוּר שֵׁשֶׁת יָמִין
הַמַּעֲשֶׂה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִפְתָּח וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ יִפְתָּח : וּבֵא הַנְּשִׂיא
דְּרָךְ אֹלָם הַשְּׁעַר מֵחוּץ וְעָמַד עַל־מִזְוֹת הַשְּׁעַר וַעֲשׂוּ הַכְּהֹנִים
אֶת־עוֹלֹתוֹ וְאֶת־שְׁלָמָיו וְהִשְׁתַּחֲוֶה עַל־מִפְתָּן הַשְּׁעַר וַיֵּצֵא
וְהַשְּׁעַר לְאִי־סָגַר עַד־הָעֶרֶב : וְהִשְׁתַּחֲוֶה עִם־הָאָרֶץ פֶּתַח הַשְּׁעַר
הַהוּא בַּשְּׁבַעֲתוֹת וּבַחֲדָשִׁים לִפְנֵי יְהוָה : וְהֵעֲלָה אֲשֶׁר־יִקְרַב
הַנְּשִׂיא לַיהוָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁשֶׁה כִּבְשִׂים תְּמִימִם וְאֵיל תְּמִים :
וּמִנְחַה אִיפָּה לְאֵיל וּלְכִבְשִׂים מִנְחָה מִתַּת יָדוֹ וּשְׁמֵן תִּין לְאִיפָּה :
וּבַיּוֹם הַחֹדֶשׁ כַּךְ בְּרִבְמָר תְּמִימִם וּשְׁשֶׁת כִּבְשִׂים וְאֵיל תְּמִימִם
יִהְיוּ : וְאִיפָּה לֶפָּר וְאִיפָּה לְאֵיל יַעֲשֶׂה מִנְחָה וּלְכִבְשִׂים כַּאֲשֶׁר
תִּשְׁיַג יָדוֹ וּשְׁמֵן תִּין לְאִיפָּה : וּכְבֹּא הַנְּשִׂיא דְּרָךְ אֹלָם
הַשְּׁעַר יָבֹא וּבְדַרְכּוֹ יֵצֵא : וּכְבֹּא עִם־הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה
בְּמִזְעָדִים הַכָּא דְּרָךְ שְׁעַר צִפּוֹן לְהִשְׁתַּחֲוֹת יֵצֵא דְּרָךְ־שְׁעַר נֶגֶב
וְהַכָּא דְּרָךְ־שְׁעַר נֶגֶב יֵצֵא דְּרָךְ־שְׁעַר צִפּוֹנָה לֹא יָשׁוּב דְּרָךְ
הַשְּׁעַר אֲשֶׁר־בָּא בּוֹ כִּי נִכְחוּ יֵצְאוּ יֵצֵא קְרִי : וְהַנְּשִׂיא בְּתוֹכָם
כְּבֹאֵם יָבֹא וּבִצְאָתָם יֵצְאוּ : וּבְחֲנִים וּבְמִזְעָדִים תִּתִּיחַ הַמִּנְחָה
אִיפָּה לֶפָּר וְאִיפָּה לְאֵיל וּלְכִבְשִׂים מִתַּת יָדוֹ וּשְׁמֵן תִּין לְאִיפָּה :
וְכִי־יַעֲשֶׂה הַנְּשִׂיא נְדָבָה עוֹלָה אוֹ־שְׁלָמִים נְדָבָה לַיהוָה
וּפֶתַח לוֹ אֶת־הַשְּׁעַר הַפְּנִי מֵדִים וַעֲשֵׂה אֶת־עֹלֹתוֹ וְאֶת־
שְׁלָמָיו כַּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיֵּצֵא וּסָגַר אֶת־הַשְּׁעַר אַחֲרָי

הפמרה לברשת החדש

צאתו : וכבש בן־שנתו תמים תעשה עולה ליום ליתוה
 בבקר בבקר תעשה אתו : ומנחה תעשה עליו בבקר בבקר
 שלשית האיפה ושמן שלישית תהין לרם את־הסלת מנחה
 ליתוה תקות עולם תמיד : ועשו קרי את־הכבש ואת־
 המנחה ואת־השמן בבקר בבקר עולת תמיד : ע"כ לספרדים
 כה־אמר אדני יהוה כִּי־יתן הנשיא מתנה לאיש מבניו
 נחלתו היא לבניו תהיה אחותם היא בנחלה : וכִי־יתן
 מתנה מנחלתו לאחד מעבדיו והיתה לו עד־שנת הדרור ושבת
 לנשיא אך נחלתו בניו להם תהיה : ולא־יקח הנשיא מנחלת
 העם להונתם מאחותו ינחל את־בניו למען אשר לא־
 יפזו עמי איש מאחותו :

מנהג ספרדים אם חל ר"ח ניסן ביום א' נומר אחר הסמרת החודש פסוק ראשון ואחרון של
 הסמרת מחר חודש . ואם חל ר"ח בשבת אומרים פסוק ראשון ואחרון של הסמרת שבת ור"ח :

סדר פרשיות ויקהל ופקודי חבוריהן והפרדתן

אחר ידיעת סימן השנה . ונרשמו בו גם כן סימני הפסקת ארבע פרשיות :

שנים מעוברות		שנים פשוטות	
(דד)	כחה נפרדות	(בו)	בחג מחוברות
(וביו)	כשו נפרדות	(דד)	בשה מחוברות
(וביו)	גכז נפרדות	(דד)	גכה מחוברות
(זמו)	החא נפרדות	(וביו)	הכז מחוברות
(בו)	השג נפרדות	(זמו)	השא מחוברות
(בו)	זחג נפרדות	(זמו)	זחא מחוברות
(דד)	זשה נפרדות	(בו)	זשג מחוברות

ברכת התורה

ברכת התורה לפניה ברכו את יהוה המברך :

והקהל עיניו ברוך יהוה המברך לעולם ועד :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יהוה נותן התורה :

אחר הקריאה מנריך :

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכנו * ברוך אתה יהוה נותן התורה :

ברכת הספירה לפניה

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה בדבריהם הנאמרים באמת ברוך אתה יהוה הבורח בתורה ובמשה עבדו וב ישראל עמו ובנביאי האמת וצדק : ומפטירין בנביא

לאחר שמסיים ההפסדה יאמר המפטיר ד' ברטת אלו :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, צור כל העולמים, צדיק בכל הדורות, האל הנאמן האמר ועשה, המדבר ומקיים, שכל דבריו אמת וצדק :

נאמן, אתה הוא יי אלהינו, ונאמנים דבריה, ודבר אחד מדבריה אהור לא ישובריקם, כי אל מלך נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי, האל הנאמן בכל דבריו :

רתם, על ציון כי היא בית חיינו, ולעלובת נפש תושביע במהרה בימינו. ברוך אתה יי, משמח ציון בבניה :

שמחנו, יי אלהינו, באלהינו הנביא עבדך, ובמלכות בית דוד משיחה, במהרה יבא ויגל לבנו, על פסאו לא ישבור, ולא יגחלו עוד אחרים את כבודו, כי בשם קדשך נשבעת לו, שלא יכפה גרו לעולם ועד. ברוך אתה יי, מגן דוד :

על התורה, ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה, שנתת לנו יי אלהינו לקדשה ולמנוחה, לכבוד ולתפארת : על הכל, יי אלהינו אנחנו מודים לך, ומברכים אותך, יתברך שמו : כפי כל מי תמיד לעולם ועד. ברוך אתה יי, מקדש השבת :

